CHRONOLOGISCHE VERZAMELING

DER

WETTEN, BESLUITEN EN ARRESTEN

BETREKKELIJK HET

OPENBAAR BESTUUR IN DE NEDERLANDEN

SEDERT DE HERSTELDE ORDE VAN ZAKEN IN 1813.

AANWIJZING

der in dit en in de volgende deelen aangenomen verkortingen:

S.	BETEEKENT:	*Staatsblad.*
Sc.	„	*Staatscourant.*
B.	„	*Bijvoegsel op het Staatsblad.*
C. V.	„	*Chronologische Verzameling.*
W. v. 'T R.	„	*Weekblad van het Recht.*
Gem.stem.	„	*Gemeentestem.*
W. v. B. A.	„	*Weekblad van Burgerlijke Administratie.*

LUTTENBERG'S

CHRONOLOGISCHE VERZAMELING

DER

WETTEN, BESLUITEN EN ARRESTEN

BETREKKELIJK HET

OPENBAAR BESTUUR IN DE NEDERLANDEN

SEDERT DE HERSTELDE ORDE VAN ZAKEN IN 1813

VOORTGEZET DOOR

P. H. JORDENS.

1905

ZWOLLE
W. E. J. TJEENK WILLINK.

VERZAMELING

DER

WETTEN, BESLUITEN EN ARRESTEN

BETREKKELIJK HET

OPENBAAR BESTUUR IN DE NEDERLANDEN

SEDERT DE HERSTELDE ORDE VAN ZAKEN IN 1813.

2 *Januari* 1905. WET, houdende bekrachtiging van eene overeenkomst met de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen betreffende den aanleg en de exploitatie van een spoorweg van *Eindhoven* naar *Weert*. S. 1.

WIJ WILHELMINA, ENZ... doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de met Onze machtiging door Onze Ministers van Waterstaat, Handel en Nijverheid en van Financiën onder dagteekening van 20 Februari 1904 met de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen gesloten overeenkomst betreffende den aanleg en de exploitatie van den spoorweg van *Weert* naar *Eindhoven*, bij de wet behoort te worden bekrachtigd;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Wordt bekrachtigd de in afschrift bij deze wet gevoegde overeenkomst betreffende den aanleg en de exploitatie van den spoorweg van *Weert* naar *Eindhoven*, door Onze Ministers van Waterstaat, Handel en Nijverheid en van Financiën als daartoe door Ons gemachtigd onder dagteekening van 20 Februari 1904 met de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen gesloten.

2. De overeenkomst, in artikel 1 dezer wet aangehaald, is slechts onderworpen aan het zegelrecht naar de oppervlakte van het papier en met alle uit haar voortvloeiende akten vrij van het recht van registratie.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's Gravenhage, den 2 Januari 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(*get.*) DE MAREZ OYENS.

De Minister van Financiën,

(*get.*) HARTE V. TECKLENBURG.

(*Uitgeg.* 24 *Jan.* 1905.)

AFSCHRIFT.

OVEREENKOMST *betreffende den aanleg en de exploitatie van den spoorweg van Weert naar Eindhoven.*

Tusschen:

den Staat der Nederlanden, ten deze vertegenwoordigd door de Ministers van Waterstaat, Handel en Nijverheid en van Financiën, daartoe gemachtigd door Hare Majesteit de Koningin, ter eenre,

en de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen, gevestigd te Utrecht, vertegenwoordigd door haren Directeur-Generaal, ter andere zijde,

is, behoudens bekrachtiging bij de wet, het navolgende overeengekomen:

Art. 1. De Staat zal een spoorweg aanleggen van Weert naar Eindhoven, beginnende ten westen van de brug over de Zuid-Willemsvaart in de spoorlijn Budel—Vlodrop nabij het station Weert, aan die spoorlijn aansluitende, ombuigende in noordwestelijke richting langs Maarheeze, Sterksel, Heeze en Geldrop en aansluitende aan de spoorlijn Eindhoven—Venlo, ongeveer 1200 M. ten oosten van de spoorwegbrug over de Dommel nabij het station Eindhoven.

2. De spoorweg van Weert naar Eindhoven zal worden aangelegd met dubbel spoor en overigens met inachtneming van het bepaalde in art. 7 der overeenkomst tusschen den Staat en de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen van den 21sten Januari 1890, bekrachtigd bij de wet van den 22sten Juli 1890 (*Staatsblad* n°. 134).

Over het kanaal van Eindhoven naar de Zuid-Willemsvaart nabij Geldrop zal de spoorweg worden gevoerd over eene vaste brug, waarvan de onderkant zal liggen op ten minste

5.40 M. boven kanaalpeil en waarvan de opritten niet steiler zullen zijn dan 1 op 225.

Ten behoeve van den aan te leggen spoorweg zal de scheeve draaibrug over de Zuid-Willemsvaart in de spoorlijn Budel—Vlodrop nabij Weert worden vervangen door eene vaste brug, waarvan de onderkant zal liggen op ten minste 5.40 M. boven kanaalpeil en waarvan de opritten niet steiler zullen zijn dan 1 op 225.

Het station Weert zal zooveel noodig in oostelijke richting worden verplaatst en evenals het station Eindhoven worden uitgebreid.

3. Behoudens het hierna in art. 5 bepaalde, zullen de kosten van de hierboven omschreven werken worden gedragen door den Staat.

De uitvoering zal geschieden door de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen, volgens door haar op te maken en door den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid goed te keuren plannen, begrootingen en bestekken, behoudens toepassing van het in het laatste lid van art. 7 van voormelde overeenkomst van 1890 bepaalde in geval van gemis aan overeenstemming.

Wanneer bij de uitvoering de noodzakelijkheid of wenschelijkheid blijkt tot wijzigingen of aanvulling der plannen en bestekken, dan zullen deze wijzigingen of aanvullingen vooraf aan de goedkeuring van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid onderworpen moeten worden.

4. Door Rijksambtenaren, door den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid aan te wijzen, zal toezicht worden gehouden op de uitvoering van alle werken.

5. De Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen neemt voor hare rekening:

1. alle kosten van uitbreiding van het station Eindhoven;

2. de kosten van verplaatsing en uitbreiding van het station Weert tot een bedrag van ten hoogste tweehonderd duizend gulden (*f* 200,000).

Alle uitgaven, door genoemde Maatschappij krachtens dit artikel te doen, zullen worden gebracht op den staat, bedoeld in art. 44 der overeenkomst van 21 Januari 1890, bekrachtigd bij de wet van den 22sten Juli 1890 (*Staatsblad* nº. 134).

6. De spoorweg van Weert naar Eindhoven zal aan de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen in exploitatie worden gegeven en door haar in exploitatie worden genomen op den voet van de in de artt. 2 en 5 vermelde overeenkomst van 1890 en met inachtneming van het hierna in art. 7 bepaalde.

7. De Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen verbindt zich om jaarlijks voor het gebruik van den spoorweg van Weert naar Eindhoven, nadat deze in exploitatie zal zijn genomen, aan den Staat uit te keeren een bedrag van één duizend vierhonderd gulden (*f* 1400) per kilometer.

Aldus in tweevoud opgemaakt te $\frac{\text{'sGravenhage}}{\text{Utrecht}}$ den $\frac{\text{20 Februari 1904.}}{\text{18 December 1903.}}$

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(*get.*) DE MAREZ OYENS.

De Minister van Financiën,
(*get.*) HARTE VAN TECKLENBURG.

De Maatsch. tot Exploitatie van Staatsspoorwegen,
(*get.*) SPRENGER VAN EYK,
Directeur-Generaal.
„ BEIJEN, *Secretaris.*

Voor eensluidend afschrift,
De Secretaris-Generaal van het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(*get.*) DE BOSCH KEMPER.

—

2 *Januari* 1905. WET, houdende aanvulling en wijziging van de wet van den 11den Januari 1904 (*Staatsblad* nº. 7), betreffende aanleg, exploitatie en gebruik van telegrafen en telefonen. S. 2.

WIJ WILHELMINA, ENZ... doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is de wet van den 11den Januari 1904 (*Staatsblad* nº. 7), betreffende aanleg, exploitatie en gebruik van telegrafen en telefonen aan te vullen en te wijzigen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Eenig artikel.

A. Aan artikel 20 van voormelde wet wordt een nieuw lid toegevoegd, luidende:

„De feiten in dit artikel strafbaar gesteld, worden beschouwd als overtredingen."

B. Artikel 22 van voormelde wet wordt gelezen als volgt:

„Deze wet kan worden aangehaald onder den titel van „Telegraaf- en Telefoonwet 1904 (*Staatsblad* nº. 7)"."

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's Gravenhage, den 2 Januari 1905.
(*get.*) WILHELMINA.
De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(*get.*) DE MAREZ OYENS.
(*Uitgeg.* 17 *Jan.* 1905.)

—

2 *Januari* 1905. WET, tot wijziging en aanvulling van de „Bevorderingswet voor de zeemacht 1902" en de „Pensioenwet voor de zeemacht 1902" (wetten van 9 Juni 1902, *Staatsblad* nºs. 86 en 87). S. 3.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1903/04, nº. 216, 1—8; 1904/05, nº. 45, 1—3.

Hand. id. 1904/05, *bladz.* 985.

Hand. 1e *Kamer* 1904/05, *bladz.* 120, 173.

WIJ WILHELMINA, ENZ... doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het noodig is de „Bevorderingswet voor de zeemacht 1902" en de „Pensioenwet voor de zeemacht 1902" te wijzigen en aan te vullen, eerstgemelde ten aanzien van de benoeming tot den officiersrang en de bevordering van de officieren-machinist, en laatstgemelde ten aanzien van de pensioenen voor het personeel van den Marine-Stoomvaartdienst beneden den rang van officier;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. De „Bevorderingswet voor de zeemacht 1902" (wet van 9 Juni 1902, *Staatsblad* nº. 86) wordt gewijzigd en aangevuld als in de hierna volgende paragrafen is aangegeven:

§ *a.* In het tweede lid van artikel 5 worden tusschen de woorden „het" en „laatste" ingevoegd de woorden „vijfde en bij het."

§ *b.* Het vijfde lid van artikel 5 wordt gelezen:

Wij behouden Ons voor om, zoo Wij daartoe termen aanwezig achten,

1º. een officier, die voor bevordering is voorbijgegaan, omdat op het tijdstip, waarop hij voor bevordering in aanmerking kwam, door hem, ten gevolge van omstandigheden buiten zijne schuld, nog niet voldaan was aan de eischen voor zijne bevordering gesteld, bij zijne latere bevordering zijne vroegere plaats in de ranglijst terug te geven;

2º. hem, die voor benoeming tot den officiersrang is voorbijgegaan, omdat op het tijdstip, dat hij voor benoeming in aanmerking kwam, door hem, ten gevolge van omstandigheden buiten zijne schuld, nog niet voldaan was aan de eischen voor zijne benoeming gesteld, bij zijne latere benoeming tot den officiersrang eene hoogere plaats in de ranglijst toe te kennen dan hij naar orde van den datum van ingang der benoeming of naar orde van de dagteekening van het besluit dier benoeming zoude innemen.

§ *c.* Artikel 15 wordt vervangen door een nieuw artikel 15, luidende:

De officieren-machinist der tweede klasse moeten zes jaren dien rang bekleed en daarvan ten minste twee en een half jaar op actieve oorlogsbodems gediend hebben om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen.

De officieren-machinist der eerste klasse moeten vier jaren dien rang bekleed en daarvan ten minste één jaar op actieve oorlogsbodems gediend hebben om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen.

De inspecteurs van den Marine-stoomvaartdienst met den rang van kapitein-luitenant ter zee moeten ten minste vier jaren dien rang bekleed hebben om voor bevordering tot inspecteur van den Marine-stoomvaartdienst met den rang van kapitein ter zee in aanmerking te kunnen komen.

Van den eisch ten aanzien van het dienen op actieve oorlogsbodems kan voor officieren-machinist, welke dienst hebben gedaan als inspecteur van den Marine-stoomvaartdienst in Nederlandsch-Indië, bij het Marine-etablissement te Soerabaia of op een der Rijkswerven, afgeweken worden, ter beoordeeling van Onzen Minister van Marine.

Overgangsbepaling.

2. Tot 1 Januari 1910 blijven de voorschriften van het tot nu toe van kracht zijnde artikel 15 van de „Bevorderingswet voor de zeemacht 1902", hetwelk bij deze wet wordt vervangen, van toepassing op de officieren-machinist der eerste klasse, die op het oogenblik dat zij voor bevordering in aanmerking komen, nog niet hebben kunnen voldoen aan den in het tweede lid van het nieuwe artikel 15 gestelden eisch ten aanzien van het dienen op actieve oorlogsbodems.

3. De „Pensioenwet voor de zeemacht 1902" (wet van 9 Juni 1902, *Staatsblad* nº. 87) wordt gewijzigd als in de hierna volgende paragrafen is aangegeven:

§ *a.* Het tweede en het derde lid van artikel 15 worden gelezen als volgt:

Voor de rangen en betrekkingen van het personeel van den Marine-stoomvaartdienst beneden den rang van officier zijn evenwel op den staat afzonderlijke bedragen vastgesteld.

De sommen, op dezen staat gebracht, dienen ook tot maatstaf van berekening voor de betrekkingen bij de zeemacht, waaraan door Ons bij besluit een militaire rang of stand is verbonden.

§ *b.* In artikel 26 wordt het woord „adspirant-machinisten vervangen door het woord: „adjunct-machinisten."

§ *c.* De pensioensbedragen voor de rangen en betrekkingen van het personeel van den Marine-stoomvaartdienst beneden den rang van officier en voor de weduwen en weezen van dat personeel, voorkomende op den bij de wet behoorenden staat, vervallen en worden vervangen door de hierna volgende:

RANGEN EN BETREKKINGEN.	Bedrag van het jaarlijksch pensioen van de militairen.	Bedrag van het jaarlijksch pensioen van de weduwen en kinderen.
Hoofdmachinist	*f* 750	*f* 400
Machinist	650	350
Adjunct-machinist	500	275
Adspirant-machinist.	300	—
Stoker-majoor	400	225
Sergeant-stoker.	360	200
Korporaal-stoker der 1ste klasse	320	180
Korporaal-stoker der 2de klasse	300	170
Stoker-olieman	250	140
Stoker der 1ste klasse		
Stoker der 2de en der 3de klasse	200	110
Hulpstoker		
Leerling-stoker		

Overgangsbepaling.

4. Voor hoofdmachinisten wordt de tijd, gedurende welken zij vóór het in werking treden dezer wet gediend hebben in de betrekkingen van hoofdmachinist der 1ste en der 2de klasse, gerekend als te zijn doorgebracht in den rang van „hoofdmachinist".

Voor machinisten wordt de tijd, gedurende welken zij vóór het in werking treden dezer wet gediend hebben in de betrekkingen van machinist der 1ste en der 2de klasse, gerekend als te zijn doorgebracht in den rang van „machinist".

Voor adjunct-machinisten wordt de tijd, gedurende welken zij vóór het in werking treden dezer wet gediend hebben in de betrekking van adspirant-machinist, gerekend als te zijn doorgebracht in den rang van „adjunct-machinist".

Voor korporaal-stokers der 1ste en der 2de klasse wordt de tijd, gedurende welken zij vóór het in werking treden dezer wet gediend hebben als korporaal-stoker, gerekend als te zijn doorgebracht in den rang van „korporaal-stoker der 2de klasse".

5. Deze wet wordt geacht te zijn in werking getreden op 1 April 1904.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's Gravenhage, den 2 Januari 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Marine, (*get.*) ELLIS.

(*Uitgeg.* 10 *Jan.* 1905.)

—

2 *Januari* 1905. WET, tot wijziging van de artikelen 8 en 51 der Woningwet. S. 4.

WIJ WILHELMINA, ENZ... doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is de artt. 8 en 51 der Woningwet te wijzigen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. **1.** In art. 8, eerste lid, der Woningwet (wet van 22 Juni 1901, *Staatsblad* n°. 158) wordt in plaats van het woord „twee" gelezen het woord „drie".

2. In art. 51 der Woningwet (wet van 22 Juni 1901, *Staatsblad* n°. 158) wordt in plaats van het woord „drie" gelezen het woord „vier".

3. Deze wet wordt geacht in werking te zijn getreden den 1sten Augustus 1904.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's Gravenhage, den 2 Januari 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Binnenl. Zaken, (*get.*) KUYPER.

De Minister van Justitie, (*get.*) J. A. LOEFF.

De Minister van Financiën,

(*get.*) HARTE V. TECKLENBURG.

(*Uitgeg.* 19 *Jan.* 1905.)

—

2 *Januari* 1905. WETTEN, houdende naturalisatie van:

Hermann Bernard Gerhard Westerkamp. S. 5.

Conrad Joseph Stöcker. S. 6.

Willem van Hoboken. S. 7.

Paul Campbell. S. 8.

Willem Lodewijk Begemann. S. 9.

Johann Heinrich August Feldhaus. S. 10.

Hermann Bernard Poelmann. S. 11.

Hermann Anton Schlichting. S. 12.

Freerk Geerds Petersen. S. 13.

Johannes Hendrik Ebbeler. S. 14.

August Hövels. S. 15.

Jordan Liffmann. S. 16.

George Visscher. S. 17.

Hubert Wilhelm Wolff. S. 18.

Benedictus Hubertus Stockmann. S. 19.

Arthur Marx. S. 20.

Carl Gustav Kluge. S. 21.

Clemens Julius Heitkönig. S. 22.

Hermann Wisbrun. S. 23.

—

2 *Januari* 1905. BESLUIT, tot vernietiging van het besluit van burgemeester en wethouders van *Arnhem* van 28 October 1904, n°. 161, voor zoover daarbij aan F. C. A. HEIJNEMAN vergunning voor den verkoop van sterken drank in het klein voor gebruik ter plaatse van verkoop is verleend. S. 24.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van

Binnenlandsche Zaken van 8 December 1904, n°. 9791, afdeeling Binnenlandsch Bestuur, betreffende het besluit van burgemeester en wethouders van *Arnhem* van 28 October 1904, n°. 161, waarbij krachtens art. 28, 8°., van de Drankwet (*Staatsblad* 1904, n°. 235) zijn ingetrokken de vergunningen voor de uitoefening van den kleinhandel in sterken drank, verleend aan de Naamlooze Vennootschap „de Zalm", in het perceel n°. 20 in de Riethorsterstraat, en aan W. G. LUKASSE, in het perceel n°. 21 in de Nieuwstad aldaar, en tegelijkertijd krachtens art. 5, tweede lid, dier wet aan F. C. A. HEIJNEMAN vergunning voor den verkoop van sterken drank in het klein voor gebruik ter plaatse van verkoop is verleend voor het voorhuis en het daarachter gelegen vertrek van het perceel n°. 21/22 in de Rappardstraat aldaar;

Overwegende, dat art. 5, tweede lid, der Drankwet (*Staatsblad* 1904, n°. 235) bepaalt, dat burgemeester en wethouders, zoolang in hunne gemeente het aantal vergunningen het vastgestelde maximum overschrijdt, eene vergunning kunnen verleenen, indien één of meer vergunninghouders bij schriftelijke, door hen onderteekende verklaringen afstand doen van twee te hunnen name verleende vergunningen onder vermelding van de localiteit, waarvoor op dat oogenblik iedere van die vergunningen geldt;

dat art. 28, 8°., van genoemde wet bepaalt, dat de vergunning wordt ingetrokken, wanneer eene schriftelijke, door den houder der vergunning onderteekende verklaring, wordt overgelegd, dat deze afstand doet van de vergunning;

dat blijkens deze beide bepalingen in onderling verband art. 5, tweede lid, aldus moet worden verstaan, dat eene nieuwe vergunning boven het vastgestelde maximum kan worden verleend, indien twee bestaande vergunningen tengevolge van gedanen afstand en daarop gevolgde intrekking zijn vervallen;

dat art. 30, zesde lid, der wet bepaalt, dat de intrekking van eene vergunning buiten werking blijft gedurende den termijn tot en de behandeling van het bij dat artikel geregelde hooger beroep;

dat dus, zoolang evenbedoelde termijn niet is verstreken, eene vergunning, hoewel zij is ingetrokken, nog niet tengevolge van die intrekking vervallen is;

dat eene nieuwe vergunning op grond van art. 5, tweede lid, der wet derhalve niet mag worden verleend vóór dat de intrekking van de twee bestaande vergunningen, waarvan afstand gedaan wordt, van kracht is geworden;

dat dit niet is in acht genomen in het besluit van burgemeester en wethouders van *Arnhem* van 28 October 1904, n°. 161;

Overwegende voorts, dat art. 12, zesde lid, van voormelde wet bepaalt, dat, indien de vergunning wordt verleend, in de akte eene omschrijving wordt opgenomen van de localiteit of de localiteiten, waarvoor zij is verleend, met vermelding van de oppervlakte van elke localiteit;

dat ook dit voorschrift bij voormeld besluit van burgemeester en wethouders van *Arnhem* niet is nageleefd;

Overwegende, dat derhalve de vergunning aan F. C. A. HEIJNEMAN is verleend in strijd met de Drankwet;

Gelet op art. 153 der Gemeentewet;

Gehoord den Raad van State (advies van 27 December 1904, n°. 10);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 30 December 1904, n°. 11052, afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het besluit van burgemeester en wethouders van *Arnhem* van 28 October 1904, n°. 161, te vernietigen, voor zoover daarbij aan F. C. A. HEIJNEMAN vergunning voor den verkoop van sterken drank in het klein voor gebruik ter plaatse van verkoop is verleend.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

's Gravenhage, den 2den Januari 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Binnenl. Zaken, (*get.*) KUYPER.

(*Uitgeg.* 19 *Jan.* 1905.)

---

2 *Januari* 1905. BESLUIT, houdende bepalingen omtrent de vrijstelling van invoerrecht voor collodion, benoodigd bij de vervaardiging van baleinen. S. 25.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 7 December 1904, n°. 78, Invoerrechten en Accijnzen;

Gezien de wet van 11 December 1893 (*Staatsblad* n°. 175), houdende bepalingen omtrent vrijstelling van belasting voor buitenlandsche goederen;

Den Raad van State gehoord (advies van 20 December 1904, n°. 14);

Gelet op het nader rapport van voornoemden Minister van 29 December 1904, n°. 80, Invoerrechten en Accijnzen;

Hebben besloten en besluiten:

Art. **1.** Collodion, benoodigd bij de vervaardiging van baleinen, wordt onder de volgende bepalingen vrijgesteld van invoerrecht.

2. Hij, die de vrijstelling verlangt, richt zich daartoe tot Onzen Minister van Financiën, met opgaaf van de gemeente waar de fabriek is gelegen, de kadastrale sectie en het nommer der fabriek en de hoeveelheid collodion welke jaarlijks noodig wordt geacht.

Onze voornoemde Minister bepaalt de hoeveelheid welke per jaar met vrijstelling kan worden ingeslagen, alsmede het minimum voor elken inslag.

3. Bij den invoer van collodion, waarvoor de vrijstelling wordt verlangd, wordt van dat verlangen melding gemaakt in de aangifte, voorgeschreven bij artikel 120 der Algemeene Wet van 26 Augustus 1822 (*Staatsblad* n°. 38).

Op die aangifte wordt, nadat voor het invoerrecht zekerheid is gesteld, een volgbrief afgegeven, waarin ook bedoeld verlangen vermeld wordt.

Het vervoer der vloeistof naar de fabriek geschiedt onder verzegeling.

4. De inslag in de fabriek heeft plaats onder toezicht van ambtenaren der invoerrechten en accijnzen, in wier tegenwoordigheid de vloeistof dadelijk wordt vermengd met 50 gram houtgeest op elk kilogram collodion.

De ambtenaren stellen op den volgbrief eene verklaring nopens de ingeslagen hoeveelheid en de vermenging.

De voor de vermenging benoodigde houtgeest wordt op kosten van den fabrikant geleverd door den ontvanger, onder wiens kantoor de fabriek gelegen is.

5. De vermengde stof mag tot geen ander doel worden gebezigd dan tot de vervaardiging van baleinen en mag niet uit de fabriek worden uitgeslagen.

6. De ontvanger, onder wiens kantoor de fabriek is gelegen, houdt van het met vrijstelling ingeslagen collodion met den fabrikant eene rekening.

Wanneer meer is ingeslagen dan de hoeveelheid, waarvoor over het loopend jaar vrijstelling kan worden genoten, wordt voor dat meerdere de volgbrief niet gezuiverd en het invoerrecht op de gestelde zekerheid verhaald.

7. De vrijdomgenietende levert bij het einde van het jaar ten kantore van den ontvanger eene schriftelijke en onderteekende opgaaf in van de hoeveelheid met vrijstelling van invoerrecht ingeslagen collodion, die bij den afloop van dat tijdvak nog onverbruikt voorhanden is.

Deze hoeveelheid wordt als eerste inslag in het volgende jaar beschouwd en als zoodanig op de in artikel 6 bedoelde rekening gebracht.

Zoolang de voormelde opgaaf niet is gedaan, wordt geene nieuwe inslag toegelaten.

8. De ambtenaren zijn bevoegd, met machtiging van den ontvanger, binnen 8 dagen na afloop van het jaar, het voorhanden collodion in de fabriek op te nemen, onverschillig of de bij het voorgaand artikel voorgeschreven opgaaf al dan niet reeds is ingeleverd.

9. Onze Minister van Financiën kan bij gebleken misbruik of poging daartoe, alsmede bij niet nakoming van de bepalingen van dit besluit, den fabrikant verderen vrijen invoer van collodion ontzeggen.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 2den Januari 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Financiën,

(*get.*) HARTE VAN TECKLENBURG.

(*Uitgeg.* 17 *Jan.* 1905.)

—

5 *Januari* 1905. BESLUIT, tot wijziging van artikel 2 van het Koninklijk besluit van 8 December 1902 (*Staatsblad* n°. 214), tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in artikel 72 der Ongevallenwet 1901. S. 26.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 5 December 1904, n°. 4891, afdeeling Arbeid;

Gezien artikel 72 der Ongevallenwet 1901 (wet van 2 Januari 1901, *Staatsblad* n°. 1);

Den Raad van State gehoord (advies van 27 December 1904, n°. 7);

Gelet op het nader rapport van voornoemden Minister van 3 Januari 1905, n°. 5424, afdeeling Arbeid;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Eenig artikel.

Artikel 2 van Ons besluit van 8 December 1902 (*Staatsblad* n°. 214) wordt gelezen als volgt:

„De eerste termijn van tijdelijke uitkeeringen, als bedoeld in artikel 20 der Ongevallenwet 1901, wordt zoo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen zes dagen na de toekenning der uitkeering betaalbaar gesteld.

De verdere termijnen der in het eerste lid bedoelde uitkeeringen worden betaalbaar ge-

steld op Donderdag van elke week of, wanneer de betaaldag een Kerstdag, Hemelvaartsdag of Nieuwjaarsdag zou zijn, alsdan op den daaraan voorafgaanden werkdag."

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 5den Januari 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Binnenl. Zaken, (*get.*) KUYPER.

(*Uitgeg.* 20 *Jan.* 1905.)

—

9 *Januari* 1905. BESLUIT, waarbij, met intrekking van de „Voorwaarden" behoorende bij het Koninklijk besluit van 7 Juli 1899 (*Staatsblad* n°. 154), de „Voorwaarden" bedoeld in art. 23, tweede lid, van het Reglement voor de Rijks- hoogere burgerscholen, op nieuw worden vastgesteld. S. 27.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 1 November 1904, n°. 8666[3], afdeeling Onderwijs;

Gezien het Koninklijk besluit van 30 Augustus 1864 (*Staatsblad* n°. 91), gewijzigd bij de Koninklijke besluiten van 13 Augustus 1873 (*Staatsblad* n°. 121), van 9 April 1879 (*Staatsblad* n°. 55), van 9 April 1892 (*Staatsblad* n°. 85), van 7 Juli 1899 (*Staatsblad* n°. 154) en van 23 Januari 1902 (*Staatsblad* n°. 7);

Overwegende, dat wijziging wenschelijk is van de „Voorwaarden", bedoeld in art. 23 van het bij de bovengenoemde besluiten vastgestelde Reglement voor de Rijks- hoogere burgerscholen, gesteld voor het zonder betaling van schoolgeld volgen der lessen op de Rijks- hoogere burgerscholen;

Den Raad van State gehoord (advies van 13 December 1904, n°. 15);

Gezien het nader rapport van den voornoemden Minister van 6 Januari 1905, n°. 9888, afdeeling Onderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met intrekking van de „Voorwaarden" behoorende bij Ons besluit van 7 Juli 1899 (*Staatsblad* n°. 154) vast te stellen de volgende:

VOORWAARDEN *betreffende de kostelooze toelating van leerlingen op de Rijks- hoogere burgerscholen, bedoeld in art.* 23 *van het reglement voor de Rijks- hoogere burgerscholen.*

Art. 1. Zij, die hetzij tot het volledig onderwijs, hetzij tot het volgen van enkele lessen, zonder betaling van schoolgeld op eene Rijks-hoogere burgerschool wenschen te worden toegelaten, kunnen zich daartoe vóór 15 Juni van elk jaar aanmelden bij den directeur.

Art. 2. Om vrijstelling van de betaling van schoolgeld te erlangen wordt vereischt, dat:

a. de ouders van den leerling doen blijken van hun eigen onvermogen, zoowel als van dat van hun kind en de voogd van het onvermogen van zijn pupil, of wel dat zij wonen buiten de gemeente waar de school is gevestigd en aantoonen niet bij machte te zijn het schoolgeld benevens de reis- en verblijfkosten te betalen;

b. de leerling voldaan hebbe aan de eischen van het toelatingsexamen of wel, dat hij te rangschikken is onder hen, bedoeld in art. 21, tweede lid, van het reglement voor de Rijks-hoogere burgerscholen en uit een onderzoek blijke, dat hij van een goed gedrag is en door buitengewonen ijver uitmunt.

Bij de aanvrage om vrijstelling kunnen de ouders of voogden in eene schriftelijke verklaring mededeeling doen van het beroep, waarvoor zij wenschen den leerling te doen opleiden, indien omtrent dat beroep reeds eene keuze is gedaan.

De Minister van Binnenlandsche Zaken staat, behoudens de bepaling van art. 3, de vrijstelling toe voor hen, die aan deze voorwaarden voldoen.

Art. 3. Mocht blijken, dat niet voor alle candidaten, die, gelet op art. 2, onder *b*, in aanmerking kunnen komen voor kostelooze plaatsing, plaats beschikbaar is, dan zal door een toelatingsexamen worden bepaald, in welke volgorde op de verzoeken der candidaten zal gelet worden.

Bij de beoordeeling, wie van hen alsdan voor eene plaatsing in aanmerking kunnen gebracht worden, zal, behalve op de cijfers bij het toelatingsexamen verkregen, worden gelet op de behoefte der jongelieden aan hoogere burgerschoolonderwijs in verband met het beroep, waarvoor de ouders of voogden hen wenschen op te leiden, op hun gedrag en op de getuigenis van vroegere onderwijzers, waarbij deze in een met redenen omkleed voorstel aangeven, wat voor kostelooze toelating pleit.

Art. 4. De directeur doet iedere drie maanden en bovendien zoo spoedig mogelijk na den aanvang der groote vacantie aan den inspecteur van het middelbaar onderwijs een staat toekomen van de cijfers, die aan de leerlingen, te wier behoeve vrijstelling van de betaling van schoolgeld is verleend, voor ieder vak of voor het enkele vak, dat zij volgen, zijn toegekend. Deze opgave doet hij vergezeld gaan

van een verslag omtrent den ijver en het gedrag dier leerlingen; hij voegt daarbij de opmerkingen, waartoe deze rapporten omtrent de vorderingen, het gedrag en den ijver dier leerlingen aanleiding geven, inzonderheid omtrent die leerlingen, wier rapport te wenschen overlaat.

De inspecteur zendt deze opgaven met de opmerkingen, waartoe zij hem aanleiding geven, aan den Minister van Binnenlandsche Zaken.

Art. 5. Vrijstelling van de betaling van schoolgeld wordt ingetrokken:

a. zoo de ouders van den leerling of deze zelf ophouden onvermogend te zijn, of tot de betaling van schoolgeld benevens de reis- en verblijfkosten in staat geraken;

b. zoo het blijkt, dat hij, die kosteloos onderwijs ontvangt, zich aan wangedrag schuldig maakt.

Zij kan bovendien worden ingetrokken, wanneer de driemaandelijksche rapporten over de vorderingen en den ijver van den leerling daartoe aanleiding geven.

Art. 6. De vrijstelling vervalt, wanneer aan het einde van een schooljaar de vorderingen van den leerling niet van dien aard zijn, dat hij tot eene hoogere klasse kan worden bevorderd, tenzij uit de rapporten blijkt, dat de oorzaak daarvan een gevolg is van buitengewone omstandigheden, onafhankelijk van den aanleg of den ijver van den leerling, in welk geval de Minister hem kan vergunnen andermaal een jaar in dezelfde klasse te vertoeven.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 9den Januari 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Binnenl. Zaken, (*get.*) KUYPER.

(*Uitgeg.* 21 *Jan.* 1905.)

—

9 *Januari* 1905. ARREST van den Hoogen Raad der Ned., houdende beslissing dat ingevolge art. 188 der gemeentewet de politie over en derhalve de handhaving van de openbare orde in, en van de plaatselijke verordeningen omtrent de herbergen, tapperijen en alle voor het publiek openstaande gebouwen behoort aan den burgemeester, waaruit volgt, dat, in afwijking van den regel van art. 179*a* der gemeentewet, de uitvoering dezer verordening niet aan burgemeesters en wethouders doch alleen aan den burgemeester kan worden opgedragen.

De Hooge Raad enz.;

Gelet op de middelen van cassatie, door den requirant voorgesteld bij memorie:

I. Schending en verkeerde toepassing van art. 135 der gemeentewet en art. 4 der Grondwet;

II. Schending en verkeerde toepassing van art. 188 der gemeentewet;

III. Schending en verkeerde toepassing van art. 63 in verband met art. 136 der algemeene politie-verordening van Venlo en art. 65 der nieuwe Drankwet;

Overwegende, dat bij het bestreden vonnis wettig en overtuigend is bewezen verklaard, dat requirant, terwijl op 22 en op 28 Augustus 1904, telkens des avonds omstreeks 10½ uur, eenige bezoekers onder drinkgelag aanwezig waren in eene voor het publiek toegankelijke en als herbergkamer ingerichte localiteit van een huis te Venlo gelegen, door hem als huurder bewoond, op beide tijdstippen in die inrichting, in welke niet overeenkomstig de bepalingen der Drankwet sterke drank in het klein wordt verkocht, zonder verlof van burgemeester en wethouders eene herberg gehad heeft;

dat de kantonrechter door deze bewezen verklaarde feiten overtreden heeft geoordeeld art. 63 algemeene politie-verordening der gemeente Venlo van 10 Dec. 1902, van welk artikel de drie eerste leden luiden:

„Het is verboden herbergen, waaronder verstaan worden alle voor het publiek toegankelijke huizen, woningen, kramen, tenten en dergelijke inrichtingen met hare aanhoorigheden, bestemd tot drank- en eetgelegenheden, in welke niet overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881, Stbl. n°. 97, gewijzigd bij de wetten van 23 April 1884, Stbl. n°. 54, 16 April 1885, Stbl. n°. 78, 15 April 1886, Stbl. n°. 64, 27 April 1901, Stbl. n°. 85, houdende wettelijke bepalingen tot regeling van den kleinhandel in sterken drank en tot beteugeling van openbare dronkenschap, sterke drank in het klein wordt verkocht, te hebben, op te richten of over te nemen zonder verlof van burgemeester en wethouders.

„Het verlof wordt geweigerd, indien gegronde vrees bestaat, dat ter oorzake van de wijze waarop, of van de omstandigheden waaronder het bedrijf zal worden uitgeoefend, het belang der openbare orde, zedelijkheid of gezondheid zal worden geschaad.

„Het verlof wordt ingetrokken, indien blijkt, dat door de wijze waarop, of door de omstandigheden waaronder het bedrijf wordt uitgeoefend, het belang der openbare orde, zedelijkheid of gezondheid wordt geschaad";

en hierop heeft toegepast de straf in art. 136 van dezelfde verordening op overtreding dezer verbodsbepaling gesteld;

O. ten aanzien van het tweede middel van cassatie tegen deze beslissing aangevoerd:

dat ingevolge art. 188 der gemeentewet de politie over, derhalve de handhaving van de openbare orde in, en van de plaatselijke verordeningen omtrent de herbergen, tapperijen en alle voor het publiek openstaande gebouwen behoort aan den burgemeester, waaruit voortvloeit dat, in afwijking van den regel van art. 179*a* der gemeentewet, de uitvoering dezer verordeningen niet aan burgemeester en wethouders doch alleen aan den burgemeester kan worden opgedragen;

dat voormeld art. 63 der algemeene politieverordening der gemeente Venlo, waarbij wordt verboden het hebben, oprichten of overnemen van herbergen of voor het publiek toegankelijke inrichtingen tot drank- en eetgelegenheden bestemd, tenzij met verlof van burgemeester en wethouders, welk verlof door hen ten allen tijde kan worden ingetrokken, bevat eene verordening omtrent herbergen en voor het publiek openstaande gebouwen;

dat derhalve de uitvoering dezer verordening in strijd met art. 188 der gemeentewet aan burgemeester en wethouders is opgedragen, en dat waar deze opdracht bindende kracht mist, ook aan het verbod hetwelk met deze opdracht ééne onsplitsbare wilsverklaring uitmaakt, bindende kracht moet worden ontzegd;

dat mitsdien dit middel is gegrond, en daardoor een onderzoek naar de gegrondheid der overige middelen van cassatie vervalt;

O. dat de bewezen verklaarde feiten ook bij geene andere wettelijke verordening zijn strafbaar gesteld;

Vernietigd het vonnis den 14 October 1904 door den kantonrechter te Venlo tegen den requirant gewezen;

Recht doende ten principale krachtens art. 105 R. O.:

Verklaart de feiten ten laste van den requirant bewezen verklaard niet strafbaar en

Ontslaat hem te dier zake van alle rechtsvervolging. (W. v. 'T R. 8171.)

—

9 *Januari* 1905. ARREST van den Hoogen Raad der Ned., houdende beslissing dat in het algemeen in de wet van 9 April 1875 (*Staatsblad* n°. 67) „dienst" eene ruimere beteekenis heeft dan „vervoer" en art. 27, laatste lid dier wet deze beteekenis niet heeft beperkt; dat terwijl de zorg voor het veilig verkeer in het bijzonder eischt het nemen van maatregelen ter beveiliging van het vervoer over de wegen, uitoefening van spoorwegdienst in het algemeen omvat alle werkzaamheden, noodig voor de exploitatie daarvan en dat de zorg voor de verlichting der wachtkamers en andere voor het publiek toegankelijke localen en daarmede ook het op het station bereiden voor het tot dat einde noodige gas, zoo dit geschiedt door den ondernemer van den spoorwegdienst, deel uitmaakt van de exploitatie daarvan.

De Hooge Raad enz.;

Gelet op het middel van cassatie, door den requirant voorgesteld bij memorie;

Schending of verkeerde toepassing van art. 113 van het Algemeen Reglement voor den dienst op de Spoorwegen, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 27 October 1875 (*Staatsblad* n°. 183) en gewijzigd bij Koninklijk besluit van 9 Februari 1899 (*Staatsblad* n°. 69), in verband met de artt. 27 en 56 der wet van 9 April 1875 (*Staatsblad* n°. 67) en met art. 10, 30°. der wet van 15 April 1886 (*Staatsblad* n°. 64);

Overwegende, dat, overeenkomstig hetgeen den requirant is ten laste gelegd, bij het bevestigde vonnis is wettig en overtuigend bewezen verklaard, dat hij te Oldenzaal als stationchef op het station Oldenzaal der Hollandsche IJzeren Spoorwegmaatschappij voor het tijdvak half November tot einde December 1903 heeft vastgesteld en in werking gebracht eene dienstregeling voor den dienst op gemeld station, krachtens welke in genoemd tijdvak: 1°. W. H. J. v. D. L., in dienst dier Maatschappij belast met het op het station bereiden van acetyleengas en het zorgen voor de verlichting van het stations-emplacement en de stationsgebouwen, dien arbeid verrichtte om de andere week van 's ochtends 5 tot 's avonds $6^1/_2$ uur en van 's ochtends 9 tot 's avonds $10^1/_2$ uur, terwijl door hem om den anderen Zondag die dienst werd verricht van 's ochtends 5 tot 's avonds $10^1/_2$ uur, alzoo een diensttijd van $179^1/_2$ uur in 14 achtereenvolgende etmalen en om den anderen Zondag van $17^1/_2$ achtereenvolgende uren; — 2°. G. C. B., in dienst dier Maatschappij denzelfden arbeid verrichtte om den anderen Zondag van 's ochtends 5 tot 's avonds $10^1/_2$ uur, alzoo gedurende $17^1/_2$ achtereenvolgende uren; — zoomede zijne schuld aan deze feiten;

dat hij ter zake hiervan is veroordeeld als in het hoofd van dit arrest vermeld;

O. dat tot toelichting van het tegen deze beslissing gerichte middel van cassatie bij de memorie in hoofdzaak is aangevoerd:

1°. dat, daar artt. 113 van het Algemeen Reglement voor den dienst op de Spoorwegen. onderscheidt tusschen „beambten belast met de uitoefening van den dienst" en die „belast met de zorg voor het veilig verkeer", zonder tusschen beide categoriën de grens aan te geven, de beteekenis van „uitoefening van den dienst" geene andere kan zijn dan die van dezelfde woorden in art. 27, laatste lid, der Spoorwegwet, krachtens welke bepaling alleen het reglement is uitgevaardigd; dat nu volgens de Spoorwegwet het begrip „dienst" niet meer omvat dan al die handelingen, welke te zamen zijn: het vervoeren van personen en goederen; dat bovendien genoemd art. 113 tusschen beambten, die den dienst *uitoefenen* en die dezen *niet* uitoefenen, bevat eene tegenstelling, welke alleen kan gevonden worden in het al of niet verrichten van de daad van vervoer;

2°. dat in ieder geval hij, die in dienst van eene spoorwegonderneming het gas bereidt, noodig voor de verlichting harer stations, of daar de lantarens opsteekt, niet uitoefent spoorwegdienst;

O. ten aanzien der eerste stelling:

dat in het algemeen in de wet van 9 April 1875 (*Staatsblad* n°. 67) „dienst" eene ruimere beteekenis heeft dan „vervoer", en art. 27, laatste lid, dier wet die beteekenis niet beperkt;

dat toch deze bepaling niet toelaat eene uitlegging, volgens welke met de regeling „ter verzekering van de behoorlijke uitoefening der spoorwegdiensten" uitsluitend zouden bedoeld zijn voorschriften betreffende het vervoer, en daarentegen met die „ter verzekering van het veilig verkeer over de spoorwegen", in strijd met deze woorden voorschriften, welke het vervoer juist niet betreffen;

dat ook ten opzichte der in voormeld art. 113 genoemde „beambten en bedienden der spoorwegdiensten, belast met de uitoefening van den dienst of met de zorg voor het veilig verkeer", zoodanige tegenstelling zou strijden met bedoelde laatste woorden en daarom evenzeer is onaannemelijk;

dat overigens, terwijl de zorg voor het veilig verkeer in het bijzonder eischt het nemen van maatregelen ter beveiliging van het vervoer over die wegen, uitoefening van spoorwegdienst in het algemeen alle werkzaamheden omvat, noodig voor de exploitatie daarvan;

O. met betrekking tot de tweede stelling:

dat in hoofdstuk I van genoemd reglement, handelende over „de dienst op de stations", in art. 4 is voorgeschreven, de wachtkamers en andere voor het publiek toegankelijke lokalen, wanneer zij voor het publiek zijn opengesteld, bij nacht behoorlijk te verlichten;

dat derhalve de zorg voor die verlichting, en daarmede ook het op het station bereiden van het daarvoor benoodigde gas, zoo dit geschiedt door den ondernemer van den spoorwegdienst, van de exploitatie daarvan deel uitmaakt, zoodat beambten en bedienden van een spoorwegdienst, die voor de verlichting van het stations-emplacement en de stationsgebouwen moeten zorgen en daarvoor het gas op het station bereiden, belast zijn met uitoefening van den dienst;

O. alzoo dat het middel is ongegrond;

Verwerpt het beroep. (W. v. 'T R. 8170.)

—

12 *Januari* 1905. BESLUIT, houdende toepassing van het eerste lid van artikel 45 der Landweerwet op de dienstdoende schutterijen van *Zaltbommel* en *Roermond*. S. 28.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 9 Januari 1905, Afd. Militie en Schutterijen, n°. 13 S., betreffende verzoeken van de Raden der gemeenten *Zaltbommel* en *Roermond* om gelijkstelling, voor de toepassing der wet op de schutterijen van 11 April 1827 (*Staatsblad* n°. 17), gewijzigd en aangevuld bij de wet van 15 April 1886 (*Staatsblad* n°. 64), van de dienstdoende schutterijen dier gemeenten en hare leden met de rustende schutterijen en hare leden;

Gezien art. 28 van bovenvermelde wet van 11 April 1827 en art. 45, eerste lid der Landweerwet (*Staatsblad* n°. 160 van 1901), alsmede Ons besluit van 14 Januari 1903 (*Staatsblad* n°. 34);

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen, dat, te rekenen van 1 April 1905:

1°. voor de toepassing der wet op de schutterijen van 11 April 1827 (*Staatsblad* n°. 17), gewijzigd en aangevuld bij de wet van 15 April 1886 (*Staatsblad* n°. 64), met de rustende schutterij en hare leden zullen zijn gelijkgesteld de dienstdoende schutterijen en hare leden in de gemeenten *Zaltbommel* en *Roermond*;

2°. de schutterij van *Roermond* zal bestaan uit slechts ééne compagnie en zijn samengesteld — behalve uit den commandant — uit een 1ste luitenant, twee 2de luitenants, een officier van gezondheid 2de klasse, een sergeant-majoor, zes sergeanten, een fourier, acht korporaals, twee tamboers of hoornblazers, en de tot het actieve gedeelte of tot de reserve behoorende en de vrijwillig dienende leden der schutterij, voor zoover zij niet in bovengenoemd personeel zijn begrepen.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit,

dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan het Departement van Oorlog.

's Gravenhage, den 12den Januari 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) KUYPER.

(*Uitgeg.* 2 *Febr.* 1905.)

—

19 *Januari* 1905. BESLUIT, betreffende tegemoetkoming in reiskosten, te verstrekken aan voor den dienst afgekeurde buitenslands gevestigde dienstplichtigen.

WIJ WILHELMINA ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Oorlog, d.d. 14 Januari 1905, VIIde Afd., n°. 114;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Aan de manschappen der militie te land, die ingevolge de bepaling van de laatste zinsnede van art. 103 der Militiewet 1901 eene tegemoetkoming hebben genoten en binnen vier maanden na de aflevering voor den dienst ongeschikt worden bevonden op grond van vóór hunne inlijving bestaande ziekelijke gesteldheid of gebreken, wordt, indien zij zich na hun ontslag uit den dienst weder in hunne laatste woonplaats buiten het Rijk gaan vestigen, bij de terugzending naar hunne haardsteden, eene tegemoetkoming uitgereikt in de kosten van de reis derwaarts van de grenzen des Rijks af, tot een bedrag, berekend naar de regelen, vastgesteld bij het Koninklijk besluit van 5 Februari 1904 (*Staatsblad* n°. 39).

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

's Gravenhage, den 19den Januari 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Staat, Minister van Oorlog,

(*get.*) J. W. BERGANSIUS.

—

20 *Januari* 1905. MISSIVE van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, houdende inlichtingen in zake de uitvoering van de maatregelen tot bestrijding van de tuberculose onder het rundvee.

Ik heb de eer U H.E.G. te verzoeken, namens mij, *spoedig* ter kennis te brengen van de burgemeesters binnen Uw ambtsgebied, dat de onkosten, verbonden zoowel aan het vervoer van de door het Rijk overgenomen tuberculeuse runderen binnen de gemeente van herkomst en naar Rotterdam als aan de afzending van het telegram naar de Rijks-seruminrichting, bij voorschot uit de gemeentekas te voldoen zijn en vervolgens aan mijn Departement in rekening gebracht zullen kunnen worden op dezelfde wijze als met de andere uitgaven van veeartsenijkundigen aard het geval is.

Voor het vervoer der overgenomen runderen per schip of spoor wordt geen geleider noodig geacht. Runderen, welke mochten sterven alvorens op de aanvrage om overneming eene beslissing genomen is, blijven ter beschikking van den eigenaar.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

Voor den Minister,

De Secretaris-Generaal,

(*get.*) DE BOSCH KEMPER.

—

23 *Januari* 1905. BESLUIT, tot bekendmaking van de namen der mogendheden, die tot op 31 December 1904 de verdragen en de verklaringen der Vredesconferentie hebben bekrachtigd of daartoe zijn toegetreden. S. 29.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gezien Ons besluit van 19 September 1900 (*Staatsblad* n°. 163), bepalende de bekendmaking in het *Staatsblad* der verdragen en verklaringen, onderteekend op de Vredesconferentie, den 29sten Juli 1899;

Overwegende, dat het gewenscht is om in het *Staatsblad* nader bekend te maken de namen van de mogendheden, welke evengenoemde verdragen en verklaringen sedert hebben bekrachtigd of daartoe zijn toegetreden;

Gezien de aan dit besluit gehechte lijst houdende de namen van al de mogendheden, welke die akten hebben bekrachtigd of daartoe zijn toegetreden;

Op de voordacht van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken d.d. 3 Januari 1905, n°. 178, Directie van het Protokol;

Hebben goedgevonden en verstaan:

De bekendmaking van voorzegde lijst te bevelen door plaatsing van dit besluit in het *Staatsblad*.

Onze Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, worden belast, ieder voor zooveel hem betreft, met de uitvoering van hetgeen ten deze wordt vereischt.

's Gravenhage, den 23sten Januari 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,

(*get.*) R. MELVIL VAN LYNDEN.

(*Uitgeg.* 2 *Febr.* 1905.)

VREDESCONFERENTIE.

LIJST *vermeldende de Mogendheden voor welke de op* 29 *Juli* 1899 *geteekende verdragen en verklaringen op* 31 *December* 1904 *verbindend waren.*

	I. Verdrag voor de vreedzame beslechting van internationale geschillen.	II. Verdrag betreffende de wetten en gebruiken van den oorlog te land.	III. Verdrag nopens de toepassing op den zeeoorlog van de beginselen der conventie van Genève van 22 Augustus 1864. (*art.* 10 *van eerstgenoemd verdrag is van de bekrachtiging uitgesloten geworden.*)	IV 1°. Verklaring betreffende het verbod om, uit ballons of op andere dergelijke nieuwe wijzen, projectielen en ontplofbare stoffen te werpen.	IV 2°. Verklaring betreffende het verbod tot het bezigen van projectielen, welke uitsluitend strekken tot het verspreiden van verstikkende of vergiftige gassen.	IV 3°. Verklaring betreffende het verbod tot het bezigen van kogels, die zich in het menschelijk lichaam gemakkelijk uitzetten of vervormen, zooals kogels met harden mantel, waarvan de mantel de kern niet geheel dekt of van insnijdingen voorzien is.
A. *Mogendheden, die bekrachtigd hebben.*						
Belgie.	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900
China.	21 Nov. 1904	noch geteekend, noch bekrachtigd.	21 Nov. 1904	21 Nov. 1904	21 Nov. 1904	21 Nov. 1904
Denemarken	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900
Duitschland	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900
Frankrijk	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900
Griekenland	4 April 1901	4 April 1901	4 April 1901	4 April 1901	4 April 1901	4 April 1901
Groot-Britannië . . .	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	noch geteekend, noch bekrachtigd.	noch geteekend, noch bekrachtigd.	noch geteekend, noch bekrachtigd.
Italië	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900
Japan.	6 Oct. 1900	6 Oct. 1900	6 Oct. 1900	6 Oct. 1900	6 Oct. 1900	6 Oct. 1900
Luxemburg.	12 Juli 1901	12 Juli 1901	12 Juli 1901	12 Juli 1901	12 Juli 1901	12 Juli 1901
		16 Oct. 1900	16 Oct. 1900	16 Oct. 1900	16 Oct. 1900	16 Oct. 1900

Perzië.	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	noch geteekend, noch bekrachtigd.
Portugal.	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900
Rumenië.	4 Sept. 1900 (onder het voorbehoud, gemaakt ten opzichte der artt. 16, 17 en 19 van dit verdrag (15, 16 en 18 van het ontwerp overgelegd door de Commissie van onderzoek) en opgenomen in het proces-verbaal der zitting van de 3de Commissie van 20 Juli 1899 (zie de processen-verbaal, 4de dl., blz. 64 en 65.)	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900
Rusland	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900
Servië.	11 Mei 1901 (onder het voorbehoud, vermeld in het proces-verbaal der 3de Commissie van 20 Juli 1899 (zie de processen-verbaal, dl. IV, blz. 63.)	11 Mei 1901	11 Mei 1901	11 Mei 1901	11 Mei 1901	11 Mei 1901
Siam	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900
Spanje	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900
[*Turkije*.	geteekend, doch nog niet bekrachtigd.	geteekend, doch nog niet bekrachtigd.	geteekend, doch nog niet bekrachtigd.	geteekend, doch nog niet bekrachtigd.	geteekend, doch nog niet bekrachtigd.]	
Bulgarije.	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900
Vereenigde Staten van Amerika	4 Sept. 1900 (onder het voorbehoud, gemaakt in de algemeene vergadering der Conferentie van 25 Juli 1899 (zie de processen-verbaal, dl. I, blz. 93.)	9 April 1902	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	noch geteekend, noch bekrachtigd.	noch geteekend, noch bekrachtigd.
Vereenigde Mexicaansche Staten	17 April 1901	17 April 1901	17 April 1901	17 April 1901	17 April 1901	17 April 1901
Zweden en Noorwegen.	4 Sept. 1900	geteekend, doch nog niet bekrachtigd.	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900	4 Sept. 1900
Zwitserland	29 Dec. 1900	noch geteekend, noch bekrachtigd.	29 Dec. 1900	29 Dec. 1900	29 Dec. 1900	29 Dec. 1900

N.B De bovenstaande dagteekeningen zijn die van den dag, waarop de onderscheiden akten van bekrachtiging zijn nedergelegd.

B. *Mogendheden, die zijn toegetreden.*

Corea	—	17 Maart 1903	7 Febr. 1903	—	—	—
Guatemala	—	—	6 April 1903	—	—	—
Peru	—	24 Nov. 1903	24 Nov. 1903	—	—	—
Salvador	—	20 Juni 1902	20 Juni 1902	—	—	—

N.B. De bovenstaande dagteekeningen zijn die van den dag der toetreding.

24 *Januari* 1905. MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Gedeputeerde Staten van de provinciën, betreffende de toepassing van art. 5, tweede lid, der Drankwet.

Het is mij gebleken, dat onderscheidene gemeentebesturen met toepassing van art. 5, 2de lid, der Drankwet (*Staatsblad* 1904, n°. 235) eene vergunning voor den kleinhandel in sterken drank verleenen vóór dat de intrekking der vergunningen, waarvan afstand werd gedaan, onherroepelijk is geworden. Ook wordt meermalen met toepassing van vermelde bepalingen een vergunning verleend alleen op grond van de verklaringen van afstand van twee vergunningen, afgescheiden van de intrekking dier vergunningen.

In verband met een en ander vestig ik Uw aandacht op het in het *Staatsblad* n°. 24 opgenomen Koninklijk besluit van 2 Januari 1905 tot vernietiging van een besluit, waarbij met toepassing van art. 5, 2de lid, der Drankwet een vergunning is verleend, welke vernietiging is geschied op grond o. m. dat de intrekking der vergunningen, waarvan afstand was gedaan, niet onherroepelijk was geworden toen de vergunning verleend werd.

Ik heb de eer Uw college te verzoeken, de gemeentebesturen met het vorenstaande in kennis te stellen met uitnoodiging, bij de toepassing van voormelde bepaling, rekening te houden met dat Koninklijk besluit.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*get.*) KUYPER.

—

25 *Januari* 1905. BESLUIT tot vaststelling van seinen voor schepen, die een loods verlangen. S. 30.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Marine en van Waterstaat, Handel en Nijverheid van den 21sten October 1903, Bureau S/B n°. 39;

Overwegende, dat het wenschelijk is de bepalingen omtrent de seinen voor schepen, die een loods verlangen te herzien;

Gelet op het Koninklijk besluit van 10 October 1875 (*Staatsblad* n°. 178), zooals dat is gewijzigd bij de Koninklijke besluiten van 3 Augustus 1896 (*Staatsblad* n°. 147) en van 24 April 1897 (*Staatsblad* n°. 107) en op het Koninklijk besluit van 22 Januari 1902 (*Staatsblad* n°. 5);

Den Raad van State gehoord, advies van den 3den Januari 1905, n°. 13;

Gelet op het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 14 Januari 1905, Bureau S/B, n°. 45; en van 21 Januari 1905, L^{a}. L, Afdeeling Handel en Nijverheid;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Onder intrekking van de Koninklijke besluiten van 10 October 1875 (*Staatsblad* n°. 178) en van 3 Augustus 1896 (*Staatsblad* n°. 147) vast te stellen de navolgende bepalingen voor schepen, die een loods verlangen.

Art. **1.** Alle zeeschepen, zoomede alle vaartuigen die zich op zee bevinden of wel in vaarwaters, die door zeeschepen worden bezocht, zijn verplicht het verlangen om een loods te bekomen, uitsluitend kenbaar te maken door de in artikel 2 vermelde seinen afzonderlijk of gezamenlijk te bezigen.

Loodsseinen.

2. a. *bij dag:*

1°. de nationale vlag, omgeven door een witten rand, ter breedte van een vijfde van die der vlag, *aan den voortop* geheschen;

2°. het loodssein P.T. van het Internationaal Seinboek;

3°. vlag S van het Internationaal Seinboek met of zonder den onderscheidingswimpel er boven;

4°. het afstandssein, bestaande uit een kegel met den top naar boven, boven welken twee ballen of voorwerpen, die op ballen gelijken, zijn geheschen;

b. *bij nacht:*

1°. een pyrotechnisch licht, bekend onder den naam van „blauw licht", dat met tusschenpoozen van vijftien minuten vertoond wordt;

2°. een helder wit licht, telkenmale gedurende den tijd van één minuut met korte of herhaalde tusschenpoozen getoond even boven de verschansing.

Schepen in het *Engelsche kanaal*, bestemd naar een der hieronder genoemde Nederlandsche zeegaten, kunnen hun verlangen om een loods te bekomen bovendien kenbaar maken:

a. *bij dag:*

door het hijschen van het naamsein der haven van bestemming uit het Internationaal Seinboek;

b. *bij nacht:*

1°. *voor schepen, bestemd naar de zeegaten van Texel* en *IJmuiden*, door het hijschen van twee lantaarns vertikaal onder elkander, waarvan de bovenste een *rood* en de onderste een *wit* licht toont;

2°. *voor schepen, bestemd naar de zeegaten van Goeree, Maas* en *Brouwershaven*, door het hijschen van twee lantaarns vertikaal onder elkander, die beide een *wit* licht toonen;

3°. *voor schepen, bestemd naar de zeegaten der Schelde*, door het hijschen van drie lantaarns vertikaal onder elkander, waarvan de bovenste een *rood* en de beide andere een *wit* licht toonen.

Wederkeerig hijscht het betrokken loodsvaartuig bij nacht, gelijk sein als „contrasein".

Onze Ministers van Marine en van Waterstaat, Handel en Nijverheid zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 25sten Januari 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Marine, (*get.*) ELLIS.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid, (*get.*) DE MAREZ OYENS.

(*Uitgeg.* 7 *Febr.* 1905.)

—

25 *Januari* 1905. BESLUIT, houdende beslissing dat art. 27 der Woningwet door den gemeenteraad niet kan worden toegepast om tot eene verbreeding van *reeds bestaande* straten te geraken.

WIJ WILHELMIMA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door S. ZILVERBERG te *Enschedé*, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van *Overijssel* dd. 12 Juli 1904, n°. 3149/2049, 3e afd., waarbij goedkeuring is verleend aan het besluit van den raad dier gemeente dd. 2 Juni 1904, inhoudende een verbod tot aanbouw of herbouw;

Den Raad van State, afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 18 December 1904, n°. 199;

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 23 Januari 1905, n°. 166, afd. B. B.;

Overwegende, dat de gemeenteraad van *Enschedé* ingevolge art. 27 der Woningwet, bij besluit van 2 Juni 1904 heeft vastgesteld eene verordening behelzende een verbod tot aanbouw of herbouw op gedeelten van de aan S. ZILVERBERG toebehoorende perceelen, gelegen aan de *Kalanderstraat*, kadastraal bekend Sectie B, n°. 1432, 1433 en 2256, nadat deze stukken grond, bij gemeenteraadsbesluit van den 16 Maart te voren, zijn bestemd voor den aanleg in de naaste toekomst van eene straat;

dat Gedeputeerde Staten van *Overijssel* bij hun aan hoofde dezes vermeld besluit aan voorzegd gemeenteraadsbesluit hunne goedkeuring hebben verleend;

dat S. ZILVERBERG van dit besluit van Gedeputeerde Staten bij Ons in beroep is gekomen, daarbij aanvoerende dat bedoeld bouwverbod zoowel met de letter als met den geest der Woningwet in strijd is; dat immers de titel van § 6 der Woningwet waarin art. 27 voorkomt, luidt: „uitbreiding van bebouwde kommen," welke duidelijke en niet voor onderscheidene uitleggingen vatbare woorden duidelijk aantoonen dat de wetgever de bepalingen van § 6 heeft willen beperken tot die gevallen, waarin sprake is van „uitbreiding" der bebouwde kom; dat voorts blijkens de duidelijke bewoordingen van art. 27 slechts een bouwverbod kan gelegd worden op gronden, bestemd voor den *aanleg* van een straat enz. niet ter *verbreeding* of *verfraaiing* van eene *bestaande* straat; dat appellants voormelde eigendommen zijn gelegen binnen de *bebouwde* kom der gemeente *Enschedé*, aan eene sedert jaren door die gemeente zelve aangelegde straat en dus niet door een bouwverbod kunnen worden getroffen; dat het bovendien nòch uit een hygiënisch oogpunt beschouwd, dus voor de toetreding van licht en lucht, nòch ook voor de eischen van het verkeer, noodzakelijk is, om op voormelde eigendommen een bouwverbod te leggen; dat de bestaande straat daar ter plaatse van band tot band gemeten, een breedte heeft van 4.40 meter terwijl aan weerszijden der straat trottoirs loopen; dat het meest waardige gedeelte van appellants eigendommen door dit bouwverbod wordt getroffen en deze volgens deskundige begrooting, minstens *f* 4000.— in waarde zullen verminderen, dat het niet in de bedoeling van den wetgever kan hebben gelegen, te eischen, dat een ingezetene zich een zoodanige aanzienlijke opoffering in het belang der gemeenschap zal moeten getroosten, doch in zulke omstandigheden het middel van aankoop of onteigening behoort te worden aangegrepen; dat de raad van *Enschedé* niet vooraf een plan van uitbreiding heeft vastgesteld, waarbij de gronden zijn aangewezen, die in de naaste toekomst voor den aanleg van straten enz. zijn bestemd en vermits hem daarvan door Gedeputeerde Staten geene vrijstelling is verleend de raad onbevoegd was, dit bouwverbod uit te vaardigen;

Overwegende, dat waar in deze over de feiten geen verschil bestaat, door Ons hier alleen valt te beslissen of door den gemeenteraad van *Enschedé* ten einde tot eene verbreeding van enkele aldaar thans reeds bestaande straten te geraken, bij zijn besluit van 27 Juni 1904, n°. 4, terecht het bepaalde bij art. 27 der Woningwet is toegepast;

dat die vraag ontkennend moet worden beantwoord;

dat toch, zoowel uit het opschrift der paragraaf, waarin gemeld artikel voorkomt, als uit de geschiedenis der totstandkoming van den inhoud dezer bepaling geene andere gevolgtrekking is af te leiden, dan dat van de aldaar aan den gemeenteraad toegekende bevoegdheid door dezen slechts kan worden gebruik gemaakt om de stelselmatige bebouwing te bevorderen van buiten of binnen de kom der gemeente gelegen aaneengesloten stukken hoofdzakelijk onbebouwden grond, welke als bouwterrein voor den geheel nieuwen aanleg van eene straat, eene gracht of een plein in aanmerking komen;

dat Gedeputeerde Staten van *Overijssel* alzoo ten onrechte hun goedkeuring aan vermeld raadsbesluit hebben verleend;

Gezien de Woningwet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met vernietiging van het bestreden besluit der Gedeputeerde Staten van *Overijssel* te verklaren, dat er voor hen geen termen bestonden, daarbij goedkeuring te verleenen aan het besluit voor den gemeenteraad van *Enschedé* dd. 2 Juni 1904, n°. 4.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast enz. (W. v. B. A.)

—

25 *Januari* 1905. BESLUIT, betreffende benoeming van officieren bij de Landweer.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Oorlog, van 20 Januari 1905, IIIde Afd., n°. 134;

Gezien het Koninklijk besluit van 27 Februari 1904, n°. 4, zooals dat gewijzigd is bij het Koninklijk besluit van 9 November 1904, n°. 36;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

1°. dat in art. 7 van het Koninklijk besluit van 27 Februari 1904, n°. 4, achter het woord „landmacht" zullen worden ingevoegd de woorden „in den rang van officier of van reserve-officier;"

2°. dat dit besluit mede toepasselijk zal zijn op de reserve-officieren, die reeds ingevolge de bepalingen van het Koninklijk besluit van 27 Februari 1904, n°. 4, zijn benoemd.

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken, van Marine en van Koloniën en aan de Algemeene Rekenkamer.

's Gravenhage, den 25sten Januari 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Staat, Minister van Oorlog,

(*get.*) J. W. BERGANSIUS.

27 *Januari* 1905. BESLUIT, tot wijziging van het Koninklijk besluit van 21 November 1902 (*Staatsblad* n°. 200), tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in artikel 59, sub 2, der Ongevallenwet 1901. S. 31.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 14 December 1904, n°. 5139, afdeeling Arbeid;

Gezien artikel 59, sub 2, der Ongevallenwet 1901 (wet van 2 Januari 1901, *Staatsblad* n°. 1);

Den Raad van State gehoord (advies van 17 Januari 1905, n°. 18);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 25 Januari 1905, n°. 278, afdeeling Arbeid;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. 1. Artikel 2 van Ons besluit van 21 November 1902 (*Staatsblad* n°. 200) wordt gelezen als volgt:

„Waar in dezen algemeenen maatregel van bestuur niet uitdrukkelijk anders is bepaald, wordt verstaan:

onder „leeftijd" van een door een ongeval getroffen verzekerde, diens leeftijd op den dag van de vaststelling zijner rente;

onder „leeftijd" van nagelaten betrekkingen van den getroffene,

a. indien op den dag van het overlijden van den getroffene de uitspraak omtrent den verzekeringsplicht van de onderneming, waarin de getroffene ten tijde van het ongeval werkzaam was, nog niet onherroepelijk was geworden, de leeftijd van die betrekkingen op den dag van de vaststelling hunner rente, en

b. in alle andere gevallen, de leeftijd van die betrekkingen op den dag van het overlijden van den getroffene."

2. De contante waarden der renten, bedoeld in artikel 54 der Ongevallenwet 1901, welke vóór het in werking treden van dit besluit zijn berekend, worden opnieuw berekend, voor zoover ten aanzien dier renten door dit besluit een andere wijze van berekening is voorgeschreven.

Wijst de nieuwe berekening een lager bedrag aan dan de vroegere, dan wordt, indien de contante waarde nog niet door den werkgever betaald is, door het bestuur der Rijksverzekeringsbank van den werkgever het lagere bedrag gevorderd en, indien de contante waarde reeds door den werkgever betaald is, aan dezen door het bestuur uitgekeerd het verschil tusschen de bedragen der contante waarde volgens de vroegere en de nieuwe berekening.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is

belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 27sten Januari 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Binnenl. Zaken, (*get.*) KUYPER.

(*Uitgeg.* 7 *Febr.* 1905.)

—

28 *Januari* 1905. MISSIVE van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende uitvoering van de maatregelen tot bestrijding van de tuberculose onder het rundvee.

Zoo dikwijls runderen, welke op het vermoeden van tuberculose door het Rijk overgenomen zijn, komen te sterven vóór de afzending naar Rotterdam, behoort de betrokken burgemeester:

1°. onverwijld den districtsveearts van het gebeurde te verwittigen, opdat hetzij door dezen zelf, hetzij door eene zijner plaatsvervangers eene lijkschouwing worde verricht om vast te stellen of het dier werkelijk aan clinische tuberculose heeft geleden; het desbetreffende verslag zal door of door tusschenkomst van den districtsveearts gezonden worden naar den directeur der Rijksseruminrichting;

2°. zorg te dragen, dat het dier door een door hem aan te wijzen slager of vilder worde geopend en afgevild tegen eene vergoeding van ten hoogste *f* 1.50 voor ieder cadaver;

3°. de huid op te sturen aan het adres van W. FITSCH, abattoir, te Rotterdam.

Van iedere afzending moet dadelijk per brief kennis gegeven worden aan den directeur der Rijksseruminrichting te Rotterdam, met vermelding van het signalement van het rund en van den naam van den voormaligen eigenaar;

4°. de overige deelen van het cadaver te laten begraven;

5°. de aan een en ander verbonden kosten bij voorschot uit de gemeentekas te voldoen en aan het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid in rekening te brengen op dezelfde wijze als met de andere uitgaven van veeartsenijkundigen aard het geval is.

Ik heb de eer U H.E.G. te verzoeken het vorenstaande spoedig ter kennis te brengen van de burgemeesters binnen Uw ambtsgebied, onder bijvoeging, dat zoowel de formulieren A. en P., waarvan sprake was in mijne missive van 21 December jl., n°. 112[18], afdeeling Landbouw, als formulier W, steeds *zonder* geleidebrief kunnen worden ingezonden.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(*get.*) DE MAREZ OYENS.

30 *Januari* 1905. MISSIVE van den Minister van Staat, Minister van Oorlog aan de autoriteiten der Landmacht, betreffende de Ongevallenwet 1901.

Het is mij gebleken, dat onzekerheid bestaat over de beantwoording der vraag, of militairen en onder het Departement van Oorlog ressorteerende burgerlijke ambtenaren vallen onder de bepalingen van de Ongevallenwet 1901.

Ten einde die onzekerheid op te heffen, heb ik de eer, U het volgende te doen kennen.

Zoolang militairen *militairen* dienst in den strikten zin des woords verrichten, staan zij in eene geheel andere verhouding dan die van den werkman tot den werkgever, en vallen zij dus niet onder de bepalingen der genoemde wet. Wanneer echter hunne werkzaamheden niet het karakter van *militairen dienst* dragen, maar van dien aard zijn, dat zij vatbaar zijn om in dienst van een privaat persoon verricht te worden, zullen zij niet van de verzekering zijn uitgesloten, wanneer zij n.l. werkzaam zijn in een bedrijf, dat verzekeringsplichtig is te achten.

Evenzoo moet ten aanzien van burgerlijke ambtenaren, die in de onder het Departement van Oorlog ressorteerende verzekeringsplichtige bedrijven werkzaam zijn, n.l. wanneer die bedrijven door den Staat als werkgever worden uitgeoefend, worden aangenomen, dat zij staan in eene dienstbetrekking, die verzekeringsplicht ten gevolge heeft.

De Minister van Staat, Minister van Oorlog,

(*get.*) J. W. BERGANSIUS.

—

31 *Januari* 1905. BESLUIT, tot aanvulling en wijziging van de Koninklijke besluiten van 21 Januari 1903 (*Staatsblad* n°. 36) en 20 Januari 1903 (*Staatsblad* n°. 35), houdende regelen voor het onderzoek naar de onbekwaamheid of ongeschiktheid van officieren, respectievelijk der Zeemacht en der Landmacht. S. 32.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Marine van den 30sten November 1904, Bureau S/B n°. 67 en van Onzen Minister van Staat, Minister van Oorlog van den 6den December 1904, Kabinet, Litt. I[78];

Gelet op Onze besluiten van 21 Januari 1903 (*Staatsblad* n°. 36) en van 20 Januari 1903 (*Staatsblad* n°. 35);

Overwegende dat aanvulling en wijziging wenschelijk is van de bij bovengemelde besluiten vastgestelde regelen voor het onderzoek naar de onbekwaamheid of ongeschiktheid van

officieren der Zeemacht en van officieren der Landmacht, bedoeld respectievelijk in artikel 28, sub 2*d* der Bevorderingswet voor de zeemacht 1902 en in artikel 39, sub 2*d* der Bevorderingswet voor de landmacht 1902;

Den Raad van State gehoord (advies van den 10den Januari 1905, nº. 23);

Gelet op het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van den 23sten Januari 1905, Bureau S/B nº. 34 en van 27 Januari 1905, Kabinet Litt. D[5];

Hebben goedgevonden en verstaan:

De hierna te noemen artikelen van Onze hoogergemelde besluiten aan te vullen of te wijzigen als volgt:

a. Aan de artikelen 3 wordt als 3e lid toegevoegd:

Aan de Commissie kan door Ons als secretaris worden toegevoegd een officier van hoogeren rang of van meerderen ouderdom in rang dan de officier, wien het onderzoek geldt.

b. In de artikelen 16 wordt tusschen de woorden „Voorzitter" en „bij" ingevoegd:

„indien geen afzonderlijke secretaris is toegevoegd",

c. In het eerste lid van de artikelen 18 wordt tusschen de woorden: „het rapport" en „eenige opmerking" ingevoegd:

„dan wel van de hem ingevolge het 2de lid van artikel 10 medegedeelde redenen",

Het vijfde lid van de artikelen 18 wordt gelezen:

Nadat de bovenbedoelde verhooren zijn afgeloopen en de schriftelijke inlichtingen, verklaringen of getuigenissen zijn ingekomen, doet de voorzitter aan den officier, wien het onderzoek geldt, mededeeling, dat de op de zaak betrekking hebbende schrifturen te zijner beschikking zijn om daarvan inzage of afschriften te nemen, onder vermelding tevens van de plaats waar en de dagen en uren waarop daartoe onder door den voorzitter aan te wijzen toezicht, de gelegenheid zal openstaan.

Geeft de officier, wien het onderzoek geldt, zijn verlangen te kennen om zijne meening over den inhoud dier bescheiden uit te spreken, dan zal hem daartoe in de eerste vergadering der commissie de gelegenheid worden geschonken, ten ware hij er de voorkeur aan mocht geven zijne verantwoording of rechtvaardiging schriftelijk in te dienen, in welk geval dat geschrift in het bezit van den voorzitter zal behooren te zijn gesteld binnen een door dezen te bepalen tijd.

Onze Ministers van Marine en van Oorlog zijn belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en in afschrift gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 31sten Januari 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Marine, (*get.*) ELLIS.

De Minister van Staat, Minister van Oorlog, (*get.*) J. W. BERGANSIUS.

(*Uitgeg.* 22 *Febr.* 1905.)

—

2 *Februari* 1905. BESLUIT van den Minister van Staat, Minister van Oorlog, houdende wijziging van het besluit van 5 Maart 1904 betreffende opkomst onder de wapenen van verlofgangers.

De Minister van Staat, Minister van Oorlog,

Kennis bekomen hebbende, dat aan de bepaling van punt II der beschikking van 5 Maart 1904, IIde Afdeeling, nº. 176, bij de korpsen niet een en dezelfde uitlegging gegeven wordt;

Heeft goedgevonden te bepalen:

Tusschen het tweede en het derde lid van punt II van vermelde beschikking wordt een nieuw lid ingevoegd, luidende als volgt:

„Mochten op de ingezonden opgaven verlofgangers voorkomen, reeds in eene of meer vorige opgaven opgenomen, dan zal tevens moeten worden vermeld, met welke aantallen en over welke trajecten zulks het geval is, onder mededeeling van de opgave(n), waarop die verlofgangers reeds waren vermeld;"

Vestigt er voorts de aandacht op, dat in bedoelde opgaven uitsluitend die verlofgangers eener lichting moeten worden vermeld, die *per spoor* moeten worden vervoerd.

(*get.*) J. W. BERGANSIUS.

—

2 *Februari* 1905. BESLUIT, houdende ongegrondverklaring van het beroep ingesteld door den raad der gemeente *Hellevoetsluis*, tegen een besluit van Gedeputeerde Staten van Zuidholland, waarbij goedkeuring werd onthouden aan een besluit van dien raad tot het verleenen van niet eervol ontslag aan een benoemd onderwijzer, die de betrekking aannam, doch later bedankte.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door den raad der gemeente *Hellevoetsluis* tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van *Zuid-Holland* d.d. 13/19 September 1904, nº. 177, waarbij goedkeuring is onthouden aan zijn besluit van 2 Juni 1904, tot het verleenen van niet-eervol ontslag aan W. HOOGENBOOM als onderwijzer aan de eerste openbare lagere school te *Hellevoetsluis*;

Den Raad van State, afdeeling voor de ge-

schillen van bestuur, gehoord, advies van 18 Januari 1905, n°. 259;

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van 31 Januari 1905, n°. 459, afd. Ond.;

Overwegende: dat de gemeenteraad van *Hellevoetsluis* in zijne openbare vergadering van 4 Maart 1904, W. HOOGENBOOM onderwijzer te *Goedereede*, heeft benoemd tot onderwijzer aan de 1ste openbare lagere school in zijne gemeente (Hoofd: J. ADMIRAAL);

dat burgemeester en wethouders nog dienzelfden dag aan den benoemde daarvan hebben kennis gegeven met toezending van de „Instructie voor de onderwijzers en onderwijzeressen op de openbare scholen te *Hellevoetsluis*;

dat op 7 Maart 1904 W. HOOGENBOOM aan den gemeenteraad heeft bericht, dat hij de betrekking aanneemt, hopende die naar wensch te zullen vervullen en dat zijn verzoek om eervol ontslag te *Goedereede*, dat hem tegen 1 Mei zal worden verleend, reeds is ingediend;

dat W. HOOGENBOOM echter een week later — op 14 Maart 1904 — aan den raad van *Hellevoetsluis* een schrijven heeft gericht van den volgenden inhoud:

„Aangezien ik de zekerheid heb, binnen kort als onderwijzer te *Rotterdam* te worden benoemd, heb ik de eer U Edel Achtbare te berichten dat ik voor de benoeming aan de school van den Heer ADMIRAAL bedank."

dat het gemeentebestuur deze laatste mededeeling niet heeft willen aannemen en op 17 Maart 1904 aan W. HOOGENBOOM heeft bericht dat hij zijn ontslag overeenkomstig art. 10 der instructie aan den gemeenteraad moest indienen;

dat W. HOOGENBOOM hierop den 21 Maart geantwoord heeft, dat hij zich niet vereenigen kon met de opvatting, als zoude hij ontslag behooren aan te vragen uit eene betrekking die nog niet door hem was aanvaard en als zou eene gemeentelijke verordening op het lager onderwijs te *Hellevoetsluis* van toepassing zijn op een onderwijzer uit *Goedereede*; weshalve hij volhardde bij zijn besluit om voor de benoeming als onderwijzer te *Hellevoetsluis* te bedanken;

dat het gemeentebestuur echter bij zijn gevoelen gebleven is, en er op heeft aangedrongen, dat HOOGENBOOM òf met Mei zijne betrekking zou aanvaarden òf zijn ontslag zou aanvragen;

dat toen W. HOOGENBOOM op 2 Mei niet in functie was getreden de gemeenteraad van *Hellevoetsluis* op 2 Juni 1904 heeft besloten behoudens goedkeuring van Gedeputeerde Staten, aan W. HOOGENBOOM, „onderwijzer aan de 1ste openbare lagere school te *Hellevoetsluis*", op grond van plichtverzuim niet-eervol ontslag te verleenen;

dat de raad daarbij heeft overwogen: dat — gelijk bij Koninklijk besluit van 5 April 1888 (*Staatsblad* n°. 70) in een geval juist tegenovergesteld aan het tegenwoordige is beslist, dat aan een raadsbesluit van benoeming reeds uitvoering is gegeven door kennisgeving aan den belanghebbende en, alzoo die onderwijzer wettig verbonden was aan die school, hij uit die betrekking alleen kon ontslagen worden overeenkomstig art. 29 en volgende der wet op het lager onderwijs — evenzeer in het tegenwoordige geval W. HOOGENBOOM daar aan het raadsbesluit van benoeming reeds uitvoering was gegeven door kennisgeving aan den belanghebbende, die de benoeming had aangenomen, wettig aan de 1ste openbare lagere school te *Hellevoetsluis* is verbonden en hij dus alleen kan ontslagen worden op de wijze in art. 29 en volgende der wet op het lager onderwijs voorgeschreven en gehouden is aan de instructie, die voorschrijft, dat het ontslag eerst zal ingaan 3 maanden nadat het verzoek is gedaan; dat blijkens bovengenoemd Koninklijk besluit evenmin een gemeenteraad kan volstaan met eene benoeming in te trekken, evenmin een onderwijzer kan volstaan met intrekking van zijne aangenomen benoeming, maar verplicht is, den weg te volgen, aangegeven in art. 29 en volgende der wet op het lager onderwijs, wat tevens voor de gemeente *Hellevoetsluis* de gevolgen van art. 10 der instructie medebrengt: dat W. HOOGENBOOM door nòch ontslag te vragen, nòch in functie te treden zich aan plichtverzuim heeft schuldig gemaakt;

dat Gedeputeerde Staten van *Zuid-Holland* bij resolutie van 13/14 September 1904 aan het raadsbesluit hunne goedkeuring hebben onthouden;

dat zij daarbij hebben overwogen, dat van het verleenen van ontslag uit eene betrekking alleen dan sprake kan zijn, wanneer die betrekking feitelijk is aanvaard door infunctietreding, hetgeen in casu niet is geschied; dat evenzoo het verleenen van niet-eervol ontslag uit eene betrekking wegens plichtverzuim alleen denkbaar is, wanneer die betrekking door den betrokkene feitelijk is vervuld geweest en hij zich gedurende die vervulling aan plichtverzuim heeft schuldig gemaakt;

dat de gemeenteraad van het besluit van Gedeputeerde Staten bij Ons in beroep is gekomen, daarbij aanvoerende, dat het niet

aangaat, overeenkomstig het Koninklijk besluit van 5 April 1888 aan te nemen, dat de gemeenteraad niet bevoegd is, eene gedane benoeming in te trekken, en tevens aan te nemen, dat een onderwijzer eenvoudig zou kunnen volstaan met intrekking van zijn besluit tot het aanvaarden van de benoeming;

dat de onderwijzer HOOGENBOOM door de benoeming aan te nemen, wettig aan de school is verbonden en dus ook plichtverzuim kon begaan, al was hij nog niet in functie; dat het zeer in het nadeel van het algemeen belang zou zijn, indien de onderwijzer eenvoudig zijne aanneming van de betrekking kon intrekken zonder ontslag te vragen met een bepaalden termijn, zooals in dit geval bij art. 10 der instructie is voorgeschreven, waardoor de gemeente geruimen tijd van een onderwijzer verstoken kan blijven, zeer ten nadeele van het lager onderwijs;

Overwegende: dat de onderwijzer HOOGENBOOM reeds zeven dagen nadat hij de betrekking van onderwijzer bij het openbaar lager onderwijs te *Hellevoetsluis* had aangenomen en meer dan zes weken voordat hij die betrekking zoude hebben kunnen aanvaarden, aan den gemeenteraad van *Hellevoetsluis* heeft te kennen gegeven, dat hij voor die betrekking alsnog bedankte en hij dus ontslagen wilde worden van den band, die hem aan deze gemeente verbond;

dat hij eene kennisgeving daarvan zoo kort na de aanneming en zoolang vóór de in uitzicht gestelde aanvaarding dezer betrekking, niet kan worden aangenomen, dat het openbaar lager onderwijs in de gemeente *Hellevoetsluis* door de gezegde handelingen van den onderwijzer HOOGENBOOM nadeel heeft geleden;

dat ook de handelwijze in dezen van den onderwijzer W. HOOGENBOOM niet als grof plichtverzuim kan worden aangemerkt;

dat daarom in dezen een niet-eervol ontslag niet is gerechtvaardigd en het besluit van den gemeenteraad van *Hellevoetsluis* alzoo niet kan worden goedgekeurd:

Gezien de wet tot regeling van het lager onderwijs, waarvan de gewijzigde tekst is bekend gemaakt in *Staatsblad* n°. 208 van het jaar 1901;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het ingesteld beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast enz. (W. v. B. A.)

---

4 *Februari* 1905. WET, tot vaststelling van het *tweede* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1905. S. 33.

Bij deze wet wordt het IIde hoofdstuk der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1905, betreffende de *Hooge Colleges van Staat* en het *Kabinet der Koningin*, vastgesteld zooals hierna verkort volgt:

1e AFD.:	De Staten-Generaal	*f*	354,595.—
2e „	De Raad van State	„	107,285.—
3e „	De Algemeene Rekenkamer	„	132,700.—
4e „	De Kanselarij der Nederlandsche Orden	„	19,585.—
5e „	Het Kabinet der Koningin	„	38,640.—
6e „	Pensioenen, wachtgelden, gratificatiën, toelagen en kosten voor de vergaderingen van den Ministerraad	„	41,209.—
7e „	Onvoorziene uitgaven	„	5,000.—
		f	699,014.—

---

4 *Februari* 1905. WET, tot vaststelling van het *derde* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1905. S. 34.

Bij deze wet wordt het IIIde hoofdstuk der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1905, betreffende het *Departement van Buitenlandsche Zaken*, vastgesteld zooals hierna verkort volgt:

1e AFD.:	Kosten van het Departement	*f*	97,705.—
2e „	Kosten van buitenlandsche zendingen en consulaten	„	789,430.—
3e „	Verschillende uitgaven	„	47,920.—
4e „	Pensioenen, wachtgelden en toelagen	„	43,790.—
5e „	Onvoorziene uitgaven	„	10,000.—
		f	988,845.—

---

4 *Februari* 1905. WET, tot vaststelling van het *vierde* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1905. S. 35.

Bij deze wet wordt het IVde hoofdstuk der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1905, betreffende het *Departement van Justitie*, vastgesteld zooals hierna verkort volgt:

1°	AFD.:	Kosten van het Departement	*f* 197,586.—
2°	„	Kosten van de rechterlijke macht	„ 1,815,264.—
3°	„	Kosten van het Hoog Militair Gerechtshof en de auditiën in de militaire arrondissementen	„ 54,000.—
4°	„	Kosten van den Centralen Raad van beroep en van de raden van beroep	„ 201,787.50
5°	„	Gerechtskosten	„ 392,500.—
6°	„	Kosten van algemeene of Rijkspolitie en in zake van jacht en visscherij	„ 726,360.—
7°	„	Kosten van gevangenissen en Rijkswerkinrichtingen	„ 2,224,242.—
8°	„	Kosten van het Rijkstucht- en opvoedingswezen	„ 250,650.—
9°	„	Gebouwen	„ 703,660.—
10°	„	Pensioenen, wachtgelden, gratificatiën enz.	„ 376,977.—
11°	„	Verschillende uitgaven	„ 31,150.—
12°	„	Onvoorziene uitgaven	„ 50,000.—
			f 7,024,176.50

---

4 *Februari* 1905. WET, tot aanvulling en verhooging van het *vierde* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1905. S. 36.

Bij deze wet wordt na toevoeging van een nieuw artikel (kosten van aanpassing van de rijksopvoedingsgestichten aan de eischen van de Kinderwetten) ad *f* 9,000.—; het totaal van de 9de Afd. van dit hoofdstuk nader vastgesteld op *f* 712,660.— en het eindcijfer op *f* 7,083,176.50.

---

4 *Februari* 1905. MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken, aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën betreffende ingelijfden bij de militie die niet met groot verlof zijn.

Naar aanleiding van door militie-commissarissen in hun verslag omtrent het in 1904 gehouden onderzoek over de verlofgangers der militie te land gevraagde inlichting nopens de hierna bedoelde aangelegenheid, deelt de Minister van Staat, Minister van Oorlog, mij onder dagteekening van 19 Januari j.l., VIIde afd., n°. 126, mede, dat miliciens, aan wie ingevolge de regeling van den dienst voor het blijvend gedeelte tijdelijk verlof is verleend, tijdens dit verlof geacht worden in werkelijken dienst te zijn, zoodat het hun later verleend groot verlof gerekend moet worden eerst een aanvang te hebben genomen op den dag, waarop het tijdelijk verlof is veranderd in groot verlof.

Op evenbedoelde miliciens is mitsdien van toepassing de bepaling van het 4de lid van art. 99 van het Koninklijk Besluit van 2 December 1901 (*Staatsblad* n°. 230) aangevuld en gewijzigd bij dat van 17 October 1904 (*Staatsblad* n°. 234).

U H.E.G. gelieve de burgemeesters en den militie-commissaris in Uwe provincie met het bovenstaande in kennis te stellen.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
Voor den Minister,
De Secretaris-Generaal, (*get.*) DIJCKMEESTER.

—

6 *Februari* 1905. BESLUIT, houdende wijziging van het Koninklijk besluit van 17 December 1901 (*Staatsblad* n°. 268), tot aanwijzing der kantoren, waar de pasmunt tegen rijksdaalders, guldens en halve guldens kan worden ingewisseld. S. 37.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gelet op artikel 12 der Muntwet 1901;

Mede gelet op Ons besluit van den 31sten Maart 1904, n°. 80;

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van den 1sten Februari 1905, n°. 65, (Generale Thesaurie);

Hebben goedgevonden en verstaan:

Te bepalen, dat artikel 1, l^a. c van Ons besluit van den 17den December 1901 (*Staatsblad* n°. 268) zal gelezen worden als volgt:

„de kantoren der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen der 1ste, 2de en 3de klasse,

gevestigd in plaatsen, waar geen betaalmeesterskantoor gevestigd is."

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 6den Februari 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Financiën,

(*get.*) HARTE VAN TECKLENBURG.

(*Uitgeg.* 17 *Febr.* 1905.)

—

7 *Februari* 1905. WETTEN, houdende naturalisatie van:

Wilhelm Laimböck. S. 38.
Elias Löwenstern. S. 39.
Johann Paul Reijmer. S. 40.
Hendrik Kuipers. S. 41.
Paul Hermann Beyer. S. 42.
Georg Casper von Klitzing. S. 43.
Anna Margaretha Buekers, Wed. van Adolph Georg Gottlieb Jerosch. S. 44.
Otto Karl Schaedtler. S. 45.
Johann Theodor Carl Schaedtler. S. 46.
Johann Anton Ludwig Brood. S. 47.
Hermann Ewald Behle. S. 48.
Danker van 't Westeinde. S. 49.
Berend Funcke. S. 50.
Joannes Antonius Lyppens. S. 51.
Naftali Hirsch Sperr. S. 52.
Johann Christian Karl Braun. S. 53.
Ludwig Wilhelm Braun. S. 54.
Johannes Marius de Bruijn. S. 55.
Johann Heinrich Gehlen. S. 56.
Willem Iohannes Leijds. S. 57.
Franziscus Gastav Lau. S. 58.
Bonno Julius Leopold Krull. S. 59.

—

8 *Februari* 1905. BESLUIT, bevelende de bekendmaking van het te *'s Gravenhage* op 6 April 1904 door *Nederland* en *Frankrijk* gesloten verdrag betreffende het tot stand brengen van kabelverbindingen. S. 60.

WIJ WILHELMINA ENZ.

Gezien het te *'s Gravenhage* op 6 April 1904 door *Nederland* en *Frankrijk* gesloten verdrag betreffende het tot stand brengen van kabelverbindingen, dat is goedgekeurd bij de wet van 30 December 1904 (*Staatsblad* n°. 270) en van welk verdrag een afdruk met vertaling aan dit besluit gehecht is;

Overwegende, dat de akten van bekrachtiging van gezegd verdrag mede te *'s Gravenhage* zijn uitgewisseld op 26 Januari 1905;

Op de voordracht van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken van den 6den Februari 1905, n°. 763, Directie van het Protocol;

Hebben goedgevonden en verstaan:

de bekendmaking van voorzegd verdrag, met vertaling, te bevelen door plaatsing van dit besluit in het *Staatsblad*.

Onze Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, worden belast, ieder voor zooveel hem aangaat, met de uitvoering van hetgeen ten deze wordt vereischt.

's Gravenhage, den 8sten Februari 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,

(*get.*) R. MELVIL VAN LYNDEN.

(*Uitgeg.* 17 *Febr.* 1905.)

VERTALING.

Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden en de President der Fransche Republiek, de ontwikkeling van de telegraphische verbindingen Hunner koloniën wenschende te bevorderen, hebben besloten tot dit doel eene overeenkomst te sluiten en hebben tot Hunne wederzijdsche gevolmachtigden benoemd:

Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden:

den heer R. MELVIL Baron VAN LYNDEN, Hoogstderzelver Minister van Buitenlandsche Zaken, en

De President der Fransche Republiek:

den heer BAYLIN DE MONBEL, Buitengewoon Gezant en Gevolmachtigd Minister van de Fransche Republiek bij Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden,

die, na mededeeling hunner in goeden en behoorlijken vorm bevonden volmachten, zijn overeengekomen als volgt:

Art. I. *1.* Aangezien de Nederlandsche Regeering een onderzeeschen kabel van Batavia naar Pontianak met landing op Billiton heeft tot stand en in exploitatie gebracht, zal de Fransche Regeering voor haar eigen rekening een onderzeeschen kabel tot stand brengen of doen tot stand brengen tusschen een punt van Indo-China nabij Saigon en het landingspunt nabij Pontianak van den voormelden kabel der Nederlandsche Regeering tusschen de kust van het eiland Java en de Westkust van Nederlandsch Borneo. De tot stand te brengen kabel zal eene tusschenlanding mogen hebben op het eiland Poulo Condor. Intusschen behoudt de Fransche Regeering zich het recht voor om het tot stand brengen en de exploitatie van den kabel of de exploitatie alleen aan eene Fransche maatschappij toe te vertrouwen.

2. Indien de kabel tusschen Saigon en Pontianak voor rekening van de Fransche Regeering wordt tot stand gebracht, dan zal het tot stand brengen geheel en al geschieden op kosten van die Regeering; deze zal intusschen niet eigenaresse kunnen zijn van de kabelsectie gelegen op het grondgebied en in de territoriale wateren van Nederlandsch-Borneo, noch eenig recht kunnen uitoefenen op deze sectie, welke zal toebehooren aan de Nederlandsche Regeering, die den kostenden prijs daarvan aan de Fransche Regeering zal terugbetalen. Bovendien zal de Nederlandsche Regeering op hare kosten de verbinding van het landingspunt met het kantoor te Pontianak ten uitvoer brengen.

3. Indien de Fransche Regeering het verkieslijk oordeelt het tot stand brengen van den kabel en de exploitatie daarvan toe te vertrouwen aan eene Fransche maatschappij, die er alsdan eigenaresse van zal zijn, verbindt de Nederlandsche Regeering zich, van stonde aan, om aan die maatschappij, voor den duur van veertig jaren, het vereischte landingsrecht te verleenen onder de voorwaarden in art. VII § 1 hierna voorzien. De Fransche maatschappij zal voor het tot stand brengen der verbinding tot het kantoor te Pontianak zorgen.

4. Indien de Fransche Regeering besluit om slechts de exploitatie van den kabel aan eene Fransche maatschappij toe te vertrouwen, verbindt de Nederlandsche Regeering zich, van stonde aan, om aan die maatschappij het vereischte recht van exploitatie te verleenen onder voorwaarden in art. VII § 2 hierna voorzien.

5. De verbinding hierboven voorzien zal tot exploitatie gereed moeten zijn binnen een termijn van ten hoogste vijftien maanden gerekend van den datum van de ratificatie van de tegenwoordige overeenkomst.

Art II. 1. De contracteerende Partijen verbinden zich, ieder voor hetgeen haar betreft, tot het nemen van de noodige beschikkingen om binnen den kortsten tijd de storingen op te heffen, welke mochten voorkomen gedurende een termijn van veertig jaren, te rekenen van den aanvang van de exploitatie der kabels en lijnen tusschen Saigon en Pontianak eenerzijds en tusschen Pontianak en Batavia anderzijds.

2. Indien de kabel van Saigon naar Pontianak tot stand wordt gebracht op de wijze in art. I § 2 voorzien, zal de Nederlandsche Regeering aan de Fransche Regeering de uitgaven terugbetalen, die deze mocht hebben gedaan voor de herstellingen van de kabelsectie gelegen in de Nederlandsche territoriale wateren.

3. De Nederlandsche Regeering zal op hare kosten voorzien in de exploitatie van den kabel ten kantore te Pontianak, welks diensttijden in gemeen overleg zullen worden vastgesteld.

4. De toestellen op de lijnen van Saigon naar Pontianak en van Pontianak naar Batavia zullen zoodanig moeten worden opgesteld, dat zij de rechtstreeksche uitwisseling van berichten tusschen Saigon en Batavia toelaten. Bovendien, en ten einde de snelheid der overbrenging te verzekeren, zullen de verbindingen rechtstreeksch zijn tusschen Saigon en Pontianak eenerzijds en Pontianak en Batavia anderzijds, behoudens den tijd die erkend zal worden noodig te zijn om het verkeer van de eilanden Poulo Condor en Billiton behoorlijk af te wikkelen.

5. Indien het tot stand brengen en de exploitatie van den kabel van Saigon naar Pontianak worden toevertrouwd aan eene Fransche maatschappij, verbindt de Fransche Regeering zich tot het opheffen of doen opheffen van storingen in den kortst mogelijken tijd, ingeval de maatschappij niet de vereischte maatregelen daartoe mocht nemen.

Art. III. 1. Op de berichten, waarvoor van de voormelde lijnen wordt gebruik gemaakt, zullen de regelen worden toegepast van het telegraafverdrag van St. Petersburg en van het van kracht zijnde telegraafreglement.

2. De bijzonderheden der exploitatie zullen worden geregeld tusschen de telegraafadministratiën der contracteerende Staten en eventueel in de aan de maatschappij, in art. I § 3 en 4 bedoeld, uit te reiken concessiën en voorts, naarmate van behoefte aan wijziging, door bijzondere schikkingen.

Art. IV. Ten aanzien van het stelsel der taksen en van de richting van het verkeer worden door de contracteerende Regeeringen de volgende voorwaarden aangenomen voor de berichten, waarvoor van de kabels van Saigon naar Pontianak en van Pontianak naar Batavia gebruik wordt gemaakt:

a. voor de berichten komende van of bestemd voor Nederlandsch-Indië zal, ten bate van het Nederlandsch-Indische Gouvernement, geen andere taks dan een eindtaks worden geheven. Deze taks wordt bepaald op vier en veertig centimes (fr. 0.44) per woord;

b. voor die van de evenbedoelde berichten, welke alleen transito het eiland Java gaan, zal, ten bate van het Nederlandsch-Indische Gouvernement, niet anders geheven worden dan een transit-taks van twintig centimes (fr. 0.20) per woord;

c. voor de berichten, waarvoor van andere lijnen van het Nederlandsch-Indische Gouvernement wordt gebruik gemaakt, zal ten bate van dat Gouvernement niet anders geheven worden dan een transit-taks van ten hoogste vier en veertig centimes (fr. 0.44) per woord.

d. aan de voormelde berichten zullen ten goede komen alle verminderingen van eind- of transit-taksen die in gelijksoortige omstandigheden aan andere ondernemingen mochten worden toegestaan:

e. bij gelijk tarief, zullen van weerszijden over den weg Pontianak—Saigon, als zijnde de meest directe, gezonden worden de berichten, die geen aanwijzing van verzendingsweg dragen en afkomstig zijn van of bestemd voor hetzij de plaatsen door den kabel van Pontianak naar Batavia bediend, t. w. Pontianak, het eiland Billiton en het eiland Java, hetzij de landen door het Fransche net in het verre Oosten bediend, t. w. Indo-China, Siam en Zuid-China (Amoy inbegrepen);

f. de dagbladtelegrammen zullen eene vermindering genieten van ten minste drie-vijfden op het tarief dat voor gewone telegrammen van toepassing is.

Art. V. De Regeeringstelegrammen van de contracteerende Regeeringen zullen eene vermindering van 50 pCt. genieten op het totaal der taksen, welke tusschen Saigon en Batavia en omgekeerd worden geheven.

Art. VI. *1.* Indien de Fransche Regeering zulks wenscht, zal zij binnen een termijn van vijftien jaren, gerekend van den datum der ratificatie van de tegenwoordige overeenkomst, voor haar eigen rekening tot stand kunnen brengen of doen tot stand brengen:

a. kabels uitgaande van Java (nabij Batavia of van andere in onderling overleg gekozen plaatsen) in de richting van den Indischen Oceaan;

b. een kabel uitgaande van Java van een der bovenbedoelde plaatsen en gericht naar Saigon.

De Nederlandsche Regeering zal uit de in gemeen overleg gekozen punten aan de kust die aanwijzen waar de kabels zullen moeten landen, en met het oog op de bescherming van de Souvereiniteitsrechten van de Nederlandsche Regeering, zal, voor wat betreft den eigendom en het onderhoud van de kabelsectiën welke in de Nederlandsche territoriale wateren gelegen zijn, zoowel als wat de landlijnen en de exploitatie van de kantoren aangaat, worden gehandeld als in de artikelen I, § 2 en II, § 2 en 3 is gezegd.

2. De Fransche Regeering behoudt zich het recht voor om het tot stand brengen en de exploitatie van deze kabels toe te vertrouwen aan eene Fransche maatschappij, die alsdan eigenaresse van die kabels zal zijn. In dit geval zal de Nederlandsche Regeering aan deze maatschappij het landingsrecht verleenen onder de voorwaarden bedoeld in art. VII § 1 voorzien en wel voor een termijn van veertig jaren.

3. De Fransche Regeering behoudt zich gelijkerwijs het recht voor om alleen de exploitatie van deze zelfde kabels aan eene Fransche maatschappij toe te vertrouwen. In dat geval zal de Nederlandsche Regeering aan die maatschappij vergunning verleenen voor het exploiteeren van die kabels in Nederlandsch-Indië onder de voorwaarden in art. VII § 2 voorzien.

Art. VII. *1.* Behoudens de bijzonderheden, welke in de aan eene Fransche maatschappij uit te reiken concessiën zullen geregeld worden, zullen de voorwaarden, waaronder haar de bij deze overeenkomst voorziene landingsrechten zullen worden verleend, de navolgende zijn:

a. de maatschappij zal worden aangewezen door de Fransche Regeering;

b. de landingsrechten en de eigendom der kabels van de maatschappij, zullen niet kunnen worden overgedragen zonder de uitdrukkelijke en schriftelijke toestemming van de Nederlandsche en van de Fransche Regeering;

c. in Nederlandsch-Indië zal de maatschappij haren exploitatiedienst en de woning van den kantoorchef vestigen in de vertrekken, behoorende tot het Nederlandsche gouvernementskantoor, waarin de kabels uitkomen, tegen betaling van een huurprijs in gemeenschappelijk overleg en zooveel mogelijk in overeenstemming met den plaatselijk gebruikelijken vast te stellen. Bovendien zal de maatschappij op hare kosten de verbindingslijn onderhouden tusschen het landingspunt en het bureau van exploitatie van den kabel;

d. de landingsrechten zullen in geen enkel opzicht inbreuk maken op de Souvereiniteitsrechten van Nederland; bijgevolg zal de Nederlandsche Regeering binnen de grenzen van haar gebied en indien zij zulks noodig oordeelt, te allen tijde, door haar eigen beambten in de exploitatie der lijnen van de maatschappij kunnen doen voorzien.

2. Indien de Fransche Regeering besluit gebruik te maken van de bevoegdheid in § 3 van art. VI voorzien, zal de Fransche maatschappij, behoudens de bijzonderheden die in de uit te reiken concessiën zullen worden geregeld, gerechtigd zijn om de in dat artikel bedoelde kabels op de volgende voorwaarden te exploiteeren:

a. de maatschappij zal worden aangewezen door de Fransche Regeering;

b. de exploitatie zal niet aan eene andere maatschappij kunnen worden overgedragen zonder de uitdrukkelijke en schriftelijke toestemming van de Nederlandsche Regeering;

c. in Nederlandsch-Indië zal de maatschappij haren exploitatiedienst en de woning van den kantoorchef vestigen in de vertrekken, behoorende, tot het Nederlandsche gouvernementskantoor, waarin de kabels uitkomen, tegen betaling van een huurprijs in gemeenschappelijk overleg en zooveel mogelijk in overeenstemming met den plaatselijk gebruikelijken vast te stellen. Bovendien zal de Maatschappij op hare kosten de verbindingslijn onderhouden tusschen het landingspunt en het bureau van exploitatie van den kabel;

d. de vergunning tot exploitatie zal in geen enkel opzicht inbreuk maken op de Souvereiniteitsrechten van Nederland; bijgevolg zal de Nederlandsche Regeering, binnen de grenzen van haar gebied en indien zij zulks noodig oordeelt, te allen tijde, door hare eigen beambten in de exploitatie der lijnen kunnen doen voorzien.

Art. VIII. Van hare zijde stemt de Nederlandsche Regeering er in toe om voor de berichten, waarvoor van de in artikel VI bedoelde kabels gebruik wordt gemaakt, dezelfde voordeelen uit een tariefsoogpunt toe te staan, als aan alle andere maatschappijen welke in Nederlandsch-Indië landende kabels bezitten; bijgevolg zullen de Nederlandsch-Indische eind- en transit-taksen in geen geval hooger zijn dan die, welke in gelijksoortige omstandigheden worden geheven van de berichten, waarvoor van andere lijnen gebruik wordt gemaakt en dezelfde herkomst en dezelfde bestemming hebben.

Art. IX. Indien de Fransche Regeering den eigendom verkrijgt van den kabel bedoeld in artikel I, § 3 of van de kabels bedoeld in artikel VI, § 2, zal met het oog op de bescherming van de Souvereiniteitsrechten van de Nederlandsche Regeering gehandeld worden, voor wat betreft den eigendom van de kabelsectiën in de Nederlandsche territoriale wateren gelegen, zooals is gezegd in artikel I, § 2, slechts met deze uitzondering, dat de Nederlandsche Regeering aan de Fransche Regeering niet meer zal terugbetalen dan de waarde die deze sectiën in zich zelf zullen hebben, op het oogenblik dat de Nederlandsche Regeering ze in eigendom verkrijgt. Wat betreft de landlijnen, het onderhoud van de kabelsectiën in de territoriale wateren en de exploitatie van de kantoren, zal worden gehandeld als is gezegd in de artikelen I, § 2 en II, § 2 en 3.

X. Voor de toepassing van de tegenwoordige overeenkomst, zullen de territoriale wateren geacht worden zich uit te strekken over drie zeemijlen (60 op den breedtegraad) gerekend van het bij laag water droog vallende strand.

XI. In afwachting dat een algemeen verdrag, tusschen de contracteerende Regeeringen te sluiten ingevolge art. 19 van het verdrag van 29 Juli 1899 voor de vreedzame beslechting van internationale geschillen, de arbitrage, verplicht verklare in al de gevallen waarin moeilijkheden tusschen hen mochten komen te ontstaan ten opzichte van de uitlegging of de uitvoering van de tegenwoordige overeenkomst, komen die Regeeringen van stonde aan overeen, dat die mogelijke moeilijkheden, indien zij niet langs diplomatieken weg opgelost kunnen worden, zullen worden onderworpen aan het Permanente Hof van Arbitrage, overeenkomstig de bepalingen van het genoemde verdrag van 29 Juli 1899.

In elk bijzonder geval zullen de contracteerende Regeeringen, alvorens zich tot het Hof te wenden, een bijzonder compromis onderteekenen, nauwkeurig omschrijvende het onderwerp van het geschil, de uitgestrektheid van de macht der scheidsrechters en de termijnen ten opzichte van de samenstelling van het scheidsgerecht en de rechtspleging in acht te nemen.

Art. XII. De tegenwoordige overeenkomst zal worden bekrachtigd en de akten van bekrachtiging zullen zoodra mogelijk worden uitgewisseld te 's Gravenhage.

Ten blijke waarvan, de hierboven genoemde gevolmachtigden de tegenwoordige overeenkomst hebben geteekend en er hunne zegels op hebben gesteld.

Gedaan, in dubbel, te 's Gravenhage, den 6den April 1904.

(*L. S.*) (*get.*) Bn. MELVIL VAN LYNDEN.
„ „ MOMBEL.

—

8 *Februari* 1905. BESLUIT, bevelende de bekendmaking van het door *Nederland* en *Griekenland* den 2/15 October 1903 te *Athene* geteekende protocol tot regeling van den toestand der naamlooze en andere vennootschappen van het eene land in het andere. S. 61.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gezien het door *Nederland* en *Griekenland* den 2/15 October 1903 te *Athene* geteekende protocol tot regeling van den toestand der naamlooze en andere vennootschappen van het eene land in het andere, welk protocol, waar-

van een afdruk, met vertaling, aan dit besluit gehecht is, is goedgekeurd bij de wet van 30 December 1904 (*Staatsblad* n°. 281);

Gelet op artikel 59 der Grondwet;

Op de voordracht van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken van den 19den Januari 1905, n°. 766, Directie van het Protocol;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Voorzegd protocol bij dezen te bekrachtigen en de bekendmaking daarvan te bevelen door plaatsing van dit besluit in het *Staatsblad*.

Onze Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, worden belast, ieder voor zooveel hem betreft, met de uitvoering der bepalingen van meergenoemd protocol.

's Gravenhage, den 8sten Februari 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,

(*get.*) R. MELVIL VAN LYNDEN.

(*Uitgeg.* 21 *Febr.* 1905)

VERTALING.

Daar de Regeering van Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden en de Regeering van Zijne Majesteit den Koning der Hellenen in het belang van den handel der beide landen den toestand der Nederlandsche en Grieksche naamlooze vennootschappen in die landen wederkeerig wenschen te regelen, zoo zijn de ondergeteekenden krachtens de hun verleende machtiging het volgende overeengekomen:

De naamlooze vennootschappen en andere handels-, nijverheids- of financieele vennootschappen, die overeenkomstig de eigene wetten van een der beide contracteerende landen zijn of zullen zijn ingericht en bewilligd, zullen over en weer erkend worden, met het gevolg dat die vennootschappen binnen het grondgebied van de andere Partij alle hare rechten zullen kunnen uitoefenen en in rechten optreden, hetzij om eene rechtsvordering in te stellen, hetzij om zich daartegen te verweren, zonder andere voorwaarde dan dat zij zich gedragen naar de wetten van het land.

Dit Protocol zal in elk der beide contracteerende Staten van kracht zijn van zijne afkondiging in het *Staatsblad* af, en zal van kracht blijven tot na verloop van een jaar, te rekenen van den dag, waarop de eene of de andere der contracteerende Regeeringen het zal hebben opgezegd.

Ten blijke waarvan de ondergeteekenden, de heeren P. C. VAN LENNEP, Zaakgelastigde van Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden en D. G. RHALLYS, Voorzitter van den Ministerraad, Minister van Buitenlandsche Zaken van Zijne Majesteit den Koning der Hellenen, dit Protocol onderteekend en van hun zegels hebben voorzien, onder voorbehoud van de goedkeuring daarvan door de Nederlandsche Staten-Generaal.

Gedaan, in dubbel, te Athene, den 2/15 October 1903.

(*L. S.*) (*get.*) P. C. VAN LENNEP.

„ „ D. G. RHALLYS.

---

9 *Februari* 1905. WET, tot vaststelling van het *vijfde* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1905. S. 62.

Bij deze wet wordt het Vde hoofdstuk der begrooting van de Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1905, betreffende het *Departement van Binnenlandsche Zaken*, vastgesteld zooals hierna verkort volgt:

1° AFD.:	Kosten van het Departement. *Art.* 1—7		*f*	226,878.50
2° AFD.:	Binnenlandsch Bestuur.			
a.	Kosten van het bestuur der provinciën:			
Art.	8—11.	Noordbrabant	*f*	93,603.50
„	12—15.	Gelderland	„	76,846.50
„	16—19.	Zuidholland	„	85,038.—
„	20—24.	Noorholland	„	84,315.—
„	25—28.	Zeeland	„	83,250.—
„	29—32.	Utrecht	„	57,985.—
„	33—36.	Friesland	„	67,777.—
„	37—40.	Overijssel	„	61,304.—
„	41—44.	Groningen	„	85,200.—
„	45—48.	Drenthe	„	52,740.—
„	49—52.	Limburg	„	64,443.50
b.	Armwezen. *Art.* 53—55		„	313,500.—
c.	Volksgezondheid en volkshuisvesting. *Art.* 56—73		„	470,146.—
d.	Krankzinnigenwezen. *Art.* 74—82		„	244,635.—
e.	Verdere uitgaven betrekkelijk het binnenlandsch bestuur. *Art.* 83—98.		„	126,094.50
			f	1,966,878.—

3e Afd.:	Nationale militie en schutterijen. *Art.* 99—101	*f*	64,250.—
4e „	Onderwijs		

Hooger onderwijs.

Art. 102—105.	Rijks-universiteit te Leiden.	„	935,272.—
„ 106—108.	Rijks-universiteit te Utrecht	„	812,529.—
„ 109—111.	Rijks-universiteit te Groningen	„	492,200.—

Verdere uitgaven betrekkelijk het hooger onderwijs.

Art. 112. Uitgaven voor den dienst der Rijks-universiteiten, niet begrepen in de artt. 102 tot en met 111, van zoodanigen aard als, volgens beslissing van den Minister van Binnenlandsche Zaken, tot en met het jaar 1878 gekweten zijn uit de opgeheven fondsen, bedoeld bij art. 113 der wet van 28 April 1876 (*Staatsblad* n°. 102). . . . . „ 500.—

Art. 113. Kosten der opleiding van leeraren voor het Hervormd kerkgenootschap vanwege dat genootschap . . . . . „ 34,654.60

Art. 114. Kweekscholen der godgeleerdheid voor de Evangelisch-Lutherschen en Remonstranten, mitsgaders kosten van opleiding van studenten bij de Hersteld-Evangelisch-Lutherschen . . . . . „ 10,000.—

Art. 115. Seminariën voor het Roomsch-Katholiek kerkgenootschap . . . „ 18,580.—

„ 116. Toelagen voor en verdere uitgaven in verband met godgeleerd en godsdienstonderwijs voor de Israëlietische kerkgenootschappen . . . . . „ 19,600.—

Art. 117. Kosten der gouden eerepenningen voor bekroonde prijsvragen, uitgeschreven door de Rijks-universiteiten . . . . . „ 1,000.—

Art. 118. Beurzen voor studeerenden aan Rijks-universiteiten. . . . . „ 14,400.—

„ 119. Beurs ter begeving van den heer van Warmond en uitkeering aan dezen voor de armen dier gemeente, ten gevolge van destijds aan de hoogeschool te Leiden gekomen goederen, die later zijn te gelde gemaakt. . „ 390.—

Art. 120. Jaarwedde van een inspecteur der gymnasia . . . . . „ 4,000.—

„ 121. Reis-, verblijf- en bureelkosten van den inspecteur der gymnasia. „ 1,250.—

„ 122. Subsidiën aan gemeenten ten behoeve van hare gymnasia en pro-gymnasia . . . . . „ 254,000.—

Art. 123. Reis- en verblijfkosten, vacatiegelden en verdere uitgaven der gecommiteerden bedoeld in artt. 11 en 85*bis*, en der commissie, bedoeld in art. 12 der wet van 28 April 1876 (*Staatsblad* n°. 102) laatstelijk gewijzigd bij die van 9 Juli 1900 (*Staatsblad* n°. 113) . . . . . „ 15,000.—

Middelbaar onderwijs.

a. Schooltoezicht.

Art. 124.	Jaarwedden van drie inspecteurs van het middelbaar onderwijs .	„	11,400.—
„ 125.	Reis-, verblijf- en bureelkosten van de inspecteurs van het middelbaar onderwijs	„	6,300.—

b. Hoogere burgerscholen.

Art. 126. Jaarwedden, verloftraktementen, toelagen en belooningen der leeraren, beambten en bedienden bij de Rijks-hoogere burgerscholen . . . . „ 620,440.—

Art. 127. Aankoop van grond en gebouwen, huur en lasten van gebouwen, aanbouw en onderhoud van gebouwen en terreinen, vuur en licht, hulpmiddelen voor het onderwijs, boeken en leermiddelen ten behoeve van onvermogende leerlingen, lokaalbehoeften, reis- en verblijfkosten, personeele hulp, schrijfloonen en verdere uitgaven ten behoeve der Rijks-hoogere burgerscholen. „ 110,980.—

Art. 128. Subsidiën aan gemeenten ten behoeve van hare hoogere burgerscholen . . . . . „ 234,500.—

c. Polytechnische School.

Art. 129. Jaarwedden, toelagen en belooningen der hoogleeraren, leeraren, beambten en bedienden bij de Polytechnische School. . . . . „ 271,771.—

Art. 130. Aanbouw en onderhoud van gebouwen en terreinen, aankoop van

terrein, vuur en licht, hulpmiddelen voor het onderwijs, lokaalbehoeften, kleeding der bedienden, reis- en verblijfkosten, personeele hulp, schrijfloonen en verdere uitgaven ten behoeve der Polytechnische School . . . . . *f* 407,700.—

d. Scholen voor vakopleiding en teekenscholen.

Art. 131. Kosten van onderzoek en van maatregelen noodig ter voorbereiding van de eventueele oprichting van eene middelbare technische school. . *Memorie.*

Art. 132. Subsidie aan de Nederlandsche school voor nijverheid en handel te Enschedé . . . . . „ 19,000.—

Art. 133. Subsidie aan de kweekschool voor machinisten te Amsterdam . „ 12,000.—

„ 134. Subsidiën aan scholen voor zeevaartkundig onderwijs. . . . . „ 44,645.—

„ 135. Subsidiën aan inrichtingen voor handelsonderwijs . . . . . „ 12,400.—

„ 136. Subsidiën aan industriescholen voor meisjes . . . . . „ 69,750.—

„ 137. Subsidiën aan scholen voor ambachtsonderwijs . . . . . „ 275,956.—

„ 138. Subsidiën aan teekenscholen benevens medailles voor leerlingen dier scholen . . . . . „ 91,194.50

e. Subsidiën voor speciale inrichtingen voor middelbaar onderwijs.

Art. 139. Subsidiën voor speciale inrichtingen van middelbaar onderwijs . „ 32,800.—

f. Kosten van examens.

Art. 140. Reis- en verblijfkosten en vacatiegelden der leden van de commissiën tot het afnemen der eindexamens voor de hoogere burgerscholen en de Polytechnische School, benevens verdere kosten van die examens. . . . „ 82,500.—

Art. 141. Reis- en verblijfkosten en vacatiegelden der leden van de commissiën tot het examineeren van hen die wenschen te ontvangen eene akte van bekwaamheid voor het middelbaar onderwijs, eene der akten van bekwaamheid vermeld in art. 65, of eene akte van bekwaamheid voor het handteekenen, vermeld in art. 65*bis* der wet tot regeling van het lager onderwijs, benevens verdere kosten van die examens, zoomede reis- en verblijfkosten en vacatiegelden en verdere uitgaven van de commissiën aan welke is opgedragen het voorbereiden van voorstellen tot wijziging van de artikelen der wetten tot regeling van het middelbaar en hooger onderwijs, betrekking hebbende op de akten van bekwaamheid tot het geven van middelbaar onderwijs, met uitzondering van die voor het schoolonderwijs in de land- en tuinbouwkunde. „ 60,500.—

Lager onderwijs.

Art. 142. Jaarwedden van drie inspecteurs van het lager onderwijs . . . „ 10,500.—

„ 143. Reis-, verblijf- en bureelkosten der inspecteurs van het lager onderwijs . . . . . „ 3,400.—

Art. 144. Jaarwedden en belooningen van de districts-schoolopzieners . . „ 65,000.—

„ 145. Reis-, verblijf- en bureelkosten van de districts-schoolopzieners . „ 23,100.—

„ 146. Reis-, verblijf- en bureelkosten of abonnement deswege van en toelagen aan de arrondissements-schoolopzieners. . . . . „ 152,000.—

Art. 147. Kosten der vergaderingen van de ambtenaren, aan wie het toezicht op het lager onderwijs is opgedragen bij art. 67 der wet tot regeling van het lager onderwijs. . . . . „ 100.—

Art. 148. Jaarwedden, toelagen en belooningen der onderwijzers en bedienden bij de Rijkskweekscholen tot opleiding van onderwijzers en van onderwijzeressen en bij de daaraan verbonden leerscholen benevens tegemoetkoming in de huishuur van de onderwijzers bij de leerscholen . . . . . „ 239,875.—

Art. 149. Toelagen voor huisvesting en verpleging van kweekelingen, opgeleid bij de Rijkskweekscholen. . . . . „ 171,000.—

Art. 150. Aankoop en stichting van gebouwen; huur en onderhoud van gebouwen en terreinen; vuur en licht; hulpmiddelen voor het onderwijs; lokaalbehoeften; personeele hulp en schrijfloonen, buitengewoon toezicht, het gebruik maken van bad- en zweminrichtingen en verdere uitgaven ten behoeve der Rijkskweekscholen en daaraan verbonden leerscholen. . . . . „ 66,255.—

Art. 151. Subsidiën voor kweekscholen tot opleiding van onderwijzers en onderwijzeressen . . . . . *f* 316,500.—

Art. 152. Rijksnormaallessen tot opleiding van onderwijzers en onderwijzeressen en kosten van opleiding voor het afleggen van het examen ter verkrijging der akte van bekwaamheid voor de vrije en orde-oefeningen der gymnastiek. „ 487,000.—

Art. 153. Bijdrage aan normaallessen en aan hoofden van scholen voor door hen opgeleide personen, die de akte, bedoeld in art. 56 onder *a* der wet op het lager onderwijs hebben verkregen . . . . . „ 204,000.—

Art. 154. Subsidiën en toelagen aan de arrondissements-schoolopzieners ten gevolge van art. 22 van het Koninklijk besluit van 18 December 1900 (*Staatsblad* n°. 210). . . . . „ 11,000.—

Art. 155. Jaarwedden, belooningen en tegemoetkoming in de huishuur van onderwijzers bij de Rijks- lagere scholen te Weststellingwerf, te Steenwijkerwold en te Vledder, benevens belooning dier onderwijzers voor het geven van herhalingsonderwijs. . . . . „ 16,720.—

Art. 156. Onderhoud van gebouwen en terreinen, vuur en licht; hulpmiddelen voor het onderwijs; lokaalbehoeften; buitengewoon opzicht; personeele hulp; schrijfloonen en verdere uitgaven voor de Rijks- lagere scholen te Weststellingwerf, te Steenwijkerwold en te Vledder . . . . . „ 6,760.—

Art. 157. Subsidiën aan gemeenten tot bestrijding van jaarwedden van onderwijzers en onderwijzeressen bij de lagere scholen . . . . . „ 72,425.—

Art. 158. Bijdrage en vergoeding door het Rijk aan de gemeenten in de kosten van haar lager onderwijs, ten gevolge van art. 45 der wet tot regeling van het lager onderwijs, in verband met art. 4 der wet van 24 Juni 1901 (*Staatsblad* n°. 187). . . . . „ 5,050,000.—

Art. 159. Vergoeding door het Rijk aan de gemeenten voor de kosten van haar lager onderwijs over 1903 ten gevolge van art. 45 der wet tot regeling van het lager onderwijs, in verband met art. 4 der wet van 24 Juni 1901 (*Staatsblad* n°. 187). . . . . „ 35,000.—

Art. 160. Bijdrage aan de gemeenten in de aan de onderwijzers uit te keeren belooning wegens het geven van herhalingsonderwijs . . . . . „ 178,560.—

Art. 161. Tijdelijk subsidie aan gemeenten, door de uitgaven tot eene behoorlijke inrichting van haar lager onderwijs vereischt, onbillijk bezwaard (art. 49 der wet tot regeling van het lager onderwijs) . . . . . „ 550,000.—

Art. 162. Bijdragen van het Rijk aan bijzondere scholen, ten gevolge van art. 54*bis* der wet tot regeling van het lager onderwijs . . . . . „ 2,275,000.—

Art. 163. Reis- en verblijfkosten en vacatiegelden der leden van de commissiën tot het examineeren van hen die wenschen te ontvangen eene der akten van bekwaamheid, vermeld in art. 56 onder *a* en *b* of eene akte van bekwaamheid voor de handwerken of voor de vrije en orde-oefeningen der gymnastiek, vermeld in art. 65*bis* der wet tot regeling van het lager onderwijs, benevens verdere kosten van die examens . . . . . „ 138,000.—

Verdere uitgaven betrekkelijk het onderwijs in het algemeen.

Art. 164. Reis- en verblijfkosten en vacatiegelden en verdere kosten van de Staatscommissie, aan welke is opgedragen het voorbereiden van voorstellen tot reorganisatie van het lager, middelbaar en hooger onderwijs, en van de door die Staatscommissie te harer voorlichting te benoemen subcommissiën . „ 6,000.—

Art. 165. Verschillende uitgaven voor speciale inrichtingen voor onderwijs; gratificatiën; hulp- en aanmoedigingsmiddelen . . . . . „ 17,350.—

Art. 166. Reis- en verblijfkosten en vacatiegelden der leden van de commissie tot het examineeren van hen die een diploma van geëxamineerd en beëdigd landmeter wenschen te ontvangen, benevens verdere kosten van die examens. „ 300.—

Art. 167. Kosten van vervaardiging, inpakking en verzending van pleisterafgietsels ten behoeve van inrichtingen van onderwijs . . . . . „ 500.—

Art. 168. Jaarwedden en verdere belooningen van den bouwkundige en

van de opzichters, belast met het toezicht op de gebouwen voor onderwijs en van het personeel bij het bureel van den bouwkundige . . . . . f 40,800.—
Art. 169. Reis- en verblijfkosten van de in het vorig artikel bedoelde ambtenaren, huishoudelijke en verdere uitgaven betreffende het aan hen opgedragen toezicht . . . . . „ 12,300.—
f 15,121,657.10

5e AFD.: Arbeid.
A. Toezicht, bedoeld bij de Veiligheidswet en bij de Arbeidswet. *Art.* 170—172 . . . . . f 126,000.—
B. Kamers van arbeid. *Art.* 173—176. . . . . „ 32,700.—
C. Ongevallenwet 1901. *Art.* 177, 178. . . . . „ 344,000.—
D. Verschillende uitgaven. *Art.* 179—186 . . . . . „ 39,500.—
f 542,200.—

6e „ Kunsten en wetenschappen. *Art.* 187—223 . . . . . f 868,060.—
7e „ Nederlandsche Staatscourant, Handelingen van de Staten-Generaal en Staatsblad. *Art.* 224—228 . . . . . „ 96,539,50
8e „ Pensioenen, toelagen, gratificatiën, wachtgelden, enz. *Art.* 229—236. „ 984,940.50
9e „ Onvoorziene behoeften. *Art.* 237. . . . . „ 40,000.—
Totaal van het Vde hoofdstuk . . f 19,911,403.60

---

9 *Februari* 1905. WET, houdende vaststelling van het *zesde* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1905. S. 63.

Bij deze wet wordt het VIde hoofdstuk der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1905, betreffende het *Departement van Marine*, vastgesteld zooals hierna verkort volgt:

1e AFD.: Kosten van beheer en administratie . . . . . f 393,086.83
2e „ Materieel der zeemacht en van 's Rijks maritieme etablissementen en inrichtingen . . . . . „ 6,141,544.—
3e „ Personeel der zeemacht . . . . . „ 4,924,097.62
4e „ Loodswezen, betonning, bebakening en verlichting. Hydrographie. „ 2,763,101.—
5e „ Pensioenen, onderstanden, wachtgelden, enz. . . . . „ 2,471,817.—
6e „ Onvoorziene uitgaven. . . . . „ 60,000.—
f 16,753,646.45

---

9 *Februari* 1905. WET, tot vaststelling van het *zevende* hoofdstuk *B* der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1905. S. 64.

Bij deze wet wordt het VIIde hoofdstuk *B* der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1905, betreffende het *Departement van Financiën*, vastgesteld zooals hierna verkort volgt:

1e AFD.: Kosten van het Departement . . . . . f 327,220.—
2e „ Kosten van de Grootboeken der Nationale Schuld, van de rentebetaling en van het Agentschap van het Ministerie van Financiën te Amsterdam . . . . . „ 84,400.—
3e „ Kosten van 's Rijks schatkist . . . . . „ 101,018.50
4e „ Kosten van het Muntwezen . . . . . „ 248,430.—
5e „ Kosten van administratie der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen, en van den waarborg en de belasting der gouden en zilveren werken . . . . . „ 6,305,058.—
6e „ Kosten van administratie van het zegel, de registratie, de successie, de hypotheken en het kadaster, de vermogensbelasting, de Staatsloterij, de domeinen onder beheer van het Departement van Financiën, het geldelijk beheer der groote wegen, vaarten en veren en der visscherijen op de Schelde en Zeeuwsche Stroomen . . . . . „ 2,165,442.—

7e	AFD.:	Kosten der Eeredienſten	*f* 1,965,522.08
8e	„	Kosten van den Pensioenraad, pensioenen, enz.	„ 1,288,420.25
9e	„	Uitkeeringen, verschillende uitgaven, wachtgelden, onderstanden, gratificatiën en toelagen	„ 15,023,150.—
10e	„	Onvoorziene uitgaven	„ 36,000.—
			f 27,544,660.88

---

9 *Februari* 1905. WET, tot vaststelling van het *elfde* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1905. S. 65.

Bij deze wet wordt het XIde hoofdstuk der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1905, betreffende de *onvoorziene uitgaven*, vastgesteld tot een bedrag van *f* 50,000.—.

---

9 *Februari* 1905. WET, tot vaststelling der begrooting van uitgaven ten behoeve van de voltooiing van het vestingstelsel, dienst 1905. S. 66.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat, ingevolge de wet van 3 December 1874 (*Staatsblad* n°. 193), houdende bepalingen omtrent het beheer der gelden bestemd tot voltooiing van het vestingstelsel, eene afzonderlijke begrooting van de uitgaven van dit onderwerp, voor den dienst van 1905, bij de wet behoort te worden vastgesteld;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. **1.** De begrooting van uitgaven ten behoeve van de voltooiing van het vestingstelsel, aangewezen, bij de wet van 18 April 1874 (*Staatsblad* n°. 64) wordt voor den dienst van 1905 vastgesteld als volgt:

Art. 1. Jaarwedden, toelagen en daggelden voor tijdelijk in dienst zijnde civiele ingenieurs, opzichters en teekenaars, toelagen voor officieren en opzichters der genie, reis- en verblijfkosten, bureel- en lokaalbehoeften, aankoop van instrumenten, kaarten en verdere benoodigdheden . . . . . *f* 40,000.—

Art. 2. Nieuwe werken met al hetgeen kan geacht worden daartoe te behooren; herstellen, veranderen en verbeteren van bestaande werken met den aankleve daarvan, aankoop en onteigening van perceelen; kosten van exploten en processen; afkoop van rechten; kosten en ongelden betrekkelijk koop- en andere overeenkomsten; het doen van grondboringen, waterpassingen, opmetingen, enz.; een en ander voor de navermelde werken ter verbetering van de *Nieuwe Hollandsche Waterlinie*:

1°. verbeteren van de inundatiemiddelen in de geheele linie;

2°. verschillende verbeteringen van ondergeschikt belang, aan werken in de geheele linie.

„ 20,200.—

Art. 3. Als voren voor de navermelde werken ter verbetering van de *Stelling van den Helder*:

verschillende verbeteringen van ondergeschikt belang, aan werken in de geheele stelling.

„ 9,100.—

Art. 4. Als voren voor de navermelde werken ter verbetering van de *Stelling van Amsterdam*:

1°. onteigening van gronden en uitvoering van voorbereidende werkzaamheden voor verschillende werken in de stelling;

2°. maken van aardwerken, zandophoogingen, metsel- en betonwerk, enz. voor verschillende werken in de stelling;

3°. maken van bomvrije gebouwen met toebehooren in verschillende werken in de stelling;

4°. maken van pantseringen voor verschillende werken in de stelling;

5°. ophoogen en maken van wegen en inundatiekaden en maken van bruggen en steigers;

6°. inrichten en verbeteren van inundatiemiddelen;

7°. maken van loodsen, munitie- en buskruitmagazijnen;
8°. aanleg van beplantingen;
9°. verschillende verbeteringen van ondergeschikt belang aan werken in de geheele stelling;
10°. onteigening van gronden en verdere werken ten behoeve van de drinkwatervoorziening;
11°. onteigening van gronden en verdere werken ten behoeve van het inrichten van groepdepots en sectorparken.

——— *f* 987,800.—

Art. 5. Als voren voor de navermelde werken ter verbetering van de *Stelling van 't Hollandsch Diep en het Volkerak:*
verschillende verbeteringen van ondergeschikt belang aan werken in de positiën van *Willemstad* en *Ooltgensplaat.*

——— „ 500.—

Art. 6. Als voren voor de navermelde werken ter verbetering van de *Stelling van de Monden van de Maas en van het Haringvliet:*
verschillende verbeteringen van ondergeschikt belang aan werken in de stelling.

——— „ 500.—

Art. 7. Materieel der genie voor het in staat van verdediging brengen der werken in verschillende stellingen. . . . . „ 18,900.—

Art. 8. Doen van voorzieningen, opmetingen, waterpassingen, grondboringen, enz. in de verschillende liniën en vestingen, alwaar, ingevolge de wet van 18 April 1874 (*Staatsblad* n°. 64), werken tot voltooiing van het vestingstelsel aangelegd of verbeterd moeten worden en voor welke in de voorgaande artikels geene gelden zijn uitgetrokken . . . . . „ 2,000.—

Art. 9. Onvoorziene uitgaven. . . . . „ 50,000.—

Totaal . . . *f* 1,129,000.—

2. Tot dekking der uitgaven, begrepen in de bij artikel 1 dezer wet vastgestelde begrooting, wordt aangewezen:

a. de som van *negenhonderd vijf en zestig duizend gulden*, beschikbaar gesteld bij het VIIIste hoofdstuk der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1905;

b. het vermoedelijk batig slot der rekening van ontvang en uitgaaf wegens de begrooting ten behoeve van de voltooiing van het vestingstelsel voor den dienst van 1904;

c. de toevallige baten, welke gedurende het jaar 1905 uit den aanleg der vestingwerken kunnen voortvloeien.

3. Wanneer het bedrag uitgetrokken bij een der *artikelen* 2, 3, 4, 5, 6, 7 en 8 van artikel 1 dezer wet ontoereikend wordt bevonden, kan het, met inachtneming van het voorschrift van het tweede lid van artikel 24 der wet van den 5den October 1841 (*Staatsblad* n°. 40), door overschrijving uit *artikel* 9 van hetzelfde artikel 1 worden aangevuld.

4. Op *artikel* 9 van artikel 1 dezer wet worden aangewezen de tot het dienstjaar 1905 behoorende uitgaven, de voltooiing van het vestingstelsel betreffende, die hare omschrijving niet vinden in een der andere *artikelen* van genoemd artikel en moeten dienen ter voorziening in behoeften, die in den loop van dat dienstjaar onverwacht opkomen.

Die uitgaven worden, voor elke soort afzonderlijk, in de rekening gebracht en omschreven.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's Gravenhage, den 9den Februari 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Staat, Minister van Oorlog, (*get.*) J. W. BERGANSIUS.

(*Uitgeg.* 18 *Febr.* 1905.)

———

9 *Februari* 1905. WET, tot vaststelling van het *achtste* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1905. S. 67.

Bij deze wet wordt het VIIIste hoofdstuk der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1905, betreffende het *Departement van Oorlog*, vastgesteld zooals hierna verkort volgt:

1e	AFD.:	Kosten van het Departement	*f*	214,121.—
2e	„	Bezoldiging van het personeel der staven van het leger	„	215,730.—
3e	„	Bezoldiging van het personeel der militaire administratie	„	271,842.—
4e	„	Bezoldiging van het personeel der verschillende wapens en der landweer	„	6,401,509.—
5e	„	Kosten van voeding van onderofficieren en soldaten	„	3,054,772.—
6e	„	Kosten van kleeding en uitrusting van onderofficieren en soldaten, van ledergoed en paardetuig en van onderhoud van wapenen	„	2,774,525.—
7e	„	Kosten van huisvesting, stalling, nachtligging en reiniging	„	743,745.—
8e	„	Aanschaffing, voeding en verzorging van paarden	„	1,764,165.—
9e	„	Studiën, onderwijs en oefeningen	„	489,600.—
10e	„	Administratiekosten	„	120,770.—
11e	„	Verschillende uitgaven bij de staven en diensten en wapenkorpsen	„	497,739.—
12e	„	Geneeskundige dienst	„	932,257.—
13e	„	Inrichtingen van onderwijs	„	423,565.—
14e	„	Centrale magazijnen van militaire kleeding en uitrusting en militaire verplegingsinrichtingen; aanschaffing en onderhoud van kampementsgoederen en velduitrusting	„	410,046.—
15e	„	Artillerie-inrichtingen, magazijnen der artillerie, artillerie-materieel bij de korpsen en inrichtingen van het leger en practische oefeningen en proeven bij het wapen der artillerie	„	1,808,315.—
16e	„	Militaire verkenningen en Topographische Inrichting	„	76,091.—
17e	„	Dienst der Genie	„	800,830.—
18e	„	Kosten van verplaatsing van personen en goederen	„	198,050.—
19e	„	Subsidiën, gratificatiën en verdere uitgaven van bijzonderen aard	„	84,620.—
20e	„	Nonactiviteits-traktementen, pensioenen, onderstanden, lijfrenten, toelagen en wachtgelden	„	3,123,075.—
21e	„	Wapen der Marechaussee	„	857,323.—
22e	„	Buitengewone uitgaven	„	896,450.—
23e	„	Onvoorziene uitgaven	„	50,000.—
24e	„	Voltooiing van het vestingstelsel	„	965,000.—
			f	27,174,140.—

---

10 *Februari* 1905. WET, tot vaststelling van het *negende* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1905. S. 68.

Bij deze wet wordt het IXde hoofdstuk der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1905, betreffende het *Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid*, vastgesteld zooals hierna verkort volgt:

1e	AFD.:	Kosten van het Departement. *Art.* 1—5	*f*	216,800.—
2e	„	Waterstaat.		

A. *Algemeene zaken.*

Art. 6.	Kosten van commissiën, met inbegrip van het drukken van verslagen en van reiskosten	„	5,000.—
Art. 7.	Exploten en proceskosten	„	1,000.—
„ 8.	Druk- en bindwerk, alsmede advertentiën	„	24,000.—
„ 9.	Telegraphische berichten	„	7,000.—
„ 10.	Opnemingen, peilingen, proefnemingen en verdere uitgaven, betrekking hebbende op de voorbereiding van werken; aankoop, herstel en berging van instrumenten	„	3,000.—
Art. 11.	Herstel van in onderhoud zijnde werken, van winter- en stormschade	„	60,000.—

B. *Waterstaat.*

Art. 12.	Jaarwedden van het korps ingenieurs	„	187,422.—
„ 13.	Jaarwedden en toelagen van het korps opzichters, alsmede jaarwedden en toelagen van de adjunct-opzichters	„	228,750.—

Art. 14. Reis-, bureel- en verplaatsingskosten; vergoeding voor het verrichten van veldwerk en voor het gebruik van rijwielen ten behoeve van 's Rijks dienst; aankoop van boeken en kaarten ten behoeve van het korps ingenieurs en opzichters en het verder personeel van den waterstaat, voor zooveel niet in een der volgende artikelen begrepen, alsmede van den inspecteur voor de Rijnvaart . . . . . *f* 112,250.—

Art. 15. Bezoldiging en toelagen van het personeel in de bureelen der ambtenaren van den waterstaat . . . . . „ 114,200.—

Art. 16. Bezoldiging enz. voor havenmeesters en de overige waterstaatsbeambten . . . . . „ 523,817.—

Art. 17. Bezoldiging enz. voor de arbeiders bij de wegen, rivieren, kanalen, haven- en zeewerken enz . . . . . „ 284,740.—

Art. 18. Bezoldiging van het personeel en den concierge voor den algemeenen dienst van den waterstaat . . . . . „ 30,050.—

Art. 19. Waarneming van winddruk en waterhoogten enz. met inbegrip van materieel . . . . . „ 20,080.—

Art. 20. Waterstaatskaart . . . . . „ 2,000.—

„ 21. Rivierkaart . . . . . „ 12,000.—

„ 22. Onderzoek naar den waterstaatkundigen toestand des lands . . . „ 7,000.—

„ 23. Onderhoud enz. der verkenmerken van het herziene Amsterdamsche peil en van de nauwkeurigheidswaterpassing . . . . . „ 250.—

Art. 24. Buitengewone correspondentie enz. bij ijsgang en hoog opperwater. „ 5,000.—

„ 25. IJsopruiming . . . . . „ 15,000.—

„ 26. Belooning van den inspecteur voor de Rijnvaart . . . . . „ 1,000.—

„ 27. Toelage aan den ontvanger der directe belastingen enz. te Lobith voor de samenstelling der statistieke gegevens voor de Rijnvaart . . . . . „ 1,500.—

Art. 28. Belooning der commissiën van deskundigen voor de Rijnvaart te Amsterdam, Rotterdam en Dordrecht . . . . . „ 6,000.—

Art. 29. Verbetering der Rivieren de Rijn en de Lek . . . . . „ 147,800.—

„ 30. Verbetering van de rivier de Waal . . . . . „ 276,500.—

„ 31. Verbetering van de rivier de IJssel. . . . . „ 52,286.—

„ 32. Verbetering van de rivier de Merwede en van de Killen. . . . „ 108,000.—

„ 33. Verbetering van de Dordtsche Waterwegen. . . . . „ 53,000.—

„ 34. Verbetering enz. van het Hollandsch Diep en het Haringvliet . „ 63,400.—

„ 35. Verbetering enz. van de rivier de Maas in Limburg, Noordbrabant en Gelderland . . . . . „ 227,800.—

Art. 36. Verleggen van de uitmonding der rivier de Maas, ingevolge de wet van 26 Januari 1883 (*Staatsblad* n°. 4). . . . . „ 498,340.—

Art. 37—40. Bezoldiging, bureel- en lokaalbehoeften, reiskosten, alsmede kosten van de werkzaamheden voor het uitbakenen, waterpassen, enz. ten behoeve van het werk genoemd sub art. 36 . . . . . „ 24,260.—

Art. 41. Onderhoud enz. van de werken voor het verleggen van de Maasmonding en der werken en vaargeul op de Donge . . . . . „ 139,500.—

Art. 42. Onderhoud van de kribben in de Dintel bij Dinteloord . . . . „ 1,000.—

„ 43. Onderhoud enz. van den waterweg van Rotterdam naar zee, langs de nieuwe Maas, het Scheur en aan den Hoek van Holland; verbetering van de Nieuwe Maas beneden de Oostpunt van Rozenburg . . . . . „ 398,000.—

Art. 44. Onderhoud enz. van de werken van den Hollandschen IJssel, met de verdieping van de rivier beneden Gouda . . . . . „ 16,500.—

Art. 45. Onderhoud van de Lingewerken . . . . . „ 7,000.—

„ 46. Onderhoud enz. van het Zwarte Water . . . . . „ 5,500.—

„ 47. Onderhoud enz. van het Zwolsche Diep . . . . . „ 24,000.—

„ 48. Onderhoud enz. van de Vecht in Overijssel. . . . . „ 250,000.—

„ 49. Onderhoud enz. aan de Binnen- en Buiten-Aa in Groningen . . „ 4,175.—

„ 50. Onderhoud enz. van de drie overlaten in den Waaldijk boven Dalem en in het Wijdschild, van de groote inundatie- of hulpsluis in den Waaldijk te Dalem, de sluizen, heulen en duikers te Gorinchem . . . . . „ 8,000.—

Art. 51. Onderhoud enz. van de duikersluis in den Krommen Rijn te Wijk bij Duurstede . . . . . *f* 190.—

Art. 52. Onderhoud enz. van de peilschalen te Elburg en Nijkerk . . . „ 450.—

„ 53. Onderhoud, herstel en verbetering van de zee- en oeverwerken, helm- en stroobeplantingen; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen; havens te Hellevoetsluis en Goedereede en daarmede in verband staande uitgaven in Zuidholland . . . . . „ 35,000.—

Art. 54. Idem in Noordholland; alsmede van de havens te Vlieland, Urk en Marken. . . . . „ 241,300.—

Art. 55. Voorziening in de verdediging van de Noordzeekust in de provincie Noordholland, tusschen de Heldersche en Hondsbossche zeeweringen, ingevolge de wet van 15 Juli 1898 (*Staatsblad* n°. 187) . . . . . „ 99,000.—

Art. 56. Onderhoud, herstel en verbetering van de zee- en oeverwerken, helm- en stroobeplantingen; onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen in Zeeland, alsmede van de havens te Veere, Vlissingen en de binnenreede van Brouwershaven . . . . . „ 50,500.—

Art. 57. Idem in Friesland . . . . . „ 28,000.—

„ 58. Idem in Overijssel . . . . . „ 24,500.—

„ 59. Idem in Groningen . . . . . „ 5,000.—

„ 60. Verbetering van het Slenk, zijnde het buitendijksch vaarwater tusschen Zoutkamp en het Dokkumerdiep. . . . . „ 500.—

Art. 61. Bijdrage in het tekort der uitgaven voor zeewering en oevervoorziening van de calamiteuse polders in de provincie Zeeland, ingevolge de wet van 19 Juli 1870 (*Staatsblad* n°. 119) . . . . . „ 150,000.—

Art. 62. Wegruimen en bergen van wrakken en hunne ladingen . . . . „ 30,000.—

„ 63. Onderhoud, herstel en verbetering van de havens en hare toegangen daaronder begrepen de rivierwerken bij de havens te Moerdijk en Willemstad; onderhoud, herstel en vernieuwing van peilschalen en daarmede in verband staande uitgaven in Noordbrabant. . . . . „ 8,000.—

Art. 64. Aanleg van eene buitenhaven tot toegang naar eene door de gemeente 's Gravenhage aan te leggen visschershaven te Scheveningen, ingevolge de wet van 24 Juli 1899 (*Staatsblad* n°. 194). . . . . „ 100,000.—

Art. 65. Onderhoud, herstel en verbetering van de havens en hare toegangen, daaronder begrepen het Krabbersgat; onderhoud, herstel en vernieuwing van peilschalen, en daarmede in verband staande uitgaven in Noordholland . „ 43,100.—

Art. 66. Idem in Zeeland, daaronder begrepen de aanleg- en losplaats bij de Isabellasluis en het posthaventje te Gorishoek . . . . . „ 27,500.—

Art. 67. Idem in Friesland . . . . . „ 89,000.—

„ 68. Idem in Overijssel . . . . . „ 3,500.—

„ 69. Idem in Groningen . . . . . „ 90,000.—

„ 70. Onderhoud enz. van het Merwedekanaal en het Zederikkanaal. . „ 445,275.—

„ 71. Onderhoud enz. van de Zuid-Willemsvaart . . . . . „ 119,400.—

„ 72. Aanleg, onderhoud en bediening van telegraphische verbindingen, meubilair en verder materieel . . . . . „ 2,542.—

Art. 73. Onderhoud enz. van de gekanaliseerde Dieze . . . . . „ 18,000.—

„ 74. Onderhoud enz. van het kanaal van Apeldoorn naar den IJssel . „ 18,000.—

„ 75. Onderhoud enz. van het kanaal door Voorne . . . . . „ 28,000.—

„ 76. Onderhoud enz. van sluizen en bruggen op den waterweg van Amsterdam naar Rotterdam . . . . . „ 6,000.—

Art. 77. Onderhoud enz. van het Noordhollandsch kanaal. . . . . „ 180,000.—

„ 78. Onderhoud enz. van het kanaal van Amsterdam naar de Noordzee. „ 563,500.—

„ 79. Verbetering van het Noordzeekanaal, ingevolge de wet van 24 Juli 1899 (*Staatsblad* n°. 195.) . . . . . „ 1,500,000.—

Art. 80. Onderhoud enz. van de visschershaven te IJmuiden . . . . . „ 248,800.—

„ 81. Onderhoud enz. van het Tienhovensche kanaal . . . . . „ 600.—

„ 82. Onderhoud enz. van de vaart tusschen Amsterdam en Vreeswijk . „ 8,300.—

„ 83. Onderhoud enz. van het jaagpad langs het Spaarne. . . . . „ 600.—

Art. 84.	Onderhoud enz. van het kanaal van Terneuzen	*f* 64,500.—
„ 85.	Verbetering van het kanaal van Gent naar Terneuzen, ingevolge overeenkomst met België van 29 Juni 1895	„ 2,500,000.—
Art. 86.	Onderhoud enz. van het kanaal van Sluis naar Brugge	„ 450.—
„ 87.	Onderhoud enz. van het kanaal door Zuid-Beveland.	„ 116,300.—
„ 88.	Onderhoud enz. van het kanaal door Walcheren	„ 99,500.—
„ 89.	Onderhoud enz. van de kanalen van Dokkum naar Gerben-Allesverlaat en Kollum, de Kiestrazijl, de Burgwerderbrug en de brug in de Leegte, het oostelijk kanaalboord van de Munnikezijlsterrijt, het Wijd der Linde .	„ 10,200.—
Art. 90.	Onderhoud en werking van de stoomwerktuigen van het Noord-Willemskanaal	„ 14,000.—
Art. 91.	Onderhoud enz. van het kanaal het Meppelerdiep	„ 23,500.—
„ 92.	Onderhoud enz. van de Willemsvaart in Overijssel	„ 11,500.—
„ 93.	Onderhoud enz. van het Veenhuizerkanaal	„ 4,000.—
„ 94.	Onderhoud enz. van de Drentsche Hoofd- en Beilervaarten . .	„ 74,500.—
„ 95.	Onderhoud enz. van het Noorderkanaal of de Noordervaart in Limburg en het zijkanaal naar de Maas in de richting tusschen Neer en Kessel.	„ 4,500.—
Art. 96.	Onderhoud enz. van het Geldernsche Nierskanaal	„ 500.—
„ 97—107.	Onderhoud, herstel en verbetering van wegen en bruggen en daarbij behoorende werken, beplantingen, benevens daarmede in verband staande uitgaven in de verschillende provinciën.	„ 716,300.—
Art. 108.	Onderhoud enz. van veren en schipbruggen	„ 77,875.—
„ 109.	Subsidiën voor onderwerpen, waarvoor reeds bij de laatstvoorgaande begrooting bijdragen zijn toegestaan	„ 265,404.21
Art. 110.	Bijdrage aan de gemeente Eibergen in de kosten van verbetering en verharding van wegen	„ 8,000.—
Art. 111.	Bijdrage aan de provincie Overijssel in de kosten van het opmaken van een ontwerp voor de verbetering van de Dinkel	„ 2,500.—
Art. 112.	Bijdrage aan de provincie Overijssel in de kosten van de verbetering der afwatering op de Pruissische grens	„ 12,390.—
Art. 113.	Nieuwe subsidiën	„ 2,000.—

C. *Landsgebouwen.*

Art. 114.	Jaarwedden van de beide Rijksbouwmeesters, alsmede jaarwedden en toelagen van het verder vaste personeel, belast met het toezicht op de landsgebouwen en op de bij de Departementen van Waterstaat, Handel en Nijverheid en van Financiën in gebruik zijnde gebouwen	„ 39,950.—
Art. 115.	Toelagen van het vaste personeel voor het houden van toezicht bij de uitvoering van bouwwerken.	„ 2,000.—
Art. 116.	Reis-, bureel- en verplaatsingskosten van het personeel der landsgebouwen	„ 13,500.—
Art. 117.	Bezoldiging en toelagen van de vaste werklieden bij de landsgebouwen	„ 8,000.—
Art. 118.	Onderhoud, lasten, herstel en verbetering van de landsgebouwen en terreinen te 's Gravenhage.	„ 69,000.—
Art. 119.	Brandweer en brandweertelegraaf; duinwater voor de fontein op het Binnenhof; verlichting van het Binnenhof	„ 2,750.—
Art. 120.	Huur, inrichting, onderhoud en bewaking van lokalen tijdelijk in gebruik	„ 31,000.—
Art. 121.	Voortzetting van het onderzoek en de herstelling van de Grafelijke zalen op het Binnenhof te 's Gravenhage	„ 55,000.—
Art. 122.	Uitbreiding en betere beveiliging tegen brandgevaar van gebouwen, behoorende tot het Departement van Oorlog te 's Gravenhage	„ 105,000.—
Art. 123.	Voorziening in verwarming en ventilatie in de vergaderzaal van de Tweede Kamer der Staten-Generaal	*Memorie.*
		f 12,304,796.21

3°. AFD.: Spoorwegen.

Art. 124. Kosten van commissiën met inbegrip van het drukken van verslagen . . . . . *f* 3,500.—

Art. 125. Exploten en proceskosten . . . . . „ 1,000.—

Art. 126. Druk- en bindwerk, alsmede advertentiën en daarmede in verband staande uitgaven . . . . . „ 2,000.—

Art. 127. Jaarwedden van den Raad en het verder personeel voor het toezicht op de spoorwegdiensten en schrijfloonen . . . . . „ 145,950.—

Art. 128. Reis- en verplaatsingskosten voor het toezicht op de spoorwegdiensten. . . . . „ 21,500.—

Art. 129. Materieel en arbeidsloon voor het toezicht op de spoorwegdiensten. „ 19,000.—

„ 130. Jaarwedden van den Rijkscommissaris en van den adjunct-Rijkscommissaris bij de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en bij de Hollandsche IJzeren Spoorwegmaatschappij . . . . . „ 3,000.—

Art. 131. Bureel- en reiskosten van de hierboven genoemde ambtenaren . „ 300.—

„ 132. Jaarwedde van den Rijkscommissaris voor spoorwegen met beperkte snelheid . . . . . „ 2,500.—

Art. 133. Bureel- en reiskosten van den hierboven genoemden ambtenaar . „ 600.—

„ 134. Bijdrage aan de internationale commissie voor spoorwegcongressen. „ 250.—

„ 135. Bijdrage in de kosten van het internationaal bureel voor spoorwegvervoer te Bern. . . . . „ 800.—

Art. 136. Brug over den IJssel bij Westervoort. . . . . „ 75,000.—

„ 137. Brug over de Gouwe bij Gouda . . . . . „ 200,000.—

„ 138. Vervanging van den overweg in den Leidschen straatweg nabij Utrecht door eene onderdoorgang . . . . . „ 40,000.—

Art. 139. Maken van een onderdoorgang nevens den overweg bij de Nieuwstad te Zutphen. . . . . „ 38,000.—

Art. 140. Uitbreiding van het station en van het hoofdgebouw op het station Hengelo. . . . . „ 16,000.—

Art. 141. Vernieuwing van de westelijke viaduct te Amsterdam . . . . „ 1,000,000.—

„ 142. Station van den Staatsspoorweg van Amersfoort naar Nijmegen, te Amersfoort . . . . . „ 19,000.—

Art. 143. Uitgaven voortvloeiende uit artikel 10, sub 1°., 2°., 3°. en 5°., der overeenkomsten van 21 Januari 1890, bekrachtigd bij de wet van 22 Juli 1890 (*Staatsblad* n°. 134). . . . . „ 40,000.—

Art. 144. Uitgaven voortvloeiende uit art. 20, al. 7, der overeenkomsten van 21 Januari 1890, bekrachtigd bij de wet van 22 Juli 1890 (*Staatsblad* n°. 134). „ 20,000.—

Art. 145. Uitgaven voortvloeiende uit de toepassing van art. 15 der wet van 9 April 1875 (*Staatsblad* n°. 67) . . . . . „ 25,000.—

Art. 146. Kosten van aanleg, onderhoud of verbetering van wegen, kaden, bruggen en andere werken, in verband met de Staatsspoorwegen . . . . . „ 20,000.—

Art. 147. Renten over het jaar 1905 aan België uit te keeren, van de kosten van werken tot uitbreiding van het station Esschen, ingevolge regeling met de Belgische Regeering getroffen, tot uitvoering van art. 17 der, voor zooveel noodig, bij de wet van 22 April 1880 (*Staatsblad* n°. 63) bekrachtigde overeenkomst van 31 October 1879 . . . . . „ 12,000.—

Art. 148. Uitkeering aan België voor de exploitatie der gedeelten van den spoorweg van Tilburg naar Turnhout, gelegen op door Nederlandsch grondgebied ingesloten, tot Belgisch grondgebied behoorende perceelen, vastgesteld in art. VII, 2de lid, van de bij de wet van 2 April 1898 (*Staatsblad* n°. 81) goedgekeurde overeenkomst met België van 23 April 1897 . . . . . „ 965.—

Art. 149. Kosten van het in voldoenden staat van onderhoud brengen der krachtens de wet van 2 April 1898 (*Staatsblad* n°. 81) van België overgenomen Nederlandsche gedeelten der spoorweglijnen van Tilburg naar Turnhout; van Antwerpen naar de Pruissische grens in de richting van Gladbach; van Hasselt naar Maastricht; van Maastricht naar Aken en van Maastricht naar Luik, ingevolge art. 8 der bij de wet van 22 Juli 1890 (*Staatsblad* n°. 134) be-

krachtigde overeenkomst met de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen . . . . . f 4,500.—

Art. 150. Rentelooze voorschotten, bij de wet uit 's Rijks schatkist beschikbaar gesteld, voor den aanleg van spoorwegen, bedoeld bij de wet van 9 Juli 1900 (*Staatsblad* n°. 118) . . . . . „ 800,000.—

Art. 151. Stortingen op door den Staat genomen aandeelen in het maatschappelijk kapitaal der Noordooster-locaalspoorwegmaatschappij . . . . . „ 800,000.—

Art. 152. Uitgaven voortvloeiende uit art. 11 der overeenkomst van 9/10/14 November 1899 tusschen den Staat der Nederlanden, de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en de Noordooster-locaalspoorwegmaatschappij, waarvan het ontwerp is goedgekeurd bij de wet van 15 Juli 1898 (*Staatsblad* n°. 185) „ 240,000.—

Art. 153. Aanleg en onderhoud van eene haven te Numansdorp met daartoe behoorende uitgaven, in verband met den stoomtramweg Zuid-Beijerland-Rotterdam . . . . . „ 7,000.—

Art. 154. Aanleg en onderhoud van havens aan het Zijpe, met daartoe behoorende uitgaven, in verband met de stoomtramwegen van Zijpe naar Brouwershaven en van Willempolder naar Steenbergen. . . . . „ 17,500.—

Art. 155. Werken in verband met den aanleg van stoomtramwegen, ingevolge de wetten van 23 Mei 1899 (*Staatsblad* n°. 140) en van 24 Juni 1901 (*Staatsblad* n°. 179). . . . . „ 250,000.—

f 3,825,365.—

4e AFD.: Handel en Nijveheid.

A.	Koninklijk Nederlandsch Meteorologisch Instituut. *Art.* 156—159.	f	79,430.—
B.	Zeevisscherijen. *Art.* 160—167	„	40,860.—
C.	Rijksinstituut voor het onderzoek der zee. *Art.* 168—170 . . .	„	25,850.—
D.	IJkwezen. *Art.* 171—173	„	113,013.—
E.	Mijnwezen. *Art.* 174—182	„	1,039,075.—
F.	Scheepvaart. *Art.* 183—192	„	289,950.—
G.	Stoomwezen. *Art.* 193—195	„	74,800.—
H.	Hinderwet *Art.* 196	„	2,500.—
I.	Verschillende uitgaven. *Art.* 197—203*bis*	„	26,275.—
		f	1,641,753.—

5e AFD.: Landbouw.

Art. 204. Jaarwedde van den inspecteur van den landbouw . . . . . „ 3,500.—

„ 205. Reis-, verblijf- en bureelkosten van den inspecteur van den landbouw „ 1,100.—

„ 206. Jaarwedde van den inspecteur van het middelbaar onderwijs, belast met het toezicht op de landbouwscholen . . . . . „ 3,500.—

Art. 207. Reis-, verblijf- en bureelkosten van den inspecteur van het middelbaar onderwijs, belast met het toezicht op de landbouwscholen . . . . . „ 1,100.—

Art. 208. Jaarwedden, toelagen en belooningen der leeraren, beambten en bedienden bij de inrichtingen van onderwijs te Wageningen, ressorteerende onder het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid . . . . . „ 112,200.—

Art. 209. Kosten en subsidiën voor stichting, uitbreiding, aanbouw, onderhoud, huur en lasten van gebouwen, onderhoud en aankoop van meubelen, vuur en licht, aanvulling en uitbreiding der verzamelingen en hulpmiddelen voor het onderwijs, reis- en verblijfkosten; personeele hulp en schrijfloonen, administratieve, huishoudelijke en verdere uitgaven ten behoeve der in het vorige artikel bedoelde onderwijsinrichtingen. . . . . „ 69,936.—

Art. 210. Subsidiën ten behoeve van het onderwijs in land- en tuinbouw en houtteelt, voor landbouw en zuivelconsulenten, toelagen voor het opleiden van landbouw- en tuinbouwonderwijzers, zoomede jaarwedden, reis- en verblijfkosten van adspirant Rijksland- en Rijkstuinbouwleeraren en van een adspirant-landbouwingenieur en vergoeding voor het gebruik van eigen rijwiel ten behoeve van 's Rijks dienst van die ambtenaren . . . . . „ 108,250.—

Art. 211. Subsidiën en andere uitgaven ten behoeve van cursussen in hoefbeslag. . . . . „ 3,600.—

Art. 212. Jaarwedden, toelagen en belooningen van het personeel bij de Rijksland- en Rijkstuinbouwwinterscholen . . . . . *f* 29,000.—

Art. 212*bis*. Onderhoud en aankoop van meubelen, vuur en licht, aanvulling en uitbreiding der verzamelingen en hulpmiddelen voor het onderwijs, reis- en verblijfkosten, personeele hulp en schrijfloonen, administratieve, huishoudelijke en verdere uitgaven ten behoeve der Rijksland- en Rijkstuinbouwwinterscholen, zoomede kosten van de bij die inrichtingen behoorende schooltuinen . . . . . „ 15,210.—

Art. 213. Reis- en verblijfkosten van den directeur der Rijkslandbouwwinterschool te Groningen, van de vaste leeraren aan de Rijksland- en Rijkstuinbouwwinterscholen, zoomede van den directeur der gemeentelijke landbouwwinterschool te Veendam en vergoeding voor het gebruik van eigen rijwiel ten behoeve van 's Rijks dienst voor reizen te doen in het belang van den landbouw . . . . . „ 1,400.—

Art. 214. Kosten voortvloeiende uit de oprichting en instandhouding eener Rijkszuivelschool te Bolsward . . . . . „ 10,000.—

Art. 215. Jaarwedden van Rijkslandbouwleeraren en van Rijkstuinbouweeraren . . . . . „ 41,200.—

Art. 216. Reis-, verblijf-, verplaatsings- en bureelkosten der Rijksland- en Rijkstuinbouwleeraren, vergoeding voor het gebruik van eigen rijwiel ten behoeve van 's Rijks dienst, benevens kosten van werktuigen, platen, boeken en bindwerk en van vergaderingen van Rijksland- en Rijkstuinbouwleeraren en van zuivelconsulenten . . . . . „ 24,425.—

Art. 217. Jaarwedden, toelagen en belooningen van de directeuren en overige ambtenaren en bedienden aan de Rijkslandbouwproefstations . . . . . „ 66,512.50

Art. 218. Aanbouw, onderhoud, huur en lasten van gebouwen, aankoop van grond en gebouwen, vuur en licht, werktuigen, gereedschappen, bureel- en lokaalbehoeften, reis-, verblijf- en verplaatsingskosten, vergoeding voor het gebruik van eigen rijwiel ten behoeve van 's Rijks dienst, personeele hulp, schrijfloonen en verdere uitgaven ten behoeve der Rijkslandbouwproefstations en de proefzuivelboerderij te Hoorn; subsidie ten behoeve van de proefzuivelboerderij te Hoorn, zoomede kosten voortvloeiende uit wetenschappelijke proefnemingen in het belang van den landbouw; reis-, verblijf- en bureelkosten van de leden der commissie van toezicht op de Rijkslandbouwproefstations . „ 65,025.50

Art. 219. Bijdrage in de kosten van aanleg en exploitatie van proefvelden en daarmede in verband staande uitgaven . . . . . „ 29,010.—

Art. 220. Subsidie aan het phytopathologisch laboratorium „WILLIE COMMELIN-SCHOLTEN" te Amsterdam . . . . . „ 7,000.—

Art. 221. Reis- en verblijfkosten en vacatiegelden der leden van de commissie tot het afnemen der eindexamens voor de landbouwscholen, benevens verdere kosten van die examens. . . . . „ 3,000.—

Art. 222. Kosten van opleiding voor het afleggen van het examen ter verkrijging der akte van bekwaamheid tot het geven van lager onderwijs in land- en tuinbouwkunde en toelagen aan hen, die een of meer dezer examens met gunstig gevolg hebben afgelegd of zich daarvoor bekwamen . . . . . „ 8,500.—

Art. 223. Subsidiën voor de uitgave van boekwerken en tijdschriften in het belang van den landbouw . . . . . „ 1,650.—

Art. 224. Subsidiën in de kosten van oprichting van leenbanken ten behoeve van den landbouw en in de exploitatiekosten van coöperatieve centrale boerenleenbanken . . . . . „ 14,000.—

Art. 225. Jaarwedden en verdere belooningen van de vaste districtsveeartsen . . . . . „ 25,000.—

Art. 226. Reis-, verblijf-, verplaatsings- en bureelkosten van de districtsveeartsen, reis- en verblijfkosten en vacatiegelden van hunne plaatsvervangers, reis- en verblijfkosten en belooning van de geëxamineerde veeartsen, bedoeld in de artt. 14, 16, 17, 19, 21 en 25 der wet van 20 Juli 1870 (*Staatsblad* n°. 131), de artt. 1 en 7 der wet van 2 Juni 1875 (*Staatsblad* n°. 94) en de artt. 2

en 5 der wet van 5 Juni 1875 (*Staatsblad* n°. 110) alsmede vergoeding voor het gebruik van eigen rijwiel ten behoeve van 's Rijks dienst . . . . . *f* 48,100.—

Art. 227. Jaarwedden en verdere belooningen van den directeur, de leeraren, ambtenaren, bedienden en arbeiders aan 's Rijks veeartsenijschool, mitsgaders schrijfloonen . . . . . „ 59,000.—

Art. 228. Subsidiën voor de verzamelingen en andere inrichtingen van onderwijs aan 's Rijksveeartsenijschool; kosten wegens het uitoefenen van de buitencliniek; aanbouw, onderhoud en lasten der gebouwen; onderhoud en aankoop van meubelen en gereedschappen, vuur, water en licht; aankoop en voeding van dieren, administratieve en verdere uitgaven . . . . . „ 60,950.—

Art. 229. Kosten van de examens van hen die een diploma als veearts verlangen volgens de wet van 8 Juli 1874 (*Staatsblad* n°. 99). . . . . „ 3,000.—

Art. 230. Subsidiën en andere uitgaven ten behoeve van de verbetering van de Nederlandsche paardenrassen . . . . . „ 135,280.—

Art. 231. Subsidiën en andere uitgaven ter bevordering van de rundvee- en varkensfokkerij . . . . . „ 45,000.—

Art. 232. Kosten, subsidiën en schadeloosstellingen tot afwending van het gevaar, waarmede besmettelijke veeziekten den veestapel bedreigen, en daartoe betrekkelijke uitgaven, waaronder de belooningen van tijdelijke, buitengewone districtsveeartsen en veeopzichters. . . . . „ 100,000.—

Art. 233. Kosten voortvloeiende uit de wet van 5 Juni 1875 (*Staatsblad* n°. 110) . . . . . „ 250.—

Art. 234. Uitgaven, verbonden aan de keuring van voor uitvoer bestemd vleesch en schadeloosstellingen ter zake van in het buitenland afgekeurd vleesch . . . . . „ 16,000.—

Art. 235. Jaarwedden, belooningen en toelagen der ambtenaren bij het beheer der domeinen, ressorteerende onder het Departement van Waterstaat Handel en Nijverheid . . . . . „ 31,900.—

Art. 235*bis*. Abonnementen voor bureelkosten der in het vorig artikel bedoelde ambtenaren. . . . . „ 950.—

Art. 236. Grondbelasting en waterschapslasten van de domeinen ressorteerende onder het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid . . . „ 57,500.—

Art. 237. Kosten van verkoopingen van hout, gras, tiendvruchten, enz. van verpachtingen, van aanbestedingen en van inzameling van tienden . . . . „ 6,500.—

Art. 238. Aankoop van vast goed ter afronding of uitbreiding van het domeinbezit; aankoop van woeste gronden in Drenthe . . . . . „ 23,000.—

Art. 239. Reis-, verblijf- en verplaatsingskosten van de ambtenaren in dienst bij het beheer der voormelde domeinen; vergoeding voor het gebruik van eigen rijwiel ten behoeve van 's Rijks dienst. . . . . „ 4,500.—

Art. 240. Kosten van onderhoud en verbetering van voormelde domeinen, daaronder begrepen de kosten van verbetering, van uitwatering en afwatering, van bevloeiingswerken, van aanleg en onderhoud van bosschen en ontginningen, van onderhoud en vernieuwing van gebouwen, van onderhoud van landerijen, dijken, wegen, waterleidingen, bemalingswerken, bemaling, bruggen, sluizen, duikers en vaartuigen en alle andere uitgaven het beheer der voornoemde domeinen betreffende, niet vermeld onder de *artikelen* 235 tot en met 239. . „ 139,150.—

Art. 241. Subsidie aan de Nederlandsche Heidemaatschappij tot het bevorderen van bevloeiingen . . . . . „ 9,000.—

Art. 242. Subsidie aan de Nederlandsche Heidemaatschappij voor de theoretische opleiding van boschwachters, boschbazen en opzichters . . . . . „ 2,500.—

Art. 243. Onderzoek naar den toestand van woeste gemeentegronden. . . „ 500.—

„ 244. Subsidie aan de Nederlandsche Heidemaatschappij tot het bevorderen der zoetwatervisscherij . . . . . „ 4,000.—

Art. 245. Subsidie aan het Nederlandsch Landbouw-comité . . . . . „ 7,500.—

„ 246. Uitgaven in verband met de Boterwet, wegens het Rijkstoezicht op botercontrôle-stations en ten behoeve van het Rijkszuivelstation te Leiden . „ 84,650.—

Art. 247. Subsidiën aan botercontrôle-stations . . . . . „ 9,000.—

Art. 248. Toezicht op wijngaarden, boomkweekerijen, tuinen en broeikassen, volgens art. 1 van het Koninklijk besluit van 24 December 1883 (*Staatsblad* n°. 248)	*f*	200.—
Art. 249. Kosten voortspruitende uit de wet van 2 April 1898 (*Staatsblad* n°. 79), houdende bepalingen tot wering van voor den land-, tuin- of boschbouw schadelijke dieren en van plantenziekten	„	500.—
Art. 250. Verslagen, berichten, verordeningen en advertentiën betreffende den landbouw	„	7,000.—
Art. 251. Subsidiën, toelagen en verdere uitgaven in het belang van den landbouw	„	5,600.—
	f	1,450,649.—

6e AFD.: Posterijen.

A en B. Postdienst. *Art.* 252—264	*f*	8,449,070.—
C. Telegraafdienst. *Art.* 265—274	„	3,511,772.—
D. Vereenigde post- en telegraafdienst. *Art.* 275—280	„	3,111,190.—
E. Vereenigde posten. *Art.* 281—283	„	14,400.—
F. Rijkspostspaarbank. *Art.* 284—291	„	513,674.—
	f	15,600,106.—
7e „ Pensioenen, wachtgelden, gratificatiën enz. *Art.* 292—302	*f*	825,400.—
8e „ Onvoorziene behoeften. *Art.* 303.	„	60,000.—
Totaal van het IXde Hoofdstuk	*f*	35,924,869.21

---

10 *Februari* 1905. WET, houdende regeling van het verkeer op de wegen in verband met het gebruik van motorrijtuigen en rijwielen. S. 69.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1902/03, n°. 128, 1—4; 1903/04, n°. 14, 1—5; 1904/05, n°. 10, 1—15.

Hand. id. 1904/05, *bladz.* 137—179, 438.

Hand. 1e *Kamer* 1904/05, *bladz.* 98, 203, 231, 380—384.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het noodzakelijk is bij de wet het verkeer op de wegen in verband met het gebruik van motorrijtuigen en rijwielen te regelen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. **1**. In deze wet wordt verstaan:

1°. onder *motorrijtuigen* alle rij- of voertuigen, bestemd om uitsluitend of mede door eene mechanische kracht, op of aan het rij- of voertuig zelf aanwezig, anders dan langs spoorstaven te worden voortbewogen;

2°. onder *wegen* alle wegen, welke voor het openbaar verkeer openstaan, de bermen of zijkanten en de voetpaden daaronder begrepen;

3°. onder *Rijkswegen* alle wegen onder beheer van het Rijk;

4°. onder *provinciale wegen* alle wegen onder beheer der provincie;

5°. onder *bestuurder* van een motorrijtuig hij, die het rijtuig bestuurt of onder zijn onmiddellijk toezicht doet besturen.

2. Door Ons worden bij algemeenen maatregel van bestuur, de Gedeputeerde Staten der provinciën gehoord, voorschriften vastgesteld ter bevordering van de vrijheid en veiligheid van het verkeer op de wegen in verband met het gebruik van motorrijtuigen en rijwielen, alsmede ter regeling van het verkeer op rijwielpaden.

In dezen algemeenen maatregel van bestuur mogen niet ontbreken voorschriften betreffende:

1°. stuurtoestel, remtoestel en geluidsignaal van motorrijtuigen en rijwielen;

2°. het voeren van lichten aan motorrijtuigen, rijwielen en andere rij- en voertuigen;

3°. het uitwijken door en voor motorrijtuigen en rijwielen;

4°. het doen stilhouden van motorrijtuigen en rijwielen en, voor zooveel motorrijtuigen betreft, het in rust brengen van den motor;

5°. het doen trekken door motorrijtuigen van andere rij- en voertuigen;

6°. het gebruik van rijwielpaden.

3. Onze met de uitvoering van deze wet belaste Minister is bevoegd Rijkswegen gesloten te verklaren:

a. in het belang van de vrijheid en veiligheid van het verkeer op die wegen, hetzij voor alle motorrijtuigen op meer dan twee wielen, hetzij voor die motorrijtuigen op meer dan

twee wielen, welke bij de verklaring te bepalen afmetingen te boven gaan;

b. in het belang van de instandhouding en bruikbaarheid dier wegen, voor die motorrijtuigen op meer dan twee wielen, welke een bij de verklaring in verband met samenstelling en inrichting te bepalen gewicht te boven gaan.

Van de beschikkingen, waarbij eene verklaring, als bedoeld in het eerste lid, wordt gedaan of opgeheven, geschiedt aankondiging in de *Staatscourant*.

4. Gedeputeerde Staten zijn bevoegd wegen in hunne provincie, geene Rijkswegen zijnde, buiten bebouwde kommen der gemeenten en provinciale wegen ook daarbinnen gesloten te verklaren:

a. in het belang van de vrijheid en veiligheid van het verkeer op die wegen, hetzij voor alle motorrijtuigen op meer dan twee wielen, hetzij voor die motorrijtuigen op meer dan twee wielen, welke bij de verklaring te bepalen afmetingen te boven gaan;

b. in het belang van de instandhouding en bruikbaarheid dier wegen, voor die motorrijtuigen op meer dan twee wielen, welke een bij de verklaring in verband met samenstelling en inrichting te bepalen gewicht te boven gaan.

De beschikkingen, waarbij eene verklaring, als bedoeld in het eerste lid, wordt gedaan of opgeheven, of waarbij een verzoek tot het doen of het opheffen van zoodanige verklaring wordt afgewezen, worden niet genomen, dan nadat de betrokken gemeentebesturen en, in het sub *b* bedoelde geval, de betrokken wegsbeheerders zijn gehoord; zij worden met redenen omkleed. Van hunne beschikkingen doen Gedeputeerde Staten aankondiging in het provinciaal blad en gelijktijdig mededeeling aan Onzen Minister voornoemd.

Van de beschikkingen van Gedeputeerde Staten staat voor ieder belanghebbende beroep op Ons open binnen dertig dagen na den dag der aankondiging.

Het adres van beroep wordt aan Ons gericht, maar ingediend bij Onzen Commissaris in de provincie, die daarop den dag van ontvangst aanteekent en het adres vervolgens aan Ons opzendt. Hij geeft een bewijs van de ontvangst af.

Het beroep kan, met inachtneming van den in het derde lid bepaalden termijn, door Onzen Commissaris voornoemd worden ingesteld.

5. Het gesloten zijn van wegen wordt, voor Rijkswegen op kosten van het Rijk, bij toepassing van art. 4 op kosten der provincie, op die wegen aangeduid door waarschuwingsborden van een door Onzen Minister voornoemd vast te stellen model.

De plaats der waarschuwingsborden wordt bepaald bij de in art. 3 en art. 4 bedoelde verklaringen.

6. Wegen, als bedoeld in art. 3, eerste lid, of art. 4, eerste lid, kunnen niet gesloten worden verklaard voor motorrijtuigen op twee wielen of voor rijwielen.

7. De besturen der provinciën en gemeenten zijn bevoegd tot het vaststellen van verordeningen ter regeling van het verkeer op de wegen in verband met het gebruik van motorrijtuigen en rijwielen, voor zooveel betreft punten, waaromtrent in deze wet of in den in art. 2, eerste lid, bedoelden algemeenen maatregel van bestuur niet is voorzien.

Eene provinciale verordening wordt niet vastgesteld, dan nadat op het ontwerp de gemeentebesturen zijn gehoord.

Wordt van eene plaatselijke verordening het in art. 167, tweede lid, der gemeentewet bedoeld ontvangstbericht verzonden, en houdt dit bericht niet in, dat Gedeputeerde Staten de schorsing of vernietiging der verordening aan Ons hebben gevraagd, dan wordt de verordening door Gedeputeerde Staten gelijktijdig aan Onzen Minister voornoemd medegedeeld.

8. Bij of krachtens eene plaatselijke verordening, als bedoeld in art. 7, eerste lid, kunnen wegen binnen bebouwde kommen der gemeenten, geene Rijks- of provinciale wegen zijnde, gesloten worden verklaard:

a. in het belang van de vrijheid en veiligheid van het verkeer op die wegen, hetzij voor alle motorrijtuigen en voor rijwielen, hetzij voor alle motorrijtuigen op meer dan twee wielen, hetzij voor die motorrijtuigen op meer dan twee wielen, welke bij of krachtens de verordening te bepalen afmetingen te boven gaan;

b. in het belang van de instandhouding en bruikbaarheid dier wegen, de wegsbeheerders gehoord, voor die motorrijtuigen op meer dan twee wielen, welke een bij of krachtens de verordening in verband met samenstelling en inrichting te bepalen gewicht te boven gaan:

mits de verordening voorschriften bevat ter verzekering, dat:

1°. de voor het doorgaand verkeer met motorrijtuigen en rijwielen vereischte en geschikte wegen daarvoor open blijven;

2°. van het in de verordening gesteld verbod, met een motorrijtuig of een rijwiel over een gesloten weg te rijden, ontheffing kan worden verleend:

3°. het gesloten zijn van wegen wordt aangeduid door waarschuwingsborden van een door Onzen Minister voornoemd vast te stellen model.

Bij of krachtens eene plaatselijke verordening, als bedoeld in art. 7, eerste lid, kan ten aanzien van wegen binnen bebouwde kommen der gemeenten, Rijks- en provinciale wegen en de in het eerste lid, sub 1°., bedoelde wegen uitgezonderd, een door motorrijtuigen en rijwielen in acht te nemen maximum-snelheid worden aangegeven, mits de verordening voorschriften bevat ter verzekering, dat de in acht te nemen maximum-snelheid wordt aangeduid door waarschuwingsborden van een door Onzen Minister voornoemd vast te stellen model.

9. Het is verboden met een motorrijtuig over een weg te rijden, tenzij:

1°. behoorlijk zichtbaar zij een op of aan het rijtuig aangebracht nummer met letter, aan den eigenaar of houder opgegeven door Onzen Commissaris in de provincie, waar de eigenaar of houder woont, of, ingeval deze in het buitenland woont, door Onzen Minister voornoemd, van zoodanige afmetingen en kleur en zoodanig aangebracht en verlicht, als door dien Minister zal worden bepaald en in de *Staatscourant* aangekondigd;

2°. aan den eigenaar of houder door onzen Commissaris of Minister voornoemd ter zake van de sub 1°. bedoelde opgave een nummerbewijs zij afgegeven;

3°. aan den bestuurder een rijbewijs zij afgegeven door Onzen Commissaris in de provincie, waar de bestuurder woont, of, ingeval deze in het buitenland woont, door Onzen Minister voornoemd, en dit rijbewijs niet ingevolge art. 11, tweede lid, of art. 20, tweede lid, zijne geldigheid hebbe verloren.

Voor overtreding van het eerste lid zijn aansprakelijk de bestuurder, en, voor zooveel betreft het aldaar sub 1°. en 2°. bepaalde, de eigenaar of houder, die in strijd met laatstgenoemde bepalingen doet of laat rijden.

10. Aan den bestuurder van een motorrijtuig wordt, bij inkomst hier te lande zonder dat het rijtuig is voorzien van de in art. 9, eerste lid, sub 1°., bedoelde kenteekens en zonder dat de aldaar sub 2°. en 3°. bedoelde nummer- en rijbewijzen zijn afgegeven, een rijbewijs afgegeven, geldig gedurende acht dagen na den dag der afgifte.

De afgifte geschiedt aan het kantoor der invoerrechten, waar de douane-formaliteiten worden vervuld, door de daar dienstdoende ambtenaren.

Gedurende den in het eerste lid genoemden termijn is art. 9 op den eigenaar, houder of bestuurder van het motorrijtuig niet van toepassing, mits een op of aan het rijtuig aangebracht buitenlandsch kenteeken door de in het tweede lid bedoelde ambtenaren zij vermeld in het rijbewijs en behoorlijk zichtbaar zij, en het rijbewijs niet ingevolge art. 20, tweede lid, zijne geldigheid hebbe verloren.

11. Een rijbewijs, als bedoeld in art. 9, eerste lid, sub 3°., of art. 10, wordt aan een ieder op aanvrage afgegeven, behalve:

1°. voor het besturen van motorrijtuigen op twee wielen, aan hem, die den leeftijd van zestien jaren niet heeft bereikt;

2°. voor het besturen van motorrijtuigen in het algemeen, aan hem, die den leeftijd van achttien jaren niet heeft bereikt;

3°. aan hem, wien ingevolge art. 20, eerste lid, de bevoegdheid, motorrijtuigen te besturen, is ontzegd, voor den duur der ontzegging.

Een rijbewijs, als bedoeld in art. 9, eerste lid, sub 3°., verliest zijne geldigheid, zoodra aan den houder een ander zoodanig rijbewijs is afgegeven.

12. Omtrent den inhoud der aanvragen om nummer- en rijbewijzen, het opgeven van nummers en letters, de modellen van nummer- en rijbewijzen, het aanleggen van registers van houders der bewijzen en het bekend maken van den inhoud der registers worden voorschriften door Onzen Minister voornoemd gegeven en in de *Staatscourant* bekend gemaakt.

13. Het is den bestuurder van een motorrijtuig op meer dan twee wielen verboden daarmede te rijden over een weg, die volgens eene in art. 3 of art. 4 bedoelde verklaring voor zoodanig rijtuig is gesloten.

Van het in het eerste lid vervat verbod kan voor Rijkswegen door Onzen Minister voornoemd, voor ingevolge art. 4 gesloten wegen door Gedeputeerde Staten der provincie ontheffing worden verleend.

14. Het is verboden op een weg een snelheidswedstrijd met motorrijtuigen of rijwielen te houden of daaraan deel te nemen.

Als deelnemer worden beschouwd de bestuurder van een motorrijtuig of rijwiel, waarmede aan een snelheidswedstrijd wordt deelgenomen, en de eigenaar of houder van het rijtuig of rijwiel, die aldus doet of laat deelnemen.

Van het in het eerste en tweede lid vervat verbod kan ontheffing worden verleend:

1°. ten behoeve van snelheidswedstrijden met motorrijtuigen van gering snelheidsvermogen, door Onzen Minister voornoemd;

2°. ten behoeve van snelheidswedstrijden met rijwielen, voor Rijkswegen door Onzen Minister voornoemd, voor wegen, als bedoeld in art. 4, eerste lid, door Gedeputeerde Staten der provincie.

15. Het is den bestuurder van een motorrijtuig of rijwiel verboden daarmede over een weg te rijden op zoodanige wijze of met zoodanige snelheid, dat de vrijheid of de veiligheid van het verkeer op dien weg wordt belemmerd of in gevaar gebracht.

16. Op de eerste vordering van de in art. 21 genoemde ambtenaren en beambten is de bestuurder van een motorrijtuig of rijwiel verplicht het rijtuig of rijwiel te doen stilhouden, alsmede, voor zooveel motorrijtuigen betreft, de in art. 9, eerste lid, sub 2°. en 3°. bedoelde nummer- en rijbewijzen of het in art. 10 bedoelde rijbewijs te vertoonen.

Op gelijke vordering is de eigenaar, houder of bestuurder van een motorrijtuig of rijwiel verplicht aan genoemde ambtenaren toegang tot het rijtuig of rijwiel te verschaffen, hun bewijs te leveren omtrent de deugdelijkheid van stuurtoestel, remtoestel en geluidsignaal en, voor zooveel motorrijtuigen betreft, hen in te lichten omtrent het gewicht en te gedoogen, dat zij gewicht, afmetingen, alsmede nummer en letter of buitenlandsch kenteeken onderzoeken.

17. Op overtreding van den krachtens art. 2, eerste lid, vastgestelden algemeenen maatregel van bestuur wordt daarbij geene andere of hoogere straf gesteld dan hetzij van hechtenis van ten hoogste twintig dagen of geldboete van ten hoogste honderd gulden, hetzij van geldboete van ten hoogste honderd gulden.

Op overtreding van de in art. 7, eerste lid, bedoelde provinciale verordeningen wordt daarbij geene andere of hoogere straf gesteld dan hetzij van hechtenis van ten hoogste twaalf dagen of geldboete van ten hoogste vijf en zeventig gulden, hetzij van geldboete van ten hoogste vijf en zeventig gulden.

Op overtreding van de in art. 7, eerste lid, bedoelde plaatselijke verordeningen wordt daarbij geene andere of hoogere straf gesteld dan hetzij van hechtenis van ten hoogste zes dagen of geldboete van ten hoogste vijf en twintig gulden, hetzij van geldboete van ten hoogste vijf en twintig gulden.

18. Overtreding van art. 9, art. 13, eerste lid, art. 14, eerste en tweede lid, en art. 15 wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste dertig dagen of geldboete van ten hoogste honderd vijftig gulden.

Overtreding van art. 16 wordt, voor zooveel daartegen niet bij het Wetboek van Strafrecht is voorzien, gestraft met geldboete van ten hoogste vijf en twintig gulden.

19. De krachtens art. 17, eerste lid, en bij de artt. 18 en 27, derde lid, strafbaar gestelde feiten worden beschouwd als overtredingen.

20. Bij veroordeeling van den bestuurder van een motorrijtuig wegens overtreding van art. 13, eerste lid, art. 14, eerste en tweede lid, en art. 15 kan hem de bevoegdheid, motorrijtuigen te besturen, voor ten hoogste een jaar worden ontzegd.

Bij toepassing van het eerste lid verliest een aan den veroordeelde ingevolge art. 9, eerste lid, sub 3°., of art. 10, afgegeven rijbewijs zijne geldigheid, zoodra de veroordeeling onherroepelijk is geworden of de opgelegde boete is betaald. De betrokken ambtenaar van het Openbaar Ministerie doet van het een of het ander onverwijld mededeeling aan Onzen Minister voornoemd, die daarvan aankondiging doet in de *Staatscourant* en in het *Algemeen Politieblad*.

21. Met de opsporing van de overtredingen van deze wet en van den krachtens art. 2, eerste lid, vastgestelden algemeenen maatregel van bestuur zijn, behalve de bij art. 8 van het Wetboek van Strafvordering aangewezen personen, belast de maréchaussée, alle ambtenaren van Rijks- en gemeentepolitie, de ambtenaren der invoerrechten en accijnzen, dienstdoende binnen den afstand van de Rijksgrens, aangewezen ingevolge art. 177 der wet van 26 Augustus 1822 (*Staatsblad* n°. 38), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 15 April 1896 (*Staatsblad* n°. 70), alsmede de volgende ambtenaren en beambten van den Rijks- en den Provincialen Waterstaat:

voor zooveel den Rijkswaterstaat betreft, de hoofdingenieurs-directeuren, ingenieurs, adjunct-ingenieurs, opzichters en adjunct-opzichters;

voor zooveel den Provincialen Waterstaat betreft, de hoofdingenieurs, ingenieurs, adjunct-ingenieurs en opzichters;

voorts de sluis- en brugwachters van de in de wegen gelegen sluizen en bruggen en de kantonniers of wegarbeiders, voor zooveel deze van eene aanstelling als onbezoldigd Rijksveldwachter of als gemeenteveldwachter zijn voorzien.

22. De in art. 21 bedoelde hoofdingenieurs-directeuren, hoofdingenieurs, ingenieurs, adjunct-ingenieurs, opzichters en adjunct-opzichters van den Rijks- en den Provincialen Waterstaat en ambtenaren der invoerrechten en accijnzen zijn bevoegd, desnoods bijgestaan door de ambtenaren van de Rijks- en gemeentepolitie en op kosten der overtreders, te doen wegnemen, beletten, verrichten, of in den vorigen toestand herstellen, hetgeen in strijd met deze wet of

de krachtens art. 2, eerste lid, door Ons uitgevaardigde voorschriften wordt gemaakt of gesteld, ondernomen, nagelaten, beschadigd of weggenomen.

Spoedeischende gevallen uitgezonderd, geschiedt dit niet dan nadat de belanghebbende schriftelijk is gewaarschuwd.

23. Deze wet is niet van toepassing op motorrijtuigen, door openbare besturen gebezigd ten dienste der brandweer.

24. In geval van staat van oorlog of staat van beleg en bijaldien door Ons wordt verklaard, dat een toestand aanwezig is, als bedoeld bij art. 1, sub 1°. en 2°., der wet van 23 Mei 1899 (*Staatsblad* n°. 128), is deze wet niet van toepassing op motorrijtuigen en rijwielen met militaire bestuurders en op motorrijtuigen en rijwielen bestuurd door niet-militaire bestuurders, voor zooveel bedoelde rijtuigen of rijwielen worden gebezigd ten behoeve van 's Rijks dienst.

25. De wegen, als bedoeld in art. 4, eerste lid, welke bij het in werking treden van deze wet voor motorrijtuigen zijn gesloten bij of krachtens provinciale of plaatselijke verordeningen, worden geacht voor motorrijtuigen op meer dan twee wielen in den op bedoeld tijdstip bestaanden omvang te zijn gesloten volgens eene in art. 4 bedoelde verklaringen.

De plaats der waarschuwingsborden wordt door Gedeputeerde Staten bepaald.

26. Bepalingen van provinciale of plaatselijke verordeningen, bij of krachtens welke wegen, als bedoeld in art. 8, eerste lid, voor motorrijtuigen of rijwielen zijn gesloten, vervallen van rechtswege zes maanden na het in werking treden van deze wet.

27. Voor zooveel tot het in werking treden van deze wet met een motorrijtuig zonder strijd met wet of verordening over een weg kan worden gereden, is art. 9 op den eigenaar, houder of bestuurder van dat motorrijtuig gedurende twee maanden na bedoeld tijdstip niet van toepassing, mits de aan bedoelde bevoegdheid verbonden verplichtingen tot het voeren van een nummer met of zonder ander kenteeken worden nageleefd.

Gedurende den in het eerste lid genoemden termijn moeten afgegeven bewijzen van de daar bedoelde bevoegdheid op de eerste vordering van de in art. 21 genoemde ambtenaren en beambten door den bestuurder van het motorrijtuig worden vertoond.

Overtreding van het tweede lid wordt, voor zooveel daartegen niet bij het Wetboek van Strafrecht is voorzien, gestraft met geldboete van ten hoogste vijf en twintig gulden.

28. Alle stukken, verzoekschriften en beschikkingen, opgemaakt ten gevolge van deze wet, zijn vrij van het recht van zegel en van de formaliteit van registratie en worden kosteloos uitgereikt.

29. Deze wet kan worden aangehaald onder den titel „Motor- en Rijwielwet", doch met bijvoeging van het jaar en het nummer van het *Staatsblad*, waarin de wet is geplaatst.

30. Deze wet treedt in werking op een nader door Ons te bepalen tijdstip.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's Gravenhage, den 10den Februari 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(*get.*) DE MAREZ OYENS.

(*Uitgeg.* 23 *Febr.* 1905.)

---

10 *Februari* 1905. WET, houdende vaststelling van het *tiende* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1905. S. 70.

Bij deze wet wordt het Xde hoofdstuk der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1905, betreffende het *Departement van Koloniën*, vastgesteld zooals hierna verkort volgt:

1e	AFD.:	Kosten van het Departement	*f* 260,165.—
2e	„	Uitgaven ten behoeve van de kolonie Suriname.	„ 2,094,615.36
3e	„	Uitgaven ten behoeve van de kolonie Curaçao	„ 521,280.52
4e	„	Pensioenen en gagementen van gewezen landsdienaren in de voormalige Nederlandsche bezittingen ter Kuste van Guinea en van hunne nagelaten betrekkingen	„ 8,302.—
5e	„	Pensioenen, wachtgelden en gratificatiën, alsmede daarmede in verband staande uitgaven	„ 39,133.—
6e	„	Subsidie aan en Regeeringstoezicht over de Duitsch-Nederlandsche Telegraafmaatschappij	„ 50,810.—
7e	„	Onvoorziene uitgaven.	„ 40,000.—
			f 3,013,805.88

---

14 *Februari* 1905. WET, tot wijziging der bepalingen van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering betreffende het getuigenverhoor. S. 71.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1902/03, nº. 182, 1—3; 1903/04, nº. 23, 1—5.

Hand. id. 1903/04, *bladz.* 2053—2060, 2077.

Hand. 1e *Kamer* 1903/04, *bladz.* 492; 1904/05, *bladz.* 58, 69, 121—126.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is in het Eerste Boek, derde Titel, zesde Afdeeling van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering wijziging te brengen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. I. Achter artikel 200 van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering wordt gevoegd een nieuw artikel, luidende:

Art. 200A. Bij het vonnis, waarbij een getuigenverhoor wordt bevolen, kan, doch alleen op eenparig verzoek van partijen, worden bepaald, dat het verhoor zal plaats hebben voor eenen regter-commissaris.

In dat geval zal het vonnis, behalve de daadzaken, welke moeten worden bewezen, inhouden de benoeming van eenen regter-commissaris alsmede de bepaling van de plaats waar en den dag en het uur, waarop de getuigen voor het bewijs zullen worden gehoord. Het vonnis kan tevens inhouden de bepaling van de plaats waar en den dag en het uur, waarop het getuigenverhoor voor tegenbewijs zal plaats hebben. Wijders worden de volgende regelen in acht genomen.

Dadelijk na afloop van het verhoor der voor het bewijs gehoorde getuigen bepaalt de regter-commissaris, voor zoover zulks niet reeds bij het vonnis is geschied, op het verzoek der wederpartij de plaats waar en den dag en het uur, waarop het getuigenverhoor voor tegenbewijs zal plaats hebben. Hij doet daarvan melding in het proces-verbaal.

Indien een der partijen verlenging van een der bovenbedoelde termijnen verzoekt, zal dit incident dadelijk door den regter-commissaris beslist worden. In dat geval, gelijk mede indien een der partijen verkorting van een der bovenbedoelde termijnen verzoekt, kan het incident ook, vóór den dag voor eenig getuigenverhoor bepaald, bij eenvoudige acte van procureur tot procureur aan zijn oordeel worden onderworpen. Tegen de beslissingen van den regter-commissaris staat geenerlei voorziening open.

De bepalingen van de artikelen 105 tot en met 109, 111, 113 tot en met 118, 119, eerste lid, en 120 zijn mede van toepassing op het getuigenverhoor voor den regter-commissaris, met dien verstande, dat van het getuigenverhoor altijd proces-verbaal wordt opgemaakt en dat de in artikel 106 bedoelde overgifte van afschrift van het vonnis zal geschieden, ook al is de procureur der wederpartij bij het uitspreken van het vonnis tegenwoordig geweest.

Aan het regterlijk collegie verblijven de bevoegdheden bij het derde lid van artikel 200 en het derde lid van artikel 119 verleend.

Art. II. In artikel 202 van genoemd Wetboek worden achter de woorden: „bepaalt de regter" ingevoegd de woorden: „en in het geval van artikel 200 *A* de regter-commissaris".

Art. III. In den aanhef van artikel 203 van genoemd Wetboek worden de woorden: „Behoudens het bepaalde bij het derde lid van artikel 119 en bij het tweede en derde lid van artikel 200" vervangen door de woorden: „Behoudens het bepaalde bij het derde lid van artikel 119, bij het tweede en derde lid van artikel 200 en bij artikel 200 *A*".

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's Gravenhage, den 14den Februari 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Justitie, (*get.*) J. A. LOEFF.

(*Uitgeg.* 21 *Febr.* 1905.)

—

15 *Februari* 1905. BESLUIT, houdende nadere wijziging van het Koninklijk besluit van 28 Augustus 1888 (*Staatsblad* nº. 144), tot bepaling van het maximum der verpleegden en het minimum der geneeskundigen in het provinciaal krankzinnigengesticht „Meerenberg" te *Bloemendaal.* S. 72.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 13 Februari 1905, nº. 1221, afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Gelet op de wet van 27 April 1884 (*Staatsblad* nº. 96), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 15 Juli 1904 (*Staatsblad* nº. 157);

Hebben goedgevonden en verstaan, te bepalen:

Eenig artikel.

In het tweede lid van art. 1 van het Koninklijk besluit van 28 Augustus 1888 (*Staatsblad* nº. 144), zooals dat wordt gelezen ingevolge de Koninklijke besluiten van 24 Februari 1894 (*Staatsblad* nº. 36) en van 8 Augustus 1902 (*Staatsblad* nº. 165), wordt in plaats van „30 April 1905" gelezen „31 December 1907".

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 15den Februari 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*get.*) KUYPER.

(*Uitgeg.* 1 *Maart* 1905.)

—

16 *Februari* 1905. BESLUIT van den Minister van Staat, Minister van Oorlog, houdende wijziging van het besluit van 11 April 1904, IIIde Afd., nº. 1, betreffende uitvoering van het Koninklijk besluit van 27 Februari 1904, nº. 4.

De Minister van Staat, Minister van Oorlog,

Het wenschelijk achtende, wijziging te brengen in de dezerzijdsche beschikking van 11 April 1904, IIIde Afd., nº. 1:

Heeft goedgevonden te bepalen, dat § 10 van bedoelde beschikking voortaan wordt gelezen als volgt:

§ 10. De uitbetaling van:

a. de jaarlijksche toelagen, vermeld in de artt. 6 en 16;

b. de geldelijke tegemoetkoming, vermeld in art. 7;

c. de belooning, vermeld in art. 8, geschiedt als volgt:

Door de zorg van den Landweer-districtscommandant wordt voor de betaling van de toelagen en tegemoetkomingen, onder *a* en *b* bedoeld, bij het einde van elk kwartaal eene betalingslijst opgemaakt, ingericht volgens nº. 1 van de modellen, behoorende bij het reglement van administratie bij de landmacht. Die lijsten worden, na door hem te zijn bekrachtigd, gezonden aan de Hoofdadministratie van een der korpsen in, of het meest nabij, zijne standplaats, die op de betaling van de daarin uitgetrokken sommen orde stelt. In de betalingslijsten moet de omschrijving van de veranderingen en bewegingen zoodanig worden vermeld, dat daaruit de juistheid van de uitgetrokken bedragen kan worden beoordeeld.

Voor de betaling van de onder *c* bedoelde belooning wordt door den belanghebbende, in den regel bij het einde van elk kwartaal, eene, zoo noodig op gezegeld papier te stellen, declaratie opgemaakt.

Het stuk moet worden voorzien van eene verklaring van dienstverrichting van den officier belast met het toezicht op het plaatselijk onderricht, en van een goedkeurend visum van den betrokken Landweer-districts-commandant. Op aanvraag van dien commandant wordt het bedrag betaalbaar gesteld bij een van de vorenbedoelde hoofdadministratiën.

De belanghebbende officieren zijn gehouden het hun toekomende bedrag persoonlijk te ontvangen ten kantore van hem, die met de betaling is belast. Zij die door ziekte of andere wettige reden verhinderd zijn, en zij wier woonplaats buiten de standplaats van de hoofdadministratie is gelegen, kunnen echter het hun toekomende bedrag, op eigen verantwoordelijkheid, tegen afgifte van eene in den vereischten vorm opgemaakte quitantie, doen afhalen, of wel, met hem, die de betaling doet, voor de ontvangst van het bedrag eene schikking treffen.

De bedragen, welke door de hoofdadministratie zijn betaald, worden op hare afrekening met 's Rijks schatkist verantwoord.

Betaling van vergoeding wegens reis- en verblijfkosten — art. 12 van vorenstaand besluit — geschiedt na inzending van de gebruikelijke declaratiën in tweevoud aan den hoofdofficier belast met de mandateering.

Reizen, welke alleen ten doel hebben het afleggen van den eed (de belofte), vermeld in het slot van artikel 3 van het zooeven bedoelde besluit, worden niet geacht te zijn reizen voor 's Rijks dienst.

(*get.*) J. W. BERGANSIUS.

—

17 *Februari* 1905. BESLUIT, betreffende het verplegen van krankzinnigen in de Psychiatrische Afdeeling van het Algemeen Provinciaal-, Stads- en Academisch Ziekenhuis te *Groningen*. S. 73.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 15 Februari 1905, nº. 636, afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Gelet op artikel 7 der wet van 27 April 1884 (*Staatsblad* nº. 96), zooals dat luidt ingevolge de wet van 15 Juli 1904 (*Staatsblad* nº. 157);

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. 1. In de Psychiatrische Afdeeling van het Algemeen Provinciaal-, Stads- en Academisch Ziekenhuis te *Groningen* mogen onder de voorwaarden, behoorende bij dit besluit, meer dan twee krankzinnigen worden verpleegd, zonder dat zij als krankzinnigengesticht wordt beschouwd.

2. Wij behouden Ons voor die voorwaarden, wanneer dit noodig blijkt, aan te vullen of te wijzigen.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is

belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 17den Februari 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*get.*) KUYPER.

(*Uitgeg.* 4 *Maart* 1905.)

VOORWAARDEN, *waaronder in de Psychiatrische Afdeeling van het Algemeen Provinciaal-, Stads- en Academisch Ziekenhuis te Groningen meer dan twee krankzinnigen mogen worden verpleegd, zonder dat zij als krankzinnigengesticht wordt beschouwd.*

Art. 1. In de Psychiatrische Afdeeling van het Algemeen Provinciaal-, Stads- en Academisch Ziekenhuis te *Groningen* mogen niet meer dan 18 mannen en 18 vrouwen worden verpleegd en daaronder niet meer krankzinnigen dan met eene goede verpleging vereenigbaar is. Voor afscheiding der seksen wordt behoorlijk gezorgd bij verpleegden van 10 jaar en ouder.

2. Zonder goedkeuring van den Minister van Binnenlandsche Zaken mag noch in de afmetingen noch in de bestemming der tuinen en der lokalen, noch in de luchtverversching en de verwarming der lokalen eenige verandering worden aangebracht.

3. Een krankzinnige mag niet worden opgenomen dan tegen overlegging van eene schriftelijke verklaring, waarin degene op wiens verzoek of last of op wiens kosten de verpleging zal geschieden, zich verbindt zorg te zullen dragen, dat de verpleegde zijnentwege zal worden afgehaald binnen 14 dagen na ontvangst van een schriftelijk verzoek daartoe vanwege den directeur-administrateur van het ziekenhuis.

Ten aanzien van personen, die niet krankzinnig zijn, of wier krankzinnigheid nog niet is gebleken, moet gelijke schriftelijke verklaking vóór de opneming worden verlangd in gevallen, dat de hoogleeraar in de psychiatrie dit noodig oordeelt.

4. In de afdeeling wordt ten allen tijde vrije toegang verleend aan de Inspecteurs voor het Staatstoezicht op krankzinnigen en aan den Officier van Justitie bij de arrondissementsrechtbank te *Groningen*.

De directeur-administrateur en de geneeskundigen aldaar werkzaam, benevens het personeel, geven aan genoemde ambtenaren de door hen verlangde inlichtingen.

5. Van elke opneming, ontslag of overlijden van een krankzinnige wordt aanteekening gehouden in een register, waarvan de vorm nader door den Minister van Binnenlandsche Zaken kan worden bepaald.

Dit register wordt aan de ambtenaren, bedoeld in artikel 4, desverlangd ter inzage voorgelegd.

6. Binnen tweemaal vier en twintig uren na het eindigen der verpleging van een krankzinnige geeft de directeur-administrateur daarvan schriftelijk kennis — zoo mogelijk, ingeval van ontslag zonder voorafgaand herstel, met opgave van de gemeente en de inrichting of het gezin, waarheen de krankzinnige ter verdere verpleging is overgebracht — aan den burgemeester van *Groningen*, aan de inspecteurs en aan den Officier van Justitie bij de arrondissements-rechtbank te *Groningen*.

7. De krankzinnigen, welke in de afdeeling worden verpleegd, mogen niet belemmerd worden de afdeeling te verlaten, tenzij zij door een burgemeester krachtens art. 14 der wet van 27 April 1884 (*Staatsblad* n°. 96) in bewaring zijn gesteld, of tenzij — indien het minderjarigen geldt — de verpleging geschiedt op verzoek of met goedvinden van de ouders of voogden der verpleegden.

8. Van elke toepassing van een dwangmiddel, als bedoeld in het Koninklijk besluit van 3 Juni 1884 (*Staatsblad* n°. 110), geschiedt aanteekening in een register, ingericht naar een door den Minister van Binnenlandsche Zaken vast te stellen model.

Dit register wordt aan elken inspecteur op zijn verlangen voorgelegd.

Ook de geneeskundige aanteekeningen, welke ten aanzien der verpleegden gehouden worden, moeten door elken inspecteur, zoo dikwijls deze zulks verlangd, geraadpleegd kunnen worden.

9. Het is verboden de krankzinnigen te beletten zich schriftelijk te wenden tot de Hoofden der Departementen van Algemeen Bestuur, tot de inspecteurs en tot den Officier van Justitie.

Bloedverwanten, bekenden en rechtsgeleerde raadslieden moeten tot een krankzinnige worden toegelaten, indien de Officier van Justitie daartoe schriftelijk last geeft.

Behoort bij Koninklijk besluit van 17 Februari 1905 (*Staatsblad* n°. 73).

Mij bekend,

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*get.*) KUYPER.

17 *Februari* 1905. BESLUIT tot vaststelling van een reglement op het verleenen van pensioenen en van onderstanden voor ééns aan de Europeesche en met deze gelijkgestelde militairen, beneden den rang van onderluitenant, van het Nederlandsch-Indische leger. S. 74.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gezien de artikelen 20, 31 en 42 van het bij de wet van 2 September 1854 (*Staatsblad* n°. 129) vastgesteld Reglement op het beleid der Regeering van *Nederlandsch-Indië*;

Gezien de wet van 9 Juni 1902 (*Staatsblad* n°. 90), tot regeling van de militaire pensioenen bij de landmacht;

Nog gezien het Koninklijk besluit van 24 Augustus 1875, n°. 42 (*Indisch Staatsblad* 1876 n°. 44) en het daarbij vastgesteld Reglement op het toekennen van gagement aan de Europeesche militairen, beneden den rang van officier, van de landmacht in *Nederlandsch-Indië* en aan de met hen gelijkgestelde militairen, zooals dat reglement sedert is gewijzigd en aangevuld;

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën van 6 September 1904, letter C, n°. 2;

Den Raad van State gehoord (advies van 1 November 1904, n°. 14),

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 13 Februari 1905, letter C, n°. 17:

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Aan de na te noemen Europeesche en met dezen gelijkgestelde militairen, beneden den rang van onderluitenant, van het Nederlandsch-Indische leger, — daaronder begrepen het buiten *Nederlandsch-Indië* gelegerd gedeelte daarvan, — wordt ten laste van de begrooting van *Nederlandsch-Indië* pensioen of onderstand voor ééns toegekend, onder de voorwaarden en naar de regelen, gesteld bij het aan dit Ons besluit gehechte reglement.

2. 1) Dat reglement is toepasselijk op de militairen, die op of na 1 Januari 1906 bij het Nederlandsch-Indische leger in dienst treden.

2) Voor de op dat tijdstip reeds in dienst zijnde Europeesche en met dezen gelijkgestelde militairen beneden den rang van onderluitenant blijven van kracht de bepalingen van het reglement vastgesteld bij Koninklijk besluit van 24 Augustus 1875, n°. 42, met de daarin gebrachte of alsnog te brengen wijzigingen en aanvullingen, zoomede de bepalingen van het Koninklijk besluit van 30 December 1890, n°. 21.

3. 1) Het bepaalde bij artikel 2, tweede lid, hiervoren, lijdt uitzondering ten aanzien van hen, die:

a. op 1 Januari 1906 in dienst zijn met eene verbintenis voor den dienst zoowel in als buiten *Europa*, of, — voor zoover betreft vreemdelingen, — voor dien in *Oost-* of *West-Indië*, en uiterlijk bij het aangaan van het eerstvolgend reëngagement, of, — in geval zij eerder den dienst verlaten, — vóórdat zulks plaats heeft, zich bij geschrifte vrijwillig onderwerpen aan de bepalingen van het aan Ons tegenwoordig besluit gehechte reglement;

b. op 1 Januari 1906 in dienst zijn met eene verbintenis voor den dienst in *Nederlandsch-Indië* alléén, en zich bij geschrifte vrijwillig onderwerpen aan de bepalingen van evengemeld reglement, hetzij bij het aangaan van het eerstvolgend reëngagement, hetzij bij het sluiten, — met verbreking van hun loopend verband, — van eene verbintenis, als sub *a* hiervoren bedoeld;

c. ongeacht den aard van hun verband, op 1 Januari 1906 in dienst zijn, na afloop van hunne verbintenis zonder verband doordienen, en uiterlijk één jaar na den datum van expiratie van hun laatste verband of, — in geval zij eerder den dienst verlaten, — vóórdat zulks plaats heeft, zich bij geschrifte vrijwillig onderwerpen aan de bepalingen van gezegd reglement;

d. op 1 Januari 1906 zonder verband in dienst zijn en uiterlijk één jaar na dien datum, of, — in geval zij eerder den dienst verlaten, — vóór dat zulks plaats heeft, zich bij geschrifte vrijwillig aan meerbedoelde bepalingen onderwerpen.

2) Door eene onderwerping op vorenstaanden voet vervallen alle rechten, voortspruitende uit het reglement, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 24 Augustus 1875, n°. 42, zooals dat sedert is gewijzigd en aangevuld of alsnog zal worden herzien, zoomede alle aanspraken op de toekenning van gratificatiën ingevolge het Koninklijk besluit van 5 Maart 1888, n°. 17 (*Indisch Staatsblad* n°. 81), gelijk dat sedert is of nog zal worden gewijzigd.

3) Voor de militairen, behoorende tot de Koloniale Reserve, vervallen door bedoelde onderwerping tevens de rechten, voortvloeiende uit het Koninklijk besluit van 30 December 1890, n°. 21.

4) Wij behouden Ons voor, in bijzondere gevallen, ten voordeele van den betrokkene, bij een met redenen omkleed besluit, af te wijken van het bepaalde bij het tweede en derde lid van dit artikel.

Onze Minister van Koloniën is belast met

de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onzen Minister van Oorlog, aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer en dat in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 17den Februari 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, (*get.*) IDENBURG.

(*Uitgeg.* 28 *Febr.* 1905.)

REGLEMENT *op het verleenen van pensioenen en van onderstanden voor ééns aan de Europeesche en met dezen gelijkgestelde militairen, beneden den rang van onderluitenant, van het Nederlandsch-Indische leger.*

HOOFDSTUK I.

Van het recht op pensioen en op onderstand voor ééns.

Art. 1. Recht op *voortdurend* pensioen wordt, ongerekend in de gevallen, bedoeld bij de artikelen 3, § 4, en 4, § 2, verkregen:

1°. door geheele voldoening aan het laatstaangegane dienstverband of door het stellen van een plaatsvervanger, die de verplichting overneemt om ten minste dat verband uit te dienen, — in beide gevallen echter alléén, als de belanghebbende tevens een diensttijd van *ten minste dertig dienstjaren* kan doen gelden;

2°. als de militair den dienst moet verlaten wegens *in* en *door* den dienst ontstane ziels- of lichaamsgebreken, die hem ongeschikt maken voor de verdere waarneming van den militairen dienst zoowel *in* als *buiten* Europa, en niet gezegd kan worden, dat hij eene genees- of heelkundige behandeling, waardoor de geschiktheid voor den dienst zou kunnen zijn herwonnen, opzettelijk bemoeilijkt of belet heeft;

3°. als hij den dienst moet verlaten wegens ziels- of lichaamsgebreken, die hem ongeschikt maken voor de verdere waarneming van den militairen dienst zoowel *in* als *buiten* Europa, *niet* ontstaan in en door den dienst en niet het gevolg van eigen moedwillige handelingen of ongeregeld gedrag, mits de belanghebbende tevens een diensttijd van *ten minste vijftien dienstjaren* kunne doen gelden;

4°. als hij den dienst moet verlaten onder gelijke omstandigheden, als hiervoren sub 3°. bedoeld, zonder te voldoen aan den daarbij ten aanzien van den diensttijd gestelden eisch, doch *voor altijd* geheel of ten deele buiten staat wordt bevonden om in zijn levensonderhoud te voorzien;

5°. door den in Nederlandsch-Indië geboren en aldaar in dienst getreden militair, die hoewel alléén lichamelijk ongeschikt voor de verdere waarneming van den militairen dienst *in* Nederlandsch-Indië, nochtans op dien grond den dienst moet verlaten en overigens in de termen valt van het bepaalde sub 2°., 3°. of 4°. hiervoren;

6°. als de militair, die niet valt in de termen van een der voorafgaande bepalingen, den dienst moet verlaten wegens onbekwaamheid of ongeschiktheid om in den verkregen rang of stand bij de Nederlandsch-Indische landmacht te dienen of wegens het eindigen van een dienstverband, welks vernieuwing is geweigerd om andere redenen dan wangedrag, onzedelijkheid of verregaande nalatigheid in de vervulling der dienstplichten, — een en ander mits de belanghebbende tevens een diensttijd van *ten minste twintig dienstjaren* kunne doen gelden.

2. § 1. Waar in dit reglement niet bepaald wordt gewag gemaakt van „werkelijke" dienstjaren, doelt het woord „dienstjaren" op een diensttijd, berekend overeenkomstig de artikelen 12—15.

§ 2. Als „plaatsvervanger" in den zin van artikel 1, sub 1°., wordt uitsluitend aangemerkt hij, die als zoodanig is toegelaten ingevolge schriftelijke machtiging van de daartoe bevoegde autoriteit.

§ 3. Als „eigen moedwillige handelingen" worden bij de toepassing van dit reglement beschouwd alle daden, gepleegd met het kennelijk doel om lichamelijke ongeschiktheid voor den militairen dienst te veroorzaken, zoomede het opzettelijk bemoeilijken of beletten van eene genees- of heelkundige behandeling, waardoor de geschiktheid voor den militairen dienst zou kunnen zijn herwonnen.

Onder het opzettelijk bemoeilijken of beletten van eene genees- of heelkundige behandeling wordt verstaan het bemoeilijken of beletten onder omstandigheden, die wijzen op het kennelijk doel van den belanghebbende om voor den militairen dienst ongeschikt te blijven

De beslissing in hoever eene genees- of heelkundige behandeling, in den zin van het vorenbepaalde, al dan niet opzettelijk bemoeilijkt of belet is geworden, berust: in Nederland bij den Minister van Koloniën, in Nederlandsch-Indië: bij den Gouverneur-Generaal.

Ziels- of lichaamsgebreken, ontstaan door misbruik van alcoholische of narcotische middelen, worden geacht het gevolg te zijn van „ongeregeld gedrag".

§ 4. Ziels- en lichaamsgebreken, ontstaan

„in en door den dienst", worden, met uitsluiting van alle andere, gerekend te zijn:

a. die, welke het gevolg zijn van verwonding, verminking of letsel in den strijd bekomen;

b. die, welke beschouwd moeten worden òf als het gevolg van vermoeienissen of ontberingen bij oorlogsverrichtingen, òf wel ontstaan zijn buiten den oorlog, doch onder omstandigheden, zóó uitsluitend aan het volbrengen van militaire dienstplichten verbonden, dat de bekomen gebreken in dit opzicht met de gevolgen van oorlogsverrichtingen kunnen worden gelijkgesteld.

3. § 1. Recht op *tijdelijk* pensioen wordt, ongerekend in het geval, bedoeld bij artikel 4, § 2, verkregen:

1°. als de militair den dienst moet verlaten onder gelijke omstandigheden, als vermeld in artikel 1, sub 3°. niet verkeert in het geval, voorzien sub 4°. van dat artikel, en een diensttijd kan doen gelden van *minder dan vijftien* doch *ten minste acht dienstjaren;*

2°. als hij den dienst moet verlaten, onder dezelfde omstandigheden, als hiervoren sub 1°. bedoeld, zijn diensttijd *minder dan acht dienstjaren* bedraagt, doch hij *tijdelijk* geheel of ten deele buiten staat wordt bevonden om in zijn levensonderhoud te voorzien;

3°. door den in Nederlandsch-Indië geboren en aldaar in dienst getreden militair, die, hoewel alléén lichamelijk ongeschikt voor de verdere waarneming van den militairen dienst *in* Nederlandsch-Indië, nochtans op dien grond den dienst moet verlaten, en overigens in de termen valt van het bepaalde sub 1°. of 2°. hiervoren;

4°. als de militair den dienst moet verlaten onder gelijke omstandigheden, als vermeld in artikel 1, sub 6°., doch een diensttijd kan doen gelden van *minder dan twintig*, maar *ten minste acht dienstjaren.*

§ 2. Het tijdelijk pensioen wordt voor niet korter dan *één* jaar en voor niet langer dan *vijf* jaren toegekend.

Is het voor korteren termijn dan vijf jaren toegekend, dan kan het ééns of meermalen worden verlengd, indien bij een geneeskundig onderzoek blijkt, dat de belanghebbende *tijdelijk* geheel of ten deele buiten staat is om in zijn levensonderhoud te voorzien; met dien verstande, dat het in geen geval kan worden genoten over een langeren dan den gemelden termijn van vijf jaren, eventueel den tijd van schorsing ingevolge artikel 31 daaronder begrepen.

§ 3. Het bij de vorige paragraaf bedoeld geneeskundig onderzoek mag niet vroeger dan *drie* maanden vóór den vervaldag van het tijdelijk pensioen hebben plaats gehad.

§ 4. Het *tijdelijk* pensioen wordt veranderd in *voortdurend* pensioen, wanneer bij militair geneeskundig onderzoek blijkt, dat de tijdelijk gepensionneerde *voor altijd* geheel of ten deele buiten staat is om in zijn levensonderhoud te voorzien.

§ 5. Geene verlenging van tijdelijk pensioen en geene verandering van tijdelijk in voortdurend pensioen heeft plaats, tenzij bij het laatstelijk ingesteld geneeskundig onderzoek oorzakelijk verband is gebleken tusschen de daarbij bevonden ziels- of lichaamsgebreken, en die, welke aanvankelijk tot de toekenning van tijdelijk pensioen aanleiding hebben gegeven.

4. § 1. Recht op *onderstand voor ééns* wordt verkregen:

1°. door den niet voor toekenning van pensioen in aanmerking komenden militair, die den dienst moet verlaten wegens ziels- of lichaamsgebreken, welke hem ongeschikt maken voor de verdere waarneming van den militairen dienst zoowel *in* als *buiten* Europa, en niet het gevolg zijn van eigen moedwillige handelingen of ongeregeld gedrag;

2°. door den in Nederlandsch-Indië geboren en aldaar in dienst getreden militair, die, zonder in het genot van pensioen te kunnen worden gesteld, den dienst moet verlaten wegens ziels- of lichaamsgebreken, welke hem alléén ongeschikt maken voor de verdere waarneming van den militairen dienst *in* Nederlandsch-Indië, en niet het gevolg zijn van eigen moedwillige handelingen of ongeregeld gedrag;

3°. door den gewezen militair, wiens tijdelijk pensioen niet verlengd wordt, omdat hij weder geschikt is om in zijn levensonderhoud te voorzien.

§ 2. Aan den gewezen militair, wien aanvankelijk een onderstand voor ééns is toegekend, wordt, op den voet der regelen, neergelegd in de artikelen 1 en 3, alsnog *voortdurend* of *tijdelijk* pensioen toegekend, indien blijkt dat hij, ten gevolge van de ziels- of lichaamsgebreken, welke hem laatstelijk ongeschikt maakten voor de verdere waarneming van den militairen dienst, *voortdurend* geheel of ten deele, dan wel *tijdelijk* geheel of ten deele niet in staat is om in zijn levensonderhoud te voorzien.

5. § 1. Behoudens het bepaalde in de volgende paragraaf, wordt ter zake van verwonding, verminking, letsel, ziels- of lichaamsgebreken geen onderstand voor ééns toegekend en geen pensioen verleend, gewijzigd, verlengd of verhoogd, zonder dat over het ontstaan, den

aard en de gevolgen van de verwonding, de verminking, het letsel, de ziels- of lichaamsgebreken, welke recht op onderstand of pensioen geven, een militair geneeskundig onderzoek heeft plaats gehad, naar regelen, te stellen bij algemeene verordening.

Dit militair geneeskundig onderzoek wordt, op last of met machtiging van de bevoegde autoriteit of op verzoek van den belanghebbende, éénmaal herhaald, mede overeenkomstig bij algemeene verordening te stellen regelen.

§ 2. In Nederland kan door den Minister van Koloniën en in Nederlandsch-Indië door den Gouverneur-Generaal genoegen genomen worden met de verklaringen van burgerlijke geneeskundigen betreffende tijdelijk gepensionneerden, die voor eene verlenging van het tijdelijk pensioen overeenkomstig artikel 3 § 2 in aanmerking komen, of aanspraak hebben op onderstand voor ééns ingevolge artikel 4, § 1, sub 3°.

6. § 1. Het recht op verkrijging van pensioen of van onderstand voor ééns gaat verloren :

a. ingeval van ontslag wegens wangedrag, onzedelijkheid of verregaande nalatigheid in de vervulling der dienstplichten;

b. ingeval van verwijdering uit den dienst tijdens de militair aan de strengere krijgstucht is onderworpen;

c. ingeval van veroordeeling tot militaire detentie, gevangenisstraf of eenige zwaardere straf, indien verwijdering uit den dienst daarvan het gevolg is, of wel ingeval van gelijke veroordeeling nà het verlaten van den dienst wegens een misdrijf, vóór dat tijdstip begaan, indien uit den aard der zaak verwijdering uit den dienst daarvan het gevolg zou geweest zijn;

d. ingeval van het verlaten van den dienst uithoofde van ongeschiktheid wegens ziels- of lichaamsgebreken, ontstaan of vóórtdurend ten gevolge van eigen moedwillige handelingen of van ongeregeld gedrag;

e. ingeval van een rechterlijk gewijsde ter zake van desertie of van eene disciplinaire bestraffing ter zake van vermissing in Nederlandsch-Indië voor langer dan acht en twintig dagen, in beide gevallen indien verwijdering uit den dienst daarvan het gevolg is.

§ 2. Vervolging wegens misdrijf schorst de beslissing omtrent de toekenning van pensioen of van onderstand voor ééns tot na de uitspraak van het eindvonnis.

7. Overgang in eenigen anderen tak van Rijksdienst in Nederland of zijne koloniën en bezittingen in andere werelddeelen, waaraan uitzicht op pensioen of gagement is verbonden, heeft ten gevolge dat de betrokkene geen recht meer kan doen gelden op de verkrijging van pensioen of van onderstand voor ééns volgens dit reglement.

8. § 1. Behoudens het bepaalde bij de §§ 2 en 3 hieronder, neemt het pensioen aanvang met den dag, waarop het traktement of de soldij heeft opgehouden.

§ 2. Het pensioen of de verhooging van pensioen, toegekend ingevolge artikel 11 § 2, gaat in:

a. met den dag, waarop het traktement of de soldij heeft opgehouden,

b. met den dag, waarop de aanvrage bij het Ministerie van Koloniën in Nederland of bij het Departement van Oorlog in Nederlandsch-Indië is ontvangen,

naar gelang de ontvangst der aanvrage plaats heeft binnen *één* jaar na het verlaten van den dienst of na verloop van dien termijn.

§ 3. De verhooging van pensioen, bedoeld bij artikel 23, gaat in met den dag, waarop de aanvrage bij het Ministerie van Koloniën in Nederland of bij het Departement van Oorlog in Nederlandsch-Indië is ontvangen.

9. § 1. De militair, die bij het Nederlandsch-Indische leger is in dienst getreden, terwijl hij in het genot was van militair pensioen of gagement ten laste van de koloniale geldmiddelen, wordt bij het verlaten van den dienst opnieuw gepensionneerd, naar reden van zijn geheelen diensttijd.

§ 2. Het pensioen, toegekend overeenkomstig § 1 hiervoren, bedraagt niet minder dan het vroeger verleende pensioen of gagement.

10. § 1. Het bepaalde bij artikel 9 is niet toepasselijk:

a. indien de betrokkene het recht op verkrijging van pensioen mocht hebben verloren;

b. indien hij, na zijn jongste indiensttreden bij het Nederlandsch-Indische leger, wegens desertie bij rechterlijk vonnis is veroordeeld of wegens vermissing in Nederlandsch-Indië voor langer dan acht en twintig dagen, uit de sterkte van dat leger afgevoerd geweest en disciplinair gestraft is, en de voorafgaande diensttijd deswege bij de berekening van den geheelen diensttijd niet wordt medegeteld.

§ 2. In het geval, bedoeld bij § 1, sub *b* hiervoren, worden de aanspraken van den belanghebbende op pensioen, — of op onderstand voor ééns, — getoetst aan de bepalingen van dit reglement, zonder acht te slaan op het feit, dat hem reeds vroeger pensioen of gagement is toegekend.

11. § 1. Aan den militair, die recht heeft op pensioen ingevolge artikel 1, sub 1°., wordt dat pensioen toegekend op zijn verzoek.

§ 2. Wanneer een militair zonder toekenning van pensioen of zonder erkenning van het recht op pensioen den dienst heeft verlaten, hoewel hij recht op pensioen kon doen gelden, of wanneer een gepensionneerd militair, buiten het geval bij artikel 23 voorzien, recht heeft op een hooger pensioen dan hem werd verleend, wordt hij op zijn verzoek alsnog in het genot van het hem toekomend pensioen of hooger pensioen gesteld.

§ 3. Het recht op verkrijging van pensioen of van een hooger pensioen is verbeurd, wanneer de belanghebbende het niet heeft doen gelden binnen *vijf* jaren na het verlaten van den dienst.

§ 4. Om voor verlenging van tijdelijk pensioen of voor toekenning van voortdurend in stede van tijdelijk pensioen in aanmerking te komen, moet de belanghebbende eene aanvrage inzenden binnen *drie* maanden na den vervaldag van het vorig pensioen. Door het niet tijdig inzenden van de aanvraag gaat de aanspraak op het verder genot van tijdelijk pensioen of op toekenning van voortdurend pensioen verloren, tenzij, in Nederland door den Koning, in Nederlandsch-Indië door den Gouverneur-Generaal, termen worden gevonden om van deze bepaling af te wijken.

§ 5. De aanvragen worden in alle vorenbedoelde gevallen gericht: in Nederlandsch-Indië aan den commandant van het leger en chef van het Departement van Oorlog, elders aan den Minister van Koloniën in Nederland.

§ 6. Hij, die zonder toekenning van onderstand voor ééns of zonder erkenning van het recht daarop den dienst heeft verlaten, hoewel hij recht op onderstand kon doen gelden, zoomede hij, die aanspraak heeft op onderstand ingevolge artikel 4, § 1, sub 3°., wordt op zijn verzoek in het genot van dien onderstand gesteld, mits zijne op den voet van § 5 hiervoren in te zenden aanvrage wordt ontvangen binnen *zes* maanden na het verlaten van den dienst of na expiratie van den termijn, waarvoor hem tijdelijk pensioen is verleend.

HOOFDSTUK II.

Van den diensttijd.

12. Als diensttijd komt in aanmerking de overeenkomstig de artikelen 14 en 15 berekende tijd, vóór en na de inwerkingtreding van dit reglement doorgebracht:

a. in militaire betrekkingen bij het Nederlandsch-Indische leger, daaronder begrepen het buiten Nederlandsch-Indië gevestigd troepengedeelte van dat leger;

b. in andere militaire, maritieme en burgerlijke betrekkingen van het Rijk of van zijne koloniën en bezittingen in andere werelddeelen, mits de diensten, in die betrekkingen bewezen, naar de daarvoor geldende regelen aanspraak geven op pensioen of gagement, en niet reeds met pensioen of gagement zijn vergolden.

13. Als diensttijd op den voet van artikel 12, sub *a*, komt mede in aanmerking:

a. dienst bij mobiele schutterijen;

b. de tijd van krijgsgevangenschap;

c. dienst bij de lijfwachten aan de hoven der inlandsche vorsten te Soerakarta en Djokjakarta.

14. § 1. Bij de vaststelling van den voor pensioen of voor onderstand voor ééns geldigen diensttijd, als bedoeld bij artikel 12, sub *a*, en artikel 13, wordt het volgende in acht genomen:

1°. *Niet* in aanmerking komt:

a. diensttijd, voorafgegaan aan het tijdstip, waarop het zestiende levensjaar is vervuld;

b. de tijd, gedurende welken de militair aan de strengere krijgstucht onderworpen is geweest;

c. de tijd, in gijzeling doorgebracht;

d. de tijd, gedurende welken de tot gevangenisstraf, hechtenis of detentie veroordeelde in verzekerde bewaring is geweest, uitgezonderd de duur van het voorloopig arrest, indien dit bij de veroordeeling niet in mindering is gebracht van de opgelegde straf;

e. de tijd, voorafgaande aan het verlaten van den dienst onder omstandigheden, welke het recht op verkrijging van pensioen deden verloren gaan;

f. de militaire diensttijd, voorafgaande aan een rechterlijk gewijsde ter zake van desertie, zoomede die, voorafgaande aan het tijdstip, waarop de militair, die uit de sterkte van het leger afgevoerd en disciplinair gestraft werd wegens vermissing in Nederlandsch-Indië voor langer dan acht en twintig dagen, weder in die sterkte is gevoerd;

tenzij er, na nauwkeurig onderzoek omtrent de omstandigheden, waaronder de desertie of vermissing plaats had, in Nederland door den Koning, in Nederlandsch-Indië door den Gouverneur-Generaal, termen zijn gevonden om het hier bepaalde niet toe te passen;

g. de tijd, na het verstrijken der maand, waarin de voordracht tot toekenning van pensioen den Koning of den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië of de voordracht tot het verleenen van onderstand voor ééns wordt aangeboden aan de bij artikel 26, § 1, aangewezen autoriteit.

Bovendien wordt, bij de toekenning van onderstand voor ééns niet in rekening gebracht de diensttijd, welke reeds vroeger met onderstand op grond van artikel 4, § 1, sub 1°. of 2°., is beloond geworden.

2°. *Dubbel* wordt geteld:

a. de tijd, in werkelijken dienst doorgebracht in 's Rijks overzeesche bezittingen en koloniën, dan wel daarbuiten, doch tusschen de keerkringen, en gedurende den overtocht uit Nederland derwaarts, van en met den dag van inscheping af, zoomede gedurende den overtocht naar Nederland, tot en met den dag van ontscheping;

b. de tijd, doorgebracht bij eenig op voet van oorlog gesteld troepengedeelte, behoorende tot het Nederlandsch-Indische leger, dat heeft deelgenomen aan krijgsverrichtingen buiten 's Rijks overzeesche bezittingen en koloniën, en buiten de keerkringen, indien, — en voor zoover, — door den Koning wordt bepaald, dat die tijd dubbel in rekening zal worden gebracht.

3°. *Enkel*, dat is: *jaar voor jaar*, wordt geteld:

a. de tijd, in Nederland doorgebracht bij eenig tot het Nederlandsch-Indische leger behoorend, niet op voet van oorlog gesteld troepengedeelte;

b. de tijd, doorgebracht onder omstandigheden, als omschreven onder 2°., letter *b* hiervoren, voor zoover door den Koning geene beschikking, als daar bedoeld, ten aanzien van dien tijd is genomen;

c. de tijd, met verlof buiten Nederlandsch-Indië doorgebracht, gerekend van en met den dag van inscheping bij vertrek tot en met den dag van ontscheping bij terugkeer van het verlof;

d. de tijd, doorgebracht in krijgsgevangenschap.

§ 2. Diensten, volbracht in betrekkingen, als vermeld sub *b* van artikel 12, worden toegerekend in dezelfde verhouding, waarin dat zou plaats hebben, indien zij op zich zelf moesten strekken tot regeling van pensioen.

15. § 1. Wanneer bij de berekening van het aantal dienstjaren de som van den diensttijd niet juist een vol jaar of volle jaren uitmaakt, dan wordt een gedeelte van een jaar voor een vol jaar in rekening gebracht, indien het ten minste *één honderd vijf en tachtig dagen* bedraagt. Anders wordt het verwaarloosd.

§ 2. Deze bepaling is niet van toepassing op de becijfering van de minima van dienst, bij de artikelen 1 en 3 gesteld voor het verkrijgen van recht op pensioen.

HOOFDSTUK III.

Van het bedrag der pensioenen en der onderstanden voor ééns.

16. § 1. Het normaal pensioensbedrag, zonder verhooging om bijzondere redenen, is voor elken rang of stand aangegeven op den bij dit reglement gevoegden staat letter A.

§ 2. De sommen, op dezen staat gebracht, dienen ook tot maatstaf van berekening voor niet in dien staat genoemde betrekkingen bij het Nederlandsch-Indische leger, waaraan bij Koninklijk besluit een militaire rang of stand dan wel gelijkstelling met zoodanigen rang of stand is of wordt verbonden.

17. § 1. De regeling van het pensioen geschiedt naar den verkregen hoogsten rang of stand, indien de betrokkene daarin ten minste *twee* jaren *werkelijken* dienst heeft doorgebracht of wel tijdens het bekleeden daarvan in de termen valt voor pensionneering wegens *in en door den dienst* ontstane ziels- of lichaamsgebreken.

In andere gevallen wordt het pensioen geregeld naar den onmiddellijk voorafgaanden lageren rang of stand of naar den laagsten, wanneer geen hoogere bekleed is.

§ 2. De berekening van den werkelijken dienst, in de vorige paragraaf bedoeld, geschiedt over den geheelen duur van den diensttijd, tenzij degradatie heeft plaats gehad, in welk geval uitsluitend de werkelijke dienst nà die degradatie in rekening wordt gebracht.

18. Ongerekend mogelijke verhooging overeenkomstig artikel 21, behoudens het bepaalde bij artikel 20, wordt, bij een diensttijd van *dertig dienstjaren of minder*, voor elk dienstjaar toegekend *één dertigste gedeelte* van het normaalpensioensbedrag, bij artikel 16 bedoeld;

met dien verstande, dat:

1°. het normaal bedrag steeds *ten volle* wordt toegelegd aan den militair, die in de termen valt voor pensionneering wegens ziels- of lichaamsgebreken, ontstaan *in en door den dienst;*

2°. niet minder dan *twee derde gedeelten* van dat bedrag wordt toegekend aan den militair, die in aanmerking komt voor pensionneering wegens ziels- of lichaamsgebreken, *niet* ontstaan in en door den dienst, en, voor altijd of tijdelijk, *geheel* buiten staat wordt bevonden om in zijn levensonderhoud te voorzien;

3°. dat niet minder dan *de helft* van het normaal pensioensbedrag wordt verleend aan den militair, die in aanmerking komt voor pensionneering om dezelfde reden, als sub 2°. hiervoren vermeld, doch, voor altijd of tijdelijk,

slechts *gedeeltelijk* buiten staat wordt bevonden om in zijn levensonderhoud te voorzien;

4°. dat in geen geval minder wordt toegelegd dan *één derde gedeelte* van het normaal pensioensbedrag.

19. § 1. Bij een diensttijd van *meer dan dertig dienstjaren* wordt het normaal pensioen voor elk dienstjaar méér verhoogd met het bedrag, voor elken rang of stand aangeduid in den aan dit reglement gehechten staat letter B; met dien verstande, dat uit dezen hoofde geen hooger pensioen zal worden toegekend dan het mede in dien staat voor iederen rang of stand vermeld maximum.

§ 2. Het bepaalde bij § 2 van artikel 16 is ook hier toepasselijk.

20. Behoudens eventueele verhooging overeenkomstig artikel 21, wordt het pensioen, ongeacht den duur van den diensttijd, tot het in artikel 19, § 1, bedoeld maximum toegegekend aan den militair, die in de termen valt voor pensionneering wegens ziels- of lichaamsgebreken, welke het gevolg zijn van verwonding, verminking of letsel in den strijd bekomen.

21. § 1. Het bedrag van het pensioen, berekend volgens de voorafgaande artikelen, wordt verhoogd, wanneer ten gevolge van verwonding, verminking, letsel, andere lichaams- of zielsgebreken het verlies van ledematen, onherstelbare krankzinnigheid of het geheel en onherstelbaar verlies van het gezichtsvermogen in één oog of in beide oogen is ontstaan, dan wel het noodzakelijk gebruik van ledematen geheel en onherstelbaar wordt gemist.

§ 2. De verhooging wordt berekend naar reden van het maximum-pensioen, bij artikel 19 vastgesteld voor den rang of stand, waarnaar het pensioen wordt geregeld, en bedraagt:

a. een vierde gedeelte van dat maximum, wegens het verlies of het gemis van het gebruik van *één* der ledematen, of wegens het verlies van het gezichtsvermogen in *één* oog;

b. de helft van dat maximum, wegens het verlies of het gemis van het gebruik van *twee* of *meer* ledematen, het verlies van het gezichtsvermogen in *beide* oogen, of wegens krankzinnigheid.

§ 3. Voor de berekening der pensioenverhooging in geval het verlies van het gezichtsvermogen in één oog of beide oogen gepaard gaat met krankzinnigheid of met het verlies of het gemis van het gebruik van één of meer ledematen, wordt ieder der redenen voor de toekenning eener verhooging op vorenbedoelden voet afzonderlijk in aanmerking gebracht.

§ 4. Onder „ledematen" worden verstaan: „handen" en „voeten", onverschillig of met het verlies of het gemis van het gebruik daarvan ook dat van armen en beenen gepaard gaat.

§ 5. De gemelde verhoogingen worden niet toegekend, indien de bovenomschreven toestanden moeten worden toegeschreven aan eigen moedwillige handelingen of aan ongeregeld gedrag.

§ 6. De Koning behoudt Zich voor om aan den militair, die, zonder in letterlijken zin in een der vorenomschreven omstandigheden te verkeeren, toch in een daarmede te vergelijken hulpbehoevenden lichamelijken toestand is geraakt, boven het hem overigens toekomend pensioen één of meer der bovenvermelde verhoogingen toe te kennen.

22. De militair, omtrent wien bij militair geneeskundig onderzoek het verlies of het geheel en onherstelbaar gemis van het noodzakelijk gebruik van één of meer ledematen of van het gezichtsvermogen in één oog is gebleken, en die niettemin blijft doordienen, ontvangt, wanneer hij later volgens dit reglement wordt gepensionneerd, boven het bedrag, waarop hij alsdan recht heeft, eene verhooging overeenkomstig artikel 21 tot het bedrag, dat hem naar zijn toenmaligen rang of stand ingevolge de bepalingen van dit reglement zou zijn toegekend, indien hij niet ware blijven doordienen.

23. Tot grondslag van de toekenning van het pensioen ligt de toestand, waarin de militair zich bevindt bij het verlaten van den dienst.

Latere verbetering of verergering brengt in het vastgesteld pensioen geene verandering, met dien verstande nochtans dat, ingeval ter zake van verwonding, verminking, letsel, ziels- of lichaamsgebreken pensioen werd toegekend en die gebreken den gepensionneerde later, mits niet door eigen moedwillige handelingen of ongeregeld gedrag, in een toestand brengen die, had hij reeds bij de pensionneering bestaan, recht zou hebben gegeven op een hooger pensioen dan verleend werd, de belanghebbende alsnog in het genot van dat hoogere pensioen wordt gesteld, indien althans de daartoe strekkende aanvrage aan de in artikel 11, § 5, genoemde autoriteiten zij ingezonden binnen *vijf* jaren na het verlaten van den dienst.

24. § 1. De regeling van den onderstand voor ééns geschiedt naar den rang of stand, laatstelijk door den betrokkene bekleed, en naar het aantal dienstjaren, dat hij in rekening kan brengen.

§ 2. Het bedrag van den onderstand, dat voor elk jaar dienst wordt toegekend, is voor

iederen rang of stand aangegeven op den bij dit reglement behoorenden staat letter C.

§ 3. De sommen, op dien staat gebracht, dienen ook tot maatstaf van berekening voor niet in dien staat genoemde betrekkingen bij het Nederlandsch-Indische leger, waaraan bij Koninklijk besluit een militaire rang of stand dan wel gelijkstelling met zoodanigen rang of stand is of wordt verbonden.

HOOFDSTUK IV.

Algemeene bepalingen betreffende de pensioenen en de onderstanden voor ééns.

25. § 1. Het pensioen wordt toegekend: in Nederland, door den Koning, op voordracht van den Minister van Koloniën; in Nederlandsch-Indië door den Gouverneur-Generaal, op voordracht van den commandant van het leger en chef van het Departement van Oorlog.

§ 2. In de tot toekenning van het pensioen strekkende besluiten wordt melding gemaakt van de bepalingen van dit reglement, waarop de toekenning berust.

§ 3. Van de toekenning van het pensioen wordt den belanghebbende een authentiek bewijsstuk uitgereikt.

26. § 1. Toekenning van onderstand voor ééns op grond van artikel 4, § 1, sub 1°. en 2°., heeft plaats: in Nederland door den Minister van Koloniën, in Nederlandsch-Indië door den commandant van het leger en chef van het Departement van Oorlog.

§ 2. Onderstand op grond van artikel 4, § 1, sub 3°., wordt toegekend: in Nederland door den Minister van Koloniën, in Nederlandsch-Indië door den Gouverneur-Generaal.

27. De pensioenen, met bijberekening van de verhoogingen, alsmede de onderstanden, worden in volle guldens verleend.

Onderdeelen van een gulden komen daarbij voor een gulden in berekening.

28. § 1. De pensioenen zijn, na overlegging der vereischte bewijsstukken, betaalbaar: in Nederland in den aanvang van het kwartaal, in Nederlandsch-Indië na afloop van iedere maand, een en ander behoudens het bepaalde bij artikel 69 der wet tot regeling van de wijze van beheer en verantwoording der geldmiddelen van Nederlandsch-Indië (*Nederlandsch Staatsblad* 1895 n°. 145, *Indisch Staatsblad* 1895 n°. 225).

§ 2. De onderstanden worden uitbetaald overeenkomstig regelen, voor Nederland vast te stellen door den Minister van Koloniën, voor Nederlandsch-Indië door den Gouverneur-Generaal.

29. § 1. Wanneer een gepensionneerde geplaatst wordt in eene betrekking, waaraan het uitzicht op burgerlijk pensioen verbonden is, dan wordt te dier zake eene korting op zijn pensioen toegepast.

§ 2. Deze korting bedraagt:

a. wegens eene bijkomende inkomst of belooning van minder dan zestien honderd gulden:

25 ten honderd van de eerste *f* 600 dier inkomst of belooning.

50 ten honderd van de volgende *f* 400,

75 ten honderd van het overige;

b. wegens eene bijkomende inkomst of belooning van zestien honderd gulden of hooger:

50 ten honderd van het geheele bedrag dier inkomst of belooning.

§ 3. De korting wordt niet toegepast, wanneer het vereenigd bedrag van pensioen en bijkomende inkomst of belooning de som van duizend gulden 's jaars niet overtreft, en met zooveel verminderd als noodig is om het vereenigd bedrag niet beneden die som te doen dalen.

§ 4. Bij het ontslag uit de betrekking, in § 1 bedoeld, wordt de gepensionneerde, behoudens het bepaalde bij de artikelen 30 en 31, in het volle genot van het pensioen hersteld.

§ 5. Het pensioen wordt in zijn geheel gelijktijdig genoten met de soldij en de toelage, verbonden aan de Militaire Willemsorde en aan de benoeming tot Broeder der Orde van den Nederlandschen Leeuw.

30. § 1. Het toegelegd pensioen vervalt:

a. door het weder in het genot treden van militair traktement of soldij ten laste der Nederlandsche Staatsbegrooting of der koloniale geldmiddelen;

b. behoudens het bepaalde in § 4, wanneer de gepensionneerde eenige geregelde Rijksinkomst geniet van eene vreemde Mogendheid, in welk geval het pensioen ophoudt van en met den eersten van het kwartaal, volgende op dat, waarin zulks blijkt;

c. wanneer de betaling gedurende *vijf* achtereenvolgende jaren niet is gevorderd;

d. bij overlijden, van en met den eersten van het kwartaal volgende op dat, waarin het overlijden plaats had.

§ 2. In het geval, bedoeld bij § 1, sub *a*, kan, indien de gepensionneerde vrouw of wettige (ook gewettigde) kinderen te zijnen laste heeft, in Nederland door den Koning, in Nederlandsch-Indië door den Gouverneur-Generaal, aan die vrouw of kinderen — ook wanneer de echtgenoot of vader bij het leger voor memorie is gevoerd, — eene jaarlijksche toelage ten laste der koloniale geldmiddelen wor-

den toegekend, waarvan het bedrag echter de som van het vervallen pensioen niet zal overtreffen.

Deze toelage houdt op met den eersten van het kwartaal, volgende op dat, waarin de echtgenoot of vader overlijdt, weder in het genot van pensioen treedt of het recht op verkrijging van pensioen mocht verliezen.

De toelage wordt, ingeval van overlijden van den laatstovergebleven bevoorrechte, uitgekeerd tot en met het kwartaal van overlijden.

§ 3. Indien de gepensionneerde, wiens pensioen krachtens het bepaalde bij § 1, sub *a*, hiervoren, is vervallen, den dienst bij 's Rijks Zeemacht of bij de landmacht in Nederland of de Nederlandsche West-Indische koloniën weder verlaat, wordt hem ten laste der koloniale geldmiddelen weder pensioen toegelegd, tot het vroeger toegekend bedrag.

Deze bepaling is niet toepasselijk, indien:

a. het door den belanghebbende, op den voet van artikel 11, § 5, in te dienen schriftelijk verzoek om wedertoekenning van pensioen niet binnen *één* jaar na het verlaten van bovenbedoelden dienst wordt ingezonden;

b. indien hij dien dienst verlaat onder omstandigheden, welke volgens dit reglement het verlies van recht op verkrijging van pensioen tengevolge hebben;

c. indien termen bestaan om, wegens een rechterlijk gewijsde ter zake van eene in meerbedoelden dienst gepleegde desertie, den aan dat gewijsde voorafgaanden diensttijd als verloren te beschouwen.

Het krachtens het eerste lid van deze paragraaf opnieuw te verleenen pensioen gaat in met den eersten der maand, volgende op die, waarin de aanvraag om toekenning wordt ontvangen.

§ 4. Van het voorschrift in § 1, sub *b*, van dit artikel, kan door den Koning worden afgeweken:

a. ten opzichte van gepensionneerde militairen, die den staat van Nederlander niet bezitten en in hun eigen land in het genot van militair traktement of van soldij zijn gesteld, omdat zij na hun terugkeer aldaar dienstplichtig bevonden, krachtens de wetten des lands onder de wapenen geroepen worden;

b. wanneer vóór of uiterlijk *zes* maanden nà het aanvaarden van de betrekking, waaraan geregelde Rijksinkomsten van eene vreemde Mogendheid zijn verbonden, van den belanghebbende eene schriftelijke aanvraag tot het bekomen der Koninklijke goedkeuring op die aanvaarding bij het Ministerie van Koloniën wordt ontvangen.

§ 5. Het pensioen, vervallen krachtens § 1, sub *c*, van dit artikel, kan door den Koning of, in Nederlandsch-Indië door den Gouverneur-Generaal, op verzoek van den belanghebbende, opnieuw worden toegekend.

Het weder toegelegd pensioen vangt aan met het kwartaal, volgende op dat, waarin de schriftelijke aanvraag om toekenning in Nederland bij het Ministerie van Koloniën, in Nederlandsch-Indië bij het Departement van Oorlog wordt ontvangen.

31. § 1. De gepensionneerde, die veroordeeld is tot gevangenisstraf van drie maanden, tot hechtenis van drie maanden, tot plaatsing in eene Rijkswerkinrichting of tot eenige zwaardere straf, mist gedurende den tijd, dat hij zijne straf ondergaat of zich door de vlucht aan de tenuitvoerlegging van het vonnis onttrekt, het genot van het pensioen.

§ 2. Ten aanzien van hem, die zijne straf in Nederland ondergaat of zich aldaar door de vlucht aan de tenuitvoerlegging van het vonnis onttrekt, behoudt de Koning Zich voor, daartoe termen vindende, en ten aanzien van hem, die zijne straf in Nederlandsch-Indië ondergaat of zich aldaar door de vlucht aan de tenuitvoerlegging van het vonnis onttrekt, is de Gouverneur-Generaal bevoegd om:

a. gedurende dien tijd over het pensioen van den veroordeelde te beschikken ten behoeve van zijne vrouw, van zijne minderjarige afstammelingen in de rechte linie, of van zijne bloedverwanten in de opgaande linie;

b. voor zoover van de sub *a* bedoelde bevoegdheid geen gebruik wordt gemaakt, hem, die uit de gevangenis of Rijkswerkinrichting is ontslagen, in het genot te stellen van eene uitkeering tot een bedrag, dat de helft van het jaarlijksch bedrag van het pensioen niet te boven gaat.

§ 3. In het geval, bedoeld bij § 2, sub *a*, hiervoren, wordt het pensioen ten behoeve van de bevoorrechten niet langer uitbetaald dan tot en met het kwartaal, waarin de laatste hunner overlijdt, tenzij het, om welke reden ook, reeds vroeger vervallen of niet meer voor hen beschikbaar mocht zijn.

32. § 1. De pensioenen zijn onvervreemdbaar.

De titularis kan daarover op geenerlei wijze beschikken, ook niet door verpanding of beleening.

Indien hij last geeft om het pensioen voor hem te ontvangen, kan hij die lastgeving altijd herroepen. Alle overeenkomsten, hiermede strijdig, zijn nietig.

§ 2. De bepalingen van de voorafgaande paragraaf worden vermeld in het authentiek bewijsstuk, bedoeld bij artikel 25 § 3.

§ 3. Onder de bij § 1 verboden beleeningen zijn niet begrepen de voorschotten in Nederland of in de koloniën en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen door gemeentebesturen, liefdadige of tot algemeen nut werkende instellingen, hetzij renteloos, hetzij tegen matige rente verschaft, en tot zekerheid waarvan het hooger vermeld authentiek bewijsstuk wordt afgegeven, mits de bepalingen, volgens welke die voorschotten door bedoelde besturen en instellingen worden uitgekeerd, zijn goedgekeurd: in Nederland door den Minister van Koloniën, in Nederlandsch-Indië door de daartoe door den Gouverneur-Generaal aan te wijzen autoriteiten.

33. § 1. Indien een gepensionneerde in een gesticht of eene instelling van weldadigheid, door het openbaar gezag erkend, is opgenomen of, op welke wijze ook, door zoodanig gesticht of zoodanige instelling of door eene burgerlijke gemeente wordt verpleegd, worden de verpleegkosten, zooveel mogelijk, doch in geen geval tot een hooger bedrag dan *vijf en twintig cent* per dag, uit het pensioen voldaan. Bedraagt het pensioen minder dan *vijf en vijftig cent* per dag, dan worden die kosten slechts vergoed met het beloop van het pensioen over het tijdvak der verpleging.

In beide gevallen wordt gedurende de verpleging, zoo mogelijk, het volle bedrag van het pensioen ieder kwartaal betaalbaar gesteld aan het bestuur van dat gesticht, die instelling of gemeente, dat zijnerzijds verplicht is om aan den titularis het bedrag uit te keeren, waarmede het pensioensdeel de krachtens de eerste alinea verschuldigde verpleegkosten overtreft.

Ingeval het pensioen over het tijdvak der verpleging reeds is uitgekeerd, worden gemelde kosten verhaald op het pensioen van het eerstvolgend kwartaal, dat de titularis weder zelf kan ontvangen.

De kosten van verpleging in een Landskrankzinnigengesticht worden voldaan overeenkomstig de daarvoor uitgevaardigde bepalingen.

§ 2. Heeft de verpleging van den gepensionneerde plaats in eenige maritieme of militaire ziekeninrichting, of wel op eenigerlei wijze ten laste van de geldmiddelen van den Staat of van zijne koloniën en bezittingen in andere werelddeelen, — tenzij als gevolg van eene veroordeeling als bij artikel 31 § 1 bedoeld, — dan wordt die verpleging mede op den voet van het bepaalde bij § 1 zooveel mogelijk uit het pensioen bekostigd.

Hetgeen de Staat uit het pensioen op die wijze minder terug ontvangt dan *vijf en vijftig cent* per hoofd voor elken verpleegdag, wordt ten laste van de Indische geldmiddelen verevend.

§ 3. De bepalingen van dit artikel zijn, bij verpleging in eene militaire ziekeninrichting binnen Nederlandsch-Indië, niet van toepassing op gepensionneerde militairen, die benoemd zijn tot- of belast zijn met de waarneming van eene betrekking onder genot van bezoldiging ten laste der geldmiddelen van Nederlandsch-Indië en derhalve in die betrekking ter verpleging worden opgenomen.

34. In Nederland is de Minister van Koloniën en in Nederlandsch-Indië de Gouverneur-Generaal bevoegd om de kosten van verpleging van gepensionneerde militairen in buitenslands gevestigde ziekeninrichtingen of andere openbare en bijzondere instellingen van liefdadigheid, welke — naar hun oordeel — daarvoor in aanmerking komen, tot ten hoogste *vijf en vijftig cent* per hoofd en per dag van de pensioenen der verpleegden te doen inhouden en aan de besturen dier inrichtingen of instellingen te doen uitbetalen.

De verplegingskosten zullen echter nimmer tot een hooger bedrag dan het beloop van het pensioen over het tijdvak der verpleging vergoed worden.

Is het pensioen over het tijdvak der verpleging reeds uitgekeerd, dan worden geen verpleegkosten te goed gedaan.

35. § 1. Op de pensioenen wordt om geenerlei reden korting toegestaan ten behoeve van particuliere schuldeischers.

§ 2. Ter zake van schulden aan den Lande, — waartoe mede worden gerekend te behooren die wegens voorschotten, in het buitenland door of vanwege Nederlandsche gezantschappen of consulaten verstrekt, — kan korting op de pensioenen worden bevolen, overeenkomstig de ter zake vastgestelde of vast te stellen bepalingen.

36. In buitengewone gevallen, waarin bij dit reglement niet is voorzien, of waaromtrent zijne bepalingen geacht moeten worden geen billijken maatstaf tot vergelding van bewezen diensten op te leveren, wordt door den Koning bij afzonderlijk besluit voorzien.

37. Wanneer door belanghebbenden tegen de toepassing in Nederlandsch-Indië van de bepalingen van dit reglement bezwaren worden ingebracht, behoudt de Koning Zich voor daarin te voorzien bij een met redenen omkleed besluit, in overeenstemming met de in dit reglement gestelde regelen.

Staat letter A.

Bijdragen der normale pensioenen.

Rangen en betrekkingen.		Jaarlijksch pensioensbedrag.
Kapelmeester der stafmuziek. .		*f* 1000.—
Militair opzichter. .		
Magazijnmeester der genie 4de klasse, met den rang van opzichter	1e klasse.	690.—
	2e klasse.	640.—
Meester-geweermaker		
Militair apothekersbediende	3e klasse.	590.—
Magazijnmeester der artillerie 4de klasse		590.—
Magazijnmeester bij de militaire administratie 4de klasse . . .		
Adjudant-onderofficier, niet vallende onder een der voorafgaande groepen		566.—
Sergeant-majoor.		526.—
Artilleriewerkman der 1ste klasse.		
Sergeant		486.—
Artilleriewerkman der 2de klasse.		
Korporaal		330.—
Artilleriewerkman der 3de klasse.		
Soldaat		275.—
Leerling-artilleriewerkman . . .		

Staat letter B.

I. *Bedragen der pensioensverhoogingen voor meer dan 30-jarigen dienst.*

Rangen en betrekkingen.	Bedrag der verhooging.
Kapelmeester der stafmuziek. .	*f* 20.—
Militair opzichter der 1ste klasse.	
Magazijnmeester der genie 4de klasse, met den rang van opzichter 1ste klasse	15.—
Meester-geweermaker 1ste klasse.	
Militair apothekersbediende 1ste klasse	
Militair opzichter der 2de of 3de klasse	
Magazijnmeester der genie 4de klasse, met den rang van opzichter 2de of 3de klasse . .	
Meester-geweermaker 2de of 3de klasse.	12.50
Militair apothekersbediende 2de of 3de klasse	
Magazijnmeester der artillerie 4de klasse	
Magazijnmeester bij de militaire administratie 4de klasse . . .	
Adjudant-onderofficier, niet vallende onder een der voorafgaande groepen	
Sergeant-majoor, sergeant en korporaal.	10.—
Artillerie-werkman der 1ste, 2de of 3de klasse	
Soldaat	9.50
Leerling-artilleriewerkman . . .	

II. *Maximum-pensioensbedragen.*

Rangen en betrekkingen.		Maximum van het jaarlijksch pensioen.
Kapelmeester der stafmuziek. .		*f* 1200.—
Militair opzichter. .		
Magazijnmeester der genie 4de klasse, met den rang van opzichter	1e klasse.	840.—
	2e klasse.	765.—
Meester geweermaker		
Militair apothekersbediende	3e klasse.	715.—
Magazijnmeester der artillerie 4de klasse		715.—
Magazijnmeester bij de militaire administratie 4de klasse . . .		
Adjudant-onderofficier, niet vallende onder een der voorafgaande groepen		666.—
Sergeant-majoor.		626.—
Artilleriewerkman 1ste klasse .		
Sergeant		586.—
Artilleriewerkman 2de klasse. .		
Korporaal		430.—
Artilleriewerkman 3de klasse. .		
Soldaat		370.—
Leerling-artilleriewerkman . . .		

Staat letter C.

Bijdragen der onderstanden voor één.

Rangen en betrekkingen.	Bedrag van den onderstand per dienstjaar.
Kapelmeester der stafmuziek. .	*f* 20.—
Militair opzichter der 1ste of 2de klasse	
Magazijnmeester der genie 4de klasse, met den rang van opzichter 1ste of 2de klasse . .	15.—
Meester-geweermaker 1ste of 2de klasse.	
Militair apothekersbediende 1ste of 2de klasse	
Adjudant-onderofficier, niet behoorende tot- of niet gelijkgesteld met een der bovengenoemden.	12.—
Sergeant-majoor en sergeant . .	
Artilleriewerkman 1ste of 2de klasse.	9.—
Korporaal	
Artilleriewerkman 3de klasse. .	7.—
Soldaat	
Leerling-artilleriewerkman . . .	5.—

Aldus vastgesteld bij Koninklijk besluit van 17 Februari 1905 (*Staatsblad* n°. 74).

Mij bekend,

De Minister van Koloniën, (*get.*) IDENBURG.

17 *Februari* 1905. BESLUIT, betreffende het beroep ingesteld door M. J. A. VEEREN, van tafel en bed gescheiden echtgenoote van J. W. AUFFMORTH, inzake vermogensbelasting. S. 75.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door M. J. A. VEEREN, vroeger weduwe mr. H. P. DE GAVERE, later echtgenoote van J. W. AUFFMORTH, thans van tafel en bed van laatstgenoemde gescheiden en vertoevende in *Zwitserland*, tegen de beschikking van den Inspecteur der registratie in de 10e divisie te *'s Gravenhage* d.d. 18 Augustus 1904, op haar verzoek om ontheffing van vermogensbelasting over 1903/04, wegens het metterwoon verlaten van het Rijk;

Den Raad van State, afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 21 December 1904, n°. 223;

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van den 13den Februari 1905, n°. 68, Registratie;

Overwegende, dat M. J. A. VEEREN, vroeger weduwe van mr. H. P. DE GAVERE met J. W. AUFFMORTH is hertrouwd en met hem te *'s Gravenhage* heeft gewoond;

dat zij op 8 Mei 1903 van het bevolkingsregister der gemeente *'s Gravenhage* is afgeschreven als vertrokken naar *Brussel*;

dat haar echtgenoot echter gedurende het belastingjaar 1903/04 te *'s Gravenhage* is blijven wonen;

dat ingevolge een door beide echtgenooten in April 1903 ingediend verzoekschrift, de arrondissements-rechtbank te *'s Gravenhage* bij vonnis van 24 Mei 1904 tusschen hen scheiding van tafel en bed heeft uitgesproken;

dat M. J. A. VEEREN op 20 Mei 1903 ontheffing heeft aangevraagd van vermogensbelasting over elf maanden;

dat de Inspecteur op 18 Augustus 1904 het verzoek heeft van de hand gewezen uit overweging, „dat aangezien de scheiding eerst is uitgesproken op 24 Mei 1904, rekwestrante over het jaar 1903/04 alsnog de woonplaats had van haren echtgenoot";

dat de aanvraagster van de beschikking des Inspecteurs bij Ons in beroep gekomen is, daarbij onder anderen aanvoerende dat „de wet op de vermogensbelasting duidelijk aangeeft te willen belasten niet volgens het legale domicilie, maar volgens de werkelijke woonplaats" en verzoekende dat haar de ontheffing alsnog moge worden verleend;

Overwegende, dat appellante meent aanspraak te hebben op ontheffing van vermogensbelasting op grond van art. 25 der wet;

dat genoemd art. 25 bepaalt, dat ontheffing van belasting verleend wordt aan den belastingplichtige die in den loop van het belastingjaar het Rijk metterwoon verlaten heeft;

dat de vraag of iemand al of niet binnen het Rijk woont — en dus ook de vraag of iemand het Rijk metterwoon verlaten heeft — volgens art. 1, 2de lid, der wet van 27 September 1892 (*Staatsblad* n°. 223) naar de omstandigheden moet worden beoordeeld;

dat echter het 2de lid van art. 12 op dezen algemeenen regel eene uitzondering maakt, door de bepaling dat de woonplaats van den man geacht wordt ook de woonplaats te zijn van zijne vrouw, van wie hij niet van tafel en bed gescheiden is, eene bepaling, die niet zou kunnen gemist worden, zonder in vele gevallen de uitvoering van art. 4 der wet onmogelijk te maken;

dat waar het vaststaat dat de scheiding van tafel en bed eerst op 24 Mei 1904, dus na afloop van het belastingjaar 1903/04 is uitgesproken, en de man gedurende dat geheele belastingjaar te *'s Gravenhage* woonde, de appellante gedurende dien tijd voor de toepassing der wet op de vermogensbelasting mede geacht moet worden binnen het Rijk te hebben gewoond;

Gezien de wet van 27 September 1892 (*Staatsblad* n°. 223);

Hebben goedgevonden en verstaan:

met handhaving van de bestreden uitspraak, het daartegen ingesteld beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* geplaatst en tegelijk met de in hoofde dezes vermelde voordracht van genoemden Minister in de *Nederlandsche Staatscourant* opgenomen zal worden en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, afdeeling voor de geschillen van bestuur.

's Gravenhage, den 17den Februari 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Financiën,

(*get.*) HARTE VAN TECKLENBURG.

(*Uitgeg.* 11 *Maart* 1905.)

—

18 *Februari* 1905. BESLUIT, tot aanvulling van het Koninklijk besluit van 5 December 1902 (*Staatsblad* n°. 206) tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in de artikelen 52, tweede en derde lid, en 59 sub 1, 3 en 4 der Ongevallenwet 1901, gewijzigd bij Koninklijk besluit van 14 October 1903 (*Staatsblad* n°. 271). S. 76.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 28 December 1904, n°. 5287, afdeeling Arbeid;

Gezien de artikelen 52, tweede en derde lid, en 59, sub 1, 3 en 4 der Ongevallenwet 1901 (wet van 2 Januari 1901, *Staatsblad* n°. 1);

Gelet op artikel 59, sub 6, der voornoemde wet;

Den Raad van State gehoord (advies van 7 Februari 1905, n°. 11);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 16 Februari 1905, n°. 574, afdeeling Arbeid;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Eenig artikel.

Na artikel 24 van Ons besluit van 5 December 1902 (*Staatsblad* n°. 206), gewijzigd bij Ons besluit van 14 October 1903 (*Staatsblad* n°. 271) wordt opgenomen een nieuw artikel, luidende als volgt:

Art. 24bis. „Een na het in werking treden van dit artikel gedaan verzoek als bedoeld in artikel 52, eerste lid, der Ongevallenwet 1901, wordt geacht te betreffen het risico van de bij genoemde wet geregelde verzekering der werklieden in dienst van den werkgever werkzaam in al diens hier te lande gevestigde verzekeringsplichtige ondernemingen, ten aanzien waarvan het risico niet reeds is overgedragen of door den werkgever zelf wordt gedragen, voor zoover niet in het verzoek zijn genoemd de ondernemingen, ten aanzien waarvan niet wordt verlangd toelating om het risico zelf te dragen of om het risico over te dragen.

Wordt door een werkgever, die op een na het in werking treden van dit artikel gedaan verzoek toegelaten is om zijn bij genoemde wet bedoeld risico over te dragen, hier te lande een nieuwe verzekeringsplichtige onderneming opgericht, waarin worden uitgeoefend de bedrijven of een of meer der bedrijven, uitgeoefend in de onderneming of in een der ondernemingen, ten aanzien waarvan de werkgever is toegelaten om het risico over te dragen, dan wordt het risico der nieuwe onderneming geacht aan de vennootschap of de vereeniging, die het risico der vroeger opgerichte onderneming of ondernemingen draagt, te zijn overgedragen.

De bepaling van het voorgaande lid is niet van toepassing:

a. indien vóór het oprichten der nieuwe onderneming door den werkgever of door de vennootschap of de vereeniging bij aangeteekenden brief aan het bestuur der Rijksverzekeringsbank is medegedeeld, dat hij het risico der nieuwe onderneming niet wenscht over te dragen of dat zij bedoeld risico niet wenscht over te nemen;

b. indien de werkgever toegelaten is om het risico der vroeger opgerichte ondernemingen over te dragen aan verschillende vennootschappen of vereenigingen."

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 18den Februari 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) KUYPER.

(*Uitgeg.* 4 *Maart* 1905.)

—

18 *Februari* 1905. BESLUIT, tot aanvulling van het Koninklijk besluit van 9 Februari 1881 (*Staatsblad* n°. 27), houdende nadere bepalingen omtrent het vervoer en de nederlagen van zout in het terrein van toezicht. S. 77.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van den 23sten Januari 1905, n°. 69, Invoerrechten en Accijnzen;

Gezien artikel 49 der wet van 26 April 1852 (*Staatsblad* n°. 93), en de wet van 7 December 1880 (*Staatsblad* n°. 221), alsmede het Koninklijk besluit van 9 Februari 1881 (*Staatsblad* n°. 27);

Den Raad van State gehoord (advies van 7 Februari 1905, n°. 9),

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 15 Februari 1905, n°. 10, Invoerrechten en Accijnzen;

Hebben besloten en besluiten:

Eenig artikel.

Aan de aanwijzing van een gedeelte van het terrein van toezicht in *Limburg* voorkomende in artikel 1 van het Koninklijk besluit van 9 Februari 1881 (*Staatsblad* n°. 27), wordt onder letter *a* het volgende toegevoegd:

„met uitzondering van het gedeelte van de gemeente *Weert*, 't welk ingesloten wordt door de Beekpoort, de gemeentegrachten (Kadastrale Sectie O, n°s. 1100 en 536), het voetpad naar het station, den staatsspoorweg van *Budel* naar *Baexem*, den kunstweg van *Stamproy* naar *Weert*, de St. Mathiaskapel, den kunstweg van *Roermond* naar *Maarheeze*;

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, 't welk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 18den Februari 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Financiën,

(*get.*) HARTE V. TECKLENBURG.

(*Uitgeg.* 1 *Maart* 1905.)

—

18 *Februari* 1905. BESLUIT, houdende nadere bepalingen omtrent het vervoer en de nederlagen van accijnsgoederen in het terrein van toezicht langs de grenzen. S. 78.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 24 Januari 1905, n°. 87, Invoerrechten en Accijnzen;

Gelet op het eerste en tweede lid van artikel 1 der wet van 4 April 1870 (*Staatsblad* n°. 61), op artikel 1 der wet van 28 December 1879 (*Staatsblad* n°. 250), alsmede op de wet van 7 December 1896 (*Staatsblad* n°. 212);

Den Raad van State gehoord (advies van 7 Februari 1905, n°. 8):

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 15 Februari 1905, n°. 11, Invoerrechten en Accijnzen;

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1. De directeurs der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen kunnen, ieder voor zooveel zijne directie betreft, op verzoek van neringdoenden, tot wederopzeggens vergunnen, dat aan hen collectieve geleibiljetten worden afgegeven tot vervoer van aan verschillende personen af te leveren hoeveelheden suiker (waaronder kandij) of geraffineerd zout, voor elken ontbieder 5 kilogram niet te boven gaande.

Tot het verkrijgen van een collectief geleibiljet levert de belanghebbende ten kantore van den ontvanger eene lijst in dubbel in, ingericht volgens een door Onzen Minister van Financiën vast te stellen model, waarop onder meer de te vervoeren hoeveelheden suiker en zout gesplitst zijn vermeld, met opgaaf van de namen en woonplaatsen der ontbieders.

Een exemplaar van deze lijst wordt, na door voormelden ontvanger voor „gezien" te zijn geteekend, aan een geleibiljet gehecht, dat aan den aanvrager wordt ter hand gesteld.

Van elke aflevering stelt de vervoerder onmiddellijk aanteekening op de voormelde lijst.

Het geleibiljet blijft geldig voor de hoeveelheden die volgens die lijst nog niet zijn afgeleverd.

2. De directeurs der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen kunnen, ieder voor zooveel zijne directie betreft, aan handelaars in wijn, zoutzieders èn handelaars in zout, hebbende genot van verlengbaar of afloopend krediet, in gemeenten als bedoeld bij artikel 178 der Algemeene wet van 26 Augustus 1822 (*Staatsblad* n°. 38), op hun verzoek, tot wederopzeggens vergunnen om het vervoer van wijn of zout volgens de bepalingen van het Koninklijk besluit van 4 Augustus 1874 (*Staatsblad* n°. 116) zooals dit luidt na de wijziging en aanvulling bij het Koninklijk besluit van 17 Juni 1876 (*Staatsblad* n°. 114) en Ons besluit van 7 November 1903 (*Staatsblad* n°. 273), te doen geschieden met verzendingsbiljetten.

3. De directeurs der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen kunnen, ieder voor zooveel zijne directie betreft, aan neringdoenden, wier panden aan peiling zijn onderworpen, op hun verzoek tot wederopzeggens vergunnen om voor hoeveelheden suiker (waaronder kandij) of geraffineerd zout, *tien* kilogram niet te boven gaande, alsmede voor hoeveelheden wijn, *veertig* liter niet te boven gaande, zelve de geleibiljetten tot vervoer naar het pand van den ontbieder af te geven, met inachtneming van de volgende voorschriften.

De geleibiljetten worden afgegeven uit registers, te verstrekken door belanghebbenden, overeenkomstig het door Onzen Minister van Financiën vast te stellen model.

Bij de invulling van het register worden de voorschriften van dien Minister gevolgd.

Vóór de ingebruikstelling der registers worden de daarin voorkomende formulieren van een doorloopend volgnummer voorzien, dat voor elk register met 1 aanvangt. De registers worden vervolgens den ontvanger ter waarmerking aangeboden.

Ten opzichte van het tijdsverloop, dat in de geleibiljetten kan worden bepaald voor het vervoer naar de bestemmingsplaats, gedraagt de winkelier zich overeenkomstig de voorschriften van den ontvanger.

Het register van geleibiljetten moet steeds voorhanden zijn in het pand, waaruit de afleveringen geschieden, en aan de ambtenaren, op de eerste aanvraag, worden vertoond. De belanghebbende zorgt, dat het register ongeschonden blijft.

Volgeschreven registers worden bij den ontvanger ingeleverd en door dezen, na verloop van een jaar, vernietigd.

Bij aanpeil moet de belanghebbende een

geldig peilbewijs of geldige bewijzen van inslag vertoonen, niet alleen voor de hoeveelheden die aanwezig zijn, maar ook voor die welke sedert de vorige peiling, volgens het register van geleibiljetten zijn uitgeslagen.

De ambtenaren stellen in dat register, onder de laatste inschrijving, eene verklaring omtrent het tijdstip van den aanpeil.

Geleibiljetten, afgegeven overeenkomstig de bepalingen van dit artikel, kunnen gedurende zes maanden na de afgifte, ook dienen tot dekking van den voorraad bij den ontbieder. Zij kunnen gedurende dien tijd mede strekken tot het verkrijgen van geleibiljetten voor het opnieuw vervoeren van suiker, zout of wijn.

4. In geval van weigering van eene gevraagde of van intrekking eener verleende vergunning, als in dit besluit bedoeld, heeft de belanghebbende beroep op Onzen Minister van Financiën.

5. Het Koninklijk besluit van 6 Maart 1881 (*Staatsblad* n°. 37) is ingetrokken.

6. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening, waarop het in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* is geplaatst.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk gelijktijdig in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 18den Februari 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Financiën,

(*get.*) HARTE V. TECKLENBURG.

(*Uitgeg.* 8 *Maart* 1905.)

—

20 *Februari* 1905. BESLUIT, houdende nadere wijziging van het Koninklijk besluit van den 21sten Februari 1893 (*Staatsblad* n°. 49) tot nadere regeling der jaarwedden van de beambten der Rijksveldwacht. S. 79.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie van den 14den Februari 1905, 2de Afdeeling C, n°. 385;

Gezien het Koninklijk besluit van den 21sten Februari 1893 (*Staatsblad* n°. 49) zooals dit is gewijzigd laatstelijk bij dat van den 28sten Maart 1904 (*Staatsblad* n°. 67);

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. I. De bepaling omtrent de vaststelling van de jaarwedde van de Inspecteurs der Rijksveldwacht te wijzigen in dier voege, dat zij zal luiden als volgt:

„voor de Districts-Commandanten, tevens Inspecteurs der Rijksveldwacht, op ten minste *twaalf honderd gulden* en ten hoogste *twee duizend gulden* (*f* 1200 à *f* 2000);"

Art. II. Dit besluit wordt geacht in werking te zijn getreden met 1 Januari 1905.

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onzen Minister van Financiën en aan de Algemeene Rekenkamer.

's Gravenhage, den 20sten Februari 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Justitie, (*get.*) J. A. LOEFF.

(*Uitgeg.* 3 *Maart* 1905.)

—

20 *Februari* 1905. BESLUIT, houdende beschikking op het beroep, ingesteld door het bestuur van den *Vereenigden Binnenpolder* onder *Haarlemmerliede* en *Spaarnwoude*, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van *Noordholland* d.d. 23 Maart 1904, n°. 111, waarbij goedkeuring is onthouden aan eene door genoemd bestuur vastgestelde verordening tot aanvulling der keur of politieverordening van gemelden polder. S. 80.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep ingesteld door het bestuur van den *Vereenigden Binnenpolder* onder *Haarlemmerliede* en *Spaarnwoude*, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van *Noordholland* d.d. 23 Maart 1904, n°. 111, waarbij goedkeuring is onthouden aan eene door genoemd bestuur vastgestelde verordening d.d. 10 Februari 1904, tot aanvulling der keur of politieverordening van gemelden polder, vastgesteld op 18 October 1898 en goedgekeurd bij besluit van Gedeputeerde Staten voornoemd d.d. 14 Juni 1899, n°. 24;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, adviezen van 17 Augustus 1904, n°. 145, en van 21 December 1904, n°. 145/61;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 15 Februari 1905, n°. 213, Afdeeling Waterstaat;

Overwegende, dat Gedeputeerde Staten van *Noordholland* aan voorzegde verordening, d.d. 10 Februari 1904, hunne goedkeuring hebben onthouden op grond dat in die verordening onder meer wordt bepaald, dat de kaden van den polder door de eigenaren, d. i. door hen, die in de openbare registers als zoodanig bekend staan, zullen moeten worden gehouden op de hoogte van A. P., bij eene kruinsbreedte

van ten minste 2 M.; dat uit eene bij de verordening overgelegde Memorie van Toelichting blijkt, dat deze aanvulling door het bestuur wordt noodig geacht ter nadere verzekering van dien onderhoudsplicht, wordende deze door een der eigenaren der kade ontkend; en dat een zoodanig geschil, als zijnde van burgerlijk recht, uitsluitend behoort tot de kennisneming en tot de beslissing van den burgerlijken rechter, en het polderbestuur aan zijne publiekrechtelijke bevoegdheid tot het stellen van algemeen werkende voorschriften in het huishoudelijk belang van den polder, niet de macht kan ontleenen dezen onderhoudsplicht bij strafverordening te regelen of de voldoening daarvan bij nalatigheid te verzekeren;

dat het aan hoofde dezes vermeld bestuur van dit besluit van Gedeputeerde Staten bij Ons in beroep is gekomen, enkel aanvoerende, zonder dit gevoelen nader uit een te zetten, dat het de totstandkoming van de door hem op 10 Februari 1904 vastgestelde verordening tot aanvulling der keur van zijn polder in het belang van den polder noodzakelijk acht, en dat het van oordeel is, dat de gronden van Gedeputeerde Staten niet tot onthouding van goedkeuring aan bedoelde verordening kunnen, noch mogen leiden;

Overwegende, dat het belang van den polder bij eene dergelijke regeling in dit geval niet rechtvaardigt de bewuste bepaling in de keur op te nemen, vermits hier een geschil blijkt te bestaan omtrent uitlegging van eene overeenkomst van 23 December 1633, waaruit eenerzijds verplichting tot onderhoud van een gedeelte kade, anderzijds enkel verplichting tot onderhoud van den daarop liggenden weg wordt afgeleid;

dat alzoo de meening van Gedeputeerde Staten, dat in de aangenomen bepaling de beslissing ligt over een onderhoudsplicht, welke beslissing in dezen, waar het geldt een geschil van burgerlijk recht, tot de bevoegdheid behoort van den burgerlijken rechter — een meening die ook door het appelleerend bestuur niet wordt weersproken — noodwendig moet voeren tot niet-goedkeuring van de door het polderbestuur aangenomen aanvulling van de bestaande keur;

Gezien de wet van 20 Juli 1895 (*Staatsblad* n°. 139) en het algemeen reglement op de waterschappen in *Noordholland* (*Provinciaal Blad* 1854, n°. 80);

Hebben goedgevonden en verstaan:

het ingesteld beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* en, tegelijk met het rapport van voornoemden Minister, in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur.

's Gravenhage, den 20sten Februari 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(*get.*) DE MAREZ OYENS.

(*Uitgeg.* 8 *Maart* 1905.)

—

21 *Februari* 1905. BESLUIT, houdende nadere aanwijzing van heerbanen in de provincie *Drenthe* en vestiging van een grenskantoor te *Barger—Oosterveen* en van een betalingskantoor te *Hoogeveen*. S. 81.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van den 16den Februari 1905, n°. 23, Invoerrechten en Accijnzen en Personeel;

Gezien de artikelen 37, 38, 42, 44, 64 en 66 der Algemeene wet van 26 Augustus 1822 (*Staatsblad* n°. 38);

Gelet op de Koninklijke besluiten van 10 December 1822 (*Staatsblad* n°. 50) en van 19 December 1862 (*Staatsblad* n°. 231);

Mede gelet op artikel 24 van Ons besluit van 30 Maart 1904, n°. 19;

Hebben besloten en besluiten:

Art. **1**. Het *Echtenskanaal* (*Verlengde Hoogeveensche vaart*) en den weg langs den *zuidelijken* oever van dat kanaal worden aangewezen als heerbaan voor den in- en uitvoer van goederen.

2. Te *Barger—Oosterveen* (gemeente *Emmen*) wordt gevestigd een kantoor, dat wordt opengesteld:

a. als expeditiekantoor voor den in- en uitvoer van goederen, aangebracht langs de in artikel 1 bedoelde heerbanen;

b. als geriefkantoor voor den invoer langs de in artikel 1 bedoelde heerbanen van goederen, bestemd voor de dagelijksche behoefte der grensbewoners.

3. Te *Hoogeveen* wordt gevestigd een betalingskantoor, als bedoeld in artikel 42 der Algemeene wet van 26 Augustus 1822 (*Staatsblad* n°. 38), voor de goederen aangebracht langs de in artikel 1 van dit besluit bedoelde heerbanen.

4. Het in artikel 2 bedoelde kantoor wordt aangewezen als grenskantoor der invoerrechten, bestemd om overeenkomstig artikel 24 van Ons voormeld besluit van 30 Maart 1904, n°. 19, tijdelijk te worden waargenomen door ambtenaren, die niet tot ontvanger benoembaar zijn.

5. Dit besluit treedt in werking op den vijf-

tienden dag na dien der plaatsing in het *Staatsblad*.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 21sten Februari 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Financiën,

(*get.*) HARTE V. TECKLENBURG.

(*Uitgeg.* 3 *Maart* 1905.)

—

21 *Februari* 1905. BESLUIT, tot vaststelling van eenige buitengewone maatregelen tot afwending van de pest en tot wering harer uitbreiding en gevolgen. S. 82.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat toepassing der wet van 26 April 1884 (*Staatsblad* n°. 80), aangevuld bij de wet van 20 Juli 1884 (*Staatsblad* n°. 164) en gewijzigd bij art. 19 van de wet van 15 April 1886 (*Staatsblad* n°. 64), tot vaststelling van buitengewone maatregelen tot afwending van eenige besmettelijke ziekten en tot wering harer uitbreiding en gevolgen, noodzakelijk is wegens het voorkomen van pest op enkele plaatsen in het buitenland;

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 24 Januari 1905, n°. 244, afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Den Raad van State gehoord (advies van 14 Februari 1905, n°. 18);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 18 Februari 1905, n°. 1606, afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. 1. Verboden zijn, tenzij met vergunning van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en met inachtneming van de door dezen ter voorkoming van verbreiding der besmetting te geven voorschriften: (1)

1°. onderzoek van personen en goederen op de aanwezigheid van pestsmetstoffen door middel van proefnemingen op dieren;

2°. het verrichten van lijkopening op lijken van personen, overleden aan de pest of verdacht van aan de pest lijdende te zijn geweest;

3°. vervoer van stoffen, die pestsmetstoffen zijn of verdacht worden het te zijn.

2. Dit besluit, dat gedurende één jaar van kracht blijft, treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en van de *Staatscourant*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Staatscourant* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 21sten Februari 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) KUYPER.

(*Uitgeg.* 8 *Maart* 1905.)

—

21 *Februari* 1905. BESLUIT, houdende wijziging van het Koninklijk besluit van 21 Juli 1902 (*Staatsblad* n°. 156) waarbij aan Bestuurders der Vereeniging voor landbouw en verzorging van krankzinnigen „Huize Padua" te *Boekel*, vergunning is verleend tot oprichting van een gesticht voor idioten op een terrein, genaamd Hooghout, onder de gemeente *Udenhout*. S. 83.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 18 Februari 1905, n°. 1298[1], afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Gelet op de wet van 27 April 1884 (*Staatsblad* n°. 96), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 15 Juli 1904 (*Staatsblad* n°. 157);

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Eenig artikel.

Aan artikel 5 van Ons besluit van 21 Juli 1902 (*Staatsblad* n°. 156) wordt een nieuw, tweede, lid toegevoegd, luidende als volgt:

„Onze Minister van Binnenlandsche Zaken kan evenwel tot wederopzegging toe vergunning verleenen, dat de geneeskundige buiten het gesticht of niet in de onmiddellijke nabijheid daarvan gevestigd is".

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 21sten Februari 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) KUYPER.

(*Uitgeg.* 8 *Maart* 1905.)

—

22 *Februari* 1905. BESLUIT, houdende wijziging van de nieuwe bepalingen omtrent de ambtenaren der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen.

(1) De voorschriften zijn gegeven bij Ministerieel besluit van 10 Maart 1905, opgenomen in de S. C. van 12/13 Maart 1905, n°. 61.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 17 Februari 1905, n°. 14 (Afdeeling Personeel);

Overwegende, dat het noodig is in de nieuwe bepalingen omtrent de ambtenaren der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen eenige wijzigingen te brengen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. Te bepalen dat in Ons besluit van 30 Maart 1904, n°. 19, het eerste lid van artikel 127 zal worden gelezen als volgt:

„Aan de ambtenaren wordt ontslag verleend:

a. op hun verzoek;

b. met het einde van het kalenderjaar waarin zij den vollen ouderdom van 70 jaren hebben bereikt;

c. wanneer zij den voor het recht op pensioen gevorderden leeftijd hebben bereikt en voor hun ambt niet meer ten volle geschikt worden geacht."

2°. in artikel 131, eerste lid, van genoemd besluit het voorzetsel „op" te vervangen door het voorzetsel „na";

3°. in te trekken het laatste lid van artikel 158, alsmede artikel 166, van hetzelfde besluit.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

's Gravenhage, den 22sten Februari 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Financiën,

(*get.*) HARTE VAN TECKLENBURG.

—

23 *Februari* 1905. BESLUIT, houdende nadere regeling van de samenstelling en indeeling van de dienstdoende schutterij der gemeente *Vlissingen*. S. 84.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 21 Februari 1905, Afdeeling Militie en Schutterijen, n°. 316 S.;

Overwegende, dat ten gevolge van de vermindering, welke de sterkte van de dienstdoende schutterij der gemeente *Vlissingen*, zoowel wat het actieve gedeelte der dienstplichtigen betreft, als wat hen aangaat, die tot de reserve behooren, wegens het bepaalde bij hoofdstuk V der Landweerwet (*Staatsblad* n°. 160 van 1901) reeds heeft ondergaan en verder zal ondergaan, herziening noodig is van de samenstelling en indeeling van voormelde, bij Koninklijk besluit van 20 December 1870 (*Staatsblad* n°. 199) in haar geheel voor den dienst der infanterie bestemde schutterij, zooals deze zijn vastgesteld bij den staat, behoorende bij het Koninklijk besluit van 22 Januari 1868 (*Staatsblad* n°. 13);

Gezien art. 28 der wet van 11 April 1827 (*Staatsblad* n°. 17; gewijzigd en aangevuld bij de wet van 15 April 1886, *Staatsblad* n°. 64), alsmede hoofdstuk V der Landweerwet (*Staatsblad* n°. 160 van 1901) en Ons besluit van 14 Januari 1903 (*Staatsblad* n°. 34);

Hebben goedgevonden en verstaan:

met wijziging van den staat, behoorende bij bovenaangehaald Koninklijk besluit van 22 Januari 1868 (*Staatsblad* n°. 13), voor zooveel de samenstelling en indeeling van de dienstdoende schutterij der gemeente *Vlissingen* betreft, te bepalen, dat die schutterij uit slechts ééne compagnie zal bestaan en — behalve uit den commandant en de tot het actieve gedeelte of tot de reserve behoorende en de vrijwillig dienende leden der schutterij, voor zoover zij niet zijn begrepen in het personeel, vermeld in den bij Ons tegenwoordig besluit gevoegden staat — zal zijn samengesteld en ingedeeld zooals in dien staat is aangewezen, met inachtneming van het tijdstip, in de eerste kolom van den staat aangeduid.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat met den daarbij gevoegden staat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan het Departement van Oorlog.

's Gravenhage, den 23sten Februari 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) KUYPER.

(*Uitgeg.* 9 *Maart* 1905.)

STAAT, *aanduidende de samenstelling en indeeling van de dienstdoende schutterij der gemeente* Vlissingen, *te rekenen van het tijdstip, in de eerste kolom vermeld.*

Tijdstip, te rekenen waarvan de samenstelling en indeeling in werking treden.	Aantal compagnieën.	Staf (behalve den commandant).		Aantal officieren, onderofficieren, korporaals, tamboers of hoornblazers bij de compagnie.								*Aanmerkingen.*
		officier van gezondheid 2de klasse.	adjudant-onderofficier.	Officieren.			Onderofficieren.			Korporaals, tamboers of hoornblazers.		
				kapitein.	1ste-luitenant.	2de-luitenant.	sergeant-majoor.	sergeant.	fourier.	korporaal.	tamboer of hoornblazer.	
April 1905	1	1	1	1	1	1	1	4	1	5	2	

Behoort bij Koninklijk besluit van 23 Februari 1905 (*Staatsblad* n°. 84.)

Mij bekend,

De Minister van Binnenlandsche Zaken, (*get.*) KUYPER.

---

24 *Februari* 1905. BESLUIT, tot regeling van den werkkring van de inspecteurs en de adjunct-inspecteurs voor het toezicht op de naleving van de drankwet. S. 85.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 22 Februari 1905 n°. 1740, afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Gelet op art. 48 der Drankwet (*Staatsblad* 1904, n°. 235);

Hebben goedgevonden en verstaan:

tot regeling van den werkkring van de inspecteurs en de adjunct-inspecteurs voor het toezicht op de naleving van de Drankwet vast te stellen de bij dit besluit gevoegde instructie voor deze ambtenaren.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 24sten Februari 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) KUYPER.

(*Uitgeg.* 1 *Maart* 1905.)

INSTRUCTIE *voor de inspecteurs en adjunct-inspecteurs voor het toezicht op de naleving van de Drankwet* (Staatsblad 1904, n°. 235).

Art. 1. Voor het toezicht op de naleving van de Drankwet (*Staatsblad* 1904, n°. 235) door de ambtenaren, bedoeld in art. 48 dier wet, wordt het Rijk zoo noodig door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken in inspectiën verdeeld, waarbij de standplaatsen der inspecteurs worden aangewezen. Van die verdeeling en van die aanwijzing geschiedt mededeeling in de *Nederlandsche Staatscourant.*

2. Onze Minister van Binnenlandsche Zaken bepaalt, de inspecteurs gehoord, hoeveel adjunct-inspecteurs aan iederen inspecteur duurzaam of tijdelijk worden toegevoegd.

Voornoemde Minister wijst de standplaatsen der adjunct-inspecteurs aan.

3. De inspecteurs en adjunct-inspecteurs bekleeden geen ander ambt en geene andere bediening zonder Onze toestemming. Zij mogen middellijk noch onmiddellijk betrokken zijn bij de voortbrenging van of den handel in drank.

4. Alvorens hun betrekking te aanvaarden leggen de inspecteurs en adjunct-inspecteurs in handen van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken den eed (belofte) af, omschreven bij het Koninklijk besluit van 31 October 1828, n°. 103.

5. Een inspecteur wordt in geval van ongesteldheid, afwezigheid, verlof of ontstentenis, gedurende langer dan een week, vervangen door een inspecteur of adjunct-inspecteur, door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken aan te wijzen.

Van ongesteldheid, die langer dan een week

duurt, wordt kennis gegeven aan voornoemden Minister.

6. Aan een inspecteur kan verlof worden verleend door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken.

Een inspecteur behoeft verlof voor elke afwezigheid van meer dan 24 uren uit anderen hoofde dan van den dienst.

7. Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is bevoegd, de betrokken inspecteurs gehoord, één of meer adjunct-inspecteurs, toegevoegd aan eenen inspecteur, in geval van ongesteldheid, afwezigheid, verlof of ontstentenis te vervangen door één of meer adjunct-inspecteurs, toegevoegd aan een anderen inspecteur.

Van ongesteldheid wordt door een adjunct-inspecteur onverwijld kennis gegeven aan den inspecteur, aan wien hij is toegevoegd.

8. Verlof aan een adjunct-inspecteur wordt voor minder dan een week verleend door den inspecteur, aan wien hij is toegevoegd; voor langeren tijd door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken.

Een adjunct-inspecteur behoeft verlof voor afwezigheid uit anderen hoofde dan van den dienst.

9. Bij de uitoefening van hun ambt zijn de inspecteurs en adjunct-inspecteurs voorzien van een, hun door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken uitgereikte ambtskaart.

10. De inspecteurs volgen de bevelen op, hun door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken gegeven.

11. Iedere adjunct-inspecteur is werkzaam onder de bevelen van den inspecteur, aan wien hij is toegevoegd.

12. Iedere inspecteur en de hem toegevoegde adjunct-inspecteurs slaan ter zake van het hun opgedragen toezicht op de naleving der Drankwet in het bijzonder acht op alles, wat voor de bereiking van het doel der wet van belang is.

Te dier zake verrichten zij de onderzoekingen en plegen zij te bevoegder plaatse het overleg, die de inspecteur geraden acht of hem door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken worden opgedragen.

13. Iedere inspecteur dient aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en desgevraagd, aan Gedeputeerde Staten en de Commissarissen der Koningin van bericht en raad over alle zaken, het hun opgedragen toezicht en de bereiking van het doel der Drankwet betreffende.

Zij kunnen te bevoegder plaatse voorstellen doen of opmerkingen mededeelen te dier zake.

14. De inspecteurs brengen jaarlijks vóór 1 April aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken een verslag uit van hunne werkzaamheden en hunne bevindingen gedurende het afgeloopen kalenderjaar. De adjunct-inspecteurs verstrekken hun de daarvoor vereischte gegevens in den door deze gewenschten vorm.

15. De inspecteurs kunnen met elkander overleg plegen over onderwerpen, hun taak betreffende.

Zij kunnen tot dat doel hetzij op last hetzij met machtiging van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken vergaderen. Binnen acht dagen na iedere vergadering zenden zij aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken een overzicht van het in de vergadering behandelde.

16. Wordt aan een inspecteur of adjunct-inspecteur de toegang geweigerd tot een plaats, tot welke hij krachtens art. 54, 3de lid, der Drankwet toegang heeft, dan roept hij de hulp in van den burgemeester der gemeente of van een anderen ter plaatse bevoegden hulpofficier van Justitie.

Behoort bij Koninklijk besluit van 24 Februari 1905 (*Staatsblad* n°. 85).

Mij bekend,

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) KUYPER.

—

25 *Februari* 1905. MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken, aan de Gedeputeerde Staten in de provinciën, betreffende toepassing van art. 5, 2de lid der Drankwet.

Verzoekers, die op grond van het bepaalde in artikel 5, tweede lid, der Drankwet (*Staatsblad* 1904, n°. 235), een vergunning voor den kleinhandel in sterken drank boven het maximum vragen onder overlegging van twee verklaringen, waarbij afstand wordt gedaan van twee vergunningen, hebben die afstandsverklaringen veelal tegen niet geringe geldelijke bedragen verkregen. Sommige gemeentebesturen nemen die verklaringen aanstonds in ontvangst en gaan over tot intrekking van de daarbij bedoelde vergunningen, afgescheiden van de vraag, die zij later overwegen, of de verzoekers hun doel kunnen bereiken en dezen een vergunning kan worden verleend. Blijkt dit niet het geval te zijn, wordt dus afwijzend op de verzoeken beschikt, dan lijden de verzoekers groote schade, vermits de koopsommen voor de verklaringen van afstand vergeefs zijn besteed.

Tot deze toepassing van genoemd artikel acht men zich gehouden door de letter der wet.

Voor bovenbedoelde verzoekers bestaat krachtens de wet verband tusschen hun verzoek en het overleggen der afstandsverklaringen, welk verband moet doen veronderstellen, dat zij de verklaringen niet zouden hebben overgelegd, indien zij hadden geweten of bedacht dat hun een vergunning niet zou worden verleend.

Eenerzijds nu ben ik van meening dat de wet een, elders ook gebruikte, gelegenheid laat tot herstel van dwaling. Men kan nl. vóór de intrekking der vergunningen, waarvan afstand is gedaan (wil men: vóór het in ontvangst nemen der afstandsverklaringen), onderzoeken, of tegen het verleenen der vergunning bezwaar bestaat en indien dit het geval blijkt te zijn, de verzoekers op hun dwaling wijzen.

Anderzijds acht ik evenwel, dat ook, waar men tot deze wijze van uitvoering niet wenscht over te gaan, kan worden voorkomen dat verzoekers schade lijden, voor zoover bij hen zelven niet onwil of grove nalatigheid in het spel is. Men zou nl. op het voetspoor van zoovele gemeentebesturen, die in min of meer uitvoerige publicaties kort na het in werking treden der herzieningswet, belanghebbenden wezen op onderscheidene voor hen gewichtige bepalingen der herziene Drankwet, hun die overeenkomstig artikel 5, 2de lid, der Drankwet een vergunning willen vragen, kunnen raden, zich, vóór dat zij afstandsverklaringen overleggen, te vergewissen, of zij vallen in de termen van één der bepalingen van artikel 8 der wet; daarbij zou onder hun aandacht gebracht kunnen worden dat burgemeester en wethouders ook om andere redenen, dan vermeld in artikel 8, de vergunning kunnen weigeren, zoodat voor hen, wier omstandigheden bedenking kunnen doen rijzen, voorzichtigheid is aan te bevelen bij het opkoopen van vergunningen met het doel eene nieuwe vergunning te vragen.

Door het bestuur eener gemeente is mij voorts gevraagd, of het als geoorloofd mag worden beschouwd, dat wanneer op grond van afstandsverklaringen twee vergunningen zijn ingetrokken en het verzoek om vergunning van hem (A), die de verklaringen overlegden, is afgewezen, „een later aanvrager (B) zich „beroept op de verklaringen van afstand, door „A overgelegd, mits uit een schriftelijke ver„klaring van A blijkt, dat deze daarvoor is „schadeloos gesteld, althans er mede genoegen „neemt, dat B in zijne rechten treedt . . ."

Ik acht ook een dergelijke handelwijze niet in strijd met de wet, mits steeds — hetzij op de wijze, die bedoeld gemeentebestuur aangeeft, hetzij op andere wijze — blijke, dat het door de wet gewilde verband tusschen de afstandsverklaringen en het verzoek om een nieuwe vergunning bestaat.

Ik heb de eer Uw college te verzoeken, het bovenstaande ter kennis van de gemeentebesturen in Uw gewest te brengen.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*get.*) KUIPER.

—

25 *Februari* 1905. MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken, aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende bewijsstukken voor vrijstelling van militiedienst wegens broederdienst ex art. 48, 4°. en 5°., of ex art. 53, 2°. *b* en *c*, Militiewet 1901.

Ten vervolge op en met het oogmerk, vermeld in de voorlaatste zinsnede van mijn schrijven van 14 October 1904, afd. M. S., n°. 1433 M., heb ik de eer hiernevens aan U H.E.G. te doen toekomen afschrift van een brief van den Minister van Koloniën, d.d. 20 Februari 1905, litt. C, 1ste Bureau, n°. 25, het in margine aangeduid onderwerp betreffende. (1)

———

(1) Deze brief luidt:

Naar aanleiding van Uw brief d.d. 30 Juli 1904, n°. 1390 M., afd. M. S., heb ik de eer Uwer Excellentie mede te deelen, dat de maatregelen waarvan de wenschelijkheid in dat schrijven wordt betoogd, reeds sinds lang worden toegepast bij het uit den dienst ontslaan van militairen, behoorende tot het leger in Nederlandsch Oost- of West-Indië, dan wel tot de Koloniale reserve.

Hun, die wegens ongeschiktheid voor den militairen dienst ter zake van lichaams- of zielsgebreken den dienst bij het Oost-Indische leger of bij de Koloniale reserve verlaten, wordt als regel gagement toegekend, in welk geval hun geen paspoort, maar eene gagementsakte wordt uitgereikt benevens een extract-stamboek, waarin is aangeteekend, dat hun gagement is toegekend wegens lichaams- of zielsgebreken, met vermelding tevens of deze zijn ontstaan, hetzij door verwonding in den strijd bekomen, hetzij in en door den dienst, dan wel niet in en door den dienst. Voor de hoogst enkele gevallen, dat een militair den dienst moet verlaten wegens ongeschiktheid, ter zake van lichaamsgebreken, ontstaan door eigen moedwillige handelingen, of door ongeregeld gedrag — als wanneer hem geen gagement wordt toegekend — wordt hem een paspoort uitgereikt waarin van die oorzaak der lichaamsgebreken melding is gemaakt.

Zij, die wegens lichaams- of zielsgebreken den dienst bij de landmacht in West-Indië verlaten, en te dier zake gegageerd worden, erlangen eveneens een gagementsakte en een — ook ten opzichte van de oorzaak van die gebreken volledig ingevuld — extractstamboek. Aan hen, die wegens lichaams- of zielsgebreken uit den dienst bij de West-Indische landmacht worden ontslagen en geen recht op

De Minister van Staat, Minister van Oorlog, deelde mij, bij schrijven van 21 December 1904, VII afd., n°. 1, mede, dat zoowel uit de op te maken uittreksels uit het Stamboek, als uit de bewijzen van ontslag (paspoorten), betrekkelijk hen, die onder zijn Departement ressorteeren en uit den dienst zijn ontslagen wegens ziekelijke gesteldheid of gebreken, ook voortaan evenals tot dusver zal kunnen blijken, of de ziekte of het gebrek al dan niet door den dienst is bekomen.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
Voor den Minister,
De Secretaris-Generaal, (*get.*) DIJCKMEESTER.

—

28 *Februari* 1905. BESLUIT, tot schorsing van het besluit van den raad der gemeente *St. Laurens* van 28 Januari 1905 tot vaststelling van een verordening op het sluiten der vergunningslocaliteiten in die gemeente. S. 86.

Geschorst tot 1 *Juli* 1905.

—

28 *Februari* 1905. REGLEMENT *voor de inrichting en den werkkring van de Bijbank en de Agentschappen van de Nederlandsche Bank.*

Volgens bekendmaking door den Minister van Financiën is bij Koninklijk besluit van 28 Februari 1905, n°. 48, goedgekeurd het reglement voor de inrichting en den werkkring van de Bijbank en de Agentschappen van de Nederlandsche Bank, luidende:

AFDEELING I.

DE BIJBANK TE ROTTERDAM.

§ 1. *Algemeene Bepalingen.*

Art. **1.** De Bijbank te Rotterdam is een onderdeel van De Nederlandsche Bank en als zoodanig onderworpen aan de voorschriften van de Wet en de Statuten van De Nederlandsche Bank.

2. Het aantal der binnen het ressort der Bijbank te vestigen correspondentschappen, wordt door de Directie van De Nederlandsche Bank naar de bestaande behoefte geregeld.

3. Alle handelingen, door het Bestuur binnen de openbaar gemaakte grenzen zijner bevoegdheid gedaan, verbinden De Nederlandsche Bank jegens derden.

4. Het Bestuur bestaat uit een President, een Directeur en een Secretaris, te benoemen en te ontslaan door de Directie.

Waar in dit Reglement gesproken wordt van het Bestuur, wordt daaronder verstaan het Bestuur van de Bijbank; waar gesproken wordt van de Directie, wordt bedoeld de Directie van De Nederlandsche Bank.

5. Ieder lid van het Bestuur moet bij de aanvaarding zijner betrekking op het Register der Bank bekend staan als eigenaar van tien geheele aandeelen, die gedurende den tijd zijner functie niet van zijnen naam mogen worden afgeschreven. De bewijzen dezer aandeelen worden aan de Directie in bewaring gegeven.

6. De leden van het Bestuur zijn verplicht te Rotterdam te wonen. Geen lid van het Bestuur mag zich langer dan acht dagen uit Rotterdam verwijderen zonder schriftelijke toestemming van de Directie.

7. Ieder lid van het Bestuur is hoofdelijk aansprakelijk voor de schade, veroorzaakt door handelingen in strijd met de gegeven voorschriften, tenzij hij bewijzen kan daartoe niet te hebben medegewerkt, noch die te hebben kunnen voorkomen.

8. Het Bestuur is verantwoordelijk aan de Directie.

Te allen tijde zal aan de Directie of aan hem, die door deze daartoe schriftelijk is gemachtigd, dadelijk overlegging der waarden, boeken en papieren, tot de Bijbank behoorende, moeten plaats hebben. Ten minste tweemaal in den loop van elk boekjaar doet de Directie, zonder voorafgaande kennisgeving, door een tweetal harer leden, de kas, boeken, papieren en bergplaatsen der Bijbank op de plaats zelve onderzoeken en van hunne bevinding schriftelijk verslag geven.

9. Het Bestuur is verplicht toezicht te houden op de handelingen van de binnen het ressort der Bijbank aangestelde correspondenten, en ten minste eenmaal in den loop van elk boekjaar, zonder voorafgaande kennisgeving, eene verificatie te houden van de hun toevertrouwde verwisselingkas en van hun verder beheer, onverminderd de bevoegdheid der Directie tot het doen houden van rechtstreeksche verificaties harerzijds.

---

gagement kunnen doen gelden — om recht op gagement te verkrijgen, moeten zij ten minste acht effectieve jaren eerlijk en trouw hebben gediend — wordt een paspoort uitgereikt, waarin eveneens is vermeld, of die gebreken zijn ontstaan in den strijd, door of ter zake van het uitvoeren van gevorderden of bevolen dienst, dan wel niet door of ter zake van het uitvoeren van gevorderden of bevolen dienst.

Het bepaalde sub 4°. juncto 5°. van artikel 48 en sub 2°. *b*, juncto 2°. *c*, van artikel 53 van de militiewet 1901 heeft dus geene wijziging of aanvulling noodig gemaakt van de ten deze voor koloniale militairen bestaande voorschriften.

10. Stukken, aan derden af te geven, worden door twee leden van het Bestuur geteekend, met uitzondering van die stukken, waarop krachtens schriftelijke machtiging van de Directie met de teekening van één lid kan worden volstaan.

11. Geen lid van het Bestuur mag, tenzij de wet het vereischt, op stukken de Bijbank niet betreffende, zijne hoedanigheid van President, Directeur of Secretaris der Bijbank vermelden of doen vermelden.

12. Omtrent alle zaken, de Bank betreffende, wordt aan het Bestuur en de beambten geheimhouding opgelegd.

13. Het honorarium, in de gemeenschappelijke Vergadering van de Directie en van de Commissarissen van de Nederlandsche Bank te bepalen, bestaat uit:

1°. een vast jaarlijksch inkomen, uit te betalen bij driemaandelijksche termijnen;

2°. een toelage afhankelijk van de winsten, door de disconto- en beleening-operatiën der Bijbank verkregen, onder bijvoeging zoowel van de provisiën door de Bijbank verdiend, als van de zuivere baten, die haar handel in edel metaal en in buitenlandsche wissels heeft opgeleverd, en na aftrek der bij die operatiën onbetaald gebleven vorderingen.

14. De orde en wijze van uitoefening der werkzaamheden van het bestuur, in het bijzonder van die, welke betrekking hebben op de bewaring en de contrôle der onderscheidene waarden bij de Bijbank berustende, en op de contrôle der binnen het ressort van de Bijbank gevestigde correspondentschappen, worden bij huishoudelijk reglement vastgesteld, dat aan de goedkeuring der Directie wordt onderworpen.

§ 2. *Het Disconteeren.*

15. Om bij de Bijbank wisselbrieven en ander handelspapier te disconteeren, wordt een algemeene toelating van het Bestuur vereischt.

16. Te dien einde levert hij, die daartoe de bevoegdheid verlangt, een schriftelijk verzoke in, volgens verkrijgbaar gesteld formulier, de vereischte inlichtingen bevattende omtrent zijn persoon en zijn bedrijf.

De beslissing wordt aan den belanghebbende schriftelijk medegedeeld.

Deze mededeeling bevat alleen de al of niet verkregen toelating zonder verdere bijzonderheden.

17. Indien van de verkregen bevoegdheid tot disconteeren gedurende een jaar geen gebruik is gemaakt, wordt een nieuwe toelating gevorderd.

18. Iemand, die reeds bij een ander kantoor van De Nederlandsche Bank gelijke bevoegdheid verkregen heeft, mag niet tot het disconteeren worden toegelaten.

19. De toelating kan door het Bestuur en door de Directie te allen tijde worden ingetrokken. Hiervan wordt door het bestuur aan den belanghebbende ten spoedigste kennis gegeven.

20. De aanvragen om disconto worden bij de Bijbank ingeleverd volgens verkrijgbaar gesteld formulier, vóór een door het bestuur te bepalen uur.

De daarop genomen beslissing wordt op het aanvraagbiljet vermeld, en het biljet denzelfden dag aan den belanghebbende teruggegeven.

21. Den dag na de fiatteering, den Zondag en de daarmede bij de wet van 27 April 1904 (*Staatsblad* n°. 83) gelijkgestelde dagen niet medegerekend, kan het in disconto aangenomen papier worden aangeboden, vergezeld van een door den discontant geteekende kwitantie, volgens verkrijgbaar gesteld formulier.

De betaling heeft dadelijk plaats, nadat het bestuur den inhoud van de kwitantie en het aangeboden papier aan alle vereischten voldoende heeft bevonden.

22. De gedisconteerde wisselbrieven en ander handelspapier moeten aan de Bijbank geëndosseerd zijn, volgens de bepalingen van art. 134 van het Wetboek van Koophandel.

23. Tot het disconteeren van aflosbare of verschijnende schuldbrieven of rentebewijzen wordt geene voorafgaande algemeene toelating gevorderd.

Niettemin zal hij, die voor de eerste maal een disconto-aanvraag inlevert, die doen vergezeld gaan van een opgave, volgens verkrijgbaar gesteld formulier, de vereischte inlichtingen bevattende omtrent zijn persoon en bedrijf.

24. Van schuldbrieven en rentebewijzen worden slechts de zoodanige door de Bijbank aangenomen, welke daartoe door de Directie zijn aangewezen.

Bij die aanwijzing zal tevens worden opgegeven, of de teekening van den discontant op de stukken moet gevorderd worden.

25. Een goedgekeurde aanvraag om disconto vervalt, indien die niet binnen vijf dagen door den belanghebbende is afgedaan.

§ 3. *Het beleenen.*

26. Ten aanzien der soorten van effecten en goederen, welke in beleening kunnen genomen worden, gelden voor de Bijbank dezelfde regelen, die de directie als leid draad voor de Hoofdbank vaststelt.

27. Hij, die voor de eerste maal een beleening-aanvraag inlevert, zal die doen vergezeld gaan van gelijksoortige inlichtingen omtrent zijn persoon en bedrijf, als bij art. 23 voor de daar bedoelde disconteering is voorgeschreven.

28. De aanvragen om beleening worden bij de Bijbank ingeleverd, volgens verkrijgbaar gesteld formulier, vóór een door het Bestuur te bepalen uur.

De daarop genomen beslissing wordt op het aanvraagbiljet vermeld en het biljet denzelfden dag aan den belanghebbende teruggegeven.

29. Den dag na de fiatteering, den Zondag en de daarmede bij de wet van 27 April 1904 *Staatsblad* nº. 83) gelijkgestelde dagen niet medegerekend, kunnen de akten van beleening met de onderpanden en verder daarbij behoorende bescheiden worden aangeboden.

De betaling heeft dadelijk plaats, nadat het bestuur al de vereischte stukken in orde bevonden heeft.

30. De verhouding tusschen de beurswaarde van effecten en goederen en het te verstrekken beleening-bedrag wordt door de Directie bepaald.

Geen beleening op goederen, waren en koopmanschappen heeft plaats, tenzij een waardeering overgelegd zij, opgemaakt door een door het Bestuur goedgekeurden makelaar of deskundige.

Behalve deze waardeering kunnen daarenboven zoodanige bescheiden van den aanvrager worden verlangd, als noodig worden geacht om de waarde der te beleenen goederen te kunnen opmaken.

Het staat aan het Bestuur vrij ook monsters der in beleening aangeboden goederen te vorderen.

In den regel wordt bij beleening op goederen de overlegging van een door het Bestuur goedgekeurde polis van verzekering gevorderd. Alleen voor bepaaldelijk door de Directie aangeduide soorten van goederen kan vrijstelling dier verplichting verleend worden.

31. Indien de in beleening aangeboden goederen niet vatbaar zijn, om, hetzij in natura, hetzij door overgifte van sleutels, van door de Directie toegelaten cedullen, van Rijks-Entrepôtbewijzen of van andere als geldig erkende bewijzen in het bezit der Bijbank gesteld te worden, moet de aanvrager een derden persoon voorstellen, onder wiens bewaring de onderpanden zullen gesteld worden.

De afdoening der beleening heeft geen plaats vóór dat de door het Bestuur goedgekeurde bewaarder de schriftelijke verklaring heeft ingeleverd van de onderpanden te hebben overgenomen.

32. In beleening aangeboden specie wordt door het Bestuur nagezien en overgenomen in zakken door den geldopnemer met diens cachet verzegeld.

33. De bepalingen der artt. 30—32 zijn ook van toepassing op onderpanden, die in ruil of tot aanvulling van surplus worden aangeboden.

§ 4. *Handel in Goud en Zilver.*

34. De handel in goud en zilver geschiedt bij de Bijbank op gelijken voet als bij de Hoofdbank.

35. Door de Directie wordt aan het Bestuur een lijst medegedeeld der soorten van gemunt en ongemunt goud en zilver, welke zonder voorkennis der Directie voor de opgegeven prijzen en voorwaarden kunnen worden gekocht en verkocht.

36. Tot koop of verkoop van niet op de bedoelde lijst voorkomende soorten wordt voorafgaande goedkeuring van de Directie vereischt.

§ 5. *Assignatiën.*

37. Het Bestuur geeft op aanvraag, na ontvangst van waarde, assignatiën aan order af, met inachtneming van de ter zake door de Directie vast te stellen voorwaarden.

38. Van de afgifte eener assignatie wordt per post van denzelfden dag aan den betrokkene en aan de Directie advies gegeven.

39. Assignatiën afgegeven op de Bijbank, van wier afgifte geen advies is ontvangen of waarvan de laatste vervaldag is verstreken, mogen door het Bestuur niet betaald worden.

§ 6. *Rekening-Courant.*

40. Bij de Bijbank kunnen Rekeningen-Courant worden geopend.

De voorwaarden, waarop een Rekening-Courant geopend wordt, zijn dezelfde als bij de Hoofdbank.

41. In geen geval mag over meer beschikt worden dan waarvoor de rekening gecrediteerd staat, tenzij tegen voldoend onderpand van bij de Nederlandsche Bank beleenbare waarden, waarop onder de gewone regelen omtrent beleeningen, voor zoover die hier van toepassing kunnen zijn, een voorschot in Rekening-Courant is toegestaan.

§ 7. *Bewaarneming.*

42. De voorwaarden waarop de Bijbank zich met bewaarnemingen belast, zijn dezelfden als bij de Hoofdbank.

43. De dienst der bewaarnemingen bij de Bijbank wordt geregeld bij afzonderlijk regle-

ment, dat aan de goedkeuring der Directie wordt onderworpen.

§ 8. *Register der Aandeelhouders.*

44. Bij de Bijbank wordt het dubbel van het Register der Aandeelhouders in de Naamlooze Vennootschap „De Nederlandsche Bank" gehouden.

De bij de Hoofdbank plaats gehad hebbende overschrijvingen worden geboekt volgens de stukken door de Directie toegezonden.

§ 9. *Ontvangsten en Betalingen.*

45. Het Bestuur is belast met het opvorderen van alle inschulden binnen haar ressort vervallende.

Bij weigering van betaling zorgt het voor het nemen van die maatregelen, welke in elk bijzonder geval noodig mochten zijn.

46. Het neemt geen papier in betaling aan, dat niet dadelijk op de plaats zelve betaalbaar is, tenzij de Directie daartoe machtiging heeft verleend.

Papier, niet op de Bijbank getrokken noch bij de Bijbank betaalbaar gesteld, mag niet betaald worden zonder voorafgaande machtiging van de Directie.

47. De biljetten van De Nederlandsche Bank zijn op vertooning betaalbaar bij de Bijbank.

Aan aanvragen tot verwisseling van bankbiljetten tegen bankbiljetten, of van specie tegen bankbiljetten wordt zooveel mogelijk voldaan.

48. Geene verzendingen van waarden tusschen de Bijbank en de Agentschappen mogen plaats hebben, dan op aanschrijving van de Directie.

AFDEELING II.

DE AGENTSCHAPPEN VAN DE NEDERLANDSCHE BANK.

§ 1. *Algemeene Bepalingen.*

49. Door de Nederlandsche Bank worden Agentschappen gevestigd op die plaatsen, welke daartoe door de gemeenschappelijke vergadering van de Directie en van de Commissarissen zullen worden aangewezen.

In elke provincie zal ten minste een Agentschap gevestigd zijn.

Op besluit der gemeenschappelijke vergadering kunnen binnen het ressort van ieder Agentschap Sub-Agentschappen worden opgericht.

Al hetgeen in dit reglement zonder nadere aanwijzing omtrent de Agenten en Agentschappen is bepaald, geldt ook van de Sub-Agenten en Sub-Agentschappen.

50. De Agentschappen zijn onderdeelen van de Nederlandsche Bank en als zoodanig onderworpen aan de bepalingen der Wet en aan de Statuten der Bank.

De Sub-Agentschappen zijn tevens onderdeelen van de Agentschappen, binnen welker ressort zij zijn gelegen.

51. Het aantal der binnen het ressort van elk Agentschap te vestigen correspondentschappen wordt door de Directie naar de bestaande behoefte geregeld.

52. Alle handelingen, door de Agenten binnen de openbaar gemaakte grenzen hunner bevoegdheid gedaan, verbinden De Nederlandsche Bank jegens derden.

53. De Agenten worden door de Directie aangesteld en ontslagen, en ontvangen van deze hunne algemeene en bijzondere instructiën.

De Sub-Agenten ontvangen daarenboven bijzondere instructiën van de besturen der Agentschappen binnen welker ressort zij gevestigd zijn.

54. Indien de Directie het noodig oordeelt kunnen bij hetzelfde Agentschap twee Agenten worden aangesteld.

55. De Agenten moeten wonen ter plaatse waar het Agentschap is gevestigd en mogen zich van daar gedurende den tijd, waarop het kantoor geopend is, niet verwijderen zonder voorafgaande toestemming van de Directie.

56. Alvorens hunne betrekking te aanvaarden stellen de Agenten een zakelijken of persoonlijken borgtocht ten genoegen van de Directie.

57. De Agenten zijn verantwoordelijk aan de Directie.

Deze verantwoordelijkheid strekt zich voor de Agenten, binnen wier ressort Sub-Agentschappen zijn gevestigd, ook uit tot de instructiën door hen aan Sub-Agenten gegeven.

Waar twee Agenten werkzaam zijn, is ieder van hen hoofdelijk aansprakelijk voor de schade, veroorzaakt door handelingen in strijd met de gegeven voorschriften, tenzij hij bewijzen kan daartoe niet te hebben medegewerkt, noch die te hebben kunnen voorkomen.

58. De Agenten zijn verplicht toezicht te houden op de handelingen van de binnen het ressort van hun Agentschap aangestelde correspondenten, en ten minste eenmaal in den loop van elk boekjaar, zonder voorafgaande kennis geving, eene verificatie te houden van de hun toevertrouwde verwisselingkas en van hun verder beheer, onverminderd de bevoegdheid

der Directie tot het doen houden van rechtstreeksche verificaties harerzijds.

59. Te allen tijde zal aan de Directie of aan hem, die door deze daartoe schriftelijk is gemachtigd, dadelijk overlegging der waarden, boeken en papieren, tot het Agentschap behoorende, moeten plaats hebben.

Ten minste eenmaal in den loop van elk boekjaar zal bij ieder Agentschap een verificatie plaats hebben en daarvan proces-verbaal worden opgemaakt.

60. Alle handelingen van de Agentschappen, zoo met elkander als met de Bijbank, behalve die welke bij dit Reglement zijn aangewezen, of waartoe door de Directie uitdrukkelijk last wordt gegeven, zijn verboden.

61. De kantoren zijn dagelijks geopend, met uitzondering van den Zondag en de algemeen erkende Christelijke feestdagen.

62. Alle stukken het Agentschap betreffende worden door den Agent of door hem, die hem met goedkeuring van de Directie tijdelijk vervangt, in zijne hoedanigheid geteekend.

Alle kwitantiën en bank-assignatiën, uitgaande van een Sub-Agentschap, worden daarenboven geteekend door een beambte, daartoe door de Directie aangewezen. In vereeniging met dienzelfden beambte bewaart de Sub-Agent alle waarden.

Deze beambte is verantwoordelijk aan de Directie voor alle handelingen, die hem ingevolge dit artikel zijn opgedragen.

Van hem kan een voldoende zekerheid worden geëischt.

Op stukken het Agentschap niet betreffende mogen de Agenten, tenzij de wet het vereischt, hunne hoedanigheid van Agent niet vermelden, noch doen vermelden.

63. Indien twee Agenten bij hetzelfde Agentschap zijn aangesteld wordt beider handteekening gevorderd op de stukken aan derden af te geven, met uitzondering van de stukken, die krachtens schriftelijke machtiging der Directie slechts door één Agent behoeven te worden geteekend.

64. Omtrent alle zaken, de Bank betreffende, is aan de Agenten en hunne beambten geheimhouding opgelegd.

65. Het honorarium, in de gemeenschappelijke Vergadering van de Directie en van de Commissarissen van de Nederlandsche Bank te bepalen, bestaat uit:

1°. een vast jaarlijksch inkomen, uit te betalen bij driemaandelijksche termijnen;

2°. een toelage afhankelijk van de winsten, door de disconto- en beleening-operatiën van het Agentschap verkregen, onder bijvoeging van de provisiën door het Agentschap verdiend en na aftrek der bij die operatiën onbetaald gebleven vorderingen.

§ 2. *De Adviseurs.*

66. Bij ieder Agentschap kunnen naar gelang van omstandigheden één of meer Adviseurs worden aangesteld.

Zij worden door de Directie benoemd en ontslagen.

67. Zij kunnen zoo dikwerf als de Agent dit verlangt opgeroepen worden.

68. Zij moeten gehoord worden omtrent alle aanvragen, om tot het disconteeren of beleenen te worden toegelaten.

De aanvragen om disconto of beleening, welke door den Agent aangenomen of afgewezen mochten zijn, worden in de eerstvolgende bijeenkomst aan hen medegedeeld.

In die bijeenkomsten nemen zij inzage van de registers van bij het Agentschap aangenomen en afgewezen disconto- en beleeningaanvragen.

Zij zijn gehouden advies te geven omtrent alle zaken, waarover de Agent hun advies mocht inroepen.

69. Zij zijn verplicht aan de Directie alle inlichtingen te geven of opmerkingen mede te deelen, welke door de Directie mochten verlangd worden, of door hen in het belang der Bank of van het publiek nuttig mochten geoordeeld worden.

70. Omtrent alle zaken de Bank betreffende, zijn de Adviseurs tot geheimhouding verplicht.

71. Aan de Adviseurs wordt door de Directie een vergoeding voor tijdverlies toegekend.

§ 3. *Het Disconteeren.*

72. Om bij een Agentschap wisselbrieven en ander handelspapier te disconteeren, wordt een algemeene toelating van de Directie vereischt.

73. Te dien einde levert hij, die daartoe de bevoegdheid verlangt, een schriftelijk verzoek in, volgens verkrijgbaar gesteld formulier, de vereischte inlichtingen bevattende omtrent zijn persoon en zijn bedrijf.

Dit verzoek wordt door den Agent, vergezeld van zijn advies en van dat der Adviseurs, aan de Directie opgezonden.

Indien het verzoek is ingediend bij een Sub-Agentschap, ressorteerende onder een Agentschap, wordt het advies van den Agent daaraan toegevoegd.

De beslissing wordt aan den belanghebbende door den Agent schriftelijk medegedeeld.

Deze mededeeling bevat alleen de al of niet

verkregen toelating zonder verdere bijzonderheden.

74. Indien van de verkregen bevoegdheid tot disconteeren gedurende een jaar geen gebruik is gemaakt, wordt een nieuwe toelating gevorderd, die alsdan door den Agent in overleg met den Adviseur of de Adviseurs kan worden verleend behoudens kennisgeving aan de Directie.

75. Iemand, die reeds bij een ander kantoor van De Nederlandsche Bank gelijke bevoegdheid verkregen heeft, mag niet tot het disconteeren worden toegelaten.

76. De toelating kan door de Directie te allen tijde ingetrokken worden. Van die intrekking wordt door den Agent aan den belanghebbende ten spoedigste kennis gegeven.

77. De aanvragen om disconto worden bij het Agentschap ingeleverd, volgens verkrijgbaar gesteld formulier, vóór een door den Agent te bepalen uur.

De daarop genomen beslissing wordt op het aanvraagbiljet vermeld, en het biljet denzelfden dag aan den belanghebbende teruggegeven.

Geschiedt de aanvrage bij een Sub-Agentschap, zoo kan de teruggave plaats hebben op den volgenden dag.

78. Den dag na de fiatteering der aanvragen, den Zondag en de daarmede bij de wet van 17 April 1904 (*Staatsblad* n°. 83) gelijkgestelde dagen niet medegerekend, kan het in disconto aangenomen papier worden aangeboden, vergezeld van een door den discontant geteekende kwitantie, volgens verkrijgbaar gesteld formulier.

De betaling heeft dadelijk plaats, nadat de Agent den inhoud van de kwitantie en het aangeboden papier aan alle vereischten voldoende heeft bevonden.

79. De gedisconteerde wisselbrieven en ander handelspapier moeten aan het Agentschap geëndosseerd zijn, volgens de bepalingen van art. 134 van het Wetboek van Koophandel.

80. Tot het disconteeren van aflosbare of verschijnende schuldbrieven of rentebewijzen wordt geene voorafgaande algemeene toelating gevorderd.

Niettemin zal hij, die voor de eerste maal een disconto-aanvraag inlevert, die doen vergezeld gaan van een opgave volgens verkrijgbaar gesteld formulier, de vereischte inlichtingen bevattende omtrent zijn persoon en zijn bedrijf.

81. Van schuldbrieven en rentebewijzen worden slechts de zoodanige door het Agentschap aangenomen, welke daartoe door de Directie zijn aangewezen.

Bij die aanwijzing zal tevens worden opgegeven, of de teekening van de discontant op de stukken moet gevorderd worden.

82. Een goedgekeurde aanvraag om disconto vervalt, indien die niet binnen vijf dagen door den belanghebbende is afgedaan.

83. De Agenten mogen geen disconto van zichzelven aannemen.

De daartoe strekkende aanvragen moeten bij de Hoofdbank ingeleverd worden.

§ 4. *Het Beleenen.*

84. Ten aanzien der soorten van effecten en goederen, welke in beleening kunnen genomen worden, ontvangt elk Agent zijne bijzondere instructie.

85. Hij, die voor de eerste maal een beleening-aanvraag inlevert, zal die doen vergezeld gaan van gelijksoortige inlichtingen omtrent zijn persoon en bedrijf, als bij art. 80 voor de daar bedoelde disconteering is voorgeschreven.

86. De aanvragen om beleening worden bij het Agentschap ingeleverd, volgens verkrijgbaar gesteld formulier, vóór een door den Agent te bepalen uur.

De daarop genomen beslissing wordt op het aanvraagbiljet vermeld en het biljet denzelfden dag aan den belanghebbende teruggegeven.

87. De dag na de fiatteering der aanvragen, den Zondag en de daarmede bij de wet van 27 April 1904 (*Staatsblad* n°. 83) gelijkgestelde dagen niet medegerekend, kunnen de akten van beleening met de onderpanden en verder daarbij behoorende bescheiden worden aangeboden.

De betaling heeft dadelijk plaats, nadat de Agent al de vereischte stukken in orde bevonden heeft.

88. De verhouding tusschen de beurswaarde van effecten en goederen en het te verstrekken beleening-bedrag wordt door de Directie bepaald.

Geen beleening op goederen, waren en koopmanschappen, heeft plaats, tenzij een waardeering overgelegd zij, opgemaakt door een door de Directie goedgekeurden makelaar of deskundige.

Behalve deze waardeering kunnen daarenboven zoodanige bescheiden van den aanvrager worden verlangd, als noodig worden geacht om de waarde der te beleenen onderpanden te kunnen opmaken.

Het staat den Agent vrij ook monsters der in beleening aangeboden goederen te vorderen.

In den regel wordt bij beleening op goederen de overlegging van een door de Directie goedgekeurde polis van verzekering gevorderd. Al-

leen voor bepaaldelijk door de Directie aangeduide soorten van goederen kan vrijstelling dier verplichting verleend worden.

89. Indien de in beleening aangeboden goederen niet vatbaar zijn om, hetzij in natura, hetzij door overgifte van sleutels, van door de Directie toegelaten cedullen, van Rijks-Entrepôt-bewijzen of van andere als geldig erkende stukken in het bezit van het Agentschap gesteld te worden, moet de aanvrager een derden persoon voorstellen, onder wiens bewaring de onderpanden zullen gesteld worden.

De afdoening der beleening heeft geen plaats vóór dat de bewaarder de schriftelijke verklaring heeft ingeleverd van de onderpanden te hebben overgenomen.

90. Als bewaarders van onderpanden mogen slechts zij worden toegelaten, die als zoodanig door de Directie zijn goedgekeurd.

91. In beleening aangeboden specie wordt door den Agent nagezien en overgenomen in zakken door den geldopnemer met diens cachet verzegeld.

92. De bepalingen der artt. 81—91 zijn ook van toepassing op onderpanden, die in ruil of tot aanvulling van surplus worden aangeboden.

93. De Agenten mogen geen beleening van zichzelven aannemen. De daartoe strekkende aanvragen moeten bij de Hoofdbank ingeleverd worden.

§ 5. *Handel in Goud en Zilver.*

94. Ten aanzien van den handel in goud en zilver ontvangt elke Agent van de Directie zijne bijzondere instructie.

95. Geen koop of verkoop kan zonder voorkennis van de Directie door den Agent plaats hebben, tenzij van bepaalde soorten tot welker koop of verkoop hij de bevoegdheid verkregen heeft.

§ 6. *Assignatiën.*

96. Ieder Agentschap geeft op aanvraag, na ontvangst van waarde, assignatiën aan order af, met inachtneming van de ter zake door de Directie vast te stellen voorwaarden.

97. Van de afgifte eener assignatie wordt per post van denzelfden dag aan den betrokkene en aan de Directie advies gegeven.

98. Assignatiën afgegeven op een Agentschap van wier afgifte geen advies is ontvangen of waarvan de laatste vervaldag is verstreken, mogen door den betrokkene niet betaald worden.

§ 7. *Rekening-Courant.*

99. Bij ieder Agentschap kunnen Rekeningen-Courant worden geopend.

De voorwaarden waaronder dit kan geschieden worden door de Directie bekend gemaakt.

100. In geen geval mag over meer beschikt worden, dan waarvoor de rekening gecrediteerd staat, tenzij tegen voldoend onderpand van bij De Nederlandsche Bank beleenbare waarden, waarop, onder de gewone regelen omtrent beleeningen, voor zoover die hier van toepassing kunnen zijn, een voorschot in Rekening-Courant is toegestaan.

§ 8. *Bewaarneming.*

101. De Agenten zijn verplicht hunne tusschenkomst te verleenen voor den dienst der bewaarnemingen volgens de voorschriften der Directie.

102. Gesloten bewaargevingen zijn slechts toegestaan bij de Agentschappen waar de gelegenheid daartoe door de Directie is opengesteld.

103. Open bewaargevingen worden, behalve door de Bijbank, alleen door de Hoofdbank aangenomen.

Bij alle Agentschappen en Sub-Agentschappen bestaat echter gelegenheid tot het doen opzenden naar de Hoofdbank of de Bijbank van effecten in open bewaargeving door indiening van een aanvraag volgens kosteloos verkrijgbaar formulier.

104. De Agenten zijn verplicht de stukken, coupons, dividend-bewijzen en talons, benevens de nummers en waarde na te zien, en met de opgave in de aanvraag te vergelijken, een en ander in tegenwoordigheid van den bewaargever.

Na accoordbevinding moeten de door de Agenten overgenomen stukken onverwijld naar de Hoofdbank of de Bijbank worden opgezonden.

§ 9. *Ontvangsten en Betalingen.*

105. De Agenten zijn belast met het opvorderen van alle inschulden, binnen hun ressort vervallende.

Bij weigering van betaling zorgen zij voor het nemen van die maatregelen, welke in ieder bijzonder geval noodig mochten zijn.

106. Zij nemen geen papier in betaling, dat niet dadelijk op de plaats zelve betaalbaar is, tenzij de Directie daartoe vooraf machtiging hebbe verleend.

Papier, niet op het Agentschap getrokken noch bij het Agentschap betaalbaar gesteld, mag niet betaald worden zonder voorafgaande machtiging van de Directie.

107. De biljetten van De Nederlandsche Bank zijn op vertooning betaalbaar bij de

Agentschappen voor zooverre de specie-kas de betaling toelaat.

Bij onvoldoende specie-kas wordt de betaling niet langer uitgesteld dan noodig is om specie van de Hoofdbank te bekomen.

Aan aanvragen tot verwisseling van bankbiljetten tegen bankbiljetten of van specie tegen bankbiljetten wordt zooveel mogelijk voldaan.

108. Geene verzendingen van waarden tusschen de Agentschappen onderling en tusschen de Agentschappen en de Bijbank mogen plaats hebben, dan op aanschrijving van de Directie.

Deze bepaling heeft echter geen betrekking op verzendingen tusschen een Sub-Agentschap en het Agentschap binnen welks ressort het is gelegen.

Aldus vastgesteld in de Gemeenschappelijke Vergadering van de Directie en Commissarissen van De Nederlandsche Bank gehouden te Amsterdam, den 30sten Januari 1905.

—

3 *Maart* 1905. BESLUIT, ter vervanging, voor zooveel het consulaire ressort het Rijk *Siam* betreft, van de bij Koninklijk besluit van 19 September 1872 (*Staatsblad* n°. 92) vastgestelde tarieven van gerechtskosten door nieuwe. S. 87.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de gemeenschappelijke voordracht van Onze Ministers van Buitenlandsche Zaken en van Justitie, van den 5den December 1904, Directie van het Protocol, n°. 14126 en van den 24sten November 1904, 1ste Afdeeling C n°. 142;

Overwegende, dat het noodig is, ter nadere uitvoering van artikel 28 der wet van 25 Juli 1871 (*Staatsblad* n°. 91), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 16 December 1888 (*Staatsblad* n°. 204), de bij Koninklijk besluit van den 19den September 1872 (*Staatsblad* n°. 92) vastgestelde tarieven van de gerechtskosten, zoo in burgerlijke als in strafzaken, voor zooveel betreft het consulaire ressort het Rijk Siam, te vervangen door nieuwe tarieven;

Den Raad van State gehoord (advies van den 24sten Januari 1905, n°. 72);

Gelet op het nader gemeenschappelijk rapport van Onze voormelde Ministers, van den 10den Februari 1905, Directie van het Protokol, n°. 1264 en van den 16den Februari 1905, 1ste Afdeeling C, n°. 369;

Hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Met intrekking van het bovengenoemd besluit, voor zooverre betreft het consulaire ressort het Rijk *Siam*, voor dat ressort vast te stellen de navolgende tarieven van de gerechtskosten, zoo in burgerlijke als in strafzaken.

HOOFDSTUK I.

TARIEF VAN GERECHTSKOSTEN IN BURGERLIJKE ZAKEN.

TITEL I.

Van de consulaire ambtenaren en van de griffiers.

Art. **1.** De consulaire ambtenaren kunnen ten laste der belanghebbenden in rekening brengen voor alle vacatiën tot het verrichten der buitengerechtelijke handelingen, hun opgedragen bij artikel 35 der bovengenoemde wet, *f* 7.—.

Indien onderscheidene der in het voormelde artikel aangeduide werkzaamheden betrekking hebben tot denzelfden persoon, boedel of zaak, en vatbaar zijn om op denzelfden dag te worden verricht, wordt daarvan slechts ééne acte opgemaakt, en indien die werkzaamheden binnen den tijd van drie uren na den aanvang der vacatie zijn verricht, is daarvoor niet meer dan ééne vacatie verschuldigd.

Ingeval die onderscheiden werkzaamheden meer tijd dan drie uren vereischen, is voor ieder volgend uur of gedeelte daarvan verschuldigd *f* 2.—, zonder dat echter in eenig geval de som van *f* 12.— te boven gegaan kan worden.

Voor alle vacatiën tot het verrichten der aan de consulaire ambtenaren bij de wet opgedragen werkzaamheden bij verzegelingen, ontzegelingen, boedelbeschrijvingen en boedelscheidingen, kunnen zij in rekening brengen *f* 10.—.

Indien de vacatie langer duurt dan drie uren, is hun voor ieder volgend uur of gedeelte daarvan bovendien verschuldigd *f* 8.—, zonder dat echter meer dan *f* 20.— op één dag mag worden berekend.

2. Wanneer er door den consulairen ambtenaar vacatieloon berekend wordt, is hij verplicht, op straffe van verbeurte van het hem toekomende loon, den duur van den besteden tijd of het bedrag van het berekende loon in de acte zelve uit te drukken.

3. Aan de griffiers is verschuldigd:

a. Voor het opmaken van het proces-verbaal, bedoeld in art. 48, laatste lid, der wet van 25 Juli 1871 (*Staatsblad* n°. 91), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 16 December 1888 (*Staatsblad* n°. 204), *f* 2.25.

Dit recht wordt voldaan door de partij die de verklaring aflegt.

b. Voor de aanteekening op het audientieblad van het in eene zaak op iedere terechtzitting verhandelde, *f* 0.75.

Dit recht wordt voldaan door iedere partij. Personen, welke een gelijk belang bij eene zaak hebben, worden slechts als ééne partij aangemerkt.

Buiten het geval van art. 54, 2de lid, der wet van 25 Juli 1871 (*Staatsblad* n°. 91), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 16 December 1888 (*Staatsblad* n°. 204), betaalt iedere partij aan den griffier voor de van hare conclusiën te houden aanteekening *f* 2.—.

c. Wegens recht van redactie:

1°. Van een interlocutoir of praeparatoir vonnis, van voorloopige beschikkingen op requesten aan de consulaire ambtenaren of de consulaire rechtbanken, *f* 2.25.

Onder praeparatoire vonnissen worden niet begrepen eenvoudige uitstellen ter terechtzitting of het enkel verleenen van verstek.

2°. Van een eindvonnis of beschikking op request, *f* 4.50.

3°. Van een proces-verbaal van getuigenverhoor:

van één getuige, *f* 2.25;

voor elken getuige daarboven, *f* 0.90.

4°. Van een proces-verbaal wegens het hooren op vraagpunten, *f* 4.50.

5°. Van alle processen-verbaal, welke door hen volgens de wet moeten worden opgemaakt, *f* 8.—; met bepaling dat, indien zij meer dan 1200 lettergrepen bevatten, voor elke 300 lettergrepen daar te boven is verschuldigd *f* 0.75.

Dit recht wordt voldaan door de partij, welke de zaak vervolgt, of te wier verzoeke de verrichting heeft plaats gehad.

De rechten, vermeld onder *a*, *b* en *c* van dit artikel, zijn niet verschuldigd in rechtszaken, waarin de vordering slechts *f* 25.— of minder bedraagt.

d. Van eedsafleggingen en andere verrichtingen, die geen gevolg zijn van eenig rechtsgeding en waarvan geene afzonderlijke acte of proces-verbaal wordt opgemaakt, wordt door den belanghebbende voor de aanteekening op het audientieblad voldaan *f* 1.50; indien daarvan eene afzonderlijke acte of proces-verbaal wordt opgemaakt, heeft er geene aanteekening op het audientieblad plaats.

e. Voor het aanteekenen van een ter kanselarij van het consulaat overgebrachte acte of exploit, in de gevallen waarin de wet dit vordert, mitsgaders van de afgifte van zoodanige acte of exploit en van de processtukken, *f* 0.75.

f. In de gevallen waarin aan de consulaire ambtenaren het berekenen van een vacatieloon is toegestaan en waarbij de tegenwoordigheid van den griffier vereischt wordt, berekent deze voor de minuut der acte of van het proces-verbaal drie vijfden van het vacatieloon van den consulairen ambtenaar.

Voor de minuut van elke andere akte of proces-verbaal, ter kanselarij van het consulaat verleden, en voor de inschrijving of overschrijving eener acte aldaar, berekent de griffier *f* 2.50, met bepaling dat, indien zij meer dan 1200 lettergrepen bevat, voor elke drie honderd lettergrepen daar te boven is verschuldigd *f* 0.75.

g. Voor oproepingen bij circulaire-brieven, per brief *f* 0.75.

h. Voor het geven van inzage aan de belanghebbenden van ter griffie nedergelegde stukken of van in de openbare registers ingeschreven acten, *f* 1.— voor ieder uur, de gedeelten voor een vol uur gerekend.

i. voor het nazoeken in het archief van stukken, waarvan geene grossen of afschriften, worden aangevraagd, *f* 1.50 voor het aangewezen jaar.

Indien geen of meer dan één jaar is aangewezen, *f* 1.50 voor het eerste en *f* 0.75 voor ieder ander jaar, waarvan de nazoeking plaats heeft.

Voor het nazoeken van stukken gedurende het loopende jaar mag geene belooning gevorderd worden.

k. Voor het in ontvang nemen, bewaren en weder afgeven van ter griffie overgebrachte gelden of geldswaarde hebbend papier, van sommen beneden de *f* 500 een half ten honderd, van het meerdere tot *f* 1000 een vierde ten honderd en van het bedrag boven de *f* 1000 een achtste ten honderd in het jaar, met dien verstande dat, zoo de gelden of het papier zes maanden of korter bewaard worden, de helft der belooning verschuldigd is.

l. Voor de legalisatie van een of meer handteekeningen op dezelfde acte, *f* 0.75.

m. Voor protesten van non-acceptatie of non-betaling van wissels, orderbiljetten en dergelijke (copie en overschrijving op het register daaronder begrepen), *f* 7.— en voor acten van interventie aan den voet der protesten, *f* 2.—.

Voor iederen getuige bij een protest, *f* 0.75.

4. Als schrijfloon van alle stukken, door de griffiers uitgegeven, wordt door hen in rekening gebracht voor elke bladzijde gewoon

papier, houdende 20 regels, elk van acht of tien lettergrepen of gedeelten daarvan, *f* 0.75.

De gronden en motieven van de door partijen genomen conclusiën worden in de grosse en afschriften der vonnissen niet overgenomen.

5. De griffiers zijn, op straffe van verbeurte van de hun toekomende rechten of beloonningen, verplicht om in dorso van alle door hen afgegeven stukken het bedrag daarvan afzonderlijk aan te teekenen.

TITEL II.

Van de deurwaarders.

6. Aan de deurwaarders is verschuldigd voor het doen van ieder exploit van welken aard ook, wanneer zij niet elders afzonderlijk zijn vermeld, *f* 2.25.

Eene gelijke som is hun verschuldigd voor het opmaken van ieder exploit, indien zij daarmede belast zijn geweest.

Voor schrijfloon, zoowel van het origineel als van elk afschrift, genieten zij voor elke drie honderd lettergrepen *f* 0.60.

7. Indien eenige acte, exploit of eenig ander stuk wordt aangeplakt, afgekondigd of in een dagblad aangekondigd, rekenen de deurwaarders boven het salaris, hun bij het vorig artikel toegestaan, voor ieder dezer bemoeienissen *f* 1.— voor ieder stuk, waaromtrent een der hierboven vermelde werkzaamheden heeft plaats gehad.

8. Aan de deurwaarders is verschuldigd:

a. Voor protesten van non-acceptatie of nonbetaling van wissels, orderbiljetten en dergelijke, mitsgaders voor acten van interventie aan den voet der protesten, het recht den griffiers toegekend bij art. 3, litt. *m*.

Voor iederen getuige bij een protest, *f* 0.75.

b. Voor het proces-verbaal van gijzeling en de acte van ingevangenisstelling van eenen schuldenaar, daaronder begrepen de schadeloosstelling der twee den deurwaarder vergezellende getuigen, mitsgaders de afschriften, *f* 25.—.

c. Voor afschriften van alle stukken, welke bij de exploiten worden overgegeven, voor zooverre die door de deurwaarders zijn vervaardigd en geteekend geworden, voor elke 300 lettergrepen of gedeelten daarvan *f* 0.75.

9. Voor elke aan de deurwaarders wettiglijk opgedragen werkzaamheid, voor zooverre daaromtrent elders niet is voorzien, is hun verschuldigd *f* 4.50.

Ingeval zoodanige werkzaamheid langer duurt dan drie uren, is voor ieder volgend uur of gedeelte daarvan verschuldigd *f* 1.50.

Voor ieder der getuigen, die bij zoodanige werkzaamheid vereischt wordt, is verschuldigd *f* 0.75.

10. De deurwaarder berekent voor de oproeping van iedere zaak ter rolle, met uitzondering echter van die zaken, waarin de vordering slechts *f* 25.— of minder bedraagt *f* 1.—.

De deurwaarders mogen bij comparitiën voor den consulairen ambtenaar of de consulaire rechtbank gelijk emolument als voor de oproeping eener zaak ter rolle vorderen van de partij, te wier verzoeke de comparitie wordt gehouden.

Indien de comparitie ambtshalve plaats heeft, wordt deze belooning door de belanghebbenden ieder voor een gelijk aandeel voldaan.

TITEL III.

Van de bewaarders, deskundigen, getuigen, enz.

11. Aan den gestelden bewaarder over in beslag genomen of verzegelde goederen wordt, wanneer hij geen medebewoner is van het huis of de plaats waar de inbeslagneming of verzegeling heeft plaats gehad, noch zelf bij de bewaring daarvan belang heeft, nog daarmede in eene andere betrekking is belast, voor iederen dag, kost en onderhoud daaronder begrepen, toegelegd per dag *f* 4.50.

Indien een medebewoner van het huis of de plaats waar de inbeslagneming of verzegeling heeft plaats gehad, die zelf bij de bewaring daarvan geen belang heeft en daarmede in geene andere betrekking is belast, tot bewaarder over de in beslag genomen of verzegelde goederen wordt gesteld, wordt aan dezen daarvoor toegekend per dag *f* 2.00.

12. Aan deskundigen en aan de personen, bedoeld in de artikelen 58 en 59 der wet van 25 Juli 1871 (*Staatsblad* n°. 91), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 16 December 1888 (*Staatsblad* n°. 204), de beide laatstgenoemden voor zooverre zij geen lid zijn van de consulaire rechtbank, wordt toegelegd een vacatiegeld, geëvenredigd aan hunnen maatschappelijken stand, beroep en het belang der verrichting, ter beoordeeling van den consulairen ambtenaar of de consulaire rechtbank, welke het onderzoek of de verrichting heeft bevolen, doch niet hooger dan *f* 20.— voor iedere vacatie van een uur, tot de aan hen opgedragen werkzaamheden besteed.

Het gedeelte van een uur wordt voor een geheel gerekend.

13. Voor de eedsaflegging door de personen, bedoeld in het vorig artikel, mitsgaders voor de overbrenging van het proces-verbaal van

het onderzoek van deskundigen ter kanselarij van het consulaat wordt eene vacatie geleden.

14. Aan getuigen, voor den rechter verschenen tot het afleggen van getuigenis of tot het geven van inlichtingen, wordt almede, naar mate van hunnen maatschappelijken stand en beroep, in verband met hunne dagelijksche verdiensten, voor zoover die in aanmerking behooren te komen, eene schadeloosstelling toegelegd voor elken dag, dat hunne tegenwoordigheid wordt vereischt.

Het minimum is van *f* 1.50 en het maximum van *f* 10.— per dag, gedeelten van dagen voor geheele dagen gerekend.

15. In de gevallen, waarin de partijen, ten gevolge van eene rechterlijke uitspraak, tot het doen eener reis verplicht zijn, worden de kosten, daardoor veroorzaakt, gebracht ten laste van de in de kosten veroordeelde partij, overeenkomstig de daarvan door den rechter te doene begrooting.

Slotbepaling.

16. In alle burgerlijke zaken, waarin bij dit besluit aan de consulaire ambtenaren, griffiers of deurwaarders eenige rechten of belooningen worden toegekend of waarin door hen uitschotten moeten worden geleden, zijn zij bevoegd van de belanghebbenden, hetzij bij den aanvang, hetzij gedurende den loop dier werkzaamheden te vorderen het storten van een voldoend voorschot ter bestrijding dier aan hen toe te komen rechten en belooningen of door hen te doene uitschotten.

HOOFDSTUK II.

TARIEF VAN GERECHTSKOSTEN IN STRAFZAKEN.

TITEL I.

Van de griffiers.

17. Voor extracten, grossen en afschriften kunnen de griffiers de volgende belooningen in rekening brengen:

a. voor ieder extract uit vonnissen, registers of andere stukken, een vast recht van *f* 0.75;

b. als schrijfloon voor grossen of afschriften voor elke bladzijde houdende 20 regels, elk van acht tot tien lettergrepen, *f* 0.60.

18. Aan den voet der stukken, die per bladzijde worden berekend, werdt door de griffiers, op straffe van verbeurte van de hun toekomende rechten of belooningen, het bedrag daarvan afzonderlijk aangeteekend.

19. De grossen, afschriften en extracten worden door de consulaire ambtenaren voor gezien geteekend en met uitzondering van de stukken die de partijen te hunnen koste hebben verzocht, aangeteekend in een te houden register, waarin tevens wordt vermeld het getal bladzijden van het stuk, indien de belooning per bladzijde moet worden berekend. De in te dienen declaratiën worden met dat register vergeleken.

20. Geene kosten worden in rekening gebracht voor de door de griffiers op te maken en bij de processtukken te voegen inventaris, evenmin als voor het geven van inzage van ter griffie nedergelegde stukken of van de in de openbare registers ingeschreven acten, noch voor het doen van nazoekingen of het geven van inlichtingen, het opmaken van staten, het vervaardigen van minuten en andere verrichtingen van dergelijken aard.

TITEL II.

Van de deurwaarders.

21. Wegens het doen van exploiten is aan de deurwaarders verschuldigd:

a. voor het origineel van ieder gedaan exploit *f* 1.50;

b. voor ieder afgegeven afschrift *f* 0.75.

Het schrijfloon is hieronder begrepen.

Slechts één origineel wordt toegestaan, indien dezelfde acte door denzelfden deurwaarder wordt beteekend aan meer personen.

22. Voor de uitvoering van rechterlijke bevelen van medebrenging en gevangenneming van beklaagden of veroordeelden, mitsgaders van medebrenging van getuigen is aan de deurwaarders verschuldigd *f* 7.50.

Het exploit van beteekening en het afschrift van het bevel, vonnis of arrest is onder dit salaris begrepen.

23. Voor afschriften van stukken, welke bij de exploiten worden overgegeven, voor zooverre die door de deurwaarders zijn vervaardigd en geteekend, is voor elke 300 lettergrepen of gedeelten daarvan verschuldigd *f* 0.60.

24. Aan de deurwaarders is verschuldigd voor de uitvoering van den lijfsdwang, daaronder begrepen het proces-verbaal van gijzeling en de acte van ingevangenisstelling, het schrijfloon daarvan en het salaris der getuigen *f* 15.—.

25. Voor elke aan de deurwaarders wettiglijk opgedragen werkzaamheid, voor zooverre daaromtrent elders niet is voorzien, is hun verschuldigd *f* 3.50.

Ingeval zoodanige werkzaamheid langer duurt dan drie uren, is voor ieder volgend uur of gedeelte daarvan verschuldigd *f* 1.—.

Voor ieder der getuigen, die bij zoodanige werkzaamheid vereischt wordt, is verschuldigd *f* 0.75.

26. Door de consulaire ambtenaren wordt een register gehouden van de exploiten en de verdere gerechtelijke verrichtingen, die door hen aan de deurwaarders zijn opgedragen, in welk register onder anderen wordt vermeld de dagteekening der verrichtingen, het feit ter zake waarvan is vervolgd, de aard van het stuk, het getal origineelen en afschriften en het getal bladzijden der overgegeven stukken.

De in te dienen declaratiën worden met dat register vergeleken.

TITEL III.

Van de bewaarders, deskundigen, getuigen, enz.

27. Op den gestelden bewaarder over in beslag genomen vee of over verzegelde of in beslag genomen goederen is van toepassing artikel 11.

28. In beslag genomen aan bederf onderhevige goederen en levend vee, indien een of ander niet aan den eigenaar kan worden teruggegeven, kunnen op machtiging van den consulairen ambtenaar, binnen wiens ressort van de zaak moet worden kennis genomen, worden verkocht vóór dat de zaak bij eindvonnis is beslist.

De verkoop geschiedt in het openbaar volgens plaatselijke gebruiken, ten ware de consulaire ambtenaar, wegens de geringe waarde der voorwerpen, machtiging verleene tot onderhandschen verkoop.

De opbrengst wordt gestort ter griffie van het consulaat.

29. Aan den tolk, bedoeld bij art. 88 der wet van 25 Juli 1871 (*Staatsblad* n°. 91), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 16 December 1888 (*Staatsblad* n°. 204), en aan den arts of heelmeester, bedoeld bij art. 91 dier wet, en in het algemeen aan alle overige deskundigen wordt toegelegd een vacatiegeld, geëvenredigd aan hunnen maatschappelijken stand, beroep en het belang der verrichting, ter beoordeeling van den consulairen ambtenaar of de consulaire rechtbank, welke het onderzoek of de verrichting heeft bevolen, doch niet lager dan *f* 1.50 en niet hooger dan *f* 20.— voor iedere vacatie van één uur tot de aan hen opgedragen werkzaamheden besteed.

De artikelen 12, 2de lid, en 13 zijn ten deze van toepassing.

30. Kosten voor benoodigdheden, tot het onderzoek vereischt, worden in rekening geleden hetzij aan de deskundigen, hetzij aan de leveranciers, of aan hem die de kosten heeft voorgeschoten.

Daaronder zijn niet begrepen de kosten, die voortspruiten uit het aankoopen, het gebruik, de beschadiging of het onbruikbaar worden van werktuigen en gereedschappen.

31. Ingeval voor het begraven van een lijk, dat op rechterlijk gezag is geschouwd, noch door naastbestaanden, erfgenamen of executeurs-testamentair, noch door armbesturen wordt gezorgd, wordt daarin door den consulairen ambtenaar ten koste van het Rijk voorzien.

32. Voor schriftelijke vertalingen is verschuldigd voor iedere bladzijde van twintig regels, elk van acht tot tien lettergrepen of gedeelten daarvan *f* 2.—.

33. Aan getuigen, voor den rechter verschenen tot het afleggen van getuigenis of tot het geven van inlichtingen, wordt wegens schadeloosstelling voor tijdverzuim toegeschat eene vergoeding overeenkomstig het bepaalde bij artikel 14, met dien verstande, dat die vergoeding in geen geval meer dan *f* 5.— per dag bedraagt.

34. De kosten van gekozen of ambtshalve toegevoegde raadslieden of verdedigers komen in geen geval ten koste van den Staat.

TITEL IV.

Van de vereffening der kosten.

35. De kosten van vervoer en verpleging van beklaagden en veroordeelden, mitsgaders de kosten van overbrenging van overtuigingstukken binnen de consulaire ressorten worden door den consulairen ambtenaar voorgeschoten.

36. De kosten, door den consulairen ambtenaar naar aanleiding van dit tarief voorgeschoten, worden door hem, bij gewone declaratie aan het Departement van Justitie, door tusschenkomst van het Departement van Buitenlandsche Zaken, in rekening gebracht.

Die declaratiën vereischen tot staving harer deugdelijkheid geen ander bewijs dan de goedkeuring van Onzen Minister van Justitie en zijn overigens aan geene verdere formaliteiten onderworpen.

De consulaire ambtenaar zendt die declaratie eerst in na verloop van zes maanden, wanneer de beklaagde bij vonnis van den consulairen ambtenaar of de consulaire rechtbank is veroordeeld, tenzij in het laatste geval tegen de uitspraak hooger beroep is aangeteekend.

In alle andere gevallen kan hij zijne declaratie onmiddellijk inzenden.

In de gevallen, voorzien bij de artikelen 126,

146 en 152 der wet van 25 Julij 1871 (*Staatsblad* n°. 91), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 16 December 1888 (*Staatsblad* n°. 204), wordt door den griffier van den consulairen ambtenaar of van de consulaire rechtbank, ten einde met de processtukken te worden verzonden, een staat opgemaakt van de kosten bij den consulairen ambtenaar of de consulaire rechtbank gevallen.

Die staat wordt onderworpen aan de beoordeeling en de goedkeuring van den consulairen ambtenaar, die, na zich te hebben overtuigd dat daarin al de gemaakte kosten zijn opgenomen, dezen voor „gezien" teekent.

37. Door den schipper, die door den consulairen ambtenaar belast is met het vervoer van beklaagden of veroordeelden of met de overbrenging van stukken van overtuiging naar *Nederlandsch-Indië*, worden de kosten van vervoer of overbrenging bij gewone declaratie, vergezeld van eenen schriftelijken last, in rekening gebracht aan den Staat.

De declaratie ter zake van overbrenging van beklaagden of veroordeelden wordt door den ambtenaar van het openbaar ministerie, door den hulpofficier van justitie of door den eerstaanwezenden ambtenaar van de gevangenis, waarin de gevangene wordt opgenomen, van eene verklaring voorzien, dat deze aldaar met scheepsgelegenheid is aangekomen.

De declaratie ter zake van de kosten van overbrenging van stukken van overtuiging wordt door den ambtenaar van het openbaar ministerie, met de ontvangst belast, voorzien van eene opgave der overgezonden stukken.

Ingeval de opzending is geschied op grond van artikel 24, 1ste lid, der wet van 25 Julij 1871 (*Staatsblad* n°. 91), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 16 December 1888 (*Staatsblad* n°. 204), is de aldaar genoemde ambtenaar van het openbaar ministerie belast met de invordering dier kosten van vervoer van den veroordeelde.

In alle andere gevallen wordt eene opgave dier kosten gezonden aan den griffier bij het rechterlijk college, waarvoor de gevangene terecht staat, ten einde verhaald te worden op de wijze, voorgeschreven ter plaatse waar de terechtstelling geschiedt.

HOOFDSTUK III.

VAN DE REIS- EN VERBLIJFKOSTEN IN BURGERLIJKE EN IN STRAFZAKEN.

38. Wanneer de consulaire ambtenaren, de leden der consulaire rechtbanken of de overige personen, bedoeld bij de artikelen 58 en 59 der wet van 25 Julij 1871 (*Staatsblad* n°. 91), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 16 December 1888 (*Staatsblad* n°. 204), zich buiten hunne woonplaats moeten begeven tot het doen van bij de wet of krachtens rechterlijk bevel hun opgedragen verrichtingen, worden door hen in rekening gebracht de uitgegeven vrachtpenningen van het gebezigd openbaar vervoermiddel en, zoo er meer klassen zijn, naar de eerste klasse van het tarief van dat vervoermiddel.

Indien de gelegenheid ontbreekt om van een openbaar vervoermiddel gebruik te maken, of dit uit anderen hoofde niet mogelijk of in het belang der zaak niet wenschelijk is, wordt de uitgegeven huurprijs van een afzonderlijk vervoermiddel in rekening gebracht.

Veer-, brug-, tol- en andere dergelijke gelden worden insgelijks in rekening gebracht.

Daarenboven wordt wegens verblijfkosten voor iederen dag genoten *f* 12.—.

39. Door de bijzitters der consulaire rechtbank worden in rekening gebracht de door hen tot bijwoning van de zittingen der rechtbank uitgeven vrachtpenningen.

40. In het geval, voorzien bij artikel 38, worden door de griffiers, deurwaarders, deskundigen en getuigen in rekening gebracht de uitgegeven vrachtpenningen van het gebezigd openbaar vervoermiddel en, zoo er meer klassen zijn, naar de tweede klasse van het tarief van dat vervoermiddel.

Het 2de en 3de lid van artikel 38 zijn op de in dit artikel bedoelde personen van toepassing.

Wegens verblijfkosten wordt voor iederen dag genoten door de griffiers en deurwaarders *f* 6.—, en door de deskundigen en getuigen eene som van ten minste *f* 2.50 en ten hoogste *f* 15.—, ter beoordeeling van den consulairen ambtenaar.

41. Die op denzelfden dag heen- en terugreist en dus niet buiten zijne woonplaats overnacht, geniet slechts de helft der verblijfkosten.

Die een of meer nachten buiten zijne woonplaats vertoeft, erlangt insgelijks voor den dag der terugkomst slechts de helft der verblijfkosten.

42. Aan deskundigen en getuigen, die niet in staat zijn om in de kosten der reis te voorzien, worden op bevel van den consulairen ambtenaar de reis- en verblijfkosten voorgeschoten, in burgerlijke zaken door de partij, te wier verzoeke de verrichting geschiedt of te wier verzoeke de getuigen zijn gedagvaard, in strafzaken door den consulairen ambtenaar of door den beklaagde, wanneer te zijnen verzoeke de verrichting geschiedt of de getuigen zijn gedagvaard.

43. Tot vergoeding van het door de reis veroorzaakte tijdverzuim, wordt bovendien aan de personen, bedoeld in de artikelen 58 en 59 der wet van 25 Juli 1871 (*Staatsblad* n°. 91), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 16 December 1888 (*Staatsblad* n°. 204), voor zooverre zij geen lid zijn van de consulaire rechtbank, aan de deskundigen en getuigen eene som toegelegd van ten minste *f* 0.75 en van ten hoogste *f* 15.—, ter beoordeeling van den consulairen ambtenaar.

Algemeene bepaling.

44. De betaling van de in dit besluit bepaalde rechten, belooningen en uitschotten geschiedt in zoodanige specie, als ten tijde der voldoening gangbaar is in het consulaire ressort, berekend naar de waarde dier specie op dat tijdstip.

Onze Ministers van Buitenlandsche Zaken en van Justitie zijn, elk voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* geplaatst zal worden en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

's Gravenhage, den 3den Maart 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
(*get.*) R. MELVIL VAN LYNDEN.

De Minister van Justitie, (*get.*) J. A. LOEFF.

(*Uitgeg.* 31 *Maart* 1905.)

—

3 *Maart* 1905. BESLUIT, houdende vaststelling van nadere bepalingen aangaande het tarief, voor zooveel het consulaire ressort het Rijk *Siam* betreft, voor de verrichtingen, bedoeld in art. 17 der wet van 25 Juli 1871 (*Staatsblad* n°. 91), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 16 December 1888 (*Staatsblad* n°. 204). S. 88.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de gemeenschappelijke voordracht van Onze Ministers van Buitenlandsche Zaken en van Justitie, van den 5den December 1904, Directie van het Protokol, n°. 14126, en van den 24sten November 1904, 1ste afd. C, n°. 142;

Overwegende, dat het noodig is nadere bepalingen vast te stellen aangaande het tarief, voor zooveel het consulaire ressort het Rijk *Siam* betreft, voor de verrichtingen, bedoeld in art. 17 der wet van 25 Juli 1871 (*Staatsblad* n°. 91), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 16 December 1888 (*Staatsblad* n°. 204);

Den Raad van State gehoord (advies van den 24sten Januari 1905, n°. 72);

Gelet op het nader gemeenschappelijk rapport van Onze voormelde Ministers, van den 10den Februari 1905, Directie van het Protokol, n°. 1264, en van den 16den Februari 1905, 1ste afdeeling C, n°. 369;

Hebben goedgevonden en verstaan gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze, voor het consulaire ressort het Rijk *Siam* het navolgende te bepalen:

Art. **1.** Voor alle acten, waarvan den consulairen ambtenaren, werkzaam als notarissen, de uitgifte in originali bij de wet is toegestaan, onverschillig of daarvan al dan niet eene minuut wordt opgemaakt, met uitzondering van die in art. 2 vermeld, wordt door hen een vast honorarium berekend.

Het honorarium bedraagt voor het voorbereiden, het opmaken en minuteeren, het verlijden van zoodanige acten en de verdere werkzaamheden daaraan verbonden *f* 9.—.

Wanneer deze acten van eenen buitengewonen omvang zijn, kan het honorarium tot *f* 12.— worden verhoogd.

Indien van deze acten twee of meer gelijkluidenden op hetzelfde oogenblik worden verleden en onderteekend, wordt voor de eerste het volle en voor iedere volgende het halve honorarium berekend.

Wanneer van deze acten eene minuut is opgemaakt, zonder dat daarbij uitdrukkelijk van het verlangen der verschijnende personen tot het maken van zoodanige minuut blijkt, kunnen geene kosten voor de eerste afschriften of uittreksels berekend worden.

2. Aan de consulaire ambtenaren, werkzaam als notarissen, is verschuldigd:

a. voor protesten van niet-acceptatie of niet-betaling van wissels, orderbiljetten en dergelijke (copie en overschrijving op het register daaronder begrepen) *f* 7.— en voor acten van interventie aan den voet der protesten *f* 2.—;

b. voor acten, inhoudende aanbod van betaling of consignatie van aangebodene, doch niet aangenomen gelden, de afschriften daaronder begrepen *f* 6.50;

c. voor iederen getuige bij de in dit artikel vermelde acten *f* 1.—.

3. Voor alle acten, waarvan volgens de wet minuut moet worden opgemaakt, berekenen de consulaire ambtenaren, werkzaam als notarissen, hun honorarium bij vacatiën. Het bedrag daarvan wordt bepaald op *f* 4.— voor elk uur of gedeelte van dien, vereischt tot het voorbereiden, het opmaken, het minuteeren, het verlijden der acten en de verdere werkzaamheden daaraan verbonden.

4. Onverminderd het honorarium bij het vorig artikel vermeld, wordt aan de consu-

laire ambtenaren, werkzaam als notarissen, toegekend:

a. Bij openbaren verkoop van zaken, in de artikelen 562, 563, 564 en 567 van het Burgerlijk Wetboek omschreven, en van schepen en vaartuigen, grooter dan tien lasten, of achttien en negen tiende (18,9) registertonnen alles op den prijs waarvoor de goederen zijn toegewezen:

wanneer de prijs de som van *f* 3000 of minder bedraagt, één ten honderd;

van sommen boven de *f* 3000 tot *f* 10,000, een half ten honderd van het hoogere;

van sommen boven de *f* 10,000 tot *f* 25,000, een vierde ten honderd van het hoogere;

van sommen boven de *f* 25,000, onbepaald tot welk eene som, een achtste ten honderd van het hoogere.

Bij gelijktijdigen verkoop van verschillende perceelen, ten verzoeke van dezelfde belanghebbenden, bepalen de prijzen, te zamen genomen, de evenredigheid der afdaling in de percentsgewijze belooning.

b. Bij openbare verhuring of verpachting, een half ten honderd van den huur- of pachtprijs.

In geval van verhuring of verpachting voor meer dan twee jaren, wordt dit evenredig loon over het bedrag van den huur- of pachtprijs der twee eerste jaren ten volle, en over dat der volgende jaren voor de helft berekend.

5. Aan de consulaire ambtenaren, werkzaam als notarissen, is verschuldigd:

a. Voor uitgifte der grossen, afschriften of uittreksels van acten, te hunnen overstaan verleden, mitsgaders voor afschriften of uittreksels van acten en stukken, welke onder hunne minuten berusten of aan hen worden vertoond, *f* 2.— voor elke geheel beschreven bladzijde, houdende 27 regels, elk van twaalf lettergrepen, de bladzijden en lettergrepen door elkander en de gedeeltelijk beschrevene voor vol gerekend.

Voor ongeteekende afschriften van ontworpen acten wordt, wanneer deze worden gevorderd, naar den voormelden maatstaf de helft van het zoo even genoemde berekend.

b. Voor het schrijven van eenen brief ter zake hunner werkzaamheden als zoodanig, of voor het lezen van eenen, mede als zoodanig ontvangen brief, *f* 1.50. Indien de brief buitengewoon groot of van veel gewicht is, naarmate van den tijd, welke daartoe noodig mocht zijn geweest, berekend op den voet bij art. 3 vermeld.

6. Behalve de briefporten, wordt aan de consulaire ambtenaren, werkzaam als notarissen, als verschot in rekening geleden, voor belooning aan getuigen te betalen, voor iedere vacatie bij het verlijden van acten niet in art. 2 genoemd, of bij andere werkzaamheden, voor elk uur of gedeelte daarvan *f* 1.— voor iederen getuige.

Deze belooning mag nimmer meer dan *f* 7.— voor iederen getuige op éénen dag bij eene en dezelfde acte of verrichting bedragen.

7. De consulaire ambtenaar, werkzaam als notaris, die zich tot het doen van eenige werkzaamheid, hetzij op de vordering van belanghebbenden, hetzij krachtens de voorschriften der wet, buiten zijne woonplaats begeeft, berekent boven het aan hem voor die werkzaamheid toegekend honorarium de uitgegeven vrachtpenningen van het gebezigd openbaar vervoermiddel en, zoo er meer klassen zijn, naar de eerste klassen van het tarief van dat vervoermiddel.

Indien de gelegenheid ontbreekt om van een openbaar vervoermiddel gebruik te maken, of dit uit anderen hoofde niet mogelijk of in het belang der zaak niet wenschelijk is, wordt de uitgegeven huurprijs van een afzonderlijk vervoermiddel in rekening gebracht.

Veer-, brug-, tol- en andere dergelijke gelden worden insgelijks in rekening gebracht.

Daarenboven wordt wegens verblijfkosten voor iederen dag genoten *f* 12.—, en tot vergoeding van het door de reis veroorzaakte tijdverzuim eene som van *f* 4.— toegelegd voor elk uur of gedeelte van dien, het totaal der te berekenen vergoeding per dag een bedrag van *f* 20.— niet te boven gaande.

8. In het geval, voorzien bij het vorige artikel, worden door de getuigen in rekening gebracht de uitgegeven vrachtpenningen van het gebezigd openbaar vervoermiddel en, zoo er meer klassen zijn, naarmate van hunnen maatschappelijken stand en beroep, ter beoordeeling van den consulairen ambtenaar, naar de eerste of tweede klasse van het tarief van dat vervoermiddel.

Het tweede en derde lid van artikel 7 zijn op de getuigen van toepassing

Wegens verblijfkosten wordt door de getuigen voor iederen dag genoten eene som van ten minste *f* 8.— en ten hoogste *f* 12.—, ter beoordeeling van den consulairen ambtenaar.

Tot vergoeding van het door de reis veroorzaakte tijdverzuim wordt bovendien aan de getuigen eene som toegelegd van ten minste *f* 2.50 en van ten hoogste *f* 15.—, ter beoordeeling van den consulairen ambtenaar.

9. Die op denzelfden dag heen en terug reist

en dus niet buiten zijne woonplaats overnacht, geniet slechts de helft der verblijfkosten.

Die een of meer nachten buiten zijne woonplaats vertoeft, erlangt insgelijks voor den dag der terugkomst slechts de helft der verblijfkosten.

10. De consulaire ambtenaren, werkzaam als notarissen, zijn verplicht aan belanghebbenden, des gevorderd, te geven gespecificeerde rekeningen, met opgave van den dag, waarop de werkzaamheden zijn verricht en van den besteden tijd, voor zooverre de hoegrootheid van het honorarium daarvan afhankelijk is.

Deze rekeningen mogen geene andere posten, hetzij voor honorarium, hetzij voor verschotten inhouden, dan de zoodanige, welke betrekking hebben tot werkzaamheden, welke door den consulairen ambtenaar, werkzaam als notaris, als zoodanig zijn verricht.

11. De consulaire ambtenaren, werkzaam als notarissen, zijn bevoegd van de belanghebbenden, hetzij bij den aanvang, hetzij gedurende den loop hunner werkzaamheden, te vorderen voldoend voorschot ter bestrijding der aan hen krachtens dit besluit toekomende belooningen en de uitschotten door hen te doen.

12. De betaling van de in dit besluit bepaalde belooningen en uitschotten geschiedt in zoodanige specie, als ten tijde der voldoening gangbaar is in het consulaire ressort, berekend naar de waarde dier specie op dat tijdstip.

De berekening van de sommen, bedoeld in art. 4, geschiedt naar denzelfden maatstaf.

Onze Ministers van Buitenlandsche Zaken en van Justitie, elk voor zooveel hem betreft, zijn belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* geplaatst zal worden, en waarvan afschrift zal worden verzonden aan de Algemeene Rekenkamer.

's Gravenhage, den 3den Maart 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
(*get.*) R. MELVIL VAN LYNDEN.

De Minister van Justitie, (*get.*) J. A. LOEFF.

(*Uitgeg.* 31 *Maart* 1905.)

—

3 *Maart* 1905. BESLUIT, houdende vaststelling van het invoerrecht voor eenige suikerhoudende goederen. S. 89.

WIJ WILHELMIMA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 1 Februari 1905, n°. 94, Invoerrechten en Accijnzen;

Gezien artikel 89 der Suikerwet en artikel XV der wet van 24 Juli 1903 (*Staatsblad* n°. 248);

Den Raad van State gehoord (advies van 14 Februari 1905, n°. 16);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 22 Februari 1905, n°. 25, Invoerrechten en Accijnzen;

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1. Het invoerrecht van honigzoet, beschuithonig, caramelboter, caramelpasta, clarnicopasta, nucoapasta, nucoaboter en andere dergelijke suikerhoudende goederen, die als hulpmiddel gebruikt worden in bakkerijen, bedraagt per 100 kilogram:

— wanneer het suikergehalte niet hooger is dan 20 ten honderd . . . . . *f* 5.50

— wanneer dat gehalte hooger is dan 20 ten honderd doch niet hooger dan 50 ten honderd . . . . . „ 13.50

— wanneer dat gehalte hooger is dan 50 ten honderd . . . . . „ 25.—

2. Bij invoer is de belanghebbende verplicht in de aangifte volgens artikel 120 der Algemeene wet van 26 Augustus 1822 (*Staatsblad* n°. 88), de soort der goederen naar de in artikel 1 van dit besluit gemaakte onderscheidingen op te geven.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, 't welk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 3den Maart 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Financiën,
(*get.*) HARTE V. TECKLENBURG.

(*Uitgeg.* 14 *Maart* 1905.)

—

4 *Maart* 1905. BESCHIKKING van den Minister van Binnenlandsche Zaken, houdende vaststelling van bepalingen met inachtneming van welke de onder beheer van den Centralen Gezondheidsraad staande verplaatsbare ziekenbarakken aan gemeentebesturen ten gebruike worden afgestaan.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

Gelet op het advies van den Centralen Gezondheidsraad, d.d. 16 Februari 1905, n°. 355/2;

Heeft goedgevonden:

de Bepalingen, met inachtneming van welke de onder beheer van den Centralen Gezondheidsraad staande verplaatsbare ziekenbarakken aan gemeentebesturen ten gebruike worden afgestaan, vast te stellen, zooals die hiernevens zijn gevoegd.

Deze beschikking zal worden geplaatst in de *Nederlandsche Staatscourant.*

's Gravenhage, den 4den Maart 1905.

(*get.*) KUYPER.

BEPALINGEN, *met inachtneming van welke de onder beheer van den Centralen Gezondheidsraad staande verplaatsbare ziekenbarakken aan gemeentebesturen ten gebruike worden afgestaan.*

Art. 1. Het bestuur der gemeente richt zijne aanvrage tot het in gebruik afstaan van eene barak met toebehooren — badkuip met kachel, ijzeren ledikanten, tijken voor matrassen, kachels, linoleum op den vloer — door bemiddeling van den betrokken ziekteninspecteur, tot den voorzitter van den Centralen Gezondheidsraad. Deze staat de aanvrage toe, indien eene barak beschikbaar is, met dien verstande, dat, indien gelijktijdig meerdere aanvragen inkomen dan barakken beschikbaar zijn, de barakken ten gebruike worden afgestaan aan de besturen van die gemeenten, waarin, naar het oordeel van den voorzitter, de grootste behoefte daaraan bestaat.

2. Eene barak blijft bij het bestuur van eene zelfde gemeente niet langer dan drie achtereenvolgende maanden in gebruik, tenzij met goedvinden van den Centralen Gezondheidsraad, welke dien termijn, op aanvrage van het gemeentebestuur, telkens voor hoogstens één maand kan verlengen.

3. De voorzitter van den Centralen Gezondheidsraad wijst twee deskundige werklieden aan, onder wier toezicht de barak ten gebruike wordt verzonden, en die ter plaatse de opstelling en het uiteennemen, ontsmetten, inpakken en op- of inladen der barak leiden en daarbij als voorwerkers dienst doen. De overige werklieden en de hulpmiddelen hiertoe gevorderd, alsmede het noodige tot het geschikt maken van het terrein, worden door het gemeentebestuur beschikbaar gesteld.

4. Voor elken dag, dat eene barak ter beschikking van het bestuur eener gemeente is, is die gemeente aan den Staat der Nederlanden een bedrag van één gulden en vijftig cent (*f* 1.50) verschuldigd, waarin is begrepen vergoeding voor de kosten van het vervoer naar het naast bij de plaats van bestemming gelegen spoorwegstation of aanlegplaats en terug.

De termijn, gedurende welken eene barak ter beschikking van het bestuur eener gemeente is, wordt geacht aan te vangen met het begin van den dag, volgende op dien, waarop de barak aan het naastbijgelegen station of aanlegplaats aankomt, en te eindigen met het einde van den dag, voorafgaande aan dien, waarop de barak van dat station of van die aanlegplaats wordt teruggezonden.

De voldoening van het verschuldigde geschiedt binnen ééne maand, nadat het gebruik der barak is geëindigd, ten kantore van een der Rijksbetaalmeesters.

De voor de betaling ontvangen quitantie van storting wordt uiterlijk binnen vier dagen na de afgifte gezonden aan den voorzitter van den Centralen Gezondheidsraad, die desverlangd een bewijs van ontvangst afgeeft.

5. Voor rekening van de gemeente komen voorts de volgende kosten:

a. die van het loon, de reis en het verblijf der twee deskundige werklieden, bedoeld in art. 3;

b. die der ontsmetting van de barak;

c. die van het vervoer der barak van en naar het naastbij gelegen spoorwegstation of aanlegplaats;

d. die der vernieuwingen van de barak of van haar toebehooren, voor zooverre deze noodzakelijk zijn geworden door onoordeelkundig gebruik van de barak of toebehooren, en

e. die vallende op de exploitatie van de barak ter plaatse van gebruik, geene uitgezonderd.

De voldoening der in dit artikel bedoelde kosten geschiedt rechtstreeks aan hen, die de werkzaamheden hebben verricht, de kosten gemaakt, of de diensten hebben bewezen.

6. Alle geschillen, geene uitgezonderd, die over de uitvoering dezer bepalingen mochten ontstaan, worden door den Minister van Binnenlandsche Zaken in hoogste instantie beslist.

Behoort bij beschikking van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 4 Maart 1905, nº. 1594, afdeeling Binnenlandsch Bestuur.

Mij bekend,

De Secretaris-Generaal, (*get.*) DIJCKMEESTER.

4 *Maart* 1905. BESLUIT van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, betreffende telegrammen ter zake van verstoring der openbare orde.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

Gezien art. 7 letter *q* van het reglement voor den dienst der Rijkstelegraaf, d.d. 8 Juli 1904 (*Staatsblad* nº. 127);

Heeft goedgevonden te bepalen:

de telegrammen, betreffende verstoring der openbare orde, van burgemeesters aan de Rijksveldwacht, worden als regeeringstelegrammen behandeld en in afrekening ten laste van het Departement van Binnenlandsche Zaken overgebracht.

's Gravenhage, den 4den Maart 1905.

De Minister voornoemd, (*get.*) DE MAREZ OYENS.

6 *Maart* 1905. BESLUIT, tot vaststelling van eenen algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 12 van de Telegraaf- en Telefoonwet 1904 (*Staatsblad* n°. 7). S. 90.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gezien artikel 12 der Telegraaf- en Telefoonwet 1904 (*Staatsblad* n°. 7);

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 30 Augustus 1904, n°. 2939, Posterijen en Telegrafie;

Den Raad van State gehoord (advies van 11 October 1904, n°. 9);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 28 Februari 1905, N°. 713, Posterijen en Telegrafie:

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Tenzij voorzien van eene vergunning van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, en met inachtneming van de voorwaarden en bepalingen daarbij gesteld ter voorkoming van belemmering der exploitatie van voor het openbaar verkeer bestemde telegrafen en telefonen, is het verboden aan te leggen of te gebruiken:

1. *a.* eenige bovengrondsche electrische geleiding voor verlichting of tot het overbrengen van kracht, op minder dan zes meter in horizontale projectie gemeten afstand van eenige bovengrondsche geleiding, behoorende tot voor het openbaar verkeer bestemde telegrafen en telefonen;

b. eenige andere bovengrondsche electrische geleiding, op minder dan twee meter in horizontale projectie gemeten afstand van eenige bovengrondsche geleiding, behoorende tot voor het openbaar verkeer bestemde telegrafen en telefonen;

2. eenige ondergrondsche electrische geleiding, op minder dan één meter afstand van eenige ondergrondsche geleiding, behoorende tot voor het openbaar verkeer bestemde telegrafen en telefonen;

3. eenige electrische inrichting bestemd voor het niet openbaar telegrafisch en telefonisch verkeer door middel van toestellen, welke op de eindpunten niet onderling door draden of geleidingen zijn verbonden.

Het onder 1 en 2 bepaalde is niet van toepassing op electrische geleidingen binnen gebouwen.

De vergunning sub 1, 2 en 3 bedoeld, wordt niet vereischt voor electrische geleidingen en inrichtingen, welke bereids zijn in gebruik genomen bij het in werking treden van dezen algemeenen maatregel van bestuur.

2. Het is verboden door eenige electrische geleiding of inrichting belemmering teweeg te brengen aan de exploitatie van voor het openbaar verkeer bestemde telegrafen en telefonen.

3. De kosten van het uitvoeren van voorzieningen ten behoeve van de opheffing van belemmering, welke wordt teweeggebracht aan de exploitatie van voor het openbaar verkeer bestemde telegrafen en telefonen, door eene bij haren aanleg reeds aanwezige electrische geleiding of inrichting, worden gedragen door den ondernemer van bedoelde telegrafen en telefonen, voor zoover die kosten door Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid zijn goedgekeurd.

4. Met de handhaving van de bij dezen algemeenen maatregel van bestuur gegeven voorschriften, zijn belast de ambtenaren en beambten van Rijks- en Gemeentepolitie, en de ingenieurs, adspirant-ingenieurs en opzichters van de Rijkstelegrafie.

De door hen opgemaakte processen-verbaal worden gezonden aan den bevoegden ambtenaar van het Openbaar Ministerie bij het Kantongerecht en in afschrift aan den Directeur-Generaal der Posterijen en Telegrafie.

5. Overtreding van de bij de artikelen 1 en 2 van dezen algemeenen maatregel van bestuur gegeven voorschriften, wordt, voor zoover daartegen niet bij de wet is voorzien, gestraft met hechtenis van ten hoogste dertig dagen of geldboete van ten hoogste drie honderd gulden.

Onze Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

's Gravenhage, den 6den Maart 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(*get.*) DE MAREZ OYENS.

(*Uitgeg.* 22 *Maart* 1905.)

—

6 *Maart* 1905. BESLUIT, tot aanvulling van het Koninklijk besluit van 26 April 1902 (*Staatsblad* n°. 49). S. 91.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën van 7 Februari 1905, litt. D, n°. 37;

Den Raad van State gehoord (advies van 21 Februari 1905, n°. 38);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 28 Februari 1905, litt. D, n°. 27;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Aan Ons besluit van 26 April 1902, n°. 17 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 49, *Indisch Staatsblad* n°. 223), tot tijdelijke voorziening in de behoefte aan ambtenaren voor den Indischen burgerlijken dienst, wordt de volgende zinsnede toegevoegd:

„*c.* dat de Minister van Koloniën het examen op een vroegeren dag in de maand Juni dan den derden Maandag kan doen aanvangen."

Onze Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State en de Algemeene Rekenkamer en dat in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 6den Maart 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, (*get.*) IDENBURG.

(*Uitgeg.* 17 *Maart* 1905.)

—

7 *Maart* 1905. BESLUIT, houdende machtiging tot uitgifte van schatkistpromessen volgens de wet van 5 December 1881 (*Staatsblad* n°. 185). S. 92.

—

8 *Maart* 1905. MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken, aan de Gedeputeerde Staten van de provinciën, betreffende art. 34 der wet van 2 October 1893, *Staatsblad* n°. 149 (Wet Bedrijfsbelasting).

Krachtens art. 34 der wet van 2 October 1893 (*Staatsblad* n°. 149) zijn handelsreizigers, kramers en alle verdere personen, die hun bedrijf of beroep rondtrekkende uitoefenen — waaronder ook schippers — gehouden zich aan te melden bij het bestuur der gemeente, alwaar zij zich in het belastingjaar het eerst bevinden. Ten bewijze van het voldoen aan deze verplichting bekomen zij een „bewijs", hetwelk wordt afgegeven uit de daartoe aan die besturen verstrekte registers Bedrijfsbelasting n°. 40. Van hunne bij de aanmelding gedane opgaaf zendt het gemeentebestuur onverwijld afschrift aan den ontvanger der directe belastingen onder wiens kantoor de aanslag ingevolge art. 17 der wet moet geschieden, tengevolge waarvan zij bij de belasting-administratie bekend worden.

Volgens sub 1, laatste lid, van laatstgemeld artikel wordt voor rondreizende of rondtrekkende personen *zonder vaste woonplaats* de plaats van het werkelijk verblijf voor plaats van aanslag gehouden.

Schippers die met hun gezin aan boord wonen behooren derhalve in de belasting te worden betrokken in de gemeente, bij welks bestuur zij zich voor het „bewijs" hebben aangemeld.

Dikwijls hebben dergelijke schippers een domicilie gekozen, hetwelk zij ten gemeentehuize opgeven, waardoor de schijn ontstaat alsof zij aldaar een vaste woonplaats hadden, waarheen dan in den regel het afschrift van het „bewijs" wordt verzonden. Dit geeft tot verwarring aanleiding, vermits veelal de schipper ter plaatse van het opgegeven domicilie niet wordt aangetroffen, er dikwijls zelfs niet bekend is.

Wordt hem aldaar een aanslag opgelegd, dan geschiedt deze bij gemis aan aangifte veelal ambtshalve en bij gebrek aan gegevens somtijds tot een onjuist bedrag; de aangeslagene komt bij onbekendheid met zijn verblijfplaats niet in het bezit van zijn aanslagbiljet, blijft onbewust van zijn aanslag en maakt dientengevolge geen gebruik van de hem ten dienste staande rechtsmiddelen. Ook dreigt het gevaar van dubbelen aanslag, daar de schipper, indien hij niet kan aantoonen reeds in de belasting betrokken te zijn (b. v. door vertoon van zijn aanslagbiljet), dikwerf ter plaatse van het werkelijk verblijf nogmaals wordt aangeslagen.

Aan deze moeilijkheden kan worden tegemoetgekomen indien de gemeentebesturen voor personen *zonder vaste woonplaats* het afschrift „bewijs" toezenden aan den ontvanger der directe belastingen ter plaatse van het werkelijk verblijf, d. i. de ontvanger over de gemeente waar het „bewijs" is afgegeven en het daarop eventueel opgegeven domicilie vermelden. De ontvanger zal kunnen beoordeelen of aanslag onder zijn kantoor dan wel elders moet plaats vinden en zich zoo noodig met de doorzending van het bewijs kunnen belasten.

Naar aanleiding van een desbetreffend schrijven van den Minister van Financiën heb ik de eer Uw College te verzoeken de besturen der gemeenten in Uw gewest namens mij uit te noodigen dienovereenkomstig te handelen.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

Voor den Minister,

De Secretaris-Generaal, (*get.*) DIJCKMEESTER.

—

11 *Maart* 1905. BESLUIT, tot schorsing van het besluit van burgemeester en wethouders van *Muiden* van 14 Februari 1905 tot intrekking van de vergunning voor den kleinhandel in sterken drank, verleend aan L. P. C. BIJLEVELD aldaar. S. 93.

Geschorst tot 1 *Augustus* 1905.

—

13 *Maart* 1905. BESLUIT, houdende nadere aanvulling van het Koninklijk besluit van 26 Maart 1895 (*Staatsblad* n°. 37), gewijzigd en aangevuld bij de Koninklijke besluiten van 28 Maart 1899 (*Staatsblad* n°. 88), 25 Juni 1903 (*Staatsblad* n°. 161) en 22 Juni 1904 (*Staatsblad* n°. 123) tot aanwijzing van eenige getuigschriften en diploma's als bedoeld in de artt. 3 en 9 der wet van 25 December 1878 (*Staatsblad* n°. 222), houdende regeling der voorwaarden tot verkrijging der bevoegdheid van arts, tandmeester, apotheker, vroedvrouw en apothekersbediende, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 27 April 1904 (*Staatsblad* n°. 81). S. 94.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 3 Februari 1905, n°. 574, afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Gelet op de artt. 2, 3, 6, 8 en 9 der wet van 25 December 1878 (*Staatsblad* n°. 222) houdende regeling der voorwaarden tot verkrijging der bevoegdheid van arts, tandmeester, apotheker, vroedvrouw en apothekersbediende, aangevuld bij de wetten van 28 Juni 1881 (*Staatsblad* n°. 103) en van 26 October 1889 (*Staatsblad* n°. 137) en gewijzigd bij de wetten van 12 December 1892 (*Staatsblad* n°. 261), 21 Juni 1901 (*Staatsblad* n°. 157) en 27 April 1904 (*Staatsblad* n°. 81);

Gezien de adviezen van ieder der Senaten der Rijksuniversiteiten;

Den Raad van State gehoord (advies van 28 Februari 1905, n°. 25);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 10 Maart 1905, n°. 2102, afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Eenig artikel.

Artikel 2 van het Koninklijk besluit van 26 Maart 1895 (*Staatsblad* n°. 37) aangevuld bij Onze besluiten van 25 Juni 1903 (*Staatsblad* n°. 161) en 22 Juni 1904 (*Staatsblad* n°. 123) wordt gelezen als volgt:

„Zij, die in *België, Duitschland, Groot-Brittannië en Ierland, Frankrijk, Oostenrijk, Hongarije, Zwitserland, Italië, Suriname* of *Curaçao*, na afgelegd examen het recht tot uitoefening der geneeskunst in haren geheelen omvang verkregen hebben, kunnen toegelaten worden tot het afleggen van het theoretisch geneeskundig examen, bedoeld bij artikel 6 der wet van 25 December 1878 (*Staatsblad* n°. 222) en genieten vrijstelling van de overlegging van de verklaring en het bewijs, omschreven in het derde lid van artikel 2 dier wet, op vertoon van een der navolgende getuigschriften of diploma's:

a. het diploma van „docteur en médecine chirurgie et accouchements", afgegeven overeenkomstig de voorschriften van de „Loi du 10 Avril 1890 sur la collation des grades académiques et le programme des examens universitaires" (*Moniteur Belge* van 5 Augustus 1891, n°. 217);

b. het diploma van „Approbation als Arzt", afgegeven overeenkomstig de voorschriften van de „Bekanntmachung betreffend die ärztliche Prüfung für das Deutsche Reich" van 2 Juni 1883;

c. het getuigschrift of diploma op grond waarvan inschrijving in „the medical register", bedoeld bij „the medical act, 1858 (21 en 22 Vict. cap. 90)" heeft plaats gehad, alsmede van het bewijs van die inschrijving;

d. het diploma van „docteur en médecine" afgegeven overeenkomstig de voorschriften van de „Loi sur l'exercice de la médecine" van 30 November 1892 (*Journal officiel de la République Française* van 1 December 1892, n°. 326);

e. het getuigschrift van „Doctor der gesammten Heilkunde", afgegeven overeenkomstig de voorschriften van de „Verordnung des Österreichischen Ministers für Cultus und Unterricht" van 15 April 1872 (*Reichs Gesetzblatt* 1872, Stück XXII n°. 57) of van de „Verordnung des Leiters des Ministeriums für Cultus und Unterricht" van 21 December 1899 Z. 34. 951;

f. het diploma van „Doctor der Universellen Medizin (doctor medicinae universae)" afgegeven overeenkomstig de voorschriften van het bij Keizerlijk en Koninklijk besluit van 11 Januari 1901 goedgekeurde en bij de „Verordnung des Königlichen Ungarischen Kultus- und Unterrichsministers" n°. 4593/1901 uitgevaardigde „Normativ betreffend die Rigorosen an den ärztlichen Fakultäten der Universitäten";

g. het getuigschrift van met goed gevolg afgelegd „examen professionnel des médecins", afgegeven overeenkomstig de voorschriften van het „Arrêté du Conseil Fédéral Suisse concernant le règlement pour les examens fédéraux de médecine" van 19 Maart 1888;

h. het diploma van genees- en heelkundige, dat overeenkomstig artikel 23 van de Italiaansche Wet op de openbare gezondheid n°. 5849 (serie 3) afgegeven door eene instelling, daartoe gerechtigd krachtens art. 140 van de Italiaansche wet van 13 November 1859 op het openbaar onderwijs, de bevoegdheid geeft tot de

uitoefening van de geneeskunst in haren geheelen omvang in *Italië;*

i. het getuigschrift van het met goed gevolg afgelegd examen, bedoeld bij artikel 12, *c* van de „Wet van 24 Januari 1838, betrekkelijk de uitoefening der geneeskundige wetenschappen in de kolonie *Suriname*" (*Gouvernementsblad van Suriname* 1838, n°. 2) of de akten van bevoegdheid als geneeskundige, heelkundige en verloskundige, afgegeven overeenkomstig de voorschriften van de verordening van 8 Mei 1896, regelende de voorwaarden tot het verkrijgen der bevoegdheid van genees-, heel- en verloskundige, tandheelkundige, apotheker, leerling-apotheker en vroedvrouw in de kolonie *Suriname* (*Gouvernementsblad van Suriname* 1896, n°. 24);

j. het getuigschrift van het met goed gevolg afgelegd examen, bedoeld bij artikel 1, *c* van de „Verordening, regelende de uitoefening der genees-, heel- en verloskunst in de kolonie *Curaçao*" van 30 October 1873 (*Publicatieblad van Curaçao* A° 1874, n°. 5).

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 13den Maart 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) KUYPER.

(*Uitgeg.* 28 *Maart* 1905.)

—

15 *Maart* 1905. BESLUIT, houdende machtiging tot uitgifte van schatkist-promessen volgens de wet van 5 December 1881 (*Staatsblad* n°. 185). S. 95.

—

16 *Maart* 1905. BESLUIT, houdende bepaling, dat de inhoud van de laatste twee zinsneden van artikel 5 van het Koninklijk besluit van 15 Februari 1904 (*Staatsblad* n°. 46) ook van toepassing zal zijn op den militieplichtige, die in 1905 zijn eerste-oefeningstijd volbrengt. S. 95A.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Oorlog, van 14 Maart 1905, IIde Afd., n°. 104;

Gelet op den inhoud van de laatste twee zinsneden van artikel 5 van het Koninklijk besluit van 15 Februari 1904 (*Staatsblad* n°. 46);

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen dat het, in genoemde zinsneden gestelde, ook van toepassing zal zijn op den militieplichtige, die in 1905 zijn eerste-oefeningstijd volbrengt.

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

's Gravenhage, den 16den Maart 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Staat, Minister van Oorlog,

(*get.*) J. W. BERGANSIUS.

(*Uitgeg.* 29 *Maart* 1905.)

—

17 *Maart* 1905. BESLUIT, tot aanvulling van het Koninklijk besluit van 18 December 1902 (*Staatsblad* n°. 223) houdende vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 86, derde lid, der Ongevallenwet 1901. S. 96.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 26 Januari 1905, n°. 305, afdeeling Arbeid;

Overwegende, dat het wenschelijk is Ons besluit van 18 December 1902 (*Staatsblad* n°. 223) aan te vullen;

Den Raad van State gehoord (advies van 28 Februari 1905, n°. 23);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 15 Maart 1905, n°. 838, afdeeling Arbeid;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. Tusschen de artikelen 17 en 18 van het Koninklijk besluit van 18 December 1902 (*Staatsblad* n°. 223) wordt ingelascht een artikel 17 *bis*, luidende als volgt:

„De in artikel 16 bedoelde leden ontvangen voor elke door hen bijgewoonde vergadering der commissie bovendien eene door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken te bepalen vergoeding voor tijdverlies, voor zoover zij ten genoege van Onzen voornoemden Minister hebben aangetoond, dat zij om bij den aanvang der vergadering aldaar tegenwoordig te kunnen zijn zich meer dan 1 uur te voren op weg hebben moeten begeven van hunne woonplaats.

Voor de berekening van het bedrag eener ingevolge het eerste lid toe te kennen vergoeding wordt bepaald hoeveel uren vóór den aanvang der vergadering het lid zich op weg heeft moeten begeven, en het gevonden aantal uren met 1 verminderd. De vergoeding wordt bepaald op een bedrag, dat gelijk is aan het voor de commissie bepaalde vaste presentiegeld

vermenigvuldigd met het verkregen verschil, nadat dit naar boven tot een veelvoud van $^1/_2$ is afgegrond.".

2. Tusschen het derde en het vierde lid van artikel 18 van vermeld besluit worden de volgende twee leden ingelascht:

„In het geval bedoeld in het tweede lid ontvangen de leden bovendien eene door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken te bepalen vergoeding voor tijdverlies, voor zoover zij ten genoege van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken hebben aangetoond, dat zij om op het voor de ondervraging bepaalde uur daaraan te kunnen deelnemen, zich meer dan 1 uur te voren op weg hebben moeten begeven van hunne woonplaats.

Het tweede lid van artikel 17*bis* is van toepassing.".

3. Artikel 22 van vermeld besluit wordt gewijzigd als volgt:

In het eerste lid wordt voor „15 en 18, eerste lid" gelezen: „15, 17*bis* en 18 eerste en vierde lid", en voor „vierde lid": „zesde lid";

In het tweede lid wordt voor „de uitbetaling" gelezen: „de uitbetaling der in de artikelen 15 en 18, eerste lid, bedoelde schadeloosstellingen en der vergoedingen voor reiskosten, bedoeld in de artikelen 16 en 18, tweede en zesde lid,";

Tusschen het tweede en het derde lid wordt het volgende nieuwe lid ingelascht:

„De uitbetaling der in de artikelen 17*bis* en 18, vierde lid, bedoelde schadeloostellingen geschiedt op de door de rechthebbenden bijgewoonde vergadering der commissie, welke het eerst volgt op de van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken ontvangen machtiging tot uitbetaling.".

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

's Gravenhage, den 17den Maart 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Binnenl. Zaken, (*get.*) KUYPER.

(*Uitgeg.* 1 *April* 1905.)

—

18 *Maart* 1905. WET, betreffende het aangaan eener geldleening ten laste van den Staat. S. 97.

WIJ WILHELMINA, ENZ... doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het noodig is gebleken ten behoeve van de geldmiddelen van *Nederlandsch-Indië* eene geldleening ten laste van den Staat aan te gaan en de uitgaven wegens rente en aflossing van deze leening door den Staat te doen dragen, ten einde het nemen van maatregelen in het belang van de oeconomische ontwikkeling van *Nederlandsch-Indië* te bevorderen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Onze Minister van Financiën wordt gemachtigd tot het te gelde maken van schuldbekentenissen aan toonder, ten laste van den Staat tot zoodanig bedrag als noodig is tot verkrijging eener som van ten hoogste *vijf en twintig millioen gulden.*

Onze voornoemde Minister wordt voorts gemachtigd aan de Rijkspostspaarbank te verkoopen een in het Grootboek der drie ten honderd rentegevende Nationale Schuld op de rekening dier instelling in te schrijven kapitaal van zoodanig nominaal bedrag als tegen den koers van uitgifte van de in het eerste lid bedoelde schuldbekentenissen — of, bijaldien bij de uitgifte provisiën worden toegekend, tegen dien koers verminderd met zoodanig percentage als dat van de toegekende provisiën — vertegenwoordigt zoo na mogelijk eene reëele waarde van *vijftien millioen gulden.*

De voorwaarden van de in het eerste lid bedoelde tegeldemaking worden, voor zoover zij niet bij deze wet zijn geregeld, door genoemden Minister vastgesteld.

De schuldbekentenissen worden vóór de uitgifte door de Algemeene Rekenkamer geregistreerd en van een bewijs dier registratie voorzien.

De renten der schuldbekentenissen, ad drie ten honderd in het jaar, zijn betaalbaar op halfjarige coupons, verschijnende 1 Maart en 1 September.

De coupons zijn betaalbaar te Amsterdam en in de verdere door Onzen Minister van Financiën aan te wijzen plaatsen. Wanneer plaatsen in het buitenland gelegen voor die betaalbaarstelling aangewezen worden, kan door Onzen Minister van Financiën aan de met de uitbetaling te belasten bankiers eene provisie worden toegekend van ten hoogste één achtste ten honderd over het nominaal bedrag der door hunne tusschenkomst uitbetaalde coupons.

2. Onverminderd het bepaalde in artikel 6 der wet van 30 December 1895 (*Staatsblad* n°. 236), in artikel 2 der wet van 9 Juni 1898 (*Staatsblad* n°. 142) en in artikel 2 der wet van 29 Juni 1899 (*Staatsblad* n°. 148) wordt, totdat het geheele bedrag van de krachtens artikel 1 dezer wet ten laste van den Staat te vestigen

schuld zal zijn geamortiseerd, jaarlijks op de begrooting der Staatsuitgaven — voor het eerst op die voor 1906 — voor inkoop van inschrijvingen in het Grootboek der drie ten honderd rentegevende Nationale Schuld of van drie ten honderd rentegevende schuldbekentenissen of voor aflossing van drie ten honderd rentegevende schuldbekentenissen voor haar nominaal bedrag, eene som uitgetrokken ten beloope van één ten honderd van het geheele bedrag der krachtens deze wet in het leven geroepen schuld vermeerderd met het bedrag der door dezen inkoop en aflossing vrijgevallen rente.

De Staat is ten allen tijde bevoegd meer af te lossen dan in het eerste lid is bepaald.

De ingevolge het eerste lid voor haar nominaal bedrag aflosbaar te stellen schuldbekentenissen worden telkens vooraf bij uitloting aangewezen.

Deze uitlotingen hebben plaats volgens door Ons vast te stellen regelen.

De ingekochte en afgeloste schuldbekentenissen worden ter vernietiging bij de Algemeene Rekenkamer overgebracht.

3. De rente der krachtens deze wet uitgegeven schuldbekentenissen loopt niet verder dan tot den dag waarop zij aflosbaar zijn.

Het recht tot opvordering van het kapitaal der aflosbaar gestelde stukken vervalt tien jaren na den eersten dag, waarop zij aflosbaar zijn.

4. Ingeval van openbare inschrijving wordt aan bankiers, makelaars in effecten en commissionnairs in effecten, door wier tusschenkomst inschrijvingen voor de bij deze wet bedoelde schuldbekentenissen worden ingeleverd, voor het aan hen toegewezen nominaal bedrag eene provisie van ten hoogste één vierde ten honderd toegekend.

5. De houders der bij deze wet bedoelde schuldbekentenissen kunnen, zoolang die stukken niet zijn uitgeloot of aflosbaar gesteld, daarvoor, indien zij dit verlangen, met inachtneming van door Ons te stellen regelen, inschrijving van gelijk bedrag bekomen op het Grootboek der drie ten honderd rentegevende Nationale Schuld, zonder betaling van andere kosten dan die van de deswege vereischte formulieren.

De aldus verwisselde schuldbekentenissen worden ter vernietiging bij de Algemeene Rekenkamer overgebracht.

6. Van de tegeldemaking der bij deze wet bedoelde schuldbekentenissen wordt eene rekening afgelegd, die, na door de Algemeene Rekenkamer te zijn opgenomen en gesloten, aan de Staten-Generaal wordt medegedeeld.

7. In de eerste afdeeling van het VIIde hoofdstuk *A* der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1905 wordt het volgende artikel verminderd:

Artikel 3. Interesten en kosten van vervaardiging en uitgifte van schatkistbiljetten en schatkistpromessen en interesten en kosten van beleening van schatkistbiljetten waarvan de uitgifte bij de wet is toegestaan, met *één millioen gulden* (*f* 1,000,000) en daardoor gebracht op *vierhonderd duizend gulden* (*f* 400,000).

Daarentegen wordt in die afdeeling opgenomen het volgende artikel:

Artikel 7bis. Kosten, vallende op de uitgifte (daaronder begrepen de provisie, bedoeld in artikel 4 der wet tot het aangaan in 1905 van eene geldleening ten laste van den Staat, alsmede de provisie aan bankiers verschuldigd ingevolge door Onzen Minister van Financiën ter uitvoering dier wet met hen gesloten overeenkomsten), en interesten van de drie percents schuld ten laste van den Staat, die in 1905 wordt geplaatst.

Dat artikel wordt uitgetrokken tot een bedrag van *zeshonderd vijf en zeventig duizend gulden* (*f* 675,000).

Ten gevolge van vorenstaande wijzigingen wordt het totaal van de eerste afdeeling gebracht op *een en dertig millioen driehonderd vijftien duizend tweehonderd twee en veertig gulden acht en twintig cents* (*f* 31,315,242.28), en het eindcijfer van het geheele VIIde hoofdstuk *A* op *vier en dertig millioen zevenhonderd zeven en negentig duizend tweehonderd twee en veertig gulden acht en twintig cents* (*f* 34,797,242.28).

8. De zuivere opbrengst van de in artikel 1 dezer wet bedoelde geldleening komt in haar geheel ten voordeele der geldmiddelen van *Nederlandsch-Indië*.

9. Uit de in het vorig artikel bedoelde opbrengst worden voor zoover mogelijk afgelost de voorschotten aan *Nederlandsch-Indië* uit 's Rijks schatkist verstrekt.

10. In het Iste hoofdstuk der begrooting van uitgaven van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1905, vastgesteld bij de wet van 31 December 1904 (*Staatsblad* n°. 311) en gewijzigd bij de wetten van 31 December 1904 (*Staatsblad* n°. 315 en 317) wordt:

Onderafdeeling 9. Uitgaven ter zake van geldleeningen en voorschotten, verhoogd met *twee millioen eenhonderd acht en tachtig duizend achthonderd gulden* (*f* 2,188,800) en alzoo gebracht op *zes millioen een en vijftig duizend achthonderd gulden* (*f* 6,051,800).

11. Aan artikel 1 der wet van 31 December 1904 (*Staatsblad* n°. 310), houdende aanwijzing

van de middelen tot dekking der Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1905 wordt een post 17°. toegevoegd luidende als volgt:

17°. de teruggaaf van het renteloos voorschot ingevolge *artikel* 30 van het Xde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1904 aan *Nederlandsch-Indië* verstrekt.

12. De biljetten van inschrijving voor de bij deze wet bedoelde geldleening zijn vrij van zegelrecht.

13. Deze wet verbindt met den dag harer afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's Gravenhage, den 18 Maart 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Financiën,

(*get.*) HARTE V. TECKLENBURG.

De Minister van Koloniën, (*get.*) IDENBURG.

(*Uitgeg.* 21 *Maart* 1905.)

—

18 *Maart* 1905. WET, verklarende het algemeen nut der onteigening van eigendommen, noodig voor de uitbreiding van de veemarkt te *Leiden*. S. 98.

—

18 *Maart* 1905. WET, tot bekrachtiging van eene provinciale heffing in *Friesland* van kanaal- en schutgelden op het kanaal *Drachten-Ureterp-Bakkeveen-Kolonievaart*. S. 99.

Bij deze wet wordt de heffing bekrachtigd tot 1 Mei 1907, ten behoeve van de provincie Friesland van kanaal- en schutgeld bij de sluizen „het Buitenstverlaat" onder Drachten, „het Buurtsterverlaat" in Drachten en bij die te Ureterp, Frieschepalen en Bakkeveen, alle gelegen op het kanaal Drachten—Ureterp—Bakkeveen—Kolonievaart.

—

18 *Maart* 1905. WET, tot bekrachtiging van eene provinciale heffing in *Friesland* van kanaal- en andere gelden op de Opsterlandsche en Ooststellingwerfsche Compagnonsvaart. S. 100.

Bij deze wet wordt de heffing bekrachtigd tot 1 Mei 1907, ten behoeve van de provincie Friesland van kanaal-, schut- en uitvaartsgelden, bij de sluizen te Gorredijk, te Lippenhuizen, te Hemrik, te Wijnjeterp, te Nanninga en te Fochteloo, bij het „Stokersverlaat", het „Bovenstverlaat" en „de Damsluis", alle gelegen op de Opsterlandsche en Ooststellingwerfsche Compagnonsvaart, zoomede van draaigelden aan de over die vaart gelegen bruggen te Gorredijk, te Donkerbroek en te Oosterwolde, en van wal- en opslaggelden te Gorredijk, te Donkerbroek en te Appelscha.

18 *Maart* 1905. WET, tot bekrachtiging van eene provinciale heffing in *Friesland* van kanaal- en andere gelden op het Tjonger-kanaal c. a. en op de Beneden-Tjonger. S. 101.

Bij deze wet wordt de heffing bekrachtigd tot 1 Mei 1907, ten behoeve van de provincie Friesland van kanaal-, schut-, wip-, opslag- en doorvaartsgelden op het Tjongerkanaal c. a. en op de Beneden-Tjonger.

—

18 *Maart* 1905. WET, tot bekrachtiging van eene provinciale heffing in *Friesland* van schut- of kanaalgeld aan de rivier de *Linde*. S. 102.

Bij deze wet wordt de heffing bekrachtigd tot 1 Mei 1907, ten behoeve van de provincie Friesland van schut- of kanaalgeld aan de schutsluis in de rivier de Linde, onder Oldetrijne, gemeente Weststellingwerf.

—

18 *Maart* 1905. WET, betreffende het overbrengen van een gedeelte van den Rijksweg *Amsterdam—Haarlem* in beheer en onderhoud bij de gemeente *Amsterdam* en terugnemen van een ander gedeelte van dezen weg in beheer en onderhoud bij het Rijk. S. 103.

WIJ WILHELMINA, ENZ... doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is een gedeelte van den Rijksweg van *Amsterdam* naar *Haarlem* in beheer en onderhoud bij de gemeente *Amsterdam* over te brengen en een ander gedeelte van dezen weg in beheer en onderhoud bij het Rijk terug te nemen;

Gelet op artikel 1 der wet van 10 November 1900 (*Staatsblad* n°. 176);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State enz.

Art. **1.** Bij de gemeente *Amsterdam* wordt in beheer en onderhoud overgebracht een gedeelte van den Rijksweg van *Amsterdam* naar *Haarlem*, thans tijdelijk in beheer en onderhoud bij die gemeente, zich uitstrekkend van de grens der gemeenten *Amsterdam* en *Sloten* tot een punt op 458 M. ten oosten van die grens.

2. Bij het Rijk wordt in beheer en onderhoud teruggenomen een gedeelte van den in artikel 1 bedoelden weg, thans tijdelijk in beheer en onderhoud bij de gemeente *Amsterdam*, zich uitstrekkende van de grens van deze gemeente en de gemeente *Sloten* tot een punt op 17 M. ten westen van die grens.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's Gravenhage, den 18 Maart 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(*get.*) DE MAREZ OYENS.

(*Uitgeg.* 28 *Maart* 1905.)

18 *Maart* 1905. WET, houdende verklaring van het algemeen nut der onteigening voor den bouw van eene nieuwe spoorwegbrug over de Gouwe bij *Gouda* en het in verband daarmede verleggen van een gedeelte van den Staatsspoorweg van *Rotterdam* naar *Utrecht*. S. 104.

—

21 *Maart* 1905. WETTEN, houdende naturalisatie van:

Oskar Alwin Adolf Schmodder. S. 105.

Elias Moses Ezechiels. S. 106.

Lambertus Gerardus Vorstman. S. 107.

Richard Fleck. S. 108.

Adolph Schenk. S. 109.

Hermann Wilhelm Gottfried Hancke. S. 110.

Peter Fein. S. 111.

—

22 *Maart* 1905. BESLUIT, tot vaststelling van een reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de nieuwe spoorwegbrug over het *Noordzeekanaal* bij *Velsen*, in den spoorweg van *Haarlem* naar Uitgeest. S. 112.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 27 Februari 1905, La. B., Afdeeling Spoorwegen;

Gelet op artikel 27, laatste lid, der wet van 9 April 1875 (*Staatsblad* n°. 67);

Den Raad van State gehoord (advies van 14 Maart 1905, n°. 18);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 18 Maart 1905, La. G, Afdeeling Spoorwegen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. vast te stellen het reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de nieuwe spoorwegbrug over het *Noordzeekanaal* bij *Velsen* in den spoorweg van *Haarlem* naar *Uitgeest*, zooals dat hiernevens is gevoegd;

2°. te bepalen, dat dit besluit in werking zal treden op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en van de *Staatscourant*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat gelijktijdig in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en aan den Raad van State zal worden medegedeeld.

's Gravenhage, den 22sten Maart 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(*get.*) DE MAREZ OYENS.

(*Uitgeg.* 8 *April* 1905.)

REGLEMENT *voor de scheepvaart ter beveiliging van de nieuwe spoorwegbrug over het Noordzeekanaal bij Velsen in den spoorweg van Haarlem naar Uitgeest.*

Art. **1.** In dit reglement wordt bedoeld onder:

Schepen: alle soort van vaartuigen en houtvlotten, alsmede gesleept wordende zandbakken of drijvende voorwerpen;

Schippers: zij die op het vaartuig of houtvlot het gezag uitoefenen of met de leiding daarvan belast zijn, en voor zandbakken en drijvende voorwerpen de gezagvoerder van de sleepboot;

Brugwachter: de brugwachter, zoomede zij, die hem vervangen of behulpzaam zijn.

2. De beweegbare brug wordt ten dienste der scheepvaart zooveel mogelijk geopend gehouden.

Met de sluiting der brug zal worden aangevangen 10 minuten vóór het tijdstip, waarop een trein de brug zal bereiken of zooveel later als naar het oordeel van den brugwachter mogelijk is om de brug gesloten te hebben 4 minuten vóór de aankomst van den trein op de brug.

De brug kan in het belang van den dienst worden gesloten gehouden, wanneer de scheepvaart om eenige reden niet kan plaats hebben.

Voor werktreinen wordt de brug eerst gesloten na aankomst op het station Velsen of bij verzoek tot gebruik van de brug.

Bij gesloten stand der brug kunnen schepen, die nergens hooger zijn dan 5.90 M. + N.A.P. de noordelijke helft van de doorvaart bevaren.

3. Ten einde er voor te kunnen waken, dat de brug-sluitingen niet van langeren duur zijn dan strikt noodig is voor de veilige en geregelde treinbeweging, is de brugwachter in telephonische verbinding gebracht met de stationschefs te Beverwijk en te Velsen. Door de spoorwegmaatschappij worden bepalingen voor het gebruik van deze verbindingen gemaakt, welke de goedkeuring behoeven van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid.

4. Boven het midden van de draaibrug worden de seinen gegeven of de doorvaart veilig of gestremd is voor schepen, die niet onder de gesloten brug kunnen doorvaren.

Is de doorvaart gestremd, dan wordt dit aangegeven des daags door een rooden bol, geheschen ter hoogte van ongeveer 4 M. boven den bovenrand van de brug en des nachts door een rood licht.

Is de doorvaart veilig, dan wordt dit aan-

gegeven des daags, doordien de roode bol, in het vorige lid bedoeld, gestreken en derhalve niet boven de brug zichtbaar is, des nachts door een groen licht.

Alvorens over te gaan tot het sluiten van de brug, geeft de brugwachter het sein, dat de doorvaart gestremd is, in welk geval dus ook bij open stand van de draaibrug de doorvaart niet veilig is.

Van het voornemen om na het passeeren van den eerstkomenden trein met de opening van de brug te beginnen, geeft de brugwachter des daags kennis door den seinbol halverwege neer te laten en onmiddellijk daarna weder op te hijschen.

Nachtseinen worden gegeven van een half uur na zonsondergang tot een half uur vóór zonsopgang.

Bij mist worden nevens de dagseinen ook de nachtseinen gegeven.

Bij gesloten stand van de draaibrug wordt de onderrand des nachts door roode lichten aangegeven.

De doorvaartopening wordt des nachts door groene zijlichten aangegeven.

5. Bij het naderen en doorvaren van de brug moeten de van de brug gegeven seinen en de bevelen van den brugwachter door de schippers stipt worden opgevolgd, onverminderd de verplichting tot naleving der bepalingen van het Algemeen Reglement van politie voor rivieren, kanalen, havens, sluizen, bruggen en daartoe behoorende werken onder beheer van het Rijk en van het Bijzonder Reglement van politie voor het Noordzeekanaal, voor zooveel in de daarbij behandelde onderwerpen door dit reglement niet wordt voorzien.

6. Aan weerszijden van de brug zijn op 150 M. uit de as afstandspalen geplaatst.

Bij deze afstandspalen zijn peilschalen geplaatst, welke zoodanig zijn ingericht, dat daarop direct kan worden afgelezen, hoe groot de afstand is tusschen onderkant draaibrug (horizontaal gedeelte) en den waterspiegel.

Is de doorvaart gestremd, dan moeten de schippers hunne schepen, die niet onder de gesloten brug kunnen doorvaren, vóór deze palen doen stoppen en mogen zij niet doorvaren vóór het sein „veilig" aangeeft.

Indien door mist of andere oorzaken de op de brug gegeven seinen niet duidelijk zijn te onderscheiden, moeten de schepen, die niet onder de gesloten brug kunnen doorvaren, vóór de afstandspalen worden gehouden en moet de schipper de aanwezigheid van het schip door geluidseinen aan den brugwachter kenbaar maken, waarna hij eerst mag doorvaren na verkregen vergunning van den brugwachter.

7. De schippers zorgen dat geen schade wordt toegebracht aan de vaartuigen, steigers, heien, bokken of andere werktuigen, gebezigd voor herstelling of vernieuwing der brugwerken of voor uitdieping van het kanaal.

8. Het is verboden schepen tusschen de afstandspalen stil te houden.

Tusschen de afstandspalen moeten twee in dezelfde richting varende schepen minstens 70 M. van elkander verwijderd blijven.

Ingeval meer dan één schip aan dezelfde zijde vóór de brug moet stoppen, moeten de later aankomende op behoorlijken afstand achter de eerder aankomende blijven.

Bij het weder veilig worden van de doorvaart varen de schepen door naar volgorde van aankomst.

Wanneer een eerder aangekomen schip reeds begonnen is door te varen en het sein wordt gegeven, dat de doorvaart gestremd is, moeten de later aangekomen schepen blijven liggen.

Het reeds varende schip blijft dan toch doorvaren.

9. Indien de bevelen van den brugwachter niet worden opgevolgd, is hij bevoegd op kosten van den nalatigen schipper, desnoods ondersteund door den sterken arm, die bevelen te doen uitvoeren.

10. Wanneer een onder de brug doorvarend schip is vastgeraakt en het openen der brug ten dienste van de scheepvaart daardoor wordt verhinderd, is de Directie van den spoorwegdienst bevoegd op last van den Rijkshavenmeester van het Noordzeekanaal de oorzaak van die verhindering aan boord van het schip op kosten van den schipper te doen opruimen.

Wanneer een schip het sluiten der brug ten dienste van het spoorwegverkeer verhindert, is de Directie van den spoorwegdienst bevoegd, onder toezicht van den Rijkshavenmeester van het Noordzeekanaal en op kosten van den schipper de oorzaak van die verhindering te doen opruimen en het schip buiten de afstandspalen te doen brengen.

11. Aan den brugwachter is de handhaving der bepalingen van dit reglement opgedragen.

De brugwachter, de ambtenaren in artikel 8 sub 1 tot en met 6 van het Wetboek van Strafvordering bedoeld, de ambtenaren van den Staat en van de spoorwegonderneming, aan wie het toezicht op de brug is opgedragen, de Rijksveldwachters en de politiebeambten in de gemeente Velsen zijn met de opsporing van de overtredingen van dit reglement belast.

12. Aan de ambtenaren van den spoorweg,

met de handhaving van dit reglement belast, wordt op hunne aanvraag door den burgemeester van Velsen en door alle ambtenaren met openbaar gezag bekleed, bijstand verleend.

Behoort bij Koninklijk besluit van 22 Maart 1905 (*Staatsblad* n°. 112).

Mij bekend,

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(*get.*) DE MAREZ OYENS.

—

22 *Maart* 1905. BESLUIT, houdende aanvulling van artikel 11, § 1, eerste lid, van het Koninklijk besluit van 14 December 1895 (*Staatsblad* n°. 222), tot uitvoering van onderscheidene bepalingen der Wet van 15 April 1891 (*Staatsblad* n°. 87), tot regeling der brievenposterij, zooals dat luidt na de aanvulling daarin aangebracht bij Koninklijk besluit van 3 December 1901 (*Staatsblad* n°. 233). S. 118.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 23 Februari 1905, n°. 642, Posterijen en Telegrafie;

Gelet op artikel 21 der Wet van 15 April 1891 (*Staatsblad* n°. 87);

Den Raad van State gehoord (advies van 7 Maart 1905, n°. 15);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 16 Maart 1905, n°. 935, Posterijen en Telegrafie;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen hetgeen volgt:

Eenig artikel.

Artikel 11, § 1, eerste lid, van het Koninklijk besluit van 14 December 1895 (*Staatsblad* n°. 222), zooals dat luidt na de aanvulling daarin aangebracht bij Koninklijk besluit van 3 December 1901 (*Staatsblad* n°. 233), wordt gelezen als volgt:

„In gebruik blijven of worden gesteld:

„postzegels van ½, 1, 2, 2½, 3, 5, 7½, 10, 12½, 15, 20, 22½ 25 en 50 cent, *f* 1.—, *f* 2.50, *f* 5.— en *f* 10.—;

„postzegelboekjes;

„postbladen, voorzien van een zegelafdruk van 3, 5 of 12½ cent;

„briefomslagen met een zegelafdruk van 5 of 12½ cent;

„enkele en dubbele briefkaarten, elke kaart voorzien van één zegelafdruk van 2½ of 5 cent;

„postbewijsformulieren, voorzien van een zegelafdruk van 2½ cent;

„andere noodige formulieren."

Onze voornoemde Minister is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

's Gravenhage, den 22sten Maart 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(*get.*) DE MAREZ OYENS.

(*Uitgeg.* 7 *April* 1905.)

—

23 *Maart* 1905. BESLUIT, houdende beschikking op het beroep, ingesteld door E. A. VOOGD, geboren PULL, M. VAN EIZENGA, geboren WOLBERS en J. HOFS, geboren BAKKER, gehuwde onderwijzeressen aan openbare lagere scholen te *Amsterdam*, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van *Noordholland*, dd. 17 Augustus 1904, n°. 1, waarbij voor zooveel noodig is goedgekeurd de „Verordening op het verleenen van verlof aan onderwijzers en onderwijzeressen in geval van ziekte en aan gehuwde onderwijzeressen in geval van zwangerschap", vastgesteld door den Raad der gemeente *Amsterdam* in zijne vergadering van 18 Mei 1904. S. 114.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep ingesteld door E. A. VOOGD, geboren PULL, M. VAN EIZENGA, geboren WOLBERS en J. HOFS, geboren BAKKER, gehuwde onderwijzeressen aan openbare lagere scholen te *Amsterdam*, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van *Noordholland*, dd. 17 Augustus 1904, n°. 1, waarbij voor zooveel noodig is goedgekeurd de „Verordening op het verleenen van verlof aan onderwijzers en onderwijzeressen in geval van ziekte en aan gehuwde onderwijzeressen in geval van zwangerschap", vastgesteld door den Raad der gemeente *Amsterdam* in zijne vergadering van 18 Mei 1904;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 25 Januari 1905, n°. 235;

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 21 Maart 1905, n°. 1017[3], afdeeling Onderwijs;

Overwegende, dat bovengenoemde verordening bepaalt, in art. 3:

„Aan de gehuwde onderwijzeres, die hare bevalling tegemoet ziet, wordt door burgemeester en wethouders een verlof verleend, ingaande drie maanden vóór het tijdstip, waarop de bevalling kan worden verwacht, en eindigende één maand na hare bevalling, met dien verstande, dat het verlof niet korter dan 4 maanden zal duren.

„Gedurende den tijd van dit verlof wordt hetgeen ten behoeve der plaatsvervanging van de onderwijzeres als salaris door de gemeente moet worden uitbetaald van hare jaarwedde ingehouden";

in art. 4: „Is de onderwijzeres in art. 3 bedoeld, ééne maand na hare bevalling, volgens het oordeel van de gemeente-arts, nog niet in staat hare werkzaamheden aan de school te hervatten, dan treden de gewone regelen van verlof bij ziekte in";

dat drie gehuwde onderwijzeressen tegen deze bepalingen bezwaren hebben ingebracht bij Gedeputeerde Staten van *Noordholland*, die echter op 17 Augustus 1904 het raadsbesluit voor zooveel noodig hebben goedgekeurd;

dat van het besluit van Gedeputeerde Staten E. A. VOOGD, geboren PULL, M. VAN EIZENGA, geboren WOLBERS, en J. HOFS, geboren BAKKER, gehuwde onderwijzeressen aan openbare scholen te *Amsterdam*, bij Ons in beroep zijn gekomen, aanvoerende dat het verordende onwettig is en niet had mogen bepaald zijn, en Ons verzoekende de verordening te vernietigen;

Overwegende:

dat artikel 26, achtste lid, der wet tot regeling van het lager onderwijs de regeling der jaarwedden der onderwijzers bij het openbaar lager onderwijs, der vergoeding voor huishuur voor de hoofden van scholen en der tegemoetkoming in de huishuur der gehuwde onderwijzers van acht en twintigjarigen leeftijd en daarboven, met inachtneming der wettelijke voorschriften onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten aan den gemeenteraad opdraagt;

dat bepalingen omtrent geheelen of gedeeltelijken stilstand van jaarwedde in het algemeen zijn te begrijpen onder regeling van jaarwedde;

dat de wet tot regeling van het lager onderwijs den gemeenteraad niet verbiedt om voor gehuwde onderwijzeressen eene regeling vast te stellen omtrent geheelen of gedeeltelijken stilstand van jaarwedde in geval van verlof wegens zwangerschap en bevalling;

dat eene regeling, zooals is vastgesteld bij het tweede lid van art. 3 en bij art. 4 der bovengenoemde verordening, niet onbillijk is te achten;

dat Gedeputeerde Staten van *Noordholland* mitsdien terecht aan die regeling hunne goedkeuring hebben gehecht;

Gezien de wet tot regeling van het lager onderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het ingesteld beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* geplaatst en tegelijk met de in hoofde dezes vermelde voordracht van genoemden Minister in de *Nederlandsche Staatscourant* opgenomen zal worden en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur.

's Gravenhage, den 23sten Maart 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) KUYPER.

(*Uitgeg.* 8 *April.* 1905.)

—

23 *Maart* 1905. MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Gedeputeerde Staten van de provinciën, betreffende onbruikbaar maken van geldswaardige stukken.

Onder de bijlagen van eene door de Algemeene Rekenkamer onderzochte gemeenterekening over 1903 bevonden zich een aanzienlijk getal betaalde coupons ten laste van die gemeente.

Sommigen daarvan waren door het inslaan van een gat voor verder gebruik ongeschikt gemaakt, doch een zeer groot aantal waren geheel onbeschadigd en alleen van een roodkrijt streepje voorzien.

De Kamer, die deze onbeschadigde coupons van harentwege van een teeken van waardeloosheid deed voorzien, wijst er op, dat misbruiken voor de hand liggen, wanneer niet terstond maatregelen worden genomen om ingetrokken geldswaardig papier voor vernieuwde uitgifte ongeschikt te maken.

Onder herinnering laatstelijk aan de aanschrijving van mijn toenmaligen ambtsvoorganger van 16 Juli 1886, Afd. B. B., heb ik de eer U te verzoeken bij vernieuwing de aandacht van de gemeentebesturen in Uw gewest, op dit punt te vestigen.

—

23 *Maart* 1905. MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Gedeputeerde Staten van de provinciën, betreffende het verstrekken van opgaven in verband met de vrijstelling van het vereischte van vergunning voor den kleinhandel in sterken drank voor wijnhandelaren die in het bezit waren van verlengbaar crediet op 1 Mei 1904.

Art. 57 van de Drankwet (*Staatsblad* 1904, n°. 235) stelt van het vereischte van vergunning voor den kleinhandel in sterken drank vrij wijnhandelaren, welke onder meer ingevolge art. 13 der wet van 20 Juli 1870 (*Staats-*

blad n°. 127) op 1 Mei 1904 een verlengbaar crediet hadden, zoolang zij dat onafgebroken behouden.

Ter bevordering van de naleving dier bepaling heeft de Minister van Financiën den ontvangers der accijnzen bij resolutie van 25 Januari l.l., n°. 68, opgedragen aan de gemeentebesturen eenige opgaven te verstrekken. Een afschrift van die resolutie gaat hierbij.

Ik heb de eer Uw college uit te noodigen, deze resolutie ter kennis van de gemeentebesturen in Uw gewest te brengen, met verzoek, van de opgaven van voormelde ontvangers nota te nemen (1)

—

25 *Maart* 1905. BESLUIT, tot wijziging van het Koninklijk besluit van 21 October 1871 (*Staatsblad* n°. 105), houdende bepalingen nopens het overmaken van gelden, door middel van het stelsel van postwissels, tusschen *Nederland* en het Vereenigd Koninkrijk van *Groot-Britannië* en *Ierland*. S. 115.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gelet op het Koninklijk besluit van 21 October 1871 (*Staatsblad* n°. 105), houdende bepalingen nopens het overmaken van gelden door middel van het stelsel van postwissels tusschen *Nederland* en het Vereenigd Koninkrijk van *Groot-Britannië* en *Ierland*;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 21 Maart 1905, n°. 1005, Posterijen en Telegrafie;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het recht, dat van elke geldverzending naar *Groot-Britannië* en *Ierland* van den afzender hier te lande zal worden ingevorderd, met wijziging van het Koninklijk besluit van 21 October 1871 (*Staatsblad* n°. 105), nader vast te stellen op tien cent van elke tien gulden of voor elk gedeelte van tien gulden.

Onze voornoemde Minister is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 25sten Maart 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(*get.*) DE MAREZ OYENS.

(*Uitgeg.* 5 *April* 1905.)

—

25 *Maart* 1905. BESLUIT ter bekendmaking van den tekst van het Koninklijk besluit van 30 Januari 1874 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 15, *Indisch Staatsblad* n°. 113), houdende bepalingen omtrent de zeebrieven en jaarpassen in *Nederlandsch-Indië*, zooals die bij latere besluiten is gewijzigd en aangevuld. S. 116.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën van 22 Maart 1905, Litt. A[3] n°. 26;

Gelet op de Koninklijke besluiten van:

30 Januari 1874	(*Staatsblad* n°.		15),
14 Mei 1876	(„	„	104),
29 Augustus 1878	(„	„	134),
27 Maart 1888	(„	„	68),
8 Maart 1892	(„	„	49),
27 December 1901	(„	„	275),
14 December 1903	(„	„	327),
18 April 1904	(„	„	71),
5 October 1904	(„	„	226);

Hebben goedgevonden en verstaan:

den tekst van het Koninklijk besluit van 30 Januari 1874 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 15, *Indisch Staatsblad* n°. 113), houdende bepalingen omtrent de zeebrieven en jaarpassen in *Nederlandsch-Indië*, zooals het is gewijzigd en aangevuld bij de Koninklijke besluiten van:

14 Mei 1876 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 104, *Indisch Staatsblad* n°. 195),

29 Augustus 1878 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 134, *Indisch Staatsblad* n°. 304),

27 Maart 1888 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 68, *Indisch Staatsblad* n°. 109),

8 Maart 1892 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 49, *Indisch Staatsblad* n°. 121),

---

(1) De resolutie luidt:

Artikel 57 van de Drankwet (*Staatsblad* n°. 235 van 1904) stelt van het vereischte van vergunning voor den kleinhandel in sterken drank vrij, wijnhandelaren, welke onder meer ingevolge art. 13 der wet van 20 Juli 1870 (*Staatsblad* en *Verzameling* n°. 127) op 1 Mei 1904 een verlengbaar crediet hadden, zoolang zij dat onafgebroken behouden.

Met het oog op deze bepaling wordt den ontvangers der accijnzen opgedragen om, zoodra mogelijk, aan de gemeentebesturen eene opgaaf te doen toekomen van de wijnhandelaren in de gemeente, die sedert 1 Mei 1904 of eenig vroeger tijdstip het genot van verlengbaar crediet hebben, met vermelding van straat of wijk en kadastrale sectie en nummer van de daarvoor in gebruik zijnde bergplaatsen.

Nadere opgaaf aan het gemeentebestuur wordt gedaan:

a. wanneer een der bedoelde handelaren ophoudt verlengbaar crediet te genieten;

b. wanneer door een dier handelaren een nieuwe bergplaats in gebruik wordt genomen of eene bestaande bergplaats wordt opgeheven.

Bij de opgaven volgens letter *b* wordt de ligging der bergplaats op de boven voorgeschreven wijze aangeduid.

27 December 1901 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 275), *Indisch Staatsblad* 1902 n°. 132),

14 December 1903 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 327, *Indisch Staatsblad* 1904 n°. 145),

18 April 1904 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 71, *Indisch Staatsblad* n°. 387),

5 October 1904 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 226, *Indisch Staatsblad* n°. 503),

algemeen bekend te maken door bijvoeging van dien gewijzigden en aangevulden tekst in zijn geheel bij dit besluit,

Onze Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onze Ministers van Waterstaat, Handel en Nijverheid en van Buitenlandsche Zaken en aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 25sten Maart 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, (*get.*) IDENBURG.

(*Uitgeg.* 7 *April* 1905.)

TEKST *van het Koninklijk besluit van* 30 *Januari* 1874 (*Nederlandsch Staatsblad n°.* 15, *Indisch Staatsblad n°.* 113), *houdende bepalingen omtrent de zeebrieven en jaarpassen in Nederlandsch-Indië, zooals het sedert is gewijzigd en aangevuld.*

Iste AFDEELING.

Algemeene Bepalingen.

Art. **1.** Elk in *Nederlandsch-Indië* tehuis behoorend zeeschip, dat de Nederlandsche vlag voert, moet voorzien zijn van een zeebrief of van een jaarpas, afgegeven overeenkomstig de voorschriften van dit besluit.

Onder zeeschepen worden in dit besluit verstaan alle schepen en vaartuigen, varende buiten de tonnen in zee, met uitzondering van:

a. vaartuigen, in dienst bij het loodswezen, de betonning en de bebakening van *Nederlandsch-Indië*, en in het algemeen alle vaartuigen in dienst van den lande;

b. vaartuigen van zeilvereenigingen of jachtclubs, als zoodanig wettig erkend;

c. reddingsvaartuigen;

d. visschersvaartuigen, uitsluitend tot het vangen van visch, tripang en schelpdieren, of tot het vervoeren van deze en andere zeeproducten gebezigd wordende;

e. binnenschepen, die bij uitzondering buiten de tonnen varen;

f. vaartuigen, ten hoogste zeven en een halven M³. metende.

2. Aan schepen en vaartuigen, op de Europeesche wijze getuigd, worden zeebrieven, — aan vaartuigen, op de inlandsche wijze getuigd, worden jaarpassen verleend, overeenkomstig de voorschriften van dit besluit.

3. Een zeebrief of jaarpas wordt alleen afgegeven voor een zeeschip, voor meer dan de helft in eigendom toebehoorende aan:

a. een ingezetene van *Nederlandsch-Indië*;

b. een ingezetene van *Nederland*;

c. eene reederij, gevestigd in *Nederlandsch-Indië*;

d. eene vennootschap onder eene firma of bij wijze van geldschieting, gevestigd in *Nederlandsch-Indië* of in *Nederland*, mits minstens de helft der vennooten onder de firma of minstens de helft der hoofdelijk voor het geheel aansprakelijke vennooten der commanditaire vennootschap ingezetenen zijn van *Nederlandsch-Indië* of van *Nederland*;

e. eene naamlooze vennootschap van koophandel of eene vereeniging, die rechtspersoonlijkheid bezit, mits de vennootschap of vereeniging in *Nederlandsch-Indië* of in *Nederland* is gevestigd en opgericht volgens de wettelijke voorschriften, geldende op de plaats der vestiging, en mits minstens de helft der bestuurders ingezetenen zijn van *Nederlandsch-Indië* of van *Nederland*.

In elk geval moeten de eigenaren in *Nederlandsch-Indië* behoorlijk vertegenwoordigd zijn.

Het bestuur over alles wat tot het onderhoud, de uitrusting en het victualieeren of bevrachten van het schip vereischt wordt, moet in *Nederlandsch-Indië* gevoerd worden. In bijzondere gevallen kan daarvan met Onze machtiging worden afgeweken.

4. Ingezetenen van *Nederlandsch-Indië* zijn in den zin van dit besluit:

1°. Nederlanders in *Nederlandsch-Indië* woonachtig;

2°. de inboorlingen des lands in *Nederlandsch-Indië* woonachtig;

3°. alle andere personen, die, na krachtens de bestaande bepalingen verkregen vergunning tot vestiging, in *Nederlandsch-Indië* gewoond hebben gedurende het jaar, geëindigd met den dag, waarop de zeebrief of jaarpas wordt aangevraagd.

Ingezetenen van *Nederland* zijn in den zin van dit besluit al degenen, die als zoodanig worden aangemerkt krachtens de in *Nederland* geldende wettelijke bepalingen betrekkelijk de afgifte van zeebrieven.

5. Geene zeebrieven of jaarpassen worden afgegeven voor schepen, op den voet van oorlog uitgerust, noch voor schepen, waarvoor de Gouverneur-Generaal om redenen van Staatsbelang de afgifte niet raadzaam acht.

Onverminderd de bepalingen der artikelen 11 en 23 kunnen om redenen van Staatsbelang reeds verleende zeebrieven of jaarpassen door den Gouverneur-Generaal worden vervallen verklaard.

6. Alle schippers van zeeschepen, zoo Nederlandsch-Indische als andere, zijn gehouden, bij het in- of uitvaren van Nederlandsch-Indische havens of zeegaten, een zeebrief, jaarpas of ander geldig bewijs der nationaliteit van hun schip te vertoonen aan de ambtenaren, belast met de in- of uitklaring. Bij gemis van dergelijken zeebrief, jaarpas of bewijs, wordt door die ambtenaren geene uitklaring verleend, en kunnen zij het schip desnoods aanhouden, totdat het vereischte document wordt overgelegd.

Bij het binnenkomen kan echter het hoofd van gewestelijk bestuur onder de noodige voorwaarden vergunning verleenen, om zoodanig schip naar de bestemmingsplaats over te brengen en om dáár of elders de lading op te slaan.

Op dezelfde wijze wordt gehandeld, wanneer de schipper een Nederlandsch-Indischen zeebrief of jaarpas aanbiedt, die niet beantwoordt aan de voorschriften van dit besluit, onverminderd de toepassing der strafbepalingen van dit besluit, zoo daartoe termen bestaan.

Ongeldige of vervallen zeebrieven en jaarpassen worden door de ambtenaren bij de in- of uitklaring ingetrokken.

7. De schippers van Nederlandsch-Indische zeeschepen, die eene vreemde haven binnenvallen waar een Nederlandsch consul, vice-consul of consulair agent gevestigd is, zijn verplicht om, wanneer zij aldaar langer dan vier en twintig uren verblijven, uiterlijk op den tweeden dag na dien hunner aankomst, zich in persoon bij dien ambtenaar te vervoegen, ten einde hunnen zeebrief of jaarpas te doen afteekenen.

Zeebrieven en jaarpassen, vallende in de termen der laatste alinea van artikel 6, worden door den consul, vice-consul of consulairen agent ingetrokken.

De schippers van stoombooten, varende in geregelden dienst op vreemde havens, moeten hunne zeebrieven eenmaal in het jaar, en wel bij de eerste binnenkomst in die havens, op de bedoelde wijze doen afteekenen.

IIde AFDEELING.

Van de zeebrieven.

8. De zeebrief vermeld:

a. den naam van het schip;

b. den inhoud, waarop het volgens de bestaande bepalingen is gemeten;

c. de soort en andere voornaamste kenmerken van het schip;

d. den naam van den schipper;

e. in de gevallen, bedoeld bij de artikelen 14 en 15, de volgens die artikelen vereischte bijzonderheden.

9. Zeebrieven worden in Onzen naam uitgereikt door den Gouverneur-Generaal, onverminderd het bepaalde bij de artikelen 14 en 15, op de schriftelijke met eede (belofte) bevestigde verklaring, dat het schip voldoet aan de voorwaarden gesteld bij artikel 3.

Deze verklaring wordt afgelegd door den eigenaar, door den boekhouder der reederij, door één der vennooten onder de firma, door één der hoofdelijk voor het geheel aansprakelijke vennooten van de commanditaire vennootschap, of door één der bestuurders van de naamlooze vennootschap of vereeniging, naarmate het schip aan één of meer personen of wel aan eene vennootschap van koophandel of vereeniging toebehoort.

Is de eigenaar ingezetene van *Nederland*, de vennootschap of de vereeniging aldaar gevestigd, zoo wordt de verklaring afgelegd door den vertegenwoordiger in *Nederlandsch-Indië* des eigenaars, der vennootschap of der vereeniging.

Het formulier der verklaring wordt door den Gouverneur-Generaal vastgesteld.

10. Tot het afleggen van den eed (belofte), volgens artikel 9 gevorderd, wendt de belanghebbende zich bij verzoekschrift tot het hoofd van gewestelijk of van plaatselijk bestuur zijner woonplaats, onder overlegging van:

a. de te bevestigen verklaring;

b. een meetbrief, afgegeven volgens de bestaande voorschriften;

c. het bewijs dat het schip, wanneer zulks in verband met de grootte gevorderd wordt, in *Nederlandsch-Indië* is in- of overgeschreven in de daartoe bestemde openbare registers;

d. den koop- of bijlbrief.

Wanneer een of meer dezer bescheiden ontbreken of niet in overeenstemming zijn met de aangeboden verklaring, of wel wanneer daaruit blijkt, dat het schip in een of ander opzicht aan de vereischten ter verkrijging van een zeebrief niet voldoet, wordt de bevestiging der verklaring geweigerd.

Ten blijke hiervan wordt eene met reden omkleede beschikking op het verzoekschrift gesteld.

De bevestigde verklaring en de meetbrief worden bij de aanvraag om den zeebrief overgelegd, en de aanvraag ingediend door tusschenkomst van het hoofd van gewestelijk of van plaatselijk bestuur.

11. De zeebrieven vervallen:

a. door het verloop van vier jaren na den dag van afgifte;

b. wanneer de eigendom van het schip ophoudt te voldoen aan de voorwaarden, gesteld in artikel 3, of het bestuur, bedoeld in de laatste alinea van artikel 3, zonder Onze machtiging niet in *Nederlandsch-Indië* gevoerd wordt;

c. door naamsverandering van het schip;

d. door gebruik van het schip tot kaapvaart, zeeroof, strandroof of slavenhandel;

e. wanneer het schip wordt gesloopt, door schipbreuk of stranding vergaat, verbrandt of wel door zeeroovers of vijanden is genomen.

Wanneer echter de termijn, onder *a* bepaald, vervalt, terwijl het schip zich buiten *Nederlandsch-Indië* bevindt, blijft de zeebrief tot de terugkomst van het schip in *Nederlandsch-Indië* van kracht.

12. Vervallen zeebrieven worden door den schipper bij aankomst in eene Nederlandsch-Indische haven, met de eerste gelegenheid, door tusschenkomst van het hoofd van gewestelijk of van plaatselijk bestuur, ingezonden aan den Directeur van Financiën, behoudens de gevallen, voorzien bij de artikelen 6 en 14, laatste zinsneden, en artikel 7, tweede zinsnede.

Wanneer het schip buiten *Nederlandsch-Indië* verongelukt, wordt gesloopt of verkocht, geschiedt die inzending met de eerste gelegenheid aan den Gouverneur-Generaal, door tusschenkomst van Onzen Minister van Koloniën, van den naastbijzijnden Nederlandschen gezant, consul, vice-consul, consulairen agent of Nederlandschen kolonialen ambtenaar.

De oorzaak van het vervallen van den zeebrief wordt bij de inzending opgegeven.

Voor den ingezonden zeebrief wordt den schipper een bewijs van ontvangst uitgereikt.

13. In de gevallen, bedoeld bij artikel 11, letters *a* en *c*, wordt op aanvraag der belanghebbenden een nieuwe zeebrief uitgereikt.

Deze aanvraag, met den vervallen zeebrief in te zenden, gaat vergezeld van eene nieuwe, overeenkomstig de artikelen 9 en 10 bevestigde verklaring en van den meetbrief.

Nieuwe zeebrieven kunnen op bovenstaanden voet mede worden uitgereikt, wanneer voldoende blijkt, dat de vroegere buiten schuld der belanghebbenden is verloren gegaan of niet kan worden overgelegd.

De aanvraag tot verkrijging van een nieuwen zeebrief kan ook geschieden in de laatste drie maanden vóór het verstrijken van den in artikel 11 letter *a* genoemden termijn. In dat geval behoeft de zeebrief niet bij aanvraag te worden overgelegd. De nieuwe zeebrief wordt alsdan uitgereikt tegen afgifte van den vroegeren zeebrief, of nadat voldoende gebleken is, dat deze buiten schuld van belanghebbenden is verloren gegaan of niet kan worden overgelegd.

Bevindt zich het schip buiten *Nederlandsch-Indië* op het oogenblik dat de aanvraag tot verkrijging van een nieuwen zeebrief wordt gedaan wegens het weldra verstrijken van den in artikel 11, letter *a* genoemden termijn, dan wordt de nieuwe zeebrief niet uitgereikt, dan na aankomst van het schip in eene Nederlandsch-Indische haven.

14. Bij aankoop of aanbouw van schepen buiten *Nederlandsch-Indië* voor rekening van personen, reederijen, vennootschappen of vereenigingen, vallende in de termen van artikel 3, wordt door Onzen Minister van Koloniën of door den Gouverneur-Generaal voor het bedoelde schip een voorloopige zeebrief verleend.

Deze zeebrief vermeldt den inhoud naar de meting van het land, waar het schip is aangekocht of aangebouwd, en is geldig voor den termijn, daarin met overleg der belanghebbenden uit te drukken, doch die nimmer den tijd, bij artikel 11, letter *a* bepaald, mag overschrijden.

Hij wordt niet anders afgegeven door Onzen Minister van Koloniën, dan op vertoon der in *Nederland* geregistreerde — en door den Gouverneur-Generaal, dan op vertoon der in *Nederlandsch-Indië* in de daartoe bestemde openbare registers overgeschreven — bewijzen van eigendom.

Bij aankomst in *Nederlandsch-Indië* ter plaatse waar het schip thuis behoort, wordt terstond overgegaan tot de formaliteiten, vereischt voor het verkrijgen van een gewonen zeebrief.

Wordt deze uitgereikt binnen den termijn, verleend krachtens het tweede lid, dan vervalt de voorloopige zeebrief.

De gewone zeebrief wordt in geen geval uitgereikt dan tegen intrekking van den voorloopigen zeebrief.

15. De Gouverneur-Generaal kan, zoo noodig, een buitengewonen zeebrief verleenen voor schepen, in *Nederlandsch-Indië* gebouwd, gekocht of uitgerust voor rekening van personen, reederijen, vennootschappen of vereenigingen buiten *Nederlandsch-Indië* gevestigd, opdat die schepen onder Nederlandsche vlag rechtstreeks binnen een bepaalden termijn naar het land hunner bestemming kunnen worden overgevoerd.

Bij aankomst ter bestemmingsplaats wordt met deze zeebrieven gehandeld volgens de laatste drie volzinnen van artikel 12.

Wanneer van eenen op den voet van dit

artikel verleenden buitengewonen zeebrief misbruik is gemaakt, of gegrond vermoeden bestaat, dat zoodanig misbruik zal worden gemaakt, wordt die zeebrief terstond buiten werking gesteld.

16. De hoofden van gewestelijk bestuur en de door den Gouverneur-Generaal aangewezen hoofden van plaatselijk bestuur zijn bevoegd om, wanneer de stukken, volgens dit besluit gevorderd ter bekoming van zeebrieven, bij de daartoe aan hen ingediende verzoekschriften in orde zijn overgelegd, hangende de beslissing daarop van den Gouverneur-Generaal, ten behoeve van de schepen, voor welke aanvragen om zeebrieven worden gedaan, af te geven certificaten voor bepaalde reizen naar eene of meer havens binnen *Nederlandsch-Indië*.

Deze certificaten zijn slechts geldig voor reizen naar de aangeduide plaatsen en moeten binnen acht dagen na aankomst aldaar worden ingeleverd, doch kunnen daar door de hoofden van gewestelijk of van plaatselijk bestuur door nieuwe worden vervangen, zoolang de aangevraagde zeebrieven niet verkregen zijn, telkens evenwel voor bepaalde reizen binnen *Nederlandsch-Indië*, zullende buiten nood geene andere havens mogen worden aangedaan dan bij de certificaten zijn vermeld.

17. Alvorens van eenigen zeebrief gebruik wordt gemaakt, moet de schipper daarop zijne gewone onderteekening stellen in tegenwoordigheid van- en die doen bekrachtigen door den havenmeester ter ligplaats van het schip, of wel, wanneer dit laatste zich buiten *Nederlandsch-Indië* bevindt, in *Nederland* door den eerstaanwezenden ambtenaar der in- en uitgaande rechten, en elders door den naastbijzijnden consul, vice-consul, consulairen agent of kolonialen Nederlandschen ambtenaar.

Gelijke onderteekening moet worden gesteld op de certificaten, uit te reiken volgens artikel 16, en wel in tegenwoordigheid van en met bekrachtiging door de autoriteit, door wie zij worden afgegeven.

De onderteekening van den schipper op den zeebrief of het certificaat kan door de ambtenaren belast met de in- of uitklaring, consuls, vice-consuls en consulaire agenten, bedoeld in de artikelen 6 en 7, worden geverifieerd, wanneer zij dit noodig achten.

Het bovenstaande is mede van toepassing bij tijdelijke of definitieve vervanging van den schipper, waarvan door zijn opvolger of door een der personen, aangewezen bij artikel 9, 2de zinsnede, mededeeling moet worden gedaan aan den betrokken ambtenaar, consul, vice-consul of consulairen agent, ter plaatse waar die verandering geschiedt, of waar het schip na die verandering het eerst binnenkomt.

In buitengewone gevallen, waarin dit mocht noodig zijn, kunnen uitzonderingen op de bepalingen van dit artikel worden toegestaan door den Gouverneur-Generaal, of bij de certificaten, bedoeld in artikel 16, door de autoriteit, die ze uitreikt.

18. De naam van het schip en die der plaats, waar het tehuis behoort, moeten door de zorg van den schipper met duidelijke, goed zichtbare letters op het achterschip worden vermeld.

IIIde AFDEELING.

Van de jaarpassen.

19. De jaarpas vermeldt:

a. den naam van het vaartuig;

b. den inhoud, waarop het volgens de bestaande bepalingen is gemeten;

c. de soort en andere voornaamste kenmerken van het vaartuig;

d. den naam van den schipper.

20. De jaarpassen worden verleend vanwege den Gouverneur-Generaal door de hoofden van gewestelijk of van plaatselijk bestuur en andere daartoe door den Gouverneur-Generaal aan te wijzen ambtenaren van het binnenlandsch bestuur.

21. Tot het verleenen van een eersten jaarpas zijn bevoegd de hoofden van gewestelijk bestuur en de daartoe door den Gouverneur-Generaal aangewezen hoofden van plaatselijk bestuur.

De verzoeken tot het verkrijgen van een eersten jaarpas worden schriftelijk ingediend; voor vaartuigen metende vijftien M³. en daar beneden, op ongezegeld papier.

22. Bij het verzoekschrift ter verkrijging van een eersten jaarpas moeten worden overgelegd:

a. de akte van eigendom of het bewijs dat het vaartuig, wanneer zulks in verband met de grootte gevorderd wordt, is in- of overgeschreven in de daartoe bestemde openbare registers;

b. eene voor het hoofd van gewestelijk of plaatselijk bestuur beëedigde en kosteloos te zijnen bureele opgemaakte of ingevulde verklaring van een der personen, genoemd in het tweede en derde lid van artikel 9, dat het vaartuig voldoet aan de voorwaarden, gesteld bij artikel 3 van dit besluit;

c. opgave der soort en benaming van het vaartuig;

d. een meetbrief, afgegeven volgens de bestaande voorschriften;

e. opgave van den naam van den gezagvoerder;

f. opgave van het getal opvarenden, van de bewapening en ammunitie.

Wanneer een of meer dezer bescheiden ontbreken of niet in overeenstemming zijn met de aangeboden verklaring, of wel wanneer daaruit blijkt dat het vaartuig in een of ander opzicht aan de vereischten ter verkrijging van een jaarpas niet voldoet, wordt het verzoek afgewezen.

Ten blijke hiervan wordt eene met reden omkleede beschikking op het verzoekschrift gesteld.

Het formulier der verklaring, bedoeld onder letter *b*, wordt door den Gouverneur-Generaal vastgesteld.

23. De jaarpassen vervallen:

a. met den laatsten December van elk jaar;

b. wanneer de eigendom van het vaartuig ophoudt te voldoen aan de voorwaarden, gesteld in artikel 3, of het bestuur, bedoeld in de laatste alinea van artikel 3, zonder Onze machtiging niet in *Nederlandsch-Indië* gevoerd wordt;

c. door verandering van soort en benaming van het vaartuig;

d. door gebruik van het vaartuig tot kaapvaart, zeeroof, strandroof of slavenhandel;

e. wanneer het vaartuig wordt gesloopt, door schipbreuk of stranding vergaat, verbrandt of wel door zeeroovers of vijanden is genomen.

Wanneer echter de termijn, onder *a* bepaald, vervalt gedurende de reis, blijft de jaarpas van kracht tot de aankomst van het vaartuig in eene Nederlandsch-Indische haven, waar een Europeesch Nederlandsch-Indisch ambtenaar gevestigd is.

24. Vervallen jaarpassen worden door den schipper, binnen acht dagen na aankomst in eene Nederlandsch-Indische haven, waar een Europeesch Nederlandsch-Indisch ambtenaar gevestigd is, aan dien ambtenaar ingeleverd.

25. In de gevallen, bedoeld bij artikel 23 letters *a* en *c*, wordt op aanvraag der belanghebbenden, welke ook mondeling kan worden gedaan, een nieuwe jaarpas uitgereikt.

Aan deze aanvraag wordt geen gevolg gegeven, zoolang de vervallen jaarpas niet is ingeleverd en voorts niet dan nadat:

a. het in artikel 22 letter *a* bedoelde stuk is overgelegd;

b. ten genoegen van de autoriteit, die bevoegd is tot het afgeven van den jaarpas, is aangetoond, dat het vaartuig nog voldoet aan de voorwaarden, gesteld bij artikel 3. Indien die autoriteit eene nieuwe verklaring als bedoeld in artikel 22 letter *b* vordert, wordt die verklaring kosteloos te haren bureele opgemaakt of ingevuld en daarna voor haar beëedigd.

Een nieuwe jaarpas kan op bovenstaanden voet mede worden uitgereikt wanneer voldoende blijkt, dat de vroegere buiten schuld der belanghebbenden is verloren gegaan of niet kan worden overgelegd.

26. Indien geene termen bestaan om een nieuwen jaarpas te verleenen en de schipper wenscht te verzeilen naar de bestemmingshaven, dan wel daar of elders de lading wenscht op te slaan, kan de tot het uitreiken van jaarpassen bevoegde autoriteit onder de noodige voorwaarden daartoe vergunning verleenen. Die autoriteit is mede bevoegd om, na de aanvraag om een jaarpas in orde te hebben bevonden, in afwachting van de uitreiking daarvan al dadelijk ten behoeve van het vaartuig, waarvoor de aanvraag om een jaarpas gedaan is, een certificaat af te geven voor eene bepaalde reis naar eene of meer havens binnen *Nederlandsch-Indië*, welk certificaat kosteloos wordt opgemaakt en van zegelrecht is vrijgesteld.

IVde AFDEELING.

Strafbepalingen.

27. De schipper, die de Nederlandsche vlag voert, zonder zeebrief, vergunning, jaarpas of certificaat, overeenkomstig de wettelijke bepalingen, geldende in het Rijk in Europa of zijne koloniën en bezittingen in andere werelddeelen, of in strijd met artikel 17 van dit besluit, wordt gestraft met eene boete van *f* 200 tot *f* 3000, met of zonder gevangenzetting van één maand tot twee jaren.

Gelijke straf is op den schipper van toepassing wegens het voeren van genoemde vlag met een zeebrief, vergunning, certificaat of jaarpas, die vervallen is, of wel die voor een ander schip is afgegeven.

28. Het bevestigen met eede (belofte) eener geheel of gedeeltelijk onware verklaring ter verkrijging van een zeebrief of jaarpas, overeenkomstig dit besluit, wordt gestraft met gevangenisstraf van één tot drie jaren en geldboete van *f* 200 tot *f* 1500 te zamen of afzonderlijk.

29. Het niet inzenden van vervallen zeebrieven, jaarpassen of certificaten, zooals dit bij dit besluit is voorgeschreven, wordt gestraft met eene boete van *f* 100 tot *f* 2000.

30. Overtreding van dit besluit, voor zooveel die niet reeds bij de voorgaande bepalingen is strafbaar gesteld, wordt gestraft met eene boete van *f* 50 tot *f* 1000.

31. Waar in dit besluit wordt gesproken van den schipper, wordt daardoor ook hij verstaan, die den schipper vervangt.

32. Door de havenmeesters en de consuls, vice-consuls en consulaire agenten wordt proces-verbaal opgemaakt wegens alle overtredingen van dit besluit, die te hunner kennis komen.

De aldus opgemaakte processen-verbaal gelden als wettig bewijsmiddel der daarin geconstateerde overtredingen, mits zij voldoen aan artikel 381 van het reglement op de strafvordering voor de Raden van Justitie op Java en het Hooggerechtshof van *Nederlandsch-Indië*, enz., of, ingeval zij zijn opgemaakt door eenen consulairen ambtenaar, bevestigd worden door zijn daarin opgenomen schriftelijken eed (belofte.)

Slotbepaling.

33. Het reglement op de zeebrieven en jaarpassen, vastgesteld bij ordonnantie van den Gouverneur-Generaal van 15 December 1858 (*Indisch Staatsblad* n°. 134) wordt ingetrokken.

De zeebrieven en jaarpassen, afgegeven en alsnog geldig op het tijdstip van inwerkingtreding van dit besluit, blijven van kracht, behoudens naleving van het bepaalde bij de artikelen 11 en 23 van dit besluit.

Behoort bij het Koninklijk besluit van 25 Maart 1905 (*Staatsblad* n°. 116).

Mij bekend,

De Minister van Koloniën, (*get.*) IDENBURG.

—

25 *Maart* 1905. BESLUIT, tot aanvulling en wijziging van het Koninklijk besluit van 24 April 1897 (*Staatsblad* n°. 107) en van de daarbij behoorende „Toelichting". S. 117.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Marine, van Waterstaat, Handel en Nijverheid, van Buitenlandsche Zaken, van Financiën en van Justitie, van den 21sten October 1903, Bureau S/B, n°. 38;

Overwegende, dat het wenschelijk is de bepalingen op het voeren van lichten door loodsvaartuigen en het doen van noodseinen, zooals die voorkomen in het Koninklijk besluit van 24 April 1897 (*Staatsblad* n°. 107), te herzien;

Gelet op artikel 1 der Wet van 11 Juli 1882 (*Staatsblad* n°. 86) en op de Koninklijke besluiten van 24 April 1897 (*Staatsblad* n°. 107) en van 22 Januari 1902 (*Staatsblad* n°. 5);

Den Raad van State gehoord, advies van den 24sten Januari 1905, n°. 73;

Gelet op het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 6 Februari 1905, Bureau S/B., n°. 47; van 16 Februari 1905, La. S., Afdeeling Handel en Nijverheid; van 20 Maart 1905, 2de Afdeeling n°. 3515; van 6 Maart 1905, n°. 117, Invoerrechten en Accijnzen en van 16 Maart 1905, Afdeeling 2*a*, n°. 313;

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. Het Koninklijk besluit van 24 April 1897 (*Staatsblad* n°. 107) aan te vullen en te wijzigen als volgt:

Artikel 8 wordt vervangen door:

Art. 8. Zeil- en stoomloodsvaartuigen voeren, zoolang er loodsdienst kan verricht worden, op hun kruisstation de navolgende lichten, in plaats van die, welke voor andere vaartuigen zijn voorgeschreven:

a. zeilloodsvaartuigen:

aan den top van den mast een wit licht, dat rondom zichtbaar is. Bovendien moeten zij om de vijftien minuten een schitterend licht toonen;

b. stoomloodsvaartuigen:

de in artikel 2 voor stoomschepen vastgestelde groene en roode zijdelichten en op eene hoogte boven den romp van ten minste 6 meter — en indien het vaartuig meer dan 6 meter breed is, op eene hoogte van ten minste die breedte —, een helder wit licht, dat rondom zichtbaar is en ten minste 18 d.M. vertikaal daaronder een helder rood licht, dat mede rondom zichtbaar is. Bovendien moeten zij om de vijftien minuten een schitterend licht toonen.

De bovenbedoelde zijdelichten worden niet gevoerd als het vaartuig ten anker ligt.

Wanneer zeilloodsvaartuigen, die varende zijn, op korten afstand andere vaartuigen naderen of door andere vaartuigen genaderd worden, moeten zij de aangestoken en tot gebruik gereed zijnde zijdelichten bij korte tusschenpoozen toonen om de richting, waarin zij sturen, aan te geven, doch het groene licht mag niet aan bakboordszijde, en het roode niet aan stuurboordszijde getoond worden.

Loodsvaartuigen, die langszij van een vaartuig moeten gaan om een loods af te geven, mogen in plaats van de gekleurde zijdelichten gereed te houden of te voeren een lantaarn tot gebruik gereed houden, met een groen glas aan de eene en een rood glas aan de andere zijde, ten einde die op de in artikel 7 sub 3 omschreven wijze te gebruiken.

Loodsvaartuigen niet op hun kruisstation vertoevende of die, aldaar zijnde, geen loodsdienst kunnen verrichten, moeten dezelfde lichten voeren als andere vaartuigen van hunne tonnenmaat.

Een stoomloodsvaartuig op zijn kruisstation, loodsdienst kunnende verrichten, moet ingeval van mist of nevelachtig weder, indien het sneeuwt of bij zware regenbuien met tusschen-

poozen van ten hoogste twee minuten één langen stoot op de sirene, na eene secunde gevolgd door één langen stoot op de stoomfluit en wederom na eene secunde door één langen stoot op de sirene, doen hooren.

Niet op hun kruisstation vertoevende of aldaar zijnde en geen loodsdienst kunnende verrichten, moeten de seinen gedaan worden als voor andere stoomschepen voorgeschreven.

Art. 31 wordt vervangen door:

Art. 31. Wanneer een vaartuig in nood verkeert, en hulp behoeft van andere vaartuigen of van den wal, moeten de navolgende seinen, hetzij afzonderlijk of gezamenlijk, gedaan of getoond worden:

Bij dag:

1°. Kanonschoten, of eenig ander ontploffingssein, met tusschenpoozen van ongeveer eene minuut;

2°. het noodsein „N. C." van het Internationaal seinboek;

3°. het afstandssein, bestaande uit een vierkante vlag, boven of onder welke een bal of een voorwerp, dat op een bal gelijkt, is geheschen;

4°. het afstandssein, bestaande uit een kegel, met den top naar boven, boven of onder welke een bal of een voorwerp, dat op een bal gelijkt, is geheschen;

5°. een aangehouden toon met eenig mistseinwerktuig.

Bij nacht:

1°. Kanonschoten, of eenig ander ontploffingssein, met tusschenpoozen van ongeveer eene minuut;

2°. vlammen boven het vaartuig (als van een brandend teervat, olievat, enz.);

3°. vuurpijlen of lichtkogels, die sterren uitwerpen, onverschillig van welke kleur of inrichting, die één voor één met korte tusschenpoozen worden ontstoken;

4°. een aangehouden toon met eenig mistseinwerktuig.

Art. 32 vervalt.

2°. In de „Toelichting" behoorende bij het Koninklijk besluit van 24 April 1897 (*Staatsblad* n°. 107) wordt het voorkomende sub *c* vervangen door:

C. Omtrent de geluidseinen, bedoeld in de artikelen 15 en 28.

Geluidseinen.

——— Beteekent lange stoot met stoomfluit of sirene.

— Beteekent korte stoot met stoomfluit of sirene.

× Beteekent stoot met een misthoorn.

~~~~~~~~~~ Beteekent klokluiden (op Turksche schepen de trom).

a. *Mistseinen (artikel 15).*

——— Stoomvaartuig, dat vaart loopt.

——— ——— Stoomvaartuig dat gestopt ligt, en geen vaart loopt.

——— — — Vaartuig, dat niet volgens de voorschriften kan manoeuvreeren.

× Zeilvaartuig, zeilende over bakboord bij den wind.

× × Zeilvaartuig, zeilende over stuurboord bij den wind.

× × × Zeilvaartuig, met den wind achterlijker dan dwars.

~~~~~~~~~~ Vaartuig ten anker.

b. *Geluidseinen voor schepen die elkander zien (artikel 28).*

— Ik wijk naar stuurboord uit.

— — Ik wijk naar bakboord uit.

— — — Ik sla volle kracht achteruit.

Onze Ministers van Marine, van Waterstaat, Handel en Nijverheid, van Buitenlandsche Zaken, van Financiën en van Justitie, zijn belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 25sten Maart 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Marine, (*get.*) ELLIS.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid, (*get.*) DE MAREZ OYENS.

De Minister van Buitenlandsche Zaken, a. i., (*get.*) ELLIS.

De Minister van Financiën, (*get.*) HARTE VAN TECKLENBURG.

De Minister van Justitie, (*get.*) J. A. LOEFF.

(*Uitgeg.* 28 *April* 1905.)

—

25 *Maart* 1905. BESLUIT, houdende, met wijziging van een besluit van Gedeputeerde Staten van de provincie Friesland, voorwaardelijke toelating tot het uitoefenen van den openbaren godsdienst in een lokaal van een huis te Oude-Bildtzijl, gelegen binnen den bij art. 7 der wet van 10 September 1853 (*Staatsblad* n°. 102) bepaalden afstand van eene andere kerk.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door den kerkeraad der Doopsgezinde gemeente te

Oude-Bildtzijl, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Friesland, dd. 18 Aug. 1904, n°. 63, 1ste afdeeling B, waarbij, met vernietiging dener beslissing van burgemeester en wethouders der gemeente het Bildt, aan D. KEIZER te Oude-Bildtzijl, vergunning is verleend om de in zijne woning aanwezige zaal in te richten tot uitoefening van den openbaren godsdienst;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 8 Maart 1905, n°. 7;

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie van 22 Maart 1905, 1ste afdeeling C, n°. 312;

Overwegende, dat burgemeester en wethouders van het Bildt bij besluit van 25 Juli 1904, n°. 5, aan D. KEIZER te Oude-Bildtzijl hebben geweigerd om toe te laten, dat de bovenzaal van zijne woning, plaatselijk geteekend C, n°. 380, worde ingericht tot gebouw tot uitoefening van den openbaren godsdienst, op grond dat bedoelde woning, gemeten uit het midden van het gebouw, 30 M. is verwijderd van den hoofdingang van de Doopsgezinde kerk aldaar; dat het gezang van de godsdienstige samenkomsten, welke thans reeds in bedoelde bovenzaal plaats vinden, doorklinkt tot in het voorvertrek van genoemde kerk; dat verwacht kan worden dat het aantal personen, die de godsdienstoefeningen in het nieuw in te richten gebouw zullen bijwonen, zich zal uitbreiden en bijgevolg ook het gezang krachtiger zal worden, terwijl als vrij zeker kan worden aangenomen dat mettertijd het gezang door orgelspel begeleid zal worden; dat ongetwijfeld de godsdienstoefeningen van de Doopsgezinde gemeente hiervan zoo niet dadelijk dan toch in de toekomst hinder zullen ondervinden, en dat dit de inrichting van bedoeld lokaal tot gebouw tot uitoefening van den openbaren godsdienst niet wenschelijk maakt;

dat D. KEIZER van dit besluit van burgemeester en wethouders van het Bildt bij Gedeputeerde Staten van Friesland in beroep is gekomen;

dat Gedeputeerde Staten van Friesland bij besluit van 18 Augustus 1904, n°. 63, 1ste afd. B, met vernietiging van evenbedoeld besluit van burgemeester en wethouders van het Bildt, aan D. KEIZER de gevraagde vergunning hebben verleend, daarbij overwegende, dat het openbaar gezag bij de beoordeeling of de oprichting of inrichting van een gebouw tot uitoefening van den openbaren godsdienst binnen den afstand van 200 meter van eene bestaande kerk kan worden toegelaten, zich alleen heeft in te laten met de vraag of die oprichting of inrichting in het belang der openbare orde schadelijk zou kunnen zijn; en dat de reden, waarom door burgemeester en wethouders van het Bildt de gevraagde inrichting van bedoeld lokaal tot uitoefening van den openbaren godsdienst is geweigerd, geen voldoenden grond oplevert om in het belang der openbare orde die inrichting niet toe te laten;

dat de kerkeraad der Doopsgezinde gemeente te Oude-Bildtzijl van dit besluit van Gedeputeerde Staten van Friesland bij Ons in beroep is gekomen, daarbij aanvoerende, dat de uitoefening van den openbaren godsdienst in de zaal van de woning van D. KEIZER hinder veroorzaakt en moet teweegbrengen voor de bezoekers in de naburige kerk van de Doopsgezinde gemeente, en alzoo aanleiding moet geven tot stoornis der openbare orde, waar bovendien de kerkgangers en de bezoekers van het onderwerpelijke lokaal elkander moeten ontmoeten;

Overwegende, dat D. KEIZER voornoemd de bovenzaal zijner woning wil inrichten tot het houden van godsdienstoefeningen van de Vereeniging tot evangelisatie binnen de ringen Harlingen en Stiens, en dat dewijl deze woning slechts 30 M. verwijderd is van den hoofd. ingang van de Doopsgezinde kerk te Oude-Bildtzijl, de inrichting van die zaal voor dat doel niet zonder vergunning mag geschieden;

dat daarom vooraf een onderzoek moet plaats hebben en in dezen ook heeft plaats gehad, omtrent de plaats van vestiging;

dat de Doopsgezinde Gemeente tegen het verleenen van die toelating aanvoert, dat de uitoefening van den openbaren godsdienst in de bedoelde zaal hinder zoude teweegbrengen voor de bezoekers van en de hoorders in de naburige kerk van hare Gemeente en alzoo aanleiding moet geven tot stoornis der openbare orde;

dat wat deze gemeente aanvoert omtrent de vrees, dat de kerkgangers en bezoekers van het lokaal elkander telkens moetende ontmoeten, daardoor de openbare orde zoude worden verstoord, zulks niet gegrond is, dewijl de verkeerswegen in dat gedeelte van Oude-Bildtzijl, waarin beide gebouwen gelegen zijn, ruim genoeg zijn om aan die verschillende bezoekers tot een behoorlijken weg te dienen;

dat echter de vrees, dat wanneer het lokaal goed bezet is, het gezang dezer menigte zoude doordringen tot en hinder kunnen veroorzaken aan de te gelijker tijd gehouden wordende

godsdienstoefening in de Doopsgezinde kerk, niet ongegrond is;

dat het bestuur der Evangelisatie dan ook, blijkbaar om het verkrijgen van de gevraagde toelating gemakkelijker te maken, een besluit heeft genomen, en dit besluit bij de stukken aan Ons is overgelegd, om, zoolang de bovenzaal van D. KEIZER nog door zijne vereeniging gebruikt wordt, daarop geen godsdienstoefening te doen houden „gelijktijdig" met de godsdienstoefening der Doopsgezinde gemeente aldaar; terwijl de verzoeker D. KEIZER aan Gedeputeerde Staten nader heeft gevraagd, dat het gevraagde verlof onder die voorwaarde mocht worden verleend;

dat de toelating derhalve zonder bezwaar onder die voorwaarden kan geschieden;

Gezien de wet tot regeling van het toezicht op de onderscheidene kerkgenootschappen van 10 September 1853 (*Staatsblad* n°. 102), gewijzigd bij de wet van 31 December 1887 (*Staatsblad* n°. 265);

Hebben goedgevonden en verstaan:

met wijziging van het besluit van Gedeputeerde Staten van Friesland van 18 Augustus 1904 n°. 63, 1ste afd. B., te verklaren, dat wordt toegelaten de inrichting van de bovenzaal der woning van D. KEIZER te Oude-Bildtzijl, plaatselijk gequoteerd C n°. 380, tot uitoefening van den openbaren godsdienst, onder voorwaarde dat in voormeld lokaal geen godsdienstoefening zal worden gehouden, ter zelfder tijd dat de Doopsgezinde Gemeente aldaar dit in haar schuin daarover gelegen kerkgebouw doet.

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, afdeeling voor de Geschillen van Bestuur.

's Gravenhage, den 25sten Maart 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Justitie, (*get.*) J. A. LOEFF.

—

25 *Maart* 1905. BESLUIT van den Minister van Staat, Minister van Oorlog, houdende mededeeling van het Koninklijk besluit van 14 Maart 1905, n°. 40, betreffende organisatie van het wapen der Koninklijke Marechaussee, dat als volgt luidt:

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Oorlog, van 24 Februari 1905, Kabinet, litt. O'';

Gezien het rapport van Onzen Minister van Justitie van den 10den Maart 1905, 2de afdeeling, C, n°. 340.

Overwegende, dat het wenschelijk is, wijziging te brengen in de organisatie van het wapen der Koninklijke Marechaussee;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met wijziging van de tabel, behoorende bij het Koninklijk besluit van 22 Maart 1904, n°. 36, aangevende de samenstelling van het wapen der Koninklijke Marechaussee, te bepalen:

In genoemde tabel wordt:

1°. Onder „1°. De 1ste divisie" in de 4de kolom achter „Brigadiers" en achter „Marechaussees { der 1ste klasse / der 2de klasse / der 3de klasse }" respectievelijk,

in plaats van „24" en „106", gelezen „26" en „112" en in diezelfde kolom achter „totaal", in plaats van „145", „153".

2°. Onder „5°. Het wapen der Koninklijke Marechaussee" achter „De 1ste divisie" in de 4de kolom, in plaats van „145", gelezen „153" en in diezelfde kolom achter „totaal", in plaats van „238", „246".

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onze Ministers van Justitie, van Binnenlandsche Zaken en van Financiën, alsmede aan de Algemeene Rekenkamer.

's Gravenhage, den 14den Maart 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Staat, Minister van Oorlog,

(*get.*) J. W. BERGANSIUS.

—

27 *Maart* 1905. BESLUIT, tot nadere wijziging van het Koninklijk besluit van 1 April 1902 (*Staatsblad* n°. 48), houdende vaststelling der eischen van militaire bekwaamheid en lichamelijke geoefendheid, bedoeld in art. 104 der Militiewet 1901. S. 118.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gelet op het Koninklijk besluit van 1 April 1902 (*Staatsblad* n°. 48), houdende vaststelling der eischen van militaire bekwaamheid en lichamelijke geoefendheid, bedoeld in art. 104 der Militiewet 1901, zooals dat laatstelijk is gewijzigd bij het Koninklijk besluit van 10 Juni 1904 (*Staatsblad* n°. 120);

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Oorlog van 22 Maart 1905, IIde Afd., n°. 151;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Het gestelde onder II. *Eischen van lichamelijke geoefendheid*, wordt vervangen door:

„Staafoefeningen".

„(Met eene staaf of een stok in beide handen)".

„1. De armen voorwaarts hoogheffen;"

„2. De beenen diep buigen;"

„3. De beenen strekken, de armen voorwaarts omlaag brengen en links overstappen tot beenplaatsen voorwaarts;"

„4. Links terug overstappen tot den stand."

„Dezelfde oefening met rechts overstappen".

„of":

„1. De beenen diep buigen en de armen voorwaarts heffen;"

„2. Het linkerbeen zijwaarts strekken en plaatsen;"

„3. Het linkerbeen weder aansluiten tot diepe beenenbuiging;"

„4. Het rechterbeen zijwaarts strekken en plaatsen;"

„5. Het rechterbeen weder aansluiten tot diepe beenenbuiging;"

„6. Stand".

„Loopen."

„*a. Duurloop.* 3½ minuut achtereen looppas, waarbij *minstens* 500 M. moet worden afgelegd".

„*b. Snelloop.* 100 M. af te leggen binnen 16 seconden (moet van uit de *stilstaande* houding worden begonnen)".

„Springen."

„(zonder plank of matras; de plaats, waar afgestooten wordt, moet hard, die waar neergesprongen wordt, zacht zijn)."

„A. *Vrij springen.*"

„*a. Hoog.* 1 M."

„Twee sprongen; éénmaal afstooten met den linker- en éénmaal met den rechtervoet."

„Bij den afstoot links is de rechter- en bij den afstoot rechts de linkerhand met eene staaf van 3 K.G. belast".

„*b. Ver.* 3.50 M."

„Twee sprongen; afstoot vrij."

„Een der handen is met eene staaf van 3 K.G. belast."

„B. *Polsstokspringen.*"

„*a. Hoog.* 1.50 M.
„*b. Ver.* 4.00 M. } Aanloop en afstoot vrij."

„Gewichtheffen".

„30 K.G. Met beide armen (eene staaf of een halter)."

„De naast de schouders gebogen armen *zes*maal omhoog strekken en buigen."

„Klimmen."

„In een vrijhangend touw van 0.03 à 0.04 M. dikte, met behulp der beenen omhoog klimmen tot 5 M. boven den grond."

„*Kleeding.* De oefeningen worden uitgevoerd, in gewone kleeding zonder overjas."

„Bij het springen en klimmen wordt het dragen van een hoofddeksel vrijgelaten."

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering van dit Besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 27sten Maart 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Staat, Minister van Oorlog,
(*get.*) J. W. BERGANSIUS.

(*Uitgeg.* 14 *April* 1905.)

—

27 *Maart* 1905. MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Gedeputeerde Staten van de provinciën, betreffende onderhoud van gemeente-eigendommen.

Het is mij in den laatsten tijd meermalen gebleken, dat de zorg voor behoorlijk onderhoud der gemeente-eigendommen veelal te wenschen overlaat, waar het gebouwen betreft zonder practische gebruiksbestemming, ook al bezitten zij eene groote waarde als gedenkteeken van kunst of historie.

Zelfs schijnt het voor te komen, dat gelden op de gemeente-begrooting voor het onderhoud van als monumenten belangrijke gemeente-eigendommen uitgetrokken, somtijds niet worden besteed, ofschoon hun toestand dit noodzakelijk had vereischt.

Waar nu de gemeente-begrootingen zijn onderworpen aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten en deze ook de bevoegdheid bezitten, wanneer de raad in gebreke is gebleven, de door de wet aan de gemeente opgelegde uitgaven op de begrooting te brengen, komt het mij voor, dat Gedeputeerde Staten het behoud van vele monumenten zouden kunnen bevorderen, door nauwkeurig na te gaan, of de gelden ingevolge art. 205o der gemeentewet voor het onderhoud van gemeente-eigendommen op de begrootingen uitgetrokken, ook voorzien in de onderhouds-behoeften van de gemeentelijke gebouwen, die een artistiek of geschiedkundig belang bezitten.

In verband met het bovenstaande heb ik de eer Uwe aandacht te vestigen op de wenschelijkheid bij Uw onderzoek der gemeentebegrootingen en -rekeningen bijzonder er op te letten of ook voor onderhoud van monumenten van Geschiedenis en Kunst behoorlijk is gezorgd, en met name of de gelden, voor dit doel uitgetrokken, ook inderdaad zijn besteed. (W. v. B. A.)

—

29 *Maart* 1905. BESLUIT, tot wijziging van het Reglement n°. IV, op de organisatie en de dienst der deurwaarders en verdere regtsbedienden, vastgesteld bij het Koninklijk besluit van 14 September 1838 (*Staatsblad* n°. 36). S. 119.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie van den 17 Februari 1905, 4de afdeeling, n°. 373;

Overwegende, dat het Ons wenschelijk voorgekomen is, de positie van de concierges en overige bedienden bij rechtscolleges en ambtenaren van het openbaar ministerie, bedoeld in artikel 15 van het Reglement n°. IV, vastgesteld bij het Koninklijk besluit van 14 September 1838 (*Staatsblad* n°. 36), te regelen en in die regeling te betrekken de concierges en overige bedienden bij kantongerechten en het daarbij behoorend openbaar ministerie;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord (advies van den 14 Maart 1905, n°. 25);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister voornoemd van den 24 Maart 1905, 4de afdeeling, n°. 365;

Hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Eenig artikel.

Van het Reglement n°. IV, op de organisatie en de dienst der deurwaarders en verdere regtsbedienden, vastgesteld bij het Koninklijk besluit van 14 September 1838 (*Staatsblad* n°. 36), vervallen de artikelen 15 en 16 en worden vervangen door de navolgende artikelen:

Art. 15. Door Onzen Minister van Justitie kunnen worden aangesteld:

1°. concierges, boden en knechts bij regterlijke collegiën en kantongeregten;

2°. boden bij het parket van ambtenaren van het openbaar ministerie.

Art. 16. Dezelfde persoon kan tegelijkertijd meer dan een der in artikel 15 sub 1 en 2 genoemde betrekkingen bekleeden.

Art. 17. De boden zijn in hunne ambtsbetrekking ondergeschikt aan den president van het collegie, den kantonregter of den ambtenaar van het openbaar ministerie en verrigten werkzaamheden ten behoeve van den inwendigen dienst van het collegie, het kantongeregt of het parket, waarbij zij zijn aangesteld.

Ingeval van ontstentenis van den bode, bij een regtscollegie of bij een kantongeregt, worden de aan dezen opgedragen werkzaamheden verrigt door den concierge of den knecht.

Art. 18. Behoudens de gevallen, waarin de concierge of de knecht optreedt, ter vervanging van den bode, verrigten beiden werkzaamheden ten behoeve vaa den huishoudelijken dienst voor alle instellingen der regterlijke magt, gevestigd in het gebouw in gebruik bij het collegie of het kantongeregt, waarbij zij zijn aangesteld.

Hun dienst en werkzaamheden worden geregeld door den president van het regtscollegie of door den kantonregter, naar gelang zij bij een regtscollegie of bij een kantongeregt zijn aangesteld.

Wanneer in een zelfde gebouw gevestigd zijn: meer dan een regtscollegie of een regtscollegie en een kantongeregt of meer dan een kantongeregt, worden de dienst en werkzaamheden van den concierge en den knecht geregeld, respectievelijk door:

den president van het hoogere regtscollegie, in overleg met den president van het lagere regtscollegie;

den president van het regtscollegie, in overleg met den kantonregter;

den naar diensttijd oudsten kantonregter, in overleg met zijne ambtgenooten.

Art. 19. De concierges en de knechts zijn in hunne ambtsbetrekking ondergeschikt aan den President of aan den kantonregter, aan wien de regeling van hun dienst en werkzaamheden is opgedragen.

Art. 20. Concierges, boden en knechts hebben aanspraak op een jaarlijksch verlof van acht achtereenvolgende dagen.

Het verlof wordt verleend door den regterlijken ambtenaar, aan wien zij in hunne ambtsbetrekking ondergeschikt zijn en op den door dezen te bepalen tijd.

Zonder verlof van vorenbedoelden ambtenaar mogen zij niet afwezig zijn. Bij ziekte of ongesteldheid geven zij hem hiervan ten spoedigste kennis

Art. 21. Voor zooveel noodig kunnen tijdelijk personen in dienst worden genomen als concierge, bode of knecht, door den president van een regtscollegie of door een kantonregter en als bode door een ambtenaar van het openbaar ministerie.

Hunne belooning wordt gekweten uit de jaarlijksche toelage voor kleine onkosten aan het regtscollegie, het kantongeregt of den ambtenaar van het openbaar ministerie verleend.

Art. 22. Het is den concierges, boden en knechts verboden:

1°. hetgeen zij in hunne bediening zijn te weten gekomen verder bekend te maken dan voor het doen van hunne dienst gevorderd wordt;

2°. ter teregtzitting als gemagtigden of raadslieden van partijen of beklaagden op te treden.

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

's Gravenhage, den 29sten Maart 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Justitie, (*get.*) J. A. LOEFF.

(*Uitgeg.* 12 *April* 1905.)

—

1 *April* 1905. BESLUIT, ter uitvoering van de artikelen 6, eerste lid, en 35, eerste lid, van de Drankwet (*Staatsblad* 1904, n°. 235). S. 120.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 23 Januari 1905, n°. 301, afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Overwegende, dat ter uitvoering van de artikelen 6, eerste lid, en 35, eerste lid, van de Drankwet (*Staatsblad* 1904, n°. 235) door Ons eischen behooren te worden vastgesteld, waaraan met betrekking tot ruimte, licht en luchtverversching eene localiteit moet voldoen om in aanmerking te kunnen komen, hetzij voor een door Burgemeester en Wethouders te verleenen vergunning voor den verkoop van sterken drank in het klein, met uitzondering van die voor den verkoop, bedoeld in art. 1, tweede lid, letter *b* der wet, hetzij voor een verlof voor den verkoop van alcoholhoudenden drank anders dan sterken drank;

Den Raad van State gehoord (advies van 28 Februari 1905, n°. 22);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 30 Maart 1905, n°. 2478, afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

§ 1. *Eischen, bedoeld in art. 6, eerste lid, der Drankwet.*

Art. 1. Om voor eene door Burgemeester en Wethouders te verleenen vergunning voor den verkoop van sterken drank in het klein met uitzondering van die voor den verkoop, bedoeld in art. 1, tweede lid, letter *b* der Drankwet, in aanmerking te kunnen komen, moet eene localiteit voldoen aan de eischen, omschreven in de artikelen 2—9 van Ons tegenwoordig besluit.

2. De localiteit moet eene oppervlakte hebben van ten minste 25 M².

3. Indien de localiteit slechts één buitenwand heeft, welke voldoet aan het bepaalde in artikel 6, eerste lid, mag de diepte van die localiteit, gemeten van dien buitenwand, niet meer bedragen dan tweemaal de lengte van dien wand.

4. De hoogte van de localiteit, gerekend van den vloer tot den onderkant van de daar boven gelegen bintlaag of tot het plafond, mag nergens minder zijn dan:

a. in huizen of gebouwde aanhoorigheden van huizen, gebouwd vóór 1 Mei 1905: 2.80 M.;

b. in huizen of gebouwde aanhoorigheden van huizen, gebouwd of geheel verbouwd na 1 Mei 1905: 3 M.;

met dien verstande, dat de hoogte niet minder mag bedragen dan is bepaald bij de voorschriften, vastgesteld ingevolge artikel 1 of artikel 8 der Woningwet.

5. Ten minste één wand van de localiteit moet buitenwand zijn over de volle afmeting, die de localiteit aan de zijde van dien wand heeft.

6. Ten minste één buitenwand van de localiteit moet gedeeltelijk bestaan uit één of meer lichtramen van ongekleurd, doorzichtig glas, of uit één of meer deuren, gedeeltelijk bestaande uit zoodanig glas.

Indien de localiteit meer dan één buitenwand heeft en één buitenwand zich aan de zijde van den openbaren weg bevindt, moet deze voldoen aan het bepaalde in het eerste lid; indien meerdere buitenwanden zich bevinden aan de zijde van den openbaren weg, moeten ten minste twee daarvan voldoen aan het bepaalde in het eerste lid.

7. Van iedere der bepalingen van de artikelen 5 en 6 kan door Ons in bijzondere gevallen afwijking worden toegestaan ten aanzien van ééne of enkele van meerdere localiteiten, voor welke gezamenlijk vergunning wordt gevraagd, mits langs anderen weg dan in de artikelen 6 en 8 bepaald, voldoende daglicht in de localiteit binnentrede en op andere wijze, dan in art. 9 bepaald, voldoende gelegenheid tot luchtverversching besta.

8. De gezamenlijke oppervlakte van het glas, bedoeld in het eerste lid van art. 6, mag niet minder bedragen dan een zesde gedeelte van de vloeroppervlakte der localiteit.

Die glasoppervlakte mag des daags niet bedekt worden dan met een stof, welke het daglicht niet belet binnen te treden; behoudens hetgeen telkens, wanneer het directe zonlicht in de localiteit valt, noodig is tot keering van dat zonlicht.

9. Van de lichtramen, bedoeld in het eerste lid van art. 6, moet het bovengedeelte, hebbende een oppervlakte van ten minste een zes-

tiende deel van de vloeroppervlakte der localiteit, beweegbaar zijn, met dien verstande, dat door eene opening van gelijke grootte de buitenlucht in de localiteit kan worden binnen gelaten.

De deuren, bedoeld in het eerste lid van art. 6, moeten beweegbaar zijn.

Indien slechts één buitenwand gedeeltelijk bestaat uit lichtramen of deuren, als bedoeld in het eerste lid van artikel 6, moeten in de localiteit bovendien ééne of meer met de buitenlucht in verbinding staande, niet in dien wand aangebrachte ventilatieopeningen aanwezig zijn, waarvan de gezamenlijke vrije doorlaat niet kleiner is dan een vijfhonderdste deel van de vloeroppervlakte der localiteit.

§ 2. *Eischen bedoeld in art. 35, eerste lid, der Drankwet.*

10. Om voor een verlof voor den verkoop van alcoholhoudenden drank, anders dan sterken drank, in aanmerking te kunnen komen, moet eene localiteit voldoen aan de eischen, omschreven in de artikelen 11—18 van Ons tegenwoordig besluit.

11. De localiteit moet een oppervlakte hebben van ten minste 20 M².

12. Indien de localiteit slechts één buitenwand heeft, welke voldoet aan het bepaalde in art. 15, eerste lid, mag de diepte van de localiteit, gemeten van dien buitenwand, niet meer bedragen dan tweemaal de lengte van dien wand.

13. De hoogte van de localiteit, gerekend van den vloer tot den onderkant van de daarboven gelegen bintlaag of tot het plafond, mag nergens minder zijn dan:

a. in huizen of gebouwde aanhoorigheden van huizen, gebouwd vóór 1 Mei 1905: 2.80 M.;

b. in huizen of gebouwde aanhoorigheden van huizen, gebouwd of geheel verbouwd na 1 Mei 1905: 3 M.;

met dien verstande, dat de hoogte niet minder mag bedragen dan is bepaald bij de voorschriften, vastgesteld ingevolge artikel 1 of artikel 8 der Woningwet.

14. Ten minste één wand van de localiteit moet buitenwand zijn over de volle afmeting, die de localiteit aan de zijde van dien wand heeft.

15. Ten minste één buitenwand van de localiteit moet gedeeltelijk bestaan uit één of meer lichtramen van ongekleurd, doorzichtig glas, of uit één of meer deuren, gedeeltelijk bestaande uit zoodanig glas.

Indien de localiteit meer dan één buitenwand heeft en één buitenwand zich aan de zijde van den openbaren weg bevindt, moet deze voldoen aan het bepaalde in het eerste lid; indien meerdere buitenwanden zich bevinden aan de zijde van den openbaren weg, moeten ten minste twee daarvan voldoen aan het bepaalde in het eerste lid.

16. Van iedere der bepalingen van de artikelen 14 en 15 kan door Ons in bijzondere gevallen afwijking worden toegestaan ten aanzien van ééne of enkele van meerdere localiteiten, voor welke gezamenlijk verlof wordt gevraagd, mits langs anderen weg, dan in artikel 15 en 17 bepaald, voldoende daglicht in de localiteit binnentrede en op andere wijze, dan in art. 18 bepaald, voldoende gelegenheid tot luchtverversching besta.

17. De gezamenlijke oppervlakte van het glas, bedoeld in het eerste lid van art. 15, mag niet minder bedragen dan een vierde gedeelte van de vloeroppervlakte der localiteit.

Die glasoppervlakte mag des daags niet bedekt worden dan met een stof, welke het daglicht niet belet binnen te treden; behoudens hetgeen telkens, wanneer het directe zonlicht in de localiteit valt, noodig is tot keering van dat zonlicht.

18. Van de lichtramen, bedoeld in het eerste lid van art. 15, moet het bovengedeelte, hebbende een oppervlakte van ten minste een zestiende deel van de vloeroppervlakte der localiteit, beweegbaar zijn, met dien verstande, dat door eene opening van gelijke grootte de buitenlucht in de localiteit kan worden binnen gelaten.

De deuren, bedoeld in het eerste lid van art. 15, moeten beweegbaar zijn.

Indien slechts één buitenwand gedeeltelijk bestaat uit lichtramen of deuren, als bedoeld in het eerste lid van art. 15, moeten in de localiteit bovendien ééne of meer met de buitenlucht in verbinding staande, niet in dien wand aangebrachte ventilatie-openingen aanwezig zijn, waarvan de gezamenlijke vrije doorlaat niet kleiner is dan een vijfhonderdste deel van de vloeroppervlakte der localiteit.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 1sten April 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) KUYPER.

(*Uitgeg.* 15 *April* 1905.)

—

1 *April* 1905. BESLUIT, tot schorsing van het besluit van den raad der gemeente *Kockengen* van 21 Maart 1905, bepalende, dat de vergunningslocaliteiten in die gemeente gedurende den geheelen Zondag gesloten moeten zijn. S. 121.

Geschorst tot 1 *Augustus* 1905.

—

3 *April* 1905. BESLUIT, betreffende de verwisseling van drie ten honderd rentegevende schuldbekentenissen uitgegeven krachtens de wet van 18 Maart 1905 (*Staatsblad* n°. 97) tegen inschrijving op het Grootboek der drie ten honderd rentegevende Nationale Schuld. S. 122.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gezien het bepaalde bij art. 5 der wet van 18 Maart 1905 (*Staatsblad* n°. 97);

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën, dd. 1 April 1905, n°. 93, Generale Thesaurie;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. De krachtens de wet van 18 Maart 1905 (*Staatsblad* n°. 97) uitgegeven drie ten honderd rentegevende schuldbekentenissen, waarvoor verwisseling tegen inschrijving op het Grootboek der drie ten honderd rentegevende Nationale Schuld wordt verlangd, kunnen tot dat einde, zoolang zij niet zijn uitgeloot of aflosbaar gesteld, vergezeld van alle daarbij behoorende onverschenen coupons en van het bewijs tot bekoming van nieuwe coupons op alle werkdagen van des voormiddags tien tot des namiddags twee uur worden ingeleverd bij het agentschap van het Ministerie van Financiën te *Amsterdam*.

Zij worden vermeld op daarnevens te voegen, behoorlijk ingevulde en door den inleveraar onderteekende nommerlijsten, waarvan de formulieren tegen betaling van vijf cents per stuk bij genoemd agentschap verkrijgbaar zijn.

Indien de agent van het Ministerie van Financiën aanleiding vindt, om niet dadelijk bij de overneming der schuldbekentenissen tot de afgifte van het bij art. 2, letter *a*, van dit besluit bedoelde bewijs over te gaan, geeft hij voor de ingeleverde stukken een bewijs van overneming af; aan den voet van dit bewijs wordt gesteld eene door den ambtenaar, belast met de bewaring der gelden en geldswaarden bij het agentschap te onderteekenen verklaring, luidende: „Voor overneming van eene nominale waarde van *f* . . . . . aan schuldbekentenissen." Het door den agent en door evengenoemden ambtenaar onderteekende bewijs van overneming kan, van den derden werkdag na dien der afgifte af, worden verwisseld tegen een bewijs als bedoeld in artikel 2, letter *a*, van dit besluit.

De voor deze schuldbekentenissen afgegeven recepissen kunnen, zoolang de gelegenheid tot inwisseling daarvan tegen definitieve schuldbekentenissen niet is opengesteld, op dezelfde wijze als hiervoren is bepaald, tot verwisseling tegen inschrijving op het hiervoren genoemde Grootboek bij het agentschap worden ingeleverd.

2. Voor het bedrag van elke ingeleverde, in orde bevonden partij schuldbekentenissen of recepissen worden door den agent voornoemd aan den inleveraar afgegeven:

a. een gedagteekend bewijs aan den voet waarvan eene door den in artikel 1, derde lid, van dit besluit bedoelden ambtenaar te onderteekenen verklaring wordt gesteld, luidende: „Voor overneming van eene nominale waarde van *f* . . . . . aan schuldbekentenissen (of recepissen)".

Het door den agent en door evenbedoelden ambtenaar onderteekende bewijs geeft recht op eene inschrijving tot gelijk nominaal bedrag als dat der overgenomen schuldbekentenissen of recepissen, in het Grootboek der drie ten honderd rentegevende Nationale Schuld, met ingang van rente als volgt:

indien de afgifte geschiedt van 8 Augustus tot en met 7 Februari op den tusschen die beide dagen vallenden eersten dag der maand September;

en indien de afgifte geschiedt van 8 Februari tot en met 7 Augustus, op den tusschen die beide dagen vallenden eersten dag der maand Maart;

b. een door den inleveraar in te vullen en te onderteekenen formulier van verklaring tot het bekomen der verlangde inschrijving met duplicaat daarvan.

Voor de sub *b* bedoelde formulieren wordt vijf cents per exemplaar betaald.

Indien de afgifte geschiedt vóór 8 Augustus 1905 zal door den inleveraar over de maand Maart 1905 rente ad 3 ten honderd 's jaars moeten worden bijbetaald.

3. Wanneer de afgifte der in het voorgaande artikel onder litt. *a* en *b* vermelde stukken geschiedt tusschen den 8sten en den laatsten Augustus of tusschen den 8sten en den laatsten Februari, wordt de respectievelijk op 1 September of op 1 Maart daaraanvolgende verschijnende coupon van de ter overschrijving aangeboden schuldbekentenissen of recepissen aan den inleveraar teruggegeven.

4. De kapitalen waarvoor de bij letter *a*

van art. 2 bedoelde bewijzen zijn afgegeven, worden door de directie van de Grootboeken der Nationale Schuld ambtshalve in het Grootboek ingeschreven onder een hoofd van rekening, luidende:

„*Schuldbekentenissen (schuld voortspruitende uit de verwisseling van krachtens de wet van* 18 *Maart* 1905 (*Staatsblad* n°. 97) *uitgegeven*)."

De dagteekening van dit besluit en het nommer waaronder het in het *Staatsblad* is geplaatst, worde mede in dat hoofd van rekening uitgedrukt.

5. De bij art. 2 bedoelde bewijzen worden, vergezeld van de daarbij behoorende formulieren, nadat deze behoorlijk zijn ingevuld en onderteekend, ingeleverd bij de directie van de Grootboeken der Nationale Schuld om daarvoor op den voet der bepalingen, vastgesteld bij het Vorstelijk besluit van den 8sten December 1814 (*Staatsblad* n°. 111), door afschrijving van het hoofd van rekening, vermeld bij art. 4, de verlangde inschrijving te bekomen.

6. Indien tengevolge van vertraagde inlevering der bij art. 2 vermelde stukken, of door onjuiste of onvolledige invulling en onderteekening van het bij dat artikel bedoelde formulier, de verlangde inschrijving eerst kan geschieden met lateren ingang van rente dan in de afgegeven bewijzen is uitgedrukt, kan door Onzen Minister van Financiën machtiging worden gegeven tot uitbetaling der verschuldigd gebleven renten, voor zoover deze niet zijn verjaard.

7. Door den agent van het Ministerie van Financiën te *Amsterdam* wordt dagelijks aan de Algemeene Rekenkamer opgave gedaan van de volgens dit besluit overgenomen schuldbekentenissen of recepissen en daarvoor afgegeven bewijzen, rechtgevende op inschrijving.

De overgenomen schuldbekentenissen of recepissen worden dadelijk na afgifte der bij het voorgaande lid bedoelde bewijzen, bij het genoemde agentschap voorzien van een kenteeken, dat zij van onwaarde zijn, om alzoo later bij de Algemeene Rekenkamer te worden overgebracht.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat gelijktijdig in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst.

Het Loo, den 3den April 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Financiën,

(*get.*) HARTE v. TECKLENBURG.

(*Uitgeg.* 6 *April* 1905.)

—

3 *April* 1905. BESLUIT, houdende toekenning van het eereteeken, ingesteld bij besluit van 19 Februari 1869 (*Staatsblad* n°. 24) voor hen die deelgenomen hebben aan krijgsverrichtingen tegen het landschap *Djambi*.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gezien het Koninklijk besluit van 19 Februari 1869 (*Staatsblad* n°. 24) tot instelling van een eereteeken, ter uitreiking aan hen, die deelnamen aan belangrijke krijgsbedrijven;

Overwegende, dat de sedert 18 Maart 1901 in het landschap Djambi gevoerde operatiën onder de belangrijke krijgsbedrijven zijn te rangschikken, althans tot 26 April 1904, toen aldaar, met en door den dood van den ex-sultan Taha een andere toestand intrad;

En willende een bewijs geven van Onze hooge tevredenheid over de houding, door Onze troepen bij die krijgsverrichtingen betoond;

Op de voordracht van Onze Ministers van Koloniën en van Marine van 20 Maart 1905, litt. C, 2de bureau, n°. 25, en van 30 Maart 1905, bureau S/B, n°. 59;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Het eereteeken, ingesteld bij het hooger genoemd Koninklijk besluit, wordt toegekend aan allen die hebben deelgenomen aan de hooger vermelde krijgsverrichtingen tegen het landschap Djambi, binnen het tijdstip van en met 18 Maart 1901 tot en met 26 April 1904;

zullende de hun deswege uit te reiken gesp het opschrift dragen:

„Djambi 1901—1904".

Onze Ministers van Koloniën en van Marine zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onzen Minister van Oorlog, aan den Kanselier der Nederlandsche Orden en aan de Algemeene Rekenkamer.

Het Loo, den 3den April 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, (*get.*) IDENBURG.

De Minister van Marine, „ ELLIS.

—

3 *April* 1905. BESLUIT, houdende handhaving van een besluit van Gedeputeerde Staten der provincie *Zuidholland*, waarbij goedkeuring is onthouden aan eene gemeentebegrooting, op grond dat de raad daarop niet heeft uitgetrokken eene som voor de bezoldiging en uitrusting van een derden politieagent, waarvan de noodzakelijkheid door den burgemeester is aangetoond.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door den raad der gemeente *Hellevoetsluis*, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van *Zuidholland* d.d. 20/22 December 1904, B. n°. 5358, 3de afd. G. S. n°. 7/1, waarbij goedkeuring is onthouden aan de begrooting der plaatselijke inkomsten en uitgaven dier gemeente voor het dienstjaar 1905;

Den Raad van State, afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 15 Maart 1905, n°. 20;

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 30 Maart 1905, n°. 2790, afd. B. B.;

Overwegende: dat de gemeenteraad van *Hellevoetsluis* zich niet kunnende vereenigen met het denkbeeld van burgemeester en wethouders om het tractement en de kosten van kleeding, onderscheidenlijk ten bedrage van *f* 500.— en *f* 70.— voor nog een aan te stellen agent van politie op de begrooting van 1905 uit te trekken, de desbetreffende artt. 2 en 3, volgnummers 61 en 62. Hoofdstuk III, Afdeeling I, met bedoelde bedragen heeft verminderd en vastgesteld op *f* 1210.— en *f* 160.—;

dat Gedeputeerde Staten van *Zuidholland* bij hun bovenvermeld besluit hebben overwogen, dat waar de burgemeester, die volgens art. 191, lid 3, der gemeentewet de dienaren van politie heeft aan te stellen, overtuigend de noodzakelijkheid aantoont van de benoeming van een derden politieagent, de raad hem daartoe in staat behoort te stellen door uittrekking van voldoende bedragen voor bezoldiging en uitrusting der politiedienaren op de begrooting;

dat waar de raad ook na aandrang hunnerzijds niet genegen bleek, daartoe over te gaan, deze begrooting, waarop niet het voor den dienst der politie noodzakelijk bedrag is uitgetrokken, niet kan worden goedgekeurd;

dat de raad der gemeente *Hellevoetsluis* van dit besluit van Gedeputeerde Staten bij Ons in beroep is gekomen, daarbij aanvoerende, dat hij zich niet kan vereenigen met het gevoelen van Gedeputeerde Staten, dat versterking van het politiepersoneel noodzakelijk is;

Overwegende, dat, zooals de dienst van de politieagenten te *Hellevoetsluis* thans geregeld is, de beide agenten en de nachtwaker beurtelings de nachtwacht doen, terwijl zij nimmer vrije dagen hebben, doch slechts één maal per jaar enkele verlofdagen;

dat de agenten ten minste 12 uren per etmaal dienst doen en, rekent men er van af enkele rusturen, er geen sprake van is dat geregeld één man op straat surveilleert;

dat de gemeenteraad van *Hellevoetsluis*, door den burgemeester met evengenoemde feiten in kennis gesteld, in het belang der veiligheid en van een behoorlijk politietoezicht, overeenkomstig het voorstel van den burgemeester, het politiepersoneel met één agent had behooren te vermeerderen, en diensvolgens op de begrooting voor 1905 de voor de jaarwedde en de kosten van kleeding van dien derden agent benoodigde som had behooren uit te trekken; en dat Gedeputeerde Staten van *Zuidholland* toen de raad weigerachtig bleef aan deze verplichting te voldoen, hunne goedkeuring aan de voormelde begrooting terecht hebben onthouden;

Gezien de gemeentewet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het ingestelde beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast enz. (W. v. B. A.)

—

3 *April* 1905. MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Gedeputeerde Staten van de provinciën, betreffende gelijknamige gemeenten.

Door het bestuur van eene gemeente, wier naam letterlijk overeenstemt met dien van eene andere gemeente, wordt mijne aandacht gevestigd op het bezwaar, dat veelvuldig wordt ondervonden, indien bij het adresseeren van brieven aan het bestuur of den ambtenaar van den burgerlijken stand van zoodanige gemeente alleen de naam der gemeente zonder nadere aanduiding wordt vermeld. De vertraging in de bezorging aan het juiste adres kan ook aan bijzondere personen belangrijk nadeel veroorzaken.

Naar aanleiding hiervan heb ik de eer U te verzoeken de gemeentebesturen in Uw gewest uit te noodigen voor zooveel noodig te bevorderen dat bij gelijknamige gemeenten eene korte aanduiding, hetzij van de provincie, waartoe de gemeente behoort, hetzij van de plaatselijke ligging, elken twijfel omtrent den geadresseerde wegneme.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
Voor den Minister,
De Secretaris-Generaal, (*get.*) DIJCKMEESTER.

—

4 *April* 1905. BESLUIT, tot nadere wijziging van het Koninklijk besluit van 15 Mei 1884 (*Staatsblad* n°. 107), houdende vaststelling van voorschriften tot bescherming der teelt en tot regeling der visscherij van schelpdieren in de *Zuiderzee*, de *Wadden*, de *Lauwerzee* en den *Dollart*, zooals het is gewijzigd bij Koninklijk besluit van 8 Januari 1885 (*Staatsblad* n°. 3). S. 123.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 17 Februari 1905, L^e. IJ, afdeeling Handel en Nijverheid en van Financiën van 28 Februari 1905, n°. 4, Domeinen;

Gelet op artikel 9 der wet van 21 Juni 1881, (*Staatsblad* n°. 76);

Den Raad van State gehoord (advies van 14 Maart 1905, n°. 20);

Gezien de nadere voordracht van Onze voornoemde Ministers van 18 Maart 1905, L^e. D., afdeeling Handel en Nijverheid en van 30 Maart 1905, n°. 45, afdeeling Domeinen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen als volgt:

Eenig artikel.

Artikel 4 van het Koninklijk besluit van 15 Mei 1884 (*Staatsblad* n°. 107), houdende vaststelling van voorschriften tot bescherming der teelt en tot regeling der visscherij van schelpdieren in de *Zuiderzee*, de *Wadden*, de *Lauwerzee* en den *Dollart*, gewijzigd bij Koninklijk besluit van 8 Januari 1885 (*Staatsblad* n°. 3), wordt gelezen als volgt:

„Door de zorg van Onzen Minister van Financiën worden de aan de openbare visscherij onttrokken vischplaatsen, gesplitst in zoodanige perceelen als doelmatig zal blijken, voor een bepaalden termijn verpacht, hetzij in het openbaar op bij de verpachting bekend te maken voorwaarden, hetzij ondershands."

Onze Ministers van Waterstaat, Handel en Nijverheid en van Financiën zijn belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 4den April 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(*get.*) DE MAREZ OYENS.

De Minister van Financiën,

(*get.*) HARTE V. TECKLENBURG.

(*Uitgeg.* 18 *April* 1905.)

—

4 *April* 1905. BESLUIT, houdende beslissing dat bij gebrekkige overlegging van stukken, bedoeld bij art. 5 der Hinderwet, (Wet van 2 Juni 1875, *Staatsblad* n°. 95) op eene aanvrage tot vergunning krachtens die wet niet kan worden beschikt.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door M. JOOSSTENS te *'s Gravenhage*, tegen het besluit van burgemeester en wethouders dier gemeente dd. 23/26 Juni 1903, n^n. 6096/24, 3^e afd., waarbij aan J. A. KRUL vergunning is verleend voor het oprichten van een gasmotor voor 25 paardekrachten, ter voortbrenging van electrischen stroom voor verlichting en voor het drijven van eene chocoladefabriek in de perceelen Noordeinde 44 en 46 en Molenstraat 6;

Den Raad van State, afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 17 Augustus 1904, n°. 66;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 30 Maart 1905, n°. 264, afd. H. en N.;

Overwegende, dat tegen het verleenen der bovenvermelde vergunning bij burgemeester en wethouders bezwaren zijn ingebracht onder anderen door M. JOOSSTENS, eigenaar en gebruiker van een aan voornoemde perceelen grenzend huis, op grond van vrees voor vermeerdering;

a. van den door hem bereids ondervonden hinder van geruisch en gedreun;

b. van brandgevaar, waardoor zijn pand minder geschikt zal worden voor bewoning en dus in waarde zal dalen; terwijl bovendien de mogelijkheid bestaat, dat de voortdurende trillingen verzakkingen en dientengevolge scheuren in zijn huis zullen veroorzaken;

dat burgemeester en wethouders van *'s Gravenhage* hierop bij hun in hoofde dezes vermeld besluit de gevraagde vergunning hebben verleend onder de volgende voorwaarden:

a. dat het lokaal, bestemd voor plaatsing van generator, gasmotor en dynamo, van een steenen vloer voorzien en met een ijzeren balklaag, waartusschen gemetselde troggewelven, gedekt moet worden;

b. dat de generator, de gasmotor en de dynamo geplaatst moeten worden op afzonderlijke, op de zandplaat aangelegde van steen gemetselde fundeeringen, welke ten minste 0.70 M. verwijderd moeten blijven van aangrenzende scheidingsmuren;

c. dat het afgewerkte gas geruischloos moet worden afgevoerd naar onder den grond geplaatste uitlaatpotten en van daar door middel van een ijzeren buis, reikende tot vier Meter boven het dakvlak van het perceel der inrichting;

d. dat de assen en stoelen, dienende tot het overbrengen der beweging op de werktuigen, moeten rusten op muren, binten of kolommen, behoorende tot of staande op bovengenoemde kadastrale perceelen;

e. dat tusschen des avonds tien en des mor-

gens zes uren van den motor geen gebruik mag worden gemaakt, noch hoorbaar in de inrichting mag worden gewerkt;

dat M. JOOSSTENS van het besluit van burgemeester en wethouders bij Ons in beroep is gekomen, daarbij aanvoerende, dat zijne bezwaren geenszins zijn ondervangen door de gestelde voorwaarden; en er op wijzende, dat hem het uitoefenen van zijn bedrijf gedeeltelijk onmogelijk zal worden gemaakt, vermits het hem tengevolge van dreuningen en trillingen niet mogelijk zal zijn met vaste hand te graveeren en te etsen, omdat zijn atelier onmiddellijk grenst aan de machinekamer;

Overwegende, dat volgens art. 5 der Hinderwet bij een verzoek om vergunning moeten worden overgelegd:

1°. eene nauwkeurige beschrijving van de plaats waar de inrichting zal worden gesteld, eene opgave van hetgeen in de inrichting zal worden vervaardigd of verzameld, benevens van de beweegkracht die daarbij wordt aangewend;

2°. eene plattegrondteekening op eene schaal van ten minste 1 op 250, aanduidende de uiten inwendige samenstelling der inrichting en toebehooren;

dat deze beschrijving en teekening gevorderd worden, opdat het bestuur dat de vergunning verleend eene juiste voorstelling verkrijge van de inrichting die zal worden opgericht, en tevens opdat — is de vergunning eenmaal verleend — steeds kunne worden nagegaan, of in de inrichting niet, in strijd met de wet, verandering wordt gebracht;

dat de aanvrage van J. A. KRUL kennelijk in hoofdzaak de strekking heeft, dat hem vergunning moge worden verleend voor de oprichting van eene chocoladefabriek;

dat ware dit anders, zij niet in overeenstemming zou zijn met de Hinderwet, die vergunning vordert, niet voor een stoom- of gaswerktuig waardoor eene inrichting gedreven wordt, maar voor de inrichting die door het stoom- of gaswerktuig wordt gedreven in haar geheel;

dat nu echter de beschrijving en teekening als beschrijving en teekening van eene chocoladefabriek niet aan de eischen der wet voldoen, daar zij geen volledige en duidelijke voorstelling van die inrichting geven;

dat burgemeester en wethouders op de aanvrage zooals zij bij hen was ingediend, mitsdien geene beschikking hadden mogen nemen.

Gezien de Hinderwet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met vernietiging van het bestreden besluit van burgemeester en wethouders van *'s Gravenhage*, te verklaren, dat omtrent de aanvrage, zooals zij was gedaan, geene beschikking kon worden genomen.

Onze Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast enz. (W. v. B. A.)

—

4 *April* 1905. BESLUIT, houdende vrijstelling van briefport voor de briefwisseling over dienstzaken van de Landweerdistrictscommandanten met verschillende autoriteiten.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gelet op artikel 1 van het Koninklijk besluit van 19 December 1892 (*Staatsblad* n°. 284);

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 29 Maart 1905, n°. 1176, Posterijen en Telegrafie;

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. In te trekken de vrijstellingen van port voor de briefwisseling over dienstzaken toegekend aan den voormaligen hoofdofficier voor het Reservekader;

2°. Vrijstelling van port te verleenen voor de briefwisseling over dienstzaken van de Landweerdistrictscommandanten,

met de gemeentebesturen,

alsmede, doch beperkt tot het district, waarin de commandant zijne functiën uitoefent, met:

de rectoren der gymnasia;

de directeuren der hoogere burgerscholen;

de directeuren en besturen van Rijks-, gemeente- en bijzondere kweekscholen en normaallessen voor onderwijzers en onderwijzeressen;

de hoofden van scholen;

de besturen of commandanten der vereenigingen tot oefening in den wapenhandel;

de besturen of commandanten van weerbaarheidscorpsen en met

het personeel van de Landweer.

Onze Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Oorlog.

Het Loo, den 4 April 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(*get.*) DE MAREZ OYENS.

—

4 *April* 1905. BESLUIT, houdende vrijstelling van briefport voor de briefwisseling van den hoofdofficier belast met de mandateering, met de ontvangers der directe belastingen.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gelet op artikel 1 van het Koninklijk besluit van 19 December 1892 (*Staatsblad* n°. 284);

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 29 Maart 1905, n°. 1177, Posterijen en Telegrafie;

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. In te trekken de vrijstelling van port voor de briefwisseling over dienstzaken bij Koninklijk besluit van 16 November 1896, n°. 39, verleend aan den hoofdofficier, belast met de mandateering, met de directeuren der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen;

2°. Vrijstelling van port te verleenen voor de briefwisseling over dienstzaken van den hoofdofficier, belast met de mandateering, met de ontvangers der directe belastingen.

Onze Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onze Ministers van Oorlog en van Financiën.

Het Loo, den 4den April 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(*get.*) DE MAREZ OYENS.

—

5 *April* 1905. BESLUIT, houdende vaststelling van den omvang van het examen voor adjunct-inspecteur der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 31 Maart 1905, n°. 51 (Afdeeling Personeel);

Gelet op artikel 32 van Ons besluit van 30 Maart 1904, n°. 19;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Het examen voor adjunct-inspecteur der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen omvat de volgende onderwerpen:

A. Algemeen.

Begrip en verdeelingen van het recht; wet en besluit, ontstaan, verbindende kracht, uitlegging.

B. Burgerlijk Recht.

Natuurlijke persoonlijkheid, Nederlanderschap, domicilie; in hoofdtrekken de bepalingen omtrent huwelijk en huwelijksvermogensrecht, afstamming, minderjarigheid, ouderlijke macht, voogdij en curateele. Rechtspersonen, begrip en soorten; in hoofdtrekken de bepalingen omtrent zedelijke lichamen en coöperatieve vereenigingen.

Begrip en verdeelingen van zaken; overzicht der zakelijke rechten.

Begrip en verdeelingen der verbintenissen, ontstaan en tenietgaan. Begrip en verdeelingen der overeenkomsten, vereischten en gevolgen; in hoofdtrekken de bepalingen omtrent koop en verkoop, huur en verhuur, maatschap, gevestigde renten, lijfrenten, lastgeving en borgtocht.

In hoofdtrekken de bepalingen omtrent de rechten der schuldeischers, voorrang, faillissement en surséance van betaling.

Beknopt overzicht van het erfrecht.

In hoofdtrekken de bepalingen omtrent het bewijs, inzonderheid het schriftelijk bewijs, en de verjaring.

C. Handelsrecht.

Verhouding van het Wetboek van Koophandel tot het Burgerlijk Wetboek.

Kooplieden, daden van koophandel, koopmansboeken. Eigenaars, medereeders en boekhouders van zeeschepen. De vennootschappen van koophandel.

Begrip van wisselbrieven en ander handelspapier, rechtsgevolgen. Verzekering in het algemeen, in hoofdtrekken.

D. Burgerlijke Rechtsvordering.

Rechterlijke bevoegdheid. Rechtsingang, vertegenwoordiging van partijen; de rechtsmiddelen tegen rechterlijke uitspraken, in hoofdtrekken.

Algemeene regelen omtrent executie; in hoofdtrekken de bepalingen omtrent uitwinning van roerende en onroerende goederen en omtrent lijfsdwang.

Het conservatoir beslag, in hoofdtrekken.

E. Strafrecht.

De onderwerpen behandeld in het 1ste boek van het Wetboek van Strafrecht.

De feiten, strafbaar volgens het 2de boek van dat Wetboek, waarbij ambtenaren als zoodanig betrokken zijn.

F. Strafvordering.

Rechterlijke bevoegdheid. Het vooronderzoek, in hoofdtrekken; het aanhangig maken der zaak ter terechtzitting; de rechtsmiddelen tegen rechterlijke uitspraken, in hoofdtrekken.

Tenuitvoerlegging van arresten en vonnissen.

Het bewijs.

G. Fiscaal Recht.

De bepalingen van het fiscale recht (directe belastingen, invoerrechten en accijnzen) die met het gemeene recht in verband staan.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit.

Het Loo, den 5den April 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Financiën,

(*get.*) HARTE VAN TECKLENBURG.

—

6 *April* 1905. BESLUIT, houdende vestiging van eene eerste wacht aan de *Scheveningsche visschershaven* en aanwijzing van de gemeente *'s Gravenhage*, als losplaats voor den invoer ter zee. S. 124.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 1 April 1905, n°. 59, Invoerrechten en Accijnzen;

Gezien de artt. 6, 9 en 55 der Algemeene wet van 26 Augustus 1822 (*Staatsblad* n°. 38) en de artt. 1, 43 en 53 van het Koninklijk besluit van 26 Maart 1872 (*Staatsblad* n°. 19), gewijzigd bij dat van 12 Maart 1876 (*Staatsblad* n°. 53);

Gelet op de Koninklijke besluiten van 10 December 1822 (*Staatsblad* n°. 50) en van 15 April 1872 (*Staatsblad* n°. 47);

Hebben besloten en besluiten:

Art. **1.** Aan de visschershaven te *Scheveningen* (Burgerlijke gemeente *'s Gravenhage*) wordt gevestigd eene eerste en uiterste wacht voor de in- en uitklaring van schepen.

2. De gemeente *'s Gravenhage* wordt aangewezen als losplaats van goederen die ter zee worden aangebracht.

3. Dit besluit treedt in werking op den vijftienden dag na dien der plaatsing in het *Staatsblad*.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst.

Het Loo, den 6den April 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Financiën,

(*get.*) HARTE VAN TECKLENBURG.

(*Uitgeg.* 22 *April* 1905.)

—

7 *April* 1905. BESLUIT, tot nadere wijziging en aanvulling van artikel 12 van het Koninklijk besluit van 2 November 1898 (*Staatsblad* n°. 227), gewijzigd en aangevuld bij dat van 4 Maart 1899 (*Staatsblad* n°. 75), tot regeling van de porten en rechten der brieven en andere stukken, welke worden uitgewisseld tusschen *Nederland* en de landen tot de Algemeene Postvereeniging behoorende, alsmede de landen welke niet tot die Vereeniging behooren. S. 125.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 17 Februari 1905, n°. 537, Posterijen en Telegrafie;

Gelet op artikel 25 der wet van 15 April 1891 (*Staatsblad* n°. 87), alsmede op de te *Washington* gesloten overeenkomst van 15 Juni 1897, tot uitwisseling van brieven en doosjes met aangegeven waarde;

Den Raad van State gehoord (advies van 7 Maart 1905, n°. 20);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 20 Maart 1905, n°. 995, Posterijen en Telegrafie;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen hetgeen volgt:

Art. **1.** Artikel 12 van het Koninklijk besluit van 2 November 1898 (*Staatsblad* n°. 227), zooals dat nader is vastgesteld bij het Koninklijk besluit van 4 Maart 1899 (*Staatsblad* n°. 75), wordt gelezen als volgt:

„De brieven met aangegeven waarde zijn onderworpen:

„1°. aan het gewone port der brieven en een „vast recht wegens aanteekening van 10 cent;

„2°. aan een recht van verzekering, voor „elk bedrag van 300 franken of gedeelte van „300 franken aangegeven waarde:

„*a.* voor *België* van 2½ cent.

„*b.* voor *Duitschland*, alsmede voor de landen, „koloniën en bezittingen, waarmede *Nederland* „rechtstreeks over zee eene postgemeenschap „onderhoudt, bij verzending langs dien rechtstreekschen zeeweg, van 5 cent, en

„*c.* voor al de overige landen van 12½ cent, „een en ander onverminderd een afzonderlijk „recht van 5 cent voor elk bedrag van 300 „franken of gedeelte van 300 franken aangegeven waarde, voor het vervoer over zee „verschuldigd aan elk land, hetwelk dit recht „in het betrokken vervoer heft.

„De doosjes met aangegeven waarde zijn „onderworpen:

„1°. aan een port ten bedrage van zooveel „maal 25 cent, als het aantal landen bedraagt, „waarover het vervoer zich uitstrekt, verhoogd „bij vervoer over zee, met een port van „50 cent voor elk land, dat aan dit laatste „vervoer deelneemt;

„2°. aan een recht van verzekering, als hier„boven voor brieven met aangegeven waarde „is bepaald, behoudens dat voor de doosjes „naar *België* een recht van 5 cent voor elk „bedrag van 300 franken of gedeelte van 300 „franken wordt geheven.

„De porten en rechten in dit artikel ver-„meld, zijn bij vooruitbetaling te voldoen."

2. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en de *Staatscourant*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk gelijktijdig in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* wordt geplaatst en waarvan afschrift aan den Raad van State zal worden gezonden.

Het Loo, den 7den April 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(*get.*) DE MAREZ OYENS.

(*Uitgeg.* 20 *April* 1905.)

—

7 *April* 1905. BESLUIT, tot bekrachtiging van een reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op *den Rijn* met inbegrip van *de Waal* en *de Lek*. S. 126.

WIJ WILHELMIMA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministèrs van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 2 Maart 1905, La. K, Afdeeling Waterstaat, en van Buitenlandsche Zaken, a. i. van den 11den Maart 1905, n°. 2815, 2de afdeeling;

Gezien het door de Centrale Commissie voor de Rijnvaart in hare zitting van 10 September 1904 vastgesteld reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op *den Rijn*;

Gelet op de artikelen 1, 32 en 46 der Herziene akte omtrent de Rijnvaart van 17 October 1868, voor zooveel noodig goedgekeurd bij de wet van 4 April 1869 (*Staatsblad* n°. 37);

Den Raad van State gehoord, advies van 28 Maart 1905, n°. 26;

Gezien de nadere voordracht van Onze voornoemde Ministers van 3 April 1905, L^a. L, afdeeling Waterstaat en van den 4den d.a.v., 2de afdeeling, n°. 4363;

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. het bovenbedoeld, hierbij gevoegd reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op *den Rijn* zal van kracht zijn voor de rivier *den Rijn* met inbegrip van *de Waal* en *de Lek*;

2°. het reglement, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 9 October 1897 (*Staatsblad* n°. 204) en achtereenvolgens gewijzigd bij de Koninklijke besluiten van 4 September 1899 (*Staatsblad* n°. 206) en 3 September 1900 (*Staatsblad* n°. 156) wordt bij de inwerkingtreding van het sub 1°. bedoelde reglement ingetrokken.

Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na de dagteekening van het *Staatsblad* en de *Staatscourant*, waarin het is geplaatst.

Onze Ministers van Waterstaat, Handel en Nijverheid en van Buitenlandsche Zaken, a. i. zijn belast met de uitvoering van dit besluit, dat tegelijkertijd in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* geplaatst en aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

Het Loo, den 7den April 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(*get.*) DE MAREZ OYENS.

De Minister van Buitenlandsche Zaken, a. i.,

(*get.*) ELLIS.

(*Uitgeg.* 12 *Mei* 1905.)

REGLEMENT VAN POLITIE *voor de scheepvaart en de vlotvaart op den Rijn.*

Algemeene verplichtingen der schippers en vlotvoerders, enz.

§ 1. 1°. De schippers van vaartuigen van allerlei soort, de vlotvoerders en de schippers van veren, de eigenaren van molens op vaartuigen, badinrichtingen of andere inrichtingen die zich aan of op den *Rijn* bevinden, en insgelijks de personen die belast zijn met het toezicht op of de opening van schipbruggen, zijn verplicht er voor te waken dat wederzijdsche belemmeringen en beschadigingen worden vermeden, ook voor zoover in het hierna bepaalde geen bijzondere voorschriften gegeven zijn.

2°. Voor elk schip of vlot moet een schipper of vlotvoerder zijn aan te wijzen. Deze moet gedurende de reis steeds op het schip of vlot aanwezig zijn. Bij verhindering van den schipper of vlotvoerder moet een geschikte plaatsvervanger worden aangewezen.

3°. Op ieder schip of vlot moet de voor de bediening gevorderde of voorgeschreven bemanning gedurende de vaart aanwezig zijn.

Belasting en grootste toegelaten diepgang der schepen.

§ 2. 1°. Geen schip mag dermate beladen zijn, dat zijn diepgang de lijn overschrijdt, welke den grootsten toegelaten diepgang aanwijst.

Ter aanwijzing van den grootsten toegelaten diepgang dienen krammen, die bij schepen van een ladingsvermogen van 15,000 K.G. (300 centenaars) of meer volgens de gegevens van het scheepspatent zijn aan te brengen. Deze krammen moeten door de schippers duidelijk zichtbaar gehouden worden met witte of gele kleur

op een donkeren of met zwarte kleur op een lichten grond.

2°. Bij alle schepen mag de onderkant der krammen, die den grootsten toegelaten diepgang aanwijzen, in het midden van het schip niet hooger liggen dan de bovenkant van het gangboord.

3°. Boven de krammen die den grootsten toegelaten diepgang aanwijzen, moet eene scheepsboordhoogte van ten minste 30 c.M. boven water gelaten worden, met dien verstande, dat bij schepen met vasten „tennebaum" deze laatste in de scheepsboordhoogte mag worden medegerekend.

Overigens geschiedt de bepaling van de scheepsboordhoogte bij schepen van een ladingsvermogen van 15,000 K.G. (300 centenaars) of meer, volgens de gegevens van het scheepspatent.

4°. Op Rijnzeeschepen, die hunne deugdelijkheid voor de zee- en kustvaart door een classificatie-certificaat van de maatschappij voor scheepsclassificatie „Germanische Lloyd" te *Berlijn* of van eene andere door alle Oeverstaten als bevoegd erkende classificatie-maatschappij bewijzen, en van eene diepgangslijn voorzien zijn, zijn de vorenstaande bepalingen niet van toepassing.

5°. Op het gedeelte der rivier boven het *Spijksche veer* moet bij de schepen, die niet van een vast dek voorzien zijn, van een ladingsvermogen van minder dan 50,000 K.G. (1000 centenaars) de scheepsboordhoogte van 30 c.M. boven water slechts aan de voor- en achterzijde van het schip aan het einde der opzetboorden voorhanden zijn; in het midden van het schip is eene scheepsboordhoogte van 15 c.M. boven water voldoende. Wanneer zulke schepen in het midden eene scheepsboordhoogte van minder dan 30 c.M. boven water hebben, moeten zij zoowel gedurende de vaart als bij het stilliggen voorzien zijn van ten minste 30 c.M. hooge sterke, dichte opzetboorden die aan den golfslag voldoenden weerstand bieden.

6°. De in deze paragraaf vervatte voorschriften zijn niet van toepassing op vaartuigen van een ladingsvermogen van minder dan 15,000 K.G. (300 centenaars). De ten aanzien van zoodanige schepen door de Oeverregeeringen uitgevaardigde bijzondere bepalingen blijven evenwel van kracht.

Uitrusting van de schepen.

§ 3. 1°. Vaartuigen van allerlei soort moeten zoodanig ingericht, uitgerust en bemand zijn, dat de veiligheid der zich daarop bevindende personen niet in gevaar wordt gebracht en storingen van het openbaar verkeer zoo veel mogelijk vermeden worden.

Dit geldt inzonderheid ook voor de met eigen beweegkracht varende vaartuigen van een ladingsvermogen van minder dan 15,000 K.G. (300 centenaars), welke vaartuigen volgens artikel 23 der herziene Rijnvaartakte niet van een scheepspatent voorzien behoeven te zijn; ook moeten de personen aan wie het bestuur van zulke vaartuigen en de bediening der daarop aanwezige machines is toevertrouwd, de hiertoe noodige zaakkennis bezitten.

2°. Voor schepen van een ladingsvermogen van 15,000 K.G. (300 centenaars) of meer, wordt zoowel de inrichting als de soort en hoeveelheid der uitrustingsvoorwerpen bepaald door de gegevens in het scheepspatent (artikel 22 der herziene Rijnvaartakte).

Is de plaats, waar zulk een schip tehuis behoort, buiten *Nederland* gelegen, dan wordt ook de soort en het aantal der bemanning door de opgaven in het scheepspatent bepaald.

Is in het geval, in het voorgaande lid bedoeld, het scheepspatent in *Nederland* uitgereikt, dan moet het patent, ten einde daarop de vermelding betreffende tuig en bemanning te stellen, aan eene Duitsche tot het onderzoek bevoegde macht voorgelegd worden, en wel moet dit geschieden bij het eerste aanleggen op de standplaats eener macht, bevoegd tot het onderzoeken van schepen in den Staat waar de eigenaar van het vaartuig tehuis behoort; voor het geval echter dat bij de eerste vaart het aanleggen op de standplaats van zulk een bevoegde macht niet plaats heeft, uiterlijk binnen een jaar van de uitreiking van het patent af gerekend, naar keuze van den schipper op eene andere Duitsche plaats voor het onderzoeken van schepen.

3°. Op alle schepen met eigen beweegkracht, evenals op andere vaartuigen van een ladingsvermogen van 15,000 K.G. (300 centenaars) of meer, moet de naam van het schip en de plaats waar het tehuis behoort, bij meerdere vaartuigen met gelijken naam van denzelfden eigenaar bovendien een nummer op een geschikte plaats der beide langszijden in witte of gele kleur op een donkeren of met zwarte kleur op een lichten grond met duidelijk te onderscheiden Latijnsche letters van ten minste 15 c.M. hoogte aangebracht zijn.

Het aanbrengen van andere opschriften, die de duidelijkheid dezer aanduidingen benadeelen, is verboden.

4°. Voor zoover volgens dit reglement van politie voor het geven van seinen vlaggen en

lantaarns zijn aan te wenden en geen bijzondere bepalingen wat betreft de grootte der vlaggen en de lichtsterkte der lantaarns zijn vastgesteld, moeten de vlaggen eene hoogte van ten minste 1 M. en eene breedte (lengte) van ten minste 1,5 M. hebben en de lantaarns een helder schijnend licht verspreiden.

5°. Met betrekking tot de hoedanigheid, de uitrusting en het drijven der scheepsstoomketels en de bescheiden, die er voor moeten aanwezig zijn, zijn de voorschriften bindend, welke gelden op de plaats, waar het stoomschip thuis behoort.

Bij gebreke aan dusdanige voorschriften moet het volgende in acht genomen worden:

De hoedanigheid, uitrusting en bediening van den scheepsstoomketel moet aan de eischen voldoen, welke in het belang der veiligheid gesteld worden. In het bijzonder moet de hoogste toegestane stoomspanning van overheidswege zijn vastgesteld en de scheepsstoomketel van minstens twee veiligheidskleppen voorzien zijn, die te allen tijde kunnen gelicht worden en van welke eene zoo gesteld is, dat de voorgeschreven belasting van het dek uit gemakkelijk onderzocht kan worden. De veiligheidskleppen worden op zijn hoogst zoodanig belast, dat zij, wanneer de voor den ketel vastgestelde stoomspanning bereikt wordt, den stoom laten ontwijken.

Voorts moeten aan den scheepsstoomketel twee betrouwbare manometers, met aanduiding van de vastgestelde hoogste toegestane stoomspanning door een in het oog vallend merk aangebracht zijn, van welke de eene zich bevindt in den gezichtskring van den stoker, de andere evenwel op het dek op eene plaats, gemakkelijk voor de waarneming. Zijn op een stoomschip meerdere ketels voorhanden, welker stoomruimten met elkander in verbinding staan, dan is het voldoende, indien behalve de manometers, welke zich aan de afzonderlijke ketels bevinden, op het dek één manometer is aangebracht.

Algemeene voorschriften betreffende de vaart.

§ 4. 1°. Geen schip of vlot mag van uit de plaats van afvaart of gedurende de vaart in de koerslijn die een ander varend schip of vlot volgt, varen en dit in zijn vaart storen.

2°. De vaartuigen van allerlei soort, die bij het dwars over de rivier varen de koerslijn eener stoomboot met of zonder vaartuigen op sleeptouw kruisen, moeten van eene stroomopwaartsvarende stoomboot ten minste de halve stroombreedte, van eene stroomafwaartsvarende stoomboot ten minste de volle stroombreedte van haren boegspriet verwijderd blijven.

3°. Op sterk gebogen riviervakken, waar zich geen waarschuwingspost bevindt, moeten, zoolang tot dat van het roer af over voldoenden afstand in het open riviervak kan gezien worden, alle stoombooten met of zonder vaartuigen op sleeptouw de zijde van het vaarwater houden, welke aan stuurboord (rechts) ligt; de stroomafwaartsvarende stoombooten moeten bovendien de vaartsnelheid verminderen.

4°. Op gedeelten, waar vaartuigen aan steigers of kaaien liggen, of aan den oever bezig zijn met laden of lossen, alsook voor havenmonden moet er bij het bestuur van naderende en voorbijvarende stoombooten met of zonder vaartuigen op sleeptouw door gepaste tijdige vermindering der kracht voor worden gewaakt, dat beschadiging der aan den oever of in de haven liggende schepen vermeden wordt.

Wanneer stoombooten met of zonder vaartuigen op sleeptouw tusschen zulke oevergedeelten of havenmonden en het midden van de rivier varen of opdraaien (wenden), mogen zij met geen grooter kracht varen, dan voor het goed sturen der boot en hare voortbeweging noodzakelijk is. Hetzelfde geldt bij het voorbijvaren:

a. langs vaartuigen, die voor de uitvoering van verbeteringswerken, peilingen of metingen op de rivier liggen;

b. langs vlotten, die aan den oever liggen, wanneer daarop bij het naderen van eene stoomboot een teeken gegeven wordt, bij dag door het zwaaien eener roode vlag, bij nacht door het zwaaien eener lantaarn met rood licht.

Liggen vaartuigen of vlotten achter kribben of in het algemeen zóó verborgen, dat zij op de aankomende stoombooten niet kunnen gezien worden, dan treedt voor deze de verplichting om met verminderde kracht te varen eerst dan in, wanneer hiertoe bij dag door het uitsteken van eene van verre zichtbare roode vlag, des nachts door het aanbrengen van een lantaarn met rood licht een teeken gegeven is.

Voor de aan den kabel of den ketting zonder aanwending van de schroef varende stoombooten geldt het voorschrift onder 4°. tweede alinea alleen bij het varen langs vaartuigen die voor de uitvoering van verbeteringswerken, peilingen of metingen op de rivier liggen.

5°. Meer dan twee schepen mogen nimmer naast elkander gekoppeld varen.

6°. Het dwarsstrooms laten afdrijven der vaartuigen is, behoudens het geval van overmacht, verboden.

7°. De in dit reglement van politie voor de sleeptreinen gegeven voorschriften gelden, voor zoover niet iets bijzonders bepaald is, ook voor de vlotten die gesleept worden.

8°. De schippers en vlotvoerders zijn verplicht, op de door tonnen, bakens of andere aanduidingen voor de scheepvaart of door het opstellen van waarschuwingsposten aangeduide riviervakken, wier geringe diepte of breedte of ook tijdelijke verondieping bijzondere voorzichtigheid bij de doorvaart noodig maakt, de aanwijzingen en bevelen, door de bevoegde autoriteiten of ambtenaren nopens het varen door deze riviervakken gegeven, op te volgen.

9°. De schippers en vlotvoerders moeten de door openbare aankondiging of door het opstellen van waarschuwingsposten bekend gemaakte verordeningen der bevoegde autoriteiten en ambtenaren der rivier- en scheepvaartpolitie opvolgen, waardoor:

a. op de onder 8°. aangeduide riviervakken de vaart des nachts of met te diep gaande vaartuigen verboden wordt;

b. op riviervakken, waarin na voorafgaand overleg met de bevoegde burgerlijke autoriteiten militaire oefeningen plaats hebben, de scheep- en vlotvaart tijdelijk beperkt of verboden worden.

10°. Het is verboden, de op de rivier of op den oever aanwezige aanduidingen voor de scheepvaart (boeien, zwempalen, bakens enz.) tot aanleggen of voortbewegen van vaartuigen of van vlotten te bezigen of overigens handelingen te verrichten, die er toe kunnen leiden, om deze aanduidingen voor de scheepvaart onkenbaar of voor haar doel minder deugdelijk te maken.

11°. De gezagvoerders zijn verplicht het den bevoegden beambten van het toezicht, die zich als zoodanig bekend maken, op hun verlangen door geschikte manoeuvres zoo gemakkelijk mogelijk te maken om terstond aan boord te komen gedurende de vaart, ten einde toezichthandelingen, in het bijzonder tot onderzoek van het drijven der ketels te verrichten. Dit moet bepaaldelijk geschieden, wanneer vanwege het vaartuig van den toezichtsbeambte een teeken wordt gegeven door 5 klokslagen en bij dag eene vlag vertoond wordt, die op Duitsch Staatsgebied uit driehoekige zwart-wit-roode, op Nederlandsch Staatsgebied uit driehoekige rood-wit-blauwe velden bestaat en bij nacht eene vooruit aan stuurboord zichtbare lantaarn met rood licht heen en weer gezwaaid wordt.

Voorts zijn de gezagvoerders verplicht, gedurende de uitoefening van hun bedrijf de ketelpapieren bij zich te hebben en aan de toezichtsbeambten ter inzage over te leggen. Ook moeten zij aan de door de toezichtsbeambten bij het onderzoek te treffen regelingen met betrekking tot de belasting der kleppen gevolg geven.

12°. De ankers moeten bij het lichten zoo hoog worden opgehaald, dat de onderkant niet beneden de kiel of den bodem van het vaartuig reikt.

13°. De schipper van de sleepboot moet op een sein, dat door een gesleept wordend vaartuig gegeven wordt, bij dag door het zwaaien eener roode vlag, bij nacht door het zwaaien eener roode lantaarn, stoppen en navraag doen naar de aanleiding van het sein. Het noodsein, dat door den schipper van een gesleept wordend vaartuig gegeven is, moet door de schippers van al de vaartuigen, die zich tusschen het bedoelde gesleept wordende vaartuig en de sleepboot bevinden, terstond op dezelfde wijze herhaald worden. Het sein mag alleen in gevallen van dringend gevaar gegeven worden. Het misbruiken van het sein of het niet in acht nemen van een op goede gronden gegeven sein wordt volgens § 46 van het reglement gestraft. Alvorens de vaart weder voort te zetten moet de schipper van de sleepboot een sein met de scheepsklok geven.

Voorschriften voor het voorbijvaren van de schepen onderling.

1. Wanneer deze zich in verschillende vaarwegen bevinden.

§ 5. Schepen, die zich in verschillende vaarwegen bevinden, moeten, wanneer zij elkander in dezelfde of in tegengestelde richting voorbijvaren, den vaarweg blijven houden, waarin zij zich bevinden.

2. Wanneer deze zich in denzelfden vaarweg bevinden.

a. *Bij voldoende breedte.*

ALGEMEENE BEPALINGEN.

§ 6. Schepen, die zich in een en denzelfden vaarweg bevinden, mogen elkander slechts dan in dezelfde of in tegengestelde richting voorbijvaren, wanneer naar den waterstand op dat tijdstip het vaarwater ongetwijfeld voldoende ruimte biedt voor de gelijktijdige doorvaart. In dit geval moeten zij zich gedragen naar de volgende voorschriften (§§ 7 en 8).

VOORBIJVAREN IN ÉÉN EN DENZELFDEN VAARWEG IN DEZELFDE RICHTING.

§ 7. 1°. Wanneer een stoomboot met of zonder vaartuigen op sleeptouw genaderd is tot op een afstand van 120 M. van eene andere stoomboot of van een sleeptrein, in één en denzelfden vaarweg vooruitvarende, mag zij die stoomboot of dien sleeptrein niet naderbij komen. Indien evenwel de achterste stoomboot in een vaarweg, die daartoe voldoende breedte heeft, wil voorbijvaren, dan moet de schipper van de achterste stoomboot dit dien der vooruitvarende kenbaar maken, door het geven van vijf klokslagen en door het heen en weer zwaaien bij dag van eene blauwe vlag, des nachts in de richting der breedte van het schip van een lantaarn met wit licht op eene voor het vooruitvarende schip goed zichtbare plaats; op dit sein moet bij het voorbijvaren de voorbij te varen stoomboot hare kracht verminderen en naar bakboord (links), de voorbijvarende naar stuurboord (rechts) uitwijken.

2°. Wanneer een met gunstigen wind zeilend schip in denzelfden voldoende breedte biedenden vaarweg een ander met gunstigen wind zeilend schip bereikt en het voorbij wil varen, moet de schipper van het achterste schip tijdig zijn voornemen daartoe te kennen geven door praaien met den scheepsroeper, waarop het voorste schip naar lijzijde (onder den wind) moet afhouden en het achterste schip aan loefzijde (op de windzijde) moet voorbijvaren.

VOORBIJVAREN IN ÉÉN EN DENZELFDEN VAARWEG IN TEGENGESTELDE RICHTING.

§ 8. 1°. Stoombooten en andere met eigen beweegkracht varende schepen met of zonder vaartuigen op sleeptouw, evenals met gunstigen wind zeilende schepen, welke elkaar in denzelfden voldoende breedte biedenden vaarweg ontmoeten, moeten naar stuurboord (rechts) uitwijken.

2°. Is echter de schipper van een van de elkander aldus ontmoetende schepen door bijzondere omstandigheden genoodzaakt, naar bakboord (links) uit te wijken, dan moet hij het hem ontmoetende schip of den sleeptrein met dit voornemen tijdig door de volgende teekens in kennis stellen:

a. wanneer het vaartuig, dat naar bakboord (links) wil uitwijken, een stoomboot of ander met eigen beweegkracht varend schip met of zonder vaartuigen op sleeptouw is, bij dag door vijf klokslagen en door het uitsteken van een aan stuurboord (rechts) vooruit zichtbare blauwe vlag, des nachts door vijf klokslagen en door het in de richting der breedte van het schip heen en weer zwaaien van een aan stuurboord (rechts) vooruit zichtbare lantaarn met wit licht;

b. wanneer het vaartuig, dat naar bakboord (links) wil uitwijken, een met gunstigen wind zeilend schip is, door praaien met den scheepsroeper.

Hierop moeten de elkaar ontmoetende schepen naar bakboord (links) uitwijken.

3°. Schepen zonder vaartuigen op sleeptouw, welke een stroomopwaarts varenden sleeptrein in denzelfden vaarweg met voldoende breedte ontmoeten, mogen in geen geval vorderen, dat de sleeptrein voor hen naar bakboord (links) zal uitwijken.

b. *Bij onvoldoende breedte.*

§ 9. 1°. Wanneer er te weinig ruimte is om elkander voorbij te varen (§ 6), moet het stroomopwaartsvarende schip, wanneer het te voorzien is dat het in de engte een stroomafwaartsvarend schip zou kunnen ontmoeten, beneden de engte ophouden, tot dat het stroomafwaartsvarende schip laatstgenoemde is doorgevaren. Indien echter een stroomopwaartsvarend schip zich reeds in de engte bevindt, dan moet het stroomafwaartsvarende schip zoolang voor deze wachten, tot dat het stroomopwaartsvarende schip er doorgevaren is.

2°. Wanneer een stroomopwaartsvarende stoomboot zonder vaartuigen op sleeptouw het laatste schip van een vooruitvarenden sleeptrein beneden de engte tot op 120 M. heeft ingehaald, mag de sleeptrein de engte niet eerder binnenvaren, dan nadat de stoomboot zonder vaartuigen op sleeptouw den sleeptrein voorbijgevaren is.

3°. Geene stoomboot mag een schip dat haar in de engte vooruitvaart, dichter naderen dan tot 120 M.

3. Bijzondere voorschriften.

a. *Betreffende de sleeptreinen.*

§ 10. 1°. Sleeptreinen mogen naast elkander nimmer varen, behalve tijdens het elkander voorbijvaren.

2°. Alle schepen met eigen beweegkracht zonder vaartuigen op sleeptouw en alle met gunstigen wind zeilende schepen moeten voor sleeptreinen uitwijken, als daartoe de gevorderde ruimte voorhanden is. Bij gebreke van voldoende ruimte, moeten de schippers van den sleeptrein en van de gesleept wordende vaartuigen ook dan wanneer hun geen sein

tot uitwijken gegeven is, uitwijken overeenkomstig de voorschriften van de §§ 7 en 8.

3°. De schippers van de sleeptreinen moeten hunne kracht verminderen gedurende het voorbijvaren van andere met eigen beweegkracht varende schepen met of zonder vaartuigen op sleeptouw. Insgelijks moeten stoombooten zonder vaartuigen op sleeptouw met verminderde kracht varen, gedurende het voorbijvaren van sleeptreinen.

4°. In een sleeptrein mogen zich slechts zooveel gesleept wordende vaartuigen bevinden als de sleepboot met zekerheid sleepen kan.

5°. Voert een met eigen beweegkracht varend schip een zijwaarts gekoppeld vaartuig mede, dan gelden beide schepen als een sleeptrein in den zin van dit politiereglement.

b. *Betreffende langs den oever gejaagde schepen.*

§ 11. 1°. Een langs den oever gejaagd schip mag slechts langs de aan dien oever tegengestelde zijde voorbijgevaren worden.

De gejaagde schepen moeten den oever zoo dicht mogelijk naderen, wanneer dit gevorderd wordt om gevaar te vermijden, en in elk geval dan wanneer van uit het schip, dat wil voorbijvaren, de in § 7, 1°. of 2°. voorgeschreven seinen worden gegeven.

2°. Tusschen een gejaagd schip en den oever, van welken het gejaagd wordt, mag slechts door eene stroomafwaartsvarende stoomboot zonder vaartuigen op sleeptouw ingeval van nood doorgevaren worden, en ook dan slechts, nadat te voren van uit de stoomboot de seinen gegeven zijn, voorgeschreven in § 7 1°., en wanneer het gejaagde schip zich buiten den gewonen vaarweg voor de vaart stroomopwaarts bevindt, zoodat het onmogelijk is aan de rivierzijde er om heen te varen.

Op het gegeven sein moet de schipper van het gejaagde schip dadelijk de jaaglijn strijken en moet de stoomboot over de jaaglijn heendrijven zoolang mogelijk met gestopte machine.

3°. bij het jagen der schepen mogen nooit meer dan drie paarden aan dezelfde jaaglijn gespannen zijn.

c. *Betreffende schepen, die stroomafwaarts drijven.*

§ 12. Elk met eigen beweegkracht varend schip moet uitwijken voor een schip dat stroomafwaarts drijft zonder hulp van zeilen. Ontbreekt hiertoe de ruimte, dan moet het stroomafwaarts drijvend schip op de seinen, voorgeschreven in § 7, 1°., met behulp van riemen en ankers zoover mogelijk zijwaarts uitwijken.

d. *Betreffende laveerende schepen.*

§ 13. Laveerende schepen mogen niet doorvaren tusschen eene stoomboot met of zonder vaartuigen op sleeptouw en den oever welken die stoomboot houdt. Die schepen moeten dus reeds wenden, vóórdat zij de koerslijn van de naderende stoomboot kruisen.

e. *Betreffende vaartuigen van een ladingsvermogen van minder dan 50,000 K.G. (1000 centenaars) en diep geladen vaartuigen.*

§ 14. 1°. De schippers van alle vaartuigen, welker ladingsvermogen minder dan 50,000 K.G. (1000 centenaars) bedraagt, zijn verplicht, deze bij de vaart uit de nabijheid van varende stoombooten en sleeptreinen te houden, en mogen niet eerder in den door dezen veroorzaakten golfslag varen, alvorens die dermate verminderd is, dat zij geen gevaarlijke schommelingen meer kunnen ondergaan.

2°. Indien echter niettemin zulk een vaartuig een stoomboot of sleeptrein zoo nabij komt, dat het vaartuig blijkbaar gevaar dreigt, dan mag de schipper van de stoomboot met geen grootere kracht varen, dan voor den voortgang en voor het goed sturen noodzakelijk is, en moet hij zoo noodig de machine stoppen, indien dit zonder gevaar voor de stoomboot en de gesleept wordende vaartuigen kan geschieden.

3°. In de nabijheid van varende, diep geladen vaartuigen van een ladingsvermogen van 50,000 K.G. (1000 centenaars) of meer moeten stoomschepen met of zonder vaartuigen op sleeptouw steeds met verminderde kracht varen. De aan den kabel of den ketting zonder aanwending van de schroef varende stoombooten zijn aan deze verplichting niet onderworpen.

Voorschriften betreffende de vaart onder bijzondere omstandigheden.

1. Plichten van de schippers van veren met betrekking tot scheep- en vlotvaart.

§ 15. De schippers van veren moeten zich, behalve naar de voorschriften, vervat in de bijzondere verordeningen voor de veren, naar het volgende gedragen:

1°. De schippers van gierveren en van alle veerponten, die zich bewegen langs een dwars door *den Rijn* gelegen kabel, moeten voor de in de vaart zijnde schepen en vlotten het door dezen gevolgde vaarwater vrij laten of vrij maken; daarbij moeten ten minste de in § 4 2°.

voorgeschreven afstanden in acht genomen worden.

2°. De schippers van de onder 1°. genoemde veren moeten voor de schepen en vlotten, die van plaatsen boven of beneden deze veren van den wal afsteken, den weg vrij maken, in zooverre hiertoe een teeken gegeven is:

a. door een met eigen beweegkracht varend schip met of zonder vaartuigen op sleeptouw met de seinen voorgeschreven in § 7, 1°.;

b. door een ander vaartuig of een vlot door te praaien met den scheepsroeper.

3°. Des nachts moeten de vaartuigen van de onder 1°. genoemde veren, wanneer zij niet in de vaart zijn, op de daarvoor door de bevoegde autoriteiten aangewezen ligplaats liggen en, wanneer zulk een ligplaats niet is aangewezen, steeds zóó dat het vaarwater vrij blijft.

Wanneer bij uitzondering de ligplaats voor het veer slechts in het vaarwater kan worden aangewezen, dan moet bij de nadering van vaartuigen de veerpont van den wal afsteken en het vaarwater vrij gemaakt worden; de hiertoe van het naderend vaartuig overeenkomstig § 16, 3°., gegeven teekens moeten ten spoedigste opgevolgd worden.

4°. Des nachts moeten de vaartuigen van de onder 1°. genoemde veren op eene hoogte van ten minste 6 M. boven water van eene lantaarn met groen licht en 1 M. loodrecht daaronder van een tweede lantaarn met wit licht voorzien zijn. Bij gierveren moet het bovenste schuitje en, wanneer in plaats van schuitjes boeien gebezigd worden, de bovenste boven water uitstekende boei van eene lantaarn met wit licht voorzien zijn, welke bij schuitjes ten minste 3 M. boven water moet hangen. Deze lantaarns moeten den ganschen nacht helder schijnend worden gehouden.

5°. Voor de vrij varende niet onder 1°. behoorende overzetveren zijn van kracht met betrekking tot het voeren van lantaarns de bepalingen bovengenoemd onder 4°.; betreffende de verhouding tot schepen en vlotten de voorschriften voor de vaartuigen zonder eigen beweegkracht, en, voor zoover het veer met eigen beweegkracht vaart, de voor de stoombooten geldende voorschriften in het bijzonder ook § 4, 2°. van dit reglement van politie.

2. Plichten van de schippers en vlotvoerders met betrekking tot veren.

§ 16. De schippers en vlotvoerders moeten zich behalve naar de voorschriften vervat in de bijzondere verordeningen voor de veren naar het volgende gedragen:

1°. Bij het voorbijvaren van gierveren of van alle veerponten, die zich langs een dwars door den Rijn gelegden kabel bewegen, moeten stoombooten met of zonder vaartuigen op sleeptouw haar kracht zoodanig verminderen, dat gevaarlijke schommelingen der tot het veer behoorende vaartuigen vermeden worden.

2°. Des nachts moet de schipper van de stoomboot het voornemen, om langs een van de onder 1°. genoemde veren te varen, door middel van een kanonschot kenbaar maken.

3°. Wanneer de schipper van een vaartuig genoodzaakt is, des nachts een riviervak door te varen, waar de pont van een van de onder 1°. genoemde veren in het vaarwater ligt, moet hij tijdig door duidelijke teekens, die bij stoombooten in klokslagen, bij andere vaartuigen in praaien met den scheepsroeper bestaan, van de veerpont het vrijmaken van den vaarweg eischen en totdat de doorvaart vrij is de vaart matigen of staken.

3. Doorvaart door bruggen.

a. *Vaste bruggen.*

§ 17. 1°. Zijn bij dag van eene vaste brug een of meer doorvaartopeningen door eene in het midden aangebrachte rood-witte vlag aangeduid, dan mogen slechts die openingen door schepen en vlotten voor de doorvaart worden gebezigd.

2°. Des nachts mag bij eene vaste brug slechts door die openingen gevaren worden, welke aan de naar de aankomende schepen toegekeerde zijde in het midden door een lantaarn met rood licht of zoo de omstandigheden eene meer nauwkeurige aanduiding wenschelijk maken, door twee lantaarns boven elkaar, de onderste met rood, de bovenste met groen licht aangeduid zijn.

De lantaarns der voor de vaart stroomafwaarts bestemde openingen mogen slechts stroomopwaarts, die der voor de vaart stroomopwaarts bestemde openingen slechts stroomafwaarts zichtbaar zijn.

3°. Tijdens de vaart onder de bruggen mag op de stoombooten geen opstoken der ketelvuren of opgooien van kolen plaats hebben.

b. *Schipbruggen.*

§ 18. 1°. De stoombooten met of zonder vaartuigen op sleeptouw mogen door schipbruggen met geen grootere kracht varen dan voor het goed sturen van de boot en hare voortbeweging noodzakelijk is. De aan den

kabel of den ketting zonder aanwending van de schroef varende stoombooten zijn aan deze verplichting niet onderworpen.

2°. Des nachts moet de schipper van eene stoomboot door een kanonschot het voornemen om door eene schipbrug te willen varen, kenbaar maken en moet hij voor de brug stoppen, totdat de seinlantaarns op de brug geheschen zijn.

Wanneer de bevoegde autoriteiten het voornemen van den schipper van eene stoomboot, om door de schipbrug te varen, bij de brug door middel van electrische seintoestellen doen melden, dan moet het voor dit geval door de bevoegde autoriteiten voorgeschreven bijzondere sein, ten teeken van het naderen inplaats van het kanonschot worden gegeven.

3°. Doorvaart door eene schipbrug mag eerst dan plaats hebben, wanneer ten teeken dat de brugvakken zijn uitgevaren en de doorvaart is vergund, ieder van de beide zijden der brugopeningen bij dag door een rood-witte vlag, bij nacht door twee boven elkander geplaatste lantaarns met rood licht, van het naderende vaartuig goed zichtbaar zijn aangeduid.

Achterwaarts mogen die lantaarns niet zichtbaar zijn.

4°. Bovendien hebben de schippers en vlotvoerders zich te gedragen naar de volgende van de schipbrug gegeven seinen:

a. het sein, waardoor aan het naderende schip of vlot wordt te kennen gegeven, dat de brug, wegens een ingetreden beletsel, niet kan geopend worden. Dit sein bestaat bij dag in een blauw-witte vlag, des nachts in twee boven elkander geplaatste lantaarns met groen licht;

b. op den *Rijn* beneden *Kehl-Straatsburg* het waarschuwingssein, waardoor aan de naderende schepen en vlotten reeds op grooten afstand wordt te kennen gegeven, dat zij de brug kunnen doorvaren. Dit sein bestaat voor de stroomafwaartsvarenden bij dag in een roode vlag, des nachts in een lantaarn met rood licht; voor de stroomopwaartsvarenden bij dag in eene witte vlag, des nachts in twee boven elkaar geplaatste lantaarns met rood licht.

5°. De voor de seinen op schipbruggen te bezigen vlaggen moeten zoo groot zijn, dat zij op den afstand, waarvoor zij bestemd zijn, nog duidelijk zijn te onderkennen. De breedte (lengte) van de vlaggen moet ten minste gelijk zijn aan de hoogte en mag die hoogte niet meer dan met de helft overschrijden.

Tweekleurige vlaggen moeten horizontaal verdeeld en de onderste helft wit, de bovenste rood, of bij gebruik van blauw-witte vlaggen, blauw zijn.

De vlaggen moeten aan schuins of horizontaal aangebrachte stokken of lijnen gevoerd worden of gedeeltelijk op een raam gespannen zijn.

4. Varen van schepen en vlotten over telegraaf- of andere kabels.

§ 19. Bij het varen over de door duidelijke teekens aangeduide plaatsen, alwaar telegraaf- of andere kabels in het rivierbed gelegd zijn, is het verboden het anker te laten vallen of daarmede over den bodem te slepen.

5. Stoppen van stoombooten voor vervoer van personen.

§ 20. 1°. Indien eene passagiers-stoomboot aan een stoomboothoofd wil aanleggen, moet te voren de klok worden geluid. Indien de stoomboot wil stoppen aan een roeibootstation, dan geeft zij daartoe het sein door bij dag een rood-witte vlag van ten minste 50 cM. hoogte en 75 cM. breedte (lengte), en des nachts een lantaarn met wit licht op halven mast te hijschen. De schipper van eene roeiboot die de stoomboot wil aandoen, moet bij dag eene dergelijke vlag, des nachts een wit licht toonen.

2°. Bij het naderen van eene roeiboot moet de machine van de stoomboot zoo tijdig worden gestopt en bij de afvaart van de roeiboot zoo laat weder worden aangezet, dat de roeiboot in geene gevaarlijke schommelingen komt.

De schipper van de roeiboot moet met zijne roeiboot tijdig uit den wal roeien, in evenwijdige richting met den koers welken de stoomboot volgt en mag laatstgenoemde niet eer aandoen, dan nadat de machine is gestopt.

3°. De personen, die zich in de roeiboot bevinden, moeten op het bevel van den schipper van de roeiboot dadelijk gaan zitten.

4°. De roeiboot moet bemand worden door twee kloeke varensgezellen, bedreven in hun vak en als drankvrij bekend, in goeden staat verkeeren, van volledig tuig en van de aanwijzing van haren grootsten toegelaten diepgang voorzien zijn.

5°. Het plaatselijk bestuur moet toezien, dat aan de voornoemde onder 4°. gestelde voorschriften te allen tijde voldaan wordt, naar omstandigheden dadelijk de noodige voorzieningen bevelen en daarvan kennis geven aan de stoombootdirectie, die het aangaat.

6°. Geene andere, dan de daartoe bepaald aangewezen schippers van roeibooten mogen personen of goederen aan boord van eene stoomboot brengen af van daar afhalen.

7°. Wanneer twee in tegengestelde richting varende stoombooten gelijktijdig aan een stoom-

boothoofd aankomen, dan mag de schipper der stroomopwaarts varende stoomboot de stroomafwaarts varende stoomboot bij het opdraaien niet hinderen en moet hij deze den voorrang laten.

Indien twee stoombooten in dezelfde richting varende aan hetzelfde stoomboothoofd willen aanleggen, dan heeft de eerste den voorrang en mag bij dat aanleggen niet door de andere worden belemmerd.

6. Voorschriften gedurende de vaart des nachts en bij mist.

§ 21. 1°. Elk met eigen beweegkracht varend schip zonder schepen op sleeptouw moet des nachts voeren:

a. aan of voor den fokkemast of bij gebreke van een mast aan den schoorsteen of aan een staak op eene hoogte boven den romp van niet minder dan 6 M. of, indien het vaartuig meer dan 6 M. breed is, op eene hoogte boven den romp van niet minder dan de breedte van het vaartuig, eene lantaarn, die een gelijkmatig en onafgebroken helder wit licht doet schijnen, hetzij rondschijnend of ten minste over een boog van den horizon van 20 kompasstreken waarvan 10 streken aan elke zijde van het vaartuig, zoodat zij licht werpt in de richting van de as van het vaartuig naar voren gerekend, nog tot op 2 streken achterlijker dan dwars van het vaartuig en eene zoodanige lichtsterkte bezit, dat zij bij donkeren nacht en goed zicht op een afstand van ten minste 4 K.M. zichtbaar is;

b. aan stuurboordzijde (rechts) eene lantaarn, die een gelijkmatig en onafgebroken groen licht doet schijnen over een boog van den horizon van 10 kompasstreken, en wel in de richting van de as van het vaartuig naar voren gerekend tot op 2 streken achterlijker dan dwars;

c. aan bakboordzijde (links) eene lantaarn, die een gelijkmatig en onafgebroken rood licht doet schijnen over een boog van den horizon van 10 kompasstreken en wel in de richting van de as van het vaartuig naar voren gerekend tot op 2 streken achterlijker dan dwars.

De hierboven onder *b* en *c* genoemde groene en roode zijlichten moeten bij donkeren nacht en goed zicht op een afstand van ten minste 2 K.M. zichtbaar zijn. Ook moeten zij binnenboords zoodanig bedekt zijn, dat het groene licht niet van bakboordzijde en het roode licht niet van stuurboordzijde kan gezien worden.

2°. Elk met eigen beweegkracht varend schip met vaartuigen op sleeptouw moet des nachts behalve de hiervoren onder 1°. genoemde lichten, nog een tweede wit licht van gelijke inrichting en lichtsterkte en ter zelfder plaatse als het onder 1°. *a* genoemde voeren, en wel niet minder dan 0.8 M. en niet meer dan 1 M. loodrecht boven of beneden het eerstgenoemde.

Worden verscheidene met eigen beweegkracht varende schepen gelijktijdig voor het sleepen van een sleeptrein gebezigd, dan moet elke van de sleepbooten de in de vorige alinea voorgeschreven lichten voeren.

3°. Voert een met eigen beweegkracht varend schip een zijwaarts gekoppeld vaartuig mede (vgl. § 10, 5°.) zoodanig, dat het voor het eerstgenoemde voorgeschreven zijlicht door het gesleepte vaartuig bedekt zou worden, dan moet het zijlicht aan de buitenzijde van het laatstgenoemde worden aangebracht.

4°. De aan den kabel of ketting varende stoombooten met of zonder vaartuigen op sleeptouw moeten des nachts aan den top van den mast of boven aan den schoorsteen drie boven elkander aangebrachte roode lichten voeren.

5°. Elke stoomboot met of zonder vaartuigen op sleeptouw mag des nachts een achterwaarts zichtbaar wit seinlicht aan het hek voeren. Dit licht moet zoodanig bedekt zijn, dat het vooruit en zijwaarts niet gezien kan worden.

6°. Elk vaartuig van een ladingsvermogen van 15,000 K.G. (300 centenaars) of meer, dat des nachts zonder eigen beweegkracht vaart, hetzij het zeilt of drijft, geroeid, gesleept of op welke wijze ook voortbewogen wordt, moet een wit licht voor boven aan den mast of ten minste 3 M. boven den romp aan een staak voeren. Dit licht moet bij vaartuigen, die gesleept worden of zeilen, bij donkeren nacht en goed zicht op een afstand van ten minste 2 K.M. zichtbaar zijn.

De op zichzelf zonder eigen beweegkracht stroomafwaartsvarende schepen van een ladingsvermogen van 50,000 K.G. (1000 centenaars) of meer, moeten des nachts bovendien nog met een wit licht onder den boegspriet voorzien zijn.

Op vaartuigen van een ladingsvermogen van minder dan 15,000 K.G. (300 centenaars), ook roeibooten, die des nachts zonder eigen beweegkracht varen, moet een wit licht zoodanig zijn aangebracht, dat het van alle zijden duidelijk zichtbaar is.

7°. Het is den vaartuigen op sleeptouw in een sleeptrein des nachts geoorloofd, op den boeg van het schip eene brandende lantaarn met ruiten van mat wit glas te voeren, die niet verder dan het schip zelf licht verspreid en naar voren, zoomede naar stuurboord en bakboord, volkomen bedekt is.

8°. Schepen zonder eigen beweegkracht, die

zonder behulp van zeilen stroomaf drijven, alsmede sleeptreinen mogen des nachts slechts varen bij maan- of sterrelicht. Indien de lucht gedurende de vaart betrekt, moeten de vaartuigen dadelijk op de eerste geschikte plaats bijleggen.

9°. Gedurende de vaart is het bezigen van electrische booglichten en schijnlichten zoowel als van elk electrisch licht in de toplantaarns verboden.

10°. Bij mistig weder moeten de met eigen beweegkracht varende schepen met of zonder vaartuigen op sleeptouw met verminderde snelheid varen en moeten de schippers onafgebroken de scheepsklok luiden; op schepen die zonder eigen beweegkracht op zichzelf varen, moet onafgebroken met den scheepsroeper worden gepraaid.

Wanneer de mist zoo zwaar wordt, dat geen der beide oevers meer kan worden gezien, dan moeten alle varende schepen op de naastbijzijnde geschikte plaats bijleggen. Van dezen maatregel zijn uitgezonderd de met eigen beweegkracht varende overzetveren.

11°. Vlotten, ook gesleepte, mogen hunne ligplaats niet vroeger verlaten dan één uur voor zonsopgang. Zij mogen hunne reis niet later voortzetten dan één uur na zonsondergang, ten ware zij door onvoorziene omstandigheden verhinderd worden om vóór dat tijdstip de ligplaats te bereiken.

In elk geval moeten na het invallen van de duisternis aan de zijde van het vaarwater twee witte lichten op een afstand van ten minste 2 M. en ten hoogste 4 M. op het voorste gedeelte en twee zulke lichten op het achterste gedeelte van het vlot naast elkander geplaatst worden ter hoogte van ten minste 4 M.

Bij mist, sneeuwjacht, storm, drijfijs en ijsgang mogen vlotten niet varen. Worden zij onderweg door dergelijk weder overvallen, dan moeten zij op de eerste bereikbare ligplaats bijleggen.

7. Voorschriften bij hoogen waterstand.

§ 22. 1°. Op het gedeelte der rivier boven *Lauterburg* is de stoomvaart verboden bij een waterstand, hooger dan 5 M. boven het nulpunt van de peilschaal te *Straatsburg* (boven de Rijnbrug). Tusschen *Lauterburg* en *Maxau* mogen de stoombooten niet varen, wanneer de waterstand van 7 M. aan de peilschaal te *Maxau* (merk III volgens punt 2°. en 4°.) bereikt of overschreden is.

2°. Op het gedeelte der rivier beneden *Maxau* zijn voor de vaart met stoombooten van een van de hierna te noemen aanlegplaatsen tot de naastvolgende, namelijk: *Maxau*, *Spiers*, *Ludwigshafen*, *Mannheim*, *Mainz*, *Biebrich*, *Bingen*, *Coblentz*, *Keulen*, *Dusseldorp*, *Ruhrort*, *Wezel*, *Emmerik*, *Nijmegen*, *Tiel*, *Bommel*, *Arnhem* en *Vreeswijk*, met inachtneming van de daar ter plaatse aangebrachte merken I, II en III (zie onder 4°.) bij hoogere waterstanden de volgende beperkingen toepasselijk:

a. bij een waterstand, die merk I bereikt of te boven gaat, moeten de stoombooten met of zonder vaartuigen op sleeptouw bij de vaart stroomafwaarts het midden der rivier houden, en bij de vaart stroomopwaarts ten minste op een afstand van 80 M. van den gewonen oeverrand verwijderd blijven. Wanneer het gedurende de vaart of om aan te leggen noodig wordt den oever nader te komen, moeten zij hare kracht verminderen.

De aan den kabel of den ketting zonder aanwending van de schroef varende stoombooten zijn niet aan deze voorschriften onderworpen;

b. bij een waterstand, die merk II bereikt of te boven gaat, mogen de stoombooten met of zonder vaartuigen op sleeptouw des nachts in het geheel niet, bij dag echter, voor zoover zij niet aan den kabel of den ketting zonder aanwending van de schroef varen, alleen in het midden der rivier en, als zij stroomafwaarts varen, met geen grootere kracht varen, dan voor het goed sturen van het schip noodzakelijk is. Zij mogen de stations naderen, wanneer de dienst het vereischt en daarbij aanleggen, mits zij hare kracht verminderen;

c. bij een waterstand, die merk III bereikt of te boven gaat, mogen de stoomschepen niet varen, behalve om van den eenen oever naar den anderen over te zetten.

3°. Op de riviervakken beneden *Bommel* en beneden *Vreeswijk* zijn voor de vaart met stoombooten bij hoogere waterstanden de bovengenoemde beperkingen toepasselijk, wanneer merk III te *Bommel* en de merken I, II en III te *Vreeswijk* bereikt zijn.

4°. Voor de merken I, II en III zijn de volgende hoogten vastgesteld aan de peilschaal te:

	I.	II.	III.
Maxau . .	6.00 M.	6.50 M.	7.00 M.
Spiers. . .	6.30 „	7.00 „	7.60 „
Ludwigshafen . .	6.40 „	7.40 „	8.00 „
Mannheim .	6.40 „	7.40 „	8.00 „
Mainz. . .	2.75 „	3.50 „	4.75 „
Biebrich . .	3.55 „	4.30 „	5.55 „
Bingen . .	3.20 „	4.00 „	5.30 „

Coblentz . .	5.00 M.	6.25 M.	7.20 M.	
Keulen . .	5.50 „	6.90 „	7.80 „	
Dusseldorp .	5.10 „	6.70 „	7.50 „	
Ruhrort . .	5.30 „	6.90 „	7.60 „	
Emmerik. .	5.00 „	6.30 „	6.70 „	
Nijmegen .	11.14 „	12.14 „	12.71 „	boven het herziene Amsterdamsche peil.
Tiel . . .	—	—	9.07 „	
Bommel . .	—	—	6.75 „	
Arnhem . ..	10.67 „	11.67 „	12.47 „	
Vreeswijk .	4.13 „	4.81 „	5.28 „	

5°. Vlotten mogen niet vertrekken, wanneer de waterstand van den Rijn aan de peilschaal, die het meest nabij de ligplaats gelegen is, bij *wassend* water reeds de hierna te melden hoogte bereikt heeft en bij *vallend* water nog niet tot de hierna te melden hoogte gedaald is en wel aan:

de peilschaal te:	bij wassend water	bij vallend water	
Huningen	3.9 M.	4.2 M.	
Breisach (linker oever) , ...	3.4 „	3.7 „	
Schönau.	3.8 „	4.1 „	
Gerstheim	3.7 „	4.0 „	
Straatsburg . . .	4.5 „	4.8 „	
Selz	4.8 „	5.1 „	
Maxau-Maximiliansau	5.3 „	5.6 „	
Spiers	5.5 „	5.8 „	
Mannheim-Ludwigshafen	5.8 „	6.1 „	
Mainz	3.0 „	3.2 „	
Rüdesheim. . . .	3.6 „	3.9 „	
Coblentz	4.1 „	4.4 „	
Keulen	4.7 „	5.0 „	
Dusseldorp. . . .	4.4 „	4.7 „	
Ruhrort	4.6 „	5.1 „	
Wezel	4.1 „	4.7 „	
Emmerik	4.4 „	5.0 „	
Nijmegen	10.64 „	11.14 „	boven het herziene Amsterdamsche peil.
Arnhem.	10.17 „	10.67 „	

Wanneer op een van de hierboven genoemde plaatsen een waterstand is ingetreden, waarbij de afvaart der vlotten niet zou zijn vergund, dan moeten de vlotten welke te dier plaatse aankomen, op de naaste geschikte ligplaats bijleggen.

8. Voorschriften in gevallen van vastvaren of zinken.

§ 23. 1°. Is een schip of een vlot in de rivier vastgevaren of gezonken, dan moet de schipper of de vlotvoerder op eene stroomopwaarts op een afstand van ten minste één uur gaans gelegen geschikte plaats aan den Rijn, en, ingeval binnen dien afstand een bevaarbare bijrivier daarin uitmondt, ook aan die bijrivier een waarschuwingpost opstellen, die de andere schippers en vlotvoerders toeroept, dat en waar een schip of vlot vastzit of gezonken is.

Deze waarschuwer moet op zijn post zoolang blijven, totdat hij bericht heeft gekregen, dat bedoeld vaartuig of vlot weder vlot is of dat op de onder 4°. bedoelde kennisgeving eene openbare bekendmaking gevolgd is.

2°. Langs plaatsen, waar een schip of vlot vast zit of gezonken is, mogen stoombooten met of zonder vaartuigen op sleeptouw bij de vaart stroomopwaarts niet met grootere kracht varen, dan voor het goed sturen van de boot en hare voortbeweging noodzakelijk is. Bij de vaart stroomafwaarts moeten zij zoo lang mogelijk met gestopte machine voorbijdrijven.

3°. Ieder schipper van een schip en ieder voerder van een vlot, dat vast zit of gezonken is, moet des nachts de ligplaats daarvan door twee loodrecht boven elkander op een afstand van niet minder dan 0.5 M. en van niet meer dan 1 M. hangende lantaarns de bovenste met rood, de onderste met wit licht, aanduiden en zorg dragen, dat die lichten gedurende den nacht, van zonsondergang tot zonsopgang, helder schijnend onderhouden worden. De lantaarns moeten op voldoende hoogte en zoodanig hangen dat het licht van alle zijden duidelijk zichtbaar is.

Boven geheel onder water gezonken schepen of vlotten moet door den schipper of vlotvoerder een schuit of een drijvend baken met de twee bovenbedoelde op gelijke wijze op te hangen lantaarns gelegd en onderhouden worden.

Bevindt zich de ligplaats van een geheel onder water gezonken schip of vlot ter zijde van de daarbij aangebrachte schuit, dan moet aan die zijde waar het vaarwater niet vrij is, een tweede lantaarn met rood licht van dezelfde lichtsterkte als de eerste gevoerd worden.

Het ter zijde aanbrengen van de schuit is slechts dan geoorloofd, als de waterstand het aanbrengen boven het gezonken schip of vlot niet toelaat.

Bij dag komen in de plaats van de voorgeschreven lantaarns:

boven het *Spijksche veer* witte vlaggen, ten minste 0.50 M. hoog en 0.75 M. lang;

beneden het *Spijksche veer* zwarte bollen van ten minste 0.50 M. middellijn.

4°. De schipper of vlotvoerder is daarenboven verplicht, onmiddellijk kennis te geven aan het bestuur der meest nabijgelegen gemeente,

dat en waar een schip of vlot vast zit of gezonken is. In opvolging van deze kennisgeving of wanneer zij van het ongeval langs eenen anderen weg mocht kennis dragen, moet de plaatselijke politie het voor de scheepvaart ontstane beletsel, voor zoover dit nog niet reeds is geschied, op de onder 3°. voorgeschreven wijze op kosten van den schipper van het vaartuig of van den vlotvoerder doen aanduiden.

5°. De bevoegde autoriteiten kunnen het opruimen van schepen, vlotten en andere voorwerpen, welke gezonken, gestrand of aan den grond geraakt zijn, bevelen wanneer deze naar hun oordeel voor de scheepvaart hinderlijk of gevaarlijk zijn, onverminderd de aanspraak op vergoeding van de hiertoe gevorderde kosten.

Het opruimen heeft onmiddellijk plaats, wanneer dit naar het oordeel van de bevoegde autoriteiten geen uitstel kan lijden of wanneer de belanghebbenden dit weigeren of niet aan te treffen zijn. In andere gevallen wordt aan de belanghebbenden een gepaste termijn gesteld; geschiedt binnen dien termijn het opruimen niet of niet volledig, dan wordt dit vanwege den Staat uitgevoerd. De verder strekkende bevoegdheden, die aan de betreffende autoriteiten, volgens de wetten van het land toekomen, worden door de voorafgaande bepalingen niet aangetast.

6°. De bepalingen van 1°. tot 5°. zijn evenzeer van toepassing wanneer op de rivier aanwezige inrichtingen (badinrichtingen, molens en dergelijke) gezonken zijn. De aan de schippers en de vlotvoerders opgelegde verplichtingen gelden ook voor de eigenaren van zoodanige inrichtingen.

9. Bijzondere voorschriften voor de sleepvaart met stoombooten tusschen *Keulen* en *Mannheim* bij lagen waterstand.

§ 24. De uitoefening van de sleepvaart met stoombooten des nachts is geheel verboden:

a. tusschen *Keulen* en *St. Goar*, zoodra de waterstand aan de peilschaal te *Keulen* 1.30 M. of daar beneden bedraagt;

b. tusschen *St. Goar* en *Mainz*, zoodra de waterstand aan de peilschaal te *Mainz* 1 M. of daar beneden bedraagt;

c. tusschen *Mainz* en *Mannheim*, zoodra de waterstand aan de peilschaal te *Mainz* 0.70 M. of daar beneden bedraagt.

10. Bijzondere voorschriften betreffende het sleepen op het riviervak tusschen *Bingen* en *St. Goar*.

§ 25. 1°. Op het riviervak tusschen *Bingen* en *St. Goar* mag een schip niet aan de raderkast eener stoomboot worden bevestigd. Hiervan uitgezonderd zijn slechts zulke gevallen waarin beschadigde vaartuigen niet op eene andere wijze kunnen weggevoerd worden.

2°. Op dit riviervak mogen stroomopwaartsvarende stoombooten niet meer dan drie vaartuigen sleepen, die in eene rij achter elkander moeten gehouden worden, en stroomafwaartsvarende niet meer dan vier schepen, twee aan twee naast elkander gekoppeld.

11. Bijzondere voorschriften betreffende het sleepen op het riviervak tusschen *Straatsburg* en *Sondernheim*.

§ 26. Op het riviervak tusschen *Straatsburg* en *Sondernheim* mogen stroomafvarende sleeptreinen in niet meer dan twee slepen, elk van twee vaartuigen naast elkaar, gevoerd worden.

Geladen vaartuigen moeten steeds in den eersten sleep worden gevoerd; evenzoo van de ongeladene telkens de grootste. Bevinden zich twee geladen vaartuigen op sleep, dan mag in tweeden sleep geen verder, zij het ook leeg, vaartuig gevoerd worden.

Naast elkander gekoppelde vaartuigen moeten ten naastenbij van dezelfde grootte zijn; evenwel mogen naast een groot vaartuig twee kleinere vaartuigen achter elkander gekoppeld worden, wanneer zij te zamen ongeveer even lang zijn als het eerste. De beide achter elkander gekoppelde kleinere vaartuigen gelden dan voor de toepassing van het eerste lid als één vaartuig.

Elk der gekoppelde vaartuigen — in het laatstgenoemde geval het voorste der kleinere vaartuigen — moet afzonderlijk aan de sleepboot of aan de vaartuigen van den eersten sleep zoodanig zijn vastgemaakt, dat al de gesleepte vaartuigen in het kielwater van de sleepboot kunnen varen.

Met de sleepboot mag zijwaarts geen vaartuig gekoppeld worden.

Voorschriften betreffende het stilliggen.

§ 27. 1°. Wanneer schepen, vlotten, baggerwerktuigen of soortgelijke werktuigen buiten de havens stil of voor anker liggen, moeten zij behoorlijk vastgemeerd en te allen tijde zoodanig gelegd worden, dat eenerzijds de vaarweg voor de doorgaande scheepvaart open blijft en anderzijds het gevaar, van door den golfslag tegen den oever geworpen of anderszins beschadigd te worden, uitgesloten is. Op de vlotten moet bovendien bij dag en des nachts een voldoende wacht aanwezig zijn; eveneens op schepen, baggerwerktuigen en soortgelijke

werktuigen, wanneer zij bij uitzondering in het vaarwater of in de nabijheid daarvan stilliggen op plaatsen, die in den regel niet als ligplaats gebezigd worden.

Wanneer ankers — boeg- of zijankers — in het vaarwater of in de nabijheid daarvan worden uitgeworpen, dan moet de plaats daarvan door lichtblauwe drijftonnen worden aangewezen. Deze drijftonnen moeten bij baggerwerktuigen en soortgelijke werktuigen alle, bij andere vaartuigen en vlotten slechts voor zoover zij de plaats van zijankers aanwijzen, of in zooverre boegankers door hunne ligging ten opzichte van den scheepsromp voor andere voorbij varende schepen gevaar kunnen opleveren, van zonsondergang tot zonsopgang van een wit licht voorzien zijn.

2°. Buiten de havens mogen in het algemeen nooit meer dan drie schepen in de richting der breedte van de rivier naast elkander liggen.

Waar de gesteldheid van het vaarwater niet toelaat, dat de varende stoombooten op een afstand van meer dan 40 M. van den oever blijven, mag slechts eene enkele rij schepen langs den oever liggen.

In de engten der rivier, in de vaarwegen naar en uit de bijrivieren, kanalen en havens van *den Rijn*, in de vaarwegen dwars over de rivier van gierveren en van alle langs een dwarskabel zich bewegende veerponten, in de vaarwegen van de stoombooten naar en van de stoomboothoofden, alsook in de vaarwegen door de schipbruggen mogen schepen en vlotten zich niet ophouden noch bijleggen. Ook mogen schepen en vlotten boven- of benedenwaarts van de stoomboothoofden niet zoodanig liggen, dat zij geheel of gedeeltelijk voor deze uitsteken.

Schepen en vlotten, welke aan de door borden aangeduide aanlegplaatsen van schuitenveren aanleggen, moeten zoo ver van den oever verwijderd blijven, dat de veerschuiten ongehinderd kunnen af- en aanvaren.

3°. Zijn schepen, vlotten, baggerwerktuigen of soortgelijke werktuigen voor anker gegaan op plaatsen, waar dit in den regel niet geschiedt, of liggen zij buiten de havens in het vaarwater of in de nabijheid daarvan, dan moet bij mistig weder op de schepen met eigen beweegkracht ten minste elke vijf minuten de klok worden geluid, van uit andere vaartuigen en vlotten even dikwijls met den scheepsroeper worden gepraaid.

4°. Alle buiten de havens op de open rivier gelegen schepen, vlotten, baggerwerktuigen of soortgelijke werktuigen moeten van zonsondergang tot zonsopgang onafgebroken verlicht zijn door lantaarns met wit licht. Op de vaartuigen moet zoodanige lantaarn ten minste 4 M. boven het scheepsboord aan de zijde van het vaarwater, en indien vaartuigen bij uitzondering zoodanig liggen, dat er aan beide zijden vaarwater is, aan beide zijden zoodanig worden aangebracht, dat zij stroomopwaarts en stroomafwaarts voortdurend zichtbaar zijn. Op vlotten moeten aan elken van de beide naar de zijde van het vaarwater toegekeerde hoeken, ten minste 4 M. hoog, op eene hooge, van verre zichtbare plaats twee lantaarns met wit licht, op een onderlingen afstand van ten minste 2 M., ten hoogste 4 M., naast elkander geplaatst worden.

Op vaartuigen, waarop wegens de gevaarlijkheid van de lading geen licht mag worden ontstoken, moet gedurende den nacht onafgebroken een wacht aanwezig zijn, die de naderende schepen door tijdig praaien met den scheepsroeper moet waarschuwen.

5°. De in deze paragraaf betreffende de vlotten vastgestelde bepalingen gelden mede voor de vlotten in aanbouw.

6°. Wanneer baggerwerktuigen of soortgelijke werktuigen aan het werk zijn op een gedeelte van de rivier, alwaar zij door de aankomende schepen niet tijdig gezien kunnen worden, dan moeten zij voor en achter hunne ligplaats eene roode ton leggen. Deze bebakening moet op zoodanigen afstand plaats hebben, dat de schepen tijdig hunnen koers kunnen nemen door een niet door het werktuig versperd vaarwater.

Liggen zulke werktuigen of toestellen in het vaarwater, dan moeten zij aan dien kant langs welken schepen en vlotten het best kunnen voorbijvaren, een rood-witte vlag uitsteken.

Voorschriften betreffende vaste badinrichtingen, molens op vaartuigen en soortgelijke inrichtingen.

§ 28. Voor badinrichtingen, molens op vaartuigen en soortgelijke inrichtingen, welke in de rivier vastliggend zijn, zijn behalve de door de bevoegde autoriteiten vastgestelde bepalingen de volgende voorschriften van kracht:

1°. Zij moeten bevestigd zijn op betrouwbare wijze, volledigen waarborg tegen het afdrijven biedende; geschiedt die bevestiging door ankers, dan mogen deze niet in het vaarwater of in de nabijheid daarvan worden uitgeworpen.

2°. Zij moeten zoodanig liggen, dat de vaarweg voor de doorgaande scheepvaart open blijft en het gevaar, om door den golfslag tegen

den oever geworpen of anderszins beschadigd te worden, uitgesloten is.

3°. Zij moeten van zonsondergang tot zonsopgang onafgebroken verlicht zijn door lantaarns met wit licht, die ten minste 4 M. boven het vlak waarop deze inrichtingen drijven aan de zijde van het vaarwater, zoodanig worden aangebracht, dat zij stroomop- en stroomafwaarts voortdurend zichtbaar zijn.

Voorschriften betreffende het jaagpad en het jagen.

§ 29. 1°. De vaartuigen, die langs den oever liggen waar zich het jaagpad bevindt, moeten, wanneer schepen, die langs den oever worden gejaagd hen voorbijvaren, hetzij den mast strijken of zoover van den oever verwijderd worden, dat de jaaglijn onder hen kan doorgetrokken worden. Bij het op deze wijze doen passeeren van de jaaglijn moet de bemanning van het stilliggend schip behulpzaam zijn.

2°. De vlotten, die langs den oever liggen waar zich het jaagpad bevindt en evenzoo de daar liggende vlotten, die in aanbouw zijn, moeten voorzien zijn van volledige jaaglijnleiders. Ook mogen die vlotten, wanneer zij niet onder weg zijn, niet verder dan tot 80 M. in de rivier reiken. De vlotvoerder is verplicht, om de bindbalken gelijk met het vlot af te snijden en de ankers zoodanig uit te werpen, dat deze voor de scheepvaart niet hinderlijk zijn.

De bemanning van het vlot moet de schepen, die niet dicht langs en om het vlot heen kunnen varen, langs dit laatste voorbij trekken.

3°. Aan den oever waar het jaagpad zich bevindt liggende badinrichtingen of soortgelijke inrichtingen, die het jagen belemmeren, moeten door de eigenaars van volledige jaaglijnleiders voorzien worden.

4°. Op het jaagpad zelf mogen noch inrichtingen opgericht, noch voorwerpen neergelegd worden, die voor de uitoefening van den jaagdienst hinderlijk zouden kunnen zijn.

Begrip van nacht.

§ 30. In de voorschriften betreffende het voeren van lichten en het geven van andere seinen (§ 4, 4°. en 13°., § 7, 1°., § 8, 2°., § 15, 4°., § 16, 2°. en 3°., § 17, 2°., § 18, 2°., 3°. en 4°., § 20, 1°., § 21, 1°. tot 7°., § 23, 3°., § 27, 4°.) moet onder „nacht" verstaan worden de plaatselijke kalendertijd van zonsondergang tot zonsopgang.

In de voorschriften betreffende de vaart (§ 4, 9°., § 15, 3°., § 21, 8°., § 22, 2°. *b*, § 24) moet onder „nacht" verstaan worden de tijd van het invallen der duisternis af (op zijn laatst een uur na zonsondergang) tot het aanbreken van den dag (op zijn vroegst een uur voor zonsopgang).

Voorschriften over bouw, bemanning, uitrusting en onderzoek van de vlotten.

1. Aanduiding, breedte en lengte van de vlotten.

§ 31. 1°. Elk vlot moet op het midden der lengte en ter hoogte van ten minste 3 M. boven de oppervlakte twee evenwijdig aan de lengteas boven elkander vast aangebrachte witte borden voeren, waarvan op het *bovenste* in rood de eerste letters der voornamen, de geslachtsnaam en de woonplaats van den eigenaar van het vlot, en op het *onderste* in zwart dezelfde opgaven betrekkelijk den vlotvoerder in Latijnsche letters van ten minste 30 cM. hoogte en 5 cM. breedte, moeten zijn vermeld en wel op de beide vlakken der borden.

2°. De breedte van de vlotten die *den Rijn* bevaren mag niet te boven gaan op het riviervak:

van Bazel tot Kehl	6 M.;
„ Kehl tot Steinmauern (mond van den Murg).	17 „
van Steinmauern tot Germersheim.	27 „
„ Germersheim tot Mannheim .	36 „
beneden Mannheim	63 „

Bovendien is de lengte der vlotten beperkt voor het riviervak:

van Bazel tot Kehl . . . . . tot	27 M.;
„ Kehl tot Steinmauern. . . „	90 „

3°. Aan de zijkanten van de vlotten mogen geen deelen van het vlot of andere voor de schepen, bruggen enz. hinderlijke voorwerpen uitsteken.

4°. Bij waterstanden van 1 M. en lager aan de peilschaal te *Mainz* is voor het vak *Rüdesheim—St. Goar* de breedte der vlotten beperkt tot 56 M.

2. Bemanning, uitrusting en gewicht van de vlotten in het algemeen.

§ 32. 1°. Elk vlot moet bemand zijn met ten minste één man voor elke 25 kubiek meter hard hout en met ten minste één man voor elke 50 kubiek meter zacht hout. Als *hard* hout geldt hierbij eiken-, beuken-, olmen-, esschen-, kersen-, peren-, appel- en kornoeljehout; als *zacht* daarentegen populieren-, elzen-, vuren-, dennen-, pijnboomen-, lorkehout, alsmede andere harsachtige houtsoorten.

2°. Beneden *Wezel* mag de hierboven onder 1°. bepaalde verplichte bemanning met een derde worden verminderd.

3°. Geen vlot mag met minder dan 3 man, den vlotvoerder inbegrepen, bemand zijn.

4°. Vlotten, van welke de verplichte bemanning volgens 1°. meer dan 4 man bedraagt, moeten uitgerust zijn met het materieel vermeld in de bijlage.

5°. Ter bepaling van het in de vlotverklaring (art. 25 van de herziene Rijnvaartakte van 17 October 1868) op te geven gewicht van de vlotten, wordt de kubieke meter hard hout (vergelijk 1°.) tegen 750 K.G. (15 centenaars) en de kubieke meter zacht hout (vergelijk 1°.) tegen 550 K.G. (11 centenaars) berekend.

3. Uitzonderingsbepalingen betreffende de bemanning en de uitrusting van de vlotten boven *Mainz*.

§ 33. De bepalingen in § 32 zijn niet van toepassing op de uitoefening van de vlotvaart op het riviervak *boven Mannheim*. Zij treden voor vlotten, welke van dit riviervak komende *Mannheim* voorbijvaren, zoodanig in werking, dat *Mannheim* als punt van afvaart voor deze vlotten wordt beschouwd.

Daarentegen wordt voorgeschreven:

1°. Op het riviervak van *Kehl* tot *Steinmauern* moeten op vlotten met eene bemanning tot 12 man één kabel, op grootere vlotten twee kabels, elk van ten minste 40 M. lengte, op het riviervak van *Steinmauern* tot *Mannheim* op elk vlot een groote kabel van 160 tot 180 M. lengte en een hulpkabel van 15 tot 20 M. lengte aanwezig zijn.

2°. Op het riviervak tusschen *Kehl* en *Steinmauern* moet elk vlot ten minste met één man per 15 kubiek meter inhoud van de aangekoppelde houtmassa bemand zijn.

3°. Op het riviervak van *Steinmauern* tot *Germersheim* moet de bemanning van de vlotten ten minste bestaan;

a. bij vlotten van onbezaagd hout:

van lichtere houtsoorten uit één man voor elke 15 kubiek meter inhoud;

van zware houtsoorten uit één man voor elke 20 kubiek meter inhoud;

b. bij vlotten van bezaagd hout:

tot 180 kubiek meter inhoud, uit één man voor elke 20 kubiek meter inhoud;

van 180 tot 300 kubiek meter inhoud, uit één man voor elke 25 kubiek meter inhoud;

van meer dan 300 kubiek meter inhoud, uit één man voor elke 30 kubiek meter inhoud.

4°. Op het riviervak van *Germersheim* tot *Mannheim* mag deze bemanning overal met een vierde verminderd worden.

5°. Op het riviervak boven *Mannheim* moeten de kleine vlotten, die tot 30 M. lang, 4.5 M. breed en stevig gebouwd zijn, met ten minste drie man, de vlotvoerder daaronder begrepen, bemand zijn.

Op het riviervak tusschen *Mannheim* en *Mainz* behoeven vlotten, van welke de verplichte bemanning volgens § 32, 1°. niet meer dan 10 man bedraagt, dan niet voorzien te zijn van de in de bijlage van § 32, § 4°. voorgeschreven ankerschuitjes en ankers, wanneer hunne bemanning ten minste het dubbel van de volgens § 32, 1°. gevorderde bedraagt en de vlotvoerder kan bewijzen, dat hem voor alle door te varen bruggen het voorgeschreven aantal ankerschuitjes en ankers tegemoet zal gezonden worden.

4. Voorschriften voor gesleepte vlotten.

§ 34. Voor vlotten, die door stoombooten of door andere schepen met eigen beweegkracht gesleept worden, is op het riviervak tusschen *Mannheim* en *Bingen* de helft, van *Bingen* tot *St. Goar* drie vierden en van *St. Goar* tot *Wezel* twee derden, beneden *Wezel* een derde der verplichte bemanning volgens § 32, 1°. voldoende, mits het vlot aan de voorzijde van eene doelmatige stuurinrichting voorzien zij en de sleepboot de volgende kracht der machine bezitte:

a. bij vlotten, van welke de verplichte bemanning niet meer dan 50 man bedraagt, ten minste 25 effectieve paardekrachten;

b. bij vlotten, van welke de verplichte bemanning meer dan 50 tot en met 80 man bedraagt, ten minste 35 effectieve paardekrachten;

c. bij vlotten, van welke de verplichte bemanning meer dan 80 man bedraagt, ten minste 45 effectieve paardekrachten.

5. Waarschuwers van de vlotten.

§ 35. 1°. De vlotvoerders zijn verplicht, om hun vlot te doen voorafgaan door een schuitje met een waarschuwer. Het schuitje moet ten minste $^3/_4$ uur en ten hoogste $1^1/_2$ uur voor het vlot uitvaren. Het mag niet aan een stroomafwaartsvarend schip bevestigd worden.

2°. Wordt het vlot door een schip met eigen beweegkracht gesleept, dan moet het waarschuwingsschuitje eene vlag voeren bestaande uit zestien ruiten, afwisselend rood en wit, in de overige gevallen afwisselend rood en zwart.

3°. De vlotvoerder moet in de vlotverklaring den naam van den schipper van het schuitje aanteekenen of dien aan de politie van de eerste haven, waar het vlot aankomt, ter vermelding in de vlotverklaring opgeven.

4°. Indien het vlot door eenige onvoorziene omstandigheid niet kan doorvaren, moet de vlotvoerder terstond een tweeden waarschuwer zenden, die de belanghebbenden verwittigt, dat het vlot niet zal komen.

5°. De verplichting, om een waarschuwer vooruit te zenden, vervalt:

a. op het riviervak boven *Mannheim* voor vlotten, welke tot 30 M. lang, 4.5 M. breed en stevig gebouwd zijn;

b. op de riviervakken beneden *Mannheim* voor vlotten, waarvan de verplichte bemanning niet meer dan 5 man bedraagt.

De voerders van zoodanige vlotten zijn echter gehouden, om de voorgeschreven vlag op het vlot zelf te voeren.

6. Vervanging van den waarschuwer door electrische aankondiging op het riviervak van *Kehl* tot *Steinmauern*.

§ 36. 1°. Op het gedeelte van *den Rijn* tusschen *Kehl* en *Steinmauern* zijn de vlotvoerders ontheven van de verplichting, om een waarschuwingsschuitje vooruit te zenden, wanneer zij tot waarschuwing der vlotten van de aldaar langs *den Rijn* aangebrachte electrische seininrichting gebruik maken.

Zoodra de aanstaande komst van een vlot aan een van de schipbruggen bij *Freistett—Offendorf*, *Greffern—Drusenheim* of *Plittersdorf—Selz* door de telegraaf is aangekondigd, wordt op de schipbrug nabij den rechter oever de in § 35 voorgeschreven waarschuwingsvlag geheschen en eerst wanneer het vlot door de brug gevaren is weder ingehaald.

Onder gelijk voorbehoud kan bij mogelijke uitbreiding van de bovengenoemde seininrichting van *Plittersdorf* Rijnafwaarts ook hier het waarschuwen van de vlotten door middel van de telegraaf geschieden.

2°. Wanneer de vlotvoerders geen gebruik van de seininrichting willen maken, of wel bij mogelijke storing in de geleiding daarvan, moet het waarschuwen op de in § 35 bepaalde wijze geschieden. Echter is het aan de vlotvoerders toegestaan, om zich, in plaats van eene schuit van een zoogenaamd vaarvlotje, uit boomstammen of planken bestaande, voor de waarschuwing te bedienen.

7. Onderzoek van de vlotten.

§ 37. 1°. Vlotten, waarvan de verplichte bemanning meer dan 4 man bedraagt, worden, voor hun vertrek en, wanneer zij op eene zijrivier gebouwd zijn, voor dat zij de reis op *den Rijn* voortzetten, aan een onderzoek onderworpen, hetwelk loopt over hunne samenstelling en de hechtheid hunner verbindingen, zoomede over de aanwezigheid van de voorgeschreven bemanning en van het overeenkomstig den inhoud van de bijlage van § 32, 4°. gevorderde uitrustingsmaterieel.

Deze bepaling is niet van toepassing op vlotten, welke, uit *de Main* komende, gebracht worden in de vlothaven te *Mainz* of te *Schierstein*.

2°. Het onderzoek geschiedt door de hiermede belaste ambtenaren of door deskundigen, die voor dit doel beëedigd zijn.

3°. De vlotvoerder moet voor het vertrek van het vlot het onderzoek daarvan aanvragen bij de bevoegde autoriteit. Laatstgenoemde moet er voor zorgen, dat het onderzoek zoo spoedig mogelijk, en in elk geval binnen de op de ontvangst der aanvraag volgende eerste 24 uren geschiedt.

4°. De plaatsen, waar het onderzoek kan geschieden, de personen, die daarmede zijn belast, en de autoriteiten, bij wie het moet worden aangevraagd, worden openlijk bekend gemaakt.

5°. Vlotten, die op plaatsen gebouwd worden, waar het voorgeschreven onderzoek niet kan plaats hebben, moeten op de stroomafwaarts meest nabij gelegen plaats, die voor het onderzoek van vlotten is aangewezen, aan het onderzoek worden onderworpen.

6°. De bepalingen van 1°. tot 5°. zijn niet van toepassing op de vlotvaart op het riviervak boven *Mannheim*.

De brugwachters zijn bevoegd tot het uitoefenen van toezicht op de naleving van de in § 31, 2°. en 3°., en § 33 voor het riviervak boven *Mannheim* gegeven voorschriften.

7°. Voor vlotten, welke van boven komende *Mannheim* voorbijvaren, treden de bepalingen van 1°. tot 5°. zoodanig in werking, dat *Mannheim* als punt van afvaart wordt beschouwd.

8. Aanteekening op de vlotverklaring.

§ 38. Geeft het onderzoek geen aanleiding tot aanmerkingen, dan wordt de uitslag door de met het onderzoek belaste personen op de door den vlotvoerder met zich te voeren vlotverklaring aangeteekend. Aan vlotvoerders, op wier vlotverklaring zoodanige aanteekening ontbreekt, wordt de afvaart niet toegestaan.

9. Veranderingen in den toestand van het vlot.

§ 39. De bepalingen van de §§ 37 en 38 zijn mede van toepassing voor het geval, dat een vlot gedurende de reis:

a. eene vergrooting ondergaat, die overeenkomstig den inhoud van de bijlage van § 32,

4°. vermeerdering van het voorhanden zijnde uitrustings-materieel vereischt; of

b. verkleind wordt en de vlotvoerder dientengevolge eene vermindering in het voorhanden zijnde uitrustings-materieel wil brengen.

Geschieden deze veranderingen van het vlot op eene plaats, waar het onderzoek niet kan plaats hebben, dan moet dit door den vlotvoerder dadelijk bij zijne aankomst op de naaste voor het onderzoek van vlotten aangewezen plaats aan de bevoegde autoriteiten worden aangevraagd.

10. Bevoegdheid van de autoriteiten en ambtenaren.

§ 40. De autoriteiten der scheepvaart- en havenpolitie, de brugwachters en alle ambtenaren belast met het politietoezicht over de rivier, zijn bevoegd om zich er van te overtuigen, dat de volgens de §§ 32 tot 34 gevorderde bemanning en het uitrustings-materieel op het vlot aanwezig zijn, en om indien de bemanning of de uitrusting der vlotten niet overeenkomstig de voorschriften aanwezig zijn, te bevelen dat het vlot op de naaste ligplaats zal bijleggen. De reis mag alsdan eerst na het aanvullen van de bemanning, en zoo ook van uitrusting voortgezet worden.

11. Vrijdom van rechten.

§ 41. Voor het overeenkomstig de §§ 37, 39 en 40 te verrichten onderzoek is geen recht verschuldigd.

Posten van waarschuwers.

§ 42. Voor de veiligheid der vaart zijn op het riviervak van *Bingen* tot beneden *Bonn* posten van waarschuwers gevestigd op de volgende plaatsen:

1°. in het *Bingerloch* op den Muizentoren;

2°. aan de *Wirbellay*;

3°. bij *Oberwesel*, beneden den Ossentoren;

4°. tegenover *Kammereck* op den rechter oever;

5°. bij de *Loreley*;

6°. boven *St. Goar* aan de Bank;

7°. bij een waterstand beneden 3.2 M. aan de peilschaal te *Coblenz* voor den *Engersgrund* bij *St. Sebastian Engers*;

8°. bij een waterstand beneden 3.5 M. aan de peilschaal te *Bonn* voor de *Rheindorfer Kehle* boven de voormalige uitmonding van de *Sieg*.

De posten van waarschuwers op die plaatsen zijn verplicht, om het naderen van alle stroomafwaartsvarende vaartuigen te seinen door het hijschen van de vlag, en wel op de volgende wijze:

a. als een afzonderlijk schip stroomafwaarts komt, door het hijschen van de *roode*;

b. als een sleeptrein stroomafwaarts vaart, door het hijschen van de *witte*;

c. als een vlot komt afdrijven, door het hijschen van de *roode* en van de *witte* vlag;

d. in de plaats van vlaggen komen voor het tweede vaarwater bij het *Bingerloch* korven van dezelfde kleur.

Door elk van deze seinen wordt tevens aangetoond, dat de vaart stroomafwaarts vrij is, terwijl het niet geven van een sein aanduidt, dat de vaart stroomopwaarts vrij is.

Is het vaarwater in het *Bingerloch* versperd, dan wordt een rood en wit gestreepte korf op den top van den Muizentoren geplaatst en daarmede aangetoond, dat de vlaggenseinen voor het tweede vaarwater gelden.

Voordat een schip van af *Bingen* stroomafwaarts vaart, moet de schipper tien minuten te voren van zijn voornemen aan den waarschuwer van den post op den Muizentoren kennis geven door een witte vlag op halven mast te hijschen. Hij mag eerst dan afvaren, wanneer daartoe het vereischte sein van af den Muizentoren is gegeven.

Behalve de genoemde vaste posten van waarschuwers is er voor de stroomopwaarts varende sleeptreinen nog een afzonderlijke waarschuwer tusschen *St. Goar* en *Kammereck* aanwezig. Deze gaat voor den sleeptrein uit en geeft, wanneer vaartuigen stroomafwaarts komen, aan den bestuurder van den sleeptrein het noodige sein met de roode vlag.

Overigens zijn voor de diensten der waarschuwers de rechten volgens afzonderlijk vastgestelde en ter openbare kennis gebrachte tarieven door de daarbij betrokken schipperij verschuldigd.

Bevaren van afgescheiden en tot verlanding bestemde gedeelten van de rivier en afsnijdingen van den Rijn.

§ 43. 1°. Het bevaren van afgescheiden en tot verlanding bestemde, door bakens op voldoende wijze aangeduide gedeelten van de rivier is aan alle vlotten en vaartuigen met uitzondering van schuitjes verboden.

2°. Afsnijdingen van den *Rijn* mogen eerst dan bevaren worden, wanneer de scheepvaart door die afsnijding van de zijde der bevoegde autoriteiten door middel van openbare bekendmaking voor opengesteld is verklaard.

Verbod om andere dan de in dit reglement van politie genoemde seinlichten te voeren.

§ 44. Het voeren van andere dan de in dit reglement van politie voorgeschreven of vergunde seinlichten is verboden. Uitgezonderd zijn van deze bepaling zoodanige seinlichten, die in bijzondere gevallen krachtens regeeringsverordeningen moeten worden getoond.

Verplichting der schippers en vlotvoerders, om een exemplaar van dit reglement van politie bij zich te hebben.

§ 45. Ieder schipper of ieder vlotvoerder moet gedurende de uitoefening van zijn beroep een exemplaar van dit reglement van politie bij zich hebben en het aan de ambtenaren der politie, der invoerrechten der havens en van den waterstaat op hun verzoek vertoonen.

Strafbepalingen.

§ 46. Handelingen in strijd met de bepalingen gegeven in de §§ 1 tot 45 van het onderwerpelijk reglement van politie worden overeenkomstig artikel 32 van de herziene Rijnvaartakte van 17 October 1868 gestraft.

Behoort bij het Koninklijk besluit van den 7den April 1905 (*Staatsblad* n°. 126).

Ons bekend,

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(*get.*) DE MAREZ OYENS.

De Minister van Buitenlandsche Zaken, a. i.,
(*get.*) ELLIS.

Bijlage van § 32, 4°, van het reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op den Rijn.

Omschrijving van het vereischte uitrustingsmaterieel.

Voor vlotten, waarvan de verplichte bemanning volgens § 32, 1°. bedraagt:	Groote ankerschuiten.	Kleine ankerschuiten.	Groote kabels.	Kleine kabels.	Ankers.	Kettingen.
5 tot 9 man	—	1	—	2	2	—
10 „ 13 „	—	1	1	1	3	—
14 „ 25 „	—	2	1	1	4	—
26 „ 35 „	2	1	2	2	6	1
36 „ 40 „	3	1	2	3	7	1
41 „ 45 „	3	1	3	3	8	1
46 „ 50 „	3	2	3	3	9	1

Voor vlotten, waarvan de verplichte bemanning volgens § 32, 1°. bedraagt:	Groote ankerschuiten.	Kleine ankerschuiten.	Groote kabels.	Kleine kabels.	Ankers.	Kettingen.
51 tot 60 man.	4	2	3	3	10	2
61 „ 70 „	4	2	4	3	11	2
71 „ 80 „	4	2	4	4	12	3
81 „ 90 „	5	2	5	4	13	3
91 „ 100 „	5	2	5	4	14	3
101 „ 110 „	6	2	6	5	16	4
111 „ 120 „	6	2	6	5	18	4
121 „ 130 „	7	2	7	5	20	4
131 „ 140 „	7	2	7	5	22	5
141 „ 150 „	7	2	8	5	24	5
151 „ 160 „	8	2	8	5	26	5
161 „ 170 „	8	2	8	5	28	7
171 „ 180 „	8	2	8	5	30	7
181 „ 190 „	9	3	9	6	32	8

AANMERKINGEN.

1°. Onder *groote* ankerschuiten worden schuiten van een ladingsvermogen van 2500 tot 3000 K.G. (50 tot 60 centenaars), onder *kleine* ankerschuiten die van een ladingsvermogen van 1500 tot 1750 K.G. (30 tot 35 centenaars) verstaan.

2°. Vlotten, waarvan de verplichte bemanning volgens § 32, 1°. niet meer dan 7 man bedraagt, mogen in plaats van de kleine ankerschuiten een schuitje hebben, zoogenaamde „drieplanker" van 8 M. lengte en van 1 tot 1.4 M. breedte op het boord.

3°. De schuit van den waarschuwer is niet in de in bovenstaande omschrijving aangegeven schuiten begrepen.

Behoort bij het Reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op *den Rijn*, vastgesteld bij het Koninklijk besluit van den 7den April 1905 (*Staatsblad* n°. 126).

Ons bekend,

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(*get.*) DE MAREZ OYENS.

De Minister van Buitenlandsche Zaken, a. i.,
(*get.*) ELLIS.

—

8 *April* 1905. MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende acten van den burgerlijken stand ten aanzien van onderdanen van Zweden en Noorwegen.

De Regeering van Zweden en Noorwegen heeft te kennen gegeven er prijs op te stellen kennis te nemen van alle akten van den burgerlijken stand hier te lande opgemaakt

wordende ten aanzien van een onderdaan van een van beide genoemde Rijken.

Ik heb daarom de eer U H.E.G. te verzoeken de gemeentebesturen in Uw gewest uit te noodigen, telkens wanneer door den Ambtenaar van den burgerlijken stand in hunne gemeente eene akte van geboorte, van erkenning van een natuurlijk kind of van huwelijk wordt opgemaakt ten aanzien van een onderdaan van Zweden of Noorwegen een afschrift daarvan, evenals ten aanzien van overlijden krachtens de bestaande voorschriften pleegt te geschieden, door tusschenkomst van U H.E.G. in te zenden aan het Departement van Buitenlandsche Zaken. (W. v. B. A.)

—

10 *April* 1905. Bij beschikking van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 10 April 1905, n°. 7812, afd. Landbouw, is vastgesteld het volgend:

Reglement voor het instituut voor het onderzoek van en het geven van advies over landbouwwerktuigen en -gebouwen.

I. VAN HET DOEL VAN HET INSTITUUT. (1)

Art. 1. *1.* Het instituut voor het onderzoek van en het geven van advies over landbouwwerktuigen en -gebouwen maakt een onderdeel uit van de Rijks- hoogere land-, tuin- en boschbouwschool en heeft ten doel:

a. het voorlichten van landbouwers bij den aankoop en het gebruik van werktuigen en gereedschappen;

b. het verrichten van onderzoekingen op het gebied der landbouwwerktuigkunde;

c. het geven van adviezen aan landbouwers en landbouwvereenigingen over het stichten en veranderen van gebouwen, benoodigd voor het landbouwbedrijf.

2. Voor zooveel doenlijk, wordt het instituut dienstbaar gemaakt aan het onderwijs aan de Rijks- hoogere land-, tuin- en boschbouwschool.

II. VAN HET BESTUUR.

2. De leiding der werkzaamheden aan het instituut en de zorg voor de administratie en de hulpmiddelen dezer inrichting zijn opgedragen aan den leeraar in de landbouw-werktuigkunde aan de in art. 1 genoemde school. Hij voert den titel van directeur.

3. Jaarlijks, vóór 1 April, zendt de directeur eene begrooting van inkomsten en uitgaven van het instituut aan den raad van bestuur der Rijks- hoogere land-, tuin- en boschbouwschool en, door tusschenkomst van den directeur dier inrichting, aan den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid een verslag aangaande hetgeen in het afgeloopen jaar is verricht.

4. Bij afwezigheid, ongesteldheid of andere verhindering van den directeur wordt hij vervangen door een door den directeur-generaal van den landbouw aan te wijzen persoon.

5. Het gebruik van de hulpmiddelen, werkkrachten en terreinen van de Rijks- hoogere land-, tuin- en boschbouwschool ten behoeve van het instituut en omgekeerd, zoomede de wijze waarop het instituut wordt dienstbaar gemaakt aan het onderwijs aan de genoemde school, worden bij huishoudelijk reglement geregeld.

III. VAN DE ADVIEZEN EN ONDERZOEKINGEN, BEDOELD IN ART. 1, ONDER *a* EN *b*.

6. *1.* Het geven van advies over en het onderzoeken van landbouwwerktuigen geschieden op aanvraag van landbouwers of van vereenigingen van landbouwers.

2. De aanvraag is vrachtvrij te richten aan den directeur van het instituut en moet eene duidelijke omschrijving bevatten van de onderwerpen of werktuigen, waarover een advies of waarvan een onderzoek wordt verlangd.

3. Aanvragen om onderzoekingen, die veel tijd vorderen en aan bepaalde tijden gebonden zijn, moeten ten minste drie maanden vóór het voor onderzoek geschikte tijdstip bij den directeur worden ingezonden.

7. Het onderzoek loopt over alle punten, in de aanvraag vermeld, zoomede over die, welke door het instituut van belang worden geacht.

8. Het onderzoek geschiedt volgens een vóóraf opgemaakt plan, omvattende den gang van het onderzoek, eene opgave van de daarvoor eventueel benoodigde lokalen, terreinen, materialen, hulpmiddelen, arbeiders, paarden en hetgeen meer voor de uitvoering van het onderzoek benoodigd is, zoomede eene begrooting van de kosten, die het vordert.

9. *1.* De adviezen worden kosteloos verstrekt.

2. Voor de onderzoekingen, onverschillig of deze al dan niet aan het instituut plaats vinden, moet de aanvrager al datgene beschikbaar stellen, wat volgens het plan van onderzoek voor de uitvoering noodig is en niet door het instituut wordt geleverd.

10. *1.* Onderzoekingen, die een vergelijkend karakter dragen, worden als wedstrijd ingericht.

2. Voor elken wedstrijd wordt een programma opgemaakt, omvattende onder meer eene nauwkeurige omschrijving van de eischen, die gesteld worden, en van de omstandigheden, waaronder de te onderzoeken werktuigen moeten werken.

(1) Het instituut is 1 Mei 1905 te Wageningen geopend.

3. In overleg met den aanvrager wordt voor elken wedstrijd eene commissie benoemd, waarin de directeur van het instituut of zijn plaatsvervanger als voorzitter optreedt.

4. Op deze wedstrijden is het bepaalde in art. 9, tweede lid, van toepassing.

11. *1.* Onderzoekingen op het gebied der landbouwwerktuigkunde kunnen bovendien geschieden:

a. op verzoek van de Regeering;

b. op aanvraag van Nederlandsche fabrikanten van landbouwwerktuigen, ambachtslieden of agenten in landbouwwerktuigen;

c. op initiatief van het instituut zelf.

2. De in het voorgaande lid, onder *b*, vermelde onderzoekingen geschieden alleen dan, wanneer de directeur van het instituut deze in het belang van den landbouw wenschelijk acht. Alsdan is van toepassing het bepaalde in de artt. 6, tweede en derde lid, 7, 8 en 9, tweede lid.

3. Bij verschil van gevoelen over het belang eener onderzoeking voor den landbouw beslist de directeur-generaal van den landbouw.

12. *1.* Van alle onderzoekingen wordt een beredeneerd verslag aan de aanvragers uitgebracht.

2. Het instituut behoudt zich het recht van publicatie voor, welke geschiedt op door den directeur-generaal van den landbouw nader vast te stellen wijze.

13. *1.* Het instituut stelt zich niet verantwoordelijk voor beschadigingen, die bij het onderzoek aan de werktuigen kunnen ontstaan, noch voor de gevolgen van brand tijdens de aanwezigheid der werktuigen aan het instituut, op de terreinen of in de lokalen voor onderzoek.

2. Onderzoekingen op het materiaal, waaruit werktuigen of onderdeelen daarvan zijn vervaardigd, geschieden alleen na vooraf gepleegd overleg met de eigenaars.

14. Vervaardigers van en agenten in landbouwwerktuigen, die wenschen, dat bij voorkomende gelegenheid aandacht aan hunne werktuigen worde geschonken, zijn verplicht jaarlijks vóór 1 April eene lijst van de door hen aangeboden werktuigen, met opgave van de prijzen, aan het instituut in te zenden.

15. Door het instituut kan worden verlangd, dat beproefde landbouwwerktuigen gedurende eenigen tijd aldaar ter bezichtiging worden gesteld.

—

10 *April* 1905. MISSIVE van den Commissaris der Koningin in de provincie Overijssel, aan de burgemeester in die provincie, betreffende afgifte van verklaringen benoodigd voor het aangaan van huwelijken door Nederlanders in het buitenland.

Ingevolge art. 1, j°. art. 4, van het tractaat tot regeling der wetsconflicten met betrekking tot het huwelijk, gesloten te 's Gravenhage den 12 Juni 1902, goedgekeurd bij de wet van 24 Juli 1903 (*Staatsblad* n°. 231) en bekend gemaakt bij Kon. besluit van 15 Juni 1904 (*Staatsblad* n°. 121), behoeven de Nederlanders, die een huwelijk wenschen aan te gaan binnen het gebied van een der verdragsstaten (voorloopig: Duitschland, België, Frankrijk, Luxemburg, Rumenië en Zweden) een bewijs, dat zich tegen het huwelijk geen beletsel krachtens de Nederlandsche wet verzet.

Het ligt in de bedoeling van H. E. de Ministers van Justitie en Binnenlandsche Zaken om ten deze nadere wetsvoorschriften vast te stellen.

In afwachting van de totstandkoming daarvan zijn door voornoemde Ministers in overleg met den Minister van Buitenlandsche Zaken (ad interim) tot de afgifte van verklaringen, dat zich tegen een huwelijk, door een Nederlander in een der bovengenoemde landen aan te gaan, geen beletsel krachtens de Nederlandsche wet verzet, aangewezen de burgemeesters in hunne hoedanigheid van hoofd der gemeentepolitie van de woonplaats of, bij gebreke van bekende woonplaats, van de laatste woonplaats der belanghebbenden hier te lande. Namens de voornoemde Ministers heb ik de eer U te verzoeken in zake de afgifte dezer verklaringen te handelen, zooals bij mijn schrijven van 12 April 1901, 3e afdeeling, n°. 2201/909, opgenomen in het provinciaal blad van dat jaar n°. 36, werd aangegeven.

De Commiss. der Koningin in de prov. Overijssel,
(*get.*) LYCKLAMA.

—

12 *April* 1905. BESLUIT, houdende vaststelling der jaarwedden van de ambtenaren en bedienden werkzaam onder den directeur van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van 29 Maart 1905, n°. 1880, afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Gezien het nader rapport van voornoemden Minister van 8 April 1905, n°. 3206, Binnenlandsch Bestuur;

Gelet op Ons besluit van 9 Januari 1899 (*Staatsblad* n°. 43), gewijzigd bij dat van 26 November 1904 (*Staatsblad* n°. 245);

Overwegende, dat het wenschelijk is de jaarwedden te regelen van de ambtenaren en de

bedienden bij het Centraal Bureau voor de Statistiek;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. De jaarwedden van de ambtenaren en van de bedienden werkzaam onder den directeur van het Centraal Bureau voor de Statistiek, blijven binnen de grenzen, aangewezen in het Koninklijk besluit van 31 December 1874 (*Staatsblad* n°. 231), gewijzigd bij Ons besluit van 22 Juli 1903 (*Staatsblad* n°. 215), tot vaststelling van bepalingen omtrent de bezoldiging van de referendarissen en hoofdcommiezen, alsmede van de mindere ambtenaren en de bedienden bij de Ministerieele Departementen, met dien verstande, dat, voor zoover door hen niet wordt genoten het maximum der aan hunnen rang verbonden jaarwedde; deze bij bekwaamheid, geschiktheid en dienstijver, voor zoover de noodige gelden daarvoor op de Staatsbegrooting beschikbaar zijn, geleidelijk wordt verhoogd met inachtneming van de volgende regelen.

2. De jaarwedden van de ambtenaren met den rang van adjunct-commies, of hooger, worden, na elke drie jaren dienst in dien rang, telkens verhoogd met *f* 200.

3. De jaarwedden van de ambtenaren beneden den rang van adjunct-commies en van de bedienden worden verhoogd met inachtneming van de bepalingen in art. 2 van Ons besluit van 22 Juli 1903 (*Staatsblad* n°. 215).

4. Indien een ambtenaar aan bijzondere wetenschappelijke eischen voldoet of indien eene goede inrichting van het Bureau buitengewone bevordering van een ambtenaar noodzakelijk maakt, kunnen naar aanleiding van een met redenen omkleed voorstel van den directeur de in artt. 2 en 3 bedoelde termijnen met ten hoogste één derde verkort en de in die artikelen bedoelde bedragen met ten hoogste één vierde verhoogd worden.

5. Indien de directeur tegen toekenning eener uit de artt. 2 of 3 voortvloeiende verhooging bezwaar heeft, wordt door hem dit bezwaar, met redenen omkleed, bij de ontwerp-begrooting van het Bureau voor het dienstjaar waarin die verhooging zou moeten worden toegekend, aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken medegedeeld. Hij doet hiervan te gelijkertijd mededeeling aan den belanghebbende.

6. Bij benoeming tot ambtenaar of bediende bij het Bureau in den loop van een kwartaal, worden de in artt. 2 en 3 bedoelde tijdvakken geacht aan te vangen met den eersten dag van het kwartaal, volgende op dat, waarin de benoeming is geschied.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in de *Nederlandsche Staatscourant* geplaatst en waarvan afschrift aan de Algemeene Rekenkamer gezonden zal worden.

Het Loo, den 12den April 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Binnenl. Zaken, (*get.*) KUYPER.

—

12 *April* 1905. MISSIVE van den Minister van Staat, Minister van Oorlog aan de autoriteiten der landmacht, betreffende afgifte van bewijzen van gedrag bij aanneming van personen voor den militairen dienst.

Het is mij gebleken, dat bij de aanneming voor den militairen dienst van personen, die sedert hun 11de levensjaar in meer dan ééne gemeente hebben gewoond, door sommige militaire autoriteiten, in strijd met de ten deze geldende bepalingen, de overlegging gevorderd wordt van bewijzen van gedrag, afgegeven door de burgemeesters van die *verschillende* woonplaatsen.

Ik heb mitsdien de eer, onder Uwe aandacht te brengen, dat het op den weg ligt van de burgemeesters der gemeenten, waar de hierbedoelde personen *laatstelijk* gevestigd waren, zich alle gegevens te verschaffen, welke voor het opmaken van die bewijzen van gedrag worden vereischt, en ik verzoek U, in voorkomende gevallen, hiermede rekening te houden.

De Minister van Staat, Minister van Oorlog,

(*get.*) J. W. BERGANSIUS.

—

13 *April* 1905. BESLUIT, bepalende de plaatsing in het *Staatsblad* van de goedkeuring, door *Nederland*, der verlenging, voor den tijd van vijf jaren, ingaande 1 Februari 1905, van de bevoegdheden der gemengde rechtbanken in *Egypte*. S. 127.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat Wij hebben toegestemd in de hernieuwde verlenging van de bevoegdheden der gemengde rechtbanken in *Egypte* voor den tijd van vijf jaren;

Gelet op artikel 2 der wet van 6 December 1898 (*Staatsblad* n°. 254);

Gezien het in afschrift hierbij gevoegde Khediviaal besluit van 30 Januari 1905, krachtens hetwelk de bedoelde verlenging is afgekondigd, ingaande op 1 Februari 1905;

Op de voordracht van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken a. i., d.d. 25 Maart 1905, n°. 3437, Directie van het Protocol;

Hebben goedgevonden en verstaan:

de bekendmaking van voorzegde verlenging

te bevelen door plaatsing van dit besluit in het *Staatsblad*.

Onze Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, zijn belast, ieder voor zooveel hem aangaat, met de uitvoering van hetgeen ten deze wordt vereischt.

Het Loo, den 13den April 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken a. i.,

(*get.*) ELLIS.

(*Uitgeg.* 28 *April* 1905.)

DECRET.

Nous, Khédive d'Egypte,

Vu le Règlement d'organisation judiciaire pour les procès mixtes et notamment l'article 40 du titre III;

Vu les décrets des 6 janvier 1881, 28 janvier 1882, 28 janvier 1883, 19 janvier 1884, 31 janvier 1889, 3 février 1890, 29 janvier 1894, 31 janvier 1899, 30 janvier 1900, prorogeant successivement jusqu'au 1er février 1905 le terme de la première période des Tribunaux mixtes égyptiens;

Considérant que Notre Gouvernement et les Gouvernements des Puissances intéressées sont convenus de proroger pour cinq années les pouvoirs des dits Tribunaux;

Sur la proposition de Notre Ministre de la Justice et l'avis conforme de Notre Conseil des Ministres,

DECRETONS:

Art. 1. Les pouvoirs des Tribunaux mixtes sont prorogés pour une nouvelle période de cinq ans, à partir du premier février mil neuf cent cinq.

2. Nos Ministres de la Justice et des Affaires Etrangères sont chargés de l'exécution du présent décret.

Fait au Palais de Montazah, le 30 janvier 1905.

(*get.*) ABBAS HILMI.

Par le Khédive:

Le Président du Conseil des Ministres,

(*get.*) MOUSTAPHA FEHMY.

Le Ministre des Affaires Etrangères,

(*get.*) BOUTROS GHALI.

Le Ministre de la Justice,

(*get.*) IBRAHIM FOUAD.

—

14 *April* 1905. BESLUIT, houdende beslissing dat uit art. 46 in verband met art. 114 der Militiewet 1901, zooals dit laatste artikel gewijzigd is bij de wet van 5 December 1903 (*Staatsblad* n°. 293), volgt dat uitstel van eerste oefening in aanmerking komt als broederdienst.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door J. H. STEENHUIS te *Kolham*, loteling voor de lichting der nationale militie van 1905 uit de gemeente *Slochteren*, tegen de uitspraak van Gedeputeerde Staten van *Groningen* dd. 27 Januari 1905, n°. 154, 3de afd., omtrent zijn medeloteling ROELOF VOORTHUIS gedaan;

Den Raad van State, afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 29 Maart 1905, n°. 40;

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 12 April 1905, n°. 609, M. afd. M. en S.;

Overwegende: dat ROELOF VOORTHUIS de tweede is van vijf broeders, van wie de derde, de vierde en de vijfde den militieplichtigen leeftijd nog niet bereikt hebben, en de oudste, HENDRIK VOORTHUIS, op 4 Maart 1904 is ingedeeld als loteling van de lichting van 1904 uit de gemeente *Slochteren*, waarna hem op 5 Maart daaraanvolgende uitstel van eerste oefening tot 4 Maart 1905 is verleend;

dat de Militieraad ROELOF VOORTHUIS op grond van broederdienst van den dienst heeft vrijgesteld;

dat tegen die vrijstelling de loteling JOHANNES HENDRIKUS STEENHUIS bij Gedeputeerde Staten bezwaren heeft ingebracht, op grond dat de broederdienst eerst zou aanvangen na afloop van het verleend uitstel van eerste oefening;

dat Gedeputeerde Staten echter op 27 Januari 1905 met handhaving van de uitspraak van den militieraad de daartegen ingestelde reclame ongegrond hebben verklaard, daarbij overwegende: dat vóór het inwerkingtreden van de wet van 5 December 1903 (*Staatsblad* n°. 293) zij, aan wie uitstel van eerste oefening was verleend, volgens het toen vigeerende art. 114 voor de toepassing van art. 46 gedurende het uitstel gelijk gesteld werden met hen, die ontheffing van dienst hadden erlangd, hetwelk volgens art. 49 geen aanspraak deed maken op vrijstelling wegens broederdienst; dat bij de wet van 5 December 1903 bovengenoemd deze zinsnede is vervallen; dat uit de wijziging die voornoemd wetsartikel heeft ondergaan, moet worden aangenomen, dat het de bedoeling van den wetgever is geweest de vroeger bestaande exceptioneele bepaling in deze op te heffen en te doen vervallen; dat die bedoeling teruggevonden wordt in hetgeen in de memorie van toelichting betreffende bedoeld wetsartikel door de Regeering wordt gezegd, o. a. luidende: „Gevolg hiervan zal

„zijn (van het vervallen van de twee laatste „zinsneden van art. 114), dat de dienst van „den loteling, die in het genot van uitstel, „voor zooveel betreft het daaraan ontleenen „van het recht van vrijstelling wegens broeder„dienst, wordt gelijkgesteld met den dienst „van den loteling voor wien op den gewonen „voet de eerste oefening aanvangt;"

dat de uit deze toelichtende woorden blijkende bedoeling bevestigd wordt door de volgende omstandigheden: 1°. dat op hen, aan wie uitstel van eerste oefening is verleend, volgens de 3de zinsnede van art. 114, de artt. 118—124, 133 en 145 der wet evenzeer toepasselijk zijn, als op hen, aan wie dat uitstel niet is verleend geworden;

2°. dat zij, aan wie uitstel van eerste oefening is verleend, niet eerder in het genot treden van dat voorrecht, dan nadat zij door den Commissaris der Koningin aan den provincialen adjudant zijn overgeleverd en door dezen zijn ingelijfd bij een der korpsen;

3°. dat aan hen, aan wie uitstel van eerste oefening is verleend, alvorens na hunne inlijving bij een der korpsen met verlof te gaan, de krijgsartikelen worden voorgelezen;

4°. dat hun, aan wie uitstel van eerste oefening is verleend bij hunne inlijving een zakboekje wordt uitgereikt door den compagniescommandant, waarin vermeld staat, het regiment, het bataljon en de compagnie waarbij zij zijn ingedeeld vermeldende o. a. hun staat van dienst, de grondslagen hunner ondergeschiktheid, enz., zoomede een verlofpas, welke verlofpas, bij aankomst in de gemeente en vertrek uit de gemeente door den burgemeester voor gezien wordt geteekend;

en 5°. dat indien het inderdaad de bedoeling was geweest bij de herziening der wet in 1903, om hen aan wie uitstel van eerste oefening is verleend met het oog op vrijmaking van dienst van een jongeren broeder niet te beschouwen als te zijn in dienst, de wetgever zeer zeker bij die gelegenheid art. 49 in dien geest zoude hebben aangevuld met eene desbetreffende bepaling; dat uit een en ander, in verband met elkander beschouwd, moet worden afgeleid, dat zij, aan wie uitstel van eerste oefening is verleend, in dienst zijn en dus voldoen aan art. 48, sub 1°., der wet, terwijl nergens voorgeschreven staat, dat alleen het presteeren van werkelijken dienst, gelijk reclamant beweert, welke uitdrukkiug o. a. gebezigd wordt in art. 131 der wet, recht op vrijstelling wegens broederdienst verleent; dat de militieraad alzoo terecht den loteling ROELOF VOORTHUIS, wiens oudere broeder is ingelijfd bij het 9de regiment infanterie en daarbij dienende, doch aan wien tot 3 Maart 1905 uitstel van eerste oefening is verleend, op grond van broederdienst vrijstelling van militiedienst heeft verleend;

dat de loteling STEENHUIS van de uitspraak van Gedeputeerde Staten bij Ons in beroep is gekomen, daarbij aanvoerende, dat hij niet kan inzien, dat de vrijstelling wegens broederdienst van den loteling ROELOF VOORTHUIS kan bestaan, daar diens broeder nooit *in werkelijken dienst* is geweest en Ons verzoekende, het bestreden besluit te vernietigen;

Overwegende, dat volgens art. 46 der wet betrekkelijk de nationale militie vrijstelling van den dienst verleend wordt aan den loteling wiens wettige broeder bij de militie dient;

dat art. 114 dier wet oorspronkelijk bepaalde, dat voor de toepassing van genoemd art. 46 zij aan wie uitstel van eerste oefening is verleend, gedurende dat uitstel gelijkgesteld worden met hen die verkeeren in het geval, omschreven in het laatste nummer van art. 49 wier dienst niet als broederdienst in aanmerking komt;

dat echter de wet van 5 December 1903 (*Staatsblad* n°. 293) die bepaling heeft doen vervallen, waarvan — gelijk in de memorie van Toelichting werd verklaard — het gevolg zou zijn, dat de dienst van den loteling die in het genot is van uitstel, voor zooveel betreft het daaraan ontleenen van het recht van vrijstelling wegens broederdienst, wordt gelijkgesteld met den dienst van den loteling voor wien op den gewonen voet de eerste oefening aanvangt;

dat de opvatting, als zou hij die uitstel van eerste oefening geniet, geacht moeten worden niet te dienen, onjuist is, gelijk op goede gronden door Gedeputeerde Staten is overwogen;

dat aan ROELOF VOORTHUIS dus terecht op grond van broederdienst vrijstelling van militiedienst is verleend;

Gezien de wet betrekkelijk de nationale militie;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met handhaving van de bestreden uitspraak, het daartegen ingestelde beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast enz. (W. v. B. A.)

—

17 *April* 1905. ARREST van den Hoogen Raad der Nederlanden, houdende beslissing dat art. 101 der algemeene politie-verordening der gemeente Middelburg geen inbreuk maakt op het voorschrift van art. 4 der Zondagswet en dat dit artikel, door de

bevoegde macht niet geschorst of vernietigd, ook bindend is, voorzoover het mocht treden in een onderwerp, waarin door de Zondagswet reeds is voorzien.

De Hooge Raad enz.;

Gelet op de middelen van cassatie, door den requirant voorgesteld bij memorie;

1°. Overtreding van art. 7 der wet van 1 Maart 1815 (*Staatsblad* n°. 21) in verband met art. 10 der wet van 15 April 1886 (*Staatsblad* n°. 64), omdat de kantonrechter ten onrechte de bepalingen van art. 101*a* in verband met art. 106 der voormelde algemeene plaatselijke verordening heeft toegepast, vermits die verordening, wat die artikelen betreft, niet overeenkomstig is met de algemeene verordeningen dier Zondagswet en dus moet gehouden worden te zijn vervallen;

2°. Verkeerde toepassing of schending van genoemde artikelen der politie-verordening van Middelburg in verband met art. 216 Strafvordering, omdat de kantonrechter heeft beslist, dat in het onderwerpelijk geval eene openbare vermakelijkheid (een bal) zou zijn gegeven;

Overwegende, dat bij het bestreden vonnis als wettig en overtuigend bewezen is aangenomen, dat de requirant zich heeft schuldig gemaakt aan het hem bij dagvaarding ten laste gelegde feit, te weten dat hij in den namiddag van 6 November 1904 in het door hem aan den Seisweg te Middelburg gehouden bierhuis, eene openbare vermakelijkheid, bal, heeft gegeven, althans gehouden, door in de voor het publiek toegankelijke gelagkamer, gelegenheid te geven tot dansen op de muziek, die in een aan die kamer grenzend vertrek werd gemaakt, en toe te laten, dat door eenige bezoekers op die muziek werd gedanst, zulks zonder hiertoe schriftelijke vergunning van den burgemeester van voornoemde gemeente te hebben bekomen; ter zake van welk feit, gequalificeerd als in het hoofd van dit arrest omschreven, hij is veroordeeld als daarbij mede is vermeld;

Overwegende dat tot toelichting van het tegen deze beslissing gerichte eerste middel is aangevoerd, dat het in deze toegepaste art. 101*a* der politie-verordening van Middelburg, in strijd met art. 4 van voormelde wet van 1 Maart 1815 (in de memorie van cassatie blijkbaar bij vergissing als art. 7 aangehaald), den burgemeester de macht verleent om te vergunnen het geven of houden van openbare vermakelijkheden ook op Zondagen en algemeene feestdagen, zelfs vóór het eindigen van alle godsdienstoefeningen;

Overwegende dat art. 101*a* luidt: „Het is verboden: *a.* eenige openbare vermakelijkheid, zooals eene tooneelvoorstelling, muziekuitvoering, illuminatie, serenade, een bal enz. te geven of te houden, tenzij met schriftelijke vergunning van den burgemeester";

Overwegende dat deze bepaling, den burgemeester tot het geven van bedoelde vergunning in het algemeen machtigende, noch uitdrukkelijk inhoudt, noch in zich sluit, de machtiging op dezen, om die vergunning te geven in strijd met de wet, en alzoo geen inbreuk maakt op het voorschrift van genoemd art. 4;

dat voorts art. 101*a*, als door de bevoegde macht niet geschorst of vernietigd, ook is bindend, voor zoover het mocht treden in een onderwerp, waarin door gezegde wet reeds is voorzien;

Overwegende dat tot toelichting van het tweede middel is aangevoerd, dat de kantonrechter, de mogelijkheid aannemende, dat requirants dochter piano heeft gespeeld in een afgesloten, van de gelagkamer gescheiden, vertrek, zonder dat onderzocht of bewezen is, dat dit dansmuziek was, op grond dat eenige in de gelagkamer aanwezige personen een oogenblik (hoelang, is niet onderzocht) hebben gedanst *op de maat* dier muziek, en requirant dit heeft geduld (toegelaten), ten onrechte heeft aangenomen, dat eene openbare vermakelijkheid (een bal) zou zijn gegeven;

Overwegende dienaangaande, dat de kantonrechter, bij het bestreden vonnis feitelijk beslissende, dat de requirant heeft toegelaten, dat in de openbare gelagkamer van zijn bierhuis door 14 paren van bezoekers werd gedanst *op de maat* van muziek, welke, ofschoon in een aangrenzend vertrek achter gesloten deuren door zijne dochter gemaakt, diende om het aanwezig publiek met dansen te vermaken, door op het bewezen feit art. 101*a* toe te passen, dat artikel niet verkeerd heeft toegepast;

Overwegende derhalve, dat de beide aangevoerde middelen zijn ongegrond;

Verwerpt het beroep. (W. v. 'T R. 8208).

—

20 *April* 1905. BESLUIT, houdende bepaling van het tijdstip, waarop artikelen II en III der wet van 15 Juli 1904 (*Staatsblad* n°. 157), tot nadere wijziging der wet van 27 April 1884 (*Staatsblad* n°. 96) tot regeling van het Staatstoezicht op krankzinnigen en van artikel 26 der wet van 28 Juni 1854 (*Staatsblad* n°. 100) tot regeling van het armbestuur, in werking treden. S. 128.

De in werking treding is bepaald op 1 *Mei* 1905.

—

25 *April* 1905. BESLUIT tot vaststelling van bepalingen voor de gezinsverpleging van krankzinnigen. S. 129.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 23 Januari 1905, n°. 8737 (1904), afdeeling Binnenlandsch Bestuur, en van Onzen Minister van Justitie van den 26sten Januari 1905, n°. 330, 1ste afd. C.;

Gelet op art. 35*a* der wet van 27 April 1884 (*Staatsblad* n°. 96), zooals dat luidt ingevolge de wet van 15 Juli 1904 (*Staatsblad* n°. 157);

Den Raad van State gehoord (advies van 7 Maart 1905, n°. 18);

Gelet op het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 27 Maart 1905, n°. 2479, afdeeling Binnenlandsch Bestuur, en van 19 April 1905, 1ste afdeeling C, n°. 309;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Eenig artikel.

De bepalingen voor de gezinsverpleging van krankzinnigen, bedoeld in art. 35*a* der wet van 27 April 1884 (*Staatsblad* n°. 96) tot regeling van het Staatstoezicht op krankzinnigen, zooals dat luidt ingevolge de wet van 15 Juli 1904 (*Staatsblad* n°. 157), worden vastgesteld, zooals die hiernevens zijn gevoegd.

Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Justitie zijn belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 25sten April 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) KUYPER.

De Minister van Justitie, (*get.*) J. A. LOEFF.

(*Uitgeg.* 25 *Mei* 1905.)

BEPALINGEN *voor de gezinsverpleging van krankzinnigen.*

Art. 1. Gezinsverpleging van krankzinnigen geschiedt, behoudens het bepaalde in het 5de lid, niet, dan indien de inspecteurs voor het Staatstoezicht op krankzinnigen en krankzinnigengestichten, op aanvrage van het bestuur van het gesticht, schriftelijk hebben verklaard:

1°. dat de woning, de omgeving daarvan, en het vertrek of de vertrekken, voor de lijders bestemd, voor de verpleging van krankzinnigen geschikt zijn, en

2°. dat de woning op niet te grooten afstand van het hoofdgebouw van het gesticht is gelegen.

De inspecteurs stellen bij elke verklaring het maximum van het getal verpleegden vast, dat in eene woning mag worden opgenomen.

Achten de inspecteurs de in de aanvrage van het gestichtsbestuur bedoelde woning ongeschikt voor gezinsverpleging, dan doen zij hieromtrent eene met redenen omkleede verklaring aan het bestuur toekomen.

De inspecteurs kunnen, na het bestuur van het gesticht te hebben gehoord, de verklaring, bedoeld in het 1ste lid, intrekken, indien nader blijkt, dat de woning, de omgeving daarvan, of het vertrek of de vertrekken, voor de lijders bestemd, voor de verpleging van krankzinnigen niet geschikt zijn.

Van de beslissingen der inspecteurs, bedoeld in het 1ste, 2de, 3de en 4de lid, kan het bestuur van het gesticht hooger beroep instellen bij den Minister van Binnenlandsche Zaken. Deze beslist in hoogste instantie.

De Minister van Binnenlandsche Zaken kan in de gevallen, voorzien in het 4de lid, zijne beslissingen, ingevolge waarvan in eene woning gezinsverpleging plaats heeft, intrekken, na het bestuur van het gesticht te hebben gehoord.

Van de beslissingen van den Minister van Binnenlandsche Zaken en van de inspecteurs wordt afschrift gezonden aan den officier van Justitie in wiens arrondissement het gesticht, en aan den burgemeester in wiens gemeente de woning gelegen is, en van de beslissingen van den Minister mede aan de inspecteurs.

2. In den bouw van het vertrek of de vertrekken, bedoeld in art. 1, 1ste lid, sub 1, mogen geen veranderingen worden aangebracht zonder goedkeuring der inspecteurs.

Wordt deze goedkeuring niet verkregen, dan kan het bestuur hooger beroep instellen bij den Minister van Binnenlandsche Zaken. Deze beslist in hoogste instantie.

3. In de woning wordt tot alle vertrekken en ten allen tijde vrije toegang verleend aan de inspecteurs, aan den officier van justitie, aan den burgemeester en aan dengene, die krachtens art. 4 den burgemeester vergezeld.

De leden van het gezin geven aan genoemde ambtenaren de door hen verlangde inlichtingen.

4. De burgemeester bezoekt, desverlangd vergezeld van een door hem aan te wijzen, niet aan het gesticht op eenigerlei wijze verbonden, lid der gezondheidscommissie op onbepaalde tijden, tenminste éénmaal in de zes maanden, de woningen in zijne gemeente gelegen, waarin gezinsverpleging plaats heeft, om zich te verzekeren, dat de bepalingen van dezen algemeenen maatregel van bestuur worden nageleefd, en dat de verpleegden behoorlijk worden behandeld.

Hij brengt van zijne bevindingen binnen een week verslag uit aan den Commissaris der Koningin. Bij de samenstelling van zijn verslag volgt hij de aanwijzingen, welke ten deze door den Minister van Binnenlandsche Zaken worden gegeven.

5. Voordat het bestuur van een gesticht met het hoofd van een gezin eene overeenkomst sluit, bedoeld in art. 35*a* der wet van 27 April 1884 (*Staatsblad* n°. 96), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 15 Juli 1904 (*Staatsblad* n°. 157), geeft de geneeskundige, of zoo er meer zijn, de eerste geneeskundige van het gesticht, schriftelijk met redenen omkleed, advies aan het bestuur omtrent de geschiktheid van het gezin voor de verpleging van patienten.

Indien genoemde geneeskundige het gezin niet geschikt verklaart, gaat het bestuur niet over tot het sluiten der overeenkomst dan na bekomen machtiging van de inspecteurs.

Behoudens het bepaalde in het 4de lid, eindigt de verpleging, als bedoeld in deze Bepalingen, in het gezin op den achtsten dag, nadat de inspecteurs aan het bestuur schriftelijk onder opgave van redenen, hebben verklaard, dat het gezin voor de verpleging van patienten niet geschikt is.

Van de beslissing der inspecteurs, bedoeld in het voorgaande lid, kan het bestuur van het gesticht binnen acht dagen hooger beroep instellen bij den Minister van Binnenlandsche Zaken. Deze beslist in hoogste instantie. Hangende het beroep op den Minister, is de werking van de beslissing der inspecteurs opgeschort.

De verpleging van krankzinnigen mag niet geschieden door gezinnen, in wier woning alcoholhoudende dranken voor het publiek verkrijgbaar worden gesteld.

6. Het bestuur van het gesticht is bevoegd den geneeskundige, of zoo er meer zijn, den eersten geneeskundige van het gesticht te belasten met het plaatsen van krankzinnigen in een gezin, met het overplaatsen naar een ander gezin, en met het terugplaatsen in het gesticht.

Indien het bestuur zelf deze plaatsing, overplaatsing of terugplaatsing regelt, geeft genoemde geneeskundige telkenmale vooraf schriftelijk advies aan het bestuur omtrent de wenschelijkheid daarvan.

Indien de geneeskundige de plaatsing, overplaatsing of terugplaatsing niet in het belang van den krankzinnige acht, vindt deze niet plaats dan na bekomen machtiging van de inspecteurs.

7. De patienten staan onder de behandeling van de geneeskundigen verbonden aan het gesticht.

8. Het aantal patienten, dat door het bestuur van een gesticht in gezinsverpleging wordt gegeven, mag niet meer bedragen dan een voor elk gesticht, op aanvrage van het bestuur, door den Minister van Binnenlandsche Zaken te bepalen getal.

9. In het gesticht wordt steeds voor een twintigste deel van het aantal patienten in gezinsverpleging plaats beschikbaar gehouden. Onderdeelen van een geheel worden voor een geheel gerekend.

10. In ééne woning mogen slechts hetzij mannen hetzij vrouwen worden verpleegd.

Een vertrek mag niet voor meer dan één patient als slaapvertrek dienen.

11. Het bestuur van het gesticht zendt binnen vier en twintig uren eene schriftelijke kennisgeving van elke plaatsing in een gezin, overplaatsing naar een ander gezin, en terugplaatsing in het gesticht, verlof, ontslag en overlijden van een in een gezin verpleegde aan de inspecteurs, aan de officieren van justitie in het arrondissement, waarin het gesticht gelegen is, en in dat, waarin de machtiging tot verpleging in het gesticht is gegeven, en aan den burgemeester van de gemeente, waarin de woning is gelegen. In de kennisgevingen aan de officieren van justitie worden vermeld de redenen van het verlof, of het ontslag, met opgave van den persoon, die de aanvrage daartoe mocht hebben gedaan.

12. Het bestuur van het gesticht draagt zorg, dat de krankzinnigen worden ingeschreven in een daarvoor bestemd, in het gesticht steeds aanwezig register, ingericht naar een door den Minister van Binnenlandsche Zaken vast te stellen model.

De adviezen, bedoeld in het 1ste lid van art. 5 en in het 2de lid van art. 6, en de machtigingen van de inspecteurs, bedoeld in het 2de lid van art. 5 en in het 3de lid van art. 6, en de beslissingen van den Minister van Binnenlandsche Zaken, bedoeld in het 4de lid van art. 5, worden vermeld in en bewaard bij het register en worden, evenals het register zelf, ten allen tijde op verlangen ter inzage voorgelegd aan de inspecteurs, aan den officier van justitie en aan den burgemeester, wien op grond van art. 3 vrije toegang tot de woningen wordt verleend.

13. De toepassing van dwangmiddelen, hieronder begrepen het opsluiten van den krankzinnige in een vertrek, is verboden.

14. Bij de plaatsing van een krankzinnige

in een gezin wordt door het bestuur van het gesticht aan het hoofd van het gezin een boekje uitgereikt, ingericht naar een daarvoor door den Minister van Binnenlandsche Zaken goed te keuren model, en waarin zijn vermeld:

a. de naam, de voornamen, het geslacht, de dagteekening van geboorte, de woonplaats, het beroep, de burgerlijke staat en de kerkelijke gezindte van den patient en diens nummers volgens de registers, bedoeld in art. 18 der wet van 27 April 1884 (*Staatsblad* n°. 96), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 15 Juli 1904 (*Staatsblad* n°. 157), en in art. 12 van deze Bepalingen;

b. de naam, de voornamen, het geslacht, de dagteekening van geboorte, de woonplaats (wijk en huisnummer), het beroep, de burgerlijke staat en de kerkelijke gezindte van het hoofd van het gezin;

c. de dagteekening van den aanvang der verpleging in bedoeld gezin;

d. de inventaris van de goederen, welke aan den patient behooren en aan deze zijn medegegeven;

e. de aanwijzingen en voorschriften van den geneeskundige of, zoo er meer zijn, van den eersten geneeskundige van het gesticht, ten aanzien van den toestand van den patient en diens verpleging, behandeling, leefwijze en werkzaamheden;

f. de inhoud van deze Bepalingen en van de voorschriften, bedoeld in art. 20.

15. In het boekje wordt door het hoofd van het gezin aanteekening gehouden van alle bijzondere bevindingen omtrent den toestand van den patient en van diens leefwijze, gedrag en werkzaamheden.

16. Het boekje wordt aan de ambtenaren, genoemd in art. 3, ter inzage voorgelegd, zoo dikwijls dezen zulks verlangen.

Ingeval de patient naar het gesticht teruggeplaatst of naar een ander gezin overgeplaatst wordt, geschiedt daarvan aanteekening in het boekje.

17. De patient wordt ten minste tweemaal per week op onbepaalde tijden bezocht door een in de verpleging werkzaam beambte van het gesticht, en ten minste éénmaal per week door den geneeskundige, door het bestuur van het gesticht daartoe aangewezen.

Van deze bezoeken wordt door dengene, die het bezoek brengt, aanteekening gemaakt in het in art. 14 bedoelde boekje, met vermelding van de opmerkingen, waartoe het bezoek aanleiding geeft, en van de aanwijzingen, aan het hoofd van het gezin gegeven.

Deze aanteekeningen, opmerkingen en aanwijzingen, worden door dengene, die ze maakt onderteekend en van dagteekening voorzien, en door het hoofd van het gezin voor „gezien" geteekend.

18. Het is verboden:

1°. den patient te beletten zich schriftelijk te wenden tot de hoofden der Departementen van Algemeen Bestuur, tot de inspecteurs, tot den officier van justitie, en tot den burgemeester van de gemeente, waarin de woning is gelegen;

2°. voor den patient bestemde brieven, blijkbaar van de sub 1 genoemde ambtenaren afkomstig, achterwege te houden.

19. De patienten mogen niet in de gelegenheid gesteld worden gedistilleerde dranken te gebruiken, tenzij op voorschrift van den geneeskundige, met hunne behandeling belast.

Van dit voorschrift geschiedt aanteekening in het boekje.

20. Het bestuur van het gesticht stelt, na overleg met den geneeskundige, of, zoo er meer zijn, met den eersten geneeskundige, voorschriften vast betreffende de behandeling, den arbeid, de bewaking, de voeding, de kleeding, de reiniging en de ligging der patienten; betreffende de verlichting, de verwarming, de luchtverversching en de reiniging van de vertrekken, door den patient bewoond; betreffende het ontvangen van bezoek door den patient en betreffende de briefwisseling van en met den patient, voor zooverre niet geregeld in art. 18; betreffende de maatregelen bij ontvluchting en bij brand te nemen; betreffende de huisvesting van personen, niet tot het gezin behoorende, in de woning, waarin gezinsverpleging plaats heeft en betreffende het medegebruik van het slaapvertrek van den patient door andere personen, indien zulks in het belang van den verpleegde noodzakelijk is.

In de voorschriften wordt voldoende rekening gehouden met het verschil tusschen de verschillende klassen van verpleging.

In de voorschriften wordt opgenomen het model, waarnaar het bestuur van het gesticht de overeenkomsten sluit, bedoeld in art. 35*a* der wet van 27 April 1884 (*Staatsblad* n°. 96), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 15 Juli 1904 (*Staatsblad* n°. 157).

De voorschriften behoeven de goedkeuring van den Minister van Binnenlandsche Zaken.

Behoort bij Koninklijk besluit van 25 April 1905 (*Staatsblad* n°. 129).

Ons bekend,

De Min. van Binnenl. Zaken, (*get.*) KUYPER.
De Minister van Justitie, (*get.*) J. A. LOEFF.

25 *April* 1905. BESLUIT tot vaststelling van een bijzonder reglement van politie voor de brug over de *Oude Maas* bij *Spijkenisse*. S. 130.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 28 September 1904, L^e^. A. A., Afdeeling Waterstaat;

Gelet op de wet van 28 Februari 1891 (*Staatsblad* n°. 69);

Gelet op het algemeen reglement van politie voor rivieren, kanalen, havens, sluizen, bruggen en daartoe behoorende werken, onder beheer van het Rijk, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 13 Augustus 1891 (*Staatsblad* n°. 158) en laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 8 Juli 1897 (*Staatsblad* n°. 174);

Den Raad van State gehoord (advies van 1 November 1904, n°. 15);

Gezien de nadere voordracht van Onzen voornoemden Minister van 15 April 1905, n°. 213, Afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Vast te stellen het navolgende:

BIJZONDER REGLEMENT VAN POLITIE *voor de brug over de Oude Maas bij Spijkenisse.*

§ 1. *Algemeene bepalingen.*

Art. **1.** Dit reglement is van toepassing op de brug over de *Oude Maas*, met de daarbij behoorende beveiligings- en oeverwerken en op de toegangswegen of -banen aan weerszijden van de brug tot de dorpsstraat te *Hoogvliet* eenerzijds en den Molendijk bij *Spijkenisse* anderzijds, met de daarbij behoorende kunstwerken, bermslooten, bermen en andere gronden.

2. Onder brugwachter worden in dit reglement mede verstaan zij, die den brugwachter vervangen.

§ 2. *Bepalingen voor de scheepvaart door de brug.*

3. De vaart door de openingen der beide vaste bruggen naast de draaibrug is steeds geoorloofd, mits de zekerheid bestaat, dat voldoende hoogte aanwezig is om vrij onder de bruggen door te varen.

De hoogte van de onderkanten der hoofdliggers bedraagt bij de pijlers aan weerszijden van de draaibrug 6.72 M. boven N.A.P., regelmatig dalende tot het landhoofd aan de zijde van *Spijkenisse* en tot den oeverpijler, waar zij bedraagt 6.34 M. boven N.A.P., overeenkomende met 5.92 M. en 5.54 M. boven gewoon hoogwater.

4. De draaibrug wordt zoowel overdag als des nachts op verlangen der schippers geopend, tenzij een tramtrein zich op de brug bevindt of het brugpersoneel verwittigd is, dat zoodanige trein de brug zal moeten overgaan.

5. Des nachts wordt de stand van de draaibrug aangegeven door lantaarns, welke voor de aankomende vaartuigen bij gesloten stand van die brug één rood licht in het midden en bij geopenden stand van die brug voor de aan stuurboordzijde gelegen doorvaartopening twee groene lichten vertoonen en wel één links van die doorvaartopening en één rechts van die doorvaartopening.

Nachtseinen worden gegeven van een half uur na zonsondergang tot een half uur vóór zonsopgang.

Voorts wordt, met uitbreiding en gedeeltelijke afwijking van artikel 15 van het algemeen reglement, het volgende bepaald:

1°. bij het naderen van de draaibrug moet de schipper de vaart van het vaartuig zoodanig verminderen, dat het desnoods op 150 M. vóór de brug kan stoppen;

2°. de schipper moet het vaartuig op dien afstand doen stoppen:

a. bij gesloten stand van de brug;

b. bij geopenden stand, indien de brugwachter dit beveelt, of het sein, bedoeld in artikel 15, tweede lid, van het algemeen reglement, op de brug geplaatst is;

c. indien door mist of andere oorzaken het geopend zijn der draaibrug of wel de seinen niet duidelijk zijn te zien, in welk geval de schepen op den genoemden afstand moeten worden gehouden, totdat van den brugwachter vergunning tot doorvaren is verkregen.

De doorvaart moet geschieden door de aan stuurboordzijde van het vaartuig gelegen doorvaartopening van de draaibrug, tenzij de brugwachter bepaaldelijk voor eenig geval heeft gelast of toegestaan, dat van de andere doorvaartopening wordt gebruik gemaakt.

6. Het is verboden:

1°. in de doorvaartopeningen der draaibrug of op minder dan 150 M. aan weerszijden van de brug in dezelfde richting een ander schip voorbij te varen;

2°. in de brugopeningen stil te houden.

7. Ingeval meer dan een schip aan dezelfde zijde voor de gesloten draaibrug aankomt, moeten de later aankomende op behoorlijken afstand achter de eerder aankomende blijven.

8. Nadat de brug geopend is, varen de wachtende schepen door naar volgorde van aan-

komst, met dien verstande, dat vaartuigen welke den wimpel voeren, rijksvaartuigen, vaartuigen welke in dienst zijn van den Staat en stoombooten tot vervoer van passagiers in geregelden dienst, op bepaalde uren varende, in de bovenstaande volgorde voor alle andere schepen worden doorgelaten.

9. Geen schip mag in het vaarwater binnen den afstand van 150 M. aan weerszijden van de brug ankeren of vastgemeerd liggen, tenzij met vergunning van den brugwachter.

10. Houtvlotten worden in de doorvaartopeningen van de draaibrug niet toegelaten, tenzij met vergunning van den brugwachter.

§ 3. *Bepalingen voor het verkeer over de brug en over de toegangswegen aan weerszijden daarvan.*

11. Bestuurders, geleiders of berijders van rij- of voertuigen, rijwielen of dieren, die elkander op de brug of op de toegangswegen ontmoeten, zijn gehouden met hunne rij- of voertuigen, rijwielen of dieren voldoende uit te wijken en wel naar rechts.

12. Ingeval van herstellingen aan de brug of in andere buitengewone gevallen kan de brug geheel of gedeeltelijk voor het verkeer worden afgesloten.

13. Het verkeer over de vaste overspanningen is geoorloofd:

a. voor voetgangers te allen tijde, met dien verstande, dat indien de afsluitingen op de toegangswegen nabij de uiteinden van de brug gesloten zijn, uitsluitend de voetpaden mogen worden gebruikt;

b. voor ruiters, wielrijders, rij- en voertuigen en dieren te allen tijde, tenzij de afsluitingen op de toegangswegen nabij de uiteinden van de brug gesloten zijn.

14. Het verkeer over de draaibrug is geoorloofd:

a. indien de afsluitingen bij die brug niet gesloten zijn;

b. indien en voorzooverre het verkeer over de vaste overspanningen niet verboden is.

15. De voetpaden mogen alleen door voetgangers worden gebruikt.

Het is aan onbevoegden verboden zonder vergunning van den brugwachter afsluitingen te openen of te verbreken.

16. Kudden rund- of ander vee, zich in tegengestelde richting bewegende, mogen zich niet gelijktijdig op de brug bevinden, tenzij het vee stuk voor stuk bij de hand geleid wordt.

In geen geval mogen meer dan zes paarden aaneengekoppeld of meer dan twaalf stuks hoornvee tegelijk over de brug geleid of vervoerd worden.

Het overvoeren moet altijd geschieden onder de hoede of het geleide van twee personen, waarvan één voor en één achter het vee behoort te gaan.

De drijvers of geleiders van groote kudden moeten zorgen, dat zoowel het terugblijvende als het overgevoerde vee onder behoorlijk toezicht zij.

Gevaarlijke dieren mogen nimmer anders dan aan de hand geleid en onder behoorlijke hoede over de brug gevoerd worden.

De geleiders zijn in het algemeen verplicht al de maatregelen te nemen, welke verder bij het vervoeren van kudden vee of van gevaarlijke dieren, ter voorkoming van onheilen, door den brugwachter worden noodig geacht en gelast.

§ 4. *Bepalingen ter instandhouding van de werken.*

17. Behoudens verkregen rechten is het verboden zonder vergunning van Onzen Minister: aan, op, over of onder de brug en de toegangswegen met daarbij behoorende kunstwerken, bodem- en oevervoorzieningen, bermslooten, bermen en andere gronden eenig werk uit te voeren.

In afwijking van voorgaande bepaling is het geoorloofd met vergunning van Onzen Commissaris een trap, stoep, voetpad, oprit, leuning of uitweg langs de toegangswegen te maken, te veranderen of op te ruimen, met inbegrip van de daartoe noodige werken in de bermsloot.

18. Het is verboden:

1°. het gebruik van de werken te belemmeren of te beletten;

2°. in de bodemvoorzieningen en oeverwerken bij de brug over de *Oude Maas* en bij de brug in den toegangsweg naar de zijde van *Hoogvliet* ankers te plaatsen;

3°. met haken, boomen of andere voorwerpen het hout, muur- of ijzerwerk van de brugwerken of beveiligingswerken aan te raken, met uitzondering van de daarvoor bestemde haalpennen;

4°. bij de doorvaart ankers of andere voorwerpen of scheepsdeelen buiten boord te hebben, welke de brugwerken of beveiligingswerken zouden kunnen beschadigen.

19. Behoudens verkregen rechten is het verboden, zonder vergunning van Onzen Commissaris:

1°. over de bij de brug behoorende gronden, welke geen openbare wegen zijn, met paarden of voertuigen te rijden. Dit verbod is niet

toepasselijk op de paarden of voertuigen van de ambtenaren van den waterstaat of van den brugwachter;

2°. op de bermen van de toegangswegen en op de op die bermen gelegde stoomtrambaan met paarden of voertuigen te rijden of daarop vee te drijven;

3°. over tot de brug behoorende gronden te beschikken als opslagplaats of op andere wijze.

20. Tenzij daartoe bepaaldelijk bij voorwaarden van pachtcontracten vergunning is verleend, is het verboden zonder vergunning van Onzen Commissaris paarden of ander vee te weiden op gronden, behoorende tot de overbrugging; zonder begeleiding aangetroffen vee kan door den brugwachter worden verwijderd.

21. De schippers moeten zorgen, dat geen schade wordt toegebracht aan de vaartuigen, steigers, heien, bokken of andere werktuigen, gebezigd voor onderhoud, herstelling of vernieuwing der brugwerken of voor uitdieping der vaargeulen door de brugopeningen.

§ 5. *Bepalingen tot handhaving van dit reglement.*

22. De brugwachter is bevoegd tot de handelingen, in artikel 3 der wet van 28 Februari 1891 (*Staatsblad* n°. 69) omschreven.

23. Met uitbreiding van artikel 90 van het algemeen reglement zijn allen, die de brug en de toegangswegen met daarbij behoorende kunstwerken als verkeersweg of op eenige andere wijze gebruiken, verplicht te gehoorzamen aan de bevelen, welke hun door de ambtenaren van den waterstaat en den brugwachter in het belang van de vaart, van het verkeer, of van de werken worden gegeven.

Van de bevelen der in het eerste lid genoemde ambtenaren is, onverminderd de verplichting om daaraan onmiddellijk te voldoen, hooger beroep op Onzen Commissaris.

24. Overtreding van dit reglement wordt, voor zoover daartegen niet bij de wet of het algemeen reglement is voorzien, gestraft als volgt:

a. met hechtenis van ten hoogste dertig dagen of geldboete van ten hoogste honderd vijftig gulden de overtreding van artikel 5, derde lid, 2°.;

b. met geldboete van ten hoogste honderd gulden de overtreding van de artikelen 5, laatste lid, 6, 9, 17 en 18, 1°. en 2°.;

c. met geldboete van ten hoogste vijf en zeventig gulden de overtreding van artikel 15, tweede lid;

d. met geldboete van ten hoogste vijftig gulden de overtreding van de artikelen 5, derde lid, 1°., 10, 18, 3°. en 4°., en 21;

e. met geldboete van ten hoogste vijf en twintig gulden de overtreding van de artikelen 11, 13, 14, 15, eerste lid, 16, 19, 20 en 23, eerste lid.

Onze Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

Het Loo, den 25sten April 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(*get.*) DE MAREZ OYENS.

(*Uitgeg.* 16 *Mei* 1905.)

—

25 *April* 1905. ARREST van den Hoogen Raad der Nederlanden, houdende beslissing dat onder de Rijn niet is begrepen, het water tusschen Wijk-bij-Duurstede en Katwijk, zoodat daarop niet van toepassing is het bij Koninklijk besluit van 9 October 1897 (*Staatsblad* n°. 204) vastgestelde reglement.

De Hooge Raad enz.;

Gelet op het middel van cassatie, bestaande in: Schending door verkeerde toepassing van § 1 sub 1°., § 9 sub 3°. en § 44 van het reglement van politie voor de scheepvaart en vlotvaart op den Rijn, bekrachtigd bij Koninklijk besluit van 9 October 1897 (*Staatsblad* n°. 204), waarvan de wijziging is bekrachtigd bij de Koninklijke besluiten van 4 September 1899 (*Staatsblad* n°. 206) en van 3 Sept. 1900 (*Staatsblad* n°. 156), en van art. 32 der herziene akte omtrent de Rijnvaart van 17 October 1868, voor zooveel noodig goedgekeurd bij de wet van 4 April 1869 (*Staatsblad* n°. 37), nader aangevuld bij de op 18 September 1895 vastgestelde additioneele verklaring, goedgekeurd bij de wet van 30 December 1896 (*Staatsblad* n°. 243);

Gezien de verklaring van den griffier bij voormeld kantongerecht van 14 Januari 1905, houdende, dat tegen voormeld vonnis geen hooger beroep noch beroep in cassatie is aangeteekend;

Overwegende, dat bij het bestreden vonnis als wettig en overtuigend bewezen is aangenomen het feit, den beklaagde ten laste gelegd, zoomede zijne schuld daaraan, t. w. dat op 19 October 1903 op den Rijn te Bodegraven de stoomboot Landbouw II, waarvan hij de gezagvoerder was, komende uit de richting Woerden, het zeilschip van J. V., dat reeds vlak vóór de schutsluis van Bodegraven was gekomen, en derhalve de Landbouw II in de

engte vooruitvoer, daar ter plaatse dichter dan tot 120 M. is genaderd, immers heeft aangevaren;

dat dit feit door den kantonrechter is gequalificeerd en daarop toegepast zijn de artikelen, gelijk in het hoofd van dit arrest is vermeld;

dat hiertegen tot ondersteuning van het voorgestelde middel van cassatie is aangevoerd, dat het aangehaalde reglement van 1897 zijn grondslag heeft in de herziene Rijnvaartakte van 1868, en dus onder den Rijn, waarvoor het van kracht is, alleen kan worden verstaan, hetgeen in deze akte als Rijn wordt beschouwd; dat uit verschillende omstandigheden volgt, dat daarbij alleen sprake is van het water, dat na als Rijn in ons vaderland te zijn gekomen, èn als linkertak te Pannerden onder den naam van Waal voortloopt, èn als rechtertak naar het westen zich ombuigend, met behoud van den naam Rijn tot Wijk-bij-Duurstede en verder onder den naam van Lek naar Krimpen stroomt; — dat derhalve het water tusschen Wijk-bij-Duurstede en Katwijk niets gemeen heeft met den conventioneelen Rijn en vreemd is aan iedere in die akte voorkomende bepaling;

O. daaromtrent:

dat, al moge noch in de oorspronkelijke Rijnvaartakte van 31 Maart 1831 noch in de herziene akte van 17 October 1868 eene bepaalde aanwijzing voorkomen van hetgeen onder de benaming Rijn wordt verstaan, uit haren inhoud volgt, dat daaraan geene andere beteekenis wordt gehecht, dan in de toelichting van het cassatiemiddel gedaan wordt;

dat dit, wat de eerstgenoemde akte aangaat, volgt uit art. 2 krachtens hetwelk de bepalingen van het reglement toepasselijk worden verklaard op de Lek en de Waal, als verlenging van den Rijn beschouwd, waaruit volgt dat als de Rijn zelf wordt aangemerkt de stroom, gemeenlijk met dien naam aangeduid, vóór dat hij een dezer beide genoemde namen aanneemt;

dat uit niets blijkt, dat men bij de herziening der akte eene andere bedoeling gehad heeft, en het tegendeel volgt uit verschillende bepalingen der nieuwe akte;

dat toch in art. 1 van deze akte de vaart op den Rijn en zijne uitmondingen, van Bazel tot aan de volle zee, vrij wordt verklaard, en in de volgende artikelen onderscheidene bepalingen voorkomen tot bescherming dier vrijheid; terwijl voor eene vrije vaart langs den Krommen Rijn, die niet in open verbinding staat met den Rijn boven Wijk-bij-Duurstede, reeds uit dien hoofde geen sprake kan zijn;

dat bovendien in art. 2 voorschriften worden gegeven voor het geval dat een der waterwegen, die den Rijn over Dordrecht, Rotterdam, Hellevoetsluis en Brielle met de open zee verbinden, onbruikbaar wordt; welke bepaling uitgaat van de onderstelling, dat alleen langs die steden en dus over de Lek of de Waal, het vaarwater, dat de akte onder den naam Rijn verstaat, met de open zee verbonden is;

dat het middel van cassatie mitsdien is gegrond;

Vernietigt het vonnis door den kantonrechter te Woerden den 12 October 1904 in deze zaak gewezen, zonder dat daardoor nadeel wordt toegebracht aan de rechten door de partijen verkregen. (W. v. 't R. 8212.)

—

25 *April* 1905. BESLUIT, van den Minister van Binnenlandsche Zaken, houdende o. a. verdeeling van het Rijk voor het toezicht op de naleving der Drankwet, in drie inspectiën, en aanwijzing der standplaatsen.

De Minister van Binnenlandsche Zaken;

Gelet op art. 1 van de bij Koninklijk besluit van 24 Februari 1905 (*Staatsblad* n°. 85) vastgestelde instructie voor de inspecteurs en adjunct-inspecteurs voor het toezicht op de naleving van de Drankwet (*Staatsblad* 1904, n°. 235);

Heeft goedgevonden:

met intrekking van zijne beschikkingen van 28 Februari en 25 Maart 1905, nrs. 1887 en 2893, afdeeling Binnenlandsch Bestuur, (*Nederlandsche Staatscourant* van 1 en 26/27 Maart 1905, nrs. 51 en 78), met ingang van 1 Mei 1905:

1°. het Rijk, voor het toezicht op de naleving van de Drankwet, te verdeelen in drie inspectiën, waarvan:

de eerste omvat de provinciën Zuidholland, Noordholland en Utrecht;

de tweede de provinciën Gelderland, behalve het gedeelte ten zuiden van den Rijn en de Lek, Friesland, Overijssel, Groningen en Drenthe;

de derde de provinciën Noordbrabant, Zeeland, Limburg en het gedeelte van Gelderland ten Zuiden van den Rijn en de Lek;

2°. de eerste inspectie aan te wijzen als ambtsgebied voor den inspecteur J. A. FRANKEN, en aan dezen toe te voegen de adjunct-inspecteurs A. J. DE JONG en G. VAN DER LEEUW;

de tweede inspectie aan te wijzen als ambtsgebied voor den inspecteur F. S. OP TEN NOORT, en aan dezen toe te voegen de adjunct-inspecteurs J. BALKESTEIN en M. DE JAGER MEEZENBROEK;

de derde inspectie aan te wijzen als ambts-

gebied voor den inspecteur J. M. HERMANS, en aan dezen toe te voegen de adjunct-inspecteurs B. L. H. LECLERCQ en J. H. TER VEER;

3°. aan te wijzen als standplaats voor den inspecteur J. A. FRANKEN en de adjunct-inspecteurs A. J. DE JONG en G. VAN DER LEEUW: 's Gravenhage;

voor den inspecteur F. S. OP TEN NOORT en den adjunct-inspecteur M. DE JAGER MEEZENBROEK: Zwolle, en voor den adjunct-inspecteur J. BALKESTEIN tot 15 Mei 1905: Haarlem, en van 15 Mei 1905 af: Zwolle;

voor den inspecteur J. M. HERMANS en voor de adjunct.inspecteurs B. L. H. LECLERCQ en J. H. TER VEER tot 15 Mei 1905 onderscheidenlijk: Echt, Maastricht en Groningen, en van 15 Mei 1905 af: 's Hertogenbosch. (1)

Deze beschikking zal worden geplaatst in de *Nederlandsche Staatscourant* en afschrift daarvan zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer en aan elk der inspecteurs en adjunct-inspecteurs bovengenoemd.

's Gravenhage, den 25sten April 1905.

(*get.*) KUYPER.

—

25 *April* 1905. BESLUIT, houdende vaststelling van een reglement voor de cursussen in vee- en vleeschkeuring.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 17 April 1905, n°. 8412, afdeeling Landbouw;

Hebben goedgevonden en verstaan:

vast te stellen het bij dit besluit behoorende Reglement voor de cursussen in vee- en vleeschkeuring.

Onze Minister voornoemd is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

Het Loo, den 25sten April 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(*get.*) DE MAREZ OYENS.

REGLEMENT *voor de cursussen in vee- en vleeschkeuring.*

§ 1. *Algemeene bepalingen.*

Art. 1. Waar in de volgende artikelen wordt gesproken van Minister, Directeur-Generaal of voorzitter, worden bedoeld Onze Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, de Directeur-Generaal van den Landbouw en de voorzitter van de commissie, waarvan sprake is in artikel 16 van dit reglement.

(1) Bij beschikking van 2 Juni 1905 is in plaats van „*'s Hertogenbosch*", aangewezen als standplaats „Breda".

§ 2. *Van het onderwijs.*

2. Het doel van het onderwijs, hetwelk aan een cursus wordt gegeven, is aan niet-veeartsenijkundigen de noodige kennis te verstrekken om als hulpkeurmeester bij een Rijks- of gemeentelijken vee- en vleeschkeuringsdienst werkzaam te kunnen zijn.

3. Het onderwijs omvat de theorie en de practijk der vee- en vleeschkeuring benevens de kennis zoowel van de voornaamste wettelijke bepalingen betreffende het veeartsenijkundig Staatstoezicht als van de smetstoffen, de ontsmettingsmiddelen en de toepassing daarvan.

4. *1.* Een cursus duurt ten minste 2 maanden en wordt gehouden in een openbaar slachthuis.

2. Het aantal leerlingen bedraagt voor iederen cursus ten hoogste 8, ongerekend de personen, bedoeld bij artikel 18, sub *a*.

5. Het onderwijs en de leermiddelen worden kosteloos verstrekt.

6. *1.* De Minister bepaalt jaarlijks het aantal te houden cursussen.

2. De Directeur-Generaal stelt het leerplan vast en wijst de plaatsen aan, waar de cursussen zullen worden gehouden. (1)

(1) Aangewezen is Rotterdam. Het leerplan, vastgesteld den 29 April 1905, luidt:

A. Het *theoretisch* gedeelte van het onderwijs omvat:

I. Kennis van het uitwendig voorkomen der slachtdieren.

Namen van de uitwendige deelen der verschillende slachtdieren; kleuren; afteekeningen; ouderdomskenmerken; signalement.

II. Kennis van het lichaam der slachtdieren.

Het geraamte. Namen der beenderen; korte beschrijving der voornaamste beenderen; kenmerkend onderscheid der beenderen van de verschillende slachtdieren.

De gewrichten. Namen; bouw; beweeglijkheid.

De spieren. Bouw en werking; namen der voornaamste spieren en spiergroepen.

De spijsverteringsorganen. Bespreking van de onderdeelen; functie daarvan en onderscheid bij de verschillende slachtdieren.

De ademhalingsorganen en hunne functie.

De bloedsomloop. Bespreking van het hart en de groote vaten; circulatie van het bloed; beteekenis daarvan voor de vleeschkeuring.

Het lymphvatenstelsel. Namen en ligging der klieren bij de verschillende slachtdieren; beteekenis daarvan voor de vleeschkeuring.

De urine- en geslachtsorganen. Bespreking van de onderdeelen; functie daarvan en onder-

§ 3. *Van de leeraren.*

7. Het onderwijs wordt gegeven door veeartsen.

8. De leeraren worden benoemd, geschorst en ontslagen door den Minister, die één hunner als hoofd van den cursus aanwijst en hunne bezoldiging regelt.

9. *1.* Het hoofd van den cursus is belast met de administratie en met de zorg voor het aanschaffen der leermiddelen, waarvan hij een inventaris bijhoudt.

2. Hij maakt in overleg met den voorzitter een rooster van lesuren op, welke vóór den aanvang van den cursus aan de goedkeuring van den Directeur-Generaal wordt onderworpen.

3. Hij geeft den voorzitter de verlangde inlichtingen en deelt dezen uit eigen beweging steeds mede, hetgeen vermeldenswaardig op den cursus voorvalt.

4. Hij zendt na afloop van den cursus, door tusschenkomst van den voorzitter, een verslag aan den Directeur-Generaal met bijvoeging van den inventaris der leermiddelen ter waarmerking.

10. *1.* De Directeur-Generaal wijst den leeraar aan, die het hoofd, op diens kennisgeving, bij ongesteldheid, afwezigheid of verhindering gedurende ten hoogste 3 dagen, zal vervangen.

2. Voor eene afwezigheid van meer dan 3 dagen vraagt het hoofd vergunning aan den Directeur-Generaal, die bij het verleenen dier vergunning de waarneming regelt.

3. Het hoofd doet van elke vervanging ingevolge het eerste lid mededeeling aan den Directeur-Generaal en den voorzitter.

4. Bevindt het hoofd zich in de onmogelijkheid de in het eerste lid bedoelde kennisgeving te doen, dan treedt de ingevolge dat lid aangewezen leeraar uit eigen beweging als waarnemend hoofd op en wordt door hem ten spoedigste van het gebeurde kennis gegeven aan den Directeur-Generaal en den voorzitter.

5. Bij ontstentenis van het hoofd wordt de waarneming van zijn beheer door den Directeur-Generaal geregeld. Voor de vervulling der aan het hoofd opgedragen lessen handelt het waarnemende hoofd overeenkomstig het bepaalde bij artikel 12, lid 3.

11. De leeraren gedragen zich in zaken, den cursus betreffende, naar de beslissing van het hoofd.

12. *1.* Is een der leeraren door ongesteldheid verhinderd onderwijs te geven, dan verwittigt hij daarvan onverwijld het hoofd. Deze neemt ten spoedigste maatregelen om hem tijdelijk te doen vervangen.

2. Om geen andere reden mag het geven van onderwijs worden nagelaten zonder vergunning van het hoofd.

3. Bij ontstentenis van een leeraar gedurende langer dan 1 week wordt voor de vervulling van de hem opgedragen lessen door het hoofd, in overleg met den voorzitter, eene regeling ontworpen en aan den Directeur-Generaal ter goedkeuring gezonden.

§ 4. *Van de leerlingen.*

13. *1.* Behoudens het bepaalde bij artikel 18, sub *a*, worden tot een cursus alleen toegelaten zij, die

a. den leeftijd van 23 jaren hebben bereikt, lichamelijk goed ontwikkeld, in het volle bezit hunner zintuigen en van goed zedelijk gedrag zijn;

b. het slachtersvak kennen en ten minste gedurende 2 jaren als slachter werkzaam zijn geweest;

c. door het afleggen van een openbaar examen, ten overstaan van den voorzitter, doen blijken voldoende onderlegd te zijn in lezen, schrijven en rekenen alsmede in de kennis van het metrieke stelsel;

d. door het hoofd zijn ingeschreven.

---

scheid bij de verschillende slachtdieren, zoowel in normalen als in drachtigen toestand.

De huid en de huidfunctie.

Het zenuwstelsel. Hersenen en ruggemerg; voorkomen daarvan op overlangsche en dwarse doorsnede; zenuwen en zintuigen.

III. Theorie der vleeschkeuring.

Gezondheidskenmerken en stelselmatig onderzoek van levende dieren; voornaamste slachtmethoden; stelselmatig onderzoek van geslachte dieren.

Algemeen begrip omtrent den aard en de verschijnselen van de voor de vleeschkeuring meest belangrijke ziekten.

IV. Kennis van wettelijke bepalingen en ontsmetting.

Voornaamste wettelijke bepalingen betreffende het veeartsenijkundig Staatstoezicht, de veeartsenijkundige politie en de vleeschkeuring; opmaking van proces-verbaal; bespreking van smetstoffen en hare verbreiding; ontsmettingsmiddelen; ontsmetting van stallen, slachtplaatsen, middelen van vervoer enz.

B. Het *practisch* gedeelte van het onderwijs omvat:

I. Opneming van het signalement; onderzoek en beoordeeling van levende dieren.
II. Onderzoek en beoordeeling van geslachte dieren en van afzonderlijke organen.
III. Oefeningen in het slachthuis.
IV. Ontsmetting van stallen, slachtplaatsen, middelen van vervoer enz.

2. In bijzondere gevallen kan de Minister vrijstelling verleenen van den in het eerste lid, sub *b*, omschreven eisch.

3. Wanneer voor toelating tot een cursus meer dan 8 personen in aanmerking komen, gaan zij voor, die het beste examen hebben afgelegd.

4. Ter uitvoering van het bepaalde in het eerste lid, sub *a*, kan het hoofd zich doen bijstaan door een arts en voor het examen, bedoeld sub *c*, door een hoofdonderwijzer.

5. Op de personen, wier bijstand ingevolge het derde lid is ingeroepen, is het bepaalde bij artikel 16, lid 2, toepasselijk.

14. *1.* De leerlingen zijn gehoorzaamheid verschuldigd aan de leeraren. Indien zij de orde storen, moeten zij zich op bevel van den leeraar verwijderen. De leeraar geeft van het voorgevallene zoodra mogelijk kennis aan het hoofd.

2. Wanneer een leerling zich bij herhaling schuldig maakt aan wangedrag, nalatigheid of verzet of in het algemeen nadeelig op zijne medeleerlingen werkt, kan hem door het hoofd voor ten hoogste 14 dagen en door den Minister voor altijd het bijwonen van den cursus worden ontzegd.

15. Aan het einde van den cursus wordt een openbaar examen afgenomen ter verkrijging van een kosteloos uit te reiken diploma van hulpkeurmeester van vee en vleesch.

§ 5. *Van de examen-commissie.*

16. *1.* Het in artikel 15 bedoelde examen wordt afgenomen door eene commissie van veeartsenijkundigen, waarvan de leden, en uit dezen de voorzitter en de secretaris, door Ons worden benoemd.

2. De leden der commissie genieten vergoeding voor reis- en verblijfkosten naar de tweede klasse van het tarief, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 5 Januari 1884 (*Staatsblad* n°. 4) (1), benevens een, door den Minister te bepalen, vacatiegeld.

3. De voorzitter is tevens belast met het toezicht op de cursussen.

17. De commissie brengt binnen 1 maand na afloop van ieder examen hiervan een verslag uit aan den Directeur-Generaal.

§ 6. *Slot- en overgangsbepalingen.*

18. Zij, die bij het in werking treden van dit reglement sedert ten minste 1 jaar werkzaam zijn bij een Rijks- of gemeentelijken vee- en vleeschkeuringsdienst en den leeftijd van 23 jaren hebben bereikt:

a. worden, met toestemming van den Directeur-Generaal, tot het theoretisch gedeelte van een cursus toegelaten;

b. zijn, ook zonder een cursus te hebben gevolgd, gedurende 2 jaren bevoegd, zich te onderwerpen aan het in artikel 15 bedoelde examen.

Behoort bij Koninklijk besluit van den 25sten April 1905, n°. 110.

Mij bekend,

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(*get.*) DE MAREZ OYENS.

---

2 *Mei* 1905. BESLUIT tot bekrachtiging van politiebepalingen op het vervoer van petroleum en hare distillatieproducten in tankschepen op den *Rijn*. S. 131.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 16 Maart 1905, L^a^. F., Afdeeling Waterstaat, en van Buitenlandsche Zaken, ad interim, van 17 d.a.v. n°. 3491, 2de afdeeling;

Gezien de door de Centrale Commissie voor de Rijnvaart in hare gewone zitting van 10 September 1904 vastgestelde politiebepalingen op het vervoer van petroleum en hare distillatieproducten in tankschepen op den *Rijn*;

Den Raad van State gehoord (advies van 11 April 1905, n°. 22);

Gelet op de nadere voordracht van Onze Ministers van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 20 April 1905, L^a^. R., Afdeeling Waterstaat, en van Buitenlandsche Zaken van 27 April 1905, tweede afdeeling, n°. 5244;

Gelet op de artikelen 1, 32 en 46 der herziene akte omtrent de Rijnvaart van 17 October 1868, voor zooveel noodig goedgekeurd bij de wet van 4 April 1869 (*Staatsblad* n°. 37);

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. te bekrachtigen de navolgende

POLITIEBEPALINGEN *op het vervoer van petroleum en hare distillatie-producten in tankschepen op den Rijn.*

Art. **1.** Petroleum en hare distillatie-producten mogen in open toestand in tankschepen alleen dan vervoerd worden, wanneer hun soortgelijk gewicht bij 17.5° Celsius meer dan 0.68 bedraagt.

2. Geen tank mag, met inbegrip van het gebogen deksel wanneer dit is aangebracht, of van eenige andere ruimte voor het uitzetten, tot meer dan 98 percent van zijn inhoud gevuld worden.

3. Op geladen tankschepen mag behalve in

(1) Dit besluit is gewijzigd bij dat van 24 Februari 1898, S. 56.

de benedenkajuiten (roef) geen vuur of open licht gebrand, en mag niet gerookt worden.

Bij het laden en lossen is het rooken, alsmede op de vaartuigen en in de nabijheid der ligplaats het branden van alle vuur en open licht, verboden.

Ook mogen op deze schepen noch ontplofbare stoffen, noch licht ontvlambare voorwerpen aanwezig zijn.

4. Het gebruik van krachtmachines is op geladen tankschepen niet geoorloofd.

5. De schoorsteenen der kombuizen moeten voortdurend van vonkenvangers voorzien zijn.

De waterdichte tusschenruimte, die zich tusschen de kajuiten en de aangrenzende tank bevindt, moet bij geladen vaartuigen steeds met water gevuld zijn.

6. Tankschepen moeten voorzien zijn van eene boven de waterlijn langs het geheele vaartuig loopende lichtblauwe streep van 30 c.M. breedte, bovendien, wanneer zij geladen zijn, bij dag eene blauwe vlag met eene groote witte F. (latijnsche drukletter) en bij nacht eene blauwe lantaren voeren. Deze moeten ten minste 4 M. boven boord aan den mast of aan een staak bevestigd zijn.

7. Bij sleepkonvooien mag achter een geladen tankschip geen ander vaartuig worden aangehangen. De afstand tusschen sleepboot en tankschip moet minstens 50 M. bedragen.

8. Behoudens de voor de havens, laad-, los- en aanlegplaatsen geldende bijzondere voorschriften mogen op de rivier en aan de oevers tankschepen alleen op de door de bevoegde ambtenaren der politie aangewezen plaatsen gevuld en geledigd worden.

9. De voor geladen tankschepen geldende voorschriften moeten ook dan nog in acht genomen worden, wanneer hunne vloeibare lading weliswaar gelost is, doch hunne ruimen nog niet in die mate zijn gezuiverd en gelucht, dat er geene schadelijke gassen meer aanwezig zijn.

10. De schipper van een geladen tankschip moet het scheepspersoneel en allen, die bij het laden en lossen van het schip werkzaam zijn, op de lichtontvlambaarheid der lading en de ter beveiliging uitgevaardigde voorschriften opmerkzaam maken.

11. Overtredingen van vorenstaande bepa- [illegible] zijn onderworpen aan de in artikel 32 [illegible] Rijnvaart-akte van 17 October [illegible] schreven straf.

[illegible] bepalen:

[illegible] bij het in werking treden van de [illegible] bedoelde politiebepalingen, de bij Koninklijk besluit van 25 Februari 1890 (*Staatsblad* n°. 28) bekrachtigde politiebepalingen op het bovengenoemde vervoer worden ingetrokken;

b. dat dit besluit in werking treedt op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en de *Staatscourant*, waarin het is geplaatst.

Onze Ministers van Waterstaat, Handel en Nijverheid en van Buitenlandsche Zaken zijn belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Staatscourant* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

Het Loo, den 2den Mei 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(*get.*) DE MAREZ OYENS.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
(*get.*) W. M. v. WEEDE.

(*Uitgeg.* 18 *Mei* 1905.)

—

3 *Mei* 1905. BESLUIT, betreffende den in- en doorvoer van hout. S. 132.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 29 April 1905, n°. 6572, Afdeeling Landbouw;

Gezien artikel 15 der wet van 20 Juli 1870 (*Staatsblad* n°. 131), tot regeling van het veeartsenijkundig Staatstoezicht en de veeartsenijkundige politie, aangevuld bij de wet van 1 Augustus 1880 (*Staatsblad* n°. 123) en gewijzigd bij de wetten van 15 April 1886 (*Staatsblad* n°. 64), 15 April 1896 (*Staatsblad* n°. 68), 21 Juni 1901 (*Staatsblad* n°. 157) en 3 Februari 1902 (*Staatsblad* n°. 14);

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. **1.** De in en doorvoer van hout, hetwelk gediend heeft voor stalling van vee, is verboden uit landen of streken, door Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid aan te wijzen.

2. De aanwijzingen worden door plaatsing in de *Nederlandsche Staatscourant* ter algemeene kennis gebracht; intrekking of verandering der aanwijzingen geschiedt op gelijke wijze.

3. De aanwijzingen kunnen tevens voorschriften behelzen omtrent uitzonderingen, welke op het uitgevaardigde verbod zullen worden toegelaten.

Onze Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden

geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

Het Loo, den 3den Mei 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(*get.*) DE MAREZ OYENS.

(*Uitgeg.* 12 *Mei* 1905.)

—

3 *Mei* 1905. BESLUIT, houdende ontheffing van den werkelijken dienst van een voor den dienst door den Militieraad aangewezen loteling, op grond dat, wanneer het rechtsvermoeden van het overlijden van een zijner broeders, vroeger ware uitgesproken, hij recht op vrijstelling zou hebben gehad ingevolge art. 47, in verband met art. 46, der Militiewet 1901.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 19 April 1905, n°. 599 M., afdeeling Militie en Schutterijen, en van Onzen Minister van Staat, Minister van Oorlog, van 28 April daaraanvolgende, VIIde afdeeling, n°. 15, betreffende een verzoek van JACOBUS JOHANNES DE JONG, te Middelburg, loteling voor de lichting van 1905 uit genoemde gemeente, om ontheffing van den werkelijken dienst bij de militie;

Overwegende:

dat adressant op het tijdstip, bedoeld in de eerste zinsnede van art. 52 der Militiewet 1901, voor de toepassing van art. 46 dier wet geacht moest worden te zijn de jongste van een gezin van vijf zonen, van welke de oudste op 13 Mei 1883 wegens volbrachten militiedienst-tijd bij de zeemilitie uit den dienst is ontslagen, de tweede van den dienst bij de militie is vrijgesteld wegens broederdienst, de derde wegens lichaamsgebreken werd vrijgesteld, terwijl ook tot het gezin heeft behoord een zoon, die als loteling bij de zeemilitie ingelijfd gedurende zijn diensttijd is overleden, zoodat requestrant geen aanspraak kon maken op vrijstelling van militiedienst wegens broederdienst;

dat echter bij vonnis der arrondissementsrechtbank te Middelburg, van 15 Maart 1905 is verklaard, dat er rechtsvermoeden bestaat van het overlijden van den tweeden zoon sedert 31 Januari 1899;

dat, ware dit rechtsvermoeden eerder uitgesproken, adressant op het tijdstip, waarop hij zijne belangen bij den militieraad moest doen gelden, recht zou hebben gehad op vrijstelling van militiedienst op grond van de eerste zinsnede van art. 47, in verband met art. 46 van vorengenoemde wet;

dat het onder deze omstandigheden niet billijk zou zijn adressant tot werkelijken dienst bij de militie te verplichten;

Gezien de derde zinsnede van art. 113 der Militiewet 1901 (*Staatsblad* n°. 212 van 1901, n°. 293 van 1903);

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. aan den loteling JACOBUS JOHANNES DE JONG, voornoemd, ontheffing van den werkelijken dienst bij de militie voor zijn geheelen diensttijd te verleenen;

2°. te bepalen, dat die loteling niet in persoon aan de militaire autoriteit zal worden afgeleverd, maar dat zijne inlijving zal geschieden enkel op overgifte van een uittreksel uit den staat model n°. 14, voorgeschreven bij art. 61 van Ons besluit van 2 December 1901 (*Staatsblad* n°. 280), aangevuld en gewijzigd bij Ons besluit van 17 October 1904 (*Staatsblad* n°. 284).

Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Oorlog zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in de *Nederlandsche Staatscourant* zal worden geplaatst.

Het Loo, den 3den Mei 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) KUYPER.

De Minister van Staat, Minister van Oorlog,

(*get.*) J. W. BERGANSIUS.

—

4 *Mei* 1905. BESLUIT, tot vernietiging van het besluit van den raad der gemeente *St. Laurens* van 28 Januari 1905 tot vaststelling van eene verordening op het sluiten der vergunningslocaliteiten in die gemeente. S. 133.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 4 April 1905, n°. 2955, afdeeling Binnenlandsch Bestuur, betreffende het besluit van den raad der gemeente *St. Laurens* van 28 Januari 1905 tot vaststelling van eene verordening op het sluiten der vergunningslocaliteiten in die gemeente;

Overwegende, dat voormelde ver[illegible] voorschrijft, dat de voor het [illegible] gankelijke localiteiten, waarvoor [illegible] voor den verkoop van sterken drank in het klein is verleend, moeten gesloten zijn iederen Zondag gedurende den geheelen dag;

dat deze verordening is vastgesteld op grond

van art. 7, 1ste lid, 4°., van de Drankwet (*Staatsblad* 1904, n°. 235);

dat deze bepaling den raad de bevoegdheid geeft, om dagen te bepalen, waarop wegens omstandigheden op grond van welke misbruik van sterken drank te vreezen is, in de gemeente of in bepaalde wijken of buurten voor het publiek toegankelijke localiteiten, waarvoor vergunning is verleend, gesloten moeten zijn, hetzij gedurende den geheelen dag, hetzij gedurende bepaalde uren;

dat niet is gebleken en ook niet door den gemeenteraad van *St. Laurens* is gesteld, dat bepaaldelijk op de Zondagen in die gemeente omstandigheden zich plegen voor te doen, op grond waarvan misbruik van sterken drank te vreezen is;

dat bij voormelde bepaling van de Drankwet, ook blijkens de geschiedenis van haar totstand-koming, alleen beoogd worden dagen, waarop een bepaalde omstandigheid zich voordoet, die blijkens de ervaring aanleiding kan geven tot misbruik van sterken drank, weshalve de toepassing van die bepaling buiten de woorden en de bedoeling van de wet zou worden uitgebreid, indien zij ook geschiedde ten aanzien van wekelijks terugkeerende dagen, op welke geen bepaalde omstandigheden zich plegen voor te doen, op grond waarvan misbruik van sterken drank te vreezen is;

dat geene andere bepaling van de Drankwet den gemeenteraad de bevoegdheid geeft tot het maken van eene verordening als de voormelde; dat die bevoegdheid veeleer is uitgesloten door de bepaling van art. 7, 1ste lid, 3°., van die wet, welke den raad slechts de bevoegdheid geeft, om uren te bepalen, gedurende welke voor het publiek toegankelijke localiteiten, waarvoor vergunning is verleend, gesloten moeten zijn, met dien verstande dat voor verschillende dagen verschillende uren kunnen worden bepaald;

dat mitsdien voormelde verordening in strijd is met de wet;

Gelet op artikel 153 der Gemeentewet;

De Raad van State gehoord (advies van 18 April 1905, n°. 18);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 1 Mei 1905, n°. 4089, afd. Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het besluit van den raad der gemeente *St. Laurens* van 28 Januari 1905, tot vaststelling eener verordening op het sluiten der vergunningslocaliteiten in die gemeente, te vernietigen wegens strijd met de wet.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

Het Loo, den 4den Mei 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) KUYPER.

(*Uitgeg.* 18 *Mei* 1905.)

—

4 *Mei* 1905. BESLUIT, tot vernietiging van het besluit van den Raad der gemeente *Kruiningen* van 6 Januari 1904 tot benoeming van de leden der commissie tot wering van schoolverzuim voor het dorp. S. 134.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 24 Maart 1905, n°. 1757[a], afdeeling Onderwijs, tot vernietiging van het besluit van den Raad der gemeente *Kruiningen* van 6 Januari 1904 tot benoeming van de leden der commissie tot wering van schoolverzuim voor het dorp;

Overwegende:

dat bij genoemd besluit — nadat door den Raad in dezelfde vergadering het aantal leden van voormelde commissie was bepaald op zeven — tot leden der commissie zijn benoemd:

J. KOSTENSE, J. VAN DIJKE en M. C. BOUWENS, uit de eerste der categorieën, genoemd in het tweede lid van artikel 22 der Leerplichtwet,

A. VISSER en A. J. WEBER, uit de tweede dier categorieën,

D. DUINDAM en G. L. VAN 'T HOFF uit de vierde dier categorieën;

dat derhalve de derde categorie van personen, in het tweede lid van artikel 22 der Leerplichtwet genoemd, in de commissie niet vertegenwoordigd werd;

dat, in verband met het bedanken van het lid G. L. VAN 'T HOFF, bij raadsbesluit van 27 April 1904 het aantal leden der commissie werd bepaald op zes, welk aantal bij het raadsbesluit van 13 Juni 1904 is gehandhaafd;

dat uit mededeelingen van burgemeester en wethouders der gemeente gebleken is, dat het hoofd of de meerderjarige onderwijzeres der bijzondere lagere school aldaar niet tot lid der commissie is benoemd geweest; en dat den gemeenteraad, toen hij tot de benoeming van de leden der commissie overging, niet gebleken was, dat deze personen voor het lidmaatschap niet in aanmerking wenschten te komen;

Overwegende, dat ingevolge het bepaalde in het derde lid van artikel 22 der Leerplichtwet in elke commissie tot wering van schoolverzuim zooveel mogelijk alle vier in het tweede lid aangegeven categorieën van personen moeten zijn vertegenwoordigd;

dat, waar het aantal leden der commissie tot wering van schoolverzuim te *Kruiningen* voor het dorp sedert 6 Januari 1904 op zeven en sedert 27 April 1904 op zes leden was bepaald, en van de zijde van de meerderjarige onderwijzers der bijzondere lagere school in de gemeente niet gebleken was van ongeneigdheid, om in de commissie plaats te nemen, het voormelde raadsbesluit van 6 Januari 1904 tot benoeming van de leden der commissie in strijd is met de wet;

Gelet op artikel 22 der Leerplichtwet;

Gezien de artikelen 153 en 158 der wet van 29 Juni 1851 (*Staatsblad* n°. 85);

Den Raad van State gehoord (advies van 18 April 1905, n°. 24);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 1 Mei 1905, n°. 2973, afdeeling Onderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan:

bovenvermeld besluit van den Raad der gemeente *Kruiningen* van 6 Januari 1904 tot benoeming van de leden der commissie tot wering van schoolverzuim voor het dorp wegens strijd met de wet te vernietigen.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

Het Loo, den 4den Mei 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) KUYPER.

(*Uitgeg.* 18 *Mei* 1905.)

—

4 *Mei* 1905. BESLUIT, houdende vaststelling van het bijzonder recht, te heffen van suiker herkomstig uit landen die premiën op de productie of den uitvoer daarvan verleenen. S. 135.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën, van 29 April 1905, n°. 60, Invoerrechten en Accijnzen;

Gelet op artikel 4 der overeenkomst betreffende de suikerbelasting, goedgekeurd bij de wet van 12 Januari 1903 (*Staatsblad* n°. 18);

Gezien de mededeelingen van de Belgische Regeering van 27 Juni 1903 en 25 November 1903, nopens het bedrag van het bijzonder recht, dat volgens de schatting der Permanente Commissie, ingesteld bij artikel 7 der voormelde overeenkomst, van de gepremiëerde suikers moet worden geheven;

Gezien artikel XVI der wet van 24 Juli 1903 (*Staatsblad* n°. 248), alsmede Onze besluiten van 22 Augustus 1903 (*Staatsblad* n°. 259) en 22 September 1904 (*Staatsblad* n°. 225);

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1. De uit de hieronder genoemde landen herkomstige suiker, welke het Rijk wordt ingevoerd of uit de entrepots ten invoer wordt aangegeven, zal, per 100 kilogram, aan het daarnaast vermelde bijzonder invoerrecht onderworpen zijn.

Spanje: alle suiker	*f* 12.96
Canada: geraffineerde suiker . .	„ 1.74
De Staten, die te zamen vormen de Zuid-Afrikaansche tolunie (Kaapkolonie Natal, Transvaal, Oranjerivierkolonie, Zuid-Rhodesia, Basutoland en *Buchuanaland*):	
ruwe suiker	„ 0.98
geraffineerde suiker	„ 1.87
De Australische Bond:	
ruwe suiker	„ 0.45
geraffineerde	„ 2.70

2. Dit besluit treedt terstond in werking.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst.

Het Loo, den 4den Mei 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Financiën,

(*get.*) HARTE V. TECKLENBURG.

(*Uitgeg.* 9 *Mei* 1905.)

—

5 *Mei* 1905. BESLUIT, houdende beslissing dat uit art. 46 in verband met art. 114 der Militiewet, zooals dit laatste artikel luidt na de wijziging bij de wet van 5 December 1903 (*Staatsblad* n°. 293), volgt dat uitstel van eerste oefening genoten door den broeder in aanmerking komt voor de vrijstelling wegens broederdienst.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door M. J. F. VINTGES te 's Gravenhage, vader van JOHAN WILLEM MARIE VINTGES, loteling voor de lichting der nationale militie van 1905 uit genoemde gemeente, tegen de uitspraak van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland dd. 20 Februari 1905, n°. 55, omtrent de medelotelingen R. A. P. VAN DE LOO,

K. G. VAN LEIJDEN en E. V. VAN LEIJDEN gedaan;

Den Raad van State, afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 12 April 1905, n°. 58;

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 2 Mei 1905, n°. 722 M., afd. M. en S.;

Overwegende: dat nadat de Militieraad de lotelingen R. A. P. VAN DE LOO, K. G. VAN LEIJDEN en E. V. VAN LEIJDEN van den dienst had vrijgesteld, M. J. F. VINTGES, vader van den loteling J. W. M. VINTGES, tegen die uitspraak bezwaren heeft ingebracht bij Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland die op 20 Februari 1905 met handhaving van de bestreden uitspraken van den Militieraad de daartegen ingebrachte bezwaren hebben ongegrond verklaard; dat Gedeputeerde Staten daarbij hebben overwogen: dat de broeders K. G. VAN LEIJDEN en E. V. VAN LEIJDEN in hetzelfde jaar geboren zijn; dat, toen deze lotelingen niet in de zitting van den Militieraad verschenen waren en er dus geen sprake kon zijn van eene overeenkomst, waarbij die broeders onderling anders waren overeengekomen (waarvan ook voor 't overige niet bleek) de Militieraad K. G. VAN LEIJDEN als trekker van het laagste nummer voor den dienst heeft aangewezen, waarna E. V. VAN LEIJDEN, houder van het hoogste nummer, werd vrijgesteld;

dat reclamant meent, dat het voorschrift van art. 47, 4e lid, alleen doelt op het geval dat vrijstelling *wegens broederdienst* verleend moet worden, waarvan hier geen sprake is, daarbij aanvoerende, dat door het *niet* verschijnen voor den Militieraad van den loteling, aan wien het laagste nummer is ten deel gevallen, het geval zich kan voordoen, dat de houder van dat nummer bij de inlijving ongeschikt wordt bevonden, met dit gevolg dat beide lotelingen, zeer zeker in strijd met de 1e alinea van artikel 50, aan den Militiedienst worden onttrokken; dat die meening echter onjuist is; dat toch in artikel 50 der Militiewet, zooals dit gewijzigd is bij de wet van 5 December 1903 (*Staatsblad* n°. 293) — welk artikel handelt over het geval dat twee of meer in hetzelfde jaar geboren broeders tot den dienst moeten worden aangewezen, terwijl geen aanspraak kan worden gemaakt op vrijstelling wegens broederdienst — aan het slot toepasselijk wordt verklaard o. a. het bepaalde bij de 4e zinsnede van artikel 47; dat volgens laatstgenoemd voorschrift, tenzij zij onderling anders overeenkomen, de broeder die het laagste nummer heeft getrokken voor den dienst wordt aangewezen; dat de Militieraad, waar van geen onderlinge overeenkomst bleek, terecht den houder van het laagste nummer tot den dienst heeft aangewezen, zonder dat een geneeskundig onderzoek diens geschiktheid voor den dienst heeft aangetoond, welk onderzoek ingevolge artikel 47, lid 5, sub 2 alleen *moet* geschieden wanneer de onderlinge overeenkomst is aangegaan; dat volgens artikel 74, 3e der Militiewet, zooals dit werd vastgesteld bij de wet van 5 December 1903 (*Staatsblad* n°. 293) de in hetzelfde jaar geboren broeders, die tot den dienst moeten worden aangewezen, alleen dan verplicht zijn voor den Militieraad te verschijnen *wanneer zij de onderlinge overeenkomst hebben aangegaan*, maar niet, wanneer van deze bevoegdheid geen gebruik is gemaakt; voorts dat R. A. P. VAN DE LOO de tweede is uit een gezin van drie broeders, van welke de oudste op 18 Mei 1904 is ingedeeld bij het 4e Regiment Infanterie als loteling uit de gemeente 's Gravenhage, lichting 1904, en daarna op 19 Mei 1904 met verlof huiswaarts gezonden tot 18 Mei 1905, daar hem een jaar uitstel van eerste oefening was verleend zoodra hij bij de militie zou zijn ingedeeld en voor den dienst geschikt bevonden, terwijl de derde broeder den militieplichtigen leeftijd nog niet bereikt had; dat de Militieraad terecht R. A. P. VAN DE LOO op grond van den dienst des oudsten broeders heeft vrijgesteld; dat reclamant ten onrechte beweert, met een beroep op art. 114, dat een verleend uitstel niet als *dienst* kan worden beschouwd; dat toch in artikel 49 der Militiewet 1901, aanwijzende in welke gevallen militaire dienst *niet* als broederdienst in aanmerking komt, sub 6°. wordt vermeld: „de dienst van den loteling die op het oogenblik dat de Militieraad omtrent zijnen broeder uitspraak doet, krachtens art. 113 *van den werkelijken dienst is ontheven*"; dat noch in dit artikel noch elders in de Militiewet een verleend uitstel in dit opzicht met ontheffing wordt gelijkgesteld, integendeel uit artikel 99 lid 3, der Militiewet, zooals dit is vastgesteld bij de wet van 5 December 1903 (*Staatsblad* n°. 293) blijkt, dat de daarbedoelde jongere broeder ontslag uit den dienst kan krijgen, ook indien de oudere in het genot van uitstel is; dat weliswaar in art. 114 der Militiewet 1901 aan het slot aanvankelijk een voorschrift van die strekking voorkwam (alinea 4), doch dat die alinea met de laatste alinea van dat artikel volgens welke de jongere broeder die alleen tengevolge van het verleend uitstel niet was vrijgesteld wegens broeder-

dienst onder zekere voorwaarden recht op ontslag uit den dienst kreeg, is vervallen door het in werking treden der wet van 5 December 1903 (*Staatsblad* n°. 293); dat deze weglating blijkens de Memorie van Toelichting der genoemde wijzigingswet geschiedde opdat voortaan „de dienst van den loteling, die in het genot is van uitstel, voor zooveel betreft het daaraan ontleenen van het recht van vrijstelling wegens broederdienst, wordt gelijkgesteld met den dienst van den loteling, voor wien op den gewonen voet de eerste oefening aanvangt"; dat dus volgens de klaarblijkelijke bedoeling des wetgevers ook de dienst van hem die in het genot is van uitstel van eerste oefening, aanspraak geeft op vrijstelling wegens broederdienst; dat bovendien op hem die in het genot van uitstel is volgens artikel 114, lid 3, der wet, al de regelen die in het algemeen voor verlofgangers gesteld zijn, met uitzondering van het jaarlijksch onderzoek voor den militiecommissaris, toepasselijk zijn;

dat M. J. F. VINTGES van de uitspraak van Gedeputeerde Staten bij Ons in beroep is gekomen, daarbij aanvoerende, wat de broeders VAN LEIJDEN betreft, dat Gedeputeerde Staten zijns inziens ten onrechte slechts een gedeelte van het bepaalde bij artikel 47, 4° der Militiewet van toepassing verklaren, terwijl artikel 50 dier wet artikel 47, 4° *in zijn geheel* van toepassing verklaart; dat hij tevergeefs in de wet zoekt naar eene bepaling, hoe gehandeld moet worden met twee of meer in hetzelfde jaar geboren broeders, aan één van wie niet vrijstelling wegens broederdienst kan worden verleend; dat naar zijne meening hier aan eene leemte in de wet moet worden gedacht en dat op grond daarvan tot de aanwijzing van het laagste nummer eerst had behooren te worden overgegaan nadat de houder daarvan geneeskundig was onderzocht en voor den dienst geschikt bevonden; terwijl bij ongeschiktbevinding het hoogste nummer had behooren aangewezen te worden; voorts wat den loteling R. A. P. VAN DE LOO betreft, verwijzende naar zijn adres aan Gedeputeerde Staten;

eindelijk Ons verzoekende de uitspraak van Gedeputeerde Staten te vernietigen en

1° alsnog een nader geneeskundig onderzoek te bevelen naar de al- of niet-geschiktheid voor den dienst van K. G. VAN LEIJDEN en bij diens ongeschiktverklaring tot den dienst aan te wijzen diens broeder E. V. VAN LEIJDEN;

2° R. A. P. VAN DE LOO alsnog voor den dienst aan te wijzen;

Overwegende: dat wat de uitspraak betreft omtrent de lotelingen K. G. en E. V. VAN LEIJDEN gedaan, volgens artikel 50 der Militiewet, zooals dit is gewijzigd bij de wet van 5 December 1903 (*Staatsblad* n°. 293) — indien twee in hetzelfde jaar geboren broeders tot den dienst moeten worden aangewezen, artikel 47, 4° lid van toepassing is, hetwelk bepaalt, dat hij die het laagste nummer heeft getrokken voor den dienst wordt aangewezen, tenzij de broeders anders overeenkomen;

dat van dusdanige overeenkomst hier niet gebleken is;

dat de Militieraad dus terecht K. G. VAN LEIJDEN als trekker van het laagste nummer voor den dienst heeft aangewezen en E. V. VAN LEIJDEN heeft vrijgesteld en Gedeputeerde Staten terecht in dezen de uitspraak van den Militieraad hebben gehandhaafd;

dat, wat de vrijstelling van R. A. P. VAN DE LOO aangaat, volgens artikel 46 der wet betrekkelijk de Nationale Militie vrijstelling van den dienst verleend wordt aan den loteling wiens wettige broeder bij de militie dient;

dat artikel 114 dier wet oorspronkelijk bepaalde, dat voor de toepassing van genoemd artikel 46 zij, aan wie uitstel van eerste oefening verleend is, gedurende dat uitstel gelijkgesteld worden met hen die verkeeren in het geval, omschreven in het laatste nummer van artikel 49 wier dienst niet als broederdienst in aanmerking komt;

dat echter de wet van 5 December 1903 (*Staatsblad* n°. 293) die bepaling heeft doen vervallen, waarvan — gelijk in de Memorie van Toelichting werd verklaard — het gevolg zou zijn, dat de dienst van den loteling, die in het genot is van uitstel, voor zooveel betreft het daaraan ontleenen van het recht van vrijstelling wegens broederdienst wordt gelijkgesteld met den dienst van den loteling voor wien op den gewonen voet de eerste oefening aanvangt;

dat nu wel appellant beweert, dat hij die uitstel van eerste oefening geniet geacht moet worden niet te dienen, maar dat die opvatting onjuist is, gelijk op goede gronden door Gedeputeerde Staten is overwogen;

dat aan R. A. P. VAN DE LOO dus terecht op grond van broederdienst vrijstelling van militiedienst is verleend;

Gezien de wet betrekkelijk de Nationale Militie;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met handhaving van de bestreden uitspraak het daartegen ingestelde beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast enz. (W. v. B. A.)

6 *Mei* 1905. BESLUIT tot nadere wijziging van het Koninklijk besluit van 15 October 1885 (*Staatsblad* n°. 187) houdende vaststelling van voorschriften omtrent het vervoer, den in-, uit- en doorvoer, verkoop en opslag van buskruit en andere ontplofbare stoffen, zooals het is gewijzigd bij het Koninklijk besluit van 10 October 1894 (*Staatsblad* n°. 162), het Koninklijk besluit van 26 September 1896 (*Staatsblad* n°. 159) en het Koninklijk besluit van 15 Juni 1900 *Staatsblad* n°. 107). S. 136.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het wenschelijk is eenige bepalingen van het Koninklijk besluit van 15 October 1885 (*Staatsblad* n°. 187), houdende vaststelling van voorschriften omtrent het vervoer, den in-, uit- en doorvoer, verkoop en opslag van buskruit en andere ontplofbare stoffen, zooals het is gewijzigd bij het Koninklijk besluit van 10 October 1894 (*Staatsblad* n°. 162), het Koninklijk besluit van 26 September 1896 (*Staatsblad* n°. 159) en het Koninklijk besluit van 15 Juni 1900 (*Staatsblad* n°. 107) te herzien;

Op de voordracht van Onze Ministers van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 17 December 1904, L^a. E., afdeeling Handel en Nijverheid, van Justitie van 20 December 1904, 2^e afdeeling A n°. 161, van Staat, Minister van Oorlog, van 30 December 1904, IVde afdeeling, n°. 50, van Marine van 3 Januari 1905, Bureau D, n°. 2, van Financiën van 10 Januari 1905, afdeeling Invoerrechten en Accijnzen, n°. 75;

Gelet op artikel 1 der wet van 26 April 1884 (*Staatsblad* n°. 81);

Den Raad van State gehoord (advies van 7 Maart 1905, n°. 19);

Gezien de nadere voordracht van Onze voornoemde Ministers van 7 April 1905, L^a. U., Afdeeling Handel en Nijverheid, van 15 April 1905, 2de afdeeling A, n°. 322, van 20 April 1905, IVde afdeeling, n°. 107, van den 29sten April 1905, Bureau D., n°. 74, van 3 Mei 1905, n°. 116, Invoerrechten en Accijnzen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen als volgt:

Eenig artikel.

In het Koninklijk besluit van 15 October 1885 (*Staatsblad* n°. 187), zooals het is gewijzigd bij het Koninklijk besluit van 10 October 1894 (*Staatsblad* n°. 162), het Koninklijk besluit van 26 September 1896 (*Staatsblad* n°. 159) en het Koninklijk besluit van 15 Juni 1900 (*Staatsblad* n°. 107), worden de volgende wijzigingen gebracht:

I. De laatste zinsnede van het eerste lid van artikel 1 wordt gelezen als volgt:

„munitiën,

„vuurwerken en

„ontstekingsmiddelen,

„waarin buskruit, schietkatoen of andere ontplofbare preparaten voorkomen;"

II. Aan artikel 13 wordt een nieuw lid toegevoegd, luidende als volgt:

„Het in het vorige lid bepaalde betreffende „het watergehalte, is niet van toepassing op „schietkatoen, dat voor 's Rijks dienst benoo„digd is."

III. In de artikelen 43 en 55 wordt tusschen de woorden „buskruit" en „munitiën" ingelascht „ , schietkatoen,".

Onze Ministers van Waterstaat, Handel en Nijverheid, van Justitie, van Oorlog, van Marine en van Financiën zijn belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 6den Mei 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(*get.*) DE MAREZ OYENS.

De Minister van Justitie,

(*get.*) J. A. LOEFF.

De Minister van Staat, Minister van Oorlog,

(*get.*) J. W. BERGANSIUS.

De Minister van Marine,

(*get.*) ELLIS.

De Minister van Financiën,

(*get.*) HARTE V. TECKLENBURG.

(*Uitgeg.* 9 *Juni* 1905.)

—

6 *Mei* 1905. BESLUIT, houdende wijziging van de voorschriften omtrent het vaststellen van de herkomst van suiker. S. 137.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 6 April 1905, n°. 47, Invoerrechten en Accijnzen;

Gezien de overeenkomst betreffende de suikerbelasting, goedgekeurd bij de wet van 12 Januari 1903 (*Staatsblad* n°. 18), arlikel XVI der wet van 24 Juli 1903 (*Staatsblad* n°. 248), houdende nadere bepalingen betreffende den accijns op de suiker;

Herzien Ons besluit van 7 October 1903 (*Staatsblad* n°. 267);

Den Raad van State gehoord (advies van 18 April 1905, n°. 20);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 2 Mei 1905, n°. 42, Invoerrechten en Accijnzen;

Hebben besloten en besluiten:

Eenig artikel.

In Ons voormeld besluit van 7 October 1903 worden de volgende wijzigingen gebracht:

Artikel 1 van dat besluit wordt gelezen als volgt:

„Suiker, die het Rijk wordt ingevoerd of uit entrepôt ten invoer wordt aangegeven, moet vergezeld zijn van een bewijs van oorsprong."

Artikel 2 van dat besluit wordt gelezen als volgt:

„Geen bewijs wordt gevorderd voor suiker, die het Rijk wordt doorgevoerd, al of niet over entrepôt."

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 6den Mei 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Financiën,

(*get.*) HARTE VAN TECKLENBURG.

(*Uitgeg.* 19 *Mei* 1905.)

—

8 *Mei* 1905. BESLUIT tot vernietiging van het besluit van Gedeputeerde Staten van *Zeeland* van 10 Februari 1905, n°. 171, 3de afdeeling, waarbij aan J. HACKENBERG te *Middelburg* een bijzondere vergunning voor den kleinhandel in sterken drank is verleend. S. 138.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 27 Maart 1905, n°. 2606, Afdeeling Binnenlandsch Bestuur, betreffende het besluit van Gedeputeerde Staten van *Zeeland* van 10 Februari 1905, n°. 171, 3de afdeeling, waarbij aan J. HACKENBERG te *Middelburg* in hooger beroep vergunning is verleend voor den verkoop van sterken drank bij hoeveelheden van twee tot tien liter op de wijze, omschreven in art. 1, vierde lid, van de Drankwet (*Staatsblad* 1904, n°. 235), in het van het pakhuis „de Noordster" A, n°. 222 te *Middelburg* afgescheiden kantoorlokaal;

Overwegende, dat Gedeputeerde Staten van *Zeeland* voormelde vergunning hebben verleend op grond, dat wel is waar in de localiteit, waarvoor zij gevraagd werd en in het pakhuis, dat met die localiteit binnen's huis gemeenschap heeft, handel in wijnen wordt gedreven, dus een andere winkelnering wordt uitgeoefend, vermits het ten verkoop in voorraad hebben van goederen van welken aard ook onder andere winkelnering is te verstaan; maar dat rekening moet gehouden worden met het te kennen gegeven voornemen van adressant, om vóór 1 Mei 1905, tijdstip, waarop de hier bedoelde vergunning in werking zou treden, het kantoorlokaal af te scheiden van het verdere pakhuis, en in dat lokaal, zoo daarvoor vergunning tot drankverkoop wordt verleend, geene andere winkelnering uit te oefenen;

Overwegende, dat art. 63, derde lid, der Drankwet (*Staatsblad* 1904, n°. 235) in verband met art. 8, eerste lid, 15°., bepaalt, dat eene bijzondere vergunning wordt geweigerd o. m. wanneer zij wordt gevraagd voor eene localiteit, waarin eene andere winkelnering wordt uitgeoefend of die met zoodanige localiteit binnen's huis gemeenschap heeft;

dat volgens het tweede lid van n°. 15 van art. 8, eerste lid, dier wet ten aanzien van eene vergunning voor den verkoop van sterken drank in het klein voor gebruik elders dan ter plaatse van verkoop als andere winkelnering moet worden beschouwd de verkoop van anderen dan sterken drank voor gebruik ter plaatse van verkoop, in aansluiting waaraan art. 36, eerste lid 4°. belet, dat verkoop van anderen dan sterken drank voor gebruik ter plaatse van verkoop geschiedt in eene localiteit, waarvoor eene vergunning voor den verkoop van sterken drank in het klein voor gebruik elders dan ter plaatse van verkoop is verleend;

dat, waar de wet ten deze slechts deze beide vormen van drankhandel tegenover elkander als andere winkelnering beschouwt — hetgeen blijkens de geschiedenis der totstandkoming van art. 36 is geschied om tegen te gaan den verkoop van sterken drank voor gebruik ter plaatse in strijd met de wet door hem, die eene vergunning heeft voor den verkoop van dien drank voor gebruik elders — de woorden noch de geest der wet vorderen, dat die onvereenigbaarheid ten aanzien van eene vergunning voor den verkoop van sterken drank in het klein voor gebruik elders dan ter plaatse van verkoop wordt uitgebreid tot andere vormen van verkoop van anderen dan sterken drank;

dat art. 63, 9de lid, van voormelde wet bepaalt, dat een bijzondere vergunning wordt

gelijkgesteld met eene vergunning voor den verkoop van sterken drank in het klein voor gebruik elders dan ter plaatse van verkoop, voor de toepassing o. m. van art. 8 nº. 15, tweede lid, dier wet;

dat mitsdien ten aanzien van eene bijzondere vergunning de verkoop van anderen dan sterken drank niet voor gebruik ter plaatse van verkoop niet is te beschouwen als andere winkelnering;

dat dus aan J. HACKENBERG een bijzondere vergunning in strijd met de wet is verleend onder het voorbehoud, dat het kantoorlokaal zou worden afgescheiden van het verdere pakhuis, en daarin geen wijnhandel zou worden gedreven;

Gelet op art. 166 der Provinciale wet;

Gehoord den Raad van State (advies van 25 April 1905, nº. 23);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 4 Mei 1905, nº. 4287, afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het besluit van Gedeputeerde Staten van *Zeeland* van 10 Februari 1905, nº. 171, 3de afdeeling, waarbij aan J. HACKENBERG te *Middelburg* eene bijzondere vergunning voor den kleinhandel in sterken drank is verleend, te vernietigen wegens strijd met de wet.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden,

Het Loo, den 8sten Mei 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) KUYPER.

(*Uitgeg.* 18 *Mei* 1905.)

—

9 *Mei* 1905. MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Gedeputeerde Staten van de provinciën, betreffende over te leggen staten van dienst- en bewijsstukken, bij aanvragen om pensioen door burgerlijke ambtenaren.

De Pensioenraad voor de burgerlijke ambtenaren deelt mij mede, dat het meermalen is voorgekomen dat bij de aanvragen om pensioen van burgerlijke ambtenaren geen staat van dienst en evenmin alle bewijsstukken van diensten, die in aanmerking komen voor vergelding met pensioen, worden overgelegd.

Als een gevolg hiervan werden dan door belanghebbenden, nadat zij in kennis waren gesteld met het door hun college aan de Koningin uitgebracht advies omtrent het hun toe te kennen pensioen, nadere bewijsstukken van door hen bewezen diensten ingezonden, met verzoek ook die diensten bij de berekening van het pensioen in aanmerking te doen nemen. Zelfs heeft zich meer dan eens het geval voorgedaan dat dergelijke verzoeken werden ingediend nadat de Koninklijke beslissing was gevallen, waardoor dan een ander advies door den Raad moest worden uitgebracht en een Koninklijk besluit worden uitgelokt tot herziening van het pensioen.

Ter voorkoming van deze onregelmatigheid heb ik de eer U te verzoeken te bevorderen, dat door het onderwijzend personeel van gymnasia en van burger dag- en avondscholen in Uwe provincie, tot wier oprichting en instandhouding de gemeenten verplicht zijn, bij hunne aanvrage om pensioen een ingevulden staat van dienst worde overgelegd volgens nevensgaand model.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

Voor den Minister,

De Secretaris-Generaal, (*get.*) DIJCKMEESTER.

STAAT VAN DIENST

van (1) geboren te , den

Omschrijving van alle diensten als burgerlijk ambtenaar.	Tijdelijke diensten. (2) (3)	Kerkelijke of militaire diensten. (2)	Diensten bij het loodswezen, bij eene inrichting van 's Rijks zee- en landmacht en bij het koloniaal etablissement te Amsterdam. (2)	Betrekkingen in de koloniën en bezittingen van het Rijk in andere wereld-deelen en die, welke in Nederland ten laste van de koloniale geld-middelen zijn ingesteld. (2) (4)	Onbezoldigde burgerlijke betrekkingen. (2)	Diensten bij het hooger-, middelbaar- en lager onderwijs. (2)	Toelichtingen.

(1) Naam en voornamen voluit in te vullen.

(2) Indien geen diensten zijn bewezen vallende onder deze rubriek, dan is de belanghebbende gehouden in de kolom te vermelden het woord „*geene*".

(3) *Alle* tijdelijke diensten, op aanstelling bewezen, moeten worden opgegeven.
Zie ter toelichting artikel 9*bis* der Burgerlijke Pensioenwet, artikel 4 der bij de wet van 6 Juni 1900 (*Staatsblad* n°. 103) gewijzigde wet van 28 Juni 1898 (*Staatsblad* n°. 152) en artikel 2 der wet van 28 Mei 1901 (*Staatsblad* n°. 127).

(4) Uitgezonderd militaire diensten, welke alle, zoowel hier te lande als in de koloniën bewezen, in kolom 3 behooren te worden vermeld.

Naar waarheid opgemaakt

den

(*Handteekening.*)

10 *Mei* 1905. BESLUIT, houdende wijziging van het reglement voor de Koninklijke Militaire Academie.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Oorlog, en van Onzen Minister van Koloniën van 28 April 1905, IIde Afd., n°. 111 en van 6 Mei 1905, litt. *C*, 2de Bureau, n°. 14;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen, dat de in artikel 93 van het reglement voor de Koninklijke Militaire Academie — vastgesteld bij het Koninklijk besluit van 6 April 1895 (*Staatsblad* n°. 40) en laatstelijk gewijzigd bij het Koninklijk besluit van 24 Mei 1904 (*Staatsblad* n°. 111) — voorgeschreven coëfficiënten nader worden bepaald als is aangegeven op den bij dit besluit behoorenden staat.

Onze Ministers van Oorlog en van Koloniën zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit.

Het Loo, den 10 Mei 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Staat, Minister van Oorlog,
(*get.*) J. W. BERGANSIUS.
De Minister van Koloniën, (*get.*) IDENBURG.

Behoort bij het Koninklijk besluit van 10 Mei 1905, n°. 46.

STAAT, *aanwijzende de coëfficiënten bedoeld bij artikel* 93 *van het reglement voor de Koninklijke Militaire Academie.*

VAKKEN.	WAPENS.							
	I.	I¹.	C.	C¹.	A.	A¹.	G.	G¹.
Mechanica	—	—	—	—	1	1	1	1
Toegepaste Mechanica	—	—	—	—	—	—	1	1
Waarschijnlijkheidsrekening	—	—	—	—	½	½	—	—
Landmeten, waterpassen en geodesie	—	—	—	—	—	—	1	1
Maleische taal	—	1½	—	1	—	1	—	1
Land- en Volkenkunde van Nederlandsch-Indië	—	1	—	1	—	1	—	1
Militaire Aardrijkskunde	1	—	1	—	—	—	—	—
idem van Nederlandsch-Indië	—	1	—	—	—	—	—	—
Strategie en Krijgsgeschiedenis	1	—	1	—	1	—	1	—
Strategie en O.-I. Krijgsgeschiedenis	—	1	—	1	—	1	—	1
Taktiek	1½	1½	1½	1½	1	1	1	1
Oorlogsgebruiken	½	½	½	½	½	½	½	½
Militair Strafrecht	1	1	1	1	1	1	1	1
Artillerie-Wetenschap	1	1	1	1	1½	1½	1	1
Taktiek van den aanval en de verdediging van duurzame werken	—	—	—	—	1	1	1	1
Paardenkennis	—	—	1½	1½	1	1	—	—
Rij- en africhtingskunst	—	—	1½	1½	—	—	—	—
Pionier- en versterkingskunst	1	1	1	1	1	1	—	—
Versterkingskunst en Militaire Bouwkunde	—	—	—	—	—	—	1½	1½
Genieréglementen	—	—	—	—	—	—	1½	1½
Burgerlijke en Schoone Bouwkunde	—	—	—	—	—	—	1½	1½
Waterbouwkunde	—	—	—	—	—	—	1½	1½
Hydrographie van Nederland	—	—	—	—	—	—	1	—
Wetten en voorschriften betreffende de uitvoering van Geniewerken	—	—	—	—	—	—	½	½
Rechtlijnig- en topographisch teekenen	½	½	½	½	1	1	1½	1½
Dienst- en exercitiereglementen, benevens dienstvoorschriften	1½	1½	1½	1½	1½	1½	¾	¾
Militaire wetten	¼	—	¼	—	¼	—	¼	—
Militaire administratie	½	½	½	½	½	½	½	½
Dienstcorrespondentie	¼	¼	¼	¼	¼	¼	¼	¼
Exercitiën	1½	1½	1½	1½	1½	1½	1	1
Gymnastiek en Schermen	1½	1½	1½	1¼		1	1	1
Paardrijden	1	1	1½	1½	1	1	1	1

Ons bekend,

De Minister van Staat, Minister van Oorlog, (*get.*) J. W. BERGANSIUS.
De Minister van Koloniën, (*get.*) IDENBURG.

16 *Mei* 1905. BESLUIT, houdende beslissing dat het in art. 16 derde lid der wet van 10 April 1869 (*Staatsblad* n°. 65) genoemd beroep alleen toekomt aan hem, die het daar bedoelde verlof tot oprichting van een gebouw gevraagd heeft.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door burgemeester en wethouders van *Bergambacht* tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van *Zuid-Holland* dd. 5 December 1904, B, n°. 1066, (4de afd.) G. S., n°. 68, waarbij krachtens art. 16 alinea 3, der Begrafeniswet, aan E. LANGERAK te *Bergambacht*, verlof is verleend tot het oprichten van een woonhuis met schuur binnen een afstand van 50 M. van de algemeene begraafplaats aldaar;

Den Raad van State, afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 12 April 1905, n°. 41;

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 12 Mei 1905, n°. 4078, afd. B.B.;

Overwegende, dat Gedeputeerde Staten bij hun bovenvermeld besluit hebben overwogen, dat genoemde LANGERAK het door hem bedoeld woonhuis met schuur op een terrein — gelegen aan de zuidzijde van den weg, die loopt van de buurtschap *Bergstoep* naar het dorp *Bergambacht* onder *Bergambacht* en grenzende aan de algemeene begraafplaats aldaar, — wil doen bouwen op plm. 24 M. afstand van de uiterste grens dier begraafplaats; waartegen zooals uit de ambtsberichten blijkt geen bezwaren van hygienischen aard bestaan;

dat burgemeester en wethouders van *Bergambacht* van voorzegd besluit van Gedeputeerde Staten bij Ons in beroep zijn gekomen, daarbij aanvoerende, dat bij handhaving van dat besluit een eerste stap zou worden gedaan om de vrij en fraai met houtgewas omgeven liggende begraafplaats door huizen of schuren te omringen en te ontsieren; en dat al mogen in deze geen hygienische bezwaren bestaan, overwegende redenen, om van den bij art. 16, 3de lid, der begrafeniswet vastgestelden regel — dat binnen den afstand van 50 M. van eene begraafplaats geen gebouwen mogen worden opgericht — af te wijken, in casu ontbreken, overmits in de nabijheid, doch op grooteren afstand van de begraafplaats, genoegzaam terrein is te vinden, voor bouwen geschikt;

Overwegende, dat volgens het bepaalde aan het slot van het 3de lid van art. 16 der Begrafeniswet hooger beroep op Ons is toegelaten van de beschikking door Gedeputeerde Staten genomen op een verzoek om verlof tot het oprichten van gebouwen, welke minder dan 50 M. van een begraafplaats zullen zijn verwijderd;

dat ten aanzien dezer beschikking, als de betrokken partij, voorzeker alleen is aan te merken degene, die het volgens de wet door hem benoodigd verlof heeft verzocht, en dus van de daaromtrent door Gedeputeerde Staten gedane uitspraak, ook alleen door hem, het bij de wet toegekend hooger beroep op Ons zal kunnen worden ingesteld;

dat zulks te meer klemt, waar iedere aanwijzing in de wet ontbreekt, waaruit zou mogen worden afgeleid, dat de beschikking nog aan andere dan den verzoeker behoort te worden medegedeeld, en het toch niet is aan te nemen, dat de wet het beroep op Ons ook voor die anderen zou hebben opengesteld, zonder de noodige voorziening te treffen, welke het hun mogelijk zou maken den gestelden termijn van ééne maand behoorlijk in acht te nemen;

Gezien de Wet van 10 April 1869 (*Staatsblad* n°. 65);

Hebben goedgevonden en verstaan:

Burgemeester en wethouders van *Bergambacht* niet-ontvankelijk te verklaren in het door hen ingesteld beroep.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast enz. (W. v. B. A.)

—

17 *Mei* 1905. BESLUIT, houdende nadere bepalingen omtrent vrijdom van invoerrecht. S. 139.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën, van 7 Februari 1905, n°. 98, Invoerrechten en Accijnzen;

Gezien artikel 6, lr. *h* en artikel 7 der wet van 15 Augustus 1862 (*Staatsblad* n°. 170);

Den Raad van State gehoord (advies van 28 Maart 1905, n°. 25);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 12 Mei 1905, n°. 41, Invoerrechten en Accijnzen;

Hebben besloten en besluiten:

Eenig artikel.

Onze Minister van Financiën kan op verzoek van belanghebbenden toelaten, dat de vrijstelling bedoeld bij artikel 6, lr. *h* der voormelde wet van 15 Augustus 1862 (*Staatsblad* n°. 170), worde verleend door teruggaaf van het bij den invoer of bij den uitslag uit entrepôt betaalde invoerrecht, mits de goederen

binnen twaalf maanden na de betaling het Rijk weder zijn uitgevoerd, en de door dien Minister, tot verzekering van hunne eenzelvigheid gegeven voorschriften zijn opgevolgd.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 17den Mei 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Financiën,

(*get.*) HARTE V. TECKLENBURG.

(*Uitgeg.* 26 *Mei* 1905.)

—

17 *Mei* 1905. BESLUIT tot aanvulling van het Koninklijk besluit van 10 Augustus 1903 (*Staatsblad* n°. 253). S. 140.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën van 30 Maart 1905, Litt. D, n°. 25;

Den Raad van State gehoord (advies van 2 Mei 1905, n°. 25);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 12 Mei 1905, Litt. D, n°. 21;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Aan het eerste lid van artikel 3 van Ons besluit van 10 Augustus 1903, n°. 43 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 253, *Indisch Staatsblad* n°. 348), tot instelling in *Nederland* van het candidaat-ambtenaarschap voor den Indischen administratieven dienst en vaststelling van de voorwaarden van uitzending uit *Nederland* van candidaat Indische ambtenaren, wordt het volgende toegevoegd:

„In bijzondere gevallen kan door Onzen Minister van Koloniën aan hen, die geacht worden voldoende kennis te hebben verworven, vergund worden dat examen eerder af te leggen."

Onze Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

Het Loo, den 17den Mei 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, (*get.*) IDENBURG.

(*Uitgeg.* 30 *Mei* 1905.)

—

22 *Mei* 1905. WET tot wijziging en aanvulling der wet tot regeling van het hooger onderwijs. S. 141.

Bijl. Hand. 2e *Kamer*, 1902/03, n°. 135, 1—5; 1903/04, n°. 18, 1—16; 1904/05, n°. 114, 1—14.

Hand. id. 1903/04, *bladz.* 1272—1301, 1304—1321, 1324—1343, 1345—1400, 1402—1418, 1420—1433, 1436—1455, 1458—1475, 1478—1495, 1497—1517, 1519—1537, 1539—1557, 1560—1567, 1653; 1904/05, *bladz.* 1064—1130, 1277.

Hand. 1e *Kamer* 1903/04, *bladz.* 377—413, 436—447, 451—469, 475—491; 1904/05, *bladz.* 397—406, 416—426, 433—451, 465—471.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat wijziging en aanvulling der wet van 28 April 1876 (*Staatsblad* n°. 102), tot regeling van het hooger onderwijs, zooals die laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 9 Juli 1900 (*Staatsblad* n°. 113), wenschelijk is;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. De artikelen 4; 11, tweede en derde lid; 12, eerste lid; 13; 16, onder *i*, tweede lid; 35; 36; 37; 42, aanvang; 43, aanvang; 44; 49; 56, tweede lid; 59; 64, derde lid; 65; 67, eerste lid, eerste zinsnede; 74; 78, tweede lid; 92, laatste lid; 93; 95 en 106, derde lid, van de wet tot regeling van het hooger onderwijs worden gelezen als volgt:

Artikel 4. Openbaar hooger onderwijs wordt gegeven aan:

gymnasia;

hoogescholen;

universiteiten.

Artikel, 11, *tweede en derde lid.* Dit examen, voor zoover het mondeling is in het openbaar te houden, wordt afgenomen door leeraren van het gymnasium, onder toezicht van een of meer gecommitteerden, door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken aan te wijzen. Bij verschil van gevoelen tusschen de leeraren, die het examen hebben afgenomen, en den gecommitteerde of de gecommitteerden omtrent het verleenen van het getuigschrift, beslissen laatstgenoemden.

Het programma van dit examen, alsmede regelen voor de uitoefening van het toezicht van den gecommitteerde of de gecommitteerden, worden bij algemeenen maatregel van bestuur vastgesteld.

Artikel 12, *eerste lid.* Aan alle anderen dan de bij de artikelen 11 en 107*a* vermelde leerlingen, wordt eenmaal 's jaars gelegenheid gegeven, om door het met gunstig gevolg afleggen van gelijk examen, als in artikel 11 vermeld, bij eene door Ons te benoemen commissie, gelijk getuigschrift te verkrijgen.

Artikel 13. Zij, die het eindexamen van de hoogere burgerscholen met vijfjarigen cursus

met goed gevolg hebben afgelegd, worden bij het in artikel 12 omschreven examen alleen geëxamineerd in de vakken, waarin zij bij het door hen afgelegd examen niet zijn geëxamineerd.

Bij algemeenen maatregel van bestuur wordt bepaald, van welke vakken zij, die andere van Staatswege ingestelde en gedeeltelijk dezelfde vakken omvattende examens met goed gevolg hebben afgelegd, bij het in artikel 12 omschreven examen zullen zijn vrijgesteld.

Artikel 16, onder *i*, *tweede lid*. Tot het geven van dit onderwijs zijn ook benoembaar zij, die in het bezit zijn van een diploma, waaruit blijkt dat zij met gunstig gevolg een kerkelijk examen in de Hebreeuwsche taal hebben afgelegd, indien dit diploma hun recht geeft om hetzij als Bedienaar van den Godsdienst, hetzij als godsdienstleeraar op te treden. Hetzelfde geldt voor de Nederlandsch-Israëlietische en Portugeesch-Israëlietische godsdienstonderwijzers van den hoogsten en middelsten rang.

Artikel 35. Er zijn drie Rijks-universiteiten, gevestigd te *Leiden*, te *Utrecht* en te *Groningen*.

Er kan te *Amsterdam* eene gemeentelijke universiteit gevestigd zijn.

Artikel 36. De gemeentelijke universiteit te *Amsterdam* heeft ten aanzien van de door haar af te nemen examens en te verleenen doctorale graden gelijke rechten als de Rijks-universiteiten, mits zij voldoe aan al de eischen, krachtens de wet ten opzichte van den omvang van het onderwijs, de promotiën, de examens en de toelating daartoe voor de Rijks-universiteiten gesteld, en bovendien de aanstelling van de hoogleeraren aan Onze bekrachtiging worde onderworpen.

Artikel 37. De besluiten van den gemeenteraad betreffende de inrichting van de in het voorgaande artikel bedoelde universiteit worden aan Ons medegedeeld en niet ten uitvoer gelegd, vóór dat gebleken is, dat daartegen geene bedenking bestaat. Dit laatste wordt geacht het geval te zijn, indien binnen twee maanden na ontvangst van het besluit door Ons niet is beslist.

Artikel 42, *aanvang*. Aan elke universiteit wordt van Rijkswege onderwijs gegeven:

Artikel 43, *aanvang*. Aan ten minste éene universiteit wordt van Rijkswege bovendien onderwijs gegeven:

Artikel 44. Aan eene of meer der universiteiten kan, wanneer Wij het noodig oordeelen, van Rijkswege onderwijs worden gegeven in vakken, niet vermeld in de artikelen 42 en 43.

Artikel 49. Elk jaar worden, beurtelings aan iedere universiteit, tien prijsvragen uitgeschreven, twee in elke faculteit. Voor het meest voldoende antwoord van een der studeerenden aan eene Nederlandsche instelling van hooger onderwijs, dat de faculteit, die de vraag stelde, der bekroning waardig keurt, wordt een gouden eerepenning toegekend.

Artikel 56, *tweede lid*. Hoogleeraren, het lidmaatschap van eene der beide Kamers der Staten-Generaal aanvaardende, zijn gedurende dat lidmaatschap van rechtswege op non-activiteit en genieten de helft hunner jaarwedde als verlof-traktement.

Artikel 59. Buitengewone hoogleeraren en lectoren worden door Ons, curatoren en de faculteit gehoord, benoemd. Zij genieten eene jaarwedde uit 's Rijks kas.

Ontslag wordt niet verleend dan op eigen verzoek, of nadat curatoren zijn gehoord; dezen geven deswege, den belanghebbende gehoord of opgeroepen, hun advies.

Buitengewone hoogleeraren zijn leden der faculteit, waarbij zij zijn benoemd.

Waar in de artikelen 51, 52, 56, 57, 58 en 75 van *hoogleeraren* gesproken wordt, zijn hieronder *buitengewone hoogleeraren* niet begrepen.

Artikel 64, *derde lid*. De rector-magnificus gaat niet over tot inschrijving tenzij hem het bewijs is vertoond, dat de belanghebbende de gelden, bedoeld bij artikel 63 of 106, tweede lid, heeft betaald, òf tot de promotie is toegelaten, òf eene Rijksbeurs geniet, òf ter zake van het onderwijs der hoogleeraren en lectoren eene som van *f* 800 heeft betaald, òf door den rector-magnificus der technische hoogeschool voor volledig onderwijs is ingeschreven.

Artikel 65. Hij, die zonder daartoe gerechtigd te zijn, eens of meermalen het onderwijs aan eene Rijks-universiteit bijwoont, wordt gestraft met eene geldboete van ten hoogste *f* 250. Het strafbare feit wordt als overtreding beschouwd.

Artikel 67, *eerste lid*, *eerste zinsnede*. Hij, die tot de in artikel 84 bedoelde promotie is toegelaten; òf eene Rijksbeurs geniet; òf de *f* 800 of *f* 400, bedoeld aan het slot van artikel 64, heeft betaald; òf door den rector-magnificus der technische hoogeschool voor volledig onderwijs is ingeschreven, is van de betaling bij artikel 63 of 106 voorgeschreven, vrijgesteld.

Artikel 74. De gezamenlijke gewone hoogleeraren vormen den senaat der universiteit. Buitengewone alsmede eervol ontslagen hoogleeraren hebben in den senaat zitting met raadgevende stem.

De hoogleeraar, die het voorzitterschap bekleedt, draagt den titel van rector-magnificus. Hij wordt voor den duur van elk studiejaar

door Ons benoemd uit eene door den senaat opgemaakte voordracht van drie gewone hoogleeraren, waarbij de aftredende rector-magnificus buiten aanmerking blijft.

Artikel 78, *tweede lid.* De gewone hoogleeraren van iedere faculteit kiezen bij volstrekte meerderheid van stemmen uit hun midden een voorzitter en een secretaris, die na vier jaren aftreden. Zij zijn niet dadelijk weder benoembaar.

Artikel 92, *laatste lid.* De doctoren in de rechtswetenschap en zij, die tot de promotie ter verkrijging van dezen graad zijn toegelaten, zijn bevoegd middelbaar onderwijs te geven in de gronden van de gemeente-, provinciale- en staatsinrichting van Nederland.

Artikel 93. De doctoren in de staatswetenschap en zij, die tot de promotie ter verkrijging van dezen graad zijn toegelaten, zijn bevoegd middelbaar onderwijs te geven in de staathuishoudkunde, de statistiek, inzonderheid van Nederland en van zijne koloniën en bezittingen in andere werelddeelen, en in de gronden van de gemeente-, provinciale en staatsinrichting van Nederland.

Artikel 95. De doctoren in de wis- en sterrekunde en die in de wis- en natuurkunde en zij, die tot de promotie ter verkrijging van een dezer graden zijn toegelaten, hebben gelijke bevoegdheid als de bezitters der acte B, vermeld in de artikelen 70 en 71 der wet van 2 Mei 1863 (*Staatsblad* n°. 50).

De doctoren in de scheikunde en zij, die tot de promotie ter verkrijging van dezen graad zijn toegelaten, hebben gelijke bevoegdheid als de bezitters der acte B, vermeld in artikel 72 van genoemde wet.

De doctoren in de aard- en delfstofkunde en zij, die tot de promotie ter verkrijging van dezen graad zijn toegelaten, hebben gelijke bevoegdheid als de bezitters der acte A, vermeld in artikel 70 van genoemde wet.

De doctoren in de plant- en dierkunde en zij, die tot de promotie ter verkrijging van dezen graad zijn toegelaten, hebben gelijke bevoegdheid als de bezitters der acte A, vermeld in artikel 70 van genoemde wet.

Artikel 106, *derde lid.* Zij worden door den rector-magnificus ingeschreven, op de wijze in artikel 64 bepaald. Hij gaat hiertoe niet over dan nadat zij, of zijn zij minderjarig, hun vader of voogd, zich schriftelijk hebben verbonden tot betaling van *f* 200, ingeval de ingeschrevene tot eenig examen bij eene faculteit, die der godgeleerdheid uitgezonderd, of tot eenig examen bij eene afdeeling der technische hoogeschool, zal zijn toegelaten, en wel vóór het afleggen van dat examen. Bij gebreke dier inschrijving zijn zij niet gerechtigd tot den toegang hierboven vermeld.

Art. II. Artikel 9, vijfde lid, der wet tot regeling van het hooger onderwijs vervalt.

Art. III. Titel II, hoofdstuk II, der wet tot regeling van het hooger onderwijs vervalt en wordt vervangen door het volgende hoofdstuk:

HOOFDSTUK II.

VAN DE HOOGESCHOLEN.

Eerste afdeeling.

Algemeene bepaling.

Artikel 32. Er wordt van Rijkswege hooger technisch onderwijs gegeven aan eene technische hoogeschool.

Tweede afdeeling.

VAN DE TECHNISCHE HOOGESCHOOL.

§ 1. *Algemeene bepalingen.*

Artikel 32*a*. De polytechnische school te *Delft* wordt de technische hoogeschool.

Artikel 32*b*. De technische hoogeschool bevat de navolgende afdeelingen:

a. de afdeeling der algemeene wetenschappen;

b. de afdeeling der weg- en waterbouwkunde;

c. de afdeeling der bouwkunde;

d. de afdeeling der werktuigbouwkunde, scheepsbouwkunde en electrotechniek;

e. de afdeeling der scheikundige technologie en mijnbouwkunde.

Bij algemeenen maatregel van bestuur kan het aantal afdeelingen worden vermeerderd en kan elke afdeeling in onderafdeelingen worden verdeeld.

Artikel 32*c*. Voor zoover niet door deze wet bepaald, worden bij algemeenen maatregel van bestuur vastgesteld:

a. de inwendige inrichting van de technische hoogeschool;

b. het beheer door curatoren, en voor zooveel dit noodig zal blijken door rector-magnificus en assessoren, te voeren en de overige werkkring van die colleges;

c. het examen, bedoeld in artikel 82*f*, de voorwaarden voor de verleening van den doctorstitel, de wijze, omvang en duur van de examens en promotiën, de tijdstippen, waarop zij worden gehouden, en al wat verder daarop betrekking heeft.

§ 2. *Van het onderwijs.*

Artikel 32*d*. Aan de technische hoogeschool

wordt van Rijkswege onderwijs gegeven in de navolgende vakken:

a. de zuivere en toegepaste wiskunde;

b. de theoretische en toegepaste mechanica;

c. de theoretische en toegepaste natuurkunde;

d. de algemeene of physische scheikunde, de anorganische en organische scheikunde en hare toepassingen, de analytische scheikunde;

e. de theoretische en experimenteele hydraulica;

f. de waterbouwkunde;

g. de aanleg en exploitatie van wegen en brugbouw;

h. de architectuur;

i. de werktuigbouwkunde;

k. de scheepsbouwkunde;

l. de electrotechniek;

m. de mechanische en de scheikundige technologie;

n. de technische hygiëne;

o. de algemeene en toegepaste microbiologie;

p. de microscopische anatomie;

q. de delfstof- en aardkunde;

r. de mijnkunde, metallurgie en docimasie;

s. het landmeten, het waterpassen en de geodesie;

t. het meten en wegen in verband met den ijk;

u. de kennis en het onderzoek van bouwstoffen;

v. het technisch teekenen;

w. het handteekenen en boetseeren;

x. de decoratieve kunst;

ij. de kunstgeschiedenis;

z. de staathuishoudkunde;

aa. het staats-, administratief- en handelsrecht;

bb. de bedrijfsleer en het boekhouden;

cc. de aardrijkskunde;

dd. de algemeene en vaderlandsche geschiedenis;

ee. de cultuurgeschiedenis;

ff. de verbandleer.

Bovendien wordt de bewerking van hout en metalen practisch onderwezen en worden in de laboratoria en proefstations practische oefeningen gehouden.

Artikel 32*e*. Wanneer Wij het noodig oordeelen, kan van Rijkswege onderwijs worden gegeven in vakken, niet vermeld in artikel 32*d*.

§ 3. *Van de hulpmiddelen van het onderwijs, de prijsvragen en de beurzen.*

Artikel 33. Tot aanbouw, onderhoud en verbetering der gebouwen, voor het meubilair en tot aanvulling en uitbreiding der verzamelingen en hulpmiddelen voor het onderwijs worden jaarlijks de vereischte gelden van Rijkswege beschikbaar gesteld.

Het beheer en gebruik dier verzamelingen en hulpmiddelen wordt door Ons geregeld, curatoren gehoord.

Artikel 33*a*. Telken jare worden, beurtelings in iedere afdeeling, eene of meer prijsvragen uitgeschreven, het aantal te bepalen door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, curatoren gehoord.

Voor het meest voldoende antwoord van een der studeerenden aan eene Nederlandsche instelling van hooger onderwijs, dat de afdeeling, die de vraag stelde, der bekroning waardig keurt, wordt een gouden eerepenning toegekend.

Artikel 33*b*. Telken jare wordt een bedrag van ten hoogste *f* 10,000 van Rijkswege beschikbaar gesteld, ten einde daaruit, op voordracht van curatoren, aan een of meer gediplomeerden, die den doctoralen graad wenschen te verwerven, gelden voor het ondernemen van eene buitenlandsche studiereis te doen verstrekken en voor zooveel noodig aan onvermogende studenten van buitengewonen aanleg beurzen, ten bedrage van niet meer dan *f* 800, te doen toekennen.

§ 4. *Van de docenten en beambten.*

Artikel 33*c*. De hoogleeraren worden door Ons benoemd en ontslagen.

Voor elke te vervullen plaats wordt door curatoren eene met redenen omkleede aanbevelingslijst aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken aangeboden.

Bij deze aanbevelingslijst wordt het advies van rector-magnificus en assessoren en van de afdeeling, waarin de te benoemen hoogleeraar zal optreden, overgelegd.

Ontslag wordt niet verleend dan op eigen verzoek, of nadat curatoren zijn gehoord; dezen geven deswege, den belanghebbende gehoord of opgeroepen, hun advies.

Eervol ontslagen hoogleeraren behouden den titel van hoogleeraar.

Artikel 33*d*. De hoogleeraren genieten eene jaarwedde uit 's Rijks kas, waarvan het bedrag door Ons is vast te stellen.

Artikel 33*e*. Elk hoogleeraar wordt benoemd tot het onderwijs van bepaalde vakken, in zijne aanstelling uitgedrukt. Deze kunnen door Ons worden verminderd of gewijzigd.

Tegen zijnen wil kan een hoogleeraar niet met het onderwijs in andere vakken worden belast.

Artikel 33*f*. Het staat iederen hoogleeraar vrij om, met goedkeuring van curatoren, be-

halve de hem opgedragene, nog andere lessen te geven.

De besluiten van curatoren tot het verleenen of weigeren dier goedkeuring worden aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken medegedeeld en kunnen door Ons vernietigd worden.

Artikel 33*g*. Aan hoogleeraren kan met Onze goedkeuring worden toegestaan de hun opgedragen vakken van onderwijs met elkander te verwisselen.

Artikel 33*h*. De hoogleeraren bekleeden geene ambten of bedieningen dan met Onze toestemming.

Hoogleeraren, het lidmaatschap van eene der beide Kamers der Staten-Generaal aanvaardende, zijn gedurende dat lidmaatschap van rechtswege op non-activiteit en genieten de helft hunner jaarwedde als verlof-traktement.

Artikel 33*i*. Zonder schriftelijke vergunning van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken mogen de gewone hoogleeraren niet optreden als technisch adviseur of zich belasten met het ontwerpen, uitvoeren van of toezicht houden over werken.

Artikel 33*k*. Met het einde van het studiejaar, waarin een hoogleeraar den ouderdom van zeventig jaren bereikt, wordt hem ontslag verleend.

Op voorstel van de afdeeling kan aan den hoogleeraar wien op grond van het eerste lid van dit artikel ontslag is verleend, met goedkeuring van curatoren, worden toegestaan lessen te blijven geven in aan te wijzen vakken. Deze worden op de gewone wijze aangekondigd.

Voor de toepassing van artikel 32*d* tellen deze lessen niet mede.

Artikel 33*l*. Buitengewone hoogleeraren en lectoren worden door Ons, curatoren, den rector-magnificus en assessoren en de afdeeling gehoord, benoemd. Zij genieten eene jaarwedde uit 's Rijks kas.

Ontslag wordt niet verleend dan op eigen verzoek, of nadat curatoren zijn gehoord; dezen geven deswege, den belanghebbende gehoord of opgeroepen, hun advies.

Buitengewone hoogleeraren zijn leden van de afdeeling, waarbij zij zijn benoemd.

Waar in de artikelen 33*c*, 33*d*, 33*h*, 33*i* en 33*k* van *hoogleeraren* gesproken wordt, zijn hieronder *buitengewone hoogleeraren* niet begrepen.

Artikel 33*m*. Tot het geven van hooger onderwijs aan de technische hoogeschool kunnen privaatdocenten door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, curatoren gehoord, tot wederopzeggens worden toegelaten.

Van de inrichtingen, verzamelingen en hulpmiddelen voor het onderwijs kunnen curatoren, onder door hen te stellen voorwaarden, aan privaatdocenten het gebruik vergunnen.

Artikel 33*n*. Bij verhindering of ontstentenis van een hoogleeraar of lector, en in het geval, bedoeld in het tweede lid van artikel 33*h*, worden door Ons tijdelijke maatregelen tot voorziening bevolen, indien het belang van het onderwijs dit vordert.

Artikel 33*o*. De beambten worden benoemd en ontslagen door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, die bevoegd is deze taak, wat de lagere beambten betreft, op te dragen aan curatoren.

§ 5. *Van het bijwonen der lessen.*

Artikel 34. Ter zake van het onderwijs der hoogleeraren en lectoren is voor elk studiejaar door hem, die dit onderwijs eens of meermalen bijwoont, eene som verschuldigd van *f* 200, die in 's Rijks schatkist gestort wordt.

Terugbetaling dier gelden geschiedt uitsluitend, indien door overlijden vóór den aanvang der lessen van deze geen gebruik is gemaakt en alsdan op aanvrage der erfgenamen.

Behalve voormelde *f* 200 wordt ter zake van het onderwijs door hoogleeraren en lectoren geenerlei betaling gevorderd.

Artikel 34*a*. Het recht tot het bijwonen van het onderwijs wordt verkregen door inschrijving bij den rector-magnificus, behoudens het bepaalde bij artikel 34*c*.

De inschrijving geschiedt kosteloos; de rector-magnificus geeft daarvan een door hem onderteekend bewijs af in den vorm door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken te bepalen; zij geldt voor het studiejaar, waarin zij is geschied, en geeft voor dat jaar recht op toegang tot alle lessen alsmede tot alle inrichtingen en verzamelingen der hoogeschool, behoudens het bepaalde bij het tweede lid van de artikelen 33 en 34*s*.

De rector-magnificus gaat niet over tot de inschrijving tenzij hem het bewijs is vertoond, dat de belanghebbende de gelden, bedoeld bij artikel 34, heeft betaald, òf in het bezit is van een der in artikel 82*a* bedoelde diploma's, òf eene Rijksbeurs geniet, òf ter zake van het onderwijs der hoogleeraren en lectoren eene som van *f* 800 heeft betaald, òf door den rector-magnificus eener Rijks-universiteit voor volledig onderwijs is ingeschreven.

Artikel 34*b*. Hij, die zonder daartoe gerechtigd te zijn, eens of meermalen het onderwijs aan de hoogeschool bijwoont, wordt gestraft

met eene geldboete van ten hoogste *f* 250. Het strafbare feit wordt als overtreding beschouwd.

Artikel 34*c*. Onze Minister van Binnenlandsche Zaken; de daartoe door hem aan te wijzen personen; curatoren, hoogleeraren, lectoren, beambten der hoogeschool en de in artikel 33*m* bedoelde privaatdocenten zijn te allen tijde bevoegd alle lessen aan de technische hoogeschool bij te wonen.

Hoogleeraren en lectoren zijn, ieder voor zooveel hunne lessen betreft, bevoegd gedurende enkele uren aan personen, die niet volgens artikel 34*a* zijn ingeschreven, toegang tot hunne lessen te verleenen.

Artikel 34*d*. Hij die in het bezit is van een der in artikel 82*a* bedoelde diploma's; òf eene Rijksbeurs geniet; òf de *f* 800, bedoeld aan het slot van artikel 34*a*, heeft betaald; òf door den rector-magnificus eener Rijks-universiteit voor volledig onderwijs is ingeschreven, is van de betaling bij artikel 34 voorgeschreven vrijgesteld. Niettemin is hij na de bij artikel 34*a* bedoelde inschrijving gerechtigd tot toegang tot de inrichtingen en verzamelingen, bedoeld in het tweede lid van artikel 34*a*, onder het daarbij vermelde voorbehoud.

Aan hem, die slechts enkele lessen van hoogleeraren of lectoren wenscht te volgen, kan daartoe door curatoren telkens voor één studiejaar verlof worden verleend. In dat geval is ter zake van dit onderwijs verschuldigd voor lessen, die gegeven worden:

éénmaal per week, *f* 10;
tweemaal „ „ „ 20;
driemaal „ „ „ 30;
viermaal of meermalen per week, *f* 40.

Het tweede en derde lid van artikel 34 zijn op deze gelden van toepassing.

Het recht tot het bijwonen van dit onderwijs wordt verkregen door inschrijving bij den rector-magnificus, die daartoe niet overgaat tenzij hem het bewijs is vertoond, dat het bedoelde verlof van curatoren verkregen is en de voormelde gelden betaald zijn.

De rector-magnificus geeft van die inschrijving een door hem onderteekend bewijs af in den vorm door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken te bepalen.

Curatoren verstrekken hem op vertoon van dat bewijs eene verklaring tot welke der inrichtingen en verzamelingen in het eerste lid van dit artikel vermeld hij mag worden toegelaten, behoudens het bepaalde bij het tweede lid van de artikelen 33 en 34*s*.

§ 6. *Van het beheer en het toezicht.*

Artikel 34*e*. Aan de technische hoogeschool is een college van curatoren, bestaande uit drie of vijf leden. Zij worden door Ons benoemd en ontslagen.

Om de twee jaren treedt een hunner af; de aftredende is weder benoembaar.

Het college van curatoren stelt een huishoudelijk reglement voor zijne werkzaamheden vast en onderwerpt het aan de goedkeuring van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken.

Artikel 34*f*. Curatoren worden bijgestaan door een bezoldigden secretaris, die zijne vaste woonplaats heeft in de gemeente, waar de technische hoogeschool is gevestigd; hij wordt door Ons benoemd en ontslagen. Van de bepaling omtrent de woonplaats kan door Ons, curatoren gehoord, ontheffing worden verleend.

Curatoren zenden te zijner benoeming eene aanbevelingslijst van twee personen aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken.

De secretaris treedt om de vijf jaren af en is weder benoembaar.

Voor bureaukosten wordt hem een jaarlijksch abonnement toegestaan. Hij ontvangt vergoeding voor reis- en verblijfkosten.

Artikel 34*g*. Curatoren genieten geene jaarwedde. Zij ontvangen vergoeding voor reis- en verblijfkosten.

Artikel 34*h*. Curatoren waken voor de getrouwe naleving van deze wet en van alle krachtens haar uitgevaardigde verordeningen, voor zooveel de technische hoogeschool betreft.

Artikel 34*i*. Maken hoogleeraren, lectoren of beambten bij de technische hoogeschool zich aan plichtverzuim of wangedrag schuldig, dan nemen curatoren de vereischte maatregelen van spoedeischenden aard, waaronder schorsing ten hoogste voor zes weken, en doen aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken de noodige voorstellen, zelfs tot ontslag.

Artikel 34*k*. Curatoren doen jaarlijks vóór 1 November aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken een uitvoerig verslag van den staat der hoogeschool gedurende den afgeloopen cursus en zenden hem vóór 15 Juni eene begrooting der uitgaven voor het volgend burgerlijk jaar.

Artikel 34*l*. De gezamenlijke gewone hoogleeraren vormen den senaat der hoogeschool. Buitengewone alsmede eervol ontslagen hoogleeraren hebben in den senaat zitting met raadgevende stem. De senaat stelt een reglement vast voor zijne vergaderingen.

De hoogleeraar, die het voorzitterschap bekleedt, draagt den titel van rector-magnificus.

Hij wordt voor den duur van drie achtereenvolgende studiejaren door Ons benoemd

uit eene door den senaat opgemaakte voordracht van drie gewone hoogleeraren, waarbij de aftredende rector-magnificus buiten aanmerking blijft.

Artikel 34*m*. Bij den senaat is een secretaris.

Hij wordt door den senaat uit de gewone hoogleeraren benoemd voor den duur van drie achtereenvolgende studiejaren en treedt af op hetzelfde tijdstip als de rector-magnificus.

Artikel 34*n*. De rector-magnificus en de secretaris ontvangen ieder voor de waarneming van hunne betrekking eene toelage, door Ons te bepalen. Uit die van den secretaris worden tevens de bureaukosten bestreden.

Artikel 34*o*. De rector-magnificus wordt in zijne werkzaamheden bijgestaan door assessoren.

Assessoren zijn de voorzitters der afdeelingen.

Bij verhindering of ontstentenis van den rector-magnificus worden zijne werkzaamheden door den oudste in jaren der assessoren waargenomen. Bij verhindering of ontstentenis van den secretaris treedt zijn laatste aanwezige voorganger op.

Artikel 34*p*. De gewone hoogleeraren van iedere afdeeling kiezen bij volstrekte meerderheid van stemmen uit hun midden een voorzitter en een secretaris voor den duur van twee achtereenvolgende jaren. Na verloop van twee jaren, en vervolgens ieder jaar, treedt een van beiden af.

Artikel 34*q*. De senaat, de rector-magnificus en elk hoogleeraar in het bijzonder geven aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en aan curatoren alle noodige inlichtingen en berichten.

Artikel 34*r*. De handhaving der tucht onder de studenten is opgedragen aan den rector-magnificus.

Artikel 34*s*. Bij overtreding der tucht of bij wangedrag waarschuwt of berispt de rector-magnificus.

In buitengewone gevallen, ter beoordeeling van den senaat, alsmede indien een student, bij den rector-magnificus of bij den rector-magnificus en assessoren ontboden, moedwillig niet verschijnt, is de senaat bevoegd den overtreder den toegang tot de hoogeschool voor een tijdvak van ten minste een jaar en ten hoogste vijf jaren te ontzeggen.

Van de uitspraak des senaats kan door belanghebbenden bij Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken in hooger beroep worden gekomen.

Art. IV. Aan artikel 51 der wet tot regeling van het hooger onderwijs wordt als laatste lid toegevoegd:

Eervol ontslagen hoogleeraren behouden den titel van hoogleeraar.

Art. V. Aan artikel 58 der wet tot regeling van het hooger onderwijs wordt als laatste twee leden toegevoegd:

Op voorstel van de faculteit kan aan den hoogleeraar, wien op grond van het eerste lid van dit artikel ontslag is verleend, met goedkeuring van curatoren, worden toegestaan lessen te blijven geven in aan te wijzen vakken. Deze worden op de gewone wijze aangekondigd.

Voor de toepassing van de artikelen 42 en 43 tellen deze lessen niet mede.

Art. VI. Het opschrift van Titel II, hoofdstuk IV, der wet tot regeling van het hooger onderwijs wordt gelezen als volgt:

Van de wetenschappelijke graden, getuigschriften en diploma's.

Art. VII. Na het opschrift van Titel II, hoofdstuk IV, der wet tot regeling van het hooger onderwijs worden ingevoegd twaalf nieuwe artikelen 82*a*, 82*b*, 82*c*, 82*d*, 82*e*, 82*f*, 82*g*, 82*h*, 82*i*, 82*k*, 82*l* en 82*m*, luidende als volgt:

Artikel 82*a*. Aan de technische hoogeschool zijn de volgende diploma's verkrijgbaar:

1°. van civiel-ingenieur;
2°. van bouwkundig ingenieur of architect;
3°. van werktuigkundig ingenieur;
4°. van scheepsbouwkundig ingenieur;
5°. van electrotechnisch ingenieur;
6°. van scheikundig ingenieur of technoloog;
7°. van mijningenieur.

Aan hen, die in het bezit zijn van een of meer dezer diploma's, kan door den senaat en ten overstaan van dat lichaam of van eene commissie uit zijn midden na openbare verdediging van een proefschrift een doctoraat in de technische wetenschap worden verleend.

Artikel 82*b*. Alle examens aan de technische hoogeschool worden afgenomen door de afdeelingen, zoo noodig te dien einde aangevuld met een of meer hoogleeraren, tot eene andere afdeeling behoorende, en met een of meer deskundigen buiten de hoogeschool, door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken daartoe aan te wijzen.

De afdeeling vergadert tot het houden van examens met ten minste drie leden. Omtrent den uitslag van een afgelegd examen wordt bij meerderheid van stemmen beslist. Staken de stemmen, dan wordt de geëxamineerde beschouwd te zijn afgewezen.

De deskundigen buiten de hoogeschool genieten uit 's Rijks kas vergoeding voor reis- en verblijfkosten, benevens vacatiegelden.

Artikel 82*c*. Van het afleggen van de in het

vorige artikel bedoelde examens kan geheel of gedeeltelijk worden vrijgesteld de bezitter van een diploma of getuigschrift, afgegeven door buitenlandsche universitaire instellingen van onderwijs of onderzoek of door buitenlandsche technische hoogescholen, mits hij op het tijdstip, waarop het diploma of het getuigschrift werd verkregen, geen ingezetene van het Rijk was.

Van de voorwaarde, dat de bezitter van het diploma of getuigschrift op het tijdstip, waarop het werd verkregen geen ingezetene van het Rijk was, kan door Ons in bijzondere gevallen vrijstelling worden verleend.

Door Ons worden bij besluit, den Raad van State gehoord, na ingewonnen advies van den senaat der technische hoogeschool, de bedoelde instelling en technische hoogescholen aangewezen, alsmede de diploma's en getuigschriften en de daaraan te verbinden vrijstellingen omschreven.

Artikel 82*d*. Van het afleggen van de in artikel 82*b* bedoelde examens kan door Ons, bij besluit, den Raad van State gehoord, na ingewonnen advies van den senaat der technische hoogeschool, geheel of gedeeltelijk worden vrijgesteld de bezitter van een getuigschrift, een doctoralen graad of eenig ander bewijs van met goed gevolg afgelegd examen, afgegeven door eene Nederlandsche universiteit.

Artikel 82*e*. Tot het afleggen van de in artikel 82*b* bedoelde examens wordt ieder, onverschillig waar hij de daarvoor vereischte kundigheden heeft opgedaan, toegelaten, mits hij in het bezit zij van een getuigschrift van bekwaamheid tot de studie aan de technische hoogeschool.

Artikel 82*f*. Eenmaal 's jaars wordt gelegenheid gegeven om tengevolge van een mondeling en schriftelijk examen bij een door Ons te benoemen commissie een getuigschrift, als bedoelde in het vorige artikel, te verkrijgen.

De tijd en de plaats der vergaderingen dezer commissie worden door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken bepaald. Hare leden genieten uit 's Rijks kas vergoeding voor reis- en verblijfkosten, benevens vacatiegelden.

Artikel 82*g*. Met het getuigschrift, in het vorige artikel vermeld, wordt gelijk gesteld het getuigschrift van met gunstig gevolg afgelegd eindexamen van de hoogere burgerscholen met vijfjarigen cursus en het, in artikel 11 vermelde, getuigschrift van bekwaamheid tot de studie aan eene universiteit in de faculteit der wis- en natuurkunde.

Artikel 82*h*. Met het getuigschrift, in artikel 82*f* vermeld, wordt eveneens gelijkgesteld het getuigschrift, afgegeven door buitenlandsche instellingen van onderwijs of onderzoek, mits:

1°. de eischen, voor het verkrijgen van het getuigschrift gesteld, voldoenden waarborg opleveren, dat de bezitter bekwaam is om tot de studie aan de Nederlandsche technische hooge school over te gaan;

2°. de bezitter op het tijdstip, waarop het getuigschrift werd verkregen, geen ingezetene van het Rijk was.

Van de voorwaarde, dat de bezitter van het diploma of getuigschrift op het tijdstip, waarop het werd verkregen geen ingezetene van het Rijk was, kan door Ons in bijzondere gevallen vrijstelling worden verleend.

Door Ons worden bij besluit, den Raad van State gehoord en na ingewonnen advies van den senaat der technische hoogeschool, de bedoelde buitenlandsche instellingen aangewezen, alsmede de getuigschriften omschreven, welke met het getuigschrift, in artikel 82*f* vermeld, worden gelijkgesteld.

Artikel 82*i*. Van het bezit van het in artikel 82*f* vermelde getuigschrift is vrijgesteld de bezitter van een in Ons, in artikel 82*c* bedoeld, besluit omschreven diploma of getuigschrift.

Artikel 82*k*. Voor het efleggen van elk examen aan de technische hoogeschool wordt eene som van *f* 50 betaald.

In geval van afwijzing wordt voor de eerste herhaling van een examen geene betaling gevorderd.

Deze gelden worden in 's Rijks schatkist gestort.

De toekenning van den doctoralen graad geschiedt kosteloos.

Artikel 82*l*. De senaat heeft het recht om, op voordracht van eene afdeeling, wegens zeer uitstekende verdiensten aan Nederlanders of vreemdelingen het doctoraat in de technische wetenschap *honoris causa* te verleenen.

Artikel 82*m*. Hij, die krachtens deze wet of krachtens vroegere wetten of verordeningen hier te lande een diploma van civiel-ingenieur, bouwkundig ingenieur of architect, werktuigkundig ingenieur, scheepsbouwkundig ingenieur, electrotechnisch ingenieur, scheikundig ingenieur of technoloog, of mijneningenieur (mijningenieur) verkregen heeft, is bevoegd middelbaar onderwijs te geven in de technische wetenschappen, waarin hij ter verkrijging van zijn diploma een examen heeft afgelegd. Hij behoort echter daartoe in het bezit te zijn van het getuigschrift van goed zedelijk gedrag, vermeld in artikel 16.

Art. VIII. Na artikel 84 der wet tot regeling

van het hooger onderwijs wordt ingevoegd een nieuw artikel 84*a*, luidende als volgt:

Artikel 84*a*. Van het afleggen van de in het vorige artikel bedoelde examens kan geheel of gedeeltelijk worden vrijgesteld de bezitter van een diploma of getuigschrift, afgegeven door buitenlandsche universitaire instellingen van onderwijs of onderzoek, mits hij op het tijdstip, waarop het diploma of het getuigschrift werd verkregen, geen ingezetene van het Rijk was.

Van de voorwaarde, dat de bezitter van het diploma of getuigschrift op het tijdstip, waarop het werd verkregen, geen ingezetene van het Rijk was, kan door Ons in bijzondere gevallen vrijstelling worden verleend.

Door Ons worden bij besluit, den Raad van State gehoord, na ingewonnen advies van ieder der senaten der Rijks-universiteiten, de bedoelde instellingen aangewezen, alsmede de diploma's en getuigschriften en de daaraan te verbinden vrijstellingen omschreven.

Art. IX. Tusschen het eerste en het tweede lid van artikel 85 der wet tot regeling van het hooger onderwijs wordt een nieuw lid ingevoegd, luidende als volgt:

Van het bezit van een der in de artikelen 11 en 12 vermelde getuigschriften is, voor de faculteit, waarvoor hem eenige vrijstelling is verleend, vrijgesteld de bezitter van een in Ons, in artikel 84*a* bedoeld, besluit omschreven diploma of getuigschrift.

Art. X. Artikel 85*bis* der wet tot regeling van het hooger onderwijs wordt artikel 85*a* en wordt gelezen als volgt:

Artikel 85*a*. Met het getuigschrift, in artikel 11 vermeld, wordt eveneens gelijkgesteld het getuigschrift van bekwaamheid tot universitaire studiën, afgegeven door buitenlandsche instellingen van onderwijs of onderzoek, mits:

1°. de eischen, voor het verkrijgen van het getuigschrift gesteld, voldoenden waarborg opleveren, dat de bezitter bekwaam is om tot de studie aan eene Nederlandsche universiteit over te gaan;

2°. de bezitter op het tijdstip, waarop het getuigschrift werd verkregen, geen ingezetene van het Rijk was.

Van de voorwaarde, dat de bezitter van het diploma of getuigschrift op het tijdstip, waarop het werd verkregen geen ingezetene van het Rijk was, kan door Ons in bijzondere gevallen vrijstelling worden verleend.

Door Ons worden bij besluit, den Raad van State gehoord, en na ingewonnen advies van ieder der senaten van de Rijksuniversiteiten, de bedoelde buitenlandsche instellingen aangewezen, alsmede de getuigschriften omschreven, welke met het getuigschrift, in artikel 11 vermeld, worden gelijkgesteld.

Art. XI. Tusschen de artikelen 96 en 97 der wet tot regeling van het hooger onderwijs wordt ingevoegd artikel 96*a*, luidende als volgt:

Artikel 96*a*. De doctoren in de klassieke letterkunde en zij, die het examen, laatstelijk voorafgaande aan dat ter verkrijging van dezen graad, met gunstig gevolg hebben afgelegd, hebben, voor zooveel de oude geschiedenis betreft, gelijke bevoegdheid als de bezitters der acte, vermeld in het eerste lid van artikel 74 der wet van 2 Mei 1863 (*Staatsblad* n°. 50).

Art. XII. Artikel 98 der wet tot regeling van het hooger onderwijs vervalt en wordt vervangen door het volgend artikel:

Artikel 98. De aanwijzingen, bedoeld in de artikelen 82*c*, 82*h*, 84*a* en 85*a* kunnen te allen tijde op gelijke wijze, als zij zijn geschied, worden ingetrokken.

Ditzelfde geldt van een besluit, als bedoeld in artikel 82*d*.

Art. XIII. Na het opschrift van Titel III der wet tot regeling van het hooger onderwijs worden ingevoegd de woorden:

HOOFDSTUK I.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

Art. XIV. Tusschen de artikelen 102 en 103 der wet tot regeling van het hooger onderwijs worden ingevoegd de woorden:

HOOFDSTUK II.

VAN INSTELLINGEN TOT OPLEIDING VAN LEERAREN VOOR KERKGENOOTSCHAPPEN OF KWEEKELINGEN VOOR DEN GEESTELIJKEN STAND, DIE OP 1 JANUARI 1903 ONDERSTEUNING UIT 'S RIJKS KAS GENOTEN.

Art. XV. Artikel 105 der wet tot regeling van het hooger onderwijs vervalt.

Art. XVI. Na artikel 107 der wet tot regeling van het hooger onderwijs worden vier nieuwe hoofdstukken ingevoegd, luidende:

HOOFDSTUK III.

VAN DE BIJZONDERE GYMNASIA.

Artikel 107*a*. Door Ons kunnen, bij besluit,

den Raad van State gehoord, bijzondere gymnasia met zesjarigen cursus, telkens voor een tijdperk van zes jaren, worden aangewezen als bevoegd aan hunne leerlingen, die het onderwijs tot aan het einde hebben bijgewoond, een getuigschrift van bekwaamheid tot universitaire studiën af te geven, dat met het getuigschrift, in artikel 11 vermeld, wordt gelijkgesteld, mits het getuigschrift is afgegeven ten gevolge van een gelijk examen als in dat artikel vermeld, voor zoover het mondeling is in het openbaar gehouden en afgenomen door leeraren van het gymnasium onder toezicht van een of meer gecommitteerden, door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken aan te wijzen, met dien verstande dat, bij verschil van gevoelen omtrent het verleenen van het getuigschrift tusschen de leeraren, die het examen hebben afgenomen, en den gecommitteerde of de gecommitteerden, de beslissing aan laatstgenoemden is gelaten.

Regelen voor de uitoefening van het toezicht van den gecommitteerde of de gecommitteerden worden bij algemeenen maatregel van bestuur vastgesteld.

Artikel 107*b*. De aanwijzing geschiedt op een daartoe tot Ons gericht verzoekschrift van het bestuur of bij ontstentenis daarvan van het hoofd van het gymnasium.

Bij het verzoekschrift moeten worden overgelegd:

a. de reglementen of statuten van het gymnasium;

b. het leerplan van het gymnasium.

Uit die stukken moet blijken:

1°. dat aan het gymnasium in den loop van den zesjarigen cursus ten minste evenveel uren onderwijs wordt gegeven, als volgens het algemeen leerplan, bedoeld in artikel 7, aan een openbaar gymnasium gegeven moeten worden;

2°. dat in alle vakken, vermeld in artikel 5, onder *a*—*m*, doch niet opgenomen in het programma, bedoeld in het derde lid van artikel 11, in den loop van den zesjarigen cursus onderwijs wordt gegeven, en wel in die gezamenlijke vakken ten minste evenveel uren als volgens het algemeen leerplan voor die gezamenlijke vakken aan een openbaar gymnasium besteed moeten worden;

3°. dat in elk vak, vermeld in artikel 5, onder *a*—*m*, en opgenomen in het programma, bedoeld in het derde lid van artikel 11, in den loop van den zesjarigen cursus even veel uren onderwijs wordt gegeven als, volgens het algemeen leerplan, voor dat vak aan een openbaar gymnasium te besteden zijn, behoudens de vermindering daarvan, die ingevolge het bepaalde sub 4°. zal zijn toegelaten;

4°. dat van het aantal uren, dat aan het gymnasium, ingevolge het onder 1°. van dit artikel bepaalde, onderwijs moet worden gegeven, niet meer dan vier per week en per klasse besteed worden aan vakken, niet vermeld in artikel 5, onder *a*—*m*.

Artikel 107*c*. Om aan een aangewezen bijzonder gymnasium onderwijs te kunnen geven, wordt vereischt het bezit van:

a. een diploma of een akte van bekwaamheid, in artikel 16 gevorderd voor de leeraren der openbare gymnasia, of, voor zooveel de aangestelde voor een vak, waarin hij onderwijs geeft of zal geven, niet in het bezit is van zoodanig diploma of akte van bekwaamheid, een bewijs, dat de aanstelling door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken is bekrachtigd;

b. een getuigschrift van goed zedelijk gedrag, afgegeven door het hoofd van het bestuur der gemeente of der gemeenten, waar hij, aan wien het wordt uitgereikt, gedurende de laatste twee jaren gewoond heeft.

Artikel 107*d*. Het vorige artikel is niet toepasselijk op hem, die bij schorsing, ontslag, ontstentenis of tijdelijke verhindering van eenen leeraar de opengevallen plaats gedurende niet langer dan veertien dagen waarneemt.

Artikel 107*e*. De besturen en bij ontstentenis daarvan de hoofden van aangewezen gymnasia zijn verplicht zorg te dragen, dat uitsluitend onderwijs wordt gegeven door leeraren, die bevoegd zijn aan een aangewezen bijzonder gymnasium onderwijs te geven. Van elke aanstelling van een leeraar geven zij binnen eene maand kennis aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, met overlegging van eene opgave van de diploma's en akten van bekwaamheid, die de aangestelde bezit, alsmede van een staat van zijn dienst als leeraar.

Artikel 107*f*. De bekrachtiging door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van de aanstelling van eenen leeraar, bedoeld in artikel 107*c*, onder *a*, wordt geacht te zijn verleend, indien binnen twee maanden na de ontvangst der aanvrage, daarop geene beschikking is genomen of de beslissing daarop niet is verdaagd. De beslissing kan slechts eenmaal voor den tijd van ten hoogste twee maanden worden verdaagd en de bekrachtiging kan slechts bij eene met redenen omkleede beschikking worden geweigerd.

Artikel 107*g*. De lokalen van aangewezen gymnasia, waarin de lessen gegeven worden, moeten gedurende de lesuren steeds toeganke-

lijk zijn voor den inspecteur der gymnasia, in wiens ambtsgebied het gymnasium is gevestigd. De toegang moet hem op zijne aanvrage onverwijld worden verleend.

Artikel 107*h*. De besturen en de hoofden, de curatoren en de rectoren van aangewezen gymnasia zijn gehouden den inspecteur der gymnasia, in wiens ambtsgebied het gymnasium is gevestigd, de verlangde inlichtingen te verschaffen omtrent de school en het onderwijs. Jaarlijks vóór den aanvang, van het schooljaar moet de rooster van lesuren aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken worden overgelegd.

Artikel 107*i*. De besturen en bij ontstentenis daarvan de hoofden van aangewezen gymnasia zijn verplicht bij wijziging of aanvulling van de reglementen of statuten of van het leerplan, die wijziging of aanvulling binnen eene maand ter kennis van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken te brengen.

Artikel 107*k*. Telken jare wordt voor de aangewezen gymnasia, de tijd, waarop de gecommitteerde of de gecommitteerden voor het houden van toezicht op het examen beschikbaar zullen zijn, door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken bepaald.

Artikel 107*l*. De aanwijzing kan door Ons, bij besluit, den Raad van State gehoord, worden ingetrokken, indien Ons blijkt, dat in strijd met de bepalingen van deze wet gehandeld wordt, het onderwijs niet wordt gegeven overeenkomstig het leerplan, of bij wijziging of aanvulling van de reglementen of statuten of van het leerplan niet langer wordt voldaan aan de wettelijke eischen. Komt een aangewezen gymnasium het bepaalde bij de artikelen 107*e* en 107*g* niet of niet langer na, dan wordt de aanwijzing op gelijke wijze ingetrokken.

Artikel 107*m*. Aan de besturen van aangewezen gymnasia wordt uit 's Rijks kas subsidie verleend, mits het gymnasium staat onder het bestuur van eene instelling, stichting of rechtspersoonlijkheid bezittende vereeniging.

Het subsidie wordt verleend:

1°. per wekelijks gegeven lesuur tot een maximum getal lesuren, dat overeenstemt met het getal, dat wekelijks volgens het algemeen leerplan, bedoeld in artikel 7, aan het onderwijs in de vakken, vermeld in artikel 5, onder *a*—*m*, aan een openbaar gymnasium besteed wordt. Indien het getal leerlingen in eene klasse meer dan vijfentwintig bedraagt en de klasse gesplitst is in twee parallelklassen, komen hierbij twee, en indien het getal leerlingen in eene klasse meer dan vijftig bedraagt en de klasse gesplitst is in drie parallelklassen, drie parallelklassen voor de berekening van het subsidie in aanmerking. Tusschen meer dan twee achtereenvolgende lesuren mag ten hoogste een kwartier uur van ontspanning worden gegeven, welke tijd voor de berekening van het subsidie medetelt;

2°. tot een bedrag van vijfenveertig gulden, indien het gymnasium gevestigd is in eene gemeente, waar de bevolking 30,000 zielen of minder bedraagt, en tot een bedrag van vierenvijftig gulden, indien het gymnasium gevestigd is in eene gemeente, waar de bevolking 30,000 zielen te boven gaat.

Bovendien wordt eene bijdrage in de aan den rector uit te keeren jaarwedde verleend tot een bedrag van één duizend gulden.

Voor subsidie komen niet in aanmerking de bijzondere gymnasia:

a. waarvan blijkt, dat zij gehouden worden als winstgevend bedrijf;

b. waarvan de opbrengst der schoolgelden eene gemiddelde inkomst per leerling en per jaar oplevert van meer dan tweehonderd gulden;

c. gevestigd in gemeenten met een openbaar gymnasium of in gemeenten daaraan grenzende, indien de opbrengst der schoolgelden eene gemiddelde inkomst per leerling en per jaar oplevert van niet meer dan tachtig gulden of zooveel minder als die inkomst van het openbaar gymnasium beneden dat bedrag blijft.

Bij de berekening van het subsidie blijven buiten aanmerking de lesuren besteed aan onderwijs in de vakken, vermeld in artikel 5, onder *n* en *o*, alsmede in vakken, niet vermeld onder *a*—*m* van dat artikel, ten aanzien waarvan Onze Minister van Binnenlandsche Zaken aan het bestuur heeft medegedeeld, dat zij niet kunnen gerekend worden tot het voorbereidend hooger onderwijs te behooren. Bedoelde mededeeling wordt aan het bestuur toegezonden binnen eene maand, hetzij na ontvangst van het leerplan, in te zenden ingevolge artikel 107*b*, hetzij na ontvangst van de kennisgeving van wijziging of aanvulling daarvan, in te zenden ingevolge artikel 107*i*.

De besturen zijn gehouden aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken alle inlichtingen te geven, verlangd met betrekking tot litt. *a*, *b* en *c* in dit artikel vermeld, en zulks op straffe van verval van aanspraak op subsidie.

Jaarlijks in de maand Januari zendt het bestuur, dat op Rijkssubsidie krachtens dit artikel over het voorgaande jaar aanspraak maakt, zijne daartoe strekkende aanvrage aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken.

Voorschriften omtrent de uitvoering van dit

artikel worden bij algemeenen maatregel van bestuur gegeven.

Behoudens het bepaalde in het eerste lid van dit artikel mag aan een bijzonder gymnasium van overheidswege geene geldelijke bijdrage of eenige andere ondersteuning middellijk of onmiddellijk worden toegekend.

Artikel 107*n*. Het subsidie, in het vorig artikel bedoeld, wordt verminderd met vijftig ten honderd over elk jaar, waarin het aantal leerlingen minder dan 36, en vervalt over elk jaar, waarin het minder dan 24 bedraagt.

Dit is niet van toepassing gedurende de eerste zes jaren na de opening van de school.

Bij de toepassing van dit artikel wordt tot grondslag genomen het getal leerlingen, die op den vijftienden dag der maand Januari van het loopende schooljaar als werkelijk schoolgaande bekend staan.

HOOFDSTUK IV.

VAN DE BIJZONDERE LEERSTOELEN.

Artikel 107*o*. Door Ons kunnen, bij besluit, den Raad van State gehoord, na ingewonnen advies van curatoren der Rijks-universiteit of der technische hoogeschool, den senaat gehoord, instellingen, stichtingen of rechtspersoonlijkheid bezittende vereenigingen worden aangewezen als bevoegd om bij eene of meer uitdrukkelijk genoemde faculteiten aan die Rijks-universiteit of bij eene of meer uitdrukkelijk genoemde afdeelingen dier hoogeschool een of meer leerstoelen te vestigen, met opgave van de vakken, waarin door hen, die deze leerstoelen bekleeden, onderwijs zal worden gegeven. De opgave van de vakken kan op gelijke wijze worden gewijzigd.

Artikel 107*p*. De aanwijzing geschiedt op een daartoe tot Ons gericht verzoekschrift van het bestuur der instelling, stichting of vereeniging.

Bij het verzoekschrift moeten worden overgelegd de statuten, de akte of het reglement betreffende de oprichting van een of meer leerstoelen.

Artikel 107*q*. Behalve hetgeen daarin overigens ter voldoening aan wettelijke voorschriften moet worden opgenomen zullen de statuten, de akte of het reglement moeten bevatten:

a. het voorschrift, dat de leerstoel staat onder het toezicht van een college van curatoren, bestaande uit drie of vijf leden;

b. voorschriften omtrent aanstelling, schorsing of ontslag der hoogleeraren.

Artikel 107*r*. Om eenen bijzonderen leerstoel te kunnen bekleeden, wordt vereischt het bezit van een doctoralen graad in de faculteit, waarin de aangestelde onderwijs geeft of zal geven, verkregen aan eene Rijks-universiteit of aan eene universiteit, die ten aanzien van de door haar te verleenen doctorale graden gelijke rechten heeft als de Rijks-universiteiten, of van een bewijs, dat de aanstelling door Ons is bekrachtigd.

Artikel 107*s*. Onze bekrachtiging van de aanstelling van een hoogleeraar, bedoeld in artikel 107*r*, wordt geacht te zijn verleend, indien binnen twee maanden na de ontvangst der aanvrage daarop geene beschikking is genomen of de beslissing daarop niet is verdaagd. De beslissing kan slechts eenmaal voor den tijd van ten hoogste twee maanden worden verdaagd en de bekrachtiging kan slechts bij een met redenen omkleed besluit, den senaat der universiteit of der technische hoogeschool gehoord, worden geweigerd.

Artikel 107*t*. De besturen van aangewezen instellingen, stichtingen of vereenigingen zijn verplicht zorg te dragen, dat uitsluitend onderwijs wordt gegeven door hoogleeraren, die bevoegd zijn een bijzonderen leerstoel te bekleeden. Van elke aanstelling van een hoogleeraar geven zij binnen eene maand kennis aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, met overlegging van eene opgave van de diploma's en akten van bekwaamheid, die de aangestelde bezit, van zijne geschriften, alsmede van een staat van zijne vorige betrekkingen.

Artikel 107*u*. De besturen van aangewezen instellingen, stichtingen of vereenigingen zijn verplicht elke wijziging of aanvulling van de statuten, de akte of het reglement onverwijld ter kennis van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken te brengen. Zij doen jaarlijks vóór 1 November aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken een uitvoerig beredeneerd verslag van den leerstoel of de leerstoelen gedurende den afgeloopen cursus toekomen, met bijvoeging van een overzicht van den financieelen staat, een en ander opgemaakt volgens model, vast te stellen door Onzen voornoemden Minister.

Artikel 107*v*. De besturen van aangewezen instellingen, stichtingen of vereenigingen, de colleges van curatoren en de hoogleeraren zijn gehouden aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en aan de commissie, bedoeld in artikel 107*uu*, de noodige inlichtingen te geven omtrent de leerstoelen en het onderwijs.

Artikel 107*w*. De lessen, gegeven door de hoogleeraren, die bijzondere leerstoelen bekleeden, moeten te allen tijde, behalve voor

hen, die gerechtigd zijn de lessen aan de Rijksuniversiteiten of aan de technische hoogeschool bij te wonen, ook voor de commissie, bedoeld in artikel 107*uu*, en hare leden toegankelijk zijn.

Artikel 107*x*. De hoogleeraren, die bijzondere leerstoelen bekleeden, mogen onder door curatoren der Rijks-universiteit of der technische hoogeschool te stellen voorwaarden, voor zooveel de plaatsruimte en de beschikbare hulpmiddelen dit gedoogen, gebruik maken van de collegelokalen, inrichtingen, verzamelingen en hulpmiddelen voor het onderwijs. Hunne lessen worden aangekondigd op het programma der lessen.

Door curatoren der Rijks-universiteit of der technische hoogeschool kan hun, op voorstel van den senaat, toegang tot en raadgevende stem in de vergaderingen van den senaat worden verleend. Zij hebben bij plechtigheden rang en zitting, een ieder in de faculteit of afdeeling, waarbij hij werd aangesteld, na de hoogleeraren der universiteit of hoogeschool.

Hun kan door de faculteit of afdeeling, waarbij zij zijn aangesteld, toegang tot en raadgevende stem in die faculteit of afdeeling worden verleend.

Met goedvinden van de faculteit of afdeeling mogen zij bij de examens in de door hen onderwezen vakken examineeren. De te dezen opzichte vast te stellen regeling wordt aan de goedkeuring van curatoren onderworpen.

Artikel 107*ij*. De in artikel 107*o* bedoelde aanwijzing kan door Ons, bij besluit, den Raad van State gehoord, na ingewonnen advies van curatoren der Rijks-universiteit of der technische hoogeschool, te allen tijde worden ingetrokken. Komt eene aangewezen instelling, stichting of vereeniging het bepaalde bij de artikelen 107*t* en 107*w* niet of niet langer na, dan wordt de aanwijzing op gelijke wijze ingetrokken.

Artikel 107*z*. Op leerstoelen bij de faculteit der Godgeleerdheid is het bepaalde in de artikelen 107*r*, 107*s*, 107*t* en 107*v*, alsmede de in artikel 107*ij* voorkomende vermelding van artikel 107*t*, niet van toepassing.

Van de aanstelling, de schorsing of het ontslag van hoogleeraren bij deze faculteit geschiedt, zonder meer, mededeeling aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken.

Artikel 107*aa*. Op de hoogleeraren aan de instellingen, bedoeld in de artikelen 103 en 104, gevestigd in gemeenten, waar eene Rijks-universiteit is, is van toepassing artikel 107*x*, met dien verstande dat de hoogleeraren aan de instellingen, op 1 Januari 1904 gevestigd in gemeenten, waar eene Rijks-universiteit is, toegang hebben tot en raadgevende stem in de vergaderingen van den senaat en bij plechtigheden der universiteit rang en zitting hebben in de faculteit der Godgeleerdheid na de hoogleeraren der universiteit; zij hebben tevens toegang tot en raadgevende stem in de faculteit der Godgeleerdheid.

Artikel 107*bb*. Aan instellingen, stichtingen of rechtspersoonlijkheid bezittende vereenigingen kan door Ons, overeenkomstig haar verzoek, na ingewonnen advies van curatoren der Rijks-universiteit of der technische hoogeschool, den senaat gehoord, telkens voor één studiejaar worden toegestaan aan eene Rijksuniversiteit of aan de technische hoogeschool eene reeks wetenschappelijke voorlezingen te doen houden door bepaaldelijk in het verlof genoemde personen over uitdrukkelijk daarin te vermelden onderwerpen.

Bij het verzoek, dat vóór 1 April is in te zenden, moet de instelling, stichting of vereeniging overleggen:

1°. de statuten, de akte of het reglement voor de te houden lezingen;

2°. eene opgave van de dagen en uren, waarop zij de voorlezingen wenscht te doen houden;

3°. eene lijst van hen, die eene voorlezing houden zullen en van de door hen te behandelen onderwerpen.

Bij de voorlezingen kan door curatoren het gebruik van de collegelokalen, inrichtingen, verzamelingen en hulpmiddelen voor het onderwijs, onder door hen te stellen en ten minste veertien dagen vóór hare inwerkingtreding aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken mede te deelen voorwaarden, worden vergund.

De senaat kan de aankondiging dezer voorlezingen op het programma der lessen toestaan. Bij weigering beslist, curatoren gehoord, Onze Minister van Binnenlandsche Zaken.

Zonder betaling heeft tot deze voorlezingen toegang een ieder, die toegang heeft tot de lessen der universiteit of der technische hoogeschool.

Het verlof kan door Ons, na ingewonnen advies van curatoren der Rijks-universiteit of der technische hoogeschool, den senaat gehoord, worden ingetrokken.

HOOFDSTUK V.

VAN DE BIJZONDERE UNIVERSITEITEN.

Artikel 107*cc*. Door Ons kunnen, bij besluit, den Raad van State gehoord, instellingen, stichtingen of rechtspersoonlijkheid bezittende

vereenigingen worden aangewezen als bevoegd eene bijzondere universiteit te hebben, die ten aanzien van uitdrukkelijk in de aanwijzing te vermelden, door haar te verleenen, doctorale graden, gelijke rechten heeft als de Rijks-universiteiten. De vermelding van de doctorale graden kan op gelijke wijze worden gewijzigd.

Artikel 107*dd*. De aanwijzing geschiedt op een daartoe tot Ons gericht verzoekschrift van het bestuur der instelling, stichting of vereeniging.

Bij het verzoekschrift moeten worden overgelegd:

a. de statuten, de akte of het reglement betreffende de oprichting van de universiteit;

b. het bewijs, dat de instelling, stichting of vereeniging ten behoeve van de universiteit vrij en onbezwaard bezit een kapitaal van *f* 100,000, bestaande uit hier te lande gelegen, rentegevende, onroerende goederen, uit inschrijvingen op een van de Grootboeken der Nationale Schuld of uit effecten, voorkomende op de lijst, door Onzen Minister van Financiën vastgesteld krachtens artikel 6 der Borgtochtenwet;

c. een reglement van orde voor de promotiën, dat genoegzame waarborgen biedt voor vrije bestrijding.

Artikel 107*ee*. Behalve hetgeen daarin overigens ter voldoening aan wettelijke voorschriften moet worden opgenomen zullen de statuten, de akte of het reglement moeten bevatten:

a. voorschriften, waaruit blijkt, dat de universiteit ten minste drie der vijf faculteiten, genoemd in artikel 41, bevat, met dien verstande, dat eene faculteit met minder dan drie gewone hoogleeraren hierbij niet in rekening komt en elk hoogleeraar slechts in ééne faculteit mag medetellen;

b. voorschriften, waaruit blijkt, dat in elke faculteit onderwijs wordt gegeven in alle vakken, waarin geëxamineerd moet worden bij de examens, vereischt ter verkrijging van de in de aanwijzing te vermelden doctorale graden;

c. het voorschrift, dat de universiteit staat onder toezicht van een college van curatoren, bestaande uit drie of vijf leden;

d. voorschriften omtrent aanstelling, schorsing of ontslag der hoogleeraren en andere docenten, waarbij de geldelijke positie van een niet op verzoek noch wegens plichtsverzuim of wangedrag ontslagen of op non-activiteit gesteld hoogleeraar op voldoende wijze is geregeld;

e. voorschriften, waaruit blijkt, dat de in de aanwijzing te vermelden doctorale graden slechts kunnen worden verkregen door het afleggen van gelijke, in het openbaar te houden, faculteits-examens en het voldoen aan gelijke voorwaarden, als vastgesteld bij den algemeenen maatregel van bestuur, bedoeld bij artikel 84, met dien verstande dat zij slechts door den senaat en ten overstaan van dat lichaam of van eene commissie uit zijn midden mogen worden verleend, na eene openbare promotie op proefschrift;

f. voorschriften, waaruit blijkt, dat tot het afleggen van de examens alleen kunnen worden toegelaten zij, die in het bezit zijn van een der getuigschriften, vermeld in de artikelen 11 en 12, of van een daarmede gelijkgesteld getuigschrift, en dat het getuigschrift vóór den aanvang van het examen aan de faculteit of aan haar voorzittend lid moet worden overgelegd;

g. voorschriften, waaruit blijkt, dat ter zake van het onderwijs der hoogleeraren en andere docenten is verschuldigd een bedrag ten minste gelijkstaande met dat, verschuldigd voor het bijwonen der lessen aan de Rijks-universiteiten, en dat zij, die eene Rijksbeurs genieten, van de betaling van collegegeld zijn vrijgesteld;

h. voorschriften, waaruit blijkt, dat voor het afleggen van elk examen is verschuldigd een bedrag ten minste gelijkstaande met dat, verschuldigd voor het afleggen van de examens aan de Rijks-universiteiten, en dat het bewijs, dat de daarvoor gevorderde som en het, onder letter *g* bedoelde, verschuldigde bedrag voor het bijwonen der lessen is betaald, vóór den aanvang van het examen aan de faculteit of aan haar voorzittend lid moet worden overgelegd.

Artikel 107*ff*. De onroerende goederen en de effecten, bedoeld in artikel 107*dd*, onder *b*, moeten geheel bestemd blijven voor de universiteit en mogen niet worden vervreemd, bezwaard of verpand dan na verkregen machtiging van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en onder door hem te stellen voorwaarden. De effecten moeten in bewaring worden gesteld op eene door Onzen genoemden Minister aan te wijzen plaats.

Artikel 107*gg*. Om onderwijs aan eene bijzondere universiteit, vermeld in eene aanwijzing als bedoeld in artikel 107*cc*, te kunnen geven, wordt vereischt het bezit van een doctoralen graad in de faculteit, waarin de aangestelde onderwijs geeft of zal geven, verkregen aan eene Rijks-universiteit of aan eene universiteit, die ten aanzien van dien doctoralen graad, toen hij verleend werd, gelijke rechten had als de Rijks-universiteit, of van een bewijs, dat de aanstelling door Ons is bekrachtigd.

Artikel 107*hh*. Onze bekrachtiging van de aanstelling van hoogleeraren en andere docenten, bedoeld in artikel 107*gg*, wordt geacht te zijn verleend, indien binnen twee maanden na de ontvangst der aanvrage daarop geene beschikking is genomen of de beslissing daarop niet is verdaagd. De beslissing kan slechts eenmaal voor den tijd van ten hoogste twee maanden worden verdaagd en de bekrachtiging kan slechts bij een met redenen omkleed besluit worden geweigerd.

Artikel 107*ii*. De besturen van aangewezen instellingen, stichtingen of vereenigingen zijn verplicht zorg te dragen, dat aan de bijzondere universiteit der door hen bestuurde instelling, stichting of vereeniging uitsluitend onderwijs wordt gegeven door hoogleeraren en andere docenten, die daartoe bevoegd zijn.

Van elke aanstelling van een hoogleeraar of van een anderen docent geven zij binnen eene maand kennis aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken met overlegging van eene opgave van de diploma's en akten van bekwaamheid, die de aangestelde bezit, van zijne geschriften, alsmede van een staat van zijne vorige betrekkingen.

Artikel 107*kk*. De besturen van aangewezen instellingen, stichtingen of vereenigingen zijn verplicht elke wijziging of aanvulling van de statuten, de akte of het reglement onverwijld ter kennis van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken te brengen.

Zij doen jaarlijks vóór 1 November aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken een uitvoerig beredeneerd verslag van de universiteit gedurende den afgeloopen cursus toekomen, met bijvoeging van een overzicht van den financieelen staat, een en ander opgemaakt volgens model, vastgesteld door Onzen genoemden Minister.

Artikel 107*ll*. De besturen van aangewezen instellingen, stichtingen of vereenigingen, de colleges van curatoren, de hoogleeraren en andere docenten zijn gehouden aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en aan de commissie, bedoeld in artikel 107*uu*, de noodige inlichtingen te geven omtrent de universiteit en het onderwijs.

Artikel 107*mm*. De lessen, examens en promotiën, alsmede de inrichtingen en verzamelingen van bijzondere universiteiten, vermeld in eene aanwijzing als bedoeld in artikel 107*cc*, moeten te allen tijde voor de commissie, bedoeld in artikel 107*uu*, en hare leden toegankelijk zijn.

Artikel 107*nn*. De door bijzondere universiteiten, vermeld in eene aanwijzing als bedoeld in artikel 107*cc*, afgegeven getuigschriften van met gunstig gevolg afgelegde examens, vereischt ter verkrijging van de in de aanwijzing genoemde doctorale graden, alsmede de diploma's van de verleende doctorale graden, moeten om rechtsgeldig te zijn door de commissie, bedoeld in artikel 107*uu*, voor gezien zijn geteekend.

De aanvrage daartoe moet aan de commissie geschieden door het voorzittend lid der faculteit binnen eene maand na elk met gunstig gevolg afgelegd examen en door den voorzitter van den senaat binnen eene maand na elke toekenning van een doctoraat.

Artikel 107*oo*. De in het vorige artikel bedoelde getuigschriften geven, wat de bevoegdheid tot het geven van onderwijs betreft, gedurende drie jaren na den dag, waarop de examens met gunstig gevolg zijn afgelegd, gelijke rechten als de door de Rijks-universiteiten afgegeven getuigschriften van met gunstig gevolg afgelegde gelijke examens.

Artikel 107*pp*. De senaat van eene bijzondere universiteit, vermeld in eene aanwijzing als bedoeld in artikel 107*cc*, behoeft om, op voordracht eener faculteit, wegens zeer uitstekende verdiensten, aan Nederlanders of vreemdelingen een der doctoraten, in de aanwijzing vermeld, *honoris causa* te kunnen verleenen, voor elk bijzonder geval Onze machtiging.

Artikel 107*qq*. Uit 's Rijks kas kan aan de besturen van aangewezen instellingen, stichtingen of vereenigingen, eene tegemoetkoming in de kosten van de voorziening in onderwijslokalen worden verleend.

Deze tegemoetkoming gaat over een tijdvak van vijfentwintig jaar een bedrag van *f* 100,000 niet te boven. Bij sluiting van eene bijzondere universiteit of bij intrekking van de aanwijzing stort de instelling, stichting of vereeniging in 's Rijks kas terug, hetgeen zij over de jaren, verloopen sedert de eerste uitkeering, meer heeft genoten dan *f* 4000 's jaars.

Artikel 107*rr*. Aan ten hoogste tien onvermogende studenten van buitengewonen aanleg kan bij elke bijzondere universiteit, vermeld in eene aanwijzing als bedoeld in artikel 107*cc*, eene beurs van *f* 500 uit 's Rijks kas worden verleend.

Deze beurzen worden door Ons toegekend, curatoren gehoord.

Artikel 107*ss*. De in artikel 107*cc* bedoelde aanwijzing kan door Ons, bij besluit, den Raad van State gehoord, te allen tijde worden ingetrokken. Komt eene aangewezen instelling, stichting of vereeniging het bepaalde bij de artikelen 107*ii* en 107*mm* niet of niet langer

na, dan wordt de aanwijzing op gelijke wijze ingetrokken.

Op gelijke wijze wordt de aanwijzing ingetrokken, indien de universiteit van eene aangewezen instelling, stichting of vereeniging vijfentwintig jaren na de aanwijzing niet vier der vijf faculteiten, genoemd in artikel 41, en vijfentwintig jaren daarna niet alle de daar genoemde vijf faculteiten, elk met ten minste drie gewone hoogleeraren, omvat.

Artikel 107*tt*. Het in dit hoofdstuk bepaalde is, met uitzondering van het bepaalde in artikel 107*ee*, onder *a*, niet van toepassing op de faculteit der Godgeleerdheid.

Van de aanstelling, de schorsing of het ontslag van hoogleeraren of andere docenten bij deze faculteit geschiedt, zonder meer, mededeeling aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken.

De hoogleeraren van deze faculteit nemen in den senaat geen deel aan de beslissing over het toekennen van de in de aanwijzing vermelde doctorale graden.

HOOFDSTUK VI.

VAN HET TOEZICHT OP HET BIJZONDER HOOGER ONDERWIJS, BEDOELD IN BEIDE VOORGAANDE HOOFDSTUKKEN.

Artikel 107*uu*. Er is eene commissie van toezicht op de bijzondere leerstoelen en de bijzondere universiteiten, bestaande uit ten minste vijf leden. Zij worden door Ons benoemd en ontslagen.

De uitoefening van het toezicht op het bijzonder hooger onderwijs, bedoeld in de beide voorgaande hoofdstukken, wordt bij algemeenen maatregel van bestuur geregeld, met inachtneming van het in deze wet bepaalde.

Artikel 107*vv*. De leden der commissie genieten geene jaarwedde. Zij ontvangen vergoeding voor reis- en verblijfkosten.

Artikel 107*ww*. De commissie ziet toe, of de in de beide voorgaande hoofdstukken gegeven voorschriften door de aangewezen instellingen, stichtingen of vereenigingen worden nagekomen.

Bij niet of niet langer nakoming er van geeft zij onverwijld kennis aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken.

Artikel 107*xx*. De commissie beslist over eene aanvrage als bedoeld in artikel 107*nn* binnen eene maand na de ontvangst van de aanvrage.

De aanvrage kan uitsluitend worden geweigerd, indien blijkt dat het proefschrift, bedoeld in artikel 107*ee*, onder *e*, niet door den doctorandus zelven bewerkt en gesteld is.

Binnen eene maand na de dagteekening der kennisgeving van de weigering kan de belanghebbende bij Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken in beroep komen.

Artikel 107*yy*. De commissie doet jaarlijks vóór 1 November aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken een beredeneerd verslag van hare werkzaamheden. Bij dat verslag wordt, voor elke universiteit, bedoeld in artikel 107*cc*, afzonderlijk, een rapport gevoegd over de door die universiteit verleende doctorale graden, de bij die universiteit verdedigde proefschriften en de aan die universiteit afgelegde examens.

Artikel 107*zz*. De commissie of een of meer daartoe aangewezen leden kunnen, zoo dikwijls daartoe uitgenoodigd, de vergaderingen van de colleges van curatoren, bedoeld in de beide voorgaande hoofdstukken, bijwonen.

Art. XVII. Na artikel 126 der wet tot regeling van het hooger onderwijs wordt ingevoegd een artikel 127, luidende als volgt:

Artikel 127. Deze wet kan worden aangehaald onder den titel van „hooger-onderwijswet".

Art. XVIII. Op 1 Januari 1904 door bijzondere gymnasia van Overheidswege genoten geldelijke bijdrage of andere ondersteuningen, welke na het in artikel XXVIII vermelde tijdstip niet meer voor het eerst zouden kunnen worden verleend, kunnen nog na dat tijdstip, doch tot geen hooger bedrag noch op andere voorwaarden worden uitgekeerd of verleend, met dien verstande, dat het bedrag van toete kennen Rijkssubsidie met het bedrag dier geldelijke bijdragen of de geschatte waarde van die andere ondersteuningen zal worden verminderd.

Art. XIX. De vóór het in artikel XXVIII vermelde tijdstip, ingevolge artikel 41 der wet van 2 Mei 1863 (*Staatsblad* n°. 50), in 's Rijks schatkist gestorte gelden mogen in mindering worden gebracht van de som van *f* 800, bedoeld aan het slot van artikel 34*a* der hoogeronderwijswet.

Art. XX. Zij, die vóór het in artikel XXVIII vermelde tijdstip, krachtens de wet van 2 Mei 1863 (*Staatsblad* n°. 50) of krachtens vroegere verordeningen, hier te lande een diploma van technoloog, civielingenieur, architect of bouwkundig ingenieur, scheepsbouwkundig ingenieur, werktuigkundig ingenieur of mijningenieur hebben verkregen, worden, op vertoon van dat diploma, toegelaten tot de promotie

ter verkrijging van het doctoraat in de technische wetenschap.

Art. XXI. Bij algemeenen maatregel van bestuur wordt bepaald van welke der examens, af te nemen aan de technische hoogeschool, zijn vrijgesteld zij, die op het in artikel XXVIII vermelde tijdstip een of meer der in de artikelen 59, 60, 61, 62, 63, 64 en 65 der wet van 2 Mei 1863 (*Staatsblad* n°. 50) bedoelde examens met gunstig gevolg hebben afgelegd.

Art. XXII. Het diploma van technoloog, vóór het in artikel XXVIII vermelde tijdstip verkregen krachtens de wet van 2 Mei 1863 (*Staatsblad* n°. 50) of krachtens vroegere verordeningen, geeft gelijke bevoegdheid als het diploma van scheikundtg ingenieur of technoloog, vermeld in artikel 82 *a* der hooger-onderwijswet; het diploma van civiel ingenieur gelijke bevoegdheid als het diploma van civiel ingenieur; het diploma van architect of bouwkundig ingenieur gelijke bevoegdheid als het diploma van bouwkundig ingenieur of architect; het diploma van scheepsbouwkundig ingenieur gelijke bevoegdheid als het diploma van scheepsbouwkundig ingenieur; het diploma van werktuigkundig ingenieur gelijke bevoegdheid als het diploma van werktuigkundig ingenieur; en het diploma van mijnen-ingenieur gelijke bevoegdheid als het diploma van mijningenieur.

Art. XXIII. In de wet van 2 Mei 1863 (*Staatsblad* n°. 50), houdende regeling van het middelbaar onderwijs, gewijzigd bij de wetten van 28 Juni 1876 (*Staatsblad* n°. 143), 25 April 1879 (*Staatsblad* n°. 87), 15 April 1886 (*Staatsblad* n°. 64), 9 Mei 1890 (*Staatsblad* n°. 78) en 28 Mei 1901 (*Staatsblad* n°. 123), worden de volgende wijzigingen gebracht:

1°. Titel II, hoofdstuk II, en de artikelen 12, onder *d*, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65 en 67, derde lid, vervallen;

2°. In artikel 55, eerste lid, wordt voor „landbouw- of polytechnische school" gelezen „of landbouwschool";

3°. In artikel 66, tweede lid, vervallen „, alsmede voor het eerste examen A voor technoloog, en het eerste en tweede examen A en B voor civiel, bouwkundig, scheepsbouwkundig, werktuigkundig en mijnen-ingenieur" en „, technoloog, civiel, bouwkundig, scheepsbouwkundig, werktuigkundig en mijnen-ingenieur";

4°. In artikel 82 vervalt „technoloog, civiel ingenieur, architect of bouwkundig ingenieur, scheepsbouwkundig ingenieur, werktuigkundig ingenieur, mijnen-ingenieur".

Art. XXIV. Op de leeraren, die vóór 1 Januari 1906 aangesteld worden aan eene der binnenlandsche bijzondere scholen van hooger onderwijs, opgenomen in het Koninklijk besluit van 7 Juni 1901 (*Staatsblad* n°. 143), in het Koninklijk besluit van 23 Januari 1903 (*Staatsblad* n°. 37) en in het Koninklijk besluit van 21 Maart 1903 (*Staatsblad* n°. 88), is het bepaalde in artikel 107*c* niet van toepassing.

Art. XXV. Het van Rijkswege te geven hooger landbouw- en handelsonderwijs wordt nader bij de wet geregeld.

Art. XXVI. Een voorstel van wet, strekkende om het in de hooger-onderwijswet en in andere wetten bepaalde omtrent de bevoegdheden, verbonden aan den universitairen graad van doctor of aan eenig getuigschrift van met gunstig gevolg afgelegd universitair examen te vervangen door eene zich bij de universitaire examens aansluitende afzonderlijke regeling voor het verkrijgen van deze bevoegdheden, wordt binnen vijf jaren na de inwerkingtreding van deze wet bij de Staten-Generaal ingediend.

Art. XXVII. Binnen drie jaren na de inwerkingtreding van deze wet wordt bij de Staten-Generaal een voorstel van wet ingediend, waarin het bepaalde omtrent de vakken van de faculteit der Godgeleerdheid aan de Rijksuniversiteiten nader wordt geregeld.

Art. XXVIII. Deze wet treedt in werking op een nader door Ons te bepalen tijdstip. (1)

Wij behouden Ons voor, het tijdstip voor de inwerkingtreding van de artikelen III, VI, VII, XIX, XX, XXI, XXII en XXIII, alsmede van artikel XVI, voor zooveel hoofdstuk III betreft en van artikel XVIII ten hoogste zes maanden later te bepalen, dan het tijdstip, vermeld in het eerste lid.

Op het tijdstip van de inwerkingtreding van de artikelen III, VI, VII, XIX, XX, XXI, XXII en XXIII wordt in alle wetten, waar voorkomen de woorden „polytechnische school", daarvoor gelezen „technische hoogeschool".

Indien het tweede lid toepassing vindt, wordt onder het tijdstip, bedoeld in de artikelen XVIII, XIX, XX, XXI en XXII, verstaan het tijdstip, vermeld in dat lid.

Art. XXIX. Op Onzen last wordt de wet van 28 April 1876 (*Staatsblad* n°. 102), met de daarin door of tengevolge van vroegere wetten en van deze wet gebrachte wijzigingen en plaats gehad hebbende aanvullingen, zoo spoedig mogelijk na de totstandkoming van

(1) Bij besluit van 6 Juni 1905, S. 180, bepaald op 6 Juli 1905.

deze wet in eene doorloopend genummerde reeks van titels, hoofdstukken en artikelen samengevat en, met wijziging dienovereenkomstig van de aanhaling daarin van artikelen of gedeelten van artikelen, onder inachtneming van de in van Regeeringswege uitgaande stukken gevolgde spelling in het *Staatsblad* geplaatst. (1)

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven op het Loo, den 22sten Mei 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) KUYPER.

(*Uitgeg.* 27 *Mei* 1905.)

—

22 *Mei* 1905. WET, tot verhooging en wijziging van het *vijfde* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1905. S. 142.

Bij deze wet wordt na *artikel* 128 van hoofdstuk V der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1905, ingevoegd:

c. *Polytechnische School.*

(Technische Hoogeschool.)

Art. 128*bis*. Reis- en verblijfkosten der leden en van den secretaris van het college van curatoren der Technische Hoogeschool, onkosten op de vergaderingen, boeken, bindwerk, schrijf- en bureelbehoeften ten behoeve van het college van curatoren en jaarwedde, benevens abonnement voor bureelkosten van den secretaris *f* 1800.00.

Art. 129 verhoogd met *f* 10,000 en te lezen als volgt:

Jaarwedden, toelagen en belooningen der hoogleeraren, leeraren, beambten en bedienden bij de Polytechnische School. (Jaarwedden, verloftraktementen, toelagen en belooningen der hoogleeraren aan de Technische Hoogeschool, der lectoren en van de overige ambtenaren en bedienden.)

Art. 130 verhoogd met *f* 2000 en te lezen als volgt:

„Aanbouw en onderhoud van gebouwen en terreinen, aankoop van terrein, vuur en licht, hulpmiddelen voor het onderwijs, lokaalbehoeften, kleeding der bedienden, reis- en verblijfkosten, personeele hulp, schrijfloonen en verdere uitgaven ten behoeve der Polytechnische School (Technische Hoogeschool) benevens kosten der inwijding van de Technische Hoogeschool."

(1) Dit is geschied bij besluit van 6 Juni 1905, S. 161.

Ten gevolge van voorschreven verhoogingen en wijzigingen wordt het totaal der 4de Afd. van dit hoofdstuk en het eindcijfer verhoogd met *f* 13,800.

—

22 *Mei* 1905. WET, houdende bepalingen tot beveiliging bij het uitvoeren van bouwwerken onder grooteren dan den atmosferischen luchtdruk. S. 143.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1904/1905, no. 161, 1—9.
Hand. id. 1904/05, *bladz.* 1765—1778.
Hand. 1e *Kamer* 1904/1905, *bladz.* 429, 471.

WIJ WILHELMIMA, ENZ... doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het noodzakelijk is bepalingen vast te stellen tot beveiliging bij het uitvoeren van bouwwerken onder grooteren dan den atmosferischen luchtdruk;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. Ter beveiliging van personen, die zullen werken, werken of gewerkt hebben bij de uitvoering van bouwwerken onder grooteren dan den atmosferischen luchtdruk, worden door Ons bij algemeenen maatregel van bestuur bepalingen vastgesteld ten aanzien van:

a. de inrichting, den toestand en de hoogte der werkkamers;

b. de te nemen maatregelen, de aanwezigheid en de deugdelijkheid van doelmatige werktuigen en andere hulpmiddelen om de veiligheid van de personen op het werk, in de werkkamers en in de schutsluizen te verzekeren;

c. de zuiverheid, de verversching, de verontreiniging en de temperatuur der lucht in de werkkamers en in de schutsluizen;

d. de verlichting van het terrein van het werk en van de inrichtingen, waarin onder grooteren dan den atmosferischen luchtdruk moet worden vertoefd, als werkkamers, schachten, schutsluizen en recompressiesluizen;

e. de grootte en de inrichting der schutsluizen en der schachten en het bedienen der kranen bij het schutten;

f. de aanwezigheid, de grootte en de inrichting van eene recompressiesluis, dienende tot behandeling van caissonzieken;

g. de aanwezigheid, de grootte en de inrichting van localiteiten, die beschikbaar zijn voor personen, die uit de schutsluizen komen;

h. de aanwezigheid van voldoend deskundig personeel op het werk tot het verleenen van hulp;

i. geneeskundige hulp op het werk;

j. het toelaten van personen tot het verrichten van werkzaamheden onder grooteren dan den atmosferischen luchtdruk;

k. den tijd, gedurende welken het in- en het uitschutten moet plaats hebben;

l. het kosteloos verschaffen van bepaalde dranken;

m. het verbod van het verschaffen op het terrein van het werk van bepaalde dranken vóór, tijdens of na het werken onder grooteren dan den atmosferischen luchtdruk;

n. het verbod van het brengen of het gebruiken van bepaalde dranken op het terrein van het werk;

o. den luchtdruk, waaronder mag worden gewerkt;

p. den tijd, gedurende welken een persoon onder grooteren dan den atmosferischen luchtdruk mag werken;

q. den tijd, welke voor een persoon, die onder grooteren dan den atmosferischen luchtdruk heeft verkeerd, moet verloopen voor dat hij op nieuw onder zoodanigen luchtdruk wordt gebracht.

2. Op den bestuurder rust de verplichting te zorgen, dat de bepalingen van een ingevolge het vorige artikel vastgestelden algemeenen maatregel van bestuur, met uitzondering van hetgeen daarin ingevolge dat artikel onder *n* is opgenomen, worden nagekomen.

Onder bestuurder verstaat deze wet:

a. indien het een aangenomen werk betreft, den aannemer van het bouwwerk, dat onder grooteren dan den atmosferischen luchtdruk wordt uitgevoerd, tenzij de aannemer hier te lande niet woont, in welk geval als bestuurder wordt aangemerkt de persoon, die den aannemer op het bouwwerk vervangt;

b. indien het werk in eigen beheer wordt uitgevoerd, den persoon, die de leiding heeft bij de uitvoering van het bouwwerk, dat onder grooteren dan den atmosferischen luchtdruk wordt uitgevoerd.

3. Het toezicht op de naleving van deze wet berust bij den inspecteur van den arbeid, binnen wiens ambtsgebied het bouwwerk onder grooteren dan den atmosferischen luchtdruk zal worden of wordt uitgevoerd, bij de onder diens bevelen werkzame ambtenaren alsmede bij den medisch-adviseur bij de arbeidsinspectie.

4. De inspecteur van den arbeid kan bij een in deze wet bedoeld bouwwerk voor de nakoming van bepalingen van een ingevolge artikel 1 vastgestelden algemeenen maatregel van bestuur voorschriften geven, welke voor den bestuurder verbindende zijn.

5. Wanneer de bestuurder zulks verlangt, verstrekt de inspecteur van den arbeid het voorschrift schriftelijk.

Een voorschrift bepaalt den termijn, binnen welken er aan voldaan behoort te zijn. Een schriftelijk gegeven voorschrift wordt gedagteekend.

6. Heeft de bestuurder bezwaar tegen een hem verstrekt schriftelijk voorschrift, dan kan hij binnen twee dagen na de dagteekening van het voorschrift daarvan schriftelijk in beroep komen bij Onzen Minister, met de uitvoering van deze wet belast.

Onze Minister beslist na onderzoek.

Bij de beslissing kan het gegeven voorschrift worden gehandhaafd, gewijzigd of vernietigd.

Onze Minister zendt onmiddellijk een gedagteekend afschrift van zijne beslissing aan den bestuurder.

7. Een voorschrift, in beroep gegeven, treedt in de plaats van het voorschrift, waartegen beroep is ingesteld.

Voor den bestuurder vloeit geenerlei verplichting voort uit een voorschrift zoolang daartegen beroep kan worden ingesteld en zoolang omtrent een daartegen ingesteld beroep niet is beslist.

8. De bestuurder mag met de werkzaamheden onder grooteren dan den atmosferischen luchtdruk eerst aanvangen op den achtsten dag na dien, waarop hij aan den inspecteur van den arbeid, bedoeld in artikel 3, heeft gezonden:

a. eene opgave van de plaats, waar de werkzaamheden zullen worden verricht en van het tijdstip, waarop zij zullen aanvangen;

b. eene opgave van het vermoedelijk aantal personen, hetwelk op het geheele werk alsmede van dat, hetwelk onder grooteren dan den atmosferischen luchtdruk werkzaam zal zijn;

c. een volledig werkplan met teekeningen, volgens welke hij het werk zal uitvoeren.

9. De bestuurder alsmede de op het bouwwerk aanwezige personen zijn verplicht aan den ambtenaar, belast met het opsporen van een in deze wet strafbaar gesteld feit, de door dezen verlangde inlichtingen te geven omtrent zaken en feiten, de naleving van deze wet betreffende.

10. Met hechtenis van ten hoogste eene maand of geldboete van ten hoogste honderd gulden wordt gestraft:

a. overtreding van artikel 2, eerste lid of van het ingevolge artikel 1 onder *n* bij algemeenen maatregel van bestuur bepaalde;

b. het niet voldoen aan een ingevolge deze wet gegeven voorschrift;

c. overtreding van artikel 8 of artikel 9.

Indien tijdens het plegen van het feit geen twee jaren zijn verloopen sedert eene vroegere veroordeeling van den schuldige wegens eene overtreding als hiervoor onder *a*, *b*, of *c* genoemd, onherroepelijk is geworden of de opgelegde boete is betaald, kunnen de straffen worden verdubbeld.

11. Met het opsporen van de in het vorige artikel bedoelde overtredingen zijn, behalve de bij artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering aangewezen personen, belast de marechaussee, alle overige ambtenaren van Rijks- en gemeentepolitie alsmede de inspecteur van den arbeid, bedoeld in artikel 3, de onder zijne bevelen werkzame ambtenaren alsmede de medisch-adviseur bij de arbeidsinspectie.

12. De in het vorige artikel bedoelde ambtenaren hebben toegang tot alle bouwwerken, waar werkzaamheden onder grooteren dan den atmosferischen luchtdruk zullen worden verricht of worden verricht. Zij hebben mede vrijen toegang tot alle bouwwerken, waar redelijkerwijze vermoed kan worden, dat werkzaamheden onder grooteren dan den atmosferischen luchtdruk zullen worden verricht of worden verricht.

De veld- en boschwachters, de beambten der marechaussee niet zijnde hulpofficier van justitie en de ambtenaren van Rijks- en gemeentepolitie beneden den rang van inspecteur der Rijksveldwacht en van commissaris van politie behoeven daartoe, voor zoover hun de toegang niet uit anderen hoofde vrijstaat, een schriftelijken bijzonderen last van den burgemeester of van den kantonrechter.

Wordt aan de in het vorige artikel bedoelde ambtenaren de toegang geweigerd, dan verschaffen zij zich dien desnoods met inroeping van den sterken arm.

13. De in artikel 11 bedoelde ambtenaren zijn verplicht tot geheimhouding van hetgeen hun in plaatsen, waar zij krachtens het vorige artikel binnentreden, omtrent het daar uitgeoefend wordend bedrijf is bekend geworden, voor zoover deze niet in strijd is met de bepalingen van deze of van eene andere wet.

Hij, die opzettelijk de bij het vorige lid opgelegde geheimhouding schendt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden, met of zonder ontzetting van het recht om ambten of bepaalde ambten te bekleeden.

Hij, aan wiens schuld schending van die geheimhouding te wijten is, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Geen vervolging heeft plaats dan op klachte van den bestuurder.

14. De bij deze wet strafbaar gestelde feiten worden beschouwd als overtredingen, behalve de strafbare feiten, bedoeld bij het vorige artikel, die als misdrijven worden beschouwd.

15. Door Onzen Minister, met de uitvoering van deze wet belast, kan binnen zes maanden na het in werking treden dezer wet voorwaardelijk of onvoorwaardelijk, doch niet dan voor een bepaalden tijd, voor bouwwerken onder grooteren dan den atmosferischen luchtdruk, die in uitvoering zijn op het tijdstip van afkondiging van een ingevolge artikel 1 vastgestelden algemeenen maatregel van bestuur, vrijstelling worden verleend van hetgeen in zulk een algemeenen maatregel ingevolge arikel 1 onder *b*, *c* of *f* is bepaald.

16. Alle stukken ten gevolge van deze wet opgemaakt zijn vrij van het recht van zegel en van de formaliteit van registratie en, met inachtneming van de bij Koninklijk besluit vast te stellen voorschriften, van briefport. De beschikkingen worden kosteloos uitgereikt.

17. Deze wet treedt in werking op een nader door Ons te bepalen tijdstip.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven op het Loo, den 22sten Mei 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) KUYPER.

(*Uitgeg.* 9 *Juni* 1905.)

—

22 *Mei* 1905. BESLUIT tot vernietiging van artikel 13 der bouwverordening voor de gemeente *Bergambacht* en van het besluit van den raad dier gemeente van 17 December 1904, waarbij grond voor bebouwing ongeschikt is verklaard. S. 144.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 7 April 1905, afdeeling Binnenlandsch Bestuur, n°. 3146, betreffende artikel 13 der bouwverordening voor de gemeente *Bergambacht* en het besluit van den raad dier gemeente van 17 December 1904, waarbij grond voor bebouwing ongeschikt is verklaard;

Overwegende, dat bij gemeld artikel 13 wordt verboden op een daarvoor door den gemeenteraad uit hoofde van ingesloten ligging of andere voor de openbare veiligheid of gezondheid nadeelige omstandigheden ongeschikt verklaarden grond te bouwen en dat bij ge-

meld raadsbesluit voor bebouwing ongeschikt is verklaard de grond onmiddellijk grenzende aan en zich strekkende tot op een afstand van veertig meter ten noorden, zuiden en westen van de algemeene begraafplaats en de daarbij behoorende toegangslaan;

dat volgens artikel 27 der Woningwet de gemeenteraad wel bevoegd is in het belang van stelselmatige bebouwing te verbieden, dat gebouwen worden gebouwd op grond, welke ingevolge een voorafgaand raadsbesluit in de naaste toekomst voor den aanleg van eene straat, eene gracht of een plein bestemd is, doch dat een algemeen verbod, als vervat in artikel 13 voormeld, in strijd is met artikel 27 der Woningwet;

dat mitsdien ook het raadsbesluit, waarbij bovenomschreven grond voor bebouwing ongeschikt is verklaard, in strijd is met artikel 27 der Woningwet;

Gelet op artikel 153 der Gemeentewet;

Den Raad van State gehoord (advies van 2 Mei 1905, n°. 26);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 18 Mei 1905, n°. 4627, afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

artikel 13 der bouwverordening voor de gemeente *Bergambacht* en het besluit van den raad dier gemeente van 17 December 1904, waarbij bovenomschreven grond voor bebouwing ongeschikt is verklaard, te vernietigen wegens strijd met de wet.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en waarvan afschrift aan den Raad van State gezonden zal worden.

Het Loo, den 22sten Mei 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*get.*) KUYPER.

(*Uitgeg.* 8 *Juni* 1905.)

—

22 *Mei* 1905. ARREST van den Hoogen Raad der Nederlanden, houdende beslissing dat het voeren van den titel van homoeopaath door iemand, die geen geneeskundige is, in strijd is met art. 3 der wet van 1 Juni 1865 (*Staatsblad* n°. 60.)

De Hooge Raad enz.;

Gelet op de memorie van cassatie, waarin de requirant geen wetsbepalingen opgeeft, die zouden zijn geschonden of verkeerd toegepast maar wel twee grieven tegen het voormelde vonnis aanvoert;

Overwegende, dat de rechtbank het den requirant bij oorspronkelijke dagvaarding ten laste gelegde, nl. dat hij op 2 December 1904 des voormiddags omstreeks 9 ½ uur te Utrecht op de buitendeur van zijne aan den openbaren weg de Moreelselaan n°. 7 gelegen woning, een naambord heeft aangebracht gehad met het opschrift: R. H., homoeopaath, en hij alzoo, ofschoon geen geneeskundige zijnde, in het openbaar heeft aangekondigd dat hij de geneeskunst uitoefent, althans in het openbaar een titel heeft gevoerd die hem aan het publiek als geneeskundige aanwijst — bewezen heeft verklaard en gequalificeerd, zooals in het hoofd van dit arrest is vermeld;

O. dat de eerste bij memorie aangevoerde grief hierop neerkomt, dat in het den requirant beteekende afschrift der oorspronkelijke dagvaarding staat, niet homoeopaath, maar „homoespaath", en derhalve alleen dit woord ter beoordeeling van den rechter kwam, en niet de vraag, of het woord homoeopaath al of niet hem als geneeskundige aanwijst;

O. te dien aanzien dat deze klaarblijkelijke schrijffout den requirant niet heeft verhinderd in beide instanties voor den feitelijken rechter zijn verdediging te voeren, alsof in het hem beteekende afschrift der dagvaarding stond: „homoeopaath", weshalve een beroep op bedoelde fout in het cassatieproces niet meer kan opgaan;

O. dat de tweede grief zich richt tegen die overweging van het bestreden vonnis, waarin de rechtbank zich vereenigende met het gevoelen van den door haar gehoorden deskundige in overeenstemming met de wetenschappelijke geneeskundige litteratuur en het algemeen spraakgebruik aan den titel homoeopaath de beteekenis hecht van „iemand, die de geneeskunde uitoefent op homoeopathische methode", bewerende de requirant toch, dat het woord homoeopaath niet aanwijst een geneeskundige;

O. dat in art. 3 der wet van 1 Juni 1865 (*Staatsblad* n°. 60) wordt verboden het geen geneeskundige zijnde een titel voeren, die hem aan het publiek als geneeskundige aanwijst, maar nergens in de wet nader wordt aangegeven, door welken titel zulks geschiedt en mitsdien de door de rechtbank in de wetenschappelijke litteratuur en in het algemeen spraakgebruik gezochte beantwoording dezer vraag juist is te achten, zoodat daardoor geen wetsartikel is geschonden en ook deze grief ongegrond is te achten;

Verwerpt het beroep. (W. v. 'T R. 8227.)

—

24 *Mei* 1905. MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken, aan de Gedeputeerde Staten van de provinciën, betreffende toepassing der Kieswet.

Naar aanleiding van enkele tot mijne kennis gekomen onregelmatigheden heb ik de eer Uw College te verzoeken de navolgende punten onder de aandacht van de burgemeesters in Uwe provincie te brengen, ten einde bij de verkiezingen eene juiste uitvoering der Kieswet te bevorderen.

Inrichting van stemlokalen.

Bij de inrichting van stemlokalen moet worden zorg gedragen, dat de kiezer, tijdens hij aan den stemlessenaar vertoeft, op geenerlei wijze, ook niet door de eene of andere toevallige omstandigheid (als b.v. de weerkaatsing in een in het vertrek aanwezigen spiegel) buiten zijn weten kunne worden bespied.

Inrichting der stembiljetten.

Ingevolge art. 72 der Kieswet moeten de namen der candidaten op het stembiljet in alphabetische volgorde worden gedrukt. Bij samengestelde namen behoort de naam ongesplitst te worden gelaten, en zal dus de beginletter van het eerste woord, dat geen op zich zelf geschreven partikel (als *van*, *de* enz.) is, de plaats aangeven, waar de candidaat op het stembiljet moet voorkomen.

Artikel 80 der Kieswet.

De bewoordingen van dit artikel, in verband met de geschiedenis van deze bepaling toonen duidelijk aan, dat hier bedoeld wordt een lichamelijk gebrek, en niet het gemis van kennis van lezen en schrijven.

De wet laat den kiezer vrij in de keuze van den persoon, aan wien hij het geheim van de door hem uitgebrachte stem wil toevertrouwen.

Wordt de aanwijzing van den persoon echter door den kiezer aan den voorzitter van het stembureau overgelaten, dan behoort deze in geen geval daarvoor een politiebeambte aan te wijzen.

Deze toch is geroepen tegen overtreding o. m. van de artt. 126 en 127 van het Wetboek van Strafrecht te waken, en moet zich mitsdien streng onthouden van een optreden, dat hem in verdenking van zoodanige overtreding zou kunnen brengen.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*get.*) KUYPER.

—

26 *Mei*/5 *Juni* 1905. MISSIVE van de Ministers van Justitie en van Binnenlandsche Zaken, aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, over opzending van afschriften van huwelijksakten, betreffende de voltrekking van huwelijken tusschen personen, die beide of een van beide vreemdelingen zijn.

Art. 5 lid 4 van het Tractaat tot regeling der wetsconflicten met betrekking tot het huwelijk, gesloten te *'s Gravenhage*, den 12 Juni 1902, goedgekeurd bij de wet van 24 Juli 1903 (*Staatsblad* n°. 231) en bekend gemaakt bij Koninklijk besluit van 15 Juni 1904 (*Staatsblad* n°. 121), schrijft ten aanzien van de voltrekking van huwelijken van vreemdelingen voor, dat een authentiek afschrift der huwelijksakte wordt toegezonden aan de autoriteiten van het land, waartoe ieder der echtgenooten behoort.

Ter uitvoering van dit voorschrift komt het ons wenschelijk voor, dat door de ambtenaren van den burgerlijken stand telkenmale na de voltrekking van een huwelijk tnsschen personen, die beide of een van beide vreemdelingen zijn, opzending van zoodanig afschrift der huwelijksakte aan U geschiede, terwijl wij U verzoeken de aldus bij U ingekomen bescheiden tweemaal per jaar — in Januari en in Juli — aan den Minister van Buitenlandsche Zaken te doen toekomen.

De eerste toezending in Juli e.k. zou alle huwelijken kunnen betreffen sedert 31 Juli 1904, den dag der inwerkingtreding van het tractaat, voltrokken, voor zooveel nog geene overmaking van afschriften der desbetreffende huwelijksakten aan het Departement van Buitenlandsche Zaken heeft plaats gevonden.

Wij verzoeken U HoogEdelGestrenge wel te willen bevorderen, dat het bovenstaande ter kennis worde gebracht van de ambtenaren van den burgerlijken stand in Uw gewest.

(W. v. B. A.)

—

31 *Mei* 1905. BESLUIT, betreffende het verplegen van krankzinnigen in het zenuwpaviljoen van het Wilhelmina-Gasthuis te *Amsterdam*. S. 145.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 24 Mei 1905, n°. 4666, afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Gelet op artikel 7 der wet van 27 April 1884 (*Staatsblad* n°. 96), zooals dat luidt ingevolge de wet van 15 Juli 1904 (*Staatsblad* n°. 157);

Hebben goedgevonden en verstaan:
te bepalen:

Art. 1. In het zenuwpaviljoen van het Wilhelmina-Gasthuis te *Amsterdam* mogen, zoolang het ook dienstbaar is aan het onderwijs in de psychiatrie aan de Gemeentelijke Universiteit aldaar, onder de voorwaarden, behoorende bij dit besluit, meer dan twee krankzinnigen worden verpleegd, zonder dat dat paviljoen als krankzinnigengesticht wordt beschouwd.

2. Wij behouden Ons voor die voorwaarden, wanneer dit noodig blijkt, aan te vullen of te wijzigen.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

Soestdijk, den 31sten Mei 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*get.*) KUYPER.

(*Uitgeg.* 22 *Juni* 1905.)

VOORWAARDEN, *waaronder in het zenuwpaviljoen van het Wilhelmina-Gasthuis te Amsterdam meer dan twee krankzinnigen mogen worden verpleegd, zonder dat dat paviljoen als krankzinnigengesticht wordt beschouwd.*

Art. 1. In het zenuwpaviljoen van het Wilhelmina-Gasthuis te *Amsterdam* mogen niet meer dan 91 mannen en 88 vrouwen worden verpleegd en daaronder niet meer krankzinnigen dan met eene goede verpleging vereenigbaar is. Voor afscheiding der seksen wordt behoorlijk gezorgd bij verpleegden van 10 jaar en ouder.

2. Zonder goedkeuring van den Minister van Binnenlandsche Zaken mag noch in de afmetingen, noch in de bestemming der tuinen en der lokalen, noch in de luchtverversching en de verwarming der lokalen eenige verandering worden aangebracht.

3. In het paviljoen wordt ten allen tijde vrije toegang verleend aan de inspecteurs voor het Staatstoezicht op krankzinnigen en aan den Officier van Justitie bij de arrondissementsrechtbank te *Amsterdam*.

De geneesheer-directeur en de geneeskundigen aldaar werkzaam, benevens het personeel, geven aan genoemde ambtenaren de door hen verlangde inlichtingen.

4. Van elke opneming, ontslag of overlijden van een krankzinnige wordt aanteekening gehouden in een register, waarvan de vorm nader door den Minister van Binnenlandsche Zaken kan worden bepaald.

Dit register wordt aan de ambtenaren, bedoeld in artikel 3, desverlangd ter inzage voorgelegd.

5. Binnen tweemaal vier en twintig uren na het eindigen der verpleging van een krankzinnige geeft de geneesheer-directeur daarvan schriftelijk kennis — zoo mogelijk, ingeval van ontslag zonder voorafgaand herstel, met opgave van de gemeente en de inrichting of het gezin, waarheen de krankzinnige ter verdere verpleging is overgebracht — aan den burgemeester van *Amsterdam*, aan de inspecteurs en aan den Officier van Justitie bij de arrondissements-rechtbank te *Amsterdam*.

6. De krankzinnigen, welke in het paviljoen worden verpleegd, mogen niet belemmerd worden de afdeeling te verlaten, tenzij zij door een burgemeester krachtens art. 14 der wet van 27 April 1884 (*Staatsblad* n°. 96) in bewaring zijn gesteld, of tenzij — indien het minderjarigen geldt — de verpleging geschiedt op verzoek of met goedvinden van de ouders of voogden der verpleegden.

7. Van elke toepassing van een dwangmiddel, als bedoeld in het Koninklijk besluit van 3 Juni 1884 (*Staatsblad* n°. 110), geschiedt aanteekening in een register, ingericht naar een door den Minister van Binnenlandsche Zaken vast te stellen model.

Dit register wordt aan elken inspecteur op zijn verlangen voorgelegd.

Ook de geneeskundige aanteekeningen, welke ten aanzien der verpleegden gehouden worden, moeten door elken inspecteur, zoo dikwijls deze zulks verlangt, geraadpleegd kunnen worden.

8. Het is verboden den krankzinnigen te beletten zich schriftelijk te wenden tot de Hoofden der Departementen van Algemeen Bestuur, tot de inspecteurs en tot den Officier van Justitie.

Bloedverwanten, bekenden en rechtsgeleerde raadslieden moeten tot een krankzinnige worden toegelaten, indien de Officier van Justitie daartoe schriftelijk last geeft.

Behoort bij Koninklijk besluit van 31 Mei 1905 (*Staatsblad* n°. 145).

Mij bekend,

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*get.*) KUYPER.

—

31 *Mei* 1905. BESLUIT, tot wijziging van het bijzonder reglement van politie voor de scheepvaart door de *Koningshaven* en de

Nieuwe Maas, onder de gemeente *Rotterdam*, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 26 Februari 1904 (*Staatsblad* n°. 51). S. 146.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 19 April 1905, L^a^. K, afdeeling Waterstaat;

Gelet op de wet van 28 Februari 1891 (*Staatsblad* n°. 69);

Gelet op het algemeen reglement van politie voor rivieren, kanalen, havens, sluizen, bruggen en daartoe behoorende werken, onder beheer van het Rijk, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 13 Augustus 1891 (*Staatsblad* n°. 158) en laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 8 Juli 1897 (*Staatsblad* n°. 174);

Den Raad van State gehoord (advies van 9 Mei 1905, n°. 21);

Gezien de nadere voordracht van Onzen voornoemden Minister van 23 Mei 1905, n°. 204, afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

I. Artikel 9 B, eerste lid, van het bij Ons besluit van 26 Februari 1904 (*Staatsblad* n°. 51) vastgesteld bijzonder reglement van politie voor de scheepvaart door de *Koningshaven* en de *Nieuwe Maas*, onder de gemeente *Rotterdam*, zal luiden als volgt:

„B. Aan den rechter oever benedenwaarts van de lijn, aangeduid door de twee witte ankerbakens, gemerkt 4 en 4*a*, geplaatst aan de benedenzijde van de prise d'eau der drinkwaterleiding, tot 50 meter boven het *Vrouwenbrugje*, en landwaarts van de lijn, aangeduid door de twee witte ankerbakens, gemerkt 3, geplaatst bij de *Oude Plantage*, of van de lijn, aangeduid, door de twee witte ankerbakens, gemerkt 4, geplaatst bij het drinkwaterleidingbassin."

II. Artikel 9 B, tweede lid, van laatstgenoemd reglement vervalt.

III. De bij dat reglement behoorende kaart wordt vervangen door de kaart, aan Ons tegenwoordig besluit gehecht. (1)

Onze Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

Soestdijk, den 31sten Mei 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(*get.*) DE MAREZ OYENS.

(*Uitgeg.* 21 *Juli* 1905.)

---

(1) Deze kaart wordt hierna niet opgenomen.

31 *Mei* 1905. BESLUIT, houdende wijziging en aanvulling van het Koninklijk besluit van 9 November 1893 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 159, *Indisch Staatsblad* n°. 305), houdende bepalingen op de fabrieks- en handelsmerken. S. 147.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de gemeenschappelijke voordracht van Onze Ministers van Koloniën en van Justitie d.d. 15 Maart 1905, litt. A^1^, n°. 57, en van den 15den Maart 1905, afdeeling 2*a*, n°. 408;

Den Raad van State gehoord (advies van 25 April 1905, n°. 19);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 15 Mei 1905, litt. A^2^, n°. 14 en van 23 Mei 1905, 2^e^ afdeeling A, n°. 380;

Gelet op de bij de wet van 7 Juni 1902 (*Indisch Staatsblad* n°. 377) goedgekeurde, den 14den December 1900 te *Brussel* gesloten overeenkomsten tot bescherming van den industrieelen eigendom;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. **1**. Het derde lid van artikel 2 van het Koninklijk besluit van 9 November 1893 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 159, *Indisch Staatsblad* n°. 305), houdende bepalingen op de fabrieks- en handelsmerken in *Nederlandsch-Indië*, wordt gelezen als volgt:

„Hij die aan het Hulpbureau voor den industrieelen eigendom een merk heeft ingezonden binnen den termijn van vier maanden, nadat hij het merk met inachtneming van artikel 6 der internationale overeenkomst tot bescherming van den industrieelen eigendom, den 20sten Maart 1883 te *Parijs* gesloten (*Nederlandsch Staatsblad* 1884 n°. 189, *Indisch Staatsblad* 1888 n°. 188), in een der tot die overeenkomst toegetreden Staten regelmatig heeft gedeponeerd, wordt geacht van dat merk reeds bij den aanvang van dien termijn in *Nederlandsch-Indië* gebruik te hebben gemaakt."

2. Aan artikel 2 van dat besluit wordt een vierde lid toegevoegd, luidende:

„Hij die een merk, waaronder zijne fabrieks- of handelswaren zijn tentoongesteld op eene officieele of officieel erkende internationale tentoonstelling, op het grondgebied van een der tot de voormelde internationale overeenkomst van *Parijs* toegetreden Staten gehouden, binnen zes maanden na de opening dier tentoonstelling aan het Hulpbureau voor den industrieelen eigendom ter inschrijving voor die soort van waren overeenkomstig artikel 3 inzendt, wordt geacht van dat merk reeds in *Nederlandsch-Indië* gebruik te hebben gemaakt

op den dag, waarop het ter onderscheiding van dezelfde soort zijner waren ter tentoonstelling aanwezig was. Tot bewijs van den dag dier aanwezigheid kan het Hulpbureau voor den industrieelen eigendom de overlegging vorderen van eene gewaarmerkte verklaring van het bestuur der tentoonstelling of, te zijnen genoegen, van andere bevoegde zijde afkomstig."

3. Na artikel 2 wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

Art. 2bis. Eéne inschrijving van een merk ten name van meer dan één rechthebbende is alleen dan geoorloofd, indien deze allen gezamenlijk gerechtigd zijn tot de fabriek of handelsinrichting, tot onderscheiding van welker waren het merk bestemd is.

Tot bewijs van dit laatste kan het Hulpbureau voor den industrieelen eigendom de overlegging vorderen van een gewaarmerkt uittreksel van de akte, waaruit van de gezamenlijke gerechtigdheid blijkt.

4. In het eerste lid van artikel 3 wordt de aanhef der tweede zinsnede, in plaats van „In" gelezen: „Bij" en worden vóór het woord „woonplaats" ingevoegd de woorden: „volledige naam en de".

5. Aan het slot van het eerste lid van artikel 3 wordt de volgende zinsnede toegevoegd: „Indien de beschrijving de kleur van het merk als onderscheidend kenmerk vermeldt, stelt de inzender een door het Hulpbureau voor den industrieelen eigendom te bepalen getal afdrukken in kleur van het merk ter beschikking van dat Hulpbureau."

6. De eerste zinsnede van het derde lid van artikel 3 wordt gelezen als volgt:

„Het merk mag geene woorden of voorstellingen bevatten, die in strijd zijn met de goede zeden of waardoor het gebruik van het merk in strijd zou zijn met de openbare orde."

7. In het eerste lid van artikel 4 wordt in plaats van „drie" gelezen: „acht".

8. Het eerste lid van artikel 6 wordt gelezen als volgt:

„De ingezetene van *Nederlandsch-Indië* en de niet-ingezetene, aldaar hebbende eene inrichting van nijverheid of handel, te goeder trouwe opgericht en werkelijk dienende tot het uitoefenen van nijverheid of handel, die zich van zijn ingevolge artikel 3 ingezonden merk voor dezelfde soort van waren de bescherming wil verzekeren ook in andere Staten, toegetreden tot de bij de wet van 12 December 1892 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 270, *Indisch Staatsblad* 1893 n°. 99) goedgekeurde, den 14den April 1891 te *Madrid* gesloten overeenkomst, zendt aan het Hulpbureau voor den industrieelen eigendom nog vier exemplaren, waarvan één onderteekend, eener duidelijke afbeelding van dat merk, eene in de Fransche taal gestelde en onderteekende opgave van de soort van waren, waarvoor het merk bestemd is, en een cliché, beantwoordende aan de bij het vorige artikel gestelde eischen. Indien de kleur van het merk een onderscheidend kenmerk daarvan is, maakt de inzender daarvan melding in eene bij te voegen eveneens onderteekende beschrijving van het merk en stelt hij ter beschikking van het Hulpbureau voor den industrieelen eigendom een door dat Hulpbureau te bepalen getal afdrukken in kleur van het merk."

9. Het derde lid van artikel 6 wordt gelezen als volgt:

„Bij de inzending is voor één merk een bedrag van zestig gulden te voldoen, voor elk volgend merk, gelijktijdig met het eerste en door of namens denzelfden inzender ingezonden, een bedrag van dertig gulden. In geen geval geschiedt teruggave van hetgeen dienovereenkomstig is betaald."

10. Het vijfde lid van artikel 6 wordt gelezen als volgt:

„Indien of zoodra het merk overeenkomstig artikel 4 is ingeschreven, zendt het Hulpbureau voor den industrieelen eigendom, onder bijvoeging van een bedrag van vijf en vijftig gulden voor één merk en van een bedrag van vijf en twintig gulden voor elk volgend merk, gelijktijdig met het eerste en door of namens denzelfden inzender ingezonden, de drie niet onderteekende exemplaren der in het eerste lid bedoelde afbeelding en de daar gevorderde in de Fransche taal gestelde en onderteekende opgave van de soort van waren met het cliché en, in het geval van de laatste zinsnede van het eerste lid van dit artikel, een door het Bureau te *'s Gravenhage* te bepalen getal afdrukken in kleur van het merk, onverwijld aan dat Bureau, hetwelk zorgt voor de onverwijlde aanvrage van inschrijving aan het Internationaal Bureau te *Bern*.

11. In het eerste lid van artikel 7 wordt na „voormelde overeenkomst van *Madrid*" ingelascht: „, zooals die overeenkomst is gewijzigd bij de additioneele akte, den 14den December 1900 te *Brussel* geteekend en goedgekeurd bij de wet van 7 Juni 1902 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 85, *Indisch Staatsblad* n°. 377)".

In datzelfde lid wordt in plaats van „drie" gelezen „acht".

12. In het eerste lid van artikel 8 worden na het woord „schriftelijk" ingevoegd de

woorden: „onder opgaaf van redenen" en wordt in plaats van „drie" gelezen „acht".

13. In het eerste lid van artikel 9 wordt in plaats van „kan deze" gelezen: „of den naam of de firma bevat waarop een ander recht heeft, kan hij, die beweert zoodanig recht te hebben, onverminderd andere hem ten dienste staande rechtsmiddelen" en wordt in plaats van „zes" (waar het voor de tweede maal voorkomt) gelezen „negen".

14. In artikel 9 wordt tusschen het eerste en het tweede lid een nieuw lid ingevoegd van dezen inhoud:

„Ook na verloop van de in het eerste lid vermelde termijnen kan de daar genoemde rechthebbende op gelijke wijze de nietigverklaring der inschrijving verzoeken, ingeval zijn recht uit een rechterlijk gewijsde blijkt."

De aanhef van het laatste lid van artikel 9 wordt gelezen:

„Binnen het tijdsverloop in het eerste lid genoemd, kan" enz.

Voor „het vorige lid" wordt daar gelezen „het eerste lid".

15. Aan het tweede lid van artikel 11 wordt een tweede zinsnede toegevoegd, luidende:

„Het verzoek en het daarop door den Raad van Justitie gegeven eenvoudig appointement, tot bepaling van den dag der behandeling worden vanwege den verzoeker aan het Hoofd van dat Hulpbureau beteekend, binnen veertien dagen na de dagteekening van dat appointement."

16. Het slot van het derde lid van artikel 11 wordt gelezen als volgt:

„en, indien het een overeenkomstig artikel 4 ingeschreven merk betreft, aan den inzender wordt bekend gemaakt door beteekening vanwege den verzoeker of het Openbaar Ministerie van het verzoek of de vordering en het daarop gegeven appointement, binnen veertien dagen na de dagteekening van dit laatste."

17. In het zevende lid van artikel 18 wordt vóór het woord „overeenkomst" ingevoegd het woord „gewijzigde".

18. In het derde lid van artikel 19 worden na het woord „partijen" ingevoegd de woorden: „of alleen van de verkrijgende partij indien ook de overgang van het merk voldoende blijkt uit het in het vorige lid bedoelde uittreksel" en na het woord „bericht" de woorden „van de aanteekening aldaar".

19. In artikel 20 worden na de woorden „gelijk mede" ingevoegd de woorden: „van het verzoek om aanteekening".

20. Aan artikel 20 wordt een tweede lid toegevoegd, luidende:

„Geen aanteekening van den overgang van zoodanig merk heeft plaats indien die overgang geschiedde aan iemand, geen Nederlander zijnde, die niet woont in een der Staten, toegetreden tot de voormelde overeenkomst van *Madrid*, of niet aldaar heeft eene inrichting van nijverheid en handel, te goeder trouwe opgericht en werkelijk dienende tot het uitoefenen van nijverheid of handel."

21. Het tweede lid van artikel 21 wordt gelezen als volgt:

„Voor de toepassing van artikel 6 van dit besluit worden die merken geacht overeenkomstig artikel 3 te zijn ingezonden."

22. In het eerste lid van artikel 22 worden de woorden „door het Hulpbureau" vervangen door de woorden: „mits vóór 1 October 1905 gedaan, door het Hulpbureau".

23. N°. 1 van art. 22 wordt gelezen als volgt:

„1°. wat artikel 6 betreft, het merk geacht wordt overeenkomstig artikel 3 te zijn ingezonden".

24. N°. 2 van artikel 22 wordt gelezen als volgt:

„2°. weigering van eene vóór 1 October 1905 gevraagde inschrijving niet geoorloofd en een verzoek of eene vordering tot nietigverklaring van de inschrijving niet ontvankelijk is."

25. De n°s. 3 en 4 van artikel 22 en artikel 23 vervallen.

26. Dit besluit treedt in werking op den dag zijner afkondiging.

Onze Ministers van Koloniën en van Justitie zijn, ieder voor zooveel hem aangaat, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Soestdijk, den 31sten Mei 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, (*get.*) IDENBURG.
De Minister van Justitie, (*get.*) J. A. LOEFF.

(*Uitgeg.* 20 *Juni* 1905.)

—

31 *Mei* 1905. BESLUIT, houdende wijziging en aanvulling van het Koninklijk besluit van 9 November 1893 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 160, *Gouvernementsblad* n°. 31), houdende bepalingen op de fabrieks- en handelsmerken. S. 148.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de gemeenschappelijke voordracht van Onze Ministers van Koloniën en van Justitie dd°. 15 Maart 1905, lit. A^x^, n°. 57, en van den 15den Maart 1905, afdeeling 2 *a*, n°. 408;

Den Raad van State gehoord (advies van 25 April 1905, n°. 19);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 15 Mei 1905, lit. A[a], n°. 14, en van 23 Mei 1905, 2de afdeeling A, n°. 386;

Gelet op de bij de wet van 7 Juni 1902 (*Gouvernementsblad* n°. 22) goedgekeurde, den 14den December 1900 te *Brussel* gesloten overeenkomsten tot bescherming van den industrieelen eigendom;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Het derde lid van artikel 2 van het Koninklijk besluit van 9 November 1893 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 160, *Gouvernementsblad* n°. 31), houdende bepalingen op de fabrieks- en handelsmerken in *Suriname*, wordt gelezen als volgt:

„Hij die aan het Hulpbureau voor den industrieelen eigendom een merk heeft ingezonden binnen den termijn van vier maanden, nadat hij het merk met inachtneming van artikel 6 der internationale overeenkomst tot bescherming van den industrieelen eigendom, den 20sten Maart 1883 te *Parijs* gesloten (*Nederlandsch Staatsblad* 1884 n°. 189, *Gouvernementsblad* 1890 n°. 8) in een der tot die overeenkomst toegetreden Staten regelmatig heeft gedeponeerd, wordt geacht van dat merk reeds bij den aanvang van dien termijn in *Suriname* gebruik te hebben gemaakt."

2. Aan artikel 2 van dat besluit wordt een vierde lid toegevoegd, luidende:

„Hij die een merk, waaronder zijn fabrieks- of handelswaren zijn tentoongesteld op eene officieele of officieel erkende internationale tentoonstelling op het grondgebied van een der tot de voormelde internationale overeenkomst van *Parijs* toegetreden Staten gehouden, binnen zes maanden na de opening dier tentoonstelling aan het Hulpbureau voor den industrieelen eigendom ter inschrijving voor die soort van waren overeenkomstig artikel 3 inzendt, wordt geacht van dat merk reeds in *Suriname* gebruik te hebben gemaakt op den dag, waarop het ter onderscheiding van dezelfde soort zijner waren ter tentoonstelling aanwezig was. Tot bewijs van den dag dier aanwezigheid kan het Hulpbureau voor den industrieelen eigendom de overlegging vorderen van eene gewaarmerkte verklaring van het bestuur der tentoonstelling of, te zijnen genoege, van andere bevoegde zijde afkomstig."

3. Na artikel 2 wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

Art. 2bis. Eéne inschrijving van een merk ten name van meer dan één rechthebbende is alleen dan geoorloofd, indien deze allen gezamenlijk gerechtigd zijn tot de fabriek of handelsinrichting tot onderscheiding van welker waren het merk bestemd is.

Tot bewijs van dit laatste kan het Hulpbureau voor den industrieelen eigendom de overlegging vorderen van een gewaarmerkt uittreksel van de akte, waaruit van de gezamenlijke gerechtigdheid blijkt.

4. In het eerste lid van art. 3 wordt de aanhef der tweede zinsnede in plaats van „In" gelezen: „Bij" en worden vóór het woord „woonplaats" ingevoegd de woorden: „volledige naam en de".

5. Aan het slot van het eerste lid van artikel 3 wordt de volgende zinsnede toegevoegd:

„Indien de beschrijving de kleur van het merk als onderscheidend kenmerk vermeldt, stelt de inzender een door het Hulpbureau voor den industrieelen eigendom te bepalen getal afdrukken in kleur van het merk ter beschikking van dat Hulpbureau."

6. De eerste zinsnede van het derde lid van artikel 3 wordt gelezen als volgt:

„Het merk mag geene woorden of voorstellingen bevatten, die in strijd zijn met de goede zeden, of waardoor het gebruik van het merk in strijd zou zijn met de openbare orde."

7. In het eerste lid van artikel 4 wordt in plaats van „drie" gelezen „acht".

8. Het eerste lid van artikel 6 wordt gelezen als volgt:

„De ingezetene van *Suriname* en de niet ingezetene aldaar hebbende eene inrichting van nijverheid of handel, te goeder trouwe opgericht en werkelijk dienende tot het uitoefenen van nijverheid of handel, die zich van zijn ingevolge artikel 3 ingezonden merk voor dezelfde soort van waren de bescherming wil verzekeren ook in andere Staten, toegetreden tot de bij de wet van 12 December 1892 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 270, *Gouvernementsblad* 1893 n°. 8) goedgekeurde, den 14den April 1891 te *Madrid* gesloten overeenkomst, zendt aan het Hulpbureau voor den industrieelen eigendom nog vier exemplaren, waarvan één onderteekend, eener duidelijke afbeelding van dat merk, eene in de Fransche taal gestelde en onderteekende opgave van de soort van waren, waarvoor het merk bestemd is, en een cliché beantwoordende aan de bij het vorige artikel gestelde eischen. Indien de kleur van het merk een onderscheidend kenmerk daarvan is, maakt de inzender daarvan melding in eene bij te voegen eveneens onderteekende beschrijving van het merk en stelt hij ter beschikking van het Hulpbureau voor den industrieelen eigendom een door dat Hulpbureau te bepalen getal afdrukken in kleur van het merk."

9. Het derde lid van artikel 6 wordt gelezen als volgt:

„Bij de inzending is voor één merk een bedrag van *zestig gulden* te voldoen, voor elk volgend merk, gelijktijdig met het eerste en door of namens denzelfden inzender ingezonden, een bedrag van *dertig gulden*. In geen geval geschiedt teruggave van hetgeen dienovereenkomstig is betaald."

10. Het vijfde lid van artikel 6 wordt gelezen als volgt:

„Indien of zoodra het merk overeenkomstig artikel 4 is ingeschreven, zendt het Hulpbureau voor den industrieelen eigendom, onder bijvoeging van een bedrag van vijf en twintig gulden voor één merk en van een bedrag van vijf en twintig gulden voor elk volgend merk, gelijktijdig met het eerste en door of namens denzelfden inzender ingezonden, de drie niet onderteekende exemplaren der in het eerste lid bedoelde afbeelding en de daar gevorderde in de Fransche taal gestelde en onderteekende opgave van de soort van waren met het cliché en, in het geval van de laatste zinsnede van dit artikel, een door het Bureau te *'s Gravenhage* te bepalen getal afdrukken in kleur van het merk, onverwijld aan dat Bureau, hetwelk zorgt voor de onverwijlde aanvrage van inschrijving aan het Internationaal Bureau te *Bern*."

11. In het eerste lid van artikel 7 wordt na „voormelde overeenkomst van *Madrid*" ingelascht: „zooals die overeenkomst is gewijzigd bij de additioneele akte den 14den December 1900 te *Brussel* geteekend en goedgekeurd bij de wet van 7 Juni 1902 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 85, *Gouvernementsblad* n°. 22)".

In datzelfde lid wordt in plaats van „drie" gelezen „acht".

12. In het eerste lid van artikel 8 worden na het woord „schriftelijk" ingevoegd de woorden: „onder opgaaf van redenen" en wordt in plaats van „drie" gelezen „acht".

13. In het eerste lid van artikel 9 wordt in plaats van „kan deze" gelezen: „of den naam of de firma bevat, waarop een ander recht heeft, kan hij, die beweert zoodanig recht te hebben, onverminderd andere hem ten dienste staande rechtsmiddelen" en wordt in plaats van „zes" (waar het voor de tweede maal voorkomt) gelezen „negen".

14. In artikel 9 wordt tusschen het eerste en het tweede lid een nieuw lid ingevoegd van dezen inhoud:

„Ook na verloop van de in het eerste lid vermelde termijnen kan de daar genoemde rechthebbende op gelijke wijze de nietigverklaring der inschrijving verzoeken, ingeval zijn recht uit een rechterlijk gewijsde blijkt."

De aanhef van het laatste lid van artikel 9 wordt gelezen:

„Binnen het tijdsverloop in het eerste lid genoemd, kan" enz.

Voor „het vorige lid" wordt daar gelezen: „het eerste lid".

15. „Aan het tweede lid van artikel 11 wordt een tweede zinsnede toegevoegd, luidende:

„Het verzoek en het daarop door het Hof van Justitie gegeven eenvoudig appointement tot bepaling van den dag der behandeling worden vanwege den verzoeker aan het Hoofd van dat Hulpbureau beteekend, binnen veertien dagen na de dagteekening van dat appointement."

16. Het slot van het derde lid van artikel 11 wordt gelezen als volgt:

„en, indien het een overeenkomstig artikel 4 ingeschreven merk betreft, aan den inzender wordt bekend gemaakt door beteekening vanwege den verzoeker of het Openbaar Ministerie van het verzoek of de vordering en het daarop gegeven appointement, binnen veertien dagen na de dagteekening van dit laatste."

17. In het zevende lid van artikel 17 wordt vóór het woord „overeenkomst" ingevoegd het woord: „gewijzigde".

18. In het derde lid van artikel 18 worden na het woord „partijen" ingevoegd de woorden: „of alleen van de verkrijgende partij indien ook de overgang van het merk voldoende blijkt uit het in het vorige lid bedoelde uittreksel", en na het woord „bericht" de woorden: „van de aanteekening aldaar".

19. In artikel 19 worden na de woorden: „gelijk mede" ingevoegd de woorden: „van het verzoek om aanteekening".

20. Aan artikel 19 wordt een tweede lid toegevoegd, luidende:

„Geen aanteekening van den overgang van zoodanig merk heeft plaats indien die overgang geschiedde aan iemand, geen Nederlander zijnde, die niet woont in een der Staten, toegetreden tot de voormelde overeenkomst van *Madrid*, of niet aldaar heeft eene inrichting van nijverheid en handel, te goeder trouwe opgericht en werkelijk dienende tot het uitoefenen van nijverheid of handel."

21. Het tweede lid van artikel 20 wordt gelezen als volgt:

„Voor de toepassing van artikel 6 van dit besluit worden die merken geacht overeenkomstig artikel 3 te zijn ingezonden."

22. In het eerste lid van artikel 21 worden de woorden „door het Hulpbureau" vervangen

door de woorden: „mits vóór 1 October 1905 gedaan, door het Hulpbureau".

23. N°. 1 van artikel 21 wordt gelezen als volgt:

„1°. wat artikel 6 betreft het merk geacht wordt overeenkomstig artikel 3 te zijn ingezonden."

24. N°. 2 van artikel 21 wordt gelezen als volgt:

„2°. weigering van eene vóór 1 October 1905 gevraagde inschrijving niet geoorloofd en een verzoek of eene vordering tot nietigverklaring van de inschrijving niet ontvankelijk is."

25. De n°s. 3 en 4 van artikel 21 en artikel 22 vervallen.

26. Dit besluit treedt in werking op den dag zijner afkondiging.

Onze Ministers van Koloniën en van Justitie zijn, ieder voor zooveel hem aangaat, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State,

Soestdijk, den 31sten Mei 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, (*get.*) IDENBURG.
De Minister van Justitie, (*get.*) J. A. LOEFF.

(*Uitgeg.* 21 *Juni* 1905.)

---

31 *Mei* 1905. BESLUIT, houdende wijziging en aanvulling van het Koninklijk besluit van 9 November 1893 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 161, *Publicatieblad* n°. 20), houdende bepalingen op de fabrieks- en handelsmerken. S. 149.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de gemeenschappelijke voordracht van Onze Ministers van Koloniën en van Justitie d.d. 15 Maart 1905, lit. A^s^, n°. 57, en van den 15den Maart 1905, afdeeling 2 *a*, n°. 408;

Den Raad van State gehoord (advies van 25 April 1905, n°. 19);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 15 Mei 1905, lit. A^s^, n°.14, en van 23 Mei 1905, 2de afdeeling A, n°. 380;

Gelet op de bij de wet van 7 Juni 1902 (*Publicatieblad* n°. 37) goedgekeurde, den 14den December 1900 te *Brussel* gesloten overeenkomsten tot bescherming van den industrieelen eigendom;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. **1.** Het derde lid van artikel 2 van het Koninklijk besluit van 9 November 1893 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 161, *Publicatieblad* n°. 20), houdende bepalingen op de fabrieks en handelsmerken in *Curaçao*, wordt gelezen als volgt:

„Hij die aan het Hulpbureau voor den industrieelen eigendom een merk heeft ingezonden binnen den termijn van vier maanden, nadat hij het merk met inachtneming van artikel 6 der internationale overeenkomst tot bescherming van den industrieelen eigendom den 20sten Maart 1883 te *Parijs* gesloten (*Nederlandsch Staatsblad* 1884, n°. 189, *Publicatieblad* 1890, n°. 2) in een der tot die overeenkomst toegetreden Staten regelmatig heeft gedeponeerd, wordt geacht van dat merk reeds bij den aanvang van dien termijn in *Curaçao* gebruik te hebben gemaakt."

2. Aan artikel 2 van dat besluit wordt een vierde lid toegevoegd, luidende:

„Hij die een merk waaronder zijn fabrieks- of handelswaren zijn tentoongesteld op eene officieele of officieel erkende internationale tentoonstelling, op het grondgebied van een der tot de voormelde internationale overeenkomst van *Parijs* toegetreden Staten gehouden, binnen zes maanden na de opening dier tentoonstelling aan het Hulpbureau voor den industrieelen eigendom ter inschrijving voor die soort van waren overeenkomstig artikel 3 inzendt, wordt geacht van dat merk reeds in *Curaçao* gebruik te hebben gemaakt, op den dag, waarop het ter onderscheiding van dezelfde soort zijner waren ter tentoonstelling aanwezig was. Tot bewijs van den dag dier aanwezigheid kan het Hulpbureau voor den industrieelen eigendom de overlegging vorderen van eene gewaarmerkte verklaring van het bestuur der tentoonstelling, of, te zijnen genoege, van andere bevoegde zijde afkomstig."

3. Na artikel 2 wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

„*Art. 2bis.* Één inschrijving van een merk ten name van meer dan één rechthebbende is alleen dan geoorloofd, indien deze allen gezamenlijk gerechtigd zijn tot de fabriek of handelsinrichting tot onderscheiding van welker waren het merk bestemd is.

Tot bewijs van dit laatste kan het Hulpbureau voor den industrieelen eigendom de overlegging vorderen van een gewaarmerkt uittreksel van de akte, waaruit van de gezamenlijke gerechtigdheid blijkt."

4. In het eerste lid van artikel 3 wordt de aanhef der tweede zinsnede, in plaats van „In" gelezen: „Bij" en worden vóór het woord „woonplaats" ingevoegd de woorden: „volledige naam en de".

5. Aan het slot van het eerste lid van artikel 3 wordt de volgende zinsnede toegevoegd:

„Indien de beschrijving de kleur van het merk als onderscheidend kenmerk vermeldt,

stelt de inzender een door het Hulpbureau voor den industrieelen eigendom te bepalen getal afdrukken in kleur van het merk ter beschikking van dat Hulpbureau."

6. De eerste zinsnede van het derde lid van artikel 3 wordt gelezen als volgt:

„Het merk mag geene woorden of voorstellingen bevatten, die in strijd zijn met de goede zeden, of waardoor het gebruik van het merk in strijd zou zijn met de openbare orde."

7. In het eerste lid van artikel 4 wordt in plaats van „drie" gelezen „acht".

8. Het eerste lid van artikel 6 wordt gelezen als volgt:

„De ingezetene van *Curaçao* en de niet ingezetene aldaar hebbende eene inrichting van nijverheid of handel, te goeder trouwe opgericht, en werkelijk dienende tot het uitoefenen van nijverheid of handel, die zich van zijn ingevolge artikel 3 ingezonden merk voor dezelfde soort van waren de bescherming wil verzekeren ook in andere Staten, toegetreden tot de bij de wet van 12 December 1892 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 270, *Publicatieblad* 1893, n°. 2) goedgekeurde, den 14den April 1891 te *Madrid* gesloten overeenkomst, zendt aan het Hulpbureau voor den industrieelen eigendom nog vier exemplaren, waarvan één onderteekend, eener duidelijke afbeelding van dat merk, eene in de Fransche taal gestelde en onderteekende opgave van de soort van waren, waarvoor het merk bestemd is, en een cliché beantwoordende aan de bij het vorige artikel gestelde eischen. Indien de kleur van het merk een onderscheidend kenmerk daarvan is, maakt de inzender daarvan melding in eene bij te voegen eveneens onderteekende beschrijving van het merk en stelt hij ter beschikking van het Hulpbureau voor den industrieelen eigendom een door dat Hulpbureau te bepalen getal afdruken in kleur van het merk."

9. Het derde lid van artikel 6 wordt gelezen als volgt:

„Bij de inzending is voor één merk een bedrag van zestig gulden te voldoen; voor elk volgend merk, gelijktijdig met het eerste en door of namens denzelfden inzender ingezonden, een bedrag van dertig gulden.

In geen geval geschiedt teruggave van hetgeen dienovereenkomstig is betaald."

10. Het vijfde lid van artikel 6 wordt gelezen als volgt:

„Indien of zoodra het merk overeenkomstig artikel 4 is ingeschreven, zendt het Hulpbureau voor den industrieelen eigendom, onder bijvoeging van een bedrag van vijf en vijftig gulden voor één merk en van een bedrag van vijf en twintig gulden voor elk volgend merk, gelijktijdig met het eerste en door of namens denzelfden inzender ingezonden, de drie niet onderteekende exemplaren der in het eerste lid bedoelde afbeelding en de daar gevorderde in de Fransche taal gestelde en de onderteekende opgave van de soort van waren met het cliché en, in het geval van de laatste zinsnede van het eerste lid van dit artikel, een door het Bureau te *'s Gravenhage* te bepalen getal afdrukken in kleur van het merk, onverwijld aan dat Bureau, hetwelk zorgt voor de onverwijlde aanvrage van inschrijving aan het Internationaal Bureau te *Bern*."

11. In het eerste lid van artikel 7 wordt na „voormelde overeenkomst van *Madrid*" ingelascht: „zooals die overeenkomst is gewijzigd bij de additioneele akte den 14den December 1900 te Brussel geteekend en goedgekeurd bij de wet van 7 Juni 1902 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 85, *Publicatieblad* n°. 37)".

In datzelfde lid wordt in plaats van „drie" gelezen „acht".

12. In het eerste lid van artikel 8 worden na het woord „schriftelijk" ingevoegd de woorden: „onder opgaaf van redenen" en wordt in plaats van „drie" gelezen „acht".

13. In het eerste lid van artikel 9 wordt in plaats van „kan deze" gelezen: „of den naam of de firma bevat, waarop een ander recht heeft, kan hij, die beweert zoodanig recht te hebben, onverminderd andere hem ten dienste staande rechtsmiddelen", en wordt in plaats van „zes" (waar het voor de tweede maal voorkomt) gelezen „negen."

14. In artikel 9 wordt tusschen het eerste en het tweede lid een nieuw lid ingevoegd van dezen inhoud:

„Ook na verloop van de in het eerste lid vermelde termijnen kan de daar genoemde rechthebbende op gelijke wijze de nietigverklaring der inschrijving verzoeken, ingeval zijn recht uit een rechterlijk gewijsde blijkt."

De aanhef van het laatste lid van artikel 9 wordt gelezen:

„Binnen het tijdsverloop in het eerste lid genoemd, kan" enz.

Voor „het vorige lid" wordt daar gelezen „het eerste lid".

15. Aan het tweede lid van artikel 11 wordt een tweede zinsnede toegevoegd, luidende:

„Het verzoek en het daarop door het Hof van Justitie gegeven eenvoudig appointement tot bepaling van den dag der behandeling worden vanwege den verzoeker aan het Hoofd van dat Hulpbureau beteekend, binnen veer-

tien dagen na de dagteekening van dat appointement."

16. Het slot van het derde lid van artikel 11 wordt gelezen als volgt:

„en, indien het een overeenkomstig artikel 4 ingeschreven merk betreft, aan den inzender wordt bekend gemaakt door beteekening vanwege den verzoeker of het Openbaar Ministerie van het verzoek of de vordering en het daarop gegeven appointement, binnen veertien dagen na de dagteekening van dit laatste."

17. In het zevende lid van artikel 17 wordt vóór het woord „overeenkomst" ingevoegd het woord „gewijzigde".

18. In het derde lid van artikel 18 worden na het woord „partijen" ingevoegd de woorden: „of alleen van de verkrijgende partij indien ook de overgang van het merk voldoende blijkt uit het in het vorige lid bedoelde uittreksel", en na het woord „bericht" de woorden: „van de aanteekening aldaar".

19. In artikel 19 worden na de woorden „gelijk mede" ingevoegd de woorden: „van het verzoek om aanteekening".

20. Aan artikel 19 wordt een tweede lid toegevoegd, luidende:

„Geen aanteekening van den overgang van zoodanig merk heeft plaats indien die overgang geschiedde aan iemand, geen Nederlander zijnde, die niet woont in een der Staten, toegetreden tot de voormelde overeenkomst van *Madrid*, of niet aldaar heeft eene inrichting van nijverheid en handel, te goeder trouwe opgericht en werkelijk dienende tot het uitoefenen van nijverheid of handel."

21. Het tweede lid van artikel 20 wordt gelezen als volgt:

„Voor de toepassing van artikel 6 van dit besluit worden die merken geacht overeenkomstig artikel 3 te zijn ingezonden."

22. In het eerste lid van artikel 21 worden de woorden „door het Hulpbureau" vervangen door de woorden: „mits vóór 1 October 1905 gedaan, door het Hulpbureau".

23. N°. 1 van artikel 21 wordt gelezen als volgt:

1°. wat artikel 6 betreft het merk geacht wordt overeenkomstig artikel 3 te zijn ingezonden."

24. N°. 2 van artikel 21 wordt gelezen als volgt:

„2°. weigering van eene vóór 1 October 1905 gevraagde inschrijving niet geoorloofd en een verzoek of eene vordering tot nietigverklaring van de inschrijving niet ontvankelijk is."

25. De n°s. 3 en 4 van artikel 21 en artikel 22 vervallen.

26. Dit besluit treedt in werking op den dag zijner afkondiging.

Onze Ministers van Koloniën en van Justitie zijn, ieder voor zooveel hem aangaat, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Soestdijk, den 31sten Mei 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, (*get.*) IDENBURG.

De Minister van Justitie, (*get.*) J. A. LOEFF.

(*Uitgeg.* 22 *Juni* 1905.)

—

3 *Juni* 1905. BESLUIT, tot vernietiging van de besluiten van burgemeester en wethouders van *Appeltern* van 15 Februari 1905, nos. 663, 664 en 665, waarbij vergunningen voor den kleinhandel in sterken drank zijn verleend. S. 150.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 27 April 1905, n°. 3410, afdeeling Binnenlandsch Bestuur, betreffende de besluiten van burgemeester en wethouders van *Appeltern* van 15 Februari 1905, n°s. 663, 664 en 665, waarbij onderscheidenlijk aan JOHANNA TIMMERMANS te *Maasbommel*, aan JOANNES LAS te *Maasbommel*, en aan GERARDA VAN DEN HURK, weduwe van JOHANNES VAN INGEN, te *Alphen*, vergunning voor den kleinhandel in sterken drank is verleend;

Overwegende, dat die vergunningen zijn verleend op grond van artikel 55, 1ste lid, der Drankwet (*Staatsblad* 1904 n°. 235), terwijl het in artikel 4 dier wet bedoelde maximum aantal vergunningen voor de gemeente *Appeltern* was overschreden;

dat artikel 55, 1ste lid, van die wet o. m. bepaalt, dat voor de localiteiten, waarin op 1 Mei 1881 zonder strijd met wet of verordening sterke drank werd verkocht, de vergunning behoudens in de daar bedoelde gevallen, niet kan worden geweigerd, zoolang aan die localiteiten de bestemming om voor verkoop van sterken drank in het klein te worden gebruikt, niet door een daad van den eigenaar of gebruiker is ontnomen;

dat voor de localiteiten, waarvoor de bovengenoemde vergunningen zijn verleend, bij besluiten van burgemeester en wethouders van *Appeltern* van 21 Januari 1882 vergunningen werden verleend onderscheidenlijk aan JOHANNA TIMMERMANS, JOANNES LAS en JOHANNES VAN INGEN;

dat deze personen het vergunningsrecht niet meer hebben betaald onderscheidenlijk na 1889, 1883 en 1882 en daarna de localiteiten hebben

gebezigd voor den verkoop alleen van anderen dan sterken drank;

dat door deze daden van de gebruikers aan die localiteiten de bestemming om voor verkoop van sterken drank in het klein te worden gebruikt, is ontnomen;

dat dus artikel 55, 1ste lid der Drankwet niet meer van toepassing was;

dat mitsdien bovenvermelde besluiten van burgemeester en wethouders van *Appeltern* in strijd zijn met artikel 55 der Drankwet;

Gelet op artikel 153 der Gemeentewet;

Gehoord den Raad van State (advies van 16 Mei 1905, n°. 26);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 27 Mei 1905, n°. 5121, afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

bovenvermelde besluiten van burgemeester en wethouders van 15 Februari 1905, n°°. 663, 664 en 665, te vernietigen.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

Soestdijk, den 3den Juni 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Binnenl. Zaken, (*get.*) KUYPER.

(*Uitgeg.* 22 *Juni* 1905.)

—

3 *Juni* 1905. WET, tot herziening van eenige artikelen der wet tot regeling van het lager onderwijs en aanvulling der wet tot regeling der financieele verhouding tusschen het Rijk en de gemeenten en herziening der algemeene regelen ten aanzien der plaatselijke belastingen. S. 151.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1903/04, n°. 198, 1—3; 1904/05 n°. 39, 1—42.

Hand. id. 1904/05, *bladz.* 1397—1417, 1419—1441, 1443—1464, 1466—1481, 1531—1570, 1572—1621, 1628—1650, 1652—1676, 1678—1726, 1776—1849, 1853—1897, 1899—1925, 1927—1933, 1957.

Hand. 1e *Kamer* 1904/05, *bladz.* 452—464, 474—480, 487—517.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben dat het wenschelijk is de artikelen 15 sub *e*, 26, 39, 41, tweede lid, 44 sub *b*, 45, 54*bis* en 61, eerste lid sub *b* der wet tot regeling van het lager onderwijs, zooals die laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 24 Juni 1901 (*Staatsblad* n°. 187) te herzien en in verband daarmede de wet tot regeling der financieele verhouding tusschen het Rijk en de gemeenten en herziening der algemeene regelen ten aanzien der plaatselijke belastingen van 24 Mei 1897 (*Staatsblad* n°. 156) aan te vullen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. De artikelen 26, 41, tweede lid, 44 sub *b*, 45, 54*bis* van de wet tot regeling van het lager onderwijs worden gelezen als volgt:

Art. 26. Aan elken onderwijzer wordt een vaste jaarwedde toegelegd. Die jaarwedde bedraagt ten minste:

1°. voor het hoofd eener school:

A. gelegen in een gemeente of gedeelte eener gemeente, behoorende tot de achtste of negende klasse der tabel, bedoeld in art. 5 der wet tot regeling der Personeele belasting van 16 April 1896 (*Staatsblad* n°. 72), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 14 Juli 1904 (*Staatsblad* n°. 146):

a. met minder dan vijf dienstjaren, zevenhonderd vijftig gulden;

b. met vijf en meer doch minder dan tien dienstjaren, achthonderd gulden;

c. met tien en meer doch minder dan vijftien dienstjaren, achthonderd vijftig gulden;

d. met vijftien en meer doch minder dan twintig dienstjaren, negenhonderd gulden;

e. met twintig en meer dienstjaren, negenhonderd vijftig gulden;

B. gelegen in een gemeente of gedeelte eener gemeente, behoorende tot de zesde of zevende klasse der sub *A* vermelde tabel:

a. met minder dan vijf dienstjaren, achthonderd vijftig gulden;

b. met vijf en meer doch minder dan tien dienstjaren, negenhonderd gulden;

c. met tien en meer doch minder dan vijftien dienstjaren, negenhonderd vijftig gulden;

d. met vijftien en meer doch minder dan twintig dienstjaren, een duizend gulden;

e. met twintig en meer dienstjaren, een duizend vijftig gulden;

C. gelegen in een gemeente of gedeelte eener gemeente, behoorende tot de derde, vierde of vijfde klasse der sub *A* vermelde tabel:

a. met minder dan vijf dienstjaren, negenhonderd vijftig gulden;

b. met vijf en meer doch minder dan tien dienstjaren, een duizend gulden;

c. met tien en meer doch minder dan vijftien dienstjaren, een duizend vijftig gulden;

d. met vijftien en meer doch minder dan twintig dienstjaren, een duizend eenhonderd gulden;

e. met twintig en meer dienstjaren, een duizend een honderd vijftig gulden;

D. gelegen in een gemeente of gedeelte eener gemeente, behoorende tot de eerste of tweede klasse der sub *A* vermelde tabel:

a. met minder dan vijf dienstjaren, een duizend vijftig gulden;

b. met vijf en meer doch minder dan tien dienstjaren, een duizend eenhonderd gulden;

c. met tien en meer doch minder dan vijftien dienstjaren, een duizend eenhonderd vijftig gulden;

d. met vijftien en meer doch minder dan twintig dienstjaren, een duizend tweehonderd gulden;

e. met twintig en meer dienstjaren, een duizend tweehonderd vijftig gulden;

2°. voor elk der onderwijzers die het hoofd der school bijstaan:

a. met minder dan vijf dienstjaren, vijfhonderd gulden;

b. met vijf en meer doch minder dan tien dienstjaren, vijfhonderd vijftig gulden;

c. met tien en meer doch minder dan vijftien dienstjaren, zeshonderd gulden;

d. met vijftien en meer doch minder dan twintig dienstjaren, zeshonderd vijftig gulden;

e. met twintig en meer dienstjaren, zevenhonderd gulden;

3°. voor elk der onderwijzers die het hoofd der school bijstaan en den rang van hoofdonderwijzer bezitten, honderd gulden meer en wanneer zij den leeftijd van drie en twintig jaren volbracht hebben en volgens artikel 24 moeten aanwezig zijn in scholen met meer dan vier onderwijzers, tweehonderd gulden meer dan onder 2°., sub *a* tot en met *e* bepaald.

De aanspraak op verhooging der jaarwedde ontstaat:

a. wegens diensttijd, met den eersten dag der maand, volgende op die waarin een dienst van 5, 10, 15 en 20 jaren is volbracht;

b. wegens het bezit der akte van hoofdonderwijzer, voor onderwijzers die bij hunne benoeming niet in het bezit zijn van de genoemde akte, met den eersten dag der maand, volgende op die waarin bedoelde onderwijzers die akte verkrijgen.

Als diensttijd komt in aanmerking de tijd voor en na de invoering dezer wet doorgebracht in dienst zoowel aan openbare als aan bijzondere lagere scholen, waar het geldt het hoofd der school, als zoodanig, en waar het geldt een onderwijzer tot bijstand van het hoofd der school, in die hoedanigheid en als hoofd eener school.

Door Ons kan, Gedeputeerde Staten der provincie gehoord, voor elke provincie bepaald worden waar en tot welk bedrag de minima van jaarwedden voor de verschillende onderwijzers aan de onderscheidene klassen van scholen hooger zijn zullen dan het bedrag hiervoren bepaald.

De bepalingen van dit artikel gelden niet voor de onderwijzers uitsluitend belast met het onderwijs in een of meer der vakken, genoemd in art. 2, onder *h—t*.

Het hoofd der school geniet behalve zijne jaarwedde vrije woning, zoo mogelijk met eenen tuin.

Ingeval hem geen vrije woning kan verschaft worden, ontvangt hij eene vergoeding voor huishuur ten bedrage van ten minste honderd vijftig gulden per jaar.

Elk der mannelijke onderwijzers, die het hoofd der school bijstaan, geniet, indien hij den leeftijd van acht en twintig jaren heeft bereikt en hetzij gehuwd is, hetzij als weduwnaar inwonende minderjarige kinderen heeft, eene tegemoetkoming in de huishuur ten bedrage van ten minste vijftig gulden per jaar.

Met inachtneming dezer voorschriften worden de jaarwedden der onderwijzers, de vergoeding voor huishuur voor de hoofden van scholen, en de in het vorig lid bedoelde tegemoetkoming, door den gemeenteraad onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten geregeld. Die goedkeuring blijft niet langer dan tien jaren van kracht.

In geval van hooger beroep bij Ons van het besluit van Gedeputeerde Staten, wordt bij Onze beslissing de vereischte regeling vastgesteld.

Art. 41, tweede lid. De jaarwedde wordt berekend met inbegrip van hetgeen de onderwijzer aan het hoofd eener school geplaatst, op grond van art. 26, zesde lid dezer wet, geniet. Het bedrag dezer inkomsten wordt door Gedeputeerde Staten bepaald. De jaarwedde der mannelijke onderwijzers, bedoeld in het achtste lid van art. 26, wordt berekend met inbegrip van de in die wetsbepaling vermelde tegemoetkoming.

Art. 44, sub *b*. *b.* de vergoeding aan onderwijzers, aan het hoofd van scholen staande, wegens gemis van vrije woning, en de in het achtste lid van artikel 26 bedoelde tegemoetkoming;

Art. 45. Door het Rijk wordt over elk dienstjaar aan de gemeente eene bijdrage verleend:

1°. *a.* voor elk hoofd eener school en voor elk der onderwijzers, die het hoofd der school bijstaan, voor zoover die bijstand volgens artikel 24 verplicht is, de minima-jaarwedden waarop zij volgens artikel 26 aanspraak hebben;

b. indien het aan de school verbonden onderwijzend personeel het minimum van onderwijzers, bij artikel 24 gesteld, overschrijdt:

voor scholen van meer dan vier en twintig en minder dan één en veertig leerlingen, voor één onderwijzer de minimum-jaarwedde, waarop hij volgens art. 26 aanspraak heeft;

voor scholen van meer dan veertig en minder dan driehonderd tien leerlingen, tweehonderd zestig gulden voor één onderwijzer;

voor scholen van driehonderd tien en meer leerlingen, tweehonderd zestig gulden per onderwijzer, voor ten hoogtse twee onderwijzers;

doch omvat het onderwijs behalve de vakken *a*—*k* tevens ten minste twee der vakken onder *l*, *m* en *n*, en het vak onder *p* van artikel 2 genoemd:

voor scholen van negentig en minder leerlingen, driehonderd tien gulden voor één onderwijzer;

voor scholen van een en negentig tot en met eenhonderd negen en negentig leerlingen, driehonderd tien gulden per onderwijzer, voor ten hoogste twee onderwijzers;

voor scholen van tweehonderd en meer leerlingen, driehonderd tien gulden per onderwijzer, voor ten hoogste drie onderwijzers;

c. voor elk der mannelijke sub *a* en *b* bedoelde onderwijzers, die het hoofd der school bijstaan, mits zij den leeftijd van acht en twintig jaren hebben bereikt en hetzij gehuwd zijn, hetzij als weduwnaar inwonende minderjarige kinderen hebben, vijf en twintig gulden.

Indien de bijdragen sub *a*, *b* en *c* verschuldigd zijn over gedeelten van een jaar, wordt voor de berekening het jaar op 360 en de maand op 30 dagen gesteld. Indien bij de berekening van het aantal volgens den maatstaf van artikel 24 verplichte onderwijzers, leerlingen beneden de zes jaren zijn meegeteld, wordt voor de vaststelling van de sub *a* bedoelde bijdrage, het aantal verplichte onderwijzers berekend, gelijk dit zijn zou, indien deze leerlingen buiten aanmerking waren gelaten. Eveneens blijven voor de berekening van de bijdrage sub *b*, de leerlingen beneden de zes jaren buiten aanmerking.

2°. vijf en twintig ten honderd van de kosten wegens het stichten, verbouwen of aankoopen van schoollokalen voor zoover die niet komen ten laste van anderen of op andere wijze worden gevonden. Wordt voor het stichten van schoollokalen grond gebruikt, die eigendom der gemeente is, dan wordt de waarde van dien grond door drie deskundigen op kosten van de gemeente bepaald. Van die waarde wordt vijf en twintig ten honderd uitgekeerd, waarop aanspraak wordt verkregen in het jaar, waarin de schoollokalen voltooid worden opgeleverd.

Voor de sub 1°. vermelde bijdrage komen niet in aanmerking de scholen waar de opbrengst der schoolgelden eene inkomst oplevert van gemiddeld tachtig gulden of meer per leerling en per jaar.

Voor de berekening daarvan dient tot grondslag het aantal leerlingen, waarnaar volgens den maatstaf in art. 24 vermeld, het aantal onderwijzers geregeld wordt.

Voor de sub 1°. vermelde bijdragen komen mede niet in aanmerking de scholen, waar, bij vacature in het onderwijzend personeel, tusschen het ontstaan daarvan en de aanvaarding zijner betrekking door den benoemde, een langere tijd verloopt dan: wat het hoofd der school betreft, van zes maanden, wat de overige onderwijzers betreft, van vier maanden.

Indien niet is voldaan aan den eisch, in het voorgaande lid gesteld, kan door Ons, in bijzondere omstandigheden, voor een bepaalden tijd ontheffing worden verleend, indien het gemeentebestuur vóór het einde van het jaar, volgende op dat, waarin de vacature had moeten zijn vervuld, een daartoe strekkend verzoek aan Ons indient.

Voorschriften omtrent de uitvoering dezer bepalingen worden bij algemeenen maatregel van bestuur gegeven, met inachtneming van het beginsel, dat, behoudens aanvulling of terugbetaling na afloop van het dienstjaar, de uitkeering der bijdrage geschiedt;

a. bij voorschot:

die, sub 1°. *a* bedoeld, naar het aantal onderwijzers dat ingevolge het bepaalde bij de artikelen 23 en 24 aan de school moet verbonden zijn;

die sub 1°. *b* en *c* bedoeld, voor zoover het aantal op 1 Januari van het dienstjaar aan de school verbonden onderwijzers voor die bijdrage in aanmerking komt;

b. die, sub 2°. bedoeld, in verband met de betalingstermijnen, of nadat de aanspraak is verkregen.

Art. 54bis. Door het Rijk wordt over elk dienstjaar aan de besturen der bijzondere lagere scholen eene bijdrage verleend volgens denzelfden maatstaf als bij artikel 45 sub 1°. aan de gemeente ten behoeve der openbare lagere school wordt toegekend, mits:

1°. de school staat onder het bestuur van eene instelling of vereeniging, die rechtspersoonlijkheid bezit;

2°. het leerplan aan den arrondissementsschoolopziener wordt meegedeeld en het onderwijs de vakken omvat in artikel 2 vermeld onder *a*—*i* alsmede *k*, tenzij wat dit laatste vak betreft, blijke dat de schoolgaande kinderen daarin elders voldoend onderwijs ontvangen;

3°. dat onderwijs gegeven wordt gedurende ten minste twintig uren per week, waarvan ten hoogste twee uren in het vak vermeld

onder *k* van artikel 2, volgens een aan den arrondissements-schoolopziener medegedeelden en in een der schoolvertrekken op eene zichtbare plaats opgehangen rooster van lesuren, waarop tevens de feestdagen en vacantietijden zijn vermeld;

4°. het aantal onderwijzers voldoet aan de eischen, voor de openbare scholen gesteld in de artikelen 23 en 24, het derde lid uitgezonderd, en geen onderwijzer voor langer dan een jaar tijdelijk wordt aangesteld;

5°. het hoofd der school en de onderwijzers, die het hoofd der school bijstaan, voor zoover die bijstand, met inachtneming van het bepaalde sub 4, volgens artikel 24 verplicht is, een jaarwedde en tegemoetkoming in de huishuur genieten ten minste gelijk aan de bedragen waarop de openbare onderwijzers volgens artikel 26 dezer wet aanspraak hebben;

6°. de onderwijzers in het bezit zijn van eene door het bestuur der school onderteekende akte van benoeming, vermeldende: naam en voornamen van den benoemde, bepaling of de benoeming voor vast of voor welk tijdvak zij is geschied, de bezoldiging, het bedrag van de tegemoetkoming, bedoeld sub 5 van dit artikel, bepalingen in verband met het vervullen van militieplichten door de onderwijzers, de regeling ter voorziening in geval van langdurige ziekte, bepaling omtrent den wederzijdschen termijn van opzegging, zoomede de verdere bij algemeenen maatregel van bestuur aan te geven voorwaarden;

7°. de voor vast of voor een bepaald tijdvak benoemde onderwijzers die, voordat zij den leeftijd van 65 jaar hebben bereikt of het tijdvak, waarvoor zij zijn aangesteld, is verloopen, anders dan op eigen verzoek worden ontslagen, van dat ontslag in beroep kunnen komen bij eene commissie, aan wier uitspraak het schoolbestuur zich heeft te onderwerpen. Dat beroep moet schriftelijk worden ingediend bij den voorzitter der commissie binnen tien dagen nadat het ontslag schriftelijk ter kennis van den onderwijzer is gebracht. Hangende het beroep blijft de onderwijzer in het genot zijner jaarwedde. De commissie van beroep moet haar werkkring uitstrekken over ten minste twaalf bijzondere scholen, die op de in dit artikel bedoelde Rijksbijdragen aanspraak maken, tenzij Wij in bijzondere gevallen daarvoor een lager cijfer vaststellen. Zij moet bestaan uit zeven leden waarvan drie leden worden gekozen door de besturen en drie leden door het personeel der in de vorige zinsnede bedoelde scholen, terwijl deze zes leden het zevende lid, tevens voorzitter, kiezen.

De leden dezer commissie mogen geen zitting hebben in het bestuur, noch deel uitmaken van het personeel eener lagere school.

Voor die bijdrage komen niet in aanmerking de bijzondere scholen:

a. waarvan het aantal leerlingen boven zes jaren, dat als werkelijk schoolgaande bekend staat, berekend naar den maatstaf in artikel 24 vermeld, minder dan vijf en twintig bedraagt, met dien verstande, dat voor een school, welke reeds eene bijdrage volgens dit artikel genoot, doch waar het aantal leerlingen beneden 25 daalt, dat genot gedurende drie achtereenvolgende jaren niet op dien grond verloren gaat, mits in geen jaar het aantal daalt beneden 20;

b. waar de opbrengst der schoolgelden eene inkomst oplevert van gemiddeld tachtig gulden of meer per leerling en per jaar;

c. wanneer bij vacature in het onderwijzend personeel tusschen het ontstaan daarvan en de aanvaarding zijner betrekking door den benoemde, een langere tijd verloopt dan: wat betreft het hoofd der school van zes maanden, wat de overige onderwijzers betreft van vier maanden, behoudens de bepaling van het voorlaatste lid van dit artikel;

d. waarvan blijkt, dat zij gehouden worden als winstgevend bedrijf.

Voor de berekening van het sub *b* vermelde, wordt het voorschrift gevolgd dienaangaande bij artikel 45 gegeven.

De besturen zijn gehouden aan Onzen Minister, met de uitvoering dezer wet belast en aan Gedeputeerde Staten der provincie, waarin de school is gevestigd, alle inlichtingen te geven, verlangd met betrekking tot litt. *a*—*d*, in het tweede lid van dit artikel vermeld, en zulks op straffe van verval van aanspraak op de bijdrage.

Door het Rijk wordt over elk dienstjaar aan de besturen der bijzondere lagere scholen, die voor eene bijdrage krachtens het eerste lid van dit artikel in aanmerking komen, bovendien verleend:

A. eene bijdrage ter tegemoetkoming in de kosten om te voorzien in de behoefte aan schoollokalen voor scholen;

van	40 en minder	leerlingen	*f* 46.00
„	41— 90	leerlingen	„ 75.32[5]
„	91—144	„	„ 135.12[5]
„	145—199	„	„ 197.80
„	200—254	„	„ 261.05
„	255—309	„	„ 324.30
„	310—364	„	„ 387.55
„	365—419	„	„ 450.80
„	420—474	„	„ 514.05
„	475—529	„	„ 577.30
„	530 en meer	„	„ 640.55

mits voldaan wordt aan de regelen bij algemeenen maatregel van bestuur, zoowel in het belang van de gezondheid als van het onderwijs vastgesteld omtrent den bouw en de inrichting der lokalen, alsmede omtrent het aantal kinderen dat daarin mag worden toegelaten;

B. eene bijdrage in de kosten van het herhalingsonderwijs, volgens denzelfden maatstaf en op dezelfde voorwaarden als bij artikel 45*bis* aan de gemeenten ten behoeve van dat onderwijs wordt toegekend.

Van de bijdragen, overeenkomstig het eerste lid berekend, wordt afgetrokken het bedrag van de minimum-jaarwedde van den onderwijzer, die

1°. handel drijft of eenige nering of beroep, behalve het geven van onderwijs, uitoefent; of

2°. niet-kerkelijke ambten of bedieningen bekleedt of gedoogt, dat te zijnen huize handel of nering gedreven of eenig beroep, behalve het geven van onderwijs, uitgeoefend wordt door de leden van het gezin, tenzij Gedeputeerde Staten, den districts-schoolopziener gehoord, vrijstelling hebben verleend.

Jaarlijks in de maand Januari zendt het bestuur, dat op Rijksbijdragen krachtens dit artikel over het voorgaande jaar aanspraak maakt, aan de Gedeputeerde Staten van de provincie waarin de school is gevestigd, zijne daartoe strekkende aanvrage, vergezeld van:

a. de door de onderwijzers, bedoeld bij het eerste lid sub 5, voor salaris afgegeven quitantiën;

b. eene verklaring van de aan de school verbonden onderwijzers dat aan de voorschriften van het eerste lid sub 6 en 7 is voldaan.

Deze beslissen vóór 1 Mei daaraanvolgende, of de school voldoet aan de eischen en voorwaarden in dit artikel tot het verleenen der aangevraagde Rijksbijdragen gesteld, bepalen het bedrag dier Rijksbijdragen en deelen hun besluit onverwijld mede aan Onzen Minister met de uitvoering dezer wet belast, alsmede aan den inspecteur van het lager onderwijs, in wiens ambtsgebied de school is gevestigd, en aan het bestuur dat de aanvrage deed.

Binnen dertig vrije dagen na de dagteekening van dat besluit kan daarvan bij Ons in beroep worden gekomen door Onzen Commissaris in de provincie en door den inspecteur en het bestuur, in het vorige lid bedoeld.

Het bedrag, waarop het bestuur aanspraak mocht kunnen maken, wordt alsdan bij Onze eindbeslissing vastgesteld.

Wanneer een bestuur niet heeft voldaan aan de voorwaarde, vervat in het tweede lid, sub *c*, van dit artikel en het daarvan ten tijde dat de vacature had behooren te zijn aangevuld den arrondissements-schoolopziener in kennis gesteld heeft, kan van die voorwaarde door Ons ontheffing worden verleend, indien het in de maand Januari na afloop van het kalenderjaar een daartoe strekkend verzoek aan Ons indient, en Ons blijkt dat het ondanks het aanbieden van eene behoorlijke jaarwedde niet bij machte is geweest de vacature binnen den gestelden termijn te doen vervullen. Het bestuur zendt alsdan de aanvrage, in het zevende lid van dit artikel bedoeld, binnen ééne maand na de dagteekening van Ons besluit aan Gedeputeerde Staten, die daarop binnen drie maanden beslissen.

Voorschriften omtrent de uitvoering van dit artikel zoomede regelen betreffende de verdere samenstelling en werking der in het eerste lid sub 7 bedoelde commissie van beroep worden bij algemeenen maatregel van bestuur gegeven.

2. De artikelen 15 sub *e*, en 61, eerste lid, sub *b* van de wet tot regeling van het lager onderwijs worden gelezen als volgt:

Art. 15, sub *e*. *e.* de scholen voor doofstommen, blinden, spraakgebrekkigen, zwakzinnigen en idioten;

Art. 61, eerste lid, sub *b*. *b.* het bewijs van minstens tweejarige werkzaamheid als onderwijzer in Nederland of Nederlandsch-Indië of, na het verkrijgen van de akte, vermeld in art. 56 onder *a*, als kweekeling aan eene of meer openbare- of bijzondere scholen van lager onderwijs of als onderwijzer aan eene of meer scholen voor doofstommen, blinden, spraakgebrekkigen, zwakzinnigen of idioten, afgegeven door het hoofd of de hoofden dier scholen, of het bewijs afgegeven door den bestuurder eener door Ons aangewezen kweekschool voor onderwijzers, van gedurende twee jaren aan die school de lessen ter voorbereiding van dit examen na het verkrijgen van de akte vermeld in art. 56 onder *a*, te hebben gevolgd;

3. Artikel 39 van de wet tot regeling van het lager onderwijs wordt gelezen als volgt:

Art. 39. Aan de onderwijzers, die ten gevolge van de opheffing van de school, waaraan zij als hoofd of als onderwijzer van bijstand verbonden zijn, of ten gevolge van de opheffing van hunne betrekking, worden ontslagen, en niet in de termen vallen om pensioen te genieten, wordt ten laste van het Rijk wachtgeld verleend.

In de aan de onderwijzers, geen hoofden van scholen, te verleenen wachtgelden wordt door de gemeente aan het Rijk een bedrag vergoed, gelijkstaande aan een vierde van de

inkomsten, die aan de betrekking, het laatst door den onderwijzer bekleed, waren verbonden. Deze verplichting vervalt vijf jaren na den dag, waarop het ontslag ingaat, indien de onderwijzer op dien dag den leeftijd van 45 jaren nog niet heeft bereikt.

Het wachtgeld voor den onderwijzer die bij het ingaan van zijn ontslag een diensttijd heeft:

a. van nog geen vijf jaren: wordt bepaald op vijftig-honderdsten van de inkomsten aan zijne betrekking verbonden;

b. van vijf jaren en meer, maar nog geen tien jaren: op vijf en zestig-honderdsten van die inkomsten;

c. van tien jaren en meer: op tachtig-honderdsten van die inkomsten;

met dien verstande, dat het wachtgeld niet op minder dan ƒ 500 's jaars zal worden bepaald.

Onder diensttijd in het voorgaande lid wordt verstaan de diensttijd die in aanmerking komt voor pensioen. Onder inkomsten in het voorgaande lid wordt verstaan het gezamenlijk bedrag, in art. 41, tweede lid, genoemd.

Het wachtgeld vervalt:

a. indien de onderwijzer in de termen komt om pensioen te genieten, met den dag waarop het pensioen ingaat;

b. indien de onderwijzer tot eene betrekking van Rijks-, provincie- of gemeentewege wordt benoemd, waarvan de bezoldiging met het bedrag van het wachtgeld gelijkstaat of dit overtreft, of zoodanige betrekking, hem niet van Rijks-, provincie- of gemeentewege opgedragen aanvaardt, met den dag waarop de benoeming ingaat;

c. zoodra de onderwijzer, met een diensttijd van minder dan vijf jaren, zijn wachtgeld gedurende het dubbele van zijn diensttijd genoten heeft;

d. zoodra de onderwijzer, met een diensttijd van vijf jaren en meer, maar nog geen tien jaren, zijn wachtgeld gedurende tien jaren genoten heeft;

e. zoodra de onderwijzer, met een diensttijd van tien jaren en meer, maar nog geen twintig jaren, zijn wachtgeld gedurende vijftien jaren genoten heeft.

In de gevallen, onder *d* en *e* van het voorgaande lid bedoeld, behouden Wij Ons de bevoegdheid voor, aan den onderwijzer op nieuw een wachtgeld toe te kennen, telkenmale voor den duur van vijf jaren. Alsdan wordt het wachtgeld de eerste maal op het twee-derde gedeelte en de volgende malen op de helft van het oorspronkelijk wachtgeld bepaald.

Bij de aanvaarding van eene betrekking, al dan niet van Rijks-, provincie- of gemeentewege opgedragen, waarvan de bezoldiging lager is dan het wachtgeld, wordt het wachtgeld verminderd met het bedrag dier bezoldiging.

Gedurende het vervullen van eene betrekking, van Rijks-, provincie- of gemeentewege voor eenen bepaalden tijd opgedragen, wordt het wachtgeld, op den voet van het vijfde en zevende lid, geheel of gedeeltelijk geschorst.

De wachtgelden worden in volle guldens verleend. Onderdeelen van een gulden komen daarbij voor een gulden in berekening.

4. Tusschen de artikelen 9 en 10 der wet van 24 Mei 1897 (*Staatsblad* n°. 156) tot regeling der financieele verhouding tusschen het Rijk en de gemeenten en herziening der algemeene regelen ten aanzien der plaatselijke belastingen wordt ingelascht artikel 9*bis* luidende:

Art. 9bis. De uitkeering, bedoeld in de artikelen 1 tot en met 9, wordt voor elke gemeente over 1906 en volgende jaren verminderd met het verschil tusschen de som, waarop zij krachtens artikel 45 1° sub *a* der wet op het lager onderwijs, bij voorschot over 1905 aanspraak zou hebben gehad, en de som, waarop zij over dat jaar bij voorschot aanspraak had volgens artikel 45 1° sub *a* en *b* dier wet, zooals dat artikel was vastgesteld bij de wet van 24 Juni 1901 (*Staatsblad* n°. 187).

Voor gemeenten, waar op 15 Januari 1905 een lager bezoldiging aan de hoofden van scholen werd toegekend dan ingevolge art. 26 der wet op het lager onderwijs verschuldigd is, wordt het bedrag, dat volgens het vorig lid in aftrek komt, met het verschil verminderd. Op gelijke wijze wordt, op verzoek van de daarbij betrokken gemeente, in mindering gebracht het bedrag, waarmede de vermindering der uitkeering krachtens het eerste lid in eenig jaar overtreft de vermindering, die de uitkeering zou ondergaan, indien het verschil tusschen de beide sommen, in het eerste lid bedoeld, over dat jaar ware berekend.

Indien de in het 1ste lid bedoelde uitkeering minder bedraagt dan het in het 1ste lid in verband met het 2de lid van dit artikel bedoelde verschil, wordt de vermindering tot het mindere bedrag beperkt.

Overgangsbepalingen.

5. Voor de bij het in werking treden dezer wet in dienst zijnde of op wachtgeld gestelde openbare onderwijzers rekent de tijd, gedurende welken zij wachtgeld genieten, mede voor aanspraak op pensioen, behalve in het geval, laatstgenoemd in artikel 39, eerste lid, der

wet tot regeling van het lager onderwijs, zooals die laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 24 Juni 1901 (*Staatsblad* n°. 187).

Openbare onderwijzers, die bij het in werking treden dezer wet als onderwijzer zijn overgegaan naar een gemeentelijke school voor zwakzinnigen, worden, zoolang zij aan eene zoodanige school werkzaam blijven, voor de toepassing van de bepalingen omtrent eigen pensioen en omtrent weduwen- en weezen-pensioen, als onderwijzers bij het openbaar lager onderwijs aangemerkt.

6. De wijzigingen, bij deze wet gebracht in de artikelen 45 en 54*bis* der wet op het lager onderwijs, worden voor het eerst toegepast op het dienstjaar 1906. Over de voorafgaande dienstjaren blijven de artikelen 45 en 54*bis*, zooals die vóór het in werking treden dezer wet luidden, van kracht.

7. Art. 54*bis*, zesde lid, van de wet tot regeling van het lager onderwijs is niet van toepassing op onderwijzers, die bij het in werking treden dezer wet in dienst zijn, zoolang zij in dezelfde gemeente gevestigd blijven.

8. De tekst der wet tot regeling van het lager onderwijs wordt vóór 1 Januari 1906 op Onzen last in het *Staatsblad* geplaatst, onder inachtneming van de in van Regeeringswege uitgaande stukken gevolgde spelling, in eene doorloopend genummerde reeks van artikelen, met wijziging dienovereenkomstig van de aanhalingen daarin van artikelen of gedeelten van artikelen en met doorloopende nummering van de leden van ieder artikel.

9. Deze wet treedt in werking op 1 Januari 1906, met uitzondering van artikel 8, dat terstond in werking treedt.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Soestdijk, den 3den Juni 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) KUYPER.

De Minister van Financiën,

(*get.*) HARTE VAN TECKLENBURG.

(*Uitgeg.* 11 *Juni* 1905.)

—

3 *Juni* 1905. BESLUIT, houdende nadere wijziging van het reglement voor de Koninklijke Militaire Academie.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Oorlog, en van Onzen Minister van Koloniën van 20 Mei 1905, IIde Afd., n°. 8 en van 26 Mei 1905, L^a C, 2de Bureau, n°. 66;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig artikel.

1°. In de tabel behoorende bij het reglement voor de Koninklijke Militaire Academie, vastgesteld bij het sedert gewijzigd Koninklijk besluit van 6 April 1895 (*Staatsblad* n°. 40), wordt onder C in de derde kolom achter: „Leeraren in de wiskunde, de natuurkunde, „de scheikunde, de land- en volkenkunde van „*Nederlandsch-Indië* en de Maleische taal", de sterkte gebracht van „9" op „8".

2°. In de onder 1°. bedoelde tabel wordt onder C in de derde kolom achter: „Leeraren in de „militaire en aanverwante vakken", de sterkte gebracht van „24" op „25".

Onze Ministers van Oorlog en van Koloniën zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

Soestdijk, den 3den Juni 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Staat, Minister van Oorlog,

(*get.*) J. W. BERGANSIUS.

De Minister van Koloniën, (*get.*) IDENBURG.

—

5 *Juni* 1905. WET, tot wijziging en aanvulling der wet tot regeling van het lager onderwijs en der burgerlijke pensioenwet. S. 152.

Bijl. Hand. 2^e *Kamer* 1903/04, n°. 65, 1, 2, 5, 6; 1904/05, n°. 18, 1—28.

Hand. id. 1904/05, *bladz.* 1172—1183, 1185—1205, 1207—1227, 1229—1247, 1249—1269, 1271—1290, 1305—1313, 1315—1322, 1324—1357, 1359—1379, 1381, 1382, 1957.

Hand. 1^e *Kamer* 1904/05, *bladz.* 430, 473, 523—525.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben dat het wenschelijk is recht op pensioen ten laste van het Rijk te verzekeren aan de onderwijzers, verbonden aan bijzondere scholen en aan bijzondere kweekscholen, als bedoeld in de wet tot regeling van het lager onderwijs, zooals die laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 24 Juni 1901 (*Staatsblad* n°. 187) en om naar aanleiding hiervan die wet aan te vullen en enkele harer artikelen zoomede een bepaling van de burgerlijke pensioenwet nader te wijzigen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. I. § 1. Het 2de lid van art. 38 der wet tot regeling van het lager onderwijs wordt gelezen als volgt: „Pensioen wordt insgelijks verleend aan een onderwijzer, die na tienjarigen diensttijd uit hoofde van ziels- of lichaams-

gebreken voor de waarneming zijner betrekking ongeschikt is en ontslag heeft bekomen en aan een onderwijzer, die ontslagen is, na door een der oorzaken in art. 40, tweede lid, vermeld, ziels- of lichaamsgebreken te hebben bekomen, die hem ongeschikt maken voor de verdere waarneming zijner betrekking."

§ 2. Het 3de lid van art. 38 dier wet wordt vervangen door het volgend lid;

„Een gewezen onderwijzer, wiens betrekking na tienjarigen diensttijd is opgeheven, verkrijgt recht op pensioen na volbrachten vijf en zestigjarigen leeftijd en voorts wanneer hij ziels- of lichaamsgebreken bekomt, die hem ongeschikt maken voor de waarneming der betrekking van onderwijzer."

§ 3. Het 4de lid van art. 38 dier wet wordt vervangen door het volgend lid:

„Als diensttijd komen in aanmerking alle vóór of sedert het in werking treden dezer wet bewezen diensten:

als onderwijzer aan een openbare school ten behoeve van het lager onderwijs,

als onderwijzer aan een bijzondere lagere school of aan een bijzondere kweekschool tot opleiding van onderwijzers, mits die diensten aanspraak geven op pensioen,

in eene der overige betrekkingen, die krachtens de Burgerlijke Pensioenwet bij de berekening van een burgerlijk pensioen in aanmerking komen."

§ 4. Aan art. 40 dier wet wordt een nieuw lid toegevoegd:

„Met afwijking van het bepaalde bij het vorig lid wordt het pensioen van de onderwijzers, die ziels- of lichaamsgebreken bekomen, die hen voor de verdere waarneming van hunne betrekking ongeschikt maken, bepaald op het twee derde gedeelte dier jaarwedde, mits die gebreken het gevolg zijn, hetzij van tegen hen in de uitoefening hunner dienstverrichtingen of ter zake van die uitoefening gepleegde gewelddadigheden, hetzij van het volvoeren van diensten waarbij gevaar te voorzien was, hetzij van ongevallen bij het verrichten van diensten waarbij geen gevaar te voorzien was, indien het ongeval dat de gebreken veroorzaakte niet aan de schuld of aan de onvoorzichtigheid van den onderwijzer te wijten is. De aanspraak op dit pensioen vervalt echter, indien een langer termijn dan van twee jaren is verstreken tusschen den dag, waarop gebreken als in dit lid bedoeld, bekomen zijn en dien, waarop de onderwijzer ontslagen wordt."

§ 5. Tusschen het 2de en 3de lid van art. 41 dier wet worden ingevoegd twee nieuwe leden, luidende als volgt:

„In geval van vermindering van wedde wordt de in het 1ste lid van dit artikel bedoelde bijdrage geheven van de som, die laatstelijk tot grondslag der heffing heeft gediend, tenzij de belanghebbende het tegendeel verkiezen mocht en daarvan, binnen twee maanden nadat die vermindering hem kenbaar is gemaakt, schriftelijk aangifte doet aan het gemeentebestuur.

De in het eerste lid bedoelde bijdrage wordt door onderwijzers die in den loop van het jaar overgaan van het bijzonder- naar het openbaar onderwijs, niet betaald over het gedeelte van het jaar gedurende hetwelk zij bij laatstgenoemd onderwijs werkzaam zijn."

§ 6. Art. 42 dier wet wordt gelezen als volgt:

„De bepalingen van de artt. 8, 9, tweede, derde en laatste lid, 12, derde lid, 18 tot en met 31 der Burgerlijke Pensioenwet zijn op de pensioenen der onderwijzers van toepassing. Mede is van toepassing art. 5 dier wet, met dien verstande intusschen, dat de geneeskundigen, in het 2de lid bedoeld, worden benoemd door den burgemeester der woonplaats van den belanghebbende."

Art. II. Na art. 54*bis* der wet tot regeling van het lager onderwijs, worden ingevoegd de volgende nieuwe artikelen:

Art. 54*ter*. Aan de onderwijzers, verbonden aan bijzondere scholen, welker leerplan, wat betreft de vakken waarin en de uren per week gedurende welke onderwijs wordt gegeven, overeenstemt met hetgeen hieromtrent in art. 54*bis*, eerste lid, bepaald is, alsmede aan de onderwijzers verbonden aan bijzondere kweekscholen tot opleiding van onderwijzers, wordt ten laste van het Rijk pensioen verleend in de gevallen omschreven in art. 54*quater* en naar de regelen bepaald bij de artt. 54*quinquies* tot en met 54*quindecies*.

In geval van twijfel, of een school voldoet aan het bepaalde in het vorig lid, wordt daaromtrent door Ons beslist.

Tot de onderwijzers in het eerste lid bedoeld, worden niet gerekend de zoodanigen die aan het hoofd van voor hunne eigen rekening beheerde scholen staan.

Art. 54*quater*. Recht op pensioen wordt verkregen door na volbrachten vijf en zestigjarigen leeftijd bekomen ontslag als onderwijzer.

Pensioen, ingevolge het vorige artikel, wordt insgelijks verleend aan dengeen, die na tienjarigen diensttijd uithoofde van ziels- of lichaamsgebreken voor de waarneming zijner betrekking ongeschikt is en ontslag heeft bekomen en aan een onderwijzer, die ontslagen

is na door een der oorzaken in artikel 54*sexies*, tweede lid, vermeld, ziels- of lichaamsgebreken te hebben bekomen, die hem ongeschikt maken voor de verdere waarneming zijner betrekking.

Mede hebben na tienjarigen diensttijd recht op pensioen, zoodra zij den ouderdom van vijf en zestig jaren volbracht hebben en voorts wanneer zij ziels- of lichaamsgebreken bekomen, die hen ongeschikt maken voor de waarneming der betrekking van onderwijzer:

a. onderwijzers verbonden aan een bijzondere school, welke ophoudt te voldoen aan de in artikel 54*ter*, eerste lid, gestelde eischen;

b. onderwijzers, die overgaan naar eene andere school, waarvan op het tijdstip van den overgang niet vaststaat, dat zij niet voldoet aan de in artikel 54*ter*, eerste lid, gestelde eischen;

c. gewezen onderwijzers, wier betrekking blijkt te zijn opgeheven; en

d. gewezen onderwijzers, die uiterlijk binnen een jaar na het verlies hunner betrekking, als onderwijzer aan het hoofd komen te staan van eene voor hunne eigen rekening beheerde bijzondere school of kweekschool.

Art. 54*quinquies*. Alle recht op pensioen gaat verloren, indien de onderwijzer:

1°. hetzij, behalve in de gevallen bij art. 54*quater* voorzien, ontslagen wordt op eigen verzoek;

2°. hetzij gedurende drie achtereenvolgende jaren of gedurende in het geheel vijf jaren, in de gevallen bedoeld in art. 54*tredecies*, derde en laatste lid, de verschuldigde bijdragen niet stort;

3°. hetzij bij rechterlijke uitspraak wordt ontzet van de uitoefening van zijn beroep, of door verklaring van Gedeputeerde Staten de bevoegdheid tot het geven van onderwijs verliest;

4°. hetzij uit hoofde van wangedrag, onzedelijkheid, verregaande achteloosheid of plichtverzuim wordt ontslagen.

Niettemin behouden Wij Ons het recht voor, in een der sub 4°. bedoelde gevallen, aan een gewezen onderwijzer eene toelage ten laste van het Rijk toe te kennen.

Deze toelage mag het bedrag niet overtreffen, waarop de belanghebbende met toepassing van art. 54*sexies*, eerste lid en volgende artikelen, recht zou hebben gehad, indien hij bij zijn ontslag gepensionneerd was.

Art. 54*sexies*. Het pensioen beloopt voor elk jaar dienst dat volgens art. 54*septies* in aanmerking komt, een zestigste deel van den gemiddelden pensioens-grondslag over de laatste vijf jaren, doch mag nimmer het twee-derde gedeelte van dien gemiddelden grondslag te boven gaan.

Met afwijking van het bepaalde bij het vorig lid wordt het pensioen van de onderwijzers, die ziels- of lichaamsgebreken bekomen, die hen voor de verdere waarneming van hunne betrekking ongeschikt maken, bepaald op het twee derde gedeelte van hun laatsten pensioensgrondslag, mits die gebreken het gevolg zijn, hetzij van tegen hen in de uitoefening hunner dienstverrichtingen of ter zake van die uitoefening gepleegde gewelddadigheden, hetzij van het volvoeren van diensten waarbij gevaar te voorzien was, hetzij van ongevallen bij het verrichten van diensten waarbij geen gevaar te voorzien was, indien het ongeval dat de gebreken veroorzaakte niet aan de schuld af aan de onvoorzichtigheid van den onderwijzer te wijten is. De aanspraak op dit pensioen vervalt echter, indien een langer termijn dan van twee jaren is verstreken tusschen den dag, waarop gebreken als in dit lid bedoeld, bekomen zijn en dien, waarop de onderwijzer ontslagen wordt.

Art. 54*septies*. Als diensttijd komen, onverminderd het bepaalde in art. 54*quindecies*, in aanmerking de volle jaren, waarover de bijdrage, in art. 54*duodecies* vermeld, betaald is of op het pensioen wordt ingehouden.

Mede komen in aanmerking de diensten bewezen als onderwijzer aan een openbare school ten behoeve van het lager onderwijs voor zoover die aanspraak geven op pensioen, alsmede alle andere diensten die krachtens de burgerlijke pensioenwet bij de berekening van een burgerlijk pensioen in aanmerking komen.

Art. 54*octies*. Jaarlijks vóór 1 Februari doen de bestuurders of houders van scholen als in art. 54*ter* bedoeld, aan de districtsschoolopzieners opgave van de namen, voornamen en geboortedagen der op 1 Januari van dat jaar aan de inrichting verbonden onderwijzers, die onder de toepassing van art. 54*ter* vallen, alsmede in geval hun belooning uitsluitend bestaat in een jaarwedde of vaste geldelijke toelage, van het beloop daarvan op laatstgenoemden dag. Genot van vrije woning of inwoning wordt als jaarwedde in geld beschouwd en gerekend op een bedrag van *f* 150.

De belanghebbenden die het verlangen daartoe vóór 15 Februari aan den districtsschoolopziener te kennen geven, kunnen, ieder voor zooveel hem betreft, mededeeling van de vorenstaande opgaven bekomen.

Art. 54*novies*. Met inachtneming van het bepaalde in dit en de beide volgende artikelen, stelt Onze Minister met de uitvoering dezer

wet belast, voor elken onderwijzer, die op 1 Januari verbonden is aan een school als in art. 54*ter* bedoeld en met ingang van dien datum of in het voorafgaande jaar is aangesteld, den pensioensgrondslag vast en geeft daarvan vóór 1 Mei kennis aan de bestuurders of houders der school, die hunnerzijds verplicht zijn van die kennisgeving aan de onderwijzers, ieder voor zooveel hem aangaat, vóór 1 Juni mededeeling te doen.

Telken jare worden naar aanleiding van de in art. 54*octies* bedoelde opgaven, de pensioensgrondslagen nagegaan.

Een eenmaal vastgestelde grondslag kan alleen verlaagd, of wanneer de onderwijzer meer dan één grondslag heeft, opgeheven worden, wanneer het verzoek daartoe, op grond van vermindering van inkomsten of vervallen van een der bekleede betrekkingen, door of namens den belanghebbende vóór 1 Februari tot Onzen met de uitvoering dezer wet belasten Minister wordt gericht.

Bij verhooging van grondslag gelden de in het eerste lid gegeven voorschriften.

Onze voornoemde Minister volgt bij de vaststelling, verhooging of verlaging van den pensioensgrondslag de in art. 54*octies* bedoelde opgaven, behoudens het bepaalde in art. 54*decies* en in art. 54*undecies*.

Art. 54*decies*. Voor onderwijzers wier belooning niet uitsluitend bestaat in eene jaarwedde of vaste geldelijke toelage, het genot van vrije woning of inwoning uitgezonderd, wordt als eenige pensioensgrondslag door Onzen Minister, met de uitvoering dezer wet belast, aangenomen:

a. voor elk hoofd eener bijzondere school van eenhonderd negen en negentig en minder leerlingen: negenhonderd gulden;

van tweehonderd tot en met driehonderd negen leerlingen: twaalfhonderd gulden;

van driehonderd tien tot en met vierhonderd negentien leerlingen: vijftienhonderd gulden;

van vierhonderd twintig en meer leerlingen: achttienhonderd gulden;

voor de berekening van het aantal leerlingen komt de toestand op 15 Januari in aanmerking; vermindering van het aantal leerlingen brengt in een eenmaal vastgestelden pensioensgrondslag geen verandering;

b. voor elk der onderwijzers, die het hoofd eener school als sub *a* bedoeld bijstaan: zeshonderd gulden, doch voor elk dier onderwijzers die den leeftijd van drie en twintig jaren volbracht hebben en den rang van hoofdonderwijzer bezitten of in de vrijstelling vallen, bedoeld in art. 7, laatste lid: achthonderd gulden;

c. voor elken directeur eener bijzondere kweekschool: drie duizend gulden;

d. voor elk der overige onderwijzers eener sub *c* bedoelde school: achthonderd gulden, doch voor elk dier onderwijzers die den rang van hoofdonderwijzer bezitten of in de vrijstelling vallen, bedoeld in art. 7, laatste lid: twaalfhonderd gulden.

De sub *b* en *d* genoemde bedragen worden voor hen, die in totaal aan scholen als in art. 54*ter* bedoeld minder dan vijftien lesuren per week plegen te geven, tot de helft verminderd.

De opgaven volgens art. 54*octies* vermelden in de daartoe leidende gevallen, mede de bijzonderheden, tot toepassing van de hier gegeven voorschriften vereischt.

Art. 54*undecies*. Onze Minister met de uitvoering dezer wet belast, is bevoegd om, in geval van twijfel aan de juistheid der in art. 54*octies* bedoelde opgaven, met afwijking van het bepaalde aan het slot van art. 54*novies*, ook voor andere dan de in het vorig artikel bedoelde onderwijzers, den eenigen pensioensgrondslag op de daar bepaalde bedragen vast te stellen.

Art. 54*duodecies*. Als bijdrage voor pensioen is, voor zoover betreft de onderwijzers, werkzaam aan bijzondere lagere scholen, twee ten honderd en voor zoover betreft de onderwijzers, werkzaam aan bijzondere kweekscholen, drie ten honderd, over den pensioensgrondslag per jaar verschuldigd.

Verliest een onderwijzer zijn betrekking in den loop van het jaar, dan is desniettemin de bijdrage over het volle jaar verschuldigd.

Art. 54*tredecies*. Het totaal bedrag der over het loopende jaar verschuldigde pensioensbijdragen wordt voor het onderwijzend personeel dat op 1 Januari verbonden was aan de school, vóór 1 Mei, door Onzen met de uitvoering dezer wet belasten Minister aan het bestuur of den houder meegedeeld.

Voor zoover geen verrekening met de in art. 12 of in art. 54*bis* bedoelde Rijksbijdrage heeft plaats gehad, wordt dit bedrag door het bestuur of den houder vóór 1 October in 's Rijks kas gestort. Van de verrekening of storting wordt door Onzen voornoemden Minister kennis gegeven aan de belanghebbende onderwijzers.

Vindt de storting niet tijdig plaats, dan geeft Onze met de uitvoering dezer wet belaste Minister daarvan kennis aan den belanghebbenden onderwijzer, die alsdan bevoegd is, mits vóór 1 December, zelf de bijdrage voor pensioen te storten.

Wordt een onderwijzer in den loop van het jaar ontslagen in de gevallen voorzien bij art. 54*quator*, eerste en tweede lid, dan wordt, voor zoover nog geen betaling op vorenstaanden voet heeft plaats gehad, de pensioensbijdrage over het volle jaar ingehouden op zijn pensioen. Mede worden op het pensioen ingehouden de nog onbetaalde pensioensbijdragen over de jaren, welke voor de vaststelling van het pensioensbedrag, ingevolge art. 54*sexies*, buiten invloed blijven.

De onderwijzer voor wien meer dan één pensioensgrondslag is vastgesteld en die, in geval van opheffing van één zijner betrekkingen, geen gebruik heeft gemaakt van de in art. 54*novies*, derde lid, verleende bevoegdheid, wordt met betrekking tot de bijdragen over den aan de vervallen betrekking verbonden grondslag, geacht te behooren tot hen op wie het derde lid toepasselijk is.

Art. 54*quatuordecies*. De bepalingen van artt. 9, tweede, derde en laatste lid, 18 tot en met 31 der Burgerlijke Pensioenwet zijn op de pensioenen der onderwijzers, bedoeld in art. 54*ter*, van toepassing, met dien verstande, dat de onderwijzers geacht worden werkzaam te zijn onder het Departement van Binnenlandsche Zaken. Mede is van toepassing art. 5 dier wet, met dien verstande intusschen, dat de geneeskundigen, in het 2de lid bedoeld, worden benoemd door den burgemeester der woonplaats van den belanghebbende.

Art. 54*quindecies*. Voor de onderwijzers, die op 1 Januari 1906 verbonden zijn aan openbare scholen of aan scholen als in art. 54*ter* bedoeld, zullen de krachtens de vorenstaande bepalingen voor pensioen geldige diensten vóór dien datum bewezen als onderwijzer, verbonden aan eene bijzondere lagere school of bijzondere kweekschool, alléén als diensttijd in aanmerking komen, indien die onderwijzers zich vóór 1 Januari 1908, schriftelijk zullen hebben verbonden tot betaling der daarvoor verschuldigde bijdrage.

Deze bijdrage wordt vastgesteld op twee ten honderd van het totaal bedrag der jaarwedden, dat vóór 1 Januari 1906 geacht wordt te zijn genoten. Het aantal jaren dat daarbij en voor de berekening van het pensioen in aanmerking komt, wordt uitsluitend vastgesteld door Onzen Minister, met de uitvoering dezer wet belast.

De jaarwedde welke gedurende elk dier jaren geacht wordt genoten te zijn, bedraagt voor hoofden van bijzondere scholen: negenhonderd gulden en voor onderwijzers van bijstand aan die scholen: zeshonderd gulden; voor directeuren van bijzondere kweekscholen: twee duizend gulden; voor andere onderwijzers aan die scholen: zevenhonderd gulden.

Onze Minister, met de uitvoering dezer wet belast, geeft den belanghebbende per aangeteekenden brief kennis van het bedrag der door hem te betalen bijdrage.

De bijdrage wordt voldaan hetzij in eens, hetzij in tien gelijke jaarlijksche termijnen. De betaling in eens geschiedt uiterlijk op den 31sten December 1908. Bij betaling in termijnen wordt de eerste termijn voldaan uiterlijk op den 31sten December 1908 en elk der volgende termijnen uiterlijk op den 31sten December van het telkens volgend jaar.

In geval aan de bepaling van het vorige lid niet tijdig is voldaan, komen de diensten, in het 1ste lid van dit artikel bedoeld, niet als diensttijd in aanmerking.

Reeds gestorte termijnen der bijdrage worden niet teruggegeven.

Indien een onderwijzer, die de in het 1ste lid van dit artikel bedoelde verbintenis heeft aangegaan, gepensionneerd wordt vóórdat de bijdrage is voldaan, wordt deze of het nog ontbrekende gedeelte daarvan in tien gelijke termijnen ingehouden op het pensioen.

Voor de onderwijzers, die op 1 Januari 1906 niet verbonden zijn aan openbare scholen of aan scholen als in art. 54*ter* bedoeld, doch later als zoodanig worden herplaatst, zullen de bepalingen van het 1ste, 2de, 3de, 4de, 7de en 8ste lid van dit artikel van toepassing zijn, indien zij zich binnen drie maanden na hunne herplaatsing, schriftelijk zullen hebben verbonden tot betaling der daarvoor verschuldigde bijdrage. Die bijdrage wordt voldaan, hetzij in eens, hetzij in tien gelijke jaarlijksche termijnen. De betaling in eens geschiedt uiterlijk op den 31sten December van het jaar volgende op dat der herplaatsing. Bij betaling in termijnen wordt de eerste termijn voldaan uiterlijk op den 31sten December van het jaar volgende op dat der herplaatsing, en elk der volgende termijnen, uiterlijk op den 31sten December van het telkens volgend jaar.

Indien aan de bepaling van het vorige lid niet tijdig is voldaan, komen de diensten in het 1ste lid van dit artikel bedoeld, niet als diensttijd in aanmerking.

Art. 54*sedecies*. De bepalingen der artt. 54*ter* tot en met 54*quindecies* gelden niet voor de onderwijzers, verbonden aan bijzondere lagere scholen die uitsluitend belast zijn met het onderwijs hetzij in een niet in art. 2 genoemd vak, hetzij in een of meer der vakken, vermeld in art. 2 onder *h*, *i*, *k*, *q*, *r*, *r bis* en *t*, of

die uitsluitend in een der vakken of in beide vakken, vermeld in art. 2 onder *j* en *s*, onderwijs geven, dan wel daarnevens onderwijs geven in een of meer der vakken vermeld in art. 2 onder *h*, *i*, *k*, *q*, *r*, *r bis* en *t*, of in een niet in art. 2 genoemd vak.

Art. 54septiesdecies. Behalve tot de opgaven en mededeelingen in de artt. 54*octies* en 54*novies* voorgeschreven, zijn de bestuurders of houders van scholen, als in art. 54*ter* bedoeld, verplicht aan Onzen Minister, met de uitvoering dezer wet belast, alle inlichtingen te verstrekken, die door dezen noodig geacht worden voor de beoordeeling der pensioensaanspraken of der pensioenbijdragen van een onderwijzer, die aan hunne school is of was verbonden. Tot het verkrijgen dier inlichtingen wendt Onze Minister voornoemd zich per aangeteekenden brief tot de betrokken bestuurders of houders, die verplicht zijn de gestelde vragen binnen veertien dagen na de dagteekening van dien brief duidelijk en zonder voorbehoud te beantwoorden.

De bestuurders of houders, die weigeren of nalatig zijn de vorenbedoelde opgaven, mededeelingen of inlichtingen te verstrekken, worden gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste *f* 300.

Hij die opzettelijk een onjuiste opgave, mededeeling of inlichting als in dit artikel bedoeld, verstrekt of opzettelijk tot de verstrekking meewerkt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar.

De bestuurders of houders van bijzondere scholen, die buiten noodzaak onderwijs doen geven of geven dat, in strijd met het leerplan, niet voldoet aan de in art. 54*ter*, eerste lid, gestelde eischen, worden gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste *f* 300.

De in het tweede en vierde lid van dit artikel strafbaar gestelde feiten worden als overtredingen, de in het derde lid bedoelde als misdrijven aangemerkt.

Art. 54octiesdecies. Voorschriften omtrent de uitvoering der artt. 54*ter* tot en met 54*septiesdecies* worden door Ons gegeven bij algemeenen maatregel van bestuur.

Art. III. In art. 9, 1ste lid der Burgerlijke Pensioenwet wordt sub *b*, na de woorden: „in kerkelijke of militaire betrekkingen" ingevoegd: „in betrekkingen bij openbare scholen en bij scholen als bedoeld in art. 54*ter* der wet tot regeling van het lager onderwijs"; en wordt sub *d* in plaats van: „inrichting van onderwijs" gelezen: „inrichting van middelbaar- of van hooger onderwijs".

Overgangs- en slotbepalingen.

Art. IV. § 1. De bij het in werking treden dezer wet in dienst zijnde onderwijzers, die volgens de bepalingen dezer wet aanspraak op pensioen verkrijgen, worden met betrekking tot de vaststelling van den pensioensgrondslag, beschouwd als op evengenoemden datum in functie te zijn getreden.

§ 2. Op de in § 1 genoemde onderwijzers zijn de artikelen 54*ter* tot en met 54*quindecies* der wet tot regeling van het lager onderwijs niet toepasselijk, wanneer zij het verlangen daartoe binnen drie maanden na den dag waarop deze wet in werking treedt, schriftelijk aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken kenbaar maken, door toezending eener ter zake luidende verklaring.

§ 3. Bij de regeling van het pensioen der bij in het werking treden dezer wet in dienst zijnde of op wachtgeld gestelde onderwijzers, komen als diensttijd in aanmerking de diensten, bewezen volgens art. 32 der wet tot regeling van het lager onderwijs en volgens het laatste lid van art. 22 der wet van 13 Augustus 1857 (*Staatsblad* n°. 103), mits de belanghebbende het verlangen daartoe binnen drie maanden na het in werking treden dezer wet schriftelijk aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken te kennen geeft en binnen de door dezen te stellen tijdstippen, eene bijdrage van twee ten honderd van de som der wegens die diensten genoten belooningen, voldoet.

§ 4. Deze wet treedt in werking op een nader door Ons te bepalen dag. (1)

Voor het geval die dag op een vroegeren datum dan 1 Januari 1906 wordt bepaald, behouden Wij Ons de bevoegdheid voor, de in art. 54*quindecies* der wet tot regeling van het lager onderwijs genoemde data dienovereenkomstig te vervroegen. Mede behouden Wij Ons de bevoegdheid voor, om alsdan de toepassing van art. 54*octies* tot en met art. 54*tredecies* der wet tot regeling van het lager onderwijs over het jaar 1905 aldus te regelen, dat in plaats van 1 Januari, wordt gesteld de dag waarop deze wet in werking treedt en de overige termijnen dienovereenkomstig worden gewijzigd.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Soestdijk, den 5den Juni 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenl. Zaken, (*get.*) KUYPER.
De Min. van Fin. (*get.*) HARTE v. TECKLENBURG.

(*Uitgeg.* 11 *Juni* 1905.)

---

(1) Bepaald bij besluit van 24 Juni 1905, S. 218, op 1 Januari 1906.

5 *Juni* 1905. WET, tot regeling van het pensioen der weduwen en weezen van onderwijzers en wijziging en aanvulling der wet tot regeling van het pensioen der weduwen en weezen van burgerlijke ambtenaren. S. 153.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1903/04, no. 65, 1—6; 1904/05, no. 18, 1—26.

Hand. id. 1904/05, *bladz.* 1382—1388, 1957.

Hand. 1e *Kamer* 1904/05, *bladz.* 431, 473, 523—526.

WIJ WILHELMINA ENZ. . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is eene regeling te treffen met betrekking tot het pensioen der weduwen en weezen van onderwijzers en in verband daarmede enkele bepalingen der wet van 9 Mei 1890 (*Staatsblad* no. 79) laatstelijk gewijzigd bij de wet van 29 Juni 1899 (*Staatsblad* no. 149) te wijzigen en aan te vullen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State enz.

Art. **1.** Aan de weduwen van onderwijzers en aan hunne weezen beneden den leeftijd van 18 jaren wordt pensioen verleend ten laste van het fonds, opgericht krachtens de laatstelijk bij de wet van den 29sten Juni 1899 (*Staatsblad* no. 149) gewijzigde wet van den 9den Mei 1890 (*Staatsblad* no. 79) in de gevallen, onder de voorwaarden en naar de regelen bij deze wet bepaald.

Waar in deze wet van onderwijzers gesproken wordt, zijn daaronder onderwijzeressen begrepen, voor zooveel het tegendeel niet blijkt.

2. Voor de toepassing dezer wet worden als onderwijzers aangemerkt:

a. de onderwijzers, verbonden aan openbare scholen, voor zoover zij, krachtens de wet tot regeling van het lager onderwijs, aanspraak hebben op pensioen;

b. de onderwijzers, verbonden aan bijzondere scholen en aan bijzondere kweekscholen voor onderwijzers, voorzoover zij, krachtens de wet tot regeling van het lager onderwijs, aanspraak hebben op pensioen.

Roomsch-Katholieke geestelijken en Roomsch-Katholieke ordebroeders en zusters worden voor de toepassing dezer wet niet als onderwijzers aangemerkt. Bij algemeenen maatregel van bestuur wordt bepaald, wie voor de toepassing dezer bepaling voor geestelijke en ordebroeder of ordezuster wordt gehouden.

3. Onderwijzeressen, met een burgerlijk ambtenaar of een onderwijzer gehuwd of in het genot van een krachtens de in art. 1 genoemde wet of krachtens deze wet toegekend weduwenpensioen, worden niet als onderwijzers aangemerkt. Zij kunnen echter tegen storting van het bedrag der in artikel 21 bepaalde kortingen deelgerechtigd worden of blijven in het in art. 1 bedoelde fonds ten behoeve van hare in huwelijk niet met een burgerlijk ambtenaar of een onderwijzer verwekte kinderen.

Onderwijzeressen, die van de in de vorige zinsnede toegekende bevoegdheid gebruik maken, zullen hiervan moeten doen blijken door het afleggen eener verklaring. Die verklaring moet zijn ingeleverd bij den directeur van het hiervoren vermelde fonds, binnen drie maanden na den dag waarop zij komen te verkeeren in een geval, waarin de bepaling, dat zij niet als onderwijzer worden aangemerkt, op haar van toepassing wordt.

Onder weezen worden in deze wet verstaan wettige kinderen van overleden onderwijzers.

Indien een kind, van hetwelk de echtgenoote van een onderwijzer bij het overlijden van haren man zwanger is, levend ter wereld komt, wordt het aangemerkt als reeds geboren toen de vader stierf.

4. Weduwen en weezen, als zoodanig gerechtigd tot eenig ander pensioen uit de inkomsten van den Staat of uit die van zijne koloniën en bezittingen in andere werelddeelen, hebben geen recht op pensioen uit het in artikel 1 bedoelde fonds, dan voor zoover het door hen genoten pensioen lager is dan dat, waarop de bepalingen dezer wet aanspraak geven. In dat geval wordt hun een aanvullingspensioen toegekend, gelijkstaande met het verschil.

Als betaald wordende uit de inkomsten van den Staat en van zijne koloniën en bezittingen in andere werelddeelen, wordt niet aangemerkt een pensioen, waarop recht is verkregen door vrijwillige deelname krachtens bepalingen in koloniale verordeningen.

5. Indien een onderwijzer in het huwelijk treedt, nadat hij op wachtgeld gesteld, gepensionneerd of zijn zestigste levensjaar ingetreden is, hebben zijne weduwe en zijne bij haar verwekte kinderen geen aanspraak op pensioen.

Evenmin hebben aanspraak op pensioen de kinderen, geboren uit het huwelijk door eene onderwijzeres aangegaan, nadat zij was op wachtgeld gesteld of gepensionneerd.

Bij herplaatsing worden de onderwijzers voor de toepassing dezer wet als nieuw aangestelde onderwijzers aangemerkt, behoudens het bepaalde bij art. 12, 3de lid.

6. De pensioenen bedragen:

a. voor weduwen van onderwijzers drie en twintig tachtigste der som, die laatstelijk tot

grondslag voor de pensioensberekening dier onderwijzers heeft gestrekt;

b. voor elk der pensioengerechtigde kinderen, geboren uit het huwelijk van een onderwijzer met de vrouw, welke hij als weduwe nalaat, drie en twintigvierhonderdste der som, die laatstelijk tot grondslag voor de pensioensberekening des vaders heeft gestrekt.

Het geheele bedrag van het weezenpensioen kan het drie en twintig tachtigste van den in de vorige zinsnede bedoelden pensioensgrondslag niet overschrijden.

Indien de weduwe tot pensioen gerechtigd is, wordt het sub *a* bedoeld weduwenpensioen verhoogd met het volgens de beide vorige zinsneden toe te kennen weezenpensioen;

c. voor elk der tot pensioen gerechtige kinderen van onderwijzers niet vallende in de termen sub *b* bedoeld, drie en twintig twee honderdveertigste der som, die laatstelijk tot grondslag voor de pensioensberekening des vaders heeft gestrekt.

Indien de kinderen uit verschillende huwelijken gesproten zijn, wordt het weezenpensioen voor de kinderen uit elk dier huwelijken afzonderlijk geregeld, op den voet in de vorige zinsnede aangegeven.

Het geheele bedrag van het weezenpensioen of de weezenpensioenen volgens de beide vorige zinsneden toe te kennen, kan het drie en twintig tachtigste van den pensioensgrondslag des vaders niet overschrijden;

d. voor elk der pensioengerechtigde kinderen van onderwijzeressen, drie en twintig twee honderd veertigste der som, die laatstelijk tot grondslag voor de berekening van haar onderwijzerspensioen heeft gestrekt.

Indien de kinderen uit verschillende huwelijken gesproten zijn, wordt het weezenpensioen voor de kinderen uit elk dier huwelijken afzonderlijk geregeld, op den voet in de vorige zinsnede aangegeven.

Het geheele bedrag van het weezenpensioen of de weezenpensioenen volgens de beide vorige zinsneden toe te kennen, kan het drie en twintig tachtigste van den pensioensgrondslag der moeder niet overschrijden.

Onder de som, die laatstelijk tot grondslag voor de pensioensberekening der onderwijzers heeft gestrekt, is, wanneer zij meer dan ééne betrekking te gelijk hebben bekleed, waarin door hen voor pensioen is bijgedragen, te verstaan het vereenigd bedrag der pensioensgrondslagen die voor hen in elke dier betrekkingen het laatst hebben gegolden.

7. Het weduwenpensioen, zoo ook het gezamenlijk bedrag der volgens artikel 6 te verleenen weezenpensioenen, kan de som van zes honderd negentig gulden niet overschrijden; bij de regeling dier pensioenen komt als pensioensgrondslag geen hooger bedrag dan twee duizend vier honderd gulden in aanmerking.

8. Indien het gezamenlijk bedrag der pensioenen van uit verschillende huwelijken nagelaten weezen zeshonderd negentig gulden zou overschrijden en dus op grond van de voor weezenpensioen gestelde maxima vermindering moet ondergaan, geschiedt die vermindering zóó, dat de verhouding, die volgens de aanvankelijke berekening tusschen de verschillende pensioenen bestond, dezelfde blijft.

9. Het eenmaal bepaalde weezenpensioen, daaronder ook begrepen het bedrag, waarmede het weduwenpensioen in het geval, voorzien bij art. 6, lit. *b*, 3de zinsnede, is verhoogd, wordt tot zijn vol bedrag uitgekeerd totdat het jongste kind den leeftijd van 18 jaren heeft bereikt.

10. De uitbetaling van weduwen- en weezenpensioen houdt op na afloop van het kwartaal, waarin het recht daarop is komen te vervallen.

11. Onderwijzers, gepensionneerd of op wachtgeld gesteld wordende, behouden recht op pensioen voor hunne weduwen en weezen overeenkomstig art. 6 dezer wet, behoudens de korting, omschreven in art. 21 sub *b*.

Indien echter het pensioen eens onderwijzers later ingaat dan zijn ontslag, wordt de daarop verschuldigde korting over den sedert zijn ontslag verstreken tijd ingehouden bij de eerste betaling van zijn pensioen en zoo noodig ook bij de volgende betalingen.

Bij latere herplaatsing van gepensionneerde onderwijzers blijven deze de korting omschreven in artikel 21 sub *b* betalen, doch wordt door hen geene korting over den in hunne latere betrekking voor hen geldenden pensioensgrondslag voldaan, dan voor zoover deze, behoudens het maximum van twee duizend vierhonderd gulden, hooger is dan die welke heeft gestrekt tot regeling van hun pensioen.

12. Voor onderwijzers, die zonder pensioen of wachtgeld, onverschillig om welke reden hunne betrekking verliezen, gaat het recht op pensioen voor hunne weduwen en weezen te loor, tenzij zij verkiezen het behoud van dit recht zich te verzekeren:

a. door storting, binnen drie maanden na het verlies hunner betrekking, van eene som, berekend naar de laatst voldane korting volgens onderstaand tarief.

Leeftijd van den onderwijzer bij zijn ontslag.	Storting in eens voor elken gulden der laatste jaarlijksche korting.
van 18 t/m 27 jaar	*f* 20,50
„ 28 „ 32 „	„ 19,40
„ 33 „ 37 „	„ 18,20
„ 38 „ 42 „	„ 16,80
„ 43 „ 47 „	„ 15,25
„ 48 „ 52 „	„ 13,50
„ 53 „ 57 „	„ 11,75
„ 58 „ 62 „	„ 10,00
„ 63 jaar en hooger.	„ 8,50

b. door betaling van eene jaarlijksche bijdrage gelijkstaande met het bedrag der laatstelijk door hen verschuldigde korting. Deze bijdrage behoort, op straffe van verlies van alle aanspraken, voor de eerste maal binnen drie maanden na het verlies der betrekking en in de volgende jaren telkens vóór den dag van het verlies der betrekking, aan den directeur van het in art. 1 vermelde fonds betaald te worden.

In bijzondere gevallen kan Onze Minister van Financiën, den directeur van het weduwenfonds gehoord, toelaten dat, niettegenstaande de bij de vorige leden voor de storting en voor de betaling der eerste bijdrage gestelde termijnen verstreken zijn alsnog van de bij het 1ste lid gegeven bevoegdheid gebruik worde gemaakt.

Onderwijzers, die gebruik hebben gemaakt van de sub *a* vermelde bevoegdheid, zijn bij latere pensionneering van betaling der kortingen, bedoeld in art. 21, vrijgesteld. Bij latere herplaatsing zal door hen geene korting behoeven te worden voldaan over den in hunne latere betrekking geldenden pensioensgrondslag dan voor zoover deze, behoudens het maximum van *f* 2400, hooger is dan die, welke vroeger was verkregen.

Voor onderwijzers, die gebruik hebben gemaakt van de sub *b* vermelde bevoegdheid, zal in de bij het vorige lid bedoelde gevallen, de verplichting tot betaling der jaarlijksche contributie vervangen worden door die tot betaling der kortingen, bedoeld in art. 21.

Indien onderwijzers, die van de sub *a* of *b* vermelde bevoegdheden gebruik hebben gemaakt, in het huwelijk treden nadat zij hunne betrekking hebben verloren, hebben hunne weduwen en hunne bij haar verwekte kinderen, of wel indien het onderwijzeressen geldt, hare uit dat huwelijk geboren kinderen, geen aanspraak op pensioen.

Indien een onderwijzer overlijdt na het verlies der deelgerechtigdheid ingevolge het 1ste lid, doch binnen den termijn voor de daarbedoelde keuze bepaald en voor dat hij zich omtrent die keuze heeft verklaard, blijft de deelgerechtigdheid niet te min behouden en wordt de bijdrage, vermeld sub *b* ingehouden op het pensioen der weduwe of weezen.

13. Het in artikel 12 bepaalde is mede van toepassing op onderwijzers bedoeld in art. 2, sub *b*, indien de bijzondere school waaraan zij verbonden zijn, ophoudt te voldoen aan de in art. 54*ter*, eerste lid, der wet tot regeling van het lager onderwijs gestelde eischen.

De storting der bijdrage bedoeld in het vorig artikel, sub *a*, moet geschieden binnen drie maanden na het tijdstip, waarop vaststaat dat de school heeft opgehouden te voldoen aan de in het eerste lid bedoelde eischen.

De jaarlijksche bijdrage bedoeld in het vorig artikel, sub *b*, behoort voor de eerste maal binnen drie maanden na het in het tweede lid bedoelde tijdstip en in de volgende jaren telkens vóór den dag, waarop de school heeft opgehouden aan de in het eerste lid bedoelde eischen te voldoen, aan den directeur van het in artikel 1 vermelde fonds betaald te worden.

14. Indien hij, die gebruik gemaakt heeft van de bevoegdheid vermeld bij art. 12, benoemd wordt tot burgerlijk ambtenaar, zijn het 6de en 7de lid van art. 10 der laatstelijk bij de wet van den 29sten Juni 1899 (*Staatsblad* n°. 149) gewijzigde wet van den 9den Mei 1890 (*Staatsblad* n°. 79) op hem van toepassing.

15. Het weduwen- of weezenpensioen gaat in daags nadat de bezoldiging, het wachtgeld of het pensioen van den overledene is opgehouden, of in het geval bedoeld in art. 12, 1ste lid, daags na het overlijden van den belanghebbende.

16. Bij overlijden eener weduwe komt haar pensioen met de verhooging, over het loopende kwartaal, ten bate der pensioengerechtigde weezen, elk voor zijn aandeel.

Het weezenpensioen volgens lit. *c* van art. 6 gaat eerst in met het daarop volgende kwartaal.

17. Door het volgend huwelijk eener weduwe gaat de aanspraak op weduwenpensioen, aan haar vorig huwelijk ontleend, voor haar verloren.

Haar pensioen met de verhooging wordt echter over het tijdens het volgend huwelijk loopend kwartaal ten volle uitbetaald.

Na afloop van dat kwartaal wordt het tot dusver als verhooging genoten bedrag als afzonderlijk weezenpensioen uitbetaald.

Bij overlijden van den lateren echtgenoot eener hertrouwde weduwe wordt aan deze, indien zij krachtens haar nader huwelijk geen pensioen, of wel een minder pensioen dan haar krachtens het vorig huwelijk toekwam, geniet, een op den sub *a* van artikel 6 bedoelden voet berekend weduwenpensioen of het in artikel 4 bedoeld aanvullingspensioen toegekend.

Behoudens de bepalingen van art. 18, gaat dat genot in met den dag volgende op dien, waarop de laatste echtgenoot is overleden, en zoo deze Rijkstraktement, wachtgeld, pensioen of wel eene wedde als onderwijzer genoot, met den dag volgende op dien, waarop dit traktement, wachtgeld of pensioen of deze wedde heeft opgehouden.

18. De weduwen- en weezenpensioenen worden verleend op aanvrage van of vanwege de belanghebbenden.

De aanvrage moet, met overlegging van de voor de regeling van het pensioen benoodigde stukken, worden ingediend bij den directeur van het in art. 1 genoemde fonds. Zoowel de aanvraag als de daarbij over te leggen stukken zijn vrij van zegelrecht, ingeval het onvermogen van de belanghebbenden blijkt uit een getuigschrift afgegeven door den burgemeester hunner woonplaats en onder voorwaarde dat op de stukken van hunne bestemming uitdrukkelijk worde melding gemaakt. Mede zijn vrij van zegelrecht de attestatiën de vita tot ontvangst van weduwen- en weezenpensioenen ingevolge deze wet toegekend, en de daarvoor afgegeven quitantiën, indien het jaarlijksch bedrag van het pensioen de som van driehonderd gulden niet te boven gaat.

De directeur zendt de aanvraag met de stukken aan den pensioenraad, genoemd in art. 27 der burgerlijke pensioenwet. Deze brengt zijn advies uit omtrent het daaraan te geven gevolg. Dat advies wordt aan belanghebbenden medegedeeld.

Indien Onze Minister van Financiën zich met het advies van den raad niet vereenigt, deelt hij zijn gevoelen over het ingevolge de wet toe te kennen pensioen schriftelijk aan belanghebbenden mede.

Indien binnen drie maanden na den dag, waarop de bovenbedoelde mededeelingen gedaan zijn, het verlangen daartoe door belanghebbenden wordt te kennen gegeven, dan wordt over het advies het gevoelen ingewonnen van de afdeeling van den Raad van State, bedoeld bij het tweede lid van art. 13 der wet van 21 December 1861 (*Staatsblad* n°. 129).

Wanneer ingevolge het bepaalde bij dit artikel het gevoelen van de afdeeling van den Raad van State, bedoeld bij het 2de lid van art. 13 der wet van 21 December 1861 (*Staatsblad* n°. 129) wordt ingewonnen, wordt de zaak behandeld op de wijze, vastgesteld voor de behandeling van geschillen van bestuur.

Is de in het 2de lid bedoelde aanvrage niet ingediend binnen een jaar na het tijdstip, waarop recht op pensioen verkregen werd, dan gaat het pensioen eerst in met het vierendeel jaars volgende op dat waarin de aanvrage is gedaan. Is zij niet ingediend binnen vijf jaren na dat tijdstip, dan is alle recht op pensioen verbeurd.

Dezelfde regelen gelden voor aanvragen om verhooging van reeds toegekend pensioen en voor de overlegging van stukken, tot staving van het recht op die verhooging dienende, met dien verstande dat de termijnen van een jaar en vijf jaren dan beginnen te loopen van den dag waarop het pensioen is toegekend.

Onverminderd het bepaalde in art. 63 der wet van 5 October 1841 (*Staatsblad* n°. 40) worden pensioenen, die zijn toegekend met inachtneming van de in dit artikel gestelde regelen, door de Algemeene Rekenkamer verevend tot de bedragen, waarop zij zijn toegekend, tenzij de betaling daarvan achterwege moet blijven op grond van artikel 22 dezer wet.

19. De weduwen- en weezenpensioenen worden op voordracht van Onzen Minister van Financiën bij Koninklijke besluiten toegekend.

20. De pensioenen worden in volle guldens verleend. Onderdeelen van een gulden komen daarbij voor een gulden in berekening.

21. Ten behoeve van het in art. 1 genoemde fonds wordt eene doorloopende korting geheven.

Die korting bedraagt:

a. voor de onderwijzers vijf ten honderd en voor de onderwijzeressen één ten honderd 's jaars, over hunnen pensioensgrondslag;

b. voor de onderwijzers, die na het in werking treden dezer wet gepensionneerd of op wachtgeld gesteld worden, vijf ten honderd, voor de onderwijzeressen, die in dat geval verkeeren, één ten honderd over hun pensioen of wachtgeld;

c. voor onderwijzers, wier na te laten betrekkingen ingevolge art. 4 dezer wet uitzicht hebben op toekenning van een aanvullingspensioen, vijf ten honderd 's jaars van het verschil van den laatsten pensioensgrondslag en het tweevoud van het bedrag dat aan de weduwe als aanvullingspensioen kan worden toegekend; van onderwijzers, wier na te laten betrekkingen, ingevolge het bepaalde van evengenoemd art. 4, geen uitzicht hebben op pensioen uit het in art. 1 genoemde fonds, wordt geene korting geheven.

De kortingen, verschuldigd door gepensionneerde onderwijzers, worden ingehouden op hun pensioen.

De kortingen, verschuldigd door de onderwijzers bedoeld in art. 2 sub *a*, worden ingehouden op hunne wedde, of indien zij op wachtgeld gesteld zijn, op het wachtgeld.

Op de kortingen, verschuldigd door de onderwijzers, bedoeld in art. 2 sub *b*, is art. 54 *duodecies*, tweede lid en art. 54 *tredecies* der wet tot regeling van het lager onderwijs toepasselijk, met dien verstande, dat wanneer in de gevallen bij het derde en laatste lid van laatstgenoemd artikel voorzien, het bedrag der korting niet tijdig gestort wordt, de onderwijzer het recht op pensioen voor zijne weduwe en weezen verbeurt, tenzij Onze Minister van Financiën, den directeur van het weduwenfonds gehoord, in bijzondere gevallen alsnog termen vindt om dit recht, tegen storting van het verschuldigd bedrag te doen herleven. Overlijdt de onderwijzer vóór 1 December van het loopende jaar, zonder dat de korting is voldaan, dan wordt deze in de daartoe leidende gevallen, ingehouden op het weduwen- en weezenpensioen.

De in dit artikel bedoelde kortingen houden op met den dag, waarop een onderwijzer die ongehuwd is en geene kinderen beneden den leeftijd van 18 jaren heeft, wordt gepensionneerd of op wachtgeld gesteld, zoomede voor hen, die, nadat ze gepensionneerd, op wachtgeld gesteld zijn, weduwnaar (weduwe) worden en geene kinderen beneden den leeftijd van 18 jaren hebben. Voor onderwijzers vervalt bovendien de verplichting tot betaling van kortingen, zoodra zij het zestigste levensjaar ingetreden zijn, indien zij alsdan ongehuwd zijn en geen kinderen beneden den leeftijd van 18 jaren hebben; voor onderwijzeressen zoodra zij het veertigste levensjaar ingetreden zijn en alsdan geen kinderen beneden den leeftijd van 18 jaren hebben.

De onderwijzers of gepensionneerde of op wachtgeld gestelde onderwijzers, op wie het vorige lid van toepassing wordt, zijn verplicht binnen drie maanden nadat de korting ophoudt, daarvan kennis te geven aan den directeur van het weduwenfonds. Bij verzuim van tijdige kennisgeving wordt de reeds voldane korting niet teruggegeven.

De toegepaste kortingen ter zake van weezenpensioen eener onderwijzeres worden haar teruggegeven, indien zij met een onderwijzer of een burgerlijk ambtenaar huwt of in het genot treedt van een ten laste van het in art. 1 genoemde fonds toegekend weduwenpensioen, tenzij zij verklaard heeft van de in art. 3 toegestane bevoegdheid gebruik te willen maken.

De bij litt. *a* van dit artikel bedoelde kortingen zullen door de onderwijzers, bedoeld bij art. 2 sub *a*, aan wie met stilstand van wedde verlof is verleend, tijdens den duur van dat verlof aan den directeur van het in art. 1 genoemde fonds betaald moeten worden binnen drie maanden na afloop van het jaar, waarover ze verschuldigd zijn.

Wanbetaling der verschuldigde kortingen binnen gezegden termijn, heeft verlies der deelgerechtigdheid ten gevolge.

Voor de toepassing van deze bepalingen wordt de pensioensgrondslag, het pensioen of het wachtgeld niet hooger berekend dan twee duizend vierhonderd gulden, met dien verstande dat, zoo de pensioensgrondslagen, pensioenen en wachtgelden van hem die meer dan ééne betrekking te gelijker tijd vervult of vervuld heeft, te zamen meer dan twee duizend vier honderd gulden bedragen, elk daarvan eene evenredige vermindering zal ondergaan.

22. De artt. 21, 30 en 31 der Burgerlijke Pensioenwet zijn ook op de weduwen- en weezenpensioenen der onderwijzers, art. 22 dier wet is op de weduwenpensioenen der onderwijzers toepasselijk, met dien verstande, dat in het bij het tweede lid van dat artikel bedoeld geval aan Ons blijft voorbehouden, over het pensioen der veroordeelde ten behoeve harer minderjarige kinderen te beschikken.

23. De bij het in werking treden van deze wet in dienst zijnde onderwijzers, zullen de in art. 21 vermelde kortingen niet behoeven te betalen, indien zij binnen drie maanden na het in werking treden van de wet aan Onzen Minister met de uitvoering van de wet tot regeling van het lager onderwijs belast, eene schriftelijke verklaring hebben afgelegd, dat zij in het fonds niet wenschen deelgerechtigd te worden.

Ten gevolge van de in het vorig lid bedoelde verklaring gaat voor de door den onderwijzer na te laten betrekkingen alle aanspraak op weduwen- en weezenpensioen onherroepelijk verloren.

24. Art. 54, *septiesdecies* der wet tot regeling van het lager onderwijs is, met uitzondering van het voorlaatste lid, toepasselijk op het verstrekken van inlichtingen, welke Onze met de uitvoering van laatstgenoemde wet belaste Minister mocht vragen van de bestuurders en houders van bijzondere lagere scholen en bijzondere kweekscholen tot opleiding van onderwijzers.

25. In de laatstelijk bij de wet van den 29sten Juni 1899 (*Staatsblad* n°. 149) gewijzigde

wet van den 9den Mei 1890 (*Staatsblad* n°. 79) worden de volgende veranderingen gebracht:

a. Het 2de lid van art. 2 wordt gelezen als volgt:

„Vrouwelijke ambtenaren, gehuwd met een burgerlijk ambtenaar of met een onderwijzer, in den zin van art. 2 der wet tot regeling van het pensioen der weduwen en weezen van onderwijzers, of in het genot van een krachtens deze of evengenoemde wet toegekend weduwen-pensioen, worden niet als burgerlijk ambtenaar aangemerkt. Zij kunnen echter tegen storting van het bedrag der in artikel 17 bepaalde kortingen deelgerechtigd worden of blijven in het bij artikel 18 bedoelde fonds ten behoeve van hare in huwelijk niet met een burgerlijk ambtenaar of onderwijzer verwekte kinderen."

b. In het laatste lid van artikel 4 wordt voor: „het bepaalde bij het 5de lid van artikel 10" gelezen: „het bepaalde bij het 6de lid van artikel 10".

c. Tusschen het 4de en 5de lid van art. 10 wordt ingevoegd eene nieuwe alinea luidende:

„In bijzondere gevallen kan Onze Minister van Financiën, den directeur van het Weduwenfonds gehoord, toelaten dat niettegenstaande de bij het vorige lid voor de storting en voor de betaling der eerste contributie gestelde termijnen verstreken zijn, alsnog van de aldaar gegeven bevoegdheid wordt gebruik gemaakt."

d. Tusschen het laatste en voorlaatste lid van art. 10 wordt ingelascht eene nieuwe alinea luidende:

„Indien ambtenaren, die van de sub *a* en *b* vermelde bevoegdheden gebruik hebben gemaakt, onderwijzer worden in den zin van art. 2, 1ste lid der wet tot regeling van het pensioen der weduwen en weezen van onderwijzers, zijn de bepalingen van artikel 12, 3de en 4de lid, dier wet op hen toepasselijk."

e. Art. 13, 4de lid, wordt gelezen als volgt:

„Bij overlijden van den lateren echtgenoot eener hertrouwde weduwe wordt aan deze, indien zij krachtens haar nader huwelijk geen pensioen, of wel een minder pensioen dan haar krachtens het vorig huwelijk toekwam, geniet, een op den sub *a* van artikel 5 bedoelden voet berekend weduwenpensioen of het in artikel 3 bedoeld aanvullingspensioen toegekend."

f. Art. 17, 5de lid, wordt gelezen als volgt:

„De op het traktement, het wachtgeld of pensioen van een vrouwelijk burgerlijk ambtenaar ingehouden kortingen voor weezenpensioen worden teruggegeven, indien zij huwt hetzij met een burgerlijk ambtenaar, hetzij met een onderwijzer in den zin van art. 2 der wet tot regeling van het pensioen der weduwen en weezen van onderwijzers, of in het genot treedt van een ten laste van het in art. 18 bedoelde fonds toegekend weduwenpensioen; tenzij zij verklaard heeft van de in art. 2 toegestane bevoegdheid gebruik te willen maken."

g. Lit. *c.* van het derde lid van art. 18 vervalt, terwijl voor de kommapunt achter lit. *b* in de plaats treedt een punt.

h. In art. 19, 2de lid, dier wet wordt in plaats van „duizend" gelezen: „twee duizend".

i. Het 2de lid van art. 31 der genoemde wet vervalt.

k. Na artikel 31 dier wet wordt ingevoegd een nieuw artikel 31*bis* luidende als volgt:

Deze wet kan worden aangehaald onder den titel „Weduwenwet voor de ambtenaren 1890".

26. Deze wet kan worden aangehaald onder den titel van „Weduwenwet voor de onderwijzers 1905".

27. Deze wet treedt in werking op een nader door Ons te bepalen dag. (1)

Met dien dag vervalt de wet van den 12den Mei 1902 (*Staatsblad* n°. 60).

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Soestdijk, den 5den Juni 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Binnenl. Zaken, (*get.*) KUYPER.

De Minister van Financiën,

(*get.*) HARTE VAN TECKLENBURG.

(*Uitgeg.* 11 *Juni* 1905.)

—

5 *Juni* 1905. WET, tot regeling van de pensioenen van het onderwijzend personeel aan:

gemeente-hoogere burgerscholen, onverplichte gemeente-burgerscholen en gymnasia;

gemeentelijke middelbare scholen voor meisjes;

gemeentelijke kweekscholen voor onderwijzers en onderwijzeressen. S. 154.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1903/04, n°. 65, 1, 4—6; 1904/05 *n°.* 18, 1, 4, 5.

Hand. id. 1904/05, *bladz.* 1172—1266, 1388—1394, 1957.

Hand. 1e *Kamer* 1904/05, *bladz.* 430, 473, 523—527.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben dat het wenschelijk is eene regeling te treffen met betrekking tot de pensioenen van het onderwijzend personeel aan:

gemeente-hoogere burgerscholen, onverplichte gemeente-burgerscholen en gymnasia; gemeentelijke middelbare scholen voor meisjes; ge-

(1) Bepaald bij besluit van 24 Juni 1905, S. 218, op 1 Januari 1906.

meentelijke kweekscholen voor onderwijzers en onderwijzeressen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.,

Art. 1. Artikel 31 der wet van 2 Mei 1863 (*Staatsblad* n°. 50) vervalt.

2. Artikel 32 der in artikel 1 genoemde wet wordt gelezen als volgt:

„De directeuren en leeraren der gemeente-„hoogere burgerscholen, der gemeente-burger-„scholen en der gemeentelijke middelbare „scholen voor meisjes worden voor de toe-„passing der bepalingen omtrent pensioen als „burgerlijke ambtenaren aangemerkt."

3. Art. 20 der wet van 28 April 1876 (*Staatsblad* n°. 102) wordt gelezen als volgt:

„De leeraren der gymnasia worden voor de „toepassing der bepalingen omtrent pensioen „als burgerlijke ambtenaren aangemerkt."

4. De directeuren en onderwijzers aan gemeentelijke kweekscholen voor onderwijzers en onderwijzeressen worden voor de toepassing der bepalingen omtrent pensioen als burgerlijke ambtenaren aangemerkt.

5. De in het vorig artikel bedoelde directeuren en onderwijzers, die bij het in werking treden dezer wet in dienst zijn en de dan in dienst zijnde directeuren en leeraren aan de in de artikelen 2 en 3 genoemde scholen en gymnasia, tot de oprichting waarvan de gemeenten niet verplicht waren, worden, indien zij vroeger burgerlijk ambtenaar geweest zijn, als herplaatste burgerlijke ambtenaren aangemerkt.

6. De vorenstaande bepalingen zijn niet van toepassing op de bij het in werking treden dezer wet in dienst zijnde directeuren en onderwijzers aan gemeentelijke kweekscholen voor onderwijzers en onderwijzeressen en op de directeuren en leeraren aan de in de artikelen 2 en 3 genoemde scholen en gymnasia, tot oprichting waarvan de gemeenten niet verplicht waren, die binnen drie maanden nà het in werking treden van deze wet hun verlangen deswege schriftelijk hebben te kennen gegeven door toezending eener ter zake luidende verklaring aan het Departement van Binnenlandsche Zaken.

7. Deze wet treedt in werking op een nader door Ons te bepalen dag. (1)

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Soestdijk, den 5den Juni 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Binnenl. Zaken, (*get.*) KUYPER.

De Minister van Financiën,

(*get.*) HARTE V. TECKLENBURG.

(*Uitgeg.* 11 *Juni* 1905.)

(1) Bepaald bij besluit van 24 Juni 1905, S. 218, op 1 Januari 1906.

5 *Juni* 1905. WET, tot inkoop en amortisatie van Nationale Schuld, in verband met de geldelijke gevolgen van nadere wettelijke maatregelen, betreffende de pensionneering van onderwijzend personeel. S. 155.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1903/04, *n°.* 66, 14; 1904/05 *n°.* 7, 1, 2.

Hand. id. 1904/05, *bladz.* 1394, 1957.

Hand. 1e *Kamer* 1904/05, *bladz.* 482, 526.

WIJ WILHELMINA, ENZ... doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben dat het, in verband met de geldelijke gevolgen van nadere wettelijke maatregelen, betreffende de pensionneering van onderwijzend personeel, wenschelijk is, voorschriften te geven omtrent inkoop en amortisatie van Nationale Schuld;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Eenig artikel.

Onverminderd het bepaalde in vroegere wetten, wordt tot en met het jaar 1940 jaarlijks op de begrooting der Staatsuitgaven — voor het eerst in 1906 — voor inkoop van inschrijvingen in een der Grootboeken van de Nationale Schuld of van drie ten honderd rentegevende schuldbekentenissen of voor aflossing van drie ten honderd rentegevende schuldbekentenissen voor haar nominaal bedrag, de som uitgetrokken, in den bij deze wet behoorenden staat achter ieder van die jaren vermeld.

De ingevolge het eerste lid voor haar nominaal bedrag aflosbaar te stellen schuldbekentenissen worden telkens vooraf bij uitloting aangewezen.

Deze uitlotingen hebben plaats volgens door Ons vast te stellen regelen.

De ingekochte en afgeloste schuldbekentenissen worden ter vernietiging bij de Algemeene Rekenkamer overgebracht.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Soestdijk, den 5den Juni 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Financiën,

(*get.*) HARTE V. TECKLENBURG.

(*Uitgeg.* 20 *Juni* 1905.)

STAAT, *bedoeld in het eenig artikel der wet van den 5den Juni* 1905 (*Staatsblad n°.* 155).

1906 . . .	*f* 740,000	1913 . . .	*f* 570,000
1907 . . .	„ 740,000	1914 . . .	„ 570,000
1908 . . .	„ 855,000	1915 . . .	„ 570,000
1909 . . .	„ 855,000	1916 . . .	„ 570,000
1910 . . .	„ 685,000	1917 . . .	„ 570,000
1911 . . .	„ 685,000	1918 . . .	„ 570,000
1912 . . .	„ 570,000	1919 . . .	„ 570,000

1920	f 570,000	1931	f 340,000
1921	„ 455,000	1932	„ 335,000
1922	„ 455,000	1933	„ 225,000
1923	„ 455,000	1934	„ 225,000
1924	„ 455,000	1935	„ 225,000
1925	„ 455,000	1936	„ 220,000
1926	„ 455,000	1937	„ 115,000
1927	„ 455,000	1938	„ 110,000
1928	„ 345,000	1939	„ 105,000
1929	„ 345,000	1940	„ 105,000
1930	„ 345,000		

—

5 *Juni* 1905. WET, tot verhooging van het bedrag der pensioenen ten laste van het fonds, ingesteld bij de laatstelijk bij de wet van 29 Juni 1899 (*Staatsblad* n°. 149) gewijzigde wet van 9 Mei 1890 (*Staatsblad* n°. 79). S. 156.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1903/04, n°. 67, 1—5; 1904/05, n°. 8, 1—4.

Hand. id. 1904/05, *bladz.* 1395, 1957.

Hand. 1e *Kamer* 1904/05, *bladz.* 432, 523—526.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is om het bedrag der pensioenen ten laste van het Fonds ingesteld bij de laatstelijk bij de wet van 29 Juni 1899 (*Staatsblad* n°. 149) gewijzigde wet van 9 Mei 1890 (*Staatsblad* n°. 79) te verhoogen, en tevens om de artikelen 10, 17 en 25 dier wet te wijzigen;

Zoo is het, dat Wij den Raad van State, enz.

Art. 1. De laatstelijk bij de wet van 29 Juni 1899 (*Staatsblad* n°. 149) gewijzigde wet van 9 Mei 1890 (*Staatsblad* n°. 79) wordt gewijzigd zooals in de hierna volgende paragrafen is aangegeven:

§ *a*. In art. 5 wordt gelezen:

in het 1ste lid, sub *a*, *b* en *c*, alsmede in het 3de lid in plaats van „een vierde", „drie en twintig tachtigste";

in het 1ste lid, sub *b*, in plaats van „een twintigste", „drie en twintig vierhonderdste",

en in het 1ste lid, sub *c*, alsmede in sub *d*, in plaats van „een twaalfde", drie en twintig tweehonderdveertigste".

§ *b*. In artikel 6 wordt in plaats van „zeshonderd gulden" gelezen „*f* 690".

§ *c*. In artikel 7 wordt in plaats van „600" gelezen „690".

§ *d*. Het vierde lid van artikel 10 wordt gelezen als volgt:

Ambtenaren die zonder pensioen of wachtgeld, onverschillig om welke reden uit hunne burgerlijke betrekking ontslagen worden, behouden desverkiezende recht op pensioen voor hunne weduwen en weezen:

a. tegen storting, binnen drie maanden na hun ontslag, van eene som, berekend naar de laatst voldane korting, volgens onderstaand tarief.

Leeftijd van den ambtenaar bij zijne uit den dienst treding.	Storting in eens voor elken gulden der laatste jaarlijksche korting.
18 t/m 27 jaar.	f 20.50
28 „ 32 „	19.40
33 „ 37 „	18.20
38 „ 42 „	16.80
43 „ 47 „	15.25
48 „ 52 „	13.50
53 „ 57 „	11.75
58 „ 62 „	10.—
63 en hooger.	8.50

b. tegen betaling eener jaarlijksche bijdrage gelijkstaande met het bedrag der laatstelijk door hen verschuldigde korting. Deze bijdrage behoort, op straffe van verlies van alle aanspraken, voor de eerste maal binnen drie maanden na het ontslag en in de volgende jaren telkens vóór den dag waarop het ontslag is ingegaan, aan den directeur van het in artikel 18 bedoelde weduwen- en weezenfonds betaald te zijn.

§ *e*. Het tweede lid *f* van artikel 17 wordt gelezen als volgt:

Voor ambtenaren, wier na te laten betrekkingen, ingevolge artikel 3, uitzicht hebben op toekenning van een aanvullingspensioen, indien zij vóór de invoering dezer wet zijn aangesteld, twee, indien zij later zijn aangesteld, vijf ten honderd 's jaars van het verschil van den voor hen geldenden pensioensgrondslag en het tweevoud van het bedrag van het bij artikel 3 bedoeld pensioen, waartoe hunne na te laten betrekkingen gerechtigd zijn.

§ *f*. Het derde lid van artikel 17 wordt gelezen als volgt:

De in dit artikel bedoelde kortingen houden op met den dag waarop een ambtenaar, die ongehuwd is en geene kinderen beneden den leeftijd van 18 jaren heeft, wordt gepensionneerd of op wachtgeld gesteld, zoomede voor hen, die, nadat ze gepensionneerd of op wachtgeld gesteld zijn, weduwnaar (weduwe) worden en geen kinderen beneden den leeftijd van 18 jaren hebben. Voor mannelijke ambtenaren vervalt bovendien de verplichting tot betaling van kortingen, zoodra zij het zestigste levens-

jaar ingetreden zijn, indien zij alsdan ongehuwd zijn en geen kinderen beneden den leeftijd van 18 jaren hebben; voor vrouwelijke ambtenaren zoodra zij het veertigste levensjaar ingetreden zijn, en alsdan geen kinderen beneden den leeftijd van 18 jaren hebben.

§ *g*. Het tweede lid van artikel 25 wordt gelezen als volgt:

In dat geval zijn deze ambtenaren gehouden aan het in artikel 18 genoemde fonds jaarlijks bij te dragen vijf ten honderd van het verschil van den voor hen geldenden pensioensgrondslag en het tweevoud van het bedrag van het pensioen, waarop hunne na te laten betrekkingen uit een der in artikel 23 vermelde fondsen aanspraak kunnen maken.

§ *h*. Het vijfde lid van artikel 25 wordt gelezen als volgt:

Na 1 Juli 1868 aangestelde burgerlijke ambtenaren, die in het bij de vorige zinsnede bedoelde geval verkeeren, kunnen op hunne aanvrage op den in de eerste zinsnede van dit artikel aangegeven voet deelgerechtigd worden in het weduwen- en weezenfonds van burgerlijke ambtenaren tegen betaling aan dit fonds van twee ten honderd per jaar van het verschil van den voor hen geldenden pensioensgrondslag en het tweevoud van het bedrag van het pensioen, waarop hunne na te laten betrekkingen uit een der in artikel 23 vermelde fondsen aanspraak kunnen maken.

2. De bij het in werking treden dezer wet reeds ten laste van het in artikel 18 der laatstelijk bij de wet van 29 Juni 1899 (*Staatsblad* n°. 149) gewijzigde wet van 9 Mei 1890 (*Staatsblad* n°. 79) bedoeld weduwen- en weezenfonds verleende en nog niet vervallen pensioenen worden, zonder nadere aanvraag der belanghebbenden te rekenen van 1 Januari 1905 door den directeur van dat fonds gebracht op de bedragen waarop ze zouden zijn toegekend, indien bij het ontstaan der aanspraak op pensioen hadden gegolden de bepalingen van deze wet.

De pensioenen hier bedoeld worden door de Algemeene Rekenkamer verevend tot de bedragen waarop zij overeenkomstig het vorenstaande nader worden vastgesteld, tenzij de betaling daarvan achterwege moet blijven op grond van artikel 22 der in het hoofd van dit artikel genoemde wet.

3. Wanneer te eeniger tijd mocht blijken, dat ten gevolge van de toekenning van deelgerechtigdheid in het in artikel 2 bedoelde fonds aan de weduwen en weezen der onderwijzers aan openbare en bijzondere lagere scholen en aan bijzondere kweekscholen, de pensioensvoorwaarden moeten worden verzwaard of het pensioensbedrag moet worden verlaagd, dan zullen deze ongunstige bepalingen niet van toepassing zijn op hen, die reeds vóór 1 Januari 1906 in bedoeld fonds deelgerechtigd waren.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Soestdijk, den 5den Juni 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Financiën,

(*get.*) HARTE V. TECKLENBURG.

(*Uitgeg.* 16 *Juni* 1905.)

—

5 *Juni* 1905. WET, tot nadere wijziging van de wet van 1 Juni 1865 (*Staatsblad* n°. 61), regelende de uitoefening der artsenijbereidkunst. S. 157.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1903/04, n°. 215, 1—3; 1904/05, n°. 44, 1—4.

Hand. id. 1904/05, *bladz.* 2053.

Hand. 1e *Kamer* 1904/05, *bladz.* 486, 526.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het noodig is de wet van 1 Juni 1865 (*Staatsblad* n°. 61), regelende de uitoefening der artsenijbereidkunst, nader te wijzigen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. **1.** Het eerste lid van artikel 12 der wet van 1 Juni 1865 (*Staatsblad* n°. 61), regelende de uitoefening der artsenijbereidkunst, gewijzigd bij de wetten van 15 April 1886 (*Staatsblad* n°. 64) en 21 Juni 1901 (*Staatsblad* n°. 157), wordt gelezen als volgt:

„Zij mogen, behoudens hetgeen in het tweede lid van artikel 17 bepaald is, de recepten aan niemand ter inzage, nog afschrift daarvan geven, dan aan den geneeskundige, die ze voorschreef, of die den zieke behandelt, aan dezen zelf, en aan de regterlijke ambtenaren of de ambtenaren van het Staatstoezigt op de Volksgezondheid, met het onderzoek van die recepten belast."

2. Aan artikel 17 der in het voorgaande artikel genoemde wet worden toegevoegd twee leden, luidende:

„Hij is bevoegd aan op openbaar gezag ingestelde lichamen, naamlooze vennootschappen, wederkeerige verzekerings- of waarborgmaatschappijen, coöperatieve of andere, rechtspersoonlijkheid bezittende, vereenigingen of aan stichtingen, voor welker rekening aan verzekerden, leden of anderen geneesmiddelen worden verstrekt, eene gespecificeerde rekening der voor hare rekening geleverde geneesmiddelen en afschrift der recepten te geven.

„De bestuurders van en de verdere per-

sonen, werkzaam aan de in het voorgaande lid bedoelde lichamen, vennootschappen, maatschappijen, vereenigingen of stichtingen, mogen de gespecificeerde rekening en de afschriften der recepten aan niemand ter inzage, noch afschrift daarvan geven, dan aan den geneeskundige, die de recepten voorschreef, of aan de andere in het eerste lid van artikel 12 genoemde personen."

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Soestdijk, den 5den Juni 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Binnenl. Zaken, (*get.*) KUYPER.

(*Uitgeg.* 21 *Juni* 1905.)

—

5 *Juni* 1905. WET, tot wijziging van het *vijfde* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1904. S. 158.

Bij deze wet worden de navolgende artikelen van dit hoofdstuk:

a. *verhoogd:*

Art. 29 met *f* 300. *Art.* 54 met *f* 12,000.
Art. 65 met *f* 50,000. *Art.* 171 met *f* 3,000.
Art. 221 met *f* 17,000.

b. *verminderd:*

Art. 30 met *f* 300. *Art.* 161 met *f* 82,000.

Tengevolge van voorschreven verhoogingen en verminderingen wordt het totaal der 2de Afd. van dit hoofdstuk *verhoogd* met *f* 62,000; dat der 5de Afd. *verhoogd* met *f* 3,000; dat der 7de Afd. *verhoogd* met *f* 17,000 en dat der 4de Afd. *verminderd* met *f* 82,000.

—

5 *Juni* 1905. WET, verklarende het algemeen nut der onteigening van eigendommen, noodig voor de verbreeding van de Groote Halstraat en het aanleggen van een plein tegenover de achterzijde van het raadhuis te *'s Gravenhage*. S. 159.

—

5 *Juni* 1905. WET, tot bevordering van den aanleg en regeling van de exploitatie van een locaalspoorweg van *Deventer* over *Raalte* naar *Ommen*. S. 160.

WIJ WILHELMINA, ENZ., doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is den aanleg te bevorderen en de exploitatie te regelen van een locaalspoorweg van *Deventer* over *Raalte* naar *Ommen*;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Uit 's Rijks schatkist wordt een renteloos voorschot beschikbaar gesteld ten bedrage van een derde der aanlegkosten, doch tot geen hooger bedrag dan *f* 393,000.—, ten behoeve van den aanleg van een locaalspoorweg van *Deventer* over *Raalte* naar *Ommen*.

2. Het in artikel 1 genoemde renteloze voorschot wordt onder voorwaarden, door Ons of krachtens Onze machtiging te stellen, toegekend aan de voor den aanleg van den aldaar genoemden locaalspoorweg op te richten naamlooze vennootschap, doch niet dan nadat door belanghebbenden bij dien aanleg daarvoor, ten genoegen van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, voldoende ondersteuning zal zijn verleend onder geene andere voorwaarden, dan waarop de goedkeuring van genoemden Minister zal zijn verkregen.

3. Onze Ministers van Waterstaat, Handel en Nijverheid en van Financiën worden gemachtigd om namens den Staat de in ontwerp bij deze wet gevoegde overeenkomst aan te gaan met de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en met de in artikel 2 bedoelde naamlooze vennootschap, welke daarin onderscheidenlijk worden aangeduid als „*de Onderneming*" en „*de Maatschappij*", nadat in artikel 1 van dat ontwerp zullen zijn ingevuld: de dagteekening dezer wet en het nummer van het *Staatsblad*, waarin zij wordt afgekondigd, zoomede de dagteekening van de overeenkomst, tusschen den Staat en de in artikel 2 bedoelde naamlooze vennootschap te sluiten, waarbij de in dat artikel bedoelde voorwaarden zullen worden gesteld en de concessie voor den in artikel 1 bedoelden locaalspoorweg zal worden verleend.

4. De overeenkomst, waarvan het ontwerp bij deze wet is gevoegd, is slechts onderworpen aan het zegelrecht naar de oppervlakte van het papier en vrij van het recht van registratie.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Soestdijk, den 5den Juni 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(*get.*) DE MAREZ OYENS.
De Minister van Financiën,
(*get.*) HARTE V. TECKLENBURG.
(*Uitgeg.* 28 *Juni* 1905.)

ONTWERP.

Art. 1. De Maatschappij verbindt zich tot den aanleg van een locaalspoorweg van Deventer over Raalte naar Ommen, voor den aanleg en de exploitatie waarvan haar concessie is verleend bij de overeenkomst, welke ter uitvoering van artikel 2 der wet van
(*Staatsblad* nº.) tusschen den Staat en de Overijselsche Lokaal Spoorweg Maatschappij onder dagteekening van
is gesloten.

Bedoelde overeenkomst wordt verder aangeduid als „de subsidie-overeenkomst".

De in het eerste lid genoemde localaalspoorweg wordt verder aangeduid als „de spoorweg".

2. Behoudens het bepaalde bij art. 5, verbindt zich de Maatschappij den spoorweg, met al wat daartoe behoort, te bouwen en te voltooien, overeenkomstig de daarvoor geldende concessiebepalingen, en dien, geheel gereed ter exploitatie, aan de Onderneming op te leveren binnnen den tijd daarvoor in de subsidie-overeenkomst bepaald, of door den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, na de Onderneming te hebben gehoord, toegestaan.

De verplichtingen der Maatschappij ten aanzien van den bouw van den spoorweg, met al wat daartoe behoort, worden geregeld naar het tusschen de Onderneming en de Maatschappij onder goedkeuring van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid vastgestelde of met onderling goedvinden later gewijzigde en in beide gevallen ten bewijze daarvan onderteekende bouwprogramma.

3. De onteigeningen, de aanbestedingen en gunningen geschieden in overeenstemming met de Onderneming.

Alle ontwerpen, begrootingen, bestekken, voorwaarden van levering worden in overleg met de Onderneming opgemaakt en daarna aan de goedkeuring van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid onderworpen.

De aanvaarding der voorwaarden, verbonden aan ten behoeve van den spoorweg te verleenen subsidiën, met uitzondering van het voorschot, bedoeld in art. 1 van de in art. 1 genoemde wet, geschiedt niet dan na verkregen overeenstemming met de Onderneming.

De Maatschappij mag geene verplichtingen aangaan jegens derden, die lasten zouden kunnen opleggen aan de exploitatie, dan in overeenstemming met de Onderneming. In hetgeen in overeenstemming met de Onderneming of met hare toestemming is vastgesteld, kan de Maatschappij geene wijziging brengen, dan met schriftelijke toestemming van de Onderneming.

Zoowel de Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid als de Onderneming zijn bevoegd zich, op de wijze als hun goeddunkt, te overtuigen dat de uitvoering der werken deugdelijk en naar behooren geschiedt, volgens de daarvoor vastgestelde ontwerpen en bestekken of voorwaarden en overeenkomstig het bouwprogramma.

4. De vergoedingen, verschuldigd voor het gebruik van eenig station of baanvak, aan den Staat of eenige onderneming toebehoorende, ten behoeve van den spoorweg komen, voor zoover die vergoedingen verschuldigd zijn voor het gebruik van werken, ten laste van de Maatschappij. Voor zoover die vergoedingen verschuldigd zijn als bijdrage in kosten van exploitatie, komen zij ten laste van de Onderneming. De in de eerste plaats bedoelde vergoedingen, verschuldigd voor het gebruik der Staatsspoorwegstations Deventer en Raalte en van het station Ommen van de Noordooster Locaal Spoorweg Maatschappij, daaronder begrepen de aan elk dier stations grenzende baanvakken bij de Onderneming in exploitatie, worden bij deze voor elk dier stations met aangrenzend baanvak vastgesteld op één gulden per jaar.

De onderhandelingen, regelingen en overeenkomsten tot het verkrijgen van aansluitingen aan en gemeenschappelijk gebruik van eenig station of baanvak, aan den Staat of eenige onderneming toebehoorende, ten behoeve van den aanleg van den spoorweg, worden door de Maatschappij, in overeenstemming met de Onderneming, onderscheidenlijk gevoerd en gesloten.

Onderhandelingen aangaande aansluitingen aan en gemeenschappelijk gebruik van eenig station of baanvak, aan den Staat of eenige onderneming toebehoorende, ten behoeve van den spoorweg, en welke niet behooren tot die, bedoeld in het tweede lid van dit artikel, zoomede die aangaande aansluitingen aan en gemeenschappelijk gebruik van eenig station of baanvak van den spoorweg, ten behoeve van spoorwegen van den Staat of eenige onderneming, worden uitsluitend door de Onderneming gevoerd, die bij deze door de Maatschappij gemachtigd wordt om de overeenkomsten, deswege tot stand gekomen, ook namens de Maatschappij voor den tijd, dat de exploitatie van den spoorweg door de Onderneming wordt gevoerd, af te sluiten.

Overeenkomsten, als in de beide vorige leden van dit artikel bedoeld, behoeven de goedkeuring van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid.

5. De Onderneming belast zich met de exploitatie van den spoorweg, terwijl voor hare rekening komt de aanschaffing, ten behoeve dier exploitatie, van al hetgeen door haar ingevolge art. 11 der overeenkomst van 21 Januari 1890, bekrachtigd bij de wet van 22 Juli 1890 (*Staatsblad* n°. 134), voor de exploitatie van een Staatsspoorweg moet worden aangeschaft.

Zij verbindt zich de bepalingen van de in art. 1 genoemde subsidie-overeenkomst, welke op de exploitatie betrekking hebben en de overige op de Maatschappij rustende verplich-

tingen, voor zoover zij de exploitatie betreffen en in overeenstemming met de Onderneming aanvaard zijn, na te leven en evenzeer de bepalingen en voorschriften, voortvloeiende uit bestaande en nog te maken wetten en wettelijke verordeningen, deze exploitatie betreffende. Zij vrijwaart de Maatschappij voor de gevolgen van niet-nakoming van de bepalingen der voornoemde subsidie-overeenkomst, voor zooveel die nakoming tot hare verplichtingen behoort of afhankelijk is van hare handelingen als exploitante van den spoorweg.

Zij verbindt zich dagelijks ten minste vier treinen voor reizigers in elke richting over den spoorweg te doen rijden. De vermeerdering of vermindering van het aantal verplichte treinen, in den vorigen volzin bedoeld, wordt in gemeen overleg tusschen den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid en de Onderneming geregeld.

6. De Maatschappij zal de Onderneming tijdig vóór de voltooiing van den spoorweg in de gelegenheid stellen tot het maken van de werken, welke door deze, ingevolge het bepaalde bij art. 5, op den spoorweg moeten worden aangelegd.

Zij zal van de aanstaande oplevering van den spoorweg, in volgens deze overeenkomst voldoenden toestand, ten minste drie maanden te voren aan de Onderneming kennis geven, terwijl laatstgenoemde zich verplicht den spoorweg in exploitatie te brengen binnen vier weken, nadat de spoorweg door haar in orde is bevonden, door den Raad van Toezicht op de Spoorwegdiensten is goedgekeurd en de machtiging tot het in exploitatie brengen vanwege den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, is verleend. De overgave ter exploitatie wordt bij proces-verbaal geconstateerd, op te maken en te onderteekenen door gemachtigden van de Onderneming en van de Maatschappij.

7. Het onderhoud van den spoorweg, met al wat daartoe behoort, gaat, voor zooverre het niet behoort tot de verplichtingen der aannemers van den aanleg van den spoorweg, op den dag der in-exploitatie-neming over op de Onderneming, met dien verstande dat gedurende de eerste twee jaren, volgende op dien dag, alle uitgaven van onderhoud welke niet den bovenbouw, namelijk de eigenlijke spoorbaan met wissels en draaischijven betreffen, haar door de Maatschappij worden terugbetaald binnen ééne maand nadat zij haar de desbetreffende rekeningen heeft aangeboden en deze door den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid zijn goedgekeurd.

8. Binnen ééne maand na het tijdstip, waarop de geheele spoorweg twee jaren in exploitatie is geweest, heeft eene definitieve opneming van den weg en de werken plaats, door daartoe door den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, de Onderneming en de Maatschappij aangewezen personen.

Van deze opneming wordt een proces-verbaal opgemaakt en door hen onderteekend.

De Maatschappij zal dan tevens aan de Onderneming ter hand stellen volledige plannen en bescheiden, waaruit de constructie der verschillende werken blijkt, benevens nauwkeurig bijgewerkte grondplannen, vergezeld van gewaarmerkte afschriften van alle akten betreffende de onteigening en alle verdere bescheiden en overeenkomsten met derden gesloten, die met de exploitatie van den spoorweg in verband staan.

Indien volgens het proces-verbaal blijkt dat de Maatschappij nog werken van aanleg schuldig is, is zij gehouden deze binnen bekwamen tijd te maken of de kosten er van te vergoeden, zoo zij de uitvoering aan de Onderneming overlaat en de door deze gemaakte kosten door den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid worden goedgekeurd.

Indien de onderneming na het in exploitatie brengen, doch vóór het in het eerste lid van dit artikel vermelde tijdstip, uitbreiding of wijziging van de volkomen volgens het bouwprogramma afgeleverde werken of wel nieuwe werken, die niet in het bouwprogramma zijn opgenomen, noodig of wenschelijk oordeelt, zijn de bepalingen van art. 9 daarop van toepassing.

9. Alle werken tot wijziging, verbetering of uitbreiding of wel nieuwe werken, welke door de Onderneming worden noodig geacht of krachtens concessiën, wetten en wettelijke verordeningen worden opgelegd, alsmede buitengewone herstellingen tengevolge van overstrooming, oorlog, oproer, of welke overmacht ook, zullen door de onderneming worden gemaakt.

De Onderneming zal, alvorens dergelijke werken en herstellingen uit te voeren, voor zoover zij niet betreffen hetgeen door haar volgens art. 5 is aangeschaft, onder overlegging van de noodige plannen, bestekken en begrootingen, in tweevoud, vergunning tot het maken daarvan vragen aan den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid.

Indien deze de vergunning verleent of, indien bij weigering van deze vergunning, scheidslieden bedoeld in art. 20 beslissen dat vorenbedoelde werken voor de behoorlijke uitoefe-

ning van den dienst noodig zijn, dan komen de kosten ten laste van de Maatschappij, doch worden door de Onderneming renteloos voorgeschoten.

Het aldus voorgeschoten bedrag maakt eene vordering uit van de Onderneming op de Maatschappij, welke opeischbaar zal worden bij het eindigen van deze overeenkomst.

Vóór den 1sten Mei van elk jaar zendt de Onderneming aan den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid en aan de Maatschappij eene gespecifieerde opgave van de bovengezegde kosten, welke in het voorgaande jaar gemaakt zijn.

Werken, bekostigd op den voet van het bepaalde in het derde lid van dit artikel, worden geacht deel uit te maken van den spoorweg. Eventueel voor zulke werken aangekochte gronden worden in de eigendomsregisters ten name der Maatschappij gesteld.

De bepalingen van het derde, vierde en vijfde lid van dit artikel zijn ook van toepassing op alle hierboven bedoelde werken op gemeenschappelijke baanvakken en stations van Staats- en andere spoorwegen, waarvan de kosten geheel of gedeeltelijk volgens de desbetreffende overeenkomsten, ten laste van den spoorweg komen.

De Onderneming zal aan de Maatschappij ter hand stellen volledige plannen en bescheiden betreffende de ingevolge dit artikel gemaakte werken.

10. De Onderneming ontvangt alle opbrengsten, baten en inkomsten, geene uitgezonderd, voortspruitende uit de exploitatie of het gebruik van den spoorweg en van de daartoe behoorende eigendommen, dus ook de vergoedingen, door andere ondernemingen verschuldigd voor het gemeenschappelijk gebruik van stations of baanvakken, behoorende tot den spoorweg, en de opbrengsten uit de verpachtingen van eigendommen, enz.

Tot de bovengenoemde opbrengsten, baten en inkomsten behoort niet de opbrengst van al hetgeen, blijkens de in het derde lid van art. 8 genoemde bescheiden, op het in het eerste lid van dat artikel genoemde tijdstip tot den spoorweg behoorde en niet door de Onderneming bekostigd is, voor zoover een en ander verkocht en niet vervangen wordt; deze opbrengst komt ten goede aan de Maatschappij. Hetzelfde geldt ten aanzien van hetgeen op het bedoelde tijdstip aanwezig was en wel door de Onderneming is bekostigd, doch als onderhoudsuitgave of bij wijze van voorschot, bedoeld in art. 7.

Voorts komt de opbrengst van hetgeen ingevolge art. 9 door de Onderneming is gemaakt, voor zoover een en ander verkocht en niet vervangen wordt, in mindering van hetgeen de Onderneming krachtens het vierde lid van evengenoemd artikel te vorderen heeft.

Daarentegen komen ten laste van de Onderneming alle uitgaven, van welken aard ook, uit de exploitatie van den spoorweg voortspruitende, welke niet bij deze overeenkomst uitdrukkelijk ten laste van de Maatschappij worden gebracht.

De Onderneming verbindt zich tijdens de exploitatie van den spoorweg tot de verzekering der gebouwen tegen brandschade of neemt deze schade te haren laste.

De grondbelastingen, waterschaps-, polder- en dijklasten en alle dergelijke die in den regel op den eigendom van onroerende goederen rusten, blijven ten laste van de Maatschappij.

De Maatschappij kan contrôle uitoefenen op de opbrengsten en inkomsten van den spoorweg en op de voor haar gedane uitgaven, bedoeld bij art. 9, en te dien einde inzage nemen, ten kantore van de Onderneming, van de daarop betrekkelijke boeken en bescheiden.

De Onderneming stelt ter beschikking van de Maatschappij de maandelijksche opgaven betreffende de opbrengsten der exploitatie van den spoorweg, tot de inzending waarvan deze volgens de in art. 1 genoemde subsidieovereenkomst verplicht is.

11. Nadat de spoorweg door de Onderneming in exploitatie zal zijn genomen betaalt zij aan de Maatschappij:

a. eene som van *f* 23,875 per jaar;

b. indien in eenig boekjaar de zuivere brutoontvangsten meer hebben bedragen dan *f* 3650 per kilometer, 20 pCt. van dat meerdere. Onder de hierbedoelde zuivere bruto-ontvangsten wordt verstaan al hetgeen wegens vervoer van personen en goederen over den spoorweg, volgens de op den spoorweg van kracht zijnde tarieven of naar aanleiding van gesloten vrachtovereenkomsten, door de Onderneming wordt geïnd.

Hetgeen de Onderneming ingevolge het bepaalde sub *a* aan de Maatschappij verschuldigd is, wordt door haar in halfjaarlijksche termijnen, verschijnende 1 Januari en 1 Juli, voldaan, terwijl de uitkeering bedoeld sub *b* geschiedt vóór 1 Juli, volgende op het jaar, waarover die uitkeering loopt.

Ter berekening van de ontvangsten per kilometer wordt de lengte van den spoorweg bepaald door meting langs de assen, tusschen het midden van de hoofdgebouwen op de stations Deventer en Ommen.

12. De Onderneming is bevoegd alle tarieven, verdeelingen van het verkeer, vracht-overeenkomsten enz., behoudens de goedkeuring van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid ingevolge de wet, zelfstandig vast te stellen, zonder hierover de Maatschappij te raadplegen.

13. De Onderneming is bevoegd op den spoorweg kosteloos vervoer toe te staan in alle gevallen, waarin zij dit in haar belang wenschelijk acht.

De leden van het bestuur der Maatschappij, te zamen ten hoogste tot een aantal van twaalf personen, zijn gerechtigd tot vrij-vervoer voor hun persoon in de hoogste klasse op den spoorweg.

14. De Onderneming is gehouden den spoorweg, met al wat daartoe behoort en door de Maatschappij is gemaakt, benevens de werken, door de Onderneming ingevolge art. 8, voorlaatste en laatste lid, en art. 9 gemaakt, in goeden staat te onderhouden.

15. De Maatschappij is niet bevoegd den spoorweg of hare rechten, uit deze overeenkomst en uit de in art. 1 genoemde subsidieovereenkomst voortvloeiende, aan anderen over te dragen of te verkoopen.

Zij mag geenerlei verband of last op den spoorweg leggen, dan met toestemming van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid en van de Onderneming.

Die toestemming wordt mede gevorderd voor den verkoop, voorzien in art. 10, tweede lid.

16. Ingeval de Staat, ingevolge het bepaalde bij de overeenkomst van 21 Januari 1890, bekrachtigd bij de wet van 22 Juli 1890 (*Staatsblad* n°. 134), de eigendommen der Onderneming naast, dan wel ingeval de Onderneming, ingevolge art. 27 der evengenoemde overeenkomst, van hare rechten wordt vervallen verklaard, zal de Staat, ten aanzien van alle uit de tegenwoordige overeenkomst voortvloeiende rechten en verplichtingen in de plaats treden van de Onderneming, met dien verstande dat hij voor het vervolg alle rechten zal uitoefenen, welke deze overeenkomst aan de Onderneming tegenover de Maatschappij toekent, doch tevens alle daarbij aan de eerstgenoemde tegenover de Maatschappij opgelegde verplichtingen zal hebben na te komen.

17. Bij naasting van de eigendommen der Onderneming op den voet als bepaald bij art. 39 der overeenkomst van 21 Januari 1890, bekrachtigd bij de wet van 22 Juli 1890 (*Staatsblad* n°. 134), zal de Staat van haar overnemen tegen betaling van het volle bedrag daarvan, hare vordering op de Maatschappij, bedoeld bij art. 9. Het bedrag dier vordering wordt telken jare bij proces-verbaal vastgesteld.

18. Al hetgeen door de Onderneming, ingevolge art. 5 wordt aangeschaft, wordt geacht te behooren tot de door haar geëxploiteerd wordende Staatsspoorwegen, zoodat daarvoor zal gelden al hetgeen in de in het vorig artikel bedoelde overeenkomst is bepaald omtrent dergelijke voorwerpen, welke door de Onderneming voor de exploitatie der Staatsspoorwegen gebruikt worden, met uitzondering van hetgeen bij art. 41 betreffende de korting is bepaald.

19. De in overeenstemming met de Onderneming en met goedkeuring van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid vastgestelde statuten der Maatschappij mogen zonder uitdrukkelijke toestemming van dien Minister en van de Onderneming niet worden gewijzigd of aangevuld.

20. Geschillen, uit of ter zake van deze overeenkomst tusschen partijen ontstaande, worden onderworpen aan de uitspraak van drie scheidslieden, met inachtneming van hetgeen omtrent zoodanige uitspraak is bepaald bij art. 48 van de overeenkomst van 21 Januari 1890, bekrachtigd bij de wet van 22 Juli 1890 (*Staatsblad* n°. 134).

21. Ingeval de spoorweg door den Staat mocht worden genaast, vóórdat tot naasting van de eigendommen van de Onderneming wordt overgegaan, zal de Staat ten aanzien van alle uit de tegenwoordige overeenkomst voortvloeiende rechten en verplichtingen in de plaats treden van de Maatschappij, met dien verstande dat hij voor het vervolg alle rechten zal uitoefenen, welke deze overeenkomst aan de Maatschappij tegenover de Onderneming toekent, doch daarbij tevens alle aan de eerstgenoemde tegenover de Onderneming opgelegde verplichtingen zal hebben na te komen.

De Staat verbindt zich nu voor alsdan, zich ten aanzien van de schuld der Maatschappij, bedoeld bij art. 9, vierde lid, ten tijde harer naasting bestaande, te stellen in de plaats der Maatschappij, door welke in de plaatsstelling de Maatschappij van die verbintenis zal zijn ontslagen.

22. Alle kosten en rechten, op deze overeenkomst vallende, worden gedragen door de Maatschappij.

—

5 *Juni* 1905. WET, houdende wijziging van art. 22 der Beroepswet. S. 161.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat wijziging van artikel 22 der Beroepswet wenschelijk is;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Eenig artikel.

In den aanhef van artikel 22 der wet van den 8sten December 1902 tot uitvoering van artikel 75 der Ongevallenwet 1901 (*Staatsblad* n°. 208) wordt het woord „twee" gelezen: „vier".

Slotbepaling.

De ledenlijsten, gelijk deze op 31 December 1905 van kracht zullen zijn, worden geacht met ingang van 1 Januari 1906 opnieuw voor drie jaren te zijn vastgesteld.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Soestdijk, den 5den Juni 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Justitie, (*get.*) J. A. LOEFF.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) KUYPER.

(*Uitgeg.* 20 *Juni* 1905.)

—

5 *Juni* 1905. WET, tot wijziging van het *vierde* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1905. S. 162.

—

5 *Juni* 1905. WET, tot verhooging van het *negende* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1905. S. 163.

Bij deze wet worden de navolgende artikelen van dit hoofdstuk *verhoogd:*

Art. 255 met *f* 275,530. *Art.* 265 met *f* 42,967. *Art.* 275 met *f* 96,803.

Ten gevolge van deze verhoogingen wordt de 6de Afd. en het eindcijfer van dit hoofdstuk *verhoogd* met *f* 415,300.

—

5 *Juni* 1905. WET, houdende verklaring van het algemeen nut der onteigening ten behoeve van een verbindingsspoorweg tusschen den ontworpen spoorweg van *Rotterdam* naar *'s Gravenhage* en naar *Scheveningen* en de Verbindingsbaan om *Rotterdam.* S. 164.

—

5 *Juni* 1905. WET, houdende nadere Rijksbijdrage aan het polderdistrict *Tielerwaard* voor de verhooging van de Waaldijken, in verband met de afsluiting der Heerewaardensche overlaten. S. 165.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is, de bij de wet van 22 Juli 1899 (*Staatsblad* n°. 182) aan het polderdistrict *Tielerwaard* toegekende bijdrage voor de verhooging van de dijken langs de rivier *de Waal,* voor zooveel deze is gebleken noodig te zijn, in verband met de afsluiting der *Heerewaardensche* overlaten, bedoeld in de wet van 26 Januari 1883 (*Staatsblad* n°. 4) nader te regelen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Eenig artikel.

De bijdrage bij de wet van 22 Juli 1899 (*Staatsblad* n°. 182) verleend aan het polderdistrict *Tielerwaard* voor de verhooging van de dijken langs de rivier *de Waal,* voor zooveel deze is gebleken noodig te zijn in verband met de afsluiting der *Heerewaardensche* overlaten, bedoeld in de wet van 26 Januari 1883 (*Staatsblad* n°. 4), wordt nader bepaald op *twee derden* van ten hoogste *vierhonderd vijf en veertig duizend gulden* (*f* 445,000).

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Soestdijk, den 5den Juni 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(*get.*) DE MAREZ OYENS.

(*Uitgeg.* 24 *Juni* 1905.)

—

5 *Juni* 1905. WET, tot aanvulling en verhooging van het *negende* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1905. S. 166.

Bij deze wet wordt tusschen de *artt.* 109 en 110 ingelascht:

„*Artikel* 109*bis.* Nadere bijdrage aan het polderdistrict *Tielerwaard* in de kosten van verhooging van de dijken langs de rivier *de Waal,* voor zooveel deze is gebleken noodig te zijn, in verband met de afsluiting der *Heerewaardensche* overlaten, bedoeld in de wet van 26 Januari 1883 (*Staatsblad* n°. 4) *f* 62,650.

Ten gevolge van voorschreven aanvulling en verhooging wordt het totaal der 2de Afd. en het eindcijfer van dit hoofdstuk eveneens verhoogd met *f* 62,650.

—

5 *Juni* 1905. WET, houdende verklaring van het algemeen nut der onteigening ten behoeve van een havenspoorweg naar den Rechter Maasoever te *Rotterdam* en van de wijziging van den overgang van den spoorweg *Amsterdam—Rotterdam* over de Delfshavensche *Schie.* S. 167.

—

5 *Juni* 1905. WET, houdende aanvulling en verhooging van het *negende* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1905. S. 168.

Bij deze wet wordt tusschen de *artt.* 139 en 140 ingelascht:

„*Artikel* 139*bis*. Aanleg van een gemeenschappelijk station voor den Staatsspoorweg van *Arnhem* naar *Leeuwarden* en voor den Koninklijk Nederlandschen Locaalspoorweg „Willem III" te *Deventer* *f* 50,000."

Ten gevolge van het vorenstaande wordt het totaal der 3de Afd. alsmede het eindcijfer van dit hoofdstuk *verhoogd* met *f* 50,000,—.

—

5 *Juni* 1905. WET, tot verhooging en aanvulling van het *negende* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1905. S. 169.

Bij deze wet worden de navolgende artikelen van dit hoofdstuk:

a. verhoogd:

Art. 29 met *f* 200,000. *Art.* 102 met *f* 5000.

b. ingelascht:

Artikel 112*bis*. Bijdrage aan het waterschap van den Oude IJssel voor de voltooiing van de verbetering van de rivier de Oude IJssel als kanaal van uitwatering en scheepvaart *f* 83,000.

Artikel 112*ter*. Bijdrage aan het waterschap de Schipbeek in de kosten der voltooiing van de verbetering der Beneden-Schipbeek en voor de verbetering van de Bolksbeek *f* 16,000.

Artikel 112*quater*. Bijdrage aan de provincie Overijssel in de kosten der verbetering van de Buurser Beek en van de Diepenheimer Molenbeek *f* 30,000.

Artikel 112*quinquies*. Bijdrage aan het waterschap de Regge in de kosten der voltooiing van de verbetering der Regge en hare zijstroomen, die bij hooge waterstanden Schipbeekwater afvoeren *f* 45,000.

Ten gevolge van het vorenstaande wordt het totaal der 2de Afd. van dit hoofdstuk, alsmede het eindcijfer van dit hoofdstuk, *verhoogd* met *f* 379,000.

—

6 *Juni* 1905. WET, houdende nadere wijziging van artikel 4 der wet van 29 October 1892 (*Staatsblad* n°. 240), houdende voorloopige maatregelen tot behoud van vicariegoederen. S. 170.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het noodzakelijk is de voorloopige maatregelen tot behoud van vicariegoederen, vastgesteld bij de wet van 29 October 1892 (*Staatsblad* n°. 240), en in stand gehouden door de wetten van 12 Juli 1895 (*Staatsblad* n°. 99) en van 9 Juli 1900 (*Staatsblad* n°. 114), te doen gelden totdat door eene nadere wettelijke regeling definitief in dit onderwerp zal zijn voorzien;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Eenig artikel.

In artikel 4 der wet van 29 October 1892 (*Staatsblad* n°. 240), houdende voorloopige maatregelen tot behoud van vicariegoederen, zooals dat artikel luidt ten gevolge van de wet van 9 Juli 1900 (*Staatsblad* n°. 114), worden de woorden „dertien jaren" vervangen door „achttien jaren".

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Soestdijk, den 6den Juni 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Justitie, (*get.*) J. A. LOEFF.

(*Uitgeg.* 15 *Juni* 1905.)

—

6 *Juni* 1905. WET, houdende wettelijke bepalingen betreffende loterijen. S. 171.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1902/03, n°. 213, 1—3; 1903/04 n°. 37, 1; 1904/05 n°. 15, 1—12.

Hand. id. 1904/05, *bladz.* 1981—2066, 2102.

Hand. 1e *Kamer* 1904/05, *bladz.* 518, 532.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat nieuwe wettelijke bepalingen betreffende loterijen wenschelijk zijn;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Deze wet verstaat onder loterij elke gelegenheid, door iemand opengesteld om, tegen voldoening aan zekere voorwaarde, mede te dingen naar prijzen of premiën in geld of goed, uitgeloofd ten behoeve van de deelnemers, die als winners worden aangewezen door het lot of eenige andere kansbepaling, waarop zij geenen overwegenden invloed kunnen oefenen.

Onder loterij in den zin dezer wet worden niet verstaan:

1°. de kansovereenkomst van levensverzekering, mits zij is aangegaan met inachtneming van de wettelijke bepalingen, op het oogenblik van het sluiten der overeenkomst op het stuk van levensverzekering bestaande;

2°. de tegen eenen niet hoogeren dan den pari-koers voor het publiek opengestelde premieleening, die eene jaarlijksche rente geeft van ten minste drie ten honderd;

3°. de tegen eenen niet hoogeren dan den pari-koers voor het publiek opengestelde premieleening, die eene jaarlijksche rente geeft van

ten minste twee ten honderd, en waarvan de premiën voor gezamenlijk gelijke bedragen zijn verdeeld over de jaren, gedurende welke de leening loopt.

2. Het is verboden:

1°. eene andere loterij aan te leggen of te houden dan de zoodanige tot het aanleggen en houden waarvan de bij deze wet vereischte toestemming is verleend;

2°. aandeelen in eene loterij, tot het aanleggen en houden waarvan de bij deze wet vereischte toestemming niet is verleend, en aandeelen in eene loterij, die buiten het Rijk in Europa is aangelegd of wordt gehouden, te verkoopen, te koop aan te bieden, af te leveren, uit te deelen of ten verkoop of ter uitdeeling in voorraad te hebben of op eenige andere wijze de deelneming in zoodanige loterij open te stellen of openlijk te bevorderen;

3°. certificaten, recht gevende op den gedeeltelijken eigendom van een oorspronkelijk aandeel in eene loterij of eene premieleening of op de aan zoodanig aandeel verbonden winkans bij trekkingen, onder welke benaming ook, te verkoopen, te koop aan te bieden, af te leveren, uit te deelen of ten verkoop of ter uitdeeling in voorraad te hebben of op eenige andere wijze de deelneming door middel van zoodanige certificaten in loterijen en premieleeningen open te stellen of openlijk te bevorderen.

3. Tot het aanleggen en houden van eene loterij, uitsluitend strekkende tot een liefdadig doel of bevordering van wetenschap, kunst of een ander algemeen belang, en waarin de prijzen of premiën niet in geld of geldswaardig papier bestaan, kan toestemming worden verleend, indien de prijzen en premiën gezamenlijk geen grootere waarde dan van éénhonderd gulden hebben door burgemeester en wethouders der gemeente, waar de loterij zal worden gehouden, en indien die waarde meer dan éénhonderd gulden bedraagt door Ons, op voordracht van Onzen Minister van Justitie.

4. Aan elke toestemming, als in artikel 3 bedoeld, is stilzwijgend de voorwaarde verbonden, dat op alle aandeelen in de daarbij toegestane loterij en in alle aankondigingen en andere voor openbaarmaking of verspreiding bestemde stukken, die loterij betreffende, worde vermeld, door welke macht toestemming is verleend, onder aanhaling van de dagteekening van het betrekkelijk besluit.

Andere voorwaarden kunnen door de macht, die de toestemming verleent, daaraan worden verbonden. Zij worden in het besluit, houdende toestemming, opgenomen.

5. Het is verboden:

1°. eene loterij, tot het aanleggen en houden waarvan de bij deze wet vereischte toestemming is verleend, zonder inachtneming van de bepaling van het eerste lid van artikel 4 of van eenige ingevolge het tweede lid van artikel 4 aan die toestemming verbonden voorwaarde, aan te leggen of te houden;

2°. aandeelen in zoodanige loterij te verkoopen, te koop aan te bieden, af te leveren, uit te deelen of ten verkoop of ter uitdeeling in voorraad te hebben, of door middel of met behulp van aandeelen of aankondigingen en andere voor openbaarmaking en verspreiding bestemde stukken, op eenige andere wijze de deelneming in zoodanige loterij open te stellen of openlijk te bevorderen, zonder dat de bepaling van het eerste lid van artikel 4 ten opzichte van die aandeelen, die aankondigingen en die voor openbaarmaking en verspreiding bestemde stukken, is of wordt nagekomen;

3°. aandeelen in zoodanige loterij te verkoopen, te koop aan te bieden, af te leveren, uit te deelen of ten verkoop of ter uitdeeling in voorraad te hebben of op eenige andere wijze de deelneming in zoodanige loterij open te stellen of openlijk te bevorderen, zonder dat door hem, die eene der genoemde handelingen pleegt, alle, ingevolge het tweede lid van artikel 4 voor die handeling gestelde, voorwaarden, zijn of worden nagekomen.

6. Overtreding van eene der verbodsbepalingen van artikel 2 of van artikel 5 wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste drie duizend gulden.

Voorwerpen den veroordeelde toebehoorende, welke door middel van het strafbaar feit zijn verkregen, en aandeelen in de loterij en andere voorwerpen, den veroordeelde toebehoorende, waarmede het feit is gepleegd, kunnen worden verbeurd verklaard.

7. Hij, die, opzettelijk in strijd met de waarheid, het vermoeden wekt, dat, ingevolge artikel 3, toestemming tot het houden van eene loterij is verleend, of dat aan de verleende toestemming geene voorwaarden of andere dan de gestelde of niet al de gestelde voorwaarden zijn verbonden, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste drie duizend gulden.

8. Als overtredingen worden beschouwd de feiten, strafbaar gesteld bij artikel 6; als misdrijven die, strafbaar gesteld bij artikel 7.

9. Deze wet is, met uitzondering van het in de artikelen 2 n°. 3, 6 en 8 bepaalde, niet toepasselijk op de Nederlandsche Staatsloterij.

10. Op loterijen, daaronder begrepen premie-

leeningen vallende onder het begrip loterij in den zin dezer wet, die vóór 1 Juli 1905 reeds wettiglijk zijn aangelegd, is deze wet niet van toepassing.

11. De wet van 22 Juli 1814 (*Staatsblad* n°. 86) wordt ingetrokken.

12. Deze wet kan worden aangehaald onder den titel van Loterijwet 1905.

13. Deze wet treedt in werking op 1 Juli 1905.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Soestdijk, den 6den Juni 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Justitie, (*get.*) J. A. LOEFF.

De Minister van Financiën,

(*get.*) HARTE VAN TECKLENBURG.

(*Uitgeg.* 20 *Juni* 1905.)

—

6 *Juni* 1905. WET, tot regeling der pensioenen van het personeel van den loodsdienst voor zeeschepen en van de weduwen en kinderen van dat personeel. S. 172.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1904/05, n°. 115, 10—14.

Hand. id. 1904/05, *bladz.* 1993—2000, 2002—2008.

Hand. 1e *Kamer* 1904/05, *bladz.* 518—532.

WIJ WILHELMINA, ENZ.... doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het noodig is over te gaan tot herziening van de regeling der pensioenen en onderstanden van het personeel van den loodsdienst voor zeeschepen en van de weduwen en kinderen van dat personeel;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State enz.

EERSTE AFDEELING.

Pensioenen van het personeel van den loodsdienst.

§ 1. *Van het recht op pensioen.*

Art. **1.** Ten laste van den Staat wordt onder de voorwaarden en naar de regelen, bij deze wet gesteld, pensioen verleend aan het personeel van den loodsdienst voor zeeschepen, bestaande uit loodsschippers, loodsen, loodskweekelingen, hulploodsen, kwartiermeesters, roeiers, matrozen, machinisten en stokers.

Onder „loodsdienst" wordt in deze wet verstaan: dienst bij het loodswezen in de bij het vorig lid vermelde qualiteiten.

2. Het recht op pensioen nà bekomen ontslag wordt verkregen:

1°. ter zake van langdurigen dienst, dat is bij een diensttijd van *vijf en dertig* jaren, met het bij artikel 3 gestelde voorbehoud:

2°. ter zake van ongeschiktheid voor de verdere waarneming van den loodsdienst ten gevolge van ziels- of lichaamsgebreken, hetzij bekomen in de uitoefening van den loodsdienst, hetzij veroorzaakt door gevorderde of bevolen diensten het loodsmansberoep betreffende, of wel bekomen bij eene poging tot redding van schipbreukelingen in dienst van eene reddingmaatschappij;

3°. ter zake van ongeschiktheid voor de verdere waarneming van den loodsdienst ten gevolge van ziels- of lichaamsgebreken, ontstaan door andere oorzaken dan die onder 2°. vermeld, mits de ongeschiktheid niet het gevolg zij van eigen moedwillige handelingen of van ongeregeld gedrag en de belanghebbende een diensttijd hebbe van ten minste *tien* jaren;

4°. bij een diensttijd van ten minste *tien* jaren, wanneer de belanghebbende ontslagen is, omdat hij den leeftijd van *vijftig* jaren had bereikt of overschreden en geacht werd, in verband met zijn leeftijd voor de waarneming van den loodsdienst niet meer ten volle geschikt te zijn.

3. Het recht op pensioen ter zake van langdurigen dienst wordt geacht niet te bestaan, wanneer ontslag is verleend op eigen verzoek vóór het bereiken van den leeftijd van *vijf en vijftig* jaren.

4. Ten aanzien van de gevallen, omschreven onder 2°. en 3°. van artikel 2, wordt als bewijs van de ongeschiktheid voor de verdere waarneming van den loodsdienst vereischt een met redenen omkleed rapport van twee geneeskundigen betreffende het door hen ingesteld onderzoek naar het ontstaan, den aard en de gevolgen van het bekomen ziels- of lichaamsgebrek.

De geneeskundigen, in het vorig en het volgend lid bedoeld, worden aangewezen door of van wege Onzen Minister van Marine uit het personeel van den geneeskundigen dienst der zeemacht.

Het onderzoek zal op last van Onzen Minister van Marine eenmaal worden herhaald, door twee andere geneeskundigen, wanneer de belanghebbende het verzoekt binnen drie maanden nadat de beslissing omtrent zijne aanspraak op pensioen te zijner kennis is gebracht, of wel wanneer genoemde Minister het wenschelijk acht.

De kosten, eventueel aan het onderzoek verbonden, komen ten laste van den Staat.

5. Het recht op pensioen gaat verloren voor hem, die behalve in de gevallen bij artikel 2 voorzien, ontslagen wordt op eigen verzoek, die bij rechterlijke uitspraak van zijn ambt wordt ontzet, of die uit hoofde van wangedrag,

onzedelijkheid, verregaande achteloosheid of plichtverzuim uit zijne betrekking ontslagen wordt.

Bij weder-indiensttreding na ontslag komen de vóór het ontslag bewezen diensten voor toekenning en berekening van pensioen weder in aanmerking.

6. Aan hem, die reeds in het genot is van Rijkspensioen, wordt, wanneer hij komt te verkeeren in een der gevallen, vermeld in artikel 2, voor de diensten na zijne pensionneering bewezen, toegekend een afzonderlijk pensioen, berekend overeenkomstig de regelen dezer wet, doch met weglating der bepaling omtrent het minimum van het pensioensbedrag, voorkomende in artikel 16 dezer wet.

7. Behoudens het bepaalde bij artikel 9 neemt het pensioen, bedoeld bij artikel 2, aanvang met den dag van ontslag uit den dienst.

8. Hij, die ten minste *tien* jaren is werkzaam geweest, in betrekkingen als bedoeld bij artikel 10, doch laatstelijk bij den loodsdienst, en uit dezen dienst ontslagen is ten gevolge van een maatregel van bestuur, heeft mede recht op pensioen bij het bereiken van den leeftijd van *vijf en vijftig* jaren.

Dit recht vervalt, wanneer hij bij het bereiken van gemelden leeftijd werkzaam is in eene Rijksbetrekking, waaraan het uitzicht op pensioen is verbonden, of wanneer hem vóór dien tijd reeds een Rijkspensioen is verleend.

Herplaatsing bij het loodswezen na het in het eerste lid van dit artikel bedoelde ontslag doet eveneens het bovenomschreven recht vervallen.

Het pensioen gaat in met den dag, waarop het 56ste levensjaar is ingetreden, behoudens het bepaalde bij artikel 9.

9. Om het recht op pensioen te doen gelden, moet door of van wege den belanghebbende eene aanvrage worden ingezonden aan het Departement van Marine, onder overlegging van de voor de regeling van het pensioen benoodigde stukken.

Wij behouden Ons voor, pensioen te verleenen ook zonder dat bedoelde aanvrage werd ingezonden.

Wanneer de aanvrage niet binnen *één* jaar na het tijdstip, waarop het recht op pensioen verkregen werd, is ingediend, gaat het pensioen eerst in met het kwartaal, volgende op dat waarin de aanvrage gedaan is.

Het recht op pensioen is verbeurd, wanneer de belanghebbende het niet heeft doen gelden binnen *vijf* jaren na het in het vorig lid gemelde tijdstip.

§ 2. *Van den diensttijd.*

10. Als diensttijd komt in aanmerking de tijd vóór en nà de invoering dezer wet in werkelijken dienst doorgebracht:

a. bij den loodsdienst voor zeeschepen;

b. bij de gemeentelijke binnenloodsdiensten, vermeld in artikel 20 der wet van 20 Augustus 1859 (*Staatsblad* n°. 93), tot regeling van den loodsdienst voor zeeschepen;

c. in militaire betrekkingen bij de zee- en landmacht;

d. in burgerlijke betrekkingen en in die als mindere geëmployeerde, werkman of bediende, op daggeld werkzaam bij inrichtingen van 's Rijks zee- en landmacht en bij het Koloniaal Etablissement te Amsterdam;

e. in militaire en burgerlijke betrekkingen in 's Rijks overzeesche bezittingen en koloniën en in die, welke hier te lande ten laste van de koloniale geldmiddelen zijn of zullen worden ingesteld;

mits de diensten, in die betrekkingen bewezen, naar de daarvoor geldende regelen, aanspraak geven op pensioen of gagement en niet reeds met pensioen of gagement zijn vergolden.

11 Voor vaststelling van den bij den loodsdienst voor pensioen geldigen diensttijd komt niet in aanmerking:

a. de diensttijd, voorafgaande aan het tijdstip, waarop het *achttiende* jaar is vervuld;

b. de tijd, met of buiten bezwaar van 's Rijks schatkist met verlof doorgebracht, indien het verlof langer dan een jaar achtereenvolgens heeft geduurd, tenzij dit verlof verleend werd tot het verkrijgen van herstel van wonden, ziekten, ziels- of lichaamsgebreken, in de uitoefening van den loodsdienst ontstaan.

12. Indien het eindcijfer van den diensttijd een gedeelte van eene maand oplevert, wordt daarvoor eene geheele maand gesteld.

§ 3. *Van het pensioensbedrag.*

13. Het volle pensioensbedrag is voor elke betrekking aangegeven op den bij deze wet gevoegden staat.

14. Het volle pensioensbedrag wordt toegekend ter zake van langdurigen dienst, vermeld onder 1°. van artikel 2.

15. In de gevallen, vermeld onder 2°. van artikel 2, wordt toegekend:

a. indien het bekomen ziels- of lichaamsgebrek moet geacht worden den betrokkene buiten staat te stellen om verder in zijn levensonderhoud te voorzien, dan wel wanneer de betrokkene een werkelijken dienst telt

van ten minste *vijf en twintig* jaren of den leeftijd van *vijf en veertig* jaren heeft bereikt: het volle pensioensbedrag;

b. indien de betrokkene den sub *a* vermelden diensttijd niet heeft verkregen of den daar bedoelden leeftijd niet heeft bereikt, en het bekomen ziels- of lichaamsgebrek hem *niet* buiten staat stelt om verder in zijn levensonderhoud te voorzien: *drie vierden* van het volle pensioensbedrag.

16. In de gevallen, vermeld onder 3°. en 4°. van artikel 2, wordt het pensioen berekend naar het aantal dienstjaren, en wel voor elk dienstjaar *één vijf en dertigste* gedeelte van het volle bedrag.

Bij deze regeling wordt echter in geen geval minder toegekend dan een bedrag van *twee honderd gulden* 's jaars.

17. Het pensioen, bedoeld in artikel 8, wordt berekend op den voet van het bepaalde bij artikel 16, doch zonder toepassing der bepaling omtrent het minimum-bedrag.

18. Ingeval pensioen werd toegekend ter zake van ongeschiktheid ten gevolge van ziels- of lichaamsgebreken, als bedoeld onder 2°. van artikel 2, en die gebreken den gepensionneerde later, mits niet door eigen toedoen, in een toestand brengen, die, had hij reeds bij de pensionneering bestaan, recht zou hebben gegeven op een hooger pensioen dan werd toegekend, dan wordt de belanghebbende alsnog in het genot van dat hoogere pensioen gesteld, mits de aanvrage om verhooging binnen *vijf* jaren na het verlaten van den loodsdienst aan het Departement van Marine zij ingezonden.

Die verhooging van pensioen gaat in met den dag, waarop de aanvrage bij gemeld Departement werd ontvangen.

Bij de aanvrage om hooger pensioen wordt overgelegd eene met redenen omkleede schriftelijke verklaring van een geneeskundige, waarvan zoo mogelijk de inhoud door hem onder eede voor den kantonrechter van de woon- of verblijfplaats van den belanghebbende zal zijn bevestigd en waaruit duidelijk blijkt, dat de toestand van den belanghebbende het onmiddellijk gevolg is van een vroeger bekomen ziels- of lichaamsgebrek, als waarvan hiervoren sprake is.

19. Hij, die recht kan doen gelden op een ander of een hooger pensioen dan hem werd verleend, — buiten het geval bij artikel 18 voorzien, — wordt alsnog in het genot van het hem toekomend pensioen gesteld, mits de aanvrage daartoe aan het Departement van Marine zij ingezonden binnen *vijf* jaren na het tijdstip waarop het bestaande pensioen is ingegaan.

Is de aanvrage ontvangen binnen *een jaar* na het in het vorig lid vermelde tijdstip, dan neemt de verhooging aanvang met dat tijdstip. In andere gevallen gaat zij in met het kwartaal, volgende op dat, waarin de aanvrage bij gemeld Departement is ingekomen.

TWEEDE AFDEELING.

Pensioenen van de weduwen en kinderen.

20. Ten laste van den Staat wordt, onder de voorwaarden en naar de regelen bij deze wet gesteld, pensioen verleend aan de weduwen en kinderen van het bij artikel 1 bedoelde personeel van den loodsdienst.

21. Recht op weduwe-pensioen wordt verkregen:

1°. ingeval de echtgenoot in de uitoefening van den loodsdienst of bij de uitvoering van gevorderde of bevolen diensten het loodsmansberoep betreffende, of bij eene poging tot redding van schipbreukelingen in dienst van eene reddingmaatschappij het leven heeft verloren, dan wel aan de onmiddellijke gevolgen van daarin of daarbij ontstane ziels- of lichaamsgebreken binnen *een jaar* na het ontstaan is overleden, mits het huwelijk niet na dat ontstaan zij voltrokken. — Van den termijn van *een jaar* wordt alleen dan afgeweken, indien uit eene met redenen omkleede schriftelijke verklaring van een geneeskundige — waarvan zoo mogelijk de inhoud door hem onder eede voor den kantonrechter zijner woonplaats zal zijn bevestigd — duidelijk blijkt, dat de dood het onmiddellijk gevolg was van een vroeger bekomen ziels- of lichaamsgebrek, als waarvan hiervoren sprake is. De afwijking is echter niet geoorloofd, indien het overlijden van den echtgenoot niet plaats heeft binnen *vijf* jaren, nadat deze den dienst verliet;

2°. in geval van overlijden van den echtgenoot, onder andere omstandigheden dan die sub 1°. vermeld, wanneer hij een diensttijd van ten minste *tien* jaren heeft vervuld en tijdens het overlijden nog bij het loodswezen in dienst was;

3°. in geval van overlijden van den echtgenoot, onder omstandigheden niet sub 1°. vermeld, wanneer hij reeds in het genot was van pensioen of daarop recht verkregen had, mits het huwelijk niet zij voltrokken nà de pensionneering of nà het verkrijgen van recht op pensioen.

22. Het weduwe-pensioen wordt bepaald:

a. in de gevallen, bedoeld onder 1°. van

artikel 21, op *twee derden* van het volle pensioensbedrag, aan de laatste betrekking van den echtgenoot verbonden;

b. in het geval, bedoeld onder 2°. van artikel 21, op *de helft* van het pensioensbedrag, dat den echtgenoot zou zijn toegekend, indien hij op den dag van zijn overlijden naar gelang van zijn diensttijd ware gepensionneerd overeenkomstig artikel 16;

c. in het geval, bedoeld onder 3°. van artikel 21, op *de helft* van het pensioensbedrag, dat den echtgenoot werd of zou worden toegekend.

23. Behoudens het hieronder bepaalde neemt het weduwe-pensioen aanvang met den dag, volgende op dien waarop de bezoldiging of het pensioen van den echtgenoot ophoudt.

Wanneer de aanvrage tot het bekomen van weduwe-pensioen niet binnen *een jaar* nadat het recht daarop is verkregen, aan het Departement van Marine is ingezonden, gaat het pensioen eerst in met het kwartaal volgende op dat waarin de aanvrage is gedaan.

Wanneer de aanvrage niet binnen *vijf jaren* nadat op het pensioen recht is verkregen, mocht zijn ingediend, vervalt alle recht op weduwe-pensioen.

Bij hertrouwen houdt het pensioen op met den dag, waarop het huwelijk is voltrokken.

24. Wanneer de man, die op een der wijzen of in een der gevallen, bij artikel 21 vermeld, het leven heeft verloren, geene weduwe achterlaat, maar een of meer kinderen, die uit een vóór het ontstaan der bij evengemeld artikel omschreven omstandigheden voltrokken wettig huwelijk geboren zijn, of vóór dat tijdstip werden gewettigd, dan wordt aan dat kind of die kinderen zoolang zij beneden den ouderdom van *achttien jaren* en ongehuwd zijn, en de Staat niet in hun onderhoud voorziet, een pensioen verleend tot gelijk bedrag als dat, hetwelk aan de weduwe volgens artikel 22 zou zijn toegekend.

Zoodra een der kinderen ophoudt gerechtigd te zijn tot pensioen, gaat zijn aandeel over op de overblijvende daarop recht hebbende kinderen.

Op het pensioen der kinderen zijn ook de bepalingen van het eerste, tweede en derde lid van artikel 23 van toepassing.

25. Eene op pensioen recht hebbende weduwe ontvangt eene verhooging van pensioen ten bedrage van *tien* gulden 's jaars voor elk harer kinderen beneden den leeftijd van *achttien* jaren, gesproten uit een wettig huwelijk met of gewettigd door dengene, door wiens overlijden zij recht op pensioen bekomen heeft.

De verhooging voor een kind houdt op bij de intrede van zijn negentiende jaar.

26. Wanneer een echtgenoot of vader bij de uitoefening van zijn dienst is vermist geraakt, kan tijdelijk aan zijne vrouw of wettige en gewettigde kinderen een pensioen worden verleend.

Het bedrag van het pensioen zal gelijk zijn aan dat, waarop de weduwe of de kinderen recht zouden hebben, indien de echtgenoot of vader bij de dienstverrichting ware overleden.

De bepalingen betreffende de overige pensioenen, bij deze afdeeling bedoeld, zijn ook op dit pensioen toepasselijk.

Wanneer blijkt, dat de vermiste in leven is, houdt het pensioen op met een door ons te bepalen datum.

27. Bijaldien eene weduwe, die in het genot is van pensioen, een huwelijk aangaat, of wanneer eene weduwe, gepensionneerd of op pensioen recht hebbende, is overleden en een of meer kinderen aanwezig zijn, geboren uit een wettig huwelijk met of gewettigd door hem, die op een der wijzen of in een der gevallen bij artikel 21 omschreven, het leven heeft verloren, wordt aan dat kind of die kinderen, onder dezelfde voorwaardelijke bepalingen en op denzelfden voet als in artikel 24 zijn vastgesteld, het daarbij bepaalde pensioen toegelegd, met ingang van den dag, waarop het weduwe-pensioen of de bezoldiging heeft opgehouden.

28. Ingeval de man, die op eene der wijzen of in een der gevallen bij artikel 21 omschreven, het leven heeft verloren, behalve eene weduwe, ook een of meer kinderen achterlaat, die door hem in vroeger huwelijk verwekt, of vóór het aangaan van het laatste huwelijk gewettigd zijn, dan wordt het aan de weduwe toe te kennen pensioen, zoolang dat kind of die kinderen in de omstandigheden verkeeren, op grond waarvan zij, krachtens de bij artikel 24 vastgestelde bepalingen, op pensioen recht hebben, op naam en ten behoeve van de weduwe voor de eene helft en van gemeld kind of kinderen voor de wederhelft verleend.

Van den dag dat het kind of de kinderen ophouden op pensioen recht te hebben, wordt de weduwe ook in het genot van de tweede helft van het pensioen gesteld.

Bij overlijden van de weduwe, of wanneer zij in het huwelijk treedt, gaat de door haar genoten helft op voormeld kind of de voormelde kinderen over, voor zoover zij krachtens de bij artikel 24 vastgestelde bepalingen nog op pensioen recht hebben.

Mochten er echter een of meer kinderen aanwezig zijn, voortgesproten uit haar huwelijk met den in het eerste lid van dit artikel bedoelden man, dan wel bij of tijdens het huwelijk gewettigd, dan gaan hare rechten op deze kinderen over.

De in het voorgaande lid bedoelde kinderen treden ook in het genot van de pensioenshelft, aan de in het eerste, tweede en derde lid van dit artikel bedoelde kinderen verleend, wanneer voor dezen dat genot ophoudt na het hertrouwen of het overlijden van de weduwe huns vaders.

Zoodra een der in dit artikel bedoelde kinderen ophoudt gerechtigd te zijn tot pensioen, gaat zijn aandeel over op de overblijvende daarop rechthebbende kinderen.

29. Eene weduwe, na hertrouwen opnieuw weduwe geworden en, krachtens haar tweede of nader huwelijk, tot Rijkspensioen niet of tot minder bedrag gerechtigd, treedt weder in het genot van haar vorig pensioen. De ingang daarvan wordt, behoudens het voorgeschrevene in het tweede en derde lid van artikel 23, bepaald op den dag, volgende op dien waarop haar laatste echtgenoot is gestorven of waarop later het Rijkstraktement of pensioen, waarvan hij in het genot mocht zijn geweest, heeft opgehouden.

De bepaling van het vorige lid geldt ook voor de weduwe, wier nader huwelijk op haar verzoek door echtscheiding is ontbonden. Het vorige pensioen gaat dan in met den dag, waarop de echtscheiding tot stand is gekomen.

Ingeval er een of meer kinderen, bij haar in vroeger huwelijk verwekt, dan wel bij of tijdens dat huwelijk gewettigd, krachtens artikel 27 in het genot zijn van pensioen, wordt de weduwe niet eerder in haar vorig pensioen hersteld dan met den dag, volgende op dien waarop het pensioen, aan dat kind of die kinderen toegekend, geheel heeft opgehouden.

30. Bij het overlijden van een man, wiens huwelijk door echtscheiding ontbonden is, worden de wettige en gewettigde kinderen, met betrekking tot de aanspraak op pensioen, met ouderlooze kinderen gelijk gesteld.

31. Wanneer de in de tweede afdeeling dezer wet bedoelde personen aanspraak op hooger pensioen mochten kunnen doen gelden dan aan hen is verleend, worden zij alsnog in het genot van dat hooger pensioen gesteld, mits de aanvrage daartoe binnen den tijd van *vijf* jaren nadat het pensioen is aangevangen, aan het Departement van Marine zijn ingezonden.

Is de aanvrage ontvangen binnen *een jaar* na het tijdstip, waarop het bestaande pensioen is ingegaan, dan neemt de verhooging aanvang met dat tijdstip. In andere gevallen gaat zij in met het kwartaal, volgende op dat, waarin de aanvrage bij gemeld Departement is ingekomen.

DERDE AFDEELING.

Algemeene bepalingen.

32. De pensioenen worden, op voordracht van Onzen Minister van Marine, door Ons toegekend.

Van de gronden, waarop het pensioen is verleend, en van de toepasselijke wetsbepalingen, wordt in Ons besluit melding gemaakt.

Jaarlijks wordt bij de indiening der begrooting van Staatsuitgaven aan de Staten-Generaal eene lijst overgelegd van de sedert de indiening der vorige begrooting verleende pensioenen.

Die lijst bevat:

a. de namen der gepensionneerden;

b. hun ouderdom en hunne laatste betrekking;

c. de gronden, waarop het pensioen is verleend;

d. de artikelen der wet, krachtens welke het pensioen is toegekend;

e. het bedrag van het pensioen.

33. De pensioenen worden in volle guldens verleend.

Onderdeelen van een gulden komen daarbij voor een gulden in berekening.

34. De pensioenen worden op naam van de belanghebbenden ingeschreven in het Grootboek der pensioenen. Van die inschrijving wordt een bewijs uitgereikt.

De uitbetaling geschiedt volgens door Ons te stellen regelen.

35. Bij overlijden van een gepensionneerde wordt het pensioen uitbetaald tot het einde van het kwartaal, waarin het overlijden heeft plaats gehad.

36. De termijnen van een pensioen, welke niet zijn ingevorderd binnen *een jaar* na den eersten dag der betaalbaarstelling, worden niet meer uitbetaald.

Is de invordering achterwege gebleven gedurende *vijf* achtereenvolgende jaren, dan is het pensioen vervallen.

Wij behouden Ons voor, de belanghebbenden, die dit mochten verzoeken, in het genot van hun vervallen pensioen te herstellen. Dit genot zal alsdan ingaan met het kwartaal, volgende op dat waarin het verzoek is gedaan.

37. Een gepensionneerde, die is veroordeeld

tot gevangenisstraf van drie maanden, tot hechtenis van drie maanden, tot plaatsing in eene Rijkswerkinrichting, of tot eenige zwaardere straf, mist gedurende den tijd, dat hij zijne straf ondergaat of zich door de vlucht aan de tenuitvoerlegging van het vonnis onttrekt, het genot van pensioen.

Wij behouden Ons voor, daartoe termen vindende, gedurende dien tijd over het pensioen van den veroordeelde ten behoeve van zijne vrouw, zijne minderjarige afstammelingen in de rechte linie of zijne bloedverwanten in de opgaande linie te beschikken.

Wij behouden Ons tevens voor, om, voor zoover van de bevoegdheid in het vorig lid bedoeld, geen gebruik is gemaakt, hem, die uit de gevangenis of Rijkswerkinrichting is ontslagen, in het genot te stellen van eene uitkeering tot een bedrag, dat de helft van het jaarlijksch bedrag van het pensioen niet te boven gaat.

38. Het pensioen vervalt, wanneer de belanghebbende:

a. naturalisatie in een vreemd land of vreemden adeldom aanneemt;

b. buiten Onze toestemming zich in vreemden krijgsdienst begeeft of een ordeteeken, titel, rang, waardigheid of openbare bediening aanneemt, welke door eene vreemde mogendheid of regeering is verleend of opgedragen.

39. Het pensioen wordt in zijn geheel gelijktijdig genoten met de soldij en de toelage, verbonden aan de Militaire Willemsorde en aan de benoeming tot Broeder der Orde van den Nederlandschen Leeuw.

40. De pensioenen zijn onvervreemdbaar. De belanghebbende kan daarover op geenerlei wijze beschikken, ook niet door verpanding of beleening. Indien hij last geeft om het pensioen voor hem te ontvangen, kan hij die lastgeving altijd herroepen. Alle hiermede strijdige overeenkomsten zijn nietig.

Deze bepalingen worden op het bewijs van inschrijving van het pensioen afgedrukt.

De voorschotten, door gemeentebesturen, liefdadige of tot algemeen nut werkende instellingen, hetzij renteloos, hetzij tegen eene matige rente, op de pensioenen gegeven, tot zekerheid waarvan de bewijzen van inschrijving in het bezit van die lichamen worden gesteld, zijn niet onder de bij deze wet verboden beleeningen begrepen, mits de voorwaarden, volgens welke die voorschotten verstrekt worden, zijn goedgekeurd door Onzen Minister van Financiën.

Indien een gepensionneerde in een gesticht of instelling van weldadigheid, door het openbaar gezag erkend, is opgenomen of, op welke wijze ook, door zoodanige instelling of door eene burgerlijke gemeente wordt verpleegd, wordt, zoolang dit geschiedt, zijn pensioen uitbetaald aan het bestuur van dat gesticht, die instelling of gemeente, hetwelk zich tot dat einde in het bezit zal stellen van het bewijs van inschrijving van het pensioen.

Indien het bedrag van het pensioen dat der verplegingskosten overtreft, wordt het verschil door het daarbij betrokken bestuur aan of ten behoeve van den gepensionneerde uitgekeerd.

41. Indien een volgens deze wet gepensionneerde herplaatst wordt in eene betrekking, waaraan het uitzicht op burgerlijk pensioen verbonden is, dan zijn ten aanzien van korting op zijn pensioen de bepalingen toepasselijk, welke ter zake in de „Burgerlijke Pensioenwet" zijn of zullen worden vastgesteld.

42. Op de pensioenen kunnen, ten behoeve van particuliere schuldeischers, alleen kortingen worden toegestaan ter zake van gelden, verschuldigd wegens woning, kleeding en verdere noodwendige levensbehoeften, verstrekt ten behoeve van den gepensionneerde of van zijn gezin.

Voor de genoemde onderwerpen kan Onze Minister van Marine, onverschillig de hoegrootheid van de verschuldigde som, na een ingesteld onderzoek, in den geest der bepalingen van de wet van 24 Januari 1815 (*Staatsblad* n°. 5) korting verleenen, ten hoogste tot *een zesde* van de pensioenen, meer bedragende dan *honderd gulden* in het jaar, en ten hoogste tot *een achtste* van die van *honderd gulden* of daar beneden.

Indien de schuldeischer naar aanleiding van het voorschreven onderzoek naar den rechter verwezen en de schuldenaar tot het betalen der proceskosten veroordeeld is, kan de korting tevens worden verleend voor het beloop der kosten, door den schuldeischer gemaakt.

Op de pensioenen van kinderen kan geen korting ten behoeve van particuliere schuldeischers worden verleend.

43. Wanneer de rangschikking van een schipper of loods, hetzij onder den zeeloodsdienst, hetzij onder den binnenloodsdienst, en mitsdien de berekening van het aan hem, zijne weduwe, kind of kinderen toe te kennen pensioen, aan twijfel onderhevig mocht zijn, wordt, op voordracht van Onzen Minister van Marine, voor elk bijzonder geval, door Ons beslist.

44. In buitengewoone gevallen, waarin bij deze wet niet is voorzien of waaromtrent hare bepalingen geacht moeten worden geen billijken maatstaf tot vergelding van bewezen

diensten op te leveren, wordt bij afzonderlijke wet voorzien.

VIERDE AFDEELING.

Overgangs- en slotbepalingen.

45. Ingeval aan loodsschippers, loodsen, hulploodsen, loodskweekelingen, kwartiermeesters, roeiers en matrozen, die als zoodanig bij het in werking treden van deze wet in dienst zijn, of aan hunne tegenwoordige en latere vrouwen en kinderen, bij pensionneering volgens de bepalingen dezer wet een pensioen zou moeten toegekend worden tot een lager bedrag dan dat, waarvoor zij volgens de bij de invoering dezer wet buiten werking tredende bepalingen in aanmerking zouden gekomen zijn, zal het pensioen hun worden toegekend tot een bedrag, als hun volgens laatstbedoelde bepalingen zou toekomen.

Gelijke regel geldt ook ten aanzien van weduwen en kinderen van het personeel van den loodsdienst, dat vóór of met den datum van het in werking treden dezer wet gepensionneerd is.

46. Deze wet kan worden aangehaald onder den titel: „Loodspensioenwet 1905."

Zij treedt in werking op een nader door Ons te bepalen dag.

Met dat tijdstip vervalt de wet van 18 Juni 1892 (*Staatsblad* n°. 144), zooals die werd gewijzigd bij de wetten van 21 Maart 1896 (*Staatsblad* n°. 50), 9 April 1897 (*Staatsblad* n°. 83) en 31 December 1897 (*Staatsblad* n°. 287), onder voorbehoud, dat van kracht blijven: de bepalingen van de artikelen 11, 13, 14 en 15 dier wet, ten aanzien van personeel, dat vóór het in werking treden der nieuwe wet den dienst heeft verlaten, en de bepaling van artikel 27 dier wet, ten aanzien van de in dat artikel bedoelde personen, aan wie krachtens die wet reeds pensioen of onderstand werd verleend.

De onderstanden, krachtens gemelde gewijzigde wet toegekend, worden beschouwd als pensioen of verhooging van pensioen.

47. Met ingang van den datum, waarop deze wet in werking treedt, zullen de personen, die sedert 1 Januari 1902 pensioen of recht op pensioen verkregen hebben, in het genot treden van een pensioen, berekend naar de bepalingen van deze wet, indien die bepalingen voor hen voordeelig zijn.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Soestdijk, den 6den Juni 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Marine, (*get.*) ELLIS.

(*Uitgeg.* 20 *Juni* 1905.)

STAAT *van het bedrag der pensioenen.*

BETREKKINGEN.	Bedrag van het jaarlijksch pensioen.
Loodsschipper der 1e klasse .	
Machinist	*f* 1015.—
Zeeloods	910.—
Loodsschipper der 2e klasse .	
Binnenloods	700.—
Kwartiermeester	
Loodskweekeling der 1e klasse.	
Roeier der 1e klasse	630.—
Eerste stoker	
Hulploods.	490.—
Loodskweekeling der 2e klasse.	
Roeier der 2e klasse	455.—
Tweede stoker	
Matroos	
Matroos-kok	420.—
Hulpstoker	

—

6 *Juni* 1905. WET, houdende verhooging van het *zevende* hoofdstuk *B* der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1905. S. 173.

Bij deze wet wordt na verhooging van een artikel ad *f* 21,500, het totaal van de 5de Afdeeling van dit hoofdstuk gebracht op *f* 6,326,558 en het eindcijfer op *f* 27,566,160.83[5].

—

6 *Juni* 1905. WET, tot goedkeuring der overeenkomst van ruiling met de Bouwmaatschappij „De Eendracht", te *Woerden*. S. 174.

—

6 *Juni* 1905. WET, tot aanvulling en verhooging van het *achtste* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1905. S. 175.

Bij deze wet wordt na verhooging van eenige artikelen het totaal der 22ste Afdeeling van dit hoofdstuk nader vastgesteld op *f* 3,410,450.— en het eindcijfer op *f* 29,688,140.—.

—

6 *Juni* 1905. WET, tot beschikbaarstelling van gelden, wegens door het Departement van Oorlog gedane verstrekkingen, voor den dienst van 1905. S. 176.

Bij deze wet worden de gelden, wegens door het Departement van Oorlog gedane verstrekkingen, ten bedrage van *f* 235,295.20[5], in 's Rijks schatkist voorhanden, ten behoeve van dat Departement, tot het doen van betalingen voor den dienst van 1905, beschikbaar gesteld.

—

6 *Juni* 1905. WET tot regeling van:

1°. den rechtstoestand van het reserve-personeel der landmacht;

2°. de bevordering, het ontslag en de nonactiviteit van de officieren behoorende tot dat personeel;

3°. het op pensioen stellen van de officieren en de mindere militairen behoorende tot het reserve-personeel der landmacht, alsmede het verleenen van pensioen aan hunne weduwen en kinderen. S. 177.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1903/04, n°. 191, 1—5; 1904/05 n°. 38, 1—15.

Hand. id. 1904/05, *bladz.* 2066—2069, 2071, 2078—2093, 2103.

Hand. 1e *Kamer* 1904/05, *bladz.* 519, 532.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het noodig is over te gaan tot herziening van de bepalingen der wet van 2 Mei 1897 (*Staatsblad* n°. 119), alsmede van die der wet van 2 Augustus 1880 (*Staatsblad* n°. 145), voor zoover deze de reserve-officieren van gezondheid betreft;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State enz.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

Art. **1.** Het reserve-personeel der landmacht bestaat uit:

1°. reserve-officieren, als zoodanig benoemd:

a. op grond van de verplichting, omschreven in de artikelen 18, 30 of 37 der wet van 21 Juli 1890 (*Staatsblad* n°. 126) tot regeling van het militair onderwijs bij de landmacht;

b. op grond van de verplichting, omschreven in artikel 39, punt 2 sub *e* der Bevorderingswet voor de landmacht 1902, in verband met artikel 2, punt 6°. der Pensioenwet voor de landmacht 1902;

c. op grond van de verplichting, bedoeld bij het tweede lid van artikel 9 der wet van 2 Augustus 1880 (*Staatsblad* n°. 145) tot regeling van de betrekkingen en rangen, de opleiding en de bevordering van het personeel van den geneeskundigen dienst der landmacht;

d. op grond van eene vrijwillige verbintenis door hen, als militieplichtigen, overeenkomstig artikel 9 der Militiewet 1901 aangegaan ten einde naar regelen, met inachtneming van dat wetsartikel bij algemeenen maatregel van bestuur gesteld of nader te stellen, voor reserve-officier van gezondheid in aanmerking te kunnen komen;

e. volgens andere bij de wet of bij koninklijk besluit voor de landmacht gestelde of nader te stellen bepalingen;

2°. reserve-personeel beneden den rang van officier, als zoodanig aangesteld of toegelaten;

a. op grond van de verplichting op dat personeel rustende ingevolge artikel 2, punt 6°. der Pensioenwet voor de landmacht 1902;

b. op grond van andere daarvoor bij wet of bij Koninklijk besluit gestelde of nader te stellen bepalingen.

2. Waar in deze wet gesproken wordt van hoofdofficieren, officieren, onderofficieren en mindere militairen, zonder verdere aanduiding, worden bedoeld de reserve-officieren en het verdere reserve-personeel in artikel 1 vermeld.

Onder officieren worden in deze wet verstaan officieren met rang van tweede-luitenant, eerste-luitenant, kapitein of hoofdofficier.

Waar in deze wet gesproken wordt van den rang van hoofdofficier, wordt daarmede bedoeld een rang boven dien van kapitein en beneden dien van generaal-majoor.

Voor de officieren behoorende tot het personeel van den geneeskundigen dienst is daarbij toepasselijk de tabelle litt. B., behoorende bij de Bevorderingswet voor de landmacht 1902.

3. De bepalingen van de derde en vierde afdeeling dezer wet zijn niet toepasselijk op reserve-officieren van het leger hier te lande, tijdelijk dienende bij de landmacht in Nederlandsch-Indië.

Voor die officieren gelden de regelen, door Ons vastgesteld of nader vast te stellen voor het ontslag en voor de nonactiviteit van officieren van de genoemde landmacht.

4. Waar in deze wet gesproken wordt van werkelijken of van militairen dienst wordt daarmede bedoeld dienst bij een der korpsen, wapens, staven of dienstvakken van het leger of van de landweer.

Waar gesproken wordt van dienst en diensttijd worden in deze wet bedoeld zoowel werkelijke en militaire dienst en diensttijd, als dienst en diensttijd bij het reserve-personeel der landmacht.

Hij, die tot het reserve-personeel behoort wordt ook gedurende den tijd, welken hij met groot verlof doorbrengt, geacht bij dat personeel te dienen.

Iste AFDEELING.

Van den rechtstoestand.

5. De duur van het verblijf onder de wapenen ter opleiding van hen, die zich bij het reserve-personeel der landmacht verbinden en te voren niet hebben gediend, bedraagt bij de niet-bereden korpsen ten hoogste acht maanden. Bovendien zijn zij, die zich bij die korpsen

hebben verbonden, zoolang zij den rang van reserve-sergeant nog niet hebben bereikt, verplicht deel te nemen aan eene plaatselijke militaire opleiding gedurende ten hoogste zes maanden per jaar en niet meer dan vier uren per week; van welke verplichting, in bijzondere gevallen door Onzen Minister van Oorlog of door de door dezen Minister aan te wijzen autoriteit ontheffing kan worden verleend.

Bij de bereden korpsen bedraagt de duur van het verblijf onder de wapenen ter opleiding in den regel acht maanden, welke tijdsduur, indien de opleiding zulks vordert, met ten hoogste acht maanden kan worden verlengd.

Van hen, die zich bij het reserve-personeel der landmacht verbinden en te voren als militair hebben gediend, doch den dienst reeds drie of meer jaren verlaten hebben, wordt tot het herkrijgen van vorige geoefendheid, een verblijf onder de wapenen gevorderd van ten hoogste twee maanden.

De vervulling van den in het vorenstaande bedoelden werkelijken diensttijd, zoomede de deelneming aan eene plaatselijke militaire opleiding geschieden naar regelen door Ons te stellen.

Onverminderd de verplichtingen, omschreven in de voorgaande zinsneden van dit artikel, of wel neergelegd in deze of eenige andere wet, zijn de officieren, onderofficieren en mindere militairen, behoudens verder vrijwillig aanvaarde verplichtingen, gehouden:

1°. om zoodra, krachtens artikel 185 der Grondwet, de dienstplichtigen die niet in werkelijken dienst zijn, geheel of ten deele buitengewoon onder de wapenen worden geroepen, voor den werkelijken dienst op te komen en, ongeacht den tijd waarvoor zij nog verbonden zijn, bij de hun door Onzen Minister van Oorlog daarvoor aan te wijzen korpsen, wapens, staven of dienstvakken onder de wapenen te blijven, zoolang de buitengewoon opgeroepen dienstplichtigen onder de wapenen zijn of zooveel langer als het door Ons noodig wordt geoordeeld van hunne diensten gebruik te maken, wegens de omstandigheden, welke tot de buitengewone oproeping aanleiding gaven;

2°. om zoodra bij het korps, waartoe zij behooren, daarbij ingelijfden van de militie te land krachtens artikel 110 der Militiewet 1901 onder de wapenen worden gehouden of geroepen, voor den werkelijken dienst op te komen, indien zij daartoe opgeroepen worden, en alsdan onder de wapenen te blijven zoolang bedoelde ingelijfden van de militie te land krachtens vermeld artikel 110 onder de wapenen worden gehouden of zooveel langer als het door Ons noodig wordt geoordeeld van hunne diensten gebruik te maken, wegens de omstandigheden, welke tot toepassing van meervermeld artikel 110 aanleiding gaven;

3°. om, voor zoover zij behooren tot de in artikel 1 sub 1°. *d*, bedoelde militieplichtigen, te rekenen van de dagteekening van het besluit hunner benoeming tot reserve-officier van gezondheid, voor den tijd van *acht* jaren of zooveel langer als noodig is om aan hunne verplichtingen ten aanzien van de landweer te voldoen, als reserve-officier van gezondheid te Onzer beschikking te blijven, en in dien tijd de eerste maal voor ten hoogste zes weken en vervolgens om het andere jaar telkens voor ten hoogste drie weken op een door Ons te bepalen tijdstip voor den werkelijken dienst op te komen, indien dit door Ons in het belang hunner geoefendheid noodig wordt geoordeeld;

4°. om, voor zoover zij niet behooren tot hen, hiervoren onder 3°. genoemd, in tijd van vrede, voor zoover dit door Ons noodig wordt geoordeeld, om het andere jaar éénmaal en dan voor ten hoogste zes weken, dan wel, indien zij zulks verlangen jaarlijks voor ten hoogste drie weken, tusschen 1 Mei en 1 October voor den werkelijken dienst op te komen, of ter geheele of ter gedeeltelijke vervanging van dit verblijf in werkelijken dienst, zoodanige andere diensten te verrichten als hun door Onzen Minister van Oorlog zullen worden aangewezen;

5°. om op te komen, indien zij door Onzen Minister van Oorlog of door de door dezen Minister aan te wijzen autoriteit daartoe worden opgeroepen ten einde beschikbaar te zijn, in geval eene tegen hen ingebrachte klacht betreffende een feit, waarvoor zij voor den militairen rechter moeten terecht staan, moet worden onderzocht, eene strafvervolging wegens zulk een feit tegen hen is ingesteld, dan wel eene krijgstuchtelijke of door den militairen rechter opgelegde straf door hen moet worden ondergaan.

6. De oproeping voor den werkelijken dienst van het reserve-personeel geschiedt door, of van wege Onzen Minister van Oorlog op de door dezen Minister te bepalen wijze.

Hij, die aan de oproeping niet voldoet, wordt als deserteur behandeld, nadat tot zijne afvoering als deserteur de last is verstrekt door Onzen Minister van Oorlog.

7. Het reserve-personeel wordt geacht in werkelijken dienst te zijn:

1°. van het oogenblik waarop het, tot dienst

of oefening opgeroepen, ter plaatse zijner bestemming is aangekomen, totdat het met groot verlof vertrekt;

2°. zoolang het dienst verricht;

3°. wanneer het militair onderricht ontvangt;

4°. wanneer het in uniform gekleed is.

8. Het reserve-personeel is aan het Crimineel Wetboek en het Reglement van krijgstucht voor het krijgsvolk te lande onderworpen:

1°. wegens een strafbaar feit of een krijgstuchtelijk vergrijp gepleegd gedurende den tijd, dien het overeenkomstig artikel 7 geacht wordt in werkelijken dienst te zijn;

2°. gedurende den tijd, dien het zich niet in werkelijken dienst bevindt, ter zake van:

a. het opzettelijk een meerdere, hetzij in het openbaar mondeling of door een geschrift of afbeelding, hetzij in zijne tegenwoordigheid mondeling of door een gebaar of daad, hetzij door een toegezonden of aangeboden geschrift of afbeelding, beleedigen of met eenig kwaad bedreigen, hetzij hem uitschelden, beschimpen of in zijne tegenwoordigheid bespotten;

b. het opzettelijk een meerdere door eenige feitelijkheid beleedigen.

Bovendien zijn in het Crimineel Wetboek en het Reglement van krijgstucht voor het krijgsvolk te lande ten opzichte van de verschillende gevallen van desertie op het geheele reserve-personeel van toepassing.

9. Voor zoover dit in deze wet niet anders wordt bepaald heeft het reserve-personeel, wanneer het zich in werkelijken dienst bevindt, dezelfde rechten en plichten, en is het onderworpen aan dezelfde wetten, besluiten en andere voorschriften als het overige bij de landmacht dienende personeel van gelijken rang of van gelijken stand.

10. Het reserve-personeel is verplicht, behoudens door Ons te verleenen vrijstellingen, zijne vaste woonplaats binnen het Rijk in Europa te hebben en bij verandering van woonplaats, telkens binnen den tijd van vier weken, daarvan schriftelijk kennis te geven aan Onzen Minister van Oorlog of aan de door dezen Minister aan te wijzen autoriteit.

Ook wanneer het met groot verlof is, mag het reserve-personeel, beneden den rang van reserve-onderofficier, zonder vergunning van Onzen Minister van Oorlog het Rijk in Europa niet voor langer dan vier achtereenvolgende weken verlaten, reserve-onderofficieren en hoogeren in rang niet voor langer dan drie achtereenvolgende maanden.

Aan hen, bedoeld in punt 4 van artikel 5, die hetzij bij het leger, hetzij bij het reserve-personeel ten minste acht maanden onder de wapenen zijn geweest, wordt deze vergunning wanneer zij gevraagd wordt en blijkt noodig te zijn ter zake van uitoefening van of opleiding tot betrekking, beroep, landbouw, handel of nijverheid of wel tot verdere ontwikkeling en vorming op het gebied van wetenschap of kunst, in gewone tijden niet geweigerd; gelijke vergunning wordt aan hen, bedoeld in punt 3 van genoemd artikel gegeven, zoodra zij als reserve-officier van gezondheid voor de eerste maal gedurende een termijn van ten hoogste zes weken onder de wapenen zijn geweest.

Bij die vergunning kan het reserve-personeel tevens worden vrijgesteld van de verplichting tot het komen in werkelijken dienst, ook in de gevallen, bedoeld onder 1°. en 2°. van het vijfde lid van artikel 5. Aan de vergunning kunnen zoodanige voorwaarden worden verbonden als in het belang van den dienst noodig worden geoordeeld.

Overtreding van de bepalingen in het eerste of het tweede lid vervat, heeft in gewone tijden ten gevolge oproeping voor den werkelijken dienst voor een door Onzen Minister van Oorlog te bepalen tijd, doch in geen geval voor langer dan vier weken. Deze tijd wordt niet in mindering gebracht van den in artikel 5 bedoelden werkelijken diensttijd.

Wij behouden Ons voor, om, daartoe termen vindende, ontheffing van het bij het vorige lid bedoelde gevolg te verleenen.

Reserve-personeel, dat buitenlandsch verlof heeft verkregen en daarbij vrijgesteld is van het komen onder de wapenen, geniet gedurende den tijd, waarvoor dat verlof is verleend, geen traktement of toelage.

11. De officieren worden door Ons benoemd. Zij worden door Ons bevorderd, ontslagen en op nonactiviteit gesteld, met inachtneming van de bepalingen dezer wet. Voor hunne opleiding kan, zoo noodig, worden afgeweken van de wet van 21 Juli 1890 (*Staatsblad* n°. 126).

Het reserve-personeel beneden den rang van officier wordt toegelaten — voor zoover zulks niet geschiedt krachtens de bepalingen der Pensioenwet voor de landmacht 1902 — bevorderd en ontslagen door of van wege Onzen Minister van Oorlog, naar regelen bij koninklijk besluit gesteld of nader te stellen.

Het toekennen van pensioen ten laste van den Staat aan reserve-personeel bij de landmacht, alsmede aan weduwen en kinderen van dat personeel geschiedt door Ons, met inachtneming van de bepalingen dezer wet.

De akten of andere bescheiden ten behoeve van het reserve-personeel ter zake van be-

noeming, toelating, beëediging, bevordering, op nonactiviteitstelling, ontslag of pensionneering opgemaakt, zijn vrijgesteld van zegel en van de formaliteit van registratie.

12. De ouderdom in iederen rang — zoowel ten opzichte van het reserve-personeel onderling, als ten opzichte van andere bij de landmacht dienenden — wordt bepaald door den datum van ingang der benoeming of aanstelling in den rang of wanneer die datum niet werd bepaald, door de dagteekening van het besluit of van de beschikking der benoeming of aanstelling.

Bij benoeming of aanstelling van meer dan één persoon bij hetzelfde besluit of dezelfde beschikking regelt de ouderdom in rang der benoemden of aangestelden zich naar de volgorde, in dat besluit of in die beschikking te bepalen.

Voor gelijktijdig, maar niet bij hetzelfde besluit of dezelfde beschikking, benoemden of aangestelden regelt de ouderdom in rang zich naar de rangschikking volgens den vorigen rang.

Bij bevordering met ingang van denzelfden datum, waarop anderen in denzelfden rang worden benoemd of aangesteld, hebben de bevorderden den voorrang boven de benoemden of aangestelden.

Voor zoover de officieren en het reserve-personeel beneden den rang van officier in gelijken rang bij de landmacht hier te lande, bij de landmacht in de koloniën en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen of bij de zeemacht in militairen dienst zijn geweest, wordt bij hunne benoeming of aanstelling bij het reserve-personeel hun ouderdom in rang, voor officieren zooveel mogelijk met inachtneming van de bepalingen der Bevorderingswet voor de landmacht 1902, vastgesteld.

IIde AFDEELING.

Van de bevordering der officieren.

13. Onder bevordering wordt verstaan de benoeming van den officier tot den hoogeren rang, onmiddellijk volgende op den rang door hem werkelijk bekleed.

14. Om voor bevordering in aanmerking te komen moet de officier, onverminderd de overige bij de wet te stellen eischen, bij goed gedrag en genoegzamen dienstijver de vereischte bekwaamheid en geschiktheid voor den hoogeren rang bezitten.

15. De officieren komen eerst dan voor bevordering in aanmerking, wanneer bij het wapen, den staf of het dienstvak, waartoe zij behooren, geen daarbij op bevordering aanspraak hebbend officier, die tot het actieve leger behoort, aanwezig is met gelijken of hoogeren ouderdom in rang.

In de gevallen, bedoeld in de artikelen 17, tweede lid, en 19, derde lid, kan door Ons van deze bepaling worden afgeweken.

16. Voor elken rang en voor elk wapen, elken staf en elk dienstvak afzonderlijk bestaat eene ranglijst.

Behoudens het bepaalde bij het laatste lid van dit artikel, worden de officieren in de ranglijst vermeld naar orde van hunnen ouderdom in rang.

Ten opzichte van officieren, die ten gevolge van eene, al of niet met bevordering gepaard gaande, overplaatsing als waarvan sprake is bij deze wet, in eene andere ranglijst moeten worden vermeld, wordt de plaats in de ranglijst door Ons bij de overplaatsing aangewezen naar de beginselen, neergelegd in artikel 12.

17. De bevorderingen geschieden over ieder wapen, iederen staf of ieder dienstvak afzonderlijk, doch over elk wapen, elken staf of elk dienstvak in zijn geheel.

Van het laatste gedeelte dezer bepaling kan alleen worden afgeweken ten behoeve van troepenafdeelingen, welke voor krijgsverrichtingen buiten het Rijk in Europa zijn gezonden of wel in eene vesting buiten gemeenschap met het leger zijn.

18. Om tot den rang van kapitein te kunnen worden bevorderd moet de officier ten minste *acht* jaren als luitenant (tweede- en eerste-) hebben gediend.

De kapitein moet ten minste *vier* jaren in zijnen rang gediend hebben, om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen.

Hoofdofficieren worden niet bevorderd dan na een diensttijd van ten minste *twee* jaren in hunnen rang.

19. Het bepaalde bij het voorgaande artikel geldt uitsluitend voor bevorderingen in tijd van vrede.

In tijd van oorlog kan de bij die bepalingen gestelde tijd van dienst in den rang door Ons tot op de helft worden verminderd.

Bovendien kan in oorlogstijd van het bepaalde bij het vorige lid en bij de artikelen 21 en 22 door Ons worden afgeweken ter belooning van een schitterend wapenfeit of van een uitstekende militaire daad.

De aanleiding tot eene buitengewone bevordering, als bij het vorige lid bedoeld, wordt in het besluit der benoeming uitdrukkelijk vermeld.

20. Tweede-luitenants worden, behoudens

het bepaalde bij het derde lid van artikel 19, door Ons bevorderd *naar ouderdom van rang* en onverminderd de voor die bevordering gestelde eischen, uiterlijk na eenen diensttijd van vier jaren in dien rang.

21. De bevordering van eerste-luitenants, niet behoorende tot het personeel van den geneeskundigen dienst, geschiedt voor ten minste vijf-zesde van het getal der gedurende elk tijdvak van vijf jaren te bevorderen officieren *naar ouderdom van rang*; ten hoogste één-zesde kan door Ons worden aangevuld *bij keuze*.

Bevordering *bij keuze* strekt uitsluitend tot aanvulling van plaatsen, opengevallen gedurende het kalenderjaar, waarin de bevordering geschiedt.

Voor bevordering *bij keuze* volgens dit artikel komen alleen zoodanige officieren in aanmerking, die boven andere officieren van hunnen rang uitmunten door moedig en beleidvol gedrag, door bijzondere talenten, kennis, geschiktheid en aanleg, door ijverige beoefening der krijgswetenschap, door aanhoudend loffelijk gedrag en prijzenswaardigen ijver, of wel door verdienstelijke verrichtingen.

Bevorderingen, krachtens het bepaalde bij het derde lid van artikel 19 verleend, komen niet in mindering van de bevorderingen bij keuze, hiervoren bedoeld.

De officieren van gezondheid der tweede klasse, de militaire-apothekers der tweede klasse en de paardenartsen der tweede klasse worden door Ons bevorderd *naar ouderdom van rang*.

De bevordering van de officieren van gezondheid der tweede klasse geschiedt, zoodra zij als zoodanig gedurende *acht*, en die van de militaire-apothekers der tweede klasse en van de paardenartsen der tweede klasse zoodra zij, onderscheidenlijk als militair-apotheker en als paardenarts, gedurende *tien* jaren hebben gediend.

22. De kapiteins en officieren van hoogeren rang worden door Ons uitsluitend bevorderd *bij keuze*.

Alleen de meest geschikte officieren van die rangen komen voor bevordering in aanmerking.

23. Aan officieren worden geene rangen gegeven, hooger dan die, verbonden aan de betrekking welke zij waarnemen.

24. De officieren, leden van de Staten-Generaal, behouden gedurende hunne nonactiviteit aanspraak op bevordering.

Om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen, moeten zij echter voldoen aan de daarvoor bij de wet gestelde eischen.

25. Onder gelijke voorwaarde, als bij het laatste lid van het vorig artikel bedoeld, behouden alsmede aanspraak op bevordering de officieren, die tijdelijk dienstdoen bij de schutterijen, bij de zeemacht of bij de landmacht in de koloniën of bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen.

26. Aanspraak op bevordering wordt ook behouden door officieren:

1°. door Ons met eene diplomatieke zending of andere commissie belast;

2°. met Onze machtiging tijdelijk in vreemden krijgsdienst;

3°. in de betrekking van hoofd van een Departement van Algemeen Bestuur geplaatst.

Voor de officieren, onder 1°. en 2°. bedoeld, geldt deze bepaling echter alleen dan, wanneer zij binnen den tijd van *drie* jaren tot den dienst bij de landmacht terugkeeren.

27. Een officier, als bij het vorige artikel bedoeld onder 2°., wordt zoolang hij zich in vreemden krijgsdienst bevindt, niet bevorderd.

Verlaat hij dien dienst op eervolle wijze, dan wordt hij bij zijne terugkomst in zijnen vorigen rang en, behoudens het bepaalde bij het laatste lid van het vorige artikel, ook op zijne vorige plaats in de ranglijst hersteld.

Indien hij, ware hij niet in vreemden krijgsdienst getreden, gedurende zijne afwezigheid voor bevordering in aanmerking zou gekomen zijn, zal hij, wanneer hij den vreemden dienst op eervolle wijze en binnen drie jaren heeft verlaten, herplaatst worden in den hoogeren rang en in den ouderdom van dien rang, welke hem bij bevordering verleend zou zijn geworden.

28. Officieren, die zich in krijgsgevangenschap bevinden, worden niet bevorderd.

Wanneer zij binnen vier jaren uit de krijgsgevangenschap worden ontslagen en hunne bevordering naar ouderdom van rang tijdens de gevangenschap zou hebben kunnen plaats vinden, zullen zij, ingeval er geene redenen aanwezig zijn om hunne bevordering niet te doen geschieden, bij hunne terugkomst worden bevorderd en hunne vroegere plaats in de ranglijst hernemen.

Wij behouden Ons voor:

1°. om van het bepaalde in het eerste lid van dit artikel af te wijken ten aanzien van officieren, die in aanmerking komen hetzij voor bevordering bij keuze, hetzij voor eene bevordering, als bij het derde lid van artikel 19 bedoeld;

2°. officieren, die langer dan vier jaren in krijgsgevangenschap hebben doorgebracht, al of niet met bevordering, eene zoodanige bestemming te verleenen, als waarvoor zij, na

hunne terugkomst in het vaderland, bekwaam en geschikt zullen worden geacht, hetzij bij het wapen, den staf of het dienstvak, waartoe zij behoort hebben, hetzij in eene andere betrekking.

29. De gevallen, waarin van het bepaalde bij de voorgaande artikelen dezer afdeeling kan worden afgeweken, zijn bij de volgende artikelen aangewezen.

30. Officieren der infanterie, der cavalerie, der artillerie of der genie, die voor den dienst bij den generalen staf eene bijzondere geschiktheid bezitten, kunnen door Ons, al dan niet met bevordering, daarbij worden overgeplaatst.

Bevorderingen, krachtens dit artikel verleend, komen niet in mindering van de bevorderingen bij keuze, bedoeld bij artikel 21.

31. Wij behouden Ons voor, officieren van den generalen staf in hunnen rang en ouderdom van rang, of wel met bevordering, over te plaatsen bij de onderscheidene wapens en dienstvakken.

32. Officieren die voor den intendancedienst eene bijzondere geschiktheid hebben, kunnen door Ons, al dan niet met bevordering, bij de militaire intendance worden overgeplaatst.

Bevorderingen, krachtens dit artikel verleend, komen niet in mindering van de bevorderingen bij keuze, bedoeld bij artikel 21.

33. Militaire intendanten kunnen door Ons in hunnen rang en ouderdom van rang, of wel met bevordering, worden teruggeplaatst bij het wapen, den staf of het dienstvak, waartoe zij bij hunne overplaatsing naar de militaire intendance behoorden.

34. Wij behouden Ons voor, gewezen, of gepensionneerde officieren zoowel van het leger hier te lande als van de zeemacht of van de landmacht in de koloniën of bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen, alsmede officieren of gewezen officieren van de schutterijen, al of niet met bevordering, op hun verzoek, bij het reserve-personeel der landmacht te plaatsen op zoodanige voorwaarden, als Wij, in elk van die gevallen, noodig zullen oordeelen, doch steeds met inachtneming van de bepalingen dezer wet.

IIIde AFDEELING.

Van het ontslag der officieren.

35. Behalve in de gevallen bij andere wetten voorzien, wordt de rang van officier verloren:

1°. door ontslag uit den dienst, wanneer dat ontslag niet gepaard gaat met toekenning van pensioen of erkenning van het recht op pensioen en wanneer niet het geval aanwezig is, voorzien bij het laatste lid van artikel 37;

2°. door het verlies van den staat van Nederlander;

3°. door het aannemen van vreemden adeldom;

4°. door buiten Onze toestemming een ordeteeken, titel, rang, waardigheid of openbare bediening aan te nemen, verleend of opgedragen door eene vreemde mogendheid of regeering;

5°. door het ophouden of op eenige andere wijze verloren gaan van verleend pensioen en van verkregen recht op pensioen.

36. Een officier kan niet uit den dienst worden ontslagen, dan:

1°. op eigen aan Ons gedaan verzoek;

2°. bij het eindigen van den tijd, waarvoor hij als officier te Onzer beschikking is;

3°. na eenen diensttijd van vijf jaren, indien hij reeds in het genot van militair pensioen is, en anders van twintig jaren;

4°. ter zake van ongeschiktheid voor de verdere waarneming van den militairen dienst, ten gevolge van verwonding of verminking, ziels- of lichaamsgebreken;

5°. wanneer de belanghebbende den leeftijd van vijf en vijftig jaren heeft bereikt of overschreden en geacht wordt, in verband met zijn leeftijd, voor de waarneming van den militairen dienst niet meer ten volle geschikt te zijn;

6°. ter zake van onbekwaamheid of ongeschiktheid om in den verkregen rang in eenige betrekking bij het reserve-personeel der landmacht te dienen;

7°. wanneer hij bij het ontslag uit de betrekking van hoofd van een Departement van Algemeen Bestuur Ons niet dadelijk bij zijn aftreden doet blijken van zijn verlangen om weder bij het reserve-personeel te worden geplaatst;

8°. in de gevallen bij artikel 39 aangewezen.

In het geval, bedoeld bij 4°., wordt geen ontslag uit den dienst gegeven, zonder dat over het ontstaan, den aard en de gevolgen van de daarbij bedoelde verwonding, verminking, ziels- of lichaamsgebreken een militair geneeskundig onderzoek heeft plaats gehad, naar de regelen gesteld bij den algemeenen maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 39, tweede lid, der Bevorderingswet voor de landmacht 1902.

Dit militair geneeskundig onderzoek wordt eenmaal herhaald op last of met machtiging van Onzen Minister van Oorlog of op verzoek van den belanghebbende.

De onbekwaamheid of ongeschiktheid, bij 6°. bedoeld, moet erkend zijn bij onderzoek van eene daartoe door Ons aangewezen commissie van opper- en hoofdofficieren, naar de

regelen gesteld bij den algemeenen maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 39, laatste lid, der Bevorderingswet voor de landmacht 1902, met dien verstande dat de daar bedoelde hoofdofficieren kunnen gekozen worden zoowel uit hen, die tot de landmacht, als uit hen, die tot het reserve-personeel der landmacht behooren.

37. In de gevallen bij het vorige artikel onder 1°. tot en met 7°. genoemd, kan het ontslag den officier niet anders dan eervol worden verleend.

Hem wordt tijdelijk een eervol ontslag uit den dienst verleend, indien hij volgens het bepaalde bij artikel 26 Onze machtiging verkrijgt om zich in vreemden krijgsdienst te begeven.

In dit geval gaat echter de rang van officier voor hem niet verloren.

38. Het verzoek om ontslag uit den dienst kan door Ons niet worden afgewezen dan:

1°. in de gevallen, bedoeld sub 1°. en 2°. van artikel 5;

2°. wanneer op den officier, krachtens de wet of op grond van eene aangegane verbintenis, nog de verplichting rust, om den Staat als militair te dienen;

3°. indien de officier, ter zake van een of meer feiten, bedoeld bij artikel 39, als beklaagde voor eenen raad van onderzoek geroepen is of geroepen zal worden;

4°. indien de officier volgens het advies van eenen raad van onderzoek in de termen valt, om uit den dienst te worden ontslagen;

5°. indien de officier strafrechtelijk wordt of zal worden vervolgd, dan wel een, naar aanleiding van zoodanige vervolging, tegen hem gewezen vonnis nog niet in kracht van gewijsde is gegaan.

39. Een officier kan door Ons niet-eervol uit den dienst worden ontslagen:

1°. wegens verregaande nalatigheid in de vervulling van opgelegde plichten;

2°. wegens opzettelijke en herhaalde ongehoorzaamheid, mishandeling van ondergeschikten of misbruik maken van gezag, een en ander tijdens hij in werkelijken dienst is, inzonderheid wanneer door eene of andere dezer handelingen, stellig nadeel aan den dienst of aan eenig persoon is toegebracht;

3°. wegens aanhoudend wangedrag, onverschillig of daarvan blijkt in of buiten den tijd, in werkelijken dienst doorgebracht;

4°. wegens gedragingen of daden in het openbaar, of wegens openbare geschriften, waardoor de waardigheid van den officiersrang, de eerbied voor het Koninklijke Huis, de grondwettige instellingen of de krijgstucht bepaald worden aangerand, onverschillig of van een en ander blijkt in of buiten den tijd, in werkelijken dienst doorgebracht;

5°. na een rechterlijk gewijsde, dat, het verlies van den rang van officier niet ten gevolge hebbende, nochtans is gewezen wegens eene handeling, welke den veroordeelde onwaardig maakt dien rang te blijven bekleeden;

6°. na het verleenen van gratie van de straf, opgelegd bij een rechterlijk gewijsde, dat het verlies van den rang van officier ten gevolge zou hebben gehad.

40. Het ontslag, bij het voorgaande artikel bedoeld, kan niet plaats hebben dan op het advies van eenen raad van onderzoek of van eenen raad van appèl.

Van dat advies kan, behoudens het beroep op eenen raad van appèl, door Ons niet worden afgeweken dan ten gunste van den officier, wien het geldt.

41. Op den raad van onderzoek en op dien van appèl, in deze wet bedoeld, zijn toepasselijk de bepalingen, vervat in de artikelen 44 tot en met 69 van de Bevorderingswet voor de landmacht 1902, alsmede de bij die wet behoorende tabel A, alsook de regelen, gesteld in het reglement, in die artikelen bedoeld, met dien verstande dat van de leden van den raad van onderzoek en van dien van appèl zoo mogelijk drie officieren tot het reserve-personeel zullen behooren, en dat voor het in artikel 46 der Bevorderingswet voor de landmacht 1902 genoemde artikel 42 zal gelezen worden artikel 39 dezer wet.

IVde AFDEELING.

Van het op nonactiviteit stellen der officieren.

42. Een officier wordt bij het aanvaarden van het lidmaatschap van een der Kamers van de Staten-Generaal van rechtswege op nonactiviteit gesteld; gedurende die nonactiviteit wordt geen traktement of toelage genoten.

Vde AFDEELING.

Van het op pensioen stellen.

A. Van de pensioenen der officieren, onderofficieren en mindere militairen.

§ 1. *Van het recht op pensioen.*

43. Bij ontslag uit den dienst, heeft het reserve-personeel recht op pensioen:

1°. ter zake van ten minste vijf jaren dienst bij dat personeel, indien de belanghebbende reeds in het genot is van militair pensioen, of van ten minste twintig jaren dienst bij dat

personeel, indien zulks niet het geval is; in beide gevallen met inachtneming van het bepaalde in artikel 47;

2°. ter zake van verwonding of verminking, tijdens de uitoefening van den militairen dienst in den strijd bekomen, of veroorzaakt door gevorderde of bevolen militaire diensten, alsook ter zake van ziels- of lichaamsgebreken, welke het gevolg zijn van verrichtingen of vermoeienissen, aan de uitoefening van den militairen dienst verbonden, of van bijzondere omstandigheden of toestanden, die zich bij de uitoefening van dezen dienst hebben voorgedaan, — voor zoover die verwonding, verminking, ziels- of lichaamsgebreken den belanghebbende tot de verdere waarneming van den dienst bij het reserve-personeel der landmacht ongeschikt maken.

44. Geen pensioen ter zake van verwonding, verminking, ziels- of lichaamsgebreken wordt verleend, gewijzigd of verhoogd zonder dat over het ontstaan, den aard en de gevolgen van de verwonding, verminking, ziels- of lichaamsgebreken, welke recht geven op pensioen, een militair geneeskundig onderzoek heeft plaats gehad naar de regelen, gesteld bij den algemeenen maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 5 der Pensioenwet voor de landmacht 1902.

Dit militair geneeskundig onderzoek wordt eenmaal herhaald op last of met machtiging van Onzen Minister van Oorlog of op verzoek van den belanghebbende.

45. Het recht op pensioen gaat verloren:

1°. door ontslag op eigen aanvrage, wanneer deze niet is gegrond op het bepaalde bij artikel 43;

2°. voor een officier, door niet-eervol ontslag uit den dienst;

3°. voor een onderofficier of minder militair, in geval van ontslag wegens wangedrag, onzedelijkheid of verregaande nalatigheid in de vervulling der dienstplichten;

4°. door verwijdering uit den dienst tijdens de militair aan de strengere krijgstucht onderworpen is;

5°. door veroordeeling tot gevangenisstraf of militaire detentie, indien verwijdering uit den dienst daarvan het gevolg is, of wel door gelijke veroordeeling na het ontslag van den militair wegens een misdrijf vóór het ontslag begaan, indien uit den aard der zaak verwijdering uit den dienst daarvan het gevolg zou geweest zijn;

6°. door een rechterlijk gewijsde ter zake van desertie, indien verwijdering uit den dienst daarvan het gevolg is.

46. Overgang uit den dienst bij het reservepersoneel der landmacht in een anderen Rijksdienst heeft ten gevolge, dat de betrokkene geen recht meer kan doen gelden op toekenning van pensioen ten laste van het Departement van Oorlog, volgens deze wet.

47. Het recht op pensioen ter zake van ten minste vijf of twintig jaren dienst, als omschreven in artikel 43, sub 1°., wordt bij het verleenen van ontslag erkend, doch het pensioen wordt, behoudens het bepaalde bij de 4de en de 5de alinea van dit artikel, eerst toegekend nadat, en gaat eerst in met den dag, waarop de belanghebbende, voor zooverre officier, den leeftijd van 55 jaren; voor zooverre onderofficier met den rang van sergeant (wachtmeester) of hoogeren rang, den leeftijd van 50 jaren; en, voor zooverre korporaal of mindere, den leeftijd van 45 jaren heeft bereikt, of indien voormelde leeftijd bij het ontslag reeds bereikt is, met den dag, waarop hem het ontslag is verleend, een en ander mits de belanghebbende binnen een jaar na het tijdstip, waarop het pensioen kan ingaan eene aan Ons gerichte aanvraag om toekenning van pensioen inzendt aan het Departement van Oorlog.

Wanneer de aanvraag niet binnen het bedoelde jaar is ingediend, gaat het pensioen eerst in met het vierendeel jaars volgende op dat, waarin de aanvraag is gedaan.

Door het niet indienen van de aanvraag binnen vijf jaar, nadat de belanghebbende den in het eerste lid vermelden leeftijd heeft bereikt, wordt alle recht op pensioen verbeurd.

Wordt de belanghebbende reeds bij het ontslag of daarna, doch vóórdat hij den in het eerste lid vermelden leeftijd heeft bereikt, verklaard door ziels- of lichaamsgebreken, niet het gevolg van eigen moedwillige handelingen of van ongeregeld gedrag en ook niet vallende in de termen van artikel 43, sub 2°., geheel ongeschikt te zijn geworden om in zijn levensonderhoud te voorzien, dan wordt het pensioen toegekend reeds dadelijk nadat die verklaring ter kennis van het Departement van Oorlog is gekomen.

Is de hierbedoelde ongeschiktverklaring geschied bij het ontslag, dan gaat het pensioen in te gelijk met het ontslag. Is zij geschied na het ontslag, dan gaat het pensioen in met den door Ons te bepalen dag.

48. Het pensioen, ter zake van de verwonding, verminking, ziels- of lichaamsgebreken, vermeld sub 2°. van artikel 43, gaat in tegelijk met het ontslag, wanneer het recht op dit pensioen vóór het ontslag is erkend, en anders met den door Ons te bepalen dag.

Niettegenstaande de erkenning van het recht op pensioen ter zake van ten minste vijf of twintig jaren dienst, als omschreven in artikel 43, sub 1°., wordt in stede van dat pensioen alsnog pensioen toegekend ter zake, omschreven bij artikel 43, sub 2°., ingeval daartoe termen aanwezig blijken te zijn.

Zij, die op grond van deze wetsbepaling hun recht op pensioen wenschen te doen gelden, moeten eene aan Ons gerichte aanvrage om pensioen inzenden aan het Departement van Oorlog.

Het recht op pensioen is verbeurd, wanneer de belanghebbende het niet heeft doen gelden binnen vijf jaren, na ontslag uit den dienst.

49. De militair, die bij het reserve-personeel der landmacht in dienst is getreden terwijl hij in het genot was van pensioen ter zake van vorigen militairen dienst bij zee- of landmacht, blijft, tenzij hij het recht op pensioen mocht hebben verloren, in dat genot gehandhaafd.

Een pensioen, ingevolge deze wet verleend, komt in dat geval boven en behalve het reeds vroeger verkregen militaire pensioen, met dien verstande dat het gezamenlijk bedrag van beide pensioenen niet mag stijgen boven het bedrag van het pensioen, met de eventueele verhoogingen, dat de belanghebbende zou hebben verkregen, indien hij gedurende zijnen geheelen diensttijd tot het leger hier te lande had behoord tot het oogenblik van zijn eervol ontslag uit den laatstelijk door hem bij de reserve bekleeden rang of stand.

50. Wanneer een tot het reserve-personeel der landmacht behoorende zonder toekenning van pensioen of zonder erkenning van het recht op pensioen uit den dienst is ontslagen, hoewel hij recht op pensioen kon doen gelden, of wanneer een tot dat personeel behoorende, buiten het geval bij artikel 70 voorzien, recht kan doen gelden op een ander of een hooger pensioen dan hem werd verleend, wordt hij alsnog in het genot van het hem toekomend pensioen of hooger pensioen gesteld, mits de daartoe aan Ons te richten aanvrage aan het Departement van Oorlog zij ingezonden binnen vijf jaren na het verlaten van den dienst.

Is de aanvrage ontvangen binnen een jaar na den dag van het ontslag, dan neemt het pensioen of de verhooging aanvang met dien dag. In alle andere gevallen gaat het pensioen of de verhooging in met den dag, waarop de aanvrage bij gemeld Departement werd ontvangen.

De toekenning van pensioen, ingevolge dit artikel brengt mede, dat de rang van officier geacht wordt niet te zijn verloren door het ontslag uit den dienst.

51. Wij behouden Ons voor, den militair, behoorende tot het reserve-personeel der landmacht, pensioen te verleenen, ook zonder dat door hem eene aanvrage werd ingezonden.

52. Wij behouden Ons voor, de wegens ten minste vijf of twintigjarigen dienst, als bedoeld in artikel 43, sub 1°. dezer wet, gepensionneerde officieren, die jonger dan *zestig* jaren zijn, in tijden van oorlog, oorlogsgevaar of andere buitengewone omstandigheden op te roepen, om, voor zoover noodig, na daartoe geschikt te zijn bevonden, in hunnen rang weder bij het reserve-personeel in dienst te worden gesteld.

Het pensioen van den officier, die, zonder geldige redenen, ter beoordeeling van Onzen Minister van Oorlog, aan die oproeping niet voldoet, of wel zich aan de weder-indienststelling onttrekt, wordt, op uitspraak van dien Minister, tijdelijk geschorst.

Deze schorsing neemt aanvang met den dag waarop de gepensionneerde voor den dienst had moeten opkomen, doch niet is verschenen; zij eindigt met den dag, waarop de gepensionneerden, die aan de oproeping hebben voldaan, bij algemeenen maatregel van bestuur, van hunne verplichting tot den dienst worden ontslagen.

Gepensionneerde officieren, niet behoorende tot die in het eerste lid van dit artikel bedoeld, kunnen door Ons slechts op eigen aanvraag, en voor zoover zij voor den actieven dienst geschikt bevonden zijn, in de bij het eerste lid van dit artikel bedoelde gevallen in dienst worden gesteld.

53. De gepensionneerde, ingevolge het voorgaande artikel in dienst gesteld, wordt bij het weder verlaten van den dienst opnieuw gepensionneerd, tenzij hij het recht op pensioen mocht hebben verloren.

54. Buiten de gevallen, voorzien bij artikel 52 worden, als officier bij het reserve-personeel der landmacht, gepensionneerden niet opnieuw bij dat personeel in dienst gesteld in rangen of betrekkingen, als bedoeld bij de tweede afdeeling dezer wet.

§ 2. *Van het pensioensbedrag.*

55. De bedragen der pensioenen, zonder verhooging om bijzondere redenen, welke ingevolge deze wet kunnen worden toegekend, zijn voor elken rang of stand aangegeven op den bij deze wet gevoegden staat.

De sommen, op dezen staat gebracht, dienen ook tot maatstaf van berekening voor niet in

dien staat genoemde betrekkingen bij het reserve-personeel der landmacht, waaraan door Ons bij besluit een militaire rang of stand dan wel gelijkstelling met zoodanigen rang of stand is verbonden.

In de gevallen, vermeld in artikel 43, sub 1°. wordt voor elk jaar dienst toegekend het bedrag, aangegeven in de tweede kolom van den staat.

56. De regeling van het pensioen geschiedt naar den rang of stand, laatstelijk door den daarbij betrokkene bekleed:

1°. indien hij den rang gedurende de laatste twee jaren heeft bekleed;

2°. in de gevallen, vermeld onder 2°. van artikel 43;

3°. indien hij, officier zijnde, als zoodanig geen twee jaren dienst telt en niet werd bevorderd;

4°. indien hij, militair beneden den rang van officier zijnde, in zijne betrekking laatstelijk den laagsten rang of stand bekleedde;

5°. ingeval een gedegradeerde den dienst verlaat binnen twee jaren na het tijdstip van ingang der degradatie.

In andere gevallen wordt het pensioen geregeld naar den onmiddellijk voorafgaanden lageren rang of stand.

Titulaire rangen komen voor de pensioensberekening niet in aanmerking.

57. Voor de berekening van het pensioen, waarop recht is verkregen krachtens artikel 43, sub 1°. komt, behoudens het bepaalde in de volgende artikelen, nevens den diensttijd bij het reserve-personeel der landmacht, in aanmerking de daaraan voorafgaande diensttijd:

1°. in militaire betrekkingen bij de landmacht;

2°. in militaire betrekkingen bij de zeemacht;

3°. in burgerlijke betrekkingen, in die bij het loodswezen en als mindere geëmployeerde, werkman of bediende, op daggeld werkzaam bij inrichtingen van 's Rijks zee- en landmacht en bij het Koloniaal Etablissement te Amsterdam;

4°. in militaire en burgerlijke betrekkingen in 's Rijks overzeesche bezittingen en koloniën en in die, welke hier te lande ten laste van de koloniale geldmiddelen zijn of zullen worden ingesteld;

mits de diensten, in de hiervoren sub 1°., 2°., 3°. en 4°. bedoelde betrekkingen bewezen, naar de daarvoor geldende regelen, aanspraak geven op pensioen of gagement en niet reeds met pensioen of gagement zijn vergolden.

Voor de berekening van andere pensioenen ten laste van den Staat komt van den diensttijd bij het reserve-personeel alleen in aanmerking de tijd, in *werkelijken* dienst doorgebracht.

58. Als diensttijd voor de berekening van het pensioen komt ook in aanmerking:

1°. dienst bij de mobiele schutterijen;

2°. de tijd van krijgsgevangenschap, en

3°. de tijd, gedurende welken een officier zich met Onze vergunning in vreemden krijgsdienst heeft bevonden.

59. Voor de berekening van pensioen komt *niet* in aanmerking:

1°. diensttijd, voorafgaande aan het tijdstip, waarop het zestiende levensjaar is volbracht;

2°. de tijd, gedurende welken een officier, voordat hij tot het reserve-personeel behoorde, op non-activiteit is geweest krachtens het bepaalde bij 6°. van artikel 70 der Bevorderingswet voor de landmacht 1902;

3°. de tijd, door een militair, voordat hij tot het reserve-personeel behoorde, in het genot van groot-verlof doorgebracht, voor zoover gedurende dien tijd geen dienst bewezen is, als bij artikel 11 der Pensioenwet voor de landmacht 1902 bedoeld;

4°. de tijd, gedurende welken de militair, voordat hij tot het reserve-personeel behoorde, voor langer dan een jaar met gewoon verlof is geweest, tenzij dit verlof verleend werd tot het verkrijgen van herstel van wonden, ziekten, ziels- of lichaamsgebreken, in den strijd dan wel bij of door het verrichten van militaire diensten ontstaan;

5°. de tijd, gedurende welken de militair aan de strengere krijgstucht onderworpen is geweest;

6°. de tijd, gedurende welken de militair, die tot gevangenisstraf, hechtenis of detentie werd veroordeeld, in verzekerde bewaring is geweest, uitgezonderd de duur van het voorloopig arrest, indien dit bij de veroordeeling niet in mindering is gebracht van de opgelegde straf;

7°. de militaire diensttijd, voorafgegaan aan een rechterlijk gewijsde ter zake van *desertie*, tenzij er, na nauwkeurig onderzoek omtrent de omstandigheden, waaronder de desertie plaats had, door Ons termen zijn gevonden om den diensttijd, voorafgegaan aan het feit van desertie, wel in aanmerking te doen komen.

60. Voor de berekening van het pensioen wordt *dubbel* geteld:

1°. de tijd van verblijf in actieven dienst in 's Rijks overzeesche bezittingen en koloniën;

2°. de tijd van verblijf in actieven dienst tusschen de keerkringen buiten 's Rijks overzeesche bezittingen en koloniën;

3°. de tijd der heen- en der terugreis van militairen, uitgezonden tot het verrichten van diensten, als onder 1°. en 2°. bedoeld, indien

die diensten langer dan een half jaar hebben geduurd.

61. Wanneer troepen der landmacht op voet van oorlog zijn geweest en aan krijgsverrichtingen hebben deelgenomen, mits niet in 's Rijks overzeesche bezittingen en koloniën of tusschen de keerkringen buiten die bezittingen en koloniën, wordt door Ons na afloop van die krijgsverrichtingen bepaald, of en voor welk tijdsverloop de diensttijd van den bij die troepen ingedeelden militair, behoorende tot het reserve-personeel der landmacht, voor het pensioen *dubbel* zal worden geteld.

62. Het dubbel tellen van diensttijd wordt niet toegelaten voor de berekening van den termijn van vijf jaren, bedoeld in artikel 43, sub 1°., en evenmin, waar het geldt diensttijd, bedoeld in artikel 58, sub 2°. en 3°.;

63. Aan een militair, behoorende tot het reserve-personeel der landmacht, die door Ons met zoodanige betrekking is belast, dat hij geacht kan worden voortdurend in werkelijken dienst te zijn — welke omstandigheid in het besluit zijner benoeming of aanstelling uitdrukkelijk zal worden vermeld — zal, indien hem pensioen wordt verleend krachtens artikel 43, sub 1°., het bedrag van het pensioen, over den tijd, waarop het vorenstaande toepasselijk is, drievoudig berekend worden.

64. Indien het eindcijfer van den diensttijd de helft of een grooter gedeelte van een jaar oplevert, wordt daarvoor een geheel jaar gesteld; een kleiner gedeelte van een jaar wordt niet in rekening gebracht.

Deze regel geldt ook, indien, krachtens het bepaalde in artikel 63, de diensttijd gedeeltelijk naar verschillenden maatstaf moet worden berekend; alsdan wordt de tijd, welke niet in aanmerking kan komen voor eene berekening naar een hooger jaarlijksch bedrag, gevoegd bij den tijd, welke naar een lager jaarlijksch bedrag wordt in rekening gebracht.

65. In de gevallen, vermeld sub 2°., van artikel 43, wordt toegekend:

1°. indien de bekomen verwonding, verminking, ziels- of lichaamsgebreken den betrokkene *voor altijd* buiten staat stellen om in zijn levensonderhoud te voorzien: het volle pensioensbedrag, aangegeven in de derde kolom van den bij deze wet behoorenden staat;

2°. indien zij hem *niet* buiten staat stellen om in zijn levensonderhoud te voorzien: de helft van het sub 1°. bedoelde pensioensbedrag of zooveel meer als hem naar eene berekening in evenredigheid van zijne dienstjaren op den voet van het bepaalde bij het derde lid van artikel 55 zou toekomen;

3°. indien zij hem *tijdelijk* buiten staat stellen om in zijn levensonderhoud te voorzien: *voorloopig* het sub 1°. bedoelde pensioensbedrag.

Het voorloopig te verleenen pensioensbedrag wordt aanvankelijk toegekend voor *één jaar* en zal daarna, zoolang de belanghebbende nog niet verkeert in een der gevallen, sub 1°. en 2°. vermeld, bij herhaling, doch niet meer dan vier malen, voor gelijken tijd worden toegestaan.

Na verloop van *vijf* jaren wordt het pensioen niet weder voorloopig verleend.

De betrokkene wordt alsdan geacht te verkeeren in het geval onder 1°. omschreven, tenzij blijke, dat het geval onder 2°. van dit artikel vermeld, aanwezig is.

66. Het volgens de regelen dezer wet toe te kennen pensioen wordt voor officieren, die tevens als hoofd van een Departement van Algemeen Bestuur zijn werkzaam geweest, vermeerderd met het bedrag van het pensioen, waarop zij bij het nederleggen van genoemde betrekking, ter zake van in die betrekking bewezen diensten, volgens de ten deze toepasselijke wet tot regeling van de pensioenen der burgerlijke ambtenaren aanspraak hadden verkregen, met dien verstande dat de tijd, in die betrekking doorgebracht, niet geldt als militaire diensttijd en dat het pensioen voor de gezamenlijke diensten de som van vier duizend gulden niet kan overschrijden, tenzij de overschrijding voortspruit uit het bepaalde bij de artikelen 67, 68 en 69 dezer wet.

67. Het overeenkomstig artikel 65 toegekende pensioensbedrag wordt met *een vierde* gedeelte van het in de derde kolom van den bij deze wet behoorenden staat bedoelde pensioensbedrag vermeerderd, wanneer de verwonding, verminking, ziels- of lichaamsgebreken, bij artikel 43 onder 2°. bedoeld, het verlies of het geheel en onherstelbaar gemis van het gebruik van *een* der ledematen (handen of voeten) ten gevolge hebben gehad of een toestand hebben doen ontstaan, met zoodanig verlies of gemis gelijk te stellen.

Hebben omstandigheden, als bij het vorige lid bedoeld, het verlies of het geheel en onherstelbaar gemis van het gebruik van *twee* of *meer* ledematen (handen of voeten), dan wel het geheel en onherstelbaar verlies van het gezichtsvermogen in beide oogen of onherstelbare krankzinnigheid ten gevolge gehad, of hebben zij een toestand doen ontstaan, met zoodanig verlies of gemis dan wel met onherstelbare krankzinnigheid gelijk te stellen, dan wordt het overeenkomstig artikel 65 toegekende pensioensbedrag vermeerderd met *de helft* van het in den staat aangegeven pensioensbedrag.

68. De tot het reserve-personeel der landmacht behoorende, die niettegenstaande het verlies of het onherstelbaar gemis van het gebruik van een of meer ledematen (handen of voeten), ontstaan op de wijze bij artikel 43 onder 2°. bedoeld, blijft voortdienen, ontvangt wanneer hij later volgens deze wet wordt gepensionneerd, boven het bedrag, waarop hij alsdan recht heeft, eene verhooging ten bedrage van *een vierde* gedeelte of van *de helft* van het in de derde kolom van den bij deze wet behoorenden staat vermelde pensioensbedrag, vastgesteld voor den rang of stand, door hem bekleed tijdens hij de verwonding, verminking of gebreken heeft bekomen, door welke gemeld verlies of gemis is veroorzaakt.

69. Het volgens de vorige artikelen berekend pensioensbedrag wordt verhoogd voor elk jaar verblijf in militairen dienst, als bedoeld in artikel 60:

voor officieren met *vijf en zeventig gulden;*

voor opzichters en hoofdopzichters van fortificatiën met *acht en twintig gulden;*

voor de overige onderofficieren boven den rang van korporaal met *een en twintig gulden;*

voor korporaals en militairen beneden dien rang met *twaalf gulden vijftig cent.*

Bij de berekening van den duur van dit verblijf worden gedeelten van jaren bijeengeteld en wordt, indien het aldus verkregen eindcijfer met de helft of een grooter gedeelte van een jaar sluit, voor dat gedeelte een geheel jaar toegekend. Voor een kleiner gedeelte wordt niets genoten.

Het dubbel tellen van den diensttijd is hierbij uitgesloten.

De toekenning van deze verhooging geschiedt naar den rang of stand, volgens welken het pensioen wordt berekend.

70. Ingeval ter zake van verwonding, verminking, ziels- of lichaamsgebreken als bedoeld bij artikel 43 onder 2°., pensioen werd toegekend en die verwonding, verminking of gebreken den gepensionneerde later, mits niet door eigen toedoen, in een toestand brengen, die, had hij reeds bij de pensionneering bestaan, recht zou hebben gegeven op een hooger pensioen dan verleend werd, dan wordt de belanghebbende alsnog in het genot gesteld van dat hoogere pensioen, mits de daartoe aan Ons te richten aanvrage binnen vijf jaren na het verlaten van den dienst aan het Departement van Oorlog zij ingezonden.

Die verhooging gaat in met den dag, waarop de aanvrage bij gemeld Departement werd ontvangen.

Overgangsbepaling.

71. Wanneer aan een militair, als zoodanig bij het reserve-personeel der landmacht dienende, bij het in werking treden van deze wet, bij pensionneering volgens vorenstaande bepalingen een pensioen tot lager bedrag zou moeten worden toegekend, dan dat waarvoor hij volgens de bij de invoering dezer wet buiten werking tredende pensioenbepalingen in aanmerking zou gekomen zijn, zal het pensioen hem worden toegekend tot een bedrag, als hem volgens laatstbedoelde bepalingen zou verleend zijn.

B. Van de pensioenen der weduwen en kinderen.

72. Op de pensioenen van weduwen en kinderen van het reserve-personeel in deze wet bedoeld, zijn toepasselijk de bepalingen, vervat in de artikelen 32 en 34 tot en met 41 der Pensioenwet voor de landmacht 1902, met dien verstande dat in plaats van artikel 2, genoemd in artikel 32 van die wet, zal worden gelezen artikel 43 van deze wet.

Het bedrag van het jaarlijksch pensioen dier weduwen en kinderen naar den rang of stand van den overleden echtgenoot of vader, is aangegeven in de vierde kolom van den bij deze wet behoorenden staat.

C. Algemeene bepalingen betreffende de pensioenen.

73. De algemeene bepalingen betreffende pensioenen, vervat in de artikelen 42 tot en met 53 der Pensioenwet voor de landmacht 1902, zijn mede van toepassing op het reserve-personeel en de weduwen en kinderen van tot dat personeel behoorenden, in deze wet bedoeld, met dien verstande dat in plaats van artikel 18 sub *c*, genoemd in artikel 44 van de Pensioenwet voor de landmacht 1902, zal worden gelezen artikel 65 sub 3°. van deze wet.

VIde AFDEELING.

Slotbepalingen.

74. De ouderdom in rang van de reeds vóór de invoering dezer wet bij het reserve-personeel der landmacht dienende personen, die vroeger bij de landmacht in gelijken rang in actieven dienst zijn geweest, wordt in overeenstemming met artikel 12 dezer wet door Ons nader geregeld.

75. Behoudens het bij artikel 71 en het hieronder bepaalde, vervallen de wet van 2 Mei

1897 (*Staatsblad* n°. 119) alsmede artikel 4 en de IVde Afdeeling der wet van 2 Augustus 1880 (*Staatsblad* n°. 145).

Van de wet van 2 Augustus 1880 (*Staatsblad* n°. 145) blijft de IVde Afdeeling echter van kracht ten aanzien van de reserve-officieren van gezondheid en de reserve militaire-apothekers, bij de invoering dezer wet, krachtens het bepaalde in die wet benoemd, alsmede ten aanzien van de militieplichtigen, die op grond van het bepaalde in die wet, vóór de invoering dezer wet, zijn toegelaten tot de vrijwillige verbintenis, bedoeld in artikel 21, sub *a*, van de wet van 2 Augustus 1880 (*Staatsblad* n°. 145).

De verbintenissen op grond van de wet van 2 Mei 1897 (*Staatsblad* n°. 119) aangegaan, blijven, voor zoover de daarbij aangegane verplichtingen betreft, van kracht tot het einde van het loopende dienstverband.

76. In artikel 1, eerste lid, der wet van 21 Maart 1896 (*Staatsblad* n°. 50), worden achter de woorden „de Marine reserve", ingevoegd de woorden „het reserve-personeel der landmacht".

In artikel 39, punt 2°., sub *e* der wet van 9 Juni 1902 (*Staatsblad* n°. 89) worden de woorden „wet op de reserve voor de landmacht" vervangen door de woorden „wet voor het reserve-personeel der landmacht 1905".

In artikel 48 sub *c* der wet van 9 Juni 1902 (*Staatsblad* n°. 90) worden de woorden „4°., 5°., 6°., 7°. en 8°. van artikel 18 der wet van 2 Mei 1897 (*Staatsblad* n°. 119)" vervangen door de woorden „artikel 39 der wet voor het reserve-personeel der landmacht 1905".

77. Deze wet kan worden aangehaald onder den titel: „Wet voor het reserve-personeel der landmacht 1905".

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Soestdijk, den 6den Juni 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Staat, Minister van Oorlog,

(*get.*) J. W. BERGANSIUS.

(*Uitgeg.* 16 *Juni* 1905.)

STAAT *van het bedrag der pensioenen van de officieren, onder-officieren en mindere militairen, behoorende tot het reserve-personeel der landmacht en der pensioenen van hunne weduwen en kinderen.*

RANGEN EN BETREKKINGEN.	Bedrag van het jaarlijksch pensioen. ingeval het pensioen wordt verleend krachtens art. 43, sub 1°., voor elk dienstjaar.	Bedrag van het jaarlijksch pensioen. ingeval het pensioen wordt verleend krachtens art. 43, sub 2°.	Bedrag van het jaarlijksch pensioen der weduwen en kinderen.
Kolonel	*f* 12	*f* 2100	*f* 850
Luitenant-Kolonel	„ 11	„ 1800	„ 750
Majoor	„ 10	„ 1600	„ 650
Kapitein (Ritmeester)	„ 9	„ 1300	„ 600
Eerste-luitenant	„ 8	„ 900	„ 450
Tweede-luitenant	„ 7	„ 800	
Hoofd-opzichter van fortificatiën		„ 700	„ 350
Opzichter van fortificatiën van de 1ste klasse		„ 600	„ 300
Opzichter van fortificatiën van de 2de klasse		„ 550	„ 275
Opzichter van fortificatiën van de 3de klasse	„ 6	„ 500	„ 250
Adjudant-onderofficier (vaandrig of kornet)		„ 440	„ 250
Sergeant-majoor (opperwachtmeester)		„ 400	„ 225
Sergeant (wachtmeester, fourier)		„ 360	„ 200
Korporaal	„ 5	„ 250	„ 150
Soldaat van alle wapenen (adspirant-vaandrig, -kornet, adspirant-reserve-vesting-telegrafist of reserve-vesting-telegrafist)	„ 4	„ 200	„ 110

6 *Juni* 1905. WET, tot regeling van de bevordering, het ontslag en de nonactiviteit van de militie-officieren en van de officieren bij de landweer. S. 178.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1903/04, no. 191, 1—5; 1904/05, no. 38, 1—4, 6—9.

Hand. id. 1904/05, *bladz.* 2093.

Hand. 1e *Kamer* 1904/05, *bladz.* 519, 532.

WIJ WILHELMINA, ENZ. doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat bij de wet regelen behooren te worden gesteld, betreffende de bevordering en het ontslag van de militie-officieren, bedoeld in artikel 115 der Militiewet 1901, en dat het wenschelijk is, die regelen mede toepasselijk te doen zijn op de officieren bij de landweer, bedoeld in artikel 16 der Landweerwet;

het voorts noodig achtende, dat ook ten aanzien van het op non-activiteit stellen van die officieren bij de wet bepalingen worden vastgesteld;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Eenig artikel.

Hetgeen in de tweede, de derde en de vierde afdeeling en in artikel 12 der wet voor het reserve-personeel der landmacht 1905 ten aanzien van de reserve-officieren is bepaald, geldt eveneens voor de militie-officieren, bedoeld in artikel 115 der Militiewet 1901, en voor de officieren bij de landweer, genoemd in artikel 16 der Landweerwet, onder voorbehoud, dat een militie- of landweer-officier, bij het verlies van den rang van officier, niet ontheven wordt van zijne verplichtingen, voortvloeiende uit de evengenoemde wetten, indien deze nog op hem rusten.

De militie-officieren en de landweer-officieren bovenbedoeld hebben, voor zoover daaromtrent in eenige andere wet niet anders is bepaald, wanneer zij zich in werkelijken dienst bevinden, dezelfde rechten en plichten als de reserve-officieren van gelijken rang, en zijn met dezen gelijk gesteld.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Soestdijk, den 6den Juni 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Staat, Minister van Oorlog,

(*get.*) J. W. BERGANSIUS.

(*Uitgeg.* 16 *Juni* 1905.)

—

6 *Juni* 1905. WET, tot verstrekking van Rijkspaarden aan officieren, tot het houden van dienstpaarden verplicht. S. 179.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1904/05, no. 156, 1—7.

Hand. id. 1904/05, *bladz.* 2093.

Hand. 1e *Kamer* 1904/05, *bladz.* 519, 533.

WIJ WILHELMINA, ENZ. doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is de wettelijke bepalingen nopens het verstrekken van Rijkspaarden aan officieren, die tot het houden van dienstpaarden verplicht zijn, te herzien;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Door het Departement van Oorlog wordt aan een officier, die tot het houden van één of meer dienstpaarden verplicht is, voor zooveel de dienst toelaat, de gelegenheid geopend, zich van dat paard of van die paarden te voorzien uit de voor den dienst bij het leger aangeschafte Rijkspaarden.

2. Een officier, die zich op voren omschreven wijze van een dienstpaard voorziet, betaalt aan het Rijk:

a. voor een paard, dat den leeftijd van acht jaar nog niet heeft overschreden, den gemiddelden remonteprijs der cavalerie over het jaar, onmiddellijk voorafgaande aan dat, waarin het paard is overgenomen;

b. voor een paard, dat ouder is dan acht jaren, den hiervoren onder *a* genoemden prijs, verminderd met *vijftig gulden* voor ieder jaar boven dien leeftijd, waarbij slechts volle jaren voor vermindering van den prijs in rekening worden gebracht; zullende de som, waarvoor een paard wordt overgenomen, echter niet minder dan *driehonderd gulden* mogen bedragen.

3. De leeftijd van een paard wordt berekend overeenkomstig de daaromtrent door of vanwege Onzen Minister van Oorlog vastgestelde of vast te stellen voorschriften.

4. De ingevolge art. 2 aan het Departement van Oorlog te betalen gelden worden in 's Rijks schatkist gestort en beheerd overeenkomstig de voorschriften der wet van 9 September 1853 (*Staatsblad* no. 100).

5. Een officier, die zich een Rijkspaard heeft aangeschaft, kan zich, behoudens het hierna bepaalde, daarvan eerst ontdoen, wanneer hij het vijf jaar in gebruik heeft.

Binnen dien termijn kan hij een paard, wanneer dit naar door Ons vast te stellen regelen, alleszins geschikt wordt bevonden voor den dienst bij de bereden wapens, na daartoe door of vanwege Onzen Minister van Oorlog verleende machtiging, weder aan het Rijk overdoen tegen den daarvoor door hem betaalden prijs, verminderd met *honderd gulden* voor het eerste jaar en bovendien *vijftig gulden* voor ieder volgend jaar, dat het paard zijn eigendom is geweest, zullende bij die prijsvermindering onderdeelen van een jaar voor een vol jaar berekend worden.

Wordt het paard niet geschikt bevonden, als voren bedoeld, dan kan hij zich daarvan ontdoen, wanneer de noodzakelijkheid daartoe blijkt aan den chef van het korps of dienstvak, waartoe de officier behoort.

6. Met het in werking treden van deze wet vervalt de wet van 29 Maart 1877 (*Staatsblad* n°. 55), tot verstrekking van Rijkspaarden aan officieren, die tot het houden van dienstpaarden zijn verplicht.

7. Deze wet treedt in werking op een door Ons te bepalen tijdstip. (1)

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Soestdijk, den 6den Juni 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Staat, Minister van Oorlog,

(*get.*) J. W. BERGANSIUS.

(*Uitgeg.* 16 *Juni* 1905.)

—

6 *Juni* 1905. BESLUIT, tot bepaling van het tijdstip, waarop de wet van 22 Mei 1905 (*Staatsblad* n°. 141), tot wijziging en aanvulling der wet tot regeling van het hooger onderwijs in werking treedt. S. 180.

De inwerkingtreding is bepaald op 6 *Juli* 1905.

—

6 *Juni* 1905. BESLUIT, ter bekendmaking van den tekst der hooger-onderwijswet. S. 180.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 2 Juni 1905, n°. 4247, afdeeling Onderwijs;

Gelet op art. XXIX der wet van 22 Mei 1905 (*Staatsblad* n°. 141);

Hebben goedgevonden en verstaan:

den tekst der hooger-onderwijswet, overeenkomstig het bepaalde in art. XXIX der wet van 22 Mei 1905 (*Staatsblad* n°. 141), algemeen bekend te maken door bijvoeging van dien tekst in zijn geheel bij dit besluit.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

Soestdijk, den 6den Juni 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) KUYPER.

(*Uitgeg.* 15 *Juni* 1905.)

Tekst van de hooger-onderwijswet.

TITEL I.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

Art. **1.** Hooger onderwijs omvat de vorming en voorbereiding tot zelfstandige beoefening der wetenschappen en tot het bekleeden van maatschappelijke betrekkingen, waarvoor eene wetenschappelijke opleiding vereischt wordt.

2. De scholen van hooger onderwijs worden onderscheiden in openbare en bijzondere.

Openbare scholen zijn die, opgericht en onderhouden door gemeenten en het Rijk, afzonderlijk of gezamenlijk; de overige zijn bijzondere scholen.

3. Tot het geven van hooger onderwijs aan gemeentelijke of bijzondere scholen behoeven vreemdelingen Onze vergunning.

TITEL II.

VAN HET OPENBAAR HOOGER ONDERWIJS.

4. Openbaar hooger onderwijs wordt gegeven aan:

gymnasia;
hoogescholen;
universiteiten.

HOOFDSTUK I.

VAN DE GYMNASIA.

§ 1. *Van de scholen.*

5. Gymnasia zijn instellingen, voorbereidend tot universitair onderwijs.

Aan de gymnasia wordt onderwijs gegeven in:

a. de Grieksche taal en letterkunde;
b. de Latijnsche taal en letterkunde;
c. de Nederlandsche taal en letterkunde;
d. de Fransche taal;
e. de Hoogduitsche taal;
f. de Engelsche taal;
g. de geschiedenis;
h. de aardrijkskunde;
i. de wiskunde;
k. de natuurkunde;
l. de scheikunde;
m. de natuurlijke historie.

Aan de gymnasia kan ook onderwijs gegeven worden in:

n. de Hebreeuwsche taal;
o. de gymnastiek.

6. In elke gemeente, waar de bevolking twintig duizend zielen te boven gaat, wordt door het gemeentebestuur een gymnasium opgericht of naar de voorschriften dezer wet ingericht en in stand gehouden.

In andere gemeenten kan een gymnasium opgericht worden.

Mocht in eene gemeente van boven twintig duizend zielen op bezoek van een gymnasium weinig te rekenen zijn, dan kan zoodanige gemeente door Ons van het voorschrift der eerste zinsnede van dit artikel vrijgesteld worden.

(1) Bepaald bij besluit van 27 Juni 1905, S. 221, op 10 Juli 1905.

7. Het onderwijs aan de gymnasia wordt gegeven in eenen zesjarigen cursus in overeenstemming met een algemeen leerplan, door Ons bij algemeenen maatregel van inwendig bestuur vastgesteld, regelende den omvang van het onderwijs en de grondtrekken van den cursus.

Het staat aan de besturen van gemeenten, waar de bevolking minder dan twintig duizend zielen bedraagt en, met Onze toestemming, aan die der in het eerste lid van artikel 6 bedoelde gemeenten vrij, gymnasia met vierjarigen cursus op te richten, die den naam van progymnasia dragen en waarvan het algemeen leerplan op gelijke wijze als dat der gymnasia door Ons wordt vastgesteld.

8. Aan de gemeenten kan ten behoeve van hare gymnasia uit 's Rijks kas subsidie worden verleend.

De gemeenten, dusverre in het genot van Rijkssubsidie ten behoeve harer Latijnsche scholen of gymnasia, blijven in dat genot, voor zooveel die instellingen aan de vereischten dezer wet voldoen.

9. Om als leerling aan een gymnasium te worden toegelaten, wordt het afleggen van een examen gevorderd.

Dit examen, afgenomen door een of meer leeraren onder toezicht van curatoren, betreft voor de toelating tot het eerste studiejaar: het lezen, schrijven, rekenen, de beginselen der Nederlandsche taal, der aardrijkskunde en der geschiedenis.

Waar de plaatselijke omstandigheden het raadzaam maken, kan de gemeenteraad bepalen, dat het examen zich zal uitstrekken tot de beginselen der wiskunde en die der Fransche taal of tot een van deze vakken.

Voor de toelating tot een hooger studiejaar betreft het examen hetgeen in het voorgaande studiejaar is onderwezen aan het gymnasium, tot hetwelk de toelating wordt verlangd.

Bij verschil van gevoelen tusschen leeraren en curatoren omtrent den uitslag van een examen beslist het college van curatoren.

10. Al hetgeen de toelating tot de gymnasia, de verplichtingen van den rector en de leeraren, de regeling van het onderwijs en de vacantiën betreft, wordt, voor zooverre het niet door deze wet is beslist, door den gemeenteraad geregeld.

11. Aan de leerlingen der gymnasia met zesjarigen cursus, die het onderwijs tot aan het einde hebben bijgewoond, wordt eenmaal 's jaars gelegenheid gegeven, om, ten gevolge van een mondeling en schriftelijk examen, een getuigschrift te verkrijgen, dat zij bekwaam zijn tot de studie aan eene universiteit over te gaan in de faculteit in het getuigschrift vermeld.

Dit examen, voor zoover het mondeling is in het openbaar te houden, wordt afgenomen door leeraren van het gymnasium, onder toezicht van een of meer gecommitteerden, door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken aan te wijzen. Bij verschil van gevoelen tusschen de leeraren, die het examen hebben afgenomen, en den gecommitteerde of de gecommitteerden omtrent het verleenen van het getuigschrift, beslissen laatstgenoemden.

Het programma van dit examen, alsmede regelen voor de uitoefening van het toezicht van den gecommitteerde of de gecommitteerden, worden bij algemeenen maatregel van bestuur vastgesteld.

12. Aan alle anderen dan de bij de artikelen 11 en 157 vermelde leerlingen, wordt eenmaal 's jaars gelegenheid gegeven, om door het met gunstig gevolg afleggen van gelijk examen, als in artikel 11 vermeld, bij eene door Ons te benoemen commissie, gelijk getuigschrift te verkrijgen.

De tijd en de plaats der vergaderingen dezer commissie worden door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken bepaald. Hare leden genieten uit 's Rijks kas vergoeding voor reis- en verblijfkosten, benevens vacatiegelden.

13. Zij, die het eindexamen van de hoogere burgerscholen met vijfjarigen cursus met goed gevolg hebben afgelegd, worden bij het in artikel 12 omschreven examen alleen geëxamineerd in de vakken, waarin zij bij het door hen afgelegd examen niet zijn geëxamineerd.

Bij algemeenen maatregel van bestuur wordt bepaald, van welke vakken zij, die andere van Staatswege ingestelde en gedeeltelijk dezelfde vakken omvattende examens met goed gevolg hebben afgelegd, bij het in artikel 12 omschreven examen zullen zijn vrijgesteld.

§ 2. *Van de onderwijzers.*

14. De onderwijzers aan de gymnasia dragen den titel van leeraar.

Aan het hoofd van elk gymnasium is een der leeraren geplaatst, die den titel draagt van rector.

Een der leeraren wordt aangewezen om den rector bij verhindering te vervangen; hij draagt den titel van conrector.

15. Het getal der leeraren voor de gymnasia, alsmede het bedrag hunner jaarwedden, wordt door den gemeenteraad vastgesteld.

De besluiten van den gemeenteraad, daartoe betrekkelijk, worden voor de scholen, tot wier

oprichting de gemeenten krachtens deze wet verplicht zijn, aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten, voor die, welke door het Rijk worden gesubsidieerd, aan de goedkeuring van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken onderworpen.

16. Om tot leeraar aan een gymnasium benoemd te kunnen worden, wordt gevorderd, behalve een getuigschrift van goed zedelijk gedrag, afgegeven door het hoofd van het bestuur der gemeente of gemeenten, waar men gedurende de twee laatste jaren heeft gewoond:

a. voor de Grieksche en Latijnsche talen en letterkunde de graad van doctor in de klassieke letterkunde;

b. voor de Nederlandsche taal en letterkunde de graad van doctor in de Nederlandsche letterkunde;

c. voor de Fransche, Hoogduitsche en Engelsche talen het bezit eener akte van bekwaamheid tot het geven van middelbaar onderwijs in die vakken;

d. voor de geschiedenis de graad van doctor in de klassieke letterkunde of die van doctor in de Nederlandsche letterkunde;

e. voor de aardrijkskunde de graad van doctor in de Nederlandsche letterkunde of die van doctor in de wis- en natuurkunde;

f. voor de wiskunde en de natuurkunde de graad van doctor in de wis- en sterrenkunde of die van doctor in de wis- en natuurkunde;

g. voor de scheikunde de graad van doctor in de scheikunde;

h. voor de natuurlijke historie de graad van doctor in de aard- en delfstofkunde of die van doctor in de plant- en dierkunde;

i. voor de Hebreeuwsche taal en letterkunde de graad van doctor in de godgeleerdheid of die van doctor in de Semitische letterkunde.

Tot het geven van dit onderwijs zijn ook benoembaar zij, die in het bezit zijn van een diploma, waaruit blijkt dat zij met gunstig gevolg een kerkelijk examen in de Hebreeuwsche taal hebben afgelegd, indien dit diploma hun recht geeft om hetzij als Bedienaar van den Godsdienst, hetzij als godsdienstleeraar op te treden. Hetzelfde geldt voor de Nederlandsch-Israëlietische en Portugeesch-Israëlietische godsdienstonderwijzers van den hoogsten en middelsten rang;

k. voor de gymnastiek het bezit eener akte van bekwaamheid tot het geven van middelbaar onderwijs in dat vak.

Tot het geven van het onderwijs, hierboven vermeld onder *a*, *b*, *e*, *f*, *g*, *h* en *i*, zijn ook benoembaar zij, die het examen, laatstelijk voorafgaande aan dat ter verkrijging van den doctoralen graad, met goed gevolg hebben afgelegd.

Tot het geven van het onderwijs, hierboven vermeld onder *b*, *d*, *e*, *f*, *g* en *h*, zijn ook benoembaar zij, die in het bezit zijn van akten van bekwaamheid tot het geven van middelbaar onderwijs in die vakken aan eene hoogere burgerschool met vijfjarigen cursus.

Voor de rectoren en conrectoren wordt de graad van doctor in de klassieke letterkunde gevorderd. Conrectoren van progymnasia kunnen tijdelijk door Ons van het bezit van den doctoralen graad worden vrijgesteld.

17. De leeraren der gymnasia worden benoemd door den gemeenteraad, die vooraf eene aanbevelingslijst van benoembaren ontvangt, door curatoren, na verhoor van den inspecteur, wiens advies aan den gemeenteraad wordt overgelegd, opgemaakt.

De benoemingen bij scholen, welke door het Rijk worden gesubsidieerd, behoeven de goedkeuring van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken.

Zij kunnen door burgemeester en wethouders worden geschorst. Deze geven, zoo spoedig mogelijk, rekenschap van hun besluit aan den gemeenteraad.

Zij worden ontslagen door den gemeenteraad, burgemeester en wethouders en den inspecteur gehoord.

Is schorsing naar inzien van den inspecteur noodig, en zijn burgemeester en wethouders nalatig of weigerachtig daartoe over te gaan, dan kan de schorsing door Gedeputeerde Staten geschieden.

Is ontslag naar inzien van burgemeester en wethouders of van den inspecteur noodig, en is de gemeenteraad nalatig of weigerachtig daartoe over te gaan, dan kan het ontslag door Gedeputeerde Staten geschieden.

18. De schorsing van een leeraar geschiedt hoogstens voor drie maanden.

Het besluit tot schorsing bepaalt, of zij geschiedt met behoud, dan wel met gedeeltelijk of geheel verlies der bezoldiging.

Schorsing of ontslag wordt niet uitgesproken dan nadat de belanghebbende is gehoord of opgeroepen.

19. Van de besluiten, krachtens artikel 15, tweede lid, en de artikelen 17 en 18 door Gedeputeerde Staten genomen, kan bij Ons in beroep worden gekomen door den belanghebbende en, voor zoo ver ieder in het ongelijk is gesteld, door burgemeester en wethouders, den gemeenteraad en den inspecteur.

20. Aan leeraren der gymnasia, tot wier

oprichting de gemeenten verplicht zijn, worden ten laste van den Staat pensioen verleend in de gevallen, naar de regelen en onder de voorwaarden, voor burgerlijke ambtenaren bij de wet vastgesteld of nader vast te stellen, een en ander overeenkomstig de bijzondere bepalingen, in dit en het volgend artikel vervat.

Voor de toepassing dier regelen worden de genoemde leeraren als burgerlijke ambtenaren beschouwd. Zij behooren tot de deelhebbenden in het voor die ambtenaren bij de eerste afdeeling der wet betreffende de burgerlijke pensioenen, laatstelijk gewijzigd bij die van 21 Mei 1878 (*Staatsblad* n°. 64), ingesteld pensioenfonds. (1)

21. De bijdragen, ingevolge het voorgaande artikel door de leeraren verschuldigd, worden door de zorg der gemeentebesturen geïnd en aan het Rijk verantwoord.

§ 3. *Van de kosten.*

22. Ter tegemoetkoming in de kosten der gymnasia kan voor iederen leerling eene bijdrage gevorderd worden, die, indien zij voor iederen leerling van dezelfde klasse gelijk is, het bedrag van *f* 100 's jaars voor alle lessen niet te boven gaat.

Het invoeren, wijzigen en afschaffen van deze bijdrage geschiedt met inachtneming van de artikelen 232—236 der Gemeentewet. De invordering wordt geregeld door eene plaatselijke verordening, overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 258—262 dier wet.

Indien de bijdrage voor iederen leerling van dezelfde klasse niet gelijk is, zijn daarop de artikelen 264—266 der Gemeentewet mede van toepassing, met dien verstande dat:

1°. voor geen leerling meer worde geheven dan hetgeen voor het onderwijs per leerling kan geacht worden voor rekening der gemeente te komen;

2°. voor de laagste klasse van schoolgeldheffing het jaarlijksch bedrag beneden de som van *f* 100 blijve;

3°. voor leerlingen, wier ouders of voogden niet in de gemeente wonen, het schoolgeld bepaald worde naar een maatstaf, welke telken male door Ons wordt vastgesteld als voorwaarde, waaronder van Rijkswege aan de gemeente overeenkomstig artikel 8 subsidie wordt toegekend ten behoeve van haar gymnasium.

§ 4. *Van het bestuur en het toezicht.*

23. Bij elk gymnasium is een college van curatoren, door den gemeenteraad benoemd.

Aan dit college wordt jaarlijks uit de gemeentekas eene som voor bureaukosten toegelegd.

24. Het college van curatoren zorgt voor de getrouwe nakoming dezer wet en van alle krachtens haar uitgevaardigde verordeningen.

Het deelt den inspecteur de belangrijke veranderingen mede, die in het gymnasium hebben plaats gehad, en doet aan het gemeentebestuur de voorstellen, die het in het belang der instelling noodzakelijk acht.

Het doet jaarlijks vóór 1 Maart aan den gemeenteraad een beredeneerd verslag omtrent den toestand van het gymnasium in het vorig jaar, en vóór 1 September aan den inspecteur gelijk verslag over het afgeloopen studiejaar.

25. Het toezicht op de gymnasia is, onder het oppertoezicht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, opgedragen aan een of meer inspecteurs.

De inspecteurs worden door Ons benoemd en ontslagen. Zij genieten uit 's Rijks kas eene jaarwedde, benevens vergoeding voor reis- en verblijfkosten. Zij bekleeden geen ambten of bedieningen zonder Onze toestemming.

26. De inspecteurs leggen, bij de aanvaarding hunner betrekking, in handen van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, den eed of de belofte af, dat zij haar naar behooren en trouw zullen waarnemen.

27. De inspecteurs zijn bevoegd van de overtredingen dezer wet en van alle krachtens haar uitgevaardigde verordeningen, voor zoo veel de gymnasia betreft, proces-verbaal op te maken.

28. De inspecteurs hebben den vrijen toegang tot alle gymnasia onder hun toezicht geplaatst. De curatoren en rectoren zijn gehouden hun de verlangde inlichtingen te geven omtrent de school en het onderwijs.

29. De inspecteurs zorgen door bezoek bekend te blijven met de gymnasia onder hun toezicht geplaatst; zij trachten door overleg met de gemeentebesturen, de curatoren en de rectoren den bloei der gymnasia te bevorderen; zij lichten de Regeering voor omtrent alle onderwerpen, waarover hun bericht wordt gevraagd, en doen aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken de noodige voorstellen.

Zij doen jaarlijks vóór 1 November aan Onzen voornoemden Minister een beredeneerd verslag omtrent den toestand van het onderwijs aan de gymnasia, onder hun toezicht geplaatst.

---

(1) Dit artikel is bij de wet van 5 Juni 1905, S. 154, gewijzigd als volgt:
„De leeraren der gymnasia worden voor de toepassing der bepalingen omtrent pensioen als burgerlijke ambtenaren aangemerkt."

HOOFDSTUK II.

VAN DE HOOGESCHOLEN.

Eerste afdeeling.

Algemeene bepaling.

30. Er wordt van Rijkswege hooger technisch onderwijs gegeven aan eene technische hoogeschool.

Tweede afdeeling.

VAN DE TECHNISCHE HOOGESCHOOL.

§ 1. *Algemeene bepalingen.*

31. De polytechnische school te *Delft* wordt de technische hoogeschool.

32. De technische hoogeschool bevat de navolgende afdeelingen:

a. de afdeeling der algemeene wetenschappen;

b. de afdeeling der weg- en waterbouwkunde;

c. de afdeeling der bouwkunde;

d. de afdeeling der werktuigbouwkunde, scheepsbouwkunde en electrotechniek;

e. de afdeeling der scheikundige technologie en mijnbouwkunde.

Bij algemeenen maatregel van bestuur kan het aantal afdeelingen worden vermeerderd en kan elke afdeeling in onderafdeelingen worden verdeeld.

33. Voor zoover niet door deze wet bepaald, worden bij algemeenen maatregel van bestuur vastgesteld:

a. de inwendige inrichting van de technische hoogeschool;

b. het beheer door curatoren, en voor zooveel dit noodig zal blijken door rector-magnificus en assessoren, te voeren en de overige werkkring van die colleges;

c. het examen, bedoeld in artikel 123, de voorwaarden voor de verleening van den doctorstitel, de wijze, omvang en duur van de examens en promotiën, de tijdstippen, waarop zij worden gehouden, en al wat verder daarop betrekking heeft.

§ 2. *Van het onderwijs.*

34. Aan de technische hoogeschool wordt van Rijkswege onderwijs gegeven in de navolgende vakken:

a. de zuivere en toegepaste wiskunde;

b. de theoretische en toegepaste mechanica;

c. de theoretische en toegepaste natuurkunde;

d. de algemeene of physische scheikunde, de anorganische en organische scheikunde en hare toepassingen, de analytische scheikunde;

e. de theoretische en experimenteele hydraulica;

f. de waterbouwkunde;

g. de aanleg en exploitatie van wegen en brugbouw;

h. de architectuur;

i. de werktuigbouwkunde;

k. de scheepsbouwkunde;

l. de electrotechniek;

m. de mechanische en de scheikundige technologie;

n. de technische hygiëne;

o. de algemeene en toegepaste microbiologie;

p. de microscopische anatomie;

q. de delfstof- en aardkunde;

r. de mijnkunde, metallurgie en docimasie;

s. het landmeten, het waterpassen en de geodesie;

t. het meten en wegen in verband met den ijk;

u. de kennis en het onderzoek van bouwstoffen;

v. het technisch teekenen;

w. het handteekenen en boetseeren;

x. de decoratieve kunst;

ij. de kunstgeschiedenis;

z. de staathuishoudkunde;

aa. het staats-, administratief- en handelsrecht.

bb. de bedrijfsleer en het boekhouden;

cc. de aardrijkskunde;

dd. de algemeene en vaderlandsche geschiedenis;

ee. de cultuurgeschiedenis;

ff. de verbandleer.

Bovendien wordt de bewerking van hout en metalen practisch onderwezen en worden in de laboratoria en proefstations practische oefeningen gehouden.

35. Wanneer Wij het noodig oordeelen, kan van Rijkswege onderwijs worden gegeven in vakken, niet vermeld in artikel 34.

§ 3. *Van de hulpmiddelen van het onderwijs, de prijsvragen en de beurzen.*

36. Tot aanbouw, onderhoud en verbetering der gebouwen, voor het meubilair en tot aanvulling en uitbreiding der verzamelingen en hulpmiddelen voor het onderwijs worden jaarlijks de vereischte gelden van Rijkswege beschikbaar gesteld.

Het beheer en gebruik dier verzamelingen en hulpmiddelen wordt door Ons geregeld, curatoren gehoord.

37. Telken jare worden, beurtelings in iedere afdeeling, eene of meer prijsvragen uitgeschreven, het aantal te bepalen door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, curatoren gehoord.

Voor het meest voldoende antwoord van een der studeerenden aan eene Nederlandsche instelling van hooger onderwijs, dat de afdeeling, die de vraag stelde, der bekroning waardig keurt, wordt een gouden eerepenning toegekend.

38. Telken jare wordt een bedrag van ten hoogste *f* 10,000 van Rijkswege beschikbaar gesteld, ten einde daaruit, op voordracht van curatoren, aan een of meer gediplomeerden, die den doctoralen graad wenschen te verwerven, gelden voor het ondernemen van eene buitenlandsche studiereis te doen verstrekken en voor zooveel noodig aan onvermogende studenten van buitengewonen aanleg beurzen, ten bedrage van niet meer dan *f* 800 te doen toekennen.

§ 4. *Van de docenten en beambten.*

39. De hoogleeraren worden door Ons benoemd en ontslagen.

Voor elke te vervullen plaats wordt door curatoren eene met redenen omkleede aanbevelingslijst aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken aangeboden.

Bij deze aanbevelingslijst wordt het advies van rector-magnificus en assessoren en van de afdeeling, waarin de te benoemen hoogleeraar zal optreden, overgelegd.

Ontslag wordt niet verleend dan op eigen verzoek, of nadat curatoren zijn gehoord; dezen geven deswege, den belanghebbende gehoord of opgeroepen, hun advies.

Eervol ontslagen hoogleeraren behouden den titel van hoogleeraar.

40. De hoogleeraren genieten eene jaarwedde uit 's Rijks kas, waarvan het bedrag door Ons is vast te stellen.

41. Elk hoogleeraar wordt benoemd tot het onderwijs van bepaalde vakken, in zijne aanstelling uitgedrukt. Deze kunnen door Ons worden verminderd of gewijzigd.

Tegen zijnen wil kan een hoogleeraar niet met het onderwijs in andere vakken worden belast.

42. Het staat iederen hoogleeraar vrij om, met goedkeuring van curatoren, behalve de hem opgedragene, nog andere lessen te geven.

De besluiten van curatoren tot het verleenen of weigeren dier goedkeuring worden aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken medegedeeld en kunnen door Ons vernietigd worden.

43. Aan hoogleeraren kan met Onze goedkeuring worden toegestaan de hun opgedragen vakken van onderwijs met elkander te verwisselen.

44. De hoogleeraren bekleeden geene ambten of bedieningen dan met Onze toestemming.

Hoogleeraren, het lidmaatschap van eene der beide Kamers der Staten-Generaal aanvaardende, zijn gedurende dat lidmaatschap van rechtswege op non-activiteit en genieten de helft hunner jaarwedde als verlof-traktement.

45. Zonder schriftelijke vergunning van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken mogen de gewone hoogleeraren niet optreden als technisch adviseur of zich belasten met het ontwerpen, uitvoeren van of toezicht houden over werken.

46. Met het einde van het studiejaar, waarin een hoogleeraar den ouderdom van zeventig jaren bereikt, wordt hem ontslag verleend.

Op voorstel van de afdeeling kan aan den hoogleeraar, wien op grond van het eerste lid van dit artikel ontslag is verleend, met goedkeuring van curatoren, worden toegestaan lessen te blijven geven in aan te wijzen vakken. Deze worden op de gewone wijze aangekondigd.

Voor de toepassing van artikel 34 tellen deze lessen niet mede.

47. Buitengewone hoogleeraren en lectoren worden door Ons, curatoren, den rector-magnificus en assessoren en de afdeeling gehoord, benoemd. Zij genieten eene jaarwedde uit 's Rijks kas.

Ontslag wordt niet verleend dan op eigen verzoek, of nadat curatoren zijn gehoord; dezen geven deswege, den belanghebbende gehoord of opgeroepen, hun advies.

Buitengewone hoogleeraren zijn leden van de afdeeling, waarbij zij zijn benoemd.

Waar in de artikelen 39, 40, 44, 45 en 46 van *hoogleeraren* gesproken wordt, zijn hieronder *buitengewone hoogleeraren* niet begrepen

48. Tot het geven van hooger onderwijs aan de technische hoogeschool kunnen privaatdocenten door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, curatoren gehoord, tot wederopzeggens worden toegelaten.

Van de inrichtingen, verzamelingen en hulpmiddelen voor het onderwijs kunnen curatoren, onder door hen te stellen voorwaarden, aan privaatdocenten het gebruik vergunnen.

49. Bij verhindering of ontstentenis van een hoogleeraar of lector, en in het geval, bedoeld in het tweede lid van artikel 44, worden door Ons tijdelijke maatregelen tot voorziening bevolen, indien het belang van het onderwijs dit vordert.

50. De beambten worden benoemd en ontslagen door Onzen Minister van Binnenland-

sche Zaken, die bevoegd is deze taak, wat de lagere beambten betreft, op te dragen aan curatoren.

§ 5. *Van het bijwonen der lessen.*

51. Ter zake van het onderwijs der hoogleeraren en lectoren is voor elk studiejaar door hem, die dit onderwijs eens of meermalen bijwoont, eene som verschuldigd van *f* 200, die in 's Rijks schatkist gestort wordt.

Terugbetaling dier gelden geschiedt uitsluitend, indien door overlijden vóór den aanvang der lessen van deze geen gebruik is gemaakt en alsdan op aanvrage der erfgenamen.

Behalve voormelde *f* 200 wordt ter zake van het onderwijs door hoogleeraren en lectoren geenerlei betaling gevorderd.

52. Het recht tot het bijwonen van het onderwijs wordt verkregen door inschrijving bij den rector-magnificus, behoudens het bepaalde bij artikel 54.

De inschrijving geschiedt kosteloos; de rector-magnificus geeft daarvan een door hem onderteekend bewijs af in den vorm door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken te bepalen; zij geldt voor het studiejaar, waarin zij is geschiedt, en geeft voor dat jaar recht op toegang tot alle lessen alsmede tot alle inrichtingen en verzamelingen der hoogeschool, behoudens het bepaalde bij het tweede lid van de artikelen 36 en 69.

De rector-magnificus gaat niet over tot de inschrijving tenzij hem het bewijs is vertoond, dat de belanghebbende de gelden, bedoeld bij artikel 51, heeft betaald, òf in het bezit is van een der in artikel 118 bedoelde diploma's, òf eene Rijksbeurs geniet, òf ter zake van het onderwijs der hoogleeraren en lectoren eene som van *f* 800 heeft betaald, òf door den rector-magnificus eener Rijksuniversiteit voor volledig onderwijs is ingeschreven.

53. Hij, die zonder daartoe gerechtigd te zijn, eens of meermalen het onderwijs aan de hoogeschool bijwoont, wordt gestraft met eene geldboete van ten hoogste *f* 250. Het strafbare feit wordt als overtreding beschouwd.

54. Onze Minister van Binnenlandsche Zaken; de daartoe door hem aan te wijzen personen, curatoren, hoogleeraren, lectoren, beambten der hoogeschool en de in artikel 48 bedoelde privaat-docenten zijn te allen tijde bevoegd alle lessen aan de technische hoogeschool bij te wonen.

Hoogleeraren en lectoren zijn, ieder voor zooveel hunne lessen betreft, bevoegd gedurende enkele uren aan personen, die niet volgens artikel 52 zijn ingeschreven, toegang tot hunne lessen te verleenen.

55. Hij, die in het bezit is van een der in artikel 118 bedoelde diploma's; òf eene Rijksbeurs geniet; òf de *f* 800, bedoeld aan het slot van artikel 52, heeft betaald; òf door den rector-magnificus eener Rijksuniversiteit voor volledig onderwijs is ingeschreven, is van de betaling bij artikel 51 voorgeschreven vrijgesteld. Niettemin is hij na de bij artikel 52 bedoelde inschrijving gerechtigd tot toegang tot de inrichtingen en verzamelingen, bedoeld in het tweede lid van artikel 52, onder het daarbij vermelde voorbehoud.

Aan hem, die slechts enkele lessen van hoogleeraren of lectoren wenscht te volgen, kan daartoe door curatoren telkens voor één studiejaar verlof worden verleend. In dat geval is ter zake van dit onderwijs verschuldigd voor lessen, die gegeven worden:

éénmaal per week, *f* 10;
tweemaal „ „ „ 20;
driemaal „ „ „ 30.
viermaal of meermalen per week, *f* 40.

Het tweede en derde lid van artikel 51 zijn op deze gelden van toepassing.

Het recht tot het bijwonen van dit onderwijs wordt verkregen door inschrijving bij den rector-magnificus, die daartoe niet overgaat tenzij hem het bewijs is vertoond, dat het bedoelde verlof van curatoren verkregen is en de voormelde gelden betaald zijn.

De rector-magnificus geeft van die inschrijving een door hem onderteekend bewijs af in den vorm door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken te bepalen.

Curatoren verstrekken hem op vertoon van dat bewijs eene verklaring tot welke der inrichtingen en verzamelingen in het eerste lid van dit artikel vermeld hij mag worden toegelaten, behoudens het bepaalde bij het tweede lid van de artikelen 36 en 69.

§ 6. *Van het beheer en het toezicht.*

56. Aan de technische hoogeschool is een college van curatoren, bestaande uit drie of vijf leden. Zij worden door Ons benoemd en ontslagen.

Om de twee jaren treedt een hunner af; de aftredende is weder benoembaar.

Het college van curatoren stelt een huishoudelijk reglement voor zijne werkzaamheden vast en onderwerpt het aan de goedkeuring van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken.

57. Curatoren worden bijgestaan door een bezoldigden secretaris, die zijne vaste woonplaats heeft in de gemeente, waar de techni.

sche hoogeschool is gevestigd; hij wordt door Ons benoemd en ontslagen. Van de bepaling omtrent de woonplaats kan door Ons, curatoren gehoord, ontheffing worden verleend.

Curatoren zenden te zijner benoeming eene aanbevelingslijst van twee personen aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken.

De secretaris treedt om de vijf jaren af en is weder benoembaar.

Voor bureaukosten wordt hem een jaarlijksch abonnement toegestaan. Hij ontvangt vergoeding voor reis- en verblijfkosten.

58. Curatoren genieten geene jaarwedde. Zij ontvangen vergoeding voor reis- en verblijfkosten.

59. Curatoren waken voor de getrouwe naleving van deze wet en van alle krachtens haar uitgevaardigde verordeningen, voor zooveel de technische hoogeschool betreft.

60. Maken hoogleeraren, lectoren of beambten bij de technische hoogeschool zich aan plichtverzuim of wangedrag schuldig, dan nemen curatoren de vereischte maatregelen van spoedeischenden aard, waaronder schorsing ten hoogste voor zes weken, en doen aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken de noodige voorstellen, zelfs tot ontslag.

61. Curatoren doen jaarlijks vóór 1 November aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken een uitvoerig verslag van den staat der hoogeschool gedurende den afgeloopen cursus en zenden hem vóór 15 Juni eene begrooting der uitgaven voor het volgend burgerlijk jaar.

62. De gezamenlijke gewone hoogleeraren vormen den senaat der hoogeschool. Buitengewone alsmede eervol ontslagen hoogleeraren hebben in den senaat zitting met raadgevende stem. De senaat stelt een reglement vast voor zijne vergaderingen.

De hoogleeraar, die het voorzitterschap bekleedt, draagt den titel van rector-magnificus.

Hij wordt voor den duur van drie achtereenvolgende studiejaren door Ons benoemd uit eene door den senaat opgemaakte voordracht van drie gewone hoogleeraren, waarbij de aftredende rector-magnificus buiten aanmerking blijft.

63. Bij den senaat is een secretaris.

Hij wordt door den senaat uit de gewone hoogleeraren benoemd voor den duur van drie achtereenvolgende studiejaren en treedt af op hetzelfde tijdstip als de rector-magnificus.

64. De rector-magnificus en de secretaris ontvangen ieder voor de waarneming van hunne betrekking eene toelage, door Ons te bepalen. Uit die van den secretaris worden tevens de bureaukosten bestreden.

65. De rector-magnificus wordt in zijne werkzaamheden bijgestaan door assessoren.

Assessoren zijn de voorzitters der afdeelingen.

Bij verhindering of ontstentenis van den rector-magnificus worden zijne werkzaamheden door den oudste in jaren der assessoren waargenomen. Bij verhindering of ontstentenis van den secretaris treedt zijn laatste aanwezige voorganger op.

66. De gewone hoogleeraren van iedere afdeeling kiezen bij volstrekte meerderheid van stemmen uit hun midden een voorzitter en een secretaris voor den duur van twee achtereenvolgende jaren. Na verloop van twee jaren, en vervolgens ieder jaar, treedt een van beiden af.

67. De senaat, de rector-magnificus en elk hoogleeraar in het bijzonder geven aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en aan curatoren alle noodige inlichtingen en berichten.

68. De handhaving der tucht onder de studenten is opgedragen aan den rector-magnificus.

69. Bij overtreding der tucht of bij wangedrag waarschuwt of berispt de rector-magnificus.

In buitengewone gevallen, ter beoordeeling van den senaat, alsmede indien een student, bij den rector-magnificus of bij den rector-magnificus en assessoren ontboden, moedwillig niet verschijnt, is de senaat bevoegd den overtreder den toegang tot de hoogeschool voor een tijdvak van ten minste een jaar en ten hoogste vijf jaren te ontzeggen.

Van de uitspraak des senaats kan door belanghebbenden bij Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken in hooger beroep worden gekomen.

HOOFDSTUK III.

VAN DE UNIVERSITEITEN.

§ 1. *Algemeene bepalingen.*

70. Er zijn drie Rijksuniversiteiten, gevestigd te *Leiden*, te *Utrecht* en te *Groningen*.

Er kan te *Amsterdam* eene gemeentelijke universiteit gevestigd zijn.

71. De gemeentelijke universiteit te *Amsterdam* heeft ten aanzien van de door haar af te nemen examens en te verleenen doctorale graden gelijke rechten als de Rijksuniversiteiten, mits zij voldoe aan al de eischen, krachtens de wet ten opzichte van den omvang van het onderwijs, de promotiën, de examens en de toelating daartoe voor de Rijks-

universiteiten gesteld, en bovendien de aanstelling van de hoogleeraren aan Onze bekrachtiging worde onderworpen.

72. De besluiten van den gemeenteraad betreffende de inrichting van de in het voorgaande artikel bedoelde universiteit worden aan Ons medegedeeld en niet ten uitvoer gelegd, vóór dat gebleken is, dat daartegen geene bedenking bestaat. Dit laatste wordt geacht het geval te zijn, indien binnen twee maanden na ontvangst van het besluit door Ons niet is beslist.

73. Het gemeentebestuur van *Amsterdam* doet jaarlijks vóór 1 November aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken een beredeneerd verslag omtrent den toestand der gemeentelijke universiteit in het afgeloopen studiejaar.

74. Met het toezicht op de gemeentelijke universiteit te *Amsterdam* is belast een college van vijf curatoren, waarvan de burgemeester lid en voorzitter is, twee leden door Ons en twee door den gemeenteraad worden benoemd en ontslagen.

De werkzaamheden van dat college en de aftreding der leden worden geregeld bij besluit van den gemeenteraad, op hetwelk artikel 72 toepasselijk is.

75. Op de bijdragen in de kosten van de gemeentelijke universiteit te *Amsterdam* zijn toepasselijk de artikelen 232—236 der wet van 29 Juni 1851 (*Staatsblad* n°. 85). De invordering wordt geregeld door eene plaatselijke verordening, overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 258—262 dier wet.

76. Elke der universiteiten bevat de navolgende faculteiten:

a. de faculteit der godgeleerdheid;
b. „ „ „ rechtsgeleerdheid;
c. „ „ „ geneeskunde;
d. „ „ „ wis- en natuurkunde;
e. „ „ „ letteren en wijsbegeerte.

§ 2. *Van het onderwijs aan de Rijksuniversiteiten.*

77. Aan elke universiteit wordt van Rijkswege onderwijs gegeven:

1°. In de faculteit der godgeleerdheid:
a. in de encyclopaedie der godgeleerdheid;
b. in de geschiedenis der leer aangaande God;
c. in de geschiedenis der godsdiensten in het algemeen;
d. in de geschiedenis van den Israëlietischen godsdienst;
e. in de geschiedenis van het Christendom;
f. in de Israëlietische en oud-Christelijke letterkunde;
g. in de uitlegging van het Oud en Nieuw Testament;
h. in de geschiedenis der leerstellingen van den Christelijken godsdienst;
i. in de wijsbegeerte van den godsdienst;
k. in de zedekunde.

2°. In de faculteit der rechtsgeleerdheid:
a. in de encyclopaedie der rechtswetenschap;
b. in de wijsbegeerte van het recht;
c. in het Romeinsche recht en zijne geschiedenis;
d. in het oud-vaderlandsch recht en zijne geschiedenis;
e. in het burgerlijk- en handelsrecht;
f. in de burgerlijke rechtsvordering;
g. in het strafrecht;
h. in de strafvordering;
i. in het staatsrecht;
k. in het volkenrecht;
l. in het administratief recht;
m. in de staathuishoudkunde;
n. in de statistiek;
o. in de staatkundige geschiedenis.

3°. In de faculteit der geneeskunde:
a. in de ontleedkunde;
b. in de physiologie;
c. in de ziektekunde en de ziektekundige ontleedkunde;
d. in de geneeskunde;
e. in de heelkunde;
f. in de verloskunde;
g. in de kennis der geneesmiddelen en de geneesmiddelleer;
h. in de gezondheidsleer en de geneeskundige politie;
i. in de gerechtelijke geneeskunde.

4°. In de faculteit der wis- en natuurkunde:
a. in de wiskunde;
b. in de mechanica;
c. in de natuurkunde;
d. in de sterrenkunde;
e. in de physische aardrijkskunde;
f. in de geologie;
g. in de mineralogie;
h. in de botanie;
i. in de zoölogie, de vergelijkende anatomie en de physiologie;
k. in de scheikunde;
l. in de artsenijbereidkunde;
m. in de toxicologie.

5°. In de faculteit der letteren en wijsbegeerte:
a. in de Grieksche taal en letterkunde;
b. in de Latijnsche taal en letterkunde;
c. in de Hebreeuwsche taal en letterkunde;
d. in de Nederlandsche taal en letterkunde;

e. in de Israëlietische, Grieksche en Romeinsche oudheden;

f. in de algemeene geschiedenis;

g. in de vaderlandsche geschiedenis;

h. in de politische aardrijkskunde;

i. in de geschiedenis der wijsbegeerte;

k. in de logica;

l. in de metaphysica;

m. in de zielkunde.

78. Aan ten minste ééne universiteit wordt van Rijkswege bovendien onderwijs gegeven:

1°. In de faculteit der godgeleerdheid:

a. in de Christelijke archaeologie.

2°. In de faculteit der rechtsgeleerdheid:

a. in het Mahomedaansche recht en de overige volksinstellingen en gebruiken in Nederlandsch Indië;

b. in het staatsrecht en de inrichting van 's Rijks koloniën en overzeesche bezittingen;

c. in het internationale privaatrecht;

d. in het Zuid-Afrikaansch recht.

3°. In de faculteit der geneeskunde:

a. in de psychiatrie;

b. in de oogheelkunde;

c. in de oorheelkunde;

d. in de tandheelkunde.

4°. In de faculteit der wis- en natuurkunde:

a. in de meteorologie.

5°. In de faculteit der letteren en wijsbegeerte:

a. in de archaeologie;

b. in de taal en letterkunde der Semitische volken;

c. in de taal-, letter-, land- en volkenkunde van den Oost-Indischen archipel;

d. in de Fransche, de Engelsche en de Hoogduitsche taal en letterkunde;

e. in de aesthetiek en kunstgeschiedenis;

f. in het Sanskrit en zijne letterkunde;

g. in de oude talen en letterkunde der Germaansche volken.

79. Aan eene of meer der universiteiten kan, wanneer Wij het noodig oordeelen, van Rijkswege onderwijs worden gegeven in vakken, niet vermeld in de artikelen 77 en 78.

80. De lessen worden gegeven in het Latijn of in het Nederlandsch; met vergunning van curatoren ook in andere talen.

81. Het studiejaar vangt aan den derden Maandag der maand September.

Er zijn drie vacantiën: eene van den tweeden Zaterdag der maand Juli tot den aanvang van den volgenden cursus; eene van den laatsten Zaterdag vóór Kerstmis tot den derden Dinsdag daaraanvolgende, en eene van tien dagen, beginnende den laatsten Woensdag vóór Paschen.

82. Het programma der lessen, in het Latijn te stellen, wordt voor elk studiejaar door den senaat der universiteit, na goedkeuring door curatoren, in de maand Juni vastgesteld. Het vermeldt welke lessen in een halfjarigen, welke in een langeren cursus worden gegeven, en hoeveel uren in de week voor elke les zijn bestemd.

§ 3. *Van de hulpmiddelen voor het onderwijs, de prijsvragen en de beurzen aan de Rijksuniversiteiten.*

83. Tot aanbouw, onderhoud en verbetering der gebouwen, voor het meubilair en tot aanvulling en uitbreiding der verzamelingen en hulpmiddelen voor het onderwijs worden jaarlijks de vereischte gelden van Rijkswege beschikbaar gesteld.

Het beheer en gebruik dier verzamelingen en hulpmiddelen wordt door Ons geregeld, curatoren gehoord.

84. Elk jaar worden, beurtelings aan iedere universiteit, tien prijsvragen uitgeschreven, twee in elke faculteit. Voor het meest voldoende antwoord van een der studeerenden aan eene Nederlandsche instelling van hooger onderwijs, dat de faculteit, die de vraag stelde, der bekroning waardig keurt, wordt een gouden eerepenning toegekend.

85. Er kunnen aan elke universiteit zes beurzen van Rijkswege worden verleend, ieder van *f* 800, ter ondersteuning van onvermogende studenten van buitengewonen aanleg.

Deze beurzen worden door Ons toegekend, curatoren gehoord.

§ 4. *Van de docenten en beambten aan de Rijksuniversiteiten.*

86. De hoogleeraren worden door Ons benoemd en ontslagen.

Voor elke te vervullen plaats wordt door curatoren, de faculteit gehoord, eene met redenen omkleede aanbevelingslijst aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken aangeboden.

Ontslag wordt niet verleend dan op eigen verzoek, of nadat curatoren zijn gehoord; dezen geven deswege, den belanghebbende gehoord of opgeroepen, hun advies.

Eervol ontslagen hoogleeraren behouden den titel van hoogleeraar.

87. De jaarwedde der hoogleeraren bedraagt minstens *f* 4000.

88. Elk hoogleeraar wordt benoemd tot het onderwijs van bepaalde vakken, in zijne aanstelling uitgedrukt. Deze kunnen door Ons worden verminderd of gewijzigd.

Tegen zijnen wil kan een hoogleeraar niet

met het onderwijs in andere vakken worden belast.

89. Het staat iederen hoogleeraar vrij om, met goedkeuring van curatoren, behalve de hem opgedragene, nog andere lessen te geven. Deze worden dan op de gewone wijze aangekondigd.

De besluiten van curatoren tot het verleenen of weigeren dier goedkeuring worden aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken medegedeeld en kunnen door Ons vernietigd worden.

90. Aan hoogleeraren kan met Onze goedkeuring worden toegestaan de hun opgedragen vakken van onderwijs met elkander te verwisselen.

91. De hoogleeraren bekleeden geene ambten of bedieningen zonder Onze toestemming.

Hoogleeraren, het lidmaatschap van eene der beide Kamers der Staten-Generaal aanvaardende, zijn gedurende dat lidmaatschap van rechtswege op non-activiteit en genieten de helft hunner jaarwedde als verlof-traktement.

92. Behoudens kostelooze behandeling van lijders in ziekeninrichtingen aan hunne zorg toevertrouwd en in hunne woningen, het uitoefenen van consultatieve medische praktijk en het geven van rechtsgeleerde adviezen, oefenen de hoogleeraren noch medische noch rechtspraktijk uit.

93. Met het einde van het studiejaar, waarin een hoogleeraar den ouderdom van zeventig jaren bereikt, wordt hem ontslag verleend.

Op voorstel van de faculteit kan aan den hoogleeraar, wien op grond van het eerste lid van dit artikel ontslag is verleend, met goedkeuring van curatoren, worden toegestaan lessen te blijven geven in aan te wijzen vakken. Deze worden op de gewone wijze aangekondigd.

Voor de toepassing van de artikelen 77 en 78 tellen deze lessen niet mede.

94. Buitengewone hoogleeraren en lectoren worden door Ons, curatoren en de faculteit gehoord, benoemd. Zij genieten eene jaarwedde uit 's Rijks kas.

Ontslag wordt niet verleend dan op eigen verzoek, of nadat curatoren zijn gehoord; dezen geven deswege, den belanghebbende gehoord of opgeroepen, hun advies.

Buitengewone hoogleeraren zijn leden der faculteit, waarbij zij zijn benoemd.

Waar in de artikelen 86, 87, 91, 92, 93 en 110 van *hoogleeraren* gesproken wordt, zijn hieronder *buitengewone hoogleeraren* niet begrepen.

95. Tot het geven van hooger onderwijs aan de universiteiten kunnen doctoren als privaatdocenten door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, curatoren gehoord, tot wederopzeggens toe worden toegelaten.

De senaat kan de aankondiging hunner lessen op het programma, vermeld in artikel 82, toestaan. Bij weigering beslist, curatoren gehoord, Onze Minister van Binnenlandsche Zaken.

Van de inrichtingen, verzamelingen en hulpmiddelen voor het onderwijs kunnen curatoren, onder door hen te stellen voorwaarden, aan privaatdocenten het gebruik vergunnen.

96. Bij verhindering of ontstentenis van een hoogleeraar of lector, en in het geval, bedoeld in het tweede lid van artikel 91, worden door Ons tijdelijke maatregelen tot voorziening bevolen, indien het belang van het onderwijs dit vordert.

97. De beambten bij de universiteiten worden benoemd en ontslagen door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, die bevoegd is deze taak, wat de lagere beambten betreft, op te dragen aan curatoren. Eene lijst der beambten wordt door Ons vastgesteld.

De werkkring en de verplichtingen der beambten worden door Onzen voornoemden Minister, curatoren gehoord, bepaald.

§ 5. *Van het bijwonen der lessen aan de Rijksuniversiteiten.*

98. Ter zake van het onderwijs der hoogleeraren en lectoren is voor elk studiejaar door hem, die dit onderwijs een of meermalen bijwoont, eene som verschuldigd van *f* 200, die in 's Rijks schatkist gestort wordt.

Terugbetaling dier gelden geschiedt uitsluitend indien door overlijden vóór den aanvang der lessen van deze geen gebruik is gemaakt en alsdan op aanvrage der erfgenamen.

Behalve voormelde *f* 200 wordt ter zake van het onderwijs door hoogleeraren en lectoren geenerlei betaling gevorderd.

99. Het recht tot het bijwonen van het onderwijs wordt verkregen door inschrijving bij den rector-magnificus, behoudens het bepaalde bij artikel 101.

De inschrijving geschiedt kosteloos; de rector-magnificus geeft daarvan een door hem onderteekend bewijs af in den vorm door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken te bepalen; zij geldt voor het studiejaar waarin zij is geschied en geeft voor dat jaar recht op toegang tot alle lessen aan elke Rijksuniversiteit zonder onderscheid, alsmede tot alle inrichtingen en verzamelingen der universi-

teiten, behoudens het bepaalde bij het tweede lid van de artikelen 83 en 117.

De rector-magnificus gaat niet over tot de inschrijving tenzij hem het bewijs is vertoond, dat de belanghebbende de gelden, bedoeld bij artikel 98 of 155, tweede lid, heeft betaald, òf tot de promotie is toegelaten, òf eene Rijksbeurs geniet, òf ter zake van het onderwijs der hoogleeraren en lectoren eene som van *f* 800 heeft betaald, òf door den rector-magnificus der technische hoogeschool voor volledig onderwijs is ingeschreven.

Voor de studenten en kweekelingen, bedoeld in artikel 155, bedraagt deze som *f* 400.

100. Hij, die zonder daartoe gerechtigd te zijn, eens of meermalen het onderwijs aan eene Rijksuniversiteit bijwoont, wordt gestraft met eene geldboete van ten hoogste *f* 250. Het strafbare feit wordt als overtreding beschouwd.

101. Onze Minister van Binnenlandsche Zaken; de daartoe door hem aan te wijzen personen; curatoren, hoogleeraren, lectoren, beambten der universiteiten en de in artikel 95 bedoelde privaatdocenten zijn te allen tijde bevoegd alle lessen aan elke universiteit bij te wonen.

Hoogleeraren en lectoren zijn, ieder voor zooveel hunne lessen betreft, bevoegd gedurende enkele uren aan personen, die volgens artikel 99 niet zijn ingeschreven, toegang tot hunne lessen te verleenen.

102. Hij die tot de in artikel 131 bedoelde promotie is toegelaten; òf eene Rijksbeurs geniet; òf de *f* 800 of *f* 400, bedoeld aan het slot van artikel 99, heeft betaald; òf door den rector-magnificus der technische hoogeschool voor volledig onderwijs is ingeschreven, is van de betaling bij artikel 98 of 155 voorgeschreven, vrijgesteld. Niettemin is hij na de bij artikel 99 bedoelde inschrijving gerechtigd tot toegang tot de inrichtingen en verzamelingen, bedoeld in het tweede lid van artikel 99, onder het daarbij vermelde voorbehoud.

Aan hem die ten hoogste twee lessen van hoogleeraren of lectoren wenscht te volgen, kan daartoe door curatoren der universiteit telkens voor één studiejaar verlof worden verleend. In dat geval is ter zake van dit onderwijs eene som verschuldigd van *f* 30 voor iedere les, en zoo de les in een halfjarigen cursus gegeven wordt *f* 15, welke gelden in 's Rijks schatkist gestort worden. Het tweede en derde lid van artikel 98 zijn op deze gelden van toepassing.

Het recht tot het bijwonen van dit onderwijs wordt verkregen door inschrijving bij den rector-magnificus, die daartoe niet overgaat tenzij hem het bewijs is vertoond dat het bedoelde verlof van curatoren verkregen is en voormelde gelden betaald zijn.

De rector-magnificus geeft van die inschrijving een door hem onderteekend bewijs af in den vorm door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken te bepalen.

Curatoren verstrekken hem op vertoon van dat bewijs eene verklaring tot welke der inrichtingen en verzamelingen in het eerste lid van dit artikel vermeld hij mag worden toegelaten, behoudens het bepaalde bij het tweede lid van de artikelen 83 en 117.

§ 6. *Van het beheer en het toezicht aan de Rijksuniversiteiten.*

103. Aan iedere universiteit is een college van curatoren, bestaande uit minstens drie en hoogstens vijf leden. Zij worden door Ons benoemd en ontslagen.

Om de twee jaren treedt een hunner af; de aftredende is weder benoembaar.

Het beheer, door curatoren te voeren, en hun overige werkkring worden door Ons bij algemeenen maatregel van inwendig bestuur geregeld, met inachtneming van het in deze wet bepaalde.

Elk college van curatoren stelt een huishoudelijk reglement voor zijne werkzaamheden vast en onderwerpt het aan de goedkeuring van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken.

104. Curatoren worden bijgestaan door een bezoldigden secretaris, die zijne vaste woonplaats heeft in de gemeente, waar de universiteit is gevestigd; hij wordt door Ons benoemd en ontslagen. Van de bepaling omtrent de woonplaats kan door Ons, curatoren gehoord, ontheffing worden verleend.

Curatoren zenden te zijner benoeming eene aanbevelingslijst van twee personen aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken.

De secretaris treedt om de vijf jaren af en is weder benoembaar.

Voor bureaukosten wordt hem een jaarlijksch abonnement toegestaan. Hij ontvangt vergoeding voor reis- en verblijfkosten.

105. Curatoren genieten geen jaarwedde. Zij ontvangen vergoeding voor reis- en verblijfkosten.

106. Curatoren waken voor de getrouwe naleving dezer wet en van alle krachtens haar uitgevaardigde verordeningen, voor zooveel de universiteit betreft.

107. Maken hoogleeraren, lectoren of beambten bij de universiteit zich aan plichtsverzuim of wangedrag schuldig, dan nemen curatoren de vereischte maatregelen van spoed-

eischenden aard, waaronder schorsing hoogstens voor zes weken, en doen aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken de noodige voorstellen, zelfs tot ontslag.

108. Curatoren doen jaarlijks vóór 1 November aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken een uitvoerig verslag van den staat der universiteit gedurende den afgeloopen cursus en zenden hem vóór 15 Juni eene begrooting der uitgaven voor het volgend burgerlijk jaar.

109. De gezamenlijke gewone hoogleeraren vormen den senaat der universiteit. Buitengewone alsmede eervol ontslagen hoogleeraren hebben in den senaat zitting met raadgevende stem.

De hoogleeraar, die het voorzitterschap bekleedt, draagt den titel van rector-magnificus.

Hij wordt voor den duur van elk studiejaar door Ons benoemd uit eene door den senaat opgemaakte voordracht van drie gewone hoogleeraren, waarbij de aftredende rector-magnificus buiten aanmerking blijft.

110. Bij den senaat is een secretaris.

Elk hoogleeraar is op zijne beurt, volgens een rooster door den senaat vast te stellen, gedurende een jaar met deze betrekking belast.

Hij treedt af op hetzelfde tijdstip als de rector-magnificus.

111. De rector-magnificus en de secretaris ontvangen ieder voor de waarneming hunner betrekking eene toelage, door Ons te bepalen. Uit die van den secretaris worden tevens de bureaukosten bestreden.

112. De rector-magnificus wordt in zijne werkzaamheden, waar het noodig is, bijgestaan door vier assessoren. Zij worden door den senaat benoemd voor den tijd van een jaar en treden af op het in artikel 110 vermelde tijdstip; de aftredenden zijn weder benoembaar.

Bij verhindering of ontstentenis van den rector-magnificus worden zijne werkzaamheden door den oudste in jaren der assessoren waargenomen. Bij verhindering of ontstentenis van den secretaris treedt zijn laatste aanwezige voorganger op.

113. De senaat stelt een reglement vast voor zijne vergaderingen, de werkzaamheden van den secretaris en die van den rector-magnificus en assessoren.

De gewone hoogleeraren van iedere faculteit kiezen bij volstrekte meerderheid van stemmen uit hun midden een voorzitter en een secretaris, die na vier jaren aftreden. Zij zijn niet dadelijk weder benoembaar.

114. De senaat, de rector-magnificus en elk hoogleeraar in het bijzonder geven aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en aan curatoren alle noodige inlichtingen en berichten.

115. Bij den aanvang van het studiejaar draagt de rector-magnificus zijne waardigheid in het openbaar aan zijnen opvolger over en geeft dan een verslag van de lotgevallen der universiteit in het afgeloopen jaar.

116. De handhaving der tucht onder de studenten is opgedragen aan den rector-magnificus.

117. Bij overtreding der tucht of bij wangedrag waarschuwt of berispt de rector-magnificus.

In buitengewone gevallen, ter beoordeeling van den senaat, alsmede indien een student, bij den rector-magnificus of bij den rector-magnificus en assessoren ontboden, moedwillig niet verschijnt, is de senaat bevoegd den overtreder den toegang tot de universiteit voor een tijdvak van minstens een jaar en hoogstens vijf jaren te ontzeggen.

Van de uitspraak des senaats kan door belanghebbenden bij Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken in hooger beroep worden gekomen.

HOOFDSTUK IV.

VAN DE WETENSCHAPPELIJKE GRADEN, GETUIGSCHRIFTEN EN DIPLOMA'S.

118. Aan de technische hoogeschool zijn de volgende diploma's verkrijgbaar:

1°. van civiel-ingenieur;
2°. van bouwkundig ingenieur of architect;
3°. van werktuigkundig ingenieur;
4°. van scheepsbouwkundig ingenieur;
5°. van electrotechnisch ingenieur;
6°. van scheikundig ingenieur of technoloog;
7°. van mijningenieur.

Aan hen, die in het bezit zijn van een of meer dezer diploma's, kan door den senaat en ten overstaan van dat lichaam of van eene commissie uit zijn midden na openbare verdediging van een proefschrift een doctoraat in de technische wetenschap worden verleend.

119. Alle examens aan de technische hoogeschool worden afgenomen door de afdeelingen, zoo noodig te dien einde aangevuld met een of meer hoogleeraren, tot eene andere afdeeling behoorende, en met een of meer deskundigen buiten de hoogeschool, door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken daartoe aan te wijzen.

De afdeeling vergadert tot het houden van examens met ten minste drie leden. Omtrent den uitslag van een afgelegd examen wordt

bij meerderheid van stemmen beslist. Staken de stemmen, dan wordt de geëxamineerde beschouwd te zijn afgewezen.

De deskundigen buiten de hoogeschool genieten uit 's Rijks kas vergoeding voor reis- en verblijfkosten, benevens vacatiegelden.

120. Van het afleggen van de in het vorige artikel bedoelde examens kan geheel of gedeeltelijk worden vrijgesteld de bezitter van een diploma of getuigschrift, afgegeven door buitenlandsche universitaire instellingen van onderwijs of onderzoek of door buitenlandsche technische hoogescholen, mits hij op het tijdstip, waarop het diploma of het getuigschrift werd verkregen, geen ingezetene van het Rijk was.

Van de voorwaarde, dat de bezitter van het diploma of getuigschrift op het tijdstip, waarop het werd verkregen geen ingezetene van het Rijk was, kan door Ons in bijzondere gevallen vrijstelling worden verleend.

Door Ons worden bij besluit, den Raad van State gehoord, na ingewonnen advies van den senaat der technische hoogeschool, de bedoelde instellingen en technische hoogescholen aangewezen, alsmede de diploma's en getuigschriften en de daaraan te verbinden vrijstellingen omschreven.

121. Van het afleggen van de in art. 119 bedoelde examens kan door Ons, bij besluit, den Raad van State gehoord, na ingewonnen advies van den senaat der technische hoogeschool, geheel of gedeeltelijk worden vrijgesteld de bezitter van een getuigschrift, een doctoralen graad of eenig ander bewijs van met goed gevolg afgelegd examen, afgegeven door eene Nederlandsche universiteit.

122. Tot het afleggen van de in artikel 119 bedoelde examens wordt ieder, onverschillig waar hij de daarvoor vereischte kundigheden heeft opgedaan, toegelaten, mits hij in het bezit zij van een getuigschrift van bekwaamheid tot de studie aan de technische hoogeschool.

123. Eenmaal 's jaars wordt gelegenheid gegeven om tengevolge van een mondeling en schriftelijk examen bij een door Ons te benoemen commissie een getuigschrift, als bedoeld in het vorige artikel, te verkrijgen.

De tijd en de plaats der vergaderingen dezer commissie worden door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken bepaald. Hare leden genieten uit 's Rijks kas vergoeding voor reis- en verblijfkosten, benevens vacatiegelden.

124. Met het getuigschrift, in het vorige artikel vermeld, wordt gelijkgesteld het getuigschrift van met gunstig gevolg afgelegd eindexamen van de hoogere burgerscholen met vijfjarigen cursus en het, in artikel 11 vermelde, getuigschrift van bekwaamheid tot de studie aan eene universiteit in de faculteit der wis- en natuurkunde.

125. Met het getuigschrift, in artikel 123 vermeld, wordt eveneens gelijkgesteld het getuigschrift, afgegeven door buitenlandsche instellingen van onderwijs of onderzoek, mits:

1°. de eischen, voor het verkrijgen van het getuigschrift gesteld, voldoenden waarborg opleveren, dat de bezitter bekwaam is om tot de studie aan de Nederlandsche technische hoogeschool over te gaan;

2°. de bezitter op het tijdstip, waarop het getuigschrift werd verkregen, geen ingezetene van het Rijk was.

Van de voorwaarde, dat de bezitter van het diploma of getuigschrift op het tijdstip, waarop het werd verkregen geen ingezetene van het Rijk was, kan door Ons in bijzondere gevallen vrijstelling worden verleend.

Door Ons worden bij besluit, den Raad van State gehoord en na ingewonnen advies van den senaat der technische hoogeschool, de bedoelde buitenlandsche instellingen aangewezen, alsmede de getuigschriften omschreven, welke met het getuigschrift in artikel 123 vermeld, worden gelijkgesteld.

126. Van het bezit van het in artikel 123 vermelde getuigschrift is vrijgesteld de bezitter van een in Ons, in artikel 120 bedoeld, besluit omschreven diploma of getuigschrift.

127. Voor het afleggen van elk examen aan de technische hoogeschool wordt eene som van *f* 50 betaald.

In geval van afwijzing wordt voor de eerste herhaling van een examen geene betaling gevorderd.

Deze gelden worden in 's Rijks schatkist gestort.

De toekenning van den doctoralen graad geschiedt kosteloos.

128. De senaat heeft het recht om, op voordracht van eene afdeeling, wegens zeer uitstekende verdiensten aan Nederlanders of vreemdelingen het doctoraat in de technische wetenschap *honoris causa* te verleenen.

129. Hij, die krachtens deze wet of krachtens vroegere wetten of verordeningen hier te lande een diploma van civiel-ingenieur, bouwkundig ingenieur of architect, werktuigkundig ingenieur, scheepsbouwkundig ingenieur, electrotechnisch ingenieur, scheikundig ingenieur of technoloog, of mijneningenieur (mijningenieur) verkregen heeft, is bevoegd middelbaar onderwijs te geven in de technische wetenschappen,

waarin hij ter verkrijging van zijn diploma een examen heeft afgelegd. Hij behoort echter daartoe in het bezit te zijn van het getuigschrift van goed zedelijk gedrag, vermeld in artikel 16.

130. Aan de universiteiten zijn de volgende doctoraten verkrijgbaar:

1°. in de faculteit der godgeleerdheid;
in de godgeleerdheid;
2°. in de faculteit der rechtsgeleerdheid:
a. in de rechtswetenschap;
b. in de staatswetenschap;
c. in het hedendaagsch Romeinsch-Hollandsch recht;
3°. in de faculteit der geneeskunde:
a. in de geneeskunde;
b. in de heelkunde;
c. in de verloskunde;
4°. in de faculteit der wis- en natuurkunde:
a. in de wis- en sterrenkunde;
b. in de wis- en natuurkunde;
c. in de scheikunde;
d. in de aard- en delfstofkunde;
e. in de plant- en dierkunde;
f. in de artsenijbereidkunde;
5°. in de faculteit der letteren en wijsbegeerte:
a. in de klassieke letterkunde;
b. in de Semitische letterkunde;
c. in de Nederlandsche letterkunde;
d. in de taal en letterkunde van den Oost-Indischen Archipel;
e. in de wijsbegeerte.

131. De in het voorgaande artikel genoemde doctoraten worden verkregen door het afleggen van de examens en het voldoen aan de voorwaarden, door Ons vast te stellen bij algemeenen maatregel van inwendig bestuur, na ingewonnen gezamenlijk advies van de senaten der Rijksuniversiteiten.

Bij Ons bedoeld besluit worden de inrichting, omvang en duur der examens en promotiën, de tijdstippen waarop zij worden gehouden en al wat verder daarop betrekking heeft, geregeld.

Voor het geven van hun advies wordt aan de senaten door Ons een termijn van ten minste drie maanden gesteld, aanvangende met den dag, waarop zij, op uitnoodiging van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, zijn vergaderd.

Alvorens Ons besluit te wijzigen, worden de senaten der Rijksuniversiteiten, doch ieder afzonderlijk, gehoord.

132. Van het afleggen van de in het vorige artikel bedoelde examens kan geheel of gedeeltelijk worden vrijgesteld de bezitter van een diploma of getuigschrift, afgegeven door buitenlandsche universitaire instellingen van onderwijs of onderzoek, mits hij op het tijdstip, waarop het diploma of het getuigschrift werd verkregen, geen ingezetene van het Rijk was.

Van de voorwaarde, dat de bezitter van het diploma of getuigschrift op het tijdstip, waarop het werd verkregen, geen ingezetene van het Rijk was, kan door Ons in bijzondere gevallen vrijstelling worden verleend.

Door Ons worden bij besluit, den Raad van State gehoord, na ingewonnen advies van ieder der senaten der Rijksuniversiteiten, de bedoelde instellingen aangewezen, alsmede de diploma's en getuigschriften en de daaraan te verbinden vrijstellingen omschreven.

133. Tot het afleggen der examens wordt ieder, onverschillig waar hij de daarvoor vereischte kundigheden heeft opgedaan, toegelaten, mits hij in het bezit zij van een der getuigschriften, vermeld in artikelen 11 en 12.

Van het bezit van een der in de artikelen 11 en 12 vermelde getuigschriften is, voor de faculteit, waarvoor hem eenige vrijstelling is verleend, vrijgesteld de bezitter van een in Ons, in artikel 132 bedoeld, besluit omschreven diploma of getuigschrift.

Met het getuigschrift, in artikel 11 vermeld, wordt gelijkgesteld dat, hetwelk door bestuurders van instellingen, voorbereidend tot universitair onderwijs, in de koloniën en overzeesche bezittingen van het Rijk, aan hen die het onderwijs aan zoodanige instellingen tot het einde toe hebben genoten, wegens met goed gevolg afgelegd examen is uitgereikt, voor zoo verre dit voorrecht door Ons aan die instellingen is toegekend.

134. Met het getuigschrift, in artikel 11 vermeld, wordt eveneens gelijkgesteld het getuigschrift van bekwaamheid tot universitaire studiën, afgegeven door buitenlandsche instellingen van onderwijs of onderzoek, mits:

1°. de eischen, voor het verkrijgen van het getuigschrift gesteld, voldoenden waarborg opleveren, dat de bezitter bekwaam is om tot de studie aan eene Nederlandsche universiteit over te gaan;

2°. de bezitter op het tijdstip, waarop het getuigschrift werd verkregen, geen ingezetene van het Rijk was.

Van de voorwaarde, dat de bezitter van het diploma of getuigschrift op het tijdstip, waarop het werd verkregen geen ingezetene van het Rijk was, kan door Ons in bijzondere gevallen vrijstelling worden verleend.

Door Ons worden bij besluit, den Raad van State gehoord, en na ingewonnen advies van

ieder der senaten van de Rijksuniversiteiten, de bedoelde buitenlandsche instellingen aangewezen, alsmede de getuigschriften omschreven, welke met het getuigschrift, in artikel 11 vermeld, worden gelijkgesteld.

135. Zij, die gedurende den loop hunner universitaire studiën van studievak veranderen en examens wenschen af te leggen in eene andere faculteit dan die, waarvoor zij ingevolge artikelen 11 of 12 het getuigschrift verwierven, zijn verplicht, naar gelang hunner studiën aan de faculteit der letteren en wijsbegeerte of aan die der wis- en natuurkunde, de bewijzen te geven, dat zij voldoende kennis bezitten van hetgeen, waarin zij bij het verkrijgen van het getuigschrift niet zijn geëxamineerd.

136. Alle examens aan de universiteiten worden afgenomen door de faculteiten.

137. De toekenning van den doctoralen graad geschiedt door den senaat en ten overstaan van dat lichaam of van eene commissie uit zijn midden, volgens regelen, in den bij artikel 131 bedoelden algemeenen maatregel van inwendig bestuur vastgesteld.

138. Voor het afleggen van de examens, vermeld in artikel 12, voor zooveel deze door de aldaar vermelde commissie worden afgenomen, en in artikel 135, wordt eene som van *f* 10 betaald.

Voor het afleggen van elk ander examen aan eene Rijksuniversiteit wordt eene som van *f* 50 betaald.

In geval van afwijzing wordt voor de eerste herhaling van een examen geene betaling gevorderd.

Deze gelden worden in 's Rijks schatkist gestort.

De toekenning van den doctoralen graad geschiedt kosteloos.

139. De senaten hebben het recht om, op voordracht der faculteiten, wegens zeer uitstekende verdiensten, aan Nederlanders of vreemdelingen het doctoraat *honoris causa* te verleenen.

140. De graad van doctor geeft in het algemeen de aan dien graad bij deze en andere wetten verbonden bevoegdheid tot het geven van onderwijs en tot het uitoefenen van ambten en bedieningen.

141. De graad van doctor in de rechtswetenschap geeft de bevoegdheid, zich, met inachtneming van de overigens daaromtrent bestaande bepalingen, als advocaat te doen inschrijven en om benoemd te worden tot de rechterlijke betrekkingen, waarvoor volgens de wet op de rechterlijke organisatie en het beleid der justitie de graad van meester in de rechten gevorderd wordt, zoomede tot de betrekkingen van ambtenaar bij de rechterlijke macht of bij den burgerlijken dienst in 's Rijks koloniën en overzeesche bezittingen, behoudens nadere vereischten in bijzondere wetten of verordeningen voor ieder van die betrekkingen gevorderd.

Voor zooveel Nederlandsch-Indië betreft, geeft de voormelde graad onder hetzelfde voorbehoud de bevoegdheid, om bij de rechterlijke macht of den burgerlijken dienst te worden benoemd, aan hem, die bij de betrokken faculteiten een door Ons, ingevolge artikel 131 te regelen examen in de vakken, vermeld in artikel 78 sub n°. 2, litt. *a* en *b*, en sub n°. 5, litt. *c*, heeft afgelegd.

De doctoren in de rechtswetenschap en zij, die tot de promotie ter verkrijging van dezen graad zijn toegelaten, zijn bevoegd middelbaar onderwijs te geven in de gronden van de gemeente-, provinciale- en staatsinrichting van Nederland.

142. De doctoren in de staatswetenschap en zij, die tot de promotie, ter verkrijging van dezen graad zijn toegelaten, zijn bevoegd middelbaar onderwijs te geven in de staathuishoudkunde, de statistiek, inzonderheid van Nederland en van zijne koloniën en bezittingen in andere werelddeelen, en in de gronden van de gemeente-, provinciale- en staatsinrichting van Nederland.

143. De doctoren in de geneeskunde en zij, die tot de promotie in dit vak zijn toegelaten, zijn bevoegd de geneeskunst in haren geheelen omvang uit te oefenen, na aflegging van het practisch examen, bedoeld in artikel 5 der wet van 1 Juni 1865 (*Staatsblad* n°. 59), gewijzigd door die van 8 Juli 1874 (*Staatsblad* n°. 97).

144. De doctoren in de wis- en sterrenkunde en die in de wis- en natuurkunde en zij, die tot de promotie ter verkrijging van een dezer graden zijn toegelaten, hebben gelijke bevoegdheid als de bezitters der akte B, vermeld in de artikelen 70 en 71 der wet van 2 Mei 1863 (*Staatsblad* n°. 50).

De doctoren in de scheikunde en zij, die tot de promotie ter verkrijging van dezen graad zijn toegelaten, hebben gelijke bevoegdheid als de bezitters der akte B, vermeld in artikel 72 van genoemde wet.

De doctoren in de aard- en delfstofkunde en zij, die tot de promotie ter verkrijging van dezen graad zijn toegelaten, hebben gelijke bevoegdheid als de bezitters der akte A, vermeld in artikel 70 van genoemde wet.

De doctoren in de plant- en dierkunde en zij, die tot de promotie ter verkrijging van

dezen graad zijn toegelaten, hebben gelijke bevoegdheid als de bezitters der akte A, vermeld in artikel 70 van genoemde wet.

145. De doctoren in de artsenijbereidkunde en zij, die tot de promotie in dit vak zijn toegelaten, zijn bevoegd de artsenijbereidkunst in haren geheelen omvang uit te oefenen, na aflegging van het practisch examen, bedoeld in B van artikel 9 der in artikel 143 vermelde wet.

146. De doctoren in de klassieke letterkunde en zij, die het examen, laatstelijk voorafgaande aan dat ter verkrijging van dezen graad, met gunstig gevolg hebben afgelegd, hebben, voor zooveel de oude geschiedenis betreft, gelijke bevoegdheid als de bezitters der akte, vermeld in het eerste lid van artikel 74 der wet van 2 Mei 1863 (*Staatsblad* n°. 50).

147. De graad van doctor in de Nederlandsche letterkunde geeft gelijke bevoegdheid als de akte, vermeld in het eerste lid van artikel 74 der wet van 2 Mei 1863 (*Staatsblad* n°. 50).

Het getuigschrift van voldaan te hebben aan het examen, laatstelijk voorafgaande aan dat ter verkrijging van genoemden doctoralen graad, geeft gelijke bevoegdheid als de akte, vermeld in het eerste lid van artikel 74 van genoemde wet.

148. De aanwijzingen, bedoeld in de artikelen 120, 125, 132 en 134, kunnen te allen tijde op gelijke wijze, als zij zijn geschied, worden ingetrokken.

Ditzelfde geldt van een besluit, als bedoeld in artikel 121.

TITEL III.

VAN HET BIJZONDER HOOGER ONDERWIJS.

HOOFDSTUK I.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

149. Het staat aan ieder Nederlander, ieder vreemdeling, die de bij artikel 3 bedoelde vergunning bezit, elke erkende vereeniging en ieder kerkgenootschap vrij eene bijzondere school van hooger onderwijs te openen, onder voorwaarde dat de oprichter vooraf daarvan kennis geve aan het gemeentebestuur en aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, met overlegging van de reglementen of statuten.

Worden die reglementen of statuten gewijzigd of ingetrokken, dan doet het hoofd, of het bestuur der school, gelijke mededeeling van de wijziging of intrekking.

150. Tot het openen eener bijzondere school van hooger onderwijs, gesticht bij uiterste wilsbeschikking, wordt Onze goedkeuring vereischt. Bij het daartoe strekkend verzoek wordt door de erfgenamen, executeurs of administrateurs het testament overgelegd.

151. Het bestuur van elke bijzondere school van hooger onderwijs zendt jaarlijks vóór 1 Maart aan het gemeentebestuur een beredeneerd verslag omtrent den toestand der school in het vorig jaar, en vóór 1 November aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken gelijk verslag over het afgeloopen studiejaar.

152. Het verzuim der kennisgevingen en van het doen van het verzoek en der verslagen, gevorderd bij artt. 149, 150 en 151, wordt gestraft met eene boete van ten hoogste *f* 25 en bij herhaling van ten hoogste *f* 100. Bij de derde overtreding wordt bovendien bij rechterlijk vonnis de sluiting der school bevolen.

HOOFDSTUK II.

VAN INSTELLINGEN TOT OPLEIDING VAN LEERAREN VOOR KERKGENOOTSCHAPPEN OF KWEEKELINGEN VOOR DEN GEESTELIJKEN STAND, DIE OP 1 JANUARI 1903 ONDERSTEUNING UIT 'S RIJKS KAS GENOTEN.

153. De bij het in werking treden dezer wet bestaande kerkelijke kweekscholen en seminaria tot opleiding van leeraren voor eenig kerkgenootschap of kweekelingen voor den geestelijken stand, blijven, zoo lang zij bestaan, in het genot der subsidiën, beurzen, toelagen en verdere ondersteuningen uit 's Rijks kas, door hen op dat tijdstip genoten.

154. Indien na het in werking treden dezer wet van wege het Hervormd kerkgenootschap tot het opleiden van leeraren voor dat kerkgenootschap een of meer leerstoelen of scholen van hooger onderwijs worden gevestigd, kan ten behoeve dier opleiding jaarlijks van Rijkswege zoodanig bedrag beschikbaar worden gesteld als blijken zal voor dat doel noodig te zijn.

De bepalingen of reglementen betreffende die opleiding worden vooraf te Onzer kennis gebracht. De wijze van benoeming der docenten wordt daarin vermeld.

Artikel 149, tweede lid, en artikel 152 zijn ten deze toepasselijk.

155. De studenten of kweekelingen der instellingen, bedoeld in de artikelen 153 en 154, gevestigd in gemeenten waar eene Rijksuniversiteit is, hebben toegang tot al de lessen harer hoogleeraren en tot de wetenschappelijke instellingen en verzamelingen.

Zij die daarvan wenschen gebruik te maken,

betalen de helft der sommen in de artikelen 98 en 102 vermeld.

Zij worden door den rector-magnificus ingeschreven, op de wijze in artikel 99 bepaald. Hij gaat hiertoe niet over dan nadat zij, of zijn zij minderjarig, hun vader of voogd, zich schriftelijk hebben verbonden tot betaling van *f* 200, ingeval de ingeschrevene tot eenig examen bij eene faculteit, die der godgeleerdheid uitgezonderd, of tot eenig examen bij eene afdeeling der technische hoogeschool, zal zijn toegelaten, en wel vóór het afleggen van dat examen. Bij gebreke dier inschrijving zijn zij niet gerechtigd tot den toegang hierboven vermeld.

156. Van bestaande makingen ten behoeve eener theologische faculteit of van theologische studiën, alsmede van bestaande stichtingen van beurzen of leenen ten voordeele van studeerenden in de theologie aan eene van 's Rijks universiteiten, wordt, indien eene regeling zooals in artikel 154 is bedoeld tot stand is gekomen, door Ons, den Raad van State gehoord, de voortdurende bestemming aangewezen op de wijze, die het meest met het doel der erflaters en stichters overeenkomt.

HOOFDSTUK III.

VAN DE BIJZONDERE GYMNASIA.

157. Door Ons kunnen, bij besluit, den Raad van State gehoord, bijzondere gymnasia met zesjarigen cursus, telkens voor een tijdperk van zes jaren, worden aangewezen als bevoegd aan hunne leerlingen, die het onderwijs tot aan het einde hebben bijgewoond, een getuigschrift van bekwaamheid tot universitaire studiën af te geven, dat met het getuigschrift, in artikel 11 vermeld, wordt gelijkgesteld, mits het getuigschrift is afgegeven ten gevolge van een gelijk examen als in dat artikel vermeld, voor zoover het mondeling is in het openbaar gehouden en afgenomen door leeraren van het gymnasium onder toezicht van een of meer gecommitteerden, door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken aan te wijzen, met dien verstande dat, bij verschil van gevoelen omtrent het verleenen van het getuigschrift tusschen de leeraren, die het examen hebben afgenomen, en den gecommitteerde of de gecommitteerden, de beslissing aan laatstgenoemden is gelaten.

Regelen voor de uitoefening van het toezicht van den gecommitteerde of de gecommitteerden worden bij algemeenen maatregel van bestuur vastgesteld.

158. De aanwijzing geschiedt op een daartoe tot Ons gericht verzoekschrift van het bestuur of bij ontstentenis daarvan van het hoofd van het gymnasium.

Bij het verzoekschrift moeten worden overgelegd:

a. de reglementen of statuten van het gymnasium;

b. het leerplan van het gymnasium.

Uit die stukken moet blijken:

1°. dat aan het gymnasium in den loop van den zesjarigen cursus ten minste evenveel uren onderwijs wordt gegeven, als volgens het algemeen leerplan, bedoeld in artikel 7, aan een openbaar gymnasium gegeven moet worden;

2°. dat in alle vakken, vermeld in artikel 5, onder *a*—*m*, doch niet opgenomen in het programma, bedoeld in het derde lid van artikel 11, in den loop van den zesjarigen cursus onderwijs wordt gegeven, en wel in die gezamenlijke vakken ten minste evenveel uren als volgens het algemeen leerplan voor die gezamenlijke vakken aan een openbaar gymnasium besteed moeten worden;

3°. dat in elk vak, vermeld in artikel 5, onder *a*—*m*, en opgenomen in het programma, bedoeld in het derde lid van artikel 11, in den loop van den zesjarigen cursus even veel uren onderwijs wordt gegeven als, volgens het algemeen leerplan, voor dat vak aan een openbaar gymnasium te besteden zijn, behoudens de vermindering daarvan, die ingevolge het bepaalde sub 4°. zal zijn toegelaten;

4°. dat van het aantal uren, dat aan het gymnasium, ingevolge het onder 1°. van dit artikel bepaalde, onderwijs moet worden gegeven, niet meer dan vier per week en per klasse besteed worden aan vakken, niet vermeld in artikel 5, onder *a*—*m*.

159. Om aan een aangewezen bijzonder gymnasium onderwijs te kunnen geven, wordt vereischt het bezit van:

a. een diploma of een akte van bekwaamheid, in artikel 16 gevorderd voor de leeraren der openbare gymnasia, of, voor zooveel de aangestelde voor een vak, waarin hij onderwijs geeft of zal geven, niet in het bezit is van zoodanig diploma of akte van bekwaamheid, een bewijs, dat de aanstelling door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken is bekrachtigd;

b. een getuigschrift van goed zedelijk gedrag, afgegeven door het hoofd van het bestuur der gemeente of der gemeenten, waar hij, aan wien het wordt uitgereikt, gedurende de laatste twee jaren gewoond heeft.

160. Het vorige artikel is niet toepasselijk op hem, die bij schorsing, ontslag, of ontsten-

tenis of tijdelijke verhindering van eenen leeraar de opengevallen plaats gedurende niet langer dan veertien dagen waarneemt.

161. De besturen en bij ontstentenis daarvan de hoofden van aangewezen gymnasia zijn verplicht zorg te dragen, dat uitsluitend onderwijs wordt gegeven door leeraren, die bevoegd zijn aan een aangewezen bijzonder gymnasium onderwijs te geven. Van elke aanstelling van een leeraar geven zij binnen eene maand kennis aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, met overlegging van eene opgave van de diploma's en akten van bekwaamheid, die de aangestelde bezit, alsmede van een staat van zijn dienst als leeraar.

162. De bekrachtiging door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van de aanstelling van eenen leeraar, bedoeld in artikel 159, onder *a*, wordt geacht te zijn verleend, indien binnen twee maanden na de ontvangst der aanvrage, daarop geene beschikking is genomen of de beslissing daarop niet is verdaagd. De beslissing kan slechts eenmaal voor den tijd van ten hoogste twee maanden worden verdaagd en de bekrachtiging kan slechts bij eene met redenen omkleede beschikking worden geweigerd.

163. De lokalen van aangewezen gymnasia, waarin de lessen gegeven worden, moeten gedurende de lesuren steeds toegankelijk zijn voor den inspecteur der gymnasia, in wiens ambtsgebied het gymnasium is gevestigd. De toegang moet hem op zijne aanvrage onverwijld worden verleend.

164. De besturen en de hoofden, de curatoren en de rectoren van aangewezen gymnasia zijn gehouden den inspecteur der gymnasia, in wiens ambtsgebied het gymnasium is gevestigd, de verlangde inlichtingen te verschaffen omtrent de school en het onderwijs. Jaarlijks vóór den aanvang van het schooljaar moet de rooster van lesuren aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken worden overgelegd.

165. De besturen en bij ontstentenis daarvan de hoofden van aangewezen gymnasia zijn verplicht bij wijziging of aanvulling van de reglementen of statuten of van het leerplan, die wijziging of aanvulling binnen eene maand ter kennis van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken te brengen.

166. Telken jare wordt voor de aangewezen gymnasia de tijd, waarop de gecommitteerde of de gecommitteerden voor het houden van toezicht op het examen beschikbaar zullen zijn, door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken bepaald.

167. De aanwijzing kan door Ons, bij besluit, den Raad van State gehoord, worden ingetrokken, indien Ons blijkt, dat in strijd met de bepalingen van deze wet gehandeld wordt, het onderwijs niet wordt gegeven overeenkomstig het leerplan, of bij wijziging of aanvulling van de reglementen of statuten of van het leerplan niet langer wordt voldaan aan de wettelijke eischen. Komt een aangewezen gymnasium het bepaalde bij de artikelen 161 en 163 niet of niet langer na, dan wordt de aanwijzing op gelijke wijze ingetrokken.

168. Aan de besturen van aangewezen gymnasia wordt uit 's Rijks kas subsidie verleend, mits het gymnasium staat onder het bestuur van eene instelling, stichting of rechtspersoonlijkheid bezittende vereeniging.

Het subsidie wordt verleend:

1°. per wekelijks gegeven lesuur tot een maximum getal lesuren, dat overeenstemt met het getal, dat wekelijks volgens het algemeen leerplan, bedoeld in artikel 7, aan het onderwijs in de vakken, vermeld in artikel 5, onder *a*—*m*, aan een openbaar gymnasium besteed wordt. Indien het getal leerlingen in eene klasse meer dan vijfentwintig bedraagt en de klasse gesplitst is in twee parallelklassen, komen hierbij twee, en indien het getal leerlingen in eene klasse meer dan vijftig bedraagt en de klasse gesplitst is in drie parallelklassen, drie parallelklassen voor de berekening van het subsidie in aanmerking. Tusschen meer dan twee achtereenvolgende lesuren mag ten hoogste een kwartier uur van ontspanning worden gegeven, welke tijd voor de berekening van het subsidie medetelt;

2°. tot een bedrag van vijfenveertig gulden, indien het gymnasium gevestigd is in eene gemeente, waar de bevolking 30,000 zielen of minder bedraagt, en tot een bedrag van vieren vijftig gulden, indien het gymnasium gevestigd is in eene gemeente, waar de bevolking 30,000 zielen te boven gaat.

Bovendien wordt eene bijdrage in de aan den rector uit te keeren jaarwedde verleend tot een bedrag van één duizend gulden.

Voor subsidie komen niet in aanmerking de bijzondere gymnasia:

a. waarvan blijkt, dat zij gehouden worden als winstgevend bedrijf;

b. waarvan de opbrengst der schoolgelden eene gemiddelde inkomst per leerling en per jaar oplevert van meer dan tweehonderd gulden;

c. gevestigd in gemeenten met een openbaar gymnasium of in gemeenten daaraan grenzende, indien de opbrengst der schoolgelden eene gemiddelde inkomst per leerling en per jaar

oplevert van niet meer dan tachtig gulden of zooveel minder als die inkomst van het openbaar gymnasium beneden dat bedrag blijft.

Bij de berekening van het subsidie blijven buiten aanmerking de lesuren besteed aan onderwijs in de vakken, vermeld in artikel 5, onder *n* en *o*, alsmede in vakken, niet vermeld onder *a*—*m* van dat artikel, ten aanzien waarvan Onze Minister van Binnenlandsche Zaken aan het bestuur heeft medegedeeld, dat zij niet kunnen gerekend worden tot het voorbereidend hooger onderwijs te behooren. Bedoelde mededeeling wordt aan het bestuur toegezonden binnen eene maand, hetzij na ontvangst van het leerplan, in te zenden ingevolge artikel 158, hetzij na ontvangst van de kennisgeving van wijziging of aanvulling daarvan, in te zenden ingevolge artikel 165.

De besturen zijn gehouden aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken alle inlichtingen te geven, verlangd met betrekking tot litt. *a*, *b* en *c* in dit artikel vermeld, en zulks op straffe van verval van aanspraak op subsidie.

Jaarlijks in de maand Januari zendt het bestuur, dat op Rijkssubsidie krachtens dit artikel over het voorgaande jaar aanspraak maakt, zijne daartoe strekkende aanvrage aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken.

Voorschriften omtrent de uitvoering van dit artikel worden bij algemeenen maatregel van bestuur gegeven.

Behoudens het bepaalde in het eerste lid van dit artikel mag aan een bijzonder gymnasium van overheidswege geene geldelijke bijdrage of eenige andere ondersteuning middellijk of onmiddellijk worden toegekend.

169. Het subsidie, in het vorig artikel bedoeld, wordt verminderd met vijftig ten honderd over elk jaar, waarin het aantal leerlingen minder dan 36, en vervalt over elk jaar, waarin het minder den 24 bedraagt.

Dit is niet van toepassing gedurende de eerste zes jaren na de opening van de school.

Bij de toepassing van dit artikel wordt tot grondslag genomen het getal leerlingen, die op den vijftienden dag der maand Januari van het loopende schooljaar als werkelijk schoolgaande bekend staan.

HOOFDSTUK IV.

VAN DE BIJZONDERE LEERSTOELEN.

170. Door Ons kunnen, bij besluit, den Raad van State gehoord, na ingewonnen advies van curatoren der Rijksuniversiteit of der technische hoogeschool, den senaat gehoord, instellingen, stichtingen of rechtspersoonlijkheid bezittende vereenigingen worden aangewezen als bevoegd om bij eene of meer uitdrukkelijk genoemde faculteiten aan die Rijksuniversiteit of bij eene of meer uitdrukkelijk genoemde afdeelingen dier hoogeschool een of meer leerstoelen te vestigen, met opgave van de vakken, waarin door hen, die deze leerstoelen bekleeden, onderwijs zal worden gegeven. De opgave van de vakken kan op gelijke wijze worden gewijzigd.

171. De aanwijzing geschiedt op een daartoe tot Ons gericht verzoekschrift van het bestuur der instelling, stichting of vereeniging.

Bij het verzoekschrift moeten worden overgelegd de statuten, de akte of het reglement betreffende de oprichting van een of meer leerstoelen.

172. Behalve hetgeen daarin overigens ter voldoening aan wettelijke voorschriften moet worden opgenomen zullen de statuten, de akte of het reglement moeten bevatten:

a. het voorschrift, dat de leerstoel staat onder het toezicht van een college van curatoren, bestaande uit drie of vijf leden;

b. voorschriften omtrent aanstelling, schorsing of ontslag der hoogleeraren.

173. Om eenen bijzonderen leerstoel te kunnen bekleeden, wordt vereischt het bezit van een doctoralen graad in de faculteit, waarin de aangestelde onderwijs geeft of zal geven, verkregen aan eene Rijksuniversiteit, of aan eene universiteit, die ten aanzien van de door haar te verleenen doctorale graden gelijke rechten heeft als de Rijksuniversiteiten, of van een bewijs dat de aanstelling door Ons is bekrachtigd.

174. Onze bekrachtiging van de aanstelling van een hoogleeraar, bedoeld in artikel 173, wordt geacht te zijn verleend, indien binnen twee maanden na de ontvangst der aanvrage daarop geene beschikking is genomen of de beslissing daarop niet is verdaagd. De beslissing kan slechts eenmaal voor den tijd van ten hoogste twee maanden worden verdaagd en de bekrachtiging kan slechts bij een met redenen omkleed besluit, den senaat der universiteit of der technische hoogeschool gehoord, worden geweigerd.

175. De besturen van aangewezen instellingen, stichtingen of vereenigingen zijn verplicht zorg te dragen, dat uitsluitend onderwijs wordt gegeven door hoogleeraren, die bevoegd zijn een bijzonderen leerstoel te bekleeden. Van elke aanstelling van een hoogleeraar geven zij binnen eene maand kennis aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken,

met overlegging van eene opgave van de diploma's en akten van bekwaamheid, die de aangestelde bezit, van zijne geschriften, alsmede van een staat van zijne vorige betrekkingen.

176. De besturen van aangewezen instellingen, stichtingen of vereenigingen zijn verplicht elke wijziging of aanvulling van de statuten, de akte of het reglement onverwijld ter kennis van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken te brengen. Zij doen jaarlijks vóór 1 November aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken een uitvoerig beredeneerd verslag van den leerstoel of de leerstoelen gedurende den afgeloopen cursus toekomen, met bijvoeging van een overzicht van den financieelen staat, een en ander opgemaakt volgens model, vast te stellen door Onzen voornoemden Minister.

177. De besturen van aangewezen instellingen, stichtingen of vereenigingen, de colleges van curatoren en de hoogleeraren zijn gehouden aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en aan de commissie, bedoeld in artikel 201, de noodige inlichtingen te geven omtrent de leerstoelen en het onderwijs.

178. De lessen, gegeven door de hoogleeraren, die bijzondere leerstoelen bekleeden, moeten te allen tijde, behalve voor hen, die gerechtigd zijn de lessen aan de Rijksuniversiteiten of aan de technische hoogeschool bij te wonen, ook voor de commissie, bedoeld in artikel 201, en hare leden toegankelijk zijn.

179. De hoogleeraren, die bijzondere leerstoelen bekleeden, mogen onder door curatoren der Rijksuniversiteit of der technische hoogeschool te stellen voorwaarden, voor zooveel de plaatsruimte en de beschikbare hulpmiddelen dit gedoogen, gebruik maken van de collegelokalen, inrichtingen, verzamelingen en hulpmiddelen voor het onderwijs. Hunne lessen worden aangekondigd op het programma der lessen.

Door curatoren der Rijksuniversiteit of der technische hoogeschool kan hun, op voorstel van den senaat, toegang tot en raadgevende stem in de vergaderingen van den senaat worden verleend. Zij hebben bij plechtigheden rang en zitting, een ieder in de faculteit of afdeeling, waarbij hij werd aangesteld, na de hoogleeraren der universiteit of hoogeschool.

Hun kan door de faculteit of afdeeling, waarbij zij zijn aangesteld, toegang tot en raadgevende stem in die faculteit of afdeeling worden verleend.

Met goedvinden van de faculteit of afdeeling mogen zij bij de examens in de door hen onderwezen vakken examineeren. De te dezen opzichte vast te stellen regeling wordt aan de goedkeuring van curatoren onderworpen.

180. De in artikel 170 bedoelde aanwijzing kan door Ons, bij besluit den Raad van State gehoord, na ingewonnen advies van curatoren der Rijksuniversiteit of der technische hoogeschool te allen tijde worden ingetrokken. Komt eene aangewezen instelling, stichting of vereeniging het bepaalde bij de artikelen 175 en 178 niet of niet langer na, dan wordt de aanwijzing op gelijke wijze ingetrokken.

181. Op leerstoelen bij de faculteit der godgeleerdheid is het bepaalde in de artikelen 173, 174, 175 en 177, alsmede de in artikel 180 voorkomende vermelding van artikel 175, niet van toepassing.

Van de aanstelling, de schorsing of het ontslag van hoogleeraren bij deze faculteit geschiedt, zonder meer, mededeeling aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken.

182. Op de hoogleeraren aan de instellingen, bedoeld in de artikelen 153 en 154, gevestigd in gemeenten, waar eene Rijksuniversiteit is, is van toepassing artikel 179, met dien verstande dat de hoogleeraren aan de instellingen, op 1 Januari 1904 gevestigd in gemeenten, waar eene Rijksuniversiteit is, toegang hebben tot en raadgevende stem in de vergaderingen van den senaat en bij plechtigheden der universiteit rang en zitting hebben in de faculteit der godgeleerdheid na de hoogleeraren der universiteit; zij hebben tevens toegang tot en raadgevende stem in de faculteit der godgeleerdheid.

183. Aan instellingen, stichtingen of rechtspersoonlijkheid bezittende vereenigingen kan door Ons, overeenkomstig haar verzoek, na ingewonnen advies van curatoren der Rijksuniversiteit of der technische hoogeschool, den senaat gehoord, telkens voor één studiejaar worden toegestaan aan eene Rijksuniversiteit of aan de technische hoogeschool eene reeks wetenschappelijke voorlezingen te doen houden door bepaaldelijk in het verlof genoemde personen over uitdrukkelijk daarin te vermelden onderwerpen.

Bij het verzoek, dat vóór 1 April is in te zenden, moet de instelling, stichting of vereeniging overleggen:

1°. de statuten, de akte of het reglement voor de te houden lezingen;

2°. eene opgave van de dagen en uren, waarop zij de voorlezingen wenscht te doen houden;

3°. eene lijst van hen, die eene voorlezing houden zullen en van de door hen te behandelen onderwerpen.

Bij de voorlezingen kan door curatoren het gebruik van de collegelokalen, inrichtingen, verzamelingen en hulpmiddelen voor het onderwijs, onder door hen te stellen en ten minste veertien dagen vóór hare inwerkingtreding aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken mede te deelen voorwaarden, worden vergund.

De senaat kan de aankondiging dezer voorlezingen op het programma der lessen toestaan. Bij weigering beslist, curatoren gehoord, Onze Minister van Binnenlandsche Zaken.

Zonder betaling heeft tot deze voorlezingen toegang een ieder, die toegang heeft tot de lessen der universiteit of der technische hoogeschool.

Het verlof kan door Ons, na ingewonnen advies van curatoren der Rijksuniversiteit of der technische hoogeschool, den senaat gehoord, worden ingetrokken.

HOOFDSTUK V.

VAN DE BIJZONDERE UNIVERSITEITEN.

184. Door Ons kunnen, bij besluit, den Raad van State gehoord, instellingen, stichtingen of rechtspersoonlijkheid bezittende vereenigingen worden aangewezen als bevoegd eene bijzondere universiteit te hebben, die ten aanzien van uitdrukkelijk in de aanwijzing te vermelden, door haar te verleenen, doctorale graden, gelijke rechten heeft als de Rijksuniversiteiten. De vermelding van de doctorale graden kan op gelijke wijze worden gewijzigd.

185. De aanwijzing geschiedt op een daartoe tot Ons gericht verzoekschrift van het bestuur der instelling, stichting of vereeniging.

Bij het verzoekschrift moeten worden overgelegd:

a. de statuten, de akte of het reglement betreffende de oprichting van de universiteit;

b. het bewijs, dat de instelling, stichting of vereeniging ten behoeve van de universiteit vrij en onbezwaard bezit een kapitaal van *f* 100,000, bestaande uit hier te lande gelegen, rentegevende, onroerende goederen, uit inschrijvingen op een van de Grootboeken der Nationale Schuld of uit effecten, voorkomende op de lijst, door Onzen Minister van Financiën vastgesteld krachtens artikel 6 der Borgtochtenwet;

c. een reglement van orde voor de promotiën, dat genoegzame waarborgen biedt voor vrije bestrijding.

186. Behalve hetgeen daarin overigens ter voldoening aan wettelijke voorschriften moet worden opgenomen zullen de statuten, de akte of het reglement moeten bevatten:

a. voorschriften, waaruit blijkt, dat de universiteit ten minste drie der vijf faculteiten, genoemd in artikel 76, bevat, met dien verstande, dat eene faculteit met minder dan drie gewone hoogleeraren hierbij niet in rekening komt en elk hoogleeraar slechts in ééne faculteit mag medetellen;

b. voorschriften, waaruit blijkt, dat in elke faculteit onderwijs wordt gegeven in alle vakken, waarin geëxamineerd moet worden bij de examens, vereischt ter verkrijging van de in de aanwijzing te vermelden doctorale graden;

c. het voorschrift, dat de universiteit staat onder toezicht van een college van curatoren, bestaande uit drie of vijf leden;

d. voorschriften omtrent aanstelling, schorsing of ontslag der hoogleeraren en andere docenten, waarbij de geldelijke positie van een niet op verzoek noch wegens plichtsverzuim of wangedrag ontslagen of op non-activiteit gesteld hoogleeraar op voldoende wijze is geregeld;

e. voorschriften, waaruit blijkt, dat de in de aanwijzing te vermelden doctorale graden slechts kunnen worden verkregen door het afleggen van gelijke, in het openbaar te houden, faculteits-examens en het voldoen aan gelijke voorwaarden, als vastgesteld bij den algemeenen maatregel van bestuur, bedoeld bij artikel 131, met dien verstande dat zij slechts door den senaat en ten overstaan van dat lichaam of van eene commissie uit zijn midden mogen worden verleend, na eene openbare promotie op proefschrift;

f. voorschriften, waaruit blijkt, dat tot het afleggen van de examens alleen kunnen worden toegelaten zij, die in het bezit zijn van een der getuigschriften, vermeld in de artikelen 11 en 12, of van een daarmede gelijkgesteld getuigschrift, en dat het getuigschrift vóór den aanvang van het examen aan de faculteit of aan haar voorzittend lid moet worden overgelegd;

g. voorschriften, waaruit blijkt, dat ter zake van het onderwijs der hoogleeraren en andere docenten is verschuldigd een bedrag ten minste gelijkstaande met dat, verschuldigd voor het bijwonen der lessen aan de Rijksuniversiteiten, en dat zij, die eene Rijksbeurs genieten, van de betaling van collegegeld zijn vrijgesteld;

h. voorschriften, waaruit blijkt, dat voor het afleggen van elk examen is verschuldigd een bedrag ten minste gelijkstaande met dat, verschuldigd voor het afleggen van de examens aan de Rijksuniversiteiten, en dat het bewijs,

dat de daarvoor gevorderde som en het, onder letter *g* bedoelde, verschuldigde bedrag voor het bijwonen der lessen is betaald, vóór den aanvang van het examen aan de faculteit of aan haar voorzittend lid moet worden overgelegd.

187. De onroerende goederen en de effecten, bedoeld in artikel 185, onder *b*, moeten geheel bestemd blijven voor de universiteit en mogen niet worden vervreemd, bezwaard of verpand dan na verkregen machtiging van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en onder door hem te stellen voorwaarden. De effecten moeten in bewaring worden gesteld op eene door Onzen genoemden Minister aan te wijzen plaats.

188. Om onderwijs aan eene bijzondere universiteit, vermeld in eene aanwijzing als bedoeld in artikel 184, te kunnen geven, wordt vereischt het bezit van een doctoralen graad in de faculteit, waarin de aangestelde onderwijs geeft of zal geven, verkregen aan eene Rijksuniversiteit of aan eene universiteit, die ten aanzien van dien doctoralen graad, toen hij verleend werd, gelijke rechten had als de Rijksuniversiteit, of van een bewijs dat de aanstelling door Ons is bekrachtigd.

189. Onze bekrachtiging van de aanstelling van hoogleeraren en andere docenten, bedoeld in artikel 188, wordt geacht te zijn verleend, indien binnen twee maanden na de ontvangst der aanvrage daarop geene beschikking is genomen of de beslissing daarop niet is verdaagd. De beslissing kan slechts eenmaal voor den tijd van ten hoogste twee maanden worden verdaagd en de bekrachtiging kan slechts bij een met redenen omkleed besluit worden geweigerd.

190. De besturen van aangewezen instellingen, stichtingen of vereenigingen zijn verplicht zorg te dragen, dat aan de bijzondere universiteit der door hen bestuurde instelling, stichting of vereeniging uitsluitend onderwijs wordt gegeven door hoogleeraren en andere docenten, die daartoe bevoegd zijn.

Van elke aanstelling van een hoogleeraar of van een anderen docent geven zij binnen eene maand kennis aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken met overlegging van eene opgave van de diploma's en akten van bekwaamheid, die de aangestelde bezit, van zijne geschriften, alsmede van een staat van zijne vorige betrekkingen.

191. De besturen van aangewezen instellingen, stichtingen of vereenigingen zijn verplicht elke wijziging of aanvulling van de statuten, de akte of het reglement onverwijld ter kennis van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken te brengen.

Zij doen jaarlijks vóór 1 November aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken een uitvoerig beredeneerd verslag van de universiteit gedurende den afgeloopen cursus toekomen, met bijvoeging van een overzicht van den financieelen staat, een en ander opgemaakt volgens model, vastgesteld door Onzen genoemden Minister.

192. De besturen van aangewezen instellingen, stichtingen of vereenigingen, de colleges van curatoren, de hoogleeraren en andere docenten zijn gehouden aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en aan de commissie, bedoeld in artikel 201, de noodige inlichtingen te geven omtrent de universiteit en het onderwijs.

193. De lessen, examens en promotiën, alsmede de inrichtingen en verzamelingen van bijzondere universiteiten, vermeld in eene aanwijzing als bedoeld in artikel 184, moeten te allen tijde, voor de commissie, bedoeld in artikel 201, en hare leden toegankelijk zijn.

194. De door bijzondere universiteiten, vermeld in eene aanwijzing als bedoeld in artikel 184, afgegeven getuigschriften van met gunstig gevolg afgelegde examens, vereischt ter verkrijging van de in de aanwijzing genoemde doctorale graden, alsmede de diploma's van de verleende doctorale graden, moeten om rechtsgeldig te zijn door de commissie, bedoeld in artikel 201, voor gezien zijn geteekend.

De aanvrage daartoe moet aan de commissie geschieden door het voorzittend lid der faculteit binnen eene maand na elk met gunstig gevolg afgelegd examen en door den voorzitter van den senaat binnen eene maand na elke toekenning van een doctoraat.

195. De in het vorige artikel bedoelde getuigschriften geven, wat de bevoegdheid tot het geven van onderwijs betreft, gedurende drie jaren na den dag, waarop de examens met gunstig gevolg zijn afgelegd, gelijke rechten als de door de Rijksuniversiteiten afgegeven getuigschriften van met gunstig gevolg afgelegde gelijke examens.

196. De senaat van eene bijzondere universiteit, vermeld in eene aanwijzing als bedoeld in artikel 184, behoeft om, op voordracht eener faculteit, wegens zeer uitstekende verdiensten, aan Nederlanders of vreemdelingen een der doctoraten, in de aanwijzing vermeld, *honoris causa* te kunnen verleenen, voor elk bijzonder geval Onze machtiging.

197. Uit 's Rijks kas kan aan de besturen van aangewezen instellingen, stichtingen of

vereenigingen, eene tegemoetkoming in de kosten van de voorziening in onderwijslokalen worden verleend.

Deze tegemoetkoming gaat over een tijdvak van vijfentwintig jaar een bedrag van *f* 100,000 niet te boven. Bij sluiting van eene bijzondere universiteit of bij intrekking van de aanwijzing stort de instelling, stichting of vereeniging in 's Rijks kas terug, hetgeen zij over de jaren, verloopen sedert de eerste uitkeering, meer heeft genoten dan *f* 4000 's jaars.

198. Aan ten hoogste tien onvermogende studenten van buitengewonen aanleg kan bij elke bijzondere universiteit, vermeld in eene aanwijzing als bedoeld in artikel 184, eene beurs van *f* 500 uit 's Rijks kas worden verleend.

Deze beurzen worden door Ons toegekend, curatoren gehoord.

199. De in artikel 184 bedoelde aanwijzing kan door Ons, bij besluit, den Raad van State gehoord, te allen tijde worden ingetrokken. Komt eene aangewezen instelling, stichting of vereeniging het bepaalde bij de artikelen 190 en 193 niet of niet langer na, dan wordt de aanwijzing op gelijke wijze ingetrokken.

Op gelijke wijze wordt de aanwijzing ingetrokken, indien de universiteit van eene aangewezen instelling, stichting of vereeniging vijf en twintig jaren na de aanwijzing niet vier der vijf faculteiten, genoemd in artikel 76, en vijf en twintig jaren daarna niet alle de daar genoemde vijf faculteiten, elk met ten minste drie gewone hoogleeraren omvat.

200. Het in dit hoofdstuk bepaalde is met uitzondering van het bepaalde in artikel 186, onder *a*, niet van toepassing op de faculteit der godgeleerdheid.

Van de aanstelling, de schorsing of het ontslag van hoogleeraren of andere docenten bij deze faculteit geschiedt, zonder meer, mededeeling aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken.

De hoogleeraren van deze faculteit nemen in den senaat geen deel aan de beslissing over het toekennen van de in de aanwijzing vermelde doctorale graden.

HOOFDSTUK VI.

VAN HET TOEZICHT OP HET BIJZONDER HOOGER ONDERWIJS, BEDOELD IN BEIDE VOORGAANDE HOOFDSTUKKEN.

201. Er is eene commissie van toezicht op de bijzondere leerstoelen en de bijzondere universiteiten, bestaande uit ten minste vijf leden. Zij worden door Ons benoemd en ontslagen.

De uitoefening van het toezicht op het bijzonder hooger onderwijs, bedoeld in de beide voorgaande hoofdstukken, wordt bij algemeene maatregel van bestuur geregeld, met inachtneming van het in deze wet bepaalde.

202. De leden der commissie genieten geene jaarwedde. Zij ontvangen vergoeding voor reis- en verblijfkosten.

203. De commissie ziet toe, of de in de beide voorgaande hoofdstukken gegeven voorschriften door de aangewezen instellingen, stichtingen of vereenigingen worden nagekomen.

Bij niet of niet langer nakoming er van geeft zij onverwijld kennis aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken.

204. De commissie beslist over eene aanvrage als bedoeld in artikel 194 binnen eene maand na de ontvangst van de aanvrage.

De aanvrage kan uitsluitend worden geweigerd, indien blijkt dat het proefschrift, bedoeld in artikel 186, onder *e*, niet door den doctorandus zelven bewerkt en gesteld is.

Binnen eene maand na de dagteekening der kennisgeving van de weigering kan de belanghebbende bij Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken in beroep komen.

205. De commissie doet jaarlijks vóór 1 November aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken een beredeneerd verslag van hare werkzaamheden. Bij dat verslag wordt, voor elke universiteit, bedoeld in art. 184, afzonderlijk, een rapport gevoegd over de door die universiteit verleende doctorale graden, de bij die universiteit verdedigde proefschriften en de aan die universiteit afgelegde examens.

206. De commissie of een of meer daartoe aangewezen leden kunnen, zoo dikwijls daartoe uitgenoodigd, de vergaderingen van de colleges van curatoren, bedoeld in de beide voorgaande hoofdstukken, bijwonen.

TITEL IV.

OVERGANGSBEPALINGEN.

207. Ieder, die op het tijdstip van het in werking treden dezer wet aan eene inrichting van hooger onderwijs, zonder in strijd met bestaande verordeningen te zijn, onderwijs geeft, heeft de bevoegdheid met onderwijzen voort te gaan.

208. Op het in artikel 207 vermelde tijdstip worden aan de dan bij de hoogescholen te *Leiden*, *Utrecht* en *Groningen* in dienst zijnde

hoogleeraren, die den leeftijd van zeventig jaren nog niet bereikt hebben, door Ons de vakken aangewezen, waarin zij onderwijs zullen geven.

Zij, die tegen de aanvaarding der hun toegewezen vakken bedenkingen hebben, welke door Ons gegrond worden geacht, behouden de door hen op gemeld tijdstip genoten jaarwedde als wachtgeld tot hun zeventigste jaar.

Dit wachtgeld vervalt, zoodra zij eene landsbediening aanvaarden, tot eene betrekking van Staatswege worden benoemd, waarvan de bezoldiging met het bedrag van het wachtgeld gelijk staat of dat overtreft, of zoodanige betrekking, hun niet van Staatswege opgedragen, aanvaarden.

Bij aanvaarding eener betrekking niet van Staatswege opgedragen, waarvan de bezoldiging lager is dan het wachtgeld, wordt dit verminderd met het bedrag van die bezoldiging.

De tijd, gedurende welken wachtgeld wordt genoten, rekent mede voor aanspraak op pensioen.

Geen wachtgeld gaat de som van *f* 3000 's jaars te boven.

209. Aan de hoogleeraren, vermeld in het eerste lid van artikel 208, die aantoonen, dat hunne inkomsten aan jaarwedde, collegegelden en verdere emolumenten, in de vijf laatste jaren aan het in artikel 207 vermelde tijdstip voorafgegaan, of, voor zooveel zij korter in dienst zijn geweest, over dat kortere tijdvak, gemiddeld, jaarlijks, meer hebben bedragen dan de jaarwedde, hun krachtens deze wet toe te leggen, kan eene personeele toelage, ten bedrage van hetgeen zij in hunne nieuwe betrekking minder ontvangen, worden verleend. Deze toelage wordt, voor zooveel de aanspraak op pensioen betreft, niet als wedde of belooning beschouwd.

Aan de hoogleeraren, die, op het in artikel 207 vermelde tijdstip gepensionneerd, krachtens artikel 4 van het Koninklijk besluit van 7 Mei 1837 (*Staatsblad* n°. 20) in het genot zijn der emolumenten, vermeld in artikel 134, n°. 1 en 2, van het Organiek besluit van 2 Augustus 1815, kan, ter vergoeding van het gemis dier emolumenten, eene personeele toelage worden verleend, ten bedrage van hetgeen zij in de vijf laatste jaren aan het in artikel 207 vermelde tijdstip voorafgegaan, of, voor zooveel zij korter in dat genot zijn geweest, over dat kortere tijdvak, gemiddeld, jaarlijks, aan emolumenten hebben genoten.

Gelijke personeele toelage kan ook worden verleend aan de op het in artikel 207 vermelde tijdstip in dienst zijnde hoogleeraren, wanneer zij op zeventigjarigen ouderdom worden gepensionneerd.

Op deze personeele toelagen is artikel 30 der wet betreffende de burgerlijke pensioenen, laatstelijk gewijzigd bij die van 21 Mei 1873 (*Staatsblad* n°. 64), niet van toepassing.

210. De hoogleeraren, vermeld in het eerste lid van artikel 208, worden op hun verzoek vrijgesteld van de bijdrage voor pensioen ingevolge artikel 15*b* der wet betreffende de burgerlijke pensioenen, laatstelijk gewijzigd bij die van 21 Mei 1873 (*Staatsblad* n°. 64), wegens de verhooging hunner wedde verschuldigd. Indien echter die verhooging meer bedraagt dan het gemiddeld bedrag hunner collegegelden en verdere emolumenten, berekend op den voet in het vorig artikel bepaald, blijft van dat meerdere de bijdrage voor pensioen verschuldigd.

Het gedeelte der wedde, waarover aldus de bijdrage voor pensioen niet wordt betaald, blijft bij de bepaling van den grondslag voor de latere regeling van het pensioen buiten aanmerking.

211. Zij, aan wie, vóór het in artikel 207 vermelde tijdstip, de titel van hoogleeraar is toegekend, blijven dien behouden.

212. De bestemming der gelden en archieven, behoorende tot het bij elk der hoogescholen te *Leiden*, *Utrecht* en *Groningen* bestaande academisch fonds, ingesteld bij Koninklijk besluit van 13 October 1836, wordt door Ons geregeld.

213. De gemeenten, die krachtens artikel 6 dezer wet tot het oprichten of volgens hare voorschriften inrichten en onderhouden van gymnasia gehouden zijn, voldoen, voor zoo verre haar niet de bij het derde lid van dat artikel vermelde vrijstelling is verleend, aan die verplichting binnen een termijn van uiterlijk drie jaren, te rekenen van het in artikel 207 vermelde tijdstip.

Zoolang binnen dezen termijn eene bestaande Latijnsche school of een bestaand gymnasium in wezen blijft, gelden, wat betreft het onderwijzend personeel, de vakken waarin onderwijs wordt gegeven en de inrichting, de bepalingen van het Organiek besluit van 2 Augustus 1815 en die tot aanvulling of wijziging daarvan vastgesteld.

Gelijke termijn wordt toegestaan aan gemeenten, wier bevolking, blijkens de alsdan laatste tienjarige volkstelling, boven het cijfer van twintig duizend is geklommen en aan welke bovengemelde vrijstelling niet wordt verleend.

214. Aan de leeraren bij de gymnasia, in het eerste lid van het voorgaand artikel be-

doeld, die op het in artikel 207 vermelde tijdstip bij eene Latijnsche school of een gymnasium geplaatst waren, wordt vrijheid gelaten van de aanspraak op pensioen, bij artikel 20 toegekend, afstand te doen. In dit geval zijn de artikelen 20 en 21 niet op hen toepasselijk.

215. Gedurende vier jaren, te rekenen van het in artikel 207 vermelde tijdstip, gelden, met betrekking tot de toelating tot de examens aan de universiteiten, de bepalingen van het Koninklijk besluit van 4 Augustus 1853 (*Staatsblad* n°. 31).

216. Van het bezit der getuigschriften, vermeld in artikelen 11 en 12, zijn vrijgesteld zij, die tot op het in artikel 207 vermelde tijdstip als studenten aan eene Nederlandsche hoogeschool zijn ingeschreven, voor zoo verre de inschrijving is geschiedt na overlegging van het bewijs, vermeld in het eerste lid van artikel 1 van Ons besluit van 4 Augustus 1853 (*Staatsblad* n°. 31), of na aflegging van het examen, vermeld in het tweede lid van dat artikel..

217. Door Ons wordt bij algemeenen maatregel van inwendig bestuur bepaald, welke bewijzen van bekwaamheid zij, die vermeld zijn in de beide voorgaande artikelen, behooren te geven, alvorens tot de examens, bedoeld bij artikel 131, te kunnen worden toegelaten.

218. Door Ons wordt bij algemeenen maatregel van inwendig bestuur bepaald, van welke der examens, bedoeld bij artikel 131, zijn vrijgesteld zij, die, op het in artikel 207 vermelde tijdstip, aan eene Nederlandsche hoogeschool den graad van candidaat verkregen hebben.

219. Wij behouden Ons voor, geheele of gedeeltelijke vrijstelling van de bijdrage, in artikel 99 vermeld, voor het eerste studiejaar na het in artikel 207 vermelde tijdstip toe te kennen aan hen, die voor dat jaar reeds de collegegelden betaald hebben.

220. Zij, die, vóór het in artikel 207 vermelde tijdstip, het laatste examen in eenige faculteit hebben afgelegd, worden nog gedurende den tijd van twee jaren na dat tijdstip, overeenkomstig de bepalingen van het Organiek besluit van 2 Augustus 1815 en die tot aanvulling of wijziging daarvan vastgesteld, tot de promotie toegelaten.

221. Zij, die, vóór het in artikel 207 vermelde tijdstip, aan eene Nederlandsche hoogeschool een academischen graad verkregen hebben, behouden de bevoegdheid tot het geven van onderwijs in de vakken, waarin zij, krachtens het hun verleend diploma, de bevoegdheid hadden onderwijs te geven.

De graad van doctor in de godgeleerdheid geeft gelijke bevoegdheid als de graden van doctor in de godgeleerdheid en in de Semitische letterkunde, vermeld in artikel 130.

De graad van doctor juris Romani et hodierni geeft gelijke bevoegdheid als de graden van doctor in de rechtswetenschap en in de staatswetenschap, vermeld in artikel 130.

De graden van doctor in de genees-, heel- en verloskunde geven dezelfde bevoegdheid als de graden van doctor in dezelfde vakken, vermeld in artikel 130.

De graad van doctor in de wis- en natuurkunde geeft gelijke bevoegdheid als de graden van doctor in de wis- en sterrenkunde, in de wis- en natuurkunde, in de scheikunde, in de aard- en delfstofkunde en in de plant- en dierkunde, vermeld in artikel 130, of, naar gelang van den inhoud van het verkregen diploma, gelijke bevoegdheid als één of meer dier graden.

De graad van candidaat in de wis- en natuurkunde, voorbereidend voor het doctoraat in die wetenschappen, geeft gelijke bevoegdheid als het getuigschrift van voldaan te hebben aan het examen, laatstelijk voorafgaande aan dat ter verkrijging van een der doctorale graden in de faculteit der wis- en natuurkunde, vermeld in artikel 130.

De graad van doctor artis pharmaceuticae geeft dezelfde bevoegdheid als de graad van doctor in de artsenijbereidkunde, vermeld in artikel 130.

De graad van doctor in de bespiegelende wijsbegeerte en letteren geeft gelijke bevoegdheid als de graden van doctor in de klassieke letterkunde en in de Nederlandsche letterkunde, vermeld in artikel 130.

De graad van candidaat, voorbereidend voor het doctoraat in de bespiegelende wijsbegeerte en letteren, geeft gelijke bevoegdheid als het getuigschrift van voldaan te hebben aan de examens, laatstelijk voorafgaande aan die ter verkrijging van den doctoralen graad in de klassieke en in de Nederlandsche letterkunde, vermeld in artikel 130.

Vóor elk der in dit artikel genoemde doctoraten wordt de daarbij vermelde bevoegdheid ook toegekend aan hen, die krachtens artikel 220 het doctoraat hebben verworven.

222. De gemeenten, dus verre in het genot van Rijkssubsidie ten behoeve harer Latijnsche scholen of gymnasia, en die, niet aan de vereischten dezer wet voldoende, overeenkomstig artikel 8 dat subsidie zouden verliezen, blijven niettemin in het genot daarvan gedurende één

jaar, te rekenen van het in artikel 207 vermelde tijdstip.

223. Binnen zes maanden na het in artikel 207 vermelde tijdstip leggen de bestuurders van de op dat tijdstip bestaande bijzondere scholen van hooger onderwijs de reglementen of statuten dier scholen over aan het gemeentebestuur en aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, aan welke insgelijks mededeeling wordt gedaan van latere wijziging of intrekking dier reglementen of statuten.

Het verzuim dezer kennisgevingen wordt gestraft op de wijze vermeld in artikel 152.

224. De Rijksinstelling van onderwijs in Indische taal-, land- en volkenkunde, opgericht ten gevolge der wet van 10 Juni 1864 (*Staatsblad* n°. 71), wordt op het in artikel 207 vermelde tijdstip opgeheven.

Op de hoogleeraren is artikel 208 toepasselijk.

225. Deze wet treedt in werking op een nader door Ons te bepalen tijdstip.

Alsdan vervallen, behoudens de tijdelijke uitzonderingen in dezen Titel bepaald, het Organiek besluit van 2 Augustus 1815 en alle verdere algemeene verordeningen betreffende het hooger onderwijs.

Hetgeen ter voorbereiding van het in werking treden dezer wet en tot hare behoorlijke uitvoering noodig is, wordt door Ons geregeld.

Voor het vervullen der bij haar gevorderde leerstoelen aan de Rijksuniversiteiten wordt eene tijdsruimte van tien jaren na haar in werking treden toegestaan.

226. Deze wet kan worden aangehaald onder den titel van „hoogeronderwijswet".

De wet van 22 Mei 1905, S. 141, bevat de volgende overgangsbepalingen:

Art. XVIII. Op 1 Januari 1904 door bijzondere gymnasia van Overheidswege genoten geldelijke bijdragen of andere ondersteuningen, welke na het in artikel XXVIII vermelde tijdstip niet meer voor het eerst zouden kunnen worden verleend, kunnen nog na dat tijdstip, doch tot geen hooger bedrag noch op andere voorwaarden worden uitgekeerd of verleend, met dien verstande, dat het bedrag van toe te kennen Rijkssubsidie met het bedrag dier geldelijke bijdragen of de geschatte waarde van die andere ondersteuningen zal worden verminderd.

Art. XIX. De vóór het in artikel XXVIII vermelde tijdstip, ingevolge artikel 41 der wet van 2 Mei 1863 (*Staatsblad* n°. 50), in 's Rijks schatkist gestorte gelden mogen in mindering worden gebracht van de som van *f* 800, bedoeld aan het slot van artikel 52 der hoogeronderwijswet.

Art. XX. Zij, die vóór het in artikel XXVIII vermelde tijdstip, krachtens de wet van 2 Mei 1863 (*Staatsblad* n°. 50) of krachtens vroegere verordeningen, hier te lande een diploma van technoloog, civiel-ingenieur, architect of bouwkundig ingenieur, scheepsbouwkundig ingenieur, werktuigkundig ingenieur of mijningenieur hebben verkregen, worden, op vertoon van dat diploma, toegelaten tot de promotie ter verkrijging van het doctoraat in de technische wetenschap.

Art. XXI. Bij algemeenen maatregel van bestuur wordt bepaald van welke der examens, af te nemen aan de technische hoogeschool, zijn vrijgesteld zij, die op het in artikel XXVIII vermelde tijdstip een of meer der in de artikelen 59, 60, 61, 62, 63, 64 en 65 der wet van 2 Mei 1863 (*Staatsblad* n°. 50) bedoelde examens met gunstig gevolg hebben afgelegd.

Art. XXII. Het diploma van technoloog, vóór het in artikel XXVIII vermelde tijdstip verkregen krachtens de wet van 2 Mei 1863 (*Staatsblad* n°. 50) of krachtens vroegere verordeningen, geeft gelijke bevoegdheid als het diploma van scheikundig ingenieur of technoloog, vermeld in artikel 118 der hooger-onderwijswet; het diploma van civiel ingenieur gelijke bevoegdheid als het diploma van civiel ingenieur; het diploma van architect of bouwkundig ingenieur gelijke bevoegdheid als het diploma van bouwkundig ingenieur of architect; het diploma van scheepsbouwkundig ingenieur gelijke bevoegdheid als het diploma van scheepsbouwkundig ingenieur; het diploma van werktuigkundig ingenieur gelijke bevoegdheid als het diploma van werktuigkundig ingenieur; en het diploma van mijnen-ingenieur gelijke bevoegdheid als het diploma van mijningenieur.

Art. XXIII. In de wet van 2 Mei 1863 (*Staatsblad* n°. 50), houdende regeling van het middelbaar onderwijs, gewijzigd bij de wetten van 28 Juni 1876 (*Staatsblad* n°. 143), 25 April 1879 (*Staatsblad* n°. 87), 15 April 1886 (*Staatsblad* n°. 64), 9 Mei 1890 (*Staatsblad* n°. 78) en 28 Mei 1901 (*Staatsblad* n°. 123), worden de volgende wijzigingen gebracht:

1°. Titel II, hoofdstuk II, en de artikelen 12, onder *d*, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65 en 67, derde lid, vervallen;

2°. In artikel 55, eerste lid, wordt voor „landbouw- of polytechnische school" gelezen „of landbouwschool";

3°. In artikel 66, tweede lid, vervallen „, alsmede voor het eerste examen A voor

technoloog, en het eerste en tweede examen A en B voor civiel, bouwkundig, scheepsbouwkundig, werktuigkundig en mijnen-ingenieur" en „, technoloog, civiel bouwkundig, scheepsbouwkundig, werktuigkundig en mijnen-ingenieur";

4°. In artikel 82 vervalt „technoloog, civiel ingenieur, architect of bouwkundig ingenieur, scheepsbouwkundig ingenieur, werktuigkundig ingenieur, mijnen-ingenieur".

Art. XXIV. Op de leeraren, die vóór 1 Januari 1906 aangesteld worden aan eene der binnenlandsche bijzondere scholen van hooger onderwijs, opgenomen in het Koninklijk besluit van 7 Juni 1901 (*Staatsblad* n°. 143) in het Koninklijk besluit van 23 Januari 1903 (*Staatsblad* n°. 37) en in het Koninklijk besluit van 21 Maart 1903 (*Staatsblad* n°. 88), is het bepaalde in artikel 159 niet van toepassing.

Art. XXV. Het van Rijkswege te geven hooger landbouw- en handelsonderwijs wordt nader bij de wet geregeld.

Art. XXVI. Een voorstel van wet, strekkende om het in de hooger-onderwijswet en in andere wetten bepaalde omtrent de bevoegdheden, verbonden aan den universitairen graad van doctor of aan eenig getuigschrift van met gunstig gevolg afgelegd universitair examen te vervangen door eene zich bij de universitaire examens aansluitende afzonderlijke regeling voor het verkrijgen van deze bevoegdheden, wordt binnen vijf jaren na de inwerkingtreding van deze wet bij de Staten-Generaal ingediend.

Art. XXVII. Binnen drie jaren na de inwerkingtreding van deze wet wordt bij de Staten-Generaal een voorstel van wet ingediend, waarin het bepaalde omtrent de vakken van de faculteit der Godgeleerdheid aan de Rijksuniversiteiten nader wordt geregeld.

Art. XXVIII. Deze wet treedt in werking op een nader door Ons te bepalen tijdstip.

Wij behouden Ons voor, het tijdstip voor de inwerkingtreding van de artikelen III, VI, VII, XIX, XX, XXI, XXII en XXIII, alsmede van artikel XVI, voor zooveel hoofdstuk III betreft en van artikel XVIII ten hoogste zes maanden later te bepalen, dan het tijdstip, vermeld in het eerste lid.

Op het tijdstip van de inwerkingtreding van de artikelen III, VI, VII, XIX, XX, XXI, XXII en XXIII wordt in alle wetten, waar voorkomen de woorden „polytechnische school", daarvoor gelezen „technische hoogeschool".

Indien het tweede lid toepassing vindt, wordt onder het tijdstip, bedoeld in de artikelen XVIII, XIX, XX, XXI en XII, verstaan het tijdstip, vermeld in dat lid.

Art. XXIX. Op Onzen last wordt de wet van 28 April 1876 (*Staatsblad* n°. 102), met de daarin door of tengevolge van vroegere wetten en van deze wet gebrachte wijzigingen en plaats gehad hebbende aanvullingen, zoo spoedig mogelijk na de totstandkoming van deze wet in eene doorloopend genummerde reeks van titels, hoofdstukken en artikelen samengevat en, met wijziging dienovereenkomstig van de aanhaling daarin van artikelen of gedeelten van artikelen, onder inachtneming van de in van Regeeringswege uitgaande stukken gevolgde spelling in het *Staatsblad* geplaatst.

Behoort bij Koninklijk besluit van den 6den Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 181).

Mij bekend,

De Minister van Binnenl. Zaken, (get.) KUYPER.

—

6 *Juni* 1905. WET, houdende vaststelling van het slot der rekening van ontvangsten en uitgaven voor *Nederlandsch-Indië* over het dienstjaar 1900. S. 182.

Het slot der rekening van de koloniale ontvangsten en uitgaven voor *Nederlandsch-Indië* over het dienstjaar 1900 wordt vastgesteld als volgt:

De ontvangsten bedragen *f* 151,809,379.79.

De uitgaven bedragen *f* 146,115,381.82.

Het voordeelig slot der rekening bedraagt *f* 5,693,997.97.

—

6 *Juni* 1905. WET, houdende verhooging der begrooting van uitgaven van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1905. (Hoofdstuk I. *Uitgaven in Nederland.*) S. 183.

—

6 *Juni* 1905. WET, houdende verhooging der begrooting van uitgaven van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1905. (Hoofdstuk II. *Uitgaven in Nederlandsch-Indië.*) S. 184.

—

6 *Juni* 1905. WET, houdende gedeeltelijke teruggaaf van eene van de firma HENRI HUINCK en ALEX. IMHOFE ingehouden boete wegens eene levering van messingplaat ten dienste van het leger in *Nederlandsch-Indië.* S. 185.

—

6 *Juni* 1905. WET, houdende verhooging van de koloniale huishoudelijke begrooting van *Suriname* voor het dienstjaar 1904. S. 186.

—

6 *Juni* 1905. WET, houdende verhooging van het *tiende* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1904. S. 187.

Bij deze wet wordt na verhooging van een

artikel, het totaal der 2de Afd. van dit hoofdstuk gebracht op *f* 3,184,745.58[5] en het eindcijfer op *f* 6,388,168.42.

—

6 *Juni* 1905. WET, houdende verhooging van de koloniale huishoudelijke begrooting van *Suriname* voor het dienstjaar 1905. S. 188.

—

7 *Juni* 1905. WETTEN, houdende naturalisatie van:

Wilhelm Carl Vehmeijer. S. 189.
Gerard Bernard Eduard Rosenmöller. S. 190.
Hubertus Laurentius Augustus Vehmeijer. S. 191.
Josephus Ludovicus De Beukelaer. S. 192.
Reinard Joseph Aloijsius Franciscus Dreesmann. S. 193.
Anton Hermann Georg Wilhelm Berentzen. S. 194.
Hermann Victor Wilhelm Hubert Viedebantt. S. 195.
Mr. Peter Heinrich August Nicolaus Georg Sophia Lammers. S. 196.
Reinhard Hermann Ferdinand Carl Berentzen. S. 197.
Nicolaus Rudolph Alexander Dreesmann. S. 198.

—

7 *Juni* 1905. WET, houdende goedkeuring van het op 12 Februari 1904 te *Kopenhagen* tusschen *Nederland* en *Denemarken* gesloten algemeen arbitrageverdrag en voorbehoud der bevoegdheid om de in artikel 2 van dat verdrag bedoelde overeenkomsten te sluiten. S. 199.

WIJ WILHELMINA, ENZ... doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het op 12 Februari 1904 te *Kopenhagen* tusschen *Nederland* en *Denemarken* gesloten verdrag, strekkende om het beroep op het Permanente Hof van Arbitrage ter beslechting van alle geschillen en twistgedingen tusschen *Nederland* en *Denemarken* verplicht te verklaren, wettelijke rechten betreft, en dat het voorts wenschelijk is aan Ons de bevoegdheid voor te behouden tot het sluiten der overeenkomsten, welke tot naleving van artikel 2 van het verdrag noodig zullen zijn:

Gelet op het bepaalde bij het tweede en derde lid van artikel 59 der Grondwet;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Wordt goedgekeurd het in afschrift hiernevens gevoegde op den 12den Februari 1904 te *Kopenhagen* tusschen *Nederland* en *Denemarken* gesloten verdrag betreffende beslechting van alle geschillen tusschen beide Rijken door het Permanente Hof van Arbitrage.

2. Wij behouden Ons de bevoegdheid voor om de overeenkomsten te sluiten bedoeld in artikel 2 van het in deze wet genoemd verdrag.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Soestdijk, den 7den Juni 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,

(*get.*) W. M. v. WEEDE.

(*Uitgeg.* 27 *Juni* 1905.)

AFSCHRIFT.

Sa Majesté la Reine des Pays-Bas

et

Sa Majesté le Roi de Danemark,

S'inspirant des principes de la Convention pour le règlement pacifique des conflits internationaux conclue à La Haye le 29 juillet 1899 et désirant consacrer notamment le principe de l'arbitrage obligatoire dans leurs rapports réciproques par un accord général de la nature visée à l'article 19 de la dite Convention, ont résolu de conclure une Convention à cet effet et ont nommé pour leurs plénipotentiaires savoir:

Sa Majesté la Reine des Pays-Bas:

Monsieur JACOB DIRK CAREL Baron DE HEECKEREN DE KELL, Son Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire près Sa Majesté le Roi de Danemark, Chevalier de l'Ordre du Lion Néerlandais;

Sa Majesté le Roi de Danemark:

Monsieur JOHAN HENRIK DEUNTZER, Président du Conseil de Ses Ministres et Son Ministre des Affaires Etrangères, Grand-Croix de l'Ordre du Danebrog et décoré de la Croix d'honneur du même Ordre, etc.

lesquels, après s'être communiqué leurs pleinspouvoirs trouvés en bonne et due forme, sont convenus des dispositions suivantes:

Art. 1. Les Hautes Parties Contractantes s'engagent a soumettre à la Cour Permanente d'Arbitrage tous les différends et tous les litiges entre Elles, qui n'auront pu être résolus par les voies diplomatiques.

2. Dans chaque cas particulier, les Hautes Parties Contractantes, avant de s'adresser à la Cour Permanente d'Arbitrage, signeront un compromis spécial, déterminant nettement l'objet du litige, l'étendue des pouvoirs des arbitres et les délais à observer, en ce qui concerne la constitution du tribunal arbitral et la procédure.

3. Il est bien entendu que l'article 1 n'est pas applicable aux différends entre les ressor-

tissants de l'un des Etats Contractants et l'autre Etat Contractant, que les tribunaux de ce dernier Etat seraient, d'après la législation de cet Etat, compétents de juger.

4. Les Etats non-signataires pourront adhérer à la présente convention. L'Etat qui désire adhérer notifiera son intention par écrit à chacun des Etats Contractants.

L'adhésion produira ses effets à partir de la date à laquelle l'Etat adhérent aura communiqué à chacun des Etats Contractants que tous ces Etats lui ont accusé réception de sa notification.

5. S'il arrivait qu'un des Etats Contractants dénonçât la présente convention, cette dénonciation ne produirait ses effets qu'un an après la notification faite par écrit à chacun des autres Etats Contractants.

6. La présente convention sera ratifiée dans le plus bref délai possible et les ratifications seront échangées à La Haye.

En foi de quoi les Plénipotentiaires respectifs ont signé la présente Convention et l'ont revêtu de leurs sceaux.

Copenhague, le 12 février 1904.

(*L. S.*) (*get.*) CAREL VAN HEECKÉREN.
„ „ DEUNTZER.

—

7 *Juni* 1905. WET, houdende goedkeuring van het op 6 April 1904 te *Parijs* tusschen *Nederland* en *Frankrijk* gesloten arbitrageverdrag en voorbehoud der bevoegdheid om de overeenkomsten te sluiten bedoeld, zoowel in artikel 2 van dat verdrag als in het tweede lid van artikel XI van de op denzelfden dag te *'s Gravenhage* gesloten overeenkomst met de Fransche Regeering betreffende tot stand te brengen kabelverbindingen. S. 200.

WIJ WILHELMINA, ENZ... doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het op 6 April 1904 tusschen *Nederland* en *Frankrijk* gesloten verdrag, strekkende om het beroep op het Permanente Hof van Arbitrage ter beslechting van zekere geschillen tusschen *Nederland* en *Frankrijk* verplicht te verklaren, wettelijke rechten betreft, en dat het voorts wenschelijk is aan Ons de bevoegdheid voor te behouden tot het sluiten der overeenkomsten, welke noodig zullen zijn tot naleving zoowel van artikel 2 van dat verdrag als van het tweede lid van artikel XI van de op denzelfden dag te *'s Gravenhage* gesloten overeenkomst met de Fransche Regeering betreffende tot stand te brengen kabelverbindingen:

Gelet op het bepaalde bij het tweede en derde lid van artikel 59 der Grondwet;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Wordt goedgekeurd het in afschrift hiernevens gevoegde op den 6den April 1904 te *Parijs* tusschen *Nederland* en *Frankrijk* gesloten Verdrag betreffende beslechting van zekere geschillen tusschen beide Rijken door het Permanente Hof van Arbitrage.

2. Wij behouden Ons de bevoegdheid voor om de overeenkomsten te sluiten bedoeld zoowel in artikel 2 van het in het voorgaande artikel dezer wet genoemde verdrag als in het tweede lid van artikel XI van de mede op 6 April 1904 te *'s Gravenhage* gesloten overeenkomst met de Fransche Regeering betreffende tot stand te brengen kabelverbindingen, goedgekeurd bij de wet van 30 December 1904 (*Staatsblad* n°. 270).

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Soestdijk, den 7den Juni 1905.

(*get.*) WILHELMINA.
De Minister van Buitenlandsche Zaken,
(*get.*) W. M. v. WEEDE.
(*Uitgeg.* 27 *Juni* 1905.)

AFSCHRIFT.

CONVENTION.

Le Gouvernement de Sa Majesté la Reine des Pays-Bas et le Gouvernement de la République française, signataires de la Convention pour le règlement pacifique des conflits internationaux, conclue à La Haye le 29 juillet 1899;

Considérant que par l'article 19 de cette convention les Hautes Parties contractantes se sont réservé de conclure des accords en vue du recours à l'arbitrage, dans tous les cas qu'elles jugeront possible de lui soumettre;

Ont autorisé les soussignés, à arrêter les dispositions suivantes:

Art. I. Les différends d'ordre juridique ou relatifs à l'interprétation des traités existant entre les deux Parties contractantes, qui viendraient à se produire entre elles et qui n'auraient pu être réglés par la voie diplomatique, seront soumis à la Cour permanente d'arbitrage établie par la Convention du 29 juillet 1899, à La Haye, à la condition, toutefois, qu'ils ne mettent en cause ni les intérêts vitaux, ni l'indépendance ou l'honneur des deux Etats contractants et qu'ils ne touchent pas aux intérêts de tierces Puissances.

Art. II. Dans chaque cas particulier, les Hautes Parties contractantes, avant de s'adresser à la Cour permanente d'arbitrage, signeront un compromis spécial, déterminant nettement l'objet du litige, l'étendue des pouvoirs

des Arbitres et les délais à observer, en ce qui concerne la constitution du Tribunal Arbitral et la procédure.

Art. III. Le présent Arrangement est conclu pour une durée de cinq années à partir du jour de l'échange des actes de Ratification.

Fait à Paris, en double exemplaire, le 6 avril 1904.

(*L. S.*) (*get.*) A. DE STUERS.
„ „ DELCASSÉ.

—

7 *Juni* 1905. WET, houdende goedkeuring van het op 15 Februari 1905 te *Londen* tusschen *Nederland* en *Groot-Britannië* gesloten arbitrageverdrag en voorbehoud der bevoegdheid om de in artikel 2 van dat verdrag bedoelde overeenkomsten te sluiten. S. 201.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het op 15 Februari 1905 te *Londen* tusschen *Nederland* en *Groot-Britannië* gesloten verdrag, strekkende om het beroep op het Permanente Hof van Arbitrage ter beslechting van zekere geschillen tusschen *Nederland* en *Groot-Britannië* verplicht te verklaren, wettelijke rechten betreft, en dat het voorts wenschelijk is aan Ons de bevoegdheid voor te behouden tot het sluiten der overeenkomsten, welke tot naleving van artikel 2 van het verdrag noodig zullen zijn;

Gelet op het bepaalde bij het tweede en derde lid van art. 59 der Grondwet;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Wordt goedgekeurd het nevens deze wet in afdruk gevoegde op den 15den Februari 1905 te *Londen* tusschen *Nederland* en *Groot-Britannië* gesloten verdrag betreffende beslechting van zekere geschillen tusschen beide Rijken door het Permanente Hof van Arbitrage.

2. Wij behouden Ons de bevoegdheid voor, om de overeenkomsten te sluiten bedoeld in artikel 2 van het in deze wet genoemd verdrag.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Soestdijk, den 7den Juni 1905.

(*get.*) WILHELMINA.
De Minister van Buitenlandsche Zaken,
(*get.*) W. M. v. WEEDE.
(*Uitgeg.* 27 *Juni* 1905.)

AFDRUK.

Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden en Zijne Majesteit de Koning van het Vereenigd Koninkrijk van Groot-Britannië en Ierland en van de Britsche Overzeesche Bezittingen, Keizer van Indië, onderteekenaren van het Verdrag voor de vreedzame beslechting van internationale geschillen, gesloten te 's Gravenhage den 29 Juli 1899;

Overwegende dat de Hooge Contracteerende Partijen zich bij artikel XIX van dat Verdrag het recht hebben voorbehouden om overeenkomsten aan te gaan, ten doel hebbende aan arbitrage te onderwerpen alle gevallen die zij voor zoodanige behandeling vatbaar zullen achten;

Hebben benoemd tot Hoogst Derzelver Gevolmachtigden ten einde onderstaande overeenkomst aan te gaan:

Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden, KAREL WILLEM PAUL FRANS baron GERICKE VAN HERWIJNEN, Hoogst Derzelver Buitengewoon Gezant en Gevolmachtigd Minister te Londen, Kamerheer in Buitengewonen Dienst, en

Zijne Majesteit de Koning van het Vereenigd Koninkrijk van Groot-Britannië en Ierland en van de Britsche Overzeesche Bezittingen, Keizer van Indië, de Most Honourable HENRY CHARLES KEITH PETTY-FITZMAURICE, Markies VAN LANSDOWNE, Zijner Majesteits voornaamsten Secretaris van Staat voor Buitenlandsche Zaken;

Die, na elkander hunne wederzijdsche volmachten te hebben medegedeeld, welke in goeden en behoorlijken vorm zijn bevonden, omtrent de volgende artikelen zijn overeengekomen:

Art. I. Mochten geschillen van rechtskundigen aard of betreffende de uitlegging van de Hooge Contracteerende Partijen bindende Verdragen tusschen Haar rijzen en de oplossing daarvan langs diplomatieken weg onmogelijk zijn gebleken, zoo zullen deze geschillen aan het Permanente Hof van Arbitrage, te 's Gravenhage ingesteld krachtens het Verdrag van 29 Juli 1899, worden onderworpen, onder voorbehoud niettemin, dat zij de levensbelangen, de onafhankelijkheid of de eer van de twee Contracteerende Staten niet aantasten en de belangen van derde Partijen niet raken.

Art. II. In elk bijzonder geval zullen de Hooge Contracteerende Partijen, alvorens zich tot het Permanente Hof van Arbitrage te wenden, een afzonderlijk Compromis sluiten, duidelijk omschrijvende het onderwerp van het geding, den omvang van de bevoegdheden der Arbiters, en de termijnen, die ten aanzien der samenstelling van de Arbitrale Rechtbank en de onderscheiden deelen der procedure zullen zijn in acht te nemen.

Art. III. Deze overeenkomst wordt gesloten

voor een tijdvak van vijf jaren, gerekend van den dag van de uitwisseling der akten van bekrachtiging, die zoo spoedig mogelijk zal plaats vinden te Londen.

Gedaan in dubbel te Londen, den 15den Februari 1905.

(*L.-S.*) (*get.*) GERICKE.
„ „ LANSDOWNE.

Voor eensluidenden afdruk,
De Secretaris-Generaal van het Ministerie van Buitenlandsche Zaken,
(*get.*) HANNEMA.

—

7 *Juni* 1905. WET, houdende goedkeuring van tusschen Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken en den Buitengewonen Gezant en Gevolmachtigden Minister van Zijne Majesteit den Duitschen Keizer gewisselde brieven, strekkende om geen uitvoering te geven aan een gedeelte van de den 24sten Juli 1901 te *Berlijn* gesloten en bij de wet van den 7den Juli 1902 (*Staatsblad* n°. 122) goedgekeurde Nederlandsch-Duitsche overeenkomst tot het tot stand brengen van kabelverbindingen. S. 202.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de tusschen Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken en den Buitengewonen Gezant en Gevolmachtigden Minister van Zijne Majesteit den Duitschen Keizer gewisselde brieven, d.d. 6 December 1904, n°. 14006 en d.d. 15 Augustus 1904 en 16 November daaraanvolgende, n°s. 2869 en 3842, de strekking hebben om geen uitvoering te geven aan een gedeelte van de den 24 Juli 1901 te *Berlijn* gesloten en bij de wet van 7 Juli 1902 (*Staatsblad* n°. 122) goedgekeurde Nederlandsch-Duitsche overeenkomst tot het tot stand brengen van kabelverbindingen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.:

Eenig artikel.

Worden goedgekeurd de in afschrift hiernevens gevoegde tusschen Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken en den Buitengewonen Gezant en Gevolmachtigden Minister van Zijne Majesteit den Duitschen Keizer gewisselde brieven, d.d. 6 December 1904, n°. 14006 en d.d. 15 Augustus 1904 en 16 November daaraanvolgende, n°s. 2869 en 3842, strekkende om geen uitvoering te geven aan een gedeelte van de den 24 Juli 1901 te *Berlijn* gesloten en bij de wet van 7 Juli 1902 (*Staatsblad* n°. 122) goedgekeurde Nederlandsch-Duitsche overeenkomst tot het tot stand brengen van kabelverbindingen.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Soestdijk, den 7den Juni 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
(*get.*) W. M. v. WEEDE.

De Minister van Koloniën, (*get.*) IDENBURG.

(*Uitgeg.* 5 *Juli* 1905.)

MINISTÈRE
DES
AFFAIRES ÉTRANGÈRES.

—

Direction consulaire et commerciale.

— *La Haye*, le 6 décembre 1904.
N°. 14006.

Monsieur le Ministre,

En me référant aux offices de Votre Excellence du 15 août et du 16 novembre dernier nos. 2869 et 3842 j'ai l'honneur de porter à Sa connaissance que le Gouvernement de la Reine n'a également aucune objection à ce que le câble sous-marin Menado-Yap soit conduit directement à Yap sans toucher aux îles Palau et que pour le câble de Shanghai ces dernières seront remplacées comme point de jonction et d'atterrissement par l'île de Yap.

Je saisis cette occasion pour offrir à Votre Excellence l'assurance de ma haute considération.

(*get.*) baron MELVIL DE LYNDEN.

Son Excellence
Monsieur DE SCHLÖZER,
Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire de Sa Majesté l'Empereur d'Allemagne.

KAISERLICH DEUTSCHE
GESANDTSCHAFT
IN DEN NIEDERLANDEN.

— *La Haye*, le 15 août 1904.
N°. 2869.

Monsieur le Baron,

Conformément au désir que Votre Excellence a bien voulu m'exprimer dans Sa lettre n°. 9836, Direction consulaire et commerciale, du 10 de ce mois, je m'empresse de porter à Sa connaissance que le Gouvernement Impérial n'a aucune objection à ce que le câble sous-marin Menado Yap soit conduit directement à Yap sans toucher aux îles Palau.

Veuillez agréer, Monsieur le Baron, l'assurance de ma haute considération.

(*get.*) SCHLÖZER.

Son Excellence
Monsieur le Baron MELVIL DE LYNDEN,
Ministre des Affaires Etrangères.

KAISERLICH DEUTSCHE GESANDSCHAFT.

— *La Haye*, le 16 novembre 1904.

N°. 3842.

Monsieur le Baron,

En me référant à l'office de Votre Excellence du 12 octobre dernier, Direction consulaire et commerciale, n°. 12120 j'ai l'honneur de l'informer que le Gouvernement Impérial n'hésite pas de déférer au désir du Gouvernement de la Reine exprimé dans la lettre susmentionnée. Je me permets donc de compléter la déclaration que j'ai eu l'honneur de faire parvenir à Votre Excellence par ma lettre du 15 août dernier n°. 2869 en y ajoutant que pour le câble de Shanghai qui d'après le projet original devait se rejoindre au câble Menado-Guam aux Iles Palau, cet dernières seront remplacées comme point de jonction et d'atterrissement par l'île de Yap.

Veuillez agréer, Monsieur le Baron, l'assurance de ma haute considération.

(*get.*) SCHLÖZER.

Son Excellence

Monsieur le Baron MELVIL DE LYNDEN,

Ministre des Affaires Etrangères.

—

7 *Juni* 1905. WET, tot nadere wijziging en aanvulling der wet van 25 Juli 1871 (*Staatsblad* n°. 91), houdende regeling van de bevoegdheid der consulaire ambtenaren tot het opmaken van burgerlijke akten en van de consulaire rechtsmacht, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 16 December 1888 (*Staatsblad* n°. 204). S. 203.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1904/05, n°. 147, 1—6.
Hand. id. 1904/05, *bladz.* 2098.
Hand. 1e *Kamer* 1904/05, *bladz.* 486, 535.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat nadere wijziging en aanvulling gewenscht is der wet van 25 Juli 1871 (*Staatsblad* n°. 91), houdende regeling van de bevoegdheid der consulaire ambtenaren tot het opmaken van burgerlijke akten, en van de consulaire rechtsmacht, zooals die is gewijzigd en aangevuld bij de wetten van 9 November 1875 (*Staatsblad* n°. 201), 15 April 1886 (*Staatsblad* n°. 63) en 16 December 1888 (*Staatsblad* n°. 204);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. I. *Artikel* 12, 1ste lid, der voormelde wet wordt vervangen door het volgende:

„De consulaire ambtenaren door Ons aangewezen ingevolge artikel 1*a* zijn, behoudens de na te noemen beperking, binnen hun ressort, ten behoeve van de aldaar aanwezige Nederlanders, bevoegd tot alle handelingen aan de ambtenaren van den burgerlijken stand bij de Nederlandsche wetten opgedragen."

Tusschen het 2de en 3de lid wordt een nieuw lid ingelascht, luidende:

„Wij behouden Ons voor bij algemeenen maatregel van bestuur de bevoegdheid der consulaire ambtenaren, wat het voltrekken van huwelijken betreft, in het openbaar belang te beperken. Weigeren zij op grond van zoodanige voorziening eene huwelijksvoltrekking, dan staat den belanghebbenden beroep open op Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken, die beslist."

Art. II. In *artikel* 22 der voormelde wet worden tusschen de woorden: „in deze wet" en „niet is afgeweken", ingelascht de woorden: „of bij algemeenen maatregel van bestuur".

Art. III. *Artikel* 32 der voormelde wet wordt gelezen als volgt:

„Veranderingen in het Nederlandsche recht, geldende binnen het ressort van Nederlandsche consulaten, zijn verbindend op den een en negentigsten dag na hare inwerkingtreding in Nederland."

Art. IV. In *artikel* 37, 1ste lid, der voormelde wet worden de slotwoorden: „bij ontstentenis, door den consulairen ambtenaar" gelezen als volgt:

„bij ontstentenis van dezen, door het hoofd van het consulaat-generaal onder wien de consulaire ambtenaar ressorteert.

„Ontbreekt ook laatstgenoemd hoofd dan geschiedt de benoeming door den consulairen ambtenaar zelven."

Art. V. In *artikel* 79 der voormelde wet worden de woorden: „door de nederlegging eener memorie ter griffie van den Hoogen Raad of van het Hoog Gerechtshof in Nederlandsch-Indië", vervangen door de woorden: „door eene dagvaarding in cassatie voor den Hoogen Raad of door de nederlegging eener memorie ter griffie voor het Hoog Gerechtshof in Nederlandsch-Indië".

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Soestdijk, den 7den Juni 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,

(*get.*) W. M. v. WEEDE.

De Minister van Justitie, (*get.*) J. A. LOEFF.

(*Uitgeg.* 12 *Juli* 1905.)

—

7 *Juni* 1905. WET, houdende vaststelling van de Rijksbijdrage aan de Carnegie-stichting in de kosten der vestiging van een gebouw ten behoeve van het hof van Arbitrage te *'s Gravenhage*. S. 204.

WIJ WILHELMINA, ENZ... doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is eene bijdrage te verleenen aan de Carnegie-stichting gevestigd te 's Gravenhage, in de kosten der vestiging van een gebouw voor het Hof van Arbitrage te 's Gravenhage, ten behoeve van den aankoop van de Maatschappij „Het Park Zorgvliet", van den voor dat gebouw, met toebehooren, benoodigden grond;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Aan de Carnegie-stichting, gevestigd te 's Gravenhage, wordt uit 's Rijks schatkist eene bijdrage verleend in de kosten van de vestiging van een gebouw voor het Hof van Arbitrage te 's Gravenhage van *zeven honderd duizend gulden* (*f* 700,000), ten behoeve van den aankoop van de Maatschappij „Het Park Zorgvliet" van den voor dat gebouw, met toebehooren, benoodigden grond.

2. De akte, voor den aankoop door de Carnegie-stichting van den in art. 1 bedoelden grond, wordt gratis geregistreerd, terwijl voor de overschrijving daarvan geen recht wordt geheven.

De uitbetaling van het in artikel 1 genoemde bedrag geschiedt zonder heffing van leges, nadat door het bestuur der Carnegie-stichting een afschrift der akte van verkoop en koop van den bedoelden grond aan den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is overgelegd.

3. Deze wet treedt in werking op den dag harer afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Soestdijk, den 7den Juni 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
(*get.*) W. M. v. WEEDE.
De Minister van Justitie, (*get.*) J. A. LOEFF.
De Min. van Binnenl. Zaken, (*get.*) KUYPER.
De Minister van Marine, (*get.*) ELLIS.
De Minister van Financiën,
(*get.*) HARTE VAN TECKLENBURG.
De Minister van Staat, Minister van Oorlog,
(*get.*) J. W. BERGANSIUS.
De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(*get.*) DE MAREZ OYENS.
De Minister van Koloniën, (*get.*) IDENBURG.

(*Uitgeg.* 27 *Juni* 1905.)

—

7 *Juni* 1905. WET, houdende aanvulling en verhooging van het *negende* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1905. S. 205.

Bij deze wet wordt ingelascht art. 302*bis*, hierdoor wordt het totaal der 7de Afd. alsmede het eindcijfer *verhoogd* met *f* 700,000.

—

7 *Juni* 1905. BESLUIT van den Minister van Staat, Minister van Oorlog, betreffende opkomst met spoed van de nationale militie.

De Minister van Staat, Minister van Oorlog, brengt ter kennis van de landmacht:

dat het noodig is gebleken, bij de regeling van de opkomst met spoed van de Landweer wijziging te brengen in de regeling van de opkomst met spoed van de Militie;

dat, in verband hiermede de naam „militietelegram" veranderd is in den naam „Oproepingstelegram";

dat in het „Oproepingstelegram" vermeld wordt of de militie alléén, de landweer alléén, dan wel militie en landweer gelijktijdig onder de wapenen moeten komen;

Deelt wijders mede, dat de „Openbare kennisgeving" door de burgemeester der gemeenten in geval van opkomst met spoed aan te plakken, gedrukt is op wit papier, als het de opkomst der militie alleen betreft, op groen papier als het de opkomst der landweer alleen betreft, terwijl wanneer militie en landweer gelijktijdig met spoed onder de wapenen moeten komen, één wit en één groen exemplaar der „Openbare kennisgeving" naast elkaar zullen worden aangeplakt;

Noodigt de betrokken autoriteiten uit, hunne ondergeschikten voor zooveel noodig, met het bovenstaande in kennis te stellen.

(*get.*) J. W. BERGANSIUS.

—

8 *Juni* 1905. MISSIVE van den Minister van Financiën aan de directeuren der registratie en domeinen, betreffende toepassing der zegelwet op afschriften van beschikkingen, bedoeld in art. 34, n°. 5, der Drankwet.

Door een gemeente-secretaris werd inlichting gevraagd omtrent de toepassing van art. 34, n°. 5, der Drankwet, of nl. de daàr verleende vrijstelling van zegelrecht kan worden toegepast op de aan belanghebbenden uit te reiken *afschriften* van de genomen besluiten.

Bedoeld wetsartikel stelt van zegel vrij „het verzoekschrift, waarbij het verlof wordt gevraagd en *de beschikking daarop*".

Het komt mij voor dat het in de bedoeling van den wetgever heeft gelegen om daaronder te begrijpen het aan de belanghebbenden uit

te reiken afschrift der beschikking de minuut; toch valt onder de algemeene vrijstelling van art. 27 A, n°. 3, der zegelwet.

Ik verzoek U deze beslissing mede te deelen aan de daarbij betrokken ambtenaren in Uwe directie; daartoe gaat een voldoend aantal gesteendrukte exemplaren dezer missive hierbij.

De Minister van Financiën,
(*get.*) HARTE V. TECKLENBURG.

—

10 *Juni* 1905. BESLUIT, waarbij de wetten van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134) tot voorziening tegen besmettelijke ziekten en van 28 Maart 1877 (*Staatsblad* n°. 35) tot wering van besmetting door uit zee aankomende schepen, van toepassing worden verklaard op meningitis cerebrospinalis epidemica. S. 206.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende:

dat het mogelijk is, dat gevallen van meningitis cerebrospinalis epidemica in het Rijk zonden voorkomen ten gevolge van het heerschen van die ziekte in enkele streken in het buitenland;

Gelet op artikel 1 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 21 Juni 1901 (*Staatsblad* n°. 157), en op artikel 2 der wet van 28 Maart 1877 (*Staatsblad* n°. 35), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 21 Juni 1901 (*Staatsblad* n°. 157);

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 18 Mei 1905, n°. 4820, afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Den Raad van State gehoord (advies van 6 Juni 1905, n°. 14);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 9 Juni 1905, n°. 5584, afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. 1. De wetten van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134) tot voorziening tegen besmettelijke ziekten, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 21 Juni 1901 (*Staatsblad* n°. 157), en van 28 Maart 1877 (*Staatsblad* n°. 35) tot wering van besmetting door uit zee aankomende schepen, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 21 Juni 1901 (*Staatsblad* n°. 157), zijn gedurende één jaar in het geheele Rijk van toepassing op meningitis cerebrospinalis epidemica.

2. De voorschriften, die in de artt. 11, 16, 22 en 24 van de wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134) zijn gegeven ten aanzien van de bepaaldelijk in die artikelen genoemde ziekten, zijn ook van toepassing ten aanzien van meningitis cerebrospinalis epidemica.

3. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en de *Staatscourant*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Staatscourant* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Soestdijk, den 10den Juni 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*get.*) KUYPER.

(*Uitgeg.* 23 *Juni* 1905.)

—

15 *Juni* 1905. BESLUIT, tot wijziging en aanvulling van de Reglementen betreffende de toekenning van pensioenen, gagementen en onderstanden aan de militairen van het Nederlandsch-Indische leger en aan hunne weduwen en weezen. S. 206A.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gezien Ons besluit van 17 Februari 1905 n°. 8 (*Staatsblad* n°. 74);

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën van 29 April 1905, litt. C, n°. 45;

Den Raad van State gehoord (advies van 23 Mei 1905, n°. 28);

Nog gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 9 Juni 1905, litt. C, n°. 15;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Met nadere wijziging en aanvulling van de Reglementen betreffende de toekenning van pensioenen, gagementen en onderstanden aan de militairen van het Nederlandsch-Indische leger en aan hunne weduwen en weezen, vastgesteld bij Koninklijke besluiten van 24 November 1859, n°. 70, 24 Augustus 1875, n°. 42, 1 December 1879, n°. 34 en 1 Augustus 1889, n°. 14 (*Indisch Staatsblad* 1860 n°. 27, 1876 n°. 44, 1880 n°. 22 en 1889 n°. 214), te bepalen als volgt:

Art. 1. Buiten werking gesteld worden alle bepalingen, krachtens welke de diensttijd, voorafgegaan aan dienstinterruptie, slechts voor de helft in rekening gebracht wordt bij de vaststelling van den voor pensioen, onderstand of gagement geldenden dienst.

2. De verplichting om, ingeval van vestiging op vreemd grondgebied, daartoe toestemming te vragen en binnen het Rijk of binnen zijne koloniën en bezittingen in andere werelddeelen domicilie te kiezen, wordt opgeheven.

3. Aan den gepensionneerden, gegageerden of

onderstand genietenden militair, die eenige geregelde Rijksinkomst geniet van eene vreemde Mogendheid, kan door Ons worden vergund het pensioen, het gagement of den onderstand te behouden, indien vóór of uiterlijk *zes* maanden nà het aanvaarden van de betrekking, waaraan deze Rijksinkomst is verbonden, van den belanghebbende eene schriftelijke aanvraag tot het bekomen van Onze goedkeuring op die aanvaarding bij het Departement van Koloniën wordt ontvangen.

4. § 1. Indien een gagegeerde in een gesticht of eene instelling van weldadigheid, door het openbaar gezag erkend, is opgenomen of, op welke wijze ook, door zoodanig gesticht of zoodanige instelling of door eene burgerlijke gemeente wordt verpleegd, worden de verpleegkosten, zooveel mogelijk, doch in geen geval tot een hooger bedrag dan *vijf en vijftig cent* per dag, uit het gagement voldaan. Bedraagt het gagement minder dan *vijf en vijftig cent* per dag, dan worden die kosten slechts vergoed met het beloop van het gagement over het tijdvak der verpleging.

In beide gevallen wordt gedurende de verpleging, zoo mogelijk, het volle bedrag van het gagement ieder kwartaal betaalbaar gesteld aan het bestuur van dat gesticht, die instelling of gemeente, dat zijnerzijds verplicht is om aan den titularis het bedrag uit te keeren, waarmede het gagementsdeel de krachtens de eerste alinea verschuldigde verpleegkosten overtreft.

Ingeval het gagement over het tijdvak der verpleging reeds is uitgekeerd, worden gemelde kosten verhaald op het gagement van het eerstvolgend kwartaal, dat de titularis weder zelf kan ontvangen.

De kosten van verpleging in een landskrankzinnigengesticht worden voldaan overeenkomstig de daarvoor uitgevaardigde bepalingen.

§ 2. Heeft de verpleging van den gegageerde plaats in eenige maritieme of militaire ziekeninrichting, of wel op eenigerlei wijze ten laste van de geldmiddelen van den Staat of van zijne koloniën en bezittingen in andere werelddeelen, — tenzij als gevolg van eene veroordeeling, die leidt tot gemis van het genot van gagement, — dan wordt die verpleging mede op den voet van het bepaalde bij § 1 zooveel mogelijk uit het gagement bekostigd.

Hetgeen de Staat uit het gagement op die wijze minder terugontvangt dan *vijf en vijftig cent* per hoofd voor elken verpleegdag, wordt ten laste van de Indische geldmiddelen vereevend.

§ 3. In *Nederland* is Onze Minister van Koloniën en in *Nederlandsch-Indië* de Gouverneur-Generaal bevoegd om de kosten van verpleging van gegageerde militairen in buitenslands gevestigde ziekeninrichtingen of andere openbare en bijzondere instellingen van liefdadigheid, welke — naar hun oordeel — daarvoor in aanmerking komen, tot ten hoogste *vijf en twintig cent* per hoofd en per dag van de gagementen der verpleegden te doen inhouden en aan de besturen dier inrichtingen of instellingen te doen uitbetalen.

De verplegingskosten zullen echter nimmer tot een hooger bedrag dan het beloop van het gagement over het tijdvak der verpleging vergoed worden.

Is het gagement over het tijdvak der verpleging reeds uitgekeerd, dan worden geen verpleegkosten te goed gedaan.

§ 4. De tweede paragraaf van dit artikel is, bij verpleging in eene militaire ziekeninrichting binnen *Nederlandsch-Indië*, niet van toepassing op gegageerde militairen, die benoemd zijn tot of belast zijn met de waarneming van eene betrekking, onder genot van bezoldiging ten laste der geldmiddelen van *Nederlandsch-Indië*, en derhalve in die betrekking ter verpleging worden opgenomen.

5. § 1. Indien een gepensionneerd officier of een gewezen officier, wien onderstand is toegelegd, in een gesticht of eene instelling van weldadigheid, door het openbaar gezag erkend, is opgenomen of, op welke wijze ook, door zoodanige stichting of door eene burgerlijke gemeente wordt verpleegd, worden de deswege verschuldigde verpleegkosten, zooveel mogelijk, uit het pensioen of den onderstand voldaan. Gedurende de verpleging wordt, zoo mogelijk, het volle bedrag van het pensioen of den onderstand ieder kwartaal betaalbaar gesteld aan het bestuur van dat gesticht, die instelling of gemeente, dat zijnerzijds verplicht is om aan den titularis het bedrag uit te keeren, waarmede het pensioens- of onderstandsdeel de verschuldigde verpleegkosten overtreft.

Ingeval het pensioen of de onderstand over het tijdvak der verpleging reeds is uitgekeerd, worden gemelde kosten verhaald op het pensioen of den onderstand van het eerstvolgend kwartaal, waarover de titularis de gelden weder zelf kan ontvangen.

§ 2. Heeft de verpleging van den gepensionneerde of onderstand genietende plaats in eenige maritieme of militaire ziekeninrichting, of wel op eenigerlei wijze ten laste van de geldmiddelen van den Staat of van zijne koloniën en bezittingen in andere werelddeelen, — tenzij als gevolg van eene veroordeeling,

die leidt tot gemis van het genot van pensioen of onderstand, — dan wordt het ter zake van die verpleging verschuldigde mede op den voet van het bepaalde bij § 1 zooveel mogelijk uit het pensioen of den onderstand bekostigd.

Hetgeen de Staat uit het pensioen of den onderstand op die wijze minder terug ontvangt dan het voor de verpleging verschuldigd bedrag, wordt ten laste van de Indische geldmiddelen verevend.

§ 3. In *Nederland* is Onze Minister van Koloniën en in *Nederlandsch-Indië* de Gouverneur-Generaal bevoegd om de kosten van verpleging in buitenslands gevestigde ziekeninrichtingen of andere openbare en bijzondere instellingen van liefdadigheid, welke — naar hun oordeel — daarvoor in aanmerking komen, van de pensioenen of onderstanden der verpleegden te doen inhouden en aan de besturen dier inrichtingen of instellingen te doen uitbetalen.

De verplegingskosten zullen echter nimmer tot een hooger bedrag dan het beloop van het pensioen of den onderstand over het tijdvak der verpleging vergoed worden.

Is het pensioen of de onderstand over het tijdvak der verpleging reeds uitgekeerd, dan worden geen verpleegkosten te goed gedaan.

§ 4. De tweede paragraaf van dit artikel is, bij verpleging in eene militaire ziekeninrichting binnen *Nederlandsch-Indië*, niet van toepassing op gepensionneerden of onderstand genietenden, die benoemd zijn tot of belast zijn met de waarneming van eene betrekking, onder genot van bezoldiging ten laste der geldmiddelen van *Nederlandsch-Indië*, en derhalve in die betrekking ter verpleging worden opgenomen.

Dit besluit, dat in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Staatscourant* zal worden geplaatst, treedt in *Nederland* in werking op den tweeden dag na die plaatsing en in *Nederlandsch-Indië* op den dag der afkondiging aldaar.

Onze Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onzen Minister van Oorlog, aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

Het Loo, den 15den Juni 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, (*get.*) IDENBURG.

(*Uitgeg.* 29 *Juni* 1905.)

—

15 *Juni* 1905. BESLUIT, tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in artikel 385 *b*, laatste lid van het Burgerlijk Wetboek, zooals dit luidt ingevolge de Wet van 6 Februari 1901 (*Staatsblad* n°. 62). S. 207.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie van 13 April 1905, n°. 421, afdeeling 3, onderafdeeling II, Rijkstucht- en opvoedingswezen;

Overwegende, dat volgens artikel 385*b*, laatste lid van het Burgerlijk Wetboek, zooals dit luidt ingevolge de Wet van 6 Februari 1901 (*Staatsblad* n°. 62), bij algemeenen maatregel van bestuur moet worden geregeld de samenstelling van de voogdijraden, hun aantal, ressort en zetel, en wijze waarop zij hun werkkring vervullen, alsmede de wijze waarop de door de voogdijraden gemaakte kosten door den Staat worden betaald en verantwoord;

Den Raad van State gehoord (advies van 23 Mei 1905, n°. 27);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 10 Juni 1905, n°. 370, afdeeling 3, onderafdeeling II, Rijkstucht- en opvoedingswezen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Met ingang van den dag, waarop in werking treedt de wet van 6 Februari 1901 (*Staatsblad* n°. 62), te bepalen als volgt:

Art. **1.** In het rechtsgebied van iedere arrondissements-rechtbank is één voogdijraad gevestigd, met uitzondering van dat van de arrondissements-rechtbanken te *Breda*, *'s Gravenhage*, *Rotterdam* en *Amsterdam*, waarin twee voogdijraden gevestigd zijn.

De voogdijraden hebben hun zetel in de arrondissements-hoofdplaatsen en in de gemeenten *Tilburg* en *Leiden*.

2. Met uitzondering van de voogdijraden te *Breda*, *Tilburg*, *'s Gravenhage*, *Leiden*, *Rotterdam* en *Amsterdam* strekt zich het ressort van een voogdijraad uit over het geheele rechtsgebied van de arrondissements-rechtbank.

Het ressort van den voogdijraad te *Breda* strekt zich uit over de kantons *Breda*, *Zevenbergen* en *Bergen op Zoom*; dat van den voogdijraad te *Tilburg* over de kantons *Tilburg* en *Oosterhout*. Het ressort van den voogdijraad te *'s Gravenhage* strekt zich uit over de kantons *'s Gravenhage* en *Delft*; dat van den voogdijraad te *Leiden* over de kantons *Leiden* en *Alphen*. Het ressort van den voogdijraad *Rotterdam I* strekt zich uit over de kantons *Rotterdam* n°. 1 en n°. 2; dat van den voogdijraad *Rotterdam II* over de kantons *Rotterdam* n°. 3, *Schiedam*, *Gouda*, *Schoonhoven*, *Brielle* en *Sommelsdijk*. Het ressort van den voogdijraad *Amsterdam I* strekt zich uit over de kantons *Amsterdam* n°. 1 en n°. 2; dat van den voogdijraad *Amsterdam II* over de kantons *Amsterdam* n°. 3 en n°. 4 en *Hilversum*.

3. Iedere voogdijraad is samengesteld uit een door Ons te bepalen oneven aantal leden, dat den voorzitter inbegrepen, ten minste 5 en ten hoogste 11 bedraagt.

De leden hebben hun woonplaats binnen het arrondissement, waarin de voogdijraad gevestigd is.

De voogdijraad wordt bijgestaan door een secretaris, die, behoudens ontheffing door Ons, den voogdijraad gehoord, te verleenen, zijn vast en voortdurend verblijf heeft in de gemeente, waar de voogdijraad is gevestigd of binnen den afstand van duizend meters daarbuiten.

4. De leden en de secretaris worden door Ons benoemd en ontslagen.

De benoeming geschiedt voor den tijd van 6 jaar, met dien verstande, dat van de leden met uitzondering van den voorzitter, de helft aftreedt om de 3 jaar volgens een door Onzen Minister van Justitie goedgekeurden rooster. De aftredende leden en secretaris zijn terstond herbenoembaar.

Die ter vervulling eener plaats, buiten den bij den rooster bepaalden tijd opengevallen, tot lid benoemd is, treedt af op het tijdstip, waarop degene in wiens plaats hij is benoemd, moest aftreden.

Voor de benoeming van de leden van den voogdijraad met uitzondering van den voorzitter wordt Ons, overeenkomstig het bepaalde bij het volgende artikel, een alphabetisch ingerichte aanbeveling van twee personen aangeboden, om daarop zoodanig acht te slaan als Wij dienstig zullen oordeelen.

De benoeming en het ontslag van den secretaris heeft plaats den voogdijraad gehoord.

Het in het voorgaande lid bepaalde omtrent de benoeming van den secretaris geldt niet bij de eerste samenstelling van de voogdijraden.

5. Bij de eerste samenstelling van de voogdijraden wordt de aanbeveling voor de helft van het aantal der behalve den voorzitter te benoemen leden opgemaakt door Onzen Commissaris in de Provincie en voor de wederhelft door den President der arrondissementsrechtbank.

Daarna wordt de vereischte aanbeveling opgemaakt door Onzen Commissaris of door den President der arrondissements-rechtbank, na wiens aanbeveling in de dan openvallende plaats te voren was voorzien.

Bij latere vermeerdering van het aantal leden wordt de aanbeveling opgemaakt op gelijke wijze als is voorgeschreven bij het eerste lid van dit artikel.

6. Wanneer een plaats van lid openvalt, waarin na ontvangst eener aanbeveling moet worden voorzien, geeft de voorzitter daarvan onverwijld kennis aan Onzen Commissaris in de Provincie of aan den President der arrondissements-rechtbank, die de aanbeveling moet indienen.

Ingeval van periodieke aftreding geschiedt die kennisgeving drie maanden voor het tijdstip van aftreding.

Van de periodieke aftreding van den voorzitter of van den secretaris geeft eerstgenoemde drie maanden voor het tijdstip van aftreding kennis aan Onzen Minister van Justitie.

7. Bij ontstentenis of afwezigheid wordt de voorzitter vervangen door het in achtereenvolgende dienstjaren oudste lid.

Bij gelijken diensttijd geschiedt de rangregeling naar de rangschikking der benoemingsbesluiten of hebben benoemingen plaats gehad bij hetzelfde besluit naar de rangschikking der benoemden in dat besluit.

Bij ontstentenis of afwezigheid wordt de secretaris vervangen door een door den voorzitter aan te wijzen lid.

8. De leden en de secretaris ontvangen vergoeding voor reis- en verblijfkosten.

De secretaris geniet een jaarwedde.

9. De voogdijraad kan in elke gemeente, gelegen binnen zijn ressort, onder goedkeuring van Onzen Minister van Justitie, agenten benoemen.

Deze agenten ontvangen vergoeding voor reis- en verblijfkosten, wanneer zij zich op last of met machtiging van den voogdijraad van hunne woonplaats hebben te verwijderen.

10. Alle van den voogdijraad uitgaande stukken worden onderteekend door den voorzitter en den secretaris.

11. De voogdijraad kan in ieder bijzonder geval bij besluit een of meer zijner leden machtigen tot het verrichten van handelingen tot welke de voogdijraad bevoegd is, en tot het verstrekken van de inlichting of voorlichting, die ter voldoening aan de wettelijke voorschriften van den voogdijraad kunnen worden gevraagd.

Het afschrift van het besluit strekt voor zooveel noodig tot bewijs van de verleende machtiging.

12. Geen besluit van den voogdijraad is wettig, tenzij het is genomen in eene vergadering, samengesteld uit meer dan de helft der leden.

13. Iedere voogdijraad stelt een reglement vast, hetwelk de goedkeuring van Onzen Minister van Justitie behoeft, en waarin wordt geregeld:

1°. de dagen en uren der gewone vergaderingen;

2°. de wijze waarop gewone en buitengewone vergaderingen worden belegd;

3°. de orde der werkzaamheden op gewone vergaderingen;

4°. de wijze van stemmen op de vergaderingen en aan welke vereischten, behalve het in artikel 12 genoemde, een besluit heeft te voldoen om als wettig genomen te worden beschouwd;

5°. de verdeeling der werkzaamheden tusschen de leden;

6°. de instructie voor den secretaris;

7°. de instructie voor de agenten;

8°. de wijze van verantwoording en beheer van de gelden, die aan den voogdijraad worden uitgekeerd ingevolge het bepaalde in de artikelen 374*g*, 374*h*, 440c van het Burgerlijk Wetboek en de wijze waarop die uitkeeringen worden verantwoord aan de wettelijke vertegenwoordigers der minderjarigen te wier behoeve zij zijn geschied.

Wijzigingen in het reglement behoeven de goedkeuring van Onzen voornoemden Minister.

14. Het door den voogdijraad vastgestelde reglement wordt, zoodra het de vereischte goedkeuring heeft bekomen, door de zorg van Onzen Minister van Justitie afgekondigd in de *Nederlandsche Staatscourant*.

Met wijzigingen in het reglement wordt op gelijke wijze gehandeld.

15. Zoo spoedig mogelijk nadat een voogdijraad zal zijn samengesteld, zal in een of meer in het arrondissement verschijnende dagbladen van wege dien raad mededeeling worden gedaan van de plaats waar en van de dagen en uren waarop de gewone vergaderingen van den voogdijraad zullen worden gehouden, alsmede van de plaats waar en van de uren waarop de secretaris van den raad dagelijks voor het publiek te spreken zal zijn.

Op dezelfde wijze wordt mededeeling gedaan wanneer in de in het voorgaande lid bedoelde regeling wijziging wordt gebracht.

16. Door Ons wordt jaarlijks een bepaalde som ter beschikking gesteld van elken voogdijraad, bestemd tot het doen van de uitgaven waartoe de voogdijraad gehouden is, de bureelkosten daaronder begrepen.

De verantwoording dier som geschiedt jaarlijks aan Onzen Minister van Justitie, onder bijvoeging der belegstukken tegelijk met de inzending van het verslag, bedoeld bij artikel 20. Voor uitgaven beneden een bedrag van drie gulden behoeven geene schriftelijke kwijtingen te worden overgelegd.

17. Mededeelingen of verzoeken die bij een anderen voogdijraad zijn ingekomen dan bij dien aan wien zij hadden behooren te worden gericht, worden onverwijld doorgezonden aan laatstbedoelden voogdijraad met gelijktijdige kennisgeving van de doorzending aan den afzender.

18. De secretaris houdt de notulen der vergadering zoodanig dat ten aanzien van ieder besluit blijkt hoeveel leden tot het nemen daarvan hebben medegewerkt en met hoeveel stemmen voor en hoeveel stemmen tegen het besluit is genomen.

De secretaris is verplicht aan den president der arrondissements-rechtbank desverlangd af te geven door hem onderteekende uittreksels uit het in het voorgaande lid bedoelde register.

19. De voogdijraad kwijt zich van de opdrachten, waarmede Onze Minister van Justitie hem in aangelegenheden, minderjarigen betreffende, belast.

20. Iedere voogdijraad zendt jaarlijks vóór 1 April aan Onzen Minister van Justitie een beredeneerd verslag van zijne werkzaamheden in het vorige jaar en deelt dit in afschrift mede aan de arrondissements-rechtbank.

Het verslag wordt ingericht overeenkomstig voorschriften van Onzen Minister.

Tegelijk met voormeld verslag, wordt door den voogdijraad aan Onzen voornoemden Minister gezonden een staat, houdende opgave van de in het afgeloopen jaar, ingevolge de artikelen 374*g*, 374*h* en 440c van het Burgerlijk Wetboek door den voogdijraad ontvangen en betaalde uitkeeringen.

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

Het Loo, den 15den Juni 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Justitie, (*get.*) J. A. LOEFF.

(*Uitgeg.* 17 *Juni* 1905.)

—

15 *Juni* 1905. BESLUIT, tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in artikel 39*sexies* van het Wetboek van Strafrecht, zooals dit luidt ingevolge de wet van 12 Februari 1901 (*Staatsblad* n°. 63). S. 208.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie van 13 April 1905, n°. 421, afdeeling 3, onderafdeeling II, Rijkstucht- en opvoedingswezen;

Overwegende, dat volgens artikel 39*sexies* van het Wetboek van Strafrecht, zooals dit luidt ingevolge de wet van 12 Februari 1901 (*Staatsblad* n°. 63), bij algemeenen maatregel van bestuur moeten worden vastgesteld het formulier van den verlofpas en de verdere voorschriften ter uitvoering van de artikelen 39*quater* en 39*quinquies* van genoemd wetboek;

Den Raad van State gehoord (advies van 23 Mei 1905, n°. 27);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 10 Juni 1905, n°. 370, afdeeling 3, onderafdeeling II, Rijkstucht- en opvoedingswezen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Met ingang van den dag, waarop in werking treedt de wet van 12 Februari 1901 (*Staatsblad* n°. 63), te bepalen als volgt:

Art. 1. Het besluit bedoeld bij artikel 39*quater*, lid 1, van het Wetboek van Strafrecht, wordt genomen op met redenen omkleed voorstel of na ingewonnen gevoelen van het hoofd van het rijksopvoedingsgesticht, waar de veroordeelde zich bevindt, of van het bestuur der vereeniging, stichting of instelling, waaraan hij is toevertrouwd.

Het voorstel of advies, bedoeld bij het vorig lid, houdt in:

1°. de zoo nauwkeurig mogelijke aanduiding van den persoon des veroordeelden;

2°. mededeelingen omtrent het beroep of bedrijf, dat hij tijdens den duur van de dwangopvoeding heeft geleerd, zijn gedrag gedurende dien tijd, en de mogelijkheid om bij invrijheidstelling in eigen onderhoud te voorzien, en in verband hiermede een voorstel omtrent de wijze van verstrekking der uitgaanskas;

3°. de voorwaarden welke, naar het oordeel van het hoofd of het bestuur in elk bijzonder geval aan de opschorting zouden behooren te worden verbonden, als hoedanig kan worden gesteld het verblijf in of buiten een bepaalde plaats.

Bij het voorstel of advies worden overgelegd:

1°. een relaas van verhoor van den veroordeelde, bevattende de verklaringen van dezen omtrent de gemeente waarheen hij zich in geval van opschorting denkt te begeven en de wijze waarop hij voornemens is alsdan in zijn onderhoud te voorzien;

2°. zoo mogelijk de onderteekende verklaring van dengene, die zich bereid heeft verklaard om den veroordeelde na opschorting te onderhouden of in dienst te nemen.

2. Het besluit tot opschorting wordt medegedeeld aan het openbaar ministerie bij het rechterlijk college, dat de veroordeeling heeft uitgesproken, alsmede zoo aan den veroordeelde bij dat besluit een bepaalde verblijfplaats is aangewezen of een of meer verblijfplaatsen zijn ontzegd, aan het hoofd of de hoofden der politie van de betrokken gemeente of gemeenten en aan den officier of de officieren van justitie in het arrondissement of de arondissementen, waartoe zoodanige plaats of plaatsen behooren.

3. Bij de invrijheidstelling wordt aan den veroordeelde een verlofpas uitgereikt, volgens het formulier aan dit besluit gehecht.

4. Ingeval vóór de opschorting de voorziening van regeeringswege in de opvoeding van den veroordeelde reeds voorwaardelijk is geëindigd, is hetgeen artikel 1 bepaalt ten aanzien van het hoofd of het bestuur, van toepassing op hem, die met het toezicht over den veroordeelde is belast.

Over het ingevolge het vorig lid gedaan voorstel of uitgebracht gevoelen wordt gehoord het hoofd van het rijksopvoedingsgesticht, waarin de veroordeelde zich bevond bij het voorwaardelijk eindigen der voorziening in zijne opvoeding van regeeringswege, of het bestuur der vereeniging, stichting of instelling, waaraan hij op dat tijdstip was toevertrouwd.

5. De veroordeelde is verplicht binnen 2-maal 24 uur na ingang van de opschorting zijn verlofpas te vertoonen aan het hoofd der politie van de gemeente, waartoe de hem aangewezen verblijfplaats behoort, of, bij gebreke van zoodanige aanwijzing, van die, waar hij verblijf wenscht te houden.

Zoolang het besluit tot opschorting herroepen kan worden, geldt hetzelfde bij verandering van woonplaats, indien deze hem nader als voorwaarde wordt gesteld, of hem daartoe de bevoegdheid niet is ontzegd. In dit laatste geval moet hij den pas tevens tenminste 8 dagen voor zijn vertrek vertoonen aan het hoofd der politie van de gemeente van vertrek, welke ambtenaar van de voorgenomen verandering van verblijfplaats ten spoedigste mededeeling doet aan dien van de gemeente, waarheen de veroordeelde zich begeven wil.

6. De hoofden van politie bij het vorig artikel bedoeld teekenen den pas voor „gezien" en geven van de aanbieding of van het verzuim daarvan onmiddellijk kennis aan den officier van justitie in het arrondissement, waartoe hun gemeente behoort, welke voor mededeeling aan het Departement van Justitie zorg draagt.

Voormelde officier neemt bij verzuim van

aangifte onmiddellijk de noodige maatregelen tot opsporing van den nalatige.

7. De veroordeelde is verplicht, zoolang zijn straftijd niet is verstreken van den hem uitgereikten verlofpas ten allen tijde inzage te verleenen aan de in het eerste lid van artikel 39*quinquies* van het Wetboek van Strafrecht aangewezen ambtenaren, tot welk einde hij bij elke verwijdering buiten de gemeente, waar hij verblijfplaats heeft, dezen pas ten allen tijde bij zich moet dragen.

8. Wordt den veroordeelde door Ons vermindering van straf verleend, zoo geschiedt hiervan aanteekening op den verlofpas door of op last van den ambtenaar van het openbaar ministerie, te wiens kennis het daartoe strekkend besluit wordt gebracht.

Op gelijke wijze geschiedt aanteekening van wijzigingen in de aan den veroordeelde bij de opschorting gestelde voorwaarden.

9. Ingeval van verlies of vermissing van den verlofpas doet de veroordeelde daarvan onmiddelliijk aangifte bij een der ambtenaren bedoeld bij het eerste lid van artikel 39*quinquies* van het Wetboek van Strafrecht, onder opgaaf van de omstandigheden, waaronder zulks heeft plaats gehad.

Den aangever wordt een bewijs van deze aangifte afgegeven door bedoelden ambtenaar, die zorgt voor de onmiddellijke toezending van de aangifte aan het Departement van Justitie onder bijvoeging van zoodanige inlichtingen als ter zake dienende worden geacht.

Het hoofd van voormeld Departement kan den aangever een duplicaat-verlofpas doen uitreiken.

Zoolang zulks niet is geschied geldt hetgeen omtrent de verplichting tot vertoonen van den verlofpas is bepaald, ten aanzien van het afgegeven bewijs.

10. De kennisgeving van de aanhouding bedoeld bij het eerste lid van artikel 39*quinquies* van het Wetboek van Strafrecht geschiedt onder toezending van een proces-verbaal vermeldende de redenen, die tot de aanhouding hebben geleid, en zoo mogelijk met bijvoeging van den verlofpas.

Geschiedt de aanhouding op bevel van het hoofd der gemeente-politie, zoo geeft deze ambtenaar daarvan tevens onmiddellijk kennis aan den officier van justitie in het arrondissement, waarin de gemeente is gelegen.

11. Wanneer het hoofd van het Departement van Justitie besluit tot herroeping van de opschorting, wordt zulks gebracht ter kennis van den ambtenaar van het openbaar ministerie bij het rechterlijk college, dat de straf heeft opgelegd, die voor de onverwijlde uitvoering zorg draagt.

Gelijktijdig geschiedt kennisgeving van dat besluit aan het gezag, dat de voorloopige aanhouding bewerkstelligde en aan hen, die ingevolge artikel 1 of artikel 4 een voorstel tot opschorting hebben gedaan of ter zake zijn gehoord.

12. Worden in het geval bedoeld bij artikel 10 geen termen gevonden tot herroeping, zoo wordt zulks, onder bijvoeging van den overgelegden verlofpas, gebracht ter kennis van den bij dat artikel bedoelden officier van justitie, die voor de opheffing van de aanhouding en de wederuitreiking van den pas zorg draagt.

Van de aanhouding en de opheffing geschiedt in dat geval door dien officier aanteekening op den verlofpas.

13. De inhoud van den verlofpas, de herroeping van het besluit tot opschorting en de aan een veroordeelde, wiens straf is opgeschort, verleende vermindering van straf, worden door de zorg van het Departement van Justitie gebracht ter kennis van de ambtenaren van het openbaar ministerie bij de hoven en de rechtbanken, voor zoover zulks niet reeds is geschied ingevolge de voorschriften van de vorige artikelen van dit besluit.

14. De inhoud van dit besluit en van de artikelen 39*ter*, 39*quater*, 39*quinquies* en 39*sexies* van het Wetboek van Strafrecht worden vermeld op den verlofpas.

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 15den Juni 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Justitie, (*get.*) J. A. LOEFF.

(*Uitgeg.* 17 *Juni* 1905.)

FORMULIER *bedoeld bij artikel* 8 *van het Koninklijk besluit van den* 15*den Juni* 1905 (*Staatsblad* n°. 208).

Opschorting van tenuitvoerlegging van gevangenisstraf.

Verlofpas voor . . . . . .
Signalement . . . . . .

De Minister van Justitie,

Gelet op artikel 8 van het Koninklijk besluit van . . . . . .
Gezien zijn beschikking van . . . . . .

waarbij (volgt inhoud van het besluit tot opschorting)

Gelast dat aan genoemde . . . . . bij diens invrijheidstelling deze verlofpas zal worden uitgereikt.

Gedaan te 's Gravenhage, den . . . . .

De Minister voornoemd,

Gezien door het hoofd der gemeente-politie te . . . . . den . . . . .

Behoort bij Koninklijk besluit van den 15den Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 208).

Mij bekend,

De Minister van Justitie, (*get.*) J. A. LOEFF.

—

15 *Juni* 1905. BESLUIT, tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in de artikelen 3 en 21 der wet van 12 Februari 1901 (*Staatsblad* n°. 64). S. 209.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie van 13 April 1905, n°. 421, afdeeling 3, onderafdeeling II, Rijkstucht- en opvoedingswezen;

Overwegende, dat volgens de artikelen 3 en 21 der Wet van 12 Februari 1901 (*Staatsblad* n°. 64) — in verband met artikel 39*bis* van het Wetboek van Strafrecht, zooals dit luidt ingevolge de wet van 12 Februari 1901 (*Staatsblad* n°. 63) — het aantal en de plaatsen van vestiging der tuchtscholen en der rijksopvoedingsgestichten bij algemeenen maatregel van bestuur moeten worden bepaald, en het beheer en de inrichting der tuchtscholen en der rijksopvoedingsgestichten; de voorwaarden bedoeld bij de artikelen 12 en 15; het toezicht bedoeld bij artikel 13 en de wijze van bepaling en van toekenning der subsidie, bedoeld bij de artikelen 12 en 15; de toepassing van de maatregelen, bedoeld bij artikel 12, artikel 16 en artikel 18 van eerstvermelde wet, alsmede de functiën van het Algemeen College van Toezicht, Bijstand en Advies en de wijze, waarop deze worden uitgeoefend, naar de beginselen van evenvermelde wet nader moeten worden geregeld bij algemeenen maatregel van bestuur;

Den Raad van State gehoord (advies van 23 Mei 1905, n°. 27);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 10 Juni 1905, n°. 370, afdeeling 3, onderafdeeling II, Rijkstucht- en opvoedingswezen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Met ingang van den dag, waarop in werking treedt de Wet van 12 Februari 1901 (*Staatsblad* n°. 64), te bepalen als volgt:

HOOFDSTUK I.

Plaatsing in de Tuchtscholen.

TITEL I.

ALGEMEENE BEPALINGEN BETREFFENDE DE TUCHTSCHOLEN.

Art. **1**. Het aantal der tuchtscholen wordt bepaald op vijf.

De tuchtscholen zijn gevestigd voor de jongens te *Ginneken*, *Haren*, *Nijmegen* en *Velsen* en voor de meisjes te *Zeist*.

TITEL II.

INRICHTING EN BEHEER DER TUCHTSCHOLEN.

§ 1. Inrichting.

2. Iedere tuchtschool is ingericht tot verpleging in gemeenschap, met uitzondering van een afdeeling, die gelegenheid geeft tot verpleging in afzondering.

3. De verpleegden in gemeenschap worden gedurende den nacht onderling afgezonderd.

In bijzondere gevallen kan de directeur dienaangaande andere schikkingen treffen.

§ 2. Personeel.

a. *Algemeene bepalingen.*

4. Aan het hoofd van iedere tuchtschool voor jongens staat een directeur, aan het hoofd der tuchtschool voor meisjes een directrice, die het beheer daarover voeren onder toezicht der Commissie van Toezicht. Onder de benaming directeur wordt voor zooveel niet het tegendeel blijkt, mede verstaan de directrice van de tuchtschool voor meisjes.

De categorieën en het aantal der verdere beambten worden door Onzen Minister van Justitie naar gelang der behoefte bepaald.

5. Voor den directeur wordt een instructie door Onzen Minister van Justitie vastgesteld, voor de overige beambten door den directeur onder goedkeuring van Onzen Minister.

6. Bij het aanvaarden hunner betrekking leggen de directeur en de verdere beambten een eed of belofte af.

De directeur doet dit ten overstaan van den voorzitter der Commissie van Toezicht, de verdere beambten ten overstaan van den directeur.

Het formulier van den eed en van de belofte worden door Onzen Minister van Justitie vastgesteld.

Bij verplaatsing of bevordering behoeven eed of belofte niet andermaal te worden afgelegd.

7. Onze Minister van Justitie is bevoegd den directeur hetzij met behoud van jaarwedde hetzij met geheelen of gedeeltelijken stilstand daarvan in zijn betrekking te schorsen.

Ten aanzien van de overige beambten komt de bevoegdheid tot zoodanige schorsing voor ten hoogste veertien dagen aan den directeur toe onder goedkeuring van Onzen Minister. Schorsing voor langeren tijd kan alleen door Onzen Minister worden opgelegd.

8. Bij ontstentenis van den directeur treft Onze Minister van Justitie, bij die van andere beambten de directeur, onder goedkeuring van Onzen Minister, de noodige voorzieningen.

9. Ten aanzien van onderscheidingsteekenen en uniform-kleeding van het personeel geeft Onze Minister van Justitie de vereischte voorschriften.

De kosten kunnen worden gebracht ten laste van het Rijk.

b. *Bepalingen betreffende het geheele personeel.*

10. De leden van het personeel genieten eene vaste jaarwedde, waarvan het minimum en het maximum worden bepaald bij Koninklijk Besluit.

De directeuren der tuchtscholen voor jongens hebben kosteloos genot van ambtswoning, de directrice van die voor meisjes geniet kostelooze inwoning. Aan andere beambten kan eerst- of laatstbedoeld genot worden toegekend.

Aan inwonende beambten wordt kostelooze voeding verstrekt.

11. De leden van het personeel en hun gezinnen hebben aanspraak op kostelooze geneeskundige behandeling en op kostelooze verstrekking van geneesmiddelen, mits zich onderwerpende aan de bepalingen omtrent den geneeskundigen dienst vastgesteld.

Deze bepaling is niet van toepassing op hen, wier betrekking aan de tuchtschool het karakter draagt van een bijbetrekking.

12. Behalve uit de voor hen bestemde bibliotheek kunnen de leden van het personeel ook uit die voor de verpleegden boeken ter lezing bekomen, een en ander naar regelen door den directeur te stellen.

13. Bij behoorlijke dienstvervulling wordt aan de leden van het personeel, die dit verlangen, jaarlijks veertien dagen verlof toegekend.

Dit verlof wordt aan den directeur door Onzen Minister van Justitie, aan de overige beambten door den directeur verleend.

Buitengewoon verlof wordt alleen door Onzen Minister toegestaan.

14. Ingeval van verplaatsing met of zonder bevordering — zij het ook op eigen verzoek — kunnen de daardoor veroorzaakte kosten door Ons geheel of gedeeltelijk van Rijkswege worden vergoed.

15. Bij het bezoeken van tuchtscholen door de daartoe aangewezen autoriteiten is het personeel verplicht tot het geven van alle gewenschte inlichtingen.

16. De leden van het personeel mogen geen andere bediening bekleeden of beroep uitoefenen dan met goedvinden van Onzen Minister van Justitie.

Zij mogen middellijk noch onmiddellijk nering drijven.

Deze bepalingen zijn niet van toepassing op hen, wier betrekking aan de tuchtsschool het karakter draagt van een bijbetrekking.

c. *Bepalingen betreffende den directeur in het bijzonder.*

17. De directeur is ondergeschikt aan Onzen Minister van Justitie en verplicht diens bevelen op te volgen.

18. De directeur is verantwoordelijk voor den goeden gang van zaken in het gesticht.

Hij waakt voor de naleving van de wettelijke en administratieve voorschriften.

Ingeval van noodzakelijkheid treft hij zoodanige maatregelen als door de omstandigheden geboden zijn.

19. De directeur mag nimmer zonder voorkennis van den voorzitter der Commissie van Toezicht des nachts buiten het gesticht of zijn woning verblijven.

20. Behoudens nadere goedkeuring van Onzen Minister van Justitie is de directeur bevoegd, om bij bestaande noodzakelijkheid wegens ziekte of verlof tijdelijke plaatsvervangende beambten in dienst te nemen.

21. De directeur doet jaarlijks verslag omtrent het door hem gevoerd beheer en den toestand van het gesticht naar bepalingen door Onzen Minister van Justitie vastgesteld.

Buitengewone voorvallen brengt de directeur onverwijld ter kennis van Onzen Minister.

22. De directeur stelt een dagverdeeling vast welke aan de goedkeuring van Onzen Minister van Justitie onderworpen is.

d. *Bepalingen betreffende de overige beambten in het bijzonder.*

23. De overige beambten zijn ondergeschikt aan den directeur en verplicht diens bevelen op te volgen.

24. Hun werkzaamheden worden, voorzoover zulks niet op andere wijze is geschied, door den directeur geregeld en verdeeld.

TITEL III.

VERPLEEGDEN.

§ 1. Algemeene bepalingen.

25. Bij aankomst in de tuchtschool worden de verpleegden in ontvangst genomen door den directeur, die de voor hun opneming noodige maatregelen treft.

26. Geldswaarden op de verpleegden aangetroffen of te hunnen behoeve ontvangen worden in de uitgaanskas gestort.

27. Omtrent iederen verpleegde worden gehouden alle aanteekeningen, die van beteekenis zijn voor de kennis van zijn persoonlijkheid; daarbij behoort een uitvoerige en zoo nauwkeurig mogelijke beschrijving van zijn afkomst en verleden, zijn lichamelijken en zijn geestelijken toestand.

Omtrent de inrichting van die aanteekeningen en van de persoonsbeschrijving geeft Onze Minister van Justitie voorschriften.

28. Voor de verpleegden, in de tuchtscholen slechts opgenomen voor den tijd van ten hoogste één maand, is het opmaken der in artikel 27 bedoelde persoonsbeschrijving niet verplichtend.

29. De directeur doet een week na de opneming en verder zoo vaak hem zulks wenschelijk voorkomt berichten betreffende de verpleegden toekomen aan hun ouders of voogden.

30. In buitengewone gevallen, ter beoordeeling van Onzen Minister van Justitie, kan aan verpleegden met machtiging van Onzen Minister, onder de door dezen te stellen waarborgen, worden vergund tijdelijk de tuchtschool, waarin zij zijn opgenomen, te verlaten.

31. De briefwisseling van of met verpleegden staat onder contrôle van den directeur.

32. Op tijden in het huishoudelijk reglement te bepalen, kan aan verpleegden worden toegestaan, bezoeken van familie- of andere betrekkingen te ontvangen.

Omtrent de toelating van de zich aanmeldende personen beslist de directeur, behoudens beroep op Onzen Minister.

§ 2. Materieele verzorging.

33. De directeur treft, zoo noodig in overleg met den geneesheer, alle maatregelen, die in het belang der lichamelijke reinheid van de verpleegden noodig zijn.

34. Verpleegden wier plaatsing in een tuchtschool is bevolen voor langer dan een maand, worden van Rijkswege gekleed; de overigen alleen voor zoover daaraan behoefte bestaat.

De eigen kleederen van verpleegden, die niet mogen worden gebruikt en niet tot het einde van den verpleegtijd kunnen worden bewaard, worden aan de ouders of voogden teruggezonden.

35. De voeding der verpleegden wordt geregeld door Onzen Minister van Justitie.

Voor de voeding van hen, wier gezondheidstoestand buitengewone maatregelen te dezen aanzien noodig maakt, geeft de geneesheer in elk bijzonder geval de noodige voorschriften.

36. In de levering van alle benoodigdheden wordt bij voorkeur door jaarlijksche openbare aanbesteding voorzien.

37. Alle verpleegden nemen dagelijks, wanneer het weder dit toelaat, beweging in de open lucht.

§ 3. Geneeskundige behandeling.

38. Alle verpleegden worden aan een voortdurend nauwgezet geneeskundig toezicht onderworpen.

Dit toezicht omvat ook hun geestelijken toestand.

39. De geneeskundige dienst wordt uitgeoefend onder het algemeen toezicht van den inspecteur van den geneeskundigen dienst der landmacht.

40. Indien de waarneming van den geneeskundigen dienst is opgedragen aan een officier van gezondheid in actieven dienst, ontvangt deze ten laste der begrooting van het Departement van Justitie een toelage boven zijn activiteitstraktement.

41. De geneesmiddelen worden op plaatsen, waar garnizoen aanwezig is, uit de garnizoensapotheek geleverd.

De militaire apotheker ontvangt daarvoor ten laste der begrooting van het Departement van Justitie een toelage boven zijn activiteitstraktement.

Is er geen garnizoen aanwezig, dan wordt de levering van geneesmiddelen bij contract opgedragen aan een apotheker. Dit contract wordt door Onzen Minister van Justitie vóór de goedkeuring onderworpen aan de beoordeeling van den inspecteur van den geneeskundigen dienst der landmacht.

42. Behoudens het bepaalde bij het vorig artikel worden de vereischte genees-, verbanden verdere hulpmiddelen voor den geneeskundigen dienst geleverd uit 's Rijks magazijn van geneesmiddelen te *Amsterdam*.

De kosten van deze verstrekkingen en van de leveringen uit de garnizoensapotheken komen ten laste der begrooting van het Departement van Justitie.

§ 4. Indeeling der verpleegden in klassen.

43. De verpleegden worden ingedeeld in vier klassen.

De eerste klasse is bestemd voor opneming van alle nieuw inkomenden.

De tweede klasse is bestemd voor opneming van hen, die uit de eerste klasse worden ontslagen en van hen, wier gedrag in de derde klasse niet blijft voldoen aan de eischen voor verblijf in die klasse te stellen.

De derde klasse is bestemd voor opneming van hen, die in de tweede klasse door goed gedrag blijk hebben gegeven van goeden wil.

De vierde klasse is bestemd voor opneming van hen, die zich in de tweede klasse aan voortgezet wangedrag schuldig maken.

De indeeling in de tweede, derde en vierde klasse geschiedt door den directeur na overleg met daartoe bij het huishoudelijk reglement aan te wijzen beambten.

44. De verpleegden der eerste klasse worden van elkander en van die der overige klassen afgezonderd gehouden.

In de overige klassen is de verpleging gemeenschappelijk.

Behoudens in geval van bijzondere omstandigheden ter beoordeeling van den directeur blijven deze klassen van elkander afgezonderd.

45. In de eerste klasse verblijven de verpleegden zoolang de directeur na overleg als bedoeld bij artikel 43 dit noodig acht, doch ten hoogste een maand.

In buitengewone gevallen kan deze termijn, doch niet dan met machtiging van Onzen Minister van Justitie, worden verlengd.

46. Verpleegden die den leeftijd van tien jaren nog niet hebben bereikt, of die voor afzondering ongeschikt blijken te zijn, verblijven in de eerste klasse niet langer dan ter wille der hygiëne volstrekt noodzakelijk is.

47. De verpleegden, wier verblijftijd in de tuchtscholen niet langer dan een maand duurt, brengen dien in den regel in de eerste klasse door.

48. De verpleegden van de tweede klasse worden naar mate zij den leeftijd van veertien jaar al of nog niet hebben bereikt, in twee groepen ingedeeld.

Bij de indeeling mag van deze leeftijdsgrens worden afgeweken op grond van persoonlijke eigenschappen van verpleegden.

De groepen worden voor zooveel noodig van elkander afgescheiden gehouden.

49. Aan de verpleegden der tweede klasse kan voor den arbeid een geldelijke belooning worden toegekend.

50. In de tweede klasse verblijven de verpleegden in den regel ten minste drie maanden met aftrek van den tijd doorgebracht in de eerste klasse.

De directeur is bevoegd in buitengewone gevallen dezen termijn in te korten.

51. De indeeling der verpleegden van de derde klasse heeft plaats op gelijken voet als die der verpleegden der tweede klasse.

52. Aan de verpleegden der derde klasse wordt als regel voor den arbeid een geldelijke belooning toegekend.

53. De verpleegden der derde klasse dragen een door Onzen Minister van Justitie vast te stellen onderscheidingsteeken.

54. Aan de verpleegden der derde klasse worden de nader bij het huishoudelijk reglement te omschrijven voorrechten toegekend.

55. De verpleegden der vierde klasse worden bij het gemeenschappelijk onderwijs en den gemeenschappelijken arbeid zooveel mogelijk van de andere verpleegden afgezonderd gehouden.

56. De verpleegden der vierde klasse zijn onderworpen aan de nader bij het huishoudelijk reglement te omschrijven beperkingen.

57. In de vierde klasse verblijven de verpleegden zoolang de directeur dit noodig acht, doch behoudens inkorting ingeval van daadwerkelijk berouw ten minste zeven dagen.

§ 5. Lager onderwijs en handenarbeid.

58. Het gewoon lager onderwijs wordt gegeven overeenkomstig een door den directeur vastgesteld plan dat aan de goedkeuring van Onzen Minister van Justitie onderworpen is.

59. Het onderwijs voor de verpleegden der eerste klasse is hoofdelijk, dat voor de overigen in den regel gemeenschappelijk.

60. Het is den onderwijzers verboden zich met godsdienstonderwijs te bemoeien.

61. De zorg voor de samenstelling en de indeeling van de bibliotheek berust bij den directeur in overleg met de Commissie van Toezicht.

62. De handenarbeid wordt ingericht met het oog op de algemeene ontwikkeling en kan worden dienstbaar gemaakt aan de voorbereiding tot vakonderwijs.

63. De belooning voor den arbeid bedoeld bij de artikelen 49 en 52 wordt bepaald naar regelen door Onzen Minister van Justitie vastgesteld.

§ 6. Godsdienstige verzorging.

64. Aan iedere tuchtschool wordt verbonden een bedienaar van den godsdienst van de Protestantsche, de Roomsch-Katholieke en de Israëlitische gezindte.

De behartiging van de godsdienstige belangen van Protestantsche en Israëlitische verpleegden kan ook aan godsdienstonderwijzers worden opgedragen.

65. Ten aanzien van de benoeming van bedienaren van den godsdienst of godsdienstonderwijzers treedt Onze Minister van Justitie voor zooveel noodig in overleg met de betrokken kerkelijke overheid of het betrokken kerkelijk bestuur.

Behoort naar de eischen van de gezindte de benoeming door die overheid of dat bestuur te geschieden dan heeft dit plaats, doch wordt den benoemde niet zonder voorafgaande toestemming van Onzen Minister in het gesticht toegang verleend.

66. Het is aan de bedienaren van den godsdienst en godsdienstonderwijzers verboden zich zonder toestemming van den directeur in betrekking te stellen tot verpleegden, wier godsdienstige verzorging aan anderen is opgedragen.

67. Aan de bedienaren van den godsdienst van andere kerkgenootschappen dan waarvan een bedienaar aan de tuchtschool is verbonden, wordt zooveel doenlijk gelegenheid gegeven, tot het behartigen van de godsdienstige belangen van verpleegden tot hun kerkgenootschap behoorende.

68. Met wenschen welke door ouders of voogden worden kenbaar gemaakt omtrent de godsdienstige verzorging van verpleegden, wordt zooveel mogelijk rekening gehouden.

69. Op Zon- en erkende godsdienstige feestdagen wonen de verpleegden de godsdienstoefeningen in of, onder geleide, buiten de tuchtschool bij.

Zij nemen aan het te hunnen behoeve gegeven godsdienstonderwijs deel.

Vrijstelling van een en ander kan op verzoek van ouders of voogden of om gewichtige redenen door den directeur worden verleend.

70. Op Zon- en algemeen erkende godsdienstige feestdagen wordt geen arbeid verricht.

De Roomsch-Katholieke en Israëlitische verpleegden zijn op de door hen als rustdag te vieren godsdienstige feestdagen van arbeid vrijgesteld.

§ 7. Tucht.

71. Met inachtneming der volgende bepalingen wordt elke inbreuk op orde en tucht, de regelen van zindelijkheid, arbeidzaamheid en gezondheid, en alle moedwillige beschadiging van goederen gestraft met een of meer der straffen genoemd in artikel 10 der Wet van 12 Februari 1901 (*Staatsblad* n°. 64).

72. De straffen worden opgelegd door den directeur na overleg met de daartoe bij het huishoudelijk reglement aan te wijzen beambten.

Over de oplegging van de straffen genoemd onder 2°., 3°. en 4°. van voormeld wetsartikel wordt de geneesheer gehoord, die zich bovendien dagelijks vergewist van de werking dier straffen op het gestel der verpleegden, en zoo noodig tot opheffing of omzetting adviseert.

Van elke strafoplegging wordt aanteekening gehouden in een register, waarvan het model wordt vastgesteld door Onzen Minister van Justitie.

73. De straffen kunnen voorwaardelijk worden uitgesproken in dier voege, dat bepaalde verplichtingen worden gesteld, waaraan de verpleegde heeft te voldoen. In geval van voldoening daaraan wordt de straf beschouwd als niet te zijn opgelegd.

74. De opgelegde straffen kunnen worden ingekort wanneer de verpleegde daadwerkelijk berouw aan den dag legt.

75. Bij onthouding van briefwisseling of bezoek worden de ouders of voogden daarvan door de zorg van den directeur verwittigd.

76. De cachotstraf wordt ondergaan in een verlicht vertrek, waarin aan den verpleegde in den regel gelegenheid wordt gegeven tot het verrichten van arbeid.

De brits in het cachot wordt des nachts voorzien van matras en deken, tenzij onthouding daarvan als strafverscherping is opgelegd.

77. De sluiting in de boeien wordt slechts opgelegd aan verpleegden der vierde klasse der tuchtscholen voor jongens.

Zij wordt ten uitvoer gelegd hetzij door middel van handboeien alleen, hetzij door middel van hand- en voetboeien.

TITEL IV.

ONTSLAG.

78. Bij of na hun ontslag wordt de uitgaanskas aan de verpleegden door den directeur hetzij in eens, hetzij in termijnen uitgekeerd.

79. Bij hun ontslag kunnen de verpleegden, indien de omstandigheden daartoe aanleiding geven, in het bezit worden gelaten van een stel rijkskleeding.

80. Bij hun ontslag worden de verpleegden, indien zij niet door of van wege hun ouders of voogden worden afgehaald, door beambten

in burgerkleeding naar de plaats hunner bestemming geleid.

81. Aan de verpleegden wordt bij hun ontslag, indien daartoe naar het oordeel van den directeur ingevolge artikel 19 der Wet van 12 Februari 1901 (*Staatsblad* n°. 64), termen bestaan, van rijkswege reisgeld of reisgelegenheid verstrekt.

HOOFDSTUK II.

Stelling ter beschikking van de Regeering.

AFDEELING I.

Algemeene bepalingen.

82. Zoodra de uitspraak, waarbij een minderjarige ter beschikking van de Regeering is gesteld, ten uitvoer kan worden gelegd, brengt de ambtenaar van het openbaar ministerie bij het rechterlijk college of het kantongerecht dat de uitspraak gedaan heeft, deze ter kennis van Onzen Minister van Justitie onder bijvoeging van het dossier der zaak en onder mededeeling van zijn advies omtrent de wijze waarop ten aanzien van den minderjarige ware te handelen. Indien de ouders of voogden hem van hun gevoelen daaromtrent hebben doen blijken, voegt de ambtenaar van het openbaar ministerie een relaas daarvan toe aan het dossier.

83. Onder terugzending van het dossier brengt Onze Minister van Justitie zijn beslissing ter kennis van voornoemden ambtenaar van het openbaar ministerie, door wiens zorg zoo noodig de minderjarige naar de plaats zijner bestemming wordt overgebracht.

84. Indien het wenschelijk is om hangende de beslissing vermeld bij het vorig artikel maatregelen te nemen omtrent de voorloopige onderbrenging van den minderjarige, doet de ambtenaar van het openbaar Ministerie daaromtrent de noodige voorstellen aan Onzen Minister van Justitie.

85. De overbrenging van de ter beschikking van de Regeering gestelde minderjarigen, geschiedt indien deze moet plaats hebben van overheidswege, behoudens het bepaalde bij artikel 83, middellijk of onmiddellijk door de zorg van den officier van justitie in het arrondissement, waarin de minderjarige verblijft of behoort te verblijven.

86. Bij de overbrenging van de ter beschikking van de Regeering gestelde minderjarigen worden slechts beambten in burgerkleeding gebezigd, ten ware bijzondere omstandigheden afwijking van den regel noodig maken.

AFDEELING II.

Rijksopvoedingsgestichten.

TITEL I.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

87. Het aantal der rijksopvoedingsgestichten wordt bepaald op vier.

De rijksopvoedingsgestichten zijn gevestigd voor de jongens te Alkmaar, Avereest en Doetinchem en voor de meisjes te Montfoort.

TITEL II.

INRICHTING EN BEHEER.

§ 1. Inrichting.

88. In ieder rijksopvoedingsgesticht bestemd voor voorloopige opneming bestaat gelegenheid tot verpleging in afzondering.

89. Artikel 3 is mede ten aanzien van de rijksopvoedingsgestichten toepasselijk.

§ 2. Personeel.

90. De artikelen 4 tot en met 24 zijn mede ten aanzien van de rijksopvoedingsgestichten toepasselijk.

TITEL III.

VERPLEEGDEN.

§ 1. Algemeene bepalingen.

91. De artikelen 25 tot en met 27 en de artikelen 29 tot en met 32 zijn mede ten aanzien van de rijksopvoedingsgestichten toepasselijk.

92. Bij goed gedrag kan aan verpleegden naar regelen in het huishoudelijk reglement te stellen de beschikking worden toegestaan over een gedeelte van de hun voor den arbeid toegekende geldelijke belooning.

§ 2. Materieele verzorging.

93. De artikelen 33, 35, 36 en 37 zijn mede ten aanzien van de rijksopvoedingsgestichten toepasselijk.

94. De verpleegden worden van rijkswege gekleed.

Ten aanzien van hen, wier verblijf vermoedelijk slechts van zeer korten duur zal zijn, kan van dezen regel worden afgeweken.

§ 3. Geneeskundige behandeling.

95. De artikelen 38 tot en met 42 zijn mede ten aanzien van de rijksopvoedingsgestichten toepasselijk.

§ 4. Verdeeling der verpleegden over de verschillende rijksopvoedingsgestichten of afdeelingen daarvan.

96. Het rijksopvoedingsgesticht te Alkmaar is verdeeld in drie afdeelingen.

De eerste afdeeling is bestemd voor aanvankelijke opneming van hen, die niet reeds terstond na ter beschikking van de Regeering gesteld te zijn, worden overgedragen aan een vereeniging, stichting of instelling, als bedoeld bij artikel 12 der Wet van 12 Februari 1901 (*Staatsblad* n°. 64).

De tweede afdeeling is bestemd voor aanvankelijke opneming en desvereischt ook duurzame verpleging van hen:

a. die na overdracht als bedoeld bij het vorig lid daarvoor ongeschikt zijn gebleken;

b. wier voorwaardelijk ontslag is ingetrokken;

c. die ingevolge artikel 16 van voormelde wet in een rijksopvoedingsgesticht worden geplaatst.

De derde afdeeling is bestemd voor bijzondere waarneming en behandeling van hen, wier aanwezigheid in een der rijksopvoedingsgestichten voor jongens uit hoofde van wangedrag of geestestoestand voortdurend storend blijkt te werken.

97. De nieuw inkomende verpleegden in het gesticht te *Alkmaar* worden aanvankelijk in afzondering verpleegd.

Voor verpleegden, die den leeftijd van tien jaar nog niet hebben bereikt of die voor afzondering ongeschikt blijken te zijn, duurt deze verpleging niet langer dan ter wille van de hygiëne volstrekt noodzakelijk is.

Voor andere verpleegden duurt de afzondering ten hoogste een maand.

In buitengewone gevallen kan deze termijn doch niet dan met machtiging van Onzen Minister van Justitie worden verlengd.

98. Het rijksopvoedingsgesticht te *Avereest* is bestemd voor hen, die ten tijde van hun overplaatsing uit dat te *Alkmaar* den leeftijd van veertien jaar nog niet hebben bereikt.

Het rijksopvoedingsgesticht te *Doetinchem* is bestemd voor hen die ten tijde dier overplaatsing genoemden leeftijd reeds hebben bereikt.

Op grond van persoonlijke eigenschappen van verpleegden kan van deze leeftijdsgrens worden afgeweken.

99. Omtrent de overplaatsing van verpleegden in het rijksopvoedingsgesticht te *Alkmaar* naar die te *Avereest* en te *Doetinchem* doet de directeur van eerstgenoemd gesticht de noodige voorstellen aan Onzen Minister van Justitie.

Ten aanzien van hen, die uit hoofde van wangedrag zijn geplaatst in de derde afdeeling, doet de directeur zoodanig voorstel niet, dan nadat zij daar tenminste drie maanden hebben doorgebracht.

Ten aanzien van de overplaatsing van verpleegden uit de rijksopvoedingsgestichten te *Avereest* en te *Doetinchem* naar dat te *Alkmaar* berust de zorg omschreven in het eerste lid bij de directeuren van eerstgenoemde gestichten.

100. In het rijksopvoedingsgesticht te *Montfoort* bestaan een of meer afdeelingen met gelijke bestemming als het rijksopvoedingsgesticht te *Alkmaar*.

Ten aanzien van nieuw inkomende verpleegden in dit gesticht is toepasselijk het bepaalde bij artikel 97.

Overplaatsing tusschen de verschillende onderdeelen geschiedt op soortgelijke wijze als bij artikel 99 is bepaald.

101. De verpleegden in de rijksopvoedingsgestichten onder den leeftijd van veertien jaar, worden zooveel mogelijk afgezonderd gehouden van die boven genoemden leeftijd.

De indeeling der verpleegden in klassen geschiedt naar regelen bij het huishoudelijk reglement vastgesteld.

§ 5. Lager onderwijs.

102. Het lager onderwijs wordt gegeven overeenkomstig een door den directeur vastgesteld leerplan, dat aan de goedkeuring van Onzen Minister van Justitie onderworpen is.

103. Het onderwijs is gemeenschappelijk.

Aan verpleegden in afzondering en aan hen voor wie dit om andere redenen gewenscht is, wordt hoofdelijk onderwijs gegeven.

104. Afzonderlijk onderwijs wordt voor zooveel noodig aan achterlijke verpleegden verstrekt.

105. De artikelen 60 en 61 zijn mede ten aanzien van de rijksopvoedingsgestichten toepasselijk.

§ 6. Vakonderricht.

106. Het vakonderricht wordt gegeven overeenkomstig voor de onderscheidene vakken afzonderlijk door den directeur vastgestelde leerplannen, welke aan de goedkeuring van Onzen Minister van Justitie onderworpen zijn.

107. Bij het vakonderricht worden de verpleegden voor zooveel doenlijk ingedeeld.

Zij die uit hoofde van te jeugdigen leeftijd, te kort verblijf of om andere redenen niet kunnen worden ingedeeld, verrichten zooveel mogelijk instructieven arbeid.

108. Bij de indeeling bij een bepaald vak

wordt zooveel mogelijk rekening gehouden met keuze en aanleg der verpleegden.

109. Voor den arbeid wordt, tenzij redenen van opvoedkundigen aard zich daartegen verzetten, in den regel een geldelijke belooning toegekend.

Het bedrag daarvan wordt naar maatstaf van geoefendheid in verband met gedrag en vlijt bepaald overeenkomstig regelen door Onzen Minister van Justitie vastgesteld.

§ 7. Godsdienstige verzorging.

110. De artikelen 64 tot en met 70 zijn mede ten aanzien van de rijksopvoedingsgestichten toepasselijk.

§ 8. Tucht.

111. De artikelen 71 tot en met 77 zijn mede ten aanzien van de rijksopvoedingsgestichten toepasselijk, met dien verstande, dat in laatstgemeld artikel in stede van „vierde klasse der tuchtscholen voor jongens" wordt gelezen: „tweede en derde afdeeling van het rijksopvoedingsgesticht te *Alkmaar*".

TITEL IV.

ONTSLAG.

112. Aan de verpleegden wier stelling ter beschikking van de Regeering onherroepelijk geëindigd is, wordt de uitgaanskas door den directeur hetzij in eens hetzij in termijnen uitgekeerd.

Bij ontslag tengevolge van het voorwaardelijk eindigen der stelling ter beschikking van de Regeering kan de directeur een deel der uitgaanskas doch ten hoogste de helft aan den verpleegde uitkeeren, hetzij in eens hetzij in termijnen.

113. De verpleegden kunnen bij hun ontslag worden gelaten in het bezit van door hen in het gesticht gedragen kleeding.

114. Artikel 81 is mede ten aanzien van de rijksopvoedingsgestichten toepasselijk.

AFDEELING III.

Verpleging in particuliere zorg.

TITEL I.

OPDRACHT AAN PARTICULIERE ZORG.

115. De vereeniging, stichting of instelling, die zich overeenkomstig de Wet bereid verklaart tot verpleging van ter beschikking van de Regeering gestelde minderjarigen, deelt daarbij onder overlegging van haar statuten, stichtingsbrieven of reglementen, hetzij in hun geheel, hetzij in uittreksel, Onzen Minister van Justitie mede tot welke categorie en tot welk aantal van zoodanige minderjarigen die bereidverklaring zich uitstrekt.

Verandering in de categorie of in het aantal wordt ten minste een maand van te voren gebracht ter kennis van Onzen Minister.

De bereidverklaring kan mits ten minste zes maanden van te voren worden opgezegd.

116. De opdracht tot verpleging heeft zoo mogelijk slechts plaats aan een vereeniging, stichting of instelling, die waarborg geeft voor een opvoeding in de godsdienstige gezindte, waartoe de minderjarige behoort.

117. Bij de opdracht wordt met de door ouders of voogden kenbaar gemaakte wenschen rekening gehouden, voor zoover dit bestaanbaar is met de belangen van den minderjarige en met het algemeen belang.

118. Omtrent de vatbaarheid voor opdracht aan particuliere zorg van verpleegden der eerste afdeeling van het rijksopvoedingsgesticht te *Alkmaar* en van daarmede gelijk te stellen verpleegden in dat te *Montfoort* brengen de directeuren dier gestichten zoodra mogelijk hun met redenen omkleed advies uit.

Tot gelijke opdracht van andere verpleegden kunnen de directeuren der rijksopvoedingsgestichten op gezette tijden voorstellen doen. Opdracht anders dan op zoodanig voorstel heeft niet plaats dan nadat de directeur van het betrokken gesticht daaromtrent is gehoord.

119. Bij opdracht van een minderjarige aan een vereeniging, stichting of instelling doet Onze Minister van Justitie aan het bestuur toekomen een uittreksel uit het dossier der zaak, benevens indien de opdracht plaats heeft na duurzame verpleging in een rijksopvoedingsgesticht, een rapport omtrent het verblijf aldaar en indien een persoonsbeschrijving als bedoeld in artikel 27 in verband met artikel 91 reeds is opgemaakt een afschrift daarvan.

120. Verpleegden in rijksopvoedingsgestichten, die in het bezit zijn van rijkskleeding, kunnen bij overdracht aan particuliere zorg, in het bezit daarvan worden gelaten.

Bij deze overdracht wordt de uitgaanskas overgemaakt aan de betrokken vereeniging, stichting of instelling.

121. De ambtenaar van het openbaar ministerie, die ingevolge de artikelen 83 en 85 voor de overbrenging van den minderjarige zorg draagt, deelt het tijdstip waarop die overbrenging heeft plaats gehad, onverwijld mede aan Onzen Minister van Justitie onder overlegging van het gedagteekend bewijs van over-

neming afgegeven door het bestuur der betrokken vereeniging, stichting of instelling.

122. De overneming vermeld bij het vorig artikel kan slechts worden geweigerd, indien de minderjarige niet behoort tot de categorie, waartoe de bereidverklaring zich bepaalt, of door zijn opneming zou worden overschreden het aantal waartoe de bereidverklaring zich uitstrekt.

123. Op daartoe strekkend, met redenen omkleed, verzoek van de vereeniging, stichting of instelling kan de opdracht worden geschorst of ingetrokken, indien de eigenschappen of de toestand van den minderjarige of bijzondere zakelijke omstandigheden daartoe aanleiding geven.

124. Intrekking der opdracht op grond van het niet naleven der gestelde voorwaarden heeft in den regel niet plaats zonder dat vooraf aan de betrokken vereeniging, stichting of instelling een termijn is gegund om alsnog aan die voorwaarden te voldoen.

125. Ingeval van intrekking der opdracht worden de gelden en eigendommen van den verpleegde, die onder de vereeniging, stichting of instelling berusten, overgemaakt aan den directeur van het rijksopvoedingsgesticht of aan het bestuur der vereeniging, stichting of instelling tot opneming van dien verpleegde aangewezen.

TITEL II.

VOORWAARDEN EN TOEZICHT OP DE NALEVING DAARVAN.

§ 1. Voorwaarden.

a. *Verpleging in gestichten.*

126. De gestichten moeten gezond gelegen en ingericht zijn en voldoende ruimte bevatten voor het daarin te huisvesten aantal personen.

127. Voor de reinheid moet nauwgezet zorg worden gedragen.

128. Aan de verpleegden moet worden verschaft gezond voedsel in voldoende hoeveelheid en behoorlijke kleeding en ligging.

Aan iederen verpleegde moet een afzonderlijk bed worden verstrekt.

129. Het bestuur der vereeniging, stichting of instelling draagt zorg, dat de verpleegden dagelijks wanneer het weder dat toelaat, beweging in de open lucht nemen en op gezette tijden geregelde lichaamsoefeningen verrichten.

De verpleegden mogen slechts worden belast met arbeid die evenredig is aan hun krachten.

130. Van de aan de verpleegden opgelegde disciplinaire straffen moet aanteekening worden gehouden in een daartoe bestemd register.

131. De verpleegden moeten worden onderworpen aan een geregeld geneeskundig toezicht.

Zij moeten de vereischte genees- en heelkundige behandeling genieten.

132. In hetzelfde gesticht mogen geen verpleegden van verschillend geslacht worden opgenomen, tenzij in geheel van elkander gescheiden afdeelingen.

Deze bepaling is niet toepasselijk op gestichten of afdeelingen van gestichten, waarin uitsluitend kinderen beneden den leeftijd van tien jaar worden verpleegd.

133. In de gestichten moeten zooveel mogelijk de jongere verpleegden van de ouderen afgezonderd worden gehouden.

134. Waar de verpleegden niet gedurende den nacht onderling afgezonderd worden, moeten hun bedden op behoorlijke onderlingen afstand zijn geplaatst en althans voor een gedeelte door tusschenschotten van elkander gescheiden zijn.

Gedurende den nacht moet in de gemeenschappelijke slaapzalen toezicht aanwezig zijn.

135. Het personeel aan de gestichten verbonden moet zijn van goed zedelijk gedrag.

136. De verpleegden moeten ten minste tot het bereiken van den vollen leeftijd van veertien jaar het gewone schoolonderwijs volgen.

Zij die dit onderwijs niet meer volgen, moeten ten minste tot den vollen leeftijd van 16 jaar deelnemen aan herhalingsonderwijs.

Indien de gelegenheid ontbreekt tot het bijwonen van het onderwijs vermeld in lid 1 en 2, moet aan de verpleegden in het gesticht een daarmede gelijk te stellen onderwijs worden verstrekt. Dit onderwijs moet worden gegeven overeenkomstig een aan Onzen Minister van Justitie over te leggen leerplan.

137. Aan verpleegden die ongeschikt zijn om deel te nemen aan het onderwijs bedoeld bij het vorig artikel, moet afzonderlijk onderwijs worden gegeven.

138. Zoodra de verpleegden den daartoe vereischten leeftijd hebben bereikt, moet hun doelmatig vakonderricht worden gegeven.

139. Voor zoover den verpleegden het vakonderricht niet wordt gegeven in het gesticht, moeten zij indien daartoe gelegenheid bestaat de lessen van ambachts-, teeken- of industriescholen, land- of tuinbouwcursussen volgen.

140. Indien de verpleegden vakonderricht genieten buiten de gestichten, is het bestuur der vereeniging, stichting of instelling, die met de zorg voor hen is belast, verplicht daarop toezicht te houden en zich met name van hun vorderingen te vergewissen.

Worden verpleegden bij patroons in de leer

gedaan dan moet daarvan een schriftelijke overeenkomst worden opgemaakt.

141. Bij de keuze van een vak moet in elk geval zooveel mogelijk rekening worden gehouden met den aanleg en neiging van de verpleegden, alsmede, indien zulks met hun belangen is overeen te brengen, met het daaromtrent door ouders of voogden kenbaar gemaakt verlangen.

b. *Verpleging buiten gestichten.*

142. Bij uitbesteding der verpleegden tot verzorging buiten gestichten, blijft de vereeniging, stichting of instelling verantwoordelijk voor hun opvoeding.

143. De uitbesteding moet geschieden bij schriftelijke overeenkomst.

144. Bij deze overeenkomst moeten bepalingen worden getroffen die een verpleging overeenkomstig de artikelen 127, 128, 129 lid 2, 131 lid 2, 136 lid 1 en 2, 137, 138, 139 en 141 waarborgen.

Tevens moet daarbij worden bepaald, dat de verpleegden niet in meerdere mate met huiselijke bezigheden mogen worden belast dan het belang hunner opvoeding gedoogt.

145. De vereeniging, stichting of instelling is verplicht afdoende maatregelen te nemen ten einde de stipte naleving der bij het vorig artikel bedoelde bepalingen te verzekeren.

146. De woningen, waarin de verpleegden worden opgenomen moeten gezond gelegen en ingericht zijn en voldoende ruimte bevatten voor het daarin te huisvesten aantal personen.

147. Zij, bij wie de verpleegden worden uitbesteed en de inwonende verdere leden van hun gezinnen moeten zijn van goed zedelijk gedrag en behoorlijke beschaving.

Voor het aangaan der overeenkomst tot uitbesteding moet aangaande de personen, genoemd in het vorig lid een geneeskundige verklaring worden overgelegd, dat hun gezondheidstoestand geen gevaar oplevert voor hun huisgenooten.

§ 2. Toezicht.

a. *Algemeene bepalingen.*

148. De vereeniging, stichting of instelling is verplicht omtrent de minderjarigen, die haar van Regeeringswege worden toevertrouwd aanteekeningen te houden naar een door Onzen Minister van Justitie voorgeschreven model.

149. Omtrent de aan haar toevertrouwde minderjarigen doet de betrokken vereeniging, stichting of instelling jaarlijks vóór 1 Maart over het afgeloopen kalenderjaar verslag aan Onzen Minister van Justitie.

Dit verslag wordt ingericht overeenkomstig een door Onzen Minister vastgesteld model.

150. Van buitengewone voorvallen de minderjarigen betreffende geeft het bestuur onverwijld kennis aan Onzen Minister van Justitie.

Indien een minderjarige zich heeft onttrokken aan het over hem gesteld gezag, geeft het bestuur hiervan tevens kennis aan den Officier van Justitie in het arrondissement, waar hij behoort te verblijven.

151. Het bestuur verstrekt aan Onzen Minister van Justitie desvereischt alle verlangde inlichtingen de minderjarigen betreffende.

b. *Toezicht bij verpleging in gestichten.*

152. Na ontvangst van de verklaring dat een vereeniging, stichting of instelling zich onderwerpt aan de voorwaarden gesteld onder § 1 sub *a* van dezen titel, doet Onze Minister van Justitie een onderzoek instellen omtrent de daarbij opgegeven gestichten.

153. Indien Onze Minister van Justitie, naar aanleiding van dit onderzoek beslist, dat een gesticht niet voldoet aan de gestelde vereischten, stelt hij de betrokken vereeniging, stichting of instelling in kennis met de gronden dier beslissing.

154. De beslissing dat een gesticht wel voldoet aan voormelde eischen, kan genomen worden onder voorbehoud, dat binnen een daarbij te stellen termijn bepaalde verbeteringen worden aangebracht.

155. De door Onzen Minister van Justitie aan te wijzen ambtenaren, alsmede het Algemeen College van Toezicht, Bijstand en Advies, vertegenwoordigd door een of meer zijner leden, daartoe ingevolge artikel 194 aangewezen, moeten ten allen tijde in de gestichten worden toegelaten.

Hun worden daarbij alle gewenschte inlichtingen verstrekt.

c. *Toezicht bij verpleging buiten gestichten.*

156. Van iedere overeenkomst als bedoeld bij artikel 143 zendt het bestuur der betrokken vereeniging, stichting of instelling een gewaarmerkt afschrift aan Onzen Minister van Justitie, onder mededeeling van het tijdstip, waarop de verpleging in uitbesteding is aangevangen.

157. De personen bij wie ter beschikking van de Regeering gestelde minderjarigen zijn uitbesteed, zijn verplicht aan de door Onzen Minister van Justitie aan te wijzen ambtenaren,

alsmede het Algemeen College van Toezicht, Bijstand en Advies, vertegenwoordigd als in artikel 155 vermeld, toegang tot zoodanige minderjarigen en tot de plaatsen, waar zij worden verpleegd te geven en omtrent de verpleging alle gewenschte inlichtingen te verschaffen.

Deze verplichting wordt vermeld in de overeenkomst tot uitbesteding.

TITEL III.

WIJZE VAN BEPALING EN TOEKENNING DER SUBSIDIE.

158. De subsidie wordt bepaald in verband met den leeftijd der verpleegden, de wijze hunner verpleging en het hun verstrekte lager onderwijs en vakonderricht.

159. De subsidie bedraagt per hoofd en per dag voor verpleegden onder den leeftijd van veertien jaar ten hoogste 40 cent, voor verpleegden boven genoemden leeftijd, doch onder dien van achttien jaar ten hoogste 50 cent en voor verpleegden, die laatstvermelden leeftijd hebben bereikt, ten hoogste 25 cent.

Ingeval van verzorging in gestichten van de subsidie trekkende vereeniging, stichting of instelling, kunnen de in het vorig lid genoemde bedragen ten volle slechts worden toegestaan voor de verpleegden der eerste groep, indien zoowel hun verpleging als het hun te verstrekken lager onderwijs komt ten laste van die vereeniging, stichting of instelling, voor de verpleegden der tweede groep, indien zulks het geval is met de verpleging en het vakonderricht, en voor die der derde groep, indien hun zoowel verpleging als voortgezet vakonderricht wordt verstrekt op kosten der vereeniging, stichting of instelling.

Deze bedragen kunnen niet ten volle worden toegekend voor verpleegden voor wier verzorging de vereeniging, stichting of instelling, reeds uit anderen hoofde, eenige bijzondere tegemoetkoming ontvangt.

160. Bij de bepaling van het bedrag der subsidie kunnen verpleegden der eene groep worden gelijk gesteld met die eener andere, indien de wijze van hun verzorging daartoe aanleiding geeft.

161. Voor verpleegden, wier verzorging wegens ziekelijke gesteldheid, het hun te verstrekken onderwijs of vakonderricht of andere bijzondere omstandigheden voor de vereeniging, stichting of instelling, buitengewone kosten medebrengt, kan het bedrag der subsidie worden bepaald op ten hoogste 60 cent per hoofd en per dag.

162. In verband met de omstandigheden omschreven in de voorafgaande artikelen, kan het vastgesteld bedrag der subsidie worden gewijzigd.

De vereeniging, stichting of instelling is gerechtigd en gehouden de omstandigheden die tot wijziging aanleiding kunnen geven, ter kennis te brengen van Onzen Minister van Justitie.

163. De aanvrage om in het genot te worden gesteld van subsidie wordt, nadat de vereeniging, stichting of instelling de zorg voor den verpleegde heeft aanvaard, gebracht ter kennis van Onzen Minister van Justitie, overeenkomstig een door Onzen Minister vastgesteld formulier.

De belanghebbende vereeniging, stichting of instelling verstrekt Onzen Minister desgevraagd alle vereischte inlichtingen ter beoordeeling van haar aanspraak op subsidie.

164. De uitbetaling der subsidie geschiedt halfjaarlijks over de afgeloopen zes maanden.

Vóór 1 Februari en 1 Augustus zendt de belanghebbende vereeniging, stichting of instelling aan Onzen Minister van Justitie een opgaaf van het bedrag aan subsidie waarop zij over het afgeloopen halfjaar aanspraak maakt.

Deze opgaaf wordt ingericht naar een door Onzen Minister vastgesteld formulier.

AFDEELING IV.

Vervroegde beëindiging.

165. De voorziening vanwege de Regeering in de opvoeding van te harer beschikking gestelde minderjarigen kan ten allen tijde worden beëindigd indien het doel der voorziening bereikt is of beter op andere wijze bereikt kan worden.

166. Deze beëindiging geschiedt in den regel niet dan voorwaardelijk.

De beschikking, dat de voorziening onvoorwaardelijk is geëindigd, wordt slechts genomen, indien buitengewone omstandigheden daartoe aanleiding geven.

167. De voorwaarden aan de beschikking tot beëindiging te verbinden houden behalve hetgeen in ieder speciaal geval gewenscht is, in:

a. dat de voorwaardelijk ontslagene zich gedraagt overeenkomstig de aanwijzingen van dengene die met het toezicht over hem wordt belast;

b. dat hij hem, die met het toezicht wordt belast, alle verlangde inlichtingen verschaft;

c. dat hij zonder vergunning van hem, die met het toezicht belast wordt, niet verandert van betrekking of woonplaats.

168. De verpleegde verbindt zich schriftelijk tot het nakomen der bij het vorig artikel bedoelde voorwaarden.

169. Aan den voorwaardelijk ontslagene doet Onze Minister van Justitie een ontslagbrief uitreiken, waarin de voorwaarden verbonden aan het ontslag zijn uitgedrukt.

Veranderingen in die voorwaarden worden op den ontslagbrief aangeteekend.

170. De beschikking tot beëindiging der voorziening wordt genomen hetzij op met redenen omkleed voorstel van den directeur van het rijksopvoedingsgesticht, waar de minderjarige wordt verpleegd, of van het bestuur der vereeniging, stichting of instelling, waaraan hij is toevertrouwd, hetzij ambtshalve.

Bij het voorstel bedoeld in het vorig lid wordt tevens een voorstel gedaan omtrent het op den minderjarige te houden toezicht.

Ambtshalve wordt de beschikking niet genomen dan nadat voornoemde directeur of bestuur daaromtrent is gehoord.

171. Het toezicht over den voorwaardelijk ontslagene wordt in den regel opgedragen aan daartoe geëigende openbare of bijzondere instellingen.

172. Degene die met het toezicht wordt belast ontvangt mededeeling van de voorwaarden, waaronder het ontslag is verleend.

173. Degene die met het toezicht is belast doet omtrent den voorwaardelijk ontslagene om de drie maanden overeenkomstig een door Onzen Minister van Justitie vastgesteld formulier, verslag aan den directeur van het rijksopvoedingsgesticht waar de voorwaardelijk ontslagene vóór zijn ontslag werd verpleegd, of aan het bestuur der vereeniging, stichting of instelling, waaraan hij vóór zijn ontslag was toevertrouwd.

Bovendien ontvangt die directeur of dat bestuur onverwijld mededeeling van alle buitengewone voorvallen den voorwaardelijk ontslagene betreffende.

Omtrent een en ander geeft de directeur of het bestuur jaarlijks een overzicht aan Onzen Minister van Justitie.

174. Indien de voorwaardelijk ontslagene zich slecht gedraagt of in strijd handelt met de voorwaarden in zijn ontslagbrief uitgedrukt, doet degene die met het toezicht is belast, door tusschenkomst van den directeur of het bestuur genoemd in het vorig artikel aan Onzen Minister van Justitie een voorstel omtrent de herroeping van het voorwaardelijk ontslag.

Over herroeping anders dan op zijn voorstel wordt — tenzij dit niet bestaanbaar is met den vereischten spoed — degene die met het toezicht is belast, gehoord.

HOOFDSTUK III.

Maatregelen ten aanzien van minderjarigen, die noch in een tuchtschool geplaatst, noch ter beschikking van de Regeering gesteld zijn.

AFDEELING I.

Tegemoetkoming in verplegingskosten.

TITEL I.

SUBSIDIE.

175. Ten aanzien van de subsidie bedoeld bij artikel 15 der Wet van 12 Februari 1901 (*Staatsblad* n°. 64) zijn toepasselijk de artikelen 158, 159, 160, 161, 162 en 164 van dit besluit.

176. Het verzoek om in het genot van deze subsidie te worden gesteld wordt gericht tot Onzen Minister van Justitie overeenkomstig een door Onzen Minister vastgesteld formulier.

De belanghebbende vereeniging, stichting of instelling verstrekt Onzen Minister desgevraagd alle vereischte inlichtingen ter beoordeeling van dit verzoek.

177. Tot toepassing van het laatste lid van het wetsartikel genoemd in artikel 175 wordt niet overgegaan dan nadat een geneeskundige verklaring is overgelegd, waaruit blijkt van de noodzakelijkheid van den bij dat lid bedoelden maatregel.

TITEL II.

VOORWAARDEN.

178. De voorwaarden gesteld ingevolge artikel 15 der Wet van 12 Februari 1901 (*Staatsblad* n°. 64) zijn dezelfde als die gesteld in § 1 van Titel II van Afdeeling III van Hoofdstuk II.

Het toezicht op de naleving daarvan is gelijk aan dat omschreven in § 2 van evenvermelden Titel met dien verstande dat het zich in stede van over de minderjarigen bedoeld bij dien titel uitstrekt over de minderjarigen waarop het aangehaald wetsartikel betrekking heeft.

AFDEELING II.

Overneming der verpleging.

179. Het schriftelijk verzoek bedoeld bij

artikel 16 der Wet van 12 Februari 1901 (*Staatsblad* n°. 64) vermeldt de feiten en omstandigheden waaruit blijkt van het verdorven of weerbarstig karakter van den minderjarige.

Het verzoek wordt ingericht overeenkomstig een door Onzen Minister van Justitie vastgesteld model.

Daarbij wordt overgelegd een geneeskundige verklaring betreffende den geestelijken en lichamelijken toestand van den minderjarige.

180. Het bestuur dat het verzoek heeft gedaan is verplicht te dier zake aan Onzen Minister van Justitie alle vereischte inlichtingen te verstrekken.

181. De directeur van het rijksopvoedingsgesticht waarin de minderjarige wordt opgenomen geeft van het tijdstip der opneming kennis aan Onzen Minister van Justitie.

182. Indien de directeur van het rijksopvoedingsgesticht van oordeel is, dat de oorzaak der opneming is opgeheven of de lichamelijke of geestelijke toestand van den minderjarige dezen voor een verblijf in dat gesticht ongeschikt maakt, stelt hij in de laatstvermelde gevallen onder overlegging der geneeskundige verklaring, waaruit genoemde toestand blijkt, aan Onzen Minister van Justitie voor den minderjarige uit het rijksopvoedingsgesticht te ontslaan.

Ontslag anders dan op zijn voorstel heeft niet plaats dan nadat de directeur daaromtrent is gehoord.

183. Van het tijdstip, waarop de minderjarige uit het Rijksopvoedingsgesticht is ontslagen, geeft de directeur van dat gesticht kennis aan Onzen Minister van Justitie.

HOOFDSTUK IV.

Het Algemeen College van Toezicht, Bijstand en Advies.

TITEL I.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

184. Het Algemeen College van Toezicht, Bijstand en Advies heeft zijn zetel te *'s Gravenhage.*

Het bestaat uit ten minste 10 en ten hoogste 16 leden, waarvan een door Ons als voorzitter wordt aangewezen.

De hoofddirecteur van het Gevangeniswezen en van het Rijkstucht- en opvoedingswezen heeft als zoodanig ambtshalve zitting in het College en recht om aan de beraadslagingen deel te nemen en een raadgevende stem uit te brengen.

Aan het College wordt door Ons een secretaris toegevoegd.

185. De benoeming geschiedt voor den tijd van 6 jaar.

De helft der leden treedt om de 3 jaar af volgens een door Onzen Minister van Justitie goedgekeurden rooster.

De aftredenden zijn terstond herbenoembaar.

De eerste aftreding heeft plaats op 1 Januari 1908.

Die ter vervulling eener plaats, buiten den bij den rooster bepaalden tijd opengevallen, tot lid benoemd is, treedt af op het tijdstip waarop degene in wiens plaats hij is benoemd, moest aftreden.

Van een periodieke aftreding geeft de voorzitter twee maanden vóór het tijdstip van aftreding kennis aan Onzen Minister van Justitie.

186. De voorzitter en secretaris vertegenwoordigen het college.

In spoedeischende gevallen handelt de voorzitter namens hetzelve; van hetgeen in zoodanig geval is verricht, wordt mededeeling gedaan in de eerstvolgende vergadering.

187. Bij ontstentenis of afwezigheid wordt de voorzitter, wat de leiding der vergadering betreft, vervangen door het in achtereenvolgende dienstjaren oudste lid.

Bij gelijken diensttijd geschiedt de rangregeling naar de rangschikking der benoemingsbesluiten, of hebben benoemingen plaats gehad bij hetzelfde besluit naar de rangschikking der benoemden in dat besluit.

Voor de dagelijksche leiding wordt de voorzitter bij ontstentenis vervangen door een daartoe door hem uitgenoodigd lid.

Bij ontstentenis of afwezigheid wordt de secretaris vervangen door een door den voorzitter aan te wijzen lid.

188. De leden en de secretaris genieten vergoeding voor reis- en verblijfkosten.

De bureelkosten worden den secretaris vergoed op daartoe halfjaarlijks in te dienen declaratie.

TITEL II.

FUNCTIËN EN WIJZE VAN UITOEFENING.

189. Het College houdt een algemeen toezicht op den gang van zaken in de tuchtscholen en Rijksopvoedingsgestichten en op de naleving van de voorwaarden, die van wege de Regeering worden gesteld ten aanzien van minderjarigen, die door haar aan particuliere zorg zijn overgedragen.

Gelijk toezicht wordt door het College gehouden op de naleving van de voorwaarden

bedoeld bij Titel II van Afdeeling I van Hoofdstuk III.

190. Het College doet voor zooveel noodig mededeeling aan Onzen Minister van Justitie van de feiten en omstandigheden die bij het uitoefenen van dat toezicht te zijner kennis zijn gekomen.

Het College is bevoegd daarbij aan te geven maatregelen van voorziening, welke het geraden acht.

191. Het College neemt in onderzoek vraagstukken op het gebied der dwangopvoeding in het algemeen en vestigt onder mededeeling van de uitkomsten daarvan de aandacht van Onzen Minister van Justitie op middelen die bevorderlijk kunnen zijn aan het doel der dwangopvoeding.

192. Het College dient Onzen Minister van Justitie van bericht en raad in de gevallen aangewezen bij de wet en wijders in alle gevallen, waarin Onze Minister zulks wenschelijk oordeelt.

193. Het College stelt een reglement van orde voor zijn werkzaamheden vast en brengt dit ter kennis van Onzen Minister van Justitie.

194. Tot het verrichten van zijn werkzaamheden kan het College zich verdeelen in afdeelingen.

Het verrichten van bepaalde werkzaamheden kan het College opdragen aan één of meer leden uit zijn midden.

195. Van een voorgenomen plaatselijk onderzoek worden de directeur van het betrokken rijksgesticht of het bestuur van de betrokken vereeniging, stichting of instelling in den regel vooraf verwittigd.

196. Bij het bezoeken van een rijksgesticht stelt het College in den regel de Commissie van Toezicht in de gelegenheid tot het houden eener samenspreking.

De Commissie van Toezicht verstrekt aan het College alle gewenschte inlichtingen.

197. Zonder toestemming van Onzen Minister van Justitie wordt aan de door het College behandelde zaken geen openbaarheid gegeven.

198. Het College doet jaarlijks vóór 1 April Onzen Minister van Justitie verslag over zijn bevindingen en verrichtingen in het afgeloopen jaar.

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

Het Loo, den 15den Juni 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Justitie, (*get.*) J. A. LOEFF.

(*Uitgeg.* 17 *Juni* 1905.)

17 *Juni* 1905. WET, tot wijziging van de Provinciale wet. S. 210.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1903/04, no. 103, 1—4; 1904/05, no. 19, 1—15.

Hand. id. 1904/05, *bladz.* 2009—2029, 2032—2053, 2079.

Hand. 1e *Kamer* 1904/05, *bladz.* 540—542, 544—546, 549—556.

WIJ WILHELMINA, ENZ... doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het noodig is bij de wet algemeene regels te geven ten aanzien van de provinciale belastingen, en de voorschriften omtrent de provinciale begrootingen van inkomsten en uitgaven te herzien, en dat het wenschelijk is eenige andere wijzigingen in de Provinciale wet aan te brengen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. In artikel 15 der Provinciale wet wordt de zinsnede: „getuigende, dat hij gedurende het laatste, aan zijne verkiezing voorafgaande jaar zijne woonplaats binnen de provincie gehad heeft;" gelezen als volgt: „getuigende, dat hij op den dag, waarop de uitslag der verkiezing is vastgesteld, ingezetene der provincie was."

2. Artikel 17 dier wet wordt gelezen als volgt:

Leden der Staten kunnen alleen zijn de mannelijke ingezetenen der provincie, die Nederlander zijn, niet bij rechterlijke uitspraak de beschikking of het beheer over hunne goederen hebben verloren, noch van de verkiesbaarheid ontzet zijn en den ouderdom van vijf en twintig jaren vervuld hebben.

Onder ingezetenen worden verstaan zij, die gedurende de laatste twaalf maanden hunne woonplaats binnen de provincie hadden.

3. In artikel 21 vervallen de woorden: „van geestelijke of bedienaar der godsdienst".

4. Artikel 27 wordt gelezen als volgt:

De leden der Staten genieten reis- en verblijfkosten voor het bijwonen van de vergaderingen der Staten en van vergaderingen van commissiën uit de Staten.

Zij genieten, waar de Staten het bepalen, presentiegeld voor het bijwonen van de vergaderingen der Staten.

Het bedrag van de reis- en verblijfkosten en van het presentiegeld worden bij provinciale verordening geregeld.

5. Artikel 37 wordt gelezen als volgt:

Tot griffier is alleen benoembaar hij, die mannelijk Nederlander is, niet bij rechterlijke uitspraak de beschikking of het beheer over zijne goederen heeft verloren noch van de verkiesbaarheid ontzet is, en den ouderdom van vijf en twintig jaren vervuld heeft.

6. In artikel 39 worden achter het woord „waterschap" gevoegd de woorden: „veenschap of veenpolder".

7. Het tweede lid van artikel 40 wordt gelezen als volgt:

Hij wordt hiertoe niet toegelaten dan na, in de vergadering van Gedeputeerde Staten, in handen van den voorzitter, den volgenden eed (verklaring of belofte) van zuivering te hebben afgelegd:

„Ik zweer (verklaar), dat ik om tot griffier benoemd te worden, directelijk of indirectelijk, aan geen persoon, onder wat naam of voorwendsel ook, eenige giften of gaven beloofd of gegeven heb.

„Ik zweer (beloof), dat ik om iets hoegenaamd in deze betrekking te doen of te laten, van niemand hoegenaamd eenige beloften of geschenken aannemen zal, directelijk of indirectelijk.

„Zoo waarlijk helpe mij God Almachtig!"

„(Dat verklaar en beloof ik!)"

8. Achter artikel 44 worden ingevoegd twee nieuwe artikelen luidende:

Art. 44*bis*. Hij geniet eene jaarwedde, waarvan het bedrag door de Staten, onder Onze goedkeuring, wordt vastgesteld. Op hun besluit te dien aanzien is artikel 98 van toepassing.

Art. 44*ter*. Hij wordt, voor de toepassing der bepalingen omtrent pensioen als burgerlijk ambtenaar aangemerkt.

De door hem uit dien hoofde verschuldigde bijdragen worden door de zorg van Gedeputeerde Staten geïnd en aan het Rijk verantwoord.

9. In artikel 46, eerste lid, wordt in de plaats van: „Statenvergadering", gelezen: „Statenzitting".

10. In artikel 53 worden achter het woord „waterschap" gevoegd de woorden: „veenschap of veenpolder".

11. In artikel 53 vervallen de woorden: „of procureur; noch de praktijk als advocaat uitoefenen".

12. Achter artikel 54 wordt ingevoegd een nieuw artikel 54*bis*, luidende:

Hij, die tot lid van Gedeputeerde Staten wordt benoemd, en een der in artikel 53 uitgesloten betrekkingen bekleedt, aanvaardt het lidmaatschap van Gedeputeerde Staten niet, dan nadat hij die betrekking heeft nedergelegd of daarvan op wettige wijze is ontheven.

13. Aan het eerste lid van artikel 55 wordt toegevoegd eene nieuwe zinsnede, luidende:

Hij geeft hiervan kennis aan Gedeputeerde Staten.

14. Aan artikel 57 wordt toegevoegd een tweede lid, luidende:

Zij mogen in zaken, die aan de uitspraak van Gedeputeerde Staten onderworpen zijn, niet als gemachtigde werkzaam zijn.

15. In den laatsten regel van het eerste lid van artikel 58 wordt in plaats van „vergadering" gelezen: „zitting".

16. Aan artikel 62 wordt toegevoegd een vierde lid, luidende:

Het bedrag der in het eerste lid bedoelde jaarwedde wordt door de Staten, onder Onze goedkeuring, vastgesteld. Op hun besluit te dien aanzien is artikel 98 van toepassing.

17. In het opschrift van het zesde hoofdstuk der eerste afdeeling en in dat van § 1 van dat hoofdstuk wordt in plaats van „vergadering" telkens gelezen: „vergaderingen".

18. Het eerste lid van artikel 63 wordt gelezen als volgt:

De Staten van Noordbrabant houden hunne vergaderingen te 's Hertogenbosch;
die van Gelderland te Arnhem;
die van Zuidholland te 's Gravenhage;
die van Noordholland te Haarlem;
die van Zeeland te Middelburg;
die van Utrecht te Utrecht;
die van Friesland te Leeuwarden;
die van Overijssel te Zwolle;
die van Groningen te Groningen;
die van Drenthe te Assen;
die van Limburg te Maastricht.

19. In het eerste lid van artikel 64 wordt in plaats van „vergaderingen" gelezen: „zittingen".

20. In het tweede lid van artikel 64 wordt gelezen, in plaats van „de andere op den eersten Dinsdag der maand November", „de andere op eenen door Gedeputeerde Staten vast te stellen dag, vallende op een Dinsdag tusschen den eersten October en den 31sten December".

21. Artikel 65 wordt gelezen als volgt:

„De gewone zitting, die geopend wordt op den eersten Dinsdag der maand Juli, komt zonder voorafgaande oproeping bijeen; de andere na voorafgaande oproeping door Onzen Commissaris, ten minste drie weken vóór den voor de opening vastgestelden dag.

„De gewone zitting duurt, tenzij de Staten tot het tegendeel besluiten, ten minste veertien dagen".

22. In artikel 66, eerste en tweede lid, wordt in plaats van: „vergaderingen" telkens gelezen: „zittingen".

23. In artikel 66, tweede lid, wordt in plaats van: „artikel 58" gelezen: „de artikelen 58 en 70".

24. In artikel 67 vervallen de woorden: „gewone of buitengewone".

25. In den aanhef van artikel 68 wordt in plaats van „Zij" gelezen: „De zitting".

26. In het eerste lid van artikel 69 wordt in plaats van „Zij" gelezen: „De vergadering".

27. Artikel 72 wordt gelezen als volgt:

De leden der Staten stemmen zonder last van of ruggespraak met hen, die benoemen.

28. Aan artikel 73 wordt een tweede lid toegevoegd, luidende:

Eene benoeming wordt geacht iemand persoonlijk aan te gaan, wanneer hij behoort tot die personen, tot welke de keuze door eene voordracht of bij eene herstemming is beperkt.

29. Artikel 76 wordt gelezen als volgt:

Alle besluiten over zaken worden bij volstrekte meerderheid der stemmende leden opgemaakt.

Bij staken van stemmen wordt het nemen van het besluit tot eene volgende vergadering uitgesteld.

In deze, en evenzoo in eene voltallige vergadering wordt, bij staken van stemmen, het voorstel geacht niet te zijn aangenomen.

De stemming moet geschieden bij hoofdelijke oproeping, wanneer één der leden dit verlangt, en alsdan mondeling.

30. Artikel 77 wordt gelezen als volgt:

De stemming over personen voor benoemingen of voordrachten geschiedt bij besloten en ongeteekende briefjes.

31. In artikel 78, eerste lid, wordt in plaats van de woorden: „keuze of voordragt van personen", gelezen: benoeming of voordacht".

32. In artikel 79 wordt het woord „kiezen" vervangen door het woord „benoemen".

33. In artikel 80, eerste lid, wordt in plaats van de zinsnede: „die bij de stemming tegenwoordig geweest zijn", gelezen: „die aan de stemming hebben deelgenomen".

34. In artikel 81 wordt in plaats van de woorden: „der tegenwoordig zijnde leden", gelezen: „der gestemd hebbende leden".

35. Artikel 83, vierde lid, wordt vervangen door de navolgende bepalingen:

Zijn bij de derde stemming de meeste stemmen over meer dan twee personen verdeeld, dan wordt bij tusschenstemming uitgemaakt over welke twee personen de vierde stemming zal loopen.

Indien, hetzij bij deze tusschenstemming, hetzij bij de derde of vierde stemming, de stemmen staken, beslist het lot.

36. In artikel 85 wordt achter het cijfer „74" ingevoegd: „76, laatste lid,".

37. In artikel 86, derde lid, wordt in plaats van „vergadering" telkens gelezen: „zitting".

38. In artikel 89 wordt in plaats van: „zomervergadering", gelezen: „zomerzitting".

39. In artikel 95, derde lid, wordt in plaats van „Statenvergadering" gelezen: „Statenzitting".

40. Artikel 98, derde lid, wordt gelezen als volgt:

Is zij niet genomen vóór de gewone zitting, die na afloop van den in het eerste lid van dit artikel genoemden termijn volgt, dan worden de Staten in die zitting met de redenen van het uitstel van Onzentwege bekend gemaakt.

41. Aan artikel 99 wordt een tweede lid toegevoegd, luidende:

De onthouding van Onze goedkeuring geschiedt bij een met redenen omkleed besluit, den Raad van State gehoord.

42. Artikel 100 wordt gelezen als volgt:

De door Ons goedgekeurde begrootingen der provinciale inkomsten en uitgaven, provinciale rekeningen en algemeene reglementen en verordeningen worden in het *Provinciaal blad* geplaatst en algemeen verkrijgbaar gesteld.

43. Het opschrift van het tweede hoofdstuk van de Tweede Afdeeling wordt gelezen als volgt:

Van de geldmiddelen der provincie.

§ 1. *Van de begrooting en rekening.*

44. Artikel 103 wordt gelezen als volgt:

De begrooting der provinciale inkomsten en uitgaven wordt jaarlijks door Gedeputeerde Staten opgemaakt en aan elk lid der Staten gezonden, ten minste veertien dagen vóór het openen der gewone zitting, waarin zij aan de orde zal worden gesteld.

De begrooting wordt, zoodra zij is opgezonden, algemeen verkrijgbaar gesteld.

45. De artikelen 104 en 105 vervallen.

46. Artikel 106 wordt gelezen als volgt:

Van de kosten van het provinciaal bestuur komen ten laste van het Rijk:

a. de jaarwedde van Onzen Commissaris;

b. de door hem te genieten vergoeding voor reis- en verblijfkosten;

c. de kosten van onderhoud van het gebouw tot zijne woning bestemd, waar het Rijkseigendom is, of de huur van dat gebouw waar het geen Rijkseigendom is;

d. de kosten van het onderhouden en meubileeren der gebouwen, bestemd voor de vergaderingen der Staten en Gedeputeerde Staten en voor de provinciale griffiën, alsmede de voor die gebouwen, waar zij geen Rijkseigendom zijn, te betalen huur.

Deze kosten worden, nadat Gedeputeerde Staten over die onder *d* vermeld zijn gehoord, door Ons op de begrooting der Rijksuitgaven gebracht.

47. Artikel 107 wordt gelezen als volgt:

Op de begrooting der uitgaven, die alle uitgaven der provincie, van welken aard ook, vermeldt, worden gebracht:

a. De jaarwedden van de leden van Gedeputeerde Staten, van den griffier en van alle in dienst der provincie werkzame ambtenaren en bedienden;

b. de door hen en door de leden der Staten te genieten vergoeding van reis- en verblijfkosten, alsmede het presentiegeld voor de leden der Staten;

c. de kosten van verlichting, verwarming en schoonhouden der lokalen, benoodigd voor het provinciaal bestuur;

d. de schrijfloonen en drukkosten der stukken ten behoeve van het provinciaal bestuur en verdere bureaukosten;

e. de kosten van het aanleggen en onderhouden van provinciale wegen en werken;

f. de kosten van het onderhoud der provinciale eigendommen, en de wegens die eigendommen verschuldigde lasten;

g. de renten en aflossingen van de door de provincie aangegane geldleeningen;

h. alle opeischbare schulden der provincie;

i. de kosten der door de provincie te voeren gedingen;

j. alle uitgaven, bij bijzondere wetten aan de provincie opgelegd;

k. alle uitgaven, voortvloeiende uit de aan de Staten opgedragen uitvoering van wetten en algemeene maatregelen van bestuur, voor zoover die uitgaven niet ten laste van anderen zijn gebracht;

l. een post voor onvoorziene uitgaven.

48. In artikel 108 wordt in plaats van de woorden „algemeenen maatregel van inwendig bestuur" gelezen: „algemeenen maatregel van bestuur".

49. Aan artikel 109 wordt een tweede lid toegevoegd, luidende:

Zij wordt Ons, nadat zij door de Staten is vastgesteld, ten minste twee maanden vóór den aanvang van het jaar, waarvoor zij moet dienen, ter goedkeuring aangeboden.

50. In artikel 110 wordt in de plaats van „99" gelezen: „99, eerste lid".

51. De artikelen 116 en 117 vervallen.

52. Het eerste lid van artikel 119 wordt gelezen als volgt:

Van de provinciale inkomsten en uitgaven wordt door Gedeputeerde Staten over elk dienstjaar aan de Staten verantwoording gedaan, onder overlegging van eene rekening, welker cijfers door de Algemeene Rekenkamer deugdelijk zijn verklaard.

53. In het tweede lid van artikel 119 wordt in plaats van „zomervergadering" gelezen: „zomerzitting".

54. Artikel 122 wordt gelezen als volgt:

De betalingen uit de provinciale kas geschieden op bevelschriften van Gedeputeerde Staten, door hun Voorzitter, een der leden en den griffier te teekenen.

Bevelschriften, ter uitvoering van artikel 129 afgegeven, behoeven alleen de onderteekening van Onzen Commissaris.

55. Achter artikel 126 wordt ingevoegd een nieuwe

§ 2. *Van de provinciale belastingen.*

Art. 126*bis*. Tot dekking der provinciale uitgaven kunnen de Staten de volgende belastingen heffen:

a. opcenten op de hoofdsom der grondbelasting;

b. opcenten op de hoofdsom der personeele belasting;

c. opcenten op de hoofdsom der vermogensbelasting en der belasting op bedrijfs- en andere inkomsten;

d. leges ter provinciale griffie;

e. tollen, weg-, brug-, dijk-, sluis-, schut-, kanaal-, kade-, haven-, steiger- en veergelden en andere rechten en loonen voor het gebruik of genot van provinciale werken, inrichtingen of eigendommen, of van door of van wege de provincie verstrekte diensten.

Art. 126*ter*. De opcenten op de hoofdsom der grondbelasting mogen in geen geval meer dan *vijftig* bedragen, en voor de ongebouwde eigendommen tot geen lager getal dan voor de gebouwde worden geheven.

Art. 126*quater*. Opcenten op de hoofdsom der personeele belasting worden tot geen hooger getal geheven dan dat der opcenten op de hoofdsom der grondbelasting voor de ongebouwde eigendommen in de provincie.

Art. 126*quinquies*. Opcenten op de hoofdsom der vermogensbelasting en der belasting op bedrijfs- en andere inkomsten worden tot een gelijk getal geheven, en eerst dan wanneer het getal opcenten op de hoofdsom der personeele belasting *twintig* bedraagt.

Zij mogen tot geen hooger getal dan de helft van de opcenten op de hoofdsom der personeele belasting geheven worden en in geen geval meer dan *twintig* bedragen.

Voorzooveel de belasting op bedrijfs- en andere inkomsten betreft bepalen de opcenten

zich tot de aanslagen der belastingplichtigen, bedoeld bij artikel 1*a* der wet van 2 October 1893 (*Staatsblad* nº. 149).

Art. 126*sexies*. Rechten, loonen en heffingen, in artikel 126*bis*, sub *e*, bedoeld, worden tot geen hooger bedrag goedgekeurd, dan vereischt wordt tot dekking van de ten laste der provincie komende kosten van die werken of inrichtingen, of van werken of inrichtingen, welke in rechtstreeksch verband daarmede aangelegd en onderhouden zijn of worden, en waarvoor geene andere afzonderlijke heffing geschiedt.

Art. 126*septies*. Indien bijzondere omstandigheden, die zich in een provincie voordoen, de heffing van andere dan de in artikel 126*bis* genoemde belastingen noodzakelijk maken, worden bij de wet vooraf het bedrag, waartoe zij ten hoogste kunnen worden geheven, bepaald en tevens de grondslagen voor zoodanige heffing, de duur, waarvoor zij kan worden geheven en hare invordering geregeld.

Art. 126*octies*. Provinciale belastingen mogen den doorvoer, den uitvoer naar en den invoer uit andere provinciën niet belemmeren.

Belastingen op voorwerpen van verbruik worden niet geheven.

Art. 126*novies*. De opcenten op de Rijks directe belastingen worden tegelijk met deze, en op dezelfde wijze als de hoofdsom, door 's Rijks ambtenaren ingevorderd.

De invordering der heffingen, in artikel 126*bis*, sub *d* en *e* bedoeld, geschiedt op de wijze bij de heffingsverordening te regelen.

Art. 126*decies*. Het heffen, wijzigen en afschaffen van elke provinciale belasting wordt verordend bij een besluit van de Staten der provincie.

Strekt zoodanig besluit om de heffing van eene belasting te bevelen, te wijzigen of te bestendigen, dan worden het bedrag en de grondslagen der belasting daarin vermeld, en tevens, voor zooveel noodig, de voorschriften aangehaald, naar welke zij zal worden ingevorderd.

Art. 126*undecies*. Ieder besluit der Staten, als in het voorgaande artikel bedoeld, behoeft Onze goedkeuring. Deze wordt niet geweigerd dan bij een met redenen omkleed besluit, den Raad van State gehoord.

Bij de goedkeuring van een besluit der Staten tot heffing of tot wijziging eener provinciale belasting kan door Ons een termijn worden bepaald, waarvoor de heffing wordt toegestaan. Wanneer in het besluit der Staten geen of een langere termijn is genoemd, wordt de Raad van State omtrent dien termijn gehoord.

56. Het opschrift van het derde hoofdstuk der Tweede Afdeeling wordt gelezen als volgt:

Van de uitvoering van wetten en algemeene maatregelen van bestuur.

57. De artikelen 127—129 worden vervangen door de navolgende bepalingen:

Art. 127. Wanneer de wetten of de algemeene maatregelen van bestuur het vorderen, verleenen de Staten hunne medewerking tot uitvoering daarvan.

Art. 128. De in het voorgaande artikel bedoelde uitvoering geschiedt door Gedeputeerde Staten, voor zoover niet de wet of de algemeene maatregel van bestuur bepaaldelijk de medewerking der Staten vordert.

Wordt deze medewerking door de Staten geweigerd dan voorzien Gedeputeerde Staten daarin.

Art. 129. Wanneer Gedeputeerde Staten niet of niet behoorlijk voor de hun bij het voorgaande artikel opgedragen uitvoering zorgen, kan Onze Commissaris door Ons, bij een in het *Staatsblad* te plaatsen, met redenen omkleed besluit worden gemachtigd om in de uitvoering te voorzien.

58. Artikel 131 wordt gelezen als volgt:

Zij regelen al hetgeen de geldmiddelen der provincie aangaat.

Met inachtneming van het bepaalde bij art. 44*bis* regelen zij de bezoldiging van alle provinciale ambtenaren en bedienden.

Op de ambtenaren en bedienden bij de provinciale griffie is van toepassing hetgeen bij artikel 44*ter* ten aanzien van den griffier is bepaald.

59. In artikel 134 wordt de zinsnede „behoudens de bepalingen der wet, door artikel 191 der Grondwet gevorderd" gelezen: „behoudens wettelijke bepalingen, ingevolge artikel 188 der Grondwet".

60. De artikelen 136 en 137 worden vervangen door de navolgende bepaling:

Art. 136. De staten hebben het toezicht op alle waterstaatswerken, waterschappen, veenschappen en veenpolders, voorzoover de wet het toezicht over bepaalde werken niet aan anderen heeft opgedragen.

61. Artikel 138 wordt gelezen als volgt:

Zij zijn bevoegd, behoudens wettelijke bepalingen, ingevolge artikel 188 der Grondwet, in de bestaande inrichtingen en reglementen van waterschappen, veenschappen en veenpolders veranderingen te maken, waterschappen, veenschappen en veenpolders op te heffen, nieuwe op te richten en nieuwe reglementen voor zoodanige instellingen vast te stellen.

Hunne besluiten te dien aanzien zijn onderworpen aan Onze goedkeuring. Daarop zijn

de bepalingen der artikelen 98 en 99 van toepassing.

62. Artikel 139 vervalt.

63. In artikel 142 wordt in de plaats van de woorden: „algemeenen maatregel van inwendig bestuur" gelezen: „algemeenen maatregel van bestuur".

64. In artikel 143, eerste lid, wordt de zinsnede: „betreffende de beschikking over gemeente-eigendom en andere door de Gemeentewet aan te wijzen burgerlijke regtshandelingen" gelezen als volgt: „betreffende zoodanige beschikking over gemeente-eigendom of zoodanige andere burgerlijke rechtshandelingen, als de Gemeentewet aanwijst".

65. Artikel 151 wordt gelezen als volgt:

Gedeputeerde Staten maken de verordeningen, noodig tot de hun opgedragen uitvoering van wetten en algemeene maatregelen van bestuur, en onderwerpen die aan Onze goedkeuring.

66. In artikel 156, eerste lid, wordt in plaats van de woorden: „uit de provinciale kas bezoldigde" gelezen: „provinciale".

In het tweede lid van gemeld artikel wordt in plaats van de woorden: „uit de provinciale kas bezoldigde" gelezen: „andere provinciale".

67. In het tweede lid van artikel 157 worden achter het woord: „waterschappen" ingevoegd de woorden: „veenschappen en veenpolders".

68. Artikel 158 vervalt.

69. In artikel 162, eerste lid, wordt in plaats van „zomervergadering", gelezen: „zomerzitting".

70. Artikel 162, derde lid, vervalt.

71. Het tweede lid van artikel 174 wordt gelezen als volgt:

Indien zij dit nalaten wordt, zoo het besluit de in de artikelen 127 en 128 bedoelde uitvoering gold, in die uitvoering op de bij artikel 129 bepaalde wijze van Onzentwege voorzien.

Slot- en overgangsbepalingen.

72. Aan elke provincie wordt telken jare door het Rijk uitgekeerd:

1°. het met 8 ten honderd verhoogde bedrag van hetgeen voor haar op de Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1900 is uitgetrokken geweest aan jaarwedden van de leden van Gedeputeerde Staten, van den griffier en van de ambtenaren en bedienden bij de provinciale griffiën, zoomede aan schrijfloonen;

2°. de middelsom van de in de jaren 1899, 1900, 1901, 1902 en 1903 voor haar ten laste van de Staatsbegrooting gedane uitgaven voor:

a. vergoeding van reis- en verblijfkosten aan leden van Provinciale en van Gedeputeerde Staten, aan den griffier en aan de ambtenaren en bedienden bij de provinciale griffiën;

b. bureelbehoeften, druk- en bindwerk, briefporten en andere kleine uitgaven ten behoeve der vergaderingen van de Provinciale en Gedeputeerde Staten en voor de provinciale griffiën;

c. verlichting, verwarming en schoonhouden der gebouwen, bestemd voor de vergaderingen der Provinciale en Gedeputeerde Staten en voor de provinciale griffiën.

De nadere regelen omtrent de berekening en vaststelling en uitbetaling der uitkeering, in het voorgaande lid bedoeld, worden door Ons vastgesteld.

73. De regeling van de jaarwedden der griffiers en der ambtenaren en bedienden bij de provinciale griffie, vastgesteld bij Onze besluiten van 22 Februari 1900, n°. 41 en van 14 Mei 1900 (*Staatsblad* n°. 72) blijft van kracht, totdat zij door eene regeling ingevolge de artikelen 44*bis* en 131 der Provinciale Wet zijn vervangen.

74. Aan de griffiers en ambtenaren bij de provinciale griffie, krachtens de daaromtrent bestaande voorschriften bij het inwerkingtreden dezer wet tot het genot van leges gerechtigd, wordt, als vergoeding voor het verlies van dat genot, met ingang van 1 Januari 1906, uit de provinciale kas eene persoonlijke jaarlijksche toelage verleend, gelijkstaande met de in guldens naar boven afgeronde middelsom dier leges, waarvan het genot aan den rang waarin door ieder hunner bij het in werking treden dezer wet leges worden genoten, over de laatste vijf jaren vóór die in werkingtreding per jaar is verbonden geweest.

Die toelage vervalt met het tijdstip, waarop hij, die haar geniet, naar de thans daaromtrent bestaande voorschriften zou hebben opgehouden legestrekkend ambtenaar te zijn.

75. Alle vóór het inwerkingtreden dezer wet uitgevaardigde wetten, houdende bekrachtiging van provinciale belastingen voor een bepaalden tijd, blijven in stand tot het einde van dien termijn; die welke bekrachtiging inhouden voor onbepaalden tijd, vervallen van rechtswege met 1 Januari 1907.

Wordt vóór het einde van den termijn of vóór gemelden datum wijziging in de heffing of in de voorschriften betreffende de invordering daarvan of afschaffing der heffing door de Staten noodig geacht, dan wordt de heffing òf in haar geheel opnieuw geregeld òf afgeschaft met inachtneming van de bepalingen der Provinciale wet, zooals zij bij deze wet zijn gewijzigd.

76. Tot 1 Januari 1907 wordt bestendigd de heffing van leges ter griffie volgens het tarief, vastgesteld bij de Koninklijke besluiten van 8 Juni 1825, n°. 28, en van 18 Januari 1847, n°. 44.

De opbrengst der leges wordt, te beginnen met 1 Januari 1906, in de provinciale kas gestort.

77. In artikel 1 der wet van 25 Mei 1880 (*Staatsblad* n°. 86), gelijk dat artikel luidt krachtens artikel 23 der wet van 15 April 1886 (*Staatsblad* n°. 64), wordt het cijfer „116" vervangen door: „126*novies*".

78. De uitkeering, in artikel 72 dezer wet bedoeld, wordt het eerst genoten over het dienstjaar 1906.

Over de voorafgaande dienstjaren blijven, voor zooveel de begrootingen en rekening betreft, van kracht de bepalingen der wet van 6 Juli 1850 (*Staatsblad* n°. 39), gelijk zij vóór het inwerkingtreden dezer wet luidden.

79. De wet van 3 Mei 1851 (*Staatsblad* n°. 50) wordt met 1 Januari 1906 ingetrokken.

80. Op Onzen last wordt de wet van 6 Juli 1850 (*Staatsblad* n°. 39), met de daarin door deze en andere wetten gebrachte wijzigingen en aanvullingen, en met inachtneming der thans in de van Regeeringswege uitgaande stukken gevolgde spelling, in het *Staatsblad* geplaatst.

81. Deze wet treedt in werking met den dag harer afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven op het Loo, den 17den Juni 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Binnenl. Zaken, (*get.*) KUYPER.

(*Uitgeg.* 23 *Juni* 1905.)

—

17 *Juni* 1905. WET, tot wijziging, aanvulling en verhooging van het *vierde* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1905. S. 211.

Bij deze wet wordt na wijziging, toevoeging en verhooging van eenige artikelen, de totalen der 1ste, 5de en 8ste Afd. van dit hoofdstuk respectievelijk nader vastgesteld op *f* 201,821, *f* 393,500, *f* 317,125; terwijl het eindcijfer gebracht wordt op *f* 7,104,886.50.

—

17 *Juni* 1905. WET, tot aanleg van een scheepvaartkanaal ter verbinding van de *Zuid-Willemsvaart* en de rivier *de Mark* onderling en met de rivier *de Amer*. S. 212.

WIJ WILHELMINA, ENZ... doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het aanleggen van een scheepvaartkanaal ter verbinding van de *Zuid-Willemsvaart* en de rivier *de Mark* onderling en met de rivier *de Amer* wenschelijk is;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Eenig artikel.

Van Rijkswege wordt aangelegd en onderhouden een scheepvaartkanaal ter verbinding van de *Zuid-Willemsvaart* en de rivier *de Mark* onderling en met de rivier *de Amer*.

In de kosten van aanleg wordt door de provincie Noordbrabant eene som van *f* 2,500,000 bijgedragen op de voorwaarden vermeld in het besluit der Provinciale Staten van 9 Februari 1904.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven op het Loo, den 17den Juni 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(*get.*) DE MAREZ OYENS.

(*Uitgeg.* 29 *Juni* 1905.)

—

17 *Juni* 1905. WET, houdende bepaling betreffende het merken van boter, afkomstig van aangeslotenen bij een onder Rijkstoezicht staand botercontrôlestation. S. 213.

WIJ WILHELMINA, ENZ... doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de noodzakelijkheid is gebleken maatregelen te nemen in het belang van de hier te lande gevestigde, onder Rijkstoezicht staande botercontrôlestations;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Eenig artikel.

1. Door Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid worden merken vastgesteld, welke uitsluitend bestemd zijn om door of van wege aangeslotenen bij een onder Rijkstoezicht staand botercontrôlestation te worden aangebracht op door hen bereide of aangekochte boter, of wel op de verpakking dier waar.

2. Deze merken worden in de *Nederlandsche Staatscourant* bekend gemaakt, benevens de door Onzen voornoemden Minister nader te geven voorschriften betreffende het aanbrengen van die merken op de waar of op de verpakking er van.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven op het Loo, den 17den Juni 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(*get.*) DE MAREZ OYENS.

(*Uitgeg.* 27 *Juni* 1905.)

—

17 *Juni* 1905. BESLUIT van den Minister van Binnenlandsche Zaken, houdende, met intrekking der beschikkingen van 30 Januari 1903 en 21 December 1904, vaststelling der vervaldagen van de premiën, bedoeld in art. 46 der Ongevallenwet 1901.

De Minister van Binnenlandsche Zaken;

Gezien art. 46 der Ongevallenwet 1901 (wet van 2 Januari 1901, *Staatsblad* n°. 1), zoomede art. 4 der wet van 3 Februari 1902 (*Staatsblad* n°. 14);

Heeft goedgevonden:

met intrekking zijner beschikkingen van 30 Januari 1903 en van 21 December 1904 het navolgende te bepalen:

1°. Behoudens het hierna sub 3, 5, 6 en 8 bepaalde, worden de premiën door de werkgevers halfjaarlijks betaald.

2°. De vervaldagen der premiën zijn voor alle werkgevers, die sub 3 bedoeld uitgezonderd, 1 Juli en 1 Januari.

3°. Door de werkgevers, die het schippersbedrijf uitoefenen of een bedrijf als genoemd in het Koninklijk besluit van 5 December 1902 (*Staatsblad* n°. 207), worden de premiën jaarlijks betaald.

4°. Voor de sub 3 bedoelde werkgevers is de vervaldag der premie 1 Januari.

5°. Wanneer een werkgever binnen eene betalingsperiode ophoudt een verzekeringsplichtig bedrijf uit te oefenen, is de vervaldag van de premie, welke alsdan door hem over de nog niet afgeloopen periode verschuldigd is, de vijftiende dag na dien, waarop hij met de uitoefening van het bedrijf heeft opgehouden.

6°. Wanneer een werkgever ingevolge de voorgaande bepalingen voor de eerste maal premie zou moeten betalen binnen eene maand na de mededeeling van het bestuur der Rijksverzekeringsbank van het aan zijne onderneming toegekende gevarenpercentage, wordt de eerste vervaldag der door hem verschuldigde premie gerekend die dag te zijn, welke volgens de voorgaande bepalingen de tweede vervaldag van de premie zou zijn.

7°. De werkgever die is toegelaten om zelf het risico te dragen van de bij de Ongevallenwet 1901 geregelde verzekering zijner werklieden of om dat risico over te dragen aan eene naamlooze vennootschap of vereeniging, is bevoegd om, nadat hij, de vennootschap of de vereeniging is aangevangen het bedoelde risico te dragen, de premie, welke hij alsnog aan de Rijksverzekeringsbank mocht verschuldigd zijn, aan de bank te betalen vóór den vervaldag welke ingevolge het hiervoor bepaalde voor hem zou gelden.

8°. Voor de werkgevers voor wie de laatst verstreken vervaldag der premie is geweest 15 Februari 1905, 15 Maart 1905, 15 April 1905, 15 Mei 1905 of 15 Juni 1905, is de eerstvolgende vervaldag 1 Januari 1906.

's Gravenhage, den 17den Juni 1905.

(*get.*) KUYPER.

—

23 *Juni* 1905. BESLUIT, tot vernietiging van het besluit van burgemeester en wethouders van *Aalten* van 16 April 1904, waarbij aan J. KOTHUIS, aldaar, vergunning voor den kleinhandel in sterken drank is verleend. S. 214.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 1 Mei 1905, n°. 3650, afdeeling Binnenlandsch Bestuur, betreffende het besluit van burgemeester en wethouders van *Aalten* van 16 April 1904, waarbij aan J. KOTHUIS, aldaar, vergunning voor den kleinhandel in sterken drank is verleend;

Overwegende, dat op 16 April 1904 het maximum aantal der vergunningen voor den kleinhandel in sterken drank voor de gemeente *Aalten* bedroeg zeven en twintig;

dat in die gemeente op voormelden dag reeds zeven en twintig vergunningen waren verleend;

dat niet op grond van art. 2, derde lid, der wet van 28 Juni 1881 (*Staatsblad* n°. 97), gewijzigd bij de wetten van 23 April 1884 (*Staatsblad* n°. 54), 16 April 1885 (*Staatsblad* n°. 78), 15 April 1886 (*Staatsblad* n°. 64), bij art. 2 van de wet van 31 December 1887 (*Staatsblad* n°. 265) en bij de wet van 27 April 1901 (*Staatsblad* n°. 85), door Gedeputeerde Staten van *Gelderland* machtiging was verstrekt tot het verleenen van een vergunning boven het maximum;

dat art. 26 van voormelde wet niet van toepassing was;

dat dus de vergunning aan J. KOTHUIS is verleend in strijd met die wet;

Gelet op art. 153 der Gemeentewet;

Den Raad van State gehoord (advies van 23 Mei 1905, n°. 30);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 19 Juni 1905, n°. 5425, afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

bovenvermeld besluit van burgemeester en wethouders van *Aalten* van 16 April 1904 te vernietigen.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken

is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* geplaatst en waarvan afschrift aan den Raad van State gezonden zal worden.

Het Loo, den 23sten Juni 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) KUYPER.

(*Uitgeg.* 6 *Juli* 1905.)

—

24 *Juni* 1905. BESLUIT, tot vaststelling van een reglement voor de technische hoogeschool. S. 215.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 21 Maart 1905, n°. 1829[a], afdeeling Onderwijs;

Overwegende, dat ingevolge art. 33, onder *a* en *b* der hooger-onderwijswet, bij algemeenen maatregel van bestuur, voor zoover niet door die wet bepaald, moeten worden vastgesteld:

1°. de inwendige inrichting van de technische hoogeschool;

2°. het beheer door curatoren en voor zooveel noodig door rector-magnificus en assessoren van die school te voeren en de overige werkkring van die colleges;

Den Raad van State gehoord (advies van 18 April 1905, n°. 25);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 20 Juli 1905, n°. 2996, afdeeling Onderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met ingang van 6 Juli 1905 vast te stellen het reglement, hetwelk aan dit besluit is gehecht.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk gelijktijdig in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 24sten Juni 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) KUYPER.

(*Uitgeg.* 4 *Juli* 1905.)

REGLEMENT *voor de technische hoogeschool te Delft.*

§ 1. *Van curatoren.*

Art. **1.** Aan curatoren is opgedragen de behartiging van alles, wat kan strekken ten nutte van de technische hoogeschool.

2. De vergaderingen van curatoren hebben ten minste eenmaal in de maand plaats. Zij worden gehouden in de gemeente Delft, tenzij er noodzakelijkheid bestaat, die bij uitzondering elders te houden.

3. Tot het houden van vergaderingen wordt de tegenwoordigheid van de meerderheid der in functie zijnde curatoren gevorderd.

Bij het huishoudelijk reglement, bedoeld bij het laatste lid van art. 56 der hooger-onderwijswet, kan de afdoening van zeer eenvoudige spoedeischende zaken aan den president worden opgedragen.

4. Over alle zaken der technische hoogeschool dienen zij Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van bericht en raad en geven, desgevraagd alle verlangde opgaven en inlichtingen.

In den regel roepen zij daartoe de voorlichting en den raad in van rector-magnificus en assessoren, desgeraden ook van den senaat, de onderscheidene afdeelingen, hoogleeraren, lectoren en alle andere aan de technische hoogeschool verbonden ambtenaren.

5. Bij plechtigheden of vergaderingen tot de technische hoogeschool betrekkelijk, heeft het college van curatoren rang boven de hoogleeraren.

In het college hebben de leden zitting volgens de orde van hunne aanstelling.

6. Curatoren zijn bevoegd eene vereenigde vergadering van hun college en van den senaat of van rector-magnificus en assessoren bijeen te roepen, zoo dikwijls zij dit in het belang der technische hoogeschool noodig achten.

7. Zij zien toe, dat de lessen der hoogleeraren en lectoren, voor elk studiejaar op het programma der lessen aangekondigd, geregeld en gedurende den daarvoor bepaalden tijd gegeven worden.

8. Zij houden, in overleg met een of meer door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken aan te wijzen deskundigen, toezicht op de gebouwen, het meubilair en de hulpmiddelen, bij de technische hoogeschool in gebruik.

9. Zij beperken hunne uitgaven tot de sommen, welke tot aanbouw, onderhoud en verbetering der gebouwen, voor het meubilair en voor de aanvulling en uitbreiding der verzamelingen en hulpmiddelen voor het onderwijs door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken ter beschikking zijn gesteld.

10. Zij verdeelen de in het voorgaand artikel bedoelde, tot aanvulling en uitbreiding der verzamelingen en hulpmiddelen voor het onderwijs jaarlijks van Rijkswege te bestemmen gelden, zooals zij dit in het belang der ver-

schillende, tot de technische hoogeschool behoorende inrichtingen wenschelijk achten, een en ander onder goedkeuring van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken.

11. Zij waken voor de behoorlijke naleving van de in artikel 59 der hooger-onderwijswet bedoelde reglementen, betreffende het beheer en het gebruik der verzamelingen en hulpmiddelen voor het onderwijs.

12. Zij beheeren de legaten en giften, ten behoeve der technische hoogeschool gemaakt, voor zoover door den erflater of schenker daaromtrent geene andere bepalingen gesteld zijn.

13. Jaarlijks vóór 1 Mei doen zij aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken rekening en verantwoording over het afgeloopen jaar, van het beheer in artikel 12 bedoeld.

14. Het verslag en de begrooting, in art. 61 der hooger-onderwijswet bedoeld, worden ingericht overeenkomstig de te dien aanzien door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken te geven voorschriften.

15. Alvorens hunne betrekking te aanvaarden leggen curatoren in handen van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken den navolgenden eed (belofte) af:

„Ik zweer (beloof) trouw aan de Koningin.

Ik zweer (beloof) de wettelijke verordeningen omtrent het hooger onderwijs, voor zooveel betreft de technische boogeschool, te zullen in acht nemen, en verder voor zooveel in mijn vermogen is, tot haren bloei en luister te zullen medewerken.

Zoo waarlijk helpe mij God Almachtig. (Dat beloof ik.)"

16. Voor den secretaris van curatoren wordt door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken een instructie vastgesteld.

Hij staat aan het college van curatoren, aan den president-curator en desgevorderd aan ieder curator, die met eenige commissie wordt belast, ten dienste.

Hij onderteekent nevens den president alle stukken, die van of namens het college uitgaan.

Hij is belast met de bewaring en de zorg voor het archief, volgens de regelen daartoe door curatoren te stellen.

Bij verhindering of ontstentenis wordt hij door een der curatoren vervangen.

17. Alvorens zijne betrekking te aanvaarden legt de secretaris van curatoren in handen van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken den navolgenden eed (belofte) af:

„Ik zweer (verklaar), dat ik, om tot secretaris van het college van curatoren der technische hoogeschool te *Delft* te worden benoemd directelijk of indirectelijk aan geene personen, hetzij in of buiten het bestuur, onder wat naam of voorwendsel ook, eenige giften of gaven beloofd of gegeven heb, noch beloven of geven zal.

Ik zweer (beloof) dat ik, om iets hoegenaamd in betrekking te doen of te laten, van niemand hoegenaamd, eenige beloften of geschenken aannemen zal, directelijk of indirectelijk.

Ik zweer (beloof), dat ik alle de plichten, die de hooger-onderwijswet en de vastgestelde of vast te stellen instructie aan het ambt van secretaris verbinden, eerlijk en vlijtig zal vervullen.

Zoo waarlijk helpe mij God Almachtig. (Dat verklaar, beloof ik.)"

§ 2. *Van rector-magnificus en assessoren.*

18. De rector-magnificus roept eene vergadering van rector-magnificus en accessoren bijeen, zoo dikwijls hij het noodig oordeelt.

Een der assessoren wordt belast met het secretariaat.

19. Rector-magnificus en assessoren zijn verplicht te voldoen aan elke aanvrage van curatoren om voorlichting en raad.

20. Zij zijn bevoegd aan curatoren voorstellen te doen.

21. Zij roepen desgeraden de voorlichting en den raad in van de onderscheidene afdeelingen, hoogleeraren, lectoren en alle andere aan de technische hoogeschool verbonden ambtenaren.

§ 3. *Van de docenten.*

22. Hoogleeraren en overige docenten zijn verplicht te voldoen aan elke aanvrage van curatoren of van rector-magnificus en assessoren om voorlichting en raad.

23. Alvorens hunne betrekking te aanvaarden leggen hoogleeraren en lectoren in handen van curatoren den navolgenden eed (belofte) af:

„Ik zweer (beloof) getrouwheid aan de Koningin en gehoorzaamheid aan de wetten van den Staat, dat ik de verplichtingen aan mijne betrekking van hoogleeraar (lector) aan de technische hoogeschool te Delft naar behooren en getrouw zal waarnemen en mij in alles gedragen naar de voorschriften, die mij in voorschreven betrekking zullen worden gegeven.

Zoo waarlijk helpe mij God Almachtig. (Dat beloof ik.)"

24. Is een der hoogleeraren of lectoren door ongesteldheid of andere wettige reden verhinderd onderwijs te geven, dan verwittigt hij daarvan aanstonds het college van curatoren.

Om geene andere reden mag het onderwijs worden nagelaten zonder vergunning van curatoren.

25. Op aanvragen om verlof van hoogleeraren en lectoren wordt beschikt door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, indien het verlof voor langer dan acht dagen, door curatoren, indien het voor korten termijn wordt aangevraagd.

26. Het ambtscostuum der hoogleeraren is de toga van zwarte zijde; de muts van zwart fluweel, met zwarte onderkleeding en witte das en bef.

§ 4. *Van het onderwijs.*

27. Het programma der lessen wordt voor elk studiejaar door den senaat der technische hoogeschool na goedkeuring door curatoren in de maand Juni vastgesteld.

28. Het studiejaar vangt aan den eersten Dinsdag in de maand September.

Er zijn drie vacantiën, eene van 10 Juli tot den aanvang van den volgenden cursus; eene van den Zaterdag vóór Kerstmis tot en met den tweeden Zaterdag daaraanvolgende; en ééne van den Donderdag vóór Paschen tot en met den tweeden Woensdag daaraanvolgende.

Behoort bij Koninklijk besluit van 24 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 215).

Mij bekend,
De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*get.*) KUYPER.

—

24 *Juni* 1905. BESLUIT, ter uitvoering van artikel 168 der hooger-onderwijswet. S. 216.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 7 April 1905, n°. 2367', afdeeling Onderwijs;

Overwegende, dat door Ons de noodige voorschriften moeten worden gegeven tot uitvoering van artikel 168 der hooger-onderwijswet;

Den Raad van State gehoord (advies van 23 Mei 1905, n°. 26);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 20 Juni 1905, n°. 4252, afdeeling Onderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan:
te bepalen:

Art. **1.** Jaarlijks in de tweede helft der maand Januari en binnen dertig dagen na den aanvang van elk schooljaar zendt het bestuur van een aangewezen bijzonder gymnasium, dat op Rijkssubsidie, bedoeld bij art. 168 der hooger-onderwijswet, aanspraak maakt, aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken eene opgave:

1°. van de vakken, waarin onderwijs wordt gegeven en van het aantal wekelijks te geven lesuren in ieder dier vakken;

2°. van het aantal uren, die per week en per klasse worden besteed aan vakken, niet vermeld in art. 5, onder *a—m*, der hooger-onderwijswet;

3°. van het aantal leerlingen van elke klasse, alsmede, indien eene klasse gesplitst is in parallelklassen, van het aantal leerlingen van elke parallelklasse;

4°. van den tijd van ontspanning tusschen achtereenvolgende lesuren;

5°. van het aantal leerlingen, dat op den vijftienden dag der maand Januari van het loopende jaar als werkelijk schoolgaande bekend stond.

Bij aanwijzing van het bijzonder gymnasium in den loop van een jaar zendt het bestuur aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken eene opgave:

a. binnen eene maand na de aanwijzing van de onderwerpen hierhoven onder 1 tot en met 4 vermeld; en

b. binnen tien dagen na den laatsten dag der maand volgende op die, waarin het bijzonder gymnasium is aangewezen, van het aantal leerlingen, dat op dien laatsten dag als werkelijk schoolgaande bekend stond.

2. De door het bestuur van een aangewezen bijzonder gymnasium, dat op Rijkssubsidie krachtens art. 168 der hooger-onderwijswet aanspraak maakt aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken overeenkomstig dat wetsartikel jaarlijks in de maand Januari in te zenden aanvrage moet bevatten:

1°. den naam der instelling, stichting of rechtspersoonlijkheid bezittende vereeniging, onder wier bestuur het bijzonder gymnasium staat, waarvoor de aanvrage geschiedt.

Is de vereeniging krachtens de wet van 22 April 1855 (*Staatsblad* n°. 32) bij de wet of bij Koninklijk besluit erkend, dan wordt nevens de dagteekening en het nummer van de wet of het besluit, vermeld de dagteekening en het nummer der *Staatscourant*, waarin de goedgekeurde statuten dier vereeniging, of wijzigingen of veranderingen daarin zijn openbaar gemaakt;

2°. de dagteekening van het Koninklijk besluit, waarbij het bijzonder gymnasium is aangewezen en het nummer van het *Staatsblad* waarin dat Koninklijk besluit is opgenomen;

3°. de vakken, waarin onderwijs is gegeven en het aantal wekelijks gegeven lesuren in

ieder dier vakken, met vermelding van de lesuren, die bij de berekening van het subsidie buiten aanmerking blijven.

Valt het schooljaar niet samen met het burgerlijk jaar, dan wordt het aantal wekelijks gegeven lesuren in de beide schooljaren afzonderlijk opgegeven;

4°. het aantal leerlingen van elke klasse, alsmede indien eene klasse gesplitst is in parallelklassen, het aantal leerlingen van elke parallelklasse;

5°. den tijd aan ontspanning tusschen achtereenvolgende lesuren gegeven;

6°. het aantal leerlingen, dat op den vijftienden Januari van het voorafgaande jaar en wanneer het bijzonder gymnasium in den loop van dat jaar is aangewezen, het aantal dat op den laatsten dag der maand volgende op die, waarin de aanwijzing plaats had, als werkelijk schoolgaande bekend stond;

7°. de dagteekening van de opening van de school, indien deze nog geen zes jaren geleden werd geopend;

8°. het bedrag van de opbrengst der schoolgelden in zijn geheel, alsmede per leerling en per jaar;

9°. eene opgave van de op 1 Januari 1904 van Overheidswege genoten geldelijke bijdragen of andere ondersteuningen, met vermelding of zij over het voorafgaande jaar zijn uitgekeerd of verleend;

10°. eene verklaring van het bestuur, dat het gymnasium niet wordt gehouden als winstgevend bedrijf.

De aanvrage om Rijkssubsidie, in dit artikel bedoeld, wordt voor de eerste maal ingezonden in de maand Januari 1906.

3. Het aantal wekelijks gegeven lesuren wordt, indien het schooljaar niet samenvalt met het burgerlijk jaar, berekend naar verhouding van het in elk der beide schooljaren aangegeven aantal wekelijksche lesuren en van de verdeeling van het burgerlijk jaar over de beide schooljaren.

4. Alvorens de verleening van Rijkssubsidie te bevorderen onderwerpt Onze Minister van Binnenlandsche Zaken de ingediende aanvrage aan een nauwkeurig onderzoek en wint bij het bestuur, dat op Rijkssubsidie aanspraak maakt, al de inlichtingen in, die met betrekking tot de punten *a*—*c* van het vierde lid van art. 168 voormeld noodig oordeelt.

5. De opgaven en de aanvrage in dit besluit vermeld, worden opgemaakt in den vorm, door Onzen voornoemden Minister te bepalen.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

Het Loo, den 24sten Juni 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) KUYPER.

(*Uitgeg.* 8 *Juli* 1905.)

—

24 *Juni* 1905. BESLUIT, tot nadere wijziging van het Koninklijk besluit van 13 Augustus 1891 (*Staatsblad* n°. 158), tot vaststelling van een algemeen reglement van politie voor rivieren, kanalen, havens, sluizen, bruggen en daartoe behoorende werken, onder beheer van het Rijk, gewijzigd bij de Koninklijke besluiten van 17 April 1894 (*Staatsblad* n°. 57), 23 April 1897 (*Staatsblad* n°. 105) en 8 Juli 1897 (*Staatsblad* n°. 174). S. 217.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 3 November 1904, n°. 211, afdeeling Waterstaat;

Gezien de wet van 28 Februari 1891 (*Staatsblad* n°. 69);

Gezien de wet van 24 Juli 1899 (*Staatsblad* n°. 194), tot aanleg en onderhoud van eene visschershaven te *Scheveningen*;

Den Raad van State gehoord, advies van 29 November 1904, n°. 17;

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 20 Juni 1905, L^a. P, afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. het Koninklijk besluit van 13 Augustus 1891 (*Staatsblad* n°. 158) tot vaststelling van een algemeen reglement van politie voor rivieren, kanalen, havens, sluizen, bruggen en daartoe behoorende werken, onder beheer van het Rijk, gewijzigd bij de Koninklijke besluiten van 17 April 1894 (*Staatsblad* n°. 57), 23 April 1897 (*Staatsblad* n°. 105) en 8 Juli 1897 (*Staatsblad* n°. 174) nader te wijzigen als volgt:

Artikel 1, derde lid, littera *a*, wordt gelezen als volgt:

„de havens te *Moerdijk*, *Breskens*, *Veere* en *Delfzijl*, de buitenhaven te *Scheveningen* en de havens der eilanden *Terschelling*, *Vlieland*, *Wieringen*, *Urk* en *Marken*".

2°. te bepalen, dat dit besluit in werking treedt op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en de *Staatscourant*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Waterstaat, Handel en

Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 24sten Juni 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(*get.*) DE MAREZ OYENS.

(*Uitgeg.* 8 *Juli* 1905.)

—

24 *Juni* 1905. BESLUIT, houdende bepaling van den dag, waarop de wetten van 5 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 152), 5 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 153) en 5 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 154) in werking zullen treden. S. 218.

Bepaald op 1 *Januari* 1906.

—

26 *Juni* 1905. BESLUIT, ter bekendmaking van den tekst der wet van 17 Augustus 1878 (*Staatsblad* n°. 127), houdende herziening der wet van 13 Augustus 1857 (*Staatsblad* n°. 103) tot regeling van het lager onderwijs, zooals die is gewijzigd bij de wetten van 27 Juli 1882 (*Staatsblad* n°. 117), 3 Januari 1884 (*Staatsblad* n°. 2), 11 Juli 1884 (*Staatsblad* n°. 123), 15 April 1886 (*Staatsblad* n°. 64), 8 December 1889 (*Staatsblad* n°. 175), 9 Mei 1890 (*Staatsblad* n°. 78), 30 December 1892 (*Staatsblad* n°. 292), 13 September 1895 (*Staatsblad* n°. 159), 28 December 1896 (*Staatsblad* n°. 230), 7 Juli 1900 (*Staatsblad* n°. 111), 21 Juni 1901 (*Staatsblad* n°. 157), 24 Juni 1901 (*Staatsblad* n°. 187), 3 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 151) en 5 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 152). S. 219.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 21 Juni 1905, n°. 4824, afdeeling Onderwijs;

Gelet op de wetten van 17 Augustus 1878 (*Staatsblad* n°. 127), 27 Juli 1882 (*Staatsblad* n°. 117), 3 Januari 1884 (*Staatsblad* n°. 2), 11 Juli 1884 (*Staatsblad* n°. 123), 15 April 1886 (*Staatsblad* n°. 64), 8 December 1889 (*Staatsblad* n°. 175), 9 Mei 1890 (*Staatsblad* n°. 78), 30 December 1892 (*Staatsblad* n°. 292), 13 September 1895 (*Staatsblad* n°. 159), 28 December 1896 (*Staatsblad* n°. 230), 7 Juli 1900 (*Staatsblad* n°. 111), 21 Juni 1901 (*Staatsblad* n°. 157), 24 Juni 1901 (*Staatsblad* n°. 187), 3 Juni 1905 *Staatsblad* n°. 151) en 5 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 152);

Hebben goedgevonden en verstaan:

den tekst der wet van 17 Augustus 1878 (*Staatsblad* n°. 127) houdende herziening der wet van 13 Augustus 1857 (*Staatsblad* n°. 103) tot regeling van het lager onderwijs, zooals die bij de verder hierboven genoemde wetten is gewijzigd, overeenkomstig de voorschriften van artikel 8 der wet van 3 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 151), algemeen bekend te maken door bijvoeging van dien gewijzigden tekst in zijn geheel bij dit besluit.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

Het Loo, den 26sten Juni 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) KUYPER.

(*Uitgeg.* 14 *Juli* 1905.)

TEKST *der wet van* 17 *Augustus* 1878 (Staatsblad n°. 127), *houdende herziening der wet van* 13 *Augustus* 1857 (Staatsblad n°. 103) *tot regeling van het lager onderwijs, zooals die is gewijzigd bij de wetten van* 27 *Juli* 1882 (Staatsblad n°. 117), 3 *Januari* 1884 (Staatsblad n°. 2), 11 *Juli* 1884 (Staatsblad n°. 123), 15 *April* 1886 (Staatsblad n°. 64), 8 *December* 1889 (Staatsblad n°. 175), 9 *Mei* 1890 (Staatsblad n°. 78), 30 *December* 1892 (Staatsblad n°. 292), 13 *September* 1895 (Staatsblad n°. 159), 28 *December* 1896 (Staatsblad n°. 230), 7 *Juli* 1900 (Staatsblad n°. 111), 21 *Juni* 1901 (Staatsblad n°. 157), 24 *Juni* 1901 (Staatsblad n°. 187), 3 *Juni* 1905 (Staatsblad n°. 151) *en* 5 *Juni* 1905 (Staatsblad n°. 152).

TITEL I.

Algemeene bepalingen.

Art. 1. *1.* Lager onderwijs is huis- of schoolonderwijs.

2. Onderwijs, gegeven aan kinderen van ten hoogste drie gezinnen gezamenlijk in de woning van het hoofd van een dier gezinnen, is huisonderwijs.

3. Ieder ander onderwijs, waaronder ook het onderwijs in armeninrichtingen, gods-, gasten werkhuizen, gestichten van weldadigheid en andere instellingen van openbaar nut gegeven, wordt voor de toepassing dezer wet als schoolonderwijs beschouwd.

2. *1.* Onder lager onderwijs begrijpt deze wet het onderwijs in:

a. het lezen;

b. het schrijven;

c. het rekenen;

d. de beginselen der Nederlandsche taal;
e. die der vaderlandsche geschiedenis;
f. die der aardrijkskunde;
g. die van de kennis der natuur;
h. het zingen;
i. de eerste oefeningen van het handteekenen;
j. de vrije en orde-oefeningen der gymnastiek;
k. de nuttige handwerken voor meisjes.

2. Aan lagere scholen kan bovendien onderwijs gegeven worden in:
l. de beginselen der Fransche taal;
m. die der Hoogduitsche taal;
n. die der Engelsche taal;
o. die der algemeene geschiedenis;
p. die der wiskunde;
q. het handteekenen;
r. de beginselen der landbouwkunde;
r bis. die der tuinbouwkunde;
s. de gymnastiek;
t. de fraaie handwerken voor meisjes.

3. *1.* De lagere scholen opgericht en onderhouden door het Rijk of de gemeenten zijn openbare, de overige zijn bijzondere scholen.

2. Door waterschappen of provinciën worden geene uitgaven ten behoeve van het lager onderwijs gedaan.

3. Aan bijzondere scholen noch aan bijzondere inrichtingen tot opleiding van onderwijzers mogen vanwege de gemeente geldelijke bijdragen of eenige andere ondersteuning middellijk of onmiddellijk worden toegekend, dan in de gevallen en onder de voorwaarden in deze wet genoemd.

4. *1.* Artikel 4 der gezondheidswet is toepasselijk op alle lokalen, waarin lager schoolonderwijs gegeven wordt.

2. Bij algemeenen maatregel van inwendig bestuur worden door Ons, zoowel in het belang van de gezondheid als van het onderwijs, algemeene regelen vastgesteld omtrent den bouw en de inrichting der lokalen, waarin openbaar lager schoolonderwijs gegeven wordt, alsmede omtrent het aantal kinderen, dat daarin mag worden toegelaten, met bepaling of en in hoeverre deze regelen verbindend zijn voor de lokalen, waarin door gemeenten gesubsidiëerd bijzonder lager schoolonderwijs wordt gegeven.

5. *1.* Geen lager schoolonderwijs wordt gegeven in lokalen, welke door den hoofdinspecteur van de volksgezondheid zijn afgekeurd als schadelijk voor de gezondheid of van onvoldoende ruimte voor het aantal schoolgaande kinderen.

2. De hoofdinspecteur spreekt de afkeuring uit bij schriftelijke en met redenen omkleede verklaring en zendt daarvan afschrift aan Gedeputeerde Staten en ten zelfden dage aan het gemeentebestuur, aan den districts-schoolopziener en aan het hoofd der school. Gedeputeerde Staten gelasten burgemeester en wethouders der gemeente, waarin het lokaal ligt, deze verklaring af te kondigen binnen een door hen te bepalen termijn.

3. Bij Gedeputeerde Staten kunnen tegen de uitspraak van den hoofdinspecteur in hooger beroep komen:
a. de districts-schoolopziener;
b. het hoofd der school;
c. de eigenaar of bruiker van het lokaal;
d. de ouders of verzorgers van schoolgaande kinderen.

4. Het beroep moet worden ingesteld binnen dertig vrije dagen, te rekenen van den dag, waarop het afschrift der verklaring van den hoofdinspecteur op last van Gedeputeerde Staten door het gemeentebestuur is afgekondigd.

5. Gedeputeerde Staten geven aan elk der in beroep gekomen belanghebbenden schriftelijk kennis van hunne beslissing.

6. Ieder, die bij de beslissing partij geweest is, kan daartegen bij Ons in hooger beroep komen.

7. Dit moet ingesteld worden binnen dertig vrije dagen, te rekenen van den dag, waarop de kennisgeving van de beslissing van Gedeputeerde Staten den belanghebbenden is toegezonden.

8. Hangende de termijnen van beroep en tot de eindbeslissing kan met het geven van onderwijs in het afgekeurd lokaal worden voortgegaan, tenware de hoofdinspecteur van de volksgezondheid om dringende redenen, in zijne verklaring uitdrukkelijk te vermelden, anders mocht hebben bevolen.

9. Indien de hoofdinspecteur schriftelijk verklaart, dat het afgekeurde lokaal voldoende verbeterd is, of dat het aantal kinderen genoegzaam beperkt is, kan het onderwijs worden hervat.

6. *1.* Niemand mag lager onderwijs geven, die niet in het bezit is der bij deze wet gevorderde bewijzen van bekwaamheid en zedelijkheid.

2. Vreemdelingen behoeven bovendien Onze vergunning.

7. *1.* De bepalingen van het voorgaande artikel zijn niet toepasselijk op:
a. hen, die uitsluitend aan kinderen van één gezin lager huisonderwijs geven;
b. hen, die, van het geven van lager onderwijs geen beroep makende en zich zonder geldelijke belooning daartoe bereid verklarende,

van Ons vergunning hebben verkregen tot het geven van zoodanig onderwijs.

2. Vrijgesteld van het bezit van een der bewijzen van bekwaamheid bij het voorgaande artikel bedoeld is hij, die voor het vak of de vakken, waarin hij onderwijs geeft, bevoegd is ingevolge het Koninklijk besluit van 2 Augustus 1815, n°. 14, de wet van 28 April 1876 (*Staatsblad* n°. 102), of de wet van 2 Mei 1863 (*Staatsblad* n°. 50).

8. *1.* Jongelieden van beiderlei kunne mogen in de school als kweekeling worden toegelaten en aldaar behulpzaam zijn, mits zij:

a. hun vijftiende jaar ingetreden zijn en hun negentiende niet volbracht hebben, of de akte, bedoeld in artikel 77 onder *a*, bezitten;

b. tot geene werkzaamheden in de school gebezigd worden dan de zoodanige, welke zij onder het toezicht en de leiding van een in hetzelfde schoolvertrek aanwezigen bevoegde verrichten; en

c. na drie maanden als kweekeling geplaatst te zijn geweest, in het bezit zijn van een door den arrondissements-schoolopziener schriftelijk goedgekeurd bewijs, niet ouder dan een jaar en afgegeven en onderteekend door het hoofd der school, waarin zij tijdens de afgifte waren toegelaten, dat hun zedelijk gedrag en hunne vorderingen voldoende zijn.

2. Ingeval de arrondissements-schoolopziener zijne goedkeuring weigert, kan het hoofd der school binnen veertien dagen na die weigering de beslissing van den districts-schoolopziener inroepen. Deze beslist binnen eene maand.

3. Het hoofd der school geeft van de toelating van een kweekeling in zijne school minstens drie dagen te voren schriftelijk kennis aan den arrondissements-schoolopziener.

9. *1.* Hij, die in strijd met het voorschrift van artikel 5 schoolonderwijs geeft in een afgekeurd lokaal, of die, als hoofd der school in een vertrek meer leerlingen toelaat dan het naar de in artikel 4 bedoelde regelen mag bevatten of daarin kweekelingen toelaat, zonder dat de vereischte schriftelijke kennisgeving daaraan is voorafgegaan of wel anders dan op den voet, bij het voorgaand artikel bepaald, wordt gestraft met eene geldboete van ten hoogste vijftig gulden.

2. Indien tijdens het plegen van de overtreding nog geen twee jaren zijn verloopen, sedert eene vorige veroordeeling van den schuldige wegens gelijke overtreding onherroepelijk is geworden, wordt hij gestraft met geldboete van ten hoogste honderd gulden of met hechtenis van ten hoogste veertien dagen. Bij tweede of volgende herhalingen, gepleegd telkens binnen twee jaren nadat de laatste veroordeeling wegens eerste of volgende herhalingen onherroepelijk geworden is, wordt hechtenis opgelegd van ten hoogste één jaar.

10. Behalve de gevallen, hierna vermeld, vervalt de bevoegdheid tot het geven van lager onderwijs voor hem, die bij eindvonnis is veroordeeld:

a. wegens misdaad;

b. tot eene der straffen, omschreven in artikel 28, n°s. 4 en 5, van het Wetboek van Strafrecht.

11. *1.* Hij, die de bevoegdheid tot het geven van lager onderwijs verloren heeft, kan haar niet terug bekomen, behalve in de gevallen, in artikelen 30, 32 en 57 voorzien.

2. In deze gevallen kan zij hem door Ons worden teruggegeven.

12. *1.* Van Rijkswege worden kweekscholen en normaallessen tot opleiding van onderwijzers opgericht en onderhouden.

2. De inrichting wordt bij algemeenen maatregel van bestuur geregeld.

3. Ten behoeve van de opleiding van onderwijzers kan eene Rijksbijdrage worden verleend:

1°. aan gemeentelijke en aan bijzondere kweekscholen;

2°. aan normaallessen en aan hoofden van scholen, voor elk der door hen opgeleide personen, die de akte, bedoeld in artikel 77 onder *a*, hebben verkregen, volgens door Ons bij algemeenen maatregel van bestuur te stellen regelen en voorwaarden.

4. Op de door het Rijk of de gemeenten opgerichte en onderhouden kweekscholen en normaallessen zijn het eerste en tweede lid van artikel 35 van toepassing.

5. De bepalingen sub *a* en *c* van artikel 8 en die van artikel 9, voor zoover deze op de toelating van kweekelingen betrekking hebben, zijn niet van toepassing op de leerscholen, verbonden aan door Ons aangewezen kweekscholen.

13. Waar in deze wet van onderwijzers gesproken wordt, zijn hieronder onderwijzeressen begrepen, tenware het tegendeel uitdrukkelijk bepaald zij.

14. *1.* Onverminderd het bepaalde in artikel 5 en met uitzondering van de gevallen, voorzien in artikel 19, sub *a*, *b*, *c*, *d* en *f*, kan van elk besluit, krachtens deze wet door Gedeputeerde Staten genomen, bij Ons in hooger beroep worden gekomen door ieder, die bij de vernietiging of verbetering van het besluit van Gedeputeerde Staten belang heeft.

2. Het hooger beroep moet worden inge-

steld binnen dertig vrije dagen, te rekenen van den dag, waarop het besluit openbaar gemaakt of den belanghebbende toegezonden is.

15. De wet is niet toepasselijk op:

a. hem, die uitsluitend in een of meer der vakken, vermeld in artikel 2 onder *h*, *i*, *k*, *q*, *r*, *r bis* en *t*, bijzonder onderwijs geeft;

b. de scholen, uitsluitend bestemd voor het onderwijs in een of meer der vakken, vermeld in artikel 2 onder *h*, *i*, *j*, *k*, *q*, *r*, *r bis*, *s* en *t*;

c. de scholen, waarin geene kinderen boven de zes jaren worden toegelaten en geen ander dan voorbereidend onderwijs gegeven wordt, behoudens dat ook deze scholen onderworpen zijn aan de bepalingen van artikel 5 en 96 dezer wet;

d. militaire onderwijzers en het onderwijs, door hen gegeven aan militairen;

e. de scholen voor doofstommen, blinden, spraakgebrekkigen, zwakzinnigen en idioten;

f. de scholen in gevangenissen, bedelaarsgestichten of Rijks-werkinrichtingen en in Rijksopvoedingsgestichten, behoudens de bepalingen omtrent de bevoegdheid van hen, die lager onderwijs geven.

TITEL II.

Van het openbaar onderwijs.

§ 1. *Van de scholen.*

16. *1.* In elke gemeente wordt voldoend lager onderwijs gegeven in een genoegzaam aantal scholen, welke voor alle kinderen zonder onderscheid van godsdienstige gezindheid toegankelijk zijn.

2. Het onderwijs omvat de vakken, in artikel 2 vermeld onder *a*—*k*, en daar, waar genoegzame behoefte aan uitbreiding bestaat, een of meer of wel alle vakken, vermeld in dat artikel onder *l*—*t*. Van de verplichting tot het geven van onderwijs in het vak, vermeld in artikel 2 onder *j*, kan door Gedeputeerde Staten, den districts-schoolopziener gehoord, telkens voor ten hoogste vijf jaren, vrijstelling worden verleend.

3. De in de school toegelaten kinderen zijn in elke klasse verplicht aan het onderwijs in alle de aldaar onderwezen vakken deel te nemen, met uitzondering van de vakken vermeld in artikel 2 onder *j* en *s*.

4. Naburige gemeenten kunnen zich, met inachtneming van art. 121 der wet van 29 Juni 1851 (*Staatsblad* n°. 85), vereenigen tot het oprichten en in stand houden van gemeenschappelijke scholen of tot het vaststellen eener regeling omtrent de toelating van kinderen uit de eene gemeente op de scholen der andere.

17. *1.* Aan hen, die het gewoon lager onderwijs genoten hebben, wordt gelegenheid gegeven tot het genot van herhalingsonderwijs.

2. Het herhalingsonderwijs kan zich ook uitstrekken tot vakken, die niet begrepen zijn geweest in het genoten lager onderwijs.

3. De gemeenteraad regelt, na overleg met den districts-schoolopziener en na ingewonnen bericht van het hoofd of de hoofden der lagere scholen, den omvang van het herhalingsonderwijs en de wijze waarop het zal worden gegeven, naar plaatselijke behoeften, met inachtneming der volgende voorschriften:

1°. dat het ten minste gedurende zes en negentig uren in het jaar moet worden gegeven;

2°. dat het moet omvatten ten minste vier vakken van onderwijs, waaronder ten minste twee welke begrepen zijn onder het gewoon schoolonderwijs;

3°. dat het zóó moet zijn ingericht, dat ouders, die hunne kinderen niet meer dan 96 uren herhalingsonderwijs in het jaar willen doen genieten, die kinderen een geregelden cursus kunnen doen bijwonen, zonder dat dit aantal uren wordt overschreden;

4°. dat er, behoudens door Ons voor bepaalde gemeenten of gedeelten van gemeenten te verleenen tijdelijke vrijstelling, voor de meisjes, hetzij deze al dan niet te zamen met jongens aan de lessen deelnemen, gelegenheid moet zijn om buiten avonduren 96 uren in het jaar herhalingsonderwijs te genieten;

5°. dat voor het herhalingsonderwijs, buiten avonduren, niet meer dan twee halve dagen in de week mogen worden besteed;

6°. dat gedurende de uren, voor het herhalingsonderwijs aangewezen, in de daarvoor bestemde lokalen aan de klassen der gewone lagere school, welke in die lokalen worden onderwezen, geen gewoon lager onderwijs wordt gegeven.

4. Een lesuur, des namiddags te 5 uur of later aanvangende, wordt geacht tot de avonduren te behooren.

5. Artikel 18 en artikel 19, litt. *b*, zijn ten deze toepasselijk.

18. *1.* De besluiten van den gemeenteraad, betreffende het getal der scholen en de vakken, welke op de scholen zullen onderwezen worden, worden aan Gedeputeerde Staten medegedeeld. Zoo Gedeputeerde Staten het getal scholen of den omvang van het onderwijs onvoldoende achten, bevelen zij, den inspecteur gehoord, vermeerdering.

2. Gelijke vermeerdering kan, Gedeputeerde Staten gehoord, door Ons worden bevolen.

19. *1.* De besluiten van den gemeenteraad betreffende:

a. de plaats, waar een schoollokaal zal zijn gevestigd;

b. de vermindering van het getal scholen of van den omvang van het onderwijs;

c. de vereeniging eener school met of hare vervanging door andere;

d. de sluiting eener school of de schorsing van het onderwijs aan eene school;

e. den leeftijd, welken de kinderen moeten bereikt hebben vóór zij op de openbare school worden toegelaten, en van dien, waarop zij die school moeten verlaten;

f. het verleenen van ontslag aan onderwijzers in de gevallen, bedoeld in artikel 30 onder *b* en *c;*

worden aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten onderworpen.

2. De artikelen 196, 197, 198, 200, 201 en 202 der wet van 29 Juni 1851 (*Staatsblad* n°. 85) zijn ten deze toepasselijk.

20. *1.* Sluiting eener school voor bepaalden tijd kan door Gedeputeerde Staten bij een met redenen omkleed besluit worden bevolen.

2. Zij hooren in het geval van dit en het voorgaande artikel vooraf den inspecteur van het lager onderwijs.

3. Gelijke sluiting kan door Ons, Gedeputeerde Staten gehoord, worden bevolen.

21. *1.* De regeling van de schooltijden en van de vacantiën, de vaststelling van het leerplan en van de bij het onderwijs te gebruiken boeken en de verdeeling der school in klassen geschieden door het hoofd der school en, zoo de regeling voor meerdere scholen gelijkelijk werkt, door de hoofden dier scholen gezamenlijk, onder goedkeuring van burgemeester en wethouders en van den districts-schoolopziener.

2. Bij verschil tusschen burgemeester en wethouders en den districts-schoolopziener beslist Onze Minister, die met de uitvoering dezer wet belast is.

22. *1.* Bij de regeling der schooltijden wordt door het vrijgeven van uitdrukkelijk in de regeling genoemde uren gezorgd, dat de schoolgaande kinderen van de godsdienstleeraren godsdienstonderwijs kunnen genieten.

2. Onder voorwaarden, door burgemeester en wethouders in overleg met den districtsschoolopziener te bepalen, worden de schoollokalen, des noodig verwarmd en verlicht, voor dit godsdienstonderwijs beschikbaar gesteld.

3. Bij verschil is het laatste lid van het voorgaande artikel toepasselijk.

§ 2. *Van de onderwijzers.*

23. *1.* Aan het hoofd van elke school is een onderwijzer geplaatst, die den leeftijd van drie en twintig jaren moet volbracht hebben en den rang van hoofdonderwijzer bezit.

2. De waarneming van het bestuur eener school kan echter tijdelijk worden toevertrouwd aan een onderwijzer, die den gevorderden leeftijd of den rang van hoofdonderwijzer niet bezit, mits aan de school geen onderwijzer in het bezit van dien rang, ingevolge artikel 24, verbonden zij. Zoodanige waarneming mag niet langer duren dan zes maanden.

24. *1.* Het hoofd der school wordt bijgestaan door ten minste één onderwijzer, zoodra het aantal schoolgaande kinderen meer dan veertig, door ten minste twee onderwijzers, zoodra het een en negentig bedraagt.

2. Voor elk vijf-en-vijftigtal schoolgaande kinderen boven de negentig wordt een onderwijzer meer vereischt.

3. Wanneer met inbegrip van het hoofd der school het aantal onderwijzers ingevolge de voorafgaande bepalingen van dit artikel aan de school verbonden meer dan vier bedraagt, moeten ten minste twee, wanneer het meer dan acht bedraagt, ten minste drie hunner den leeftijd van drie en twintig jaren volbracht hebben en den rang van hoofdonderwijzer bezitten.

4. Onder de onderwijzers, in dit artikel bedoeld, worden zij, die uitsluitend in een of meer der vakken, genoemd in artikel 2 onder *h*—*t*, onderwijs geven, niet medegerekend.

5. Op geene school mogen meer dan zeshonderd kinderen gelijktijdig worden toegelaten, tenzij hiertoe door Ons om bijzondere redenen vergunning wordt verleend.

6. Bij de toepassing van dit artikel wordt tot grondslag genomen het getal kinderen, die op den vijftienden dag der maand Januari van het loopende jaar als werkelijk schoolgaande bekend staan. Kinderen, die tijdelijk in de gemeente vertoeven, wonende in een tent, vaar- of voertuig, behoeven niet onder dat getal te worden opgenomen.

7. Waar die grondslag ten gevolge van het tijdstip van oprichting der school niet kan worden vastgesteld, geldt het aantal kinderen, dat op den laatsten dag der maand volgende op die, waarin de school geopend is, als werkelijk schoolgaande bekend staat.

25. Wanneer de school in verscheidene klassen verdeeld is, wordt het onderwijs in de laagste klassen bij voorkeur aan onderwijzeressen, dat in de hoogste klassen, behalve

aan de scholen uitsluitend voor meisjes bestemd, bij voorkeur aan onderwijzers opgedragen.

26. *1.* Aan elken onderwijzer wordt eene vaste jaarwedde toegelegd. Die jaarwedde bedraagt ten minste:

1°. voor het hoofd eener school:

A. gelegen in een gemeente of gedeelte eener gemeente, behoorende tot de achtste of negende klasse der tabel, bedoeld in artikel 5 der wet tot regeling der Personeele belasting van 16 April 1896 (*Staatsblad* n°. 72), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 14 Juli 1904 (*Staatsblad* n°. 146):

a. met minder dan vijf dienstjaren, zevenhonderd vijftig gulden;

b. met vijf en meer doch minder dan tien dienstjaren, achthonderd gulden;

c. met tien en meer doch minder dan vijftien dienstjaren, achthonderd vijftig gulden;

d. met vijftien en meer doch minder dan twintig dienstjaren, negenhonderd gulden;

e. met twintig en meer dienstjaren, negenhonderd vijftig gulden;

B. gelegen in een gemeente of gedeelte eener gemeente, behoorende tot de zesde of zevende klasse der sub *A* vermelde tabel:

a. met minder dan vijf dienstjaren, achthonderd vijftig gulden;

b. met vijf en meer doch minder dan tien dienstjaren, negenhonderd gulden;

c. met tien en meer doch minder dan vijftien dienstjaren, negenhonderd vijftig gulden;

d. met vijftien en meer doch minder dan twintig dienstjaren, een duizend gulden;

e. met twintig en meer dienstjaren, een duizend vijftig gulden;

C. gelegen in een gemeente of gedeelte eener gemeente, behoorende tot de derde, vierde of vijfde klasse der sub *A* vermelde tabel:

a. met minder dan vijf dienstjaren, negenhonderd vijftig gulden;

b. met vijf en meer doch minder dan tien dienstjaren, een duizend gulden;

c. met tien en meer doch minder dan vijftien dienstjaren, een duizend vijftig gulden;

d. met vijftien en meer doch minder dan twintig dienstjaren, een duizend eenhonderd gulden;

e. met twintig en meer dienstjaren, een duizend eenhonderd vijftig gulden;

D. gelegen in een gemeente of gedeelte eener gemeente, behoorende tot de eerste of tweede klasse der sub *A* vermelde tabel:

a. met minder dan vijf dienstjaren, een duizend vijftig gulden;

b. met vijf en meer doch minder dan tien dienstjaren, een duizend eenhonderd gulden;

c. met tien en meer doch minder dan vijftien dienstjaren, een duizend eenhonderd vijftig gulden;

d. met vijftien en meer doch minder dan twintig dienstjaren, een duizend tweehonderd gulden;

e. met twintig en meer dienstjaren, een duizend twee honderd vijftig gulden;

2°. voor elk der onderwijzers, die het hoofd der school bijstaan:

a. met minder dan vijf dienstjaren, vijfhonderd gulden;

b. met vijf en meer doch minder dan tien dienstjaren, vijf honderd vijftig gulden;

c. met tien en meer doch minder dan vijftien dienstjaren, zeshonderd gulden;

d. met vijftien en meer doch minder dan twintig dienstjaren, zeshonderd vijftig gulden;

e. met twintig en meer dienstjaren, zevenhonderd gulden;

3°. voor elk der onderwijzers, die het hoofd der school bijstaan en den rang van hoofdonderwijzer bezitten, honderd gulden meer en wanneer zij den leeftijd van drie en twintig jaren volbracht hebben en volgens artikel 24 moeten aanwezig zijn in scholen met meer dan vier onderwijzers, twee honderd gulden meer dan onder 2°. sub *a* tot en met *e* bepaald.

2. De aanspraak op verhooging der jaarwedde ontstaat:

a. wegens diensttijd, met den eersten dag der maand, volgende op die waarin een dienst van 5, 10, 15 en 20 jaren is volbracht;

b. wegens het bezit der akte van hoofdonderwijzer, voor onderwijzers die bij hunne benoeming niet in het bezit zijn van de genoemde akte, met den eersten dag der maand, volgende op die waarin bedoelde onderwijzers die akte verkrijgen.

3. Als diensttijd komt in aanmerking de tijd voor en na de invoering dezer wet doorgebracht in dienst zoowel aan openbare als aan bijzondere lagere scholen, waar het geldt het hoofd der school, als zoodanig, en waar het geldt een onderwijzer tot bijstand van het hoofd der school, in die hoedanigheid en als hoofd eener school.

4. Door Ons kan, Gedeputeerde Staten der provincie gehoord, voor elke provincie bepaald worden waar en tot welk bedrag de minima van jaarwedden voor de verschillende onderwijzers aan de onderscheidene klassen van scholen hooger zijn zullen dan het bedrag hiervoren bepaald.

5. De bepalingen van dit artikel gelden niet voor de onderwijzers, uitsluitend belast

met het onderwijs in een of meer der vakken, genoemd in art. 2 onder *h*—*t*.

6. Het hoofd der school geniet behalve zijne jaarwedde vrije woning, zoo mogelijk met eenen tuin.

7. Ingeval hem geen vrije woning kan verschaft worden, ontvangt hij eene vergoeding voor huishuur ten bedrage van ten minste honderd vijftig gulden per jaar.

8. Elk der mannelijke onderwijzers, die het hoofd der school bijstaan, geniet, indien hij den leeftijd van acht en twintig jaren heeft bereikt en hetzij gehuwd is, hetzij als weduwnaar inwonende minderjarige kinderen heeft, eene tegemoetkoming in de huishuur ten bedrage van ten minste vijftig gulden per jaar.

9. Met inachtneming dezer voorschriften worden de jaarwedden der onderwijzers, de vergoeding voor huishuur voor de hoofden van scholen, en de in het vorig lid bedoelde tegemoetkoming door den gemeenteraad onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten geregeld. Die goedkeuring blijft niet langer dan tien jaren van kracht.

10. In geval van hooger beroep bij Ons van het besluit van Gedeputeerde Staten, wordt bij Onze beslissing de vereischte regeling vastgesteld.

27. *1.* Boven en behalve de vaste jaarwedde, in artikel 26 bedoeld, geniet de onderwijzer, belast met het geven van herhalingsonderwijs, genoemd in artikel 17, eene belooning van ten minste zestig cent per lesuur.

2. Met inachtneming van dit voorschrift worden de belooningen der onderwijzers voor het geven van herhalingsonderwijs door den gemeenteraad onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten geregeld.

28. *1.* Om als onderwijzer benoemd te kunnen worden wordt het bezit vereischt:

a. eener akte van bekwaamheid;

b. van een getuigschrift van zedelijk gedrag, afgegeven door den burgemeester der gemeente of de burgemeesters der gemeenten, waar hij, aan wien het wordt uitgereikt, in de twee laatste jaren gewoond heeft.

2. Bij weigering van een der burgemeesters kan het getuigschrift worden verleend door Onzen Commissaris in de provincie.

3. Met zoodanig getuigschrift wordt gelijkgesteld het getuigschrift van zedelijk gedrag, afgegeven door de bevoegde overheid buiten 's lands, onder welker gebied de bezitter in de twee laatste jaren heeft gewoond.

29. *1.* De onderwijzers, aan de gemeentescholen verbonden, worden door den gemeenteraad benoemd.

2. De benoeming van den onderwijzer, aan het hoofd der school geplaatst, geschiedt uit eene voordracht van minstens drie bevoegden, opgemaakt door burgemeester en wethouders en den districts-schoolopziener.

3. Indien burgemeester en wethouders en de districts-schoolopziener niet tot overeenstemming kunnen geraken, gaat aan de benoeming een vergelijkend onderzoek naar de geschiktheid der candidaten vooraf.

4. Melden meer dan zes bevoegden zich voor het onderzoek aan, dan kunnen burgemeester en wethouders, in overeenstemming met den districts-schoolopziener, bepalen welke candidaten, mits niet minder dan zes, daaraan zullen worden onderworpen. Bij gemis aan overeenstemming omtrent de keuze der op te roepen personen, worden alle candidaten die zich hebben aangemeld tot het onderzoek toegelaten.

5. Ingeval de benoeming na voorafgaand vergelijkend onderzoek plaats heeft, wordt de voordracht, bestaande uit minstens drie bevoegden, door den districts-schoolopziener opgemaakt en door dezen met een schriftelijk met redenen omkleed advies omtrent de voorgedragen candidaten, aan den raad ingezonden.

6. Al wat verder het in dit artikel bedoeld onderzoek betreft, wordt door Ons bij algemeenen maatregel van bestuur geregeld.

7. In gemeenten waar meer dan eene school bestaat kan de onderwijzer, aan het hoofd der eene geplaatst, aan het hoofd der andere worden gesteld zonder voordracht, indien de gemeenteraad na overleg met den districts-schoolopziener hiertoe besluit.

8. De benoeming van andere onderwijzers geschiedt uit eene voordracht van minstens drie bevoegden, opgemaakt door burgemeester en wethouders in overleg met den arrondissements-schoolopziener, na ingewonnen bericht van het hoofd der school, waaraan de benoeming geschieden moet. Het bericht van het hoofd der school en het schriftelijk, met redenen omkleed advies van den arrondissements-schoolopziener worden aan den raad overgelegd.

9. De onderwijzers verbonden aan scholen, uitsluitend door het Rijk bekostigd, worden benoemd door Onzen Minister, die met de uitvoering dezer wet belast is.

30. *1.* Ontslag aan onderwijzers, aan gemeentescholen verbonden, wordt door den gemeenteraad verleend:

a. rechtstreeks overeenkomstig eigen verzoek, met ingang van den dag door den gemeenteraad te bepalen;

b. op voordracht van burgemeester en wethouders of van den districts-schoolopziener, indien het een onderwijzer betreft, aan het hoofd eener school geplaatst;

c. op voordracht van burgemeester en wethouders of van den arrondissements-schoolopziener, indien het een onderwijzer betreft, die niet aan het hoofd eener school is geplaatst.

2. In de twee laatste gevallen kan het ontslag niet-eervol worden verleend.

3. Door Gedeputeerde Staten kan worden verklaard, dat de niet-eervol ontslagen onderwijzer de bevoegdheid tot het geven van onderwijs heeft verloren.

4. Aan de onderwijzers, verbonden aan eene school, uitsluitend door het Rijk bekostigd, wordt, hetzij overeenkomstig eigen verzoek, hetzij ambtshalve, ontslag verleend door Onzen Minister, die met de uitvoering dezer wet belast is.

31. *1.* Een onderwijzer, aan eene gemeenteschool verbonden, kan op voorstel van den arrondissements-schoolopziener voor hoogstens eene maand door burgemeester en wethouders worden geschorst. Zij geven hiervan onmiddellijk kennis aan den gemeenteraad en aan den districts-schoolopziener met opgave van de redenen der schorsing.

2. De schorsing geschiedt zonder stilstand van jaarwedde.

3. Zij kan binnen den tijd, waarvoor zij is uitgesproken, door den gemeenteraad worden opgeheven.

32. *1.* Behalve op de wijze, in de twee voorgaande artikelen bepaald, kan de schorsing of het ontslag, doch in het laatste geval slechts niet eervol, op voordracht van den districts-schoolopziener door Gedeputeerde Staten worden uitgesproken.

2. Op dergelijk ontslag is het voorlaatste lid van artikel 30 toepasselijk.

33. *1.* In de tijdelijke waarneming der door schorsing, ontslag of ontstentenis aan eene gemeenteschool opengevallen plaats wordt door burgemeester en wethouders in overleg met den arrondissements-schoolopziener voorzien.

2. Indien in de vervulling, waar het betreft het hoofd der school, niet door den gemeenteraad is voorzien binnen zes maanden nadat de plaats is opengevallen, geschiedt zulks door Gedeputeerde Staten na voorafgaand vergelijkend onderzoek naar de geschiktheid der candidaten.

3. In geval van tijdelijke verhindering kan, op gelijke wijze als in het eerste lid van dit artikel is bepaald, in de waarneming worden voorzien.

4. De schorsing van onderwijzers, verbonden aan scholen, uitsluitend van Rijkswege bekostigd, en de voorziening in de tijdelijke waarneming aan dergelijke scholen geschieden door Onzen Minister, met de uitvoering dezer wet belast.

34. Wanneer in eene gemeenteschool jongelieden in het bezit der akte, bedoeld in artikel 77 onder *a*, op den voet van artikel 8 als kweekelingen zijn toegelaten, zijn deze bij schorsing, ontslag, ontstentenis of tijdelijke verhindering van eenen onderwijzer in die school, op aanwijzing van het hoofd, bevoegd en verplicht tot de waarneming der opengevallen plaats, hangende het overleg in het eerste lid van artikel 33 voorgeschreven.

35. *1.* Het schoolonderwijs wordt onder het aanleeren van gepaste en nuttige kundigheden dienstbaar gemaakt aan de ontwikkeling van de verstandelijke vermogens der kinderen en aan hunne opleiding tot alle christelijke en maatschappelijke deugden.

2. De onderwijzer onthoudt zich van iets te leeren, te doen of toe te laten wat strijdig is met den eerbied verschuldigd aan de godsdienstige begrippen van andersdenkenden.

3. De onderwijzer, die zich in dit opzicht aan plichtverzuim schuldig maakt, kan door Ons voor hoogstens een jaar en bij herhaling der overtreding voor onbepaalden tijd in zijne bevoegdheid tot het geven van onderwijs aan eene openbare school geschorst worden.

4. Het geven van godsdienstonderwijs blijft aan de godsdienstleeraren overgelaten.

36. *1.* Op bezwaarschriften tegen het in de school gebruik maken van bepaald aangewezen leerboeken wordt beslist door Onzen Minister, die met de uitvoering dezer wet is belast.

2. Zijne beslissing wordt in de *Staatscourant* openbaar gemaakt.

3. Den onderwijzer, die een aldus afgekeurd leerboek gebruikt, wordt door burgemeester en wethouders verboden hiermede voort te gaan.

4. In geval van ongehoorzaamheid wordt aan den onderwijzer een niet-eervol ontslag gegeven.

37. Het is den onderwijzers op straffe van ontslag verboden handel te drijven of eenige nering of beroep, behalve het geven van onderwijs, uit te oefenen.

38. *1.* Het is hun op gelijke straffe verboden ambten of bedieningen te bekleeden of te gedoogen, dat te hunnen huize handel of nering gedreven of eenig beroep uitgeoefend worde door de leden van hun gezin.

2. Zoowel van het eene als van het andere

verbod kan vrijstelling worden verleend door Gedeputeerde Staten, den districts-schoolopziener gehoord.

3. Het ontslag, in dit en de twee voorgaande artikelen bedoeld, wordt verleend, hetzij door den gemeenteraad op voordracht van den districts-schoolopziener of van burgemeester en wethouders of van den arrondissements-schoolopziener naar de onderscheidingen, in artikel 30 onder *b* en *c* gemaakt, hetzij ingevolge artikel 32 door Gedeputeerde Staten, hetzij aan scholen, uitsluitend door het Rijk bekostigd, door Onzen Minister, met de uitvoering dezer wet belast.

39. Aan de onderwijzers wordt, in de gevallen bij artikel 40 en onder de voorwaarden bij artikelen 43 en 44 dezer wet gesteld, pensioen verleend ten laste van het Rijk.

40. *1.* Recht op pensioen wordt verkregen door na volbrachten vijf en zestigjarigen leeftijd bekomen ontslag.

2. Pensioen wordt insgelijks verleend aan een onderwijzer, die na tienjarigen diensttijd uit hoofde van ziels- of lichaamsgebreken voor de waarneming zijner betrekking ongeschikt is en ontslag heeft bekomen en aan een onderwijzer, die ontslagen is, na door eene der oorzaken in artikel 42, tweede lid, vermeld, ziels- of lichaamsgebreken te hebben bekomen, die hem ongeschikt maken voor de verdere waarneming zijner betrekking.

3. Een gewezen onderwijzer wiens betrekking na tienjarigen diensttijd is opgeheven, verkrijgt recht op pensioen na volbrachten vijf en zestigjarigen leeftijd en voorts wanneer hij ziels- of lichaamsgebreken bekomt, die hem ongeschikt maken voor de waarneming der betrekking van onderwijzer.

4. Als diensttijd komen in aanmerking alle vóór of sedert het in werking treden dezer wet bewezen diensten:

als onderwijzer aan eene openbare school ten behoeve van het lager onderwijs,

als onderwijzer aan eene bijzondere lagere school of aan eene bijzondere kweekschool tot opleiding van onderwijzers, mits die diensten aanspraak geven op pensioen,

in eene der overige betrekkingen, die krachtens de Burgerlijke Pensioenwet bij de berekening van een burgerlijk pensioen in aanmerking komen.

41. *1.* Aan de onderwijzers, die ten gevolge van de opheffing van de school, waaraan zij als hoofd of als onderwijzer van bijstand verbonden zijn, of ten gevolge van de opheffing van hunne betrekking, worden ontslagen, en niet in de termen vallen om pensioen te genieten, wordt ten laste van het Rijk wachtgeld verleend.

2. In de aan de onderwijzers, geen hoofden van scholen, te verleenen wachtgelden wordt door de gemeente aan het Rijk een bedrag vergoed, gelijkstaande aan een vierde van de inkomsten, die aan de betrekking, het laatst door den onderwijzer bekleed, waren verbonden. Deze verplichting vervalt vijf jaren na den dag, waarop het ontslag ingaat, indien de onderwijzer op dien dag den leeftijd van 45 jaren nog niet heeft bereikt.

3. Het wachtgeld voor den onderwijzer die bij het ingaan van zijn ontslag een diensttijd heeft:

a. van nog geen vijf jaren: wordt bepaald op vijftig-honderdsten van de inkomsten aan zijne betrekking verbonden;

b. van vijf jaren en meer, maar nog geen tien jaren: op vijf en zestig-honderdsten van die inkomsten;

c. van tien jaren en meer: op tachtig-honderdsten van die inkomsten;

met dien verstande, dat het wachtgeld niet op minder dan *f* 500 's jaars zal worden bepaald.

4. Onder diensttijd in het voorgaande lid wordt verstaan de diensttijd, die in aanmerking komt voor pensioen. Onder inkomsten in het voorgaande lid wordt verstaan het gezamenlijk bedrag, in artikel 43, tweede lid, genoemd.

5. Het wachtgeld vervalt:

a. indien de onderwijzer in de termen komt om pensioen te genieten, met den dag waarop het pensioen ingaat;

b. indien de onderwijzer tot eene betrekking van Rijks-, provincie- of gemeentewege wordt benoemd, waarvan de bezoldiging met het bedrag van het wachtgeld gelijkstaat of dit overtreft, of zoodanige betrekking, hem niet van Rijks-, provincie- of gemeentewege opgedragen aanvaardt, met den dag waarop de benoeming ingaat;

c. zoodra de onderwijzer, met een diensttijd van minder dan vijf jaren, zijn wachtgeld gedurende het dubbele van zijn diensttijd genoten heeft;

d. zoodra de onderwijzer, met een diensttijd van vijf jaren en meer, maar nog geen tien jaren, zijn wachtgeld gedurende tien jaren genoten heeft;

e. zoodra de onderwijzer, met een diensttijd van tien jaren en meer, maar nog geen twintig jaren, zijn wachtgeld gedurende vijftien jaren genoten heeft.

6. In de gevallen, onder *d* en *e* van het voorgaande lid bedoeld, behouden Wij Ons de bevoegdheid voor, aan den onderwijzer

opnieuw een wachtgeld toe te kennen, telkenmale voor den duur van vijf jaren. Alsdan wordt het wachtgeld de eerste maal op het twee-derde gedeelte en de volgende malen op de helft van het oorspronkelijk wachtgeld bepaald.

7. Bij de aanvaarding van eene betrekking, al dan niet van Rijks-, provincie of gemeentewege opgedragen, waarvan de bezoldiging lager is dan het wachtgeld, wordt het wachtgeld verminderd met het bedrag dier bezoldiging.

8. Gedurende het vervullen van eene betrekking, van Rijks-, provincie- of gemeentewege voor eenen bepaalden tijd opgedragen, wordt het wachtgeld, op den voet van het vijfde en zevende lid, geheel of gedeeltelijk geschorst.

9. De wachtgelden worden in volle guldens verleend. Onderdeelen van een gulden komen daarbij voor een gulden in berekening.

42. *1.* Het pensioen beloopt voor elk jaar dienst een zestigste deel van de jaarwedde, die over de laatste twaalf maanden, aan het ontslag voorafgegaan, tot grondslag gediend heeft voor de bepaling der bijdrage, in het volgend artikel vermeld, doch mag nimmer het twee-derde gedeelte dier jaarwedde te boven gaan.

2. Met afwijking van het bepaalde bij het vorig lid wordt het pensioen van de onderwijzers, die ziels- of lichaamsgebreken bekomen, die hen voor de verdere waarneming van hunne betrekking ongeschikt maken, bepaald op het twee-derde gedeelte dier jaarwedde, mits die gebreken het gevolg zijn, hetzij van tegen hen in de uitoefening hunner dienstverrichtingen of ter zake van die uitoefening gepleegde gewelddadigheden, hetzij van het volvoeren van diensten waarbij gevaar te voorzien was, hetzij van ongevallen bij het verrichten van diensten waarbij geen gevaar te voorzien was, indien het ongeval dat de gebreken veroorzaakte niet aan de schuld of aan de onvoorzichtigheid van den onderwijzer te wijten is. De aanspraak op dit pensioen vervalt echter, indien een langer termijn dan van twee jaren is verstreken tusschen den dag, waarop gebreken, als in dit lid bedoeld, bekomen zijn en dien, waarop de onderwijzer ontslagen wordt.

43. *1.* Als bijdrage voor pensioen wordt door de onderwijzers jaarlijks betaald twee ten honderd van de jaarwedde aan hunne betrekking verbonden.

2. De jaarwedde wordt berekend met inbegrip van hetgeen de onderwijzer aan het hoofd eener school geplaatst, op grond van artikel 26, zesde lid, dezer wet geniet. Het bedrag dezer inkomsten wordt door Gedeputeerde Staten bepaald. De jaarwedde der mannelijke onderwijzers, bedoeld in het achtste lid van artikel 26, wordt berekend met inbegrip van de in die wetsbepaling vermelde tegemoetkoming.

3. In geval van vermindering van wedde wordt de in het eerste lid van dit artikel bedoelde bijdrage geheven van de som, die laatstelijk tot grondslag der heffing heeft gediend, tenzij de belanghebbende het tegendeel verkiezen mocht en daarvan, binnen twee maanden nadat die vermindering hem kenbaar is gemaakt, schriftelijk aangifte doet aan het gemeentebestuur.

4. De in het eerste lid bedoelde bijdrage wordt door onderwijzers, die in den loop van het jaar overgaan van het bijzonder naar het openbaar onderwijs, niet betaald over het gedeelte van het jaar, gedurende hetwelk zij bij laatstgenoemd onderwijs werkzaam zijn.

5. De bijdrage komt ten voordeele van het Rijk en wordt door de zorg der gemeentebesturen geïnd en aan 's Rijks schatkist verantwoord.

44. De bepalingen van de artikelen 8, 9, tweede, derde en laatste lid, 12, derde lid, 18 tot en met 31 der Burgerlijke Pensioenwet zijn op de pensioenen der onderwijzers van toepassing. Mede is van toepassing artikel 5 dier wet, met dien verstande intusschen, dat de geneeskundigen, in het tweede lid bedoeld, worden benoemd door den burgemeester der woonplaats van den belanghebbende.

45. *1.* De artikelen 6, 26, 28, eerste lid, *a*, en 37—44 gelden niet voor de onderwijzers aan openbare scholen, uitsluitend belast met het onderwijs in een of meer der vakken, vermeld in artikel 2 onder *h*, *i*, *k*, *q*, *r*, *r bis* en *t*.

2. De artikelen 26 en 37—44 gelden niet voor de onderwijzers aan openbare scholen die uitsluitend in een der vakken of in beide vakken vermeld in artikel 2 onder *j* en *s* onderwijs geven, dan wel daarnevens mede onderwijs geven in een of meer der vakken, vermeld in artikel 2 onder *h*, *i*, *k*, *q*, *r*, *r bis* en *t*.

§ 3. *Van de kosten van het onderwijs.*

46. Elke gemeente voorziet in de kosten van haar lager onderwijs, voor zoover die niet komen ten laste van anderen of op andere wijze worden gevonden.

47. Die kosten zijn:

a. de jaarwedden der onderwijzers;

b. de vergoeding aan onderwijzers, aan het

hoofd van scholen staande, wegens gemis van vrije woning, en de in het achtste lid van artikel 26 bedoelde tegemoetkoming;

c. de toelagen en bijdragen tot opleiding van onderwijzers;

d. de uitgaven ten behoeve van het herhalingsonderwijs;

e. die voor het stichten en instandhouden of voor het huren der schoollokalen en onderwijzerswoningen;

f. die voor het aanschaffen en onderhouden der schoolmeubelen en der schoolboeken, leermiddelen en schoolbehoeften;

g. die voor verlichting en verwarming en het schoonhouden der schoollokalen;

h. die van het plaatselijk schooltoezicht, daaronder begrepen de commissiën tot wering van schoolverzuim, en van het vergelijkend onderzoek;

i. die voor de schoolbibliotheken, belooningen en eereblijken.

48. *1.* Door het Rijk wordt over elk dienstjaar aan de gemeente eene bijdrage verleend:

1°. *a.* voor elk hoofd eener school en voor elk der onderwijzers, die het hoofd der school bijstaan, voor zoover die bijstand volgens artikel 24 verplicht is, de minima-jaarwedden waarop zij volgens artikel 26 aanspraak hebben;

b. indien het aan de school verbonden onderwijzend personeel het minimum van onderwijzers, bij artikel 24 gesteld, overschrijdt:

voor scholen van meer dan vier en twintig en minder dan één en veertig leerlingen, voor één onderwijzer de minimum-jaarwedde, waarop hij volgens artikel 26 aanspraak heeft;

voor scholen van meer dan veertig en minder dan driehonderd tien leerlingen, twee honderd zestig gulden voor één onderwijzer;

voor scholen van driehonderd tien en meer leerlingen, tweehonderd zestig gulden per onderwijzer, voor ten hoogste twee onderwijzers;

doch omvat het onderwijs behalve de vakken *a*—*k* tevens ten minste twee der vakken onder *l*, *m* en *n*, en het vak onder *p* van artikel 2 genoemd:

voor scholen van negentig en minder leerlingen, driehonderd tien gulden voor één onderwijzer;

voor scholen van een en negentig tot en met eenhonderd negen en negentig leerlingen, driehonderd tien gulden per onderwijzer, voor ten hoogste twee onderwijzers;

voor scholen van tweehonderd en meer leerlingen, driehonderd tien gulden per onderwijzer, voor ten hoogste drie onderwijzers;

c. voor elk der mannelijke sub *a* en *b* bedoelde onderwijzers, die het hoofd der school bijstaan, mits zij den leeftijd van acht en twintig jaren hebben bereikt en hetzij gehuwd zijn, hetzij als weduwnaar inwonende minderjarige kinderen hebben, vijf en twintig gulden.

Indien de bijdragen sub *a*, *b* en *c* verschuldigd zijn over gedeelten van een jaar, wordt voor de berekening het jaar op 360 en de maand op 30 dagen gesteld. Indien bij de berekening van het aantal volgens den maatstaf van artikel 24 verplichte onderwijzers, leerlingen beneden de zes jaren zijn meegeteld, wordt voor de vaststelling van de sub *a* bedoelde bijdrage, het aantal verplichte onderwijzers berekend, gelijk dit zijn zou, indien deze leerlingen buiten aanmerking waren gelaten. Eveneens blijven voor de berekening van de bijdrage sub *b* de leerlingen beneden de zes jaren buiten aanmerking.

2°. vijf en twintig ten honderd van de kosten wegens het stichten, verbouwen of aankoopen van schoollokalen voor zoover die niet komen ten laste van anderen of op andere wijze worden gevonden. Wordt voor het stichten van schoollokalen grond gebruikt, die eigendom der gemeente is, dan wordt de waarde van dien grond door drie deskundigen op kosten van de gemeente bepaald. Van die waarde wordt vijf en twintig ten honderd uitgekeerd, waarop aanspraak wordt verkregen in het jaar, waarin de schoollokalen voltooid worden opgeleverd.

2. Voor de sub 1°. vermelde bijdrage komen niet in aanmerking de scholen waar de opbrengst der schoolgelden eene inkomst oplevert van gemiddeld tachtig gulden of meer per leerling en per jaar.

3. Voor de berekening daarvan dient tot grondslag het aantal leerlingen, waarnaar, volgens den maatstaf in artikel 24 vermeld, het aantal onderwijzers geregeld wordt.

4. Voor de sub 1°. vermelde bijdragen komen mede niet in aanmerking de scholen, waar, bij vacature in het onderwijzend personeel, tusschen het ontstaan daarvan en de aanvaarding zijner betrekking door den benoemde, een langere tijd verloopt dan: wat het hoofd der school betreft, van zes maanden, wat de overige onderwijzers betreft, van vier maanden.

5. Indien niet is voldaan aan den eisch, in het voorgaande lid gesteld, kan door Ons, in bijzondere omstandigheden, voor een bepaalden tijd ontheffing worden verleend, indien het gemeentebestuur vóór het einde van het jaar, volgende op dat, waarin de vacature had moeten zijn vervuld, een daartoe strekkend verzoek aan Ons indient.

6. Voorschriften omtrent de uitvoering dezer bepalingen worden bij algemeenen maatregel van bestuur gegeven, met inachtneming van het beginsel, dat, behoudens aanvulling of terugbetaling na afloop van het dienstjaar, de uitkeering der bijdrage geschiedt:

a. bij voorschot:

die, sub 1°. *a* bedoeld, naar het aantal onderwijzers dat ingevolge het bepaalde bij de artikelen 23 en 24 aan de school moet verbonden zijn;

die, sub 1°. *b* en *c* bedoeld, voor zoover het aantal op 1 Januari van het dienstjaar aan de school verbonden onderwijzers voor die bijdrage in aanmerking komt;

b. die, sub 2°. bedoeld, in verband met de betalingstermijnen, of nadat de aanspraak is verkregen.

49. *1.* Door het Rijk wordt met inachtneming van het bepaalde in het tweede lid van dit artikel over elk dienstjaar aan de gemeente eene bijdrage verleend in de aan de onderwijzers uit te keeren belooning wegens het geven van herhalingsonderwijs van dertig cent per lesuur, mits:

1°. voor zooveel bedoeld onderwijs omvat vakken, waarvoor wettelijke akten van bekwaamheid verkrijgbaar zijn, dat onderwijs wordt gegeven door onderwijzers in het bezit dier akte; en

2°. voor zooveel het bedoeld onderwijs vakken omvat, waarvoor geen wettelijke akten van bekwaamheid zijn te verkrijgen, dat onderwijs wordt gegeven door onderwijzers, die zijn benoemd, nadat daartoe machtiging is verkregen van den arrondissements-schoolopziener. Wordt die machtiging geweigerd, dan is van de beslissing van den arrondissements-schoolopziener beroep op den districts-schoolopziener toegelaten.

2. De bij dit artikel bedoelde bijdrage wordt genoten voor een maximum van honderd twee en negentig lesuren per school en per jaar, tenzij door Gedeputeerde Staten, den inspecteur van het lager onderwijs gehoord, het aantal lesuren, dat voor eene Rijksbijdrage in aanmerking kan komen, op een hooger cijfer is vastgesteld. Dit maximum mag het cijfer van driehonderd vier en tachtig lesuren per school en per jaar niet overschrijden.

3. Voorschriften omtrent de uitvoering dezer bepalingen worden door Ons bij algemeenen maatregel van bestuur gegeven.

50. *1.* Ter tegemoetkoming in de kosten, welke voor rekening der gemeente blijven, wordt voor ieder schoolgaand kind, met uitzondering van bedeelden, en van hen die, schoon niet bedeeld, onvermogend zijn, een schoolgeld geheven van ten minste twintig cents per maand.

2. De minvermogenden worden, indien het schoolgeld voor ieder kind van dezelfde klasse gelijk is, slechts voor een gedeelte aan de heffing onderworpen.

3. Vrijstelling van verplichting tot het heffen van schoolgeld kan aan eene gemeente door Ons worden verleend bij een met redenen omkleed besluit, den Raad van State gehoord. Intrekking dezer vrijstelling geschiedt op dezelfde wijze.

4. Het invoeren, wijzigen of afschaffen van dit schoolgeld geschiedt met inachtneming van de artikelen 232—236 der wet van 29 Juni 1851 (*Staatsblad* n°. 85), met dien verstande dat aan de verordening tot heffing Onze goedkeuring niet wordt onthouden dan bij een met redenen omkleed besluit, den Raad van State gehoord.

5. De invordering wordt geregeld door eene plaatselijke verordening overeenkomstig de bepalingen van artikelen 258—262 dier wet.

6. Indien het schoolgeld, behalve voor zooveel betreft de gevallen in het tweede lid van dit artikel en in artikel 52 vermeld, voor ieder kind van dezelfde klasse niet gelijk is, zijn daarop de artikelen 264—266 dier wet, gelijk die gewijzigd is bij de wet van 28 Juni 1881 (*Staatsblad* n°. 102), mede van toepassing, met dien verstande dat het schoolgeld voor geen kind meer bedrage dan hetgeen voor het onderwijs van dat kind kan geacht worden voor rekening der gemeente te blijven.

51. Het gemeentebestuur bevordert zooveel mogelijk het schoolgaan der kinderen van bedeelden, onvermogenden en minvermogenden.

52. *1.* Tenzij bij eene regeling krachtens het laatste lid van artikel 16 gemaakt, anders is bepaald, bedraagt het schoolgeld voor de kinderen uit andere gemeenten niet meer dan dat voor de kinderen uit de heffende gemeente.

2. Voor twee of meer kinderen uit één gezin, gelijktijdig ter school gaande, kan het bedrag van het schoolgeld lager gesteld worden dan het, berekend voor ieder afzonderlijk, wezen zou.

53. Indien Wij, Gedeputeerde Staten gehoord, oordeelen dat eene gemeente, door de uitgaven tot eene behoorlijke inrichting van haar lager onderwijs vereischt, in verhouding tot hare middelen en andere uitgaven onbillijk zou worden bezwaard, kan haar uit 's Rijks kas tijdelijk subsidie verleend worden. Ons daartoe strekkend en met redenen omkleed besluit wordt, tegelijk met het advies van

Gedeputeerde Staten, in de *Staatscourant* openbaar gemaakt.

54. *1.* De bestekken voor en de gunning van den bouw en verbouw van scholen en onderwijzerswoningen, ter bekostiging waarvan aan de gemeente overeenkomstig artikel 53 uit 's Rijks kas tijdelijk subsidie wordt verleend, behoeven de goedkeuring van Onzen Minister, met de uitvoering dezer wet belast; deze beslist, den districts-schoolopziener gehoord.

2. In alle overige gevallen worden de bestekken aan de goedkeuring van den districtsschoolopziener onderworpen. Ingeval deze bezwaar maakt zijne goedkeuring te verleenen kan de beslissing van Onzen Minister, met de uitvoering dezer wet belast, worden ingeroepen.

TITEL III.

Van het bijzonder onderwijs.

55. *1.* Tot het geven van bijzonder onderwijs wordt vereischt het bezit:

a. eener akte van bekwaamheid;

b. van een gelijk getuigschrift, als in artikel 28, litt. *b*, is vermeld en waarop het voorlaatste en het laatste lid van dat artikel toepasselijk zijn;

c. van een bewijs, dat deze beide stukken door burgemeester en wethouders der gemeente, waar het onderwijs zal gegeven worden, zijn gezien en in orde bevonden.

2. Burgemeester en wethouders geven hiervan aan den districts-schoolopziener bericht.

56. *1.* Omtrent de afgifte van het bewijs, vermeld in litt. *c.* van het voorgaand artikel, wordt uiterlijk binnen vier weken, te rekenen van den dag, waarop de aanvrage daartoe geschied is, door burgemeester en wethouders beslist.

2. Van die beslissing, of wanneer binnen dien termijn de beslissing aan den belanghebbende niet is kenbaar gemaakt, wordt beroep op Gedeputeerde Staten toegelaten.

3. Na afwijzing door Gedeputeerde Staten, of indien binnen den tijd van zes weken na het ingesteld hooger beroep hunne beschikking aan den belanghebbende niet is kenbaar gemaakt, kan bij Ons in beroep worden gekomen.

57. *1.* De onderwijzer, die bij het geven van bijzonder school- of huisonderwijs leeringen verspreidt, strijdig met de goede zeden of aansporende tot ongehoorzaamheid aan de wetten des lands, kan op voordracht van burgemeester en wethouders of van den districts-schoolopziener door Gedeputeerde Staten worden verklaard zijne bevoegdheid tot het geven van onderwijs verloren te hebben.

2. Deze bepaling is ook toepasselijk op den onderwijzer, die zich aan een ergerlijk levensgedrag schuldig maakt.

58. *1.* De onderwijzer, die de lessen der school bestuurt, wordt geacht aan haar hoofd te staan.

2. Hij moet den leeftijd van drie en twintig jaren volbracht hebben en den rang van hoofdonderwijzer bezitten.

3. Van deze vereischten wordt vrijstelling verleend in geval eener tijdelijke waarneming, mits het niet langer dure dan zes maanden, dat een onderwijzer, die den gevorderden leeftijd of den hoofdonderwijzersrang niet bezit, aan het hoofd der school staat.

4. Aan bijzondere lagere scholen kan onderwijs gegeven worden in dezelfde vakken als aan de openbare.

59. *1.* Door het Rijk wordt over elk dienstjaar aan de besturen der bijzondere lagere scholen eene bijdrage verleend volgens denzelfden maatstaf als bij artikel 48 sub 1°. aan de gemeente ten behoeve der openbare lagere school wordt toegekend, mits:

1°. de school staat onder het bestuur van eene instelling of vereeniging, die rechtspersoonlijkheid bezit;

2°. het leerplan aan den arrondissementsschoolopziener wordt medegedeeld en het onderwijs de vakken omvat in artikel 2 vermeld onder *a*—*i* alsmede *k*, tenzij, wat dit laatste vak betreft, blijke dat de schoolgaande kinderen daarin elders voldoend onderwijs ontvangen;

3°. dat onderwijs gegeven wordt gedurende ten minste twintig uren per week, waarvan ten hoogste twee uren in het vak, vermeld onder *k* van artikel 2, volgens een aan den arrondissements-schoolopziener medegedeelden en in een der schoolvertrekken op eene zichtbare plaats opgehangen rooster van lesuren, waarop tevens de feestdagen en vacantietijden zijn vermeld;

4°. het aantal onderwijzers voldoet aan de eischen, voor de openbare scholen gesteld in de artikelen 23 en 24, het derde lid uitgezonderd, en geen onderwijzer voor langer dan een jaar tijdelijk wordt aangesteld;

5°. het hoofd der school en de onderwijzers, die het hoofd der school bijstaan, voor zoover die bijstand, met inachtneming van het bepaalde sub 4°., volgens artikel 24 verplicht is, eene jaarwedde en tegemoetkoming in de huishuur genieten ten minste gelijk aan de bedragen, waarop de openbare onderwijzers volgens artikel 26 dezer wet aanspraak hebben;

6°. de onderwijzers in het bezit zijn van eene door het bestuur der school onderteekende akte van benoeming, vermeldende: naam en voornamen van den benoemde, bepaling of de benoeming voor vast of voor welk tijdvak zij is geschied, de bezoldiging, het bedrag van de tegemoetkoming, bedoeld sub 5°. van dit artikel, bepalingen in verband met het vervullen van militieplichten door de onderwijzers, de regeling ter voorziening in geval van langdurige ziekte, bepaling omtrent den wederzijdschen termijn van opzegging, zoomede de verdere bij algemeenen maatregel van bestuur aan te geven voorwaarden;

7°. de voor vast of voor een bepaald tijdvak benoemde onderwijzers die, voordat zij den leeftijd van 65 jaar hebben bereikt of het tijdvak, waarvoor zij zijn aangesteld, is verloopen, anders dan op eigen verzoek worden ontslagen, van dat ontslag in beroep kunnen komen bij eene commissie, aan wier uitspraak het schoolbestuur zich heeft te onderwerpen. Dat beroep moet schriftelijk worden ingediend bij den voorzitter der commissie binnen tien dagen nadat het ontslag schriftelijk ter kennis van den onderwijzer is gebracht. Hangende het beroep blijft de onderwijzer in het genot zijner jaarwedde. De commissie van beroep moet haar werkkring uitstrekken over ten minste twaalf bijzondere scholen, die op de in dit artikel bedoelde Rijksbijdragen aanspraak maken, tenzij Wij in bijzondere gevallen daarvoor een lager cijfer vaststellen. Zij moet bestaan uit zeven leden waarvan drie leden worden gekozen door de besturen en drie leden door het personeel der in de vorige zinsnede bedoelde scholen, terwijl deze zes leden het zevende lid, tevens voorzitter, kiezen. De leden dezer commissie mogen geen zitting hebben in het bestuur, noch deel uitmaken van het personeel eener lagere school.

2. Voor die bijdrage komen niet in aanmerking de bijzondere scholen:

a. waarvan het aantal leerlingen boven zes jaren, dat als werkelijk schoolgaande bekend staat, berekend naar den maatstaf in artikel 24 vermeld, minder dan vijf en twintig bedraagt, met dien verstande, dat voor eene school, welke reeds eene bijdrage volgens dit artikel genoot, doch waar het aantal leerlingen beneden 25 daalt, dat genot gedurende drie achtereenvolgende jaren niet op dien grond verloren gaat, mits in geen jaar het aantal daalt beneden 20;

b. waar de opbrengst der schoolgelden eene inkomst oplevert van gemiddeld tachtig gulden of meer per leerling en per jaar;

c. wanneer bij vacature in het onderwijzend personeel tusschen het ontstaan daarvan en de aanvaarding zijner betrekking door den benoemde, een langere tijd verloopt dan: wat betreft het hoofd der school van zes maanden, wat de overige onderwijzers betreft van vier maanden, behoudens de bepaling van het voorlaatste lid van dit artikel;

d. waarvan blijkt, dat zij gehouden worden als winstgevend bedrijf.

3. Voor de berekening van het sub *b* vermelde, wordt het voorschrift gevolgd dienaangaande bij artikel 48 gegeven.

4. De besturen zijn gehouden aan Onzen Minister, met de uitvoering dezer wet belast, en aan Gedeputeerde Staten der provincie, waarin de school is gevestigd, alle inlichtingen te geven, verlangd met betrekking tot litt. *a*—*d*, in het tweede lid van dit artikel vermeld, en zulks op straffe van verval van aanspraak op de bijdrage.

5. Door het Rijk wordt over elk dienstjaar aan de besturen der bijzondere lagere scholen, die voor eene bijdrage krachtens het eerste lid van dit artikel in aanmerking komen, bovendien verleend:

A. eene bijdrage ter tegemoetkoming in de kosten om te voorzien in de behoefte aan schoollokalen voor scholen:

van	40 en minder leerlingen . .	*f* 46.—
„	41— 90 leerlingen	„ 75.32½
„	91—144 „	„ 135.12½
„	145—199 „	„ 197.80
„	200—254 „	„ 261.05
„	255—309 „	„ 324.30
„	310—364 „	„ 387.55
„	365—419 „	„ 450.80
„	420—474 „	„ 514.05
„	475—529 „	„ 577.30
„	530 en meer „	„ 640.55

mits voldaan wordt aan de regelen bij algemeenen maatregel van bestuur, zoowel in het belang van de gezondheid als van het onderwijs vastgesteld omtrent den bouw en de inrichting der lokalen, alsmede omtrent het aantal kinderen dat daarin mag worden toegelaten;

B. eene bijdrage in de kosten van het herhalingsonderwijs, volgens denzelfden maatstaf en op dezelfde voorwaarden als bij artikel 49 aan de gemeenten ten behoeve van dat onderwijs wordt toegekend.

6. Van de bijdragen, overeenkomstig het eerste lid berekend, wordt afgetrokken het bedrag van de minimum-jaarwedde van den onderwijzer, die:

1°. handel drijft of eenige nering of beroep,

behalve het geven van onderwijs, uitoefent; of

2°. niet-kerkelijke ambten of bedieningen bekleedt of gedoogt, dat te zijnen huize handel of nering gedreven of eenig beroep, behalve het geven van onderwijs, uitgeoefend wordt door de leden van het gezin, tenzij Gedeputeerde Staten, den districts-schoolopziener gehoord, vrijstelling hebben verleend.

7. Jaarlijks in de maand Januari zendt het bestuur, dat op Rijksbijdragen krachtens dit artikel over het voorgaande jaar aanspraak maakt, aan de Gedeputeerde Staten van de provincie, waarin de school is gevestigd, zijne daartoe strekkende aanvrage, vergezeld van:

a. de door de onderwijzers, bedoeld bij het eerste lid sub 5°., voor salaris afgegeven quitantiën;

b. eene verklaring van de aan de school verbonden onderwijzers dat aan de voorschriften van het eerste lid sub 6°. en 7°. is voldaan.

8. Deze beslissen vóór 1 Mei daaraanvolgende of de school voldoet aan de eischen en voorwaarden in dit artikel tot het verleenen der aangevraagde Rijksbijdragen gesteld, bepalen het bedrag dier Rijksbijdragen en deelen hun besluit onverwijld mede aan Onzen Minister, met de uitvoering dezer wet belast, alsmede aan den inspecteur van het lager onderwijs, in wiens ambtsgebied de school is gevestigd, en aan het bestuur dat de aanvrage deed.

9. Binnen dertig vrije dagen na de dagteekening van dat besluit kan daarvan bij Ons in beroep worden gekomen door Onzen Commissaris in de provincie en door den inspecteur en het bestuur, in het vorige lid bedoeld.

10. Het bedrag, waarop het bestuur aanspraak mocht kunnen maken, wordt alsdan bij Onze eindbeslissing vastgesteld.

11. Wanneer een bestuur niet heeft voldaan aan de voorwaarde, vervat in het tweede lid, sub *c*, van dit artikel en het daarvan ten tijde dat de vacature had behooren te zijn aangevuld den arrondissements-schoolopziener in kennis gesteld heeft, kan van die voorwaarde door Ons ontheffing worden verleend, indien het in de maand Januari na afloop van het kalenderjaar een daartoe strekkend verzoek aan Ons indient, en Ons blijkt dat het ondanks het aanbieden van eene behoorlijke jaarwedde niet bij machte is geweest de vacature binnen den gestelden termijn te doen vervullen. Het bestuur zendt alsdan de aanvrage, in het zevende lid van dit artikel bedoeld, binnen ééne maand na de dagteekening van Ons besluit aan Gedeputeerde Staten, die daarop binnen drie maanden beslissen.

12. Voorschriften omtrent de uitvoering van dit artikel zoomede regelen betreffende de verdere samenstelling en werking der in het eerste lid, sub 7°., bedoelde commissie van beroep worden bij algemeenen maatregel van bestuur gegeven.

60. *1.* Aan de onderwijzers, verbonden aan bijzondere scholen, welker leerplan, wat betreft de vakken waarin en de uren per week gedurende welke onderwijs wordt gegeven, overeenstemt met hetgeen hieromtrent in artikel 59, eerste lid, bepaald is, alsmede aan de onderwijzers verbonden aan bijzondere kweekscholen tot opleiding van onderwijzers, wordt ten laste van het Rijk pensioen verleend in de gevallen omschreven in artikel 61 en naar de regelen bepaald bij de artikelen 62 tot en met 72.

2. Ingeval van twijfel of eene school voldoet aan het bepaalde in het vorig lid wordt daaromtrent door Ons beslist.

3. Tot de onderwijzers, in het eerste lid bedoeld, worden niet gerekend de zoodanigen, die aan het hoofd van voor hunne eigen rekening beheerde scholen staan.

61. *1.* Recht op pensioen wordt verkregen door na volbrachten vijf en zestigjarigen leeftijd bekomen ontslag als onderwijzer.

2. Pensioen, ingevolge het vorige artikel, wordt insgelijks verleend aan dengeen, die na tienjarigen diensttijd uit hoofde van ziels- of lichaamsgebreken voor de waarneming zijner betrekking ongeschikt is en ontslag heeft bekomen en aan een onderwijzer, die ontslagen is na door een der oorzaken in artikel 63, tweede lid, vermeld, ziels- of lichaamsgebreken te hebben bekomen, die hem ongeschikt maken voor de verdere waarneming zijner betrekking.

3. Mede hebben na tienjarigen diensttijd recht op pensioen, zoodra zij den ouderdom van vijf en zestig jaren volbracht hebben en voorts wanneer zij ziels- of lichaamsgebreken bekomen, die hen ongeschikt maken voor de waarneming der betrekking van onderwijzer:

a. onderwijzers verbonden aan eene bijzondere school, welke ophoudt te voldoen aan de in artikel 60, eerste lid, gestelde eischen;

b. onderwijzers, die overgaan naar eene andere school, waarvan op het tijdstip van den overgang niet vaststaat, dat zij niet voldoet aan de in artikel 60, eerste lid, gestelde eischen;

c. gewezen onderwijzers, wier betrekking blijkt te zijn opgeheven; en

d. gewezen onderwijzers, die uiterlijk binnen een jaar na het verlies hunner betrekking, als onderwijzer aan het hoofd komen te staan van

eene voor hunne eigen rekening beheerde bijzondere school of kweekschool.

62. *1.* Alle recht op pensioen gaat verloren, indien de onderwijzer:

1°. hetzij, behalve in de gevallen bij artikel 61 voorzien, ontslagen wordt op eigen verzoek;

2°. hetzij gedurende drie achtereenvolgende jaren of gedurende in het geheel vijf jaren, in de gevallen, bedoeld in artikel 70, derde en laatste lid, de verschuldigde bijdragen niet stort;

3°. hetzij bij rechterlijke uitspraak wordt ontzet van de uitoefening van zijn beroep, of door verklaring van Gedeputeerde Staten de bevoegdheid tot het geven van onderwijs verliest;

4°. hetzij uit hoofde van wangedrag, onzedelijkheid, verregaande achteloosheid of plichtverzuim wordt ontslagen.

2. Niettemin behouden Wij Ons het recht voor in een der sub 4°. bedoelde gevallen aan een gewezen onderwijzer eene toelage ten laste van het Rijk toe te kennen.

3. Deze toelage mag het bedrag niet overtreffen, waarop de belanghebbende met toepassing van artikel 63, eerste lid, en volgende artikelen, recht zou hebben gehad, indien hij bij zijn ontslag gepensionneerd was.

63. *1.* Het pensioen beloopt voor elk jaar dienst, dat volgens artikel 64 in aanmerking komt, een zestigste deel van den gemiddelden pensioensgrondslag over de laatste vijf jaren, doch mag nimmer het twee-derde gedeelte van dien gemiddelden grondslag te boven gaan.

2. Met afwijking van het bepaalde bij het vorig lid wordt het pensioen van de onderwijzers, die ziels- of lichaamsgebreken bekomen, die hen voor de verdere waarneming van hunne betrekking ongeschikt maken, bepaald op het twee-derde gedeelte van hun laatsten pensioensgrondslag, mits die gebreken het gevolg zijn, hetzij van tegen hen in de uitoefening hunner dienstverrichtingen of ter zake van die uitoefening gepleegde geweldadigheden, hetzij van het volvoeren van diensten waarbij gevaar te voorzien was, hetzij van ongevallen bij het verrichten van diensten waarbij geen gevaar te voorzien was, indien het ongeval, dat de gebreken veroorzaakte, niet aan de schuld of aan de onvoorzichtigheid van den onderwijzer te wijten is. De aanspraak op dit pensioen vervalt echter, indien een langere termijn dan van twee jaren is verstreken tusschen den dag, waarop gebreken, als in dit lid bedoeld, bekomen zijn en dien, waarop de onderwijzer ontslagen wordt.

64. *1.* Als diensttijd komen, onverminderd het bepaalde in artikel 72, in aanmerking de volle jaren, waarover de bijdrage, in artikel 69 vermeld, betaald is of op het pensioen wordt ingehouden.

2. Mede komen in aanmerking de diensten bewezen als onderwijzer aan eene openbare school ten behoeve van het lager onderwijs voor zoover die aanspraak geven op pensioen, alsmede alle andere diensten die krachtens de burgerlijke pensioenwet bij de berekening van een burgerlijk pensioen in aanmerking komen.

65. *1.* Jaarlijks vóór 1 Februari doen de bestuurders of houders van scholen, als in artikel 60 bedoeld, aan de districts-schoolopzieners opgave van de namen, voornamen, en geboortedagen der op 1 Januari van dat jaar aan de inrichting verbonden onderwijzers, die onder de toepassing van artikel 60 vallen, alsmede ingeval hunne belooning uitsluitend bestaat in eene jaarwedde of vaste geldelijke toelage, van het beloop daarvan op laatstgenoemden dag. Genot van vrije woning of inwoning wordt als jaarwedde in geld beschouwd en gerekend op een bedrag van *f* 150.

2. De belanghebbenden, die het verlangen daartoe vóór 15 Februari aan den districts-schoolopziener te kennen geven, kunnen, ieder voor zooveel hem betreft, mededeeling van de vorenstaande opgaven bekomen.

66. *1.* Met inachtneming van het bepaalde in dit en de beide volgende artikelen stelt Onze Minister, met de uitvoering dezer wet belast, voor elken onderwijzer, die op 1 Januari verbonden is aan eene school als in artikel 60 bedoeld en met ingang van dien datum of in het voorafgaande jaar is aangesteld, den pensioensgrondslag vast en geeft daarvan vóór 1 Mei kennis aan de bestuurders of houders der school, die hunnerzijds verplicht zijn van die kennisgeving aan de onderwijzers, ieder voor zooveel hem aangaat, vóór 1 Juni mededeeling te doen.

2. Telken jare worden naar aanleiding van de in artikel 65 bedoelde opgaven de pensioensgrondslagen nagegaan.

3. Een eenmaal vastgestelde grondslag kan alleen verlaagd, of wanneer de onderwijzer meer dan één grondslag heeft, opgeheven worden, wanneer het verzoek daartoe, op grond van vermindering van inkomsten of vervallen van eene der bekleede betrekkingen, door of namens den belanghebbende vóór 1 Februari tot Onzen met de uitvoering dezer wet belasten Minister wordt gericht.

4. Bij verhooging van grondslag gelden de in het eerste lid gegeven voorschriften.

5. Onze voornoemde Minister volgt bij de

vaststelling, verhooging of verlaging van den pensioensgrondslag de in artikel 65 bedoelde opgaven, behoudens het bepaalde in artikel 67 en in artikel 68.

67. *1.* Voor onderwijzers, wier belooning niet uitsluitend bestaat in eene jaarwedde of vaste geldelijke toelage, het genot van vrije woning of inwoning uitgezonderd, wordt als eenige pensioensgrondslag door Onzen Minister, met de uitvoering dezer wet belast, aangenomen:

a. voor elk hoofd eener bijzondere school van eenhonderd negen en negentig en minder leerlingen: negenhonderd gulden;

van tweehonderd tot en met driehonderd negen leerlingen: twaalfhonderd gulden;

van driehonderd tien tot en met vierhonderd negentien leerlingen: vijftienhonderd gulden;

van vierhonderd twintig en meer leerlingen: achttienhonderd gulden;

voor de berekening van het aantal leerlingen komt de toestand op 15 Januari in aanmerking; vermindering van het aantal leerlingen brengt in een eenmaal vastgestelden pensioensgrondslag geene verandering;

b. voor elk der onderwijzers, die het hoofd eener school als sub *a* bedoeld bijstaan: zeshonderd gulden, doch voor elk dier onderwijzers, die den leeftijd van drie en twintig jaren volbracht hebben en den rang van hoofdonderwijzer bezitten of in de vrijstelling vallen, bedoeld in artikel 7, laatste lid: achthonderd gulden;

c. voor elken directeur eener bijzondere kweekschool: drie duizend gulden;

d. voor elk der overige onderwijzers eener sub *c* bedoelde school: achthonderd gulden, doch voor elk dier onderwijzers, die den rang van hoofdonderwijzer bezitten of in de vrijstelling vallen, bedoeld in artikel 7, laatste lid: twaalfhonderd gulden.

2. De sub *b* en *d* genoemde bedragen worden voor hen, die in totaal aan scholen als in artikel 60 bedoeld, minder dan vijftien lesuren per week plegen te geven, tot de helft verminderd.

3. De opgaven volgens artikel 65 vermelden, in de daartoe leidende gevallen, mede de bijzonderheden, tot toepassing van de hier gegeven voorschriften vereischt.

68. Onze Minister, met de uitvoering dezer wet belast, is bevoegd om, in geval van twijfel aan de juistheid der in artikel 65 bedoelde opgaven, met afwijking van het bepaalde aan het slot van artikel 66, ook voor andere dan de in het vorig artikel bedoelde onderwijzers, den eenigen pensioensgrondslag op de daar bepaalde bedragen vast te stellen.

69. *1.* Als bijdrage voor pensioen is, voor zoover betreft de onderwijzers, werkzaam aan bijzondere lagere scholen, twee ten honderd en voor zoover betreft de onderwijzers, werkzaam aan bijzondere kweekscholen, drie ten honderd over den pensioensgrondslag per jaar verschuldigd.

2. Verliest een onderwijzer zijne betrekking in den loop van het jaar, dan is desniettemin de bijdrage over het volle jaar verschuldigd.

70. *1.* Het totaal bedrag der over het loopende jaar verschuldigde pensioensbijdragen wordt voor het onderwijzend personeel, dat op 1 Januari verbonden was aan de school, vóór 1 Mei, door Onzen met de uitvoering dezer wet belasten Minister aan het bestuur of den houder medegedeeld.

2. Voor zoover geene verrekening met de in artikel 12 of in artikel 59 bedoelde Rijksbijdrage heeft plaats gehad, wordt dit bedrag door het bestuur of den houder vóór 1 October in 's Rijks kas gestort. Van de verrekening of storting wordt door Onzen voornoemden Minister kennis gegeven aan de belanghebbende onderwijzers.

3. Vindt de storting niet tijdig plaats, dan geeft Onze met de uitvoering dezer wet belaste Minister daarvan kennis aan den belanghebbenden onderwijzer, die alsdan bevoegd is, mits vóór 1 December, zelf de bijdrage voor pensioen te storten.

4. Wordt een onderwijzer in den loop van het jaar ontslagen in de gevallen voorzien bij artikel 61, eerste en tweede lid, dan wordt, voor zoover nog geene betaling op vorenstaanden voet heeft plaats gehad, de pensioensbijdrage over het volle jaar ingehouden op zijn pensioen. Mede worden op het pensioen ingehouden de nog onbetaalde pensioensbijdragen over de jaren, welke voor de vaststelling van het pensioensbedrag, ingevolge artikel 63, buiten invloed blijven.

5. De onderwijzer voor wien meer dan één pensioensgrondslag is vastgesteld en die, in geval van opheffing van ééne zijner betrekkingen, geen gebruik heeft gemaakt van de in artikel 66, derde lid, verleende bevoegdheid, wordt met betrekking tot de bijdragen over den aan de vervallen betrekking verbonden grondslag, geacht te behooren tot hen op wie het derde lid toepasselijk is.

71. De bepalingen van artikelen 9, tweede, derde en laatste lid, 18 tot en met 31 der Burgerlijke Pensioenwet zijn op de pensioenen der onderwijzers, bedoeld in artikel 60, van

toepassing, met dien verstande, dat de onderwijzers geacht worden werkzaam te zijn onder het Departement van Binnenlandsche Zaken. Mede is van toepassing artikel 5 dier wet, met dien verstande intusschen, dat de geneeskundigen, in het tweede lid bedoeld, worden benoemd door den burgemeester der woonplaats van den belanghebbende.

72. *1.* Voor de onderwijzers, die op 1 Januari 1906 verbonden zijn aan openbare scholen of aan scholen als in artikel 60 bedoeld, zullen de krachtens de vorenstaande bepalingen voor pensioen geldige diensten vóór dien datum bewezen als onderwijzer, verbonden aan eene bijzondere lagere school of bijzondere kweekschool, alléén als diensttijd in aanmerking komen, indien die onderwijzers zich vóór 1 Januari 1908 schriftelijk zullen hebben verbonden tot betaling der daarvoor verschuldigde bijdrage.

2. Deze bijdrage wordt vastgesteld op twee ten honderd van het totaal bedrag der jaarwedden, dat vóór 1 Januari 1906 geacht wordt te zijn genoten. Het aantal jaren, dat daarbij en voor de berekening van het pensioen in aanmerking komt, wordt uitsluitend vastgesteld door Onzen Minister, met de uitvoering dezer wet belast.

3. De jaarwedde, welke gedurende elk dier jaren geacht wordt genoten te zijn, bedraagt voor hoofden van bijzondere scholen: negenhonderd gulden en voor onderwijzers van bijstand aan die scholen: zeshonderd gulden; voor directeuren van bijzondere kweekscholen: twee duizend gulden; voor andere onderwijzers aan die scholen: zevenhonderd gulden.

4. Onze Minister, met de uitvoering dezer wet belast, geeft den belanghebbende per aangeteekenden brief kennis van het bedrag der door hem te betalen bijdrage.

5. De bijdrage wordt voldaan hetzij in eens, hetzij in tien gelijke jaarlijksche termijnen. De betaling in eens geschiedt uiterlijk op den 31sten December 1908. Bij betaling in termijnen wordt de eerste termijn voldaan uiterlijk op den 31sten December 1908 en elk der volgende termijnen uiterlijk op den 31sten December van het telkens volgend jaar.

6. Ingeval aan de bepaling van het vorige lid niet tijdig is voldaan, komen de diensten, in het eerste lid van dit artikel bedoeld, niet als diensttijd in aanmerking.

7. Reeds gestorte termijnen der bijdrage worden niet teruggegeven.

8. Indien een onderwijzer, die de in het eerste lid van dit artikel bedoelde verbintenis heeft aangegaan, gepensionneerd wordt vóórdat de bijdrage is voldaan, wordt deze of het nog ontbrekende gedeelte daarvan in tien gelijke termijnen ingehouden op het pensioen.

9. Voor de onderwijzers, die op 1 Januari 1906 niet verbonden zijn aan openbare scholen of aan scholen als in artikel 60 bedoeld, doch later als zoodanig worden herplaatst, zullen de bepalingen van het eerste, tweede, derde, vierde, zevende en achtste lid van dit artikel van toepassing zijn, indien zij zich, binnen drie maanden na hunne herplaatsing, schriftelijk zullen hebben verbonden tot betaling der daarvoor verschuldigde bijdrage. Die bijdrage wordt voldaan hetzij in eens, hetzij in tien gelijke jaarlijksche termijnen. De betaling in eens geschiedt uiterlijk op den 31sten December van het jaar volgende op dat der herplaatsing. Bij betaling in termijnen wordt de eerste termijn voldaan uiterlijk op den 31sten December van het jaar volgende op dat der herplaatsing, en elk der volgende termijnen uiterlijk op den 31sten December van het telkens volgend jaar.

10. Indien aan de bepaling van het vorige lid niet tijdig is voldaan, komen de diensten, in het eerste lid van dit artikel bedoeld, niet als diensttijd in aanmerking.

73. De bepalingen der artikelen 60 tot en met 72 gelden niet voor de onderwijzers, verbonden aan bijzondere lagere scholen, die uitsluitend belast zijn met het onderwijs hetzij in een niet in artikel 2 genoemd vak, hetzij in een of meer der vakken, vermeld in artikel 2 onder *h*, *i*, *k*, *q*, *r*, *r bis* en *t*, of die uitsluitend in een der vakken of in beide vakken, vermeld in artikel 2 onder *j* en *s*, onderwijs geven, dan wel daarnevens onderwijs geven in een of meer der vakken, vermeld in artikel 2 onder *h*, *i*, *k*, *q*, *r*, *r bis* en *t*, of in een niet in artikel 2 genoemd vak.

74. *1.* Behalve tot de opgaven en mededeelingen in de artikelen 65 en 66 voorgeschreven, zijn de bestuurders of houders van scholen, als in artikel 60 bedoeld, verplicht aan Onzen Minister, met de uitvoering dezer wet belast, alle inlichtingen te verstrekken, die door dezen noodig geacht worden voor de beoordeeling der pensioensaanspraken of der pensioensbijdragen van een onderwijzer, die aan hunne school is of was verbonden. Tot het verkrijgen dier inlichtingen wendt Onze Minister voornoemd zich per aangeteekenden brief tot de betrokken bestuurders of houders, die verplicht zijn de gestelde vragen binnen veertien dagen na de dagteekening van dien brief duidelijk en zonder voorbehoud te beantwoorden.

2. De bestuurders of houders, die weigeren

of nalatig zijn de vorenbedoelde opgaven, mededeelingen of inlichtingen te verstrekken, worden gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste *f* 300.

3. Hij, die opzettelijk eene onjuiste opgave, mededeeling of inlichting, als in dit artikel bedoeld, verstrekt of opzettelijk tot de verstrekking meewerkt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar.

4. De bestuurders of houders van bijzondere scholen, die buiten noodzaak onderwijs doen geven of geven dat, in strijd met het leerplan, niet voldoet aan de in artikel 60, eerste lid, gestelde eischen, worden gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste *f* 300.

5. De in het tweede en vierde lid van dit artikel strafbaar gestelde feiten worden als overtredingen, de in het derde lid bedoelde als misdrijven aangemerkt.

75. Voorschriften omtrent de uitvoering der artikelen 60 tot en met 74 worden door Ons gegeven bij algemeenen maatregel van bestuur.

TITEL IV.

Van de akten van bekwaamheid tot het geven van lager onderwijs.

76. De bevoegdheid tot het geven van lager onderwijs wordt verkregen door het afleggen der in deze wet omschreven examens.

77. De akten van bekwaamheid zijn:

a. die, waarvan het bezit de bevoegdheid verleent tot het geven van huis- en schoolonderwijs in de vakken, vermeld in artikel 2 onder *a*—*i*, en tevens bevoegdheid kan verleenen tot het geven van huis- en schoolonderwijs in een der vakken of in beide vakken, genoemd onder *j* en *k* in artikel 2 der wet;

b. die, waarvan het bezit met den rang van hoofdonderwijzer de bevoegdheid verleent tot het geven van huis- en schoolonderwijs niet alleen in de vakken, vermeld in artikel 2 onder *a*—*i*, maar ook in die, aldaar genoemd onder *o* en *q*, en tevens bevoegdheid kan verleenen tot het geven van huis- en schoolonderwijs in een der vakken of in beide vakken, genoemd onder *j* en *k*, in artikel 2 der wet;

c. die, waarvan het bezit de bevoegdheid verleent tot het geven van huisonderwijs of tot het geven van huis- en schoolonderwijs in bepaalde vakken.

78. *1.* Ter verkrijging der akte, vermeld in artikel 77 onder *a*, wordt vereischt:

a. de volbrachte leeftijd van 18 jaren;

b. het afleggen van een examen, waartoe ten minste eenmaal 's jaars de gelegenheid wordt opengesteld voor eene commissie, samengesteld uit een inspecteur van het lager onderwijs of een districts-schoolopziener als voorzitter en ten hoogste vijf in functie zijnde of gewezen districts- of arrondissements-schoolopzieners.

2. Het aantal dezer commissiën bedraagt ten minste negen. Onze Minister, die met de uitvoering dezer wet is belast, wijst de arrondissementen aan, waarvoor elke dier commissiën zitting houdt, benoemt de leden der commissiën en bepaalt den tijd waarop zij vergaderen.

3. De leden dezer commissiën genieten uit 's Rijks kas vacatiegelden en vergoeding voor reis- en verblijfkosten.

79. *1.* De commissiën, genoemd in het voorgaande artikel onder *b*, houden zitting in een der arrondissementen, waarvoor zij aangewezen zijn. De bepaling der plaats geschiedt voor elke commissie door Onzen Minister, die met de uitvoering dezer wet is belast.

2. De tijd, gedurende welken de examens worden afgenomen, wordt door de inspecteurs van het lager onderwijs bij openbare aankondiging ter algemeene kennis gebracht.

3. De commissie kan zich door deskundigen doen bijstaan.

4. De examens, behalve die van onderwijzeressen, worden in het openbaar gehouden.

80. *1.* Hij, die zich aan het examen wenscht te onderwerpen, meldt zich tijdig aan bij den schoolopziener van het district zijner woonplaats, of, komt hij van buiten 's lands, van de plaats, waar hij voornemens is zich te vestigen.

2. Hij legt daarbij een of meer getuigschriften over van zijn zedelijk gedrag en zijne geboorteakte.

3. De dag en de plaats van het examen worden hem door den districts-schoolopziener bekend gemaakt.

4. Hij legt het examen af voor de commissie, welke is aangewezen voor het arrondissement zijner woonplaats of, komt hij van buitenslands, der plaats waar hij voornemens is zich te vestigen.

81. *1.* Het examen omvat:

goed lezen en schrijven;

de kennis der zinsontleding, der spelregels en der eerste gronden der Nederlandsche taal;

vaardigheid om zich, zoowel mondeling als schriftelijk, juist en gemakkelijk uit te drukken;

de eerste oefeningen van het handteekenen;

het rekenen, zoowel met geheele getallen als met gewone en tiendeelige breuken en kennis van de leer der evenredigheden en van

het Nederlandsch stelsel van maten en gewichten;

de beginselen der aardrijkskunde, inzonderheid van Nederland en zijne overzeesche bezittingen;

de grondtrekken der vaderlandsche geschiedenis;

de beginselen van de kennis der natuur;

de theorie van het zingen;

de beginselen van onderwijs en opvoeding.

2. Aan allen, die hiertoe bij hunne aangifte het verlangen hebben kenbaar gemaakt, wordt, nadat tot hunne toelating is besloten, de gelegenheid gegeven, bewijzen van bekwaamheid in de vrije en orde-oefeningen der gymnastiek, aan onderwijzeressen bovendien bewijzen van bedrevenheid in de nuttige handwerken voor meisjes te leveren.

3. Aan ieder, die voldaan heeft, wordt eene akte van bekwaamheid kosteloos uitgereikt. Op de akte van bekwaamheid van hen, die bij het examen in de vrije en orde-oefeningen der gymnastiek of in de nuttige handwerken of in die beide vakken hebben voldaan, wordt daarvan aanteekening gedaan.

4. Van het examen in de eerste oefeningen van het handteekenen zijn vrijgesteld zij, die in het bezit zijn eener akte van bekwaamheid in het vak *q* volgens artikel 87.

82. *1.* Ter verkrijging der akte, vermeld in artikel 77 onder *b*, wordt vereischt:

a. het bezit der akte, vermeld in artikel 77 onder *a*;

b. het bewijs van minstens tweejarige werkzaamheid als onderwijzer in Nederland of Nederlandsch-Indië of, na het verkrijgen van de akte, vermeld in artikel 77 onder *a*, als kweekeling aan eene of meer openbare of bijzondere scholen van lager onderwijs of als onderwijzer aan eene of meer scholen voor doofstommen, blinden, spraakgebrekkigen, zwakzinnigen of idioten, afgegeven door het hoofd of de hoofden dier scholen, of het bewijs afgegeven door den bestuurder eener door Ons aangewezen kweekschool voor onderwijzers, van gedurende twee jaren aan die school de lessen ter voorbereiding van dit examen na het verkrijgen van de akte, vermeld in artikel 77 onder *a*, te hebben gevolgd;

c. het afleggen van een examen, loopende, behalve over de vakken, in artikel 2 vermeld onder *a*—*g*, over die, aldaar genoemd onder *o* en *q*, en over methode van onderwijs en opvoeding van eene der commissiën, in artikel 83 bedoeld.

2. Van dit examen zijn, voor zooveel het vak *q* betreft, vrijgesteld zij, die in het bezit zijn eener akte van bekwaamheid in dit vak volgens artikel 87.

83. *1.* Jaarlijks worden door Onzen Minister, met de uitvoering dezer wet belast, eene of meer commissiën tot het afnemen der examens, in het voorgaand artikel bedoeld, benoemd en de tijd wanneer en de plaatsen waar zij hare zittingen zullen houden, tijdig aangewezen.

2. De voorzitters en leden dezer commissiën genieten uit 's Rijks kas vacatiegelden en vergoeding voor reis- en verblijfkosten.

3. De voorzitter der commissie brengt den tijd, gedurende welken de examens worden afgenomen, bij openbare aankondiging ter algemeene kennis.

4. De examens, behalve die van onderwijzeressen, worden in het openbaar gehouden

84. *1.* Hij, die zich aan het examen wenscht te onderwerpen, meldt zich tijdig aan bij den voorzitter der commissie, voor welke hij wenscht te verschijnen, en legt daarbij over:

a. zijne geboorteakte;

b. een of meer getuigschriften van zedelijk gedrag;

c. zijne akte van bekwaamheid als onderwijzer, bedoeld in artikel 77 onder *a*;

d. het bewijs, vermeld in artikel 82 onder *b*.

2. De dag en de plaats van het examen worden hem door den voorzitter bekend gemaakt.

3. De omvang van het examen, de wijze van afneming en wat verder tot dit examen betrekking heeft, worden door Ons bij algemeenen maatregel van inwendig bestuur geregeld.

4. Aan ieder, die voldaan heeft, wordt eene akte van bekwaamheid kosteloos uitgereikt.

5. De aanteekening, bedoeld in het voorlaatste lid van artikel 81, wordt op de akte van bekwaamheid als hoofdonderwijzer overgeschreven.

85. *1.* Ter verkrijging eener akte, die de bevoegdheid verleent tot het geven van huisonderwijs in enkele vakken, vermeld in artikel 2 onder *a*—*g*, wordt vereischt:

a. de volbrachte leeftijd van achttien jaren;

b. het afleggen van een examen in de vakken, waarvoor de bevoegdheid verlangd wordt, voor eene der commissiën, in artikel 78 vermeld.

2. De bepalingen van artikelen 79 en 80 zijn ten deze toepasselijk.

3. Aan ieder, die voldaan heeft, wordt kosteloos eene akte van bekwaamheid uitgereikt als huisonderwijzer, waarin de vakken, over welke het examen met goed gevolg is afgelegd, worden uitgedrukt.

86. *1.* Ter verkrijging eener akte van bekwaamheid voor huis- en schoolonderwijs in een of meer der vakken, vermeld in artikel 2 onder *l*, *m*, *n*, *p*, *r*, *r bis* en *s* wordt vereischt:

a. het bezit der akte, vermeld in artikel 77 onder *a*;

b. het afleggen van een examen voor eene der commissiën, bedoeld in artikel 69 der wet van 2 Mei 1863 (*Staatsblad* n°. 50).

2. Al wat verder de in dit artikel bedoelde examens betreft wordt door Ons bij algemeenen maatregel van bestuur geregeld.

87. *1.* Van tijd tot tijd wordt gelegenheid gegeven om door het afleggen van een examen voor bijzondere commissiën, daartoe benoemd door Onzen Minister, met de uitvoering dezer wet belast, eene akte van bekwaamheid te verkrijgen voor huis- en schoolonderwijs in een of meer der vakken, vermeld in artikel 2 onder *j*, *k*, *q* en *t*.

2. Al wat de in dit artikel bedoelde examens betreft wordt door Ons bij algemeenen maatregel van bestuur geregeld.

88. *1.* Voor het afleggen der examens worden de navolgende sommen bij vooruitbetaling voldaan:

voor het examen, vermeld in artikel 78 onder *b*, vijf gulden;

voor het examen, vermeld in artikel 82 onder *c*, tien gulden;

voor het examen, vermeld in artikel 85 onder *b*, loopende over één vak, twee gulden;

voor het examen, vermeld in artikel 85 onder *b*, loopende over meer dan één vak, vier gulden;

voor het examen, vermeld in artikel 86 onder *b*, in elk der vakken, genoemd onder *l*, *m*, *n*, *p*, *r*, *r bis* en *s*, in artikel 2, vijf gulden;

voor het examen, vermeld in artikel 87, in elk der vakken, genoemd onder *j* en *k*, in artikel 2, twee gulden;

voor het examen, vermeld in artikel 87, in elk der vakken, genoemd onder *q* en *t*, in artikel 2, vijf gulden.

2. Deze gelden worden in 's Rijks schatkist gestort.

89. *1.* De akten van bekwaamheid, volgens de voorschriften dezer wet verkregen, gelden, wat de daaraan verbonden bevoegdheid betreft, voor het geheele Rijk en zijne koloniën en bezittingen in andere werelddeelen.

2. De akten van bekwaamheid als onderwijzer en als hoofdonderwijzer in Nederlandsch-Indië afgegeven — voor zooveel die zijn verkregen wegens het met goed gevolg afleggen van examens, afgenomen met gelijke eischen en, zooveel doenlijk, volgens dezelfde regelen als voor die examens in Nederland volgens deze wet zijn vastgesteld — worden gelijkgesteld met de gelijksoortige akten, die in Nederland worden uitgereikt.

TITEL V.

Van het toezicht op het lager onderwijs.

90. *1.* Het toezicht over het lager onderwijs in het geheele Rijk is opgedragen aan Onzen Minister, die met de uitvoering dezer wet is belast.

2. Dat toezicht wordt onder zijne bevelen uitgeoefend door de inspecteurs, de districts-schoolopzieners en de arrondissements-schoolopzieners.

91. *1.* Het ambtsgebied van iederen inspecteur omvat eene of meer provinciën, dat van iederen districts-schoolopziener een der districten, waarin de provinciën door Ons worden verdeeld.

2. De inspecteurs en de districts-schoolopzieners worden door Ons benoemd, geschorst en ontslagen.

3. Zij genieten, behalve eene vaste jaarwedde, vergoeding voor reis- en verblijfkosten uit 's Rijks kas.

4. Zij bekleeden geene ambten of bedieningen zonder Onze toestemming.

5. In geval van ziekte, afwezigheid, schorsing of ontstentenis wordt een inspecteur door een districts-schoolopziener, een districts-schoolopziener door een arrondissements-schoolopziener vervangen.

6. Onze Minister, met de uitvoering dezer wet belast, wijst den plaatsvervanger aan.

92. *1.* Elk schooldistrict wordt door Ons verdeeld in minstens twee arrondissementen.

2. In ieder arrondissement is een arrondissements-schoolopziener.

3. Die schoolopzieners worden door Ons benoemd voor den tijd van zes jaren.

4. De aftredenden zijn weder benoembaar.

5. Zij kunnen te allen tijde door Ons worden ontslagen.

6. Zij genieten, boven en behalve vergoeding voor reis- en verblijfkosten, eene toelage uit 's Rijks kas. Ter zake van het genot dier toelage heeft geene korting plaats op pensioen, uit de inkomsten van den Staat of uit die van zijne koloniën en bezittingen in andere werelddeelen gekweten.

7. Zij staan den districts-schoolopziener ter zijde.

8. De verdeeling der werkzaamheden tusschen de districts- en arrondissements-schoolopzieners wordt door Ons geregeld.

93. *1.* Het plaatselijk toezicht wordt uitgeoefend door burgemeester en wethouders.

2. De gemeenteraad kan ter nadere verzekering van het plaatselijk toezicht eene commissie instellen welke de bevoegdheden bezit, in de artikelen 96 en 97 dezer wet omschreven.

3. Eene plaatselijke verordening regelt hare samenstelling en inrichting.

94. *1.* De leden der plaatselijke commissiën, de arrondissements-schoolopzieners, de districts-schoolopzieners en de inspecteurs leggen bij de aanvaarding hunner bediening den eed of de belofte af, dat zij hunne plichten getrouw en naar behooren zullen waarnemen.

2. De aflegging van den eed of van de belofte geschiedt door de leden der plaatselijke commissie in handen van den burgemeester en door den burgemeester, is deze zelf tot lid der commissie benoemd, in handen van den kantonrechter; door de arrondissements schoolopzieners en de districts-schoolopzieners in handen van Onzen Commissaris in de provincie; door de inspecteurs in handen van Onzen Minister, met de uitvoering dezer wet belast.

3. Bij herbenoeming wordt de eed of belofte niet opnieuw afgelegd.

95. Behalve de ambtenaren, in artikel 8 n°s. 1—6, van het Wetboek van Strafvordering genoemd, zijn tot het opmaken van procesverbaal van de overtredingen dezer wet en van andere verordeningen op het lager onderwijs bevoegd de leden van het college van burgemeester en wethouders, de voorzitters en leden der plaatselijke commissiën van toezicht, de arrondissements-schoolopzieners en de districts-schoolopzieners en de inspecteurs, ieder binnen de grenzen van zijn ambtsgebied.

96. Voor leden van het college van burmeester en wethouders, voor de voorzitters en leden der plaatselijke commissiën van toezicht, voor de arrondissements-schoolopzieners, voor de districts-schoolopzieners en voor de inspecteurs, ieder binnen de grenzen van zijn ambtsgebied, moeten alle scholen, waar lager onderwijs wordt gegeven, zoo openbare als bijzondere, steeds toegankelijk zijn en op hunne aanvrage onverwijld worden geopend De hoofden dier scholen en de overige onderwijzers zijn gehouden aan hen of aan Onzen Minister, met de uitvoering dezer wet belast, de verlangde inlichting omtrent de school en het onderwijs te geven. Zij zijn hiertoe verplicht in elken vorm, waarin die inlichtingen gevraagd worden, hetzij schriftelijk, hetzij mondeling, en zoowel bij gelegenheid van het schoolbezoek, als op andere tijdstippen.

97. De plaatselijke commissiën houden een nauwkeurig toezicht op alle scholen in de gemeente, waar lager onderwijs gegeven wordt, bezoeken die ten minste twee malen 's jaars, hetzij gezamenlijk, hetzij door commissiën uit haar midden, zorgen dat de verordeningen op het lager onderwijs stipt nageleefd worden; houden aanteekening van het onderwijzend personeel, van het getal leerlingen en van den staat van het onderwijs; doen jaarlijks vóór 1°. Maart aan den gemeenteraad een beredeneerd verslag van den toestand van het onderwijs in de gemeente en zenden daarvan afschrift aan den arrondissements-schoolopziener; deelen aan dezen de belangrijke veranderingen mede, die het schoolwezen heeft ondergaan; geven hem, den districts-schoolopziener en den provincialen inspecteur alle inlichtingen die deze verlangen; verleenen den onderwijzers, die hare voorlichting, hulp of medewerking vragen, bijstand en beijveren zich den bloei van het onderwijs naar vermogen te behartigen.

98. De arrondissements-schoolopzieners zorgen voortdurend bekend te blijven met den toestand van het schoolwezen in hun arrondissement; bezoeken twee malen 's jaars alle daarbinnen gelegen scholen, waar lager onderwijs wordt gegeven, en houden van dat schoolbezoek nauwkeurig aanteekening; waken dat de verordeningen op het lager onderwijs stipt nageleefd worden; treden in overleg met de plaatselijke schoolcommissiën en de gemeentebesturen; doen zoowel aan dezen als aan de districts-schoolopzieners de voorstellen, die zij in het belang van het onderwijs achten; doen aan den districts-schoolopziener na verloop van elke drie maanden opgave van de door hen gedurende dat tijdvak bezochte scholen; geven hem kennis van al hetgeen hun bij het schoolbezoek belangrijk is voorgekomen en verstrekken hem alle inlichtingen die hij verlangt; behartigen de belangen der onderwijzers, bevorderen hunne bijeenkomsten en wonen die zooveel mogelijk bij.

99. *1.* De districts-schoolopzieners zorgen, zoo door schoolbezoek als door mondeling en schriftelijk overleg met de arrondissements-schoolopzieners, plaatselijke commissiën en gemeentebesturen, voortdurend bekend te blijven met den toestand van het lager schoolwezen in hun district en de verbetering en den bloei daarvan te bevorderen; zij oefenen het hun opgedragen toezicht met nauwlettendheid uit en waken, dat de verordeningen op het lager onderwijs stipt worden nageleefd; zij doen aan den inspecteur de voorstellen, die zij in het belang van het onderwijs ach

ten, en geven hem alle inlichtingen die hij verlangt.

2. Elk hunner doet jaarlijks vóór 1°. Mei een beredeneerd verslag van den toestand van het lager onderwijs in zijn district aan den inspecteur toekomen en zendt daarvan af schrift aan Gedeputeerde Staten der provincie.

100. De inspecteurs trachten, zoo door schoolbezoek als door mondeling en schriftelijk overleg met de districts-schoolopzieners en arrondissements-schoolopzieners, plaatselijke commissiën en gemeentebesturen, de verbetering en den bloei van het lager schoolwezen te bevorderen; zij lichten Onzen Minister, met de uitvoering dezer wet belast, voor omtrent alle onderwerpen, waarover hun oordeel gevraagd wordt; zij vervaardigen uit de jaarlijksche verslagen der districts-schoolopzieners en uit hunne eigene aanteekeningen jaarlijks een beredeneerd verslag omtrent den toestand van het onderwijs in de provincie of provinciën en zenden dit vóór 1°. Juli aan Onzen Minister voornoemd.

101. *1.* De inspecteurs, districts-schoolopzieners en arrondissements-schoolopzieners hebben toegang tot de vergaderingen van alle plaatselijke commissiën binnen hun ambtsgebied en kunnen zoodanige vergaderingen beleggen.

2. In de vergadering hebben zij eene raadgevende stem.

102. *1.* Bij het ontbreken eener plaatselijke commissie kunnen burgemeester en wethouders, in overleg met den arrondissements-schoolopziener, geschikte personen, buiten hun college gekozen, met het doen van schoolbezoek belasten.

2. Op zoodanige gecommitteerden is de eerste zinsnede van artikel 96 toepasselijk.

TITEL VI.

Van bevordering van het schoolbezoek.

103. *1.* De gemeenteraad kan, voor zooveel dit niet bij de wet is geschied, verbodsbepalingen omtrent het arbeiden van kinderen beneden de twaalf jaren vaststellen.

2. Door het uitloven van openbare beloooningen en eereblijken kan het getrouwe schoolbezoek vanwege het gemeentebestuur worden aangemoedigd.

3. Ten einde de aanspraak op die beloooningen en eereblijken te kunnen beoordeelen, kan aan de hoofden der openbare en bijzondere scholen het invoeren van schoolboekjes, waarin van het schoolbezoek aanteekening gehouden wordt, bij plaatselijke verordening worden voorgeschreven.

TITEL VII.

Overgangsbepalingen.

104. Allen, die op het tijdstip, waarop deze wet in werking treedt, wettig in betrekking zijn als onderwijzers of kweekelingen, of als voorzitters en leden van plaatselijke commissiën, behoeven geene herbenoeming of erkenning om hunne betrekking te blijven bekleeden.

105. *1.* Tot 1°. Januari 1883 kunnen kweekelingen op den voet der wet van 13 Augustus 1857 (*Staatsblad* n°. 103) worden aangenomen.

2. Ten behoeve van deze en van de kweekelingen, die er op het tijdstip van het in werking treden dezer wet zijn, blijven de bepalingen van laatstgenoemde wet toepasselijk tot 1°. Januari 1886.

3. De toelagen voor genoemde kweekelingen, die aan openbare scholen zijn verbonden, worden in dat tijdvak tot geen minder bedrag geregeld dan waarop zij bij het in werking treden dezer wet waren vastgesteld. De toelagen voor kweekelingen, die in het bij deze wet toegestaan overgangstijdperk aan openbare scholen worden geplaatst, worden door den gemeenteraad geregeld; zijn besluit wordt aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten onderworpen.

106. *1.* Gelijke bevoegdheid als de akte, vermeld in artikel 77 dezer wet onder *a*, geeft die van hulponderwijzer en hulponderwijzeres na 1°. Januari 1858 en de akte van algemeene toelating van den derden rang vóór dat tijdstip verkregen.

2. Gelijke bevoegdheid als de akte, vermeld in artikel 77 dezer wet onder *b*, geeft die van hoofdonderwijzer of hoofdonderwijzeres na 1°. Januari 1858 en de akte van algemeene toelating van den eersten en tweeden rang vóór dat tijdstip verkregen.

3. Hetzelfde geldt van de akte als schoolhouderes vóór 1°. Januari 1858 verkregen, doch alleen binnen de gemeente of provincie, waar zij is afgegeven.

4. Zij, die in het bezit zijn eener akte van huisonderwijzer of huisonderwijzeres na 1°. Januari 1858 verkregen voor het geheele Rijk of vóór 1°. Januari 1858 binnen de gemeente, behouden de bevoegdheid, welke zij op het tijdstip, waarop deze wet in werking treedt, bezitten.

5. De vóór dit tijdstip op de akten van bekwaamheid tot het geven van schoolonderwijs gestelde aanteekeningen wegens het met gunstig gevolg afgelegd examen in een of meer der vakken, vermeld onder *k*—*p* van artikel 1 der wet van 13 Augustus 1857 (*Staatsblad*

n°. 103), geven gelijke bevoegdheid met opzicht tot die vakken als de bijzondere akten, vermeld in artikel 77 onder *c*.

6. De vrijstelling, bedoeld in de laatste zinsnede van artikel 82, geldt ook voor hen, die in het bezit zijn eener akte van bekwaamheid of aanteekening voor het vak vermeld onder *o* van artikel 1 der wet van 13 Augustus 1857 (*Staatsblad* n°. 103).

107. *1.* Alle op het tijdstip, waarop deze wet in werking treedt, dienstdoende openbare onderwijzers en onderwijzeressen blijven, zoolang zij hunne betrekking bekleeden, in het genot eener jaarwedde, minstens gelijk aan die, welke op dat tijdstip aan hunne betrekking verbonden was, vermeerderd met de door hen genoten wisselende inkomsten. Ter bepaling van het bedrag dezer inkomsten wordt tot grondslag genomen het gemiddeld cijfer van hetgeen in de laatste vijf jaren, voorafgaande aan het jaar, waarin deze wet in werking treedt, of voor de onderwijzers of onderwijzeressen, die korter in dienst zijn geweest, over het kortere tijdvak, jaarlijks uit dien hoofde is genoten.

2. De bij artikel 29 der wet van 13 Augustus 1857 (*Staatsblad* n°. 103) bedoelde vergoedingen, die bij het in werking treden dezer wet nog over eenig aan dat tijdstip voorafgegaan tijdvak verschuldigd zijn of worden, blijven na dat tijdstip invorderbaar.

108. Bij den algemeenen maatregel van inwendig bestuur, bedoeld in artikel 4 dezer wet, worden tevens de noodige voorschriften gegeven omtrent de lokalen, welke bij het in werking treden daarvan voor het geven van lager onderwijs in gebruik zijn.

109. *1.* De termijn, tot het in werking brengen van de voorschriften van artikel 24 dezer wet toegestaan, eindigt voor de openbare school op 1 Januari 1892.

2. De termijn tot het in werking brengen van de voorschriften van artikel 23 dezer wet eindigt voor de bijzondere scholen, die voor de Rijksbijdrage bedoeld bij artikel 59 in aanmerking komen, op 1 Januari 1891, en die tot het in werking brengen der voorschriften van artikel 24 der wet eindigt voor deze scholen op 1 Januari 1899.

3. Voorschriften ter verzekering der geleidelijke uitvoering worden door Ons gegeven.

110. De bestaande bepalingen omtrent de examens en vergelijkende examens blijven gelden, totdat die onderwerpen overeenkomstig deze wet opnieuw zullen zijn geregeld, doch niet langer dan 1°. Januari 1883.

111. Thans genoten subsidiën, welke na het tijdstip, waarop deze wet in werking treedt, niet meer voor het eerst zouden kunnen worden verleend, kunnen na dat tijdstip nog gedurende tien jaren, doch tot geen hooger bedrag, noch op andere voorwaarden, worden genoten.

112. Onderwijzers, niet in het bezit van den hoofdonderwijzersrang, die op het tijdstip, waarop deze wet in werking treedt, uit kracht van de artikelen 20 of 51 der wet van 13 Augustus 1857 (*Staatsblad* n°. 103), wettig aan het hoofd eener school staan, blijven bevoegd die betrekking waar te nemen.

113. *1.* De districts-schoolopzieners en de inspecteurs, die op het in artikel 114 vermelde tijdstip in betrekking zijn, worden door het in werking treden dezer wet van rechtswege eervol ontslagen.

2. De inspecteurs, die op dat tijdstip den ouderdom van vijf en zestig jaren hebben bereikt, behouden levenslang hunne volle wedde als wachtgeld; de inspecteurs, die op dat tijdstip dien ouderdom niet hebben bereikt, hebben aanspraak op wachtgeld volgens de bepalingen van Ons besluit van 21 Juli 1869 (*Staatsblad* n°. 142).

114. *1.* Deze wet treedt in werking op een door Ons te bepalen tijdstip.

2. Behoudens de voorschriften van dezen titel vervallen met hare invoering de wet van 13 Augustus 1857 (*Staatsblad* n°. 103) en alle andere het lager onderwijs betreffende algemeene, provinciale en plaatselijke verordeningen, voor zoover zij met de voorschriften dezer wet in strijd zijn.

Artikel 5 der wet van 11 Juli 1884 (*Staatsblad* n°. 123).

Deze wet treedt in werking op den 1sten September 1884.

Artikel 6 der wet van 8 December 1889 (*Staatsblad* n°. 175), gewijzigd bij de wetten van 30 December 1892 (*Staatsblad* n°. 292) en 28 December 1896 (*Staatsblad* n°. 230).

Het bij deze wet bevolen onderwijs in het vak, genoemd in artikel 2 onder *j*, wordt verplichtend op 1 Januari 1897.

Zij, door wie vóór of op 1 September 1889 overeenkomstig artikel 15*a* en artikel 42*bis* der wet van 17 Augustus 1878 (*Staatsblad* n°. 127), zooals die is gewijzigd bij de wet van 11 Juli 1884 (*Staatsblad* n°. 123), onderwijs gegeven werd in het vak in artikel 2 vermeld onder

litt. *s*, kunnen met het geven van dat onderwijs voortgaan op den voet waarop het door hen werd gegeven.

Zij, die vóór het in werking treden dezer wet, de akte, vermeld in artikel 56 onder *a* of *b*, hebben verkregen of in het bezit zijn der daarmede gelijkgestelde akten of toelatingen, zijn bij het afleggen van het in artikel 65*bis* vermelde examen in het vak *j* vrijgesteld van het in artikel 65*ter* daarvoor bepaalde examengeld.

Artikel 7 der wet van 8 December 1889 (*Staatsblad* n°. 175).

Subsidiën thans genoten krachtens artikel 3, derde lid, der wet van 17 Augustus 1878 (*Staatsblad* n°. 127), kunnen nog na het tijdstip, waarop deze wet in werking treedt, doch tot geen hooger bedrag, noch op andere voorwaarden worden uitgekeerd.

Andere subsidiën, welke onder de werking der wet van 17 Augustus 1878 (*Staatsblad* n°. 127) door gemeenten zijn verleend, doch na het tijdstip waarop deze wet in werking treedt niet meer verleend kunnen worden, kunnen nog gedurende vijf jaren na dat tijdstip, doch tot geen hooger bedrag, noch op andere voorwaarden worden uitgekeerd.

Artikel 8 der wet van 8 December 1889 (*Staatsblad* n°. 175).

Onderwijzeressen, welke de akte, vermeld in artikel 56 onder *a*, der wet van 17 Augustus 1878 (*Staatsblad* n°. 127) of die, vermeld onder *b* van dat wetsartikel, vóór het in werking treden dezer wet hebben verkregen of in het bezit zijn der daarmede in artikel 85 der wet van 17 Augustus 1878 (*Staatsblad* n°. 127) gelijkgestelde akten of toelatingen, behouden de bevoegdheid tot het geven van huis- of schoolonderwijs in het vak, genoemd onder *k* in artikel 2 dier wet, binnen den kring waarin zij die bevoegdheid bezaten.

Allen, die de akte, vermeld in artikel 56 onder *b*, der wet van 17 Augustus 1878 (*Staatsblad* n°. 127), vóór het in werking treden dezer wet hebben verkregen of in het bezit zijn der daarmede in artikel 85 der wet van 17 Augustus 1878 (*Staatsblad* n°. 127) gelijkgestelde akten of toelatingen, behouden de bevoegdheid tot het geven van huis- en schoolonderwijs in het vak, genoemd onder *p* in artikel 2 dier wet, binnen den kring waarin zij die bevoegdheid bezaten.

De akte, vermeld in artikel 56 onder *a*, der wet van 17 Augustus 1878 (*Staatsblad* n°. 127), vóór het in werking treden dezer wet verkregen, geeft, tot het geven van huis- en schoolonderwijs in de eerste oefeningen van het handteekenen, gelijke bevoegdheid als de akte, vermeld in artikel 56 onder *a*, zooals dat artikel bij deze wet is gewijzigd.

Artikel 9 der wet van 8 December 1889 (*Staatsblad* n°. 175).

De bestaande bepalingen omtrent de examens, ter verkrijging der akten van bekwaamheid, vermeld in artikel 56 onder *a* en *b*, en omtrent de vergelijkende examens blijven gelden, totdat die onderwerpen overeenkomstig deze wet opnieuw zullen zijn geregeld, doch niet langer dan 1 Januari 1891 en met dien verstande, dat de voorschriften in artikel 65*ter* met het tijdstip van het in werking treden dezer wet voor alle in dat artikel bedoelde examens van kracht zijn.

Artikel 10 der wet van 8 December 1889 (*Staatsblad* n°. 175).

Deze wet treedt in werking op 1 Januari 1890.

Artikel 4 der wet van 24 Juni 1901 (*Staatsblad* n°. 187).

De artikelen 24, zesde lid, 26, eerste lid sub 3°., en het zesde en zevende lid, 41, tweede lid, 57, 58 en 59, vierde lid, der wet van 17 Augustus 1878 (*Staatsblad* n°. 127) tot regeling van het lager onderwijs, gewijzigd bij de wetten van 27 Juli 1882 (*Staatsblad* n°. 117), 11 Juli 1884 (*Staatsblad* n°. 123), 15 April 1886 (*Staatsblad* n°. 64), 8 December 1889 (*Staatsblad* n°. 175), 9 Mei 1890 (*Staatsblad* n°. 78), 30 December 1892 (*Staatsblad* n°. 292), 13 September 1895 (*Staatsblad* n°. 159), 28 December 1896 (*Staatsblad* n°. 230) en 7 Juli 1900 (*Staatsblad* n°. 111), treden, zooals zij zijn vastgesteld bij deze wet, in werking op 1 Januari 1902; de artikelen 39 en 69, zesde lid, zooals zij bij deze wet zijn vastgesteld, op 1 Juli 1901.

Artikel 26, eerste lid, treedt, voor zooveel betreft het bepaalde sub 1°. en 2°., in werking op 1 Januari 1902, doch indien de jaarwedde van hoofden van scholen of onderwijzers van bijstand, op die dagteekening aan openbare lagere scholen verbonden, meer dan eenhonderd vijftig gulden lager is dan de som, waarop krachtens die wetsbepaling aanspraak kan worden gemaakt, wordt de jaarwedde verhoogd met ingang van 1 Januari 1902 met ten minste eenhonderd vijftig gulden en uiterlijk 1 Januari 1903 met het dan nog aan het wettelijk minimum ontbrekende bedrag.

De wijziging bij deze wet gebracht in artikel 45 wordt voor het eerst toegepast op het dienstjaar 1902.

Over de voorafgaande dienstjaren blijft artikel 45, zooals dat thans luidt, van kracht.

Indien de bijdrage voor onderwijzers volgens het bij deze wet gewijzigd artikel 45 der wet van 17 Augustus 1878 (*Staatsblad* n°. 127) over eenig dienstjaar voor eene gemeente minder mocht bedragen dan de som der Rijksvergoeding in de kosten van het lager onderwijs, niet medegerekend die voor het stichten van schoollokalen en onderwijzerswoningen en het aanschaffen van noodzakelijke schoolmeubelen bij eerste inrichting van nieuwe lokalen, waarop die gemeente krachtens evengenoemd wetsartikel, zooals dat luidt volgens de wet van 11 Juli 1884 (*Staatsblad* n°. 123), over 1889 aanspraak kon doen gelden, zal het Rijk aan zoodanige gemeente in plaats van de bijdrage voor onderwijzers, hierboven vermeld, uitkeeren het bedrag, waarop zij, naar den regel van het aangehaald artikel 45 der wetten van 1878/84, als Rijksvergoeding in de kosten van het lager onderwijs, niet medegerekend die voor het stichten van schoollokalen en onderwijzerswoningen en het aanschaffen van de noodzakelijke schoolmeubelen bij eerste inrichting van nieuwe lokalen, over dat dienstjaar aanspraak zouden hebben gehad, doch in geen geval tot een hooger bedrag dan haar dienovereenkomstig over 1889 toekwam.

Artikel IV der wet van 5 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 152).

§ 1. De bij het in werking treden dezer wet in dienst zijnde onderwijzers, die volgens de bepalingen dezer wet aanspraak op pensioen verkrijgen, worden met betrekking tot de vaststelling van den pensioensgrondslag beschouwd als op evengenoemden datum in functie te zijn getreden.

§ 2. Op de in § 1 genoemde onderwijzers zijn de artikelen 54*ter* tot en met 54*quindecies* (1) der wet tot regeling van het lager onderwijs niet toepasselijk, wanneer zij het verlangen daartoe binnen drie maanden na den dag waarop deze wet in werking treedt schriftelijk aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken kenbaar maken, door toezending eener ter zake luidende verklaring.

§ 3. Bij de regeling van het pensioen der bij het in werking treden dezer wet in dienst zijnde of op wachtgeld gestelde onderwijzers, komen als diensttijd in aanmerking de diensten, bewezen volgens artikel 32 (2) der wet tot regeling van het lager onderwijs en volgens het laatste lid van artikel 22 der wet van 13 Augustus 1857 (*Staatsblad* n°. 103), mits de belanghebbende het verlangen daartoe binnen drie maanden na het in werking treden dezer wet schriftelijk aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken te kennen geeft en, binnen de door dezen te stellen tijdstippen, eene bijdrage van twee ten honderd van de som der wegens die diensten genoten belooningen voldoet.

§ 4. Deze wet treedt in werking op een nader door Ons te bepalen dag.

Voor het geval die dag op een vroegeren datum dan 1 Januari 1906 wordt bepaald, behouden Wij Ons de bevoegdheid voor, de in artikel 54*quindecies* (1) der wet tot regeling van het lager onderwijs genoemde data dienovereenkomstig te vervroegen. Mede behouden Wij Ons de bevoegdheid voor, om alsdan de toepassing van artikel 54*octies* tot en met artikel 54*tredecies* (2) der wet tot regeling van het lager onderwijs over het jaar 1905 aldus te regelen, dat in plaats van 1 Januari wordt gesteld de dag waarop deze wet in werking treedt en de overige termijnen dienovereenkomstig worden gewijzigd.

Artikel 5 der wet van 3 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 151).

Voor de bij het in werking treden dezer wet in dienst zijnde of op wachtgeld gestelde openbare onderwijzers rekent de tijd, gedurende welken zij wachtgeld genieten, mede voor aanspraak op pensioen, behalve in het geval, laatstgenoemd in artikel 39, eerste lid, der wet tot regeling van het lager onderwijs, zooals die laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 24 Juni 1901 (*Staatsblad* n°. 187).

Openbare onderwijzers, die bij het in werking treden dezer wet als onderwijzer zijn overgegaan naar eene gemeentelijke school voor zwakzinnigen, worden, zoolang zij aan eene zoodanige school werkzaam blijven, voor de toepassing van de bepalingen omtrent eigen pensioen en omtrent weduwen- en weezenpensioen, als onderwijzers bij het openbaar lager onderwijs aangemerkt.

Artikel 6 der wet van 3 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 151).

De wijzigingen, bij deze wet gebracht in de artikelen 45 en 54*bis* (3) der wet op het lager

(1) Artikelen 60—72 van vorenstaanden tekst.
(2) Artikel 33 „ „ „

(1) Artikel 72 van vorenstaanden tekst.
(2) Artikelen 65—70 „ „ „
(3) Artikelen 48 en 59 „ „ „

onderwijs, worden voor het eerst toegepast op het dienstjaar 1906. Over de vóórafgaande dienstjaren blijven de artikelen 45 en 54*bis*, zooals die vóór het in werking treden dezer wet luidden, van kracht.

Artikel 7 der wet van 3 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 151).

Artikel 54*bis* (1), zesde lid, van de wet tot regeling van het lager onderwijs is niet van toepassing op onderwijzers, die bij het in werking treden dezer wet in dienst zijn, zoolang zij in dezelfde gemeente gevestigd blijven.

Artikel 8 der wet van 3 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 151).

De tekst der wet tot regeling van het lager onderwijs wordt vóór 1 Januari 1906 op Onzen last in het *Staatsblad* geplaatst, onder inachtneming van de in van Regeeringswege uitgaande stukken gevolgde spelling, in eene doorloopend genummerde reeks van artikelen, met wijziging dienovereenkomstig van de aanhalingen daarin van artikelen of gedeelten van artikelen en met doorloopende nummering van de leden van ieder artikel.

Artikel 9 der wet van 3 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 151).

Deze wet treedt in werking op 1 Januari 1906, met uitzondering van artikel 8, dat terstond in werking treedt.

Behoort bij Koninklijk besluit van 26 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 219).

Mij bekend,

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) KUYPER.

—

27 *Juni* 1905. BESLUIT, tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in artikel 1 der wet van 22 Mei 1905 (*Staatsblad* n°. 143). S. 220.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 18 Mei 1905, n°. 1845, afdeeling Arbeid;

Gezien artikel 1 der wet van 22 Mei 1905 (*Staatsblad* n°. 143) houdende bepalingen tot beveiliging bij het uitvoeren van bouwwerken onder grooteren dan den atmosferischen luchtdruk;

Den Raad van State gehoord (advies van 6 Juni 1905, n°. 11);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 22 Juni 1905, n°. 2178, afdeeling Arbeid;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

§ 1. *De inrichting, de toestand en de hoogte der werkkamers.*

Art. 1. De constructie en het onderhoud van de werkkamer moeten voldoende sterkte en waterdichtheid waarborgen.

Indien het onderzoek van de grondlagen aantoont, dat plotseling doorschieten van den caisson kan worden verwacht, moeten daartegen maatregelen zijn getroffen.

De werkkamer moet behoorlijk rein worden gehouden.

2. De werkkamer moet eene zoodanige hoogte hebben, dat de werklieden daarin, behoudens gedurende het tijdperk van het opvullen, zich rechtop kunnen bewegen.

§ 2. *De te nemen maatregelen, de aanwezigheid en de deugdelijkheid van doelmatige werktuigen en andere hulpmiddelen om de veiligheid van de personen op het werk, in de werkkamers en in de schutsluizen te verzekeren.*

3. Voor de samenpersing der lucht moet een voldoend aantal, althans ten minste twee, luchtpompen ter beschikking staan. Elk dezer moet met inbegrip van de voor haar benoodigde drijfkracht zoodanig zijn opgesteld en ingericht, dat wanneer een der luchtpompen door een of andere reden in gebreke komt, eene andere onmiddellijk in werking kan worden gebracht en gehouden.

Reservewerktuigen en werktuigdeelen van alle inrichtingen, die bij gebrek of ontstentenis gevaar kunnen veroorzaken voor de onder verhoogden luchtdruk werkende personen, moeten steeds aanwezig zijn.

4. Ten einde eene regelmatige instrooming van samengeperste lucht te bevorderen moet in de hoofdpersleiding een daartoe doelmatig ingerichte windketel ingeschakeld zijn.

5. Voldoende maatregelen moeten worden getroffen, dat plotselinge schommelingen in luchtdruk zooveel mogelijk worden voorkomen en de drukveranderingen steeds gelijkmatig geschieden.

6. De personen in de werkkamer en in de personenschutsluis moeten zich tot het doen van mededeelingen in gemeenschap kunnen stellen met het daarbuiten met het toezicht op het schutten belaste personeel. Ten behoeve van de personen in de werkkamer moet zoo noodig een telefoon beschikbaar zijn.

7. In de werkkamer en in de personenschutsluis moeten toestellen zijn aangebracht die den daarin heerschenden luchtdruk nauw-

(1) Artikel 59 van vorenstaande wet.

keurig aangeven. Deze luchtdruk moet daarbuiten door manometers worden aangegeven ten behoeve van het in de artikelen 12 en 14 bedoelde personeel.

8. Een voor personen bestemd noodhijschtoestel met stevig touw moet steeds aanwezig zijn in de werkkamer.

9. De personenschutsluis of, indien er meer dan ééne personenschutsluis is, eene dezer moet, zoolang zich personen bevinden in de werkkamer, openstaan naar de werkkamer, behalve gedurende den tijd, die noodig is voor het in- of uitschutten van toezicht hebbend personeel. Wanneer op eene werkkamer slechts ééne personenschacht is aangebracht, mag bij ploegverwisseling de ploeg, die in de werkkamer zal gaan werken, eerst daarin afdalen, nadat de andere ploeg de werkkamer verlaten heeft.

10. Alle inrichtingen, aangebracht voor de regeling der schuttijden en voor de regeling der luchtverversching in de personenschutsluis, mogen niet willekeurig kunnen worden versteld en moeten buiten het bereik der arbeiders zijn; eene verzegelde noodinrichting moet aanwezig zijn, welke een persoon, die ingeschut wordt, in staat stelt zich weder langzaam uit te schutten. Het zonder noodzaak gebruik maken van deze noodinrichting is verboden.

11. De luchtleiding moet bij de luchtpompen een afsluiter hebben en bovendien van een zelfwerkende terugslagklep worden voorzien ter plaatse, waar zij in de werkkamer of in de schutsluis treedt.

Ten einde den druk van de samengeperste lucht in de werkkamer niet hooger te doen stijgen dan noodig is, moet een doelmatig geplaatste en doelmatig ingerichte veiligheidsklep zijn aangebracht.

12. Het personeel, dat de pompen bedient, moet ervaren en met de inrichting vertrouwd zijn.

13. Voor het schutten van personen en materialen moeten afzonderlijke sluizen worden gebruikt.

De schachten voor personen en materialen moeten gescheiden worden gehouden.

14. Bij het schutten van personen moet buiten de sluis vertrouwd deskundig toezicht zijn.

15. Bij het uittreden der sluis moeten de arbeiders van droge en reine wollen dekens worden voorzien. Zoo noodig moeten dergelijke dekens ook in de sluis ter beschikking zijn.

16. Bij werken, waarbij de overdruk minder is dan $^1/_2$ atmosfeer, zijn de artikelen 4, 5, 7, 8, 9, 10 en 15 niet van toepassing.

§ 3. *De zuiverheid, de verversching, de verontreiniging en de temperatuur der lucht in de werkkamers en in de schutsluizen.*

17. De lucht moet naar de pompen worden geleid door een koker, waarvan de opening of de openingen zoo ver boven den grond uitsteken, dat zuivere lucht gewaarborgd is.

18. De cylinder van de luchtpomp moet met zeepwater of met een andere, bij gebruik geen stank veroorzakende, stof worden gesmeerd.

19. De in de werkkamer en in de personenschutsluis aan te voeren samengeperste lucht mag geen lagere temperatuur bezitten dan 10° C. en geen hoogere temperatuur dan 18° C. en moet zooveel doenlijk droog worden gehouden.

20. In de werkkamer moet ten minste 45 M³. aangezogen lucht per man en per uur worden gevoerd.

21. De aanvoer van de lucht, die in de personenschutsluis moet worden geperst ter ventileering gedurende het schutten, moet van buiten af zijn geregeld.

De aanvoer van lucht moet niet moedwillig kunnen worden belemmerd.

De voor deze ventilatie bestemde lucht zoomede die voor het inschutten moet direct van uit de hoofdleiding worden aangevoerd.

22. Bij het zinken der werkkamer door klei, veen en andere weinig lucht doorlatende aardlagen, en bij het opvullen der werkkamer, moeten bijzondere maatregelen worden getroffen voor eene voldoende luchtverversching.

23. Het rooken is verboden in eene inrichting, waar grootere dan de atmosferische luchtdruk heerscht.

In de werkkamer moeten tot opname van faecaliën ingerichte reservoirs zijn opgesteld, waarvan de inhoud stankvrij moet worden gemaakt, en die na gebruik ten spoedigste buiten moeten worden geledigd.

24. Bij werken, waarbij de overdruk minder is dan $^1/_2$ atmosfeer, zijn de artikelen 21, eerste lid, 22 en 23, tweede lid, niet van toepassing.

§ 4. *De verlichting van het terrein van het werk, van de werkkamer en van de schutsluizen.*

25. Het terrein moet zoodanig worden verlicht, dat de arbeiders veilig hun weg kunnen vinden.

26. De werkkamer, de schacht en de schutsluis moeten voldoende electrisch verlicht worden.

27. Tijdens de werkzaamheden in de werk-

kamer moet de voorman steeds van een goed werkende electrische zaklantaarn voor noodverlichting zijn voorzien.

§ 5. *De grootte en de inrichting der schutsluizen en der schachten en het bedienen der kranen bij het schutten.*

28. De personenschutsluis moet inwendig ten minste 1.85 M. hoog zijn en een beschikbaar grondvlak aanbieden van ten minste 0.30 M². per man, wanneer onder niet meer dan 1 atmosfeer overdruk gewerkt wordt; 0.35 M². per man, wanneer onder niet meer dan 2 atmosfeer en 0.40 M². per man, indien onder meer dan 2 atmosfeer overdruk wordt gewerkt. In het laatste geval moeten zitgelegenheden voorhanden zijn.

29. De personenschutsluis moet van een behoorlijke ventilatieinrichting zijn voorzien.

30. De bodem der personenschutsluis moet voorzien zijn van een uitneembaren opengewerkten houten vloer.

31. Het gebruik der personenschachten mag niet door de aanwezigheid van buizen en geleidingen worden bemoeilijkt.

32. De personenschutsluis moet zoo noodig verwarmd of afgekoeld worden, tenzij op andere wijze gezorgd is, dat de weersgesteldheid daarop geen directen invloed heeft.

33. Bij werken, waarbij de overdruk minder dan ½ atmosfeer bedraagt, zijn de artikelen 28, 29, 30 en 32 niet van toepassing.

§ 6. *De aanwezigheid, de grootte en de inrichting van een recompressiesluis, dienende tot behandeling van caissonzieken.*

34. Zoodra de werkzaamheden bij een overdruk van 1½ atmosfeer of meer verricht worden, moet een recompressiesluis of een daarmede naar het oordeel van den inspecteur van den arbeid gelijk te stellen inrichting aanwezig zijn.

35. De recompressiesluis moet ten minste 3.5 M. lang zijn, ten minste 2.5 M. middellijn hebben en voorzien zijn van eene voorkamer en van eenige met zwaar glas bezette openingen, terwijl zij geplaatst moet zijn in eene localiteit, die op de gewenschte temperatuur gebracht en gehouden kan worden. Van de recompressiesluis naar buiten moet gemeenschap bestaan door telephonische geleiding. De luchtverversching der sluis moet voldoende zijn. De kunstverlichting moet electrisch zijn.

Voorts moet eene kleine afzonderlijke voorkamer aanwezig zijn om geneesmiddelen en dergelijken in te schutten, zonder dat van de grootere voorkamer gebruik behoeft te worden gemaakt.

§ 7. *De aanwezigheid, de grootte en de inrichting van localiteiten, die beschikbaar zijn voor personen, die uit de schutsluizen komen.*

36. Een doelmatig ingericht, goed verwarmd en verlicht schaftlokaal, waarin de arbeiders kunnen vertoeven, moet te hunner beschikking zijn.

Aan dit lokaal moet verbonden zijn een afzonderlijke ruimte voor het drogen van kleeren en een vertrek, waarin enkele arbeiders kunnen liggen.

Goede ligplaatsen voor de nachtploegen moeten aanwezig zijn; er moet gelegenheid bestaan tot het verkrijgen van goed drinkwater, tot het reinigen van hoofd en handen, tot berging van overkleeren en er moeten doelmatig ingerichte en doelmatig geplaatste, zindelijk gehouden privaten aanwezig zijn.

37. Met het schoonhouden en de bediening van de in het vorige artikel genoemde lokaliteiten moet uitsluitend daartoe aangewezen personeel zijn belast.

Het schaftlokaal moet ten minste 3 M. hoog zijn en ten minste 6 M³. luchtruimte per man aanbieden.

38. Bij werken, waarbij de overdruk minder is dan ½ atmosfeer, zijn de artikelen 36, tweede en derde lid, en 37, tweede lid, niet van toepassing.

§ 8. *De aanwezigheid van voldoend deskundig personeel op het werk tot het verleenen van hulp; geneeskundige hulp op het werk.*

39. Aan de uitvoering van een bouwwerk onder grooteren dan den atmosferischen luchtdruk moet een geneeskundige zijn verbonden, die zich beschikbaar houdt voor:

a. de in de artikelen 44 en 45 bedoelde geneeskundige onderzoekingen;

b. een zoo spoedig mogelijke geneeskundige behandeling op het terrein van het werk van de personen, die dergelijke behandeling behoeven;

c. het geven van de in artikel 41 bedoelde aanwijzingen;

d. het verrichten van de overige werkzaamheden, die ingevolge dit besluit op hem rusten.

De bestuurder van het bouwwerk deelt den naam van den geneeskundige schriftelijk mede aan Onzen Minister, met de uitvoering van dit besluit belast, tien dagen voordat de werkzaamheden onder grooteren dan den atmosferischen luchtdruk aanvangen.

Zijn de werkzaamheden, in het vorige lid

bedoeld, reeds in uitvoering bij het in werking treden van dit besluit, dan geschiedt de mededeeling binnen tien dagen na die in werking treding.

40. Bij een bouwwerk, dat zal worden uitgevoerd onder grooteren overdruk dan $1^1/_2$ atmosfeer, worden door Onzen Minister, met de uitvoering van dit besluit belast, een of meer personen aangewezen, die met gunstig gevolg het eerste gedeelte van het practisch artsexamen hebben afgelegd. Zoodanig persoon moet tijdens de werkzaamheden steeds aanwezig zijn.

De aan die personen toe te kennen vergoeding wordt door Onzen Minister vastgesteld en op door hem te bepalen tijdstippen uit 's Rijks middelen betaalbaar gesteld. De bestuurder stort op door Onzen Minister te bepalen tijdstippen bij een der Rijksbetaalmeesters een bedrag, gelijk aan de vastgestelde vergoeding.

41. De in artikel 39 bedoelde geneeskundige geeft aanwijzingen omtrent de voorzorgen, die door de arbeiders bij het verlaten van de werkkamer of van de schutsluis en bij het verblijven in het schaftlokaal behooren te worden in achtgenomen, omtrent de verzorging van zieken, omtrent het gebruik der recompressiesluis en voorts omtrent al hetgeen hij in het belang van de gezondheid der arbeiders noodzakelijk acht.

42. De in artikel 40 bedoelde personen zijn werkzaam onder toezicht van den in artikel 39 bedoelden geneeskundige.

43. Bij werken, waarbij de overdruk minder is dan $^1/_2$ atmosfeer, zijn de artikelen 39 en 41 niet van toepassing.

§ 9. *Het toelaten van personen tot het verrichten van werkzaamheden onder grooteren dan den atmosferischen luchtdruk.*

44. Tot het verrichten van werkzaamheden onder grooteren dan den atmosferischen luchtdruk mogen slechts worden toegelaten personen:

a. omtrent wie door den in artikel 39 bedoelden geneeskundige aan den bestuurder van het bouwwerk eene schriftelijke verklaring is afgegeven, waaruit blijkt, dat zij voor dien arbeid geschikt zijn bevonden;

b. die wel hun twintigste maar niet hun vijf en dertigste jaar hebben voleind, indien de overdruk 3 atmosfeer of meer bedraagt;

c. die wel hun twintigste maar niet hun vijf en veertigste jaar hebben voleind, indien de overdruk minder dan 3 atmosfeer bedraagt.

45. Bij het in het vorige artikel bedoelde onderzoek moet in het bijzonder worden gelet op den toestand der organen, waarop de arbeid onder grooteren dan den atmosferischen luchtdruk van nadeeligen invloed kan zijn, met name der organen van den bloedsomloop, van de ademhaling, van het zenuwstelsel en van het gehoor.

Als regel voor het onderzoek geldt, dat voor toelating ongeschikt maken:

1°. onregelmatige lichaamsbouw, vooral van wervelkolom en ledematen;

2°. te geringe lichaamsontwikkeling;

3°. algemeene lichaamszwakte;

4°. vetlijvigheid;

5°. slepende huidziekten;

6°. litteekens die de beweging belemmeren;

7°. klierzwellingen;

8°. gezwellen, waarvan door aard, omvang of plaats stoornis kan verwacht worden;

9°. zweetvoeten;

10°. slepende aandoeningen van het been- en spierstelsel en van de gewrichten (fistels, gewrichtsmuizen enz.);

11°. hart- en vaatziekten (aneurysmata, varices) enz.;

12°. zenuwziekten;

13°. bloedziekten (syphilis, malaria, slepende metaalvergiftigingen enz.);

14°. aandoeningen van de luchtpijp of van de longen, benevens aandoeningen van de pleura;

15°. slepende aandoeningen van het spijsverteringskanaal;

16°. slepende aandoeningen of verplaatsingen der geslachtsorganen;

17°. ingewandsbreuken;

18°. nier- en blaasziekten en gonorrhoe;

19°. vermoedelijk drankmisbruik;

20°. neus- en ooraandoeningen.

De arbeiders moeten een voor de lucht volkomen toegankelijken neus hebben en de proef van VALSALVA kunnen uitvoeren.

Perforatiën van het trommelvlies zijn slechts dán een beletsel voor het werken onder verhoogden luchtdruk, wanneer zij door eene acute middenoorontsteking zijn teweeggebracht. Chronische otorrhoe vormt geen tegen aanwijzing voor het werken onder verhoogden luchtdruk.

Slepende catarrhen van het middenoor behoeven niet te leiden tot afkeuring.

Labyrinth-lijden behoeft niet te leiden tot onmiddellijke afkeuring; alleen moeten de arbeiders meer in het bijzonder opmerkzaam worden gemaakt op de noodzakelijkheid van eene langzame uitschutting.

Arbeiders met etterig neussecreet moeten ook bij een voor lucht volkomen toegankelijken neus worden afgekeurd.

46. Bij de uitvoering van een bouwwerk onder grooteren overdruk dan $1^1/_2$ atmosfeer, is de in artikel 44 onder *a* bedoelde verklaring slechts geldig voor een tijdperk van 7 achtereenvolgende etmalen.

47. Bij de uitvoering van een bouwwerk onder grooteren overdruk dan $1^1/_2$ atmosfeer moeten de arbeiders, een kwartier voordat zij in de werkkamer afdalen, zich aanmelden bij den in artikel 40 bedoelden persoon. Deze overtuigt zich of de arbeider onder den invloed van sterken drank verkeert, aan neusverkoudheid lijdt of zoodanig ongesteld is, dat zijne afdaling in de werkkamer niet wenschelijk is.

48. Arbeiders bij een bouwwerk, dat wordt uitgevoerd onder grooteren overdruk dan $1^1/_2$ atmosfeer, van wien de in artikel 40 bedoelde persoon verklaart, dat zij niet in de werkkamer behooren af te dalen, mogen daarin niet worden toegelaten.

49. De in artikel 39 bedoelde geneeskundige zorgt, dat aanteekening wordt gehouden van de namen en voornamen van hen, die zich voor een onderzoek hebben aangemeld, met vermelding van den uitslag van het onderzoek en van alle gevallen, waarin geneeskundige behandeling op het terrein van het werk heeft plaats gehad en van de daarbij verkregen resultaten.

Hij houdt zich zooveel mogelijk op de hoogte van de caissonziekten, die zich buiten het terrein geopenbaard hebben, waarvan hij eveneens aanteekening houdt.

De aanteekeningen worden zoo spoedig mogelijk gezonden aan den medisch adviseur bij de arbeidsinspectie.

50. Bij werken, waarbij de overdruk minder is dan $^1/_2$ atmosfeer, is artikel 44 onder *a* niet van toepassing.

§ 10. *De luchtdruk, waaronder mag worden gewerkt, de tijd, gedurende welken het in- en het uitschutten moet plaats hebben, gedurende welken een persoon onder grooteren dan den atmosferischen druk mag werken, en de tijd, welke voor een persoon, die onder grooteren dan den atmosferischen luchtdruk heeft verkeerd, moet verloopen, voordat hij opnieuw onder zoodanigen luchtdruk wordt gebracht.*

51. De tijd voor het inschutten moet bij een overdruk van $^1/_2$ atmosfeer of minder ten minste 5 minuten bedragen en voor elke $^1/_{10}$ atmosfeer hooger overdruk ten minste $^1/_2$ minuut meer.

De tijd voor het uitschutten moet bedragen:

a. bij werken onder geen grooteren overdruk dan $1^1/_2$ atmosfeer ten minste $1^1/_2$ minuut voor elke $^1/_{10}$ atmosfeer overdruk;

b. bij werken onder een overdruk, grooter dan $1^1/_2$ maar niet grooter dan 3 atmosfeer, $22^1/_2$ minuut vermeerderd met ten minste 2 minuten voor elke $^1/_{10}$ atmosfeer overdruk boven dien van $1^1/_2$ atmosfeer; het uitschutten moet zoodanig worden geregeld, dat de tijd voor het uitschutten, totdat de overdruk is gedaald tot $1^1/_2$ atmosfeer, bedraagt ten minste 2 minuten voor elke $^1/_{10}$ atmosfeer en daarna ten minste $1^1/_2$ minuut voor elke $^1/_{10}$ atmosfeer;

c. bij werken onder een grooteren overdruk dan 3 atmosfeer, $52^1/_2$ minuut, vermeerderd met ten minste 3 minuten voor elke $^1/_{10}$ atmosfeer overdruk boven dien van 3 atmosfeer; het uitschutten moet zoodanig worden geregeld, dat de tijd voor het uitschutten, totdat de overdruk is gedaald tot 3 atmosfeer, bedraagt ten minste 3 minuten voor elke $^1/_{10}$ atmosfeer en daarna zoolang als onder *b* in de tweede zinsnede is bepaald.

52. Wanneer de overdruk minder dan 3 atmosfeer bedraagt mag de werktijd per etmaal niet meer bedragen dan het aantal uren, hetwelk wordt verkregen door het cijfer 8 te verminderen met den gezamenlijken duur der minimum in- en uitschuttijden, bepaald in het vorige artikel, en met den duur van den rusttijd, bedoeld in het volgende lid.

Wanneer de arbeid onder verhoogden druk vier achtereenvolgende uren heeft geduurd dan moet den arbeider ten minste een half uur rust worden toegekend.

Na elk verblijf onder verhoogden druk moet met inachtneming van het bepaalde in het eerste lid eene tijdruimte verloopen, waarin de arbeider, tenzij voor recompressie, onder den atmosferischen luchtdruk verblijft, van tweemaal den duur van zijn verblijf onder verhoogden druk, maar in geen geval van minder dan 8 uur.

53. Wanneer de overdruk 3 atmosfeer of meer bedraagt mag het onafgebroken verblijf in de werkkamer niet langer duren dan $1^1/_2$ uur en mag het verblijf per etmaal aldaar niet meer bedragen dan 3 uur.

54. Bij het laatste vullen van de werkkamer moet eene behoorlijke wisseling van het personeel plaats hebben.

55. Bij werken, waarbij de overdruk minder is dan $^1/_2$ atmosfeer, is artikel 52 niet van toepassing.

§ 11. *Het kosteloos verschaffen van bepaalde dranken; het verbod van het verschaffen op het terrein van het werk van bepaalde dranken vóór, tijdens of nà het werken onder grooteren dan den atmosferischen luchtdruk; het verbod van het brengen of het gebruiken van bepaalden drank op het terrein van het werk.*

56. Bij het verlaten der schutsluis moeten de arbeiders in het in artikel 36 bedoelde schaftlokaal warme, geen alcoholhoudende dranken, kosteloos en in voldoende hoeveelheid, te hunner beschikking vinden.

57. Het is verboden op het terrein van het werk vóór, tijdens of nà het werken onder grooteren dan den atmosferischen luchtdruk, alcoholhoudenden drank te verschaffen tenzij de in artikel 39 bedoelde geneeskundige het toedienen daarvan aan een bepaald persoon noodzakelijk acht.

58. Het is verboden alcoholhoudenden drank op het terrein van het werk te brengen tenzij de drank onmiddellijk onder berusting wordt gesteld van den in artikel 39 bedoelden geneeskundige.

Het is verboden alcoholhoudenden drank op het terrein van het werk te gebruiken tenzij de in artikel 39 bedoelde geneeskundige het gebruik daarvan door een bepaald persoon noodzakelijk acht.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 27sten Juni 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Binnenl Zaken, (*get.*) KUYPER.

(*Uitgeg.* 5 *Juli* 1905.)

—

27 *Juni* 1905. BESLUIT, houdende vaststelling van het tijdstip van in werking treden van de wet van 6 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 179) tot verstrekking van Rijkspaarden aan officieren, tot het houden van dienstpaarden verplicht. S. 221.

Bepaald op 10 *Juli* 1905.

—

28 *Juni* 1905. BESLUIT, tot nadere wijziging van het Reglement voor de Hoogere Krijgsschool. S. 222.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Oorlog, en van Onzen Minister van Koloniën, van 10 April 1905, IIde Afd., n° 209, en van 17 April 1905, Litt. C, 2de Bureau, n°. 21;

Den Raad van State gehoord (advies van 30 Mei 1905, n°. 20);

Gezien het nader rapport van voornoemde Ministers van 20 Juni 1905, IIde Afd., n°. 140, en van 23 Juni 1905, Afd. C, 2de Bureau, n°. 26;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig artikel.

Het Reglement voor de Hoogere Krijgsschool vastgesteld bij het Koninklijk besluit van 14 September 1891 *Staatsblad* n°. 170), laatstelijk gewijzigd bij het Koninklijk besluit van 12 October 1903 (*Staatsblad* n°. 270), wordt nader gewijzigd als volgt:

1°. Aan artikel 3, zooals dit artikel luidt ingevolge het Koninklijk besluit van 25 Juni 1896 (*Staatsblad* n°. 99), wordt als nieuw lid toegevoegd:

„Bovendien kunnen aan de in het eerste lid „van dit artikel bedoelde officieren, voor zoo„veel zij tot het Nederlandsch-Indische leger „behooren, in het tweede studiejaar in de „maanden Juli en Augustus en in het derde „studiejaar in het tijdperk van 1 November „tot en met 31 Maart d. a. v., dienst- en „oefeningsreizen worden opgedragen."

2°. In het voorlaatste lid van artikel 46, zooals dit artikel luidt ingevolge het sub 1°. vermelde Koninklijk besluit, worden de woorden:

„Binnenlandsche Zaken en laatstvermelde „na gehouden overleg met laatstgenoemden Mi„nister", vervangen door de woorden: „Water„staat, Handel en Nijverheid en laatstvermelde „na gehouden overleg met den Minister van „Binnenlandsche Zaken."

3°. Aan voornoemd artikel 46 wordt als nieuw lid toegevoegd:

„Bovendien kan aan de in het eerste lid „van dit artikel bedoelde officieren, voor zoo„veel zij tot het Nederlandsch-Indische leger „behooren, in het tweede studiejaar in de „maanden Juli en Augustus en in het 3de „studiejaar in het tijdperk van 1 November „tot en met 31 Maart, de bezichtiging van „fabrieken voor het verduurzamen van levens„middelen worden opgedragen."

Onze Minister van Oorlog en van Koloniën zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en in afschrift aan den Raad van State zal worden medegedeeld.

Het Loo, den 28sten Juni 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Staat, Minister van Oorlog,

(*get.*) J. W. BERGANSIUS.

De Minister van Koloniën, (*get.*) IDENBURG.

(*Uitgeg.* 20 *Juli* 1905).

29 *Juni* 1905. BESLUIT, tot wijziging van het reglement voor de scheepvaart ter beveiliging van beweegbare spoorwegbruggen, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 11 September 1875 (*Staatsblad* n°. 169) en gewijzigd bij Koninklijke besluiten van 24 Januari 1880 (*Staatsblad* n°. 17), 8 Maart 1892 (*Staatsblad* n°. 48) en 12 Augustus 1904 (*Staatsblad* n°. 205). S. 223.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 4 Mei 1905, n°. 233, afdeeling Spoorwegen;

Gezien het Koninklijk besluit van 11 September 1875 (*Staatsblad* n°. 169) gewijzigd bij de Koninklijke besluiten van 24 Januari 1880 (*Staatsblad* n°. 17), 8 Maart 1892 (*Staatsblad* n°. 48) en 12 Augustus 1904 (*Staatsblad* n°. 205);

Den Raad van State gehoord (advies van 6 Juni 1905, n°. 17);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 24 Juni 1905, n°. 230, afdeeling Spoorwegen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met ingang van 1 Juli 1905 te bepalen:

I. In het eerste lid van artikel 2 van het bij Koninklijk besluit van 11 September 1875 (*Staatsblad* n°. 169) vastgestelde en bij Koninklijke besluiten van 24 Januari 1880 (*Staatsblad* n°. 17), 8 Maart 1892 (*Staatsblad* n°. 48) en 12 Augustus 1904 (*Staatsblad* n°. 205) gewijzigde reglement voor de scheepvaart ter beveiliging van de daarbij vermelde spoorwegbruggen, vervallen onder 1 de woorden:

„*e. over de Stroobosser vaart;*"

II. In verband met het onder I bepaalde veranderen onder het aangehaalde nummer 1 de aanhalingsletters *f, g, h, i, k, l, m,* in *e, f, g, h, i, k, l;*

III. Onmiddellijk na hetgeen te aangehaalder plaatse in het genoemde gewijzigde Koninklijk besluit van 11 September 1875 (*Staatsblad* n°. 169), onder nummer 2 voorkomt, wordt het navolgende ingevoegd:

„3. in den Staatsspoorweg van *Meppel* naar *Groningen:* over het *Oranjekanaal;*"

Onze Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

Het Loo, den 29sten Juni 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(*get.*) DE MAREZ OYENS.

(*Uitgeg.* 19 *Juli* 1905.)

30 *Juni* 1905. BESLUIT, houdende bekendmaking van den tekst der wet van den 6den Juli 1850 (*Staatsblad* n°. 39), regelende de samenstelling en macht van de Provinciale Staten, zooals die luidt na de daarin, laatstelijk bij de wet van den 17den Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 210), gebrachte wijzigingen en aanvullingen. S. 224.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 27 Juni 1905, n°. 5730, afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Gelet op artikel 80 der wet van den 17den Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 210);

Hebben goedgevonden en verstaan:

den tekst der wet van den 6den Juli 1850 (*Staatsblad* n°. 39) met de daarin door de wet van den 17den Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 210) en andere wetten gebrachte wijzigingen en aanvullingen, en met inachtneming der thans in de van Regeeringswege uitgaande stukken gevolgde spelling, algemeen bekend te maken door bijvoeging van dien tekst in zijn geheel bij dit besluit.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

Het Loo, den 30sten Juni 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) KUYPER.

(*Uitgeg.* 15 *Juli* 1905.)

TEKST *van de wet van* 6 *Juli* 1850 (Staatsblad n°. 39), *regelende de samenstelling en macht van de Provinciale Staten, zooals die is gewijzigd bij de wetten van* 28 *Mei* 1896 (Staatsblad n°. 88), 28 *April* 1897 (Staatsblad n°. 112) *en* 17 *Juni* 1905 (Staatsblad n°. 210).

EERSTE AFDEELING.

VAN DE SAMENSTELLING DER PROVINCIALE STATEN.

EERSTE HOOFDSTUK.

Algemeene bepalingen.

Art. 1. De Statenvergadering van elke provincie is samengesteld uit het in artikel 2 bepaald getal leden;

Onzen commissaris, als voorzitter;

een griffier.

2. Het getal der leden bestaat:

in Noordbrabant uit	64	in Friesland uit	50
„ Gelderland „	62	„ Overijssel „	47
„ Zuidholland „	82	„ Groningen „	45
„ Noordholland „	77	„ Drenthe „	35
„ Zeeland „	42	„ Limburg „	45
„ Utrecht „	41		

TWEEDE HOOFDSTUK.

Van de leden der Staten.

§ 1. *Van hunne benoeming.*

3. De leden der Staten worden gekozen in de kiesdistricten, waarin de provincie wordt verdeeld, door hen, die volgens de in artikel 8 der Kieswet bedoelde lijst daartoe bevoegd zijn.

4. Eene afzonderlijke wet regelt, nadat de Staten zijn gehoord, de verdeeling der provinciën in kiesdistricten, en bepaalt het getal der in elk district te kiezen leden.

5. De gewone tijd ter verkiezing der leden van de Staten is de eerste Dinsdag der maand Juni.

Alsdan wordt voorzien in de vervulling van de plaatsen der leden, die met den volgenden eersten Dinsdag van Juli, volgens den bij artikel 24 bedoelden rooster moeten aftreden.

6. De verkiezing ter vervulling der plaatsen, die door ontslag, overlijden of om eene andere reden openvallen, geschiedt binnen twee maanden na dat openvallen.

7. Gedeputeerde Staten, bepalen, ter vervulling eener tusschentijds in de Staten openvallende plaats, den dag der verkiezing.

Zij bepalen vóór elke verkiezing voor leden der Staten de dagen, waarop, zoo noodig, de stemming en de herstemming zullen geschieden. Bij de periodieke verkiezingen wordt de dag der stemming niet vroeger bepaald dan den 10den Juni en de dag der herstemming niet later dan den Vrijdag, voorafgaande aan den eersten Dinsdag in Juli.

Bij de periodieke verkiezingen geschieden de stemming en de herstemming in alle kiesdistricten der provincie op dezelfde dagen.

De stemming en de herstemming geschieden in alle stemdistricten van het kiesdistrict op dezelfde dagen.

8. In afwijking van het hieromtrent bepaalde bij artikel 51 der Kieswet wordt in kiesdistricten, waarin het aantal kiezers voor de Provinciale Staten volgens de kiezerslijst minder dan 2000 bedraagt, de onderteekening vereischt van ten minste $^1/_{50}$ gedeelte van het aantal der kiezers.

Op den dag der verkiezing, zoodra de door de wet tot het inleveren der opgaven van candidaten bepaalde tijd is afgeloopen, sluit de burgemeester van de gemeente, die hoofdplaats is van het kiesdistrict of waarin het geheele kiesdistrict is gelegen, de lijst der candidaten.

Is geen candidaat op die lijst gebracht, dan verklaart de burgemeester, dat niemand is benoemd.

Zijn er evenveel candidaten als er plaatsen te vervullen zijn, of minder, op die lijst gebracht, dan verklaart de burgemeester deze candidaten te zijn benoemd tot leden der Staten.

De burgemeester maakt van zijne handeling onmiddellijk proces-verbaal op, dat ter secretarie van de gemeente voor een ieder ter inzage wordt nedergelegd, in afschrift wordt aangeplakt en, tegen betaling der kosten, verkrijgbaar gesteld.

De vorm en de inrichting van het procesverbaal worden vastgesteld bij algemeenen maatregel van bestuur.

8 *bis.* Zijn er meer candidaten opgegeven dan er plaatsen te vervullen zijn, dan geschiedt over hen, uiterlijk binnen veertien dagen, eene stemming.

Bij eerste stemming wordt geen hunner benoemd dan met volstrekte meerderheid van stemmen.

Hebben meer candidaten de volstrekte meerderheid verkregen dan er plaatsen te vervullen zijn, dan zijn zij, die de meeste stemmen hebben verkregen en bij gelijk getal stemmen de oudsten in jaren benoemd. In geval van gelijken ouderdom beslist het lot.

Bij herstemming, noodzakelijk, wanneer de volstrekte meerderheid van stemmen bij de eerste stemming niet is verkregen, wordt men benoemd met de meeste stemmen. Indien de stemmen staken is de oudste in jaren de benoemde. In geval van gelijken ouderdom beslist het lot.

De volstrekte en de betrekkelijke meerderheid worden vastgesteld naar het aantal van waarde zijnde in de stembussen gevonden stembiljetten.

9. Wanneer bij eene eerste stemming geene volstrekte meerderheid is verkregen, wordt onmiddellijk door den voorzitter van het hoofdstembureau van het kiesdistrict eene lijst opgemaakt, bevattende de namen der candidaten, die bij de eerste stemming de meeste stemmen hebben erlangd tot uiterlijk tweemaal zooveel namen als er plaatsen te vervullen zijn. Komen ten gevolge van gelijk aantal stemmen meer dan het bij de vorige zinsnede bepaald getal candidaten voor plaatsing op de lijst in aanmerking, dan worden deze alle daarop geplaatst.

De herstemming heeft plaats uiterlijk binnen veertien dagen na de eerste stemming.

9 *bis*. Met afwijking van het bepaalde in artikel 87 der Kieswet, kan het stembureau, indien de stemming strekt tot verkiezing van meer dan één lid van de Provinciale Staten, tusschen de in artikel 86 der Kieswet voorgeschreven verzegeling en de opening der stembus eene tijdruimte laten van ten hoogste een uur, mits het stemlokaal niet verlatende en de stembus onder zijn toezicht houdende.

Indien van deze bevoegdheid gebruik is gemaakt, wordt hiervan en van het voldoen aan de daarvoor gestelde voorwaarden aanteekening gehouden in het proces-verbaal der stemming.

9 *ter*. Met afwijking van het bepaalde in artikel 60 der Kieswet wordt indien de stemming strekt tot verkiezing van meer dan één lid van de Provinciale Staten, aan het stembureau, doch uitsluitend voor de werkzaamheden, welke met de opening der stembus aanvangen, een vierde lid toegevoegd en het verplichte aantal plaatsvervangende leden met één vermeerderd. Dit lid blijft bij de toepassing van artikel 92, tweede zinsnede, der Kieswet buiten aanmerking.

Het oudste lid ziet, overeenkomstig artikel 88 der Kieswet, het stembiljet na. De beide andere leden houden aanteekening van elke uitgebrachte stem.

Indien bij de beslissing over de waarde van een stembiljet de stemmen staken, beslist de stem des voorzitters.

10. De benoemde ontvangt onverwijld van den burgemeester der gemeente, die hoofdplaats is van het kiesdistrict of waarin het geheele kiesdistrict is gelegen, een afschrift van het proces-verbaal, waaruit zijne candidaatstelling of zijne benoeming blijkt en, in geval van stemming of herstemming, van den voorzitter van het hoofdstembureau afschriften van de daarvan opgemaakte processen-verbaal.

Deze afschriften strekken den benoemde tot geloofsbrief.

11. De benoemde geeft, binnen drie dagen na het bekomen van het afschrift of de afschriften, een bewijs van ontvangst daarvoor af. Dit bewijs wordt terstond aan Gedeputeerde Staten medegedeeld.

Binnen vier weken na de dagteekening van dat bewijs geeft de benoemde kennis aan Gedeputeerde Staten of hij de benoeming aanneemt.

12. Hij, die in meer dan één kiesdistrict is benoemd, verklaart aan Gedeputeerde Staten, binnen den in het vorig artikel gestelden termijn, welke benoeming hij aanneemt.

Hij wordt, laat hij dien tijd zonder verklaring voorbijgaan, geacht geene der op hem uitgebrachte benoemingen aan te nemen.

13. Wanneer een candidaat vóór de stemming, of zoo iemand, die in herstemming komt, vóór de herstemming komt te overlijden, of wanneer een benoemde zijne benoeming niet aanneemt, of de in de beide vorige artikelen bepaalde tijd verstreken is, geschiedt binnen veertien dagen eene nieuwe verkiezing op den door Gedeputeerde Staten te bepalen dag.

Hetzelfde vindt plaats, zoo iemand de benoeming in een district heeft aangenomen en in een ander voorkomt op de lijst der candidaten, over wie eene stemming of herstemming moet geschieden, in het laatstgenoemd district.

De burgemeesters der gemeenten, die hoofdplaatsen zijn van kiesdistricten of waarin het geheele kiesdistrict is gelegen, geven onmiddellijk aan Gedeputeerde Staten kennis van de lijst der candidaten, over wie eene stemming of herstemming moet geschieden.

14. Wanneer het proces-verbaal van den burgemeester niemand of minder personen dan er plaatsen te vervullen zijn als benoemd aanwijst, geeft deze daarvan kennis aan Gedeputeerde Staten. Binnen veertien dagen geschiedt eene nieuwe verkiezing op den door Gedeputeerde Staten te bepalen dag.

15. De tot lid der Staten benoemde legt, nevens zijn geloofsbrief, aan de Staten over:

een uittreksel uit de geboorteregisters; bij gemis daarvan eene acte van bekendheid, waaruit tijd en plaats zijner geboorte blijken;

eene verklaring van den voorzitter van den raad der gemeente, waarin hij woont, getuigende, dat hij op den dag, waarop de uitslag der verkiezing is vastgesteld, ingezetene der provincie was;

eene door hem zelven af te geven verklaring, vermeldende alle openbare betrekkingen, die hij bekleedt.

De geloofsbrief moet door den benoemde binnen vier maanden na zijne dagteekening bij de Staten worden ingezonden.

Is de geloofsbrief niet binnen dien termijn ingezonden, dan wordt de plaats geacht op den eersten dag na afloop van dien termijn opnieuw te zijn opengevallen.

16. De leden der Staten kunnen ten allen tijde hun ontslag nemen. Het wordt door hen ingezonden aan Gedeputeerde Staten.

§ 2. *Van de vereischten voor het lidmaatschap der Staten en van de hiermede onvereenigbare betrekkingen.*

17. Leden der Staten kunnen alleen zijn de mannelijke ingezetenen der provincie, die

Nederlander zijn, niet bij rechterlijke uitspraak de beschikking of het beheer over hunne goederen hebben verloren, noch van de verkiesbaarheid ontzet zijn en den ouderdom van vijf en twintig jaren vervuld hebben.

Onder ingezetenen worden verstaan zij, die gedurende de laatste twaalf maanden hunne woonplaats binnen de provincie hadden.

18. Zij die, ter waarneming der hun door Ons of van Onzentwege opgedragen commissiën, verplicht zijn, tijdelijk buiten de provincie te verblijven, houden daardoor niet op ingezetenen te zijn, zoolang hun hoofdverblijf binnen de provincie gevestigd blijft.

19. *Vervallen.*

20. Bloedverwantschap of zwagerschap in den eersten graad mag niet bestaan tusschen de leden der Staten.

Wanneer personen, zich in dien graad bestaande, ter gelijker tijd in hetzelfde kiesdistrict of in verschillende districten zijn gekozen, wordt de oudste in jaren voor benoemde gehouden.

Die na zijne benoeming in den verboden graad van zwagerschap geraakt, behoeft vóór den afloop van zijn tijd van zitting niet af te treden.

De zwagerschap houdt op door het overlijden der vrouw die haar veroorzaakte.

21. Het lidmaatschap der Staten is onvereenigbaar met:

het lidmaatschap der Eerste Kamer van de Staten-Generaal of van de Staten eener andere provincie;

de betrekking van hoofd van een departement van algemeen bestuur;

van commissaris des Konings in de provincie;

van griffier der Staten;

van ambtenaar in den dienst der provincie werkzaam, of met het ontvangen of uitgeven der gelden van de provincie belast.

22. De leden der Staten mogen in rechtsgedingen, waarin de provincie betrokken is, niet als advocaat of procureur werkzaam zijn.

23. Een lid der Staten, een der in artikel 17 vermelde vereischten verliezende, of eene der in artikel 21 uitgesloten betrekkingen aannemende, houdt op lid te zijn. Hij geeft hiervan kennis aan Gedeputeerde Staten, met vermelding der reden.

De nieuwe keuze geschiedt binnen twee maanden nadat Gedeputeerde Staten van het feit kennis hebben bekomen.

§ 3. *Van den rooster van aftreding der leden van de Staten.*

24. De helft van de leden der Staten treedt om de drie jaren af, met den eersten Dinsdag der maand Juli.

De aftredenden zijn dadelijk weder verkiesbaar.

De rooster hunner aftreding wordt vastgesteld bij de in art. 4 bedoelde wet.

25. Het lot bepaalt den tijd, waarop elk lid der Staten, naar den rooster aftreedt.

26. Die, ter vervulling eener buiten den bij den rooster bepaalden tijd opengevallen plaats, tot lid der Staten verkozen is, treedt af op het tijdstip, waarop degene, in wiens plaats hij is verkozen, moest aftreden.

§ 4. *Van de vergoeding der reis- en verblijfkosten van de leden der Staten.*

27. De leden der Staten genieten reis- en verblijfkosten voor het bijwonen van de vergaderingen der Staten en van vergaderingen van commissiën uit de Staten.

Zij genieten, waar de Staten het bepalen, presentiegeld voor het bijwonen van de vergaderingen der Staten.

Het bedrag van de reis- en verblijfkosten en van het presentiegeld worden bij provinciale verordening geregeld.

DERDE HOOFDSTUK.

Van den Commissaris des Konings.

28. Onze commissaris heeft zijne vaste woonplaats in de gemeente, waar de vergadering der Staten wordt gehouden.

29. Hij zit voor in de vergadering der Staten en in die der Gedeputeerde Staten.

In de vergadering der Staten heeft hij eene raadgevende stem en uit hij zijn gevoelen, zoo dikwijls hij het noodig oordeelt.

In die der Gedeputeerde Staten heeft hij stem, doch onthoudt hij zich van medestemmen over de zaken, die hem, zijne echtgenoote, of zijne bloed- of aanverwanten, tot den derden graad ingesloten, persoonlijk aangaan, of waarin hij als gelastigde is betrokken.

30. Hij teekent alle de stukken, die van de Staten en Gedeputeerde Staten uitgaan.

31. Hij ontvangt en opent alle aan de Staten of Gedeputeerde Staten gerichte stukken.

Hij brengt die terstond ter tafel in de vergadering, waar zij behooren, tenzij die stukken, volgens de orde der vergadering, dadelijk behooren te worden verzonden aan dat lid of aan die leden, aan wier meer bijzondere behandeling het onderwerp, waartoe de stukken betrekking hebben, is opgedragen. Hij zorgt, zooverre het van hem afhangt, voor de uitvoering van hetgeen de vergadering omtrent de stukken besluit.

Hij is, in spoedeischende gevallen, bevoegd,

het gevorderd voorloopig onderzoek der stukken, alvorens ze ter tafel te brengen, te doen plaats hebben, en geeft daarvan in de eerstkomende vergadering kennis.

Ten behoeve van dit onderzoek zijn alle aan de Staten ondergeschikte ambtenaren en besturen verplicht, hem de gevraagde inlichtingen te verstrekken.

32. Hij is belast met de uitvoering van alle besluiten en beslissingen der Staten en Gedeputeerde Staten.

Het besluit, dat, naar zijn oordeel, als strijdig met de wet of het algemeen belang, door Ons kan worden geschorst of vernietigd, brengt hij niet ten uitvoer.

Hij geeft van dit gevoelen, binnen vier en twintig uren na het nemen van het besluit, aan de Staten of Gedeputeerde Staten kennis. Hij is, indien dertig dagen na de dagteekening dezer kennisgeving, geene schorsing of vernietiging door Ons is bevolen, tot uitvoering van het besluit verplicht.

33. In alle rechtsgedingen, de provincie betreffende, treedt hij, namens Gedeputeerde Staten, als eischer of verweerder op, en worden de vonnissen en gewijsden voor of tegen hem uitgesproken en ten uitvoer gelegd.

34. Hij heeft het oppertoezicht over de provinciale griffie.

Op zijne voordracht worden, uitgenomen de griffier, de ambtenaren en bedienden bij de griffie door Gedeputeerde Staten benoemd, geschorst en ontslagen.

35. Ongesteld of afwezig zijnde, wordt hij, tot dat Wij zullen hebben voorzien, vervangen door het oudste lid in jaren van Gedeputeerde Staten, dat aanwezig is.

VIERDE HOOFDSTUK.

Van den Griffier.

36. De griffier wordt door de Staten benoemd, uit eene voordracht van drie personen, door Gedeputeerde Staten te doen, en door hen, op voorstel van Gedeputeerde Staten, ontslagen.

37. Tot griffier is alleen benoembaar hij, die mannelijk Nederlander is, niet bij rechterlijke uitspraak de beschikking of het beheer over zijne goederen heeft verloren noch van de verkiesbaarheid ontzet is, en den ouderdom van vijf en twintig jaren vervuld heeft.

38. De griffier mag Onzen commissaris en de leden van Gedeputeerde Staten niet in den eersten of tweeden graad van bloedverwantschap of zwagerschap bestaan.

De zwagerschap houdt op door het overlijden der vrouw, die haar veroorzaakte.

39. Hij mag, met zijn ambt, geenerlei lands- of provinciale bediening, noch eenige betrekking bij een in de provincie gelegen waterschap veenschap of veenpolder, noch die van hoogleeraar, lector of onderwijzer, notaris of procureur, te gelijk bekleeden, noch de praktijk als advocaat uitoefenen.

Het is hem verboden, middellijk of onmiddellijk aandeel te hebben in pachten, leveringen of aannemingen ten behoeve der provincie.

40. Alvorens zijne betrekking te aanvaarden, wordt door hem, in de vergadering van Gedeputeerde Staten, in handen van den voorzitter, op de wijze zijner godsdienstige gezindheid, de volgende eed of belofte afgelegd:

„Ik zweer (beloof), dat ik alle de plichten, die de wet op de samenstelling en macht van de Provinciale Staten en de door de Staten van . . . . . vastgestelde of vast te stellen instructie aan het ambt van griffier hebben verbonden, eerlijk en vlijtig zal vervullen.

„Zoo waarlijk helpe mij God Almachtig!"
(„Dat beloof ik!")

Hij wordt hiertoe niet toegelaten, dan na, in de vergadering van Gedeputeerde Staten, in handen van den voorzitter, den volgenden eed (verklaring en belofte) van zuivering te hebben afgelegd.

„Ik zweer (verklaar), dat ik om tot griffier benoemd te worden, directelijk of indirectelijk, aan geen persoon, onder wat naam of voorwendsel ook, eenige giften of gaven beloofd of gegeven heb.

„Ik zweer (beloof), dat ik om iets hoegenaamd in deze betrekking te doen of te laten, van niemand hoegenaamd eenige beloften of geschenken aannemen zal, directelijk of indirectelijk.

„Zoo waarlijk helpe mij God Almachtig!"
„(Dat verklaar en beloof ik!)"

41. De griffier is Onzen commissaris en de Gedeputeerde Staten, in alles wat het hun bij deze wet opgedragen bestuur aangaat, behulpzaam.

42. Door hem worden alle de stukken, die van de Staten en Gedeputeerde Staten uitgaan, mede onderteekend.

43. Zijne instructie wordt door de Staten vastgesteld.

44. Hij heeft zijne vaste woonplaats in de gemeente, waar de vergadering der Staten wordt gehouden.

44*bis*. Hij geniet eene jaarwedde, waarvan het bedrag door de Staten, onder Onze goedkeuring, wordt vastgesteld. Op hun besluit te dien aanzien is artikel 98 van toepassing.

44*ter*. Hij wordt, voor de toepassing der be-

palingen omtrent pensioen als burgerlijk ambtenaar aangemerkt.

De door hem uit dien hoofde verschuldigde bijdragen worden door de zorg van Gedeputeerde Staten geïnd en aan het Rijk verantwoord.

VIJFDE HOOFDSTUK.

Van de leden der Gedeputeerde Staten.

§ 1. *Van hunne benoeming.*

45. De staten benoemen uit hun midden een college van Gedeputeerde Staten.

Dit college bestaat uit zes, doch in Drenthe uit vier leden.

46. De gewone tijd ter verkiezing der leden van Gedeputeerde Staten is de eerste op de opening der Statenzitting volgende Woensdag der maand Juli.

Alsdan wordt voorzien in de vervulling van de plaatsen der leden, die op den vorigen dag zijn afgetreden.

47. De verkiezing ter vervulling der plaatsen, die door ontslag of overlijden, of om eene andere reden openvallen, geschiedt binnen twee maanden na dat openvallen.

48. De benoemde, die in de vergadering tegenwoordig is, verklaart binnen twee, hij die niet tegenwoordig is, binnen acht dagen na ontvangst van het bericht zijner benoeming, of hij die aanneemt.

49. Wanneer een benoemde zijne benoeming niet aanneemt, geschiedt, zoo spoedig mogelijk, eene nieuwe keuze.

50. De leden van Gedeputeerde Staten kunnen ten allen tijde hun ontslag nemen. Het wordt door hen ingezonden aan de Staten.

§ 2. *Van de vereischten voor het lidmaatschap der Gedeputeerde Staten, en van de hiermede onvereenigbare betrekkingen.*

51. Bloedverwantschap of zwagerschap tot den derden graad ingesloten, mag niet bestaan tusschen Onzen commissaris en de leden der Gedeputeerde Staten, noch tusschen de leden onderling.

Die na zijne benoeming in den verboden graad van zwagerschap geraakt, behoeft vóór den afloop van zijnen tijd van zitting niet af te treden.

De zwagerschap houdt op door het overlijden der vrouw, die haar veroorzaakte.

52. Die ophoudt lid der Staten te zijn, houdt tevens op lid van Gedeputeerde Staten te wezen.

53. De leden van Gedeputeerde Staten mogen, met de hunne, niet te gelijk bekleeden eenige bezoldigde lands- of provinciale bediening, noch de betrekking van lid of beambte van een gemeentebestuur;

van dijkgraaf, lid of beambte van het bestuur van een in de provincie gelegen waterschap, veenschap of veenpolder;

van hoogleeraar, lector of onderwijzer;

van notaris.

54. Zij mogen niet tegenwoordig zijn bij het opnemen en goedkeuren der rekening eener aan Gedeputeerde Staten ondergeschikte inrichting, tot welker bestuur zij behooren.

54*bis*. Hij, die tot lid van Gedeputeerde Staten wordt benoemd, en een der in artikel 53 uitgesloten betrekkingen bekleedt, aanvaardt het lidmaatschap van Gedeputeerde Staten niet, dan nadat hij die betrekking heeft nedergelegd of daarvan op wettige wijze is ontheven.

55. Een lid der Gedeputeerde Staten, eene der in artikel 53 uitgesloten betrekkingen aannemende, houdt op lid te zijn. Hij geeft hiervan kennis aan Gedeputeerde Staten.

Binnen twee maanden nadat Gedeputeerde Staten van het feit kennis hebben bekomen, geschiedt, ter vervulling zijner plaats, eene nieuwe keuze.

56. De leden van Gedeputeerde Staten zijn verplicht, alle de vergaderingen van hun college, tenzij eene geldige reden, ter beoordeeling der vergadering, het hun belette, bij te wonen.

57. Het is hun verboden middellijk of onmiddellijk aandeel te hebben in pachten, leveringen of aannemingen ten behoeve der provincie.

Zij mogen in zaken, die aan de uitspraak van Gedeputeerde Staten onderworpen zijn, niet als gemachtigde werkzaam zijn.

58. Die met het vorig artikel in strijd handelt, of gedurende eene maand, zonder geldige reden, de vergadering niet bijwoont, wordt in zijne betrekking door Gedeputeerde Staten geschorst, tot de eerstkomende gewone of buitengewone zitting der Staten.

De Staten beoordeelen het geval en doen, indien zij den geschorste schuldig bevinden, na dezen vervallen te hebben verklaard, eene nieuwe keuze.

Gedurende de schorsing mist de geschorste het genot zijner jaarwedde, die hem, wordt hij door de Staten schuldig verklaard, te rekenen van het tijdstip der schorsing, onthouden blijft.

§ 3. *Van den tijd van aftreding der leden van Gedeputeerde Staten.*

59. De leden van Gedeputeerde Staten worden benoemd voor zes jaren.

De helft der leden treedt om de drie jaren af, met den eersten Dinsdag der maand Juli.

De aftredenden zijn dadelijk weder verkiesbaar.

60. Het lot bepaalt den tijd, waarop elk lid, overeenkomstig het vorig artikel, aftreedt.

61. Die, ter vervulling eener buiten den gewonen tijd van aftreding opengevallen plaats, tot lid van Gedeputeerde Staten verkozen is, treedt af op het tijdstip, waarop degene, in wiens plaats hij is verkozen, moest aftreden.

§ 4. *Van de bezoldiging der leden van Gedeputeerde Staten.*

62. Aan de leden der Gedeputeerde Staten wordt eene jaarwedde toegelegd, waarvan zij de helft als vast inkomen genieten.

De overblijvende helften worden in elke provincie bijeengevoegd en om de drie maanden tusschen de leden verdeeld, naar gelang van het getal der vergaderingen, door ieder in dien tijd bijgewoond.

Hij, die wegens commissiën, hem als lid van Gedeputeerde Staten opgedragen, is afwezig geweest, behoudt zijne aanspraak op het presentiegeld.

Het bedrag der in het eerste lid bedoelde jaarwedde, wordt door de Staten, onder Onze goedkeuring, vastgesteld. Op hun besluit te dien aanzien is artikel 98 van toepassing.

ZESDE HOOFDSTUK.

Van de vergaderingen der Staten en der Gedeputeerde Staten.

§ 1. *Van de vergaderingen der Staten.*

63. De Staten van Noordbrabant houden hunne vergaderingen te 's Hertogenbosch;
die van Gelderland te Arnhem;
die van Zuidholland te 's Gravenhage;
die van Noordholland te Haarlem;
die van Zeeland te Middelburg;
die van Utrecht te Utrecht;
die van Friesland te Leeuwarden;
die van Overijssel te Zwolle;
die van Groningen te Groningen;
die van Drenthe te Assen;
die van Limburg te Maastricht.

In buitengewone omstandigheden kan door Ons eene andere plaats daartoe worden aangewezen.

64. Jaarlijks worden twee gewone zittingen gehouden.

De eene wordt geopend op den eersten Dinsdag der maand Juli; de andere op eenen door Gedeputeerde Staten vast te stellen dag vallende op een Dinsdag tusschen den eersten October en den 31sten December.

65. De gewone zitting, die geopend wordt op den eersten Dinsdag der maand Juli, komt zonder voorafgaande oproeping bijeen; de andere na voorafgaande oproeping door Onzen commissaris, ten minste drie weken vóór den voor de opening vastgestelden dag.

De gewone zitting duurt, tenzij de Staten tot het tegendeel besluiten, ten minste veertien dagen.

66. Buitengewone zittingen worden, zoo dikwijls het, tot het doen van keuzen, door de wet wordt gevorderd, of Wij het noodig oordeelen, na voorafgaande oproeping door Onzen commissaris, daartoe telkens door Ons te machtigen, gehouden.

In die zittingen wordt, behoudens het bepaalde bij de artikelen 58 en 70, niets behandeld, dan de zaken waarvoor zij zijn bijeengeroepen.

67. De vergadering mag uiterlijk voor veertien dagen worden verdaagd.

68. De zitting wordt, in Onzen naam, door den voorzitter geopend en gesloten.

69. De vergadering wordt in het openbaar gehouden.

De deuren worden gesloten, wanneer een tiende gedeelte der aanwezige leden het vordert of de voorzitter het noodig keurt.

De vergadering beslist, of met gesloten deuren zal worden beraadslaagd.

Over de punten, in besloten vergadering behandeld, kan daarin ook een besluit worden genomen.

70. Alvorens tot andere werkzaamheden over te gaan, onderzoekt elke vergadering de geloofsbrieven harer nieuw inkomende leden.

Zij beslist de geschillen, welke aangaande die geloofsbrieven of de verkiezing zelve oprijzen, dadelijk of, zoo de zaak uitstel vordert, op een daartoe te bepalen dag.

In dit geval gaat zij ondertusschen met hare andere werkzaamheden voort.

De nieuw inkomende leden nemen geen deel aan het onderzoek en de beoordeeling hunner eigen geloofsbrieven. Zij wonen de daarover te houden beraadslagingen niet bij.

71. Bij het aanvaarden hunner betrekking wordt door de leden der Staten, in de vergadering, in handen van den voorzitter, de volgende eed of belofte afgelegd:

„Ik zweer (beloof) trouw aan de Grondwet en aan de wetten des Rijks.

„Zoo waarlijk helpe mij God Almachtig!"
(„Dat beloof ik!")

Zij worden hiertoe niet toegelaten, dan na mede in de vergadering en in handen van den

voorzitter, den volgenden eed (verklaring en belofte) van zuivering te hebben afgelegd.

„Ik zweer (verklaar), dat ik, om tot lid der Provinciale Staten te worden benoemd, directelijk of indirectelijk, aan geen persoon, onder wat naam of voorwendsel ook, eenige giften of gaven beloofd of gegeven heb.

„Ik zweer (beloof), dat ik om iets hoegenaamd in deze betrekking te doen of te laten, van niemand hoegenaamd eenige beloften of geschenken aannemen zal, directelijk of indirectelijk.

„Zoo waarlijk helpe mij God Almachtig!" („Dat verklaar en beloof ik!")

72. De leden der Staten stemmen zonder last van of ruggespraak met hen, die benoemen.

73. Zij onthouden zich van medestemmen over de zaken, die hen, hunne echtgenooten, of hunne bloed- of aanverwanten, tot den derden graad ingesloten, persoonlijk aangaan, of waarin zij als gelastigden zijn betrokken.

Eene benoeming wordt geacht iemand persoonlijk aan te gaan, wanneer hij behoort tot die personen, tot welke de keuze door eene voordracht of bij eene herstemming is beperkt.

74. Zij zijn niet gerechtelijk vervolgbaar wegens de stem of meening, door hen in de vergadering geuit.

75. De vergadering mag niet beraadslagen of besluiten, zoo niet meer dan de helft der leden tegenwoordig is.

76. Alle besluiten over zaken worden bij volstrekte meerderheid der stemmende leden opgemaakt.

Bij staken van stemmen wordt het nemen van het besluit tot eene volgende vergadering uitgesteld.

In deze, en evenzoo in eene voltallige vergadering wordt, bij staken van stemmen, het voorstel geacht niet te zijn aangenomen.

De stemming moet geschieden bij hoofdelijke oproeping, wanneer één der leden dit verlangt, en alsdan mondeling.

77. De stemming over personen voor benoemingen of voordrachten geschiedt bij besloten en ongeteekende briefjes.

78. Wanneer eene benoeming of voordracht is te doen, benoemt de voorzitter vier leden tot stemopnemers.

Zij onderzoeken, of het getal briefjes gelijk is aan dat der tegenwoordig zijnde leden.

De inhoud van elk briefje wordt door een der stemopnemers overluid voorgelezen, door een ander nagezien, door de beide overige opgeteekend.

79. Er hebben zoovele stemmingen plaats, als personen te benoemen of voor te dragen zijn.

80. Niet of niet behoorlijk ingevulde stembriefjes worden, tot bepaling der meerderheid, afgetrokken van het getal der leden, die aan de stemming hebben deelgenomen.

In geval van twijfel over den inhoud van een briefje, beslist de vergadering.

81. Eene verkregen meerderheid van stemmen geldt niet, wanneer de vergadering beslist, dat daarop een tusschen het getal der briefjes en dat der gestemd hebbende leden bestaand verschil van invloed heeft kunnen zijn.

82. De stemming is nietig indien het getal behoorlijk ingevulde briefjes niet grooter is, dan de helft van dat der leden van de vergadering.

83. Wanneer niemand bij de eerste stemming de volstrekte meerderheid heeft verkregen, wordt tot eene tweede vrije stemming overgegaan.

Is ook bij deze géene volstrekte meerderheid verkregen, dan wordt de stemming bepaald tot de twee personen, die bij de tweede stemming de meeste stemmen hebben verkregen, of, zijn de meeste stemmen tusschen meerdere personen verdeeld, tot allen, die aldus de meeste stemmen hebben erlangd.

Ook hierdoor geene volstrekte meerderheid van stemmen verkregen zijnde, heeft er eene vierde stemming plaats over de twee personen, die bij de derde stemming de meeste stemmen hebben erlangd.

Zijn bij de derde stemming de meeste stemmen over meer dan twee personen verdeeld, dan wordt bij tusschenstemming uitgemaakt over welke twee personen de vierde stemming zal loopen.

Indien, hetzij bij deze tusschenstemming, hetzij bij de derde of vierde stemming, de stemmen staken, beslist het lot.

84. Het reglement van orde, dat de Staten voor hunne vergadering vaststellen, wordt aan Onze goedkeuring onderworpen.

§ 2. *Van de vergadering der Gedeputeerde Staten.*

85. De bepalingen der artikelen 63, 73, 74, 76, laatste lid, en 77 zijn van toepassing op de vergadering der Gedeputeerde Staten.

86. De leden der Gedeputeerde Staten, ter vergadering komende, teekenen hunnen naam op eene lijst, die bij het eindigen der vergadering, door den voorzitter en den griffier wordt gesloten en onderteekend.

Deze lijst wordt, ten minste gedurende een jaar, ter provinciale griffie bewaard.

In elke gewone zitting der Staten worden de sedert de vorige gewone zitting gehouden lijsten, ter kennisneming overgelegd.

87. De vergadering mag geen besluit nemen, tenzij meer dan de helft der leden, de voorzitter daaronder begrepen, tegenwoordig zij.

88. Alle besluiten worden bij volstrekte meerderheid van stemmen opgemaakt.

Bij staken van stemmen wordt het nemen van een besluit tot de volgende vergadering verdaagd.

De stemmen dan andermaal stakende, wordt geen besluit geacht genomen te zijn.

89. Indien in gevallen, waarin eene beslissing volstrekt wordt gevorderd, de stemmen staken, wordt een lid der Staten, daartoe jaarlijks in de gewone zomerzitting door de Staten te benoemen, in de vergadering geroepen. Zoodanig lid heeft, zooverre de te beslissen zaak aangaat, stem en zitting in de vergadering, tot dat deze eene beslissing heeft genomen.

90. Ingeval omtrent het benoemen of voordragen van personen de stemmen staken, beslist het lot.

91. Het reglement van orde, dat de Gedeputeerde Staten voor hunne vergadering vaststellen, wordt aan de goedkeuring der Provinciale Staten onderworpen.

TWEEDE AFDEELING.

VAN DE MACHT DER PROVINCIALE STATEN.

EERSTE HOOFDSTUK.

Algemeene bepalingen.

92. De Provinciale Staten vertegenwoordigen de geheele provincie.

93. De Staten kunnen de belangen van hunne provincie en van hare ingezetenen bij Ons en bij de Staten-Generaal voorstaan.

94. Hun behoort, met betrekking tot de regeling en het bestuur van het provinciale huishouden, alle bevoegdheid, die niet bij deze of eenige andere wet aan Gedeputeerde Staten is opgedragen.

95. Zij hebben het recht, de ter uitoefening hunner bevoegdheid noodige inlichtingen, hetzij door eene bijzondere commissie uit hun midden te doen inwinnen, hetzij schriftelijk van alle aan hen ondergeschikte ambtenaren en besturen te vorderen.

Indien deze ambtenaren of besturen, na twee malen daartoe te zijn aangeschreven geweest, de inlichtingen terughouden, kunnen deze, na het verstrijken van den te stellen termijn, worden ingewonnen door een of meer leden der Staten, onder persoonlijke aansprakelijkheid der ambtenaren en leden van besturen, welke tot de vertraging hebben medegewerkt, voor de kosten.

Eene bijzondere commissie mag, op Onze machtiging, hare werkzaamheden ook na de sluiting der Statenzitting voortzetten.

96. Zij kunnen met de Staten van andere provinciën over zaken, tot hunne bevoegdheid behoorende, in briefwisseling treden.

97. De zaken, die twee of meer provinciën gemeenschappelijk aangaan, kunnen door de Staten dier provinciën, daartoe door Ons gemachtigd, onder Onze goedkeuring worden geregeld.

98. Onze beslissing omtrent de door de Staten gemaakte, aan Onze goedkeuring te onderwerpen reglementen en verordeningen wordt bekend gemaakt binnen twee maanden na den dag, waarop zij zijn vastgesteld.

De beslissing kan door Ons, bij een, binnen dien tijd te nemen, met redenen te omkleeden besluit, worden verdaagd.

Is zij niet genomen vóór de gewone zitting, die na afloop van den in het eerste lid van dit artikel genoemden termijn volgt, dan worden de Staten in die zitting met de redenen van het uitstel van Onzentwege bekend gemaakt.

99. Onze goedkeuring wordt verleend of onthouden aan de verordening in haar geheel, gelijk zij door de Staten is vastgesteld.

De onthouding van Onze goedkeuring geschiedt bij een met redenen omkleed besluit, den Raad van State gehoord.

100. De door Ons goedgekeurde begrootingen der provinciale inkomsten en uitgaven, provinciale rekeningen en algemeene reglementen en verordeningen, worden in het *Provinciaal blad* geplaatst, en algemeen verkrijgbaar gesteld.

101. De reglementen en verordeningen, treden, indien zij geen ander tijdstip daartoe aanwijzen, in werking op den achtsten dag na de dagteekening van het blad, waarin zij zijn geplaatst.

102. Het formulier van afkondiging luidt:

„De Gedeputeerde Staten van . . . . . doen te weten, dat door de Staten dier provincie (door hen), in hunne vergadering van . . . . is vastgesteld hetgeen volgt:

(de inhoud van het vastgestelde, zoo het stuk Onze goedkeuring behoeft, de dagteekening van het besluit, waarbij die goedkeuring is verleend.)

„Gegeven" enz.

De afkondiging van het stuk geschiedt binnen veertien dagen nadat Onze goedkeuring is verleend, of, zoo het deze niet behoeft, binnen acht dagen nadat het is vastgesteld.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Van de geldmiddelen der provincie.

§. 1. *Van de begrooting en rekening.*

103. De begrooting der provinciale inkomsten en uitgaven wordt jaarlijks door Gedeputeerde Staten opgemaakt en aan elk lid der Staten gezonden, ten minste (1) veertien dagen vóór het openen der gewone zitting, waarin zij aan de orde zal worden gesteld.

De begrooting wordt, zoodra zij is opgezonden, algemeen verkrijgbaar gesteld.

104 en **105**. *Vervallen.*

106. Van de kosten van het provinciaal bestuur komen ten laste van het Rijk:

a. de jaarwedde van Onzen commissaris;

b. de door hem te genieten vergoeding voor reis- en verblijfkosten;

c. de kosten van onderhoud van het gebouw tot zijne woning bestemd, waar het Rijkseigendom is, of de huur van dat gebouw waar het geen Rijkseigendom is;

d. de kosten van het onderhouden en meubileeren der gebouwen, bestemd voor de vergaderingen der Staten en Gedeputeerde Staten en voor de provinciale griffiën, alsmede de voor die gebouwen, waar zij geen Rijkseigendom zijn, te betalen huur;

Deze kosten worden, nadat Gedeputeerde Staten voor die onder *d* vermeld zijn gehoord, door Ons op de begrooting der Rijksuitgaven gebracht.

107. Op de begrooting der uitgaven, die alle uitgaven der provincie, van welken aard ook, vermeld, worden gebracht:

a. de jaarwedden van de leden van Gedeputeerde Staten, van den griffier en van alle in dienst der provincie werkzame ambtenaren en bedienden;

b. de door hen en door de leden der Staten te genieten vergoeding van reis- en verblijfkosten, alsmede het presentiegeld voor de leden der Staten;

c. de kosten van verlichting, verwarming en schoonhouden der lokalen, benoodigd voor het provinciaal bestuur;

d. de schrijfloonen en drukkosten der stukken ten behoeve van het provinciaal bestuur en verdere bureaukosten;

e. de kosten van het aanleggen en onderhouden van provinciale wegen en werken;

f. de kosten van het onderhoud der provinciale eigendommen, en de wegens die eigen dommen verschuldigde lasten;

g. de renten en aflossingen van de door de provincie aangegane geldleeningen;

h. alle opeischbare schulden der provincie;

i. de kosten der door de provincie te voeren gedingen;

j. alle uitgaven, bij bijzondere wetten aan de provincie opgelegd;

k. alle uitgaven, voortvloeiende uit de aan de Staten opgedragen uitvoering van wetten en algemeene maatregelen van bestuur, voor zoover die uitgaven niet ten laste van anderen zijn gebracht;

l. een post voor onvoorziene uitgaven.

108. De in het vorig artikel bedoelde begrooting wordt ingericht overeenkomstig de door Ons, te dien aanzien, bij eenen algemeenen maatregel van bestuur, te geven voorschriften.

109. Zij behoeft, om te werken, Onze goedkeuring.

Zij wordt Ons, nadat zij door de Staten is vastgesteld, ten minste twee maanden vóór den aanvang van het jaar, waarvoor zij moet dienen, ter goedkeuring aangeboden.

110. Op de begrooting zijn de bepalingen der artikelen 98 en 99, eerste lid, van toepassing.

111. Is Onze goedkeuring niet verleend aan de begrooting vóór den aanvang van het jaar, waarvoor deze moet dienen, dan kunnen Gedeputeerde Staten door Ons worden gemachtigd, tot op de helft der aangevraagde sommen uitgaven te doen uit die posten der begrooting, waartegen bij Ons geene bedenking bestaat.

112. Indien de Staten weigeren, de door de wet aan de provincie opgelegde uitgaven op de begrooting te brengen, geschiedt zulks door Ons.

Indien, in dat geval, de provinciale inkomsten niet toereikende zijn, en de Staten weigeren nieuwe middelen tot dekking voor te dragen, worden de overige, niet bij de wet aan de provincie opgelegde uitgaven door Ons, bij een in het *Staatsblad* te plaatsen besluit, in zoodanige rede verminderd, dat tusschen de provinciale inkomsten en uitgaven evenwicht zij.

Deze vermindering kan de renten der door de provincie aangegane geldleeningen niet treffen.

113. Af- en overschrijving op de posten der in artikel 107 bedoelde begrooting kan niet geschieden, dan voor zooverre daartoe bij de begrooting zelve, of bij een afzonderlijk, door Ons goedgekeurd besluit der Staten, machtiging is verleend.

114. Tot het bevelen der af- en overschrij-

(1) De woorden: „*ten minste*" komen in art. 103 van den bekend gemaakten tekst niet voor. Ze zijn hier ingevoegd in overeenstemming met het bij de wet van 17 Juni 1905, S. 210, nader vastgesteld artikel.

vingen, waartoe bij de begrooting machtiging is verleend, behoeven Gedeputeerde Staten in elk geval Onze toestemming.

115. De begrooting der provinciale inkomsten vermeldt alle de inkomsten der provincie, van welken aard ook.

Zij wordt te gelijk met de begrooting der in art. 107 bedoelde uitgaven aan Onze goedkeuring onderworpen.

Op haar zijn de artikelen 108—110 van toepassing.

116 en **117**. *Vervallen.*

118. De rekenplichtige provinciale ambtenaren doen van de, door hen voor de provincie gedane ontvangsten en uitgaven rekening en verantwoording aan de Algemeene Rekenkamer, overeenkomstig de regelen door de wet gesteld.

119. Van de provinciale inkomsten en uitgaven wordt door Gedeputeerde Staten over elk dienstjaar aan de Staten verantwoording gedaan, onder overlegging van eene rekening, welker cijfers door de Algemeene Rekenkamer deugdelijk zijn verklaard.

Gedeputeerde Staten zenden deze rekening, met vermelding van hetgeen zij ter hunner verantwoording dienstig achten, aan elk lid der Staten, veertien dagen voor het openen der tweede gewone zomerzitting, die volgt na het jaar, waartoe de rekening betrekking heeft.

De rekening wordt, zoodra zij is opgezonden, algemeen verkrijgbaar gesteld.

120. De Staten onderzoeken de rekening, zonder uitstel, en stellen het bedrag der ontvangsten en uitgaven vast, bij een besluit, waarvan het ontwerp door Gedeputeerde Staten, te gelijk met de rekening, wordt opgezonden.

De Gedeputeerde Staten zijn bij de beraadslagingen daarover tegenwoordig, doch onthouden zich van medestemmen over het besluit.

121. Het door de Staten genomen besluit behoeft Onze bekrachtiging.

122. De betalingen uit de provinciale kas geschieden op bevelschriften van Gedeputeerde Staten, door hunnen voorzitter, een der leden en den griffier te teekenen.

Bevelschriften, ter uitvoering van artikel 129 afgegeven, behoeven alleen de onderteekening van Onzen commissaris.

123. Op de bevelschriften wordt door hem, aan wien zij zijn gericht, niet betaald dan wanneer daarin hetgeen te betalen is en de post der begrooting, waarop het is aan te wijzen, wordt vermeld.

124. Wegens uitgaven, door Gedeputeerde Staten bevolen, waardoor het eindcijfer der begrooting of de aangewezen begrootingspost wordt overschreden, of die, ter kwader trouw, zijn aangewezen op een post, waarmede zij niet overeenstemmen, worden de leden der Gedeputeerde Staten en de commissaris des Konings, tenzij blijke dat zij tot het bevelen dier uitgaven niet hebben medegewerkt, persoonlijk aansprakelijk jegens de provincie, indien die uitgaven, bij het besluit in artikel 120 bedoeld, niet onder de provinciale uitgaven worden opgenomen.

De Staten benoemen, zoo dikwijls daartoe, volgens dit artikel, termen zijn, iemand uit hun midden met de rechtsvervolging tot schadevergoeding belast.

125. De termijnen van verjaring voor de vorderingen ten laste van het Rijk, bij de wet bepaald of te bepalen, zijn op de vorderingen ten laste der provincie van toepassing.

126. De gelden, door rijks-ambtenaren ten behoeve der provincie ontvangen, worden vóór het einde van elke maand, volgende op die waarin zij zijn ontvangen, door den Minister van Financiën ter beschikking van Gedeputeerde Staten gesteld.

§ 2. *Van de provinciale belastingen.*

126*bis*. Tot dekking der provinciale uitgaven kunnen de Staten de volgende belastingen heffen:

a. opcenten op de hoofdsom der grondbelasting;

b. opcenten op de hoofdsom der personeele belasting;

c. opcenten op de hoofdsom der vermogensbelasting en der belasting op bedrijfs- en andere inkomsten;

d. leges ter provinciale griffie;

e. tollen, weg-, brug-, dijk-, sluis-, schut-, kanaal-, kade-, haven-, steiger- en veergelden en andere rechten en loonen voor het gebruik of genot van provinciale werken, inrichtingen of eigendommen, of van door of vanwege de provincie verstrekte diensten.

126*ter*. De opcenten op de hoofdsom der grondbelasting mogen in geen geval meer dan *vijftig* bedragen, en voor de ongebouwde eigendommen tot geen lager getal dan voor de gebouwde worden geheven.

126*quater*. Opcenten op de hoofdsom der personeele belasting worden tot geen hooger getal geheven dan dat der opcenten op de hoofdsom der grondbelasting voor de ongebouwde eigendommen in de provincie.

126*quinquies*. Opcenten op de hoofdsom der vermogensbelasting en der belasting op bedrijfs- en andere inkomsten worden tot een

gelijk getal geheven, en eerst dan wanneer het getal opcenten op de hoofdsom der personeele belasting *twintig* bedraagt.

Zij mogen tot geen hooger getal dan de helft van de opcenten op de hoofdsom der personeele belasting geheven worden en in geen geval meer dan *twintig* bedragen..

Voor zooveel de belasting op bedrijfs- en andere inkomsten betreft, bepalen de opcenten zich tot de aanslagen der belastingplichtigen, bedoeld bij artikel 1*a* der wet van 2 October 1893 (*Staatsblad* n°. 149).

126*sexies*. Rechten, loonen en heffingen, in artikel 126*bis* sub *e*, bedoeld, worden tot geen hooger bedrag goedgekeurd, dan vereischt wordt tot dekking van de ten laste der provincie komende kosten van die werken of inrichtingen of van werken of inrichtingen, welke in rechtstreeksch verband daarmede aangelegd, en onderhouden zijn of worden, en waarvoor geene andere afzonderlijke heffing geschiedt.

126*septies*. Indien bijzondere omstandigheden, die zich in eene provincie voordoen, de heffing van andere dan de in artikel 126*bis* genoemde belastingen noodzakelijk maken, worden bij de wet vooraf het bedrag, waartoe zij ten hoogste kunnen worden geheven, bepaald en tevens de grondslagen voor zoodanige heffing, de duur waarvoor zij kan worden geheven en hare invordering geregeld.

126*octies*. Provinciale belastingen mogen den doorvoer, den uitvoer naar en den invoer uit andere provinciën niet belemmeren.

Belastingen op voorwerpen van verbruik worden niet geheven.

126*novies*. De opcenten op de Rijks directe belastingen, worden tegelijk met deze, en op dezelfde wijze als de hoofdsom, door 's Rijks ambtenaren ingevorderd.

De invordering der heffingen, in artikel 126*bis*, sub *d* en *e* bedoeld, geschiedt op de wijze bij de heffingsverordening te regelen.

126*decies*. Het heffen, wijzigen en afschaffen van elke provinciale belasting wordt verordend bij een besluit van de Staten der provincie.

Strekt zoodanig besluit om de heffing van eene belasting te bevelen, te wijzigen of te bestendigen, dan worden het bedrag en de grondslagen der belasting daarin vermeldt, en tevens, voor zooveel noodig, de voorschriften aangehaald, naar welke zij zal worden ingevorderd.

126*undecies*. Ieder besluit der Staten als in het voorgaande artikel bedoeld, behoeft Onze goedkeuring. Deze wordt niet geweigerd dan bij een met redenen omkleed besluit, den Raad van State gehoord.

Bij de goedkeuring van een besluit der Staten tot heffing of tot wijziging eener provinciale belasting kan door Ons een termijn worden bepaald, waarvoor de heffing wordt toegestaan. Wanneer in het besluit der Staten geen of een langere termijn is genoemd, wordt de Raad van State omtrent dien termijn gehoord.

DERDE HOOFDSTUK.

Van de uitvoering van wetten en algemeene maatregelen van bestuur.

127. Wanneer de wetten of de algemeene maatregelen van bestuur het vorderen, verleenen de Staten hunne medewerking tot uitvoering daarvan.

128. De in het voorgaande artikel bedoelde uitvoering geschiedt door Gedeputeerde Staten, voor zoover niet de wet of de algemeene maatregel van bestuur bepaaldelijk de medewerking der Staten vordert.

Wordt deze medewerking door de Staten geweigerd dan voorzien Gedeputeerde Staten daarin.

129. Wanneer Gedeputeerde Staten niet of niet behoorlijk voor de hun bij het voorgaande artikel opgedragen uitvoering zorgen, kan Onze commissaris door Ons, bij een in het *Staatsblad* te plaatsen, met redenen omkleed besluit worden gemachtigd om in de uitvoering te voorzien.

VIERDE HOOFDSTUK.

Van de regeling en het bestuur van het provinciale huishouden.

§ 1. *Algemeene bepalingen.*

130. Aan de Staten behoort de regeling en het bestuur van het provinciale huishouden.

131. Zij regelen al hetgeen de geldmiddelen der provincie aangaat.

Met inachtneming van het bepaalde bij artikel 44*bis* regelen zij de bezoldiging van alle provinciale ambtenaren en bedienden.

Op de ambtenaren en bedienden bij de provinciale griffie is van toepassing hetgeen bij artikel 44*ter* ten aanzien van den griffier is bepaald.

132. Zij besluiten tot het koopen, ruilen of vervreemden, het bezwaren of verpanden van provinciale eigendommen, het treffen van dadingen daaromtrent, en het aanvaarden der aan de provincie gedane legaten of schenkingen.

133. De besluiten, door de Staten omtrent de in de artikelen 131 en 132 bedoelde zaken te nemen, behoeven Onze goedkeuring.

134. Zij bevelen, behoudens wettelijke bepalingen, door artikel 188 der Grondwet ge-

vorderd, het aanleggen of verbeteren van provinciale wegen, gebouwen, werken en inrichtingen.

135. Zij beoordeelen en beslissen of de provincie rechtsgedingen zal voeren.

136. De Staten hebben het toezicht op alle waterstaatswerken, waterschappen, veenschappen en veenpolders, voor zoover de wet het toezicht over bepaalde werken niet aan anderen heeft opgedragen.

137. *Vervallen.*

138. Zij zijn bevoegd, behoudens wettelijke bepalingen, ingevolge artikel 188 der Grondwet, in de bestaande inrichtingen en reglementen van waterschappen, veenschappen en veenpolders veranderingen te maken, waterschappen, veenschappen en veenpolders op te heffen, nieuwe op te richten en nieuwe reglementen voor zoodanige instellingen vast te stellen.

Hunne besluiten te dien aanzien zijn onderworpen aan Onze goedkeuring. Daarop zijn de bepalingen der artikelen 98 en 99 van toepassing.

139. *Vervallen.*

140. Zij maken de reglementen en verordeningen, die zij voor het provinciaal belang noodig oordeelen, en onderwerpen die aan Onze goedkeuring.

141. Hunne reglementen en verordeningen kunnen geene bepalingen omtrent onderwerpen van algemeen rijks-belang inhouden.

142. De bepalingen dier reglementen en verordeningen houden van rechtswege op te gelden, zoodra omtrent het daarin geregelde onderwerp door eene wet of een algemeenen maatregel van bestuur voorschriften worden gegeven.

§ 2. *Van het toezicht op de gemeentebesturen.*

143. De besluiten der gemeentebesturen, betreffende zoodanige beschikking over gemeente-eigendom of zoodanige andere burgerlijke rechtshandelingen, als de Gemeentewet aanwijst, worden onderworpen aan de goedkeuring der Staten.

Dit geschiedt insgelijks met de gemeentelijke begrootingen van inkomsten en uitgaven.

144. Het instellen, afschaffen of veranderen van jaarmarkten of gewone marktdagen in de gemeenten geschiedt niet dan met machtiging der Staten, tenzij in de gevallen waarin de goedkeuring aan Ons is voorbehouden, en die door een algemeenen maatregel van bestuur worden aangewezen.

145. De besluiten der gemeentebesturen tot het invoeren, wijzigen of afschaffen van plaatselijke belastingen worden door de Staten, onder mededeeling van hun gevoelen, aan Ons ter goed- of afkeuring voorgedragen.

146. De Staten vragen van Ons de schorsing of vernietiging der plaatselijke verordeningen, die hun met de wetten of het algemeen provinciaal belang strijdig voorkomen.

147. Zij trachten alle geschillen tusschen de gemeentebesturen hunner provincie in der minne te doen bijleggen. Indien zij daarin niet slagen, dragen zij het geval, zoo het een geschil van bestuur betreft, aan Ons ter beslissing voor.

148. De geschillen over het aanleggen en onderhouden van werken, en alle andere geschillen van bestuur tusschen de provincie en ééne of meer gemeenten, worden door Ons beslist.

VIJFDE HOOFDSTUK.

Van de dagelijksche leiding en uitvoering van zaken.

149. De dagelijksche leiding en uitvoering van zaken behooren aan Gedeputeerde Staten, en zulks hetzij de Staten zijn vergaderd of niet.

150. Eene door de Staten, onder Onze goedkeuring, te maken instructie voor de Gedeputeerde Staten regelt de uitoefening hunner bevoegdheid tot de dagelijksche leiding en uitvoering van zaken, overeenkomstig de bepalingen der artikelen 151—162.

151. Gedeputeerde Staten maken de verordeningen, noodig tot de hun opgedragen uitvoering van wetten en algemeene maatregelen van bestuur, en onderwerpen die aan Onze goedkeuring.

152. Door hen worden insgelijks uitgevoerd de provinciale reglementen en verordeningen, en de besluiten en beslissingen der Staten.

153. Zij beslissen de geschillen, over de in de beide vorige artikelen bedoelde uitvoering gerezen, tenzij de wetten of verordeningen dit aan anderen hebben opgedragen.

154. Zij beheeren de provinciale inkomsten en eigendommen, en zijn bevoegd die eigendommen te verhuren.

155. Zij vertegenwoordigen de provincie in rechten.

Zij zijn bevoegd, alvorens de machtiging der Staten tot het voeren van een rechtsgeding ten behoeve der provincie te hebben verkregen, alle conservatoire maatregelen, zoo in als buiten rechten, te nemen, en verplicht, te doen wat noodig is, ter voorkoming van verjaring en verlies van recht van bezit.

156. Zij benoemen en ontslaan alle provinciale ambtenaren en bedienden, welker benoe-

gelijk getal geheven, en eerst dan wanneer het getal opcenten op de hoofdsom der personeele belasting *twintig* bedraagt.

Zij mogen tot geen hooger getal dan de helft van de opcenten op de hoofdsom der personeele belasting geheven worden en in geen geval meer dan *twintig* bedragen..

Voor zooveel de belasting op bedrijfs- en andere inkomsten betreft, bepalen de opcenten zich tot de aanslagen der belastingplichtigen, bedoeld bij artikel 1*a* der wet van 2 October 1893 (*Staatsblad* n°. 149).

126*sexies*. Rechten, loonen en heffingen, in artikel 126*bis* sub *e*, bedoeld, worden tot geen hooger bedrag goedgekeurd, dan vereischt wordt tot dekking van de ten laste der provincie komende kosten van die werken of inrichtingen of van werken of inrichtingen, welke in rechtstreeksch verband daarmede aangelegd, en onderhouden zijn of worden, en waarvoor geene andere afzonderlijke heffing geschiedt.

126*septies*. Indien bijzondere omstandigheden, die zich in eene provincie voordoen, de heffing van andere dan de in artikel 126*bis* genoemde belastingen noodzakelijk maken, worden bij de wet vooraf het bedrag, waartoe zij ten hoogste kunnen worden geheven, bepaald en tevens de grondslagen voor zoodanige heffing, de duur waarvoor zij kan worden geheven en hare invordering geregeld.

126*octies*. Provinciale belastingen mogen den doorvoer, den uitvoer naar en den invoer uit andere provinciën niet belemmeren.

Belastingen op voorwerpen van verbruik worden niet geheven.

126*novies*. De opcenten op de Rijks directe belastingen, worden tegelijk met deze, en op dezelfde wijze als de hoofdsom, door 's Rijks ambtenaren ingevorderd.

De invordering der heffingen, in artikel 126*bis*, sub *d* en *e* bedoeld, geschiedt op de wijze bij de heffingsverordening te regelen.

126*decies*. Het heffen, wijzigen en afschaffen van elke provinciale belasting wordt verordend bij een besluit van de Staten der provincie.

Strekt zoodanig besluit om de heffing van eene belasting te bevelen, te wijzigen of te bestendigen, dan worden het bedrag en de grondslagen der belasting daarin vermeldt, en tevens, voor zooveel noodig, de voorschriften aangehaald, naar welke zij zal worden ingevorderd.

126*undecies*. Ieder besluit der Staten als in het voorgaande artikel bedoeld, behoeft Onze goedkeuring. Deze wordt niet geweigerd dan bij een met redenen omkleed besluit, den Raad van State gehoord.

Bij de goedkeuring van een besluit der Staten tot heffing of tot wijziging eener provinciale belasting kan door Ons een termijn worden bepaald, waarvoor de heffing wordt toegestaan. Wanneer in het besluit der Staten geen of een langere termijn is genoemd, wordt de Raad van State omtrent dien termijn gehoord.

DERDE HOOFDSTUK.

Van de uitvoering van wetten en algemeene maatregelen van bestuur.

127. Wanneer de wetten of de algemeene maatregelen van bestuur het vorderen, verleenen de Staten hunne medewerking tot uitvoering daarvan.

128. De in het voorgaande artikel bedoelde uitvoering geschiedt door Gedeputeerde Staten, voor zoover niet de wet of de algemeene maatregel van bestuur bepaaldelijk de medewerking der Staten vordert.

Wordt deze medewerking door de Staten geweigerd dan voorzien Gedeputeerde Staten daarin.

129. Wanneer Gedeputeerde Staten niet of niet behoorlijk voor de hun bij het voorgaande artikel opgedragen uitvoering zorgen, kan Onze commissaris door Ons, bij een in het *Staatsblad* te plaatsen, met redenen omkleed besluit worden gemachtigd om in de uitvoering te voorzien.

VIERDE HOOFDSTUK.

Van de regeling en het bestuur van het provinciale huishouden.

§ 1. *Algemeene bepalingen.*

130. Aan de Staten behoort de regeling en het bestuur van het provinciale huishouden.

131. Zij regelen al hetgeen de geldmiddelen der provincie aangaat.

Met inachtneming van het bepaalde bij artikel 44*bis* regelen zij de bezoldiging van alle provinciale ambtenaren en bedienden.

Op de ambtenaren en bedienden bij de provinciale griffie is van toepassing hetgeen bij artikel 44*ter* ten aanzien van den griffier is bepaald.

132. Zij besluiten tot het koopen, ruilen of vervreemden, het bezwaren of verpanden van provinciale eigendommen, het treffen van dadingen daaromtrent, en het aanvaarden der aan de provincie gedane legaten of schenkingen.

133. De besluiten, door de Staten omtrent de in de artikelen 131 en 132 bedoelde zaken te nemen, behoeven Onze goedkeuring.

134. Zij bevelen, behoudens wettelijke bepalingen, door artikel 188 der Grondwet ge-

vorderd, het aanleggen of verbeteren van provinciale wegen, gebouwen, werken en inrichtingen.

135. Zij beoordeelen en beslissen of de provincie rechtsgedingen zal voeren.

136. De Staten hebben het toezicht op alle waterstaatswerken, waterschappen, veenschappen en veenpolders, voor zoover de wet het toezicht over bepaalde werken niet aan anderen heeft opgedragen.

137. *Vervallen.*

138. Zij zijn bevoegd, behoudens wettelijke bepalingen, ingevolge artikel 188 der Grondwet, in de bestaande inrichtingen en reglementen van waterschappen, veenschappen en veenpolders veranderingen te maken, waterschappen, veenschappen en veenpolders op te heffen, nieuwe op te richten en nieuwe reglementen voor zoodanige instellingen vast te stellen.

Hunne besluiten te dien aanzien zijn onderworpen aan Onze goedkeuring. Daarop zijn de bepalingen der artikelen 98 en 99 van toepassing.

139. *Vervallen.*

140. Zij maken de reglementen en verordeningen, die zij voor het provinciaal belang noodig oordeelen, en onderwerpen die aan Onze goedkeuring.

141. Hunne reglementen en verordeningen kunnen geene bepalingen omtrent onderwerpen van algemeen rijks-belang inhouden.

142. De bepalingen dier reglementen en verordeningen houden van rechtswege op te gelden, zoodra omtrent het daarin geregelde onderwerp door eene wet of een algemeenen maatregel van bestuur voorschriften worden gegeven.

§ 2. *Van het toezicht op de gemeentebesturen.*

143. De besluiten der gemeentebesturen, betreffende zoodanige beschikking over gemeente-eigendom of zoodanige andere burgerlijke rechtshandelingen, als de Gemeentewet aanwijst, worden onderworpen aan de goedkeuring der Staten.

Dit geschiedt insgelijks met de gemeentelijke begrootingen van inkomsten en uitgaven.

144. Het instellen, afschaffen of veranderen van jaarmarkten of gewone marktdagen in de gemeenten geschiedt niet dan met machtiging der Staten, tenzij in de gevallen waarin de goedkeuring aan Ons is voorbehouden, en die door een algemeenen maatregel van bestuur worden aangewezen.

145. De besluiten der gemeentebesturen tot het invoeren, wijzigen of afschaffen van plaatselijke belastingen worden door de Staten, onder mededeeling van hun gevoelen, aan Ons ter goed- of afkeuring voorgedragen.

146. De Staten vragen van Ons de schorsing of vernietiging der plaatselijke verordeningen, die hun met de wetten of het algemeen provinciaal belang strijdig voorkomen.

147. Zij trachten alle geschillen tusschen de gemeentebesturen hunner provincie in der minne te doen bijleggen. Indien zij daarin niet slagen, dragen zij het geval, zoo het een geschil van bestuur betreft, aan Ons ter beslissing voor.

148. De geschillen over het aanleggen en onderhouden van werken, en alle andere geschillen van bestuur tusschen de provincie en ééne of meer gemeenten, worden door Ons beslist.

VIJFDE HOOFDSTUK.

Van de dagelijksche leiding en uitvoering van zaken.

149. De dagelijksche leiding en uitvoering van zaken behooren aan Gedeputeerde Staten, en zulks hetzij de Staten zijn vergaderd of niet.

150. Eene door de Staten, onder Onze goedkeuring, te maken instructie voor de Gedeputeerde Staten regelt de uitoefening hunner bevoegdheid tot de dagelijksche leiding en uitvoering van zaken, overeenkomstig de bepalingen der artikelen 151—162.

151. Gedeputeerde Staten maken de verordeningen, noodig tot de hun opgedragen uitvoering van wetten en algemeene maatregelen van bestuur, en onderwerpen die aan Onze goedkeuring.

152. Door hen worden insgelijks uitgevoerd de provinciale reglementen en verordeningen, en de besluiten en beslissingen der Staten.

153. Zij beslissen de geschillen, over de in de beide vorige artikelen bedoelde uitvoering gerezen, tenzij de wetten of verordeningen dit aan anderen hebben opgedragen.

154. Zij beheeren de provinciale inkomsten en eigendommen, en zijn bevoegd die eigendommen te verhuren.

155. Zij vertegenwoordigen de provincie in rechten.

Zij zijn bevoegd, alvorens de machtiging der Staten tot het voeren van een rechtsgeding ten behoeve der provincie te hebben verkregen, alle conservatoire maatregelen, zoo in als buiten rechten, te nemen, en verplicht, te doen wat noodig is, ter voorkoming van verjaring en verlies van recht van bezit.

156. Zij benoemen en ontslaan alle provinciale ambtenaren en bedienden, welker benoe-

ming niet bij deze wet of de provinciale reglementen en verordeningen aan de Staten is voorbehouden.

Zij schorsen den griffier en alle andere provinciale ambtenaren en bedienden.

157. Zij zijn belast met de behoorlijke voorbereiding van al hetgeen in de vergadering der Staten, ter overweging en beslissing, moet worden gebracht.

Zij ontwerpen, tenzij de Staten het aan bijzondere commissiën opdragen, de nieuwe of gewijzigde reglementen van waterschappen, veenschappen en veenpolders en alle de provinciale reglementen en verordeningen, volgens de artikelen 138 en 140 door de Staten vast te stellen.

Zoodanige bijzondere commissie mag, op Onze machtiging, hare werkzaamheden ook na de sluiting der Statenvergadering voortzetten.

158. *Vervallen.*

159. Zij stellen de plannen en voorwaarden, van aanbesteding vast van de door de Staten bevolen werken, tenzij deze zich de goedkeuring daarvan hebben voorbehouden.

160. Zij zijn bevoegd, in het onderhoud van alle provinciale werken, wanneer dit geen uitstel lijden kan, zonder daartoe vooraf door de Staten gemachtigd te zijn, te voorzien, mits daarvan in de eerstkomende vergadering der Staten kennis gevende.

161. Zij oefenen de in de artikelen 143—147 vermelde macht der Staten uit.

162. Zij houden op al, wat de provincie aangaat, een gedurig toezicht, en doen jaarlijks, in de gewone zomerzitting, aan de Staten een uitvoerig en beredeneerd verslag van den toestand der provincie.

Dit verslag wordt ingericht op de wijze en in den vorm door den Minister van Binnenlandsche Zaken voor te schrijven, en algemeen verkrijgbaar gesteld.

163. Zij zijn wegens de dagelijksche leiding en uitvoering der zaken, voor zooveel de in de artikelen 152—162 omschreven handelingen betreft, aan de Staten verantwoording schuldig.

Zij geven alle te dien aanzien door de Staten verlangde inlichtingen.

Ingeval zij weigeren dit te doen, kunnen de Staten hen van hunne betrekking vervallen verklaren.

164. Artikel 95 is op Gedeputeerde Staten van toepassing.

165. Over alle zaken, de provincie betreffende, dienen Gedeputeerde Staten van raad en bericht aan het departement van Binnenlandsche Zaken en de andere departementen van algemeen bestuur.

ZESDE HOOFDSTUK.

Van het schorsen en vernietigen der besluiten van de Staten en Gedeputeerde Staten.

166. De besluiten der Staten en Gedeputeerde Staten, die met de wetten of het algemeen belang strijdig zijn, worden door Ons geschorst of vernietigd.

167. De door de Staten vastgestelde en door Ons goedgekeurde provinciale reglementen en verordeningen kunnen, zoo zij met de wetten of het algemeen belang strijdig zijn, door eene wet, die tevens de gevolgen regelt, worden geschorst of vernietigd.

168. De uitspraken van Gedeputeerde Staten over geschillen van bestuur of andere, wier beslissing hun door bijzondere wetten is opgedragen, worden geschorst of vernietigd op de wijze en met de gevolgen, in die wetten omschreven.

169. In alle andere, door de twee vorige artikelen niet bedoelde gevallen, wordt de schorsing of vernietiging van besluiten der Staten en Gedeputeerde Staten door Ons bevolen bij een met redenen omkleed, in het *Staatsblad* te plaatsen besluit, dat, ingeval van schorsing, den duur hiervan bepaalt.

170. Schorsing stuit onmiddellijk de werking van het geschorst besluit.

Zij kan niet langer duren dan een jaar.

171. Is binnen den voor de schorsing bepaalden tijd de vernietiging van het besluit door Ons niet uitgesproken, dan wordt dit geacht geldig te zijn.

172. Een besluit, dat geschorst is geweest, kan niet op nieuw worden geschorst.

173. Vernietiging van wege strijd met de wet brengt mede vernietiging van alle de gevolgen van het vernietigd besluit.

Bij vernietiging van wege strijd met het algemeen belang, kunnen die gevolgen, welke niet met dat belang strijden, in stand blijven.

174. De Staten of Gedeputeerde Staten zorgen, in geval van schorsing of vernietiging hunner besluiten, dat aan artikel 170 of artikel 173 worde voldaan, en opnieuw in de bij het geschorst of vernietigd besluit behandelde zaak, voor zooveel noodig is, voorzien.

Indien zij dit nalaten, wordt, zoo het besluit de in de artikelen 127 en 128 bedoelde uitvoering gold, in die uitvoering op de bij artikel 129 bepaalde wijze van Onzentwege voorzien.

OVERGANGSBEPALINGEN.

175. Alle bestaande provinciale ambtenaren en machten blijven voortduren, tot dat zij door andere, volgens deze wet, zijn vervangen.

Op alle burgerlijke rijks-ambtenaren, thans werkzaam voor het provinciaal bestuur, door of van wege Ons benoemd en ten gevolge der bij deze wet aan de Provinciale of Gedeputeerde Staten verleende macht herbenoemd, is de wet van den 9den Mei 1846 (*Staatsblad* n°. 24), betreffende de burgerlijke pensioenen, bij voortduring toepasselijk.

Aan dezelfde ambtenaren, door de Provinciale of Gedeputeerde Staten niet herbenoemd, kan door Ons ten laste van 's Rijks kas wachtgeld worden toegekend, voor zoover zij geen aanspraak hebben op pensioen.

176. De instructiën der griffiers, de bepalingen omtrent de orde in de vergadering, en alle omtrent punten, bij deze wet niet geregeld, geldende voorschriften blijven gelden, tot dat zij door andere worden vervangen.

De thans in sommige provinciën bestaande provinciale accijnsen worden binnen vijf jaren na de dagteekening dezer wet afgeschaft.

177. De eerste keuze voor de leden der Staten geschiedt op den eersten Dinsdag der maand September.

178. De eerste helft der leden van de Staten en Gedeputeerde Staten treedt af met den eersten Dinsdag in Juli 1853.

179. De dag der eerste bijeenkomst van de nieuwe Staten-vergadering wordt door Ons bepaald.

Na de opening hunner vergadering, gaan de Staten, zoo spoedig mogelijk, over tot het benoemen der leden van Gedeputeerde Staten.

180. Tot dat daarin bij de in artikel 4 bedoelde wet is voorzien, worden de leden der Staten gekozen in de hoofdkiesdistricten, volgens artikel 6 van het kiesreglement, in het 7de additioneele artikel der Grondwet vervat, door Gedeputeerde Staten vastgesteld.

Gedeputeerde Staten kunnen, waar zij het noodig keuren, onderkiesdistricten aanwijzen.

Eene bij deze wet gevoegde tabel (1) bepaalt het getal der in elk hoofdkiesdistrict te kiezen leden.

181. Deze wet is verbindende met den dag harer afkondiging.

182. Deze wet kan worden aangehaald onder den titel van „provinciale wet".

Slot- en overgangsbepalingen der wet van 17 Juni 1905, S. 210.

Art. 72. Aan elke provincie wordt telken jare door het Rijk uitgekeerd:

1°. het met 8 ten honderd verhoogde bedrag van hetgeen voor haar op de Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1900 is uitgetrokken geweest aan jaarwedden van de leden van Gedeputeerde Staten, van den griffier en van de ambtenaren en bedienden bij de provinciale griffiën, zoomede aan schrijfloonen;

2°. de middelsom van de in de jaren 1899, 1900, 1901, 1902 en 1903 voor haar ten laste van de Staatsbegrooting gedane uitgaven voor:

a. vergoeding van reis- en verblijfkosten aan leden van Provinciale en van Gedeputeerde Staten, aan den griffier en aan de ambtenaren en bedienden bij de provinciale griffiën;

b. bureelbehoeften, druk- en bindwerk, briefporten en andere kleine uitgaven ten behoeve der vergaderingen van de Provinciale en Gedeputeerde Staten en voor de provinciale griffiën;

c. verlichting, verwarming en schoonhouden der gebouwen, bestemd voor de vergaderingen der Provinciale- en Gedeputeerde Staten en voor de provinciale griffiën;

De nadere regelen omtrent de berekening en vaststelling en uitbetaling der uitkeering, in het voorgaande lid bedoeld, worden door Ons vastgesteld.

Art. 73. De regeling van de jaarwedden der griffiers en der ambtenaren en bedienden bij de provinciale griffie, vastgesteld bij Onze besluiten van 22 Februari 1900, n°. 41 en van 14 Mei 1900 (*Staatsblad* n°. 72) blijft van kracht, totdat zij door eene regeling ingevolge de artikelen 44*bis* en 131 der Provinciale Wet zijn vervangen.

Art. 74. Aan de griffiers en ambtenaren bij de provinciale griffie, krachtens de daaromtrent bestaande voorschriften bij het inwerkingtreden dezer wet tot het genot van leges gerechtigd, wordt, als vergoeding voor het verlies van dat genot, met ingang van 1 Januari 1906, uit de provinciale kas eene persoonlijke jaarlijksche toelage verleend, gelijkstaande met de in guldens naar boven afgeronde middelsom dier leges, waarvan het genot aan den rang waarin door ieder hunner bij het inwerkingtreden dezer wet leges worden genoten, over de laatste vijf jaren vóór die inwerkingtreding per jaar is verbonden geweest.

Die toelage vervalt met het tijdstip, waarop hij, die haar geniet, naar de thans daaromtrent bestaande voorschriften zou hebben opgehouden legestrekkend ambtenaar te zijn.

Art. 75. Alle vóór het inwerkingtreden dezer wet uitgevaardigde wetten, houdende bekrachtiging van provinciale belastingen voor een bepaalden tijd, blijven in stand tot het einde van dien termijn; die welke bekrachti-

(1) Deze tabel is vervallen door de wet van 5 November 1852, S. 197.

ging inhouden voor onbepaalden tijd, vervallen van rechtswege met 1 Januari 1907.

Wordt vóór het einde van den termijn of vóór gemelden datum wijziging in de heffing of in de voorschriften betreffende de invordering daarvan of afschaffing der heffing door de Staten noodig geacht, dan wordt de heffing òf in haar geheel opnieuw geregeld òf afgeschaft met inachtneming van de bepalingen der Provinciale wet, zooals zij bij deze wet zijn gewijzigd.

Art. 76. Tot 1 Januari 1907 wordt bestendigd de heffing van leges ter griffie volgens het tarief, vastgesteld bij de Koninklijke besluiten van 8 Juni 1825, n°. 28, en van 18 Januari 1847, n°. 44.

De opbrengst der leges wordt, te beginnen met 1 Januari 1906, in de provinciale kas gestort.

Art. 77. In artikel 1 der wet van 25 Mei 1880 (*Staatsblad* n°. 86) gelijk dat artikel luidt krachtens artikel 23 der wet van 15 April 1886 (*Staatsblad* n°. 64) wordt het cijfer „116" vervangen door 126*novies*.

Art. 78. De uitkeering, in artikel 72 dezer wet bedoeld, wordt het eerst genoten over het dienstjaar 1906.

Over de voorafgaande dienstjaren blijven, voor zooveel de begrootingen en rekening betreft, van kracht de bepalingen der wet van 6 Juli 1850 (*Staatsblad* n°. 39), gelijk zij vóór het inwerkingtreden dezer wet luidden.

Art. 79. De wet van 3 Mei 1851 (*Staatsblad* n°. 50) wordt met 1 Januari 1906 ingetrokken.

Art. 80. Op Onzen last wordt de wet van 6 Juli 1850 (*Staatsblad* n°. 39), met de daarin door deze en andere wetten gebrachte wijzigingen en aanvullingen, en met inachtneming der thans in de van Regeeringswege uitgaande stukken gevolgde spelling, in het *Staatsblad* geplaatst.

Art. 81. Deze wet treedt in werking met den dag harer afkondiging.

Behoort bij Koninklijk besluit van 30 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 224).

Mij bekend,

De Min. van Binnenl. Zaken, (*get.*) KUYPER.

---

1 *Juli* 1905. BESLUIT, ter uitvoering van artikel XXI der wet van den 22sten Mei 1905 (*Staatsblad* n°. 141), tot wijziging en aanvulling der wet tot regeling van het hooger onderwijs. S. 225.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 11 Mei 1905, n°. 2632, afdeeling Onderwijs;

Overwegende, dat ingevolge artikel XXI der wet van 22 Mei 1905 (*Staatsblad* n°. 141), tot wijziging en aanvulling der wet tot regeling van het hooger onderwijs, bij algemeenen maatregel van bestuur moet worden bepaald van welke der examens, af te nemen aan de technische hoogeschool, zijn vrijgesteld zij, die op 6 Juli 1905 een of meer der in de artikelen 59, 60, 61, 62, 63, 64 en 65 der wet van 2 Mei 1863 (*Staatsblad* n°. 50) bedoelde examens met gunstig gevolg hebben afgelegd;

Den Raad van State gehoord (advies van 13 Juni 1905, n°. 15);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 28 Juni 1905, n°. 4763, afdeeling Onderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. **1.** Zij, die vóór 6 Juli 1905 het in artikel 61 der wet van 2 Mei 1863 (*Staatsblad* n°. 50) vermeld examen B met gunstig gevolg hebben afgelegd, zijn vrijgesteld van het propaedeutisch examen ter verkrijging van het diploma van civiel-ingenieur.

2. Zij, die vóór 6 Juli 1905 het examen B, vermeld in artikel 62 der wet van 2 Mei 1863 (*Staatsblad* n°. 50), zooals dat gewijzigd is bij de wet van 28 Mei 1901 (*Staatsblad* n°. 123) met gunstig gevolg hebben afgelegd, zijn vrijgesteld van het propaedeutisch examen ter verkrijging van het diploma van bouwkundig ingenieur of architect.

3. Zij, die vóór 6 Juli 1905 het in artikel 63 der wet van 2 Mei 1863 (*Staatsblad* n°. 50) vermeld examen B met gunstig gevolg hebben afgelegd, zijn vrijgesteld van het propaedeutisch examen ter verkrijging van het diploma van scheepsbouwkundig ingenieur.

4. Zij, die vóór 6 Juli 1905 het in artikel 64 der wet van 2 Mei 1863 (*Staatsblad* n°. 50) vermeld examen B met gunstig gevolg hebben afgelegd, zijn vrijgesteld van het propaedeutisch examen ter verkrijging van het diploma van werktuigkundig ingenieur.

5. Zij, die vóór 6 Juli 1905 het in artikel 65 der wet van 2 Mei 1863 (*Staatsblad* n°. 50) vermeld examen B met gunstig gevolg hebben afgelegd, zijn vrijgesteld van het propaedeutisch examen ter verkrijging van het diploma van mijningenieur.

6. Zij, die vóór 6 Juli 1905 het in artikel 64 der wet van 2 Mei 1863 (*Staatsblad* n°. 50) vermeld examen B met gunstig gevolg hebben afgelegd, zijn vrijgesteld van het propaedeutisch examen ter verkrijging van het diploma van electrotechnisch ingenieur.

7. Zij, die vóór 6 Juli 1905 het in artikel

60 der wet van 2 Mei 1863 (*Staatsblad* n°. 50) vermeld examen of een of meer der in de artikelen 61, 62, 63, 64 en 65 dier wet vermelde examens B en C met gunstig gevolg geheel of gedeeltelijk hebben afgelegd en zich aan eenig examen aan de technische hoogeschool wenschen te onderwerpen, kunnen op voorstel van de afdeeling, die het nieuwe examen afneemt, door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken worden vrijgesteld van die vakken, waarin zij reeds op een der voorafgaande examens in gelijke of hoogere mate dan voor het af te leggen examen wordt gevorderd, bewijzen van bekwaamheid hebben gegeven.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 1sten Juli 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) KUYPER.

(*Uitgeg.* 19 *Juli* 1905.)

—

1 *Juli* 1905. BESLUIT, tot vernietiging van het besluit van Gedeputeerde Staten van *Utrecht* van 16 Februari 1905, n°. 3, waarbij ongegrond is verklaard het beroep, ingesteld door L. WILMANS te *Baarn*, tegen de weigering van eene vergunning voor den kleinhandel in sterken drank. S. 226.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 13 Mei 1905, n°. 3683, afdeeling Binnenlandsch Bestuur, betreffende het besluit van Gedeputeerde Staten van *Utrecht* van 16 Februari 1905, n°. 3, waarbij ongegrond is verklaard het beroep, ingesteld door L. WILMANS te *Baarn*, tegen het besluit van burgemeester en wethouders dier gemeente van 29 November 1904 tot weigering van eene vergunning voor den kleinhandel in sterken drank;

Overwegende, dat de beslissing van Gedeputeerde Staten van *Utrecht* berust op de overweging, dat in de localiteit, waarvoor L. WILMANS de vergunning vroeg, een andere winkelnering wordt uitgeoefend, wijl daarin ook andere dan sterke drank voorradig is en voor gebruik elders dan ter plaatse van verkoop wordt verkocht;

Overwegende, dat L. WILMANS voornoemd op 1 Januari 1904 handel dreef in sterken drank alleen bij hoeveelheden van ten minste twee liter en hem, wijl in de gemeente *Baarn* art. 1, tweede lid der Drankwet (*Staatsblad* 1904, n°. 235) van toepassing is, ingevolge art. 63, 2de lid, dier wet, slechts eene vergunning voor den verkoop van sterken drank voor gebruik elders dan ter plaatse van verkoop verleend zou kunnen worden;

dat art. 63, derde lid, van die wet in verband met art. 8, eerste lid, 15°. bepaalt, dat aan hem, die op 1 Januari 1904 handel dreef in sterken drank bij hoeveelheden van ten minste twee liter, voormelde vergunning wordt geweigerd, o. m. wanneer zij wordt gevraagd voor eene localiteit, waarin eene andere winkelnering wordt uitgeoefend;

dat volgens het tweede lid van n°. 15 van art. 8, eerste lid, dier wet ten aanzien van eene vergunning voor den verkoop van sterken drank in het klein voor gebruik elders dan ter plaatse van verkoop als andere winkelnering moet worden beschouwd de verkoop van anderen dan sterken drank voor gebruik ter plaatse van verkoop, in aansluiting waaraan art. 36, eerste lid, 4°. belet, dat verkoop van anderen dan sterken drank voor gebruik ter plaatse van verkoop geschiedt in eene localiteit, waarvoor eene vergunning voor den verkoop van sterken drank in het klein voor gebruik elders dan ter plaatse van verkoop is verleend;

dat, waar de wet ten deze slechts deze beide soorten van drankhandel tegenover elkander als andere winkelnering beschouwt — hetgeen blijkens de geschiedenis der totstandkoming van art. 36 is geschied om tegen te gaan den verkoop van sterken drank voor gebruik ter plaatse van verkoop in strijd met de wet door hem, die eene vergunning heeft voor den verkoop van dien drank voor gebruik elders — de woorden noch de geest der wet vorderen, dat die onvereenigbaarheid ten aanzien van eene vergunning voor den verkoop van sterken drank in het klein voor gebruik elders dan ter plaatse van verkoop wordt uitgebreid tot andere vormen van verkoop van anderen dan sterken drank;

dat mitsdien ten aanzien van eene vergunning voor den verkoop van sterken drank voor gebruik elders dan ter plaatse van verkoop niet als andere winkelnering is te beschouwen de verkoop van anderen dan sterken drank voor gebruik elders dan ter plaatse van verkoop;

dat dus aan L. WILMANS de vergunning in strijd met de wet is geweigerd op grond, dat in de localiteit, waarvoor zij gevraagd werd, een andere winkelnering wordt uitgeoefend;

Gelet op art. 166 der Provinciale wet;

Den Raad van State gehoord (advies van 6 Juni 1905, n°. 20);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 28 Juni 1905, n°. 5744, afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

voormeld besluit van Gedeputeerde Staten van *Utrecht* van 16 Februari 1905, n°. 3, te vernietigen wegens strijd met de wet.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

Het Loo, den 1sten Juli 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) KUYPER.

(*Uitgeg.* 15 *Juli* 1905.)

—

4 *Juli* 1905. BESLUIT, ter uitvoering van art. 33 onder *c*, der hooger-onderwijswet. S. 227.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 11 Mei 1905, n°. 2632, Afdeeling Onderwijs;

Overwegende, dat ingevolge artikel 33, onder *c*, der hooger-onderwijswet, bij algemeenen maatregel van bestuur, voor zoover niet door die wet bepaald, moeten worden vastgesteld het examen, bedoeld in artikel 123 dier wet, de voorwaarden voor de verleening van den doctorstitel aan de technische hoogeschool, de wijze, omvang en duur van de examens en promotiën, de tijdstippen, waarop zij worden gehouden en al wat verder daarop betrekking heeft;

Den Raad van State gehoord (advies van 13 Juni 1905, n°. 14);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 29 Juni 1905, n°. 4762, Afdeeling Onderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

§ 1. *Van het examen ter verkrijging van een getuigschrift van bekwaamheid tot de studie aan de technische hoogeschool.*

Art. **1**. Het examen, bedoeld in artikel 123 der hooger-onderwijswet wordt gehouden op door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken jaarlijks aan te wijzen dagen.

2. Het examen loopt over dezelfde vakken als het eindexamen voor de hoogere burgerscholen met vijfjarigen cursus, voorgeschreven in artikel 57 der wet van 2 Mei 1863 (*Staatsblad* n°. 50) houdende regeling van het middelbaar onderwijs.

Zij, die andere gedeeltelijk dezelfde vakken omvattende examens met goed gevolg hebben afgelegd, kunnen door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken worden vrijgesteld van die vakken, waarin zij reeds op een der voorafgaande examens in gelijke of hoogere mate dan voor het af te leggen examen wordt gevorderd bewijzen van bekwaamheid hebben gegeven.

3. Het examen wordt schriftelijk en mondeling en, voor zooveel het laatste betreft, in het openbaar afgenomen.

Examinandi mogen bij het examen geene toehoorders zijn.

4. De regeling der examens geschiedt door den voorzitter der commissie, bedoeld in artikel 123 der hooger-onderwijswet.

Geen examinandus mag op één dag langer dan zes uren worden geëxamineerd.

5. Gedurende het examen is het geen examinandus geoorloofd zich, zonder vergunning van den voorzitter, uit het lokaal te verwijderen. Zij, die zich aan eenig bedrog bij het examen schuldig maken, worden terstond afgewezen.

6. Aan ieder, die voldaan heeft, wordt een getuigschrift van bekwaamheid tot de studie aan de technische hoogeschool uitgereikt.

§ 2. *Van de examens aan de technische hoogeschool.*

7. Ter verkrijging van een der in artikel 118 der hooger-onderwijswet genoemde diploma's wordt vereischt het achtereenvolgens afleggen van drie examens, te weten:

1°. het propaedeutisch-, 2°. het candidaats- en 3°. het ingenieurs-examen.

8. Omtrent de vereischten voor de examens ter verkrijging van het diploma van civiel-ingenieur gelden de volgende bepalingen:

Het propaedeutisch examen loopt over de volgende vakken:

a. de zuivere en toegepaste wiskunde;

b. de theoretische en toegepaste natuurkunde;

c. de waterbouwkunde;

d. de architectuur;

e. het technisch teekenen;

f. het handteekenen.

Het candidaats-examen loopt over de volgende vakken:

a. de theoretische en toegepaste mechanica;

b. de theoretische en experimenteele hydraulica;

c. de waterbouwkunde;

d. de aanleg van wegen en de brugbouw;

e. de architectuur;

f. de werktuigbouwkunde;
g. de electrotechniek;
h. het landmeten, het waterpassen en de geodesie;
i. de kennis en het onderzoek van bouwstoffen;
j. het administratief recht.

Het ingenieurs-examen loopt over de volgende vakken:
a. de waterbouwkunde;
b. de aanleg en exploitatie van wegen en de brugbouw;
c. het landmeten en het waterpassen.

9. Omtrent de vereischten voor de examens ter verkrijging van het diploma van bouwkundig ingenieur of architect gelden de volgende bepalingen:

Het propaedeutisch examen loopt over de volgende vakken:
a. de zuivere en toegepaste wiskunde;
b. de theoretische en toegepaste natuurkunde;
c. de architectuur;
d. het technisch teekenen;
e. het handteekenen.

Het candidaats-examen loopt over de volgende vakken:
a. de zuivere en toegepaste wiskunde;
b. de theoretische en toegepaste mechanica;
c. de waterbouwkunde;
d. de aanleg van wegen en de brugbouw;
e. de architectuur;
f. het landmeten en het waterpassen;
g. het boetseeren;
h. de decoratieve kunst;
i. de kennis en het onderzoek van bouwstoffen;
j. het handteekenen;
k. het administratief recht.

Het ingenieurs-examen loopt over het vak: de architectuur.

10. Omtrent de vereischten voor de examens ter verkrijging van het diploma van werktuigkundig ingenieur gelden de volgende bepalingen:

Het propaedeutisch examen loopt over de volgende vakken:
a. de zuivere en toegepaste wiskunde;
b. de theoretische en toegepaste natuurkunde;
c. de werktuigbouwkunde;
d. de mechanische technologie;
e. het technisch teekenen;
f. het handteekenen.

Het candidaats-examen loopt over de volgende vakken:
a. de theoretische en toegepaste mechanica;
b. de werktuigbouwkunde;
c. de electrotechniek;
d. de mechanische technologie;
e. de kennis en het onderzoek van bouwstoffen;
f. het administratief recht.

Het ingenieurs-examen loopt over het vak: de werktuigbouwkunde.

11. Omtrent de vereischten voor de examens ter verkrijging van het diploma van scheepsbouwkundig ingenieur gelden de volgende bepalingen:

Het propaedeutisch examen loopt over de volgende vakken:
a. de zuivere en toegepaste wiskunde;
b. de theoretische en toegepaste natuurkunde;
c. de werktuigbouwkunde;
d. de scheepsbouwkunde;
e. de mechanische technologie;
f. het technisch teekenen;
g. het handteeken.

Het candidaats-examen loopt over de volgende vakken:
a. de theoretische en toegepaste mechanica;
b. de waterbouwkunde;
c. de werktuigbouwkunde;
d. de scheepsbouwkunde;
e. de electrotechniek;
f. de kennis en het onderzoek van bouwstoffen;
g. het administratief recht.

Het ingenieurs-examen loopt over de volgende vakken:
a. de scheepsbouwkunde;
b. de werktuigbouwkunde.

12. Omtrent de vereischten voor de examens ter verkrijging van een diploma van electrotechnisch ingenieur gelden de volgende bepalingen:

Het propaedeutisch examen loopt over de volgende vakken:
a. de zuivere en toegepaste wiskunde;
b. de theoretische en toegepaste natuurkunde;
c. de werktuigbouwkunde;
d. de mechanische technologie;
e. het technisch teekenen;
f. het handteekenen.

Het candidaats-examen loopt over de volgende vakken:
a. de theoretische en toegepaste mechanica;
b. de werktuigbouwkunde;
c. de electrotechniek;
d. de kennis en het onderzoek van bouwstoffen;
e. het administratief recht;

Het ingenieurs-examen loopt over het vak: de electrotechniek.

13. Omtrent de vereischten voor de examens

ter verkrijging van een diploma van scheikundig ingenieur of technoloog gelden de volgende bepalingen:

Het propaedeutisch examen loopt over de volgende vakken:

a. de zuivere en toegepaste wiskunde;
b. de theoretische en toegepaste mechanica;
c. de theoretische en toegepaste natuurkunde;
d. de analytische scheikunde;
e. de delfstofkunde;
f. het handteekenen.

Het candidaats-examen loopt over de volgende vakken:

a. de toegepaste natuurkunde;
b. de scheikunde;
c. de werktuigbouwkunde;
d. de mechanische technologie;
e. het technisch teekenen;
f. het administratief recht.

Het ingenieurs-examen loopt over de volgende vakken:

a. de scheikunde;
b. de scheikundige technologie.

14. Omtrent de vereischten voor de examens ter verkrijging van een diploma van mijningenieur gelden de volgende bepalingen:

Het propaedeutisch examen loopt over de volgende vakken:

a. de zuivere en toegepaste wiskunde;
b. de theoretische en toegepaste natuurkunde;
c. de delfstofkunde;
d. de analytische scheikunde;
e. het handteekenen.

Het candidaats-examen loopt over de volgende vakken:

a. de theoretische en toegepaste mechanica;
b. de werktuigbouwkunde;
c. de delfstof- en aardkunde;
d. de mijnkunde, metallurgie en docimasie;
e. het landmeten en het waterpassen;
f. de scheikunde;
g. het technisch teekenen;
h. het administratief recht.

Het ingenieurs-examen loopt over de volgende vakken:

a. de delfstof- en aardkunde;
b. de mijnkunde, metallurgie en docimasie.

15. De afdeelingen zijn bevoegd de in de artikelen 8, 9, 10, 11, 12, 13 en 14 bedoelde examens uit te strekken ook tot andere dan de daar genoemde vakken en rekening te houden met de daarvan gebleken kennis, mits die vakken aan de technische hoogeschool worden onderwezen en de examinandus het verlangen heeft te kennen gegeven daarin te worden geëxamineerd.

16. De examens kunnen schriftelijk, practisch en mondeling worden afgenomen.

De mondelinge examens zijn openbaar, doch de examinandi mogen bij de examens geen toehoorder zijn.

Het laatste lid van artikel 4, alsmede artikel 5, zijn op deze examens van toepassing.

17. Tot het afleggen van het propaedeutisch examen wordt gelegenheid gegeven voor de zomervacantie en na de zomervacantie en van het candidaatsexamen voor de zomervacantie en op zoodanige andere tijden als door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken mocht worden vastgesteld. Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is bevoegd te bepalen, dat beide examens in gedeelten, mits binnen den tijd van één jaar, kunnen worden afgelegd, overeenkomstig eene door hem vast te stellen verdeeling der examenvakken in groepen.

Om tot eenig deel dezer examens te worden toegelaten moet de examinandus door het indienen van behoorlijk gewaarmerkte teekeningen of verslagen het bewijs hebben geleverd van voldoende practische beoefening der vakken, waarover het examen loopt.

18. Tot het afleggen van het ingenieursexamen wordt gelegenheid gegeven voor de zomervacantie en verder op zoodanige andere tijden als door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken mocht worden vastgesteld.

19. Zij, die na een of meer der in de artikelen 8, 9, 10, 11, 12, 13 en 14 bedoelde examens met gunstig gevolg te hebben afgelegd, zich aan een der andere examens wenschen te onderwerpen, worden vrijgesteld van die vakken, waarin zij reeds op een der voorafgaande examens in gelijke of hoogere mate dan voor het nieuwe examen wordt gevorderd, bewijzen van bekwaamheid hebben gegeven.

20. Om tot het examen te worden toegelaten wordt overlegging aan de afdeeling of aan haar voorzittend lid gevorderd van het bewijs, dat de daarvoor gevorderde som is betaald.

21. Ten bewijze dat het examen met gunstig gevolg is afgelegd, wordt een in de Nederlandsche taal gesteld getuigschrift of diploma verstrekt. Heeft de geëxamineerde zich door meer dan gewone bekwaamheid onderscheiden, dan wordt dit in het getuigschrift of diploma aangeduid met de woorden: *met lof*. Staken de stemmen over deze bijvoeging dan blijft zij achterwege.

22. Het getuigschrift of diploma van het propaedeutisch examen wordt uitgereikt door

de afdeeling der algemeene wetenschappen en dat van het candidaats- en ingenieurs-examen door de onderscheiden vakafdeelingen.

Afwijzing bij de examens geschiedt voor ten hoogste een jaar.

§ 3. *Van het doctoraat in de technische wetenschap.*

23. Om tot de promotie te worden toegelaten wordt vereischt:

1°. het bezit van een der diploma's vermeld in artikel 118 der hooger-onderwijswet;

2°. eventueel het overleggen van een bewijs van practische werkzaamheid ter beoordeeling van den promotor bedoeld in artikel 25;

3°. het schrijven van een proefschrift of het vervaardigen van een proefontwerp of beide, met stellingen.

24. Het proefschrift of het proefontwerp en de stellingen hebben betrekking tot de technische wetenschap.

De taal, waarin het proefschrift en de stellingen worden geschreven, is de Nederlandsche, of wanneer de wenschelijkheid daarvan, ter beoordeeling van rector-magnificus en assessoren mocht blijken, een andere taal.

25. Hem, die tot de promotie verlangt te worden toegelaten, wordt door rector-magnificus en assessoren een der gewone hoogleeraren als promotor aangewezen, aan wiens goedkeuring het proefschrift of het proefontwerp en de stellingen worden onderworpen en die toeziet, dat daarin niets voorkomt, strijdig met de openbare orde of de goede zeden.

26. Zijn het proefschrift of het proefontwerp en de stellingen door den promotor goedgekeurd, dan worden zij gedrukt en rondgedeeld en op den dag en het uur, door den rector-magnificus te bepalen, verdedigd op de wijze bij artikel 27 vermeld.

Dag en uur der promotie worden bekend gemaakt door aanplakking op de daarvoor door rector-magnificus en assessoren aan te wijzen plaats.

27. De promotie wordt in het openbaar gehouden.

Zij is ter keuze van den promovendus publiek of privaat.

De publieke promotie geschiedt door en ten overstaan van den senaat na verdediging van het proefschrift of het proefontwerp en de stellingen tegen de bedenkingen van allen, die tot het inbrengen daarvan vergunning van den rector-magnificus hebben verkregen.

De private promotie geschiedt door den senaat, vertegenwoordigd door den rector-magnificus en den secretaris van den senaat en vijf door rector-magnificus en assessoren aan te wijzen gewone hoogleeraren, na verdediging van het proefschrift of het proefontwerp en de stellingen voor die commissie.

De promotie, zoowel de publieke als de private, duurt één uur.

Staken de stemmen over de toekenning van den doctoralen graad, dan wordt die niet toegekend.

28. Omtrent de taal, waarin de verdediging van het proefschrift en de toekenning van den doctoralen graad geschieden, geldt het tweede lid van artikel 24.

29. Hij, aan wien de doctorale graad is toegekend, ontvangt ten bewijze daarvan, een door den rector-magnificus en den secretaris van den senaat geteekend, in de Nederlandsche taal gesteld diploma, waarvan het model door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken wordt vastgesteld.

Indien bij de promotie bewijzen van meer dan gewone bekwaamheid zijn gegeven, wordt in het diploma vermeld, dat de doctorale graad *met lof* is toegekend. Staken de stemmen over deze bijvoeging, dan blijft zij achterwege.

30. De promotie kan te allen tijde plaats hebben, behalve in de vacantiën.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is bevoegd, in bijzondere omstandigheden, op advies van rector-magnificus en assessoren, te vergunnen, dat de promotie ook gedurende de vacantie geschiede.

Slotbepaling.

31. Het examen ter verkrijging van een getuigschrift van bekwaamheid tot de studie aan de technische hoogeschool alsmede de examens aan de technische hoogeschool worden voor de eerste maal afgenomen in het jaar 1906.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal gezonden worden aan den Raad van State.

Het Loo, den 4den Juli 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Binnenl. Zaken, (*get.*) KUYPER.

(*Uitgeg.* 20 *Juli* 1905.)

—

4 *Juli* 1905. BESLUIT, tot vernietiging van het besluit van Gedeputeerde Staten van *Overijssel* van 23 Februari 1905, 4de afdeeling, n°. 608/648, waarbij ongegrond is verklaard het beroep, ingesteld door A. H. COSTER te *Stad-Almelo*, tegen de weigering van eene vergunning voor den kleinhandel in sterken drank. S. 228.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 15 Mei 1905, n°. 4020, afdeeling Binnenlandsch Bestuur, betreffende het besluit van Gedeputeerde Staten van *Overijssel* van 23 Februari 1905, 4de afdeeling, n°. 608/648, waarbij ongegrond is verklaard het beroep, ingesteld door A. H. COSTER te *Stad-Almelo* tegen de weigering van eene vergunning voor den kleinhandel in sterken drank;

Overwegende, dat de beslissing van Gedeputeerde Staten voornoemd berust op de overweging, dat in de localiteit, waarvoor A. H. COSTER de vergunning vroeg, een andere winkelnering wordt uitgeoefend, wijl daarin ook andere dan sterke drank ten verkoop in voorraad is en in het klein wordt verkocht;

Overwegende, dat A. H. COSTER voornoemd op 1 Januari 1904 handel dreef in sterken drank alleen bij hoeveelheden van ten minste twee liter en hem, wijl in de gemeente *Stad-Almelo* artikel 1, tweede lid, der Drankwet (*Staatsblad* 1904, n°. 235) van toepassing is, ingevolge artikel 63, 2de lid, dier wet slechts eene vergunning voor den verkoop van sterken drank in het klein voor gebruik elders dan ter plaatse van verkoop verleend zou kunnen worden;

dat artikel 63, derde lid, van die wet in verband met artikel 8, eerste lid 15°., bepaalt, dat aan hem, die op 1 Januari 1904 handel dreef in sterken drank bij hoeveelheden van ten minste twee liter, voormelde vergunning wordt geweigerd o. m., wanneer zij wordt gevraagd voor eene localiteit, waarin eene andere winkelnering wordt uitgeoefend;

dat volgens het tweede lid van n°. 15 van artikel 8, eerste lid, dier wet ten aanzien van eene vergunning voor den verkoop van sterken drank in het klein voor gebruik elders dan ter plaatse van verkoop als andere winkelnering moet worden beschouwd de verkoop van anderen dan sterken drank voor gebruik ter plaatse van verkoop, in aansluiting waaraan artikel 36, eerste lid 4°. belet, dat verkoop van anderen dan sterken drank voor gebruik ter plaatse van verkoop geschiedt in eene localiteit, waarvoor eene vergunning voor den verkoop van sterken drank in het klein voor gebruik elders dan ter plaatse van verkoop is verleend;

dat, waar de wet ten deze slechts deze beide soorten van drankhandel tegenover elkander als andere winkelnering beschouwt — hetgeen blijkens de geschiedenis der tot-standkoming van artikel 36 is geschied om tegen te gaan den verkoop van sterken drank voor gebruik ter plaatse in strijd met de wet door hem, die eene vergunning heeft voor den verkoop van dien drank voor gebruik elders —, de woorden noch de geest der wet vorderen, dat die onvereenigbaarheid ten aanzien van eene vergunning voor den verkoop van sterken drank in het klein voor gebruik elders dan ter plaatse van verkoop wordt uitgebreid tot andere vormen dan verkoop van anderen dan sterken drank;

dat mitsdien ten aanzien van eene vergunning voor den verkoop van sterken drank in het klein voor gebruik elders dan ter plaatse van verkoop niet als andere winkelnering is te beschouwen de verkoop van anderen dan sterken drank voor gebruik elders dan ter plaatse van verkoop;

dat dus aan A. H. COSTER de vergunning in strijd met de wet is geweigerd op grond, dat in de localiteit, waarvoor zij gevraagd werd, eene andere winkelnering wordt uitgeoefend;

Gelet op art. 166 der Provinciale Wet;

Den Raad van State gehoord (advies van 6 Juni 1905, n°. 21);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 29 Juni 1905, n°. 5745, afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan;

voormeld besluit van Gedeputeerde Staten van *Overijssel* van 23 Februari 1905, 4de afdeeling, n°. 608/648, te vernietigen wegens strijd met de wet.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

Het Loo, den 4den Juli 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Binnenl. Zaken, (*get.*) KUYPER.

(*Uitgeg.* 22 *Juli* 1905.)

—

4 *Juli* 1905. BESLUIT, tot vernietiging van de besluiten van burgemeester en wethouders van *Gendringen* van 9 en 24 December 1904, n°. 9 en 1, waarbij vergunningen voor den kleinhandel in sterken drank zijn verleend. S. 229.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 18 Mei 1905, n°. 4438, afdeeling Binnenlandsch Bestuur, betreffende de besluiten van burgemeester en wethouders van *Gendringen* van 9 en 24 De-

cember 1904, n°. 9 en 1, waarbij aan H. J. Vos te *Ulft* en J. W. Kok te *Oer* vergunning voor den verkoop van sterken drank in het klein voor gebruik ter plaatse van verkoop is verleend;

Overwegende:

dat op 9 en 24 December 1904 in de gemeente *Gendringen* telkens eene vergunning beneden het vastgestelde maximum beschikbaar was;

dat art. 14, vierde lid, der Drankwet (*Staatsblad* 1904, n°. 235) bepaalt, dat, voor zoover er eene vergunning beschikbaar is, welke niet kan worden verleend aan een op de lijst, bedoeld in art. 13, ingeschreven persoon, ter openbare kennis wordt gebracht, dat er eene vergunning beschikbaar is;

dat zoodanige bekendmaking in de gemeente *Gendringen* in bovenbedoelde gevallen niet is geschied en de beide vergunningen dus zijn verleend in strijd met de wet;

dat die vergunningen zijn verleend voor den verkoop voor gebruik ter plaatse van verkoop;

dat, vermits de gemeente *Gendringen* voorkomt op de lijst, door Gedeputeerde Staten van *Gelderland* vastgesteld ingevolge art. 17 van voormelde wet (*Provinciaal Blad van Gelderland* 1904, n°. 105), in die gemeente de onderscheiding van den kleinhandel in sterken drank, gemaakt in art. 1, 2de lid van die wet, niet van toepassing is;

dat mitsdien in die gemeente vergunningen voor den verkoop voor gebruik alleen ter plaatse van verkoop niet verleend kunnen worden en de bovenbedoelde vergunningen ook uit dien hoofde zijn verleend in strijd met de wet;

Gelet op art. 153 der Gemeentewet;

Den Raad van State gehoord (advies van 13 Juni 1905, n°. 16);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 29 Juni 1905, n°. 5947, afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

bovenvermelde besluiten van burgemeester en wethouders van *Gendringen* van 9 en 24 December 1904, n°. 9 en 1 te vernietigen wegens strijd met de wet.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* geplaatst en waarvan afschrift aan den Raad van State gezonden zal worden.

Het Loo, den 4den Juli 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Binnenl. Zaken, (*get.*) Kuyper.

(*Uitgeg.* 19 *Juli* 1905.)

4 *Juli* 1905. Besluit, tot vernietiging van het besluit van Gedeputeerde Staten van *Utrecht* van 16 Februari 1905, n°. 2, waarbij ongegrond is verklaard het beroep, ingesteld door A. Horsman Jr., te Baarn, tegen de weigering van eene vergunning voor den kleinhandel in sterken drank. S. 230.

WIJ WILHELMINA, enz.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 16 Mei 1905, n°. 3656, afdeeling Binnenlandsch Bestuur, betreffende het besluit van Gedeputeerde Staten van *Utrecht* van 16 Februari 1905, n°. 2, waarbij ongegrond is verklaard het beroep, ingesteld door A. Horsman Jr. te *Baarn*, tegen het besluit van burgemeester en wethouders dier gemeente van 29 November 1904 tot weigering van eene vergunning voor den kleinhandel in sterken drank;

Overwegende:

dat de beslissing van Gedeputeerde Staten van *Utrecht* berust op de overweging, dat in de localiteit, waarvoor A. Horsman Jr. de vergunning vroeg, een andere winkelnering wordt uitgeoefend, wijl daarin een wijnhandel wordt gedreven;

Overwegende:

dat A. Horsman Jr. voornoemd op 1 Januari 1904 handel dreef in sterken drank alleen bij hoeveelheden van ten minste twee liter en hem, wijl in de gemeente *Baarn* artikel 1, tweede lid, der Drankwet (*Staatsblad* 1904, n°. 235) van toepassing is, ingevolge artikel 63, 2de lid, dier wet slechts eene vergunning voor den verkoop van sterken drank in het klein voor gebruik elders dan ter plaatse van verkoop verleend zou kunnen worden;

dat artikel 63, 3de lid, van die wet in verband met artikel 8, eerste lid, 15°., bepaalt, dat aan hem, die op 1 Januari 1904 handel dreef in sterken drank bij hoeveelheden van ten minste twee liter, voormelde vergunning wordt geweigerd o. m. wanneer zij wordt gevraagd voor eene localiteit, waarin eene andere winkelnering wordt uitgeoefend;

dat volgens het tweede lid van n°. 15 van artikel 8, eerste lid, dier wet ten aanzien van eene vergunning voor den verkoop van sterken drank in het klein voor gebruik elders dan ter plaatse van verkoop als andere winkelnering moet worden beschouwd de verkoop van anderen dan sterken drank voor gebruik ter plaatse van verkoop, in aansluiting waaraan artikel 36, eerste lid, 4°. belet, dat verkoop van anderen dan sterken drank voor gebruik ter plaatse

van verkoop geschiedt in eene localiteit, waarvoor eene vergunning voor den verkoop van sterken drank in het klein voor gebruik elders dan ter plaatse van verkoop is verleend;

dat, waar de wet ten deze slechts deze beide soorten van drankhandel tegenover elkander als andere winkelnering beschouwt, hetgeen blijkens de geschiedenis der tot-standkoming van artikel 36 is geschied om tegen te gaan den verkoop van sterken drank voor gebruik ter plaatse van verkoop in strijd met de wet door hen, die eene vergunning heeft voor den verkoop van dien drank voor gebruik elders, de woorden noch de geest van de wet vorderen, dat die onvereenigbaarheid ten aanzien van eene vergunning voor den verkoop van sterken drank in het klein voor gebruik elders dan ter plaatse van verkoop wordt uitgebreid tot andere vormen van verkoop van anderen dan sterken drank;

dat mitsdien ten aanzien van eene vergunning voor den verkoop van sterken drank in het klein voor gebruik elders dan ter plaatse van verkoop niet als andere winkelnering is te beschouwen de verkoop van anderen dan sterken drank voor gebruik elders dan ter plaatse van verkoop;

dat dus aan A. HORSMAN JR. de vergunning in strijd met de wet is geweigerd op grond, dat in de localiteit, waarvoor zij gevraagd werd, eene andere winkelnering wordt uitgeoefend;

Gelet op art. 166 der Provinciale Wet;

Den Raad van State gehoord (advies van 6 Juni 1905, n°. 22);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 29 Juni 1905, n°. 5746, afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

voormeld besluit van Gedeputeerde Staten van *Utrecht* van 16 Februari 1905, n°. 2, te vernietigen wegens strijd met de wet.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

Het Loo, den 4den Juli 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*get.*) KUYPER.

(*Uitgeg.* 22 *Juli* 1905.)

—

5 *Juli* 1905. BESLUIT, tot vaststelling van een bijzonder reglement van politie voor de Buitenhaven te *Scheveningen*. S. 231.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 28 November 1904, L^a. E. E., Afdeeling Waterstaat;

Gezien de wet van 28 Februari 1891 (*Staatsblad* n°. 69) en artikel I van het algemeen reglement van politie voor rivieren, kanalen, havens, sluizen, bruggen en daartoe behoorende werken, onder beheer van het Rijk, vastgesteld bij de Koninklijke besluiten van 13 Augustus 1891 (*Staatsblad* n°. 158), 17 April 1894 (*Staatsblad* n°. 57), 23 April 1897 (*Staatsblad* n°. 105), 8 Juli 1897 (*Staatsblad* n°. 174) en 24 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 217);

Gezien de wet van 24 Juli 1899 (*Staatsblad* n°. 194) tot aanleg en onderhoud van eene visschershaven te *Scheveningen*;

Den Raad van State gehoord, advies van 13 December 1904, n°. 11;

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 1 Juli 1905, L^a. M, Afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

vast te stellen het navolgend:

BIJZONDER REGLEMENT VAN POLITIE *voor de buitenhaven te Scheveningen.*

Art. **1.** In dit reglement wordt door Buitenhaven te *Scheveningen* verstaan de visschershaven met al de daartoe behoorende werken, zeewaarts van de lijn, vormende de scheiding tusschen buiten- en binnenhaven, op het terrein door merkteekenen aangegeven.

2. De Buitenhaven mag niet anders gebezigd worden dan als doorvaart uit zee naar de Binnenhaven en omgekeerd.

Het is den schippers verboden met hunne vaartuigen in de Buitenhaven stil te liggen, te landen, te laden of te lossen.

Dit verbod is niet van toepassing op vaartuigen, ten behoeve van de werken der Buitenhaven van Rijkswege of bij aannemers van die werken in gebruik.

3. Overtreding van de bepalingen van dit bijzonder reglement wordt gestraft met geldboete van ten hoogste *vijftig gulden*.

4. Dit reglement treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en de *Staatscourant*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Staatscourant* zal worden geplaatst, en

waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 5den Juli 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(*get.*) DE MAREZ OYENS.

(*Uitgeg.* 15 *Juli* 1905.)

—

7 *Juli* 1905. BESLUIT, tot voorkoming van gelijktijdig genot van tijdelijke uitkeering of rente ingevolge de Ongevallenwet 1901 en pensioen, onderstand, wedde of belooning ten laste van de geldmiddelen van *Nederlandsch-Indië*, *Suriname* of *Curaçao*. S. 232.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het wenschelijk is maatregelen te treffen tot voorkoming van gelijktijdig genot van tijdelijke uitkeering of rente ingevolge de Ongevallenwet 1901 en pensioen, onderstand, wedde of belooning ten laste van de geldmiddelen van *Nederlandsch-Indië*, *Suriname* of *Curaçao*;

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën van 8 Mei 1905, Litt. F, n°. 40;

Den Raad van State gehoord (advies van 30 Mei 1905, n°. 22);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 3 Juli 1905, Litt. F, n°. 8;

Gelet op de wet van 24 Juli 1903 (*Staatsblad* n°. 245) en op Ons besluit van 9 Juni 1904 (*Staatsblad* n°. 119);

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Indien aan personen, die eene wedde of belooning voor verricht wordenden arbeid ten laste van de geldmiddelen van *Nederlandsch-Indië*, *Suriname* of *Curaçao* genieten, eene tijdelijke uitkeering of eene rente ingevolge de Ongevallenwet 1901 wordt toegekend, wordt over den tijd, gedurende welken beide gelijktijdig zouden worden genoten, het bedrag der uitkeering of der rente in mindering gebracht van de wedde of belooning.

Wij behouden ons voor, wanneer in buitengewone gevallen de in dit artikel bedoelde inhouding onbillijk mocht voorkomen, telkens te bepalen dat zij geheel of ten deele achterwege zal blijven.

2. Indien eenig feit aanleiding geeft tot het toekennen aan den getroffene zoowel van eene tijdelijke uitkeering of van eene rente ingevolge de Ongevallenwet 1901 als van pensioen of onderstand ten laste van de geldmiddelen van *Nederlandsch-Indië*, *Suriname* of *Curaçao*, wordt over den tijd, gedurende welken beide gelijktijdig zouden worden genoten, het bedrag der uitkeering of der rente in mindering gebracht van het pensioen of den onderstand.

Onze Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onzen Minister van Financiën, aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

Het Loo, den 7den Juli 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, (*get.*) IDENBURG.

(*Uitgeg.* 22 *Juli* 1905.)

—

7 *Juli* 1905. BESLUIT, houdende wijziging van het Algemeen Reglement op den loodsdienst en het Bijzonder Reglement op den loodsdienst in het VIde district (Monden der Schelde), vastgesteld bij Koninklijk besluit van den 22sten Januari 1902 (*Staatsblad* n°. 5) en wat eerstgemeld reglement betreft, laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van den 24sten December 1904 (*Staatsblad* n°. 264). S. 233.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Marine van den 9den Juni 1905, bureau G, n°. 52;

Gezien de wet van den 20sten Augustus 1859 (*Staatsblad* n°. 93), gewijzigd bij de wet van den 6den April 1875 (*Staatsblad* n°. 62);

Den Raad van State gehoord (advies van den 27sten Juni 1905, n°. 19);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Marine van den 4den Juli 1905, bureau G, n°. 55;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Met ingang van den eersten Augustus 1905 met wijziging van het Koninklijk besluit van den 22sten Januari 1902 (*Staatsblad* n°. 5) krachtens artikel 2 der eerstgenoemde wet, voor zooveel betreft het bij gezegd besluit vastgestelde en bij dat van den 24sten December 1904 (*Staatsblad* n°. 264) laatstelijk gewijzigde Algemeen Reglement op den loodsdienst en het mede bij eerstgenoemd besluit vastgestelde Bijzonder Reglement op den loodsdienst in het VIde district (Monden der Schelde), de hierna genoemde artikelen van de bovenvermelde Reglementen te wijzigen als volgt:

Algemeen Reglement.

Artikel 4, „roeiers" te vervangen door „roeiers der 1ste en 2de klasse".

Artikel 7, 2de lid, „roeiers" te vervangen door „roeiers der 1ste en 2de klasse".

Artikel 8, als 3de lid in te voegen:

„De roeiers der 1ste en 2de klasse worden gekozen uit flinke varensgezellen van onberispelijk gedrag."

Bijzonder Reglement.

Artikel 6, 2de gedeelte, wordt gelezen:

B. *Voor den binnenloodsdienst.*

Standplaats *Vlissingen:*
1 loodsschipper der 2de klasse,
20 binnenloodsen,
4 kwartiermeesters,
matrozen en roeiers der 1ste en 2de klasse, naar behoefte.

Van dit personeel worden te *Antwerpen* gedetacheerd: 1 kwartiermeester, eenige binnenloodsen en de roeiers der 2de klasse.

Standplaats *Ter Neuzen:*
6 binnenloodsen,
roeiers der 2de klasse, naar behoefte.

Standplaats *Zierikzee:*
3 binnenloodsen, tevens toegelaten tot het loodsen naar zee.
Hulploodsen, naar behoefte.

Artikel 7, laatste regel, voor „3 kwartiermeesters" te lezen „4 kwartiermeesters".

Onze Minister van Marine is belast met de uitvoering van dit besluit, dat gelijktijdig in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* geplaatst en in afschrift medegedeeld zal worden aan den Raad van State, aan de Algemeene Rekenkamer en aan Onze Ministers van Justitie, van Binnenlandsche Zaken, van Financiën en van Waterstaat, Handel en Nijverheid tot informatie.

Het Loo, den 7den Juli 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Marine, (*get.*) ELLIS.

(*Uitgeg.* 11 *Juli* 1905.)

—

12 *Juli* 1905. BESLUIT, bepalende het tijdstip, waarop de wet van 22 Mei 1905 (*Staatsblad* n°. 143), houdende bepalingen tot beveiliging bij het uitvoeren van bouwwerken onder grooteren dan den atmosferischen luchtdruk, in werking treedt. S. 234.

De inwerkingtreding is bepaald op 18 *Juli* 1905.

—

13 *Juli* 1905. BESLUIT, tot nadere wijziging en aanvulling van het algemeen reglement voor den dienst op de spoorwegen, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 27 October 1875 (*Staatsblad* n°. 183), zooals dit laatstelijk werd aangevuld bij Koninklijk besluit van 7 April 1903 (*Staatsblad* n°. 96). S. 235.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 6 Mei 1905, L^a^. D. D., afdeeling Spoorwegen;

Gezien het Koninklijk besluit van 27 October 1875 (*Staatsblad* n°. 183), zooals dit laatstelijk werd aangevuld bij Koninklijk besluit van 7 April 1903 (*Staatsblad* n°. 96);

Den Raad van State gehoord (advies van 27 Juni 1905, n°. 21);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 7 Juli 1905, L^a^. K, afdeeling Spoorwegen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met ingang van 1 October 1905:

Het algemeen reglement voor den dienst op de spoorwegen, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 27 October 1875 (*Staatsblad* n°. 183), zooals dit reglement is gewijzigd en aangevuld bij de Koninklijke besluiten van 4 April 1880 (*Staatsblad* n°. 36), 11 September 1882 (*Staatsblad* n°. 126), 25 Januari 1884 (*Staatsblad* n°. 10), 25 November 1885 (*Staatsblad* n°. 196), 26 Maart 1887 (*Staatsblad* n°. 44), 1 Juli 1890 (*Staatsblad* n°. 104), 19 April 1892 (*Staatsblad* n°. 89), 26 Maart 1898 (*Staatsblad* n°. 68), 9 Februari 1899 (*Staatsblad* n°. 69), 6 October 1899 (*Staatsblad* n°. 214) en 7 April 1903 (*Staatsblad* n°. 96), te wijzigen en aan te vullen als volgt:

I. Artikel 113 te lezen als volgt:

1. De beambten en bedienden van de spoorwegdiensten, die in aanraking komen met het publiek, zijn gedurende de uitoefening van hunnen dienst van eene dienstkleeding of een dienstonderscheidingsteeken voorzien.

2. De stationschefs en hunne plaatsvervangers dragen een roode pet gedurende den dienst der treinen.

3. De dienstkleeding en het dienstonderscheidingsteeken worden door de bestuurders der spoorwegdiensten vastgesteld; eene beschrijving daarvan wordt aan den Raad van toezicht medegedeeld.

II. Artikel 116 te lezen:

1. Door „nacht" wordt in dit reglement verstaan de tijd tusschen zonsondergang en zonsopgang.

2. Door „gedurende den dienst" en „diensttijd" wordt in dit reglement, met uitzondering van het tiende hoofdstuk, verstaan de tijd, verloopende van het afrijden van den vroegsten trein des voormiddags tot den laatsten des namiddags.

III. Artikel 119 te lezen:

Van de bepalingen van de artikelen 3, derde alinea, 8 laatste alinea, 15, 27 eerste alinea,

68, 75, 79, 81, 103, 107 eerste alinea en 113 kan door den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid ontheffing worden verleend.

IV. Achter artikel 120 op te nemen:

HOOFDSTUK X.

Voorschriften betreffende de dienst- en rusttijden van de beambten en bedienden der spoorwegdiensten.

Art. 121. *1.* In dit hoofdstuk wordt verstaan:

2. Onder „beambten en bedienden" alle personen, die bij spoorwegondernemingen in dienst zijn, met uitzondering van:

a. de bestuurders, de secretarissen en de hoofden van takken van dienst of afdeelingen;

b. de inspecteurs, de ingenieurs, de controleurs van de comptabiliteit, de controleurs en opzichters van den locomotief-, trein-, wagen- en telegraafdienst, de opzichters-machinist, de werkmeesters, de opzichters van den weg en van de seinen, de verificateurs der depôts, de depôthouders en de depôtmeesters;

c. de adjuncten en het personeel, werkzaam op de bureelen van de onder *a* en *b* genoemden;

d. de alleen met het houden van toezicht belaste chefs en adjunct-chefs van groote stations, door den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, bestuurders van den spoorwegdienst gehoord, aan te wijzen, de agenten op stations en handelsagenten;

e. het personeel, werkzaam aan de informatiebureaux, de bestelkantoren, de magazijnen en de werkplaatsen.

3. Onder „diensttijd" de tijdruimte gelegen tusschen het oogenblik, waarop de beambte of bediende aanwezig moet zijn om zijnen dienst te beginnen en dat, waarop hij zijn werk kan verlaten tot het genieten van den in artikel 126 te vermelden onafgebroken rusttijd. Indien echter aan eenen beambte of bediende te zijner standplaats omstreeks het midden van den dag een onafgebroken rusttijd van ten minste vier (4) uren wordt toegestaan, wordt de helft van dien rusttijd, tot ten hoogste drie (3) uren, niet als diensttijd in rekening gebracht.

4. Onder „rusttijd" of „rustdag" de tijdruimte, waarin de beambte of bediende geheel vrij is van elken dienst en van elke bemoeienis met den spoorweg.

5. Onder „etmaal" het tijdsverloop van middernacht tot middernacht.

6. Onder „tijdvak van een zeker aantal achtereenvolgende etmalen" elk willekeurig gekozen tijdvak van dien duur.

Art. 122. *1.* Ten opzichte van beambten en bedienden, wier diensten naar het oordeel van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, bestuurders van den spoorwegdienst gehoord, medebrengen, dat zij onafgebroken inspannenden arbeid te verrichten hebben, geldt het volgende:

2. Geen diensttijd mag meer bedragen dan tien (10) uren.

3. In elk etmaal mag de gezamenlijke duur van de diensttijden niet meer bedragen dan tien (10) uren.

Art. 123. *1.* Ten opzichte van seinhuiswachters, wisselwachters en rangeerders, wier diensten naar het oordeel van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, bestuurders van den spoorwegdienst gehoord, medebrengen, dat zij inspannenden arbeid te verrichten hebben, geldt het volgende:

2. Geen diensttijd mag meer bedragen dan twaalf (12) uren.

3. In elk etmaal mag de gezamenlijke duur van de diensttijden niet meer bedragen dan twaalf (12) uren.

Art. 124. Voor de beambten en bedienden gedurende hunnen geheelen diensttijd of een deel daarvan belast met de bewaking van den weg, mag geen diensttijd meer bedragen dan zestien (16) uren.

Art. 125. *1.* Ten opzichte van alle overige beambten en bedienden geldt het volgende:

2. Geen diensttijd mag meer bedragen dan zestien (16) uren.

3. In elk tijdvak van veertien (14) achtereenvolgende etmalen mag de gezamenlijke duur van de diensttijden niet meer bedragen dan een honderd acht en zestig (168) uren.

Art. 126. *1.* Aan de beambten en bedienden moet tusschen elke twee opeenvolgende diensttijden een onafgebroken rusttijd worden gelaten van ten minste tien (10) uren.

2. Op de door den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, bestuurders van den spoorwegdienst gehoord, te bepalen stations, halten, baanvakken of posten kan voor de door hem aan te wijzen beambten of bedienden die onafgebroken rusttijd tot ten minste negen (9) onderscheidelijk acht (8) uren worden beperkt.

3. Aan de beambten en bedienden moeten boven de in het eerste en tweede lid van dit artikel bedoelde rusttijden, gedurende den diensttijd de noodige korte rustpoozen voor het gebruiken van de maaltijden worden toegestaan. Deze bepaling is niet van toepassing, indien de diensttijd niet meer dan zes (6) uren bedraagt.

Art. 127. Het is verboden eene vrouw tusschen tien (10) ure des namiddags en vijf (5)

ure des voormiddags te laten dienst doen als wachteres.

Art. 128. *1.* De beambten en bedienden genieten, hetzij elke tweede week, hetzij elke derde week des Zondags eenen rustdag van ten minste vier en twintig (24) uren, waarvan ten minste achttien (18) uren vallen binnen het etmaal van den Zondag, en in het laatste geval bovendien ten minste negen (9) rustdagen, elk van ten minste dertig (30) uren, in het jaar.

2. Het staat echter aan bestuurders van de spoorwegdiensten vrij, aan beambten en bedienden, op locomotieven werkzaam, aan seinhuiswachters, rangeerders en wisselwachters elke vierde week des Zondags eenen rustdag toe te kennen van ten minste acht en twintig (28) uren, waarvan ten minste twee en twintig (22) uren vallen binnen het etmaal van den Zondag, en bovendien ten minste dertien (13) rustdagen, elk van ten minste dertig (30) uren, in het jaar.

3. Voor beambten en bedienden behoorende tot een kerkgenootschap, dat den wekelijkschen rustdag niet op Zondag viert, wordt, wanneer zij aan bestuurders van den spoorwegdienst hun verlangen daartoe hebben kenbaar gemaakt, de Zondag als rustdag vervangen door den dag, die door hun kerkgenootschap als wekelijksche rustdag is aangewezen.

Art. 129. De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is bevoegd van de bepalingen van de artikelen 125, 127 en 128 geheel, ten deele of voorwaardelijk ontheffing te verleenen voor de beambten en bedienden van minder belangrijke stations, halten en posten, zoomede voor die beambten en bedienden, welke gedurende hunnen diensttijd niet onafgebroken werkzaam zijn.

Art. 130. *1.* De dienst- en rusttijden der beambten en bedienden worden opgenomen in dienstroosters, waarin achter den naam van elk hunner melding gemaakt wordt van de strekking, de dagteekening en het nummer der hem betreffende beschikkingen van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid krachtens de artikelen 122, 123, 126 en 129 genomen.

2. Aan elk station, elke halte en elken post worden de dienstroosters betreffende de aldaar geplaatste beambten en bedienden binnen vier (4) weken na het in werking treden van eene nieuwe dienstregeling op eene zichtbare plaats opgehangen.

3. Door of van wege bestuurders der spoorwegdiensten worden registers aangelegd en geregeld bijgehouden waarin voor elken beambte of bediende, werkzaam op treinen of op locomotieven, wordt aangeteekend tusschen welke tijdstippen hij dagelijks dienst heeft gedaan en gedurende zijnen diensttijd een onafbroken rusttijd te zijner standplaats van ten minste vier (4) uren mocht hebben genoten. Aanteekening van bedoelden onafgebroken rusttijd wordt echter niet vereischt, in geval de bepalingen van dit hoofdstuk te zijnen opzichte zouden zijn opgevolgd, ook wanneer die geheele rusttijd als diensttijd in rekening gebracht werd. De registers worden ingericht naar een model, dat door den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, bestuurders van den spoorwegdienst gehoord, wordt vastgesteld. Aan de leden van den Raad van toezicht en de ambtenaren onder hen met het dagelijksch toezicht belast, wordt te allen tijde op hun verlangen inzage van die registers verstrekt.

Art. 131. *1.* Van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 122, 123, 124, 125, 126, 127 en 128 kan worden afgeweken, wanneer dit in het belang van de behoorlijke uitoefening van den dienst of van de veiligheid van het verkeer noodzakelijk is en de afwijking niet door het nemen van andere maatregelen kan worden voorkomen.

2. Van wege de bestuurders van de spoorwegdiensten wordt van elke afwijking binnen acht (8) dagen mededeeling gedaan aan den Raad van toezicht.

Art. 132. De bepalingen van artikel 128 zijn niet van toepassing op aflossingspersoneel, hetwelk niet meer dan vier (4) uren per etmaal bij den spoorwegdienst werkzaam is.

Onze Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

Het Loo, den 13den Juli 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(*get.*) DE MAREZ OYENS.

(*Uitgeg.* 26 *Juli* 1905.)

—

13 *Juli* 1905. BESLUIT, bepalende de bekendmaking in het *Staatsblad* van het besluit van den Khedive van *Egypte* van 17 April 1905, houdende wijziging van artikel 16 van het Reglement op de organisatie der gemengde rechtspraak daar te lande. S. 236.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben,

dat bij de wet van 20 Februari 1891 (*Staatsblad* n°. 40) is goedgekeurd de aanvaarding, namens de Nederlandsche Regeering, van het ontwerp-decreet der Egyptische Regeering tot wijziging o. a. van artikel 16 van het Reglement op de organisatie der gemengde rechtspraak daar te lande;

Overwegende, dat voorzegde wijziging thans door alle daarbij betrokken Staten is aanvaard;

Gezien het besluit van Zijne Hoogheid den Khedive van *Egypte* dd. 17 April 1905, waarbij voormelde wijziging is afgekondigd, van welk besluit een afdruk hieraan gehecht is;

Gelet op artikel 59, eerste lid, der Grondwet;

Op de voordracht van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken van den 7den Juli 1905 n°. 5665, Directie van het Protocol;

Hebben goedgevonden en verstaan:

meergemelde wijziging te bekrachtigen en de bekendmaking daarvan te bevelen door de plaatsing van dit besluit in het *Staatsblad*.

Onze Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, zijn belast, ieder voor zooveel hem betreft, met de uitvoering van hetgeen ten deze wordt vereischt.

Het Loo, den 13den Juli 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
(*get.*) W. M. v. WEEDE.

(*Uitgeg.* 29 *Juli* 1905.)

DÉCRET.

Nous, Khédive d'Egypte,

Vu le Règlement d'organisation judiciaire pour les procès mixtes en Egypte;

Après accord intervenu entre Notre Gouvernement et les Puissances qui ont adhéré à la Réforme Judiciaire;

Sur la propostion de Notre Ministre de la Justice et l'avis conforme de Notre Conseil des Ministres,

DECRETONS:

Art. 1. L'article 16, titre I, du Règlement d'organisation judiciaire est modifié comme suit:

„Article 16. Les langues judiciaires employées devant les Tribunaux pour les plaidoiries et la rédaction des actes et sentences sont: l'arabe, l'anglais, le fransçais et l'italien."

2. Cette disposition entrera en vigueur un mois après la publication qui en sera faite dans les formes prévues par l'article 35, titre I, du Règlement d'organisation judiciaire.

3. Notre Ministre de la Justice est chargé de l'exécution du présent décret.

Fait au palais d'Abdine, le 17 avril 1905.

(*get.*) ABBAS HILMI.

Par le Khédive:

Le Président du Conseil des Ministres,
(*get.*) MOUSTAPHA FHEMY.

Le Ministre des Affaires Etrangères,
(*get.*) BOUTROS GHALI.

Le Ministre de la Justice,
(*get.*) IBRAHIM FOUAD.

—

14 *Juli* 1905. BESLUIT tot vernietiging van het besluit van burgemeester en wethouders van *Muiden* van 14 Februari 1905, tot intrekking der vergunning voor den kleinhandel in sterken drank van L. P. C. BIJLEVELD. S. 237.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 5 Mei 1905, n°. 4131, afdeeling Binnenlandsch Bestuur, betreffende het besluit van burgemeester en wethouders van *Muiden* van 14 Februari 1905 tot intrekking der vergunning voor den kleinhandel in sterken drank van L. P. C. BIJLEVELD aldaar;

Overwegende, dat die vergunning is ingetrokken op grond van een schriftelijke verklaring van afstand, onderteekend door den curator in het faillissement van L. P. C. BIJLEVELD voornoemd;

dat een vergunning voor den kleinhandel in sterken drank is een opheffing van een verbod van verkoop van dien drank, welke ingevolge artikel 24 der Drankwet (*Staatsblad* 1904, n°. 235) behoudens de daar vermelde uitzonderingen, uitsluitend geldt voor den persoon des verzoekers;

dat zoodanige vergunning dus niet is een vermogensrecht;

dat, vermits het faillissement ingevolge artikel 20 der wet van 30 September 1893 (*Staatsblad* n°. 140) op het faillissement en de surséance van betaling, gewijzigd bij de wet van 6 September 1895 (*Staatsblad* n°. 155), omvat uitsluitend het geheele vermogen van den schuldenaar, de vergunning voor den kleinhandel in sterken drank — wijl niet behoorende tot het vermogen — blijft buiten het faillissement;

dat de curator in een faillissement derhalve niet bevoegd is, afstand te doen van de vergunning voor den kleinhandel in sterken drank van den schuldenaar;

dat de vergunning van L. P. C. BIJLEVELD dus in strijd met de wet is ingetrokken;

Gelet op artikel 153 der Gemeentewet;

Den Raad van State gehoord (advies van 6 Juni 1905, n°. 19);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 11 Juli 1905, n°. 6370, afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

bovenvermeld besluit van burgemeester en wethouders van *Muiden* van 14 Februari 1905 te vernietigen.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* geplaatst en waarvan afschrift aan den Raad van State gezonden zal worden.

Het Loo, den 14den Juli 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) KUYPER.

(*Uitgeg.* 28 *Juli* 1905.)

—

14 *Juli* 1905. BESLUIT, houdende vaststelling van het bijzonder recht, te heffen van suiker, herkomstig uit landen, die premiën op de productie of den uitvoer daarvan verleenen. S. 238.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 11 Juli 1905, n°. 67, Invoerrechten en Accijnzen;

Gelet op artikel 4 der overeenkomst betreffende de suikerbelasting, goedgekeurd bij de wet van 12 Januari 1903 (*Staatsblad* n°. 18);

Gezien de mededeelingen van de Belgische Regeering nopens het bedrag van het bijzonder recht, dat volgens de schatting der Permanente Commissie, ingesteld bij artikel 7 der voormelde overeenkomst, van de gepremieerde suikers moet worden geheven;

Gezien artikel XVI der wet van 24 Juli 1903 (*Staatsblad* n°. 248);

Herzien Onze besluiten van 22 Augustus 1903 (*Staatsblad* n°. 259), 22 September 1904 (*Staatsblad* n°. 225) en 4 Mei 1905 (*Staatsblad* n°. 135);

Hebben besloten en besluiten:

Art. **1**. De uit de hieronder genoemde landen herkomstige suiker is, per 100 kilogram, aan het daarnaast vermelde bijzonder invoerrecht onderworpen.

Argentijnsche Republiek:

geraffineerde suiker of suiker waarvan het getal polarisatiepercenten 96 of daarboven is. *f* 9.55

niet geraffineerde suiker of suiker waarvan het getal polarisatiepercenten beneden 96 blijft . . . . . „ 7.22

kandij . . . . . „ 5,04

Australische Bond:

ruwe suiker . . . . . *f* 0.45

geraffineerde suiker . . . . . „ 2.70

Canada: geraffineerde suiker . . . „ 1.74

Chili:

geraffineerde suiker, in stukken of gemalen . . . . . „ 6.48

witte suiker, gekorrelde of gemalen. „ 5.21

gekorrelde suiker afkomstig van het 1ste product en lompen. . . . . „ 3.09

ruwe suiker (chancaca of concreto). „ 2.87

Costa Rica:

witte suiker . . . . . „ 9.84

andere suiker, geraffineerd . . . . „ 7.20

andere suiker, ruw. . . . . „ 7.82

Denemarken:

ruwe suiker . . . . . „ 0.84

geraffineerde suiker . . . . . „ 1.68

Japan: kandij. . . . . „ 1.25

Rumenië:

ruwe suiker . . . . . „ 8.52

geraffineerde suiker . . . . . „ 10.80

Rusland:

suiker van ten minste 99 pCt. gehalte „ 3.90

„ „ „ „ 88 „ „ „ 3.43

„ „ minder dan 88 „ „ „ 2.96

Spanje: alle suiker. . . . . „ 12.96

Staten, die te zamen vormen de Zuid-Afrikaansche tolunie (Kaapkolonie, Natal, Transvaal, Oranjerivier-kolonie, Zuid-Rodesia, Basutoland en *Buchuanaland):*

ruwe suiker . . . . . „ 0.98

geraffineerde suiker . . . . . „ 1.87

2. Dit besluit treedt terstond in werking. Alsdan vervallen Onze besluiten van 22 Augustus 1903 (*Staatsblad* n°. 259), 22 September 1904 (*Staatsblad* n°. 225) en 4 Mei 1905 (*Staatsblad* n°. 135).

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst.

Het Loo, den 14den Juli 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Financiën,

(*get.*) HARTE VAN TECKLENBURG.

(*Uitgeg.* 27 *Juli* 1905.)

—

15 *Juli* 1905. BESLUIT, houdende bepaling van den dag, waarop de „Loodspensioenwet 1905" in werking treedt. S. 239.

De inwerkingtreding der wet van 6 *Juni* 1905, S. 172, *is bepaald op* 1 *Augustus* 1905.

—

17 *Juli* 1905. BESLUIT, houdende aanwijzing van sterke dranken, die bij geringere hoeveelheid dan twee deciliter verkocht kunnen worden krachtens eene vergunning voor den verkoop, bedoeld bij letter *b* van het tweede lid van art. 1 der Drankwet. S. 240.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 18 Mei 1905, n°. 4528, afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Overwegende, dat ingevolge artikel 1, vierde lid, der Drankwet (*Staatsblad* 1904, n°. 235) door Ons kan worden bepaald, welke bitters en dergelijke alcoholhoudende dranken, die alleen na toevoeging aan anderen sterken drank worden gebruikt, bij geringere hoeveelheid dan twee deciliter verkocht kunnen worden krachtens eene vergunning voor den verkoop, bedoeld bij letter *b* van het tweede lid van genoemd artikel;

Den Raad van State gehoord (advies, van 23 Juni 1905, n°. 42);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 13 Juli 1905, n°. 6282, afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. 1. Bij geringere hoeveelheid dan twee deciliter kunnen krachtens eene vergunning voor den verkoop, bedoeld bij letter *b* van het tweede lid van artikel 1 der Drankwet, verkocht worden vloeistoffen, die een alcoholgehalte hebben van ten minste vijf en zestig ten honderd en bij verdunning met water tot een sterkte van twee en veertig ten honderd troebel worden, mits zij worden verkocht met inachtneming van het bepaalde in het volgend artikel.

2. De verkoop mag slechts geschieden in gesloten, over kurk en bovenrand van den hals door metalen doppen of lak omsloten flesschen, kannen of kruiken, welke voorzien zijn van een etiket, vermeldende den naam van den fabrikant; de plaats, waar zij vervaardigd zijn, benevens den naam, waaronder zij in den handel worden gebracht.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 17den Juli 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Binnenl. Zaken, (*get.*) KUYPER.

(*Uitgeg.* 29 *Juli* 1905.)

17 *Juli* 1905. ARREST van den Hoogen Raad der Ned., houdende beslissing dat in art. 1 *b* 1° der Kieswet de woorden „of in huur gebruikten" ook betrekking hebben op de woorden „of lokalen", zooals dit evenzeer het geval is met het daaraan voorafgaande „met of zonder bijbehoorenden".

De Hooge Raad, enz.;

Gezien het op 28 Juni 1905 ter griffie van den Hoogen Raad ontvangen verzoekschrift van Mr. V. H. RUTGERS, advocaat en procureur, kantoor houdende te Amsterdam, strekkende tot vernietiging van een vonnis van den rechter in het 3e kanton van het arrondissement Amsterdam van 14 Juni 1905, waarbij van de hand werd gewezen het verzoek tot herziening van twee beslissingen van het gemeentebestuur van Amsterdam, bij welke beslissingen afwijzend werd beschikt op requestrants verzoek om 1°. W. SPIERENBERG, en 2°. J. H. DEN BALL, beiden wonende te Amsterdam, alsnog op de kiezerslijst te plaatsen;

Overwegende, dat tegen het vonnis van den kantonrechter als middel van cassatie is voorgesteld: schending en verkeerde toepassing van art. 1 *b* 1° Kieswet, omdat de heer kantonrechter de woorden: „in huur gebruikten", welke in dit artikel voorkomen, alleen doet slaan op het onmiddellijk volgende woord „grond" en niet ook op het daarmede door het voegwoord „of" verbonden woord „lokalen", terwijl hij het woord „bijbehoorende" doet slaan zoowel op „grond" als op „lokalen";

O. hieromtrent:

dat blijkens het bestreden vonnnis van den kantonrechter feitelijk vaststaat, dat de in het verzoekschrift genoemde J. H. DEN BALL en W. SPIERENBERG in de gemeente Amsterdam in huur hadden een gedeelte van een huis, de eerste tegen *f* 2.25, de andere tegen *f* 1.75 per week, terwijl beiden bovendien in een ander deel der gemeente nog eene werkplaats in huur hadden, de tweede ad *f* 8 per week, de eerste tegen *f* 0.50 per week des zomers en *f* 1.10 per week des winters;

dat de kantonrechter, in overeenstemming met de beslissing van het gemeentebestuur van Amsterdam, het verzoek om de bedoelde personen op de kiezerslijst te plaatsen heeft afgewezen in hoofdzaak op grond dat, terwijl de wet, blijkens de daaraan toegevoegde tabel, een minimum-huur voor Amsterdam eischt van *f* 2.50 per week, om als kiezer te mogen worden aangemerkt, deze minimum-huur door geene der beide personen wordt betaald, terwijl daarvoor niet tevens in aanmerking mag

komen de huur eener werkplaats in een ander deel der gemeente, vermits de woorden „of in huur gebruikten" van art. 1 *b* 1°. der Kieswet alleen slaan op het onmiddellijk daarop volgenden woord „grond" en niet op de daarop volgende woorden: „of lokalen";

O. dat het cassatiemiddel daartegen terecht is gericht;

O. dat art. 1 *b* 1°. der Kieswet, na de daarin door de wet van 8 December 1900 (*Staatsblad* n°. 208) gebrachte wijziging, aldus luidt:

1°. „dat zij als hoofden van gezinnen of als alleen wonende personen op den 31 Januari sedert den 1 Augustus van het vorige jaar hebben bewoond, krachtens huur een huis of een gedeelte van een huis, waarvoor met of zonder bijbehoorenden of in huur gebruikten grond of lokalen en bijgebouwen, niet ter bewoning bestemd, de werkelijke huurprijs, per week berekend, ten minste heeft bedragen de som, voor de gemeente of het gedeelte der gemeente, waar het huis gelegen is, vermeld in de bij deze wet gevoegde tabel of wel achtereenvolgens in dezelfde gemeente, twee zoodanige huizen of gedeelten van huizen";

dat deze woorden geen andere uitlegging gedoogen dan dat de woorden „of in huur gebruikten" ook betrekking hebben op de woorden „of lokalen", zooals dit evenzeer het geval is met het daaraan voorafgaande „met of zonder bijbehoorenden";

dat, al moge uit de geschiedenis der voormelde wetswijziging volgen, dat de bedoeling van den wetgever is geweest om te voorzien in eene in de vroegere wet bestaande leemte ten aanzien van landbouwers die buiten hunne eigenlijke woningen nog afzonderlijke stukken grond in huur hadden, de woorden der wet niet overeen te brengen zijn met de door den kantonrechter aangenomen beperkte opvatting, terwijl de grond voor de bijvoeging dier woorden aan de toepasselijkheid ook op „lokalen" allerminst in den weg staat;

O. dat de door den requestrant genoemde personen derhalve, blijkens de feitelijke beslissing van den kantonrechter, in Amsterdam ieder in huur hadden een gedeelte van een huis en nog bovendien eene werkplaats, waarvan de huurprijzen te zamen genomen voor elk hunner het minimum-bedrag van *f* 2.50 te boven ging, zoodat het middel van cassatie is gegrond;

Vernietigt het vonnis van den rechter in het derde kanton van het arrondissement Amsterdam van 14 Juni 1905 in deze zaak gewezen; en

Ten principale rechtdoende:

Beveelt dat W. SPIERENBERG en J. H. DEN BALL alsnog zullen worden geplaatst op de kiezerslijst der gemeente Amsterdam voor het zesde kiesdistrict;

De kosten te dragen door den Staat.

(W. v. 'T. R 8260.)

—

17 *Juli* 1905. ARREST van den Hoogen Raad der Nederlanden, houdende beslissing dat „een ieder" — „belanghebbende of niet" —, die overeenkomstig art. 31 der Kieswet tegenspraak doet tegen een bij het gemeentebestuur ingediend verzoekschrift tot verbetering der kiezerslijst, is „partij" bij dit verzoek in den zin van art. 37 dier wet.

De Hooge Raad, enz.;

Gezien een verzoekschrift van J. THOMAS, drukker en uitgever te Houthem, tot cassatie van een vonnis van den kantonrechter te Gulpen van 2 Juni 1905, bij hetwelk hij niet-ontvankelijk is verklaard in zijn beroep tegen eene beslissing van het gemeentebestuur van Valkenburg (Limburg) van 13 Mei te voren, waarbij eenige door den verzoeker bij dat gemeentebestuur ingediende verzoeken om verbetering van de kiezerslijst dier gemeente zijn ter zijde gelegd;

Gehoord enz.;

Overwegende, dat bij het verzoekschrift als geschonden en verkeerd toegepast zijn aangewezen de artt. 36 en 37 der Kieswet;

O. dat de niet-ontvankelijkverklaring hierop berust, dat de verzoeker niet-overeenkomstig art. 37 der Kieswet zijn aan den kantonrechter ingediend verzoekschrift heeft doen beteekenen aan H. DIEDEREN, die, ook volgens dat in het vonnis vermeld verzoekschrift, overeenkomstig het 2de en 3de lid van art. 31 der wet tegen de door den verzoeker aan het gemeentebestuur van Valkenburg ingediende verzoeken om verbetering van de kiezerslijst, tegenspraak had gedaan;

O. dat deze beslissing is juist, daar toch volgens art. 37 het verzoekschrift aan den kantonrechter beteekend moet worden „aan hen, die bij het verzoek aan het gemeentebestuur partijen zijn geweest", en „een ieder" — „belanghebbende" of niet — die overeenkomstig art. 31 tegenspraak doet tegen een bij het gemeenbestuur gedaan verzoek om verbetering van de kiezerslijst, „partij" is bij dit verzoek, daar de beslissing van het gemeentebestuur betreft de tegenstrijdige beweringen bij het verzoekschrift en de tegenspraak gevoerd; — terwijl, waar nu de zaak aan de uitspraak van den kantonrechter wordt onderworpen, de bij

art. 37 voorgeschreven beteekening aan hen, die bij het verzoek aan het gemeentebestuur partijen zijn geweest, ten doel heeft hen, die tegenstrijdige beweringen hebben gevoerd, in de gelegenheid te stellen om van de bij art. 38 aan „de wederpartij" gegeven bevoegdheid tot het indienen van eene memorie van antwoord aan den kantonrechter, evenals van de bij de volgende artikelen aan de partijen toegekende bevoegdheden, gebruik te maken;

O. dat hiertegen niet afdoet, dat de verzoeker bij den kantonrechter niet altijd bekend is met eene bij het gemeentebestuur tegen een verzoek om verbetering van de kiezerslijst gedane tegenspraak, daar hiernaar ter gemeentesecretarie kan vernomen worden;

O. dat mitsdien het middel van cassatie is ongegrond;

Verwerpt het beroep. (W. v. 't R. 8260.)

—

22 *Juli* 1905. BESLUIT, houdende beschikking op het beroep van burgemeester en wethouders van *Zaandam* tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van *Noordholland* dd. 27 Juli 1904, n°. 71, tot goedkeuring van eene keur voor de *Wilhelminasluis* te *Zaandam*. S. 241.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door burgemeester en wethouders van *Zaandam* tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van *Noordholland* dd. 27 Juli 1904, n°. 71, tot goedkeuring van eene keur voor de *Wilhelminaslius* te *Zaandam*, op 11 Mei 1904 door het bestuur van het Hoogheemraadschap van de Uitwaterende Sluizen in *Kennemerland* en *West-Friesland* vastgesteld;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 8 Maart 1905, n°. 224;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 17 Juli 1905, n°. 249, Afdeeling Waterstaat;

Overwegende, dat deze keur onder anderen bepaalt:

Art. 1, 1*ste lid.* „Het is verboden met een vaartuig of houtvlot ter schutting vóór of tot aan de sluis te varen, alvorens aan de daarvoor gestelde remmingen of meerpalen behoorlijk gestopt te zijn geweest, ten einde alzoo in de sluis te worden getrokken of gevierd".

Art. 1, *laatste lid.* „Het is verboden met haken of eenig ander voorwerp in de kunstwerken te steken of daaraan, zonder vergunning van den sluismeester, eenig vaartuig of vlot vast te maken".

Art. 4. „Wanneer twee of meer vaartuigen tegelijk de sluis naderen, regelt de sluismeester de volgorde, waarin zij mogen naderen en den afstand, dien zij daarbij onderling moeten bewaren".

Art. 7. „Aan de remmingwerken bij de sluishoofden mogen geen vaartuigen langer blijven liggen, dan de schutting vordert, en moeten voor aankomende vaartuigen of vlotten zoo noodig plaats maken".

Art. 8. „Het is verboden, een vaartuig of vlot zoodanig te doen liggen of vastmaken, dat de vaart in of uit de sluis belemmerd wordt.

De schipper of voerder van zulk een vaartuig of vlot is verplicht op bevel van den sluismeester terstond te verhalen".

Art. 9, *eerste lid.* „Bij het naderen der sluis moet de schipper van eenig vaartuig de vaart van het vaartuig zoodanig verminderen, dat het desnoods op een afstand van 25 M. van de sluis gestopt kan liggen".

Art. 10, *eerste lid.* „Een vaartuig dat zich in de nabijheid der sluis bevindt moet voor en achter behoorlijk gemeerd worden".

Art. 11, *tweede lid.* „Bij spuiing of inlating mogen geen vaartuigen of vlotten binnen de remmingwerken voor de sluis blijven liggen, totdat het spuien of inlaten is afgeloopen, maar zullen de schippers van die vaartuigen of voerders van die vlotten verplicht zijn op eerste aanzeg van den sluismeester deze onmiddellijk te verhalen".

Art. 15. „Het is verboden anders dan stapvoets met rij- en voertuigen en paarden, en niet dan langzaam met door mechanische kracht gedreven rij- of voertuigen op of over de brug te rijden; eenig vee, of rij- of voertuigen aan de leuningen, staketsels of andere aanhoorigheden vast te maken;

over de brug of de sluisdeuren te loopen, voordat zij geheel gesloten zijn;

de afsluitkettingen voor de brug geplaatst te openen;

over de brug een vracht te vervoeren, waarvan het gewicht naar het oordeel van den sluismeester de brug aan beschadiging bloot stelt;

zonder daartoe door den sluismeester te zijn aangezocht, de brug te wippen of neer te draaien; sluisdeuren te openen of te sluiten, schuiven te lichten of te sluiten of andere werkzaamheden van de sluisbeambten te verrichten; zich op eenig deel der sluis of aanhoorigheden te begeven, als de toegang daartoe op duidelijk aangegeven wijze is verboden".

Art. 16, 1*ste en* 2*de lid.* „Het is verboden, eenig voorwerp in of voor de sluis te werpen".

„Een ieder is gehouden, het bevel van den sluismeester tot handhaving van openbare orde en veiligheid na te komen".

Art. 18. „Het is aan voerders van stoomvaartuigen verboden, in de sluis kolen te doen opgooien of in de vuren te doen werken".

dat burgemeester en wethouders van *Zaandam* tegen de keur bezwaren hebben ingebracht bij Gedeputeerde Staten van *Noordholland*, die echter bij besluit van 27 Juli 1904, n°. 71, haar hebben goedgekeurd;

dat burgemeester en wethouders hierop bij Ons in beroep zijn gekomen, aanvoerende, dat verscheidene bepalingen der keur betreffen de openbare orde en veiligheid in het openbaar gemeentewater in de *Voor-* en *Achterzaan*, en op de openbare gemeentebrug over het zuidelijk landhoofd der *Wilhelminasluis;*

dat deze wateren en deze brug deel uitmaken van de huishouding der gemeente *Zaandam*, en derhalve alleen de raad dier gemeente bevoegd is, omtrent de openbare orde en veiligheid aldaar bij verordening voorschriften te geven;

dat mitsdien het Hoogheemraadschap zijne bevoegdheid heeft overschreden door zich te begeven op het gebied, dat in art. 144 der Grondwet en in art. 135 der gemeentewet uitsluitend aan den gemeentewetgever is voorbehouden;

dat bovendien éénzelfde rechtsgebied niet aan de rechtsmacht van tweeërlei gezag behoort te zijn onderworpen, waarvan het gevolg zou zijn, dat afwijkende, zelfs tegenstrijdige, maar toch verbindende voorschriften zouden gelden, wat leiden zou tot botsingen tusschen de ambtenaren door tweeërlei zelfstandige autoriteit met uitvoerend gezag bekleed, hier eenerzijds het dagelijksch bestuur der gemeente en de aan dat college ondergeschikte haven beambten, anderzijds den door het waterschapsbestuur benoemden sluismeester;

dat de in art. 1, eerste lid, der keur genoemde *remmingen* liggen in het openbaar gemeentewater, binnen hetwelk de handhaving der openbare orde en veiligheid door art. 2 van het Havenreglement der gemeente *Zaandam* aan den havenmeester is opgedragen; dat omtrent het in art. 1, laatste lid, gegeven verbod reeds in art. 72 sub *a* en *b* der Algemeene Politieverordening der gemeente *Zaandam* voorzien en op de overtreding van dit verbod straf gesteld is, dat art. 4 in strijd is met art. 2 van het genoemde Havenreglement, volgens hetwelk de *havenmeester* de tot handhaving der orde en veiligheid in de havens en wateren der gemeente noodige bevelen geeft; dat ook art. 7 inbreuk maakt op de bevoegdheid van het gemeentegezag, waaraan uitsluitend de zorg voor de openbare orde en veiligheid in de openbare gemeentewateren is opgedragen; dat art. 8, eerste lid, in strijd is met, althans overbodig is naast art. 70, 1ste lid, der Algemeene Politieverordening, dat straf bepaalt tegen hem, die eenig vaartuig of houtvlot heeft liggen voor den mond der sluizen of in de vaargeulen welk bezwaar ook art. 11, tweede lid, betreft; dat art. 8, tweede lid, onvereenigbaar is met genoemd art. 70, dat de bevoegdheid tot het geven van het daar bedoeld bevel aan burgemeester en wethouders of iemand van hunnentwege toekent; dat éénzelfde gezag niet aan twee van elkaar onafhankelijke machten kan worden verleend; dat, nu te dezen sprake is van het watergebied der gemeente *Zaandam*, van de beide incompatibele regelingen die van den gemeentewetgever primeert, en mitsdien art. 8 der keur behoort te vervallen; dat de artt. 9, eerste lid, en 10, eerste lid, voorschriften bevatten omtrent het verkeer en de orde binnen de gemeentewateren, en mitsdien inbreuk maken op het gezag der communale overheid te dezen aanzien; dat, wat in het bijzonder art. 10 betreft, alleen de havenmeester, als gemeenteambtenaar, heeft te beoordeelen, of vaartuigen in gemeentewater gelegen, behoorlijk gemeerd zijn; dat de brug over de *Wilhelminasluis* ingevolge art. 8 der Algemeene Politieverordening onder „de straten" der gemeente is begrepen, en de handhaving der openbare orde en veiligheid volgens de voorschriften dier verordening aan de daarin genoemde ambtenaren is opgedragen; dat derhalve de in art. 15 vervatte verbodsbepalingen, voor zoover zij op bedoelde brug betrekking hebben, behooren te vervallen; dat wat het zesde lid van art. 15 betreft, reeds door art. 73 der Algemeene Politieverordening straf wordt bepaald tegen ieder, die zonder daartoe bevoegd te zijn, bruggen opent of sluit; dat art. 461 van het Wetboek van Strafrecht voorziet in hetgeen art. 15, laatste lid, bepaalt; dat in art. 16, eerste lid de woorden „of voor" als betreffende het watergebied der gemeente, behooren te vervallen; dat appellanten ook ernstig bezwaar hebben tegen het tweede lid van dat artikel, daar het verkeer over de brug niet aan de bevelen van den, te dezer zake, niet deskundigen sluismeester mag worden onderworpen; dat op overtreding van het in art. 18 der keur gegeven verbod reeds in

art. 74 der Algemeene Politieverordening straf is bepaald; dat uit het bovenstaande afdoende blijkt, hoe Dijkgraaf en Hoogheemraden van het Hoogheemraadschap van de Uitwaterende Sluizen in *Kennemerland* en *West-Friesland* de grenzen hunner bevoegdheid hebben overschreden, en wat van die overschrijding de ernstige gevolgen zullen zijn; dat appellanten vertrouwen, dat de Kroon zal gelieven te waken tegen dusdanige inmenging in anderer rechtsgebied; weshalve zij Ons verzoeken, het besluit van Gedeputeerde Staten van *Noordholland* d.d. 27 Juli 1904 waarbij de op 11 Mei 1904 door het Bestuur van het Hoogheemraadschap van de Uitwaterende Sluizen van *Kennemerland* en *West-Friesland* vastgestelde Keur voor de *Wilhelminasluis* te *Zaandam* is goedgekeurd, te vernietigen;

Overwegende, dat het appelleerend bestuur voornamelijk aanvoert tot staving van het hooger beroep, dat meerdere bepalingen van de gezegde keur betreffen de openbare orde en veiligheid in het openbaar gemeentewater in de *Voor- en Achterzaan* en op de openbare gemeentebrug over het zuidelijk landhoofd der *Wilhelminasluis;* terwijl deze wateren en deze brug deel uitmaken van de huishouding der door het appelleerend bestuur vertegenwoordigde gemeente en derhalve de Raad van *Zaandam* alleen bevoegd is omtrent de openbare orde en veiligheid aldaar bij verordening voorschriften te geven, en deze Raad dergelijke voorschriften dan ook reeds gegeven heeft;

Overwegende, dat deze bewering van het appelleerend bestuur niet juist is, en een waterschapsbestuur volstrekt niet onbevoegd moet worden geacht om keuren te maken op het gebruik, en ter bescherming van tot het waterschap behoorende werken, ook al wordt daarbij tevens getreden in de huishouding der gemeente;

dat niet is gebleken, dat Dijkgraaf en Hoogheemraden bij het vaststellen van de bestreden keur tegenover de gemeente *Zaandam* verder zijn gegaan dan strookt met hunne bij wet en reglement omschreven bevoegdheid en met eene goede opvatting van hunne taak;

dat van overschrijding van bevoegdheid evenmin blijkt in verband met art. 461 van het Wetboek van Strafrecht, vermits het slot van art. 15 der keur, hetwelk het doelmatig gebruik van een openbaar werk beoogt te verzekeren, kennelijk niets inhoudt omtrent eenig punt, waaromtrent bij genoemd wetsartikel is voorzien;

Gezien de wet van 20 Juli 1895 (*Staatsblad* n°. 139) ter uitvoering van art. 191 der Grondwet en het reglement van bestuur voor het Hoogheemraadschap van de Uitwaterende Sluizen in *Kennemerland* en *West-Friesland*, vastgesteld door de Staten der provincie *Noordholland* den 7den Juli 1881 (*Provinciaal Blad* n°. 72);

Hebben goedgevonden en verstaan:

met handhaving van het bestreden besluit het daartegen ingesteld beroep te verklaren ongegrond.

Onze Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en, met het rapport van Onzen Minister voornoemd, in de *Staatscourant* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur.

Het Loo, den 22sten Juli 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(*get.*) DE MAREZ OYENS.

(*Uitgeg.* 22 *Aug.* 1905.)

—

24 *Juli* 1905. BESLUIT, houdende nadere regeling van de samenstelling en indeeling van de dienstdoende schutterij der gemeente *Dordrecht*. S. 242.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 20 Juli 1905, n°. 1099 S., Afdeeling Militie en Schutterijen;

Overwegende, dat ten gevolge van de vermindering, welke de sterkte van de dienstdoende schutterij der gemeente *Dordrecht*, zoowel wat het actieve gedeelte der dienstplichtigen betreft, als wat hen aangaat, die tot de reserve behooren, wegens het bepaalde bij hoofdstuk V der Landweerwet (*Staatsblad* n°. 160 van 1901) reeds heeft ondergaan en verder zal ondergaan, herziening noodig is van de samenstelling en indeeling van voormelde, bij Koninklijk besluit van 10 Januari 1875 (*Staatsblad* n°. 1) in haar geheel voor den dienst der vesting-artillerie bestemde schutterij, zooals deze zijn vastgesteld bij het Koninklijk besluit van 22 Januari 1868 (*Staatsblad* n°. 11);

Gezien art. 28 der wet van 11 April 1827 (*Staatsblad* n°. 17), gewijzigd en aangevuld bij de wet van 15 April 1886 (*Staatsblad* n°. 64), alsmede hoofdstuk V der Landweerwet (*Staatsblad* n°. 160 van 1901) en Ons besluit van 14 Januari 1903 (*Staatsblad* n°. 34);

Hebben goedgevonden en verstaan:

met wijziging van den staat, behoorende bij bovenaangehaald Koninklijk besluit van 22 Januari 1868 (*Staatsblad* n°. 11), voor zooveel de samenstelling en indeeling van de dienst-

doende schutterij der gemeente *Dordrecht* betreft, te bepalen, dat die schutterij uit slechts ééne compagnie zal bestaan en — behalve uit den commandant en de tot het actieve gedeelte of tot de reserve behoorende en de vrijwillig dienende leden der schutterij, voor zoover zij niet zijn begrepen in het personeel, vermeld in den bij Ons tegenwoordig besluit gevoegden staat — zal zijn samengesteld en ingedeeld zooals in dien staat is aangewezen, met inachtneming van het tijdstip, in de eerste kolom van den staat aangeduid.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat met den daarbij gevoegden staat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan het Departement van Oorlog.

Het Loo, den 24sten Juli 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) KUYPER.

(*Uitgeg* 5 *Aug.* 1905.)

STAAT, *aanduidende de samenstelling en indeeling van de dienstdoende schutterij der gemeente* Dordrecht, *te rekenen van het tijdstip, in de eerste kolom vermeld.*

Tijdstip, te rekenen waarvan de samenstelling en indeeling in werking treden.	Aantal compagnieën.	Staf (behalve den commandant.)		Aantal officieren, onderofficieren, korporaal, tamboers of hoornblazers bij de compagnie.								*Aanmerkingen*
				Officieren.			Onderofficieren.			Korporaals, tamboers of hoornblazers		
		officier van gezondheid 2de klasse.	adjudant-onderofficier.	kapitein.	1ste luitenant.	2de luitenant.	sergeant-majoor.	sergeant.	fourier.	korporaal.	tamboer of hoornblazer.	
15 Aug. 1905.	1	1	1	1	1	1	1	6	1	8	2	

Behoort bij Koninklijk besluit van 24 Juli 1905 (*Staatsblad* nº. 242).

Mij bekend,

De Minister van Binnenlandsche Zaken, (*get.*) KUYPER.

---

24 *Juli* 1905. BESLUIT, waarbij aan J. STOCKMANS, Generaal Overste van de Broeders van Liefde te *Gent* (*België*), vergunning wordt verleend op een terrein in de gemeente *Venray* een gesticht voor krankzinnigen op te richten. S. 243.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 20 Juli 1905, nº. 6555, afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Gelet op de wet van 27 April 1884 (*Staatsblad* nº. 96), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 15 Juli 1904 (*Staatsblad* nº. 157);

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. **1.** Aan J. STOCKMANS, Generaal Overste van de Broeders van Liefde te *Gent* (*België*), wordt vergunning verleend, in de gemeente *Venray*, overeenkomstig de door hem overgelegde teekeningen en beschrijving op het daarbij aangegeven terrein een gesticht voor krankzinnigen op te richten.

2. In het gesticht, bestaande uit 12 paviljoenen en de noodige dienstgebouwen, mogen niet meer dan 599 krankzinnigen, uitsluitend mannen, verpleegd worden.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken bepaalt na de voltooiing van elk paviljoen het tijdstip, waarop dit in gebruik mag worden genomen en het maximum van het getal verpleegden, dat daarin mag worden opgenomen.

3. Zonder toestemming van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken mag geen verandering worden gebracht in de bestemming van eenig onderdeel van het onbebouwde deel der perceelen, waaruit het gestichtsterrein bestaat.

4. Zonder toestemming van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken mag in de gebouwen geen verandering worden aangebracht, welke ten gevolge zoude hebben, dat zij niet meer geheel overeenstemden met de teekeningen en beschrijving, bedoeld in artikel 1.

5. In elk voor meer dan één verpleegde be-

stemd slaapvertrek wordt op eene duidelijk zichtbare plaats het aantal personen aangegeven, waarvoor het bestemd is.

6. De bestuurder van het gesticht moet gevestigd zijn in eene woning op het terrein van het gesticht.

7. De geneeskundige behandeling der verpleegden wordt opgedragen aan ten minste drie geneeskundigen, die gevestigd moeten zijn in woningen op het terrein van het gesticht of in de nabijheid daarvan en buiten het gesticht geene geneeskundige praktijk mogen uitoefenen.

Zoolang het aantal verpleegden niet meer dan 200 bedraagt, moet aan ten minste één; zoolang het aantal verpleegden meer dan 200, doch niet meer dan 400 bedraagt, aan ten minste twee geneeskundigen de geneeskundige behandeling zijn opgedragen.

8. Een afschrift van dit besluit en van de ministerieele beschikkingen, bedoeld in de artikelen 2, 3 en 4, en een copie van de teekeningen en beschrijving, bedoeld in artikel 1, moeten in het gesticht aanwezig zijn en aan de Inspecteurs van het Staatstoezicht op krankzinnigen en krankzinnigengestichten en aan den Officier van Justitie ten allen tijde op verlangen ter inzage voorgelegd worden.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

Het Loo, den 24sten Juli 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Binnenl. Zaken, (*get.*) KUYPER.

(*Uitgeg.* 10 *Aug.* 1905.)

—

26 *Juli* 1905. BESLUIT, tot vernietiging van het besluit van Gedeputeerde Staten van *Zuidholland* van 6/15 Maart 1905, G. S. n°. 54/1, waarbij ongegrond is verklaard het beroep van F. C. GOEKOOP te *Goedereede* tegen intrekking van zijne bijzondere vergunning voor den kleinhandel in sterken drank. S. 244.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 15 Juni 1905, n°. 5084, afdeeling Binnenlandsch Bestuur, betreffende het besluit van Gedeputeerde Staten van *Zuidholland* van 6/15 Maart 1905, G. S. n°. 54/1, waarbij ongegrond is verklaard het beroep van F. C. GOEKOOP te *Goedereede* tegen intrekking van zijne bijzondere vergunning voor den kleinhandel in sterken drank;

Overwegende, dat burgemeester en wethouders van *Goedereede* met toepassing van artikel 63, 8ste lid, in verband met artikel 8, eerste lid, 16°. der Drankwet (*Staatsblad* 1904, n°. 235) de vergunning van F. C. GOEKOOP hebben ingetrokken op grond, dat deze reeds eenige jaren bekleedde de betrekking van secretaris-penningmeester van diverse polders en hun bij het verleenen der vergunning niet bekend was, dat deze betrekking behoorde tot de openbare ambten, als bedoeld in artikel 8, eerste lid, sub 16 der Drankwet, doch zulks later bij nader onderzoek was gebleken, en dat, indien dit bekend was geweest, de vergunning op dien grond zou zijn geweigerd;

dat de beslissing van Gedeputeerde Staten van *Zuidholland* gegrond is op de overwegingen, dat terecht artikel 63, 8ste lid, der Drankwet is toegepast en F. C. GOEKOOP een openbaar ambt bekleedt;

Overwegende, dat artikel 63, 8ste lid, der Drankwet bepaalt, dat de bijzondere vergunning wordt ingetrokken o. m. wanneer zich omstandigheden voordoen, op grond waarvan, waren zij vroeger aanwezig of bekend geweest, zij zou zijn geweigerd;

dat de hier bedoelde omstandigheden zijn feiten, die later bekend worden of zich voordoen, maar daaronder niet begrepen kan worden verandering van inzicht bij een college van burgemeester en wethouders in zake de vraag, of een feit, dat vroeger bekend was, oplevert een van de bij de wet bepaalde gronden voor weigering der vergunning;

dat mitsdien ten onrechte artikel 63, 8ste lid, van de Drankwet is toegepast, en het beroep van F. C. GOEKOOP gegrond had behooren te worden verklaard;

Gelet op de artikelen 166 en 168 van de Provinciale Wet;

Den Raad van State gehoord (advies van 11 Juli 1905, n°. 16);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 22 Juli 1905, n°. 6808, afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

bovenvermeld besluit van Gedeputeerde Staten van *Zuidholland* van 6/15 Maart 1905 G. S. n°. 54/1 te vernietigen wegens strijd met de wet.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* geplaatst en waarvan afschrift aan den Raad van State gezonden zal worden.

Het Loo, den 26sten Juli 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Binnenl. Zaken, (*get.*) KUYPER.

(*Uitgeg.* 10 *Aug.* 1905.)

—

28 *Juli* 1905. BESLUIT, tot vernietiging van het besluit van burgemeester en wet-

houders van *Valkenburg* (*Limburg*) van 16 Maart 1905, waarbij aan A. SMEETS eene vergunning voor den kleinhandel in sterken drank is verleend. S. 245.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 20 Mei 1905, n°. 4617, afdeeling Binnenlandsch Bestuur betreffende het besluit van burgemeester en wethouders van *Valkenburg* (*Limburg*) van 16 Maart 1905, waarbij aan A. SMEETS eene vergunning voor den kleinhandel in sterken drank is verleend;

Overwegende, dat die vergunning is verleend met toepassing van art. 5, tweede lid der Drankwet (*Staatsblad* 1904, n°. 235), nadat was overgelegd een verklaring van afstand van twee vergunningen voor den kleinhandel in sterken drank, onderteekend door LUCIE MOENS en JACOBUS SMEETS, welke vergunningen bij voormeld besluit zijn ingetrokken;

Overwegende, dat artikel 5, tweede lid van voormelde wet bepaalt, dat burgemeester en wethouders, zoolang in hunne gemeente het aantal vergunningen het vastgestelde maximum overschrijdt, eene vergunning kunnen verleenen, indien één of meer vergunninghouders bij schriftelijke, door hen onderteekende verklaringen afstand doen van twee te hunnen name verleende vergunningen onder vermelding van de localiteit, waarvoor op dat oogenblik iedere van die vergunningen geldt;

dat aan LUCIE MOENS voornoemd niet eene vergunning was verleend en zij ook niet gerechtigd was ingevolge art. 24, tweede lid, van die wet tot voortzetting van het bedrijf gedurende het loopende vergunningsjaar;

dat dus slechts van ééne vergunning afstand is gedaan en aan A. SMEETS in strijd met de wet vergunning is verleend;

Overwegende voorts, dat art. 28, 8°. van voormelde wet bepaalt, dat de vergunning wordt ingetrokken, indien een schriftelijke, door den houder der vergunning onderteekende verklaring wordt overgelegd, dat deze afstand doet van de vergunning;

dat, blijkens deze bepaling in verband met art. 5, tweede lid, laatstgenoemde bepaling aldus moet worden verstaan, dat eene nieuwe vergunning boven het vastgestelde maximum kan worden verleend, indien twee bestaande vergunningen tengevolge van gedanen afstand en daarop gevolgde intrekking zijn vervallen;

dat art. 30, zesde lid, dier wet bepaalt, dat de intrekking van eene vergunning buiten werking blijft gedurende den termijn tot en de behandeling van het bij dat artikel geregelde hooger beroep;

dat dus zoolang even bedoelde termijn niet is verstreken, eene vergunning, hoewel zij is ingetrokken, nog niet tengevolge van die intrekking vervallen is;

dat eene nieuwe vergunning op grond van art. 5, tweede lid, dier wet derhalve niet mag worden verleend, vóór dat de intrekking van twee bestaande vergunningen, waarvan afstand gedaan wordt, van kracht is geworden;

dat dit niet in acht is genomen in voormeld besluit van burgemeester en wethouders van *Valkenburg*;

Overwegende voorts, dat de vergunning is verleend voor een localiteit in een huis, dat nog gebouwd moest worden;

dat derhalve die localiteit nog niet bestond en daarvoor eene vergunning niet verleend kan worden;

Gelet op art. 153 der gemeentewet;

Den Raad van State gehoord (advies van 13 Juni 1905, n°. 17);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 25 Juli 1905, n°. 5946, afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

voormeld besluit van burgemeester en wethouders van *Valkenburg* (*Limburg*) van 16 Maart 1905 te vernietigen wegens strijd met de wet.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

Het Loo, den 28sten Juli 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) KUYPER.

(*Uitgeg.* 10 *Aug.* 1905.)

—

28 *Juli* 1905. BESLUIT, houdende vrijstelling van briefport.

Bij dit besluit is:

1°. Ingetrokken de vrijstelling van port, tot dusver verleend ten behoeve van de verzending van stukken den openbaren dienst betreffende, van en aan 's Rijkswaterstaatsambtenaren, of beambten;

2°. Vrijstelling van port verleend voor de briefwisseling over dienstzaken:

a. enz.

b. van de Hoofdingenieurs-Directeuren van den Rijkswaterstaat, *beperkt tot den kring binnen welken zij hunne betrekking uitoefenen* met:

de Directeuren der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen;

de Controleurs van het Kadaster;

c. van de Hoofdingenieurs, de Ingenieurs en de Adjunct-Ingenieurs, *beperkt tot den kring binnen welken zij hunne betrekking uitoefenen*, met:

de Directeuren der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen;

de Controleurs van het Kadaster;

d. enz.

Voor gelijkluidend uittreksel,

De Secretaris-Generaal, (*get.*) S. VAN CITTERS.

—

29 *Juli* 1905. BESLUIT, bevelende de bekendmaking van eene overeenkomst om geen uitvoering te geven aan een gedeelte van het tusschen *Nederland* en *Duitschland* den 24sten Juli 1901 te *Berlijn* gesloten Kabelverdrag (*Staatsblad* 1902, n°. 168). S. 246.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gezien de door Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken en den Buitengewonen Gezant en Gevolmachtigden Minister van Zijne Majesteit den Duitschen Keizer te *'s Gravenhage* gewisselde brieven, van eerstgenoemden d.d. 6 December 1904, n°. 14006 en van laatstgenoemden dd. 15 Augustus 1904 en 16 November daaraanvolgende, n°s. 2869 en 3842, waarbij is overeengekomen geen uitvoering te geven aan een gedeelte van het den 24sten Juli 1901 te *Berlijn* gesloten Kabelverdrag (*Staatsblad* 1902, n°. 168) van welke brieven, goedgekeurd bij de wet van 7 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 202), een afdruk met vertaling aan dit besluit gehecht is;

Gelet op artikel 59 der Grondwet;

Op de voordracht van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken van den 25sten Juli 1905, n°. 8863;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Voorzegde overeenkomst bij dezen te bekrachtigen en de bekendmaking van de meergenoemde brieven te bevelen door plaatsing van dit besluit in het *Staatsblad*.

Onze Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, worden belast, ieder voor zooveel hem betreft, met de uitvoering van hetgeen ten deze wordt vereischt.

Het Loo, den 29sten Juli 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
(*get.*) W. M. v. WEEDE.

(*Uitgeg.* 23 *Aug.* 1905.)

Vertaling.

MINISTERIE
VAN
BUITENLANDSCHE ZAKEN.

—

Afdeeling consulaire- en handelszaken.

—

N°. 14006.

Den Haag, den 6 December 1904.

Mijnheer de Minister,

Met verwijzing naar de brieven van Uwe Excellentie van 15 Augustus en 16 November jl. n°s. 2869 en 3842 heb ik de eer te Harer kennis te brengen dat de Regeering der Koningin eveneens er geen bezwaar tegen heeft dat de onderzeesche kabel Menado-Yap onmiddellijk naar Yap worde gelegd, zonder de Palau-eilanden aan te doen en dat voor den kabel van Shanghaï deze laatste als verbindings- en landingspunt zullen worden vervangen door het eiland Yap.

Ik maak van deze gelegenheid gebruik om Uwer Excellentie de verzekering mijner bijzondere hoogachting aan te bieden.

(*get.*) Baron MELVIL VAN LYNDEN.

Zijner Excellentie
den Heere VON SCHLÖZER,
Buitengewoon Gezant en Gevolmachtigd Minister van Zijne Majesteit den Duitschen Keizer.

Vertaling.

KEIZERLIJK DUITSCH
GEZANTSCHAP
IN DE NEDERLANDEN.

—

N°. 2869.

Den Haag, den 15 Augustus 1904.

Mijnheer de Baron,

Overeenkomstig den wensch, dien Uwe Excellentie mij wel heeft willen mededeelen in Haren brief n°. 9836, afdeeling consulaire- en handelszaken, van den 10den dezer maand, haast ik mij te Harer kennis te brengen, dat de Keizerlijke Regeering er geen bezwaar tegen heeft, dat de onderzeesche kabel Menado Yap onmiddellijk naar Yap worde gelegd zonder de Palau-eilanden aan te doen.

Gelief, Mijnheer de Baron, de verzekering mijner bijzondere hoogachting te aanvaarden.

(*get.*) SCHLÖZER.

Zijner Excellentie
den Heere MELVIL *Baron* VAN LYNDEN,
Minister van Buitenlandsche Zaken.

Vertaling.

KEIZERLIJK DUITSCH
GEZANTSCHAP
IN DE NEDERLANDEN.

N°. 3842.

Den Haag, den 16 November 1904.

Mijnheer de Baron,

Met verwijzing naar den brief van Uwe Excellentie van den 12 October jl. afdeeling consulaire- en handelszaken, n°. 12120, heb ik de eer Haar mede te deelen dat de Keizerlijke Regeering niet aarzelt den wensch van de Regeering der Koningin, uitgedrukt in Haren bovengenoemden brief, in te willigen. Ik veroorloof mij dus de verklaring die ik de eer had Uwer Excellentie te doen toekomen bij mijnen brief van 15 Augustus jl., n°. 2869, aan te vullen door er aan toe te voegen dat voor den kabel van Shanghaï, die volgens het oorspronkelijk ontwerp zich moest aansluiten aan den kabel Menado-Guam op de Palau-eilanden, deze laatste als verbindings- en landingspunt zullen worden vervangen door het eiland Yap.

Gelief, Mijnheer de Baron, de verzekering mijner bijzondere hoogachting te aanvaarden.

(*get.*) SCHLÖZER.

Zijner Excellentie
den Heere MELVIL *Baron* VAN LYNDEN,
Minister van Buitenlandsche Zaken.

—

29 *Juli* 1905. BESLUIT van den Minister van Binnenlandsche Zaken, houdende vaststelling van het model-register van inschrijving van krankzinnigen in gezinnen verpleegd.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

Gelet op art. 12 van de bepalingen voor de gezinsverpleging van krankzinnigen, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 25 April 1905 (*Staatsblad* n°. 129);

Heeft goedgevonden:

voor het register, waarin het bestuur van een krankzinnigengesticht de patiënten, die onder zijne verantwoordelijkheid in gezinnen worden verpleegd, moet doen inschrijven, vast te stellen het model, dat bij deze beschikking behoort.

Deze beschikking zal met het daarbij behoorend model in de *Nederlandsche Staatscourant* worden geplaatst.

's Gravenhage, den 29sten Juli 1905.

(*get.*) KUYPER.

MODEL.

REGISTER *bedoeld in art.* 12 *van de Bepalingen voor de gezinsverpleging van krankzinnigen, vastgesteld bij Koninklijk besluit van* 25 *April* 1905 (Staatsblad n°. 129).

Volgnummer.	Naam, voornamen, geslacht, dagteekening van geboorte, woonplaats, beroep, burgerlijke staat en kerkelijke gezindte van den patiënt en diens nummer volgens het register bedoeld in art. 18 der wet van 27 April 1884 (*Staatsblad* n°. 96).	Naam, voornamen, geslacht, dagteekening van geboorte, woonplaats (tevens wijk en huisnummer der woning), beroep, burgerlijke staat en kerkelijke gezindte van het hoofd van het gezin.	Vermelding en dagteekening van de beslissing der inspecteurs of van den Minister van Binnenlandsche Zaken, als bedoeld in art. 1 der Bepalingen voor de gezinsverpleging van krankzinnigen en ingevolge waarvan in nevensvermelde woning gezinsverpleging plaats heeft.	Vermelding en dagteekening van het advies bedoeld in het 1ste lid, de machtiging bedoeld in het 2de lid en de beslissing van den Minister van Binnenlandsche Zaken bedoeld in het 4de lid van art. 5 der Bepalingen.	Dagteekening van de plaatsing van den patiënt in nevenvermeld gezin.	Vermelding en dagteekening van de overplaatsing naar een ander gezin, terugplaatsing in het gesticht, verlof, ontslag en overlijden.	Dagteekening der adviezen bedoeld in het 2de lid van art. 6 der Bepalingen.	Vermelding en dagteekening van de machtiging bedoeld in het 3de lid van art. 6 der Bepalingen.	Dagteekening der kennisgevingen bedoeld in art. 11 der Bepalingen.	*Aanmerkingen.*

Behoort bij de beschikking van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 29 Juli 1905, n°. 7048, afdeeling Binnenlandsch Bestuur.

Mij bekend,

De Secretaris-Generaal, (*get.*) DIJCKMEESTER.

31 *Juli* 1905. BESLUIT, tot vaststelling van een Reglement voor de Rijks-academie van Beeldende Kunsten en zulks met intrekking van de Koninklijke besluiten van 22 Februari 1893 (*Staatsblad* n°. 50) en van 10 October 1893 (*Staatsblad* n°. 151). S. 247.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 29 Mei 1905, n°. 1372[4], afdeeling Kunsten en Wetenschappen;

Gelet op artikel 16 der wet van 26 Mei 1870 (*Staatsblad* n°. 78);

Gezien het Koninklijk besluit van 22 Februari 1893 (*Staatsblad* n°. 50), gewijzigd bij het Koninklijk besluit van 10 October 1893 (*Staatsblad* n°. 151), tot vaststelling van een reglement voor de Rijksacademie van Beeldende Kunsten;

Den Raad van State gehoord (advies van 11 Juli 1905, n°. 14);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 28 Juli 1905, n°. 1889, afdeeling Kunsten en Wetenschappen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met intrekking van bovengemelde Koninklijke besluiten het Reglement voor de Rijksacademie van Beeldende Kunsten vast te stellen, hetwelk aan Ons tegenwoordig besluit is gehecht, en te bepalen, dat dit reglement met ingang van 1 Augustus 1905 in werking zal treden.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* en in de *Nederlandsche Staatscourant* zal worden geplaatst.

Soestdijk, den 31sten Juli 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) KUYPER.

(*Uitgeg.* 23 *Aug.* 1905.)

REGLEMENT *voor de Rijksacademie van Beeldende Kunsten.*

§ 1. *Van den Directeur.*

Art. 1. De directeur staat aan het hoofd van de hoogleeraren, heeft de algemeene leiding van het onderwijs, beheert de gebouwen en de verzamelingen der Academie en is verantwoordelijk voor de handhaving van de voorschriften, hem door of namens den Minister van Binnenlandsche Zaken gegeven.

2. Hij is belast met de administratie en de comptabiliteit.

Hij maakt jaarlijks de begrooting der Academie voor het volgende jaar en de rekening over het afgeloopen jaar op en zendt die uiterlijk op 1 Mei aan den Minister van Binnenlandsche Zaken door tusschenkomst van de Commissie van toezicht, die daarbij haar advies voegt.

Hij doet geen aankoopen noch bestellingen zonder machtiging van den Minister van Binnenlandsche Zaken.

3. Hij is verantwoordelijk voor de behoorlijke bewaring van het archief, de hulpmiddelen en de verzamelingen en vervaardigt daarvan registers. Hij zorgt, dat voorwerpen, aan de Academie behoorende, niet buiten de lokalen ten gebruike worden gegeven zonder machtiging van de Commissie van toezicht.

4. Hij houdt maandelijks en buitendien, zoo vaak hij zulks noodig oordeelt, met de hoogleeraren, eene vergadering ter bespreking der belangen van de Academie.

De besluiten worden genomen met meerderheid van stemmen der aanwezigen. Bij staking beslist de directeur of die hem vervangt.

Van het verhandelde worden notulen gehouden, waarvan de Commissie van toezicht en de Minister van Binnenlandsche Zaken inzage kunnen verlangen.

5. Jaarlijks doet hij in de maand Januari verslag van den toestand der Academie aan de Commissie van toezicht, welke daarvan een afschrift zendt aan den Minister van Binnenlandsche Zaken.

Dit verslag is ingedeeld als volgt:

a. gebouw en lokalen;
b. de hoogleeraren;
c. het dienstpersoneel;
d. de leerlingen;
e. de staat van het onderwijs;
f. de verzamelingen en hulpmiddelen;
g. de voorstellen tot verbetering en ontwikkeling der Academie;
h. de wedstrijden;
i. de met een jaargeld begiftigde bekroonden.

6. Hij wijst de bestemming der lokalen ten dienste van het onderwijs aan en regelt met de hoogleeraren het gebruik daarvan. Hij treedt bij aankoop van voorwerpen voor de verzamelingen der Academie in overleg met de betrokken hoogleeraren.

7. Hij houdt voortdurend toezicht op het onderwijs en geeft de noodige voorschriften tot handhaving van orde en tucht. Hij heeft het recht leerlingen tijdelijk den toegang tot de Academie te ontzeggen. Hij kan met goed-

keuring der Commissie van toezicht bedoelde leerlingen voorgoed van de Academie verwijderen en geeft hiervan telkens kennis aan den Minister van Binnenlandsche Zaken.

8. Hij schrijft de leerlingen in een register in. Alvorens daartoe over te gaan, moet hem blijken, dat voldaan is aan de artt. 3 en 4 der wet van 26 Mei 1870 (*Staatsblad* n°. 78). In dit register wordt van de vorderingen der leerlingen aanteekening gehouden.

9. Hij kan de schorsing of het ontslag van aan de Academie verbonden beambten aan den Minister van Binnenlandsche Zaken voorstellen.

Hij kan beambten der Academie voorloopig schorsen, mits daarvan terstond kennis gevende aan den Minister van Binnenlandsche Zaken en aan de Commissie van toezicht.

10. Bij tijdelijke ontstentenis van den directeur wordt hij vervangen door een der hoogleeraren, daartoe met goedkeuring van den Minister van Binnenlandsche Zaken vooraf door de Commissie van toezicht, den directeur gehoord, aangewezen.

De directeur verhinderd als zoodanig op te treden, geeft daarvan terstond kennis aan zijn plaatsvervanger en aan de Commissie van toezicht.

11. Voor eene afwezigheid van ten hoogste eene week wordt het verlof der Commissie van toezicht, gedurende langer dan eene week de vergunning van den Minister van Binnenlandsche Zaken vereischt.

§ 2. *Van de Hoogleeraren.*

12. De hoogleeraren gedragen zich in al wat de algemeene leiding van het onderwijs, de tucht en de huishouding der Academie betreft, naar de voorschriften van den directeur, behoudens beroep op de Commissie van toezicht.

13. De directeur is bevoegd aan een hoogleeraar het beheer van eenige verzameling der Academie op te dragen.

14. Ieder hoogleeraar is verantwoordelijk voor de tucht in zijne klasse en voor de zorgvuldige behandeling der hem toevertrouwde hulpmiddelen.

15. De hoogleeraren geven geregeld de lessen op het programma aangekondigd. Bij verhindering geven zij daarvan zoo spoedig mogelijk kennis aan den directeur, die de noodige maatregelen ter voorziening neemt.

Zij mogen zich niet onttrekken aan de verplichting om de hun tijdelijk door den directeur opgedragen lessen van een hunner ambtgenooten waar te nemen, behoudens beroep op de Commissie van toezicht.

Is een hoogleeraar voor langer dan eene maand verhinderd zijne lessen waar te nemen dan stelt de directeur aan den Minister van Binnenlandsche Zaken maatregelen ter voorziening voor.

16. De hoogleeraren wonen geregeld de vergaderingen bij, bedoeld in art. 4.

17. Voor eene afwezigheid van ten hoogste eene week wordt het verlof van den directeur, voor langer dan eene week, maar niet langer dan eene maand, dat van de Commissie van toezicht, voor langer dan eene maand dat van den Minister van Binnenlandsche Zaken vereischt. Elk verlof voor langer dan eene week wordt door tusschenkomst van den directeur aangevraagd.

18. De hoogleeraren doen geen aankoopen noch bestellingen ten laste der Academie dan na eene schriftelijke machtiging van den directeur ontvangen te hebben.

19. De directeur en de hoogleeraren behoeven de vergunning van den Minister van Binnenlandsche Zaken tot het bekleeden van ambten en bedieningen en tot het geven van privaatlessen of onderwijs aan andere inrichtingen.

§ 3. *Van het Onderwijs.*

20. De Academische cursus begint op den eersten Maandag in October en eindigt op den derden Zaterdag in Juli, behoudens twee vacantiën, elk van 14 dagen, de eene te rekenen van Zaterdag voor Kerstmis, de andere van Zaterdag voor Palmzondag.

21. Het onderwijs omvat cursussen in:

a. het teekenen;

b. de schilderkunst;

c. de beeldhouwkunst;

d. de graveerkunst.

Elk dezer cursussen is verdeeld in twee klassen.

22. De *eerste teekenklasse* is zoowel des daags als des avonds geopend.

Daarin wordt onderwijs gegeven in:

a. het teekenen naar beeldhouwwerk;

b. de gronden der proportieleer van den mensch;

c. de beginselen der plastische ontleedkunde;

d. de beginselen der projectieleer en die der doorzichtkunde;

e. de kunstgeschiedenis en de aesthetica;

f. het boetseeren van ornamenten en fragmenten van het menschelijk lichaam naar relief-modellen.

23. In de *tweede teekenklasse* wordt onderwijs gegeven in:

a. het teekenen naar beeldhouwwerk, naar het levend naakt en gekleed model en naar levende dieren;

b. de vergelijkende proportieleer van den mensch;

c. Plastische ontleedkunde met aanwending van levende modellen;

d. de doorzichtkunde;

e. de kunstgeschiedenis en de aesthetica;

f. het boetseeren van fragmenten van het menschelijk lichaam en van dieren naar beeldwerk.

24. De *kleine schilderklasse* is tweeledig, eene voor mannelijke, eene voor vrouwelijke leerlingen.

Daarin wordt onderwijs gegeven in:

a. de beginselen der schilderkunst (stilleven, koppen en rompen naar het naakt en gekleed levend model);

b. de vergelijkende proportieleer van den mensch en de proportieleer der dieren;

c. de voortgezette plastische ontleedkunde met aanwending van levende modellen, de vergelijkende ontleedkunde en de ontleedkunde der dieren;

d. de compositie;

e. de kunstgeschiedenis en de aesthetica;

f. de kennis der schilderverven.

25. In de *groote schilderklasse* wordt onderwijs gegeven in:

a. de schilderkunst (naakt en gekleed model, in hoofdzaak levensgroot);

b. de voortgezette vergelijkende proportieleer van den mensch;

c. de voortgezette plastische ontleedkunde met aanwending van levende modellen, de vergelijkende ontleedkunde en de ontleedkunde der dieren;

d. de compositie;

e. de kunstgeschiedenis en de aesthetica.

26. In de *kleine beeldhouwklasse* wordt onderwijs gegeven in:

a. het boetseeren van fragmenten van het menschelijk lichaam, van dieren en van drapeeringen, ook naar het leven;

b. de voortgezette vergelijkende proportieleer van den mensch en de proportieleer der dieren;

c. de voortgezette plastische ontleedkunde met aanwending van levende modellen, de vergelijkende ontleedkunde en de ontleedkunde der dieren;

d. de compositie en de beeldhouwers-optiek;

e. de kunstgeschiedenis en de aesthetica met stijl- en ornamentleer.

27. In de *groote beeldhouwklasse* wordt onderwijs gegeven in:

a. het voortgezet boetseeren van het menschelijk lichaam, van dieren en van drapeeringen, ook naar het leven;

b. de voortgezette vergelijkende proportieleer van den mensch;

c—e. dezelfde vakken als genoemd in art. 26 *c—e*.

28. Er worden oefeningen gehouden in de graveerkunst, bestaande in:

a. het teekenen voor ets en gravure;

b. het etsen;

c. het graveeren met het graveerijzer of burijn;

voorts dezelfde leervakken als genoemd in de artt. 24 en 25 sub *b—c*.

29. De directeur is bevoegd leerlingen der tweede teekenklasse naar het leven, der schilder- en beeldhouwklassen, die bijzonder uitmunten, in overleg met den hoogleeraar in de graveerkunst toe te laten tot de oefeningen in het etsen en in het graveeren. De directeur kan voort hen of haar, die eene dagklasse volgen, om bijzondere redenen ontheffen van de verplichting de avondklasse te volgen.

Op grond van een door een geneeskundige afgegeven attest kan hij ontheffing verleenen van de oefeningen in het boetseeren.

Zij, die de schilder- of beeldhouwklassen of de oefeningen in het graveeren volgen, zijn gehouden, tevens het onderwijs in een der hun door den directeur aan te wijzen teekenklassen te volgen.

30. Telken jare wordt voor den aanvang van den cursus door den directeur, na overleg met de hoogleeraren, een lesrooster vastgesteld met een programma, vermeldende de stof welke bij het onderwijs in de theoretische vakken zal worden behandeld, en de uren, welke daaraan zullen worden gewijd.

Deze stukken worden met het advies der Commissie van toezicht aan den Minister van Binnenlandsche Zaken ter goedkeuring gezonden.

31. Levende modellen voor klassikaal gebruik worden gekozen door den hoogleeraar in het vak, in overleg met den directeur.

Het loon wordt door laatstgenoemde in overleg met den betrokken hoogleeraar vastgesteld.

32. Zij, die de hoogste klasse der schilder- of beeldhouwklassen of de oefeningen in het graveeren doorloopen hebben, en zich bijzonder onderscheiden, kunnen — voor zoover die beschikbaar zijn — gedurende hoogstens twee jaren afzonderlijke loges ten gebruike bekomen.

Met toestemming van den directeur en in overleg met den betrokken hoogleeraar kunnen

zij aldaar modellen voor rekening der Academie stellen tot hunne afzonderlijke oefening. Het loon dier modellen wordt door den directeur bepaald.

33. De leerlingen bezoeken eenmaal 's maands een museum of kunstverzameling, onder leiding van de hoogleeraren.

De directeur stelt de orde dier bezoeken en de daarmede in verband staande indeeling der leerlingen vast en bepaalt den rooster der hoogleeraren, die deze zullen leiden.

§ 4. *Van de Examens.*

34. Hij of zij, die tot de lessen der Academie wenscht te worden toegelaten, geeft daarvan aan den directeur schriftelijk kennis, minstens drie weken voor den eersten Maandag in October, met overlegging van:

a. een hem of haar betreffend uittreksel uit de geboorteregisters van den burgerlijken stand;

b. eene opgave der cursussen, welke men wenscht te volgen;

c. de diplomata, bedoeld aan het slot van het volgend artikel, welke men mocht bezitten.

Hij of zij die aanstonds tot eene hoogere klasse wenscht te worden toegelaten, geeft daarvan te gelijker tijd schriftelijk kennis.

35. Het bewijs van voldoende bedrevenheid in het teekenen bij art. 3 der wet van 26 Mei 1870 (*Staatsblad* n°. 78) vereischt voor de toelating tot de lessen der Academie, bestaat in:

a. behoorlijk geschaduwde teekeningen van een eenvoudig stilleven, van een pleisterornament en van een kop naar een gipsmodel;

b. de kennis van de grondbeginselen der doorzichtkunde (het in perspectief brengen van eenvoudige voorwerpen of groepen van voorwerpen; grenslijnen) en der projectieleer.

Zij die in het bezit zijn van de akte van bekwaamheid in het handteekenen voor middelbaar onderwijs (M[1]) kunnen geacht worden het bedoeld bewijs geleverd te hebben.

36. Bij zijne toelating ontvangt ieder leerling een exemplaar van het gedrukt programma en van den rooster der lessen, alsmede eene opgave der lessen, welke hij gehouden is te volgen. Van deze laatste opgave houdt de directeur afschrift.

37. Terugbetaling van gestorte schoolgelden geschiedt uitsluitend, indien door overlijden vóór den aanvang der lessen van deze geen gebruik is gemaakt en alsdan op aanvraag der erfgenamen.

38. De toelating tot eene hoogere klasse geschiedt op grond van de uitkomsten van een examen in al de onderwezen vakken, afgelegd voor den directeur, bijgestaan door de betrokken hoogleeraren.

Bij onvoldoende kennis of bedrevenheid in eenig vak kan de candidaat ten aanzien van dat vak verplicht worden nog een jaar den reeds gevolgden cursus te blijven volgen.

39. Tot het afleggen van het toelatingsexamen, bedoeld bij art. 3 der wet van 26 Mei 1870 (*Staatsblad* n°. 78) wordt bij den aanvang van den cursus gelegenheid gegeven; tot de overgangs-examens, bedoeld bij art. 38 van het reglement, omtrent Paschen en tegen het eindigen van den cursus.

Zij die het verzoek hebben gedaan, vermeld aan het slot van art. 34, worden na het bevredigend afgelegd toelatingsexamen, terstond in de gelegenheid gesteld om voor de examencommissie, omschreven in art. 38, blijk te geven dat zij voldoen aan dezelfde eischen als bij dat artikel gesteld zijn voor het overgangsexamen tot de bedoelde hoogere klasse.

40. Tot het examen, bedoeld in art. 11 van voormelde wet, en tot de wedstrijden worden toegelaten Nederlanders van beiderlei geslacht, ook niet-leerlingen der Academie, niet jonger dan 20 en niet ouder dan 30 jaren.

Het wordt jaarlijks in het voorjaar afgenomen op een in de Nederlandsche Staatscourant bekend te maken tijdstip.

De candidaten zijn verplicht van hun voornemen minstens vier weken te voren bij vrachtvrije brieven kennis te geven aan den directeur, met overlegging van een uittreksel uit het geboorteregister van den burgerlijken stand, hen betreffende.

41. De examinatoren, bedoeld in art. 11 der bovengenoemde wet en, zij die de wedstrijden beoordeelen, genieten, voor zoover zij niet hoogleeraar der Academie zijn, vacatiegelden en, zoo zij buiten Amsterdam wonen, bovendien vergoeding voor reis- en verblijfkosten.

42. De eischen voor het examen, bedoeld in art. 11 der wet van 26 Mei 1870 (*Staatsblad* n°. 78) zijn ten aanzien van:

a. de aesthetica,

kennis van de hoofdbeginselen der schoonheidsleer met betrekking tot de bouw-, de schilder- en de beeldhouwkunst;

b. de kunstgeschiedenis,

kennis van de hoofdtrekken der algemeene en der Nederlandsche kunstgeschiedenis;

c. de ontleedkunde,

kennis van het menschelijk geraamte en der oppervlakkige spieren;

d. de doorzichtkunde,

kennis van de beginselen der doorzichtkunde.

Het wordt mondeling en zoo noodig, buitendien schriftelijk afgelegd; voor het mondeling examen wordt in elk der vakken per candidaat hoogstens een uur gesteld.

Buitendien worden gevorderd voor het vak *c.* (ontleedkunde):

1°. de schets van een proportiebeeld met geraamte, waarvoor 6 uren toegestaan worden;

2°. een spierteekening van een onderdeel van het menschelijk lichaam, waarvoor 2 uren worden toegestaan;

3°. een teekening van een stand naar het naakt model (het opgerezen beeld ter hoogte van ongeveer 50 c.M.), waarvoor 10 uren toegestaan worden;

en voor het vak *d* (doorzichtkunde) het in perspectief brengen met schaduwbepaling van eenige voorwerpen volgens opgave, waarvoor 6 uren worden toegestaan.

43. De beslissing geschiedt bij meerderheid van stemmen; staking van stemmen wordt steeds geacht eene beslissing te zijn in den voor den candidaat minst gunstigen zin.

Aan hen, die slagen, wordt binnen acht dagen door de Commissie van examinatoren een getuigschrift uitgereikt.

§ 5. *Van de wedstrijden.*

44. Telken jare heeft een wedstrijd plaats in een der volgende vakken en in de volgende orde:

de bouwkunst;

de schilderkunst;

de beeldhouwkunst.

Bovendien is er om de 5 jaren, te beginnen met 1908, een wedstrijd in de graveerkunst.

45. Het tijdstip, waarop de wedstrijd geopend wordt, zal in de Nederlandsche Staatscourant aangekondigd worden.

Zij, die er aan wenschen deel te nemen, melden zich twee weken vóór dat tijdstip schriftelijk bij den directeur aan, onder overlegging van het getuigschrift, bedoeld in art. 43.

46. De wedstrijden hebben plaats in het gebouw der Rijksacademie van Beeldende Kunsten. Aan elken mededinger wordt bij het lot eene afzonderlijke loge aangewezen voor den duur van den wedstrijd.

De mededingers hebben aanspraak op kostelooze verwarming.

De door hen gemaakte kosten, door de Jury te schatten, worden vergoed tot een bedrag van hoogstens *f* 150.

47. De mededingers onderwerpen zich op straffe van uitsluiting aan de maatregelen van orde, door den directeur onder goedkeuring van de Commissie van toezicht vastgesteld of vast te stellen.

48. De wedstrijden bestaan in:

a. een proefkamp;

b. een eindkamp.

Hoogstens ten getale van vier worden de mededingers, die het best in den proefkamp voldeden, tot den eindkamp toegelaten.

Alleen indien de jury beslist, dat geen der mededingers voldoende bekwaamheid in den proefkamp bewees, wordt de eindkamp niet gehouden.

49. De proefkamp bestaat:

a. voor de schilderkunst in:

1°. het schetsen van twee composities naar opgegeven onderwerpen ter hoogte der opgerezen figuur van 25 c.M. (toegestane tijd 12 uren);

2°. het schilderen van een stand naar het naakt model ter hoogte der opgerezen figuur van 80 c.M. (toegestane tijd 20 uren);

b. voor de beeldhouwkunst in:

1°. het boetseeren in klei volgens een opgegeven onderwerp van een schetsontwerp, bestaande uit een losse figuur of een groep ter hoogte der opgerezen figuur van 25 c.M. (toegestane tijd 6 uren);

2°. het boetseeren in klei van een hoogrelief naar naakt model ter hoogte der opgerezen figuur van 80 c.M. (toegestane tijd 20 uren);

c. voor de graveerkunst in:

1°. het schetsen van twee composities naar opgegeven onderwerpen ter hoogte der opgerezen figuur (of figuren) van 25 c.M. (toegestane tijd 6 uren voor elke compositie);

2°. het vervaardigen van eene teekening van een kop naar levend model op half levensgrootte (toegestane tijd 20 uren).

Alle proeven naar levend model behooren door de jury aan die modellen te worden getoetst.

d. voor de bouwkunst in:

1°. het afleggen van een voorafgaand examen betreffende:

a. de lagere wiskunde;

b. de beschrijvende meetkunde;

c. de statica, wat betreft de berekening van eenvoudige constructiën;

d. de burgerlijke bouwkunst (houtverbindingen, steenverbanden, ijzerconstructiën, onderdeelen van gebouwen);

e. de kennis van bouwstoffen, gebruikelijk voor bouwkundige werken;

f. de leer van het ornament;

2°. het vervaardigen van een ontwerp voor een eenvoudig gebouw (woonhuis, villa);

3°. het ontwerpen van een bouwkundig decoratief détail.

De opgegeven onderwerpen zijn voor alle mededingers dezelfde.

Zij, die in het bezit zijn van het diploma wegens goed afgelegd eindexamen eener hoogere burgerschool met 5-jarigen cursus zijn vrijgesteld van de vakken sub *d*, 1°., *a*—*b*.

Zij, die in het bezit zijn van het diploma B, bedoeld in art. 61 van de wet op het middelbaar onderwijs van 2 Mei 1863 (*Staatsblad* n°. 50), of van het diploma, wegens het met goed gevolg afleggen van het propaedeutisch examen, bedoeld in art. 9 van het Koninklijk Besluit van 4 Juli 1905 (*Staatsblad* n°. 227), zijn vrijgesteld van de vakken sub *d*, 1°., *a*—*e*.

Zij, die in het bezit zijn van het diploma C, bedoeld in art. 62 van de wet van 2 Mei 1863 (*Staatsblad* n°. 50), of van het bij art. XXII der wet van 22 Mei 1905 (*Staatsblad* n°. 141) daarmede gelijkgestelde diploma van bouwkundig ingenieur of architect, zijn vrijgesteld van het examen bedoeld sub *d*, 1°.

Behoudens deze vrijstellingen worden alleen zij, die met goed gevolg het voorafgaand examen in elk der sub *d*, 1°. vermelde vakken aflegden, toegelaten tot de proeven sub *d*, 2°. en 3°.

50. De eindkamp bestaat:

a. voor de schilderkunst in het vervaardigen eener figuur-schilderij in olieverf naar een opgegeven onderwerp, zoodanig gekozen, dat daaruit blijke de bedrevenheid van de mededingers in het schilderen van het naakt en van drapeeringen.

De schets daarvoor behoort ten grondslag te liggen aan het definitieve werk. Gedurende het ontwerpen der schets wordt niemand tot den mededinger toegelaten.

Wanneer de schets gereed is, wordt die door den directeur in tegenwoordigheid van den vervaardiger achter glas geborgen en verzegeld.

b. voor de beeldhouwkunst in het modelleeren van een beeld, groep of relief, volgens een opgegeven onderwerp, zoodanig gekozen, dat daaruit blijke de bedrevenheid van de mededingers in het modelleeren van het naakt en van drapeeringen.

Ten aanzien daarvan geldt alinea 2 van dit artikel.

Van de schets wordt een afgietsel vervaardigd, dat door den directeur in tegenwoordigheid van den vervaardiger gewaarmerkt en bewaard wordt.

c. voor de graveerkunst in het vervaardigen van een burijn-gravure naar een door den mededinger naar het leven te teekenen academiebeeld.

De teekening wordt door den directeur in tegenwoordigheid van den vervaardiger gewaarmerkt, voor dat hij aan de gravure begint.

d. voor de schoone bouwkunst in het vervaardigen van een ontwerp voor een monumentaal gebouw.

De schetsen daarvoor op de schaal 1 : 200, bestaande in plattegronden, doorsneden en de voornaamste opstanden, worden door den directeur in tegenwoordigheid van den mededinger gewaarmerkt en behooren ten grondslag te liggen aan de definitieve ontwerpen. Gedurende het vervaardigen daarvan wordt niemand tot den mededinger toegelaten.

De definitieve ontwerpen moeten bestaan in:

a. de plattegronden der verschillende verdiepingen op de schaal van 1 : 100;

b. de teekening van vóór- en achtergevel en van een der zijgevels op dezelfde schaal;

c. eene doorsnede op dezelfde schaal;

d. twèe détailteekeningen tot verklaring der constructie op dezelfde schaal;

e. minstens twee détailteekeningen van voorname decoratieve onderdeelen op de schaal 1 : 20;

f. een perspectief-teekening in aquarel uitgevoerd;

g. eene beknopte technische beschrijving van het gebouw en van de te bezigen materialen.

51. De jury bepaalt vooraf in overleg met den directeur hoeveel tijd voor elk der aan de mededingers opgelegde werkzaamheden toegestaan wordt.

52. De jury wordt benoemd door de Commissie van toezicht, die ook den voorzitter, den secretaris en een of meer plaatsvervangende leden aanwijst.

53. De jury voor de beide kampen in de schilderkunst, de beeldhouwkunst en de graveerkunst bestaat uit 5 leden, van welke minstens 3 kunstenaren zijn. Die voor de kampen in de bouwkunst is tweeledig: één voor het voorafgaand examen, bedoeld in art. 49, *d*, sub 1, en één voor de proeven van art. 49, *d* sub 2 en 3 voor den eindkamp. Elk dezer jury's telt 7 leden, van welke, wat de laatste jury betreft, minstens 4 kunstenaren zijn.

54. De jury bepaalt de onderwerpen voor de verschillende prijskampen. Het opgelegd onderwerp is hetzelfde voor al de mededingers in denzelfden kamp. De omschrijving van het onderwerp wordt aan ieder hunner in handschrift in een verzegeld couvert bij het binnentreden der loge overhandigd.

55. Bij de beoordeeling van den eindkamp

legt de jury vooraf ter zijde de werken der mededingers, die zich niet hebben gehouden aan het opgelegd program, die in te sterke mate afgeweken zijn van hunne schetsen of die de voorgeschreven afmetingen niet in het oog hielden.

56. De beslissingen worden genomen met meerderheid van stemmen. Staking van stemmen wordt geacht eene beslissing te zijn in den voor den belanghebbende minst gunstigen zin.

Een lid der jury mag zich niet van stemming onthouden.

57. De prijs en het accessit, bedoeld in art. 13 der wet van 26 Mei 1870 (*Staatsblad* n°. 78) mag niet tusschen meerdere mededingers verdeeld worden.

58. De jury brengt een met redenen omkleed verslag omtrent de uitkomsten van den wedstrijd uit. Dit verslag wordt aan den Minister van Binnenlandsche Zaken gezonden door tusschenkomst van de Commissie van toezicht, welke hierbij, zoo daartoe termen bestaan, de gemotiveerde aanbeveling voegt, bedoeld in art. 15 der wet van 26 Mei 1870 (*Staatsblad* n°. 78).

59. Daarna worden al de in den wedstrijd geleverde werken openlijk gedurende minstens 8 dagen tentoongesteld.

De met den gouden eerepenning bekroonde werken blijven eigendom der Academie.

60. De maatregelen van orde, waarin bij dit reglement ten aanzien van de wedstrijden niet mocht zijn voorzien, worden geregeld door de Commissie van toezicht in overleg met den directeur.

§ 6. *Van de Eerepenningen en de Jaargelden.*

61. De eerepenningen worden aan de bekroonden uitgereikt in eene plechtige openbare vergadering van de Commissie van toezicht, bijgestaan door den directeur en de hoogleeraren der Academie en in tegenwoordigheid van de jury.

62. Hij, aan wien een jaargeld is verleend, gedraagt zich aan de voorschriften, onder goedkeuring van den Minister van Binnenlandsche Zaken door de Commissie van toezicht, na overleg met den directeur en den belanghebbende gehoord, gegeven. Zij betreffen inzonderheid de door den begunstigde te bezoeken plaatsen en inrichtingen, de door hem te verrichten studiën, en in te zenden werken en den tijd aan een en ander te wijden.

63. Het jaargeld wordt driemaandelijks bij vooruitbetaling uitgereikt.

Ten aanzien van hem, die in gebreke is zich naar de gegeven voorschriften te gedragen, kan het jaargeld geheel of gedeeltelijk worden ingehouden.

64. Aan den begunstigde kan door den Minister van Binnenlandsche Zaken, op voorstel van de Commissie van toezicht, den directeur gehoord, eene vergoeding voor uitgaven wegens werkplaatsen en modellen worden toegekend, tot een bedrag van:

hoogstens *f* 1000 's jaars voor een schilder of een beeldhouwer;

hoogstens *f* 600 's jaars voor een graveur of een bouwkundige.

Hieromtrent gelden de regelen, vastgesteld bij art. 63.

65. Twee maanden vóór het verstrijken van het jaar, waarvoor het jaargeld is verleend, zendt de bekroonde aan den directeur der Academie een verslag van zijne verrichtingen, alsmede zoodanige bewijzen van zijne studiën, als in zijne instructie zijn gevraagd, vergezeld van eene onderteekende verklaring, dat hij eigenhandig de ingezonden werken heeft vervaardigd.

De Commissie van toezicht, gehoord den directeur en minstens drie door haar uit te noodigen deskundigen, brengt naar aanleiding daarvan een gemotiveerd rapport aan den Minister van Binnenlandsche Zaken uit, waarin zij omtrent het al of niet op nieuw toekennen van het jaargeld hare meening uitspreekt.

66. De toegezonden kunstwerken worden gedurende minstens 8 dagen tentoongesteld. Zij blijven het eigendom van de inzenders.

Behoort bij Koninklijk Besluit van 31 Juli 1905 (*Staatsblad* n°. 247).

Mij bekend,
De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*get.*) KUYPER.

—

31 *Juli* 1905. BESLUIT, tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld bij artikel 108 der Provinciale Wet. S. 248.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 27 Juni 1905, n°. 6143, afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Gezien de artikelen 108 en 115 der Provinciale Wet;

Den Raad van State gehoord (advies van 18 Juli 1905, n°. 18);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 26 Juli 1905, n°. 6969 afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Vast te stellen de navolgende bepalingen:

Art. 1. De begrooting der provinciale inkomsten en uitgaven wordt ingericht overeenkomstig het hiernevens gevoegde model.

2. Het aantal, de omschrijvingen, de volgorde der hoofdstukken, alsmede de omschrijving en volgorde der afdeelingen, bij de model-begrooting aangewezen, worden onveranderd in de begrooting overgenomen.

Hoofdstukken worden, zoo noodig, in afdeelingen verdeeld, of dezen met andere vermeerderd. In het laatste geval worden in de omschrijving en volgorde der afdeelingen de vereischte wijzigingen aangebracht.

Zijn er hoofdstukken of afdeelingen waaronder geen post gebracht behoeft te worden, dan wordt zulks met het woord *nihil* aangeduid.

3. De omschrijving van elken post van inkomst en uitgaaf wijst den aard en oorsprong der inkomst en den aard en de strekking der uitgaaf duidelijk aan.

4. Het bedrag der inkomsten wordt bij de begrooting onverkort voorgesteld, zonder eenigen aftrek wegens kosten van invordering of beheer, wegens lasten of anderszins.

5. Tot grondslag der raming van de opbrengst der opcenten op 's Rijks directe belastingen strekt, voorzooveel de grondbelasting betreft, de hoofdsom voor het belastingjaar, waarin de begrooting door de Staten wordt vastgesteld, en, wat de overige belastingen betreft, de hoofdsom voor het laatst afgeloopen belastingjaar.

6. Indien de Staten bij de begrooting zelve machtiging willen verleenen tot het doen van af- en overschrijving, worden bij het negende hoofdstuk (onvoorziene uitgaven) de posten der begrooting vermeld, waarop overschrijving mag plaats vinden.

7. De begrooting is vergezeld van eene memorie van toelichting, die voor elk artikel, en, zoo noodig, voor elk onderdeel, de gronden waarop de raming der inkomsten en uitgaven berust, vermeldt, en ingeval van verschil met de raming van het vorige jaar, onder opgave van dat verschil, de oorzaken daarvan aanwijst.

8. Bij de aanbieding ter goedkeuring, overeenkomstig artikel 109 der Provinciale Wet, worden van de begrooting, alsmede van de memorie van toelichting, vijf exemplaren overgelegd.

9. Op den laatsten December van het jaar, volgende op het dienstjaar, wordt dat dienstjaar gesloten en daarop geene ontvangst of uitgaaf meer toegelaten.

Voor gelden tot een gesloten dienst behoorende, doch na de sluiting te ontvangen, wordt op de begrooting geen afzonderlijke post gebracht.

10. Uitgaven tot een gesloten dienstjaar behoorende en nog na de sluiting te doen, worden ten laste van den post van onvoorziene uitgaven op de begrooting van een volgend dienstjaar gebracht.

11. Na de inwerkingtreding van dit besluit blijft het Koninklijk besluit van 22 Augustus 1850 (*Staatsblad* n°. 52) van kracht, voorzoover betreft de begrootingen der enkel provinciale en huishoudelijke inkomsten en uitgaven voor de jaren 1904 en 1905 en de daarin later aan te brengen wijzigingen.

12. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en van de *Staatscourant*, waarin het geplaatst is.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat, met de daarbij behoorende model-begrooting, in afschrift zal worden gezonden aan Onzen Minister van Financiën, aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer, en gelijktijdig in het *Staatsblad* en de *Staatscourant* zal worden geplaatst.

Soestdijk, den 31sten Juli 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) KUYPER.

(*Uitgeg.* 10 *Aug.* 1905.)

MODEL bedoeld bij art. 1 van het Koninklijk besluit van 31 Juli 1905 (*Staatsblad* n°. 248).

BEGROOTING
DER PROVINCIALE INKOMSTEN EN UITGAVEN.

PROVINCIE
DIENSTJAAR 19 .

INKOMSTEN.

Hoofdstuk I. Hoofdstuk II, afd. I—IV	Aard der inkomsten.	Geraamd bedrag.
	HOOFDSTUK I.	
	Ontvangsten wegens vroegere diensten.	
Art. 1.	Batig saldo der door de Staten vastgestelde rekening over het dienstjaar..., zoover de Staten daaraan niet reeds eene bepaalde bestemming hebben gegeven	*f*
	Totaal van het I° Hoofdstuk	*f*
	HOOFDSTUK II.	
	Opbrengst van belastingen.	
	AFDEELING I.	
	Opcenten op 's Rijks directe belastingen.	
Art. 1.	. . opcenten op de hoofdsom der grondbelasting voor de ongebouwde eigendommen	*f*
Art. 2.	. . opcenten op de hoofdsom der grondbelasting voor de gebouwde eigendommen	
Art. 3.	. . opcenten op de hoofdsom der personeele belasting .	
Art. 4.	. . opcenten op de hoofdsom der vermogensbelasting .	
Art. 5.	. . opcenten op de hoofdsom der belasting op bedrijfs- en andere inkomsten . .	
	Totaal der I° afdeeling	*f*
	AFDEELING II.	
	Leges ter provinciale griffie.	
Art. 1.	Leges ter provinciale griffie	*f*
	Totaal der II° afdeeling	*f*
	AFDEELING III.	
	Rechten en loonen.	
Art. 1.	. . . . .	*f*
Art. 2.	. . . . .	
	Totaal der III° afdeeling	*f*
	AFDEELING IV.	
	Bijzondere belastingen.	
Art. 1.	. . . . .	*f*
Art. 2.	. . . . .	
	Totaal der IV° afdeeling	*f*
	„ „ III° „	
	„ „ II° „	
	„ „ I° „	
	Totaal van het II° hoofdstuk	*f*
	HOOFDSTUK III.	
	Baten en inkomsten van provinciale eigendommen en van zaken, die door de Staten beheerd worden.	
Art. 1.	Huur van	*f*
Art. 2.	Pacht van	
Art. 3.	. . . . .	
	Totaal van het III° hoofdstuk	*f*
	HOOFDSTUK IV.	
	Uitkeering van het Rijk.	
Art. 1.	Uitkeering van het Rijk, ingevolge art. 72 der wet van 17 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 210).	*f*
	Totaal van het IV° hoofdstuk	*f*
	HOOFDSTUK V.	
	Ontvangsten van verschillenden aard en toevallige baten.	
Art. 1.	Opbrengst van de uitgifte van het *Provinciaal blad* .	*f*
Art. 2.	. . . . .	
	Totaal van het V° hoofdstuk	*f*
	HOOFDSTUK VI.	
	Buitengewone ontvangsten.	
	AFDEELING I.	
	Opbrengst van geldleeningen.	
Art. 1.	. . . . .	*f*
Art. 2.	. . . . .	
	Totaal der I° afdeeling	*f*

Hoofdstuk VI, afd. II.	Aard der inkomsten.	Geraamd bedrag.
	AFDEELING II.	
	Opbrengst van den verkoop van provinciale eigendommen.	
Art. 1.	. . . . .	*f*
Art. 2.	. . . . .	
	Totaal der IIe afdeeling	*f*
	„ „ Ie „	
	Totaal van het VIe hoofdstuk	*f*
	Verzameling.	
	Totaal van het Ie hoofdstuk	*f*
	„ „ „ IIe „	
	„ „ „ IIIe „	
	„ „ „ IVe „	
	„ „ „ Ve „	
	„ „ „ VIe „	
	Totaal der inkomsten	*f*

UITGAVEN.

Hoofdst. I, afd. I.	Aard der uitgaven.	Geraamd bedrag.
	HOOFDSTUK I.	
	Algemeene bestuurskosten.	
	AFDEELING I.	
	Jaarwedden van de leden van Gedeputeerde Staten, den griffier en van alle andere in dienst der provincie zijnde ambtenaren en bedienden.	
Art. 1.	Jaarwedde van zes (vier) leden van Gedeputeerde Staten	*f*
Art. 2.	Jaarwedde van den griffier	
Art. 3.	Jaarwedde van de ambtenaren en bedienden ter provinciale griffie. . . .	
Art. 4.	Jaarwedde van den ambtenaar met het beheer der provinciale geldmiddelen belast	
Art. 5.	Jaarwedde van de ambtenaren en beambten bij den Provincialen Waterstaat .	
Art. 6.	Jaarwedden van tolgaarders	
Art. 7.	Jaarwedden van sluis- en brugwachters	
Art. 8.	. . . . .	
	Totaal der Ie afdeeling	*f*

Hoofdst. I, afd. II –IV. Hoofdst. II, afd. II.	Aard der uitgaven.	Geraamd bedrag.
	AFDEELING II.	
	Reis- en verblijfkosten van de leden der Staten en van de Gedeputeerde Staten en van de provinciale ambtenaren en presentiegelden van de leden der Staten.	
Art. 1.	Reis- en verblijfkosten van de leden der Staten . . .	*f*
Art. 2.	Reis- en verblijfkosten van de leden van Gedeputeerde Staten	
Art. 3.	Reis- en verblijfkosten van den griffier en de ambtenaren en bedienden ter provinciale griffie. . . .	
Art. 4.	Reis- en verblijfkosten van de ambtenaren van den Provincialen Waterstaat .	
Art. 5.	Presentiegeld van de leden der Staten	
	Totaal der IIe afdeeling	*f*
	AFDEELING III.	
	Verlichting, verwarming en schoonhouden van de lokalen, benoodigd voor het provinciaal bestuur.	
Art. 1.	Licht.	*f*
Art. 2.	Brandstoffen	
Art. 3.	Schoonhouden	
	Totaal der IIIe afdeeling	*f*
	AFDEELING IV.	
	Bureaukosten.	
Art. 1.	Schrijfloonen	*f*
Art. 2.	Druk- en bindwerk . . .	
Art. 3.	Bureaubehoeften	
Art. 4.	Boeken, weekbladen enz. .	
Art. 5.	Archief	
Art. 6.	Kosten uitgifte *Provinciaal Blad*	
	Totaal der IVe afdeeling	*f*
	„ „ IIIe „	
	„ „ IIe „	
	„ „ Ie „	
	Totaal van het Ie hoofdstuk	*f*
	HOOFDSTUK II.	
	Kosten van provinciale wegen en werken.	
	AFDEELING I.	
	Wegen en daarbij behoorende werken.	
Art. 1.	. . . . .	*f*
Art. 2.	. . . . .	
	Totaal der Ie afdeeling	*f*

Hoofdst. II, afd. II-VII, Hoofdst III.	Aard der uitgaven.	Geraamd bedrag.
	AFDEELING II.	
	Zeewerken.	
Art. 1.	. . . . .	*f*
Art. 2.	. . . . .	
	Totaal der IIe afdeeling	*f*
	AFDEELING III.	
	Havens en daarbij behoorende werken.	
Art. 1.	. . . . .	*f*
Art. 2.	. . . . .	
	Totaal der IIIe afdeeling	*f*
	AFDEELING IV.	
	Rivier- en kanaalwerken.	
Art. 1.	. . . . .	*f*
Art. 2.	. . . . .	
	Totaal der IVe afdeeling	*f*
	AFDEELING V.	
	Duinbeplantingen.	
Art. 1.	. . . . .	*f*
Art. 2.	. . . . .	
	Totaal der V^e afdeeling	*f*
	AFDEELING VI.	
	Zandverstuivingen.	
Art. 1.	. . . . .	*f*
Art. 2.	. . . . .	
	Totaal der VIe afdeeling	*f*
	AFDEELING VII.	
	Andere werken.	
Art. 1.	. . . . .	*f*
Art. 2.	. . . . .	
	Totaal der VIIe afdeeling	*f*
	" " VIe "	
	" " V^e "	
	" " IVe "	
	" " IIIe "	
	" " IIe "	
	" " I^e "	
	Totaal van het IIe hoofdstuk	*f*
	HOOFDSTUK III.	
	Kosten en lasten van provinciale eigendommen en van zaken, die door de Staten beheerd worden	
Art. 1.	Onderhoud van	*f*
Art. 2.	Brandverzekering van . .	
Art. 3.	Grondbelasting wegens . .	
Art. 4.	Polderlasten wegens . . .	
	Totaal van het IIIe hoofdstuk	*f*

Hoofdst. IV en V; Hoofdst. VI afd. I – IV	Aard der uitgaven.	Geraamd bedrag.
	HOOFDSTUK IV.	
	Renten en aflossingen van door de Provincie aangegane geldleeningen.	
Art. 1.	. . . . .	*f*
Art. 2.	. . . . .	
	Totaal van het IVe hoofdstuk	*f*
	HOOFDSTUK V.	
	Uitgaven bij bijzondere wetten aan de provincie opgelegd.	
Art. 1.	Teruggaaf aan het Rijk van het aandeel der provincie in de kwade posten op de grondbelasting en de belasting op het personeel . .	*f*
Art. 2.	Vergoeding aan het Rijk voor het innen van opcenten op 's Rijks directe belastingen	
Art. 3.	Kosten van oprichting en instandhouding van krankzinnigengestichten . . .	
Art. 4.	. . . . .	
	Totaal van het V^e hoofdstuk	*f*
	HOOFDSTUK VI.	
	Andere uitgaven niet onder de vorige hoofdstukken begrepen.	
	AFDEELING I.	
	Kosten der door de provincie te voeren gedingen.	
Art. 1.	Kosten van rechtsgeleerde adviezen	*f*
Art. 2.	. . . . .	
	Totaal der I^e afdeeling	*f*
	AFDEELING II.	
	Pensioneering en verzekering van ambtenaren in dienst der provincie en van hunne weduwen en weezen.	
Art. 1.	. . . . .	*f*
Art. 2.	. . . . .	
	Totaal der IIe afdeeling	*f*
	AFDEELING III.	
	Uitgaven ten behoeve van landbouw en veeteelt.	
Art. 1.	. . . . .	*f*
Art. 2.	. . . . .	
	Totaal der IIIe afdeeling	*f*
	AFDEELING IV.	
	Uitgaven ten behoeve van het onderwijs.	
Art. 1.	Subsidie aan	*f*
Art. 2.	. . . . .	
	Totaal der IVe afdeeling	*f*

Hoofdst. VI, afd V—VIII; Hoofdst. VII—IX	Aard der uitgaven.	Geraamd bedrag.
	AFDEELING V.	
	Bijdragen in de kosten van wegen en daarbij behorende werken en van andere verkeersmiddelen.	
Art. 1.	Subsidie aan	*f*
Art. 2.	. . . . .	
	Totaal der V^e^ afdeeling	*f*
	AFDEELING VI.	
	Bijdragen in de kosten van verpleging van behoeftige krankzinnigen, idioten, enz.	
Art. 1.	Bijdragen in de kosten van verpleging van behoeftige krankzinnigen	*f*
Art. 2.	. . . . .	
	Totaal der VIe afdeeling	*f*
	AFDEELING VII.	
	Diverse subsidiën.	
Art. 1.	. . . . .	*f*
Art. 2.	. . . . .	
	Totaal der VIIe afdeeling	*f*
	AFDEELING VIII.	
	Diverse uitgaven.	
Art. 1.	Opeischbare schulden. . .	*f*
Art. 2.	. . . . .	
	Totaal der VIIIe afdeeling	*f*
	„ „ VIIe „	
	„ „ VIe „	
	„ „ V^e^ „	
	„ „ IVe „	
	„ „ IIIe „	
	„ „ IIe „	
	„ „ I^e^ „	
	Totaal van het VIe hoofdstuk	*f*
	HOOFDSTUK VII.	
	Buitengewone uitgaven.	
Art. 1.	. . . . .	*f*
Art. 2.	. . . . .	
	Totaal van het VIIe hoofdstuk	*f*
	HOOFDSTUK VIII.	
	Uitgaven wegens vroegere diensten.	
Art. 1.	Nadeelig slot der door de Staten vastgestelde rekening over het dienstjaar 19	*f*
	Totaal van het VIIIe hoofdst.	*f*
	HOOFDSTUK IX.	
	Onvoorziene uitgaven.	
Art. 1.	Voor onvoorziene uitgaven	*f*
	Totaal van het IXe hoofdstuk	*f*

VERZAMELING.

Totaal van het I^e^ Hoofdstuk . . *f*
„ „ „ IIe „ . .
„ „ „ IIIe „ . .
„ „ „ IVe „ . .
„ „ „ V^e^ „ . .
„ „ „ VIe „ . .
„ „ „ VIIe „ . .
„ „ „ VIIIe „ . .
„ „ „ IXe „ . .

Totaal der uitgaven *f*

BALANS.

Provinciale inkomsten . . . . . *f*
„ uitgaven. . . . . .

Waarschijnlijk batig saldo *f*

Aldus vastgesteld door de Staten van
den

De Staten voornoemd,
, *Voorzitter.*
, *Griffier.*

Behoort bij het Koninklijk besluit van 31 Juli 1905 (*Staatsblad* n°. 248).

Mij bekend,
De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*get.*) KUYPER.

—

5 *Augustus* 1905. BESLUIT, bevelende de bekendmaking van het op 6 April 1904 te *Parijs* tusschen *Nederland* en *Frankrijk* gesloten arbitrage-verdrag. S. 249.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gezien het op 6 April 1904 te *Parijs* tusschen *Nederland* en *Frankrijk* gesloten arbitrage-verdrag, welk verdrag goedgekeurd is bij de wet van 7 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 200) en waarvan een afdruk, met vertaling, bij dit besluit gevoegd is;

Overwegende, dat de uitwisseling der akten van bekrachtiging van evengenoemd verdrag mede te *Parijs* op 5 Juli 1905 heeft plaats gehad;

Op de voordracht van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken van den 29sten Juli 1905, n°. 9599, Directie van het Protocol;

Hebben goedgevonden en verstaan:

de bekendmaking van voorzegd verdrag, met de vertaling daarvan, te bevelen door de plaatsing van dit besluit in het *Staatsblad.*

Onze Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, zijn belast, ieder

voor zooveel hem betreft, met de uitvoering van hetgeen ten deze wordt vereischt.

Het Loo, den 5den Augustus 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
(*get.*) W. M. v. WEEDE.

(*Uitgeg.* 23 *Aug.* 1905.)

VERTALING.

De Regeering van Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden en de Regeering der Fransche Republiek, onderteekenaren van het Verdrag voor de vreedzame beslechting van internationale geschillen, gesloten te 's Gravenhage den 29sten Juli 1899;

Overwegende dat de Hooge Contracteerende Partijen zich bij art. 19 van dat verdrag hebben voorbehouden om overeenkomsten aan te gaan, ten doel hebbende aan arbitrage te onderwerpen alle gevallen die zij voor zoodanige behandeling vatbaar zullen achten.

Hebben de ondergeteekenden gemachtigd de volgende bepalingen vast te stellen:

Art. I. Mochten geschillen van rechtskundigen aard of betreffende de uitlegging van de Hooge Contracteerende Partijen bindende verdragen tusschen Haar rijzen en de oplossing daarvan langs diplomatieken weg onmogelijk zijn gebleken, zoo zullen deze geschillen aan het Permanente Hof van Arbitrage te 's Gravenhage ingesteld krachtens het Verdrag van 29 Juli 1899, worden onderworpen, onder voorbehoud niettemin, dat zij de levensbelangen, de onafhankelijkheid of de eer van de twee Contracteerende Staten niet aantasten en de belangen van derde partijen niet raken.

Art. II. In elk bijzonder geval zullen de Hooge Contracteerende Partijen, alvorens zich tot het Permanente Hof van Arbitrage te wenden, een afzonderlijk Compromis sluiten, duidelijk omschrijvende het onderwerp van het geding, den omvang van de bevoegdheden der scheidsrechters en de termijnen, die ten aanzien der samenstelling van het scheidsgerecht en de onderscheiden deelen der procedure zullen zijn in acht te nemen.

Art. III. Deze overeenkomst is aangegaan voor een tijdvak van vijf jaren gerekend van den dag der uitwisseling van de akten van bekrachtiging.

Gedaan in dubbel te Parijs, den 6 April 1904.

(*L. S.*) (*get.*) A. DE STUERS.

„ „ DELCASSÉ.

—

5 *Augustus* 1905. BESLUIT, bevelende de bekendmaking van het op 15 Februari 1905 te *Londen* tusschen *Nederland* en *Groot-Britannië* gesloten arbitrage-verdrag. S. 250.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gezien het op 15 Februari 1905 te *Londen* tusschen *Nederland* en *Groot-Britannië* gesloten arbitrage-verdrag, welk verdrag goedgekeurd is bij de wet van 7 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 201) en waarvan een afdruk, in Nederlandschen en in Engelschen tekst, bij dit besluit gevoegd is;

Overwegende, dat de uitwisseling der akten van bekrachtiging van evengenoemd verdrag mede te *Londen* op 12 Juli d. a. v. heeft plaats gehad;

Op de voordracht van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken van den 29sten Juli 1905, Directie van het Protocol, n°. 9600;

Hebben goedgevonden en verstaan de bekendmaking van voorzegd verdrag te bevelen door de plaatsing van dit besluit in het *Staatsblad*. (1)

Onze Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, zijn belast, ieder voor zooveel hem aangaat, met de uitvoering van hetgeen ten deze wordt vereischt.

Het Loo, den 5den Augustus 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
(*get.*) W. M. v. WEEDE.

(*Uitgeg.* 23 *Aug.* 1905.)

—

5 *Augustus* 1905. MISSIVE van den Minister van Staat, Minister van Oorlog, aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende vrijstelling van zegelrecht.

Op grond van het gestelde in artikel 6 van het Koninklijk besluit van 29 Februari 1884, n°. 13, betrekkelijk de opleiding van militieplichtigen tot vestingtelegrafisten, moet telken jare door den milicienvestingtelegrafist een bewijs worden ingezonden, dat hij als telegrafist werkzaam is.

In de dezerzijdsche beschikking van 11 Maart 1884, VIIde Afd., n°. 66, behoorende bij vorenbedoeld Koninklijk besluit, wordt ad artikel 6 van dat besluit bepaald:

„Het bewijs, waarvan bij dit artikel sprake „is, bestaat in een telken jare, onder dagtee„kening van 1 Mei, aan den commandeerenden „officier van het korps genietroepen in te zen„den schriftelijke verklaring van den chef, „onder wien de verlofganger werkzaam is. „Deze verklaring moet eene opgave bevatten,

(1) Zie de wet van 7 Juni 1905, S. 201.

„dat en sedert hoelang de verlofganger bij den „telegraafdienst in betrekking is."

„De handteekening van bedoelden chef zal „door het hoofd der gemeente, waar die chef „gevestigd is, moeten zijn gelegaliseerd."

Door den commandeerenden officier van het regiment genietroepen wordt er mijne aandacht op gevestigd, dat sommige burgemeesters bebezwaar maken tegen het legaliseeren van de handteekening, indien de verklaring niet op gezegeld papier is gesteld, terwijl andere burgemeesters daarentegen in het legaliseeren eener zoodanige verklaring geen bezwaar zien, ook al is deze op ongezegeld papier gesteld.

Vermits de onderwerpelijke verklaringen, ook naar het gevoelen van den Minister van Financiën, moeten gerangschikt worden onder de stukken, welke ingevolge art. 10 der wet van 19 Augustus 1861 (*Staatsblad* n°. 72), zooals dit artikel is gewijzigd bij de wet van 24 Juni 1901 (*Staatsblad* n°. 159) van zegelrecht zijn vrijgesteld, mag derhalve de legalisatie op de hier bedoelde verklaring worden gesteld, ook al is deze ongezegeld.

Ik heb de eer U Hoogedelgestrenge te verzoeken, het vorenstaande onder de aandacht te willen brengen van de burgemeesters in het gewest onder Uw bestuur.

De Minister van Staat, Minister van Oorlog,
Voor den Minister,
De Secretaris-Generaal, (*get.*) ABEL.

—

7 *Augustus* 1905. BESLUIT, bevelende de bekendmaking van de nederlegging der akten van bekrachtiging van *Italië* en van *Zwitserland* nopens de drie verdragen over internationaal privaatrecht dd. 12 Juni 1902 (*Staatsblad* 1904, n°. 121 en n°. 128). S. 251.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gezien de processen-verbaal van 17 Juli 1905, blijkens welke op evengenoemden dag te *'s Gravenhage* zijn nedergelegd de akten van bekrachtiging van *Italië* en van *Zwitserland* van de drie verdragen over internationaal privaatrecht, geteekend aldaar op 12 Juni 1902 en strekkende tot regeling van:

a. de wetsconflicten met betrekking tot het huwelijk;

b. de wets- en jurisdictieconflicten met betrekking tot de echtscheiding en de scheiding van tafel en bed;

c. de voogdij van minderjarigen;

Op de voordracht van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken van den 3den Augustus 1905, n°. 9823, Directie van het Protocol;

Hebben goedgevonden en verstaan de bekendmaking van voorzegde nederleggingen te bevelen door plaatsing van dit besluit in het *Staatsblad*.

Onze Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, zijn belast, ieder voor zooveel hem betreft, met de uitvoering van hetgeen ten deze wordt vereischt.

Het Loo, den 7den Augustus 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
(*get.*) W. M. v. WEEDE.

(*Uitgeg.* 23 *Aug.* 1905.)

—

8 *Augustus* 1905. BESLUIT, tot wijziging van de artikelen 82 en 83 van het Koninklijk besluit van den 14den September 1838 (*Staatsblad* n°. 36) vastgestelde en laatstelijk bij Koninklijk besluit van den 26sten November 1903 (*Staatsblad* n°. 282) gewijzigde Reglement I. S. 252.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie van den 6den Juni 1905, 2de Afd. A, n°. 360;

Overwegende, dat het wenschelijk is eene wijziging te brengen in de artikelen 82 en 83 van het bij Koninklijk besluit van den 14den September 1838 (*Staatsblad* n°. 36) vastgestelde Reglement I, betreffende de wijze van eedsaflegging der onderscheidene regterlijke ambtenaren, de afwezigheid, de afwisseling en de orde van den inwendigen dienst van den Hoogen Raad, gelijk mede van de Hoven en Regtbanken, gelijk het Reglement laatstelijk is gewijzigd bij het Koninklijk besluit van den 26sten November 1903 (*Staatsblad* n°. 282);

Den Raad van State gehoord, advies van den 18den Juli 1905, n°. 17;

Gezien het nader rapport van Onzen voormelden Minister van den 4den Augustus 1905, 2de afd, A, n°. 308;

Hebben goedgevonden en verstaan, gelijk wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. Artikel 82 van het bij Koninklijk besluit van den 14den September 1838 (*Staatsblad* n°. 36) vastgestelde en laatstelijk bij Koninklijk besluit van den 26sten November 1903 (*Staatsblad* n°. 282) gewijzigde Reglement I ondergaat de navolgende wijzigingen:

In het eerste lid van dit artikel wordt tusschen de woorden „van alle" en „vonnissen of arresten" ingevoegd: „in burgerlijke zaken gewezen".

Het tweede lid van dit artikel vervalt.

2. Artikel 83 van voormeld reglement wordt gelezen als volgt:

De ambtenaren van het openbaar ministerie zenden van een in kragt van gewijsde gegaan vonnis of arrest, in strafzaken gewezen door het kantongeregt, de regtbank of het hof, waarbij zij werkzaam zijn, een afschrift in aan den procureur-generaal bij den Hoogen Raad, indien naar hunne meening de uitspraak hetzij om haar algemeen belang, hetzij om hare bedenkelijkheid te zijner kennis behoort te komen.

De ingezonden uitspraken gaan vergezeld van eenen staat, vermeldend den naam van het geregt, dien van den beklaagde of van den eersten beklaagde, het rolnummer der zaak, benevens de redenen der inzending.

De inzending geschiedt maandelijks.

De uitspraken van kantongeregten worden gezonden aan den betrokken officier van justitie, die ze, met de uitspraken der rechtbank, doet toekomen aan den betrokken procureur-generaal; deze zendt de ingekomen vonnissen, met de arresten van het hof, naar den procureur-generaal bij den Hoogen Raad.

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

Het Loo, den 8sten Augustus 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Justitie, (*get.*) J. A. LOEFF.

(*Uitgeg.* 23 *Aug.* 1905.)

—

10 *Augustus* 1905. BESLUIT, betreffende het eereteeken voor het deelnemen aan belangrijke krijgsverrichtingen.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gezien het Koninklijk besluit van 19 Februari 1869 (*Staatsblad* n°. 24), tot instelling van een eereteeken, ter uitreiking aan hen, die deelnamen aan belangrijke krijgsverrichtingen;

Overwegende dat de tocht door de *Gajo- en Alaslanden*, gedurende het tijdperk van 13 Februari tot 23 Juli 1904 onder zoodanige krijgsverrichtingen is te rangschikken;

En een bewijs willende geven van Onze hooge tevredenheid over de houding van Onze troepen gedurende dat tijdperk;

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën van 5 Augustus 1905, Afd. C, 2de Bureau, n°. 23;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Het eereteeken, ingesteld bij het hooger genoemd besluit, wordt toegekend aan allen, die tusschen 13 Februari en 23 Juli 1904 hebben deelgenomen aan den tocht door de *Gajo-* en *Alaslanden*;

zullende de hun deswege uit te reiken gesp het opschrift dragen:

„*Gajo- en Alaslanden* 1904".

Onze Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onzen Minister van Oorlog, aan den Kanselier der Nederlandsche Orden en aan de Algemeene Rekenkamer.

Het Loo, den 10den Augustus 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, (*get.*) IDENBURG.

—

11 *Augustus* 1905. BESLUIT, tot nadere wijziging van het Reglement voor de Koninklijke Militaire Academie. S. 253.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Oorlog, en van Onzen Minister van Koloniën van 24 Mei 1905, IIde Afd., n°. 151 en van 2 Juni 1905, Afd. C, n°. 17;

Den Raad van State gehoord (advies van 11 Juli 1905, n°. 15);

Gezien het nader rapport van voornoemde Ministers van 2 Augustus 1905, IIde Afd., n°. 1, en van 7 Augustus 1905, Afd. C, 2de Bureau, n°. 64;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. **1**. Het Reglement voor de Koninklijke Militaire Academie, vastgesteld bij het sedert herhaaldelijk gewijzigd Koninklijk besluit van 6 April 1895 (*Staatsblad* n°. 40), wordt verder gewijzigd als volgt:

1°. In artikel 85 wordt een * geplaatst voor de vakken, genoemd bij:

h, *o* en *p* onder **A**;
k en *q* onder **B**;
a, *b*, *l*, *r* en *s* onder **C**;
w en *x* onder **D**;
i, *o* en *p* onder **E**;
l en *q* onder **F**;
a, *b*, *n*, *s* en *t* onder **G**;
w en *x* onder **H**.

2°. de laatste zinsnede van artikel 86 wordt gelezen:

„Wegens buitengewone omstandigheden kan door den Minister van Oorlog en in dringende gevallen door den voorzitter der commissie, belast met het afnemen van het eindexamen, worden vergund, dat aan een cadet het examen in een of meer vakken op andere wijze

worde afgenomen dan in dit artikel is bepaald."

3°. Aan artikel 91 wordt in den aanhef eene nieuwe zinsnede, als eerste lid, toegevoegd, luidende:

„De cijfers, bij het eindexamen verkregen in de vakken, welke in artikel 85 met een * zijn gemerkt, blijven bij de overweging van de vraag, of een adspirant heeft voldaan, buiten beschouwing, indien het verkrijgen van een onvoldoend cijfer niet uitsluitend het gevolg is van onvoldoenden ijver."

2. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na de dagteekening van het *Staatsblad* en van de *Staatscourant*, waarin het geplaatst is.

Onze Ministers van Oorlog en van Koloniën zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Nederlandsche Staatscourant* zal worden geplaatst, en in afschrift aan den Raad van State zal worden medegedeeld

Het Loo, den 11den Augustus 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Staat, Minister van Oorlog,
(*get.*) J. W. BERGANSIUS.

De Minister van Koloniën, (*get.*) IDENBURG.

(*Uitgeg.* 5 *Sept.* 1905.)

—

14 *Augustus* 1905. BESLUIT, tot schorsing van het besluit van den Raad der gemeente *Neuzen* van 20 Juli 1905, waarbij P. R. HUIZINGA is benoemd tot onderwijzer aan de openbare lagere school B aldaar. S. 254.
Geschorst tot 1 *Januari* 1906.

—

14 *Augustus* 1905. BESLUIT, houdende wijziging van het Koninklijk besluit van 31 December 1896 (*Staatsblad* n°. 266), tot instelling van raden van beroep voor de uitspraak op bezwaarschriften betrekkelijk de personeele belasting en aanwijzing van hunne standplaatsen. S. 255.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat herziening van het Koninklijk besluit van 31 December 1896 (*Staatsblad* n°. 266), laatstelijk gewijzigd bij Ons besluit van 21 Mei 1904 (*Staatsblad* n°. 110), noodig is wegens instelling van eene nieuwe inspectie der directe belastingen, in verband met de wenschelijkheid om sommige inspectiën op andere wijze aan te duiden;

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 22 Juli 1905, n°. 75 (Afdeeling Directe Belastingen);

Gelet op artikel 58 der wet van 16 April 1896 (*Staatsblad* n°. 72) tot regeling van de personeele belasting;

Herzien voormeld Koninklijk besluit van 31 December 1896 (*Staatsblad* n°. 266);

Den Raad van State gehoord (advies van 1 Augustus 1905, n°. 16);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 9 Augustus 1905, n°. 93 (Afdeeling Directe Belastingen);

Hebben besloten en besluiten:

Art. **1.** In het eenig artikel van het Koninklijk besluit van 31 December 1896 (*Staatsblad* n°. 266) worden de volgende wijzigingen gebracht:

onderdeel 6 wordt gelezen:

„het gedeelte der provincie *Zuidholland*, behoorende tot de inspectiën der directe belastingen omvattende de gemeente *Rotterdam*, alsmede tot die te *Schiedam*; standplaats *Rotterdam*;"

onderdeel 7 wordt gelezen:

„het gedeelte der provincie *Zuidholland*, behoorende tot de inspectiën der directe belastingen omvattende de gemeente *'s Gravenhage*, alsmede tot die te *Delft* en *Vlaardingen*; standplaats *'s Gravenhage*;

onderdeel 10 wordt gelezen:

„het gedeelte der provincie *Noordholland*, behoorende tot de inspectiën der directe belastingen omvattende de gemeente *Amsterdam*; standplaats *Amsterdam*;"

2. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening, waarop het in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* is geplaatst.

Onze voornoemde Minister is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk gelijktijdig in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 14den Augustus 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Financiën,
(*get.*) HARTE VAN TECKLENBURG.

(*Uitgeg.* 24 *Aug.* 1905.)

—

17 *Augustus* 1905. MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken, aan de Gedeputeerde Staten van de provinciën, betreffende zegelrecht voor verzoeken om afkondiging van voorgenomen huwelijken in andere gemeenten.

Door een ambtenaar van den burgerlijken stand is aan den Minister van Financiën de vraag voorgelegd of de akten of verklaringen, welke de ambtenaren van den burgerlijken

stand elkander toezenden, teneinde een huwelijk te doen afkondigen in eene andere gemeente dan die waar het wordt voltrokken, al of niet aan zegelrecht zijn onderworpen.

Daarop is hem geantwoord, dat te dien aanzien alles afhangt van den vorm, welke voor die stukken wordt gebezigd.

Bepaalt men zich tot eene eenvoudige kennisgeving in briefvorm dan behoeven die stukken niet gezegeld te worden; worden daartoe echter, zooals algemeen gebruikelijk is, akten opgemaakt, waarbij een ambtenaar van den burgerlijken stand verklaart dat op de daarin genoemde data de afkondigingen van een voorgenomen huwelijk zullen geschieden, met verzoek die afkondigingen ook te doen plaats hebben in eene andere gemeente, dan is zoodanig stuk, bij gebreke eener vrijstelling, dadelijk aan zegelrecht onderworpen, voor zoover artikel 27 A, n°. 10, der Zegelwet niet toepasselijk is.

Vermits gelijke vraag nog van meer dan ééne zijde is gedaan, verzoekt genoemde Minister mij te bevorderen, dat van zijne beslissing aan de ambtenaren van den burgerlijken stand in alle gemeenten mededeeling worde gedaan.

Daartoe veroorloof ik mij mitsdien bij deze Uwe tusschenkomst in te roepen.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
Voor den Minister,
De Secretaris-Generaal, (*get.*) DIJCKMEESTER.

—

23 *Augustus* 1905. BESLUIT, tot vernietiging van de besluiten van Gedeputeerde Staten van *Zuidholland* van 28 Februari en 28 Februari / 10 Maart 1905, G. S. n°. 99/1, waarbij aan H. HOOFT en aan M. J. J. BRUENS te *Rotterdam* vergunning voor den kleinhandel in sterken drank is geweigerd. S. 256.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 29 Mei 1905, n°. 4992, afdeeling Binnenlandsch Bestuur betreffende de besluiten van Gedeputeerde Staten van *Zuidholland* van 28 Februari en 28 Februari / 10 Maart 1905, G. S. n°. 99/1, waarbij ongegrond is verklaard het beroep van H. HOOFT en M. J. J. BRUENS tegen de weigering door burgemeester en wethouders van *Rotterdam* van eene vergunning voor den kleinhandel in sterken drank;

Overwegende, dat aan H. HOOFT en M. J. J. BRUENS, die op 1 Januari 1904 handel dreven in sterken drank alleen bij hoeveelheden van ten minste twee liter en aan wie ingevolge artikel 63, 2de lid, der Drankwet (*Staatsblad* 1904, n°. 235), slechts een vergunning voor den verkoop van sterken drank in het klein voor gebruik elders dan ter plaatse van verkoop kon worden verleend, die vergunning door Gedeputeerde Staten voornoemd is geweigerd op grond, dat in de gemeente *Rotterdam* het maximum aantal vergunningen is overschreden en op grond van artikel 63, 3de lid, in verband met artikel 8, 1ste lid, n°. 15 dier wet, wijl in de localiteit, waarvoor de vergunning werd gevraagd, bier bij het glas verkocht werd;

dat in die localiteiten, toen Gedeputeerde Staten hunne beslissing namen, verkoop van bier per glas niet plaats had;

dat dus de vergunning in strijd met de wet is geweigerd op dien grond;

Gelet op artikelen 166 en 168 der Provinciale Wet;

Den Raad van State gehoord (advies van 23 Juni 1905, n°. 43);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 19 Augustus 1905, n°. 6285, afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

bovenvermelde besluiten van Gedeputeerde Staten van *Zuidholland* van 28 Februari en 28 Februari / 10 Maart 1905, G. S. n°. 99/1, te vernietigen wegens strijd met de wet.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* geplaatst en waarvan afschrift aan den Raad van State gezonden zal worden.

Het Loo, den 23sten Augustus 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Binnenl. Zaken, (*get.*) P. RINK.
(*Uitgeg.* 6 *Sept.* 1905.)

—

28 *Augustus* 1905. BESLUIT, tot wijziging:

1°. van het Koninklijk besluit van 9 Juni 1904 (*Staatsblad* n°. 117), houdende bepalingen betreffende den Rijkstelefoondienst;

2°. van het Koninklijk besluit van 8 Juli 1904 (*Staatsblad* n°. 127), houdende goedkeuring van een nieuw Reglement voor den dienst der Rijkstelegraaf; en

3°. van het Koninklijk besluit van 1 Augustus 1904 (*Staatsblad* n°. 202), houdende voorwaarden, waaronder met medewerking der gemeenten, verbindingen tot aansluiting van Rijkstelefoonkantoren ook voor den interlocalen telefoondienst kunnen worden dienstbaar gemaakt. S. 257.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gelet op de Telegraaf- en Telefoonwet 1904 (*Staatsblad* n°. 7);

In aanmerking nemende, dat het wenschelijk is, het Koninklijk besluit van 9 Juni 1904 (*Staatsblad* n°. 117), houdende bepalingen betreffende den Rijkstelefoondienst, het Koninklijk besluit van 8 Juli 1904 (*Staatsblad* n°. 127), houdende goedkeuring van een nieuw Reglement voor den dienst der Rijkstelegraaf, alsmede het Koninklijk besluit van 1 Augustus 1904 (*Staatsblad* n°. 202) — tot aanvulling van het Koninklijk besluit van den 9den Juni 1904 (*Staatsblad* n°. 117) — houdende voorwaarden, waaronder met medewerking der gemeenten, verbindingen tot aansluiting van Rijkstelefoonkantoren ook voor den interlocalen telefoondienst kunnen worden dienstbaar gemaakt, te wijzigen;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 22 Juli 1905, n°. 3027, Posterijen en Telegrafie;

Den Raad van State gehoord (advies van 8 Augustus 1905, n°. 3);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 21 Augustus 1905, n°. 3548, Posterijen en Telegrafie;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. **1**. Het Reglement voor den dienst der Rijkstelegraaf, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 8 Juli 1904 (*Staatsblad* n°. 127), wordt gewijzigd als volgt:

a. in het eerste lid van artikel 1 worden de woorden „Rijkstelegraaf- of Rijkstelefoonkantoren" vervangen door „Rijkstelegraaf- of hulptelegraafkantoren";

b. in artikel 2 worden de woorden „telegraaf- of den telefoondienst" vervangen door „telegraafdienst";

c. in artikel 3 worden de woorden „sein- en telefoonkamers", in het opschrift en in den inhoud voorkomende, vervangen door „dienstkamers";

d. in het eerste lid van artikel 5 worden de woorden „telegraaf- of telefoonkantoor" vervangen door „telegraaf- of hulptelegraafkantoor";

e. in het 2de lid van artikel 45 wordt het woord „Rijkstelegraafkantoren" gewijzigd in „Rijkstelegraaf- of hulptelegraafkantoren".

2. Het Koninklijk besluit van 9 Juni 1904 (*Staatsblad* n°. 117), houdende bepalingen betreffende den Rijkstelefoondienst, wordt gewijzigd als volgt:

a. in het 2de lid van artikel 3 wordt het woord „Rijkstelefoonbureelen" en in artikel 5 alsmede in het 1ste lid van artikel 6 worden de woorden „interlocale Rijkstelefoonbureelen" respectievelijk door „Rijkstelefoon- of hulptelefoonkantoren" vervangen;

b. in het 2de lid van artikel 6 worden de woorden „waar het Rijkstelefoonbureel" gewijzigd in „waar het Rijkstelefoon- of hulptelefoonkantoor" en worden de woorden „bedoeld Rijkstelefoonbureel" vervangen door „bedoeld kantoor";

c. in het 3de lid van artikel 6 worden de woorden „Rijksbureel" en „bureel" vervangen door „kantoor";

d. in den eersten volzin van het 4de lid van artikel 6 wordt het woord „Rijkstelefoonbureel" vervangen door „Rijkstelefoon- of hulptelefoonkantoor";

e. in den tweeden volzin van het 4de lid van artikel 6 worden de woorden „Rijkstelefoonbureel" en „bureel" vervangen door „kantoor";

f. in het 1ste lid van artikel 8 worden de woorden „Rijkstelefoonbureel of Rijkstelegraafkantoor" vervangen door „Rijkstelegraaf-, hulptelegraaf-, Rijkstelefoon- of hulptelefoonkantoor";

g. in het 2de lid van artikel 8 wordt het woord „Rijkstelegraafkantoor" vervangen door „Rijkstelegraaf- of hulptelegraafkantoor";

h. in het laatste lid van artikel 9 wordt het woord „Rijkstelefoonbureel" vervangen door „Rijkstelefoon- of hulptelefoonkantoor".

3. Het Koninklijk besluit van 1 Augustus 1904 (*Staatsblad* n°. 202) — tot aanvulling van het Koninklijk besluit van den 9 Juni 1904 (*Staatsblad* n°. 117) — houdende voorwaarden, waaronder, met medewerking der gemeenten, verbindingen tot aansluiting van Rijkstelefoonkantoren ook voor den interlocalen telefoondienst kunnen worden dienstbaar gemaakt, wordt gewijzigd als volgt:

a. in den titel en in de considerans van het besluit, alsmede in het 1ste lid van artikel 1, wordt het woord „Rijkstelefoonkantoren" gewijzigd in „hulptelegraafkantoren";

b. in het 1ste lid van artikel 1 wordt na het woord „gemeentebestuur", gelezen:

„aansluiting aan het interlocale Rijkstele-
„foonnet door middel van een hulptelefoonkantoor worden verkregen".

c. in artikel 2, sub 1°., 1ste en 2de lid, alsmede in het laatste lid van artikel 2 wordt het woord „Rijkstelefoonkantoor" vervangen door „hulptelegraafkantoor";

d. in het laatste lid van artikel 2 worden de woorden „dit kantoor" vervangen door „het hulptelefoonkantoor";

e. het 1ste lid van artikel 5 wordt gelezen als volgt:

„Het hulptelefoonkantoor kan, zoo dit eenmaal is gevestigd, zonder toestemming van Onzen voornoemden Minister, niet door de betrokken gemeente opgeheven worden."

Onze Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 28sten Augustus 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(*get.*) J. KRAUS.

(*Uitgeg.* 15 *Sept.* 1905.)

—

30 *Augustus* 1905. BESLUIT, strekkende tot intrekking van het Koninklijk besluit van 11 December 1897 (*Staatsblad* n°. 259), houdende regelen o. a. betreffende de wijze van werken van den Raad, bedoeld in art. 20 der wet van 2 Mei 1897 (*Staatsblad* n°. 119). S. 258.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gelet op het bepaalde in art. 41 der Wet van 6 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 177);

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Oorlog, van 4 Augustus 1905, Kabinet, Litt. W$^{5\,0}$;

Den Raad van State gehoord (advies van 15 Augustus 1905, n°. 16);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Oorlog van 25 Augustus 1905, Kabinet, Litt. F$^{3\,4}$;

Hebben goedgevonden en verstaan:

In te trekken en buiten werking te stellen het Koninklijk besluit van 11 December 1897 (*Staatsblad* n°. 259), houdende regelen o. a. betreffende de wijze van werken van den raad, bedoeld in art. 20 der Wet van 2 Mei 1897 (*Staatsblad* n°. 119).

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

Het Loo, den 30sten Augustus 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, (*get.*) H. P. STAAL.

(*Uitgeg.* 26 *Sept.* 1905.)

—

30 *Augustus* 1905. BESLUIT, bepalende de bekendmaking in het *Staatsblad* van de door de Staatstelegraafadministratiën van *Nederland* en *Groot-Brittannië* onderscheidenlijk te *'s Gravenhage*, den 30sten Mei 1905, en te *Londen*, den 24sten Mei d. t. v., onderteekende overeenkomst tot wijziging van artikel IV van het Telegraafkabelverdrag tusschen evengenoemde Staten van 1899 (*Staatsblad* 1899, n°. 109). S. 259.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gezien de door Ons goedgekeurde, door de Staatstelegraafadministratiën van *Nederland* en van *Groot-Brittannië* onderscheidenlijk te *'s Gravenhage*, den 30sten Mei 1905 en te *Londen*, den 24sten Mei daar te voren onderteekende overeenkomst tot wijziging van artikel IV van het telegraafkabelverdrag tusschen evengenoemde Staten dd. *'s Gravenhage* 13 Maart 1899, en dd. *Londen* 13 Februari daar te voren, van welke eerstgenoemde overeenkomst een afdruk, in Nederlandschen en in Engelschen tekst, bij dit besluit gevoegd is;

Overwegende, dat die overeenkomst door Ons en de Britsche Regeering bekrachtigd is;

Op de voordracht van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken van den 25sten Augustus 1905, n°. 10503, Directie van het Protocol;

Hebben goedgevonden en verstaan de bekendmaking van meergenoemde overeenkomst te bevelen door de plaatsing van dit besluit in het *Staatsblad.*

Onze Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, zijn belast, ieder voor zooveel hem betreft, met de uitvoering der bepalingen in meergemelde overeenkomst vervat.

Het Loo, den 30sten Augustus 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
(*get.*) VAN TETS VAN GOUDRIAAN.

(*Uitgeg.* 13 *Sept.* 1905.)

OVEREENKOMST *tusschen het Vereenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Ierland en Nederland, tot wijziging van de Overeenkomst, geteekend te Londen den 13den Februari* 1899 *en te 's Gravenhage den 13den Maart* 1899, *betreffende het telegraafverkeer tusschen de twee landen langs de rechtstreeksche onderzeesche kabels.*

De Staatstelegraaf-administratie van het Vereenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Ierland en de Staatstelegraaf-administratie van Nederland zijn, behoudens de goedkeuring van de wederzijdsche Regeeringen, voor zooveel noodig, overeengekomen hetgeen volgt:

I.

Artikel IV van de bovenbedoelde Overeen-

komst van den 13den Februari—13den Maart 1899 wordt gewijzigd als volgt:

Het Vereenigd Koninkrijk belast zich voor gemeenschappelijke rekening van de beide landen met de zorg voor het deugdelijk onderhoud van de onderzeesche kabels en zal tot dat einde een voldoend kabelschip en den noodigen kabelvoorraad beschikbaar houden.

Nederland zal gedurende den tijd, dat het schip tot herstel van de onderzeesche kabels in dienst is, aan het Vereenigd Koninkrijk zoodanig bedrag voor huur van het kabelschip betalen, als van tijd tot tijd onderling zal worden overeengekomen.

Bovendien zullen de beide landen voor gelijke deelen de verdere kosten voor kabel, kabelbehoeften, kolen, meeren, ontmeeren, loodsgelden en rechten enz. betalen.

Indien het te eeniger tijd noodig mocht zijn een kabelschip te huren, doordien de aan de Britsche Staatstelegraaf-administratie toebehoorende kabelschepen niet gebruikt kunnen worden, zullen de kosten van het huren gelijkelijk door de beide landen gedragen worden.

Gedaan in dubbel en geteekend te Londen den 24sten Mei 1905 en te 's Gravenhage den 30sten Mei 1905.

Directeur-Generaal der Posterijen en Telegraphie,

(*get.*) G. J. C. A. POP.

—

1 *September* 1905. BESLUIT, tot wijziging van het Koninklijk besluit van 15 November 1902 (*Staatsblad* n°. 195), tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 31 der Ongevallenwet 1901, gewijzigd bij Koninklijk besluit van den 22sten December 1904 (*Staatsblad* n°. 258). S. 260.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 27 Juni 1905, n°. 2283, afdeeling Arbeid;

Gezien artikel 31 der Ongevallenwet 1901 (wet van 2 Januari 1901, *Staatsblad* n°. 1);

Den Raad van State gehoord (advies van 15 Augustus 1905, n°. 20);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 28 Augustus 1905, n°. 2973, afdeeling Arbeid;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. Artikel 3 van Ons besluit van 15 November 1902 (*Staatsblad* n°. 195), gewijzigd bij Ons besluit van 22 December 1904 (*Staatsblad* n°. 258), wordt gewijzigd als volgt:

I. Na „14 Grind, keien, klei of zand (het bedrijf van delven van) . . . . VII" wordt ingelascht: „14*a* Houtgraniet, xyloliet, mozaïk of dergelijke stoffen (het bedrijf van het aanbrengen van bedekkingen met) . . . . III".

II. Na „67 Electrische geleidingen of bliksemafleiders (het bedrijf van plaatsen, leggen, herstellen, onderzoeken of wegnemen van) . . . . X" wordt ingelascht: 67*a* Electrische schellen of huistelephonen (het bedrijf van plaatsen, leggen, herstellen, onderzoeken of wegnemen van) . . . . V".

III. Na „82 Molenmakersbedrijf (het) . . . . XII" wordt ingelascht: „82*a* Nortonpompen (het bedrijf van plaatsen, herstellen, onderzoeken of wegnemen van) . . . . IX".

IV. Na „189 Brandhout (het bedrijf van zagen van) zonder krachtwerktuig . . . . V" wordt ingelascht: „189*a* Doodkistenmakersbedrijf (het) met krachtwerktuig . . . . XI" en „189*b* Doodkistenmakersbedrijf (het) zonder krachtwerktuig . . . . V".

V. Sub 228 en 229 wordt in plaats van „Landbouwgereedschappen (het bedrijf van vervaardigen van houten)" gelezen: „Landbouwgereedschappen of -werktuigen (het bedrijf van vervaardigen of herstellen van houten)".

VI. Na „238 Meubelmakersbedrijf (het) zonder krachtwerktuig . . . . V" wordt ingelascht: „238*a* Meubelschildersbedrijf (het) . . . . IV".

VII. Na „246 Run- en schorsmolens (de bedrijven uitgeoefend in) . . . . IX" wordt ingelascht: „246*a* Schaatsenhoutmakersbedrijf (het) met krachtwerktuig . . . . XI" en „246*b* Schaatsenhoutmakersbedrijf (het) zonder krachtwerktuig . . . . V".

VIII. Na „254 Stroovlechtersbedrijf (het) met werktuigen . . . . V" wordt ingelascht; „254*a* Tegelplaten (het bedrijf van vervaardigen van) . . . . V".

IX. Na „275 Petten (het bedrijf van vervaardigen van) met krachtwerktuig . . . . III" wordt ingelascht: „275*a* Stofzuigmachines (het bedrijf van reinigen van tapijten, gordijnen, meubelbekleedingen en dergelijke met behulp van) . . . . VII" en sub 277 na „Tapijtreinigingsinrichtingen": „met val- of slagwerktuigen".

X. Sub 278 wordt na „bleekersbedrijf" ingelascht: „, met krachtwerktuig".

XI. Na „279 Beeldhouwersbedrijf (het) zonder krachtwerktuig . . . . IV" wordt ingelascht: „279*a* Glasetsersbedrijf (het) . . . . III".

XII. Na „288 Porceleinschildersbedrijf (het) . . . . I" wordt ingelascht: „288*a* Vergulders-bedrijf (het), voor zoover dit geschiedt door

opkleven van bladgoud . . . . I" en „288*b* Verguldersbedrijf (het), voor zoover dit geschiedt langs chemischen weg of volgens de methode van branden . . . . IV".

XIII. Na „362 Tingietersbedrijf (het) en het loodgietersbedrijf, zonder krachtwerktuig . . . . V" wordt ingelascht: „362*a* Verzinken, vertinnen of vernikkelen (het bedrijf van), voor zoover dit niet langs galvanoplastischen weg geschiedt . . . . V".

XIV. In plaats van „403 Landbouwwerktuigen (het bedrijf van vervaardigen of herstellen van) . . . . VII" wordt gesteld: „403 Landbouwwerktuigen of -gereedschappen (het bedrijf van vervaardigen of herstellen van ijzeren of stalen) met krachtwerktuig . . . . IX" en „403*a* Landbouwwerktuigen of -gereedschappen (het bedrijf van vervaardigen of herstellen van ijzeren of stalen) zonder krachtwerktuig . . . . VI".

XV. Na „406 Machines (het bedrijf van herstellen van) zonder krachtwerktuig . . . . VI" wordt ingelascht: „406*a* Machines (het bedrijf van monteeren van) . . . . VI" en „406*b* Machines en ketels (het bedrijf van sloopen van) . . . . X".

XVI. Na „416 Spoelenmakersbedrijf (het) zonder krachtwerktuig . . . . IV" wordt ingelascht: „416*a* Stoomketels (het bedrijf van reinigen van) . . . . VI" en „416*b* Stoomketels en buisleidingen (het bedrijf van bekleeden van) . . . . VI".

XVII. Sub 453 wordt in plaats van „Lompensorteerdersbedrijf (het)" gelezen: „Lompensorteerderijen (het bedrijf van sorteeren van lompen en anderen afval in)".

XVIII. Na „465 Breeuwwerk (het bedrijf van pluizen van) . . . . III" wordt ingelascht: „465*a* Cocosweversbedrijf (het) met krachtwerktuig . . . . IV".

XIX. In plaats van „467 Dekkleedenmakersbedrijf (het) . . . . VII" wordt gesteld: „467 Dekkleeden (het bedrijf van vervaardigen of herstellen van) met krachtwerktuig . . . . VII" en „467*a* Dekkleeden (het bedrijf van vervaardigen of herstellen van) zonder krachtwerktuig . . . . IV".

XX. In plaats van „507 Zeilmakersbedrijf (het) . . . . IV" wordt gesteld: „507 Zeilmakersbedrijf (het) met krachtwerktuig . . . . VII" en „507*a* Zeilmakersbedrijf (het) zonder krachtwerktuig . . . . IV".

XXI. Na „543 Haringpakkers- of vischpakkersbedrijf (het) . . . . VI" wordt ingelascht: „543*a* Hooipersersbedrijf (het) met krachtwerktuig . . . . VI".

XXII. In plaats van „565 Stroopersersbedrijf (het) . . . . VI" wordt gesteld: „565 Stroopersersbedrijf (het) met krachtwerktuig . . . . VI" en 565*a* Stroopersersbedrijf (het) zonder krachtwerktuig . . . . V".

XXIII. Sub 568 wordt voor „Suikerwerk" gelezen: „Suikerwerk, waaronder begrepen drops, caramels, pepermunt,".

XXIV. Na „585 Brievenposterij (de) . . . . IV" wordt ingelascht: „585*a* Diamantslijpersmolens (het bedrijf van verhuren van), door krachtwerktuig te drijven, en van werklieden voor de bediening van het krachtwerktuig . . . . VII".

XXV. Na „590 Houtvlottersbedrijf (het) . . . . X" wordt ingelascht: „590*a* Kappersbedrijf (het) met krachtwerktuig . . . . IV".

XXVI. Na „591 Kolendragersbedrijf (het) en het turfdragersbedrijf . . . . VIII" wordt ingelascht: „591*a* Kolenhandel (het bedrijf van) met krachtwerktuig . . . . IX".

XXVII. Sub 593 wordt voor „niet reeds in deze lijst zijn genoemd . . . . VII" in de plaats gesteld: „niet in dit artikel zijn genoemd en ook niet naar den aard der daarin uitgeoefende werkzaamheden overeenkomen met een in dit artikel genoemd bedrijf:

a. wanneer de verhouding van het aantal verzekeringsplichtige werklieden, dat gewoonlijk in de onderneming werkzaam is, tot het aantal in de onderneming gebezigde krachtwerktuigen niet meer dan 10 bedraagt VII

b. wanneer de sub *a* bedoelde verhouding meer dan 10, maar niet meer dan 15 bedraagt VI

c. wanneer de sub *a* bedoelde verhouding meer dan 15 maar niet meer dan 20 bedraagt V

d. wanneer de sub *a* bedoelde verhouding meer dan 20 maar niet meer dan 31 bedraagt IV

e. wanneer de sub *a* bedoelde verhouding meer dan 31 maar niet meer dan 64 bedraagt III

f. wanneer de sub *a* bedoelde verhouding meer dan 64 maar niet meer dan 188 bedraagt II

g. wanneer de sub *a* bedoelde verhouding meer dan 188 bedraagt . . . . I".

XXVIII. Na „603 Schelpenvisschersbedrijf (het) zonder vaartuigen . . . . IV" wordt ingelascht: „603*a* Schepen (het bedrijf van sleepen van) met paarden . . . . VII".

XXIX. Na „607 Sleepdienstondernemersbedrijf (het) . . . . X" wordt ingelascht: „607*a* Slooten of andere watergangen (het bedrijf van reinigen en onderhouden van) . . . . VI".

XXX. Na „626 Wegers of meters (het bedrijf van) . . . . VII" wordt ingelascht: „626*a* Wegwerkersbedrijf (het) . . . . VI".

2. Artikel 4 van Ons besluit van 15 November 1902 (*Staatsblad* n°. 195) wordt gelezen als volgt:

„Wanneer een verzekeringsplichtig bedrijf niet genoemd is in de lijst van bedrijven, vervat in artikel 3, en naar den aard der daarin uitgeoefende werkzaamheden overeenkomt met een bedrijf, dat in die lijst wel is genoemd, wordt het geacht te zijn ingedeeld in dezelfde gevarenklasse als laatstbedoeld bedrijf. Komt het in de lijst van artikel 3 niet genoemde bedrijf naar den aard der daarin uitgeoefende werkzaamheden overeen met meerdere in die lijst genoemde bedrijven, dan wordt het geacht te zijn ingedeeld in dezelfde gevarenklasse als het bedrijf, waarmede het het meest overeenkomt."

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 1sten September 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) P. RINK.

(*Uitgeg.* 15 *Sept*, 1905.)

—

1 *September* 1905. BESLUIT, tot wijziging van het Koninklijk besluit van 5 December 1902 (*Staatsblad* n°. 206), tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in de artikelen 52, tweede en derde lid, en 59, sub 1, 3 en 4, der Ongevallenwet 1901, laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 18 Februari 1905 (*Staatsblad* n°. 76). S. 261.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 27 Juni 1905, n°. 2283, afdeeling Arbeid;

Gezien artikel 52, tweede lid, der Ongevallenwet 1901 (wet van 2 Januari 1901, *Staatsblad* n°. 1);

Den Raad van State gehoord (advies van 15 Augustus 1905, n°. 20);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 28 Augustus 1905, n°. 2973, afdeeling Arbeid;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig artikel.

In de tabel gevoegd bij den algemeenen maatregel van bestuur, vastgesteld bij Ons besluit van 5 December 1902 (*Staatsblad* n°. 206) en laatstelijk gewijzigd bij Ons besluit van 18 Februari 1905 (*Staatsblad* n°. 76) worden de navolgende wijzigingen aangebracht:

I. Na „14 Grind, keien, klei of zand (het bedrijf van delven van . . . . 0.35 | 0.77" wordt ingelascht: „14*a* Houtgraniet. xyloliet, mozaïk of dergelijke stoffen (het bedrijf van het aanbrengen van bedekkingen met) . . . . 0.31 | 0.25".

II. Na „67 Electrische geleidingen of bliksemafleiders (het bedrijf van plaatsen, leggen, herstellen, onderzoeken of wegnemen van) . . . . 0.35 | 1.63" wordt ingelascht: „67*a* Electrische schellen of huistelephonen (het bedrijf van plaatsen, leggen, herstellen, onderzoeken of wegnemen van) . . . . 0.33 | 0.43".

III. Na „82 Molenmakersbedrijf (het) . . . . 0.35 | 2.62" wordt ingelascht: „82*a* Nortonpompen (het bedrijf van plaatsen, herstellen, onderzoeken of wegnemen van) . . . . 0.35 | 1.69".

IV. Na „189 Brandhout (het bedrijf van zagen van) zonder krachtwerktuig . . . . 0.29 | 0.46" wordt ingelascht: „189*a* Doodkistenmakersbedrijf (het) met krachtwerktuig . . . . 0.32 | 3.72" en „189*b* Doodkistenmakersbedrijf (het) zonder krachtwerktuig . . . . 0.32 | 0.47".

V. Sub 228 en 229 wordt in plaats van „Landbouwgereedschappen (het bedrijf van vervaardigen van houten)" gelezen: „Landbouwgereedschappen of -werktuigen (het bedrijf van vervaardigen of herstellen van houten)".

VI. Na „238 Meubelmakersbedrijf (het) zonder krachtwerktuig . . . . 0.23 | 0.47" wordt ingelascht: „238*a* Meubelschildersbedrijf (het) . . . . 0.18 | 0.38".

VII. Na „246 Run- en schorsmolens (de bedrijven uitgeoefend in) . . . . 0.32 | 1.83" wordt ingelascht: „246*a* Schaatsenhoutmakersbedrijf (het) met krachtwerktuig . . . 0.32 | 2.10" en „246*b* Schaatsenhoutmakersbedrijf (het) zonder krachtwerktuig . . . . 0.32 | 0.48".

VIII. Na „254 Stroovlechtersbedrijf (het) met werktuigen . . . . 0.30 | 0.48" wordt ingelascht: „254*a* Tegelplaten (het bedrijf van vervaardigen van) . . . . 0.23 | 0.47".

IX. Na „275 Petten (het bedrijf van vervaardigen van) met krachtwerktuig . . . . 0.29 | 0.26" wordt ingelascht: „275*a* Stofzuigmachines (het bedrijf van reinigen van tapijten, gordijnen, meubelbekleedingen en dergelijke met behulp van) . . . . 0.33 | 0.86" en sub 277 na „Tapijtreinigingsinrichtingen": „met val- of slagwerktuigen".

X. Sub 278 wordt na „bleekersbedrijf" ingelascht:, „met krachtwerktuig".

XI. Na „279 Beeldhouwersbedrijf (het) zonder krachtwerktuig . . . . 0.28 | 0.41" wordt inge-

lascht: „279*a* Glasetsersbedrijf (het) . . . . . 0.32 | 0.24".

XII. Na „288 Porseleinschildersbedrijf (het) . . . 0.32 | 0.15" wordt ingelascht: „288*a* Vergulderbedrijf (het), voor zoover dit geschiedt door opkleven van bladgoud . . . . 0.32 | 0.15" en „288*b* Verguldersbedrijf (het), voor zoover dit geschiedt langs chemischen weg of volgens de methode van branden . . . . 0.33 | 0.38".

XIII. Na „362 Tingietersbedrijf (het) en het loodgietersbedrijf, zonder krachtwerktuig . . . . 0.28 | 0.55" wordt ingelascht: „362*a* Verzinken, vertinnen of vernikkelen (het bedrijf van), voor zoover dit niet langs galvanoplastischen weg geschiedt . . . . 0.28 | 0.55".

XIV. In plaats van „403 Landbouwwerktuigen (het bedrijf van vervaardigen of herstellen van) . . . . 0.27 | 1.28" wordt gesteld: „403 Landbouwwerktuigen of -gereedschappen (het bedrijf van vervaardigen of herstellen van ijzeren of stalen) met krachtwerktuig . . . . 0.27 | 1.35" en „403*a* Landbouwwerktuigen of -gereedschappen (het bedrijf van vervaardigen of herstellen van ijzeren of stalen) zonder krachtwerktuig . . . . 0.30 | 0.69".

XV. Na „406 Machines (het bedrijf van herstellen van) zonder krachtwerktuig . . . . 0.30 | 0.69" wordt ingelascht: „406*a* Machines (het bedrijf van monteeren van) . . . 0.30—0.69" en „406*b* Machines en ketels (het bedrijf van sloopen van) . . . . 0.27 | 1.66".

XVI. Na „416 Spoelenmakersbedrijf (het) zonder krachtwerktuig . . . . 0.24 | 0.38" wordt ingelascht: „416*a* Stoomketels (het bedrijf van reinigen van) . . . . 0.30 | 0.69" en „416*b* Stoomketels en buisleidingen (het bedrijf van bekleeden van) . . . . 0.30 | 0.69".

XVII. Sub 453 wordt in plaats van „Lompensorteerdersbedrijf (het)" gelezen: „Lompensorteerderijen (het bedrijf van sorteeren van lompen en anderen afval in)".

XVIII. Na „465 Breeuwwerk (het bedrijf van pluizen van) . . . . 0.31 | 0.12" wordt ingelascht: „465*a* Cocosweversbedrijf (het) met krachtwerktuig . . . . 0.30 | 0.36".

XIX. In plaats van „467 Dekkleedenmakersbedrijf (het) . . . . 0.31 | 1.09" wordt gesteld: „467 Dekkleeden (het bedrijf van vervaardigen of herstellen van) met krachtwerktuig . . . . 0.31 | 1.09" en „467*a* Dekkleeden (het bedrijf van vervaardigen of herstellen van (zonder krachtwerktuig . . . . 0.31 | 0.38".

XX. In plaats van „507 Zeilmakersbedrijf (het) . . . . 0.31 | 0.38" wordt gesteld: „507 Zeilmakersbedrijf (het) met krachtwerktuig . . . 0.31 | 1.09" en „507*a* Zeilmakersbedrijf (het) zonder krachtwerktuig . . . . 0.31 | 0.38".

XXI. Na „543 Haringpakkers- of vischpakkersbedrijf (het) . . . .0.32 | 0.67" wordt ingelascht: „543*a* Hooipersersbedrijf (het) met krachtwerktuig . . . . 0.35 | 1.62".

XXII. In plaats van „565 Stroopersersbedrijf (het) . . . . 0.35 | 1.62" wordt gesteld: „565 Stroopersersbedrijf (het) met krachtwerktuig . . . 0.35 | 1.62" en „565*a* Stroopersersbedrijf (het) zonder krachtwerktuig . . . . 0.35 | 0.48".

XXIII. Sub 568 wordt voor „Suikerwerk" gelezen: „Suikerwerk, waaronder begrepen drops, caramels, pepermunt,".

XXIV. Na „585 Brievenposterij (de) . . . . 0.29 | 0.38" wordt ingelascht: „585*a* Diamantslijpersmolens (het bedrijf van verhuren van), door krachtwerktuig te drijven, en van werklieden voor de bediening van het krachtwerktuig . . . . 0.40 | 0.86".

XXV. Na „590 Houtvlottersbedrijf (het) . . . 0.33 | 1.51" wordt ingelascht: „590*a* Kappersbedrijf (het) met krachtwerktuig . . . . . 0.29 | 0.32".

XXVI. Na „591 Kolendragersbedrijf (het) en het turfdragersbedrijf . . . . . 0.35 | 0.86" wordt ingelascht: „591*a* Kolenhandel (het bedrijf van) met krachtwerktuig . . . . 0.35 | 1.35".

XXVII. Sub 593 wordt voor „niet reeds in deze lijst zijn genoemd . . . . 0.40 | 0.86" in de plaats gesteld: „niet in dit artikel zijn genoemd en ook niet naar den aard der daarin uitgeoefende werkzaamheden overeenkomen met een in dit artikel genoemd bedrijf:

a. wanneer de verhouding van het aantal verzekeringsplichtige werklieden, dat gewoonlijk in de onderneming werkzaaam is, tot het aantal in de onderneming gebezigde krachtwerktuigen niet meer dan 10 bedraagt . . . . 0.40 | 0.86

b. wanneer de sub *a* bedoelde verhouding meer dan 10 maar niet meer dan 15 bedraagt . . . . 0.40 | 0.67

c. wanneer de sub *a* bedoelde verhouding meer dan 15 maar niet meer dan 20 bedraagt . . . . 0.40 | 0.48

d. wanneer de sub *a* bedoelde verhouding meer dan 20 maar niet meer dan 31 bedraagt . . . . 0.40 | 0.37

e. wanneer de sub *a* bedoelde verhouding meer dan 31 maar niet meer dan 64 bedraagt . . . . 0.40 | 0.26

f. wanneer de sub *a* bedoelde verhouding meer dan 64 maar niet meer dan 188 bedraagt . . . . 0.40 | 0.14

g. wanneer de sub *a* bedoelde verhouding meer dan 188 bedraagt . . . . 0.40 | 0.07".

XXVIII. Na „603 Schelpenvisschersbedrijf (het) zonder vaartuigen . . . . 0.29 | 0.86" wordt

ingelascht: „603*a* Schepen (het bedrijf van sleepen van) met paarden . . . . 0.29 | 0.86".

XXIX. Na „607 Sleepdienstondernemersbedrijf (het) . . . 0.28 | 1.73" wordt ingelascht: „607*a* Slooten of andere watergangen (het bedrijf van reinigen en onderhouden van) . . . . 0.33 | 0.67".

XXX. Na „626 Wegers of meters (het bedrijf van) . . . 0.35 | 0.86" wordt ingelascht: „626*a* Wegwerkersbedrijf (het) . . . . 0.33 | 0. 67".

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 1sten September 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*get.*) P. RINK.

(*Uitgeg.* 15 *Sept.* 1905.)

—

2 *September* 1905. BESLUIT, tot aanwijzing van de perceelen, welke onteigend moeten worden voor de ophooging van een gedeelte van de *Staphorster Stouwe* tusschen *Hamingen* en *Baarloo* onder de gemeente *Staphorst*. S. 262.

—

4 *September* 1905. BESLUIT, tot nadere wijziging van het Koninklijk besluit van 8 Januari 1898 (*Staatsblad* n°. 24), houdende vergunning aan Regenten van het geneeskundig gesticht voor krankzinnigen te *'s Gravenhage* tot oprichting van een gesticht voor krankzinnigen op het landgoed „Oud-Rosenburg", gemeente *Loosduinen*, alsmede bepaling van het maximum der verpleegden en het minimum der geneeskundigen. S. 263.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 30 Augustus 1905, n°. 8114, afdeelig Binnenlandsch Bestuur;

Gelet op de wet van 27 April 1884 (*Staatsblad* n°. 96), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 15 Juli 1904 (*Staatsblad* n°. 157);

Hebben goedgevonden en verstaan:

met intrekking van Onze besluiten van 9 September 1903 (*Staatsblad* n°. 260) en van 4 Juni 1904 (*Staatsblad* n°. 116), te bepalen, dat in de artikelen 2 en 5 van het Koninklijk besluit van 8 Januari 1898 (*Staatsblad* n°. 24) de volgende wijzigingen worden gebracht:

Artikel 2 wordt gelezen als volgt:

„In het gesticht, dat geacht zal worden met het geneeskundig gesticht voor krankzinnigen te *'s Gravenhage*, bedoeld bij het Koninklijk besluit van 26 Juli 1888 (*Staatsblad* n°. 99), één geheel uit te maken en daarvan eene afdeeling te zijn, en dat bestaan zal uit een hoofdgebouw, twee paviljoenen en de noodige dienstgebouwen, mogen niet meer dan 372 krankzinnigen, 152 mannen en 220 vrouwen, verpleegd worden.

Bovendien mogen gedurende het tijdvak, eindigende 31 Mei 1907, in het mannenpaviljoen 20 mannelijke krankzinnigen worden verpleegd.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken bepaalt na de voltooiing van elk paviljoen, het tijdstip, waarop dit in gebruik mag worden genomen."

Artikel 5 wordt gelezen als volgt:

„De geneeskundige behandeling der verpleegden wordt opgedragen aan ten minste twee geneeskundigen, die gevestigd moeten zijn in eene woning op het terein van het gesticht en daarbuiten geen geneeskundige praktijk mogen uitoefenen."

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

Het Loo, den 4den September 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Binnenl. Zaken, (*get.*) P. RINK.

(*Uitgeg.* 20 *Sept.* 1905.)

—

7 *September* 1905. BESLUIT tot instelling van een Departement van Algemeen Bestuur, dat den naam zal dragen van Ministerie van Landbouw, Nijverheid en Handel, en tot wijziging van den naam van het Ministerie van Waterstaat, Handel en Nijverheid. S. 264.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op het rapport van den Raad van Ministers van 23 Augustus 1905;

Den Raad van State gehoord (advies van 29 Augustus 1905, n°. 12);

Gezien het nader rapport van den Raad van Ministers van 5 September 1905;

Gelet op artikel 77 der Grondwet:

Hebben goedgevonden en verstaan:

I. Met ingang van heden in te stellen een Departement van algemeen bestuur, dat den naam zal dragen van Ministerie van Landbouw, Nijverheid en Handel;

II. aan het hoofd van dat Departement de zorg op te dragen voor de uitvoering van:

a. de wetten en koninklijke besluiten, die thans behandeld worden bij de afdeeling „Landbouw" en „Handel en Nijverheid" van het

Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid en voor welker uitvoering de zorg thans bij het hoofd van dat Departement berust;

b. de wetten en koninklijke besluiten, die thans behandeld worden bij de afdeeling „Arbeid" van het Departement van Binnenlandsche Zaken en voor welker uitvoering de zorg thans bij het hoofd van dat Departement berust;

c. de verdere bestuurshandelingen, die verband houden met de onder *a* of *b* bedoelde wetten of koninklijke besluiten;

een en ander voor zooveel noodig onder voorbehoud van wettelijke voorziening en in elk geval met dien verstande, dat de zorg voor de uitvoering niet op het hoofd van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel overgaat, zoolang die uitvoering door eene wet of een algemeenen maatregel van bestuur aan het hoofd van een ander departement van algemeen bestuur is opgedragen, en dat de zorg voor de uitvoering van de begrootingswetten voor de dienstjaren 1904 en 1905, voor zoover deze betrekking hebben op de aangelegenheden, die thans behandeld worden bij de afdeelingen „Landbouw" „Handel en Nijverheid" en „Arbeid" voornoemd, voorloopig blijft berusten bij het thans daarmede belaste Departementen;

III. te bepalen, dat de naam van het Ministerie van Waterstaat, Handel en Nijverheid met ingang van den dag, waarop die naam in de wetten, waarin hij voorkomt, door een anderen mocht worden vervangen, op gelijke wijze zal zijn veranderd als dit in die wetten mocht geschieden.

Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Waterstaat, Handel en Nijverheid zijn belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de beide Kamers der Staten-Generaal, aan alle Departementen van algemeen bestuur, aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

Het Loo, den 7den September 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
(*get.*) VAN TETS VAN GOUDRIAAN.
De Min. van Justitie, (*get.*) E. E. v. RAALTE.
De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*get.*) P. RINK.
De Minister van Marine, (*get.*) STUART.
De Min. van Financiën, (*get.*) DE MEESTER.
De Minister van Oorlog, (*get.*) H. P. STAAL.
De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(*get.*) J. KRAUS.
De Minister van Koloniën, (*get.*) D. FOCK.

(*Uitgeg.* 9 *Sept.* 1905.)

—

7 *September* 1905. BESLUIT, houdende beslissing dat wanneer, met het oog op het aantal schoolgaande kinderen, tegen het ontslag van een onderwijzeres geen wettelijk bezwaar bestaat, aan den gemeenteraad behoort te worden overgelaten de beantwoording der vraag, welke onderwijzeres daarvoor in aanmerking zal komen.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door den Raad der gemeente *den Ham* tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van *Overijssel* d.d. 13 April 1905, 2de afd., n°. 1553/1196, waarbij goedkeuring is onthouden aan het besluit van den raad der gemeente *den Ham* d.d. 20 Februari 1905, tot toekenning van eervol ontslag aan H. VAN ALBADA, geb. NOORDHOF als onderwijzeres aan de openbare lagere school C, te *Vroomshoop*, met ingang van 1 April 1905;

Den Raad van State, afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 11 Juli 1905, n°. 134;

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 4 September 1905, n°. 6614, afd. Onderwijs;

Overwegende dat de gemeenteraad van *den Ham* bovenvermeld besluit heeft genomen op grond dat het getal werkelijk schoolgaande kinderen op voornoemde school op 15 Januari 1905 162 bedroeg; dat op dien datum aan de school verbonden waren benevens het hoofd vijf onderwijzers, zijnde twee onderwijzers meer dan door de wet wordt vereischt: dat bij gemeenteraadsvergadering van 27 Januari 1905 aan een der onderwijzers eervol ontslag is verleend, wegens opheffing zijner betrekking, zoodat nog één onderwijzer voor ontslag in aanmerking komt;

dat in de bij het gemeenteraadsbesluit gevoegde, door burgemeester en wethouders opgemaakte memorie van toelichting, wordt uiteengezet dat het met het oog op de gemeentefinanciën en in het belang van het onderwijs wenschelijk is H. VAN ALBADA geb. NOORDHOF, te ontslaan, overmits zij 's jaars *f* 150 meer verdient dan de overigens, voor ontslag in aanmerking komende onderwijzeres L. C. MÜNCH, en het te verwachten is dat, waar eerstgenoemde gehuwd is met den mede aan de school verbonden onderwijzer D. VAN ALBADA, dit echtpaar aan de school „*oud*" wenscht te worden, hetgeen tengevolge zou kunnen hebben dat, tot nadeel van het onderwijs, — dat vooral in de laagste klasse opgewekt behoort te zijn, — het geheele perso-

neel aan de school, wellicht het hoofd uitgezonderd, uit bejaarde lieden zou bestaan;

dat Gedeputeerde Staten bij hun aan hoofde dezes vermeld besluit, hunne goedkeuring hebben onthouden aan het besluit van den raad der gemeente *den Ham*, op grond dat niet kan worden ingestemd met de, in voornoemde memorie voorgedragen zienswijze, als zoude *het belang van het onderwijs* vorderen dat de maatregel van ontslag worde toegepast op de onderwijzeres NOORDHOF en niet op eene der overige leerkrachten, met name niet op de onderwijzeres Mej. MÜNCH; dat toch naar de erkentenis van het gemeentebestuur zelve, in geschiktheid voor hare betrekking, Mej. NOORDHOF niet bij Mej. MÜNCH achterstaat; dat, waar dit zoo is, allerminst bespiegelingen aangaande den geringen kans dat Mej. NOORDHOF, door vrijwillig ontslag binnen zekeren tijd plaats maakt voor jeugdiger krachten, mogen leiden tot de conslusie dat hare handhaving thans een nadeel voor het onderwijs zoude beteekenen vergeleken bij de handhaving harer ambtgenoote Mej. MÜNCH; dat het immers geenszins vaststaat dat de geschiktheid van Mej. NOORDHOF voor hare betrekking binnen afzienbaren tijd zal verminderen en evenmin dat de gemeente, door thans in stede van Mej. NOORDHOF, Mej. MÜNCH te handhaven, verzekerd blijft van eene kracht, die in geschiktheid voor hare betrekking met Mej. NOORDHOF op dezelfde lijn is te stellen; dat voorts in de tweede plaats, *overwegingen van billijkheid* er toe moeten leiden de keuze van Mej. NOORDHOF voor het te verleenen ontslag af te keuren; dat Mej. NOORDHOF een diensttijd heeft van ruim 17 jaren, waarvan 9 in de gemeente *den Ham;* daarentegen Mej. MÜNCH eerst sedert 1 Januari 1904 in functie is; dat — bij gelijkheid van beide gevallen uit een oogpunt van onderwijsverzorging, — de duur van den diensttijd een billijke maatstaf moet worden geacht ter bepaling van de wederzijdsche aanspraken om niet zonder dringende noodzaak uit den dienst der gemeente te worden gestooten; dat bovendien Mej. MÜNCH, zijnde een onderwijzeres van jeugdigen leeftijd, belangrijk meer kans heeft elders opnieuw eenen werkkring te vinden dan Mej. NOORDHOF, die den leeftijd van 37 jaar heeft bereikt, en die ten overvloede door haar gehuwden staat in hare pogingen om in dit opzicht te slagen, ernstig is belemmerd; dat eindelijk het financieel belang der gemeente, dat door het ontslag der onderwijzeres NOORDHOF meer wordt gediend dan door het ontslag der onderwijzeres MÜNCH, tegenover het bovenstaande niet in aanmerking vermag te komen;

dat de raad der gemeente *den Ham* van dit besluit van Gedeputeerde Staten bij Ons in beroep is gekomen, daarvoor dezelfde gronden aanvoerende als die hem geleid hadden tot het nemen van zijn voorzegd besluit;

Overwegende dat de wet tot regeling van het lager onderwijs de benoeming en het ontslag van onderwijzers der openbare scholen opdraagt aan den gemeenteraad, terwijl ingevolge het bij de wet van 8 December 1889 (*Staatsblad* n°. 175) bepaalde, het ontslag niet op eigen verzoek verleend, aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten onderworpen is;

dat deze wetsbepaling blijkbaar ten doel heeft te voorkomen dat door een willekeurig gebruik van de bevoegdheid om ontslag te verleenen, hetzij het belang van het onderwijs, hetzij dat der onderwijzers op onbillijke wijze geschaad worde;

dat in het onderhavig geval, waar met het oog op het aantal schoolgaande kinderen, tegen het ontslag van nog een onderwijzer of eene onderwijzeres geen wettelijk bezwaar bestaat, door den gemeenteraad te beslissen was welke onderwijzer of onderwijzeres behoorde te worden ontslagen, dewijl de goedkeuring aan het besluit van den gemeenteraad door Gedeputeerde Staten alleen behoorde te zijn onthouden indien van willekeurige toepassing van het recht om ontslag te verleenen gebleken ware;

dat dit laatste hier niet het geval is, daar het raadsbesluit steunt op overwegingen door den gemeenteraad zoowel aan het belang van het onderwijs als aan de billijkheid ontleend;

dat derhalve, met vernietiging van het bestreden besluit, het voormelde raadsbesluit alsnog behoort te worden goedgekeurd;

Gezien de wet tot regeling van het lager onderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met vernietiging van het bestreden besluit van Gedeputeerde Staten van *Overijssel* alsnog goedkeuring te verleenen aan het besluit van den raad der gemeente *den Ham* van 20 Februari 1905 tot toekenning van eervol ontslag aan H. VAN ALBADA, geb. NOORDHOF, als onderwijzeres aan de openbare lagere school C. te *Vroomshoop*.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast enz. (W. v. B. A.)

—

8 *September* 1905. BESLUIT, houdende beslissing dat de door de gezondheidscommissie in te dienen raming van ontvangsten en uitgaven geen begrooting is, waarvan elke post door den gemeenteraad moet goedgekeurd worden en dat bij de beoordeeling daarvan echter rekening moet gehouden worden met de draagkracht der gemeente.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende: dat, nadat de Gezondheidscommissie te Maassluis aan het bestuur dier gemeente eene raming van hare ontvangsten en uitgaven had ingediend tot een bedrag van *f* 1100.83, de gemeenteraad, in Hoofdstuk IV, art. 1 der uitgaven, op de begrooting voor het jaar 1905 een post heeft uitgetrokken van *f* 600, wegens toelage aan die commissie; dat dit verschil hieraan was toe te schrijven, dat de gemeenteraad bezwaar had tegen de raming van *f* 850 voor „kosten van te verrichten onderzoekingen"; welke post, blijkens de toelichting, door de commissie gegeven, bestond uit *f* 360 voor woningonderzoek, *f* 340 voor melkonderzoek, en *f* 150 voor verschillende andere onderzoekingen; en meende, dat voor het woningonderzoek geen gelden benoodigd waren omdat het z. i. in strijd met de bedoeling der wet is, dit aan bezoldigd personeel op te dragen, en dat voor melkonderzoek met een bedrag van *f* 200 kan worden volstaan;

dat Gedeputeerde Staten daarop hebben overwogen, dat de commissie terecht besloten heeft, aan een tweetal deskundigen — die alleen *bijstand* zullen verleenen — het verzamelen van gegevens betreffende het woningonderzoek op te dragen; dat *f* 360 voor de bezoldiging dier deskundigen niet te hoog is; en dat er geen aanleiding bestaat om bij de commissie op verlaging van het voor melkonderzoek uitgetrokken bedrag aan te dringen, daar dat onderzoek voor het eerste jaar veelvuldig dient te geschieden; weshalve zij op 13/15 December 1904 hebben besloten:

1°. den in de begrooting der gemeente Maassluis voor den dienst 1905 in Hoofdstuk IV art. 1 der uitgaven voorkomenden post wegens: „Toelage aan de Gezondheidscommissie" te verhoogen met *f* 500.83 en alzoo te brengen op *f* 1100.83, waardoor het totaal van dat Hoofdstuk van *f* 1445 wordt gebracht op *f* 1945.83 en het totaal der uitgaven op *f* 131,431.07;

2°. den Raad der gemeente Maassluis uit te noodigen, alsnu *ten spoedigste* naar aanleiding van het tweede lid van art. 212 der gemeentewet de middelen tot dekking dezer verhoogde uitgaaf ad *f* 500.83 aan te wijzen, welk besluit met de te wijzigen begrooting vóór of op den 24 December 1904 zou worden ingewacht;

dat de gemeenteraad geweigerd heeft aan die uitnoodiging gevolg te geven, en wel om de volgende redenen:

1°. dat de gezondheidscommissie in verband met hare samenstelling zelve het woningonderzoek kan en dient in te stellen en dat in geen geval uitsluitend aan deskundigen kan overlaten; 2°. dat een onderzoek naar het vet- en watergehalte der melk bij de verschillende melkslijters meer eene zaak is van oeconomischen dan van hygiënischen aard, en het dus te betwijfelen valt, of het tot den werkkring der gezondheidscommissie behoort, doch in alle geval het uitgetrokken bedrag te hoog en eene som van *f* 200 voldoende is; 3°. dat het bedrag van *f* 1100.83 als bijdrage aan de gezondheidscommissie in verband met den ongunstigen financieelen toestand der gemeente veel te drukkend is te achten in vergelijking met andere gemeenten;

dat Gedeputeerde Staten vervolgens op 28/30 December 1904 met toepassing van het 2de lid van art. 212 hebben besloten:

1°. den onder volgnummer 146 van meergemelde begrooting voorkomenden post voor onvoorziene uitgaven groot *f* 2341.84 te verminderen met *f* 500.83, waardoor die post en het totaal van Hoofdstuk XIV der uitgaven gebracht worden op *f* 1841.01;

2°. de in voorschreven zin gewijsde begrooting der gemeente Maassluis voor 1905 goed te keuren in ontvang op *f* 130,930.24, in uitgaaf op *f* 130,930.24 en alzoo met een batig saldo van Nihil;

dat de gemeenteraad van Maassluis, bij Ons in beroep gekomen, heeft verzocht dat met vernietiging van het besluit van 13/15 December 1904, het bedrag der toelage aan de gezondheidscommissie worde vastgesteld in den geest als door hem wordt bedoeld;

O.: dat alsnu te beslissen valt, of Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland terecht art. 1 van Hoofdstuk IV der begrooting van uitgaven van de gemeente Maassluis over 1905, zijnde de toelage aan de gezondheidscommissie, met *f* 500.83 hebben verhoogd, en alzoo hebben gebracht op *f* 1100.83, gelijk door de gezondheidscommissie was aangevraagd;

dat het verschil hierover loopt, dat de gemeenteraad van Maassluis bezwaar heeft toe te staan een bedrag van *f* 360 voor woningonderzoek, terwijl de post op de raming ad *f* 340 voor melkonderzoek aan den Raad te hoog voorkomt, zoodat hij meent, dat de gezondheidscommissie met *f* 200 daarvoor kan volstaan;

O.: dat elk jaar, naar art. 28, al. 1, der gezondheidswet van 21 Juni 1901 (*Staatsblad* nº. 157), door de gemeente of de gemeenten waarvoor zij zijn ingesteld, eene som aan de gezondheidscommissiën wordt toegekend ter bestrijding van hare uitgaven;

dat ter uitvoering van deze bepaling bij den algemeenen maatregel van bestuur tot uitvoering van voornoemde wet, zijnde het Koninklijk besluit van 27 Mei 1902 (*Staatsblad* nº. 77), aan de gezondheidscommissiën is opgedragen jaarlijks vóór 1 Juni aan het bestuur van de gemeente, waarvoor zij zijn ingesteld, eene raming van ontvangsten en uitgaven voor het volgend jaar te doen toekomen, vergezeld van de noodige toelichting;

dat het niet ligt in de bedoeling der gezondheidswet, dat die raming, die aan de gemeentebesturen wordt ingediend, enkel en alleen om deze besturen op de hoogte te brengen van de finantieele behoeften der gezondheidscommissie, zou moeten worden gelijkgesteld met eene begrooting, waarvan de gemeenteraad de verschillende posten heeft goed te keuren, en waardoor dus ook de gemeenteraad geheel kan regelen de werkzaamheden van de gezondheidscommissie voor het volgende jaar; waarom dan ook de wet heeft voorgeschreven aan de gezondheidscommissie elk jaar te geven ééne som;

dat het reeds daarom niet aangaat aan de in te dienen raming het karakter van eene begrooting te geven, omdat een algemeene maatregel van bestuur niet tegen de wet kan ingaan wier uitvoering hij beoogt;

dat echter de gemeentebesturen bij het beoordeelen van de raming wel degelijk mogen rekening houden met de finantieele krachten der gemeente;

dat, wat nu het woningonderzoek betreft, het niet in strijd met de wet is, dat bij dat onderzoek, dat zich uitstrekt, naar de commissie mededeelt, over ongeveer 1200 woningen, zij zich door anderen doet bijstaan, die haar verschaffen eene juiste opgave van de verschillende maten der woningen en andere feitelijke gegevens bij dat onderzoek en de te nemen beslissingen van belang, gelijk de gezondheidscommissie zich ook voor andere onderzoekingen feitelijke hulp kan verschaffen, terwijl het toch de duidelijk uitgesproken wil der gezondheidscommissie is, om alle verdere daaruit voortvloeiende werkzaamheden aan zich te behouden;

dat echter in het finantieel belang der gemeente Maassluis dat onderzoek zeer wel over twee jaren kan worden verdeeld, en dus de aangevraagde som met *f* 180 kan worden verminderd;

dat, wat het melkonderzoek betreft, wel moet worden aangenomen dat het hiermede beoogde tot de taak der gezondheidscommissie behoort, maar dat het geraamde bedrag van *f* 340 niet is gerechtvaardigd en het door den gemeenteraad aangenomen cijfer van *f* 200 voldoende voorkomt;

dat op grond van al het vorenstaande de gezamenlijke kosten der gezondheidscommissie van de gemeente Maassluis over het jaar 1905 op de begrooting behooren te worden gesteld op een bedrag van *f* 1625;

Gezien de gemeentewet en de gezondheidswet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

1º. met vernietiging van het bestreden besluit van Gedeputeerde Staten van Zuidholland d.d. 13/15 December 1904, den in de begrooting der gemeente Maassluis voor den dienst 1905 in Hoofdstuk IV, art. 1, der uitgaven voorkomenden post wegens: „Toelage aan de gezondheidscommissie" te verhoogen met *f* 180 en alzoo te brengen op *f* 780, waardoor het totaal van dat Hoofdstuk van *f* 1445 wordt gebracht op *f* 1625;

2º. den Raad der gemeente Maassluis uit te noodigen de middelen tot dekking der verhoogde uitgaaf aan Gedeputeerde Staten voor te dragen.

(Gem.stem.)

—

11 *September* 1905. BESLUIT, houdende bepalingen omtrent vrijstelling van invoerrecht voor zaponlak, benoodigd bij het vernissen van metalen voorwerpen in fabrieken en en trafieken. S. 265.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 21 Augustus 1905, nº. 114, Invoerrechten en Accijnzen;

Gezien de wet van 11 December 1893 (*Staatsblad* nº. 175), houdende bepalingen omtrent vrijstelling van belasting voor buitenlandsche goederen;

Den Raad van State gehoord (advies van 29 Augustus 1905, nº. 13);

Gelet op het nader rapport van voornoemden Minister van 6 September 1905, nº. 46, Invoerrechten en Accijnzen;

Hebben besloten en besluiten.

Art. 1. Zaponlak benoodigd bij het vernissen van metalen voorwerpen in fabrieken en trafieken, wordt onder de volgende bepalingen vrijgesteld van invoerrecht.

2. Hij die de vrijstelling verlangt, richt zich daartoe tot Onzen Minister van Financiën, met opgaaf van de gemeente, waar de fabriek of trafiek is gelegen, de kadastrale sectie en het nommer der fabriek of trafiek en de hoeveelheid zaponlak, welke jaarlijks noodig wordt geacht.

Onze voornoemde Minister bepaalt de hoeveelheid, welke per jaar met vrijstelling kan worden ingeslagen, alsmede het minimum van elken inslag.

3. Bij den invoer van zaponlak, waarvoor de vrijstelling wordt verlangd, wordt van dat verlangen melding gemaakt in de aangifte voorgeschreven bij artikel 120 der Algemeene Wet van 26 Augustus 1822 (*Staatsblad* n°. 38).

Op die aangifte wordt, nadat voor het invoerrecht zekerheid is gesteld, een volgbrief afgegeven, waarin ook bedoeld verlangen vermeld wordt.

Het vervoer der vloeistof naar de fabriek of trafiek geschiedt onder verzegeling.

4. De inslag in de fabriek of trafiek heeft plaats onder toezicht van ambtenaren der invoerrechten en accijnzen, in wier tegenwoordigheid de vloeistof dadelijk wordt vermengd met 50 gram blanken houtgeest op elk kilogram zaponlak.

De ambtenaren stellen op den volgbrief eene verklaring nopens de ingeslagen hoeveelheid en de vermenging.

De voor de vermenging benoodigde houtgeest wordt op kosten van den fabrikant of trafikant geleverd door den Ontvanger, onder wiens kantoor de fabriek of trafiek gelegen is.

5. De vermengde stof mag tot geen ander doel worden gebezigd dan tot het vernissen van metalen voorwerpen en mag niet uit de fabriek of trafiek worden uitgeslagen.

6. De Ontvanger, onder wiens kantoor de fabriek of trafiek is gelegen, houdt van het met vrijstelling ingeslagen zaponlak met den fabrikant of trafikant eene rekening.

Wanneer meer is ingeslagen dan de hoeveelheid, waarvoor over het loopend jaar vrijstelling kan worden genoten, wordt voor dat meerdere de volgbrief niet gezuiverd en het invoerrecht op de gestelde zekerheid verhaald.

7. De vrijdomgenietende levert bij het einde van het jaar ten kantore van den Ontvanger eene schriftelijke en onderteekende opgaaf in van de hoeveelheid met vrijstelling van invoerrecht ingeslagen zaponlak, die bij den afloop van dat tijdvak nog onverbruikt voorhanden is.

Deze hoeveelheid wordt als eerste inslag in het volgende jaar beschouwd en als zoodanig op de in artikel 6 bedoelde rekening gebracht.

Zoolang de voormelde opgaaf niet is gedaan, wordt geen nieuwe inslag toegelaten.

8. De ambtenaren zijn bevoegd, met machtiging van den Ontvanger, binnen acht dagen na afloop van het jaar het voorhanden zaponlak in de fabriek of trafiek op te nemen, onverschillig of de bij het voorgaand artikel voorgeschreven opgaaf al dan niet reeds is ingeleverd.

9. Onze Minister van Financiën kan bij gebleken misbruik of poging daartoe, alsmede bij niet nakoming van de bepalingen van dit besluit, den fabrikant of trafikant verderen vrijen invoer van zaponlak ontzeggen.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 11den September 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Financiën, (*get.*) DE MEESTER.

(*Uitgeg.* 23 *Sept.* 1905.)

—

12 *September* 1905. BESLUIT, tot vaststelling van nadere bepalingen nopens de akte van aanstelling van bijzondere onderwijzers en nopens de samenstelling en werking der commissiën van beroep voor deze onderwijzers. S. 266.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 6 Juni 1905, Afdeeling Algemeene Zaken en Comptabiliteit n°. 4736[1];

Gezien het eerste lid sub 6 en 7, zoomede het laatste lid van artikel 59 der wet tot regeling van het lager onderwijs, waarvan de gewijzigde tekst is bekend gemaakt bij Koninklijk besluit van den 26sten Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 219);

Den Raad van State gehoord (advies van den 25sten Juli 1905 n°. 25);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 8 September 1905, Afdeeling Algemeene Zaken en Comptabiliteit n°. 7318;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met ingang van den dag, waarop in werking treedt de wet van 3 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 151), (1) vast te stellen de navolgende nadere bepalingen nopens de akte van aanstelling van bijzondere onderwijzers en nopens de samen-

(1) Bepaald op 1 Januari 1906.

stelling en werking der Commissiën van beroep voor deze onderwijzers:

A. *Nadere in de akte van benoeming op te nemen voorwaarden.*

Art. 1. In de akte van benoeming, uit te reiken krachtens het bepaalde in artikel 59, eerste lid, sub 6 der wet tot regeling van het lager onderwijs, wordt, behalve de daar genoemde voorwaarden, nog het volgende vermeld:

a. de wijze waarop de bezoldiging zal worden uitbetaald;

b. voorziening, ingeval van opheffing der school of der betrekking.

De sub *b* bedoelde voorziening houdt in, dat het onderwijzend personeel ten minste drie maanden van te voren van het voornemen tot opheffing wordt verwittigd en, zoo voor dat geval een wachtgeld in uitzicht wordt gesteld, de voorwaarden, waaronder dit zal worden verleend.

B. *Samenstelling en werking der commissiën van beroep.*

2. De besturen eener groep bijzondere scholen, welke een commissie van beroep als bedoeld in artikel 59, eerste lid, sub 7 der wet tot regeling van het lager onderwijs hebben ingesteld, geven daarvan kennis aan Onzen met de uitvoering dier wet belasten Minister, onder opgave van de aangesloten scholen, van de regeling, welke voor de verkiezing van de leden der commissie is getroffen en van de namen der door de besturen en het onderwijzend personeel gekozenen. Wijzigingen in een en ander gebracht, worden eveneens aan Onzen voornoemden Minister medegedeeld.

3. In de regeling voor de verkiezing van de leden der commissie, krachtens het vorig artikel getroffen, wordt in elk geval bepaald;

a. dat om de drie jaar een der door de besturen en een der door het onderwijzend personeel gekozen leden aftreedt, volgens een door de commissie op te maken, bij loting vast te stellen rooster;

b. dat de voorzitter wordt verkozen door de leden der commissie voor den tijd van drie jaar;

c. dat zoowel de aftredende voorzitter als de aftredende leden aanstonds herkiesbaar zijn.

4. Binnen tien dagen na zijne verkiezing geeft de voorzitter daarvan kennis aan de schoolbesturen welke tot de groep behooren, met aanduiding van zijn woonplaats en van de plaats waar de commissie zitting zal houden. Veranderingen van deze plaatsen worden meegedeeld binnen tien dagen nadat zij zijn ingetreden.

De besturen geven van een en ander binnen tien dagen kennis aan het aan hun school verbonden onderwijzend personeel.

5. De commissie stelt een huishoudelijk reglement voor hare werkzaamheden vast, waarin in elk geval wordt geregeld:

a. de wijze waarop de beroepen zullen worden behandeld, met dien verstande, dat aan het schoolbestuur en den appellant desverlangd gelegenheid wordt gegeven hun belangen mondeling voor te dragen of te doen voordragen en dat een afschrift van de uitspraak der commissie zoowel aan het schoolbestuur als aan den appellant zal worden uitgereikt;

b. de verdeeling van de kosten, waartoe de werkzaamheden der commissie aanleiding geven, over de tot de groep behoorende schoolbesturen, met dien verstande, dat de mogelijkheid wordt voorbehouden, om de schadeloosstelling van getuigen en deskundigen, bij de uitspraak der commissie geheel of gedeeltelijk ten laste van de in het ongelijk gestelde partij te brengen.

6. Het in het vorig artikel bedoelde huishoudelijk reglement wordt onderworpen aan de goedkeuring van Onzen met de uitvoering van de wet tot regeling van het lager onderwijs belasten Minister.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 12den September 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*get.*) P. RINK.

(*Uitgeg.* 21 *Sept.* 1905.)

—

12 *September* 1905. BESLUIT, tot vaststelling van de regelen omtrent den bouw en de inrichting van schoollokalen bedoeld in het vijfde lid onder A van artikel 59 der wet tot regeling van het lager onderwijs, waarvan de gewijzigde tekst is bekend gemaakt bij Koninklijk besluit van den 26sten Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 219). S. 267.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 6 Juni 1905, n°. 4736 ', afdeeling Algemeene Zaken en Comptabiliteit;

Gezien artikel 59, vijfde lid sub A der wet

tot regeling van het lager onderwijs, waarvan de gewijzigde tekst is bekend gemaakt bij Koninklijk besluit van den 26sten Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 219);

Den Raad van State gehoord, advies van 25 Juli 1905, n°. 25;

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 8 September 1905 n°. 7318, afdeeling Algemeene Zaken en Comptabiliteit;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Met ingang van den dag, waarop in werking treedt de wet van 3 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 151), (1) vast te stellen de volgende regelen omtrent den bouw en de inrichting van lokalen voor bijzonder lager onderwijs, waaraan moet zijn voldaan, om aanspraak te maken op de in het vijfde lid sub A van art. 59 der wet tot regeling van het lager onderwijs bedoelde bijdrage ter tegemoetkoming in de kosten om te voorzien in de behoefte aan schoollokalen:

§ 1. *Van lokalen, te stichten of in gebruik te nemen voor bijzonder lager onderwijs.*

Art. 1. Alvorens over te gaan tot het stichten, verbouwen of uitbreiden eener school zendt het bestuur het daarvoor opgemaakt bestek, zoomede de teekeningen van den platten grond, de doorsneden en het uitwendige op de schaal van 1 tot 100, ter beoordeeling, aan den districtsschoolopziener, die deze stukken binnen dertig dagen voorzien van zijn advies aan het schoolbestuur terugzendt.

2. Er is binnenshuis geen gemeenschap tusschen schoolgebouw en onderwijzerswoning.

3. Elk schoolvertrek wordt voor niet meer dan 100 leerlingen bestemd. Vertrekken voor meer dan 50 leerlingen worden zoo ingericht, dat zij door eene afscheiding in twee doel matige vertrekken kunnen worden verdeeld.

4. De vloeroppervlakte van elk schoolvertrek bedraagt ten minste 0.8 M². voor iederen leerling. De lichamelijke inhoud van elk schoolvertrek bedraagt ten minste 3.6 M³. voor iederen leerling.

De hoogte tusschen den vloer en de zoldering bedraagt ten minste 4.5 M.

5. De afstand tusschen den werkmuur en de voorste bank is ten minste 1.3 M.; de overige gangpaden langs de muren of de afscheiding zijn ten minste 0.6 M. breed en de gangpaden tusschen de naast elkander geplaatste rijen banken hebben een breedte van ten minste 0.4 M.

De afstand tusschen den werkmuur en de leuning der daarvan verst verwijderde banken is niet grooter dan 6.5 M.

6. De wanden van het schoolvertrek zijn licht en mat gekleurd. De vlakken der schoolborden zijn mat.

7. De buitenmuren hebben ten minste 0.23 M. dikte.

8. De lichtramen worden zoo geplaatst en ingericht, dat het schoolvertrek voldoende en doelmatig verlicht zij en dat te sterk invallend licht worde getemperd.

Zij worden bij voorkeur geplaatst in den muur ter linkerzijde der leerlingen en nimmer in den werkmuur.

Het bovengedeelte der in de muren aangebrachte lichtramen moet ten allen tijde gemakkelijk kunnen worden geopend.

9. Indien de vloer van het schoolvertrek niet geheel van hout is, behooren althans de vrije ruimte vóór den werkmuur met hout belegd en de zitbanken van voetplanken of latten voorzien te zijn.

10. De deuren van het schoolvertrek zijn niet in onmiddellijke gemeenschap met de buitenlucht.

De gangen en portalen zijn behoorlijk verlicht, ten minste 2 M. breed en niet lager dan 2.5 M.

11. De schoolbanken worden voorzien van eene lendenleuning.

De schoolbanken hebben niet meer dan twee zitplaatsen.

Het tafelblad van een voldoend aantal der schoolbanken wordt, in scholen waar vak *k* bedoeld in art. 2 der wet tot regeling van het lager onderwijs wordt onderwezen, ingericht voor de handwerken voor meisjes.

12. Bij elk schoolgebouw is een voldoend aantal privaten. Gebouwen waar jongens ter school gaan, zijn bovendien van de noodige waterplaatsen voorzien.

Voor jongens en voor meisjes zijn afzonderlijke privaten ingericht.

Alle privaten zijn voorzien van deuren.

Privaten en waterplaatsen, met het schoolvertrek gemeenschap hebbende, zijn daarvan gescheiden door voorportalen.

Er bestaat geen gemeenschap tusschen de privaten of de waterplaatsen onderling, noch tusschen de daarvoor geplaatste portalen; voor een jongens privaat en de daaraan grenzende waterplaats mag een gemeenschappelijk portaal ingericht worden.

Privaten, waterplaatsen en voorportalen zijn behoorlijk verlicht en van voldoende middelen tot luchtverversching voorzien. De plaatsing der privaten en waterplaatsen moet zoodanig

(1) Bepaald op 1 Januari 1906.

zijn, dat behoorlijk toezicht op gemakkelijke wijze te houden zij.

De diepte der portalen is minstens 1 M., de hoogte minstens 2.5 M. De diepte der privaten is minstens 1 M., de breedte minstens 0.8 M. De breedte der waterplaatsen is minstens 0.6 M.

13. Voor elk vertrek moet in behoorlijke verwarming en luchtverversching worden voorzien.

14. Het bergen van kleederen in de schoolvertrekken is verboden.

Als bergplaatsen worden gebruikt gangen, portalen of daartoe ingerichte vertrekken, die behoorlijk verlicht en van luchtverversching zijn voorzien.

§ 2. *Van lokalen, waar reeds bijzonder lager onderwijs werd gegeven vóór 1 Januari 1906.*

15. De vloeroppervlakte van elk schoolvertrek bedraagt voor iederen leerling ten minste 0.65 M^2; de lichamelijke inhoud ten minste 3 M^3.

16. De lokalen worden met inachtneming van het bepaalde bij artikel 1 vóór 1 Januari 1910 in overeenstemming gebracht met de regelen, vastgesteld bij de artikelen 2, 6, 8, derde lid, 9, 11, eerste en derde lid, 12 en 13.

Artikel 11, tweede lid, vindt toepassing, zoodra de schoolbanken door nieuwe vervangen worden.

Van de regelen, vastgesteld bij de artikelen 2 en 12, 4de en volgende alinea's, kan de districts-schoolopziener ontheffing verleenen, indien het schoolbestuur een daartoe strekkende aanvrage aan dien ambtenaar indient vóór 1 Januari 1910.

De districts-schoolopziener beschikt op die aanvrage binnen eene maand na de ontvangst.

Weigert de districts-schoolopziener de gevraagde ontheffing, dan kan van die beschikking door het schoolbestuur binnen veertien dagen in beroep worden gekomen bij Onzen Minister belast met de uitvoering der wet tot regeling van het lager onderwijs.

Deze beslist, den inspecteur van het lager onderwijs gehoord, binnen eene maand na ontvangst van het beroep en brengt zijne beslissing ter kennis van het schoolbestuur, den inspecteur van het lager onderwijs en de districts-schoolopzieners.

De op grond van dit artikel verleende ontheffing houdt op van kracht te zijn, zoodra de vóór 1 Januari 1906 in het gebouw gevestigde school de lokalen niet meer in gebruik heeft.

§ 3. *Algemeene slotbepalingen.*

17. Ons besluit van 6 December 1901 (*Staatsblad* n°. 287) wordt ingetrokken, met dien verstande evenwel, dat de bij dat besluit gegeven regelen voor de lokalen bedoeld in § 2 van Ons tegenwoordig besluit van kracht blijven tot 1 Januari 1910.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 12den September 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) P. RINK.

(*Uitgeg.* 21 *Sept.* 1905.)

—

12 *September* 1905. BESLUIT, houdende vaststelling van regelen, met inachtneming waarvan militieplichtigen kunnen worden toegelaten tot de vrijwillige verbintenis, bedoeld bij art. 1, punt 1 *d*, der wet van den 6den Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 177). S. 268.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het noodzakelijk is, om de bepalingen van het Koninklijk besluit van 30 October 1880 (*Staatsblad* n°. 188), zooals dat besluit gewijzigd is bij Koninklijk besluit van 29 Augustus 1894 (*Staatsblad* n°. 145), in verband met de wet van den 6den Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 177) te herzien;

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Oorlog, van 21 Juli 1905, Kabinet L^a. D^48;

Den Raad van State gehoord (advies van den 22sten Augustus 1905, n°. 6);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Oorlog van 7 September 1905, Kabinet L^a. R^58;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. **1.** De verbintenis, bedoeld bij art. 1, punt 1 *d*, der wet van den 6den Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 177) is eene tweeledige.

De militieplichtige zal zich, buiten genot van premie of handgeld, hoe ook genaamd, moeten verbinden:

1°. om als militair bij de Landmacht te dienen gedurende den tijd van *tien* jaren, welke tijd zal gerekend worden in te gaan met den dag, waarop de verbintenis door of namens Onzen Minister van Oorlog is bekrachtigd;

2°. om, voor het geval, dat hij gedurende den loop van de sub 1°. bedoelde verbintenis

den titel van *arts*, volgens de bestaande of nader te stellen, wettelijke bepalingen, verkrijgt, te rekenen van de dagteekening van het besluit zijner benoeming, tot reserve-officier van gezondheid bij de landmacht, overeenkomstig de bepalingen der wet voor het reserve-personeel der landmacht 1905, te Onzer beschikking te blijven, voor den tijd van *acht* jaren of zooveel langer als noodig is om aan zijne verplichtingen ten aanzien van de landweer te voldoen; alles onder de voorwaarden en overeenkomstig de bepalingen in de artikelen 2 tot 8 van dit besluit vervat.

2. Tot de bij het vorige artikel bedoelde verbintenis worden toegelaten alle zich daartoe aanbiedende, voor de militie ingeschreven of reeds als loteling ingelijfde militieplichtigen, die als student in de geneeskunde bij een der universiteiten hier te lande zijn ingeschreven, en daarenboven aan de volgende voorwaarden voldoen:

a. zij moeten voor den militairen dienst hier te lande lichamelijk geschikt zijn, overeenkomstig het hieromtrent gegeven of nader te geven reglement, met dien verstande, dat ten aanzien van de gezichtsscherpte de bepalingen gelden, welke daaromtrent voor de toelating bij het reservekader zijn of zullen worden vastgesteld;

b. zij mogen zich niet reeds hebben verbonden voor eene latere benoeming als officier van gezondheid, hetzij bij de zeemacht, hetzij bij de landmacht hier te lande of in de koloniën en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen;

c. zij moeten Nederlander zijn volgens de wet van 12 December 1892 (*Staatsblad* n°. 268);

d. zij moeten van een goed zedelijk gedrag zijn en, indien zij vroeger bij zee- of landmacht hebben gediend, den militairen dienst op eervolle wijze hebben verlaten;

e. zij moeten, indien zij minderjarig zijn, het bewijs overleggen dat hun vader, voogd of moeder-voogdes bewilligt in de tweeledige verbintenis door hen aan te gaan.

3. De militieplichtige, die tot de verbintenis, in de twee voorgaande artikelen bedoeld, is toegelaten, wordt onmiddellijk daarna, tot het voortzetten van zijn studiën in het genot gesteld van een binnenlandsch verlof tot nadere oproeping.

4. De vrijwilliger, in het voorgaande artikel bedoeld, zal behoudens het bepaalde bij de artt. 5, 6 en 8, in gewone tijden niet onder de wapenen worden teruggeroepen.

Wanneer echter de geheele militie, krachtens art. 185 der Grondwet buitengewoon is bijeengeroepen, zal het hem verleende verlof, voor den tijd dat de militie buitengewoon onder de wapenen is, worden ingetrokken en zal hij voor dien tijd, als ziekenverpleger in dienst worden gesteld bij een der militaire ziekeninrichtingen van de landmacht, tenzij hij uitdrukkelijk verlangt om met de wapenen te dienen bij het korps van de landmacht, waarbij hij de vrijwillige verbintenis heeft aangegaan.

5. De bij de voorgaande artikelen bedoelde vrijwilliger, die binnen den tijd van *negen* jaren, te rekenen van den dag, waarop de in art. 1 bedoelde verbintenis door of namens Onzen Minister van Oorlog is bekrachtigd, den titel van *arts* niet verworven heeft, zal, tenzij er door Ons termen worden gevonden om anders te bepalen, van de verbintenis, bedoeld sub 2°. van art. 1 ontheven en bij het korps, waartoe hij behoort, teruggeroepen worden om daarbij, gedurende den nog loopenden tijd zijner sub 1°. van art. 1 genoemde verbintenis, als gewoon vrijwilliger te dienen.

6. Het bepaalde bij het voorgaande artikel zal, behoudens het gestelde in het tweede en het derde lid van dit artikel, mede worden toegepast, ten opzichte van de in dit besluit bedoelde vrijwilligers, die:

a. willens en wetens, bij hun verzoek om toelating tot de verbintenis, stukken hebben overgelegd, welke valsch zijn, of valschheid inhouden;

b. hunne studiën in de geneeskunde staken, van de Universiteit verwijderd worden, ter zake van diefstal, verduistering, bedrog of eenig ander met de goede trouw of eerlijkheid strijdig misdrijf rechterlijk veroordeeld zijn, of, naar het oordeel van Onzen Minister van Oorlog, den rector-magnificus der Universiteit gehoord, wegens slecht gedrag niet waardig worden geacht om eenmaal tot reserve-officier van gezondheid te worden benoemd.

De bovenbedoelde vrijwilligers kunnen voorts, te iederen tijd, indien daartoe termen zijn, met een, de redenen van hun ontslag vermeldend paspoort uit den dienst worden verwijderd.

Wij behouden Ons voor, van het bepaalde bij het eerste lid van dit artikel af te wijken ten gunste van een vrijwilliger, die te Onzer beoordeeling om billijke redenen zijne studiën in de geneeskunde staakt.

7. Onverminderd het bepaalde in art. 6 kan de in dit besluit bedoelde vrijwilliger, bij uitzondering, op eigen verzoek door Ons geheel of ten deele worden ontheven van de in art. 1 genoemde verbintenis.

8. De vrijwilliger, die binnen den tijd van *negen* jaren, bij art. 5 genoemd, of zooveel later als hem dit door Ons met toepassing van het bepaalde bij dat artikel wordt toegestaan, den titel van *arts* verkrijgt, zal daarvan, onder overlegging van het hem uitgereikte diploma, *onverwijld* mededeeling doen aan Onzen Minister van Oorlog.

Na benoeming tot en beëediging als reserveofficier van gezondheid der 2de klasse zal hij onmiddellijk door Onzen Minister van Oorlog worden ontheven van de verbintenis, bedoeld sub 1°. van art. 1 van dit besluit.

Komt hij het bepaalde bij het eerste lid van dit artikel niet na, of weigert hij den eed (de belofte) als officier af te leggen, dan kan het bepaalde in art. 5 op hem worden toegepast.

9. Het Koninklijk besluit van 30 October 1880 (*Staatsblad* n°. 188), zooals dat besluit bij Koninklijk besluit van 29 Augustus 1894 (*Staatsblad* n°. 145) gewijzigd is, blijft van kracht ten aanzien van de vrijwilligers, die de verbintenis, in art. 1 van dat besluit bedoeld, hebben aangegaan en wordt overigens buiten werking gesteld.

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 12den September 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, (*get.*) H. P. STAAL.

(*Uitgeg.* 10 *Oct.* 1905.)

—

15 *September* 1905. BESLUIT, tot aanvulling van artikel 11, § 4 *a*, van het Koninklijk besluit van 14 December 1895 (*Staatsblad* n°. 222), gewijzigd bij die van 2 November 1899 (*Staatsblad* n°. 226), van 3 December 1901 (*Staatsblad* n°. 233), van 28 April 1903 (*Staatsblad* n°. 138) en van 22 Maart 1905 (*Staatsblad* n°. 113), tot uitvoering van onderscheidene bepalingen der wet van 15 April 1891 (*Staatsblad* n°. 87), tot regeling der brievenposterij. S. 269.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 23 Augustus 1905, n°. 3614, Posterijen en Telegrafie;

Den Raad van State gehoord (advies van 1 September 1905, n°. 4);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 11 September 1905, n°. 3874, Posterijen en Telegrafie;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen hetgeen volgt:

Art. **1.** Tusschen het eerste en het tweede lid van artikel 11, § 4 *a*, van het Koninklijk besluit van 14 December 1895 (*Staatsblad* n°. 222), gewijzigd bij de Koninklijke besluiten van 2 November 1899 (*Staatsblad* n°. 226), 3 December 1901 (*Staatsblad* n°. 233), 28 April 1903 (*Staatsblad* n°. 138) en 22 Maart 1905 (*Staatsblad* n°. 113), wordt een nieuw lid gevoegd, luidende als volgt:

„Indien de voorzijde der briefkaarten daartoe op zichtbare wijze is ingericht, d. w. z. door een staande lijn in twee helften is verdeeld, is alleen de rechterhelft voor het adres bestemd en mag de linkerhelft door den afzender gebezigd worden voor mededeelingen."

2. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en de *Staatscourant*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk gelijktijdig in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* wordt geplaatst en waarvan afschrift aan den Raad van State zal worden gezonden.

Het Loo, den 15den September 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid, (*get.*) J. KRAUS.

(*Uitgeg.* 22 *Sept.* 1905).

—

16 *September* 1905. BESLUIT, tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, bedoeld in de artikelen 50 en 50*b* der wet op het Notarisambt. S. 270.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie van den 3den Juli 1905, Afdeeling 1 C/4, n°. 376;

Overwegende, dat volgens de wet van 9 Juni 1842 (*Staatsblad* n°. 20), op het notarisambt, zooals deze luidt na de daarin bij de wetten van 26 April 1876 (*Staatsblad* n°. 85), 6 Mei 1878 (*Staatsblad* n°. 29), 15 April 1886 (*Staatsblad* n°. 64), 31 December 1887 (*Staatsblad* n°. 265) en 30 December 1904 (*Staatsblad* n°. 283) aangebrachte wijzigingen, bij algemeenen maatregel van bestuur moeten worden aangewezen de hoofdplaatsen der arrondissementen, alwaar Kamers van Toezicht worden gevestigd, alsmede moeten worden geregeld de wijze van benoeming van uit de notarissen te kiezen leden

en plaatsvervangende-leden der Kamers, de inrichting dier Kamers, de wijze van uitoefening der haar opgedragen werkzaamheden, zoomede het bedrag der vacatiegelden en de reis- en verblijfkosten van de leden;

Den Raad van State gehoord (advies van den 8sten Augustus 1905, nº. 7);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van den 12den September 1905, Afd. 1 C/4, nº. 325;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met ingang van den dag, waarop in werking treedt de wet van 30 December 1904 (*Staatsblad* nº. 283), te bepalen als volgt:

§ 1. *Van de vestiging der Kamers van Toezicht.*

Art. 1. In de hoofdplaats van ieder der navolgende arrondissementen is eene Kamer van Toezicht gevestigd, welker ressort zich uitstrekt over de daarbij aangegeven arrondissementen:

's Hertogenbosch (arrondissementen *'s Hertogenbosch* en *Breda*);

Maastricht (arrondissementen *Maastricht* en *Roermond*);

Arnhem (arrondissementen *Arnhem* en *Tiel*);

Zwolle (arrondissementen *Zwolle*, *Almelo* en *Zutphen*);

's Gravenhage (arrondissement *'s Gravenhage*);

Rotterdam (arrondissementen *Rotterdam* en *Dordrecht*);

Middelburg (arrondissementen *Middelburg* en *Zierikzee*);

Amsterdam (arrondissement *Amsterdam*);

Utrecht (arrondissement *Utrecht*);

Haarlem (arrondissementen *Haarlem* en *Alkmaar*);

Leeuwarden (arrondissementen *Leeuwarden* en *Heerenveen*);

Groningen (arrondissementen *Groningen*, *Winschoten* en *Assen*).

§ 2. *Van de wijze van benoeming der uit de notarissen te kiezen leden en plaatsvervangende-leden der Kamers van Toezicht.*

2. De benoeming van een door de notarissen te kiezen lid en plaatsvervangend-lid eener Kamer van Toezicht heeft plaats op eenen door den voorzitter der Kamer te bepalen dag en uur binnen ééne maand, nadat de vacature is ontstaan.

De eerste maal heeft de benoeming plaats binnen ééne maand, na de inwerkingtreding van dit besluit.

3. De secretaris der Kamer zendt ten minste veertien dagen vóór de benoeming per aangeteekenden brief aan iederen in het ressort der Kamer gevestigden notaris een stembriefje, waarvan de achterzijde zijne handteekening bevat, benevens een couvert waarop het adres van den secretaris is vermeld en aan de achterzijde waarvan de naam voorkomt van den persoon, in wiens vacature moet worden voorzien, terwijl voor de eerste benoeming daarop voorkomen de woorden „eerste benoeming" met vermelding of het stembriefje voor de benoeming van een lid dan wel van een plaatsvervangend lid bestemd is.

Door Onzen Minister van Justitie worden de modellen van het stembriefje en van het couvert vastgesteld.

4. De secretaris doet de couverten onverwijld na ontvangst in een bus, waarvan de sleutel door den voorzitter wordt bewaard.

Op den dag en het uur voor de benoeming bepaald, opent de voorzitter de bus en de zich daarin bevindende couverten.

De voorzitter en de leden der Kamer van Toezicht vormen het stembureau.

Deze vergadering der Kamer is voor iederen stemgerechtigden notaris toegankelijk.

Bij de benoeming, bedoeld in artikel 2, tweede lid, bestaat het stembureau uit den voorzitter en den secretaris der Kamer.

5. De voorzitter leest na opening van elk couvert den naam of de namen voor, welke het zich daarin bevindend stembriefje bevat.

6. Van onwaarde zijn de stembriefjes:

die niet voldoen aan art. 3;

die meer dan één naam bevatten;

die niet ingevuld zijn;

die een persoon niet duidelijk aanwijzen;

die niet voor den aanvang der vergadering door den secretaris zijn ontvangen; en

die zijn uitgebracht op andere personen dan in het ressort der Kamer van Toezicht gevestigde notarissen.

7. Het stembureau beslist over de waarde van het stembriefje onmiddellijk nadat het is geopend.

De voorzitter maakt de redenen van twijfel en de beslissing bekend.

Van een en ander geschiedt aanteekening in het van de vergadering op te maken procesverbaal.

8. Van de geopende, zoowel van de geldige als van de van onwaarde verklaarde stembriefjes wordt van elke soort afzonderlijk een pakket gemaakt, hetwelk verzegeld wordt.

Deze pakketten worden gedurende één jaar in het archief der Kamer van Toezicht bewaard.

9. Benoemd is hij, die de volstrekte meerderheid van het uitgebracht aantal geldige stemmen op zich heeft vereenigd.

Indien niemand de volstrekte meerderheid

van het uitgebracht aantal geldige stemmen op zich heeft vereenigd, heeft er herstemming plaats tusschen de beide personen, die de meeste stemmen verwierven.

Komen tengevolge van gelijk aantal stemmen, meer dan twee personen voor herstemming in aanmerking, dan geschiedt deze tusschen de twee oudst benoemde notarissen, die de meeste stemmen hebben verkregen.

Indien bij eene herstemming de stemmen staken, wordt de oudst benoemde notaris geacht te zijn verkozen.

10. De voorzitter maakt het getal geldige stemmen, die in het geheel op elken persoon zijn uitgebracht, het getal der van onwaarde verklaarde stembriefjes, alsmede den uitslag der stemming onmiddellijk aan de aanwezigen bekend.

De herstemming heeft plaats op dag en uur door den voorzitter te bepalen binnen veertien dagen na dien, waarop de in artikel 4 bedoelde vergadering heeft plaats gehad.

11. De secretaris handelt gelijk in art. 3 is aangegeven met dien verstande, dat de verzending der brieven ten minste ééne week vóór de herstemming plaats heeft en dat de namen van hen tusschen wie de herstemming plaats heeft aan de kiezers worden bekend gemaakt.

12. De artikelen 4, 5, 6, 7 en 8 zijn bij eene herstemming van toepassing.

Onverminderd het bepaalde bij artikel 6 zijn bij eene herstemming van onwaarde de stembriefjes, die zijn uitgebracht op eenen anderen persoon, dan een dergenen tusschen wie de herstemming plaats vindt.

13. De secretaris deeld onverwijld per aangeteekenden brief den uitslag der stemming aan den benoemde mede. Deze geeft binnen acht dagen aan den secretaris kennis of hij zijne benoeming aanneemt.

Indien hij dezen termijn zonder kennisgeving laat verloopen wordt hij geacht zijne benoeming niet aan te nemen.

In dat geval, alsmede indien een benoemde verklaart zijne benoeming niet aan te nemen, heeft binnen veertien dagen een nieuwe stemming plaats.

§ 3. *Van de inrichting der Kamers van Toezicht, van de wijze van uitoefening der haar opgedragen werkzaamheden, zoomede van het bedrag der vacatiegelden en der reis- en verblijfkosten der leden.*

14. De Kamers van Toezicht vergaderen ten minste éénmaal in ieder kalenderkwartaal en verder telkens wanneer de voorzitter het noodig oordeelt of ten minste drie leden dezen daartoe schriftelijk hun verlangen kenbaar maakt.

15. Geen besluit der Kamer van Toezicht is wettig, tenzij het is genomen in eene vergadering samengesteld uit ten minste drie leden, onder wie ten minste één lid door Onzen Minister van Justitie en ten minste één lid door de notarissen benoemd. Besluiten worden genomen bij meerderheid van stemmen. Bij staking van stemmen beslist de voorzitter.

16. Behoudens het bepaalde in artikel 4 worden de vergaderingen gehouden met gesloten deuren. Zij worden gehouden in een der lokalen van het gerechtsgebouw, waarin de rechtbank zitting houdt ter plaatse waar de Kamer van Toezicht is gevestigd. De voorzitter is intusschen in geval van noodzaak bevoegd eene andere plaats binnen het ressort der Kamer van Toezicht daarvoor aan te wijzen.

17. Indien de Kamer eene klacht over eenen notaris of eenen candidaat-notaris heeft bereikt of de voorzitter zulks in verband met eenige andere aangelegenheid noodig oordeelt, zal hij een of meer leden der Kamer tot het instellen van een onderzoek aanwijzen.

18. Binnen ééne maand na het in werking treden van dit besluit zijn de officieren van justitie bij de arrondissements-rechtbanken verplicht aan de Kamers van Toezicht op te geven, welke der in het ressort dèr betrokken Kamers, gevestigde notarissen zijn gewaarschuwd of berispt of geschorst met vermelding van de redenen.

19. Iedere Kamer van Toezicht stelt onder goedkeuring van Onzen Minister van Justitie een huishoudelijk reglement vast, waarin wordt geregeld:

1°. de dagen en uren der gewone vergaderingen;

2°. de wijze, waarop gewone en buitengewone vergaderingen worden belegd;

3°. de orde der werkzaamheden op de gewone vergaderingen;

4°. de wijze van stemmen op de vergaderingen;

5°. de verdeeling der werkzaamheden tusschen de leden;

6°. de instructie van den secretaris.

Wijzigingen in dit reglement behoeven de goedkeuring van Onzen voornoemden Minister.

20. Alle stukken van de Kamers, hare leden en haar secretaris uitgaande en aan dezen gericht, zijn vrij van briefport en worden kosteloos aangeteekend; de bepalingen van het Koninklijk besluit van 19 December 1892 (*Staatsblad* n°. 284) zijn op deze vrijstelling van toepassing.

21. Door den secretaris der Kamer wordt een register gehouden bevattende de voornamen en namen van alle in het ressort der Kamer woonachtige candidaat-notarissen.

Op dit register geschiedt aanteekening van den ouderdom, den datum van het verkrijgen van het diploma als candidaat-notaris, den diensttijd op een notariskantoor, de bekwaamheid en het maatschappelijk en het zedelijk gedrag der candidaat-notarissen en verder van al hetgeen der Kamer is gebleken opzichtens de aanspraken, die een candidaat-notaris kan doen gelden voor eene benoeming tot plaatsvervanger en tot notaris.

22. Uittreksels uit dit register, door den voorzitter en den secretaris onderteekend, worden op aanvrage slechts verstrekt aan Onzen Minister van Justitie, aan de ambtenaren van het openbaar ministerie en aan andere Kamers van Toezicht.

23. Behoudens het bepaalde in art. 3 worden alle uitgaande stukken door den voorzitter en den secretaris onderteekend.

24. De Kamer van Toezicht kwijt zich van de opdrachten waarmede Onze Minister van Justitie haar in aangelegenheden betreffende het notariaat belast.

25. De vacatiegelden van de leden en de plaatsvervangende-leden der Kamer van Toezicht voor de vereischte bijeenkomsten bedragen acht gulden per dag.

26. De leden en plaatsvervangende-leden der Kamer van Toezicht worden ten aanzien der vergoeding van reis- en verblijfkosten voor ingevolge de wet of dit besluit gedane verrichtingen buiten hunne woonplaats gerangschikt onder de tweede klasse van het tarief, vastgesteld bij het Koninklijk besluit van 5 Januari 1884 (*Staatsblad* n°. 4). (1)

27. Aan hen, die op verzoek eener Kamer van Toezicht voor deze zijn verschenen tot het geven van inlichtingen wordt, bijaldien zij zulks verlangen, eene door den voorzitter der Kamer van Toezicht te bepalen vergoeding toegekend voor reiskosten, te berekenen naar de noodzakelijke uitgaven;

verblijfkosten, voor verbijf buiten de woonplaats van ten hoogste zes gulden per etmaal;

tijdverzuim van ten hoogste 4 gulden per dag;

indien nadeel door tijdverzuim moet geacht worden te worden geleden, gedeelten van dagen voor geheele dagen gerekend.

28. Door den rechter van het kanton hunner woonplaats of van hunne tijdelijke verblijfplaats of van de ligplaats van hun vaartuig kan aan opgeroepenen, die niet in staat zijn om in de kosten der reis te voorzien een voorschot worden verstrekt, waarvoor wordt afgegeven een mandaat, betaalbaar bij een naburigen ontvanger der registratie.

Indien het noodig is voorloopig in de verblijfkosten van zoodanig opgeroepen persoon te voorzien, worden door den voorzitter van de Kamer van Toezicht, voor wien zij verschenen zijn, van dag tot dag insgelijks voorloopige mandaten op den ontvanger der registratie afgegeven, ter nadere verrekening.

Door den ontvanger, met de betaling der mandaten belast, wordt van het gegeven voorschot melding gemaakt op de oproeping of indien de oproeping mondeling is gedaan, op de af te geven begrooting.

Door den ontvanger, met de betaling belast, wordt het voorschot afgetrokken.

29. De reizen worden geacht gedaan te zijn of te worden met openbare vervoermiddelen, tenzij bij gemis daarvan of tengevolge van bizondere omstandigheden van andere vervoermiddelen moest worden gebruik gemaakt.

30. Gedeelten van etmalen 12 uren of meer bedragende, worden voor een geheel, kleinere voor een half etmaal gerekend.

31. Reizen op geen verderen afstand dan van 5 kilometers buiten de woonplaats geven geen aanspraak op vergoeding voor verblijfkosten ingeval de reis op een en denzelfden dag heen en weder wordt afgelegd of afgelegd kan worden.

32. Van gedane uitgaven voor andere dan openbare vervoermiddelen worden kwitantiën overgelegd, wanneer de uitgaven *f* 3 of meer bedragen.

33. De kosten bedoeld bij artikel 27 bovengenoemd worden begroot aan den voet der oproeping.

Heeft de oproeping mondeling plaats gehad, dan wordt een afzonderlijke begrooting afgegeven, waarin van die omstandigheid wordt melding gemaakt, alsmede van de zaak en van het doel der oproeping.

In de begrooting worden de vergoedingen omschreven en elk afzonderlijk gespecificeerd.

34. De kosten in het vorig artikel bedoeld worden voldaan door den ontvanger der registratie in wiens kring de Kamer van Toezicht zetelt waarvoor de opgeroepene is verschenen, op overlegging van een kwitantie of van een geldig bewijs van uitbetaling van de rechthebbenden.

De bewijsstukken worden aan den ontvanger afgegeven.

---

(1) Dit besluit is gewijzigd bij dat van 24 Februari 1898, S. 56.

35. Hetgeen te veel of ten onrechte is toegeschat wordt van den voorzitter, die de begrooting heeft opgemaakt, teruggevorderd, nadat hij omtrent de daartegen gerezen bedenking is gehoord, behoudens zijn verhaal op hem, door wien het te veel ontvangen bedrag is genoten.

De terugvordering geschiedt bij een staat, afgegeven door Onzen Minister van Justitie.

De ontvangers der registratie zijn met de invordering belast.

Het verschuldigde kan desnoods bij de uitbetaling van de jaarwedde of van de vacatiegelden worden ingehouden.

36. Van de aan de voor de Kamer van Toezicht verschenen opgeroepenen te vergoeden kosten, worden door den ontvanger der registratie opgemaakt staten in duplo, voor ieder dienstjaar afzonderlijk, na afloop van elke maand.

Daarbij worden overlegd de betalingsstukken.

De betalingsstukken bij den staat behoorende, worden geklasseerd en van omslagen voorzien, in dier voege, dat de stukken van dezelfde soort en hetzelfde bedrag in een omslag worden gevoegd, waarop wordt aangewezen het getal stukken, het bedrag van ieder stuk en het gezamenlijk bedrag.

De artikelen 47, 48, 49 en 50 van het Koninklijk besluit van 18 December 1874 (*Staatsblad* n°. 212) zijn van toepassing.

37. Van de kosten bedoeld bij de artikelen 25 en 26 worden opgemaakt declaratiën in duplo, voor ieder dienstjaar afzonderlijk en door den voorzitter van de Kamer na afloop van iedere maand vergezeld van een lijst, ingezonden aan het Departement van Justitie, alwaar zij worden onderzocht, verminderd met hetgeen niet voor goedkeuring vatbaar is en voor betaling daarvan wordt gezorgd.

Indien bij het doen van eene reis van andere dan van openbare vervoermiddelen moest worden gebruik gemaakt wordt van de oorzaak die daartoe aanleiding heeft gegeven, melding gemaakt in de declaratie.

38. De modellen der begrootingen en declaratiën worden vastgesteld door Onzen Minister van Justitie.

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

Het Loo, den 16den September 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Justitie,

(*get.*) E. E. VAN RAALTE.

(*Uitgeg.* 20 *Oct.* 1905.)

16 *September* 1905. BESLUIT, tot wijziging der paragraphen 7 en 9 van artikel 4 van het Koninklijk besluit van 26 November 1901 (*Staatsblad* n°. 225), betreffende den vorm en het gebruik van 's Rijks keurstempels voor gouden en zilveren werken. S. 271.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 2 Juni 1905, n°. 50, Invoerrechten en Accijnzen;

Gezien artikel 10 der wet van 18 September 1852 (*Staatsblad* n°. 178), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 28 Mei 1901 (*Staatsblad* n°. 131), omtrent den waarborg en de belasting der gouden en zilveren werken;

Herzien Ons besluit van 26 November 1901 (*Staatsblad* n°. 225);

Den Raad van State gehoord (advies van 25 Juli 1905, n°. 24);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 11 September 1905, n°. 51, Invoerrechten en Accijnzen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Te rekenen van den 1sten Januari 1906, worden in artikel 4 par. 7 *a* van Ons besluit van 26 November 1901 (*Staatsblad* n°. 225) de woorden:

„*Groot.* Een dolfijn met opgeheven staart. „Vorm: een driehoek."

vervangen door de woorden:

„*Groot.* De letter I. Vorm: uitgesneden."

en in par. 9 *a* en *b* van genoemd artikel worden de woorden:

„*Groot.* Een gekroond schild met letter V. „Vorm: een driehoek" en

„*Klein.* Een zwijnskopje, rechts gekeerd. „Vorm: een driehoek."

vervangen door de woorden:

„*Groot.* De letter V. Vorm: uitgesneden" en

„*Klein.* Hetzelfde teeken in verkleinden „vorm."

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 16den September 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Financiën,

(*get.*) DE MEESTER.

(*Uitgeg.* 27 *Sept.* 1905.)

18 *September* 1905. BESLUIT, tot schorsing van het besluit van den Raad der gemeente *Woerden* van 24 Augustus 1905, waarbij mejuffrouw A. TOLK is benoemd tot onderwijzeres aan de openbare lagere school aldaar. S. 272.

Geschorst tot 1 *Januari* 1906.

—

18 *September* 1905. BESLUIT, ter uitvoering van artikel 201, tweede lid, der hooger-onderwijswet. S. 273.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 10 Juli 1905, n°. 4934[2], afdeeling onderwijs;

Overwegende, dat door Ons de noodige voorschriften moeten worden gegeven tot uitvoering van artikel 201, tweede lid, der hooger-onderwijswet;

Den Raad van State gehoord (advies van 29 Augustus 1905, n°. 17);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 14 September 1905, n°. 6890, afdeeling Onderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. **1.** De voorzitter der commissie, bedoeld in artikel 201 der hooger-onderwijswet, wordt door Ons uit de leden aangewezen. De commissie wijst een secretaris uit haar midden aan.

2. De commissie van toezicht vergadert zoo dikwijls de voorzitter of ten minste drie leden dit noodig achten. De vergaderingen worden in de gemeente *'s Gravenhage* gehouden, tenzij de voorzitter een andere gemeente aanwijst.

3. De commissie van toezicht stelt een huishoudelijk reglement vast voor hare werkzaamheden en onderwerpt dit aan de goedkeuring van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken.

Bij het huishoudelijk reglement kan de afdoening van zeer eenvoudige zaken aan den voorzitter worden opgedragen.

4. De commissie van toezicht licht de Regeering voor omtrent alle zaken de bijzondere leerstoelen en de bijzondere universiteiten betreffende en doet aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken de noodige voorstellen.

5. De commissie van toezicht houdt in een register aanteekening van alle aanvragen als bedoeld in artikel 194 der hooger-onderwijswet en van de daaromtrent genomen beslissingen.

Het model van dit register wordt door haar onder goedkeuring van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken vastgesteld.

6. Op de door bijzondere universiteiten, vermeld in eene aanwijzing, als bedoeld in artikel 184 der hooger-onderwijswet, afgegeven getuigschriften van met gunstig gevolg afgelegde examens, vereischt ter verkrijging van de in de aanwijzing genoemde doctorale graden, alsmede op de diploma's van de verleende doctorale graden plaatst de commissie van toezicht indien de aanvrage door haar niet wordt geweigerd, de volgende onderteekende verklaring:

„Gezien door de commissie van toezicht, bedoeld in artikel 201 der hooger-onderwijswet.

. . . . . , den . . . . . 19 . . .

. . . . . , *Voorzitter.*

. . . . . , *Secretaris.*"

7. Het verslag, bedoeld in artikel 205 der hooger-onderwijswet wordt ingericht overeenkomstig de te dien aanzien door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken te geven voorschriften.

8. Alvorens hunne betrekking te aanvaarden leggen de leden der commissie van toezicht in handen van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken den navolgenden eed (belofte) af:

„Ik zweer (beloof) trouw aan de Koningin.

„Ik zweer (beloof) de wettelijke verordeningen omtrent de commissie van toezicht te zullen in acht nemen.

„Zoo waarlijk helpe mij God Almachtig! (Dat beloof ik)."

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 18den September 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) P. RINK.

(*Uitgeg.* 5 *Oct.* 1905.)

—

19 *September* 1905. BESLUIT, houdende beslissing dat wanneer aan den Commissaris der Koningin is gebleken van noodzakelijke uitbreiding van het politiepersoneel in eene gemeente, Gedeputeerde Staten aanleiding kan geven om, met toepassing van art. 212 der gemeentewet, de daartoe noodige gelden voor jaarwedde en kleeding op de gemeentebegrooting te brengen.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door

den raad der gemeente *Renkum*, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van *Gelderland* dd. 14 Maart 1905, n°. 120, waarbij, met toepassing van art. 212, 1e lid der gemeentewet, op de begrooting van uitgaven dier gemeente voor den dienst van 1905 de posten Hoofdstuk I afd. 1, art. 6 *d* en art. 9 zijn verhoogd met respectievelijk *f* 500.— en *f* 65.—, voor jaarwedde en kleeding van een vijfden gemeenteveldwachter;

Den Raad van State, afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 15 Augustus 1905, n°. 146;

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 15 September 1905, n°. 8390, afd. B. B.;

Overwegende: dat Gedeputeerde Staten in het bovengenoemd besluit hebben overwogen: dat het Onzen Commissaris in overleg met den burgemeester van *Renkum* noodzakelijk is voorgekomen het personeel der politie aldaar met één veldwachter te versterken; dat de beschikbaarstelling der voor jaarwedde en kleeding van zoodanig beambte noodig geachte gelden door den raad wordt geweigerd op de bewering dat de bestaande politiemacht voldoende is; dat de noodzakelijkheid der aanstelling van een veldwachter niet staat ter beoordeeling van den gemeenteraad, maar van den Commissaris der Koningin, overmits art. 191, 5e lid, der gemeentewet voorschrijft, dat de veldwachters door hem, in overleg met den burgemeester worden benoemd en ontslagen, welk recht van benoeming in zich sluit de bevoegdheid om hun aantal te bepalen, omdat de veldwachters niet uitsluitend met gemeentediensten, maar ook met den algemeenen dienst belast zijn en het voor de behoorlijke verzekering van den dienst noodig is dat het aantal veldwachters daartoe voldoende zij; dat de jaarwedde van den aan te stellen veldwachter behoort tot de uitgaven, genoemd onder letter *a* van art. 205 der gemeentewet; dat zich in deze voordoet het geval, voorzien bij art. 212 1e lid der gemeentewet, en dat de plaatselijke inkomsten toereikende zijn om de meerdere uitgaaf te dekken;

dat de gemeenteraad van *Renkum* tegen het besluit van Gedeputeerde Staten bij Ons beroep heeft ingesteld, daarbij aanvoerende dat de meerderheid van den gemeenteraad van meening is, dat uitbreiding van het bestaande politie-personeel absoluut onnoodig is;

Overwegende: dat Gedeputeerde Staten van *Gelderland*, naar aanleiding van dit beroep hebben aangevoerd, dat de gemeente *Renkum* eene oppervlakte heeft van niet minder dan 3036.92 H.A. en bestaat uit de zich meer en meer uitbreidende dorpen *Oosterbeek* en *Renkum* en het gehucht *Heelsum*; dat de vaste bevolking telt ongeveer 8800 zielen, doch dit cijfer ten gevolge van het zeer groote en steeds toenemende vreemdelingenverkeer, in de zomermaanden op ettelijke honderdtallen hooger te stellen is; dat waar in een zeer groot aantal Geldersche gemeenten eene verhouding bestaat, waarbij op iedere 1000 tot 1500 inwoners een veldwachter wordt aangetroffen, een getal van 4 veldwachters in deze gemeente al in het algemeen buiten elke verhouding staat, tot eene bevolking van een kleine 9000 zielen; wat te meer in het oog springt als men let op het feit, dat het verkeer op den grooten, de gemeente over hare geheele lengte doorkruisenden rijksweg, zoo van voetgangers als van rijtuigen, rijwielen, automobielen en andere vervoermiddelen, — mede tengevolge van de onmiddellijke nabijheid van *Arnhem* en *Wageningen* — voortdurend zeer druk is; dat zich wijders in de gemeente 3 ver van elkander verwijderde spoorwegstations bevinden; en eindelijk dat evengenoemde rijksweg mede door de Ooster-Stoomtramweg-Maatschappij wordt gebruikt, welke maatschappij, behalve een zeer drukken dagdienst, bovendien nog een geregelden nachtdienst onderhoudt; dat van het politiepersoneel, op zijne tegenwoordige getalsterkte, onder deze omstandigheden eene zeer inspannende dagdienst moet worden gevorderd, zoodat de onmogelijkheid voor de hand ligt om tot invoering van eenigen nachtdienst hoegenaamd over te gaan;

Overwegende: dat tegen deze door Gedeputeerde Staten aangevoerde zeer klemmende motiveering tot afwijzing van het appel door den raad in hoofdzaak is aangevoerd, dat in het dorp *Renkum* vier nachtwachts, door een particuliere instelling aangesteld, en met gemeente-subsidie gesteund, geregeld des nachts surveilleeren, terwijl de marechaussées uit *Arnhem* 's nachts herhaaldelijk het dorp *Oosterbeek* doorkruisen, en een rijksveldwachter te *Oosterbeek* gestationneerd is;

Overwegende echter, dat hiermede de aangevoerde bezwaren van Gedeputeerde Staten tegen den in de gemeente *Renkum* bestaanden toestand niet kunnen worden weggenomen, omdat de particuliere nachtwachts in geenerlei directe verhouding staan tot, noch zijn onder eenige contrôle van den burgemeester als hoofd der plaatselijke politie, en dus noch directelijk, noch indirectelijk tot de politie van de gemeente kunnen worden gerekend; terwijl, wat de marechaussées en den rijksveldwachter be-

treft, al mogen zij werkzaam zijn tot handhaving der openbare orde, zij gansch andere functiën en bevoegdheden hebben dan de gemeentelijke politie, en niet rechtstreeks aan de bevelen van den burgemeester zijn onderworpen;

dat het alzoo wenschelijk is de politie in de gemeente *Renkum* met een veldwachter te versterken, en alzoo Gedeputeerde Staten te recht met het salaris van dien functionaris en met een bedrag voor zijne kleeding de begrooting hebben verhoogd;

Gezien de gemeentewet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het ingesteld beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast enz. (W. v. B. A.)

—

20 *September* 1905. BESLUIT, tot regeling der betaalbaarstelling van de pensioenen, bedoeld bij artikel 34 der „Loods-pensioenwet 1905". S. 274.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Marine van 8 September 1905, Bureau S/B, n°. 61, en van Financiën van 16 September 1905, n°. 25, Pensioenen;

Gelet op artikel 34, 2de lid, der „Loodspensioenwet 1905" (wet van 6 Juni 1905, *Staatsblad* n°. 172);

Hebben goedgevonden en verstaan:

Te bepalen, dat de pensioenen, bedoeld bij artikel 34 der „Loodspensioenwet 1905", na afloop van elke drie maanden betaalbaar worden gesteld en op overlegging van de vereischte bewijsstukken uitbetaald.

Onze Ministers van Marine en van Financiën zijn belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 20sten September 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Marine, (*get.*) STUART.

De Minister van Financiën,

(*get.*) DE MEESTER.

(*Uitgeg.* 3 *Oct.* 1905.)

—

22 *September* 1905. BESLUIT, tot nadere vaststelling van buitengewone maatregelen tot afwending der Aziatische cholera en tot wering harer uitbreiding en gevolgen. S. 275.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat, onverminderd Ons besluit van 10 October 1904 (*Staatsblad* n°. 227), nader buitengewone maatregelen noodzakelijk zijn tot afwending der Aziatische cholera en tot wering harer uitbreiding en gevolgen;

Op de voordracht van Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken, van Financiën en van Waterstaat, Handel en Nijverheid, van 13 September 1905, l^a. A, afdeeling Binnenlandsch Bestuur, van 13 September 1905, n°. 68, Invoerrechten en Accijnzen, en van 13 September 1905, l^a. H, Handel en Nijverheid;

Gelet op de wet van 26 April 1884 (*Staatsblad* n°. 80), aangevuld door de wet van 20 Juli 1884 (*Staatsblad* n°. 164) en gewijzigd bij art. 19 van de wet van 15 April 1886 (*Staatsblad* n°. 64), en op de wet van 9 Juli 1894 (*Staatsblad* n°. 94);

Den Raad van State gehoord (advies van 18 September 1905, n°. 15);

Gelet op het nader rapport van Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken, van Financiën en van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 19 September 1905, n°. 8786, afdeeling Binnenlandsch Bestuur, van 20 September 1905, n°. 55, Invoerrechten en Accijnzen, en van 21 September 1905, l^a. C, Handel en Nijverheid;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. Onverminderd de bestaande bepalingen omtrent het verbod van in-, door- en vervoer van lompen, gebruikte kleedingstukken en ongewasschen lijf- en beddegoed uit landen en plaatsen, door Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Financiën aan te wijzen, is in-, door- en vervoer van onbewerkte wol en haar, huiden, bontwerk en andere voor het overbrengen van besmetting vatbare voorwerpen verboden uit landen of plaatsen, door Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Financiën aan te wijzen.

De aanwijzingen worden door plaatsing in de *Nederlandsche Staatscourant* ter algemeene kennis gebracht.

Bij aanwijzingen betreffende den in- of doorvoer uit landen, die toegetreden zijn tot de op 15 April 1893 te Dresden gesloten en bij de wet van 9 Juli 1894 (*Staatsblad* n°. 94) goedgekeurde internationale overeenkomst tot wering der cholera, gedragen Onze genoemde Ministers zich naar de bepalingen van die overeenkomst.

2. De gemeentebesturen en de burgemeesters, ieder voor zooveel hem aangaat, dragen nauwlettend zorg voor eene doeltreffende toepassing van de bepalingen der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134), gewijzigd bij de wetten van 3 December 1874 (*Staatsblad* n°. 188), 28 Maart 1877 (*Staatsblad* n°. 36), 15 April 1886 (*Staatsblad* n°. 64), 8 April 1893 (*Staatsblad*

n°. 64), 21 Juli 1899 (*Staatsblad* n°. 166) en 21 Juli 1901 (*Staatsblad* n°. 157).

Uittreksels uit den tekst dier wet, voorzoover de bepalingen op Aziatische cholera toepasselijk zijn en de herinnering daarvan aan de ingezetenen van belang moet worden geacht, benevens uit den tekst van Ons tegenwoordig besluit, worden vanwege Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, zoodra deze dit noodig acht, aan de gemeentebesturen verzonden, ten einde in elke gemeente te worden aangeplakt.

3. Een ieder is verplicht de inlichtingen, door ambtenaren of geneeskundigen van hem verlangd ter zake van de uitvoering van Ons tegenwoordig besluit, nauwkeurig en naar waarheid onverwijld te geven.

4. In de aan de grenzen des lands gelegen gemeenten, door Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Financiën aan te wijzen, worden geene personen, als bedoeld in het laatste lid, sub *a*, van Hoofdstuk V van Bijlage I van de op 15 April 1893 te Dresden gesloten internationale overeenkomst tot wering der cholera, of geene personen uit door Onze genoemde Ministers aangewezen naburige met Aziatische cholera besmette buitenlandsche gemeenten, als bedoeld in Hoofdstuk VI van Bijlage I van genoemde overeenkomst, toegelaten dan na geneeskundig onderzocht en zoo noodig ontsmet te zijn.

Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken, van Financiën en van Waterstaat, Handel en Nijverheid kunnen bepalen, dat personen, als bedoeld in het laatste lid, sub *b*, van Hoofdstuk V van Bijlage I van die overeenkomst, in Nederland slechts worden toegelaten langs de wegen en casu quo met de treinen, daartoe door hen aan te wijzen. Zij kunnen voorschriften geven ten aanzien van het geneeskundig onderzoek, de ontsmetting en de wijze van vervoer naar de plaats van bestemming van die personen.

Het onderzoek, in de voorgaande leden bedoeld, geschiedt door een geneeskundige, die daartoe door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, met toekenning van eene door dezen te bepalen vergoeding, tot wederopzegging wordt aangewezen.

De beschikkingen tot aanwijzing van bedoelde gemeenten, wegen en casu quo treinen, worden in de *Nederlandsche Staatscourant* geplaatst, ten minste één dag, voordat zij in werking treden.

Uitzonderingen op het verbod worden niet toegestaan dan met inachtneming van de voorschriften, daaromtrent door Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken, van Financiën en van Waterstaat, Handel en Nijverheid gegeven.

5. Een ieder, die waarneemt, dat een persoon aan Aziatische cholera lijdt of ziekteverschijnselen vertoont, welke het ontstaan van Aziatische cholera doen verwachten, of die waarneemt, dat van goederen, waarvan in-, door- en vervoer verboden is, in-, door- of vervoer plaats heeft, is verplicht, daarvan onverwijld kennis te geven aan den burgemeester of den meest nabijzijnden ambtenaar van Rijks- of gemeente-politie, of — wanneer het den invoer van goederen betreft — aan den meest nabijzijnden ambtenaar van 's Rijks belastingen.

Deze verplichting rust in het bijzonder op houders van vervoermiddelen en daarbij geëmployeerden.

6. De burgemeester van elke gemeente is bevoegd, op personen die aan Aziatische cholera lijden of ziekteverschijnselen vertoonen, welke het ontstaan van Aziatische cholera doen verwachten, en op hen, die met zoodanige personen in aanraking zijn geweest, na ingewonnen advies van den inspecteur, krachtens de Gezondheidswet belast met het toezicht op de handhaving van de wettelijke bepalingen betreffende besmettelijke ziekten, of van een met voorkennis van dezen geraadpleegden geneeskundige, door hem noodig geachte maatregelen van onderzoek, afzondering en ontsmetting te doen toepassen en hen naar eene openbare inrichting of andere verblijfplaats in de gemeente ter verpleging te doen overbrengen.

De hierbedoelde zieke of verdachte personen zijn verplicht zich aan die maatregelen te onderwerpen en mogen zich niet zonder vergunning van den burgemeester naar eene andere plaats begeven.

7. Op de goederen van welke, niettegenstaande daarvan in-, door- of vervoer verboden is, in-, door- of vervoer plaats heeft, is artikel 5 van de wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134) toepasselijk.

8. De burgemeester doet de hand houden aan een nauwkeurig bijhouden van het in art. 438 van het Wetboek van Strafrecht bedoelde register in slaapsteden en logementen, en doet, voorzoover hem dat noodig voorkomt, toezicht houden op de aldaar nachtverblijfhoudende reizigers.

Indien vanwege het gemeentebestuur een geneeskundige met het houden van toezicht op de in het eerste lid van dit artikel bedoelde reizigers belast is, zijn dezen verplicht dien geneeskundige bij zich te ontvangen en hem alle verlangde inlichtingen ter zake van de

uitvoering van Ons tegenwoordig besluit te verschaffen, tenzij zij kunnen aantoonen binnen de laatste vijf dagen niet in eene met Aziatische cholera besmette plaats vertoefd te hebben.

9. De burgemeester is bevoegd, na advies van een' geneeskundige, het uitvoeren van verdachte en voor het overbrengen van besmetting bijzonder vatbare voorwerpen, van welken aard ook, uit een huis, erf of vaartuig, waar een geval of een verdacht geval van Aziatische cholera voorkwam, anders dan met inachtneming van de door hem te geven voorschriften, te verbieden.

10. In spoedeischende gevallen zijn de bestuurders van Rijksinrichtingen, voorzoover de dienst in hunne inrichting het toelaat, verplicht, op verzoek van een' burgemeester aan dezen onmiddellijk te doen toekomen of ten gebruike af te staan tot hunne inrichting behoorend materieel, noodig voor behandeling, verpleging, afzondering, ontsmetting of vervoer van lijders aan Aziatische cholera of daarvan verdachten, of voor ontsmetting of vervoer van besmette goederen.

Bij weigering of verschil wordt onverwijld de beslissing ingeroepen van het hoofd van het Departement, waaronder de inrichting ressorteert.

11. Door Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Waterstaat, Handel en Nijverheid kan worden bepaald, dat aan de door hen aan te wijzen grensstations der spoor- of tramwegen geneeskundig toezicht gehouden wordt hetzij op alle personen en goederen, hetzij op bepaalde categorieën van personen en goederen, per spoortrein of tram Nederland binnenkomende, door een' geneeskundige, die daartoe door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, met toekenning van eene door dezen te bepalen vergoeding, tot wederopzegging wordt aangewezen.

12. De in artikel 11 bedoelde geneeskundige is aanwezig bij de aankomst van elken personentrein of tram uit het buitenland.

13. Dadelijk na de aankomst van elken personentrein of tram uit het buitenland aan een station, als in artikel 11 van Ons tegenwoordig besluit bedoeld, worden de aldaar bedoelde reizigers door den geneeskundige onderzocht op de wijze, die hem na overleg met den stationschef en den hoogst in rang zijnde der aanwezige ambtenaren van de invoerrechten en accijnzen het meest doeltreffend voorkomt.

De goederen (met inbegrip van de bagages, door die reizigers medegebracht) worden, voorzoover de geneeskundige het noodig oordeelt, zoo spoedig mogelijk na aankomst door of namens hem onderzocht op de wijze, die hem na overleg met den stationschef en den hoogst in rang zijnde der aanwezige ambtenaren van de invoerrechten en accijnzen het meest doeltreffend voorkomt.

Het volgens dit artikel te verrichten onderzoek van personen en goederen zal steeds zooveel mogelijk samenvallen met het douaneonderzoek.

14. Reizigers, die door den geneeskundige bevonden worden, niet aan Aziatische cholera te lijden, noch verschijnselen van die ziekte te vertoonen, mogen niet worden aangehouden, maar worden terstond tot voortzetting der reis toegelaten.

Personen evenwel, wier lichaam of kleederen besmet moeten worden geacht, worden niet tot voortzetting hunner reis toegelaten, dan na reiniging en ontsmetting.

15. De reizigers, die door den geneeskundige bevonden worden, aan Aziatische cholera te lijden of verschijnselen van die ziekte te vertoonen, worden, indien de geneeskundige het noodig oordeelt, onverwijld, met inachtneming van art. 9 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134), overgebracht naar eene door den burgemeester der gemeente, waarin het grensstation ligt, volgens art. 18 van Ons tegenwoordig besluit aan te wijzen inrichting voor verpleging van lijders aan besmettelijke ziekte, en daar afgezonderd en verpleegd.

De kosten van vervoer en verpleging worden door de verpleegden of hunne erfgenamen vergoed.

Behoeftigen worden op 's Rijks kosten vervoerd en verpleegd, voorzoover niet de kosten daarvan krachtens de wet tot regeling van het armbestuur ten laste eener gemeente moeten worden gebracht.

16. Goederen (met inbegrip van de bagages, door reizigers medegebracht), uit het buitenland aangevoerd, waarvan de in- of doorvoer niet verboden is, mogen niet worden aangehouden dan voorzoover en voor zoolang dit noodig is voor de ontsmetting, volgens de hierna volgende bepalingen.

Vuil linnengoed, kleederen en voorwerpen, die deel uitmaken van reisgoederen of inboedels (huishoudgoed), komende uit plaatsen, met inachtneming van de bepalingen van de op 15 April 1893 te Dresden gesloten internationale overeenkomst tot wering der cholera, door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken in de *Nederlandsche Staatscourant* aangewezen,

worden, voorzoover de geneeskundige dit noodig oordeelt, ontsmet op de wijze, door hem voorgeschreven.

Bagages, door reizigers medegebracht, en voor de ontsmetting aangehouden, worden desverlangd aan de eigenaars op hunne kosten door den burgemeester nagezonden.

Wat koopmansgoederen betreft, zal ontsmetting — op de wijze, door den geneeskundige voorgeschreven — slechts worden toegepast op goederen en voorwerpen, met inachtneming van de bepalingen van de bovengenoemde internationale overeenkomst, door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken in de *Nederlandsche Staatscourant* aangewezen.

De ontsmetting zal op zoodanige wijze moeten plaats hebben, dat de voorwerpen zoo weinig mogelijk beschadigd worden.

Brieven en correspondentie, drukwerken, boeken, dagbladen, dienststukken enz. (postpaketten niet inbegrepen) zullen aan geene enkele belemmering of ontsmetting worden onderworpen.

17. Spoor- of tramwagens (zoo personen- als goederenwagens), uit het buitenland binnenkomende, zullen aan de grenzen niet worden aangehouden, behoudens dat wagens die bevuild zijn, — indien de geneeskundige het noodig oordeelt — van den trein zullen gehaakt en op de wijze door den geneeskundige voorgeschreven, zullen worden ontsmet.

18. De burgemeester van elke gemeente, waarin een grensstation ligt, als in art. 11 van Ons tegenwoordig besluit is bedoeld, zorgt zoo spoedig mogelijk op Rijks kosten, in overleg met den krachtens genoemd artikel aangewezen deskundige:

a. voor de inrichting van eene gelegenheid tot afzondering en verpleging van de in art. 15 van Ons tegenwoordig besluit bedoelde reizigers, lijdende aan of verdacht van Aziatische cholera;

b. voor eene geschikte plaats voor de ontsmetting van de in art. 16 van Ons tegenwoordig besluit bedoelde goederen;

c. voor het personeel, noodig tot hulp of opzicht bij het onderzoek de afzondering, de ontsmetting of het vervoer van personen en goederen, bedoeld in de artt. 13, 14, 15, 16 en 17 van Ons tegenwoordig besluit;

d. voor de noodige geneesmiddelen, ontsmettingsmiddelen, vervoermiddelen, meubelen en ander noodig materieel.

Zoo gebruik gemaakt wordt van de inrichting van gemeentewege tot stand gebracht ter voldoening aan art. 7 van de wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134), bepaalt Onze Minister van Binnenlandsche Zaken de som, deswege aan de gemeente te vergoeden.

19. De ambtenaren van Rijks- en gemeentepolitie, de ambtenaren der invoerrechten en accijnzen en de stationschefs en alle geëmployeerden aan eene spoor- of tramwegonderneming zijn, voorzooveel hun dienst het toelaat, verplicht met al de hun ten dienste staande middelen onverwijld mede te werken tot de uitvoering van de door den krachtens art. 4 of art. 11 van Ons tegenwoordig besluit aangewezen geneeskundige voorgeschreven maatregelen, betreffende het onderzoek, de afzondering, de ontsmetting, behandeling en verpleging, en het vervoer van personen of van goederen.

De conducteurs van elken uit het buitenland binnenkomenden trein of tram zijn verplicht den geneeskundige, zoo spoedig mogelijk na aankomst van den trein of tram aan het station, kennis te geven van de verdachte verschijnselen, die zij bij reizigers hebben waargenomen, en van hunne bevinding omtrent de aanwezigheid in den trein of tram van voor het overbrengen van besmetting vatbare voorwerpen.

20. De kosten, vallende op de maatregelen, voorgeschreven in de artt. 4, 13, 14, 15, 16 en 17 van Ons tegenwoordig besluit, komen ten laste van het Rijk, voor zoover in genoemde artikelen niet anders is bepaald, en die kosten niet ingevolge eenige andere wettelijke bepaling ten laste van anderen moeten worden gebracht.

21. De krachtens art. 4 of art. 11 van ons tegenwoordig besluit aangewezen geneeskundige volgt in de uitoefening van zijn ambt de aanwijzingen, die Onze Minister van Binnenlandsche Zaken of de hoofdinspecteur, of de inspecteur krachtens de Gezondheidswet belast met het toezicht op de handhaving der wettelijke bepalingen betreffende besmettelijke ziekten, tot wiens dienstkring zijne standplaats behoort, hem, voor zoover zij dit noodig achten, zullen geven.

Hij staat den burgemeester, elken ambtenaar van Rijks- of gemeente-politie, of van de invoerrechten en accijnzen, den stationschefs en den overigen geëmployeerden bij eene spoor- of tramwegonderneming met zijn advies ter zijde, wanneer zij dit behoeven bij de uitvoering van wettelijke voorschriften, betreffende de wering of bestrijding der Aziatische cholera.

Ontdekt hij dreigend gevaar voor de openbare gezondheid, dan geeft hij daarvan, onverminderd art. 16 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134), onverwijld kennis aan den burgemeester en aan den inspecteur.

22. Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is bevoegd, om, waar noodig, met medewerking van Onze Ministers van Financiën en van Waterstaat, Handel en Nijverheid, tot wering van de besmetting van Aziatische cholera toezicht te doen houden op schepen, die langs binnenwateren het land binnenvaren, en zulks met toepassing — voor zoover mogelijk en noodig — van de artt. 11 tot en met 16 en 18 tot en met 21 van Ons tegenwoordig besluit.

23. Aan elk der door Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Waterstaat, Handel en Nijverheid aan te wijzen plaatsen, gelegen aan stroomen, rivieren, kanalen of andere binnenwateren, wordt geneeskundig toezicht gehouden op de daarlangs varende schepen en hunne opvarenden door één of meer geneeskundigen, die daartoe door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, met toekenning van eene door dezen te bepalen vergoeding, tot wederopzegging worden aangewezen.

De beschikking tot aanwijzing van bedoelde plaatsen wordt in de *Nederlandsche Staatscourant* geplaatst, ten minste één dag voordat zij in werking treedt.

24. Onverminderd art. 10 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134), zooals dat luidt volgens de wet van 28 Maart 1877 (*Staatsblad* n°. 36), wordt elk schip, varende langs of aankomende aan eene der in art. 23 van Ons tegenwoordig besluit bedoelde plaatsen, onderworpen aan een gezondheidsonderzoek.

De schipper is verplicht, met zijn schip de door den burgemeester aan te wijzen ligplaats in te nemen, en aldaar zonder gemeenschap met den wal of met andere vaartuigen te blijven, totdat het gezondheidsonderzoek en de naar aanleiding daarvan bevolen gezondheidsmaatregelen toegepast zijn.

Op dit verbod van gemeenschap met den wal is toepasselijk het tweede lid van art. 10 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134), zooals dat luidt volgens de wet van 28 Maart 1877 (*Staatsblad* n°. 36).

De schipper zorgt met al de te zijner beschikking staande middelen voor de stipte naleving van de gegeven bevelen, en is verplicht de vragen, hem door of namens den met het gezondheidsonderzoek belasten geneeskundige gedaan, nauwkeurig en naar waarheid te beantwoorden.

25. De geneeskundige verricht het gezondheidsonderzoek van het schip, van de opvarenden en van de lading of andere op het schip aanwezige goederen op de wijze, die hem, na overleg met den burgemeester, het meest doeltreffend voorkomt.

Indien hem blijkt, dat het schip binnen de laatste 24 uren een gezondheidsonderzoek, overeenkomstig de voorschriften van dit besluit, heeft ondergaan, kan hij het van verder onderzoek vrijstellen, indien de toestand van het schip of van de opvarenden hem tot zoodanig onderzoek overigens geene aanleiding geeft.

26. De geneeskundige, die het gezondheidsonderzoek verricht heeft, geeft den burgemeester advies omtrent de in het belang der volksgezondheid te nemen maatregelen, aan welk advies de burgemeester verplicht is onverwijld gevolg te geven, behoudens beroep op Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken.

De kosten, op deze maatregelen vallende, komen ten laste van het Rijk.

Ontsmetting geschiedt, is die noodig, volgens de regelen, krachtens art. 25 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134) vastgesteld.

27. Het schip wordt dadelijk tot den verderen doortocht toegelaten en het verbod van gemeenschap met den wal opgeheven, hetzij na afloop van het gezondheidsonderzoek, indien dit tot geen verdere maatregelen aanleiding geeft, hetzij nadat aan de maatregelen, naar aanleiding van het gezondheidsonderzoek voorgeschreven, uitvoering is gegeven. In het laatste geval kunnen evenwel de opvarenden, die bij het gezondheidsonderzoek bevonden worden, niet te lijden aan Aziatische cholera, noch verschijnselen van die ziekte te vertoonen, met toestemming van den met het onderzoek belasten geneeskundige terstond onbelemmerd aan den wal worden toegelaten; vooraf heeft ontsmetting plaats, indien deze door den geneeskundige noodig wordt geoordeeld.

28. Ten bewijze dat het schip tot den verderen doortocht is toegelaten, en het verbod van gemeenschap met den wal is opgeheven, ontvangt de schipper van den met het gezondheidsonderzoek belasten geneeskundige eene schriftelijke verklaring, volgens het model, door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken vast te stellen, en waaruit zal moeten blijken van den toestand van het schip, van dien der opvarenden en van dien der lading of andere op het schip aanwezige goederen, benevens van het aantal der opvarenden.

Eene dergelijke verklaring wordt ook door den geneeskundige afgegeven in het geval, bedoeld in het tweede lid van art. 25 van Ons tegenwoordig besluit, in welk geval daarvoor ook de bevestiging van eene vroegere verklaring in de plaats kan treden.

29. De burgemeester van elke gemeente, waarin eene plaats ligt, als in art. 23 van Ons

tegenwoordig besluit is bedoeld, zorgt zoo spoedig mogelijk op Rijks kosten, in overleg met de krachtens genoemd artikel aangewezen geneeskundigen, voor het personeel en het materieel, dat de geneeskundigen voor het gezondheidsonderzoek behoeven, en dat noodig is voor de uitvoering van de naar aanleiding van het gezondheidsonderzoek voorgeschreven maatregelen, en voorts voor de voortdurende aanwezigheid van zuiver drinkwater en water voor huishoudelijke doeleinden, opdat dit aan de schippers, indien de geneeskundige het noodig oordeelt kunnen worden verstrekt.

30. Op de krachtens art. 23 van Ons tegenwoordig besluit aangewezen geneeskundigen zijn toepasselijk het eerste en derde lid van art. 21 van dit besluit.

Zij staan den burgemeester en elken ambtenaar van Rijks- of gemeente-politie met hun advies ter zijde, wanneer dezen dit behoeven bij de uitvoering van wettelijke voorschriften betreffende de wering of bestrijding der Aziatische cholera.

De ambtenaren van Rijks- en gemeente-politie zijn, voor zooveel hun dienst het toelaat, verplicht, met al de hun ten dienste staande middelen onverwijld mede te werken tot de uitvoering van de door bedoelde geneeskundigen voorgeschreven maatregelen.

31. Schippers van vaartuigen, komende uit landen of plaatsen door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken wegens Aziatische cholera besmet verklaard, of aan boord waarvan een geval dier ziekte tijdens de jongste zeereis is voorgekomen, mogen geen andere Nederlandsche havens of reeden dan die van *Vlissingen*, *Hoek van Holland*, *IJmuiden*, *Helder*, *Harlingen*, *Delfzijl* of die nader door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken zullen zijn aangewezen, aandoen, of elders in *Nederland* landen, dan na hun schip in eene der genoemde havens of op eene der genoemde reeden het gezondheidsonderzoek, voorgeschreven bij de wet van 28 Maart 1877 (*Staatsblad* n°. 35), te hebben doen ondergaan.

De schipper van een vaartuig na aankomst uit zee in Nederland elders liggende, dan in eene van bovengenoemde havens of op eene van bovengenoemde reeden, en waarop de Aziatische cholera wordt waargenomen, is verplicht op de eerste aanzegging van den burgemeester van de havenplaats, waar hij ligt, of van de gemeente, die het naast aan zijne ankerplaats ligt, naar eene der genoemde havens of reeden te vertrekken, tenzij hij verkiest weder zee te kiezen.

Onder „reede" wordt verstaan elke ankerplaats voor uit zee komende schepen binnen de zeegaten en op de rivieren en stroomen.

32. Onze in Ons tegenwoordig besluit genoemde Ministers zijn bevoegd de door hen krachtens dit besluit genomen beschikkingen of gedane aanwijzingen, zoo dikwijls de omstandigheden dit gedoogen of noodig maken, op dezelfde wijze als zij zijn tot stand gekomen, te wijzigen of in te trekken.

33. Ons tegenwoordig besluit, dat, indien het niet eerder wordt ingetrokken, gedurende één jaar van kracht blijft, treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en van de *Staatscourant*, waarin het geplaatst is.

Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken, van Financiën en van Waterstaat, Handel en Nijverheid zijn belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 22sten September 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*get.*) P. RINK.

De Min. van Financiën, (*get.*) DE MEESTER.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(*get.*) J. KRAUS.

(*Uitgeg.* 24 *Sept.* 1905.)

—

23 *September* 1905. BESLUIT, houdende beslissing dat deelneming in het aandeelenkapitaal van een spoorweg noch direct noch indirect is te beschouwen als eene uitgave ten dienste van waterkeerende werken en dat eene uitgave daartoe dus niet als post op de begrooting voor waterkeerende werken van een waterschap kan worden goedgekeurd.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op de beroepen, ingesteld door het Bestuur der gemeente *Wanneperveen*, tegen de besluiten van Gedeputeerde Staten van *Overijssel*, dd. 1 December 1904, 3e afd. n°. 5391/3717 en 15 December 1904, 3e afd. n°. 5758/3964, houdende beschikking, het eerste omtrent het besluit van het Vereenigd College van het Waterschap *Vollenhove* dd. 9 November 1904, n°. 4655, tot wijziging van de begrooting der waterkeerende werken van dat waterschap voor 1904, het tweede omtrent het besluit van genoemd College, mede van 9 November 1904, tot vaststelling van de begrooting

der waterkeerende werken van het waterschap voor 1905;

Den Raad van State, afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, adviezen van 5 April 1905, n°. 35 en 15 Augustus 1905, n°. 35/31;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 20 September 1905, n°. 162 afd. W.;

Overwegende, dat het Vereenigd College van het waterschap *Vollenhove* bij besluit van 9 November 1904, n°. 4655, heeft gewijzigd de begrooting voor de waterkeerende werken voor 1904, door in uitgaaf in te stellen een nieuw art. 34*a*:

„Storting van 20 % in het aandeelenkapitaal voor den spoorweg *Blokzijl—Zwolle f* 800";

dat het gemeentebestuur van *Wanneperveen*, als ingeland van het waterschap, Gedeputeerde Staten heeft verzocht evenvermeld besluit niet goed te keuren, op grond dat tramaanleg ten eenenmale vreemd is aan het doel van het waterschap;

dat Gedeputeerde Staten evenwel bij besluit van 1 December 1904, 3e afd., n°. 5391/3717, bedoeld besluit van het Vereenigd College hebben goedgekeurd, op grond dat de tot standkoming van den spoorweg zeer in het belang van het waterschap zal zijn „door vermindering van de kosten van onderhoud der wegen, door besparing op de transportkosten van onderhoudsmaterialen voor dijken en wegen en door besparing van reis- en verblijfkosten en tijdverlies voor bestuur en beambten";

dat het gemeentebestuur van *Wanneperveen* van dit besluit van Gedeputeerde Staten bij Ons in beroep is gekomen;

dat Gedeputeerde Staten van Overijssel wijders bij besluit van 15 December 1904, 3e afd., n°. 5758/3963, — met verdaging hunner beslissing omtrent de goedkeuring der begrootingen voor waterkeerende werken en voor waterlossing voor 1905 van het waterschap *Vollenhove* uit hoofde van andere hiertegen aangevoerde bezwaren — het door het gemeentebestuur van *Wanneperveen* daartegen ingediend bezwaar, ter zake van het artikel in uitgaaf betrekkelijk de storting op de genomen aandeelen in de Spoorweg-Maatschappij *Zwolle—Blokzijl* ongegrond hebben verklaard, om reden van gelijke overweging als opgenomen in hun voormeld besluit van 1 December 1904;

Overwegende, wat betreft het beroep tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van 1 December 1904:

dat, naar luid van art. 3 van het Reglement voor het waterschap *Vollenhove* (1e dijksdistrict van Overijssel) het doel van het waterschap is:

a. de in het waterschap gelegen gronden door waterkeerende werken tegen overstrooming te beveiligen;

b. te voorkomen, dat de in het waterschap gelegen en op den algemeenen boezem afwaterende gronden overlast van het boezemwater ondervinden;

dat, waar het doel van het waterschap strikt tot waterkeering en waterlossing is beperkt, uit de waterschapskas geene uitgaven mogen geschieden voor belangen die buiten dat doel liggen, en derhalve ook uitgaven, vreemd aan dat doel, niet op de waterschapsbegrooting mogen worden gebracht;

dat overmits nu deelneming in het aandeelenkapitaal van een spoorweg noch direct noch indirect is te beschouwen als eene uitgave ten dienste van waterkeerende werken, noch — wat trouwens door het Vereenigd College niet wordt aangenomen — als eene uitgaaf ten dienste van waterlossende werken, een post in uitgaaf voor „storting van 20 % in het aandeelen-kapitaal voor den spoorweg *Blokzijl—Zwolle f* 800.—" niet op de begrooting voor waterkeerende werken van het waterschap *Vollenhove* voor 1904 had behooren te zijn gebracht, en Gedeputeerde Staten van *Overijssel* mitsdien ten onrechte hunne goedkeuring hebben verleend aan het door het Vereenigd College dd. 9 November 1904, n°. 4655, genomen daartoe strekkend besluit;

Overwegende, wat betreft het beroep tegen het besluit van Gedeputeerde Staten dd. 15 December 1904, dat bij dit besluit wel is waar afwijzend is beschikt op bezwaren ingebracht tegen de begrooting van waterkeerende werken van het waterschap *Vollenhove* voor 1905, maar dat bij datzelfde besluit de beslissing omtrent die begrooting is verdaagd;

dat het hier dus niet geldt een besluit tot goedkeuring van of onthouding van goedkeuring aan een besluit van een waterschap, waartegen, krachtens art. 20 der wet van 10 November 1900 (*Stbl.* n°. 176) hooger beroep bij Ons openstaat;

dat het recht, om dit hooger beroep in te stellen, evenmin zou kunnen worden ontleend aan art. 21 der voormelde wet, daar onder de in dit artikel bedoelde besluiten niet kan worden gerangschikt eene beschikking, waarbij wel is waar bezwaren tegen een aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten onderworpen besluit zijn afgewezen, maar de definitieve beslissing omtrent zoodanig waterschapsbesluit is voorbehouden;

Gezien de wet van 10 November 1900 (*Stbl.* n°. 176) en het grondreglement voor de waterschappen in *Overijssel* en het Reglement voor het waterschap *Vollenhove* (1e dijksdistrict van *Overijssel*);

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. het besluit van Gedeputeerde Staten van *Overijssel* dd. 1 December 1904, 3e afd., n°. 5391/3717 te vernietigen;

2°. appellant niet-ontvankelijk te verklaren in zijn beroep tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van *Overijssel* dd. 15 December 1904, 3e afd., n°. 5758/3964.

Onze Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast enz. (W. v. B. A.)

—

27 *September* 1905. BESLUIT, tot schorsing van het besluit van den raad der gemeente *Bunschoten* van 5 September 1905, strekkende om grond te huren voor algemeene burgerlijke begraafplaats in die gemeente. S. 276.

Geschorst tot 1 *Januari* 1906.

—

28 *September* 1905. BESLUIT, tot vaststelling van een reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op de *Merwede*, de *Noord* en de *Nieuwe Maas*. S. 277.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 2 Juni 1905, 1e. I, afdeeling Waterstaat;

Gelet op het Koninklijk besluit van 7 April 1905 (*Staatsblad* n°. 126), tot bekrachtiging van een reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op den *Rijn* met inbegrip van de *Waal* en de *Lek*;

Overwegende dat het noodig is, zooveel mogelijk in overeenstemming met dat reglement politiebepalingen vast te stellen voor de scheepvaart en de vlotvaart op de *Merwede*, de *Noord* en de *Nieuwe Maas*;

Gelet op de wet van 28 Februari 1891 (*Staatsblad* n°. 69);

Den Raad van State gehoord (advies van 18 Juli 1905, n°. 15);

Op de nadere voordracht van Onzen voornoemden Minister van 23 September 1905, n°. 182, Afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

I. vast te stellen het navolgende reglement van politie:

REGLEMENT VAN POLITIE *voor de scheepvaart en de vlotvaart op de Merwede, de Noord en de Nieuwe Maas.*

Toepasselijkheid van het reglement.

§ 1. Dit reglement is toepasselijk:

1°. op de rivier *de Merwede* tot aan den mond der *Wolwevershaven* te *Dordrecht*;

2°. op de rivier *de Noord*;

3°. op de rivier *de Nieuwe Maas* bovenwaarts van en tot de lijn, getrokken uit een punt op den linker oever, gelegen 100 M. boven den oostmond van het *Mallegat*, onder de gemeente *Rotterdam*, op hoekpuntpaal CCCXXXI der herziene rivierkaart op den rechter oever onder die gemeente.

Algemeene verplichtingen der schippers, vlotvoerders, enz.

§ 2. 1°. De schippers van vaartuigen, de vlotvoerders, de schippers van veren en de eigenaren van badinrichtingen of andere inrichtingen, die zich aan of op de in § 1 genoemde rivieren bevinden, zijn verplicht er voor te waken, dat wederzijdsche belemmeringen en beschadigingen worden vermeden, ook voor zoover in het hierna bepaalde geen bijzondere voorschriften gegeven zijn.

2°. Voor elk schip of vlot moet een schipper of vlotvoerder zijn aan te wijzen. Deze moet gedurende de reis steeds op het schip of vlot aanwezig zijn. Bij verhindering van den schipper of vlotvoerder moet een geschikte plaatsvervanger worden aangewezen.

3°. Op ieder schip of vlot moet de voor bediening gevorderde of voorgeschreven bemanning gedurende de vaart aanwezig zijn.

Belasting en grootste toegelaten diepgang der schepen.

§ 3. 1°. Geen schip mag dermate beladen zijn, dat zijn diepgang de lijn overschrijdt, welke den grootsten toegelaten diepgang aanwijst.

2°. Vaartuigen zonder vast dek en van grooter inhoud dan 10 M³, moeten voorzien zijn van waterdichte borden, boorden of wanden, welke ten minste 0.25 M. boven den waterspiegel reiken.

Uitrusting van de schepen.

§ 4. 1°. Ieder vaartuig moet zoodanig ingericht, uitgerust en bemand zijn, dat de veiligheid der zich daarop bevindende personen niet in gevaar wordt gebracht en storingen van het openbaar verkeer zoo veel mogelijk vermeden worden.

Dit geldt inzonderheid ook voor de met eigen beweegkracht varende vaartuigen.

De personen, aan wie het bestuur van zulke vaartuigen en de bediening der daarop aanwezige machines is toevertrouwd, moeten de hiertoe noodige zaakkennis bezitten.

2°. Op alle schepen met eigen beweegkracht, evenals op andere vaartuigen van een ladingsvermogen van 15,000 K.G. (300 centenaars) of meer, moet de naam van het schip en de plaats waar het tehuis behoort, bij meerdere vaartuigen met gelijken naam van denzelfden eigenaar bovendien een nummer op een geschikte plaats der beide langszijden in witte of gele kleur op een donkeren of met zwarte kleur op een lichten grond met duidelijk te onderscheiden Latijnsche letters van ten minste 15 c.M. hoogte aangebracht zijn.

Het aanbrengen van andere opschriften, die de duidelijkheid dezer aanduidingen benadeelen, is verboden.

3°. Voor zoover volgens dit reglement van politie voor het geven van seinen, vlaggen en lantaarns zijn aan te wenden en geen bijzondere bepalingen wat betreft de grootte der vlaggen en de lichtsterkte der lantaarns zijn vastgesteld, moeten de vlaggen eene hoogte van ten minste 1 M. en eene breedte (lengte) van ten minste 1.5 M. hebben en de lantaarns een helder schijnend licht verspreiden.

Algemeene voorschriften betreffende de vaart.

§ 5. 1°. Geen schip of vlot mag van uit de plaats van afvaart of gedurende de vaart in de koerslijn die een ander varend schip of vlot volgt, varen en dit in zijn vaart storen.

2°. Vaartuigen, die bij het dwars over de rivier varen, de koerslijn eener stoomboot met of zonder vaartuigen op sleeptouw kruisen, moeten van eene tegen stroom varende stoomboot ten minste de halve stroombreedte, van eene voor stroom varende ten minste de volle stroombreedte van haren boegspriet verwijderd blijven.

3°. Op sterk gebogen riviervakken moeten, zoolang tot dat van het roer af over voldoenden afstand in het open riviervak kan gezien worden, alle stoombooten, met of zonder vaartuigen op sleeptouw, de zijde van het vaarwater houden, welke aan stuurboord (rechts) ligt; de voor stroom varende stoombooten moeten bovendien nog de vaartsnelheid verminderen.

4°. Op gedeelten, waar vaartuigen aan steigers of kaaien liggen, of aan den oever bezig zijn met laden of lossen, alsook voor havenmonden, moet er bij het bestuur van naderende en voorbijvarende stoombooten met of zonder vaartuigen op sleeptouw door gepaste tijdige vermindering van kracht voor worden gewaakt, dat beschadiging der aan den oever of in de haven liggende schepen vermeden wordt.

Wanneer stoombooten met of zonder vaartuigen op sleeptouw tusschen zulke oevergedeelten of havenmonden en het midden van de rivier varen of opdraaien (wenden), mogen zij met geen grooter kracht varen, dan voor het goed sturen der boot en hare voortbeweging noodzakelijk is.

Hetzelfde geldt bij het voorbijvaren:

a. langs vaartuigen, die voor de uitvoering van verbeteringswerken, peilingen of metingen op de rivier liggen;

b. langs vlotten, die aan den oever liggen, wanneer daarop bij het naderen van eene stoomboot een teeken gegeven wordt, bij dag door het zwaaien eener roode vlag, bij nacht door het zwaaien eener lantaarn met rood licht.

Liggen vaartuigen of vlotten achter kribben of in het algemeen zóó verborgen, dat zij op de aankomende stoombooten niet kunnen gezien worden, dan treedt voor deze de verplichting om met verminderde kracht te varen eerst dan in, wanneer hiertoe bij dag door het uitsteken van eene van verre zichtbare roode vlag, des nachts door het aanbrengen van een lantaarn met rood licht een teeken gegeven is.

5°. Meer dan twee schepen mogen nimmer naast elkander gekoppeld varen.

6°. Het dwarsstrooms laten afdrijven der vaartuigen is, behoudens het geval van overmacht, verboden.

7°. De in dit reglement van politie voor de sleeptreinen gegeven voorschriften gelden, voor zoover niet iets bijzonders bepaald is, ook voor de vlotten die gesleept worden.

8°. De schippers en vlotvoerders zijn verplicht, op de door tonnen, bakens of andere wijze voor de scheepvaart aangeduide riviervakken, wier geringe diepte of breedte of ook tijdelijke verondieping bijzondere voorzichtigheid bij de doorvaart noodig maakt, de aanwijzingen en bevelen, door de bevoegde autoriteiten of ambtenaren nopens het varen door deze riviervakken gegeven, op te volgen.

9°. De schippers en vlotvoerders moeten de door openbare aankondiging bekend gemaakte verordeningen der bevoegde autoriteiten en ambtenaren der rivier- en scheepvaartpolitie opvolgen, waardoor:

a. op de onder 8°. aangeduide riviervakken de vaart des nachts of met te diep gaande vaartuigen verboden wordt;

b. op riviervakken, waarin na voorafgaand overleg met de bevoegde burgerlijke autoriteiten, militaire oefeningen plaats hebben, de scheep- en vlotvaart tijdelijk beperkt of verboden worden.

10°. Het is verboden, de op de rivier of op den oever aanwezige aanduidingen voor de scheepvaart (boeien, zwempalen, bakens enz.) tot aanleggen of voortbewegen van vaartuigen of van vlotten te bezigen of overigens handelingen te verrichten, die er toe kunnen leiden, om deze aanduidingen voor de scheepvaart onkenbaar of voor haar doel minder deugdelijk te maken.

11°. De ankers moeten na het lichten zoo hoog opgehaald zijn, dat de onderkant niet beneden de kiel of den bodem van het vaartuig reikt.

12°. De schipper van de sleepboot moet op een sein, dat door een gesleept wordend vaartuig gegeven wordt, bij dag door het zwaaien eener roode vlag, bij nacht door het zwaaien eener roode lantaarn, terstond stoppen en navraag doen naar de aanleiding van het sein, tenzij er overwegend bezwaar bestaat hieraan dadelijk te voldoen.

Dit noodsein mag alleen in gevallen van dringend gevaar gegeven worden.

De schippers van alle vaartuigen, die zich tusschen het seinende vaartuig en de sleepboot bevinden, moeten dit sein terstond op dezelfde wijze herhalen.

Alvorens de vaart weder voort te zetten, moet de schipper van de sleepboot een sein met de scheepsklok geven.

Voorschriften voor het voorbijvaren van de schepen onderling.

1. Wanneer deze zich in verschillende vaarwegen bevinden.

§ 6. Schepen, die zich in verschillende vaarwegen bevinden, moeten, wanneer zij elkander in dezelfde of in tegengestelde richting voorbijvaren, den vaarweg blijven houden, waarin zij zich bevinden.

2. Wanneer deze zich in denzelfden vaarweg bevinden.

a. *Bij voldoende breedte.*

ALGEMEENE BEPALINGEN.

§ 7. Schepen, die zich in een en denzelfden vaarweg bevinden, mogen elkander slechts dan in dezelfde of in tegengestelde richting voorbijvaren, wanneer naar den waterstand op dat tijdstip het vaarwater ongetwijfeld voldoende ruimte biedt voor de gelijktijdige doorvaart. In dit geval moeten zij zich gedragen naar de volgende voorschriften (§§ 8 en 9).

VOORBIJVAREN IN ÉÉN EN DENZELFDEN VAARWEG IN DEZELFDE RICHTING.

§ 8. 1°. Wanneer een stoomboot met of zonder vaartuigen op sleeptouw genaderd is tot op een afstand van 120 M. van eene andere stoomboot of van een sleeptrein, in één en denzelfden vaarweg vooruitvarende, mag zij die stoomboot of dien sleeptrein niet naderbij komen. Indien evenwel de achterste stoomboot in een vaarweg, die daartoe voldoende breedte heeft, wil voorbijvaren, dan moet de schipper van de achterste stoomboot dit dien der vooruitvarende kenbaar maken, door het geven van vijf klokslagen en door het dwarsscheeps heen en weer zwaaien, bij dag van eene blauwe vlag, des nachts van een lantaarn met wit licht op eene voor het vooruitvarende schip goed zichtbare plaats; op dit sein moet bij het voorbijvaren de voorbij te varen stoomboot hare kracht verminderen en naar bakboord (links), de voorbijvarende naar stuurboord (rechts) uitwijken.

2°. Wanneer een met gunstigen wind zeilend schip in denzelfden voldoende breedte biedenden vaarweg een ander met gunstigen wind zeilend schip bereikt en het voorbij wil varen, moet de schipper van het achterste schip tijdig zijn voornemen daartoe te kennen geven door praaien met den scheepsroeper, waarop het voorste schip naar lijzijde (onder den wind) moet afhouden en het achterste schip aan loefzijde (op de windzijde) moet voorbijvaren.

VOORBIJVAREN IN ÉÉN EN DENZELFDEN VAARWEG IN TEGENGESTELDE RICHTING.

§ 9. 1°. Stoombooten en andere met eigen beweegkracht varende schepen met of zonder vaartuigen op sleeptouw, evenals met gunstigen wind zeilende schepen, welke elkaar in denzelfden voldoende breedte biedenden vaarweg ontmoeten, moeten naar stuurboord (rechts) uitwijken.

2°. Is echter de schipper van een van de elkander aldus ontmoetende schepen door bijzondere omstandigheden genoodzaakt, naar bakboord (links) uit te wijken, dan moet hij het hem ontmoetende schip of den sleeptrein met dit voornemen tijdig door de volgende teekens in kennis stellen:

a. wanneer het vaartuig, dat naar bakboord (links) wil uitwijken, een stoomboot of ander met eigen beweegkracht varend schip met of zonder vaartuigen op sleeptouw is, bij dag

door vijf klokslagen en door het uitsteken van een aan stuurboord (rechts) vooruit zichtbare blauwe vlag, des nachts door vijf klokslagen en door het dwarsscheeps heen en weer zwaaien van een aan stuurboord (rechts) vooruit zichtbare lantaarn met wit licht;

b. wanneer het vaartuig, dat naar bakboord (links) wil uitwijken, een met gunstigen wind zeilend schip is, door praaien met den scheepsroeper.

Hierop moeten de elkaar ontmoetende schepen naar bakboord (links) uitwijken.

3°. Schepen zonder vaartuigen op sleeptouw, welke een tegen stroom varenden sleeptrein in denzelfden vaarweg met voldoende breedte ontmoeten, mogen in geen geval vorderen, dat de sleeptrein voor hen naar bakboord (links) zal uitwijken.

b. *Bij onvoldoende breedte.*

§ 10. 1°. Wanneer er te weinig ruimte is om elkander voorbij te varen (§ 7), moet het tegen stroom varende schip, wanneer het te voorzien is, dat het in de engte een voor stroom varend schip zou kunnen ontmoeten, voor de engte ophouden, tot dat het voor stroom varende schip laatstgenoemde is doorgevaren. Indien echter een tegen stroom varend schip zich reeds in de engte bevindt, dan moet het voor stroom varende schip zoolang voor deze wachten, tot dat het tegen stroom varende schip er doorgevaren is.

2°. Wanneer een tegen stroom varende stoomboot zonder vaartuigen op sleeptouw het laatste schip van een vooruitvarenden sleeptrein vóór de engte tot op 120 M. heeft ingehaald, mag de sleeptrein de engte niet eerder binnenvaren, dan nadat de stoomboot zonder vaartuigen op sleeptouw den sleeptrein voorbijge varen is.

3°. Geene stoomboot mag een schip, dat haar in de engte vooruitvaart, dichter naderen dan tot 120 M.

3. Bijzondere voorschriften.

a. *Betreffende de sleeptreinen.*

§ 11. 1°. Sleeptreinen mogen naast elkander nimmer varen, behalve tijdens het elkander voorbijvaren.

2°. Alle schepen met eigen beweegkracht zonder vaartuigen op sleeptouw en alle met gunstigen wind zeilende schepen moeten voor sleeptreinen uitwijken, als daartoe de gevorderde ruimte voorhanden is. Bij gebreke van voldoende ruimte, moeten de schippers van den sleeptrein en van de gesleept wordende vaartuigen, ook dan wanneer hun geen sein tot uitwijken gegeven is, uitwijken overeenkomstig de voorschriften van de §§ 8 en 9.

3°. De schippers van de sleeptreinen moeten hunne kracht verminderen gedurende het voorbijvaren van andere met eigen beweegkracht varende schepen met of zonder vaartuigen op sleeptouw. Insgelijks moeten stoomboten zonder vaartuigen op sleeptouw met verminderde kracht varen, gedurende het voorbijvaren van sleeptreinen.

4°. In een sleeptrein mogen zich slechts zooveel gesleept wordende vaartuigen bevinden als de sleepboot met zekerheid sleepen kan.

5°. Voert een met eigen beweegkracht varend schip een zijwaarts gekoppeld vaartuig mede, dan gelden beide schepen als een sleeptrein in den zin van dit reglement van politie.

b. *Betreffende de langs den oever gejaagde schepen.*

§ 12. 1°. Een langs den oever gejaagd schip mag slechts langs de aan dien oever tegengestelde zijde voorbijgevaren worden.

De gejaagde schepen moeten den oever zoo dicht mogelijk naderen, wanneer dit gevorderd wordt om gevaar te vermijden, en in elk geval dan wanneer van uit het schip, dat wil voorbijvaren, de in § 8, 1°. of 2°. voorgeschreven seinen worden gegeven.

2°. Tusschen een gejaagd schip en den oever, van welken het gejaagd wordt, mag slechts door eene voor stroom varende stoomboot zonder vaartuigen op sleeptouw ingeval van nood doorgevaren worden, en ook dan slechts, nadat te voren van uit de stoomboot de seinen gegeven zijn, voorgeschreven in § 8, 1°., en wanneer het gejaagde schip zich buiten den gewonen vaarweg voor de vaart tegen stroom bevindt, zoodat het onmogelijk is aan de rivierzijde er om heen te varen.

Op het gegeven sein moet de schipper van het gejaagde schip dadelijk de jaaglijn strijken en moet de stoomboot over de jaaglijn heendrijven zoolang mogelijk met gestopte machine.

3°. bij het jagen der schepen mogen nooit meer dan drie paarden aan dezelfde jaaglijn gespannen zijn.

c. *Betreffende schepen, die voor stroom drijven.*

§ 13. Elk met eigen beweegkracht varend schip moet uitwijken voor een schip, dat voor stroom drijft zonder hulp van zeilen. Ontbreekt hiertoe de ruimte, dan moet het voor stroom drijvend schip op de seinen, voorgeschreven in § 8, 1°., met behulp van riemen en ankers zoover mogelijk zijwaarts uitwijken.

d. *Betreffende laveerende schepen.*

§ 14. Laveerende schepen mogen niet doorvaren tusschen eene stoomboot met of zonder vaartuigen op sleeptouw en den oever welken die stoomboot houdt. Die schepen moeten dus reeds wenden, vóórdat zij de koerslijn van de naderende stoomboot kruisen.

e. *Betreffende vaartuigen van een ladingsvermogen van minder dan 50,000 K.G. (1000 centenaars) en diep geladen vaartuigen.*

§ 15. 1°. De schippers van alle vaartuigen, welker ladingsvermogen minder dan 50,000 K.G. (1000 centenaars) bedraagt, zijn verplicht, deze bij de vaart uit de nabijheid van varende stoombooten en sleeptreinen te houden, en mogen niet eerder in den door dezen veroorzaakten golfslag varen, alvorens die dermate verminderd is, dat zij geen gevaarlijke schommelingen meer kunnen ondergaan.

2°. Indien echter niettemin zulk een vaartuig een stoomboot of sleeptrein zoo nabij komt, dat het vaartuig blijkbaar gevaar dreigt, dan mag de schipper van de stoomboot met geen grootere kracht varen, dan voor den voortgang en voor het goed sturen noodzakelijk is, en moet hij zoo noodig de machine stoppen, indien dit zonder gevaar voor de stoomboot en de gesleept wordende vaartuigen kan geschieden.

3°. In de nabijheid van varende, diep geladen vaartuigen van een ladingsvermogen van 50,000 K.G. (1000 centenaars) of meer mocten stoomschepen met of zonder vaartuigen op sleeptouw steeds met verminderde kracht varen.

Voorschriften betreffende de vaart onder bijzondere omstandigheden.

1. Plichten van de schippers van veren met betrekking tot scheep- en vlotvaart.

§ 16. De schippers van veren moeten zich, behalve naar de voorschriften, vervat in de bijzondere verordeningen voor de veren, naar het navolgende gedragen:

1°. De schippers van veerponten, die zich bewegen langs een dwars door de rivier gelegden kabel, moeten voor de in de vaart zijnde schepen en vlotten het door dezen gevolgde vaarwater vrij laten of vrij maken; daarbij zijn ten minste de in § 5, 2°., voorgeschreven afstanden in acht te nemen.

2°. De schippers van de onder 1°. genoemde veren moeten voor de schepen en vlotten, die van plaatsen boven of beneden deze veren van den wal afsteken, den weg vrij maken, in zooverre hiertoe een teeken gegeven is:

a. door een met eigen beweegkracht varend schip met of zonder vaartuigen op sleeptouw met de seinen voorgeschreven in § 8, 1°.;

b. door een ander vaartuig of een vlot door te praaien met den scheepsroeper.

3°. Des nachts moeten de vaartuigen van de onder 1°. genoemde veren, wanneer zij niet in de vaart zijn, op de daarvoor door de bevoegde autoriteiten aangewezen ligplaats liggen en, wanneer zulk een ligplaats niet is aangewezen, steeds zóó dat het vaarwater vrij blijft.

Wanneer bij uitzondering de ligplaats voor het veer slechts in het vaarwater kan worden aangewezen, moet bij de nadering van vaartuigen de veerpont van den wal afsteken en het vaarwater vrij gemaakt worden; de hiertoe van het naderend vaartuig, overeenkomstig § 17, 2°., gegeven teekens zijn ten spoedigste op te volgen.

4°. Des nachts moeten de vaartuigen van de onder 1°. genoemde veren op eene hoogte van ten minste 6 M. boven water van eene lantaarn met groen licht en 1 M. loodrecht daaronder van een tweede lantaarn met wit licht voorzien zijn. Deze lantaarns moeten den ganschen nacht helder schijnend worden gehouden.

5°. Voor de vrij varende niet onder 1°. behoorende overzetveren zijn van kracht, met betrekking tot het voeren van lantaarns, de bepalingen bovengenoemd onder 4°., betreffende de verhouding tot schepen en vlotten, de voorschriften voor de vaartuigen zonder eigen beweegkracht, en, voor zoover het veer met eigen beweegkracht vaart, de voor de stoombooten geldende voorschriften in het bijzonder ook § 5, 2°., van dit reglement van politie.

2. Plichten van de schippers en vlotvoerders met betrekking tot veren.

§ 17. De schippers en vlotvoerders moeten zich, behalve naar de voorschriften vervat in de bijzondere verordeningen voor de veren, naar het volgende gedragen:

1°. Bij het voorbijvaren van veerponten, die zich langs een dwars door de rivier gelegden kabel bewegen, moeten stoombooten met of zonder vaartuigen op sleeptouw haar kracht zoodanig verminderen, dat gevaarlijke schommelingen der tot het veer behoorende vaartuigen vermeden worden.

2°. Wanneer de schipper van een vaartuig genoodzaakt is, des nachts een riviervak door te varen, waar de pont van een van de onder 1°. genoemde veren in het vaarwater ligt, moet

hij tijdig door duidelijke teekens, die bij stoombooten in klokslagen, bij andere vaartuigen in praaien met den scheepsroeper bestaan, van de veerpont het vrijmaken van den vaarweg eischen en totdat de doorvaart vrij is de vaart matigen of staken.

3. Doorvaart door bruggen.

§ 18. Zijn van eene brug een of meer doorvaartopeningen des daags door eene in het midden aangebrachte rood-witte vlag, des nachts door een lantaarn met rood licht of, zoo de omstandigheden eene meer nauwkeurige aanduiding wenschelijk maken, door twee lantaarns boven elkaar, de onderste met rood, de bovenste met groen licht aangeduid, dan mogen slechts die openingen door schepen en vlotten voor de doorvaart worden gebezigd.

Tijdens de vaart onder de bruggen mag op de stoombooten geen opstoken der ketelvuren of opgooien van kolen plaats hebben.

4. Varen van schepen en vlotten over telegraaf- en andere kabels.

§ 19. Bij het varen over de door duidelijke teekens aangeduide plaatsen, alwaar telegraaf- of andere kabels in het rivierbed gelegd zijn, is het verboden het anker te laten vallen of daarmede over den bodem te slepen.

5. Stoppen van stoombooten voor vervoer van personen.

§ 20. 1°. Indien eene passagiers-stoomboot aan een stoomboothoofd wil aanleggen, moet te voren de klok worden geluid. Indien de stoomboot wil stoppen aan een roeibootstation, geeft zij daartoe het sein door bij dag een rood-witte vlag van ten minste 50 cM hoogte en 75 cM. breedte (lengte), en des nachts een lantaarn met wit licht op halven mast te hijschen. De schipper van eene roeiboot, die de stoomboot wil aandoen, moet bij dag eene dergelijke vlag, des nachts een wit licht toonen.

2°. Bij het naderen van eene roeiboot moet de machine van de stoomboot zoo tijdig worden gestopt en bij de afvaart van de roeiboot zoo laat weder worden aangezet, dat de roeiboot in geene gevaarlijke schommelingen komt.

De schipper van de roeiboot moet met zijne roeiboot tijdig uit den wal roeien, in evenwijdige richting met den koers, welken de stoomboot volgt en mag laatstgenoemde niet eer aandoen, dan nadat de machine is gestopt.

3°. De personen, die zich in de roeiboot bevinden, moeten op bevel van den schipper van de roeiboot dadelijk gaan zitten.

4°. De roeiboot moet bemand worden door twee kloeke varensgezellen, bedreven in hun vak en als drankvrij bekend, in goeden staat verkeeren, van volledig tuig en van de aanwijzing van haren grootsten toegelaten diepgang voorzien zijn.

5°. Het plaatselijk bestuur moet toezien, dat aan de voornoemde onder 4°. gestelde voorschriften te allen tijde voldaan wordt, naar omstandigheden dadelijk de noodige voorzieningen bevelen en daarvan kennis geven aan de betrokken stoombootdirectie.

6°. Geene andere, dan de daartoe bepaald aangewezen schippers van roeibooten mogen personen of goederen aan boord van eene stoomboot brengen of van daar afhalen.

7°. Wanneer twee in tegengestelde richting varende stoombooten gelijktijdig aan een stoomboothoofd aankomen, mag de schipper der tegen stroom varende stoomboot de voor stroom varende stoomboot bij het opdraaien niet hinderen en moet hij deze den voorrang laten.

Indien twee stoombooten in dezelfde richting varende aan hetzelfde stoomboothoofd willen aanleggen, heeft de eerste den voorrang en mag bij dat aanleggen niet door de andere worden belemmerd.

6. Voorschriften gedurende de vaart des nachts en bij mist.

§ 21. 1°. Elk met eigen beweegkracht varend schip zonder schepen op sleeptouw moet des nachts voeren:

a. aan of voor den fokkemast of bij gebreke van een mast aan den schoorsteen of aan een staak op eene hoogte boven den romp van niet minder dan 6 M. of, indien het vaartuig meer dan 6 M. breed is, op eene hoogte boven den romp van niet minder dan de breedte van het vaartuig, eene lantaarn, die een gelijkmatig en onafgebroken helder wit licht doet schijnen, hetzij rondschijnend of ten minste over een boog van den horizon van 20 kompasstreken, waarvan 10 streken aan elke zijde van het vaartuig, zoodat zij licht werpt in de richting van de as van het vaartuig naar voren gerekend, nog tot op 2 streken achtelijker dan dwars van het vaartuig en eene zoodanige lichtsterkte bezit, dat zij bij donkeren nacht en goed zicht op een afstand van ten minste 4 K.M. zichtbaar is;

b. aan stuurboordzijde (rechts) eene lantaarn, die een gelijkmatig en onafgebroken groen licht doet schijnen over een boog van den horizon van 10 kompasstreken, en wel in de richting van de as van het vaartuig naar voren gerekend tot op 2 streken achterlijker dan dwars;

c. aan bakboordzijde (links) eene lantaarn die

een gelijkmatig en onafgebroken rood licht doet schijnen over een boog van den horizon van 10 kompasstreken en wel in de richting van de as van het vaartuig naar voren gerekend tot op 2 streken achterlijker dan dwars.

De hierboven onder *b* en *c* genoemde groene en roode zijlichten moeten bij donkeren nacht en goed zicht op een afstand van ten minste 2 K.M. zichtbaar zijn. Ook moeten zij binnenboords zoodanig bedekt zijn, dat het groene licht niet van bakboordzijde en het roode licht niet van stuurboordzijde kan gezien worden.

2°. Elk met eigen beweegkracht varend schip met vaartuigen op sleeptouw moet des nachts behalve de hiervoren onder 1°. genoemde lichten, nog een tweede wit licht van gelijke inrichting en lichtsterkte en ter zelfder plaatse als het onder 1°. *a* genoemde voeren, en wel niet minder dan 0.8 M. en niet meer dan 1 M. loodrecht boven of beneden het eerstgenoemde.

Worden meerdere met eigen beweegkracht varende schepen gelijktijdig voor het sleepen van een sleeptrein gebezigd, dan moet elke van de sleepbooten de in de vorige alinea voorgeschreven lichten voeren.

3°. Voert een met eigen beweegkracht varend schip een zijwaarts gekoppeld vaartuig mede (vgl. § 11, 5°.) zoodanig, dat het voor het eerstgenoemde voorgeschreven zijlicht door het gesleepte vaartuig bedekt zou worden, dan moet het zijlicht aan de buitenzijde van het laatstgenoemde worden aangebracht.

4°. Elke stoomboot met of zonder vaartuigen op sleeptouw mag des nachts een achterwaarts zichtbaar wit seinlicht aan het hek voeren. Dit licht moet zoodanig bedekt zijn, dat het vooruit en zijwaarts niet gezien kan worden.

5°. Elk vaartuig van een ladingsvermogen van 15,000 K.G. (300 centenaars) of meer, dat des nachts zonder eigen beweegkracht vaart, hetzij het zeilt of drijft, geroeid, gesleept of op welke wijze ook voortbewogen wordt, moet een wit licht voor boven aan den mast of ten minste 3 M. boven den romp aan een staak voeren. Dit licht moet bij vaartuigen, die gesleept worden of zeilen, bij donkeren nacht en goed zicht op een afstand van ten minste 2 K.M. zichtbaar zijn.

De op zichzelf zonder eigen beweegkracht voor stroom varende schepen van een ladingsvermogen van 50,000 K.G. (1000 centenaars) of meer, mogen des nachts bovendien nog met een wit licht onder den boegspriet voorzien zijn.

Op vaartuigen van een ladingsvermogen van minder dan 15,000 K.G. (300 centenaars), ook roeibooten, die des nachts zonder eigen beweegkracht varen, moet een wit licht zoodanig zijn aangebracht, dat het van alle zijden duidelijk zichtbaar is.

6°. Het is den vaartuigen op sleeptouw in een sleeptrein des nachts geoorloofd, op den boeg van het schip eene lantaarn met ruiten van mat wit glas te voeren, die niet verder dan het schip zelf licht verspreid en naar voren, zoomede naar stuurboord en bakboord, volkomen bedekt is.

7°. Schepen zonder eigen beweegkracht, die zonder behulp van zeilen voor stroom drijven, alsmede sleeptreinen mogen des nachts slechts varen bij maan- en sterrelicht. Indien de lucht gedurende de vaart betrekt, moeten de vaartuigen dadelijk op de eerste geschikte plaats bijleggen.

8°. Bij mistig weder moeten de met eigen beweegkracht varende schepen met of zonder vaartuigen op sleeptouw met verminderde snelheid varen en moeten de schippers onafgebroken de scheepsklok luiden; op schepen, die zonder eigen beweegkracht op zichzelf varen, moet onafgebroken met den scheepsroeper worden gepraaid.

Wanneer de mist zoo zwaar wordt, dat geen der beide oevers meer kan worden gezien, moeten alle varende schepen op de naastbijzijnde geschikte plaats bijleggen. Van dezen maatregel zijn uitgezonderd de met eigen beweegkracht varende overzetveren.

9°. Vlotten, ook gesleepte, mogen hunne ligplaats niet vroeger verlaten dan één uur voor zonsopgang. Zij mogen hunne reis niet later voortzetten dan één uur na zonsondergang, ten ware zij door onvoorziene omstandigheden verhinderd worden om vóór dat tijdstip de ligplaats te bereiken.

In elk geval moeten na het invallen van de duisternis aan de zijde van het vaarwater twee witte lichten op een afstand van ten minste 2 M. en ten hoogste 4 M. op het voorste gedeelte en twee zulke lichten op het achterste gedeelte van het vlot naast elkander geplaatst worden ter hoogte van ten minste 4 M.

Bij mist, sneeuwjacht, storm, drijfijs en ijsgang mogen vlotten niet varen. Worden zij onderweg door dergelijk weder overvallen, dan moeten zij op de eerste bereikbare ligplaats bijleggen.

7. Voorschriften in gevallen van vastvaren of zinken.

§ 22. 1°. Langs plaatsen, waar een schip of vlot vast zit of gezonken is, mogen stoombooten met of zonder vaartuigen op sleeptouw bij de vaart tegen stroom niet met grootere kracht varen, dan voor het goed sturen van

de boot en hare voortbeweging noodzakelijk is. Bij de vaart voor stroom moeten zij zoo lang mogelijk met gestopte machine voorbijdrijven.

2°. Ieder schipper van een schip en ieder voerder van een vlot, dat vast zit of gezonken is, moet des nachts de ligplaats daarvan door twee loodrecht boven elkander op een afstand van niet minder dan 0.5 M. en van niet meer dan 1 M. hangende lantaarns, de bovenste met rood, de onderste met wit licht, aanduiden en zorg dragen, dat die lichten gedurende den nacht, van zonsondergang tot zonsopgang, helder schijnend onderhoudend worden.

De lantaarns moeten op voldoende hoogte en zoodanig hangen, dat het licht van alle zijden duidelijk zichtbaar is.

Boven geheel onder water gezonken schepen of vlotten moet door den schipper of vlotvoerder een schuit of een drijvend baken met de twee bovenbedoelde op gelijke wijze op te hangen lantaarns gelegd en onderhouden worden,

Bevindt zich de ligplaats van een geheel onder water gezonken schip of vlot ter zijde van de daarbij aangebrachte schuit, dan moet aan die zijde waar het vaarwater niet vrij is, een tweede lantaarn met rood licht van dezelfde lichtsterkte als de eerste gevoerd worden.

Het ter zijde aanbrengen van de schuit is slechts dan geoorloofd, als de waterstand het aanbrengen boven het gezonken schip of vlot niet toelaat.

Bij dag komen in de plaats van de voorgeschreven lantaarns zwarte bollen.

3°. De schipper of vlotvoerder is daarenboven verplicht onmiddellijk kennis te geven aan het bestuur der meest nabijgelegen gemeente, dat en waar een schip of vlot vast zit of gezonken is. In opvolging van deze kennisgeving of wanneer zij van het ongeval langs eenen anderen weg mocht kennis dragen, moet de plaatselijke politie het voor de scheepvaart ontstane beletsel, voor zoover dit nog niet reeds is geschied, op de onder 2°. voorgeschreven wijze, op kosten van den schipper van het vaartuig of van den vlotvoerder doen aanduiden.

4°. De bepalingen van 1°. tot 3°. zijn evenzeer van toepassing wanneer op de rivier aanwezige inrichtingen (badinrichtingen en dergelijke) gezonken zijn. De aan de schippers en de vlotvoerders opgelegde verplichtingen gelden ook voor de eigenaren van zoodanige inrichtingen.

Voorschriften betreffende het stilliggen.

§ 23. 1°. Wanneer schepen, vlotten, baggerwerktuigen of soortgelijke werktuigen buiten de havens stil of voor anker liggen, moeten zij behoorlijk vastgemeerd en te allen tijde zoodanig gelegd worden, dat eenerzijds de vaarweg voor de doorgaande scheepvaart open blijft en anderzijds het gevaar, van door den golfslag tegen den oever geworpen of anderszins beschadigd te worden, uitgesloten is. Op de vlotten moet bovendien bij dag en des nachts een voldoende wacht aanwezig zijn; eveneens op schepen, baggerwerktuigen, en soortgelijke werktuigen, wanneer zij bij uitzondering in het vaarwater of in de nabijheid daarvan stilliggen op plaatsen, die in den regel niet als ligplaats gebezigd worden.

Wanneer ankers — boeg- of zijankers — in het vaarwater of in de nabijheid daarvan worden uitgeworpen, moet de plaats daarvan door lichtblauwe drijftonnen worden aangewezen. Deze drijftonnen moeten bij baggerwerktuigen en soortgelijke werktuigen alle, bij andere vaartuigen en vlotten slechts voor zoover zij de plaats van zijankers aanwijzen, of voor zoover boegankers door hunne ligging ten opzichte van den scheepsromp voor andere voorbijvarende schepen gevaar kunnen opleveren, van zonsondergang tot zonsopgang van een wit licht voorzien zijn.

2°. Buiten de havens mogen in het algemeen nooit meer dan drie schepen in de richting der breedte van de rivier naast elkander liggen.

Waar de gesteldheid van het vaarwater niet toelaat, dat de varende stoombooten op een afstand van meer dan 40 M. van den oever blijven, mag slechts een enkele rij schepen langs den oever liggen.

In de engten der rivier, in de vaarwegen naar en uit de nevenrivieren, kanalen en zijhavens, in de vaarwegen dwars over de rivier van langs een dwarskabel zich bewegende veerponten en in de vaarwegen van de stoombooten naar en van de stoomboothoofden, mogen schepen en vlotten zich niet ophouden noch daarin bijleggen.

Ook mogen schepen en vlotten boven- of benedenwaarts van de stoomboothoofden niet zoodanig liggen, dat zij geheel of gedeeltelijk voor deze uitsteken.

Schepen en vlotten, welke aan de door borden aangeduide aanlegplaatsen van schuitenveren aanleggen, moeten zoo ver van den oever verwijderd blijven, dat de veerschuiten ongehinderd kunnen af- en aanvaren.

3°. Zijn schepen, vlotten, baggerwerktuigen

of soortgelijke werktuigen voor anker gegaan op plaatsen, waar dit in den regel niet geschiedt, of liggen zij buiten de havens in het vaarwater of in de nabijheid daarvan, dan moet bij mistig weder op de schepen met eigen beweegkracht ten minste elke vijf minuten de klok worden geluid; van uit andere vaartuigen en vlotten even dikwijls met den scheepsroeper worden gepraaid.

4°. Alle buiten de havens op de open rivier gelegen schepen, vlotten, baggerwerktuigen of soortgelijke werktuigen moeten van zonsondergang tot zonsopgang onafgebroken verlicht zijn door lantaarns met wit licht. Op de vaartuigen moet zoodanige lantaarn ten minste 4 M. boven het scheepsboord aan de zijde van het vaarwater, en indien vaartuigen bij uitzondering zoodanig liggen, dat er aan beide zijden vaarwater is, aan beide zijden zoodanig worden aangebracht, dat zij stroomopwaarts en stroomafwaarts voortdurend zichtbaar zijn. Op vlotten moeten aan elken van de beide naar de zijde van het vaarwater toegekeerde hoeken, ten minste 4 M. hoog, op eene hooge, van verre zichtbare plaats twee lantaarns met wit licht, op een onderlingen afstand van ten minste 2 M., ten hoogste 4 M., naast elkander geplaatst worden.

Op vaartuigen, waarop wegens de gevaarlijkheid van de lading geen licht mag worden ontstoken, moet gedurende den nacht onafgebroken een wacht aanwezig zijn, die de naderende schepen door tijdig praaien met den scheepsroeper moet waarschuwen.

5°. De in deze paragraaf betreffende de vlotten vastgestelde bepalingen gelden mede voor de vlotten in aanbouw.

6°. Wanneer baggerwerktuigen of soortgelijke werktuigen aan het werk zijn op een gedeelte van de rivier, alwaar zij door de aankomende schepen niet tijdig gezien kunnen worden, moeten zij voor en achter hunne ligplaats eene roode ton leggen.

Deze bebakening moet op zoodanigen afstand plaats hebben, dat de schepen tijdig hunnen koers kunnen nemen door een niet door het werktuig versperd vaarwater.

Liggen zulke werktuigen of toestellen in het vaarwater, dan moeten zij aan dien kant, langs welken schepen en vlotten het best kunnen voorbijvaren, een rood-witte vlag uitsteken.

Voorschriften betreffende vaste badinrichtingen en soortgelijke inrichtingen.

§ 24. Voor badinrichtingen en soortgelijke inrichtingen, welke in de rivier vastliggend zijn, zijn behalve de door de bevoegde autoriteiten vastgestelde bepalingen de volgende voorschriften van kracht:

1°. Zij moeten bevestigd zijn op betrouwbare wijze, volledigen waarborg tegen het afdrijven biedende; geschiedt die bevestiging door ankers, dan mogen deze niet in het vaarwater of in de nabijheid daarvan worden uitgeworpen.

2°. Zij moeten zoodanig liggen, dat de vaarweg voor de doorgaande scheepvaart open blijft en het gevaar, om door den golfslag tegen den oever geworpen of anderszins beschadigd te worden, uitgesloten is.

3°. Zij moeten van zonsondergang tot zonsopgang onafgebroken verlicht zijn door lantaarns met wit licht, die ten minste 4 M. boven het vlak, waarop deze inrichtingen drijven, aan de zijde van het vaarwater, zoodanig worden aangebracht, dat zij stroomop- en stroomafwaarts voortdurend zichtbaar zijn.

Voorschriften betreffende het jaagpad en het jagen.

§ 25. 1°. De vaartuigen, die langs den oever liggen waar zich het jaagpad bevindt, moeten, wanneer schepen, die langs den oever worden gejaagd, hen voorbijvaren, hetzij den mast strijken of zoover van den oever verwijderd worden, dat de jaaglijn onder hen kan doorgetrokken worden. Bij het op deze wijze doen passeeren van de jaaglijn moet de bemanning van het stilliggend schip behulpzaam zijn.

2°. De vlotten, die langs den oever liggen waar zich het jaagpad bevindt, en evenzoo de daar liggende vlotten, die in aanbouw zijn, moeten voorzien zijn van volledige jaaglijnleiders. Ook mogen die vlotten, wanneer zij niet onder weg zijn, niet verder dan tot 80 M. in de rivier reiken. De vlotvoerder is verplicht, de bindbalken gelijk met het vlot af te snijden en de ankers zoodanig uit te werpen, dat deze voor de scheepvaart niet hinderlijk zijn.

De bemanning van het vlot moet de schepen, die niet dicht langs en om het vlot heen kunnen varen, langs dit laatste voorbij trekken.

3°. Aan den oever waar het jaagpad zich bevindt liggende badinrichtingen of soortgelijke inrichtingen, die het jagen belemmeren, moeten door de eigenaars van volledige jaaglijnleiders voorzien worden.

4°. Op het jaagpad zelf mogen noch inrichtingen opgericht, noch voorwerpen neergelegd worden, die voor de uitoefening van den jaagdienst hinderlijk zouden kunnen zijn.

Begrip van nacht.

§ 26. In de voorschriften betreffende het voeren van lichten en het geven van andere seinen (§ 5, 4°. en 12°.; § 8, 1°.; § 9, 2°.; § 16, 4°.; § 17, 2°.; § 18; § 20, 1°.; § 21, 1°. tot 5°.; § 22, 2°.; § 23, 4°.) wordt onder „nacht" verstaan de plaatselijke kalendertijd van zonsondergang tot zonsopgang.

In de voorschriften betreffende de vaart (§ 5, 9°.; § 16, 3°.; § 21, 6°. en 7°.) wordt onder „nacht" verstaan de tijd van het invallen der duisternis af (op zijn laatst een uur na zonsondergang) tot het aanbreken van den dag (op zijn vroegst een uur voor zonsopgang).

Voorschriften over bouw, bemanning, uitrusting en onderzoek van de vlotten.

1. Aanduiding, breedte en lengte van de vlotten.

§ 27. 1°. Elk vlot moet op het midden der lengte en ter hoogte van ten minste 3 M. boven de oppervlakte twee evenwijdig aan de lengteas boven elkander vast aangebrachte witte borden voeren, waarvan op het *bovenste* in rood de eerste letters der voornamen, de geslachtsnaam en de woonplaats van den eigenaar van het vlot, en op het *onderste* in zwart dezelfde opgaven betrekkelijk den vlotvoerder in Latijnsche letters van ten minste 30 c.M. hoogte en 5 c.M. breedte moeten zijn vermeld en wel op de beide vlakken der borden.

Met afwijking van het bepaalde in den voorgaanden volzin moet elk opvarend vlot, dat niet verder opwaarts gaat dan kilometerraai CXVII bij *Dordrecht*, voorzien zijn van een langsscheeps geplaatst wit bord, waarop aan beide zijden met zwarte letters van ten minste 30 centimeter hoogte en 5 centimeter breedte de naam en de woonplaats van den gezagvoerder of den eigenaar zijn vermeld.

2. De breedte van de vlotten mag niet grooter zijn dan 63 M.

3°. Aan de zijkanten van de vlotten mogen geen deelen van het vlot of andere voor de schepen, bruggen enz. hinderlijke voorwerpen uitsteken.

2. Bemanning, uitrusting en gewicht van de vlotten in het algemeen.

§ 28. 1°. Elk vlot moet bemand zijn met ten minste twee man voor elke 75 kubiek meter hard hout en met ten minste twee man voor elke 150 kubiek meter zacht hout.

Als *hard* hout geldt hierbij eiken-, beuken-, olmen-, esschen-, kersen-, peren-, appel- en kornoeljehout: als *zacht* daarentegen populieren-, elzen-, vuren-, dennen-, pijnboomen-, lorkehout, alsmede andere harsachtige houtsoorten.

2°. Geen vlot mag met minder dan 3 man, den vlotvoerder inbegrepen, bemand zijn.

3°. Vlotten, van welke de verplichte bemanning volgens 1°. meer dan 4 man bedraagt, moeten uitgerust zijn met het materieel vermeld in de bijlage.

3. Voorschriften voor gesleepte vlotten.

§ 29. Voor vlotten, die door stoombooten of door andere schepen met eigen beweegkracht gesleept worden, is de helft der verplichte bemanning volgens § 28, 1°. voldoende, mits het vlot aan de voorzijde van eene doelmatige stuurinrichting voorzien zij en de sleepboot de volgende kracht der machine bezitte:

a. bij vlotten, van welke de verplichte bemanning niet meer dan 50 man bedraagt, ten minste 25 effectieve paardekrachten;

b. bij vlotten, van welke de verplichte bemanning meer dan 50 tot en met 80 man bedraagt, ten minste 35 effectieve paardekrachten;

c. bij vlotten, van welke de verplichte bemanning meer dan 80 man bedraagt, ten minste 45 effectieve paardekrachten.

4. Waarschuwers van de vlotten.

§ 30. 1°. De vlotvoerders zijn verplicht, hun vlot te doen voorafgaan door een schuitje met een waarschuwer. Het schuitje moet ten minste $^3/_4$ uur en ten hoogste $1^1/_2$ uur voor het vlot uitvaren. Hij mag niet aan een voor stroom varend schip bevestigd worden.

2°. Wordt het vlot door een schip met eigen beweegkracht gesleept, dan moet het waarschuwingsschuitje eene vlag voeren, bestaande uit zestien ruiten, afwisselend rood en wit, in overige gevallen afwisselend rood en zwart.

3°. Indien het vlot door eenige onvoorziene omstandigheid niet kan doorvaren, moet de vlotvoerder terstond een tweeden waarschuwer zenden, die de belanghebbenden verwittigt, dat het vlot niet zal komen.

4°. De verplichting, om een waarschuwer vooruit te zenden, vervalt voor vlotten, waarvan de verplichte bemanning niet meer dan 5 man bedraagt.

De voerders van zoodanige vlotten zijn echter gehouden, om de voorgeschreven vlag op het vlot zelf te voeren.

De voorschriften dezer paragraaf gelden niet voor de vlotten, bedoeld in den tweeden volzin van § 27, sub 1°.

Handhaving van het reglement van politie.

§ 31. De handhaving van dit reglement van politie is opgedragen aan: de ambtenaren en beambten der Rijks- en gemeentepolitie, de ambtenaren van den Waterstaat, die van het loodswezen, van de ambulante recherche te water, die belast met het toezicht op de visscherij, en de kanaalbeambten.

In bovenstaande aanwijzing worden verstaan: onder ambtenaren van den Waterstaat: de hoofdingenieurs-directeuren, hoofdingenieurs, ingenieurs, adjunct-ingenieurs, opzichters en adjunct-opzichters van den Rijkswaterstaat, zoomede Rijksbakenmeesters; onder kanaalbeambten: de havenmeesters, sluis-, en hulpsluismeesters, sluis en hulpsluis-, brug-, pont-, kanaal-, en dijkwachters, sluis- en brugknechten, in dienst van het Rijk.

Bevoegdheid van de autoriteiten en ambtenaren.

§ 32. De in § 31 genoemde ambtenaren en beambten zijn bevoegd tot de handelingen, omschreven in art. 6 der wet van 28 Februari 1891 (*Staatsblad* n°. 69); de ambtenaren van den waterstaat en de havenmeesters tot die omschreven bij art. 3 van genoemde wet.

De in § 31 genoemde ambtenaren en beambten zijn verder bevoegd om er zich van te overtuigen, dat de volgens de §§ 28 en 29 gevorderde bemanning en het uitrustingsmaterieel op het vlot aanwezig zijn, en om, indien de bemanning of de uitrusting der vlotten niet overeenkomstig de voorschriften aanwezig is, te bevelen, dat het vlot op de naaste ligplaats zal bijleggen. De reis mag alsdan eerst na het aanvullen van de bemanning, en zoo ook van uitrusting voortgezet worden.

Verbod om andere dan de in dit reglement van politie genoemde seinlichten te voeren.

§ 33. Het voeren van andere dan de in dit reglement van politie voorgeschreven of vergunde seinlichten is verboden. Uitgezonderd zijn van deze bepaling zoodanige seinlichten, die in bijzondere gevallen krachtens regeerings-verordeningen moeten worden getoond.

Verplichting der schippers en vlotvoerders om een exemplaar van dit reglement van politie bij zich te hebben.

§ 34. Ieder schipper of ieder vlotvoerder moet gedurende de uitoefening van zijn beroep een exemplaar van dit reglement van politie bij zich hebben en het aan de in § 31 genoemde ambtenaren en beambten op hun verzoek vertoonen.

Strafbepalingen.

§ 35. Overtreding van dit reglement van politie wordt, voor zoover daartegen niet bij de wet is voorzien, gestraft als volgt:

a. met hechtenis van ten hoogste dertig dagen of geldboete van ten hoogste honderd vijftig gulden, de overtreding van § 5 sub 8, 9 en 12, 1ste en 2de alinea, § 21, § 22 sub 2;

b. met geldboete van ten hoogste honderd gulden, de overtreding van § 2, § 3, § 4 sub 1, § 5 sub 1, 2, 3, 4, 5, 6 en 11, § 6, § 7, § 8, § 9 sub 1 en 2, § 10, § 11, § 13, § 14, § 15, § 16, § 17, § 18, § 19, § 20 sub 2 en 7, § 22 sub 1, 3 en 4, § 23, § 24, § 25 sub 1, 2 en 3, § 27 sub 2, § 32, 3de alinea;

c. met geldboete van ten hoogste vijf en zeventig gulden, de overtreding van § 5, sub 12, 3de en 4de alinea, § 12 sub 1, § 27 sub 1 en 3, § 28, § 29, § 30;

d. met geldboete van ten hoogste vijftig gulden, de overtreding van § 4 sub 2, § 5 sub 10, § 20 sub 1, 3, 4 en 6, § 33;

e. met geldboete van ten hoogste vijf en twintig gulden, de overtreding van § 4 sub 3, § 12 sub 2 en 3, § 25 sub 4, § 34;

II. te bepalen, dat met het in werking treden van het sub I bedoelde reglement is vervallen het reglement, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 29 December 1897 (*Staatsblad* n°. 268), gewijzigd bij Koninklijk besluit van 30 September 1903 (*Staatsblad* n°. 264).

Onze Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* geplaatst en aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

's Gravenhage den 28sten September 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(*get.*) J. KRAUS.

(*Uitgeg.* 18 *Oct.* 1905.)

Bijlage van § 28, 3°. van het reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op de Merwede, de Noord en de Nieuwe Maas.

Omschrijving van het vereischte uitrustingsmaterieel.

Voor vlotten waarvan de verplichte bemanning volgens § 28, 1°. bedraagt:	Groote ankerschuiten.	Kleine ankerschuiten.	Groote kabels.	Kleine kabels.	Ankers.	Kettingen.
5 tot 9 man	—	1	—	2	2	—
10 „ 13 „	—	1	1	1	3	—
14 „ 25 „	—	2	1	1	4	—
26 „ 35 „	2	1	2	2	6	1
36 „ 40 „	3	1	2	3	7	1
41 „ 45 „	3	1	3	3	8	1
46 „ 50 „	3	2	3	3	9	1
51 „ 60 „	4	2	3	3	10	2
61 „ 70 „	4	2	4	3	11	2
71 „ 80 „	4	2	4	4	12	3
81 „ 90 „	5	2	5	4	13	3
91 „ 100 „	5	2	5	4	14	3
101 „ 110 „	6	2	6	5	16	4
111 „ 120 „	6	2	6	5	18	4
121 „ 130 „	7	2	7	5	20	4
131 „ 140 „	7	2	7	5	22	5
141 „ 150 „	7	2	8	5	24	5
151 „ 160 „	8	2	8	5	26	5
161 „ 170 „	8	2	8	5	28	7
171 „ 180 „	8	2	8	5	30	7
181 „ 190 „	9	3	9	6	32	8

AANMERKINGEN.

1°. Onder *groote* ankerschuiten worden schuiten van een ladingsvermogen van 2500 tot 3000 K.G. (50 tot 60 centenaars), onder *kleine* ankerschuiten, die van een ladingsvermogen van 1500 tot 1750 K.G. (30 tot 35 centenaars) verstaan.

2°. Vlotten, waarvan de verplichte bemanning volgens § 28, 1°. niet meer dan 7 man bedraagt, mogen in plaats van de kleine ankerschuiten, een schuitje hebben, zoogenaamde „drieplanker" van 8 M. lengte en van 1 tot 1.4 M. breedte op het boord.

3°. De schuit van den waarschuwer is niet in de in bovenstaande omschrijving aangegeven schuiten begrepen.

Behoort bij het reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op de *Merwede*, de *Noord* en de *Nieuwe Maas*, vastgesteld bij Koninklijk besluit van den 28sten September 1905 (*Staatsblad* n°. 277).

Mij bekend,
De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(*get.*) J. KRAUS.

—

28 *September* 1905. BESLUIT, tot vernietiging van het besluit van Burgemeester en Wethouders van *Krommenie* van 31 Maart 1905, waarbij afwijzend is beschikt op het verzoek van H. VAN DER HOEVEN om toepassing van art. 59, tweede lid, der Drankwet. S. 278.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 21 Augustus 1905, n°. 6992, afdeeling Binnenlandsch Bestuur, betreffende het besluit van Burgemeester en Wethouders van *Krommenie* van 31 Maart 1905, waarbij afwijzend is beschikt op het verzoek van H. VAN DER HOEVEN om toepassing van art. 59, tweede lid, der Drankwet (*Staatsblad* 1904, n°. 235) ten aanzien van zijne vergunning voor den kleinhandel in sterken drank;

Overwegende, dat die beslissing gegrond is op de overweging, dat voor de localiteit, waarin H. VAN DER HOEVEN het bedrijf uitoefende, vergunning was aangevraagd door J. DE JONG JBZ., aan wien de vergunning ingevolge art. 55, 1ste lid, der Drankwet niet kon worden geweigerd;

Overwegende, dat art. 59, tweede lid, van voormelde wet imperatief voorschrijft, dat Burgemeester en Wethouders de daarbedoelde wijziging in de akte van de vergunning en in het afschrift daarvan aanbrengen op een vóór 1 Maart 1905 tot hen te richten verzoek, waarbij opgave wordt overgelegd van de oppervlakte der localiteit of localiteiten;

dat weigering van de toepassing dier bepaling op anderen grond dan dat het ingediende verzoek niet aan de daargestelde eischen voldoet, in strijd is met de wet;

dat dus voormeld besluit van Burgemeester en Wethouders van *Krommenie* in strijd is met de wet;

Gelet op art. 153 der gemeentewet;

Den Raad van State gehoord (advies van 12 September 1905, n°. 16);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 26 September 1905, n°. 8841, afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

bovenvermeld besluit van Burgemeester en Wethouders van *Krommenie* van 31 Maart 1905 te vernietigen wegens strijd met de wet.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift

aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

's Gravenhage, den 28sten September 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken

(*get.*) P. RINK.

(*Uitgeg.* 17 *Oct.* 1905.)

—

28 *September* 1905. BESLUIT, tot vernietiging van het besluit van Burgemeester en Wethouders van *Krommenie* van 29 April 1905, waarbij aan J. DE JONG JBZ. vergunning voor den kleinhandel in sterken drank is verleend. S. 279.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 21 Augustus 1905, n°. 6992, afdeeling Binnenlandsch Bestuur, betreffende het besluit van Burgemeester en Wethouders van *Krommenie* van 29 April 1905, waarbij aan J. DE JONG JBZ. vergunning voor den kleinhandel in sterken drank is verleend voor eene localiteit in het perceel, kadastraal bekend gemeente *Krommenie*, Sectie B, n°. 1898, plaatselijk gemerkt n°. 651 en gelegen aan de *Noorder Hoofdstraat* aldaar;

Overwegende, dat die vergunning is verleend op grond van art. 55, eerste lid, sub *a*, der Drankwet;

dat voornoemd art. 55, eerste lid, bepaalt, dat voor de daar bedoelde localiteiten aan de aldaar aangeduide personen de vergunning niet kan worden geweigerd, tenzij o. m. zij wordt gevraagd voor eene localiteit, waarvoor reeds eene vergunning is verleend;

dat voor bovenbedoelde localiteit reeds eene vergunning was verleend aan H. VAN DER HOEVEN;

dat dus de vergunning aan J. DE JONG JBZ. is verleend in strijd met de wet;

Gelet op art. 153 der Gemeentewet;

Den Raad van State gehoord (advies van 12 September 1905, n°. 16);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 26 September 1905, n°. 8841, afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

bovenvermeld besluit van Burgemeester en Wethouders van *Krommenie* van 29 April 1905 te vernietigen wegens strijd met de wet.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

's Gravenhage, den 28sten September 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) P. RINK.

(*Uitgeg.* 1 *Nov.* 1905.)

—

2 *October* 1905. BESLUIT, tot nadere wijziging van het algemeen reglement voor den dienst op de spoorwegen, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 27 October 1875 (*Staatsblad* n°. 183), zooals dit laatstelijk werd gewijzigd en aangevuld bij Koninklijk besluit van 13 Juli 1905 (*Staatsblad* n°. 235). S. 280.

WIJ WILHELMINA ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 15 September 1905, L^a. H., Afdeeling Spoorwegen;

Gezien het Koninklijk besluit van 27 October 1875 (*Staatsblad* n°. 183), zooals dit laatstelijk werd gewijzigd en aangevuld bij Koninklijk besluit van 13 Juli 1905 (*Staatsblad* n°. 235);

Den Raad van State gehoord (advies van 26 September 1905, n°. 27);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 29 September 1905, L^a. F., Afdeeling Spoorwegen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Het algemeen reglement voor den dienst op de spoorwegen, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 27 October 1875 (*Staatsblad* n°. 183), zooals dit reglement is gewijzigd en aangevuld bij de Koninklijke besluiten van 4 April 1880 (*Staatsblad* n°. 86), 11 September 1882 (*Staatsblad* n°. 126), 25 Januari 1884 (*Staatsblad* n°. 10), 25 November 1885 (*Staatsblad* n°. 196), 26 Maart 1887 (*Staatsblad* n°. 44), 1 Juli 1890 (*Staatsblad* n°. 104), 19 April 1892 (*Staatsblad* n°. 89), 26 Maart 1898 (*Staatsblad* n°. 68), 9 Februari 1899 (*Staatsblad* n°. 69), 6 October 1899 (*Staatsblad* n°. 214), 7 April 1903 (*Staatsblad* n°. 96), en 13 Juli 1905 (*Staatsblad* n°. 235), te wijzigen als volgt:

In artikel 126, derde lid, vervallen de woorden:

„Deze bepaling is niet van toepassing, indien de diensttijd niet meer dan zes (6) uren bedraagt".

Dit besluit treedt in werking den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en de *Staatscourant*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van

dit besluit, hetwelk gelijktijdig in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* geplaatst, en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

Dobbin, den 2den October 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(*get.*) J. KRAUS.

(*Uitgeg.* 7 *Oct.* 1905.)

—

2 *October* 1905. BESLUIT, tot wijziging en aanvulling van het „Locaalspoorwegreglement 1902, deel A", vastgesteld bij Koninklijk besluit van 18 Augustus 1902 (*Staatsblad* n°. 170). S. 281.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 30 Augustus 1905, L^a^. O, Afdeeling Spoorwegen;

Gezien het Koninklijk besluit van 18 Augustus 1902 (*Staatsblad* n°. 170);

Den Raad van State gehoord (advies van 26 September 1905, n°. 30);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 28 September 1905, L^a^. V, Afdeeling Spoorwegen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Het Locaalspoorwegreglement 1902, deel A, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 18 Augustus 1902 (*Staatsblad* n°. 170), te wijzigen en aan te vullen als volgt:

In plaats van artikel 76 te lezen:

HOOFDSTUK V*bis*.

Dienst- en rusttijden van de beambten en bedienden.

Art. 76. *1.* Ten opzichte van beambten en bedienden, wier diensten naar het oordeel van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, bestuurders van den spoorwegdienst gehoord, medebrengen, dat zij onafgebroken inspannenden arbeid te verrichten hebben, geldt het volgende:

2. Geen diensttijd mag meer bedragen dan tien (10) uren.

3. In elk etmaal mag de gezamenlijke duur van de diensttijden niet meer bedragen dan tien (10) uren.

Art. 76*a*. *1.* Ten opzichte van seinhuiswachters, wisselwachters en rangeerders, wier diensten naar het oordeel van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, bestuurders van den spoorwegdienst gehoord, medebrengen dat zij inspannenden arbeid te verrichten hebben, geldt het volgende:

2. Geen diensttijd mag meer bedragen dan twaalf (12) uren.

3. In elk etmaal mag de gezamenlijke duur van de diensttijden niet meer bedragen dan twaalf (12) uren.

Art. 76*b*. Voor de beambten en bedienden gedurende hunnen geheelen diensttijd of een deel daarvan belast met de bewaking van den weg, mag geen diensttijd meer bedragen dan zestien (16) uren.

Art. 76*c*. *1.* Ten opzichte van alle overige beambten en bedienden geldt het volgende:

2. Geen diensttijd mag meer bedragen dan zestien (16) uren.

3. In elk tijdvak van veertien (14) achtereenvolgende etmalen mag de gezamenlijke duur van de diensttijden niet meer bedragen dan een honderd acht en zestig (168) uren.

Art. 76*d*. *1.* Aan de beambten en bedienden moet tusschen elke twee opeenvolgende diensttijden een onafgebroken rusttijd worden gelaten van ten minste tien (10) uren.

2. Op de door den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, bestuurders van den spoorwegdienst gehoord te bepalen stations, halten, baanvakken of posten kan voor de door hem aan te wijzen beambten of bedienden die onafgebroken rusttijd tot ten minste negen (9) onderscheidenlijk acht (8) uren worden beperkt.

3. Aan de beambten en bedienden moeten boven de in het eerste en tweede lid van dit artikel bedoelde rusttijden, gedurende den diensttijd de noodige korte rustpoozen voor het gebruiken van de maaltijden worden toegestaan.

Art. 76*e*. Het is verboden eene vrouw tusschen tien (10) ure des namiddags en vijf (5) ure des voormiddags te laten dienst doen als wachteres.

Art. 76*f*. *1.* De beambten en bedienden genieten, hetzij elke tweede week, hetzij elke derde week des Zondags eenen rustdag van ten minste vier en twintig (24) uren, waarvan ten minste achttien (18) uren vallen binnen het etmaal van den Zondag, en in het laatste geval bovendien ten minste negen (9) rustdagen, elk van ten minste dertig (30) uren, in het jaar.

2. Het staat echter aan bestuurders van de spoorwegdiensten vrij, aan beambten en bedienden, op locomotieven werkzaam, aan seinhuiswachters, rangeerders en wisselwachters elke vierde week des Zondags eenen rustdag toe te kennen van ten minste acht en twintig (28) uren, waarvan ten minste twee en twintig (22) uren vallen binnen het etmaal van den Zondag, en bovendien ten minste dertien (13)

rustdagen, elk van ten minste dertig (30) uren, in het jaar.

3. Voor beambten en bedienden behoorende tot een kerkgenootschap, dat den wekelijkschen rustdag niet op Zondag viert, wordt, wanneer zij aan bestuurders van den spoorwegdienst hun verlangen daartoe hebben kenbaar gemaakt, de Zondag als rustdag vervangen door den dag, die door hun kerkgenootschap als wekelijksche rustdag is aangegeven.

Art. 76g. De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is bevoegd van de bepalingen van de artikelen 76*c*, 76*e* en 76*f* geheel, ten deele of voorwaardelijk ontheffing te verleenen voor de beambten en bedienden van minder belangrijke stations, halten en posten, zoomede voor die beambten en bedienden, welke gedurende hunnen diensttijd niet onafgebroken werkzaam zijn.

Art 76h. 1. De dienst- en rusttijden der beambten en bedienden worden opgenomen in dienstroosters, waarin achter den naam van elk hunner melding gemaakt wordt van de strekking, de dagteekening en het numner der hem betreffende beschikkingen van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid krachtens de artikelen 76, 76*a*, 76*d* en 76*g* genomen.

2. Aan elk station, elke halte en elken post worden de dienstroosters betreffende de aldaar geplaatste beambten en bedienden binnen vier (4) weken na het in werking treden van eene nieuwe dienstregeling op eene zichtbare plaats opgehangen.

3. Door of van wege bestuurders der spoorwegdiensten worden registers aangelegd en geregeld bijgehouden, waarin voor elken beambte of bediende, werkzaam op treinen of op locomotieven, wordt aangeteekend tusschen welke tijdstippen hij dagelijks dienst heeft gedaan en gedurende zijnen diensttijd een onafgebroken rusttijd te zijner standplaats van ten minste vier (4) uren mocht hebben genoten. Aanteekening van bedoelden onafgebroken rusttijd wordt echter niet vereischt, in geval de bepalingen van de artikelen 76 tot en met 76*l* te zijnen opzichte zouden zijn opgevolgd, ook wanneer die geheele rusttijd als diensttijd in rekening gebracht werd. De registers worden ingericht naar een model, dat door den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, bestuurders van den spoorwegdienst gehoord, wordt vastgesteld. Aan de leden van den Raad van Toezicht en de ambtenaren onder hen met het dageiijksch toezicht belast, wordt te allen tijde op hun verlangen inzage van die registers verstrekt.

Art. 76i. 1. Van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 76, 76*a*, 76*b*, 76*c*, 76*d*, 76*e* en 76*f* kan worden afgeweken, wanneer dit in het belang van de behoorlijke uitoefening van den dienst of van de veiligheid van het verkeer noodzakelijk is en de afwijking niet door het nemen van andere maatregelen kan worden voorkomen.

2. Van wege de bestuurders van de spoorwegdiensten wordt van elke afwijking binnen acht (8) dagen mededeeling gedaan aan den Raad van Toezicht.

Art. 76k. De bepalingen van artikel 76*f* zijn niet van toepassing op aflossingspersoneel, hetwelk niet meer dan vier (4) uren per etmaal bij den spoorwegdienst werkzaam is.

Art. 76l. 1. In de artikelen 76 tot en met 76*k* wordt verstaan:

2. Onder „beambten en bedienden" alle personen, die bij spoorwegondernemingen in dienst zijn, met uitzondering van:

a. de bestuurders, de secretarissen en de hoofden van takken van dienst of afdeelingen;

b. de inspecteurs, de ingenieurs, de controleurs van de comptabiliteit, de controleurs en opzichters van den locomotief-, trein-, wagen- en telegraafdienst, de opzichters-machinist, de werkmeesters, de opzichters van den weg en van de seinen, de verificateurs der depôts, de depôthouders en de depôtmeesters;

c. de adjuncten en het personeel, werkzaam op de bureelen van de onder *a* en *b* genoemde;

d. de alleen met het houden van toezicht belaste chefs en adjunct-chefs van stations, door den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, bestuurders van den spoorwegdienst gehoord, aan te wijzen, de agenten op stations en handelsagenten;

e. het personeel, werkzaam aan de informatie-bureaux, de bestelkantoren, de magazijnen en de werkplaatsen.

3. Onder „diensttijd" de tijdruimte gelegen tusschen het oogenblik, waarop de beambte of bediende aanwezig moet zijn om zijnen dienst te beginnen en dat, waarop hij zijn werk kan verlaten tot het genieten van den in artikel 76*d* te vermelden onafgebroken rusttijd. Indien echter aan eenen beambte of bediende te zijner standplaats omstreeks het midden van den dag een onafgebroken rusttijd van ten minste vier (4) uren wordt toegestaan, wordt de helft van dien rusttijd, tot ten hoogste drie (3) uren, niet als diensttijd in rekening gebracht.

4. Onder „rusttijd" of „rustdag" de tijdruimte, waarin de beambte of bediende geheel vrij is van elken dienst en van elke bemoeienis met den spoorweg.

5. Onder „etmaal" het tijdsverloop van middernacht tot middernacht.

6. Onder „tijdvak van een zeker aantal achtereenvolgende etmalen" elk willekeurig gekozen tijdvak van dien duur.

Dit besluit treedt in werking den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en de *Staatscourant*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk gelijktijdig in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* geplaatst, en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

Dobbin, den 2den October 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(*get.*) J. KRAUS.

(*Uitgeg.* 7 *Oct.* 1905.)

—

2 *October* 1905. BESLUIT van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid betreffende vaststelling van het goedkeuringsmerk der maten en gewichten enz. voor 1906. (*Staatscourant* o. a. van 5 October 1905, n°. 233.)

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid;

Gelet op het Koninklijk besluit van 9 November 1869 (*Staatsblad* n°. 167), houdende vaststelling van de stempelmerken en het afkeuringsmerk voor de maten en gewichten, zooals het is gewijzigd bij Koninklijk besluit van 15 October 1873 (*Staatsblad* n°. 137) en op art. 9 van het Reglement betreffende de samenstelling, het onderzoek en den ijk der gasmeters, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 12 September 1874 (*Staatsblad* n°. 128);

Heeft goedgevonden:

1°. te bepalen, dat het goedkeuringsmerk, gedurende het jaar 1906 te bezigen, zal zijn:

bij den ijk en herijk van maten en gewichten de letter *q* in den gewonen schrijfvorm;

bij den ijk en herijk van gasmeters de Koninklijke kroon;

2°. ter algemeene kennis te brengen, dat, ingevolge art. 1 van de beschikking van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 25 Januari 1873, n°. 174, 12de afd., Nijverheid, laatstelijk gewijzigd bij beschikking van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, van 24 Augustus 1904, n°. 292, afd. Handel en Nijverheid, als merk bij eerste stempeling aan de nagenoemde ijkkantoren gebezigd wordt het cijfer achter den naam van elk kantoor geplaatst:

's Hertogenbosch 1, Arnhem 3, 's Gravenhage 5, Rotterdam 6, Leiden 7, Dordrecht 8, Amsterdam 9, Alkmaar 10, Middelburg 12, Utrecht 14, Leeuwarden 15, Zwolle 16, Groningen 17, Assen 18, Maastricht 19.

's Gravenhage, 2den October 1905.

De Minister voornoemd,

(*get.*) J. KRAUS.

—

4 *October* 1905. BESLUIT, tot schorsing van het besluit van den Raad der gemeente *Vrijhoeve-Capelle* van 5 September 1905, waarbij M. J. VAN DER WAALS tot wethouder is benoemd. S. 282.

Geschorst tot 1 *Januari* 1906.

—

6 *October* 1905. BESLUIT, tot toepassing der wet van 26 April 1884 (*Staatsblad* n°. 80), aangevuld door de wet van 20 Juli 1884 (*Staatsblad* n°. 164) en gewijzigd bij art. 19 van de wet van 15 April 1886 (*Staatsblad* n°. 64), tot vaststelling van buitengewone maatregelen tot afwending van eenige besmettelijke ziekten en tot wering harer uitbreiding en gevolgen. S. 283.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat toepassing der wet van 26 April 1884 (*Staatsblad* n°. 80), aangevuld door de wet van 20 Juli 1884 (*Staatsblad* n°. 164) en gewijzigd bij art. 19 van de wet van 15 April 1886 (*Staatsblad* n°. 64), tot vaststelling van buitengewone maatregelen tot afwending van eenige besmettelijke ziekten en tot wering harer uitbreiding en gevolgen, noodzakelijk is wegens het voorkomen van pest en andere der bedoelde ziekten op enkele plaatsen in het buitenland;

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 25 Augustus 1905, n°. 7817, afdeeling Binnenlandsch Bestuur, en van Onzen Minister van Financiën van 29 Augustus 1905, n°. 32, afdeeling Invoerrechten en Accijnzen;

Gelet op Ons besluit van 10 October 1904 (*Staatsblad* n°. 227);

Den Raad van State gehoord (advies van 18 September 1905, n°. 16);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 27 September 1905, n°. 8960, afdeeling Binnenlandsch Bestuur, en van Onzen Minister van Financiën van 29 September 1905, n°. 98, afdeeling Invoerrechten en Accijnzen;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. In-, door- en vervoer van lompen, gebruikte kleedingstukken en ongewasschen lijf- en beddegoed zijn verboden uit landen of

plaatsen door Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Financiën aan te wijzen.

De aanwijzingen worden telkens ten minste één dag vóór dat zij in werking treden door plaatsing in de *Nederlandsche Staatscourant* ter algemeene kennis gebracht.

Onze voornoemde Ministers zijn bevoegd die aanwijzingen te veranderen, zoo dikwijls de omstandigheden dit gedoogen of noodig maken, alsmede te bepalen of en in hoever de bagages, door reizigers medegebracht, onder het verbod zijn begrepen.

De beschikkingen over deze onderwerpen worden ook in de *Nederlandsche Staatscourant* geplaatst.

2. Heeft het verbod afwending van de Aziatische cholera ten doel, dan gedragen zich Onze genoemde Ministers bij aanwijzingen betreffende den in- en doorvoer uit landen, die toegetreden zijn tot de op 15 April 1893 te *Dresden* gesloten en bij de wet van 9 Juli 1894 (*Staatsblad* n°. 94) goedgekeurde internationale overeenkomst tot wering der cholera, naar de bepalingen van die overeenkomst.

Heeft het verbod afwending van de pest ten doel, dan gedragen zich Onze genoemde Ministers bij aanwijzingen betreffende den in- of doorvoer uit landen, die toegetreden zijn tot de op 19 Maart 1897 te *Venetië* gesloten en bij de wet van 14 Juli 1898 (*Staatsblad* n°. 175) goedgekeurde internationale sanitaire conventie, naar de bepalingen van die conventie.

3. Het tegenwoordig besluit, dat gedurende één jaar van kracht blijft, treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en van de *Staatscourant*, waarin het is geplaatst.

Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Financiën zijn belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Dobbin, den 6den October 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) P. RINK.

De Minister van Financiën, (*get.*) DE MEESTER.

(*Uitgeg.* 22 *Oct.* 1905.)

—

6 *October* 1905. BESLUIT, houdende aanwijzing van eene heerbaan, vestiging van een grenskantoor bij grenspaal 168 onder de gemeente *Weert* en wijziging van de attributen van het kantoor der invoerrechten en accijnzen in de kom der gemeente *Weert*. S. 284.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van den 30sten September 1905 n°. 1, Invoerrechten en Accijnzen en Personeel;

Gezien de artikelen 37, 38, 44, 63, 64, 66 en 75 der Algemeene wet van 26 Augustus 1822 (*Staatsblad* n°. 38), artikel 97 der wet van 20 Juni 1862 (*Staatsblad* n°. 62), artikel 35 der wet van 20 Juli 1870 (*Staatsblad* n°. 127), artikel 51 der wet van 25 Juli 1871 (*Staatsblad* n°. 92) en artikel 1 van het Koninklijk besluit van 26 Maart 1872 (*Staatsblad* n°. 19), gewijzigd bij dat van 12 Maart 1876 (*Staatsblad* n°. 53);

Gelet op de Koninklijke besluiten van 12 Juni 1839 (*Staatsblad* n°. 23), 20 April 1863 (*Staatsblad* n°. 23), 15 September 1870 (*Staatsblad* n°. 161) en 19 December 1871 (*Staatsblad* n°. 130);

Herzien de Koninklijke besluiten van 22 Februari 1867 (*Staatsblad* n°. 9) en 15 April 1872 (*Staatsblad* n°. 47);

Mede gelet op artikel 24 van Ons besluit van 30 Maart 1904, n°. 19;

Hebben besloten en besluiten:

Art. **1**. De weg loopende van *Bree* op *Weert* langs de *Zuid-Willemsvaart* wordt aangewezen als heerbaan voor den in-, uit- en doorvoer van goederen.

2. In *De Kempen* onder de gemeente *Weert* nabij het punt, waar de *Zuid-Willemsvaart Nederland* binnenkomt, wordt bij grenspaal 168 gevestigd een kantoor, dat wordt opengesteld:

a. als expeditiekantoor voor den in-, uit- en doorvoer van alle goederen (met inbegrip van gedistilleerd, bier en wijn) ook met afschrijving of teruggaaf van den accijns, hetzij die goederen worden aangebracht langs de in artikel 1 bedoelde heerbaan, hetzij langs de *Zuid-Willemsvaart*;

b. als geriefkantoor voor den invoer langs de in artikel 1 bedoelde heerbaan en langs de *Zuid-Willemsvaart* van goederen, bestemd voor de dagelijksche behoefte der grensbewoners;

c. als inklaringskantoor op den voet van het voormelde gewijzigde besluit van 26 Maart 1872.

3. De aanwijzing van het binnen de kom der gemeente *Weert* gevestigde kantoor der invoerrechten en accijnzen als expeditiekantoor voor den invoer, tevens kantoor van laatste visitatie bij het uitgaan en als inklaringskantoor, wordt ingetrokken.

4. Het in artikel 2 bepoelde kantoor wordt aangewezen als grenskantoor der invoerrechten,

bestemd om overeenkomstig artikel 24 van Ons voormeld besluit van 30 Maart 1904, n°. 19, tijdelijk te worden waargenomen door ambtenaren, die niet tot Ontvanger benoembaar zijn.

5. Dit besluit treedt in werking op den 1sten November 1905.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst.

Dobbin, den 6den October 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Financiën, (*get.*) DE MEESTER.

(*Uitgeg.* 18 *Oct.* 1905.)

—

9 *October* 1905. BESLUIT, tot wijziging van het Koninklijk besluit van 12 October 1899 (*Staatsblad* n°. 217), tot intrekking der voorwaarden, waaronder Rijkstelegraafkantoren en van nadere bepalingen, waaronder Rijkstelephoonkantoren kunnen worden opgericht, zooals dit luidt na de daarin gebrachte wijziging bij Koninklijk besluit van 24 Juni 1901 (*Staatsblad* n°. 169). S. 285.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gelet op het Koninklijk besluit van 28 Augustus 1905, (*Staatsblad* n°. 257), tot wijziging:

1°. van het Koninklijk besluit van 9 Juni 1904 (*Staatsblad* n°. 117), houdende bepalingen betreffende den Rijkstelefoondienst;

2°. van het Koninklijk besluit van 8 Juli 1904 (*Staatsblad* n°. 127), houdende goedkeuring van een nieuw Reglement voor den dienst der Rijkstelegraaf, en

3°. van het Koninklijk besluit van 1 Augustus 1904 (*Staatsblad* n°. 202), houdende voorwaarden, waaronder met medewerking der gemeenten, verbindingen tot aansluiting van Rijkstelefoonkantoren ook voor den interlocalen telefoondienst kunnen worden dienstbaar gemaakt;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 30 September 1905, n°. 4181, Posterijen en Telegrafie;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het Koninklijk besluit van 12 October 1899 (*Staatsblad* n°. 217), tot intrekking der voorwaarden waaronder Rijkstelegraafkantoren en van nadere bepalingen, waaronder Rijkstelephoonkantoren kunnen worden opgericht, zooals dit luidt na de daarin gebrachte wijziging bij Koninklijk besluit van 24 Juni 1901 (*Staatsblad* n°. 169), wordt gewijzigd als volgt:

a. in den titel en in de considerans van het besluit wordt het woord „Rijkstelephoonkantoren" gewijzigd in „hulptelegraafkantoren";

b. in artikel 1, eerste zinsnede, wordt het woord „Rijkstelephoonkantoor" gewijzigd in „hulptelegraafkantoor";

c. in artikel 2 worden de woorden „telephoonkantoor", „telephoonkantoren" en „telephoondienst" achtereenvolgens gewijzigd in „hulptelegraafkantoor", „hulptelegraafkantoren" en „telegraafdienst".

Onze Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst.

Dobbin, den 9den October 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, (*get.*) J. KRAUS.

(*Uitgeg.* 24 *Oct.* 1905.)

—

9 *October* 1905. BESLUIT, betreffende vervoer van afgehakt versch vleesch. S. 286.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 6 September 1905, n°. 51, Invoerrechten en Accijnzen;

Gezien artikel 5 der wet van 14 December 1844 (*Staatsblad* n°. 66), artikel 1 der wet van 4 April 1870 (*Staatsblad* n°. 61), en de wet van 7 December 1896 (*Staatsblad* n°. 212);

Den Raad van State gehoord (advies van 26 September 1905, n°. 32);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 3 October 1905, n°. 14, Invoerrechten en Accijnzen;

Hebben besloten en besluiten:

Eenig artikel.

Geen geleibiljet wordt vereischt voor het vervoer, door spoorweg-, tramweg- en stoombootmaatschappijen, van meer dan *vijftig kilogram* afgehakt versch vleesch, wanneer dit bestaat uit verschillende zendingen die ieder niet meer dan *vijftig kilogram* bedragen, mits op ieder collo duidelijk vermeld zijn de naam en de woonplaats van den afzender en van hem voor wien het vleesch bestemd is.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Dobbin, den 9den October 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Financiën, (*get.*) DE MEESTER.

(*Uitgeg.* 21 *Oct.* 1905.)

13 *October* 1905. BESLUIT, tot regeling van de jaarwedden der gewone hoogleeraren aan de technische hoogeschool te *Delft*. S. 287.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 23 Augustus 1905, n°. 6557/8, afdeeling Onderwijs;

Gelet op artikel 40 der hooger-onderwijswet;

Den Raad van State gehoord (advies van 26 September 1905, n°. 25);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 9 October 1905, n°. 7678, afdeeling Onderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan, te bepalen:

Eenig artikel.

Indien niet bij zijne aanstelling anders bepaald is of geene bijzondere omstandigheden tot vervroeging der verhooging zijner jaarwedde aanleiding geven, geniet ieder gewoon hoogleeraar aan de technische hoogeschool te *Delft* eene jaarwedde aanvankelijk van vier duizend gulden (*f* 4000), vervolgens ingaande met den eersten dag van het vierendeeljaars, volgende op dat, waarin hij, te rekenen van den dag, waarop hij zijne lessen als hoogleeraar aan de technische hoogeschool of aan de polytechnische school te *Delft* heeft aangevangen, zijn vijfjarigen diensttijd volbracht heeft, van vijf duizend gulden (*f* 5000) en daarna, na nogmaals volbrachten vijfjarigen diensttijd, van zes duizend gulden (*f* 6000).

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

Dobbin, den 13den October 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) P. RINK.

(*Uitgeg.* 26 *Oct.* 1905.)

—

13 *October* 1905. BESLUIT, houdende af- en overschrijving van het 1ste op het IIde hoofdstuk der begrooting van uitgaven van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1905. S. 288.

—

13 *October* 1905 BESLUIT, tot aanvulling van artikel 31 van het Koninklijk besluit van den 4den September 1862 (*Staatsblad* n°. 174), houdende voorschriften ter uitvoering van de Wet van den 21sten December 1861 (*Staatsblad* n°. 129), regelende de zamenstelling en de bevoegdheid van den Raad van State, zooals het laatstelijk is gewijzigd bij het Koninklijk besluit van den 16den November 1881 (*Staatsblad* n°. 177). S. 289.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Justitie en van Binnenlandsche Zaken van den 11den September 1905, n°. 393, Afdeeling 2 A, en van den 12den September 1905, n°. 8539, Afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Overwegende, dat ten gevolge van Ons besluit van den 7den September 1905 (*Staatsblad* n°. 294), waarbij een Departement van Algemeen Bestuur werd ingesteld, dat den naam draagt van Ministerie van Landbouw, Nijverheid en Handel, eene aanvulling noodzakelijk is van artikel 31 van het Koninklijk besluit van den 4den September 1862 (*Staatsblad* n°. 174), zooals het laatstelijk is gewijzigd bij het Koninklijk besluit van den 16den November 1881 (*Staatsblad* n°. 177);

Den Raad van State gehoord (advies van den 26sten September 1905, n°. 19);

Gelet op het nader gemeenschappelijk rapport van Onze voornoemde Ministers van den 7 October 1905, n°. 352, 2de Afdeeling A;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. De zeven laatste woorden van artikel 31 van het Koninklijk besluit van den 4den September 1862 (*Staatsblad* n°. 174), zooals het laatstelijk is gewijzigd bij het Koninklijk besluit van den 16den November 1881 (*Staatsblad* n°. 177), vervallen en het slot van dat artikel zal luiden als volgt:

„de achtste tot dat van Landbouw, Nijverheid en Handel; en de negende tot dat van Koloniën."

2. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en van de *Staatscourant*, waarin het is geplaatst.

Ons besluit, waarbij de leden der afdeelingen nader worden aangewezen, bepaalt het tijdstip, waarop de achtste afdeeling hare werkzaamheden zal aanvangen.

De afdeelingen, die in betrekking staan tot de Departementen van Binnenlandsche Zaken en van Waterstaat, Handel en Nijverheid brengen de bij haar aanhangige zaken, voor zooveel deze niet door den vice-president naar de achtste afdeeling worden verzonden, ten einde.

Onze Ministers van Justitie en van Binnen-

landsche Zaken zijn belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Staatscourant* zal worden geplaatst, en aan den Raad van State in afschrift zal worden medegedeeld.

Dobbin, den 13den October 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Justitie, (*get.*) E. E. v. RAALTE.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) P. RINK.

(*Uitgeg.* 26 *Oct.* 1905.)

—

16 *October* 1905. BESLUIT, tot aanwijzing, overeenkomstig artikel 157 der hooger-onderwijswet, van het Gereformeerd Gymnasium te *Amsterdam* der vereeniging voor voorbereidend universitair onderwijs, gevestigd te *Amsterdam*. S. 290.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 1 Septemder 1905, n°. 6184/4, afdeeling Onderwijs;

Gelet op art. 157 der hooger-onderwijswet;

Den Raad van State gehoord (advies van 26 September 1905, n°. 23);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 11 October 1905, n°. 7661, afdeeling Onderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het Gereformeerd Gymnasium te *Amsterdam* der vereeniging voor Voorbereidend Universitair Onderwijs, gevestigd te *Amsterdam* met ingang van 1 November 1905 voor een tijdperk van zes jaren aan te wijzen als bevoegd om met inachtneming der desbetreffende wettelijke voorschriften aan zijne leerlingen die het onderwijs tot aan het einde hebben bijgewoond een getuigschrift van bekwaamheid tot universitaire studiën af te geven, dat met het getuigschrift in artikel 11 der hooger-onderwijswet vermeld wordt gelijkgesteld.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Dobbin, den 16den October 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Binnenl. Zaken, (*get.*) P. RINK.

(*Uitgeg.* 29 *Oct.* 1905.)

—

16 *October* 1905. BESLUIT, tot aanwijzing, overeenkomstig art. 157 der hooger-onderwijswet van het Christelijk gymnasium te *Utrecht* der Vereeniging voor Christelijk Voorbereidend Universitair Onderwijs, gevestigd te *Utrecht*. S. 291.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 2 September 1905, n°. 6322[a], afdeeling Onderwijs;

Gelet op artikel 157 der hooger-onderwijswet;

Den Raad van State gehoord (advies van 26 September 1905, n°. 24);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 11 October 1905, n°. 7662, afdeeling Onderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het Christelijk gymnasium te *Utrecht* der Vereeniging voor Christelijk Voorbereidend Universitair Onderwijs, gevestigd te *Utrecht*, met ingang van 1 November 1905 voor een tijdperk van zes jaren aan te wijzen als bevoegd om met inachtneming der desbetreffende wettelijke voorschriften, aan zijne leerlingen, die het onderwijs tot aan het einde hebben bijgewoond, een getuigschrift van bekwaamheid tot universitaire studiën af te geven, dat met het getuigschrift, in artikel 11 der hooger-onderwijs-wet vermeld, wordt gelijkgesteld.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Dobbin, den 16den October 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) P. RINK.

(*Uitgeg.* 29 *Oct.* 1905.)

—

23 *October* 1905. MISSIVE van de Ministers van Justitie en Binnenlandsche Zaken, aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende voltrekking van huwelijken in Nederland tusschen personen die beide of een van beide vreemdelingen zijn.

Krachtens artikel 4, juncto artikel 1 van het verdrag van 12 Juni 1902, tot regeling der wetsconflicten met betrekking tot het huwelijk, goedgekeurd bij de wet van 24 Juli 1903 (*Staatsblad* n°. 231) en bekend gemaakt bij Koninklijk Besluit van 15 Juni 1904 (*Staatsblad* n°. 121), terwijl de nederleggingen der akten van bekrachtiging van *Italië* en *Zwitserland* bekend zijn gemaakt bij Koninklijk besluit van 7 Augustus 1905 (*Staatsblad* n°. 251), moeten vreemdelingen (nl. onderdanen van een der verdragstaten *Duitschland*, *België*, *Frankrijk*, *Italië*, *Luxemburg*, *Rumenië*, *Zweden* en *Zwitser-*

land) om in Nederland een huwelijk aan te gaan, bewijzen, dat zij voldoen aan de vereischten, voor het aangaan van een huwelijk gesteld door hunne nationale wet, of door de wet, waarnaar de nationale wet uitdrukkelijk verwijst.

Voormeld bewijs wordt, ingevolge genoemd artikel, geleverd hetzij door eene verklaring van de diplomatieke of consulaire ambtenaren, daartoe bevoegd verklaard door den Staat, waartoe de vreemde partij of partijen behooren, hetzij op elke andere wijze, mits de internationale verdragen of de autoriteiten van het land der huwelijksvoltrekking het bewijs als voldoende beschouwen.

In verband met het bovenstaande hebben wij de eer hieronder te Uwer kennis te brengen de autoriteiten, die in *Duitschland*, *Frankrijk*, *België* en *Zweden* bevoegd zijn verklaard de verklaringen, bedoeld in artikel 4, lid 2, van het huwelijkstractaat af te geven.

Intusschen zij er Uwe aandacht op gevestigd, dat de aangehaalde bepaling van het tractaat de overlegging eener verklaring, als bovenbedoeld, niet als noodzakelijk vereischte stelt ten bewijze, dat, ingevolge de nationale wet van den vreemdeling, of de wet, waarnaar de nationale wet uitdrukkelijk verwijst, geene beletselen tegen zijn huwelijk bestaan. De ambtenaar van den burgerlijken stand *kan* de overlegging van een verklaring als bovenbedoeld vorderen, maar *behoeft* zulks niet te doen, indien hij overigens voldoende bewijs aanwezig acht voor het niet bestaan van beletselen ingevolge de nationale wet des vreemdelings, of de wet, waarnaar die nationale wet uitdrukkelijk verwijst. Den ambtenaar van den burgerlijken stand komt ter zake een geheel *zelfstandig* oordeel toe.

Omtrent de tot afgifte bevoegd verklaarde autoriteiten der overige Staten, waar het tractaat van kracht is, is nog geene mededeeling aan de Regeering gedaan; bekendmaking daarvan zal derhalve later geschieden.

In verband met de circulaire van het Departement van Justitie/Departement van Binnenlandsche Zaken, dd. 26 Mei/5 Juni 1905, Afdeeling 1*c*, n°. 320, Afdeeling Binnenlandsch Bestuur, n°. 5259, (1) betreffende de opzending van authentieke afschriften van huwelijksakten, ingevolge artikel 5, lid 4, van het huwelijkstractaat, worde er hier de aandacht op gevestigd, dat de handteekeningen van de ambtenaren van den burgerlijken stand op bedoelde afschriften behooren te worden gelegaliseerd, alvorens de opzending geschiedt, terwijl geene afschriften van andere huwelijksakten behooren te worden opgezonden, dan die betreffende huwelijken, waarvan eene of beide der partijen onderdanen zijn van een der verdragstaten (voorloopig *Duitschland*, *België*, *Frankrijk*, *Italië*, *Luxemburg*, *Rumenië*, *Zweden* en *Zwitserland*).

In de hieronder genoemde staten zijn de ter zijde vermelde autoriteiten bevoegd de verklaringen, bedoeld in art. 4, lid 2, van het huwelijkstractaat, ten behoeve van de onderdanen dier staten af te geven:

Duitschland.

In het Koninkrijk *Pruisen*: De „Ortspolizeibehörde' der woonplaats of laatste woonplaats van den aanstaanden echtgenoot en, bij gebreke van zoodanige woonplaats, de „Ortspolizeibehörde" van de laatste woonplaats zijner ouders, of wanneer deze niet bekend is, van de geboorteplaats zijns vaders.

In het Koninkrijk *Beieren*: Voor hen die behoorden tot het gedeelte van het Koninkrijk, rechts van den Rijn gelegen, de „Distrikts verwaltungsbehörden" in de gemeente, waar de aanstaande echtgenoot thuis behoort, („Heimatgemeinde") nl. de „Bezirksämter" of de

---

(1) Die circulaire luidt:

„Artikel 5 lid 4 van het Tractaat tot regeling der wetsconflicten met betrekking tot het huwelijk, gesloten te 's Gravenhage den 12 Juni 1902, goedgekeurd bij de wet van 24 Juli 1903 (*Staatsblad* n°. 231) en bekend gemaakt bij Koninklijk besluit van 15 Juni 1904 (*Staatsblad* n°. 121), schrijft ten aanzien van de voltrekking van huwelijken van vreemdelingen voor, dat een authentiek afschrift der huwelijks-akte wordt toegezonden aan de autoriteiten van het land, waartoe ieder der echtgenooten behoort.

Ter uitvoering van dit voorschrift komt het ons wenschelijk voor, dat door de ambtenaren van den burgerlijken stand telkenmale na de voltrekking van een huwelijk tusschen personen, die beide of een van beide vreemdelingen zijn, opzending van zoodanig afschrift der huwelijks-akte aan U geschiede, terwijl wij U verzoeken de aldus bij U ingekomen bescheiden tweemaal per jaar — in Januari en in Juli — aan den Minister van Buitenlandsche Zaken te doen toekomen.

De eerste toezending in Juli e.k., zou alle huwelijken kunnen betreffen sedert 31 Juli 1904, den dag der inwerkingtreding van het tractaat voltrokken, voor zooveel nog geene overmaking van afschriften der desbetreffende huwelijks-akten aan het Departement van Buitenlandsche Zaken heeft plaats gevonden.

Wij verzoeken U HoogEdelGestrengen wel te willen bevorderen, dat het bovenstaande ter kennis worde gebracht van de ambtenaren van den burgerlijken stand in Uw gewest.

„Magistrate" der steden; voor hen, die tot de *Paltz* behooren de ambtenaar van den burgerlijken stand der woonplaats of laatste woonplaats van den aanstaanden echtgenoot.

In het Koninkrijk *Saksen*: In het algemeen de „Amtshauptmannschaften" der woonplaats of laatste woonplaats van den aanstaanden echtgenoot.

In de steden, waar de herziene Gemeentewet van 24 April 1873 geldt, de „Stadräte".

In het Koninkrijk *Wurtemberg*: Het „Amtsgericht" der woonplaats of laatste woonplaats en, bij gebreke daarvan, geboorteplaats van den aanstaanden echtgenoot.

In het Groot-Hertogdom *Baden*: De ambtenaren van den burgerlijken stand.

In het Groot-Hertogdom *Hessen*: Voor mannen, de ambtenaar van den burgerlijken stand, die tot het doen der huwelijksafkondigingen bevoegd is, voor vrouwen de burgemeesters van de gemeenten, waar zij thuis behooren („Heimatgemeinde").

In het Groot-Hertogdom *Mecklenburg-Schwerin*: Het Ministerie van Binnenlandsche Zaken.

In het Groot-Hertogdom *Saksen*: De „Amtsgerichte".

In het Groot-Hertogdom *Mecklenburg-Strelitz*: De „Landesregierung".

In het Groot-Hertogdom *Oldenburg*: Voor hen, die tot het Hertogdom *Oldenburg* behooren, „de Ämter" en „Magistrate" der eerste klasse. Voor hen, die tot de Vorstendommen *Lubeck* en *Birkenfeld* behooren de Regeeringen.

In het Hertogdom *Brunswijk*: De „Kreisdirektionen" en, wanneer de aanstaande echtgenoot uit de stad *Brunswijk* afkomstig is, de Polizeidirektion" aldaar.

In het Hertogdom *Saksen-Meiningen*: De Ministerialabteilung der Justiz.

In het Hertogdom *Saksen-Altenburg*: De „Landratsämter" en de „Stadträte".

In het Hertogdom *Saksen-Coburg* en *Gotha*: Voor ieder bijzonder geval wordt de bevoegde overheid speciaal aangewezen.

In het Hertogdom *Anhalt*: De „Kreisdirektionen".

In het Vorstendom *Schwarzburg-Sonderhausen*: De „Justizabteilung" van het Ministerie.

In het Vorstendom *Schwarzburg-Rudolstadt*: De „Amtsgerichte".

In het Vorstendom *Waldeck* en *Pyrmont*: De ambtenaren van den burgerlijken stand.

In het Vorstendom *Reuss* Oudere Linie: De Landsregeering.

In het Vorstendom *Reuss* Jongere Linie Het Ministerie.

In het Vorstendom *Schaumburg-Lippe*: Het Ministerie.

In het Vorstendom *Lippe*: Voor bewoners van het platte land de „Verwaltungsämter".

Voor bewoners der steden de „Magistrate".

In de vrije en Hansestad *Lübeck*: Het Stadt- en Landambt" in *Lübeck*.

In de vrije en Hansestad *Bremen*: De Senaatscommissaris van den burgerlijken stand.

In de vrije en Hansestad *Hamburg*: De „Aufsichtsbehörde" voor den burgerlijken stand.

In *Elzas-Lotharingen*: De eerste „Staatsanwalt" van het „Landgericht" in welks ressort de plaats, waar de aanstaande echtgenoot thuis behoort („Heimatort") ligt.

Frankrijk.

De Fransche Legatie te 's Gravenhage of de Fransche Consul, in wiens ressort het huwelijk moet plaats hebben.

België.

De Belgische Legatie te 's Gravenhage.

Zweden.

Voor onderdanen buiten Zweden gedomicilieerd, de daartoe bevoegd verklaarde diplomatieke vertegenwoordigers of consulaire ambtenaren (voor Nederland de Zweedsche diplomatieke vertegenwoordiger, te Brussel wonende).

Voor onderdanen, in Zweden gedomicilieerd, de predikant der gemeente, waar zij zijn ingeschreven.

Wij verzoeken U HoogEdelGestrenge wel te willen bevorderen, dat het bovenstaande ter kennis worde gebracht van de ambtenaren van den burgerlijken stand in Uw gewest.

De Min. van Justitie, (get.) E. E. VAN RAALTE.

De Minister van Binnenlandsche Zaken, (get.) P. RINK.

—

25 *October* 1905. BESLUIT, houdende bepaling van den dag, waarop de wetten van 6 Februari 1901 (*Staatsblad* n°. 62), 12 Februari 1901 (*Staatsblad* n°. 63) en 12 Februari 1901 (*Staatsblad* n°. 64) in werking treden. S. 292.

Bepaald op 1 *December* 1905.

—

27 *October* 1905. BESLUIT, tot nadere wijziging van het bij de Koninklijke besluiten van 15 Mei 1883 (*Staatsblad* n°. 45) en van 8 Mei 1896 (*Staatsblad* n°. 77) gewijzigde Koninklijk besluit van 10 Januari 1881 (*Staatsblad* n°. 2), strekkende tot uitvoering van de wet van 25 Mei 1880 (*Staatsblad* n°. 88), tot instelling eener Rijkspostspaarbank, gewijzigd en aangevuld bij de wet van 20 Juli 1895 (*Staatsblad* n°. 135). S. 293.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gelet op artikel 13, 2de lid, en op artikel 16 van het Koninklijk besluit van 10 Januari 1881 (*Staatsblad* n°. 2), zooals die bepalingen luiden na de daarin gebrachte wijzigingen en aanvullingen bij de Koninklijke besluiten van 15 Mei 1883 (*Staatsblad* n°. 45) en 8 Mei 1896 (*Staatsblad* n°. 77), tot uitvoering van de wet van 25 Mei 1880 (*Staatsblad* n°. 88), gewijzigd en aangevuld bij de wet van 20 Juli 1895 (*Staatsblad* n°. 135) tot instelling eener Rijkspostspaarbank;

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, van 11 September 1905, n°. 3868, Posterijen en Telegrafie;

Den Raad van State gehoord (advies van 10 October 1905, n°. 13);

Gezien het nader rapport van Onzen genoemden Minister van den 20 October 1905, n°. 4525, Posterijen en Telegrafie;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Artikel 13, 2de lid, van het in het hoofd dezes genoemde Koninklijk besluit wordt vervangen door de navolgende bepaling:

„Indien een inlegger, ter bekoming eener terugbetaling, niet persoonlijk ten kantore verschijnt, moet de persoon, die hem vervangt, eene notarieele of onderhandsche algemeene of bijzondere volmacht overleggen. Kan deze niet schrijven, zoo geldt voor hem de regeling in het eerste lid van dit artikel voor inleggers omschreven."

2. In artikel 16 van het meergenoemde besluit wordt het woord „vierde" vervangen door „laatste", zoodat het slot van dat artikel wordt gelezen als volgt: „op de wijze als in het laatste lid van artikel 6 is bepaald."

3. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en de *Staatscourant*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk gelijktijdig in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Raben-Steinfeld, den 27sten October 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(*get.*) J. KRAUS.

(*Uitgeg.* 9 *Nov.* 1905.)

—

4/22 *November* 1905. MISSIVE van de Ministers van Justitie en Binnenlandsche Zaken, aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende de verplichting van militairen om toestemming te vragen tot het aangaan van een huwelijk.

Ter voorkoming van twijfel nopens de vraag, of militairen tot het aangaan van een huwelijk toestemming behoeven en, zoo ja, van welke autoriteit, hebben wij de eer U HoogEdelGestr. te verzoeken de ambtenaren van den burgerlijken stand in Uw gewest in kennis te stellen met de navolgende voorschriften:

A. *Militairen dienende bij de landmacht.*

Een officier of militair persoon, wiens betrekking uit hoofde van den aard van zijn dienst bij de militaire administratie en bij den geneeskundigen dienst aan den officiersrang is gelijk gesteld, mag, gedurende den tijd dat hij in werkelijken dienst of op nonactiviteit is, geen huwelijk aangaan, zonder daartoe vergunning te hebben verkregen van of vanwege de Koningin. De Minister van Oorlog is gemachtigd de aanvrage in te willigen. (Koninklijk besluit van 14 Februari 1872, n°. 19.)

Vrijwillig dienende militairen beneden den rang van officier hebben tot het aangaan van een huwelijk toestemming noodig; die toestemming wordt verleend:

1°. door de kommandeerende officieren van korpsen of van inrichtingen aan de onder hen dienende onderofficieren en mindere militairen;

2°. door de artillerie- en geniekommandanten in de verdedigingsstellingen aan de onder hen dienende conducteurs der artillerie en hoofdopzichters en opzichters van fortificatiën.

(Koninklijk besluit van 30 September 1904, n°. 119; Ministerieele beschikking van 31 October 1904, afdeeling III, n°. 152, j°. Ministerieele beschikking van 15 Maart 1881, afdeeling III Personeel, n°. 63.)

Reserve-officieren, alsmede het reserve-personeel beneden den rang van officier, niet in werkelijken dienst zijnde, behoeven voor het aangaan van een huwelijk niet de toestemming van eenige autoriteit.

De overige voorschriften betreffende huwelijken van militairen beneden den rang van officier bij de landweer zijn ingetrokken.

B. *Militairen, dienende bij de zeemacht.*

De militaire officieren bij de zeemacht hebben tot het aangaan van een huwelijk de toestemming noodig van of va nwege de Koningin. De Minister van Marine is gemachtigd de aanvrage in te willigen.

Aan adelborsten en scheepsklerken is het aangaan van een huwelijk niet vergund. (Koninklijk besluit van 15 Februari 1872, n°. 18.)

Hoofdmachinisten en machinisten, onderofficieren en mindere schepelingen — met uitzondering van de manschappen van het korps mariniers — hebben de toestemming noodig van den kommandant van het schip waarop zij dienen.

Aan adjunct-machinisten is het aangaan van een huwelijk niet vergund.

Manschappen van het korps mariniers hebben te toestemming noodig van den kommandant van het korps. (Koninklijke besluiten van 26 October 1903, n°. 73; 9 Februari 1905, n°. 35, en 16 Maart 1905, n°. 15.)

Het personeel der Koninklijke Nederlandsche marinereserve behoeft voor het aangaan van een huwelijk niet de toestemming van eenige autoriteit. (Koninklijke besluiten van 7 September 1896, n°. 23; 14 Juli 1903, n°. 33, en 1 Juli 1905, n°. 58.)

De overige voorschriften betreffende huwelijken van militairen beneden den rang van officier bij de zeemacht zijn ingetrokken.

De Min. van Justitie, (*get.*) E. E. VAN RAALTE.

De Minister van Binnenlandsche Zaken, (*get.*) P. RINK.

—

6 *November* 1905. BESLUIT, tot vaststelling van voorschriften ter bevordering van de vrijheid en veiligheid van het verkeer op de wegen in verband met het gebruik van motorrijtuigen en rijwielen, alsmede ter regeling van het verkeer op rijwielpaden. S. 294.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 19 Juni 1905, L^a^. O., Afdeeling Waterstaat;

Gezien artikel 2 der Motor- en Rijwielwet 1905 (*Staatsblad* n°. 69);

Gelet op de door Onzen Minister voornoemd overgelegde adviezen van de Gedeputeerde Staten der provinciën;

Den Raad van State gehoord (advies van 1 Augustus 1905, n°. 20);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister voornoemd van 31 October 1905, L^a^. I, Afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Vast te stellen de navolgende:

VOORSCHRIFTEN *ter bevordering van de vrijheid en veiligheid van het verkeer op de wegen in verband met het gebruik van motorrijtuigen en rijwielen, alsmede ter regeling van het verkeer op rijwielpaden.*

§ 1. *Algemeene bepalingen.*

Art. **1.** In dit reglement wordt verstaan,

1°. onder *motorrijtuigen* alle rij- of voertuigen: bestemd om uitsluitend of mede door eene mechanische kracht, op of aan het rij- of voertuig zelf aanwezig, anders dan langs spoorstaven te worden voortbewogen;

2°. onder *wegen* en *kunstwegen* alle wegen en kunstwegen, welke voor het openbaar verkeer openstaan, de bermen of zijkanten en de voetpaden daaronder begrepen;

3°. onder *Rijkswegen* alle wegen onder beheer van het Rijk;

4°. onder *rijwielpaden* alle paden, welke als rijwielpaden zijn aangeduid door een kenteeken van een model, vast te stellen door Onzen met de uitvoering der Motor- en Rijwielwet 1905 (*Staatsblad* n°. 69) belasten Minister;

5°. onder *bestuurder* van een motorrijtuig hij, die het rijtuig bestuurt of onder zijn onmiddellijk toezicht doet besturen.

2. Bestuurders van motorrijtuigen en rijwielen zijn op de wegen verplicht met hunne rijtuigen of rijwielen behoorlijk uit te wijken:

1°. naar *rechts*, bij het tegenkomen van motorrijtuigen, rijwielen, andere rij- of voertuigen, rij- of trekdieren en ander vee;

2°. naar *links*, bij het inhalen van motorrijtuigen, rijwielen, andere rij- of voertuigen, rij- of trekdieren en ander vee;

3°. naar *rechts*, bij het ingehaald worden door motorrijtuigen, rijwielen, andere rij- of voertuigen, rij- of trekdieren en ander vee, voor zooveel voor hem, die wenscht in te halen, de daartoe noodige ruimte anders niet beschikbaar zou zijn, en het verlangen, dat uitgeweken worde, behoorlijk kenbaar gemaakt is.

3. Bestuurders van rij- of voertuigen, geene motorrijtuigen of rijwielen zijnde, bestuurders en geleiders van rij- of trekdieren en ander vee zijn op de wegen verplicht met hetgeen door hen wordt geleid of bestuurd behoorlijk uit te wijken:

1°. naar *rechts*, bij het tegenkomen van motorrijtuigen en rijwielen;

2°. naar *links*, bij het inhalen van motorrijtuigen en rijwielen;

3°. naar *rechts*, bij het ingehaald worden door motorrijtuigen en rijwielen, voor zooveel

voor hem, die wenscht in te halen, de daartoe noodige ruimte anders niet beschikbaar zou zijn, en het verlangen, dat uitgeweken worde, behoorlijk kenbaar gemaakt is.

4. Voetgangers zijn op de wegen verplicht bij het tegenkomen van- of het ingehaald worden door motorrijtuigen of rijwielen dezen behoorlijke ruimte voor passeeren te laten.

§ 2. *Bepalingen betreffende motorrijtuigen.*

5. Een motorrijtuig, waarmede over een weg wordt gereden, moet voorzien zijn van een nauwkeurig werkend stuurtoestel.

6. Een motorrijtuig op meer dan twee wielen, van grooteren radstand dan 2 M. of zwaarder dan 350 K.G., waarmede over een weg wordt gereden, moet voorzien zijn van eene inrichting om achterwaarts te rijden.

7. Een motorrijtuig, waarmede over een weg wordt gereden, moet voorzien zijn van minstens twee onafhankelijk van elkander krachtig werkende, onder bereik van den bestuurder zich bevindende remmen, met elk waarvan het rijtuig ieder oogenblik tot stilstand kan worden gebracht.

8. Een motorrijtuig, waarmede over een weg wordt gereden, moet voorzien zijn van minstens één hoorn of trompet, waarvan het geluid op een afstand van 100 M. duidelijk hoorbaar is.

9. De bestuurder van een motorrijtuig, waarmede over een weg wordt gereden, is verplicht met den hoorn of de trompet een signaal te geven telkens, wanneer de veiligheid van het verkeer zulks vordert.

Hij is verplicht bij het gebruik van hoorn of trompet, zooveel doenlijk, alles te vermijden, wat het schrikken van rij- of trekdieren of ander vee ten gevolge zoude kunnen hebben.

Het is hem verboden eenig ander geluidsignaal dan den hoorn of de trompet te gebruiken.

10. Een motorrijtuig op meer dan twee wielen, dat zich tusschen een half uur na zonsondergang en een half uur vóór zonsopgang op een weg bevindt, moet voorzien zijn van minstens twee aan weerszijden van het rijtuig aangebrachte lantaarns, die voorwaarts een helder wit licht uitstralen.

11. Een motorrijtuig op twee wielen, waarmede over een weg wordt gereden, moet gedurende den in artikel 10 omschreven tijd voorzien zijn van minstens één lantaarn, die voorwaarts een helder wit licht uitstraalt.

12. De bestuurder van een motorrijtuig, waarmede over een weg wordt gereden, is verplicht het rijtuig te doen stilhouden en den motor in rust te brengen telkens, wanneer de veiligheid van het verkeer het een of het ander vordert.

13. Het is den bestuurder van een motorrijtuig verboden het rijtuig zonder voldoend toezicht op een weg te laten staan anders dan met in rust gebrachten motor.

14. Het is verboden over een weg te rijden met een motorrijtuig op meer dan drie wielen, door middel waarvan een rij- of voertuig wordt voortbewogen, tenzij met vergunning, voor Rijkswegen van Onzen met de uitvoering der Motor- en Rijwielwet 1905 (*Staatsblad* n°. 69) belasten Minister, voor de overige wegen van Gedeputeerde Staten der provincie.

Het eerste lid is niet van toepassing op het rijden met een motorrijtuig op meer dan drie wielen, door middel waarvan een onklaar motorrijtuig wordt voortbewogen uitsluitend met het doel om een plaats voor berging of herstel te bereiken.

15. Voor overtreding van artikel 5, artikel 6, artikel 7, artikel 8, artikel 10, artikel 11 en artikel 14 zijn aansprakelijk de bestuurder van een motorrijtuig en:

a. voor zooveel betreft artikel 5, artikel 6, artikel 7, artikel 8, artikel 11 en artikel 14 de eigenaar of houder, die in strijd met een dezer bepalingen doet of laat rijden;

b. voor zooveel betreft artikel 10 de eigenaar of houder, die in strijd met deze bepaling het motorrijtuig zich op een weg doet of laat bevinden.

§ 3. *Bepalingen betreffende rijwielen.*

16. Een rijwiel, waarmede over een weg wordt gereden, moet voorzien zijn van een nauwkeurig werkend stuurtoestel.

17. Een van eene zoogenaamde freewheelinrichting voorzien rijwiel, waarmede over een weg wordt gereden, moet voorzien zijn van minstens één rem, waarmede het ieder oogenblik tot stilstand kan worden gebracht.

18. Een rijwiel, waarmede over een weg wordt gereden, moet voorzien zijn van minstens één bel, waarvan het geluid op een afstand van 50 M. duidelijk hoorbaar is.

19. De bestuurder van een rijwiel, waarmede over een weg wordt gereden, is verplicht met de bel een signaal te geven telkens, wanneer de veiligheid van het verkeer zulks vordert.

Hij is verplicht bij het gebruik van de bel, zooveel doenlijk, alles te vermijden, wat het schrikken van rij- of trekdieren of ander vee ten gevolge zoude kunnen hebben.

Het is hem verboden eenig ander geluidsignaal dan de bel te gebruiken.

20. Een rijwiel, waarmede tusschen een half uur na zonsondergang en een half uur vóór zonsopgang over een weg wordt gereden, moet voorzien zijn van minstens één lantaarn, die voorwaarts een helder wit licht uitstraalt.

21. De bestuurder van een rijwiel, waarmede over een weg wordt gereden, is verplicht het rijwiel te doen stilhouden telkens, wanneer de veiligheid van het verkeer zulks vordert.

22. Voor overtreding van artikel 16, artikel 17, artikel 18 en artikel 20 zijn aansprakelijk de bestuurder van een rijwiel en de eigenaar of houder, die in strijd met een dezer bepalingen doet of laat rijden.

§ 4. *Bepalingen betreffende rij- of voertuigen, geene motorrijtuigen of rijwielen zijnde.*

23. Met uitzondering van kruiwagens, kinderwagens en daarmede gelijk te stellen rij- of voertuigjes, moet elk rij- of voertuig, geen motorrijtuig of rijwiel zijnde, waarmede over een kunstweg wordt gereden, tusschen een uur na zonsondergang en een uur vóór zonsopgang voorzien zijn van minstens één lantaarn, die vooraan geplaatst is aan de linkerzijde, ten minste even ver naar die zijde reikt als de lading van het rij- of voertuig en voorwaarts een helder wit licht uitstraalt.

24. Voor overtreding van artikel 23 zijn aansprakelijk de bestuurder van een daaraan onderworpen rij- of voertuig en de eigenaar of houder, die in strijd daarmede doet of laat rijden.

§ 5. *Bepalingen betreffende rijwielpaden.*

25. Het is verboden een rijwielpad buiten noodzaak anders te berijden dan met motorrijtuigen op twee wielen of met rijwielen of daarover paarden of ander vee te leiden of te drijven.

Voor overtreding van het eerste lid is, voor zooveel betreft rij- of voertuigen, aansprakelijk de bestuurder.

26. Met afwijking in zooverre van artikel 2, artikel 3 en artikel 4 is hij, die zich op een rijwielpad bevindt anders dan op een motorrijtuig op twee wielen of een rijwiel, verplicht op tijdige waarschuwing van den bestuurder van een motorrijtuig op twee wielen of een rijwiel het rijwielpad te verlaten.

27. Voor de toepassing van artikel 2 en artikel 3 ten opzichte van motorrijtuigen op twee wielen en van rijwielen wordt een rijwielpad met betrekking tot den weg, waarlangs het zich bevindt, beschouwd als afzonderlijke weg.

28. De bestuurder van een motorrijtuig op twee wielen of van een rijwiel is verplicht een rijwielpad te verlaten, voor zooveel dit noodig is voor de naleving van artikel 2 ten opzichte van deze voertuigen onderling.

Hierbij wordt echter ten aanzien van met den weg gemeen liggende rijwielpaden in zooverre van artikel 2, sub 2°. en 3°., afgeweken, dat de bestuurder van een motorrijtuig op twee wielen of van een rijwiel, waarmede op een voor hem links van den weg liggend rijwielpad een ander zoodanig voertuig wordt ingehaald, verplicht is *rechts* te passeeren.

§ 6. *Straf-, overgangs- en slotbepalingen.*

29. Overtreding van dit reglement wordt gestraft:

a. van artikel 2, artikel 3, artikel 9, artikel 12, artikel 13, artikel 14, artikel 26 en artikel 28, met hechtenis van ten hoogste twintig dagen of geldboete van ten hoogste honderd gulden;

b. van artikel 4, artikel 19, artikel 21 en artikel 30, tweede lid, met hechtenis van ten hoogste tien dagen of geldboete van ten hoogste vijftig gulden;

c. van artikel 5, artikel 6, artikel 7, artikel 8, artikel 10, artikel 11 en artikel 25 met geldboete van ten hoogste honderd gulden;

d. van artikel 16, artikel 17, artikel 18, artikel 20 en artikel 23 met geldboete van ten hoogste vijftig gulden.

30. Gedurende een maand na het in werking treden van dit reglement zijn artikel 18 in verband met artikel 22 en artikel 19 niet van toepassing op den eigenaar, houder of bestuurder van een rijwiel, dat voorzien is van een hoorn of trompet, waarvan het geluid op een afstand van 50 M. duidelijk hoorbaar is.

Gedurende den in het eerste lid genoemden termijn is de bestuurder van het rijwiel verplicht met den hoorn of de trompet een signaal te geven telkens, wanneer de veiligheid van het verkeer zulks vordert, en bij het geven daarvan, zooveel doenlijk, alles te vermijden, wat het schrikken van rij- of trekdieren of ander vee ten gevolge zoude kunnen hebben.

31. De bepalingen van dit reglement betreffende de rij- of voertuigen, geene motorrijtuigen zijnde, zijn niet van toepassing op rij- of voertuigen, welke langs spoorstaven worden voortbewogen.

32. Dit reglement kan worden aangehaald onder den titel „Motor- en Rijwielreglement", doch met bijvoeging van het jaar en het nummer van het *Staatsblad*, waarin het reglement is geplaatst.

Onze Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* geplaatst en

aan den Raad van State in afschrift medegedeeld zal worden.

Raben-Steinfeld, den 6den November 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(*get.*) J. KRAUS.

(*Uitgeg.* 12 *Dec.* 1905.)

Toelichting tot het Motor- en Rijwielreglement 1905 (*Staatsblad* nº. 294).

Ten einde eene goede werking van dit reglement te bevorderen is het raadzaam geoordeeld eene toelichting daarvan ter algemeene kennis te brengen.

Aangaande de bevoegdheid tot het maken van verordeningen, welke aan de lagere besturen in verband met het reglement overblijft, valt het volgende op te merken.

Overeenkomstig het standpunt, dat de Regeering indertijd ten opzichte van art. 427 van het Wetboek van Strafrecht heeft ingenomen (SMIDT, *Geschiedenis van het Wetboek van Strafrecht*, III, bladz. 195), volstaat het reglement met als *minimum* datgene te eischen, wat men kan aannemen dat door het gansche land noodig is, onverminderd de bevoegdheid van lager gezag om aan te vullen, als dat op grond van plaatselijke omstandigheden noodig mocht zijn. De bevoegdheid tot aanvulling komt den lageren besturen in dit geval toe uit art. 7, eerste lid, der Motor- en Rijwielwet 1905 (*Staatsblad* nº. 69). Dit artikel laat o. m. regeling toe van „punten, waaromtrent in . . . . den . . . . algemeenen maatregel van bestuur niet is voorzien"; in deze, aan art. 3 der wet van 20 Juli 1895 (*Staatsblad* nº. 139) ontleende omschrijving is, blijkens de toelichting op laatstgenoemd artikel (Gedrukte Stukken 1893—1894—*76*), de uitdrukking *punten* en niet *onderwerp* gekozen om te doen uitkomen, dat door de bevoegd verklaarde besturen *aanvullende* bepalingen kunnen worden vastgesteld, voor zooverre de voorschriften van hooger gezag zulks toelaten.

§ 1. *Algemeene bepalingen.*

Art. 1. De omschrijvingen zijn in hoofdzaak ontleend aan art. 1 der wet: die van *kunstwegen* en van *rijwielpaden* houden verband met art. 23 en met § 5.

Onder de in punt 2 bedoelde voetpaden zijn, evenals in de wet, alleen te verstaan voetpaden, welke deel uitmaken van of behooren bij wegen. Dit blijkt uit de samenvoeging met „bermen of zijkanten".

Artt. 2, 3 en *4.* Art. 2 regelt het uitwijken *door*-, de artt. 3 en 4 het uitwijken *voor* motorrijtuigen en rijwielen, in den geest van hetgeen alom voorgeschreven of gebruikelijk is. De ruimte voor uitwijken en passeeren is niet aangegeven in maten, daar deze moeilijk te controleeren zouden zijn; de toeziende ambtenaren en de rechter zullen in ieder bijzonder geval naar de omstandigheden moeten beoordeelen, of „behoorlijk" is uitgeweken enz. Iets dergelijks doet zich voor bij art. 15 der wet.

§ 2. *Bepalingen betreffende motorrijtuigen.*

Artt. 5, 6 en *7.* De stuur- en reminrichting worden geregeld overeenkomstig hetgeen de praktijk als wenschelijk en nuttig doet kennen.

Artt. 8 en *9.* In verband met de artt. 18 en 19 wordt eene splitsing toegepast, welke aan het gebruik van bellen op motorrijtuigen, van hoorns of trompetten op rijwielen een einde beoogt te maken.

De vraag, wanneer een geluidsignaal moet worden gegeven, zal telkens naar omstandigheden zijn te beantwoorden (vgl. bij de artt. 2—4).

Artt. 10 en *11.* Verlichting is bij tweewielers alleen gevorderd bij het rijden; voor de overige motorrijtuigen wegens meerdere breedte ook bij stilstand.

Artt. 12 en *13.* Omtrent het in rust brengen van den motor noemt alleen art. 13 een bepaald geval. Overigens moet de beslissing, of stilhouden met het rijtuig of wel stop zetten van den motor of beide noodig was, ook hier afhangen van de omstandigheden.

Art. 14. De uitdrukking „doen trekken" van art. 2, tweede lid sub 5º., der wet, is omgewerkt, wijl bij de zoogenaamde Renardtreinen de motor niet de volgwagens trekt, maar daaraan beweegkracht overdraagt.

De uitzondering van het tweede lid, die ook elders wordt aangetroffen, is zonder bezwaar geoordeeld.

Onder de bepaling valt verder niet het trekken van sleepwagentjes door twee- of driewielers. Eindelijk vallen voorspan- en zijwagentjes reeds hierom er buiten, wijl zij den tweewieler tijdelijk omzetten in een zelfstandigen driewieler; dit verschil met sleepwagentjes heeft ook bij art. 13 der wet beteekenis.

Art. 15. De eigenaar of houder is in bepaalde gevallen mede aansprakelijk, doch alleen wanneer hij *doet* of *laat* rijden (art. 10 bevinden). Behalve art. 14 betreffen deze gevallen uitsluitend de inrichting en uitrusting van het rijtuig. Volgens de Memorie van Toelichting op art. 6 van het eerste ontwerp der wet (Gedrukte Stukken 1903—1904—*128*) ziet „*doen* rijden" op het geval, waarin de

eigenaar of houder willens of wetens iets gelast of toelaat; „*laten* rijden" op dat, waarin hem zorgeloosheid kan worden verweten. Wat het laatste betreft zal b. v. de eigenaar of houder strafschuldig kunnen zijn wegens het laten rijden zonder licht, wanneer hij den bestuurder *zonder* lantaarns heeft laten uitrijden; daarentegen vermoedelijk niet, wanneer de lantaarns *aanwezig* zijn, maar de bestuurder nalaat ze aan te steken buiten tegenwoordigheid of voorkennis van den eigenaar of houder.

§ 3. *Bepalingen betreffende rijwielen.*

Art. 17. Voor het geheele grootendeels vlakke land bestaat slechts in het aangegeven geval behoefte aan een rem. Daar, waar plaatselijk in meer gevallen een rem noodig is, kunnen de lagere besturen blijkens den aanhef dezer toelichting er in blijven voorzien.

Voor de overige artikelen wordt verwezen naar de overeenkomstige van § 2.

§ 4. *Bepalingen betreffende rij- of voertuigen, geene motorrijtuigen of rijwielen zijnde.*

Art. 23. Ofschoon de veiligheid ook hier in beginsel eene algemeene verplichting tot het voeren van licht eischt, is die verplichting ter wille van den landbouw beperkt tot kunstwegen, en vangt zij eerst een uur na zonsondergang aan. Verdere beperkingen, zooals hier en daar bestonden voor de zomermaanden of in verband met den stand der maan, zijn niet raadzaam geoordeeld wegens gevaar bij duistere weersgesteldheid.

Verlichting aan de linkerzijde is noodig in verband met den regel van rechts uitwijken.

Bestaat plaatselijk, b. v. in bebouwde kommen, behoefte aan meer verlichting en aan vroeger aanvang, dan kunnen de gemeentebesturen ook hierin blijven voorzien.

Art. 24. Verwezen wordt naar art. 15.

§ 5. *Bepalingen betreffende rijwielpaden.*

Art. 25. Blijkens art. 1, sub 4°., is de toepasselijkheid van dit en volgende artikelen beperkt tot die rijwielpaden, welke zijn aangeduid door een kenteeken, dat de Minister vaststelt. Het kenteeken behoeft niet uitsluitend *door* het openbaar gezag geplaatst te worden; dit kan ook *met goedvinden van* dat gezag geschieden door belanghebbenden.

Het artikel beoogt het rijwielpad te beschermen tegen beschadiging.

Art. 26. Daar het rijwielpad bestemd is voor rijwielen en motortweewielers, moeten anderen het ten behoeve van deze verlaten, ook al leidt dit tot afwijking van de gewone regelen omtrent uitwijken (artt. 2, 3 en 4.)

Art. 27. Ligt aan beide zijden van den weg een rijwielpad daarmede gemeen, dan zullen tegenover het verkeer op den eigenlijken weg vanzelf de artt. 2, 3 en 4 worden nageleefd. Is er echter slechts één pad, en ligt dit voor een wielrijder of motorwielrijder *links* van den weg, dan zou hij, om een hem op den weg tegenkomend voertuig te passeeren, naar de gewone regelen het pad moeten verlaten om rechts uit te wijken. Dit ware minder billijk, en zou ook niet strooken met wat in werkelijkheid pleegt te gebeuren. Hierom stempelt het artikel het rijwielpad als afzonderlijke weg tegenover den weg, waarlangs het ligt. Wielrijders en motorwielrijders mogen dus het pad blijven berijden, ook al zouden zij tegenover het verkeer op den hoofdweg moeten afwijken van de gewone regelen.

Art. 28. De verhouding tusschen de wettige gebruikers van het pad onderling zou geen bijzondere regeling behoeven, wanneer alle paden breed genoeg waren om elkaar te passeeren. Evenzoo zullen de gewone regelen vanzelf gevolgd worden, als aan weerskanten van den weg een pad voorhanden is.

Is er maar aan één kant een pad, te smal om elkaar te passeeren, dan handhaaft het eerste lid daarvoor in beginsel den gewonen regel; de rijder, die voor naleving van art. 2 geen voldoende ruimte vindt op het pad, moet het verlaten. Bijzondere regeling is slechts noodig geoordeeld voor het geval, dat een rijwiel of motortweewieler een ander zoodanig voertuig *inhaalt* op een pad, dat voor beiden *links* van den weg ligt. Bij handhaving van den gewonen regel, art. 2, sub 2°. en 3°., zou de voorste rijder *rechts* moeten houden, en dus het pad moeten verlaten, terwijl de inhalende op het pad zou kunnen doorrijden. Dit zou eene minder billijke bevoordeeling zijn van den snelleren rijder, eene premie op snel rijden, vooral dus ten bate van de motorrijders, maar niet ten voordeele der verkeersveiligheid. Beter scheen het, bezadigd rijden in de hand te werken, door den gewonen regel om te keeren voor het aangegeven bijzondere geval: de snellere rijder moet zijn oogenblik kiezen om het pad te verlaten en *rechts* te passeeren. In de praktijk zal het trouwens veelal toch reeds zoo gaan. Men herinnere zich, dat deze regel enkel is voorgeschreven voor rijwielpaden met reglementair kenteeken.

§ 6. *Straf-, overgangs- en slotbepalingen.*

Art. 29. Hechtenis is slechts mogelijk gemaakt in die gevallen, waar de overtreding geacht mag worden de veiligheid van het verkeer meer onmiddellijk te schaden.

Art. 30. Deze overgangsbepaling beoogt het afschaffen van hoorns en trompetten voor rijwielen te vergemakkelijken.

Art. 31. Uit art. 1, sub 1°., volgt reeds, dat de voorschriften omtrent motorrijtuigen niet gelden voor motoren op spoor- en tramwegen. Hier is voor het rollend materieel op deze in het algemeen hetzelfde bepaald ten opzichte van de voorschriften omtrent andere rij- en voertuigen.

Art. 32. De korte titel stemt overeen met dien van art. 29 der wet.

's Gravenhage, 13 November 1905.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(*get.*) J. KRAUS.

—

6 *November* 1905. BESLUIT, houdende bepaling van het tijdstip, waarop de Motor- en Rijwielwet 1995 (*Staatsblad* n°. 69) in werking treedt. S. 295.

Bepaald op 1 *Januari* 1906.

—

6 *November* 1905. BESLUIT, houdende wijziging van het Koninklijk besluit van 19 Januari 1898 (*Staatsblad* n°. 25), tot vaststelling van eenige bepalingen van politie betreffende het gebruik maken van wegen, enz. onder beheer van het Rijk. S. 296.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 19 Juni 1905, L^a^. P, Afdeeling Waterstaat;

Gezien de wet van 28 Februari 1891 (*Staatsblad* n°. 69);

Den Raad van State gehoord, advies van 1 Augustus 1905, n°. 21;

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister voornoemd, van 31 October 1905, L^a^. K, Afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het Koninklijk besluit van 19 Januari 1898 (*Staatsblad* n°. 25), tot vaststelling van eenige bepalingen van politie betreffende het gebruik maken van wegen, enz. onder beheer van het Rijk, te wijzigen als volgt:

a. Artikel 9 vervalt.

b. In artikel 12, eerste lid, worden de woorden: „de artt. 2 tot en met 9" vervangen door de woorden: „de artt. 2 tot en met 8".

c. In artikel 18*a* vervalt de aanhaling van artikel 9.

Onze Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

Raben-Steinfeld, den 6den November 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid.
(*get.*) J. KRAUS.

(*Uitgeg.* 12 *Dec.* 1905.)

—

6 *November* 1905. BESLUIT, tot nadere wijziging van het Koninklijk besluit van 13 Augustus 1891 (*Staatsblad* n°. 158), tot vaststelling van een algemeen reglement van politie voor rivieren, kanalen, havens, sluizen, bruggen en daartoe behoorende werken, onder beheer van het Rijk, gewijzigd bij de Koninklijke besluiten van 17 April 1894 (*Staatsblad* n°. 57), 23 April 1897 (*Staatsblad* n°. 105), 8 Juli 1897 (*Staatsblad* n°. 174) en 24 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 217). S. 297.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 5 October 1905, n°. 154, Afdeeling Waterstaat;

Gezien de wet van 28 Februari 1891 (*Staatsblad* n°. 69);

Gezien de wet van 31 December 1904 (*Staatsblad* n°. 305) tot overdracht en overneming in beheer en onderhoud bij het Rijk van de buitenhaven te *Middelharnis*;

Den Raad van State gehoord, advies van 24 October 1905, n°. 21;

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 1 November 1905, L^a^. C, Afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Het Koninklijk besluit van 13 Augustus 1891 (*Staatsblad* n°. 158) tot vaststelling van een algemeen reglement van politie voor rivieren, kanalen, havens, sluizen, bruggen en daartoe behoorende werken, onder beheer van het Rijk, gewijzigd bij de Koninklijke besluiten van 17 April 1894 (*Staatsblad* n°. 57), 23 April 1897 (*Staatsblad* n°. 105), 8 Juli 1897 (*Staatsblad* n°. 174) en 24 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 217), nader te wijzigen als volgt:

Artikel 1, derde lid, littera *a*, wordt gelezen als volgt:

„de havens te *Moerdijk*, *Breskens*, *Veere* en *Delfzijl*, de buitenhaven te *Scheveningen*, de buitenhaven te *Middelharnis*, voorzoover in

beheer bij het Rijk, en de havens der eilanden *Terschelling*, *Vlieland*, *Wieringen*, *Urk* en *Marken*".

Onze Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Raben-Steinfeld, den 6den November 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(*get.*) J. KRAUS.

(*Uitgeg.* 22 *Nov.* 1905.)

—

10 *November* 1905. BESLUIT, tot aanwijzing, overeenkomstig artikel 157 der hooger-onderwijswet, van de afdeeling gymnasium van het Bisschoppelijk College te *Roermond*, der vereeniging Bisschoppelijk College gevestigd te *Roermond*. S. 298.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 27 September 1905, n°. 6833/3, afdeeling Onderwijs;

Gelet op artikel 157 der hooger-onderwijswet;

Den Raad van State gehoord, advies van 31 October 1905, n°. 27;

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 6 November 1905, n°. 8817, afdeeling Onderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan:

de afdeeling gymnasium van het Bisschoppelijk College te *Roermond* der vereeniging Bisschoppelijk College, gevestigd te *Roermond* met ingang van 16 November 1905 voor een tijdperk van zes jaren aan te wijzen als bevoegd om, met inachtneming der desbetreffende wettelijke voorschriften, aan hare leerlingen, die het onderwijs tot aan het einde hebben bijgewoond, een getuigschrift van bekwaamheid tot universitaire studiën af te geven, dat met het getuigschrift, in artikel 11 der hooger-onderwijswet vermeld, wordt gelijkgesteld.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Baden-Baden, den 10den November 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*get.*) P. RINK.

(*Uitgeg.* 23 *Nov.* 1905.)

—

10 *November* 1905. BESLUIT, tot aanwijzing, overeenkomstig art. 157 der hooger-onderwijswet, van:

1°. de afdeeling gymnasium van het collegie St. Willebrord te *Katwijk aan den Rijn*;

2°. het Roomsch-Katholiek gymnasium te *Amsterdam*;

3°. de afdeeling gymnasium van het Canisius collegie te *Nijmegen*. S. 299.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 27 September 1905, n°. 7272/3, afdeeling Onderwijs;

Gelet op artikel 157 der hooger-onderwijswet;

Den Raad van State gehoord, advies van 31 October 1905, n°. 28;

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 6 November 1905, n°. 8818, afdeeling Onderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan:

na te noemen gymnasia der St. Willebrordus stichting, gevestigd te *Amsterdam* met ingang van 16 November 1905 voor een tijdperk van zes jaren aan te wijzen als bevoegd om, met inachtneming der desbetreffende wettelijke voorschriften, aan hunne leerlingen, die het onderwijs tot aan het einde hebben bijgewoond, een getuigschrift van bekwaamheid tot universitaire studiën af te geven, dat met het getuigschrift, in art. 11 der hooger-onderwijswet vermeld, wordt gelijkgesteld:

1°. de afdeeling gymnasium van het collegie St. Willebrord te *Katwijk aan den Rijn*;

2°. het Roomsch-Katholiek gymnasium te *Amsterdam*;

3°. de afdeeling gymnasium van het Canisius collegie te *Nijmegen*.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Baden-Baden, den 10den November 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*get.*) P. RINK.

(*Uitgeg.* 23 *Nov.* 1905.)

—

10 *November* 1905. BESLUIT, tot aanwijzing, overeenkomstig art. 157 der hooger-onderwijswet, van het gymnasium te *Rolduc*, verbonden aan de eerste afdeeling van het Seminarie van het bisdom van *Roermond*, gevestigd te *Rolduc*, gemeente *Kerkrade*. S. 300.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 27 September 1905, n°. 6919/3, afdeeling Onderwijs;

Gelet op art. 157 der hooger-onderwijswet;

Den Raad van State gehoord (advies van 31 October 1905, n°. 29);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 6 November 1905, n°. 8819, afdeeling Onderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het gymnasium te *Rolduc*, verbonden aan de eerste afdeeling van het Seminarie van het bisdom van *Roermond*, gevestigd te *Rolduc*, gemeente *Kerkrade*, met ingang van 16 November 1905 voor een tijdperk van zes jaren aan te wijzen als bevoegd om, met inachtneming der desbetreffende wettelijke voorschriften, aan zijne leerlingen, die het onderwijs tot aan het einde hebben bijgewoond, een getuigschrift van bekwaamheid tot universitaire studiën af te geven, dat met het getuigschrift, in art. 11 der hooger-onderwijswet vermeld, wordt gelijkgesteld.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Baden-Baden, den 10den November 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*get.*) P. RINK.

(*Uitgeg.* 23 *Nov.* 1905.)

—

10 *November* 1905. BESLUIT, houdende ontheffing van het nog niet vervuld gedeelte van den diensttijd, van een ingelijfd loteling, die, ware hem ter gemeente-secretarie geen onjuiste inlichting verstrekt, aanspraak op vrijstelling had kunnen doen gelden, wegens broederdienst.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 28 October 1905, n°. 1489 M., afdeeling Militie en Schutterijen, en van Onzen Minister van Oorlog van 4 November 1905, VIIde afd., n°. 92, betreffende een verzoek van GERARDUS JOHANNES WENTELER, te Weesp, als loteling voor de lichting van 1900 uit die gemeente, onder den naam GROOT AVERLA, ingelijfd bij het 7de regement infanterie, om ontheffing van verderen werkelijken dienst bij de militie;

Overwegende:

dat adressant in 1899 voor de militie is ingeschreven te Weesp ten name zijner moeder GROOT AVERLA, omdat hij, als zijnde geboren na de ontbinding van het huwelijk zijner ouders, beschouwd werd als een natuurlijk kind; dat echter ter gelegenheid van zijn huwelijk op 25 Mei 1905 is gebleken, dat hij had behooren te worden ingeschreven onder den naam WENTELER, vermits hij is geboren binnen 300 dagen na de ontbinding van het huwelijk zijner ouders JACOBUS JOANNES WENTELER en JOHANNA WILHELMINA ELISABETH GROOT AVERLA en dus ingevolge art. 305 in verband met art. 310 van het Burgerlijk Wetboek is een wettig kind;

dat adressant behoort tot een gezin van drie broeders en halfbroeders, van welke de beide oudsten op het tijdstip dat de militieraad uitspraak omtrent hem deed meer dan vijf jaren als vrijwilliger bij het leger hier te lande hadden gediend;

dat hij mitsdien op grond van art. 48 in verband met art. 50, 2*a*, en met de eerste zinsnede van art. 54 der wet van 19 Augustus 1861 (*Staatsblad* n°. 72) aanspraak had kunnen maken op vrijstelling van militiedienst wegens broederdienst;

dat hij echter door den militieraad bij onherroepelijk geworden uitspraak tot den dienst is aangewezen, vermits door hem of van zijnentwege geen reden van vrijstelling was ingebracht, noch bewijsstukken tot staving van eenig recht op vrijstelling waren ingediend;

dat een en ander het gevolg is geweest van de hem ter gemeente-secretarie van Weesp verstrekte onjuiste inlichting, dat hij was een natuurlijk kind en dus geen recht op vrijstelling kan doen gelden, zoodat het getuigschrift model n°. 10 vastgesteld bij het thans vervallen Koninklijk besluit van 17 Februari 1870 (*Staatsblad* n°. 34) niet werd opgemaakt;

dat het onder deze omstandigheden niet billijk zou zijn, adressant tot verderen werkelijken dienst bij de militie te verplichten;

Gezien de derde zinsnede van art. 113 der Militiewet 1901 (*Staatsblad* n°. 212 van 1901, n°. 293 van 1903);

Hebben goedgevonden en verstaan:

aan GERARDUS JOHANNES WENTELER, te Weesp, als loteling voor de lichting van 1900 uit die gemeente, onder den naam GROOT AVERLA, ingelijfd bij het 7de regement infanterie, ontheffing van den werkelijken dienst bij de militie voor het nog onvervuld gedeelte van zijn diensttijd te verleenen.

Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken

en Oorlog, zijn ieder voor zooveel hem aangaat, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in de *Nederlandsche Staatscourant* zal worden geplaatst.

Baden-Baden, 10 November 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) P. RINK.

De Minister van Oorlog, (*get.*) H. P. STAAL.

—

10 *November* 1905. BESLUIT, houdende beslissing dat zoolang niet vooruitzicht bestaat dat de vermindering van het aantal schoolgaande kinderen eenigszins duurzaam zal zijn, niet tot vermindering van het wettelijk vereischt aantal onderwijzers behoort te worden overgegaan.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door den raad der gemeente Pannerden, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Gelderland dd. 11 April 1905, n°. 143, waarbij goedkeuring is onthouden aan het besluit van dien raad dd. 19 Januari te voren, n°. 151, waarbij met ingang van 1 April 1905, H. M. SMITS is ontslagen als onderwijzer aan de openbare lagere school te Pannerden;

Den Raad van State, afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 25 October 1905, n°. 201;

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 6 November 1905, n°. 8695, afd. ond^{s}.;

Overwegende, dat het raadsbesluit genomen is op grond dat op 15 Januari 1905 het getal kinderen dat op genoemde school als werkelijk schoolgaande bekend stond, beneden 145, namelijk tot 143 was gedaald, zoodat ingevolge art. 24 der wet tot regeling van het lager onderwijs met ééne onderwijskracht minder kon worden volstaan;

dat Gedeputeerde Staten van Gelderland op 11 April 1905 hunne goedkeuring aan het besluit hebben onthouden, uit overweging, dat het gebruik maken van de bevoegdheid om het aantal onderwijzers terug te brengen tot het bij de wet voorgeschreven minimum, moet geacht worden te zijn in strijd met de belangen van het onderwijs als niet is aan te nemen, dat de vermindering van het aantal schoolgaande kinderen eenigszins duurzaam zal zijn, wijl eene herhaalde verandering in het aantal onderwijzers en dientengevolge in de verdeeling van het hun toevertrouwde onderwijs een ongunstigen invloed moet oefenen op den geregelden gang van het onderricht dat aan de kinderen wordt verstrekt;

dat bedoeld geval zich op deze school voordoet, aangezien, terwijl haar aantal leerlingen op 1 December 1904 nog 148 bedroeg, naar de berichten van het schooltoezicht mag worden aangenomen dat dat getal op 1 Mei 1905 tot ten minste 151 zal stijgen en in normale omstandigheden voortdurend het cijfer van 145 zal overschrijden;

dat de gemeenteraad van Pannerden, bij Ons in beroep gekomen heeft aangevoerd, dat burgemeester en wethouders alvorens het voorstel tot ontslag van dezen onderwijzer bij den raad in te dienen, een grondig onderzoek hebben ingesteld naar het aantal kinderen, dat op 1 Mei ter school zou gaan, waarbij bleek, dat dit beneden 145 zou blijven; dat de school op 1 Mei 1905 door slechts 144 kinderen bezocht werd; dat op 15 Januari 1903, 1904 en 1905, als werkelijk schoolgaande bekend stonden 140, 146 en 144 kinderen, waaronder in 1904 nog 3 kinderen waren uit eene andere gemeente, nl. Herwen-en-Aerdt, uit welke gemeente thans geene kinderen meer op de openbare lagere school te Pannerden worden toegelaten; dat het getal kinderen op 15 Januari 1906 zeer zeker niet meer, maar waarschijnlijk minder zal zijn dan 144, evenals op 1 Mei 1905; weshalve de gemeenteraad Ons verzoekt, het besluit van Gedeputeerde Staten te vernietigen en het raadsbesluit alsnog goed te keuren;

Overwegende, dat weliswaar de verwachting van Gedeputeerde Staten, dat het aantal leerlingen van deze school op 1 Mei 1905 ten minste 151 zoude bedragen, niet is verwezenlijkt — maar dat voorshands toch niet is aan te nemen, dat het aantal schoolgaande kinderen eenigszins duurzaam beneden de 145 zal blijven;

dat voor het overige de gronden, waarop het bestreden besluit rust juist zijn;

Gezien de wet tot regeling van het lager onderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het ingestelde beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast enz. (W. v. B. A.)

—

10 *November* 1905. BESLUIT van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, houdende vaststelling van bepalingen betreffende de afmetingen, de kleur, het aanbrengen en het verlichten der nummers met letter voor motorrijtuigen. (*Staatscourant*, van 24 November 1905, n°. 276.)

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid;

Gezien art. 9, eerste lid, sub 1°. der Motor- en Rijwielwet 1905 (*Staatsblad* n°. 69); (1)

Heeft goedgevonden:

Vast te stellen de volgende

BEPALINGEN *betreffende de afmetingen, de kleur, het aanbrengen en het verlichten der nummers met letter voor motorrijtuigen.*

§ 1. MOTORRIJTUIGEN OP MEER DAN DRIE WIELEN, BENEVENS MOTORRIJTUIGEN OP DRIE WIELEN MET MEER DAN TWEE ZITPLAATSEN.

Art. **1.** Het nummer met letter mag niet anders worden aangebracht dan in witte teekens op donkerblauwen grond volgens achterstaande modellen.

De letter mag niet anders worden geplaatst dan hetzij boven, hetzij vóór het nummer, in het laatste geval daarvan te halver hoogte gescheiden door eene horizontale streep, een en ander volgens achterstaande voorbeelden.

Naast nummer of letter mag geen ander kenteeken worden geplaatst.

2. De afmetingen ten opzichte van de cijfers en de letter moeten zijn *ten minste:*

hoogte.	90	m.M.
breedte (behalve van cijfer 1).	65	,,
dikte overal (behoudens geringe afschuining aan uiteinden, volgens modellen).	15	,,
lengte der horizontale streep .	15	,,
dikte dier streep	10	,,
ruimte tusschen verschillende teekens.	15	,,

Bij groote afmetingen worden alle aangegeven minimum-afmetingen naar evenredigheid verhoogd.

3. Het nummer met letter moet worden aangebracht zoowel aan de *voor-* als aan de *achterzijde* van het rijtuig en niet anders dan hetzij door aanhechting, in vasten stand, van rechthoekige metalen platen, hetzij door schilderen op rechthoekige velden.

4. De kleur van plaat of veld rondom en binnen nummer of letter mag geen andere zijn dan donkerblauw.

Langs de boven- en benedenranden moet eene hoogte van *ten minste* 10 mM., langs de zijranden eene breedte van *ten minste* 15 mM. buiten de teekens overblijven. Deze maten worden bij afmetingen der teekens boven de minima van art. 2 naar evenredigheid verhoogd.

5. Tusschen een half uur na zonsondergang en een half uur vóór zonsopgang moet het nummer met letter aan de achterzijde van het rijtuig helder verlicht zijn, hetzij door beschijning, hetzij door middel van een transparant.

§ 2. MOTORRIJTUIGEN OP DRIE WIELEN MET NIET MEER DAN TWEE ZITPLAATSEN EN MOTORRIJTUIGEN OP TWEE WIELEN.

6. Ten opzichte van het nummer met letter zijn art. 1 en art. 2 van toepassing, doch met verlaging van de in art. 2 gevorderde minimum-afmetingen tot de helft.

7. Het nummer met letter mag niet anders worden aangebracht dan zoodanig, dat het *links en rechts van de richting* van het rijtuig zichtbaar is en wel:

a. hetzij aan weerskanten op eene metalen plaat, welke aan de voorzijde van het rijtuig, in vasten stand, recht en ongeveer horizontaal vooruitsteekt;

b. hetzij aan weerskanten van het voorgedeelte eener benzinebewaarplaats of dergelijk voorwerp, indien dit voorgedeelte zich vlak achter het balhoofd bevindt.

Indien in het geval *a* de plaat ongeveer boven het voorwiel komt, zonder daarvan door een spatscherm gescheiden te zijn, moet de afstand tusschen plaat en wielband *ten minste* 10 c.M. bedragen.

In het geval *b* geschiedt het aanbrengen hetzij door aanhechting, in vasten stand, van rechthoekige metalen platen, hetzij door schilderen op rechthoekige velden.

8. Op de kleur en de randen van plaat of veld is art. 4 van toepassing, doch met verlaging van de aldaar gevorderde minimum-afmetingen tot de helft.

§ 3. SLOTBEPALINGEN.

9. *Met nadruk wordt er aan herinnerd, dat volgens de wet het nummer met letter steeds* b e h o o r l i j k z i c h t b a a r *moet zijn, en dat overtreding van dit en van bovenstaande voorschriften wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste dertig dagen of geldboete van ten hoogste honderd vijftig gulden.*

10. Deze bepalingen kunnen worden aangehaald onder den titel „Motor-kenteekenbesluit", doch met bijvoeging van het jaar en den datum van de *Staatscourant*, waarin zij zijn geplaatst.

's Gravenhage, 10 November 1905.

De Minister voornoemd, (*get.*) J. KRAUS.

(1) Bij besluit van 6 November 1905, S. 295, is bepaald dat de Motor- en Rijwielwet in werking treedt op 1 Januari 1906.

MODELLEN

VOORBEELDEN

(1/2 origineele grootte.)

Behoort bij de beschikking van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 10 *November* 1905, *betreffende de uitvoering van Art.* 9, *eerste lid, sub* 1°. *der Motor- en Rijwielwet* 1905 (Staatsblad n°. 69).

MODELLEN, *behoorende bij de beschikking van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van* 10 *November* 1905, *betreffende de uitvoering van art.* 12 *der Motor- en Rijwielwet* 1905 (Stbl. n°. 69).

MODEL I.

NUMMERBEWIJS.

A. Af te geven door de Commissarissen der Koningin.

Kleur: **Grijs.**

Motor- en Rijwielwet 1905 (Staatsblad n°. 69).

NUMMERBEWIJS
VOOR MOTORRIJTUIG.

Afgegeven aan .....

.....

wonende te .....

.....

.....

Volgnummer .....

Letter .....

..... den ..... 190 .

De Commissaris der Koningin in de provincie .....,

B. Af te geven door den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid.

Kleur: **Blauw.**

Overigens als **A**, met de noodige wijziging boven de plaats der onderteekening.

MODEL II.

REGISTER VAN HOUDERS VAN NUMMERBEWIJZEN.

Volgnummer motorrijtuig.	Naam en voornamen van den eigenaar of houder.	Woonplaats.	Getal motorrijtuigen.	Datum van afgifte.	Aanmerkingen of verwijzingen.

MODEL III.

RIJBEWIJS.

A. Af te geven door de Commissarissen der Koningin.

Kleur: **Groen**

Motor- en Rijwielwet 1905 (Staatsblad N°. 69).

RIJBEWIJS

voor het besturen van ~~motortweewielers~~ **motorrijtuigen in het algemeen**. [1])

Afgegeven aan .....

.....

oud ..... jaren, wonende te .....

.....

.....

..... den ..... 190 .

De Commissaris der Koningin in de provincie .....,

Jaarnummer

[1]) Schrappen hetgeen niet wordt toegepast.

B. Af te geven door den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid.

Kleur: **Geel.**

Overigens als **A**, met de noodige wijziging boven de plaats der onderteekening.

MODEL IV.

REGISTER VAN HOUDERS VAN RIJBEWIJZEN.

Jaar-nummer.	Naam en voornamen van den houder.	Datum en jaar van geboorte.	Woonplaats.	Datum van afgifte.	Aan-merkingen of ver-wijzingen.

MODEL V.

ACHTDAAGSCH RIJBEWIJS.

Af te geven door de ambtenaren der invoerrechten en accijnzen.

Kleur: **Oranje.**

Motor- en Rijwielwet 1905 (Staatsblad n°. 69).

ACHTDAAGSCH RIJBEWIJS

voor het besturen van ~~motortweewielers~~ / **motorrijtuigen in het algemeen**' [1])

geldig tot en met ..... 190 .

Afgegeven aan .....

.....

oud .....jaren, wonende te .....

.....

.....

..... den ..... 190 .

De Ontvanger der invoerrechten en accijnzen,

Kenteeken van het motorrijtuig

[1]) Schrappen hetgeen niet wordt toegepast.

10 *November* 1905. BESLUIT van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, houdende uitvoering van art. 12 der Motor- en Rijwielwet 1905, *Staatsblad* n°. 69. (*Staatscourant* van 24 November 1905, n°. 276.)

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid;

Gezien art. 12 der Motor- en Rijwielwet 1905 (*Staatsblad* n°. 69);

Heeft goedgevonden ter uitvoering van genoemd artikel vast te stellen de volgende voorschriften:

§ 1. NUMMERBEWIJZEN.

Art. **1.** De eigenaar of houder van een motorrijtuig, die opgave van een nummer met letter verlangt, richt eene schriftelijke aanvrage tot den Commissaris der Koningin in de provincie zijner woonplaats, of, ingeval de aanvrager in het buitenland woont, tot den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid.

Daarbij worden naam, voornamen en woonplaats medegedeeld.

2. Voor elk rijtuig wordt den aanvrager een afzonderlijk nummer met letter opgegeven.

Echter kan één nummer met letter voor meer dan een rijtuig worden opgegeven op aanvrage van fabrikanten van en handelaren in motorrijtuigen en in andere dergelijke gevallen, waarin de verplichting tot het voeren van een afzonderlijk nummer voor elk rijtuig zou kunnen leiden tot belemmering van bedrijf.

Bij eene aanvrage, als bedoeld in het vorig lid, geschiedt mededeeling, behalve van naam,

voornamen en woonplaats, van de gronden, waarop de meervoudige nummering wordt verlangd, en van het getal der te nummeren rijtuigen.

3. De opgave van een nummer met letter geschiedt door afgifte van een nummerbewijs volgens model I.

Bij nummering van meer dan een rijtuig met eenzelfde nummer volgens art. 2 worden evenveel meer exemplaren van het nummerbewijs afgegeven. Het getal rijtuigen wordt daarin niet vermeld. Bij latere vermeerdering van zoodanig getal rijtuigen worden op aanvrage van den belanghebbende evenveel meer exemplaren van het nummerbewijs afgegeven.

4. Een reeds opgegeven nummer met letter kan opnieuw worden opgegeven, indien het vroegere nummerbewijs, met daarvan afgegeven meerdere exemplaren (art. 3), is of wordt overgelegd.

De overgelegde vroegere bewijzen worden niet teruggegeven; in het register (art. 7) worden zij als vervallen vermeld.

5. De letters zijn voor:

Groningen	A
Friesland	B
Dronthe	D
Overijssel	E
Noordholland	G
Zuidholland	H
Zeeland	K
Utrecht	L
Gelderland	M
Noorbrabant	N
Limburg	P
Departement	R

6. Bij het nummerbewijs wordt afgegeven een afdruk van de Ministerieele bepalingen betreffende de afmetingen, de kleur, het aanbrengen en het verlichten van nummer en letter.

7. Een register van houders van nummerbewijzen wordt aan elke provinciale griffie en aan het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid aangelegd volgens model II.

§ 2. Rijbewijzen.

8. Hij die afgifte van een rijbewijs voor het besturen van motorrijtuigen verlangt, richt eene schriftelijke aanvrage tot den Commissaris der Koningin in de provincie zijner woonplaats, of, ingeval hij in het buitenland woont, tot den Minister voornoemd.

Daarbij worden naam, voornamen en woonplaats medegedeeld en een uittreksel uit het geboorteregister of eenig ander bewijsstuk betreffende jaar en datum van geboorte overgelegd.

9. Zoodra het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid mededeeling heeft ontvangen van eene veroordeeling tot de straf van ontzegging (art. 20 der wet), wordt hiervan onverwijld kennis gegeven aan de Commissarissen der Koningin.

10. Is van het bereikt zijn van den vereischten leeftijd en van het niet loopen van een ontzeggingstermijn (art. 20 der wet) gebleken, dan wordt het rijbewijs afgegeven volgens model III en wel: aan personen, die den leeftijd van zestien, doch niet dien van achttien jaren hebben bereikt, voor het besturen van motortweewielers, en aan personen, die den leeftijd van achttien jaren hebben bereikt, voor het besturen van motorrijtuigen in het algemeen.

11. Een register van houders van rijbewijzen wordt aan elke provinciale griffie en aan het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid aangelegd volgens model IV.

De houders worden daarin aangeduid door nummering, welke ieder jaar opnieuw aanvangt.

§ 3. Bekendmaking van den inhoud der registers.

12. Aan het einde van den laatsten werkdag van iedere week wordt aan elke provinciale griffie, voor elk register afzonderlijk, een uittreksel daaruit opgemaakt, inhoudende de nieuwe gegevens, welke in de afgeloopen week zijn opgenomen.

In het uittreksel omtrent de nummerbewijzen worden de wijzigingen, welke in de vroegere gegevens zijn aangebracht, in de laatste kolom vermeld, indien zij opnieuw opgegeven nummers (art. 4) betreffen, en overigens aan den voet.

13. De uittreksels worden onverwijld zonder begeleidenden brief in tweevoud opgezonden naar het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid, aldaar vermeerderd met de gegevens van het Departement en op de gebruikelijke wijze bekend gemaakt.

In de bekendmakingen worden veroordeelingen tot de straf van ontzegging (art. 20 der wet) vermeld.

§ 4. Achtdaagsche rijbewijzen.

14. Aan den bestuurder van een motorrijtuig wordt, bij inkomst hier te lande zonder dat het rijtuig is voorzien van een nummer met letter, als bedoeld in art. 1, en zonder dat de in de artt. 2 en 8 bedoelde bewijzen

zijn afgegeven, een achtdaagsch rijbewijs afgegeven door de ambtenaren, dienst doende aan het kantoor der invoerrechten, waar de douane-formaliteiten worden vervuld. De afgifte kan niet geschieden dan nadat de bestuurder zijn naam, voornamen, woonplaats, alsmede jaar en datum van geboorte heeft medegedeeld.

Bij twijfel omtrent het tijdstip van geboorte kan vertooning van eenig bewijsstuk worden gevorderd.

15. Is van het bereikt zijn van den vereischten leeftijd en van het niet loopen van een ontzeggingstermijn (art. 20 der wet) gebleken, dan wordt het rijbewijs afgegeven volgens model V, en wel: aan personen, die den leeftijd van 16, doch niet dien van 18 jaren hebben bereikt, voor het besturen van motortweewielers, en aan personen, die den leeftijd van achttien jaren hebben bereikt, voor het besturen van motorrijtuigen in het algemeen.

Alvorens het rijbewijs af te geven wordt daarin vermeld het op of aan het rijtuig aangebracht buitenlandsch nummer met letter, of ander kenteeken.

16. Bij afgifte van het rijbewijs wordt van de volgens art. 15 verkregen gegevens en van het daarin vermeld buitenlandsch kenteeken aanteekening gehouden.

Een afschrift van de aanteekeningen wordt iederen Woensdag en Zaterdag zonder begeleidende brief opgezonden naar het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid.

§ 5. SLOTBEPALING.

17. Deze voorschriften kunnen worden aangehaald onder den titel „Motor-registreerbesluit", doch met bijvoeging van het jaar en den datum van de *Staatscourant*, waarin zij zijn geplaatst.

's Gravenhage, 10 November 1905.

De Minister voornoemd,

(*get.*) J. KRAUS.

—

13 *November* 1905. BESLUIT, houdende voorschriften voor de verzending, vrij van briefport, van stukken opgemaakt tengevolge van de wet van 22 Mei 1905 (*Staatsblad* n°. 143), houdende bepalingen tot beveiliging bij het uitvoeren van bouwwerken onder grooteren dan den atmosferischen druk. S. 301.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gelet op artikel 16 der wet van 22 Mei 1905 (*Staatsblad* n°. 143), houdende bepalingen tot beveiliging bij het uitvoeren van bouwwerken onder grooteren dan den atmosferischen druk;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 6 November 1905, n°. 4795, Posterijen en Telegrafie;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen, dat de voorschriften van het Koninklijk besluit van 19 December 1892 (*Staatsblad* n°. 284), gewijzigd bij dat van 12 Januari 1904 (*Staatsblad* n°. 8), betreffende de vrijstelling van briefport, voor zooveel betreft de artikelen 2 tot en met 9, mede van toepassing zullen zijn op de stukken, welke ingevolge de bovenaangehaalde wetsbepaling door belanghebbenden portvrij per post worden verzonden; met dien verstande, dat deze stukken, in plaats van de aanduiding „dienst", bedoeld in artikel 3 van eerstgenoemd besluit, behooren te dragen een der opschriften „vrij van port ingevolge de caisonwet", of „vrij van port ingevolge artikel 16 der wet van 22 Mei 1905 (*Staatsblad* n°. 143), houdende bepalingen tot beveiliging bij het uitvoeren van bouwwerken onder grooteren dan den atmosferischen druk"; dat, voor zoover de stukken niet afkomstig zijn van ambtenaren of autoriteiten, de waarmerking door den afzender kan plaats vinden door vermelding van zijn naam en woonplaats, bekrachtigd door zijne handteekening; en dat in het eerste lid van artikel 9 van het eerstgenoemde besluit, in plaats van de woorden „de vrijstellingen van port door de ambtenaren en autoriteiten aan wie zij zijn verleend" zal worden gelezen: „de vrijstelling van briefport, verleend bij bovengenoemde wet".

Onze voornoemde Minister is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onze Minister van Binnenlandsche Zaken.

Stuttgart, den 13den November 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Waterstaat, Handel ev Nijverheid,

(*get.*) J. KRAUS.

(*Uitgeg.* 2 *Dec.* 1905.)

—

13 *November* 1905. BESLUIT, ter uitvoering van artikel 48 der wet tot regeling van het lager onderwijs, waarvan de gewijzigde tekst is bekend gemaakt bij Koninklijk besluit van 26 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 219). S. 302.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 26 September 1905,

n°. 8416, afdeeling Algemeene Zaken en Comptabiliteit;

Overwegende, dat door Ons voorschriften moeten worden gegeven tot uitvoering van artikel 48 der wet tot regeling van het lager onderwijs, waarvan de gewijzigde tekst is bekend gemaakt bij Koninklijk besluit van 26 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 219);

Den Raad van State gehoord, advies van 31 October 1905, n°. 24;

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 8 November 1905, n°. 9681, afdeeling Algemeene Zaken en Comptabiliteit;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met ingang van den dag, waarop in werking treedt de wet van 3 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 151), vast te stellen de navolgende bepalingen ter uitvoering van artikel 48 der wet tot regeling van het lager onderwijs, waarvan de gewijzigde tekst is bekend gemaakt bij Koninklijk besluit van 26 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 219):

Art. 1. Jaarlijks in de eerste helft der maand Februari doen Gedeputeerde Staten aan Onzen Minister, die met de uitvoering der wet tot regeling van het lager onderwijs is belast, opgaaf, van de op 1 Januari van dat jaar in de onderscheidene gemeenten hunner provincie gevestigde openbare lagere scholen.

Die opgaaf vermeldt:

1°. de gemeente en de plaats in de gemeente, waar elke school is gevestigd, zoomede de klasse der tabel, bedoeld in artikel 5 van de wet tot regeling der personeele belasting van 16 April 1896 (*Staatsblad* n°. 72), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 14 Juli 1904 (*Staatsblad* n°. 146), waartoe de gemeente of het gedeelte der gemeente, waarbinnen de school is gevestigd, behoort;

2°. het aantal kinderen, dat aan elk der sub 1°. bedoelde scholen op den vijftienden dag der maand Januari van dat jaar als werkelijk schoolgaande bekend stond:

a. in totaal,

b. van zes jaren en daarboven;

3°. de vakken, waarin aan elk dier scholen onderwijs wordt gegeven;

4°. het bedrag van het schoolgeld, dat per jaar en per leerling geheven wordt, voor iedere school afzonderlijk;

5°. het aantal onderwijzers dat, ingevolge het bepaalde bij de artikelen 23 en 24 der wet, aan elke school moet verbonden zijn en ingevolge artikel 48, eerste lid, sub 1°., laatste alinea, voor de berekening van Rijksbijdrage in aanmerking komt;

6°. het aantal onderwijzers aan elk der scholen op 1 Januari van dat jaar verbonden boven het minimum bij art. 24 der wet gesteld, voor zoover dat voor de berekening der Rijksbijdrage in aanmerking komt;

7°. het aantal der mannelijke onderwijzers tot bijstand van het hoofd, die op 1 Januari van dat jaar den leeftijd van acht en twintig jaren hebben bereikt en op dien datum hetzij gehuwd waren, hetzij als weduwnaar inwonende minderjarige kinderen hadden, voor zoover dat aantal onderwijzers voor Rijksbijdrage in aanmerking komt;

8°. de som, door het Rijk overeenkomstig artikel 48 der wet verschuldigd voor de onderwijzers sub 5, 6 en 7 bedoeld, per school en per gemeente.

Scholen, waar het schoolgeld tachtig gulden of meer per leerling en per jaar bedraagt, worden in die opgaaf niet opgenomen.

2. Onze voornoemde Minister stelt het voorschot vast, waarop elke gemeente over een dienstjaar aanspraak heeft en doet daarvan mededeeling aan de Algemeene Rekenkamer en aan Gedeputeerde Staten.

Van dit voorschot wordt telken drie maanden na de vaststelling, door het Rijk aan de gemeente een vierde gedeelte uitbetaald.

3. Bij het verschijnen van een betalingstermijn ten laste van de gemeente voor de voldoening van de kosten van het stichten, verbouwen of aankoopen van schoollokalen en nadat bij de gemeente zal zijn ontvangen de declaratie ter invordering van het deswege verschuldigde, zendt het bestuur der gemeente aan Gedeputeerde Staten eene declaratie in van hetgeen door het Rijk aan de gemeente verschuldigd is voor de vergoeding van 25 pct. van het bedrag dier kosten.

Het gemeentebestuur voegt daarbij een gewaarmerkt afschrift van de declaratie van den aannemer van het stichten of verbouwen van het schoollokaal of van den verkooper van het schoollokaal of het daartoe bestemd terrein en voorziet dat stuk vooraf van eene verklaring ten blijke, dat hetgeen de aannemer of verkooper te dier zake aan de gemeente in rekening brengt, deugdelijk verschuldigd is.

Gedeputeerde Staten zenden de declaratie met hare bijlagen aan Onzen voornoemden Minister, voorzien van hunne daarop te stellen verklaring, ten blijke uit welke begrooting der gemeente de kosten, waarvan in die declaratie 25 pct. als vergoeding aan het Rijk wordt in rekening gebracht, te betalen zijn.

De betaling der declaratiën geschiedt binnen vier weken nadat zij bij Onzen voornoemden

Minister zullen zijn overgebracht en door dezen in orde zijn bevonden.

4. Indien een gemeentebestuur besluit voor het stichten van schoollokalen grond te gebruiken, welke reeds vóór het tijdstip, waarop tot de stichting wordt besloten, eigendom der gemeente was, zendt dat bestuur binnen een maand nadat op het bestek, overeenkomstig artikel 54 der wet tot regeling van het lager onderwijs, voor den bouw de goedkeuring is verkregen, door tusschenkomst van Gedeputeerde Staten aan Onzen voornoemden Minister eene opgaaf:

1°. van de plaats waar het terrein gelegen is;

2°. van de grootte van het terrein en de kadastrale aanwijzing;

3°. van de dagteekening, waarop het bestek voor den bouw is goedgekeurd, en

4°. van naam en voornamen van den deskundige door het gemeentebestuur aangewezen voor het bepalen der waarde van den grond.

Onze voornoemde Minister benoemt, na ontvang van de in het vorig lid bedoelde opgaaf een tweeden deskundige en doet van die benoeming, door tusschenkomst van Gedeputeerde Staten mededeeling, behalve aan den benoemde, ook aan het betrokken gemeentebestuur, dat den door hem benoemden deskundige daarmede in kennis stelt. Beide deskundigen benoemen daarop een derden.

Indien beide eerstgenoemde deskundigen omtrent het benoemen van een derden niet tot overeenstemming kunnen geraken, doen zij daarvan mededeeling aan het gemeentebestuur. Op aanvrage van dat bestuur wordt alsdan de derde deskundige door Gedeputeerde Staten benoemd.

De drie deskundigen bepalen de waarde van den voor het stichten van het schoollokaal te gebruiken grond en zenden de akte van taxatie aan het gemeentebestuur.

Indien de drie deskundigen niet eenstemmig zijn in de bepaling van de waarde van den grond, in dier voege, dat er eene meerderheid en eene minderheid bestaat, dan wordt de waarde van den grond vastgesteld op het door de meerderheid getaxeerde bedrag, terwijl, indien ieder der drie deskundigen een verschillend cijfer aangeeft, de waarde bepaald wordt op het bedrag, dat noch het hoogste, noch het laagste is.

Wanneer de schoollokalen voltooid zijn opgeleverd, zendt het gemeentebestuur aan Gedeputeerde Staten een declaratie van hetgeen door het Rijk aan de gemeente verschuldigd is voor de vergoeding van 25 pct. in de bepaalde waarde van den grond en voegt daarbij een gewaarmerkt afschrift van de akte van taxatie der drie deskundigen, zoomede van de quitantie voor het betaalde taxatieloon.

Gedeputeerde Staten zenden de declaratie met hare bijlagen aan Onzen voornoemden Minister, voorzien van hunne verklaring van goedkeuring, waaruit tevens blijkt het jaar, waarin de schoollokalen voltooid zijn opgeleverd.

De betaling der declaratiën geschiedt binnen vier weken, nadat zij bij Onzen voornoemden Minister zullen zijn overgebracht en door dezen in orde zijn bevonden.

5. Jaarlijks in de maand Januari, zoodra de rekening over het voorlaatste jaar van elke gemeente in hunne provincie is vastgesteld, doen Gedeputeerde Staten aan Onzen voornoemden Minister opgaaf:

1°. van de in elke gemeente hunner provincie in het voorlaatste jaar bestaan hebbende openbare lagere scholen, met vermelding van de plaats in de gemeente, waar elke school was gevestigd, zoomede van de klasse der tabel, bedoeld in artikel 5 van de wet tot regeling der personeele belasting van 16 April 1896 (*Staatsblad* n°. 72), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 14 Juli 1904 (*Staatsblad* n°. 146), waartoe de gemeente of het gedeelte der gemeente, waar binnen de school is gevestigd, behoort;

2°. van het aantal kinderen, dat aan elk der sub 1°. bedoelde scholen op den vijftienden dag der maand Januari van het voorlaatste jaar, of indien de school na genoemden datum in den loop van dat jaar geopend is, op den laatsten dag der maand volgende op die der opening, als werkelijk schoolgaande bekend stond:

a. in totaal,

b. van zes jaren en daarboven;

3°. van de vakken, waarin aan elk dier scholen onderwijs werd gegeven;

4°. van het bedrag van de totale opbrengst der schoolgelden per school, alsmede per leerling en per jaar;

5°. van de namen, de voornamen en de dagteekening van geboorte van het hoofd en van de onderwijzers, die in het voorlaatste jaar aan de school verbonden zijn geweest en voor de berekening van de rijksbijdrage in aanmerking komen, met aanduiding van de akten van bekwaamheid, die zij bezaten, het aantal dienstjaren, dat ingevolge artikel 26 der wet voor ieder hunner als diensttijd in aanmerking kwam, het tijdvak gedurende hetwelk zij in dat jaar aan de school werkzaam zijn geweest en bovendien voor de mannelijke onderwijzers, bedoeld in het eerste lid van artikel 48, sub 1°. litt^{a} *c* der wet, het tijdvak gedurende hetwelk zij in dat jaar, hetzij ge-

huwd waren, hetzij als weduwnaar inwonende minderjarige kinderen hadden;

6°. van de som, die door het Rijk overeenkomstig artikel 48 der wet verschuldigd is voor elken onderwijzer, per school en per gemeente;

7°. van de som, die, blijkens de vastgestelde rekening der gemeente, door haar is uitgegeven voor het stichten, verbouwen en aankoopen van schoollokalen, het aandeel, dat in die kosten ten laste van anderen is gekomen of op andere wijze is gevonden, het zuiver bedrag, waarvan de rijksvergoeding van 25 pct. verschuldigd is en het bedrag dier vergoeding;

8°. van het bedrag, waarop de waarde is bepaald van den grond, welke reeds eigendom der gemeente zijnde, gebruikt is geworden voor het stichten van schoollokalen, welke in den loop van het voorlaatste jaar voltooid zijn opgeleverd, zoomede van het bedrag der rijksvergoeding in die waarde.

Scholen, waarvan de schoolgelden gemiddeld tachtig gulden of meer per leerling en per jaar opleveren, worden in die opgave alleen opgenomen met betrekking tot de kosten sub 7 en 8 vermeld.

Ten aanzien van gemeenten, wier rekening op bovengenoemd tijdstip nog niet is vastgesteld, geschiedt de opgaaf in het eerste lid van dit artikel bedoeld, telkens binnen veertien dagen na vaststelling der rekening.

6. Onze voornoemde Minister regelt het juiste cijfer van het bedrag, waarop elke gemeente over dat dienstjaar aanspraak heeft als uitkeering, nadat de opgaaf, bedoeld in artikel 5, bij hem zal zijn ontvangen.

Hij doet daarvan mededeeling aan de Algemeene Rekenkamer en aan Gedeputeerde Staten.

Het verschil tusschen het bedrag van de verschuldigde uitkeering en dat van het door de gemeente genotene, beiden tot eenzelfde dienstjaar betrekking hebbende, wordt, hetzij ten laste van een volgend dienstjaar aan de gemeente uitgekeerd, hetzij op het voorschot over een volgend dienstjaar verhaald, al naar gelang het genoemd verschil ten voordeele van de gemeente of van het Rijk is.

7. Jaarlijks onderzoekt Onze voornoemde Minister, voor zooveel betreft de in dit besluit bedoelde kosten, de verzamelstaten en bijlagen van eenige gemeente-rekeningen.

Hij zendt ze aan Gedeputeerde Staten terug met mededeeling van de opmerkingen, waartoe zijn onderzoek heeft geleid en wijzigt zoo noodig het bedrag der uitkeering.

8. De opgaven in de artikelen 1 en 5, de declaratiën in de artikelen 3 en 4 bedoeld, benevens de akte van taxatie in laatstgemeld artikel genoemd, worden opgemaakt in den vorm door Onzen Minister voorgeschreven.

Die opgaven worden voor de eerste maal ingezonden over het dienstjaar 1906.

9. Waar dit besluit niet uitdrukkelijk van *mannelijke* onderwijzers spreekt, worden met „onderwijzers" evenzeer onderwijzeressen bedoeld.

Het Koninklijk besluit van 30 November 1901 (*Staatsblad* n°. 231) vervalt, doch blijft voor de dienstjaren 1904 en 1905 van kracht met dien verstande evenwel, dat het verhaal van hetgeen de gemeente over die dienstjaren bij voorschot te veel mocht hebben genoten, zal plaats vinden op het voorschot, dat krachtens artikel 2 van Ons tegenwoordig besluit, zal worden toegekend.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onzen Minister van Financiën, aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

Stuttgart, den 13 November 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Binnenl. Zaken, (*get.*) P. RINK.

(*Uitgeg.* 28 *Nov.* 1905.)

—

13 *November* 1905. BESLUIT, ter uitvoering van artikel 59 der wet tot regeling van het lager onderwijs, waarvan de gewijzigde tekst is bekend gemaakt bij Koninklijk besluit van 26 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 219). S. 303.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 26 September 1905, n°. 8416, afdeeling Algemeene Zaken en Comptabiliteit;

Overwegende, dat door Ons de noodige voorschriften moeten worden gegeven tot uitvoering van artikel 59 der wet tot regeling van het lager onderwijs, waarvan de gewijzigde tekst is bekend gemaakt bij Koninklijk besluit van 26 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 219);

Den Raad van State gehoord advies van 31 October 1905, n°. 24;

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 8 November 1905, n°. 9681, afdeeling Algemeene Zaken en Comptabiliteit;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met ingang van den dag, waarop in werking treedt de wet van 3 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 151), vast te stellen de navolgende bepalingen ter uitvoering van artikel 59 der

wet tot regeling van het lager onderwijs, waarvan de gewijzigde tekst is bekend gemaakt bij Koninklijk besluit van 26 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 219).

§ 1. *Van de Rijksbijdrage voor de onderwijzers.*

Art. 1. Jaarlijks in de tweede helft der maand Januari zendt het bestuur der bijzondere lagere school, dat op de Rijksbijdrage, bedoeld bij het eerste lid van artikel 59 der wet tot regeling van het lager onderwijs, wenscht aanspraak te maken, aan den districts- en aan den arrondissements-schoolopziener in wier ambtsgebied de school gelegen is, eene opgave:

1°. van de gemeente en de plaats in de gemeente waar de school is gevestigd;

2°. van de namen, voornamen en dagteekening van geboorte van het hoofd en de op den eersten dag dier maand aan de school verbonden onderwijzers, met uitzondering van die, bedoeld in het vierde lid van artikel 24 der wet, met vermelding van de akten van bekwaamheid die zij bezitten, het aantal dienstjaren, dat ingevolge artikel 26 der wet als diensttijd voor ieder hunner in aanmerking komt, voorts of zij aan andere scholen verbonden zijn, of zij verkeeren in een of meer der gevallen, bedoeld in het zesde lid van artikel 59 der wet, met inachtneming van het bepaalde bij artikel 7 der wet van 3 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 151) en tevens ten aanzien van de mannelijke onderwijzers tot bijstand van het hoofd, die den leeftijd van acht en twintig jaren hebben bereikt, of zij gehuwd zijn, of als weduwnaar inwonende minderjarige kinderen hebben;

3°. van het totaal aantal kinderen, dat op den vijftienden dag dier maand als werkelijk schoolgaand bekend stond, met vermelding van het aantal kinderen:

a. beneden,

b. boven de zes jaren.

Ingeval tijdelijke onderwijzers aan de school verbonden zijn, vermeldt deze opgave tevens het tijdvak, waarvoor ieder dier onderwijzers is aangesteld.

Bij opening der school in den loop van een jaar, zendt het bestuur aan den districts- en aan den arrondissements-schoolopziener eene opgave:

1°. van de gemeente en de plaats in de gemeente waar de school is gevestigd;

2°. binnen tien dagen na die opening van de namen, voornamen en dagteekening van geboorte van het hoofd en de bij de opening aan de school verbonden onderwijzers, met uitzondering van die, bedoeld in het 4de lid van artikel 24 der wet, met vermelding van de akten van bekwaamheid die zij bezitten, het aantal dienstjaren, dat ingevolge artikel 26 der wet als diensttijd voor ieder hunner in aanmerking komt, voorts of zij aan andere scholen verbonden zijn, of zij verkeeren in een of meer der gevallen, bedoeld in het zesde lid van artikel 59 der wet, met inachtneming van het bepaalde bij artikel 7 der wet van 3 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 151) en tevens ten aanzien van de mannelijke onderwijzers tot bijstand van het hoofd, die den leeftijd van 28 jaren hebben bereikt, of zij gehuwd zijn, of als weduwnaar inwonende minderjarige kinderen hebben;

3°. binnen tien dagen na den laatsten dag der maand, volgende op die waarin de school is geopend, van het totaal aantal kinderen, dat op gemelden laatsten dag als werkelijk schoolgaande bekend stond, met vermelding van het aantal kinderen:

a. beneden,

b. boven de zes jaren.

Ingeval tijdelijke onderwijzers aan de school verbonden zijn, vermeldt de in het derde lid, sub 2°., van dit artikel bedoelde opgave tevens het tijdvak, waarvoor ieder dier onderwijzers is aangesteld.

Van elke in den loop van het jaar voorkomende vacature en van elke verandering in het onderwijzend personeel, in het 1ste en 3de lid sub 2°. bedoeld, doet het bestuur aan den districts- en aan den arondissements-schoolopziener mededeeling binnen tien dagen, nadat zij is ontstaan. Gelijke mededeeling geschiedt ten aanzien van den onderwijzer die eene nieuwe akte van bekwaamheid verwerft of die, bij berekening zijner wedde, volgens artikel 26 der wet, aanspraak op verhooging van salaris zou verkrijgen, in verband met de toeneming zijner dienstjaren, alsmede van den onderwijzer, op wien n den loop van het jaar het zesde lid van artikel 59 der wet van toepassing wordt, of ten aanzien van wien het daar bepaalde in den loop des jaars ophoudt te gelden. Wordt eene school in den loop van het jaar verplaatst, dan geschiedt daarvan eveneens mededeeling.

Indien in den loop van het jaar een mannelijk onderwijzer tot bijstand van het hoofd, den leeftijd van 28 jaren bereikt hebbende, komt te verkeeren in een der gevallen waarin aanspraak bestaat op eene tegemoetkoming in de huishuur, of wanneer zoodanig onderwijzer ophoudt in een dier gevallen te verkeeren, geschiedt daarvan eveneens binnen tien dagen, nadat het geval is ontstaan, opgave aan den districts- en aan den arrondissements-schoolopziener.

De opgave in het 1ste lid van dit artikel bedoeld, wordt voor de eerste maal ingezonden in de tweede helft der maand Januari 1906.

2. De arrondissements-schoolopziener doet binnen tien dagen na ontvangst eener kennisgeving, als bedoeld bij het voorlaatste lid van artikel 59 der wet tot regeling van het lager onderwijs, daarvan mededeeling aan den districts-schoolopziener en aan den inspecteur van het lager onderwijs, tot wier ambtsgebied het arrondissement behoort, zoomede aan Onzen Minister, die met de uitvoering der wet tot regeling van het lager onderwijs is belast.

Die mededeeling wordt zoodanig ingericht, dat blijke:

1°. de naam der instelling of vereeniging onder wier bestuur de school staat;

2°. de gemeente en de plaats in de gemeente waar de school staat;

3°. de dagteekening, waarop de vacature in het onderwijzend personeel is ontstaan, met aanduiding of die vacature geldt het hoofd der school, dan wel een der overige onderwijzers;

4°. de dagteekening waarop van het schoolbestuur de kennisgeving is ontvangen, dat niet is voldaan aan de voorwaarde, vervat in het 2de lid, sub *c*, van bovengenoemd wetsartikel.

3. Jaarlijks vóór den aanvang van het schooljaar zendt het bestuur der bijzondere lagere school, dat op de Rijksbijdrage, in artikel 1 genoemd, wenscht aanspraak te maken, aan den arondissements-schoolopziener het leerplan, zoomede den rooster van lesuren in tweevoud voor dat schooljaar, op welken laatsten tevens de feestdagen en vacantietijden zijn vermeld.

Wordt aan de school geen onderwijs gegeven in het vak vermeld onder *k* van artikel 2 der wet tot regeling van het lager onderwijs, dan wordt op den rooster bovendien vermeld, waar elders de schoolgaande kinderen voldoend onderwijs in dat vak ontvangen. Is de school uitsluitend voor jongens bestemd, dan wordt ook hiervan op den rooster melding gemaakt.

Bij de opening der school in den loop van het schooljaar, geschiedt de inzending van het leerplan en van den rooster van lesuren in tweevoud aan den arrondissement-schoolopziener ten minste tien dagen vóór die opening.

De rooster van lesuren wordt in zoodanigen vorm ingezonden, dat hij tevens geschikt is om opgeplakt in een der schoolvertrekken te worden opgehangen.

4. De arrondissements-schoolopziener zendt het leerplan, benevens een exemplaar van den rooster, wanneer deze laatste voldoet aan de eischen, gesteld in art. 59, 1ste lid, der wet tot regeling van het lager onderwijs en art. 3 van dit besluit, binnen 10 dagen na ontvang terug aan het bestuur der school, na beide stukken voor „gezien" te hebben onderteekend met vermelding van de dagteekening der onderteekening.

Het bestuur zendt een afschrift van den voor „gezien" geteekenden rooster aan den districts-schoolopziener, met mededeeling tevens van de dagteekening, waarop het leerplan door den arrondissements-schoolopziener voor „gezien" is geteekend.

Voldoet de rooster niet aan de in het eerste lid van dit artikel bedoelde eischen, dan zendt de arrondissements-schoolopziener hem binnen denzelfden tijd ter wijziging aan het bestuur der school terug.

5. De arrondissements-schoolopziener zendt, binnen tien dagen na afloop van elke maand, aan den districts-schoolopziener en aan den inspecteur van het lager onderwijs, tot wier ambtsgebied het arrondissement behoort, eene opgave van de bijzondere lagere scholen, wier leerplan en rooster van lesuren in die maand voor „gezien" geteekend zijn teruggezonden, met vermelding van de dagteekening dier onderteekening en van de vakken, waarin onderwijs wordt gegeven.

§ II. *Van de Rijksbijdrage ter tegemoetkoming in de kosten om te voorzien in de behoefte aan schoollokalen.*

6. Jaarlijks in de tweede helft der maand Januari zendt het bestuur der bijzondere lagere school, dat aanspraak wenscht te maken op de Rijksbijdrage, bedoeld in het vijfde lid onder A van artikel 59 der wet tot regeling van het lager onderwijs, eene mededeeling aan den districts-schoolopziener binnen wiens ambtsgebied de school is gelegen, dat de lokalen voldoen aan de regelen, door Ons omtrent den bouw en de inrichting vastgesteld. Behalve eene aanwijzing van de gemeente en plaats binnen de gemeente waar de school is gevestigd, bevat deze mededeeling een opgaaf van het aantal der werkelijk schoolgaande kinderen, dat op den 15den dier maand in elk schoolvertrek was geplaatst.

Nadat de districts-schoolopziener zoo noodig een plaatselijk onderzoek heeft ingesteld, zendt hij vóór 1 Juli aan het bestuur der school, alsmede aan den inspecteur van het lager onderwijs, binnen wiens ambtsgebied de school is gelegen, eene verklaring, of de schoollokalen al dan niet geacht kunnen worden te voldoen aan de met betrekking tot den bouw en de inrichting der lokalen door Ons vastgestelde regelen.

Worden de schoollokalen door den districts-schoolopziener geacht niet te voldoen aan de regelen in het vorig lid bedoeld, dan worden de redenen daarvan in de verklaring uitgedrukt.

Indien daarna door het schoolbestuur het noodige wordt verricht, waardoor de lokalen alsnog aan die regelen komen te voldoen, doet dat bestuur, zoodra zulks is geschied, daarvan mededeeling aan den districts-schoolopziener.

Deze overtuigt zich alsdan ter plaatse, of inderdaad aan die regelen is voldaan. Hij geeft daarvan, binnen veertien nagen nadat de in het vorig lid bedoelde mededeeling hem heeft bereikt, eene verklaring af aan het bestuur der school en aan den inspecteur van het lager onderwijs.

Ingeval het bestuur der school zich bezwaard acht met de verklaring van den districts-schoolopziener, kan dat bestuur binnen tien dagen na hare dagteekening het oordeel inroepen van den inspecteur van het lager onderwijs, binnen wiens ambtsgebied de school gelegen is, die binnen twintig dagen, nadat zijn oordeel is gevraagd, na plaatselijk onderzoek, zijne beslissing mededeelt aan het bestuur en aan den districts-schoolopziener.

Indien de inspecteur van oordeel is, dat de schoollokalen niet aan de gestelde regelen voldoen, en door het bestuur vervolgens het noodige wordt verricht, waardoor de lokalen alsnog daaraan komen te voldoen, doet het bestuur, zoodra zulks is geschied, daarvan mededeeling aan den districts-schoolopziener, die, na zich ter plaatse te hebben overtuigd, of inderdaad aan die regelen is voldaan, binnen veertien dagen nadat de desbetreffende mededeeling hem heeft bereikt, daarvan eene verklaring afgeeft aan het bestuur der school en aan den inspecteur van het lager onderwijs.

De in het vijfde en zevende lid van dit artikel bedoelde verklaring vermeldt tevens het tijdstip sedert wanneer aan de gestelde regelen is voldaan.

Bij opening van eene school in den loop van een jaar zendt het bestuur de in het eerste lid van dit artikel bedoelde mededeeling aan den districts-schoolopziener, binnen tien dagen na den laatsten dag der maand volgende op die, waarin de school is geopend. De afgifte van de vereischte verklaring door den districts-schoolopziener geschiedt alsdan binnen 30 dagen na de ontvangst van bovenbedoelde mededeeling.

Indien voor schoollokalen, waarin vóór 1 Januari 1906 bijzonder lager onderwijs wordt gegeven, ontheffing is verleend van een of meer der met betrekking tot den bouw en de inrichting der schoollokalen door Ons gegeven regelen, wordt daarvan melding gemaakt in de mededeeling, bedoeld in het 1ste en 4de lid van dit artikel, alsmede in de verklaring, bedoeld in het 2de, 5de en 7de lid van dit artikel.

De mededeeling in het eerste lid van dit artikel bedoeld, wordt voor de eerste maal ingezonden in de tweede helft der maand Januari 1906.

§ III. *Van de Rijksbijdrage in de kosten van het herhalingsonderwijs.*

7. Binnen tien dagen na den aanvang van eenen cursus voor herhalingsonderwijs zendt het bestuur der bijzondere lagere school, dat aanspraak maakt op de Rijksbijdrage, bedoeld in artikel 59, vijfde lid, sub B, der wet tot regeling van het lager onderwijs, aan den districts- en aan den arrondissements-schoolopziener, binnen wier ambtsgebied dat onderwijs gegeven wordt, eene opgave:

1°. van den naam der instelling of vereeniging onder wier bestuur de school staat;

2°. van de gemeente en de plaats in die gemeente waar, en van de vakken waarin herhalingsonderwijs wordt gegeven;

3°. van de namen en voornamen van de onderwijzers, met aanduiding van de vakken waarin en van de dagen en uren waarop door ieder hunner onderwijs wordt gegeven, zoomede van de akten van bekwaamheid die zij bezitten. Voor onderwijzers, die onderwijs geven in vakken waarvoor geen wettelijke akten van bekwaamheid verkrijgbaar zijn, wordt melding gemaakt van de machtiging tot toelating, bedoeld in artikel 49, sub 2°., der wet tot regeling van het lager onderwijs.

Van elke verandering in de lesuren, in de vakken van onderwijs of in het onderwijzend personeel, gedurende den cursus voorkomende, doet het bestuur der school binnen tien dagen, nadat die verandering eenen aanvang nam, mededeeling aan den districts- en aan den arrondissements-schoolopziener, met gelijke aanduiding ten aanzien der nieuwe onderwijzers, omtrent hunne akten van bekwaamheid of omtrent de machtiging tot hunne toelating, bedoeld in artikel 49, sub 2°., der wet tot regeling van het lager onderwijs, als hierboven sub 3°. is vermeld.

Binnen tien dagen na het tijdelijk staken of het eindigen van elken cursus geeft het bestuur der school daarvan kennis aan den districts- en aan den arrondissements-schoolopziener.

8. De districts-schoolopziener houdt van de krachtens het vorige artikel ontvangen op-

gaven aanteekening in een daarvoor bestemd register.

9. Jaarlijks vóór of op den tienden dag der maand Januari zendt het bestuur der school aan den districts-schoolopziener, binnen wiens ambtsgebied het herhalingsonderwijs is gegeven, eene opgave in tweevoud:

1°. van den naam der instelling of vereeniging onder wier bestuur de school staat;

2°. van de gemeente en de plaats in die gemeente, waar dat onderwijs is gegeven;

3°. van het aantal onder dat bestuur staande lagere scholen, bezocht door leerlingen, die na afloop van hun schooltijd voor herhalingsonderwijs in aanmerking komen, gevestigd binnen dezelfde gemeente als de school, waarvoor de opgave strekt, en tot grondslag dienende voor de berekening van het maximum aantal lesuren, bedoeld in artikel 49 der wet tot regeling van het lager onderwijs;

4°. van de uren waarop door elk der verschillende onderwijzers in de onderscheidene vakken en in totaal in het afgeloopen kalenderjaar vanwege dat bestuur herhalingsonderwijs is gegeven.

De districts-schoolopziener onderzoekt die opgaven, voorziet haar, na accoordbevinding, van eene verklaring waaruit blijkt:

1°. of de opgave accoord is bevonden; en

2°. of voldaan is aan het bepaalde sub 1°. en 2°. van art. 49 der wet tot regeling van het lager onderwijs.

Hij zendt vóór of op den twintigsten dag der maand Januari één exemplaar van de van zijne verklaring voorziene opgave aan het bestuur der school.

De in het eerste lid van dit artikel bedoelde opgave wordt voor de eerste maal ingezonden in Januari 1907.

§ IV. *Algemeene Voorschriften.*

10. De districts-schoolopziener zendt jaarlijks in de maand Januari aan Onzen Minister, die met de uitvoering van de wet tot regeling van het lager onderwijs is belast, aan Gedeputeerde Staten in de provincie en aan den inspecteur van het lager onderwijs eene opgave van de bijzondere lagere scholen binnen zijn ambtsgebied, wier besturen in het voorafgaande jaar hebben voldaan aan de bij artikelen 1 en 3 van dit besluit gegeven voorschriften.

Die opgave wordt zoodanig ingericht, dat blijke:

1°. de naam der instelling of vereeniging, alsmede de gemeente en de plaats in de gemeente waar de bijzondere school is gevestigd;

2°. de vakken waarin onderwijs is gegeven en zoo daaronder niet behoort het vak vermeld onder *k* van artikel 2 der wet, waar elders de schoolgaande kinderen daarin voldoend onderwijs hebben ontvangen;

3°. of voldaan is aan het bepaalde bij artikel 59, eerste lid, sub 2°., 3°. en 4°., laatste zinsnede, der wet tot regeling van het lager onderwijs;

4°. het aantal kinderen, dat op den vijftienden dag der maand Januari van het voorafgaande jaar, en wanneer de school in den loop van dat jaar is geopend, het aantal dat op den laatsten dag der maand, volgende op die, waarin de opening plaats had, als werkelijk schoolgaande bekend stond, met vermelding van het aantal kinderen:

a. beneden,

b. boven de zes jaren;

5°. van de namen, voornamen en dagteekening van geboorte van het hoofd en van de onderwijzers, met uitzondering van die, bedoeld in het vierde lid van artikel 24 der wet tot regeling van het lager onderwijs, in het voorafgaande jaar aan de school verbonden geweest, met aanduiding van de akten van bekwaamheid die zij toen bezaten, het aantal dienstjaren, dat, ingevolge artikel 26 der wet, als diensttijd voor ieder hunner in aanmerking kwam, het tijdvak gedurende hetwelk zij in het voorafgaande jaar werkzaam zijn geweest, of zij aan andere scholen verbonden waren, of zij verkeerden in een of meer der gevallen, bedoeld in het zesde lid van artikel 59 der wet, met inachtneming van het bepaalde bij artikel 7 der wet van 3 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 151) en bovendien ten aanzien van de mannelijke onderwijzers tot bijstand van het hoofd, zoo zij vóór of in den loop van het voorafgaande jaar den leeftijd van 28 jaren hebben bereikt, het tijdvak gedurende hetwelk zij in dat jaar hetzij gehuwd waren, hetzij als weduwnaar inwonende minderjarige kinderen hadden;

6°. of de schoollokalen in het afgeloopen jaar, met inachtneming, waar noodig, van eene ontheffing, als bedoeld in het voorlaatste lid van artikel 6 van dit besluit, hebben voldaan aan de door Ons met betrekking tot de inrichting der schoollokalen, die het hier geldt, gestelde regelen, met vermelding, gedurende welk tijdvak;

7°. indien aan de school herhalingsonderwijs is gegeven:

a. het aantal der onder het bestuur der school in de gemeente gevestigde lagere scholen, dat naar het voorschrift van artikel 49 der wet

tot regeling van het lager onderwijs tot grondslag strekt voor de berekening van het maximum aantal lesuren;

b. het aantal lesuren gedurende hetwelk herhalingsonderwijs is gegeven;

8°. of gebleken is, dat de school als winstgevend bedrijf gehouden wordt.

De opgave in dit artikel bedoeld, wordt voor de eerste maal ingezonden in de maand Januari 1907.

11. De door het bestuur, dat op Rijksbijdragen krachtens artikel 59 der wet tot regeling van het lager onderwijs aanspraak maakt, aan Gedeputeerde Staten, overeenkomstig het zevende lid van dat wetsartikel, jaarlijks in de maand Januari in te zenden aanvrage, vergezeld van de in artikel 59, zevende lid, der wet bedoelde quitantiën en verklaring, moet in drievoud worden ingediend en behoort te vermelden:

1°. den naam der instelling of vereeniging, die rechtspersoonlijkheid bezit en onder wier bestuur de school staat, waarvoor de aanvrage geschiedt, alsmede de gemeente en de plaats in de gemeente waar de school is gevestigd.

Is de instelling of vereeniging krachtens de wet van 22 April 1855 (*Staatsblad* n°. 32) bij Koninklijk besluit of bij wet erkend, dan wordt, nevens de dagteekening en het nummer van dat besluit of de aanduiding van die wet, vermeld de dagteekening en het nummer der *Staatscourant*, waarin de goedgekeurde statuten dier instelling of vereeniging, of wijzigingen of veranderingen daarin, zijn openbaar gemaakt;

2°. de vakken waarin aan de school onderwijs is gegeven en indien daaronder niet behoort het vak vermeld onder *k* van artikel 2 der wet, waar elders de schoolgaande kinderen daarin voldoend onderwijs hebben' ontvangen en voorts de verklaring, dat voldaan is aan het voorschrift van artikel 59, eerste lid sub 2°., 3°. en 4°., laatste zinsnede;

3°. het totaal aantal kinderen, dat op den vijftienden Januari van het voorafgaande jaar en, wanneer de school in den loop van dat jaar is geopend, het aantal dat op den laatsten dag der maand, volgende op die waarin de opening plaats had, als werkelijk schoolgaande bekend stond, met vermelding van het aantal kinderen:

a. beneden,

b. boven de zes jaren;

4°. het bedrag van de opbrengst der schoolgelden, in zijn geheel, alsmede per leerling en per jaar;

5°. de namen en voornamen en dagteekening van geboorte van het hoofd en van de onderwijzers, met uitzondering van die, bedoeld in het vierde lid van artikel 24 der wet tot regeling van het lager onderwijs, in het voorafgaande jaar aan de school verbonden geweest, met aanduiding van akten van bekwaamheid die zij bezaten, het getal dienstjaren dat, ingevolge artikel 26 der wet, voor ieder hunner in aanmerking kwam, het tijdvak gedurende hetwelk zij in dat jaar aan de school werkzaam zijn geweest, of zij aan andere scholen verbonden waren, of zij verkeerden in een of meer der gevallen, bedoeld in het zesde lid van artikel 59 der wet, met inachtneming van het bepaalde bij art. 7 der wet van 3 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 151), en tevens ten aanzien van de mannelijke onderwijzers tot bijstand van het hoofd, zoo zij vóór of in den loop van het voorafgaande jaar den leeftijd van acht en twintig jaren hebben bereikt het tijdvak gedurende hetwelk zij in dat jaar hetzij gehuwd waren, hetzij als weduwnaar inwonende minderjarige kinderen hadden, alsmede het bedrag, waarop het bestuur meent aanspraak te kunnen maken voor elken onderwijzer afzonderlijk en in totaal;

6°. het bedrag, waarop het bestuur meent aanspraak te kunnen maken als Rijksbijdrage ter tegemoetkoming in de kosten om te voorzien in de behoefte aan schoollokalen;

7°. het bedrag waarop het bestuur meent aanspraak te kunnen maken als Rijksbijdrage in de kosten van het in het afgeloopen jaar vanwege dat bestuur gegeven herhalingsonderwijs;

8°. het totaal bedrag der Rijksbijdrage, en

9°. eene verklaring van het bestuur, dat de school niet wordt gehouden als winstgevend bedrijf.

De aanvrage om Rijksbijdragen, in dit artikel bedoeld, wordt voor de eerste maal ingezonden in de maand Januari 1907.

12. Alvorens te beslissen of de school voldoet aan de bij de wet gestelde eischen en voorwaarden en aan de door Ons met betrekking tot lokalen gegeven regelen, onderwerpen Gedeputeerde Staten de ingediende aanvrage aan een nauwkeurig onderzoek, treden, voor zoo zooveel noodig, in overleg met het betrokken schooltoezicht en winnen bij het bestuur, dat op Rijksbijdrage aanspraak maakt, al de inlichtingen in, die zij met betrekking tot de punten *a*—*d* van het tweede lid van artikel 59 vermeld, noodig oordeelen.

Wanneer de door Gedeputeerde Staten genomen beslissing op andere gegevens berust, dan die reeds verstrekt zijn door den betrokken districts-schoolopziener, ingevolge artikel 10

van dit besluit, worden deze medegedeeld aan Onzen Minister, die met de uitvoering der wet tot regeling van het lager onderwijs is belast, alsmede aan den Inspecteur van het lager onderwijs, bij de kennisgeving van het besluit, bedoeld in artikel 59, achtste lid.

13. Nadat de termijn van dertig vrije dagen, bij artikel 59 gesteld, is verstreken, zonder dat van de beslissing van Gedeputeerde Staten op de aanvrage van het bestuur om Rijksbijdragen krachtens evengemeld wetsartikel bij Ons in beroep is gekomen, wordt door Onzen Minister, met de uitvoering der wet tot regeling van het lager onderwijs belast, de uitkeering bepaald van de som, waarop het bestuur volgens die beslissing aanspraak heeft.

Hetzelfde heeft plaats, bijaldien de beslissing van Gedeputeerde Staten door Ons in beroep wordt gehandhaafd, of bij Ons in beroep genomen besluit Rijksbijdragen aan eene bijzondere lagere school worden toegekend.

14. De opgaven en aanvrage in dit besluit vermeld, worden opgemaakt in den vorm, door Onzen voornoemden Minister te bepalen.

15. Waar dit besluit niet uitdrukkelijk van *mannelijke* onderwijzers spreekt, worden met „onderwijzers" evenzeer onderwijzeressen bedoeld.

16. Het Koninklijk besluit van 21 December 1901 (*Staatsblad* n°. 273) vervalt, doch blijft voor het dienstjaar 1905 van kracht.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

Stuttgart, den 13den November 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) P. RINK.

(*Uitgeg.* 28 *Nov.* 1905.)

—

13 *November* 1905. BESLUIT, betrekkelijk de lichting der nationale militie van het jaar 1906. S. 304.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Oorlog, van 2 November 1905, VIIde Afd., n°. 57; van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 4 November 1905, Afd. M. S., n°. 1575 M. en van Onzen Minister van Marine van 9 November 1905, Bureau S/B, n°. 54;

Gelet op de Militiewet 1901 (*Staatsblad* 1901, n°. 212);

Hebben goedgevonden en verstaan, te bepalen:

Art. **1.** De lichting der militie van het jaar 1906 bedraagt 17,500 man, waarvan 12,300 man ter volledige oefening en 5,200 man tot korte oefening zullen worden ingelijfd.

Van de ter volledige oefening in te lijven manschappen worden 400 man bestemd voor den dienst ter zee.

2. De hoegrootheid van het aandeel, door elke Provincie in die lichting te dragen, wordt aangewezen in de vierde kolom van den staat, welke bij dit besluit behoort.

Voor elke Provincie wordt het aantal van de ter volledige oefening en dat van de tot korte oefening in te lijven manschappen aangeduid in de zesde en de achtste kolom van dien staat.

Voor de bepaling van het aandeel, door elke Provincie te dragen in het voor den dienst ter zee bestemde deel der lichting, gelden de regelen, vermeld in de beide volgende artikelen.

3. Wanneer het aantal lotelingen, die voor volledige oefening bij de militie te land zouden moeten worden ingelijfd en die zich overeenkomstig Art. 138 der Militiewet 1901 in het geheele Rijk voor de zeemilitie hebben aangemeld of hebben doen opgeven, zoo groot is, dat, ook na eventueele vrijstelling in beroep van tot den dienst aangewezenen en van voor den dienst ter zee lichamelijk ongeschikt bevondenen, het voor dien dienst bestemde deel der lichting geheel uit deze vrijwilligers kan worden samengesteld, dan wordt het daarin door elke Provincie te dragen aandeel bepaald naar evenredigheid van het aantal dergenen, die zich in die Provincie voor de zeemilitie hebben aangemeld of hebben doen opgeven, waarbij tevens zoo mogelijk rekening wordt gehouden, eenerzijds met de behoefte in elke qualiteit bij de zeemilitie in het bijzonder, en anderzijds met het aantal opgegevenen in de Provincie, welke een beroep uitoefenen, dat voor die qualiteit het meest geschikt is.

4. Wanneer het aantal lotelingen, die voor volledige oefening bij de militie te land zouden moeten worden ingelijfd en die zich overeenkomstig Art. 138 der Militiewet 1901 in het geheele Rijk voor de zeemilitie hebben aangemeld of hebben doen opgeven, niet zoo groot is, dat het voor den dienst ter zee bestemde deel der lichting geheel uit deze vrijwilligers kan worden samengesteld, dan geschiedt de bepaling van het daarin door elke Provincie te dragen aandeel naar de navolgende regelen:

1°. Door elke Provincie worden voor de

lichting der zeemilitie zooveel vrijwilligers geleverd als er in die Provincie gerekend worden beschikbaar te komen.

2°. In het gedeelte, dat, na levering overeenkomstig het bepaalde onder 1°. van de in het geheele Rijk beschikbare vrijwilligers nog aan de lichting der zeemilitie ontbreekt, en dat volgens de eerste zinsnede van Art. 137 der Militiewet 1901 moet worden aangewezen door loting, wordt een evenredig aandeel geleverd alleen door elk van die Provinciën, die aan vrijwilligers slechts leveren een aantal, welks verhouding tot de geheele lichting der zeemilitie kleiner is dan de verhouding van het aantal in die Provincie ingeschrevenen, bedoeld in de tweede zinsnede van laatstgenoemd artikel, tot het gezamenlijk aantal dier ingeschrevenen in het geheele Rijk.

Onze Ministers van Oorlog, van Binnenlandsche Zaken en van Marine zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

Stuttgart, den 13den November 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, (*get.*) H. P. STAAL.

De Minister van Binnenlandsche Zaken, (*get.*) P. RINK.

De Minister van Marine, (*get.*) STUART.

(*Uitgeg.* 13 *Dec.* 1905.)

Behoort bij het Koninklijk besluit van 13 November 1905 (*Staatsblad* n°. 304).

STAAT, *aanwijzende het door elke provincie te dragen aandeel in de lichting der nationale militie van* 1906, *ten bedrage van* 17,500 *man, met aanduiding van het aantal van de voor elke provincie ter volledige oefening en van dat tot korte oefening in te lijven manschappen.*

PROVINCIËN.	AANTAL ingeschrevenen, waarnaar het aandeel der provincie volgens artikel 2 der wet is berekend.	UITSLAG der globale berekening.	OPGELEGD AANDEEL.	Bestemming van de ingevolge de voorgaande kolom te leveren manschappen ter inlijving bij de militie				*Opmerkingen.*
				ter volledige oefening.		tot korte oefening.		
				UITSLAG der globale berekening.	AANTAL in te lijven manschappen.	UITSLAG der globale berekening.	AANTAL in te lijven manschappen.	
Noordbrabant	4953	$1692\frac{30180*}{51210}$	1693	$1189\frac{16400*}{17500}$	1190	$503\frac{1100}{17500}$	503	* Deze breuken zijn als de hoogste, elk voor *een geheel* gerekend, tot het vinden van de bij de globale berekening te kort komende manschappen.
Gelderland	5487	$1875\frac{3750}{51210}$	1875	$1317\frac{15000*}{17500}$	1318	$557\frac{2500}{17500}$	557	
Zuidholland	12069	$4124\frac{17460}{51210}$	4124	$2898\frac{10200}{17500}$	2898	$1225\frac{7300*}{17500}$	1226	
Noordholland	10138	$3464\frac{23560}{51210}$	3464	$2434\frac{12200*}{17500}$	2435	$1029\frac{5300}{17500}$	1029	
Zeeland.	2127	$726\frac{44040*}{51210}$	727	$510\frac{17100*}{17500}$	511	$216\frac{400}{17500}$	216	
Utrecht.	2472	$844\frac{38760*}{51210}$	845	$593\frac{16000*}{17500}$	594	$251\frac{1500}{17500}$	251	
Friesland.	3383	$1156\frac{3740}{51210}$	1156	$812\frac{8800}{17500}$	812	$343\frac{8700*}{17500}$	344	
Overijssel.	3280	$1120\frac{44800*}{51210}$	1121	$787\frac{15800*}{17500}$	788	$333\frac{1700}{17500}$	333	
Groningen	2993	$1022\frac{40880*}{51210}$	1023	$719\frac{400}{17500}$	719	$303\frac{17100*}{17500}$	304	
Drenthe	1498	$511\frac{46690*}{51210}$	512	$359\frac{15100*}{17500}$	360	$152\frac{2400}{17500}$	152	
Limburg	2810	$960\frac{13400}{51210}$	960	$674\frac{13000*}{17500}$	675	$285\frac{4500}{17500}$	285	
TOTAAL. . . .	51210	$17494\frac{307260}{51210}$	17500	$12292\frac{140000}{17500}$	12300	$5197\frac{52500}{17500}$	5200	

Ons bekend,

De Minister van Oorlog, (*get.*) H. P. STAAL.
De Minister van Binnenlandsche Zaken, „ P. RINK.
De Minister van Marine, „ STUART.

14 *November* 1905. MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende opleiding van voorgangers in de gymnastiek. S. 125.

De Minister van Oorlog heeft mij medegedeeld, dat de kennisneming van de verslagen omtrent het ingesteld onderzoek naar de resultaten van de in margine vermelde opleiding, tot zijn leedwezen, de overtuiging heeft gevestigd, dat tot nu toe, ter bevordering van den gymnastischen zin onzer plattelandsbevolking, weinig of geen profijt is getrokken van de kennis der miliciens, die tot z.g. voorgangers in de gymnastiek werden opgeleid.

Desniettemin zijn door voornoemden Minister bevelen gegeven om vorenbedoelde opleiding nog zooveel mogelijk te verbeteren. In verband daarmede wordt het wenschelijk geacht eene lijst te doen aanhouden, waarin o. m. omtrent elken voorganger wordt vermeld, wat door dezen ter bevordering van de gymnastiek in zijne gemeente wordt verricht.

Om deze lijst te kunnen bijhouden is het noodig, dat door de burgemeesters der gemeenten, waarin voorgangers in de gymnastiek gevestigd zijn, telken jare, tusschen 1 en 5 Januari, aan den directeur der Normaal Schietschool te 's Gravenhage worde bericht, wat door die voorgangers in het belang der lichaamsontwikkeling in hunne gemeente wordt verricht.

Aan de ter zake betrokken militaire autoriteiten zijn door den Minister van Oorlog bevelen gegeven, om in het vervolg, aan het bestuur der gemeente, waar zich een milicien-voorganger in de gymnastiek, na vertrek met groot verlof, vestigt, daarvan kennis te geven onder bijvoeging van de mededeeling van het doel dat met de opleiding der voorgangers in de gymnastiek wordt beoogd, en met verzoek aan bedoeld gemeentebestuur, tot bereiking van dat doel zooveel mogelijk mede te werken, en om bij verandering van woonplaats binnen het Rijk van dien milicien-voorganger in de gymnastiek, de hier bedoelde kennisgeving op te zenden aan het bestuur van de nieuwe plaats van vestiging.

Naar aanleiding van het bovenstaande heb ik de eer U H.E.G. uit te noodigen, den onder U ressorteerende burgemeesters op te dragen, om, indien aan het bestuur hunner gemeente eene zoodanige kennisgeving door de militaire autoriteit is gezonden, telke jare, tusschen 1 en 5 Januari, aan den directeur der Normaal Schietschool te 's Gravenhage te berichten, wat door de in die kennisgeving bedoelde voorgangers in de gymnastiek in het belang der lichaamsontwikkeling in hunne gemeente wordt verricht. Deze mededeeling zoude in Januari 1906 kunnen betreffende milicien-voorgangers in de gymnastiek, die in het jaar 1905 het brevet als zoodanig verwierven; tusschen 1 en 5 Januari 1907, die in 1905 en 1906 bedoeld brevet verwierven, en zoo vervolgens.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*get.*) P. RINK.

—

16 *November* 1905. BESLUIT, houdende toepassing van het eerste lid van artikel 45 der Landweerwet op de dienstdoende schutterij van eenige gemeenten. S. 305.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 13 November 1905, n°. 1543 S, afdeeling Militie en Schutterijen, betreffende verzoeken van de Raden of, daartoe door den Raad gemachtigd, van Burgemeester en Wethouders van onderscheidene gemeenten om gelijkstelling, voor de toepassing der wet op de schutterijen van 11 April 1827 (*Staatsblad* n°. 17; gewijzigd en aangevuld bij de wet van 15 April 1886, *Staatsblad* n°. 64), van de dienstdoende schutterijen dier gemeenten en hare leden met de rustende schutterij en hare leden;

Gezien artikel 28 van bovenvermelde wet van 11 April 1827 en artikel 45, eerste lid der Landweerwet (*Staatsblad* n°. 160 van 1901), alsmede Ons besluit van 14 Januari 1903 (*Staatsblad* n°. 34);

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen, dat, te rekenen van 1 Januari 1906: voor de toepassing der wet op de schutterijen van 11 April 1827 (*Staatsblad* n°. 17; gewijzigd en aangevuld bij de wet van 15 April 1886, *Staatsblad* n°. 64) met de rustende schutterij en hare leden zullen zijn gelijkgesteld de dienstdoende schutterijen en hare leden in de hierna genoemde gemeenten:

Provincie *Noordbrabant.*

Bergen op Zoom, *Roosendaal* en *Helmond.*

Provincie *Gelderland.*

Zutphen, *Tiel* en *Harderwijk.*

Provincie *Zuidholland.*

Delft en *Gouda.*

Provincie *Friesland.*

Harlingen.

Provincie *Overijssel.*

Deventer en *Kampen.*

Provincie *Groningen*.

Veendam, *Wildervank* en *Winschoten*.

Provincie *Limburg*.

Maastricht en *Sittard*.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan het Departement van Oorlog.

Het Loo, den 16den November 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) P. RINK.

(*Uitgeg.* 2 *Dec.* 1905.)

—

16 *November* 1905. BESLUIT, tot aanwijzing, overeenkomstig artikel 157 der hooger-onderwijswet, van het Gereformeerd Gymnasium te *Zetten* der Vereeniging voor Gymnasiaal onderwijs op Gereformeerden grondslag, gevestigd te *Zetten*, gemeente *Valburg*. S. 306.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 9 October 1905, n°. 7663/3, afdeeling Onderwijs;

Gelet op artikel 157 der hooger-onderwijswet;

Den Raad van State gehoord, advies van 7 November 1905, n°. 22;

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 13 November 1905, n°. 9005, afdeeling Onderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het Gereformeerd gymnasium te *Zetten*, der Vereeniging voor Gymnasiaal onderwijs op Gereformeerden grondslag te *Zetten*, gemeente *Valburg*, met ingang van 1 December 1905 voor een tijdvak van zes jaren aan te wijzen als bevoegd om, met inachtneming der desbetreffende wettelijke voorschriften, aan zijne leerlingen, die het onderwijs tot aan het einde hebben bijgewoond, een getuigschrift van bekwaamheid tot universitaire studiën af te geven, dat met het getuigschrift in artikel 11 der hooger-onderwijswet vermeld, wordt gelijkgesteld.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 16den November 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Binnenl. Zaken, (*get.*) P. RINK.

(*Uitgeg.* 29 *Nov.* 1905.)

18 *November* 1906. MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Commissarisen der Koningin in de provinciën betreffende telkaarten voor de geboorte- en huwelijksstatistiek.

Zie ook de missive van 12 *December* 1905.

Bij dezerzijdsch schrijven van 18 November 1904, n°. 9517, afd. B. B., werd Uw advies gevraagd over het voorstel van de Centrale Commissie voor de statistiek tot invoering van telkaarten voor de geboorte- en huwelijksstatistiek.

Na overweging van de daarover uitgebrachte adviezen ben ik van oordeel dat ter bevordering van eene juiste verzameling en bewerking van deze statistieken, tot het gebruik daarbij van individueele telkaarten behoort te worden overgegaan.

Nochtans wensch ik mij met betrekking tot de op de kaarten te stellen vragen, ter tegemoetkoming aan de tegen uitbreiding daarvan geopperde bezwaren, voorloopig te bepalen tot die vragen, welke voor dadelijke beantwoording vatbaar zijn, zij het dan ook na onderzoek in de bevolkingsregisters.

Mitsdien stel ik vast de modellen, zooals ze hierbij zijn gevoegd, met name

1 model I. Telkaart voor een levend aangegeven kind (zie voor- en keerzijde);
2 „ II. Telkaart voor een levenloos aangegeven kind (zie voor- en keerzijde);
3 „ III. Inventaris der geboorte-telkaarten;
4 „ IV. Telkaart voor een huwelijk;
5 „ V. Inventaris der huwelijks-telkaarten;
6 „ VI. Erkenning van natuurlijke kinderen (zie keerzijde van model V).

Model I strekt ter vervanging van den maandstaat D. voor zoover betreft het gedeelte van dien staat, dat op de geboorten betrekking heeft.

Model II strekt ter vervanging van de persoonssterftekaart voor levenloos aangegevenen, n°. 1, vastgesteld bij dezerzijdsche beschikking van 18 November 1902, n°. 7877, afd. B. B.

Model IV strekt ter vervanging van den maandstaat A, voor zoover betreft het gedeelte van dien staat, dat op de huwelijken betrekking heeft.

Model VI strekt ter vervanging van de staten B. D. (voor zoover betreft de erkenningen van natuurlijke kinderen) en E.

Voor de verschillende kleuren, waarin de modellen I, II en IV zullen worden vervaardigd, zoomede wat betreft de invulling dier

modellen, zij verwezen naar de toelichting, voorkomende op de inventaris modellen III en V.

De Directeur van het Centraal-Bureau voor de Statistiek zendt in de maand December e.k. aan de gemeentebesturen rechtstreeks het benoodigde aantal blanco formulieren voor deze statistiek.

Deze zenden na afloop van elke maand, vóór den achtsten van de daaropvolgende maand, aan gemeld Bureau de modellen I, II en IV ingevuld terug, vergezeld van inventarissen, ingevuld volgens modellen III en V.

De toezending geschiedt voor de eerste maal *vóór* 8 *Februari* 1906 voor zooveel betreft de gegevens over de maand Januari 1906.

Modellen, die verbetering behoeven, zullen eveneens door den Directeur van het Bureau rechtstreeks aan de gemeentebesturen tot dat einde worden teruggezonden.

Ik heb de eer U H.E.G. uit de noodigen van het bovenstaande mededeeling te doen aan de gemeentebesturen in Uw gewest, met verzoek, namens mij aan eene nauwkeurige invulling der telkaarten en van de verdere formulieren de hand te houden.

De nieuwe maatregel maakt het mogelijk dat zoowel de gemeentebesturen als de griffie uwer provincie met ingang van 1 Januari 1906 kunnen worden ontheven van eenige werkzaamheden tot dusverre door hen voor de bewerking der geboorte- en huwelijksstatistiek verricht.

Alsdan komen, behalve het reeds bovengenoemde, ook te vervallen de staten C. ', C. '', en F. die de gemeetebesturen maandelijks en jaarlijks invullen, benevens de staten n°. 1 der geboorten en die der huwelijken, die maandelijks en jaarlijks en de staten n°. 5—12 *a/d* die jaarlijks door de provinciale griffiën worden bewerkt.

Ten slotte wordt contrôle op de door de gemeentebesturen voor de geboorte- en huwelijksstatistiek te verstrekken gegevens van de provinciale griffiën alsdan niet meer verlangd.

Ook hiervan gelieve U H.E.G. de gemeentebesturen zoover noodig te onderrichten.

(W. v. B. A.)

—

20 *November* 1905. BESLUIT, tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, bedoeld in artikel VII der wet van 30 December 1904 (*Staatsblad* n°. 283.) S. 307.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie van den 6den October 1905, n°. 348, Afdeeling I C;

Overwegende, dat volgens artikel VII der wet van den 30sten December 1904 (*Staatsblad* n°. 283) tot nadere wijziging van de wet op het notarisambt, bij algemeenen maatregel van bestuur de rechten moeten worden geregeld van hen, die vóór het in werking treden van artikel I §§ 2 en 3 dier wet een of meer gedeelten van het examen, bedoeld in artikel 11 der wet van 9 Juli 1842 (*Staatsblad* n°. 20), zooals die is gewijzigd bij de wet van 6 Mei 1878 (*Staatsblad* n°. 29), met gunstig gevolg hebben afgelegd;

Den Raad van State gehoord (advies van den 7den November 1905, n°. 23);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van den 16den November 1905, 1ste Afdeeling C, n°. 373;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Met ingang van den dag, waarop in werking treden de bepalingen van artikel I §§ 2 en 3 der wet van den 30sten December 1904 *Staatsblad* n°. 283), (1) te bepalen als volgt:

Eenig artikel.

Zij, die vóór het in werking treden van artikel I §§ 2 en 3 der wet van den 30sten December 1904 (*Staatsblad* n°. 283) met gunstig gevolg een of meer gedeelten van het examen, bedoeld in artikel 11 der wet van 9 Juli 1842 (*Staatsblad* n°. 20), zooals die is gewijzigd bij de wet van 6 Mei 1878 (*Staatsblad* n°. 29), hebben afgelegd, worden tot de volgende gedeelten van dat examen toegelaten zonder het voorbereidend examen, bedoeld bij § 2 van het genoemd artikel I te hebben afgelegd en zonder het volgens § 3 van dat artikel vereischt verhoogd bedrag te hebben betaald.

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 20sten November 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Justitie,

(*get.*) E. E. VAN RAALTE.

(*Uitgeg.* 30 *Nov.* 1905.)

—

23 *November* 1905. BESLUIT, tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, bedoeld in het vierde lid van art. 13 der wet op het Notarisambt. S. 308.

———

(1) De wet van 30 December 1904, S. 283, treedt in werking op 30 December 1905. (Besluit van 24 November 1905, S. 309.)

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie van den 3den Juli 1905, Afdeeling IC/IV, n°. 375;

Overwegende, dat volgens artikel 13 der wet van 9 Juli 1842 (*Staatsblad* n°. 20) op het Notarisambt, zooals deze wet laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 30 December 1904 (*Staatsblad* n°. 283) tot nadere wijziging van de wet op het Notarisambt, bij algemeenen maatregel moet worden voorgeschreven het voorbereidend examen, bij het 4de lid van genoemd wetsartikel bedoeld;

Den Raad van State gehoord (advies van den 8sten Augustus 1905, n°. 6);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van den 20sten November 1905, Afdeeling IC/IV, n°. 408;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Met ingang van den dag, waarop in werking treedt de wet van 30 December 1904 (*Staatsblad* n°. 283) (1) tot nadere wijziging van de wet op het Notarisambt, te bepalen als volgt:

Art. **1.** Het voorbereidend examen, bedoeld bij het 4de lid van artikel 13 der wet van 9 Juli 1842 (*Staatsblad* n°. 20), zooals deze wet laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 30 December 1904 (*Staatsblad* n°. 283) tot nadere wijziging van de wet op het Notarisambt, wordt afgelegd voor eene Staatscommissie, jaarlijks door Onzen Minister van Justitie, met aanwijzing van een voorzitter uit haar midden, te benoemen.

De commissie vergadert jaarlijks eenmaal.

De vergadering vangt aan in de maand Juli of in de maand Augustus.

De plaats, waar het mondeling examen zal gehouden worden, wordt door Onzen voornoemden Minister bij het besluit van benoeming der commissie bepaald.

Het besluit van benoeming wordt openbaar gemaakt in de *Nederlandsche Staatscourant*.

Bij tijdelijke verhindering van den voorzitter wordt deze vervangen door een der leden van de commissie in de volgorde, waarin zij benoemd zijn.

2. Onze Minister van Justitie noodigt in de *Nederlandsche Staatscourant* hen, die aan het voorbereidend examen wenschen deel te nemen, uit, zich vóór 1 Juni bij een daartoe strekkend verzoekschrift onder overlegging van hunne geboorteakte tot zijn Departement te wenden.

Ieder, die tot het afleggen van het examen wordt toegelaten, betaalt twintig gulden.

---

(1) Bij besluit van 24 November 1905, S. 309, bepaald op 30 December 1905.

3. De voorzitter roept de commissie te zamen tot eene eerste bijeenkomst. In deze bijeenkomst wordt een van de leden der commissie benoemd tot secretaris; verder wordt in verband met het aantal adspiranten, het examenplan vastgesteld, en eene bespreking gehouden over het op te geven schriftelijk werk.

4. In dezelfde of in eene tweede bijeenkomst worden de schriftelijke opgaven vastgesteld. Tevens worden in deze bijeenkomst bepaald de dagen waarop, en de gemeenten alwaar het schriftelijk examen zal worden afgenomen.

Behoudens de bepaling van artikel 12 is het schriftelijk examen voor alle adspiranten gelijk, en wordt het zoodanig geregeld, dat alle adspiranten op denzelfden dag en zooveel mogelijk op hetzelfde uur het schriftelijk werk voor hetzelfde vak verrichten.

5. Door de zorg van den voorzitter worden de schriftelijke opgaven met de noodige maatregelen voor geheimhouding gedrukt en verzegeld.

De verzegelde pakketten worden in tegenwoordigheid der adspiranten geopend bij den aanvang van het schriftelijk examen in elk vak.

6. Indien het schriftelijk examen in verschillende gemeenten van het land wordt gehouden, wordt de commissie door den voorzitter in sub-commissiën van ten minste twee leden verdeeld, die zich tot het houden van toezicht op dit examen naar die plaatsen begeven. De voorzitter bepaalt op welke wijze de sub-commissiën over de verschillende gemeenten zullen worden verdeeld, en belast één harer leden met de leiding; aan dit lid wordt het noodige getal verzegelde schriftelijke opgaven tijdig ter hand gesteld.

Om tot het schriftelijk examen te worden toegelaten wordt gevorderd overlegging aan de commissie of aan de sub-commissie van het bewijs, dat de volgens artikel 2 vereischte som bij den voorzitter der commissie is gestort.

7. Na afloop van het schriftelijk examen van elken dag worden de door de adspiranten ingeleverde werkstukken verzegeld met één exemplaar der onderscheidene opgaven en een proces-verbaal van de zitting.

8. Na afloop van het schriftelijk examen komen de leden der commissie tot het nazien van het ingeleverde werk bijeen in de gemeente, waar het mondeling examen zal worden gehouden. Zoo spoedig mogelijk na de beoordeeling van het schriftelijk werk worden de daarvoor toegekende cijfers op eene lijst gebracht en neemt het mondeling examen een aanvang.

9. Voor het mondeling examen, dat twee dagen duurt, worden de adspiranten voor elk tweetal dagen in groepen verdeeld. De namiddag van den tweeden dag wordt bestemd voor het invullen der tabellen, beoordeeling der adspiranten en mededeeling van den uitslag van het examen.

10. Het examen loopt over de volgende vakken, die aldus in groepen worden verdeeld: *a.* Nederlandsch, Fransch, Duitsch, Engelsch; *b.* Latijn; *c.* geschiedenis, staatsinrichting en aardrijkskunde; *d.* wiskunde en boekhouden; natuurkunde en natuurlijke historie. Een mondeling examen wordt afgenomen in de vakken van groep *c*, benevens in de natuurkunde en de natuurlijke historie. In de andere vakken wordt zoowel mondeling als schriftelijk geëxamineerd.

De als bijlage bij dit besluit gevoegde omschrijving van de eischen, voor de in dit artikel genoemde vakken, wijst den omvang aan der kennis, die in elk vak van den examinandus wordt gevorderd.

Het schriftelijk examen duurt twee dagen, met dien verstande, dat niet meer dan zes uren per dag door de adspiranten schriftelijk wordt gewerkt.

11. De adspiranten, die zich aan eenig bedrog bij het schriftelijk examen schuldig maken, worden niet verder tot het examen toegelaten. Indien de ontdekking van eenig bedrog eerst na afloop van het schriftelijk examen plaats vindt, kan het getuigschrift den adspirant, die zich daaraan schuldig maakte, worden onthouden. Op deze bepaling worden de adspiranten door den Voorzitter der Commissie, of door het ingevolge art. 6 met de leiding belaste lid der sub-commissie, uitdrukkelijk opmerkzaam gemaakt.

12. Indien een adspirant door behoorlijk bewezen ongesteldheid, of om andere wettige redenen ter beoordeeling van den Voorzitter der Commissie, verhinderd is bij het schriftelijk examen of bij een gedeelte daarvan tegenwoordig te zijn, wordt hem tijdens de mondelinge examens nog gelegenheid gegeven, zijn schriftelijk werk onder toezicht te maken. De opgaven daarvoor worden nader door de Commissie vastgesteld. Daarbij wordt zorg gedragen, dat deze niet dezelfde zijn als de aan de andere adspiranten voorgestelde, maar zooveel mogelijk van gelijken omvang en moeilijkheid.

13. Het oordeel over de kennis der adspiranten in elk der vakken, genoemd in artikel 10, wordt uitgedrukt door één der cijfers van *één* tot *tien*, aan welke de volgende beteekenis is te hechten: 10 = uitmuntend; 9 = zeer goed; 8 = goed; 7 = ruim voldoende; 6 = voldoende; 5 = niet geheel voldoende; 4 = onvoldoende; 3 = gering; 2 = slecht; 1 = zeer slecht.

14. Het in het volgend artikel bedoelde getuigschrift kan slechts worden uitgereikt aan die adspiranten, die in groep *a* en in eene der andere groepen ten minste het praedicaat voldoende (= 6) hebben behaald.

15. Aan den adspirant, die het examen met goeden uitslag heeft afgelegd, wordt een namens de Commissie door den Voorzitter en den Secretaris geteekend getuigschrift uitgereikt, waarvan het model door Onzen Minister van Justitie wordt vastgesteld.

16. Na afloop van het examen brengt de Commissie aan Onzen Minister van Justitie een verslag uit omtrent de opmerkingen, daartoe het examen aanleiding heeft gegeven. Dit verslag wordt namens de Commissie door den Voorzitter en den Secretaris geteekend.

17. De presentiegelden van de leden der Commissie voor de vereischte bijeenkomsten bedragen acht gulden per dag.

De leden der Commissie worden ten aanzien der vergoeding van reis- en verblijfkosten gerangschikt onder de tweede klasse van het Tarief, vastgesteld bij het Koninklijk besluit van 5 Januari 1884 (*Staatsblad* n°. 4) (1) behalve ten opzichte van hen, die eene betrekking bekleeden tot de eerste klasse behoorende, in welk geval zij ook als leden der Commissie in die klasse worden gerangschikt.

18. Voor het onderzoek, hetwelk niet in bijeenkomsten wordt gehouden, wordt aan ieder der daarmede belaste leden als vergoeding toegekend een bedrag van twee gulden voor iederen adspirant, die aan het schriftelijk gedeelte van het examen heeft deelgenomen.

19. De gelden, voor de toelating tot het examen betaald, worden, na aftrek van de uitgaven tot het afnemen daarvan gedaan, waaronder echter niet gerekend worden de reis- en verblijfkosten, de presentiegelden en de verdere vergoeding van de leden der Commissie, aan Onzen Minister van Justitie verantwoord.

Het batig saldo wordt door Onzen voornoemden Minister, zonder overlegging van bewijsstukken, als eene toevallige bate in 's Rijks schatkist gestort.

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan

---

(1) Dit besluit is gewijzigd bij dat van 24 Februari 1898, S. 56.

afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

Het Loo, den 23sten November 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Justitie, (*get.*) E. E. VAN RAALTE.

(*Uitgeg.* 30 *Nov.* 1905.)

Behoort bij Koninklijk besluit van den 23sten November 1905 (*Staatsblad* n°. 308).

Omschrijving van de eischen voor de in Artikel 10 genoemde vakken.

Nederlandsch.

a. Eene voldoende kennis van de Nederlandsche taal, blijkende uit een juist en vaardig gebruik daarvan zoowel mondeling als schriftelijk, en uit het voldoende begrijpen van een stuk proza en poëzie;

b. Kennis van de hoofdtrekken van de geschiedenis der Nederlandsche letterkunde sedert het begin der 17de eeuw, en van enkele harer voornaamste voortbrengselen in de 17de en de 18de, en, meer in het bijzonder, in de 19de eeuw.

Fransch, Duitsch, Engelsch.

a. Uit eene schriftelijke vertaling uit de vreemde taal in het Nederlandsch moet blijken, dat de candidaat den inhoud van een stuk proza of niet te moeilijke poëzie in die taal voldoende begrijpt; bij het mondeling onderzoek mag worden geëischt, dat de candidaat zich in de vreemde taal zonder grove fouten redelijk goed wete uit te drukken;

b. het onderzoek in de letterkunde blijft beperkt tot één of meer hoofdtijdvakken, door den candidaat meer in het bijzonder beoefend, en tot enkele belangrijke voortbrengselen daaruit, door hem met zorg gelezen.

Latijn.

Het mondeling en schriftelijk vertalen en verklaren van een eenvoudig stuk proza of poëzie (bijv. CICERO en LIVIUS of OVIDIUS en VERGILIUS).

Geschiedenis.

a. De vaderlandsche geschiedenis, meer in het bijzonder sedert 1500;

b. De algemeene geschiedenis sedert de Fransche omwenteling (met eene inleiding sedert 1713). Van de vroegere perioden wordt uitsluitend datgeene gevraagd, wat noodig is voor een juist inzicht in de geschiedenis des vaderlands.

Aardrijkskunde.

Een overzicht van de natuurkundige en staatkundige indeeling der werelddeelen; voor Nederland en zijne koloniën en overzeesche bezittingen wordt eene iets uitvoeriger behandeling geëischt. Eenige kennis van lucht- en zeestroomen in verband met hun invloed op het klimaat, van enkele belangrijke handelsproducten en van de ethnographische verdeeling der menschheid.

Staatsinrichting.

Eenige kennis van de inrichting van het bestuur van den Staat, de provinciën en de gemeenten, en van de onderlinge verhouding der onderscheidene staatsmachten in Nederland. Een algemeen overzicht onzer grondwetgeving sedert 1814.

Wiskunde.

a. De meetkunde tot en met de stereometrie;

b. De stelkunde tot en met de tweedemachtsvergelijkingen, de reken- en meetkunstige reeksen en de logarithmen.

Boekhouding.

In het dubbel of Italiaansch boekhouden behoort de candidaat genoegzaam ervaren te zijn, om eenige memoriaalposten in journaal te kunnen overbrengen en eene proefbalans en eene balans te kunnen opmaken. Verder wordt eenige kennis geëischt van de voornaamste berekeningen, die bij het boekhouden te pas komen.

Natuurkunde.

In hoofdtrekken het evenwicht en de beweging, vooral van vloeistoffen en gassen, en de warmte; de eenvoudigste verschijnselen van het magnetisme, de electriciteit en het licht.

Natuurlijke historie.

Eenige door eigen aanschouwing verkregen kennis van enkele natuurlijke plantenfamiliën, waaraan bekendheid met de hoofdtrekken der orgaanbeschrijving ten grondslag moet liggen, en van enkele klassen en daartoe behoorende orden van dieren, beide ter keuze van den candidaat.

Mij bekend,

De Min. van Justitie, (*get.*) E. E. VAN RAALTE.

—

24 *November* 1905. BESLUIT, houdende bepaling van het tijdstip, waarop de wet van 30 December 1904 (*Staatsblad* n°. 283) (Wet tot wijziging der wet op het Notarisambt) in werking treedt. S. 309.

Bepaald op 30 *December* 1905.

—

25 *November* 1905. BESLUIT, houdende handhaving van een besluit van Gedeputeerde Staten van de provincie Noordholland, waarbij goedkeuring is onthouden aan eene bouwverordening wegens het ontbreken van eene verbodsbepaling omtrent het aanbrengen en houden van slaapplaatsen in stallen.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door den raad der gemeente Nibbixwoud tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Noordholland d.d. 26 April 1905, n°. 6, waarbij goedkeuring is onthouden aan de bouw- en woningverordening voor die gemeente;

Den Raad van State, enz.

Overwegende, dat, nadat deze verordening op 12 Mei 1904 bij Gedeputeerde Staten was ingezonden, dit college, bij brieven van 29 Juni en 23 November 1904 den gemeenteraad van Nibbixwoud de wenschelijkheid heeft te kennen gegeven om daarin het aanbrengen van bedsteden in stallen van nieuw te bouwen woningen geheel te verbieden en eveneens het houden van slaapplaatsen in stallen van bestaande woningen — behoudens bevoegdheid aan burgemeester en wethouders toe te kennen om van het laatste verbod ontheffing te verleenen;

dat, toen de gemeenteraad aan den wensch van Gedeputeerde Staten geen gevolg had gegeven, Gedeputeerde Staten op 26 April 1905 hebben besloten, aan de verordening, voor zooveel zij bepalingen bevat ter uitvoering van de woningwet, hunne goedkeuring te ont houden;

dat zij daarbij hebben overwogen, dat — blijkens adviezen van den Inspecteur van de volksgezondheid — de wenschelijkheid van bedoelde verbodsbepalingen moet worden aangenomen op gronden zoowel van gezondheid als van zedelijkheid, dat toch in zeer vele Noordhollandsche boerderijen in de koestallen voor het mannelijk en soms ook voor het vrouwelijk personeel slaapplaatsen zijn ingericht en worden gebruikt, ook in de wintermaanden, ter bewaking van het gestalde vee; dat die slaapplaatsen bedsteden zijn en aldus zijn ingericht, dat de eenige opening uitkomt in den stal, al of niet in de onmiddellijke nabijheid van de goot die achter de standplaats van het vee loopt, terwijl de lucht in die bedsteden uitsluitend stallucht is en daglicht daar moeilijk binnentreedt; dat, al moge het verblijf in eene dergelijke onreine omgeving het lichaam niet merkelijk schaden, niettemin eene nadeelige werking op den geest waarschijnlijk is, terwijl eene bewaking van het vee bij nacht niet noodzakelijk schijnt; dat voorschriften als de bedoelde, voor zooveel het nieuw te bouwen stallen betreft, kunnen verlangd worden op grond van art. 3, 1ste lid, sub *j*, en, voor zoover het bestaande stallen betreft, op grond van art. 3, derde lid, der woningwet, terwijl zoodanige voorschriften door den raad van Nibbixwoud niet in zijne verordening zijn opgenomen; dat de verordening op bovenstaande gronden niet voor goedkeuring vatbaar is;

dat de gemeenteraad onze voorziening heeft gevraagd, aanvoerende, dat het slapen in stallen niet ongezond is en stellig minder gevaarlijk dan het slapen in kamers waar dag en nacht een vulkachel brandt, wat toch nergens zal worden verboden; dat het wel degelijk van belang is te achten dat er personeel in den stal aanwezig zij om bij ongevallen tijdig hulp te kunnen verleenen; dat het zeer moeilijk gaat, in de woningen voldoende slaapgelegenheid te hebben; dat de stallen in zijne gemeente zeer rein worden gehouden en de koeien slechts het kleinste gedeelte van het jaar op stal zijn; en het moeilijk is voor dien tijd andere slaapgelegenheden in te richten; dat de raad eenparig van oordeel is, dat door opneming in de verordening van bepalingen als door Gedeputeerde Staten verlangd worden, in strijd wordt gehandeld met de belangen der gemeente; op welke gronden de raad verzoekt dat de verordening alsnog worde goedgekeurd;

O., dat de gronden waarop het bestreden besluit rust, door appellant niet zijn weerlegd en ons juist voorkomen;

Gezien de woningwet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met handhaving van het bestreden besluit, het daartegen ingestelde beroep ongegrond te verklaren. (Gem.stem.)

—

28 *November* 1905. BESLUIT, houdende regeling der positie van burgerlijke ambtenaren, die bij het reserve-personeel der Landmacht in dienst treden. S. 310.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Oorlog, en van Onze Ministers van Buitenlandsche Zaken, van Justitie, van Binnenlandsche Zaken, van Marine, van Financiën, van Waterstaat, Handel en Nijverheid, en van Koloniën, van: 22 Juni 1905, Kabinet, Litt. M''; 26 Juni 1905, Afdeeling Comptabiliteit, n°. 8076; van den 30sten Juni 1905, Afdeeling Algemeen Secretariaat, n°. 372; van 5 Juli 1905, n°. 1033 M., afdeeling

Militie en Schutterijen; van 12 Juli 1905, Bureau A[3], n°. 73; van 15 Juli 1905, n°. 29, Generaal Secretariaat; van 21 Juli 1905, Litt. L, Afdeeling Secretariaat B; van 27 Juli 1905, Litt. D, n°. 23;

Gezien het Koninklijk besluit van 3 Mei 1904 (*Staatsblad* n°. 103);

Den Raad van State gehoord (advies van 29 Augustus 1905, n°. 15);

Gezien het nader rapport van Onze Ministers van Oorlog, van Buitenlandsche Zaken, van Justitie, van Binnenlandsche Zaken, van Marine, van Financiën, van Waterstaat, Handel en Nijverheid, van Landbouw, Nijverheid en Handel en van Koloniën, van 16 September 1905, Litt. A[88], Kabinet; van 22 September 1905, Afdeeling Comptabiliteit n°. 11746; van 3 October 1905, Afd. Alg. Secret. n°. 340; van 7 October 1905, n°. 1413 M, Afdeeling Militie en Schutterijen; van 20 October 1905, Bureau A[3], n°. 54; van 23 October 1905, n°. 59, afdeeling Generaal Secretariaat; van 26 October 1905, L[8] T, afd. Secr. B; van 30 October 1905, n°. 133, A. S.; van 23 November 1905, Afd. D, n°. 46;

Hebben goedgevonden en verstaan, te bepalen:

De bepalingen van het Koninklijk besluit van 3 Mei 1904 (*Staatsblad* n°. 103) zijn ook toepasselijk op burgerlijke ambtenaren, die bij het reserve-personeel der Landmacht in dienst treden, met dien verstande dat:

a. de bepaling vervat in artikel 2 van voormeld besluit, van toepassing is gedurende den tijd, welken dat personeel onder de wapenen verblijft, vóórdat geheel is vervuld de diensttermijn, waartoe het tot zijne oefening, eersteoefening of eerste herhalingsoefening gehouden is, krachtens de voorwaarden, waaronder het werd toegelaten tot de verbintenis tot vrijwilligen dienst bij genoemd personeel, dan wel tot het korps, waartoe het behoort en gedurende den tijd, welken meergenoemd personeel opkomt ingevolge het bepaalde bij artikel 5, 5°., der wet voor het reserve-personeel der Landmacht 1905, tenzij het onderzoek geene strafvervolging ten gevolge heeft of vrijspraak volgt;

b. de bepaling van artikel 3 van meergemeld besluit van toepassing is gedurende den tijd, welken bovenbedoeld personeel, na volledige vervulling van den voormelden diensttermijn, onder de wapenen verblijft uit hoofde zijner wettelijke verplichtingen tot den werkelijken dienst, omschreven bij art. 5, 1°. tot en met 4°., der wet voor het reserve-personeel der Landmacht 1905, of bij eenige andere wet, en

c. voor de in artikel 5 van meergemeld besluit voorkomende woorden: „bij de Militie zijn ingelijfd", wordt gelezen: „bij het reservepersoneel zijn in dienst getreden".

Onze Ministers van Oorlog, van Buitenlandsche Zaken, van Justitie, van Binnenlandsche Zaken, van Marine, van Financiën, van Waterstaat, Handel en Nijverheid, van Landbouw, Nijverheid en Handel en van Koloniën zijn, ieder voor zooveel zijn Departement betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de onderscheidene Ministerieele Departementen, aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

Het Loo, den 28sten November 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, (*get.*) H. P. STAAL.
De Minister van Buitenlandsche Zaken, (*get.*) VAN TETS VAN GOUDRIAAN.
De Min. v. Justitie, (*get.*) E. E. VAN RAALTE.
De Minister van Binnenlandsche Zaken, (*get.*) P. RINK.
De Minister van Marine, (*get.*) STUART.
De Min. van Financiën, (*get.*) DE MEESTER.
De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid, (*get.*) J. KRAUS.
De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, (*get.*) J. D. VEEGENS.
De Minister van Koloniën, (*get.*) D. FOCK.

(*Uitgeg.* 9 *Jan.* 1905.)

—

29 *November* 1905. MISSIVE van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende voorschot-declaratiën in zake het vervoer van tuberculeuse runderen.

Bij de verificatie van de voorschot-declaratiën in zake het vervoer van tuberculeuse runderen is het eenige malen gebleken, dat door burgemeesters aan de schatters de hun toekomende belooning, bedoeld in het Kon. besluit van 21 Dec. 1904, n°. 22, ook *bij voorschot* is betaald.

Dit kan ongetwijfeld tot verwarring en dubbele betaling leiden, aangezien de belooning der schatters bij ministerieele beschikking wordt toegekend na accoordbevinding van het door hen ingezonden formulier O, dat door de betrokken burgemeesters voor „gezien" wordt geteekend.

In verband met bovenstaande zou ik het op prijs stellen, dat door U H.E.G. de burgemeesters van Uw gewest worden aangeschreven de belooning van de schatters *niet* bij voorschot te betalen. (Gem.stem.)

30 *November* 1905. BESLUIT, houdende beslissing dat wanneer op den dag der verkiezing meer candidaten zijn opgegeven dan plaatsen te vervullen zijn, ingevolge art. 10*bis* der gemeentewet over hen eene stemming moet plaats hebben, zonder dat het den burgemeester bij het in ontvangst nemen der opgaven van candidaten vrij staat te onderzoeken of de daarop voorkomende personen in de gemeente woonachtig zijn.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep door G. VAN BERKEL te *Overasselt* tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van *Gelderland* d.d. 8 Augustus 1905, waarbij bekrachtigd is de beslissing van den gemeenteraad van *Overasselt* d.d. 29 Juli 1905 tot niet-toelating van G. VAN BERKEL en J. J. HEYNEN als leden van dat college;

Den Raad van State, afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord,

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken,

Overwegende: dat bij de verkiezing voor leden van den gemeenteraad van *Overasselt* twee opgaven van candidaten zijn ingeleverd, de eene behelzende de namen: G. A. ARTS, G. VAN BERKEL en J. J. HEYNEN, de andere bevattende de namen: ARTS GERARDUS, HEYNEN JOHANNES en KLAASSEN LAMBERTUS;

dat de burgemeester op 27 Juni 1905, den dag der verkiezing, heeft verklaard dat geen personen in de gemeente woonden, die de namen droegen in de tweede opgave vermeld, en die lijst ter zijde gelegd, waarna hij de personen in de eerste opgave genoemd, verkozen verklaard heeft;

dat de gemeenteraad, overwegende, dat ook LAMBERTUS KLAASSEN als candidaat gesteld had moeten beschouwd zijn en derhalve eene stemming over vier candidaten had moeten gehouden worden, op 29 Juli 1905 heeft besloten G. A. ARTS, J. J. HEYNEN en G. VAN BERKEL niet tot het lidmaatschap van den Raad toe te laten;

dat de burgemeester en G. VAN BERKEL tegen genoemd raadsbesluit bezwaren hebben ingebracht bij Gedeputeerde Staten van *Gelderland*, die daarop hebben overwogen: dat de vraag of op de door H. VAN RAAY ingeleverde opgave van candidaten vermelde personen al dan niet „bestaande personen" waren, in casu buiten beschouwing behoort te blijven, aangezien, ook al ware die vraag ontkennend te beantwoorden, zulks ingevolge art. 53, lid 1, der kieswet toch nimmer voor den burgemeester een grond had mogen zijn om bedoelde opgave van candidaten te weigeren of bij het opmaken der in art. 54 van genoemde wet bedoelde candidatenlijst ter zijde te stellen, nu de bewuste opgaaf het vereischte aantal onderteekeningen niet miste; dat, waar bij de verkiezing *drie* plaatsen waren te vervullen, terwijl de meer bedoelde opgave *vier* candidaten vermeldde, mitsdien ingevolge het 1e lid van art. 10*bis* der gemeentewet, eene stemming had behooren plaats te vinden en de burgemeester niet bevoegd was, ingevolge art. 10, lid 5, dier wet de candidaten G. A. ARTS, G. VAN BERKEL en J. J. HEYNEN benoemd te verklaren; dat derhalve deze benoeming is geschied in strijd met de wet en alzoo behoort te worden aangenomen dat de gemeenteraad terecht tot niet-toelating van die benoemd verklaarden heeft besloten, zonder dat daarbij dezerzijds in een onderzoek behoort te worden getreden, of al dan niet terecht in 's Raads beslissing is overwogen, dat de bedoelde stemming over vier candidaten had behooren te geschieden; op welke gronden zij den 8sten Augustus 1905 hebben goedgevonden, de beslissing van den Raad van *Orerasselt* tot niettoelating van G. A. ARTS, G. VAN BERKEL en J. J. HEYNEN als leden van zijn college te bekrachtigen;

dat G. VAN BERKEL van het besluit van Gedeputeerde Staten bij Ons in beroep is gekomen, daarbij aanvoerende dat zijn inziens de burgemeester terecht de candidatenlijst waarop de namen ARTS GERARDUS, HEYNEN JOHANNES en KLAASSEN LAMBERTUS voorkwamen, heeft ter zijde gelegd, als niet voldoende aan de voorschriften der wet en personen vermeldende, welke niet in de gemeente woonden, noch bekend waren; weshalve appellant Ons verzoekt „te vernietigen het voornoemde besluit van Gedeputeerde Staten der provincie *Gelderland* en van den Raad der gemeente *Overasselt* en alsnog als raadsleden dier gemeente toe te laten de bij verkiezing van 27 Juli jl. verkozen verklaarde leden G. A. ARTS, J. J. HEYNEN en *requestrant*";

O., dat art. 10*bis* der gemeentewet ten aanzien van de verkiezing van raadsleden bepaalt, dat als er meer candidaten zijn opgegeven dan er plaatsen te vervullen zijn, over hen uiterlijk binnen 14 dagen eene stemming geschiedt;

dat de burgemeester van *Overasselt*, in strijd met die bepaling, gehandeld heeft alsof er slechts eene opgave van drie candidaten bij hem ingediend was; daarbij ten onrechte in een onderzoek tredende of de namen, op de andere opgave voorkomende, die waren van personen in de gemeente woonachtig;

dat de gemeenteraad mitsdien terecht besloten heeft, de candidaten, door den burgemeester op den dag der verkiezing benoemd verklaard, niet tot het lidmaatschap toe te laten en Gedeputeerde Staten terecht het raadsbesluit hebben gehandhaafd;

Gezien de gemeentewet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het ingestelde beroep ongegrond te verklaren. (W. v. B. A.)

—

1 *December* 1905. ARREST van den Hoogen Raad der Nederlanden, houdende beslissing dat art. 12 der wet tot regeling der coöperatieve vereenigingen van 17 November 1876 (*Staatsblad* n°. 227) alleen betrekking heeft op hen, die, geen leden-oprichters zijnde, later tot de vereeniging zijn toegetreden.

De Hooge Raad, enz.

Overwegende, dat, blijkens het aangevallen vonnis en het daarbij vernietigde vonnis van den kantonrechter te Groenlo van 23 Februari 1904, waarvan de overwegingen voor wat de daadzaken en de gevoerde procedure betreft door de rechtbank zijn overgenomen, de inmiddels in staat van faillissement verklaarde en thans door haren curator vertegenwoordigde vereeniging den verweerder in cassatie voor bovengemelden kantonrechter heeft gedagvaard als lid en oprichter der genoemde Eerste Nederlandsche Coöperatieve Export-slachterij tot betaling van eene boete van *f* 200 met rente en kosten ter zake van het verrichten van handelingen in strijd met de statuten dier vereeniging en, tegenover de ontkentenis van den verweerder, dat hij lid en oprichter dier vereeniging zoude zijn, zich in de eerste plaats beroepen heeft op een uittreksel van het register als bedoeld bij art. 11 der wet van 17 November 1876 (*Staatsblad* n°. 227) der Eerste Nederlandsche Coöperatieve Export-slachterij te Winterswijk en van de notarieele akte van oprichting aan dat register gehecht en daarmede één geheel uitmakende en vervolgens op de ter griffie van het kantongerecht te Groenlo ingeschreven akte van oprichting der vermelde Export-slachterij en op andere daarmede in verband staande bescheiden;

O. dat de kantonrechter het beroep op het vermelde uittreksel niet voldoende achtte, doch uit hetgeen verder in het geding was gebracht het bewijs, dat de verweerder was lid en oprichter der vereeniging, meende te kunnen putten en, dit punt alzoo bewezen achtende, aan de eischende vereeniging het door haar aangeboden getuigenverhoor ten opzichte van andere onbewezen daadzaken toeliet;

O. dat op het door den verweerder ingesteld hooger beroep, de rechtbank het oordeel van den kantonrechter omtrent de bewijskracht van het meergenoemde uittreksel uit het register gegrond achtte, doch besliste, dat de kantonrechter, vermits tusschen partijen vaststond, dat de verweerder niet had voldaan aan het voorschrift van art. 12 der genoemde wet (nl. het overleggen van de gedagteekende onderteekening van het in art. 11 bedoelde register der vereeniging of van eene notarieele akte in afschrift aan dat register gehecht) aan de eischende vereeniging de vordering had behooren te ontzeggen en door dit niet te doen en het bewijs van lidmaatschap te putten uit andere bescheiden, vermeld art. 12 heeft geschonden, zoodat in hooger beroep, met voorbijgang van het door de vereeniging aangeboden bewijs, hare vordering haar werd ontzegd;

O. dat hiertegen het middel in zijne beide onderdeelen is gericht, n.l. schending en verkeerde toepassing der artt. 1, 2, 5, 7, 11, 12 en 18 der wet van 17 November 1876 (*Staatsblad* n°. 227) tot regeling der Coöperatieve vereenigingen, zooals die wet is aangevuld bij de wet van 7 Mei 1878 (*Staatsblad* n°. 41) en der artt. 1902, 1907 en 1925 B. W., omdat de rechtbank:

a. waar te bewijzen werd aangeboden, dat nu verweerder oorspronkelijk gedaagde was lid der eischende vereeniging, immers behoorde tot de oprichters der vereeniging, terwijl feitelijk vaststaat, dat verweerder niet heeft bewerd, dat hij sinds op wettelijke wijze was uitgetreden, heeft beslist, dat ook tegenover hen, die de vereeniging mede oprichtten, het bewijs van hun lidmaatschap slechts kan geleverd worden op de wijze bij art. 12 der aangehaalde wet van 17 November 1876 (*Staatsblad* n°. 227) bepaald, en

b. waar ten processe vaststaat, dat eischeresse tot bewijs harer posita overlegde het register bedoeld in de artt. 11 en 12 der aangehaalde wet, waaraan was gehecht het afschrift der notarieele oprichtingsakte heeft beslist dat slechts de aanhechting van een afschrift eener speciaal voor de toetreding als lid opgemaakte akte aan het voorschrift van het meergemeld art. 12 voldeed;

O. daaromtrent:

dat ingevolge de artt. 4 en 5 van de wet tot regeling der Coöperatieve vereenigingen, deze tot stand komen door de notarieel verleden akte van oprichting, die de *leden* verplicht zijn in haar geheel te doen inschrijven ter griffie van het kantongerecht in welks ge.

bied de vereeniging is gevestigd, op de daartoe bestemde openbare registers, en welke akte onder andere in de *Nederlandsche Staatscourant* moet worden openbaar gemaakt;

dat ingevolge art. 7 de akte van oprichting moet bevatten, o. m., eene voldoende aanwijzing van naam en woonplaats der *oprichters* en voor elders wonende *leden* aanwijzing van een gekozen domicilie;

dat uit deze verschillende bepalingen volgt, dat de oprichters worden genoemd *leden*, die als zoodanig worden erkend nog voordat de voorgeschreven inschrijving in de registers van het kantongerecht en de openbaarmakingen hebben plaats gehad;

dat voorts het in art. 11 genoemde, ten kantore der vereeniging dagelijks bij te houden, registers o. m. moet behelzen:

1°. de statuten der vereeniging;

2°. eene voldoende aanwijzing van naam en woonplaats der leden, bestuurders en commissarissen, zoo die er zijn;

3°. het tijdstip van de toetreding tot en de uittreding of ontzetting uit het lidmaatschap der vereeniging;

dat dit laatste noodwendig alleen betrekking kan hebben op die leden, die eerst na de oprichting lid zijn geworden, omdat de aanvang van het lidmaatschap van hen die tot de oprichters behooren, met den datum der oprichting zelve samenvalt, hetgeen nog bevestiging vindt in het onder 5°. van dat artikel voorgeschrevene, nl. de aanwijzing voor elders wonende leden van een gekozen domicilie binnen de gemeente waar de vereeniging haren zetel vestigt, een voorschrift dat alleen voor de later toegetreden leden van toepassing kan zijn, omdat ten aanzien van de leden-oprichters deze keuze van domicilie reeds in de akte van oprichting moet voorkomen;

O. dat, wanneer nu in art. 12 wordt bepaald, dat de toetreding tot de vereeniging ten aanzien van de leden en van derden alleen bewezen wordt door de gedagteekende onderteekening van het in art. 11 bedoelde register der vereeniging of door eene notarieele akte in afschrift aan dat register gehecht — dit voorschrift moet geacht worden alleen betrekking te hebben op hen die, geen leden-oprichters zijnde, later zijn toegetreden, hetgeen volgt uit het woord „toetreding" tot de vereeniging, wat het reeds bestaan van een uit leden bestaande vereeniging veronderstelt, in verband met hetgeen hierboven aangaande de daarbij vermelde artikelen is overwogen, en ook dáárúit, dat een *gedagteekende* onderteekening van het register evenzeer alleen kan doelen op hen die na de oprichting lid zijn geworden, vermits eene afzonderlijk vermelde dagteekening ten aanzien der leden-oprichters, zooals gezegd is, niet te pas komt;

O. dat de grief in het middel sub *a* genoemd derhalve is gegrond en de rechtbank art. 12 in verband met art. 11 der wet van 17 November 1876 (*Staatslad* n°. 227) verkeerd heeft toegepast;

O. dat daarmede de noodzakelijkheid van onderzoek naar de grief sub *b* vermeld komt te vervallen;

Vernietigt het vonnis van de arrondissements-rechtbank te Zutphen van 19 Januari 1905, tusschen partijen gewezen;

Verwijst de zaak naar voormelde rechtbank ten einde met inachtneming van dit arrest verder te worden behandeld en beslist;

Veroordeelt den verweerder in de kosten op de cassatie gevallen.

(W. v. 't R. 8308.)

—

4 *December* 1905. BESLUIT, tot aanwijzing van de Vereeniging voor Hooger Onderwijs op Gereformeerden grondslag als bevoegd in de van de vereeniging uitgaande „Vrije Universiteit" eene bijzondere universiteit te hebben, die ten aanzien van eenige door haar te verleenen doctorale graden gelijke rechten heeft als de Rijksuniversiteiten. S. 311.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 21 Juli 1905, n°. 4974[a], afdeeling Onderwijs;

Gelet op de artikelen 184 en 185 der hoogeronderwijswet;

Den Raad van State gehoord (advies van 26 September 1905, n°. 31);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 30 November 1905, n°. 9355[1], afdeeling Onderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan:

de Vereeniging voor Hooger Onderwijs op Gereformeerden grondslag aan te wijzen als bevoegd in de van de vereeniging uitgaande „Vrije Universiteit" eene bijzondere universiteit te hebben, die ten aanzien van de door haar te verleenen doctorale graden in de rechtswetenschap, in de klassieke letterkunde, in de Semitische letterkunde en in de wijsbegeerte gelijke rechten heeft als de Rijksuniversiteiten.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en

waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 4den December 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Binnenl. Zaken, (*get.*) P. RINK.

(*Uitgeg.* 19 *Dec.* 1905.)

—

4 *December* 1905. BESLUIT, tot aanvulling van het reglement n°. IV op de organisatie en de dienst der deurwaarders en verdere regtsbedienden, vastgesteld bij het Koninklijk besluit van 14 September 1838 (*Staatsblad* n°. 36). S. 312.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie van den 7den October 1905, 4e Afdeeling, n°. 362;

Overwegende, dat het Ons wenschelijk voorgekomen is, dat de rechterlijke colleges, kantongerechten en ambtenaren van het openbaar ministerie, wanneer bij hen eene vacature van bediende zal zijn te vervullen, in de gelegenheid worden gesteld, hiertoe eene aanbeveling aan Onzen Minister van Justitie te doen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord (advies van den 7den November 1905, n°. 21);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Justitie van den 30sten November 1905, 4de Afdeeling, n°. 334;

Hebben goedgevonden en verstaan,

te bepalen:

Eenig artikel.

Aan artikel 15 van het Reglement n°. IV op de organisatie en de dienst der deurwaarders en verdere regtsbedienden, vastgesteld bij het Koninklijk besluit van den 14 September 1838 (*Staatsblad* n°. 36) en laatstelijk gewijzigd en aangevuld bij Ons besluit van 29 Maart 1905 (*Staatsblad* n°. 119), wordt als tweede lid toegevoegd de volgende bepaling:

„Wanneer bij een regterlijk collegie, kantongeregt of parket eene vacature van bediende is ontstaan, doet het collegie, de kantonregter, het hoofd van het parket of de ambtenaar van het openbaar ministerie bij het kantongeregt binnen ééne maand daarna, eene lijst van aanbeveling van drie personen, dingende naar de opengevallen betrekking, aan Onzen voornoemden Minister toekomen."

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

Het Loo, den 4den December 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Justitie,

(*get.*) E. E. VAN RAALTE.

(*Uitgeg.* 8 *Dec.* 1905.)

—

5 *December* 1905. BESLUIT, tot regeling van den herijk der maten en gewichten in 1906 en 1907. S. 313.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 3 November 1905, n°. 54, afdeeling Handel en Nijverheid;

Gelet op artikel 15, litt. *a* der wet van 7 April 1869 (*Staatsblad* n°. 57), waarvan de gewijzigde tekst is bekend gemaakt bij Koninklijk besluit van 29 November 1874 (*Staatsblad* n°. 143);

Den Raad van State gehoord (advies van 21 November 1905, n°. 17);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 1 December 1905, L^a. B, afdeeling Handel en Nijverheid;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

1°. De maten en gewichten moeten in het jaar 1906 of 1907 worden onderworpen aan den herijk, bedoeld bij artikel 15, litt. *a*, der bovengenoemde wet;

2°. De herijk heeft plaats binnen het tijdvak, dat aanvangt op 1 Januari 1906 en eindigt op 1 September 1907;

3°. Aan Gedeputeerde Staten der provinciën wordt opgedragen het tijdstip te bepalen, waarop de herijk voor elke gemeente binnen het onder 2°. genoemde tijdvak zal geschieden.

Onze Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 5den December 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(*get.*) J. KRAUS.

(*Uitgeg.* 14 *Dec.* 1905.)

—

5 *December* 1905. BESLUIT, tot het stellen van nadere regelen inzake de pensionneering van onderwijzers, verbonden aan bijzondere lagere scholen en aan bijzondere kweekscholen en van hunne weduwen en weezen. S. 314.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Financiën van 28 September 1905, n°. 8467, afdeeling Algemeene Zaken en Comptabiliteit en van 4 October 1905, n°. 48, Pensioenen;

Gelet op artikel 75 der wet tot regeling van het lager onderwijs, waarvan de gewijzigde tekst is bekend gemaakt bij Ons besluit van 26 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 219);

Den Raad van State gehoord, advies van 21 November 1905, n°. 20;

Gelet op het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 27 November 1905, n°. 10137, afdeeling Algemeene Zaken en Comptabiliteit en van 2 December 1905, n°. 28, afdeeling Pensioenen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met ingang van den dag, waarop in werking treden de wetten van 5 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 152) en 5 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 153), (1) vast te stellen de volgende regelen ter uitvoering van de wettelijke bepalingen betreffende de pensionneering van onderwijzers, verbonden aan bijzondere lagere scholen en aan bijzondere kweekscholen tot opleiding van onderwijzers en vanhunne weduwen en weezen.

Art. 1. Bij de in artikel 65 der wet tot regeling van het lager onderwijs bedoelde opgaaf wordt, voor zoover betreft bijzondere lagere scholen, gevoegd een afschrift of uittreksel van het op het tijdstip der inzending geldende leerplan, ten blijke, dat aan de eischen bij artikel 60, in verband met artikel 59, eerste lid, der wet tot regeling van het lager onderwijs gesteld, is voldaan.

Ten aanzien van de onderwijzers, verbonden aan bijzondere lagere scholen of aan bijzondere kweekscholen, wier belooning niet uitsluitend bestaat in eene jaarwedde of vaste geldelijke toelage — het genot van vrije woning of inwoning uitgezonderd — vermeldt de in het eerste lid van dit artikel bedoelde opgaaf, behalve de bij de wet en hier gevorderde gegevens, de volgende bijzonderheden:

1°. den rang welke door ieder der onderwijzers op 1 Januari van het loopende jaar in de school werd bekleed, alsmede, voor ieder der niet aan het hoofd van de school staande onderwijzers, of hij de akte van hoofdonderwijzer bezat, dan wel in de vrijstelling viel, bedoeld in artikel 7, laatste lid, der wet tot regeling van het lager onderwijs;

2°. het aantal uren gedurende hetwelk ieder der niet aan het hoofd van de school staande onderwijzers aldaar per week onderwijs pleegt te geven, en voorts ten aanzien van de bijzondere lagere scholen, het aantal leerlingen, dat op 15 Januari van het loopende jaar als aldaar werkelijk schoolgaande bekend stond.

Wanneer in de opgaaf onderwijzers begrepen zijn, die, ingevolge het slot van artikel 2 of het eerste lid van artikel 3 der Weduwenwet voor de onderwijzers 1905, voor de toepassing van laatstgenoemde wet niet als zoodanig worden aangemerkt, geschiedt daarvan tegelijkertijd mededeeling. Ten aanzien van de aan het slot van genoemd artikel 2 bedoelde onderwijzers, wordt daarbij gevoegd een afschrift van de verklaring, vereischt volgens den algemeenen maatregel van bestuur, bedoeld in het laatste lid van dat wetsartikel.

2. Wanneer in de opgaven, bedoeld in artikel 1 van dit besluit, niet meer voorkomen namen van onderwijzers, die ten vorigen jare daarin waren vermeld, worden ten aanzien van iederen zoodanigen onderwijzer de redenen hiervan medegedeeld. In geval de onderwijzer is overgegaan naar een andere school, wordt die school steeds zooveel mogelijk opgegeven. Wanneer de onderwijzer is komen te staan aan het hoofd van een voor eigen rekening beheerde school of kweekschool, wordt daarvan tevens melding gemaakt.

3. De opgaven, bedoeld in artikel 1 van dit besluit, worden telken jare door den districtsschoolopziener binnen wiens ambtsgebied de school gevestigd is, onderzocht en zoo noodig aan het bestuur of den houder der school ter verbetering of ter aanvulling teruggezonden.

De opgaven worden vóór 1 Maart doorgezonden aan Onzen met de uitvoering der wet tot regeling van het lager onderwijs belasten Minister.

4. Ingeval een onderwijzer wordt ontslagen om een der redenen, bedoeld in artikel 62, sub 4°., der wet tot regeling van het lager onderwijs, wordt daarvan melding gemaakt in de akte van ontslag.

Een afschrift van die akte wordt binnen tien dagen na het ontslag gezonden aan Onzen met de uitvoering der wet tot regeling van het lager onderwijs belasten Minister.

5. De storting in 's Rijks kas van bijdragen voor pensioen geschiedt bij een der Rijksbetaalmeesters.

De geviseerde quitantiën van storting worden binnen tien dagen, nadat de storting heeft plaats gehad, gezonden aan Onzen met de uit-

(1) Bij besluit van 24 Juni 1905, S. 218, bepaald op 1 Januari 1906.

voering der wet tot regeling van het lager onderwijs belasten Minister.

6. Onderwijzers, die hunne vroegere diensten bewezen aan bijzondere lagere scholen of aan bijzondere kweekscholen willen inkoopen op den voet van het bepaalde in artikel 72 der wet tot regeling van het lager onderwijs, wenden zich daartoe, onder bereidverklaring tot betaling van de verschuldigde bijdragen, vóór het verstrijken van den in het eerste of het negende lid van genoemd artikel gestelden termijn, schriftelijk tot Onzen met de uitvoering dier wet belasten Minister, die hun de verder vereischte inlichtingen verschaft.

7. Door Onzen met de uitvoering der wet tot regeling van het lager onderwijs belasten Minister wordt aan den Pensioenraad voor burgerlijke ambtenaren opgaaf gedaan:

a. telken jare vóór 1 Mei, van de door hem in dat jaar vastgestelde, gewijzigde of opgeheven pensioensgrondslagen met vermelding van den naam, de voornamen en de dagteekening van geboorte van ieder der belanghebbende onderwijzers, alsmede van de school, waaraan hij op 1 Januari van het jaar werkzaam was;

b. telken jare, in de maanden Juni en December, van de verrekende ingehouden of gestorte bijdragen, zoowel van die voor eigen pensioen verschuldigd, als van die ten behoeve van het Weduwen- en Weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren;

c. binnen één maand, nadat hij daarvan kennis bekomt, wanneer een onderwijzer komt te verkeeren in een der gevallen, vermeld in artikel 61, derde lid, onder *a* tot en met *d*, of in artikel 62, sub 1°., 3°. of 4°. der wet tot regeling van het lager onderwijs;

d. tot 1 April 1908, elke drie maanden, van de namen, de voornamen en de dagteekening van geboorte der onderwijzers, die zich hebben verbonden tot inkoop hunner vroegere diensten, op den voet van artikel 72, eerste lid, der wet tot regeling van het lager onderwijs, met vermelding van de school of scholen waaraan zij vóór 1 Januari 1906 werkzaam waren, van den rang dien zij in die scholen bekleedden en met mededeeling of zij de verschuldigde bijdrage in eens of wel in tien jaarlijksche termijnen zullen voldoen en van het aantal jaren, dat voor de berekening van die bijdrage en van het pensioen is vastgesteld;

e. binnen drie maanden nadat eene verbintenis, als bedoeld in het 9de lid van artikel 72 der wet tot regeling van het lager onderwijs is aangegaan, van gelijke bijzonderheden als sub *d* van dit artikel genoemd;

f. binnen één maand, van de storting of inhouding der wegens inkoop van vroegere diensten verschuldigde bijdragen.

8. Gelijke opgaaf als bedoeld sub *a*, *b* en *c* van artikel 7 van dit besluit, wordt gedaan aan den Directeur van het Weduwen- en Weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren, met dien verstande, dat mededeeling van de verrekening, inhouding of storting van de bijdrage voor eigen pensioen achterwege blijft.

9. De opgaven, bedoeld in art. 65 der wet tot regeling van het lager onderwijs en in dit besluit, worden opgemaakt in den vorm, vastgesteld door Onzen met de uitvoering van evengenoemde wet belasten Minister.

10. Waar in dit besluit wordt gesproken van onderwijzers, zijn daaronder ook onderwijzeressen begrepen.

11. De pensioenen, krachtens artikel 60 der wet tot regeling van het lager onderwijs te verleenen, worden gebracht op de begrootingen voor het Departement van Binnenlandsche Zaken, bij het Departement van Financiën ingeschreven in het Grootboek der pensioenen voor de onderwijzers en door de zorg van laatstgenoemd Departement op dezelfde wijze als de overige pensioenen, ten laste van den Staat uitbetaald.

Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Financiën zijn belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, aan den Pensioenraad voor burgerlijke ambtenaren en aan den Directeur van het Weduwen- en Weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren.

Het Loo, den 5den December 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) P. RINK.

De Minister van Financiën,

(*get.*) DE MEESTER.

(*Uitgeg.* 14 *Dec.* 1905.)

—

5 *December* 1905. MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende inschrijving voor de Militie in verband met de wijziging van art. 421 e. a. van het Burgerlijk Wetboek.

Bij artikel VIII der wet van 6 Februari 1901 (*Staatsblad* n°. 62), welke ingevolge het Koninklijk besluit van 25 October 1905 (*Staatsblad* n°. 292) op 1 December 1905 in werking is getreden, is aan artikel 421 van het Burgerlijk Wetboek de volgende lezing gegeven:

„In alle gevallen waarin de kantonrechter

„of de rechtbank een voogd te benoemen „heeft, kan de voogdij worden opgedragen aan „eene in het Koninkrijk gevestigde rechtsper- „soonlijkheid bezittende vereeniging of aan „eene aldaar gevestigde stichting of instelling „van weldadigheid, wier statuten, stichtings- „brieven of reglementen duurzame verzorging „van minderjarigen voorschrijven.

„Artikel 419 blijft buiten toepassing.

„De vereeniging, stichting of instelling van „weldadigheid heeft ten aanzien van de haar „opgedragen voogdij dezelfde bevoegdheden „en verplichtingen, die aan den voogd zijn „toegekend of opgedragen, tenzij de wet „anders bepaalt.

„De leden van het bestuur zijn persoonlijk „en hoofdelijk aansprakelijk voor de uitoefe- „ning der voogdij voor zooverre deze door het „bestuur geschiedt en voor zooverre de leden „van het bestuur niet ten genoegen des rechters „aantoonen, het hunne gedaan te hebben tot „behoorlijke uitoefening der voogdij, of wel „buiten staat te zijn geweest daarvoor te „waken.

„Het bestuur kan een of meer zijner leden „schriftelijk machtigen tot de uitoefening der „voogdij over in die machtiging genoemde „minderjarigen."

Wijders is bij artikel 7 der „overgangsbe- palingen" van genoemde wet het volgende bepaald:

„De voogdij van regenten van eenig gesticht „van weldadigheid, uitgeoefend op het tijdstip „van het in werking treden dezer wet over „minderjarigen, die noch staan onder de ouder- „lijke macht, noch een ander tot voogd hebben, „wordt van dat tijdstip af geacht te zijn de „voogdij van de vereeniging, stichting of in- „stelling van weldadigheid, waartoe het ge- „sticht behoort.

„De voogdij van regenten van eenig gesticht „van weldadigheid, uitgeoefend op het tijdstip „van het in werking treden dezer wet over „minderjarigen, die staan onder de ouderlijke „macht of die een ander tot voogd hebben, „eindigt op het tijdstip van het in werking „treden dezer wet."

Met het oog op de verplichting tot aangifte ter inschrijving voor de militie en de gemeente waar die aangifte en de inschrijving moeten geschieden, heb ik de eer U H.E.G. te verzoeken, de aandacht van burgemeesters en wethouders der gemeenten in Uwe provincie op het boven- vermelde te vestigen en hun in overweging te geven om, voor zoover er in hunne ge- meenten gestichten van weldadigheid zijn als- in het ongewijzigd artikel 421 van het Burger- lijk Wetboek bedoeld, hunnerzijds ook de aandacht van de Regenten van die gestichten op de met 1 December jl. in werking getreden wijziging van dat artikel en op artikel 7 der overgangsbepalingen van de wet van 6 Febru- ari 1901 (*Staatsblad* n°. 62) te vestigen.

Bij artikel II dier wet is artikel 78 van het Burgerlijk Wetboek evenzeer gewijzigd; het wordt gelezen als volgt:

„Eene getrouwde vrouw, die niet van tafel „en bed is gescheiden, heeft geen andere woon- „plaats dan die van haren man; minderjarigen „volgen de woonplaats van dengene hunner „ouders, die de ouderlijke macht over hen „uitoefent, of van hunnen voogd; meerder- „jarigen, die onder curateele zijn gesteld, die „van hunnen curator."

Ook artikel 385 van het Burgerlijk Wetboek is bij voormelde wet gewijzigd.

Na het in werking treden dier wet luidt het als volgt:

„Minderjarigen zijn de zoodanigen, die den „vollen ouderdom van een en twintig jaren „niet hebben bereikt, en niet vroeger in den „echt zijn getreden.

„Wanneer het huwelijk vóór hunnen vollen „ouderdom van een en twintig jaren is ont- „bonden, keeren zij niet tot den staat van „minderjarigheid terug.

„Minderjarigen, die niet staan onder de „ouderlijke macht, staan onder voogdij, op „den voet en de wijze als bij de derde, vierde, „vijfde en zesde afdeeling van dezen titel is voorgeschreven."

Een nieuw artikel — artikel 385*a* — is bij de aangehaalde wet in het Burgerlijk Wetboek ingevoegd.

Het is van dezen inhoud:

„Bij het ontbreken van eene bekende woon- „plaats binnen het Koninkrijk worden de „voogden over Nederlandsche minderjarigen „geacht ten aanzien der voogdij woonplaats te „hebben bij den toezienden voogd.

„Wordt de toeziende voogd door een ander „vervangen, dan houdt deze woonplaats stand „totdat de toeziende voogdij van den nieuw „benoemde begint.

„Brengt de toeziende voogd zijn woonplaats „naar het buitenland over, dan houdt het „voogdij-domicilie stand totdat de minderjarige „eene andere woonplaats binnen het Koninkrijk „verkrijgt."

Met betrekking tot de inschrijving voor de militie dient een en ander de aandacht van burgemeester en wethouders in voorkomende gevallen niet te ontgaan.

Ook zij hunne aandacht meer bijzonder ge-

vestigd op de gewijzigde lezing, aan de artt. 361, 400, 406 en 408 van het Burgerlijk Wetboek bij de aangehaalde wet van 6 Februari 1901 (*Staatsblad* n°. 62) gegeven en op het bij die wet in genoemd Wetboek ingevoegde art. 408*a*.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
Voor den Minister,
De Secretaris-Generaal (*get.*) DIJCKMEESTER.

—

9 *December* 1905. BESLUIT, tot wijziging van het Algemeen Reglement voor de dienst op de spoorwegen, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 27 October 1875 (*Staatsblad* n°. 183) zooals dit reglement laatstelijk is gewijzigd en aangevuld bij het Koninklijk besluit van 2 October 1905 (*Staatsblad* n°. 280). S. 315.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 16 November 1905, L^a. G., Afdeeling Spoorwegen;

Gelet op artikel 27 der Wet van 9 April 1875 (*Staatsblad* n°. 67);

Den Raad van State gehoord (advies van 28 November 1905, n°. 25);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 5 December 1905, L^a. N., Afdeeling Spoorwegen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Eenig artikel.

Artikel 62 van het Algemeen Reglement, voor de dienst op de spoorwegen, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 27 October 1875 (*Staatsblad* n°. 183), zooals dit reglement achtereenvolgens is gewijzigd en aangevuld bij de Koninklijke besluiten van:

4 April 1880 (*Staatsblad* n°. 36);
11 September 1882 (*Staatsblad* n°. 126);
25 Januari 1884 (*Staatsblad* n°. 10);
25 November 1885 (*Staatsblad* n°. 196);
26 Maart 1887 (*Staatsblad* n°. 44);
1 Juli 1890 (*Staatsblad* n°. 104);
19 April 1892 (*Staatsblad* n°. 89);
26 Maart 1898 (*Staatsblad* n°. 68);
9 Februari 1899 (*Staatsblad* n°. 69);
6 October 1899 (*Staatsblad* n°. 214);
7 April 1903 (*Staatsblad* n°. 96);
13 Juli 1905 (*Staatsblad* n°. 235);
en 2 October 1905 (*Staatsblad* n°. 280),

wordt gelezen als volgt:

Elk rijtuig en elke wagen wordt van tijd tot tijd aan een grondig onderzoek onderworpen, waarbij de assen, potten en veeren worden afgenomen.

Dit onderzoek heeft plaats uiterlijk binnen drie jaren na de eerste indienststelling of nà het laatste onderzoek.

Voor rijtuigen, bagagewagens en die wagens, welke voornamelijk bestemd zijn om in personentreinen vervoerd te worden, vindt dit onderzoek plaats, uiterlijk nadat zij 30,000 kilometers hebben afgelegd.

Onze Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en in afschrift aan den Raad van State zal worden medegedeeld.

Het Loo, den 9den December 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(*get.*) J. KRAUS.

(*Uitgeg.* 16 *Dec.* 1905.)

—

12 *December* 1905. WET, houdende goedkeuring der op 5 April 1905 te *'s Gravenhage* tusschen *Nederland* en *België* gesloten overeenkomst betreffende de verbetering der verlichting van de *Wester Schelde* en hare mondingen. S. 316.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de op 5 April 1905 te 's Gravenhage tusschen Nederland en België gesloten overeenkomst betreffende de verbetering der verlichting van de Wester-Schelde en hare mondingen aan het Rijk geldelijke verplichtingen oplegt;

Gelet op het tweede lid van artikel 59 der Grondwet;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State enz.

Eenig artikel.

De in afschrift bij deze wet gevoegde, op 5 April 1905 te 's Gravenhage tusschen Nederland en België gesloten overeenkomst betreffende de verbetering der verlichting van de Wester-Schelde en hare mondingen wordt goedgekeurd.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven op het Loo, den 12den December 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
(*get.*) VAN TETS VAN GOUDRIAAN.

De Minister van Marine, (*get.*) STUART.

(*Uitgeg.* 31 *Dec.* 1905.)

Sa Majesté la Reine des Pays-Bas et Sa Majesté le Roi des Belges,

ayant pris connaissance de l'arrangement tendant à améliorer l'éclairage de l'Escaut et de ses embouchures, signé á Flessingue le

27 octobre 1904 par les délégués néerlandais et belges, ont résolu de consacrer cet arrangement par une convention diplomatique et ont nommé à cet effet pour Leurs plénipotentiaires, savoir :

Sa Majesté la Reine des Pays-Bas :

le Vice-Amiral A. G. ELLIS, Son Ministre des Affaires Etrangères ad intérim :

Sa Majesté le Roi des Belges :

le Baron GUILLAUME, Son Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire près Sa Majesté la Reine des Pays-Bas ;

lesquels, après s'être communiqué leurs pleins pouvoirs, trouvés en bonne et due forme, sont convenus des articles suivants :

Art. 1. Est approuvé l'arrangement ci-annexé en copie, signé, en textes néerlandais et français à Flessingue le 27 octobre 1904 par les commissaires permanents des deux Pays pour la surveillance commune de la navigation et des services de pilotage, etc. dans l'Escaut et à ses embouchures.

Il sera considéré comme inséré mot à mot dans la présente convention et comme faisant partie intégrante de cette dernière.

2. La présente convention sera ratifiée et les ratifications en seront échangées à la Haye aussitôt que possible.

En foi de quoi les plénipotentiaires l'ont signée et y ont apposé leurs cachets.

Faits en double à la Haye, le 5 avril 1905.

(*L. S.*) (*signé*) ELLIS.

(*L. S.*) (*signé*) GUILLAUME.

HOLLANDSCHE TEKST.

OVEREENKOMST *voor de verbetering der verlichting van de Schelde en hare mondingen.*

De Nederlandsche en Belgische Regeeringen, de verlichting van de Wester-Schelde en hare mondingen wenschende te verbeteren, hebben aangewezen om de voorwaarden te regelen, waaronder lichten zullen worden opgericht en aan bestaande lichten wijzigingen zullen worden aangebracht :

De Nederlandsche Regeering :

de heeren C. J. DE VRIESE

en J. W. A. F. VAN MAREN BENTZ VAN DEN BERG ;

De Belgische Regeering :

de heeren N. ALLO

en L. ROGER,

vaste commissarissen der beide landen voor het gemeenschappelijk toezicht op de scheepvaart en het loodswezen enz. op de Schelde en in hare mondingen ;

die, ingevolge de wederzijds aan hen verleende volmachten te Vlissingen vergaderd, omtrent de volgende bepalingen zijn overeengekomen :

Art. 1. Het oprichten en het wijzigen van de hieronder genoemde lichten wordt noodig geoordeeld :

1°. Eene lichtboei uitleggen nabij het snijdingspunt der lichtenlijnen van Frederik en den Reigersbergschen polder ;

2°. Eene lichtboei uitleggen ter hoogte van de zwarte stompe ton n°. 31 in de bocht van Walsoorden ;

3°. Eene lichtboei uitleggen ter hoogte van de zwarte stompe ton n°. 5 met afgeknotten kegel in het Pas van Neuzen ;

4°. Het karakter van het licht van het lichtschip Wielingen zoodanig veranderen, dat na elke twee roode schitteringen één witte schittering volgt ;

5°. De intensiteit van het licht van het lichtschip „Wandelaar" vergrooten ;

6°. De roode spitse ton n°. 2 met kegel van de „Wielingen" vervangen door een lichtboei ;

7°. De zwarte stompe ton n°. 8 met afgeknotten kegel van de Wielingen vervangen door eene lichtboei ;

8°. De lichten van Nieuwe-Sluis versterken en het hooge licht veranderen in een bliksemlicht, dat tevens over het vaarwater rondom zichtbaar is ;

9°. Het hooge licht op den Noordzee-boulevard te Vlissingen veranderen in een vast licht met verduisteringen ;

10°. Eene lichtboei uitleggen in de Sardijngeul ;

11°. Eene lichtboei uitleggen ter hoogte van de kogelton n°. 5 van het Oostgat ;

12°. De roode spitse ton n°. 1 met bol van het Oostgat vervangen door eene lichtboei ;

13°. De lichten van Kaapduinen versterken en het hooge licht veranderen in een vast licht met verduisteringen ;

14°. Het licht van Zoutelande versterken.

2. De verbeteringen zullen worden aangebracht in de volgorde aangeduid in artikel 1.

Die, waarvan de gelijktijdige uitvoering mogelijk wordt geacht, zullen te gelijker tijd worden aangebracht.

Alle lichtboeien zullen tevens geluidgevend zijn, nadat een systeem van licht tevens gegeluidgevende boeien, geschikt voor verlichting van eene rivier, zal zijn aangenomen.

3. De Belgische Regeering zal de lichtboei, uit te leggen nabij het snijdingspunt van de lichtenlijnen Frederik en den Reigersbergschen polder, doen vervaardigen, plaatsen en onderhouden.

De wijzigingen, aan te brengen in de lichten van de lichtschepen „Wielingen" en „Wandelaar", zullen door hare zorgen geschieden.

De vervaardiging, de plaatsing en het onderhoud van de overige lichtboeien, alsmede de veranderingen van de lichten, staande op Nederlandsch grondgebied zullen geschieden door de zorgen van de Nederlandsche Regeering, die bovendien twee reserve-lichtboeien en een reservelantaarn voor genoemde boeien zal doen vervaardigen.

4. De plannen en begrootingen van alle uit te voeren werken, bedoeld bij artikel 1, uitgezonderd die, genoemd sub 1°., 3°., 4°., 5°. en 9°. van dat artikel, zullen worden onderworpen aan de goedkeuring der vaste commissarissen en in gemeen overleg worden vastgesteld.

5. Alle uit de voeren werken, behoudens de uitzonderingen aangeduid in artikel 4, zullen zooveel mogelijk bij contracten worden uitgevoerd en deze zullen niet geldig zijn dan nadat zij door de beide Regeeringen zijn goedgekeurd.

6. De Belgische commissarissen zullen het recht hebben de werken, welke door de zorgen van de Nederlandsche Regeering voor rekening van België worden uitgevoerd, te onderzoeken en op het onderhoud daarvan toe te zien.

7. De beide Regeeringen verbinden zich de vereischte maatregelen te nemen, opdat de lichtboeien in korten tijd worden gelegd en de wijzigingen in de bestaande lichten spoedig worden aangebracht.

8. Alle onkosten, door de Nederlandsche Regeering te maken voor de werken, waarvan de uitgaven voor rekening komen van België, te weten de werken, waarvan sprake is in artikel 5, en voor het onderhoud daarvan, zullen door de Belgische Regeering worden betaald en wel op de in de voorwaarden van aanneming te bepalen tijdstippen.

Die betalingen zullen plaats hebben eene maand nadat de Nederlandsche Regeering aan de Belgische, declaratiën, vergezeld van de bescheiden tot staving, zal hebben doen toekomen.

9. De Nederlandsche Regeering zal zorgen, dat de lichten en lichtboeien, waarvan sprake is in artikel 5, in goeden staat worden onderhouden. Zij zal die, zonder toestemming van België, niet kunnen wegnemen, noch aan hunne bestemming onttrekken, behoudens gevallen van oorlog of van mogelijk gevaar voor oorlog.

De door de zorgen van de Nederlandsche Regeering voor rekening van den Belgischen Staat te wijzigen lichten en te plaatsen lichtboeien zullen het eigendom blijven van de Nederlandsche Regeering, zoolang zij gebruikt worden voor het doel, waarvoor zij bestemd zijn, maar in geval van wijzigingen, die tot de opheffing of buiten gelijkstelling (1) van een of ander dier voorwerpen leiden, zullen deze aan België worden teruggegeven.

10. De commissarissen der beide landen zullen de bevoegdheid hebben om in gemeen overleg aan de verlichting de wijzigingen aan te brengen, die ten gevolge van verandering in de richting der vaarwaters noodzakelijk mochten worden.

11. De Nederlandsche Regeering belast zich met het doen plaatsen, verplaatsen, herstellen en bijvullen van de lichtboeien, welke zij voor rekening van België laat vervaardigen. Tot dekking van hare onkosten zal de Belgische Regeering haar eene vaste vergoeding verschuldigd zijn van twaalfhonderd gulden per boei per jaar en voor den tijd dat deze voorwerpen zullen zijn uitgelegd geweest. Deze betalingen zullen plaats hebben op declaratiën van de Nederlandsche administratie.

12. De tegenwoordige overeenkomst treedt niet in werking dan nadat zij door de wederzijdsche Regeeringen is goedgekeurd.

Aldus gedaan, in dubbel, te Vlissingen, den 27 October 1904, waarvan één in de Nederlandsche en één in de Fransche taal.

De Nederlandsche vaste commissarissen,
(*get.*) C. J. DE VRIESE.
„ VAN DEN BERG.
De Belgische vaste commissarissen,
(*get.*) ALLO.
„ L. ROGER.

—

12 *December* 1905. WET, tot verhooging van het *derde* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1905. S. 317.

Bij deze wet wordt *art.* 10, het totaal der 2de Afd. en het eindcijfer van dit hoofdstuk verhoogd met *f* 18,000.—.

—

12 *December* 1905. WET, tot wijziging en verhooging van het *vierde* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1904. S. 318.

Bij deze wet wordt na verhooging en vermindering van eenige artikelen, het totaal der 1ste Afd. van dit hoofdstuk nader gebracht op *f* 209,112.50; dat der 2de Afd. op *f* 1,796,526; dat der 4de Afd. op *f* 213,850; dat der 5de Afd. op *f* 462,500; dat der 6de Afd. op *f* 690,000;

(1) Lees: *gebruikstelling*. In den franschen tekst staat: „*mise hors d'usage*".

dat der 7de Afd. op *f* 1,726,444; dat der 8ste Afd. op *f* 647,425; dat der 9de Afd. op *f* 1,021,868; dat der 9de Afd. *bis* op *f* 625,700; dat der 10de Afd. op *f* 344,216; dat der 11de Afd. op *f* 45,560 en het eindcijfer op *f* 7,887,201.50.

—

12 *December* 1905. WET, tot wijziging van de wet van den 17den Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 211), houdende wijziging, aanvulling en verhooging van het *vierde* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1905. S. 319.

—

12 *December* 1905. WET, houdende wijziging der wet van 30 December 1904 (*Staatsblad* n°. 283), tot nadere wijziging van de wet op het notarisambt. S. 320.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1905/06, n°. 101, 1—6.
Hand. id. 1905/06, *bladz.* 373.
Hand. 1e *Kamer* 1905/06, *bladz.* 26, 20.

WIJ WILHELMINA, ENZ... doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is artikel VIII der wet van den 30sten December 1904, tot nadere wijziging van de wet op het notarisambt (*Staatsblad* n°. 283) te wijzigen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. **1**. Het tweede lid van artikel VIII der wet van 30 December 1904 (*Staatsblad* n°. 283) wordt gelezen als volgt:

„De bepalingen van artikel I §§ 2 en 3 zullen echter eerst in werking treden in het jaar volgende op dat, waarin de inwerkingtreding dezer wet heeft plaats gehad, en wel na afloop van het examen bedoeld in artikel 11 der wet van 9 Juli 1842 (*Staatsblad* n°. 20) op het notarisambt, zooals het is gewijzigd bij de wet van 6 Mei 1878 (*Staatsblad* n°. 29)."

2. Deze wet treedt in werking op een nader door Ons te bepalen tijdstip. (1)

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven op het Loo, den 12den December 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Justitie, (*get.*) E. E. VAN RAALTE.

(*Uitgeg.* 21 *Dec.* 1905.)

—

12 *December* 1905. WET, tot wijziging van het *achtste* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1904. S. 321.

Bij deze wet wordt na verhooging en vermindering van eenige artikelen, het totaal der 5de Afd. van dit hoofdstuk *verminderd* met *f* 48,000 en dat der 12de Afd. met gelijk bedrag *verhoogd*.

—

12 *December* 1905. WET, betreffende het overbrengen van een gedeelte van den Rijksweg van *Maastricht* naar *Nijmegen* in beheer en onderhoud bij de gemeente *Venlo*. S. 322.

—

12 *December* 1904. WET, houdende vaststelling van het slot der rekening van de koloniale uitgaven en ontvangsten voor *Suriname* over het dienstjaar 1901. S. 323.

Bij deze wet wordt het slot der rekening van de koloniale uitgaven en ontvangsten voor *Suriname* over het dienstjaar 1901 vastgesteld als volgt;

De uitgaaf bedraagt *f* 2,523,383.79^{8}.

De ontvangst bedraagt *f* 2,223,080.98^{5}.

Het nadeelig slot der rekening bedraagt alzoo *f* 300,302.81, welk bedrag dientengevolge tot aanvulling van de koloniale geldmiddelen is noodig geweest.

—

12 *December* 1905. WET, houdende vaststelling van het slot der rekening van de koloniale uitgaven en ontvangsten voor *Curaçao* over het dienstjaar 1900. S. 324.

Bij deze wet wordt het slot der rekening van de koloniale uitgaven en ontvangsten voor *Curaçao* over het dienstjaar 1900 vastgesteld als volgt:

De uitgaaf bedraagt *f* 778,716.03.

De ontvangst bedraagt *f* 610,513.82.

Het nadeelig slot der rekening bedraagt alzoo *f* 168,202.21.

—

12 *December* 1905. WET, houdende wijziging van de koloniale huishoudelijke begrooting van *Curaçao* voor het dienstjaar 1904. S. 325.

—

12 *December* 1905. WETTEN, houdende naturalisatie van:

Gerhard Sluijter. S. 326.
Gustaf De Buck. S. 327.
Dr. Karl August Gerke. S. 328.
Bernard Hermann Joseph Laumann. S. 329.
Julius Riede. S. 330.
Heinrich Andreas Beil. S. 331.
Ludovicus Albertus Berns. S. 332.
Max Carl Hubert Eduard Mertens. S. 333.
Hermann August Lückmann. S. 334.

(1) Bij besluit van 18 December 1905, S. 354, bepaald op 30 December 1905.

Leon Edouard Oherne. S. 335.
Mary Emily Milbanke, douairière van Jonkheer William Walter Astor Boreel. S. 336.
Johannes Bernhard Freudenstein. S. 337.
Johann Anton Jonkhans. S. 338.
Hermann Cornelius Grünning. S. 339.
Albert Berns. S. 340.
Johann Wernerus Kothmann. S. 341.
Eugen Schlebach. S. 342.
Jean Theodore Jacques van Wessem. S. 343.
Catharinus Carolus Antonius Piepers. S. 344.
Augustinus Henricus Schulte. S. 345.
Hermannus Martinus Witteveen. S. 346.
Rüardus Nauta. S. 347.
Peter Berendsen. S, 348.
Philippus Carel Maria Baron van Oldeneel tot Oldenzeel. S. 349.
Klaas van Rijsse. S. 350.

—

12 *December* 1905. MISSIVE van den Minister van Binnenl. Zaken aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende de maandelijksche bevolkingsstatistiek.

Nu ingevolge mijne circulaire van 18 November ll. n°. 9850, afd. B. B, de kaarten betreffende de geboorten en de huwelijken, alsmede de kennisgevingen, bedoeld in art. 12 van het Koninklijk besluit van 27 Juli 1887 (*Staatsblad* n°. 140), door de gemeentebesturen rechtstreeks aan het Centraal Bureau voor de Statistiek zullen gezonden worden, komt het mij, in het belang van eene spoedige bewerking en publicatie der maandelijksche bevolkingsstatistiek aanbevelenswaardig voor, dat ook de kennisgevingen van overlijden, bedoeld in art. 13 van genoemd Kon. besluit, maandelijks rechtstreeks door de gemeentebesturen aan het Centraal Bureau voor de Statistiek worden gezonden. Ik heb de eer U te verzoeken de gemeentebesturen daartoe uit te noodigen.

De Hoofdinspecteurs van de Volksgezondheid worden door mij uitgenoodigd de door hen van nummers der doodsoorzaken voorziene kaarten eveneens rechtstreeks aan het Centraal Bureau voor de Statistiek te zenden.

De Provinciale bureaux worden dientengevolge ontlast, niet alleen van het maken van geboorte- en huwelijksstatistieken en van de bijhouding der tabellen 3 *a*/*b* (geboorten) maar ook van het bijhouden van de tabellen 3 *a*/*b* (overlijden).

Ter aanvulling van mijne circulaire van 18 November ll. diene voorts dat de Directeur van meergenoemd Bureau gemachtigd is, in het materieel voor de sterftestatistiek de wijziging te brengen die noodig is, nu de kaarten betreffende de levenloos aangegevenen niet meer onder de sterftetelkaarten maar onder de geboortetelkaarten moeten worden verantwoord.

—

16 *December* 1905. BESLUIT, houdende:

1°. intrekking van het Koninklijk besluit van 4 Augustus 1880 (*Staatsblad* n°. 153) en van het daarbij vastgesteld Reglement voor de scheepvaart ter beveiliging van de spoorwegbrug over het *Noordzeekanaal* te *Velzen* in den spoorweg van *Haarlem* naar *Uitgeest*, zooals dit reglement is gewijzigd bij Koninklijk besluit van 17 *April* 1886 (*Staatsblad* n°. 79); en

2°. wijziging van het Koninklijk besluit van 22 Maart 1905 (*Staatsblad* n°. 112) en van het daarbij vastgestelde reglement. S. 351.

WIJ WILHELMINA, ENZ

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 23 November 1905, L^a. E. E., Afdeeling Spoorwegen;

Den Raad van State gehoord (advies van 5 December 1905, n°. 18);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 13 December 1905, L^a. C., Afdeeling Spoorwegen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

I. in te trekken het Koninklijk besluit van 4 Augustus 1880 (*Staatsblad* n°. 153) en het daarbij vastgesteld Reglement voor de scheepvaart ter beveiliging van de spoorwegbrug over het *Noordzeekanaal* te *Velsen* in den spoorweg van *Haarlem* naar *Uitgeest*, zooals dit reglement is gewijzigd bij Koninklijk besluit van 17 April 1886 (*Staatsblad* n°. 79);

II. te bepalen, dat waar in het Koninklijk besluit van 22 Maart 1905 (*Staatsblad* n°. 112) en in het daarbij vastgesteld Reglement sprake is van de *nieuwe* spoorwegbrug over het *Noordzeekanaal* bij *Velsen*, het woord „*nieuwe*" vervalt; en

III. te bepalen dat dit besluit in werking treedt op den tweeden dag na dien der dag-

teekening van het *Staatsblad* en de *Staatscourant*, waarin het is geplaat.

Onze Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Staatscourant* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 16den December 1905

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(*get.*) J. KRAUS.

(*Uitgeg.* 23 *Dec.* 1905.)

—

16 *December* 1905. BESLUIT, houdende wijziging van de bepalingen omtrent de azijnmakerijen, waarin waterhoudend calciumacetaat als grondstof gebruikt wordt. S. 352.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 23 November 1905, n°. 66, Invoerrechten en Accijnzen;

Gezien artikel 8, voorlaatste lid, en artikel 63 der wet van 25 Juli 1871 (*Staatsblad* n°. 92) houdende bepalingen omtrent den accijns op bier en azijn;

Herzien Ons besluit van 13 Januari 1903 (*Staatsblad* n°. 30);

Den Raad van State gehoord (advies van 5 December 1905, n°. 17);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister voornoemd van 13 December 1905, n°. 9, Invoerrechten en Accijnzen;

Hebben besloten en besluiten:

Eenig artikel.

In artikel 2 van Ons besluit van 13 Januari 1903 (*Staatsblad* n°. 30) wordt in plaats van „750 gram" gelezen „715 gram".

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 16den December 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Financiën, (*get.*) DE MEESTER.

(*Uitgeg.* 29 *Dec.* 1905.)

—

18 *December* 1905. BESLUIT, houdende voorschriften tot uitvoering van artikel 2 der Weduwenwet voor de onderwijzers 1905. S. 353.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de gemeenschappelijke voordracht van Onze Ministers van Financiën en van Binnenlandsche Zaken van 16 October 1905, n°. 48, Afdeeling Pensioenen en van 17 October 1905, n°. 9105, Afdeeling Algemeene Zaken en Comptabiliteit;

Gelet op artikel 2, tweede lid, der wet van 5 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 153) tot regeling van het pensioen der weduwen en weezen van onderwijzers en wijziging en aanvulling der wet tot regeling van het pensioen der weduwen en weezen van burgerlijke ambtenaren;

Den Raad van State gehoord (advies van den 21sten November 1905, n°. 21);

Gezien het nader gemeenschappelijk rapport van Onze genoemde Ministers van 14 December 1905, n°. 20, Pensioenen en van 14 December 1905, n°. 10683, Afdeeling Algemeene Zaken en Comptabiliteit;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Met ingang van 1 Januari 1906 vast te stellen de volgende bepalingen:

Art. 1. Voor de toepassing van het tweede lid van artikel 2 van bovengenoemde wet worden beschouwd:

1°. als geestelijken zij, die, behoorende tot het Roomsch-Katholiek kerkgenootschap of tot dat der Oud-Bisschoppelijke Klerezij van de Roomsch-Katholieken, door het ontvangen van de kerkelijke wijding de hoedanigheid hebben verkregen van sub-diaken, diaken of priester;

2°. als ordebroeders of ordezusters zij, die behooren tot de bevolking van eene kloosterinrichting eener Roomsch-Katholieke godsdienstige orde, congregatie of vereeniging, wier leden na voorafgaanden proeftijd bindende geloften afleggen.

2. Als bewijs dat hij of zij, voor wien of voor wie, op grond van vorenstaande wetsbepaling vrijstelling wordt verlangd van het storten van bijdragen voor weduwen- en weezenpensioen, beantwoordt aan de sub 1°. of sub 2°. gestelde vereischten, wordt gevorderd eene desbetreffende verklaring van den bisschop — of bij gebreke van dezen, van den kerkvoogd, die den bisschop vervangt — binnen wiens diocees de school, waaraan de belanghebbende verbonden is, zich bevindt.

Onze Ministers van Financiën en van Binnenlandsche Zaken zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en

waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 18den December 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Financiën,

(*get.*) DE MEESTER.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) P. RINK.

(*Uitgeg. 22 Dec.* 1905.)

—

18 *December* 1905. BESLUIT, houdende bepaling van het tijdstip, waarop de wet van 12 December 1905 (*Staatsblad* n°. 320) (nadere wijziging wet op het Notarisambt) in werking treedt. S. 354.

Bepaald op 30 December 1905.

—

22 *December* 1905. BESLUIT, houdende vaststelling van een Reglement voor de Algemeene Landsdrukkerij. S. 355.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 20 December 1905, n°. 9890, afdeeling Algemeene Zaken en Comptabiliteit;

Hebben goedgevonden en verstaan:

vast te stellen het navolgende:

REGLEMENT VOOR DE ALGEMEENE LANDSDRUKKERIJ.

Algemeene bepalingen.

Art. 1. De Algemeene Landsdrukkerij is bestemd tot het verrichten van drukwerk en wat daarmede samenhangt, ten behoeve van het Rijk en van Rijksinstellingen, zoomede van de provinciale besturen.

Te *'s-Gravenhage* gevestigde Rijks-autoriteiten, colleges, administratiën en instellingen zijn verplicht het door hen benoodigd drukwerk op te dragen aan de Algemeene Landsdrukkerij, voor zoover deze over de vereischte hulpmiddelen beschikt. Deze gehoudenheid bestaat niet ten aanzien van drukwerk voor rechterlijke behandeling van strafzaken.

2. Indien de Algemeene Landsdrukkerij niet in staat is het haar opgedragen werk binnen den verlangden tijd op te leveren, wordt daaromtrent eene schriftelijke verklaring door den directeur dier instelling afgegeven. In dat geval zijn de in het tweede lid van art. 1 bedoelde personen en lichamen bevoegd van eene particuliere drukkerij gebruik te maken; te zijner tijd moet nochtans uit eene schriftelijke verklaring van de bevoegde autoriteit blijken, dat het werk binnen den aanvankelijk bepaalden tijd is opgeleverd.

3. Onze Minister van Binnenlandsche Zaken stelt de voorwaarden vast waaronder, op den voet van art. 1, aan de Algemeene Landsdrukkerij het verrichten van drukwerk wordt opgedragen.

4. Indien en voor zoover daarvoor betaling wordt gevorderd, gelden de Koninklijke besluiten van 14 Januari 1895 (*Staatsblad* n°. 7) en van 28 Januari 1895, n°. 8, zoomede de wijzigingen welke daarin mochten gebracht worden.

5. De Algemeene Landsdrukkerij is, onverminderd het bepaalde in art. 1, belast met het beheer, de uitgifte, de expeditie en het debiet van de *Nederlandsche Staatscourant*, van de Bijlagen dier courant en van de plans en de lijsten der Staatsloterij, met de expeditie en het debiet van het *Staatsblad*, zoomede met de correctie, de expeditie en het debiet van de Gedrukte Stukken en van het Verslag der Handelingen van de Staten-Generaal en de Bijlagen op dat Verslag.

Aan de Inrichting kan bovendien de uitgifte en het debiet van andere van Regeeringswege voor het publiek verkrijgbaar gestelde stukken worden opgedragen.

Voor zooveel de dienst het toelaat, kan zij zich ook met de correctie van andere dan de in het eerste lid bedoelde, ter Algemeene Landsdrukkerij gedrukte stukken belasten.

Toezicht.

6. De Algemeene Landsdrukkerij staat onder het oppertoezicht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken.

7. Onder genoemden Minister wordt het meer bijzonder toezicht op de Inrichting gehouden door den chef der afdeeling Algemeene Zaken en Comptabiliteit van het Departement.

Aan dezen, of aan een ander hoofdambtenaar van het Departement, wordt voorts opgedragen het toezicht op het beheer en de verantwoording van de gelden, ontvangen wegens verkochte stukken, met welker debiet de Algemeene Landsdrukkerij is belast.

Tot het uitoefenen van het in dit artikel bedoelde toezicht, wordt aan de daarmede belaste hoofdambtenaren steeds gereede toegang tot de lokaliteiten van de Inrichting, inzage van de betrekkelijke boeken en bescheiden verleend, en de verlangde voorlichting verstrekt.

Aan den met het toezicht op het geldelijk beheer belasten hoofdambtenaar wordt bovendien, zoo dikwijls hij het verlangt, het geld in kas, ook voor zoover het ter goede rekening is verstrekt, vertoond.

Personeel en inrichting.

8. Het personeel der Algemeene Landsdrukkerij bestaat uit:

1°. een directeur;

2°. een onderdirecteur;

3°. administratief personeel, met rangen van tweede-klerk tot en met hoofdcommies;

4°. meesterknechts en, naar gelang van behoefte, een chef-expediteur;

5°. beambten en werklieden.

Met machtiging van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken kunnen, op de door dezen te bepalen voorwaarden, personen beneden den 16-jarigen leeftijd als leerling, zoomede het noodige tijdelijke personeel, in dienst genomen worden.

Onze voornoemde Minister voorziet het personeel, voor zooveel noodig, van instructiën.

9. De ambtenaren, bedoeld in artikel 8, sub 1°.—4°., worden door Ons benoemd en ontslagen, met uitzondering van de tweede- en eerste-klerken, welker benoeming en ontslag aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken wordt overgelaten. Zij kunnen door voornoemden Minister worden geschorst, al dan niet met stilstand van wedde.

De beambten en werklieden, bedoeld in art. 8, sub 5°., worden aangesteld en ontslagen door den directeur, na verkregen machtiging van Onzen voornoemden Minister. Zij kunnen, behoudens goedkeuring van dien Minister, door den directeur worden geschorst, al dan niet met stilstand van bezoldiging.

10. Het vaste personeel legt bij zijne indiensttreding schriftelijk een eed of belofte af, waarvan het formulier door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken wordt vastgesteld.

11. Het minimum en maximum der jaarlijksche bezoldiging van het personeel wordt bepaald als volgt:

1°. voor den directeur op *f* 3000 tot *f* 4500, benevens vrije woning, vrij vuur en licht)

2°. voor den onderdirecteur op *f* 1500 tot *f* 2500;

3°. voor het administratief personeel gelijk aan de bedragen welke voor de overeenkomstige rangen bij de Departementen van algemeen bestuur gelden;

4°. voor de meesterknechts en den chef-expediteur op *f* 1100 tot *f* 1800;

5°. voor de beambten en werklieden op *f* 312 tot *f* 1092.

12. Op de tweede- en eerste-klerken, behoorende tot het administratief personeel, bedoeld bij art. 8, sub 3°., is toepasselijk hetgeen is bepaald nopens dezelfde ambtenaren bij art. 2, eerste en tweede lid van het Koninklijk besluit van 31 December 1874 (*Staatsblad* n°. 231), gelijk het is gewijzigd bij het Koninklijk besluit van 22 Juli 1903 (*Staatsblad* n°. 215). Van het evengenoemde administratief personeel, voor zoover het den rang van adjunct-commies bekleedt, wordt bij bekwaamheid, geschiktheid en dienstijver de bezoldiging verhoogd, na drie, zes en negen jaar dienst in den rang, telkens met *f* 200 's jaars, en na elf jaar dienst in den rang met *f* 100 's jaars. Bij indiensttreding als adjunct-commies in den loop van een kwartaal, worden de hiervoren vermelde tijdvakken geacht aan te vangen met den eersten dag van het kwartaal, volgende op dat, waarin de indiensttreding is geschied.

Voor het personeel genoemd in art. 8, sub 5°., wordt de opklimming geregeld door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en kan het genot van vrije woning in de plaats treden van een door genoemden Minister te bepalen deel der bezoldiging.

13. De directeur der Algemeene Landsdrukkerij is belast met het beheer der Inrichting en het gezag over het verder personeel.

Bij ontstentenis of ziekte wordt hij vervangen op de door genoemden Minister aan te geven wijze.

14. De Algemeene Landsdrukkerij wordt verdeeld in afdeelingen, welker taak Onze Minister van Binnenlandsche Zaken vaststelt.

Materieel en financieel beheer en verantwoording.

15. Werktuigen, drukmaterieel en gereedschappen worden, naar gelang Onze Minister van Binnenlandsche Zaken zulks beslist, al dan niet bij openbare aanbesteding, aangeschaft.

Zijne machtiging wordt vereischt voor het te gelde maken van niet meer bruikbare goederen.

16. Jaarlijksch wordt, onder dagteekening van 31 December, door den directeur der Algemeene Landsdrukkerij een inventaris opgemaakt van het ter Algemeene Landsdrukkerij voorhanden papier en van de werktuigen en gereedschappen.

De inventaris wordt zoodanig ingericht, dat daaruit blijkt:

a. de hoeveelheden op den jongstleden 1 Januari voorhanden;

b. het in het jaar aangekochte, blijkens de daarvan ingediende declaratiën;

c. de hoeveelheden, welke blijkens de lastbrieven in het jaar zijn afgeleverd;

d. de voorwerpen en hoeveelheden materieel, welke blijkens de processen-verbaal of andere bescheiden zijn te gelde gemaakt;

e. het versleten gedeelte van het materieel,

door den directeur te goeder trouw op te geven, en

f. de toestand van het materieel, de werktuigen en gereedschappen.

Op den inventaris worden niet vermeld:

a. drukmaterialen, als: machine-olie, drukinkt, rollenspecie, potasch, stijfsel, touw en dergelijke artikelen van mindere waarde;

b. werktuigen en gereedschappen van geen duurzamen of blijvenden aard.

Van dien inventaris worden vóór 15 September van het jaar volgende op dat, waarover die loopt, drie exemplaren gezonden aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, door dezen onderzocht en, voorzien van een bewijs van goedkeuring, vóór 1 November bij de Algemeene Rekenkamer overgebracht.

17. Van de drukwerken, met welker debiet de Algemeene Landsdrukkerij is belast, worden geen exemplaren kosteloos afgegeven dan krachtens machtiging van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken.

Geen advertentiën worden in de *Nederlandsche Staatscourant* kosteloos opgenomen, dan die waarvan de kostelooze plaatsing bij de wet bevolen of door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken toegestaan is.

18. Voor het geldelijk beheer, voortvloeiende uit de toepassing van artikel 5, gelden de voorschriften van de artikelen 19 tot en met 25.

19. De directeur der Algemeene Landsdrukkerij zorgt voor de tijdige en geregelde invordering van het verschuldigde voor de door hem gedane leveringen en geplaatste advertentiën.

Hij zendt daartoe eene rekening:

1°. voor de kosten van geplaatste advertentiën daags na de plaatsing. Wordt eene advertentie meer dan eens geplaatst, alsdan daags na de laatste plaatsing. Deze rekening wordt verhoogd met de kosten van de exemplaren der courant, die geleverd zijn aan dengene die de opname der advertentie heeft verzocht;

2°. voor abonnementen op, zoomede voor losse nummers van de *Nederlandsche Staatscourant*, het Verslag der Handelingen van de Staten-Generaal, de Bijlagen van dat Verslag, de bijlage der *Nederlandsche Staatscourant* bevattende de fabrieksmerken, alsmede voor de geleverde stukken van de Kamers der Staten-Generaal die voor het publiek verkrijgbaar zijn gesteld, binnen veertien dagen na afloop van elk kwartaal;

3°. voor abonnementen op, en voor losse nummers van het *Staatsblad* binnen 14 dagen na afloop van ieder jaar;

4°. voor de plans en lijsten der Staatsloterij en voor de op die lijsten geplaatste advertentiën binnen 10 dagen na afloop der loterij, waartoe die plans en lijsten betrekking hebben;

5°. voor geleverde werken, ingevolge het bepaalde in artikel 5, tweede lid, binnen ééne maand na de levering.

Voormelde rekeningen worden gezonden: die sub 1°. bedoeld, aan hen die de plaatsing der advertentiën hebben gevraagd; die sub 2°., 3°., 4°. en 5°. bedoeld, aan de postdirecteuren, voor zoover de levering door hunne tusschenkomst heeft plaats gehad, en wat de overige schuldenaren betreft, rechtstreeks.

Voor het verschuldigde voor geplaatste advertentiën, zoomede voor geleverde couranten en andere drukwerken in artikel 5 omschreven, ten behoeve van de Kamers der Staten-Generaal, den Raad van State, de Algemeene Rekenkamer, de Departementen van Algemeen Bestuur, de Provinciale Besturen, en voorts ten behoeve van administratiën waarvan de kosten komen ten laste der Staatsbegrooting, worden voor advertentiën rekeningen gezonden in duplo, en voor gedane leveringen, declaratiën in den gebruikelijken vorm in triplo.

20. De directeur ziet toe, dat de in het vorig artikel bedoelde rekeningen worden betaald binnen ééne maand na hare verzending. Indien de voldoening niet binnen dien termijn plaats heeft, wordt door hem over het verschuldigde per quitantie beschikt. In dat geval wordt ten behoeve van den schuldenaar geen levering meer gedaan en geen advertentiën meer geplaatst voor en al eer het verschuldigde is voldaan.

Dit artikel is niet van toepassing ten aanzien van geplaatste advertentiën en gedane leveringen ten behoeve van de aan het slot van artikel 19 genoemde colleges, autoriteiten en administratiën.

21. Ter Algemeene Landsdrukkerij wordt gehouden een dagregister, waarin van dag tot dag worden geboekt:

a. alle ontvangsten, en wel in dier voege, dat blijkt het bedrag ontvangen ter zake van: 1°. het debiet van de *Nederlandsche Staatscourant*, het Verslag der Handelingen van de Kamers der Staten-Generaal en de Bijlagen op dat verslag; 2°. het debiet van de bijlage dier courant, bevattende de fabrieksmerken; 3°. de geplaatste advertentiën; 4°. het debiet van de voor het publiek verkrijgbaar gestelde stukken van de Kamers der Staten-Generaal; 5°. het debiet van het *Staatsblad*; 6°. het debiet van de plans en lijsten der Staatsloterij en de op laatstgenoemde lijsten geplaatste advertentiën; 7°. het debiet van werken, bedoeld in artikel 5, tweede lid;

b. de uitgaven: 1°. wegens gedane overstortingen in 's Rijks kas: 2°. wegens porto's die aan schuldenaren worden in rekening gebracht.

Voorts wordt gehouden voor elke rubriek van ontvangsten een register, waarin nauwkeurig wordt vermeld wat door een ieder ter zake gedane leveringen en geplaatste advertentiën verschuldigd is en waarin tevens aanteekening wordt gehouden van alle door de schuldenaren gedane betalingen.

Al de in dit artikel bedoelde registers gelden slechts voor éénzelfde dienstjaar.

Indien eene Staatsloterij aanvangt in het eene en eindigt in het volgende kalenderjaar, geldt dit laatste voor het dienstjaar.

22. De directeur stort de door hem ontvangen Rijksgelden over ten kantore van den Betaalmeester te *'s-Gravenhage*, zoo dikwijls de kas meer dan *f* 1000 bedraagt.

Bovendien wordt op den eersten werkdag van elke maand door hem gestort het kassaldo op den laatsten dag der voorafgaande maand. De te dier zake te ontvangen quitantie van storting, met de quitantiën, ontvangen voor de in de 1ste alinea bedoelde stortingen, worden in uitgaaf gebracht in den maandstaat over de dan afgeloopen maand.

23. De directeur zendt:

1°. aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken vóór den 6den dag van iedere maand een staat in duplo, vermeldende de gedurende de afgeloopen maand ten bate van elk dienstjaar en van elke rubriek van ontvang, in artikel 21 onder littera *a* vermeld, gedane ontvangsten, zoomede de ten laste van elk dienstjaar gedane uitgaven, in artikel 21 onder littera *b* bedoeld. Bij elk dier staten wordt gevoegd een borderel van de gedane overstortingen, gesplitst naar de dienstjaren en de rubrieken van ontvang, waarop de overstortingen hebben plaats gehad;

2°. aan de Algemeene Rekenkamer:

a. vóór den 6den dag van iedere maand een afschrift van de borderellen sub 1°. bedoeld, vergezeld van de quitantiën van storting;

b. vóór den 15den dag van iedere maand een staat houdende opgaven van het verschuldigde voor de in de afgeloopen maand geplaatste advertentiën en voor de in verband daarmede geleverde couranten.

24. De directeur zendt jaarlijks, vóór of op 30 September, aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken een staat in duplo van de over het afgeloopen jaar op den eersten dag dier maand niet voldane vorderingen. Een exemplaar van dien staat, voorzien van een bewijs van overname dier vorderingen door Onzen Minister van Financiën, wordt aan den directeur door Onzen eerstgenoemden Minister uitgereikt, om bij zijne verantwoording, bedoeld in artikel 25, te worden overgelegd.

25. Jaarlijks, uiterlijk op 15 November, zendt de directeur aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken zijne verantwoording over het afgeloopen jaar. Die verantwoording wordt uiterlijk 30 November daaropvolgende bij de Algemeene Rekenkamer overgebracht.

Daarbij wordt tevens overgelegd eene materieele verantwoording van de drukwerken, met welker debiet de Algemeene Landsdrukkerij in het afgeloopen jaar was belast.

Drukwerken ouder dan twee jaren, voorafgaande aan het jaar waartoe de materieele verantwoording betrekking had, worden, behoudens machtiging van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, als waardeloos afgeschreven.

26. Van de den directeur ter goede rekening verstrekte gelden wordt ten minste éénmaal per maand aan de Algemeene Rekenkamer verantwoording afgelegd. Die verantwoording wordt in elk geval vóór den 25sten van elke maand gezonden aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en door dezen vóór het begin der volgende maand doorgezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

Slot- en overgangsbepalingen.

27. Geschillen over de toepassing van dit Reglement of de daaruit voortvloeiende bepalingen, worden in hoogste instantie beslist door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken.

Door voornoemden Minister worden de vereischte modellen ter uitvoering van dit besluit vastgesteld, voor zoover hierin niet door de Algemeene Rekenkamer is of wordt voorzien.

28. Dit besluit treedt in werking op 1 Januari 1906.

Op dien dag vervallen;

a. het Koninklijk besluit van 4 Februari 1876 (*Staatsblad* n°. 39);

b. het Koninklijk besluit van 18 December 1881 (*Staatsblad* n°. 239);

c. het Koninklijk besluit van 31 December 1902 (*Staatsblad* n°. 274), met dien verstande, dat de daarbij ingetrokken bepalingen niet weer van kracht worden;

d. het Koninklijk besluit van 30 Mei 1903 (*Staatsblad* n°. 145);

e. het Koninklijk besluit van 8 Augustus 1836 n°. 24, voor zoover het nog als rechtsgeldig kan worden aangemerkt;

f. het Koninklijk besluit van 29 Augustus 1896, n°. 46;

g. het Koninklijk besluit van 27 Maart 1899, n°. 32;

h. het Koninklijk besluit van 27 November 1903, n°. 36.

29. Op de bij het in werking treden van dit besluit in dienst zijnde administratieve ambtenaren, met uitzondering van de tweede- en eerste-klerken, is het bepaalde bij artikel 8, sub 3°., en artikel 12, eerste lid, niet toepasselijk, zoolang zij hunne tegenwoordige betrekking blijven bekleeden.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de hoofden der Departementen van Algemeen Bestuur en aan de Algemeene Rekenkamer.

's Gravenhage, den 22sten December 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) P. RINK.

(*Uitgeg.* 31 *Dec.* 1905.)

—

22 *December* 1905. BESLUIT, tot aanwijzing, overeenkomstig artikel 157 der hooger-onderwijswet, van het Marnix-gymnasium te *Rotterdam* der Vereeniging voor Middelbaar Onderwijs, Handels-Onderwijs en Voorbereidend Hooger Onderwijs op Gereformeerden Grondslag, gevestigd te *Rotterdam*. S. 356.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 14 November 1905, n°. 8915/3, afdeeling Onderwijs;

Gelet op artikel 157 der hooger-onderwijswet;

Den Raad van State gehoord (advies van 12 December 1905, n°. 16);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 20 December 1905, n°. 9977/1, afdeeling Onderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het Marnix-gymnasium te *Rotterdam* der Vereeniging voor Middelbaar Onderwijs, Handels-Onderwijs en Voorbereidend Hooger Onderwijs op Gereformeerden Grondslag, gevestigd te *Rotterdam*, met ingang van 1 Januari 1906 voor een tijdvak van zes jaren aan te wijzen als bevoegd om, met inachtneming der desbetreffende wettelijke voorschriften aan zijne leerlingen, die het onderwijs tot aan het einde hebben bijgewoond, een getuigschrift van bekwaamheid tot universitaire studiën af te geven, dat met het getuigschrift in artikel 11 der hooger-onderwijswet vermeld wordt gelijkgesteld.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 22sten December 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) P. RINK.

(*Uitgeg.* 11 *Jan.* 1906.)

—

22 *December* 1905. BESLUIT, houdende regeling van de organisatie van het personeel der directie van de Rijktpostspaarbank, laatstelijk vastgesteld bij Koninklijk besluit van 25 Juli 1901, n°. 35. S. 357.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 17 Juni 1905, n°. 74, Kabinet;

Den Raad van State gehoord (advies van 11 Juli 1905, n°. 17);

Gezien het nader rapport van Onzen genoemden Minister van 16 December 1905, n°. 5499, Posterijen en Telegrafie;

Gelet op de wet van 25 Mei 1880 (*Staatsblad* n°. 88);

Hebben goedgevonden en verstaan:

Onder intrekking van het Koninklijk besluit van 25 Juli 1901, n°. 35, te bepalen:

Art. **1**. Het personeel der directie van de Rijkspostspaarbank bestaat uit:

A. Vaste ambtenaren en bedienden:

een onderdirecteur,
referendarissen,
hoofdcommiezen,
commiezen,
adjunct-commiezen,
eerste-klerken,
tweede-klerken,
eerste-assistenten,
tweede-assistenten,
een concierge,
boden,
adjunct- boden en
vaste knechts.

B. Tijdelijke ambtenaren.

2. De jaarlijksche bezoldiging van de in artikel 1 bedoelde vaste ambtenaren en bedienden bedraagt:

a.	voor den onderdirecteur .	*f* 3800—	*f* 4500
b.	„ een referendaris . .	„ 2800—	„ 3800
c.	„ „ hoofdcommies .	„ 2400—	„ 2700
d.	„ „ commies . . .	„ 2000—	„ 2300

e. voor een adjunct-commies. *f* 1200—*f* 1900
f. „ „ eerste-klerk . . „ 800—„ 1100
g. „ „ tweede-klerk. . „ 400—„ 700
h. „ „ eerste-assistent . „ 800—„ 1100
i. „ „ tweede-assistent. „ 400—„ 700
j. „ den concierge. . . „ 800—„ 950
k. „ een bode . . . . . „ 700—„ 900
l. „ „ adjunct-bode . „ 400—„ 650
m. „ „ vaste-knecht. . „ 400—„ 650

3. De bezoldiging der ambtenaren bedoeld onder de letters *f.* tot en met *m.* van het vorige artikel wordt bij bekwaamheid, geschiktheid en dienstijver verhoogd als volgt:

van de eerste-klerken na 1, 3 en 5 jaren dienst in dien rang tot *f* 900, *f* 1000 en *f* 1100 's jaars;

van de tweede-klerken na ½, 1, 2 en 3 jaren dienst in dien rang tot *f* 450, *f* 500, *f* 600 en *f* 700 's jaars;

van de eerste-assistenten na 2, 5 en 8 jaren dienst in dien rang tot *f* 900, *f* 1000 en *f* 1100 's jaars.;

van de tweede-assistenten na ½, 2, 4 en 6 jaren dienst in dien rang tot *f* 450, *f* 500, *f* 600 en *f* 700 's jaars;

van den concierge na 2, 4 en 6 jaren dienst in dien rang tot *f* 850, *f* 900 en *f* 950 's jaars;

van de boden na 2, 4, 6 en 8 jaren dienst in dien rang tot *f* 750, 800, *f* 850 en *f* 900 's jaars;

van de adjunct-boden en vaste-knechts na ½, 1, 2, 3 en 4 jaren dienst in dien rang tot *f* 450, *f* 500, *f* 550, *f* 600 en *f* 650 's jaars.

Bij benoeming tot eene der voormelde betrekkingen in den loop van een kwartaal worden de hiervoren vermelde tijdvakken geacht aan te vangen met den eersten dag van het kwartaal, volgende op dat, waarin de benoeming is geschied.

De op den dag der bekrachtiging van dit besluit in dienst zijnde ambtenaren en bedienden die, naar den regel in het eerste lid van dit artikel gesteld, aanspraak hebben op eene hoogere bezoldiging dan zij op genoemden dag genieten, worden in het genot gesteld van die hoogere bezoldiging met ingang van 1 Januari 1906.

4. De voorwaarden om voor eene benoeming tot vast of tijdelijk ambtenaar der directie van de Rijkspostspaarbank in aanmerking te komen, worden door Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid vastgesteld.

Tijdelijke ambtenaren, die aan evenbedoelde voorwaarden voldoen, worden door den Directeur in dienst genomen, na verkregen machtiging van Onzen voornoemden Minister, op zoodanige bezoldiging als door dien Minister zal worden bepaald.

Onze voornoemde Minister is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

's Gravenhage, den 22sten December 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(*get.*) J. KRAUS.

(*Uitgeg.* 9 *Jan* 1906.)

—

22 *December* 1905. BESLUIT, houdende vaststelling van een voorloopig tarief voor de wisseling van telegrammen langs radiotelegrafischen weg. S. 358.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gelet op de Telegraaf- en Telefoonwet 1904 (*Staatsblad* n°. 7);

In aanmerking nemende, dat het wenschelijk is om een voorloopig tarief voor de wisseling van telegrammen langs radiotelegrafischen weg vast te stellen;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 1 November 1905, n°. 4721, Posterijen en Telegrafie;

Den Raad van State gehoord (advies van 5 December 1905, n°. 23);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 18 December 1905, n°. 5521, Posterijen en Telegrafie;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. **1.** Voor het overbrengen van telegrammen tusschen rijkskantoren met radiotelegrafischen dienst onderling of in het verkeer met schepen in zee, wordt, boven het gewone telegramtarief, voorloopig eene kusttaks van 10 cent per woord geheven, met een minimum van een gulden per telegram.

2. Onze Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is gemachtigd, om voor het gebruik van radiotelegrafische stations aan boord van schepen, het heffen van eene scheepstaks tot ten hoogste 10 cent per woord, boven de in artikel 1 bedoelde overbrengingskosten, toe te staan.

3. De in artikel 1 bedoelde overbrengingskosten worden voor telegrammen naar schepen in zee, door den afzender betaald, en voor telegrammen afkomstig van schepen in zee, van den geadresseerde geheven.

Intusschen kan de afzender de laatstbedoelde kosten voor zijne rekening nemen, indien de daarbij betrokken directiën van stoom-

vaartlijnen, reeders, kapiteins of commandanten van schepen, zich vooraf tegenover het Hoofdbestuur der Posterijen en Telegrafie aansprakelijk hebben gesteld voor de betaling van de verschuldigde kosten.

4. De kosten van de in artikel 2 bedoelde scheepstaks worden aan boord der daarbij betrokken schepen door den afzender betaald of van den geadresseerde geheven.

5. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en de *Staatscourant*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat gelijktijdig in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 22sten December 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,

(*get.*) J. KRAUS.

(*Uitgeg.* 30 *Dec.* 1905.)

—

22 *December* 1905. BESLUIT, houdende regelen voor het militair geneeskundig onderzoek, bedoeld bij artikel 5, § 1, van het Reglement op het verleenen van pensioenen en van onderstanden voor ééns aan de Europeesche en met dezen gelijkgestelde militairen, beneden den rang van onderluitenant, van het Nederlandsch-Indische leger (*Staatsblad* 1905, n°. 74). S. 359.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën van 17 November 1905, Afdeeling C, n°. 4;

Den Raad van State gehoord (advies van 5 December 1905, n°. 22);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 18 December 1905, Afdeeling C, n°. 16;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Vast te stellen de volgende voorschriften tot uitvoering van artikel 5, § 1, van het bij Ons besluit van 17 Februari 1905, n°. 8 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 74, *Indisch Staatsblad* n°. 299), vastgestelde Reglement op het verleenen van pensioenen en van onderstanden voor ééns aan de Europeesche en met dezen gelijkgestelde militairen beneden den rang van onderluitenant van het Nederlandsch-Indische leger.

Art. **1.** Het militair geneeskundig onderzoek naar het ontstaan, den aard en de gevolgen van de verwonding, de verminking, het letsel, de ziels- of lichaamsgebreken, welke ongeschikt maken voor de verdere waarneming van den militairen dienst, en volgens de bepalingen van voormeld reglement recht geven op pensioen of op onderstand voor ééns, dan wel op wijziging, verlenging of verhooging van pensioen, geschiedt:

in *Nederland* door de comissie voor het geneeskundig onderzoek van aan den dienst in de koloniën verbonden of daarvoor bestemd personeel;

in *Nederlandsch-Indië* door de geneeskundige commissiën tot onderzoek en afkeuring van militairen.

2. Aan den voorzitter der tot onderzoek aangewezen commissie worden, desgevraagd, behalve een extract uit het stamboek en uit het strafregister van den te onderzoeken persoon, zooveel mogelijk inlichtingen verstrekt omtrent het ontstaan van de ziekte of gebreken; omtrent de vraag of eigen moedwillige handelingen of ongeregeld gedrag tot zijne ongeschiktheid voor de verdere waarneming van den militairen dienst aanleiding hebben gegeven; omtrent de bezwaren, door den belanghebbende, ten gevolge van zijne ziekte of gebreken, bij de uitoefening van zijn dienst ondervonden en omtrent alles wat bevorderlijk kan zijn aan eene juiste beoordeeling van de mate van 's mans geschiktheid om in zijn levensonderhoud te voorzien.

3. § 1. De commissie houdt aanteekening van de haar verstrekte gegevens en van den uitslag van haar onderzoek in een ziekteverslag of ziekte-geschiedenis, en geeft een certificaat af van hare bevinding.

§ 2. Elk certificaat, dat leiden kan tot het verleenen van pensioen of van onderstand voor ééns, behoort, in overeenstemming met het doel, waarvoor het wordt afgegeven, in te houden:

a. de verklaring, dat de onderzochte ongeschikt is voor de verdere waarneming van den militairen dienst, hetzij voor den dienst zoowel in als buiten *Europa*, hetzij voor dien in *Nederlandsch-Indië* alléén, met duidelijke opgave van den aard der gebleken ziekte of gebreken (verwonding, verminking, enz.) en van het nummer of de nummers, waaronder die ziekte of gebreken in het Reglement op het geneeskundig onderzoek omtrent de geschiktheid voor den dienst bij het Nederlandsch-Indische leger zijn gerangschikt;

b. de verklaring of de onderzochte op medische gronden *niet*, dan wel *tijdelijk* of *voortdurend* geheel of ten deele buiten staat moet ge-

acht worden om in zijn levensonderhoud te voorzien;

c. de verklaring of de ziels- of lichaamsgebreken al dan niet het gevolg zijn van verwonding, verminking of letsel in den strijd bekomen, dan wel op andere wijze in en door den dienst zijn ontstaan, of het gevolg zijn van eigen moedwillige handelingen of ongeregeld gedrag, dit laatste zoo noodig aangevuld met de verklaring, dat de belanghebbende eene genees- of heelkundige behandeling, waardoor de geschiktheid voor den militairen dienst zou kunnen zijn herwonnen, opzettelijk bemoeilijkt of belet heeft;

d. in daartoe strekkende gevallen: de verklaring, dat de onderzochte één of meer ledematen dan wel het noodzakelijk gebruik daarvan mist, het gezichtsvermogen in één oog of in beide oogen geheel en onherstelbaar heeft verloren, of lijdende is aan onherstelbare krankzinnigheid, dan wel dat hij in een met deze gebreken te vergelijken hulpbehoevenden lichamelijken toestand verkeert.

§ 3. Het ziekte-verslag of de ziekte-geschiedenis behoort in te houden:

a. eene nauwkeurige omschrijving van de waargenomen ziels- of lichaamsgebreken (de verwonding, verminking of het letsel) en van de stoornissen en bezwaren, daardoor veroorzaakt, welke omschrijving eene duidelijke voorstelling moet geven van den bestaanden toestand, eventueel ook ter verduidelijking van de redenen, waarom een hulpbehoevende toestand, als bedoeld bij § 2, sub *d*, hiervoren, mag geacht worden aanwezig te zijn;

b. omstandige mededeelingen omtrent het ontstaan van de bevonden ziekte of gebreken, zoowel wat de militaire autoriteiten dienaangaande hebben verklaard, als wat de belanghebbende zelf meent te kunnen aanvoeren;

c. beschouwingen omtrent het verband, dat op medische gronden moet geacht worden al dan niet te bestaan tusschen de aangegeven oorzaken en de waargenomen ziels- of lichaamsgebreken; casu quo mededeeling of, op geneeskundige gronden, eene andere wijze van ontstaan der gebreken meer aannemelijk is te achten, dan die, welke door de militaire autoriteiten of door den belanghebbende worden aangegeven, alsmede toelichting, waarom ziekten of gebreken, die schijnbaar volkomen hersteld waren, na korter of langer tijd zich weder openbaarden.

d. eene toelichting van de verklaringen omtrent de geschiktheid van den onderzochte om in zijn levensonderhoud te voorzien en, in daartoe strekkende gevallen, van de gevolgtrekking, dat de bevonden toestand aan eigen moedwillige handelingen of ongeregeld gedrag moet worden toegeschreven.

4. § 1. Het certificaat geeft het gevoelen weer van de meerderheid der commissie.

§ 2. Indien bij een of meer der leden ten aanzien van eenig punt eene afwijkende meening bestaat, wordt daarvan op het certificaat melding gemaakt.

§ 3. De gronden voor die afwijkende meening worden uiteengezet in eene, aan het ziekte-verslag of de ziekte-geschiedenis te hechten nota.

5. Voor de samenstelling van het geneeskundig certificaat, ten behoeve van een tijdelijk gepensionneerde of van een gewezen militair, aan wien een onderstand voor ééns werd toegekend, zullen in daartoe leidende gevallen bij het betrokken plaatselijk bestuur, bij werkgevers en zoo voort inlichtingen gevraagd worden, om gegevens te verkrijgen, ter beantwoording van de vraag in hoever de belanghebbende ten gevolge van zijn lichamelijken toestand moet geacht worden in staat te zijn om in zijn levensonderhoud te voorzien.

6. De beoordeeling aangaande de ongeschiktheid voor de verdere waarneming van den militairen dienst geschiedt met inachtneming van de bepalingen van het Reglement op het geneeskundig onderzoek omtrent de geschiktheid voor den dienst bij het Nederlandsch-Indische leger.

7. § 1. De autoriteiten, bevoegd om het herhaalde militair geneeskundig onderzoek, bedoeld bij artikel 5, § 1, tweede lid, van het bovenaangehaald pensioenreglement, te gelasten of daartoe machtiging te verleenen zijn: in *Nederland* Onze Minister van Koloniën, in *Nederlandsch-Indië* de Gouverneur-Generaal of de commandant van het leger en chef van het Departement van Oorlog.

§ 2. Een verzoek om herhaling van het onderzoek wordt door of vanwege den belanghebbende gericht: in *Nederland* aan Onzen Minister van Koloniën, in *Nederlandsch-Indië* aan den commandant van het leger en chef van het Departement van Oorlog.

§ 3. Om recht te geven op herkeuring, moet het verzoek daartoe zijn ingediend binnen *zes* maanden nadat de belanghebbende kennis heeft gekregen van de beslissing omtrent zijne aanspraak op pensioen of op onderstand voor ééns.

§ 4. Militairen, die in *Nederlandsch-Indië* ongeschikt verklaard zijn voor de verdere waarneming van den militairen dienst zoowel

in als buiten *Europa*, doch bestemd zijn om in *Nederland* den dienst te verlaten, kunnen alleen hier te lande tot een herhaald onderzoek worden toegelaten.

8. § 1. Het herhaald onderzoek geschiedt in *Nederland*:

a. indien het eerste onderzoek in *Nederlandsch-Indië* heeft plaats gehad, door de geneeskundige commissie van het Departement van Koloniën;

b. indien het in *Nederland* is gehouden, door eene bijzondere commissie, bestaande uit de sub *a*, genoemde, aangevuld met *vier* in dienst zijnde of gewezen officieren van gezondheid van het Nederlandsch-Indische leger, die geen lageren rang bekleeden of laatstelijk bekleed hebben dan dien van officier van gezondheid der 1ste klasse.

§ 2. De aanvulling geschiedt telkenmale door Onzen Minister van Koloniën uit de in *Nederland* beschikbare titularissen.

9. § 1. In *Nederlandsch-Indië* heeft het herhaald onderzoek plaats door eene commissie, samengesteld uit één dirigeerend officier van gezondheid als voorzitter en ten minste twee leden, aan te wijzen door den betrokken gewestelijken eerstaanwezenden officier van gezondheid.

§ 2. Geen der leden van deze commissie mag deel hebben uitgemaakt van de commissie, die het onderzoek in eersten aanleg heeft verricht.

§ 3. Het is niet noodzakelijk, dat de officieren, met de herhaling van het onderzoek belast, hooger of ouder in rang zijn dan die, welke het onderzoek in eersten aanleg verrichtten.

§ 4. De garnizoenen, waar de herkeuringen moeten plaats hebben, worden door of vanwege den commandant van het leger en chef van het Departement van Oorlog aangewezen in verband met 's Lands belangen en het ter plaatse beschikbaar militair geneeskundig personeel.

§ 5. Indien het herhaald onderzoek moet plaats hebben te *Batavia*, geschiedt het door de aldaar gevestigde geneeskundige hoofdcommissie.

10. § 1. De uitspraak van de herkeuringscommissie is beslissend.

§ 2. De bepalingen vervat in de artikelen 2, 3, 4, 5 en 6 zijn ook op haar onderzoek van toepassing.

11. Dit besluit treedt in *Nederlandsch-Indië* in werking op den dag der afkondiging aldaar.

Onze Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, en dat in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst

's Gravenhage, den 22sten December 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, (*get.*) D. FOCK.

(*Uitgeg.* 9 *Jan.* 1906.)

—

22 *December* 1905. MISSIVE van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende bestrijding van de tuberculose onder het rundvee.

Met verwijzing naar de dezerzijdsche missiven van 21 December 1904, n°. 11218, Landbouw, 20 Januari 1905, n°. 981, Landbouw, en 28 Januari d.a.v., n°. 1487[2], Landbouw, heb ik de eer U H.E.G. te verzoeken *vóór 1 Januari a.s.* het navolgende onder de aandacht van de burgemeesters in Uw gewest te brengen:

1°. De Hollandsche IJzeren Spoorwegmaatschappij, de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en de Nederlandsche Centraal-Spoorwegmaatschappij hebben zich bereid verklaard om voortaan, te beginnen met 1 Januari 1906, de verzending van de door het Rijk overgenomen tuberculeuse runderen naar Rotterdam te doen geschieden in ongefrankeerde vracht. Ten behoeve van de door die maatschappijen ter zake van de kosten van vervoer in te dienen declaratiën behooren de burgemeesters bij de aanbieding ten vervoer opgave te doen van het nummer van het te verzenden rund, alsmede van datum en nummer der beschikking van overname.

De kosten, verbonden aan het vervoer *per spoor* over de lijnen van die maatschappijen, behoeven derhalve in het vervolg niet meer bij voorschot uit de gemeentekas te worden voldaan. Bij verzending *per boot* blijven echter de thans geldende voorschriften van kracht.

Hierbij zij er nogmaals de aandacht op gevestigd, dat het ter besparing van kosten wenschelijk is het vervoer zooveel mogelijk per boot te doen geschieden en bij gelijktijdige verzending van meerdere runderen deze, voor zoover de ruimte zulks toelaat, te zamen in één wagon te doen vervoeren.

2°. Het is meermalen gebleken, dat sommige burgemeesters in de meening verkeeren, dat de ministerieele kennisgeving „dat het verzoek wordt ingewilligd en dat het bedrag der schadeloosstelling nader zal worden bepaald" is te beschouwen als de definitieve onteigening van een rund. Die opvatting is evenwel onjuist. De overneming wordt geacht eerst haar beslag te hebben gekregen *nadat de schatting heeft*

plaats gehad. Runderen, die alzoo sterven vóór de schatting, blijven ter beschikking van den eigenaar en behooren *niet* naar Rotterdam te worden opgezonden. *Evenmin* is zulks het geval met de van die gestorven dieren afkomstige huiden.

3°. Uit het sub 2°. vermelde vloeit tevens voort, dat, wanneer een rund is gestorven na de ministerieele beschikking doch vóór de taxatie, het cadaver van een zoodanig dier *niet* behoort te worden geschat.

4°. Voor eene goede administratie en voor de uitoefening van eene behoorlijke contrôle is het zeer wenschelijk, dat door de burgemeesters steeds geregeld kennis wordt gegeven aan den Directeur der Rijksseruminrichting, wanneer door hen een huid wordt gezonden naar Rotterdam.

5°. Evenzoo dient door de burgemeesters geregeld zorg gedragen te worden, dat gelijktijdig met de verzending van een overgenomen rund telegraphisch bericht daarvan worde gezonden aan genoemden Directeur.

6°. Niet altijd wordt er door de burgemeesters voldoende voor gezorgd, dat de etiquetten, waarvan de runderen bij de afzending naar Rotterdam worden voorzien, behoorlijk zijn bevestigd. Ter voorkoming van vergissingen is het noodzakelijk, dat die bevestiging steeds met zorg geschiede en plaats vinde met een sterk touw aan het grondstuk van de beide hoorns.

7°. Op de formulieren P en W (uitslag van schatting en herschatting) is in den linkerbovenhoek het nummer van formulier A, F of K in te vullen.

Ik zoude het op prijs stellen van de in verband met het bovenstaande Uwerzijds uit te vaardigen circulaire een tweetal exemplaren te mogen ontvangen.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(*get.*) J. KRAUS.

—

28 *December* 1905. BESLUIT, houdende toepassing van het eerste lid van artikel 45 der Landweerwet op de dienstdoende schutterijen van eenige gemeenten. S. 360.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 23 December 1905, n°. 1700 S., afdeeling Militie en Schutterijen, betreffende verzoeken van de Raden of, daartoe door den Raad gemachtigd, van Burgemeester en Wethouders van eenige gemeenten om gelijkstelling, voor de toepassing der wet op de schutterijen van 11 April 1827 (*Staatsblad* n°. 17; gewijzigd en aangevuld bij de wet van 15 April 1886, *Staatsblad* n°. 64), van de dienstdoende schutterijen dier gemeenten en hare leden met de rustende schutterij en hare leden;

Gezien artikel 28 van bovenvermelde wet van 11 April 1827 en artikel 45, eerste lid der Landweerwet (*Staatsblad* n°. 160 van 1901), alsmede Ons besluit van 14 Januari 1903 (*Staatsblad* n°. 34);

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen, dat, te rekenen van 1 Januari 1906:

voor de toepassing der wet op de schutterijen van 11 April 1827 (*Staatsblad* n°. 17; gewijzigd en aangevuld bij de wet van 15 April 1886, *Staatsblad* n°. 64) met de rustende schutterij en hare leden zullen zijn gelijkgesteld de dienstdoende schutterijen en hare leden in de hierna genoemde gemeenten:

Provincie *Noordholland.*

Haarlem, Helder, Zaandam en *Hoorn.*

Provincie *Zeeland.*

Vlissingen.

Provincie *Utrecht.*

Amersfoort.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan het Departement van Oorlog.

's Gravenhage, den 28sten December 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*get.*) P. RINK.

(*Uitgeg.* 12 *Jan.* 1906.)

—

28 *December* 1905. BESLUIT, houdende uitvoering van art. 47 der Drankwet.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 23 December 1905, n°. 10809, afdeeling Binnenlandsch Bestuur;

Gelet op art. 47 der Drankwet (*Staatsblad* n°. 235 van 1904);

Hebben goedgevonden en verstaan;

de na te noemen gemeenten, met ingang van 1 Mei 1906, aan te wijzen als gemeenten waar het, ingevolge art. 47 van de Drankwet, verboden zal zijn zonder toestemming van den burgemeester in eene localiteit waarvoor door burgemeester en wethouders eene vergunning voor den verkoop van sterken drank in het klein of een verlof voor den verkoop van alcoholhoudenden drank, anderen dan sterken drank voor gebruik ter plaatse van verkoop,

is verleend, vrouwelijke personen (met uitzondering van de inwonende echtgenoote en de inwonende dochters van den houder der vergunning of van het verlof) gedurende de uitoefening van het bedrijf dienst te laten doen of vanwege den houder van de vergunning of van het verlof aanwezig te doen zijn; te weten de gemeenten:

Breda, Dongen, Oudenbosch, Steenbergen, Tilburg, Veghel;

Apeldoorn, Arnhem, Ede, Nijmegen;

Oud-Beijerland, Delft, Dordrecht, 's Gravenhage, Leiden, Rotterdam;

den Helder;

Middelburg, Terneuzen;

Amersfoort, Driebergen, Rhenen, Rijsenburg, Utrecht;

Deventer, Enschedé, Lonneker, Zwolle;

Groningen;

Heer, Heerlen, Maasniel, Melick en Herkenbosch, Roermond, Schimmert, Schinnen, Vaals en Venlo.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in de *Nederlandsche Staatscourant* zal worden geplaatst.

's Gravenhage, 28 December 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) P. RINK.

—

29 *December* 1905. BESLUIT, houdende beslissing dat de inlevering van candidaat-opgaven op eene andere plaats dan ter secretarie der gemeente is in strijd met art. 51 der Kieswet en de verkiezing nietig maakt.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door A. SLOT JZN. en J. KROON te *Tienhoven* (*Utrecht*) tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van *Utrecht*, d.d. 11 September 1905, n°. 1, waarbij zijn gehandhaafd de besluiten van den raad der genoemde gemeente d.d. 21 Augustus 1905, n°. I en n°. II strekkende tot hunne niet-toelating als leden van dien raad;

Den Raad van State, afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van den 29 November 1905, n°. 271;

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 27 December 1905, n°. 11638, afd. B. B.;

Overwegende dat evengenoemde besluiten van den gemeenteraad van *Tienhoven* en van Gedeputeerde Staten zijn gegrond op de overweging, dat de inlevering der candidatenlijsten te *Tienhoven* op 27 Juni 1905, zoowel voor de periodieke gemeenteraadsverkiezingen, waarbij A. SLOT bij enkele candidaatstelling werd verkozen verklaard, als die voor de vervulling eener vacature, waarbij o. a. J. KROON werd gesteld, is geschied in handen van den wethouder van *Tienhoven*, waarnemend burgemeester, doch niet ter secretarie, zooals art. 51 der Kieswet imperatief voorschrijft, maar ten huize van genoemden wethouder; weshalve art. 51 ten dezen niet behoorlijk is nageleefd;

dat A. SLOT en J. KROON in hun beroepschrift tegen gezegd besluit van Gedeputeerde Staten aanvoeren, dat in art. 51 der Kieswet, waar het „*kunnen*" wordt gebezigd, geen imperatief voorschrift wordt aangetroffen dat de candidatenlijsten ter secretarie der gemeente worden ingeleverd;

Overwegende dat, naar luid van art. 51 der Kieswet op den dag der verkiezing *ter secretarie der gemeente*, bij den burgemeester der gemeente, die hoofdplaats is van het kiesdistrict, of waarin het geheele kiesdistrict gelegen is, van des voormiddags 9 uur tot des namiddags 4 uur opgaven van candidaten behooren te kunnen worden ingeleverd;

dat de woorden „ter secretarie der gemeente" bij de wet van 8 December 1900 (*Staatsblad* n°. 208) in het artikel zijn gebracht omdat, gelijk in de daarbij behoorende memorie van toelichting wordt gezegd: „In de praktijk is „gebleken, dat *ten onrechte* art. 51 eerste lid, in „dier voege werd geinterpreteerd, alsof de „burgemeester de opgaven van candidaten konde „doen aanbieden ter plaatse, waar hem dit „wenschelijk scheen, bijvoorbeeld aan eigen „huis";

dat het mitsdien de uitgedrukte bedoeling des wetgevers is geweest, dat de opgaven van candidaten *alleen ter secretarie der gemeente* met uitsluiting van alle andere plaatsen — dus ook van de woning des burgemeesters — mogen worden ingeleverd;

dat, overmits de opgave van SLOT en KROON als candidaten niet ter gemeente-secretarie maar ten huize van een wethouder — moge deze ook al waarnemend-burgemeester zijn geweest — is geschied, de gemeenteraad van *Tienhoven* te recht heeft besloten hen niet als leden van den raad toe te laten, en Gedeputeerde Staten van *Utrecht* te recht de desbetreffende gemeenteraadsbesluiten hebben goedgekeurd;

Gezien de Gemeentewet en de Kieswet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het ingesteld beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast enz. (W. v. B. A.)

29 *December* 1905. MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Gedeputeerde Staten van de provinciën, betreffende toepassing van art. 9*bis*, 2de alinea, 2de zinsnede der wet van 24 Mei 1897, S. 156, tot regeling der financieele verhouding tusschen het Rijk en de gemeenten.

Voor het geval over eenig jaar gemeentebesturen toepassing van art. 9*bis*, 2de alinea, 2de zinsnede der wet van 24 Mei 1897 (*Staatsblad* n°. 156), gewijzigd bij de wet van 3 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 151), mochten verlangen, komt het mij wenschelijk voor, dat zij den wensch daartoe door Uwe tusschenkomst kenbaar maken.

Zij zullen daarbij hebben over te leggen een staat van berekening volgens het bij schrijven van 18 September 1905, n°. 8132, afdeeling A.Z.C., verstrekte, voor zooveel noodig gewijzigd model, welken ik gaarne door Uwe college aan een *nauwkeurig onderzoek* onderworpen zag, waarna de stukken, voorzien van een verklaring Uwer bevinding aan mijn Departement zullen zijn in te zenden.

Een bepaald tijdstip is voor een en ander niet vastgesteld, doch, aangezien den toestand op 15 Januari van elk jaar beslissend is, ligt het voor de hand, dat ieder jaar, zoo spoedig mogelijk *nà* dien datum, de gemeentebesturen van hun wenschen in deze doen blijken.

—

29 *December* 1905. ARREST van den Hoogen Raad der Ned., houdende beslissing dat aan de vergunning, door den burgemeester krachtens eene plaatselijke politieverordening verleend tot het geven van eene publieke vermakelijkheid, rechtens niet mag worden verbonden de voorwaarde, dat telkens wanneer die vermakelijkheid wordt gegeven, zal worden voldaan een zeker bedrag voor bewaking door de gemeentelijke brandweer, daar zoodanige retributie ingevolge art. 238 der gemeentewet te beschouwen is als eene plaatselijke belasting, die niet dan uit kracht van een door de Koningin goedgekeurd raadsbesluit mag worden geheven.

De Hooge Raad enz.;

Overwegende, dat tegen het bestreden arrest (van het Hof te 's Gravenhage van 29 Mei 1905) als middel van cassatie is aangevoerd:

Schending of verkeerde toepassing van de artt. 238, 240, 232, 233, 234, 235, 236, 237 der wet van 29 Juni 1851 (*Staatsblad* n°. 85), regelende de samenstelling, inrichting en bevoegdheid der gemeentebesturen, 271 der Alg. Pol. verord. van 's-Gravenhage, door den raad dier gemeente vastgesteld in zijne vergadering van 23 Juli 1895, omdat het Hof de voorwaarde tot betaling van telkens *f* 3 voor bewaking door de brandweer in eene aanvaarde vergunning tot het geven van openbare vermakelijkheden in strijd acht met de aangehaalde artikelen der gemeentewet, als zijnde de vormen voor belastingheffing niet opgevolgd, hoewel de bedoelde artikelen heffingen betreffen, waar de verplichting tot betaling in de heffing zelve gelegen is, doch die verplichting hier uit de aanvaarde vergunning voortvloeit;

O. dat blijkens het bestreden arrest en het tusschen partijen gewezen vonnis der rechtbank te 's-Gravenhage van 22 Juni 1904, waarvan de overwegingen wat betreft de feiten in dat arrest zijn overgenomen, vaststaat, dat de verweerder in cassatie, die exploitant is geweest van een gebouw te 's-Gravenhage, waarin openbare vermakelijkheden werden gegeven, op grond van art. 271 Alg. Pol. verord. voor 's-Gravenhage — inhoudende, dat niemand, zonder vergunning van den burgemeester, o. a. „vermakelijkheden, waartoe aan het publiek, met of zonder betaling, de toegang wordt verleend, mag geven", — aan den burgemeester dier gemeente heeft gevraagd de ten aanzien van hun duur nader omschreven vergunningen tot het doen geven van publieke vermakelijkheden in dat gebouw en die vergunningen van dezen heeft verkregen, telkens onder voorwaarde o. a. „dat vóór den aanvang van elke voor het publiek, hetzij tegen, hetzij zonder betaling, toegankelijke vermakelijkheid in handen van den commandant der brandweer tegen kwitantie worde voldaan de som van *f* 3 voor kosten van bewaking gedurende de samenkomst van het publiek, zonder welke betaling de voorstelling of vermakelijkheid niet mag plaats hebben", ten gevolge waarvan de verweerder in het geheel in handen van den commandant der brandweer ten behoeve der gemeentekas heeft betaald en door dezen in de gemeentekas is gestort een bedrag van *f* 1740;

O., dat de verweerder deze som als onverschuldigd betaald van den eischer in cassatie heeft teruggevorderd en deze vordering hem door de rechtbank is toegewezen, waarbij overeenkomstig hetgeen de oorspronkelijke eischer in de eerste plaats als grondslag van zijn eisch had gesteld, werd aangenomen, dat de burgemeester niet bevoegd was de genoemde betalingsvoorwaarde aan de vergunning te verbinden, vermits het ingevolge de opgelegde voorwaarde betaalde als eene heffing moet worden aangemerkt, die volgens art. 238 der gemeentewet voor plaatselijke belasting wordt gehouden

of daarmede, wat de toepassing van de artt. 232 tot en met 237 betreft, wordt gelijkgesteld en die dus een raadsbesluit vereischt, goedgekeurd door den Koning, hoedanig raadsbesluit ontbreekt;

dat dit vonnis is bevestigd bij het bestreden arrest, waarbij het Hof — met ter zijde stelling van den tweeden grond waarop de vordering van den oorspronkelijken eischer rustte — de grief, door den eischer in cassatie in hooger beroep opgeworpen tegen de gemelde motiveering van het vonnis door de rechtbank, onjuist oordeelde en nader uiteenzette de onbevoegdheid van den burgemeester tot het stellen der betalingsvoorwaarde en de ongeldigheid van deze, als niet overeen te brengen met art. 238 in verband met art. 240 der gemeentewet;

O. dat hiertegen bij het middel wordt opgekomen, onder aanvoering dat de geldigheid der voorwaarde niet aan art. 238 mag worden getoetst, omdat ten deze de verplichting tot betaling voortvloeit uit de aanvaarde vergunning, waarvan de voorwaarde deel uitmaakt;

O. dat het Hof aanneemt, dat de aan de vergunning toegevoegde betalingsvoorwaarde niet aan art. 238 mag worden getoetst, omdat ten deze de verplichting tot betaling voortvloeit uit de aanvaarde vergunning, waarvan de voorwaarde deel uitmaakt;

O. dat het Hof aanneemt, dat de aan de vergunning toegevoegde betalingsvoorwaarde daaraan niet had mogen zijn toegevoegd en als ongeldig is te beschouwen en dat, indien het Hof dit te recht aanneemt, uit de aanvaarde vergunning ook geene verplichting tot betaling voortvloeit, omdat van eene tusschen partijen gesloten privaatrechtelijke overeenkomst, waarop art. 1374 B. W. van toepassing zou zijn, ten deze geen sprake is;

O. dat het Hof de ongeldigheid der betalingsvoorwaarde aanneemt op grond dat de politieverordening niet bedoelt, den burgemeester bevoegdheid te geven, aan de vergunning bepalingen (voorwaarden) te verbinden, die met de gemeentewet niet zijn overeen te brengen en de verordening — indien zij dit bedoelde — in zoover niet zou kunnen in uitvoering of toepassing komen;

O. dat de eischer tot cassatie tegen deze opvatting van de strekking der verordening niet is opgekomen en overigens de beslissing van het Hof omtrent de vraag, wat rechtens zou zijn, indien de strekking der verordening eene andere ware, juist is;

O. dat het Hof de vraag, of de meergemelde voorwaarde met de gemeentewet is overeen te brengen, te recht ontkennend heeft beantwoord;

dat toch art. 238 dier wet geheel algemeen verbiedt de verplichting tot betaling der in dat artikel bedoelde gelden, loonen en rechten als hoedanig de hier gevorderde betaling volgens de uitdrukkelijke woorden der vergunning te beschouwen is, op te leggen zonder inachtneming van de vormen en waarborgen, omschreven in de artt. 232—237 derzelfde wet, en mitsdien ook verbiedt, zoodanige verplichting op te leggen door die vast te hechten aan eene vergunning tot het houden van publieke vermakelijkheden;

O. dat mitsdien het middel is ongegrond;

Verwerpt het beroep en veroordeelt den eischer in zijne hoedanigheid in de kosten daarop gevallen. (W. v. 't R. 8317.)

—

30 *December* 1905. WET, tot wijziging van art. 65 van de Drankwet (*Staatsblad* 1904, n°. 235). S. 361.

Bijl. Hand. 2e *Kamer* 1905/06, n°. 104, 1—7.
Hand. id. 1905/06, *bladz.* 335.
Hand. 1e *Kamer* 1905/06, *bladz.* 30, 65.

WIJ WILHELMINA, ENZ. doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is, artikel 65 van de Drankwet (*Staatsblad* 1904, n°. 235) te wijzigen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. I. In het eerste lid van artikel 65 van de Drankwet (*Staatsblad* 1904, n°. 235) wordt voor: „1 Januari 1906" gelezen: „1 Augustus 1906".

In het tweede lid van dat artikel wordt voor „31 December 1905" gelezen: „31 Juli 1906"; voor „1 Januari 1905", „1 Maart 1906" en voor „1 November 1905", „1 Mei 1906".

In het derde lid van dat artikel wordt voor „1 Januari 1904" gelezen: „15 April 1905".

Het aldus gewijzigde derde lid wordt vierde lid.

Vóór dit vierde lid wordt een nieuw, derde lid ingevoegd, luidende als volgt:

„Op verzoeken, ingevolge het tweede lid ingediend, is het bepaalde in artikel 36, eerste lid, 2°., niet van toepassing, voor zoover de daar bedoelde veroordeelingen zijn uitgesproken wegens feiten, begaan vóór 15 October 1904."

Art. II. Zij, op wier ingevolge artikel 65, tweede lid, der Drankwet (*Staatsblad* 1904, n°. 235) ingediend verzoek om verlof vóór het in werking treden dezer wet afwijzend is beschikt op grond van artikel 36, eerste lid, 2°., kunnen een nieuw verzoek om verlof indienen

vóór 1 Maart 1906. Op dat verzoek wordt vóór 1 Mei 1906 schriftelijk beschikt.

Zij, die hun verzoek om verlof voor de voortzetting van den verkoop van alcoholhoudenden drank anderen dan sterken drank, hebben ingediend vóór 15 April 1905 en op wier verzoek afwijzend is beschikt op grond van artikel 36, tweede lid, kunnen een nieuw verzoek indienen vóór 1 Maart 1906. Op dat verzoek is van toepassing het bepaalde in artikel 65, laatste lid.

Op verzoeken, ingediend op grond van het eerste en tweede lid van dit artikel, is het bepaalde in art. 12, eerste, tweede, derde, vierde en vijfde lid, niet van toepassing.

Art. III. Deze wet treedt in werking op den dag harer afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's Gravenhage, den 30sten December 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*get.*) P. RINK.

De Minister van Justitie,
(*get.*) E. E. VAN RAALTE.

(*Uitgeg.* 31 *Dec.* 1905.)

—

30 *December* 1905. WET, verklarende het algemeen nut der onteigening van eigendommen, noodig voor het doortrekken tot het *Lamgroen* van de zich tusschen de *Ammunitiehaven* en de *Zuid-Oost-Binnensingel* bevindende, aan de *Nieuwe Haven* uitkomende straat te *'s Gravenhage*. S. 362.

—

30 *December* 1905. WET, houdende beschikbaarstelling van gelden wegens door het Departement van Marine gedane verstrekkingen. S. 363.

Bij deze wet worden de gelden, tot een bedrag van *f* 82,933.23⁵, voorhanden zijnde in 's Rijks schatkist, wegens door het Departement van Marine gedane verstrekkingen, ten behoeve van gemeld Departement voor den dienst van 1905 beschikbaar gesteld.

—

30 *December* 1905. WET, houdende aanvulling van artikel 37, eerste lid, der wet van 2 October 1893 (*Staatsblad* n°. 149). (Bedrijfsbelasting.) S. 364.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is het eerste lid van artikel 37 der wet van 2 October 1893 (*Staatsblad* n°. 149) aan te vullen in verband met het voornemen om de hier te lande gevestigde naamlooze vennootschappen, commanditaire vennootschappen op aandeelen, coöperatieve en andere vereenigingen die haar bedrijf of beroep geheel of ten deele in *Nederlandsch-Indië* uitoefenen, aldaar in het patentrecht of eene belasting naar de inkomsten aan te slaan;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Eenig artikel.

Artikel 37, eerste lid, der wet van 2 October 1893 (*Staatsblad* n°. 149) wordt aangevuld als volgt:

„Deze bepaling is niet toepasselijk op hier te lande gevestigde naamlooze vennootschappen, commanditaire vennootschappen op aandeelen en coöperatieve of andere vereenigingen, indien zij in die koloniën of bezittingen in het patentrecht of eene belasting naar de inkomsten worden aangeslagen naar een lager percentage dan soortgelijke belastingplichtigen welke aldaar gevestigd zijn."

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's Gravenhage, den 30sten December 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Financiën,
(*get.*) DE MEESTER.

(*Uitgeg.* 10 *Jan.* 1906.)

—

30 *December* 1905. WET, tot wijziging van het *tweede* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1904. S. 365.

—

30 *December* 1905. WET, tot wijziging van het *zevende* hoofdstuk *B* der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1904. S. 366.

Bij deze wet wordt na verhooging en vermindering van eenige artikelen, het totaal der 8ste Afd. van dit hoofdstuk gebracht op *f* 1,286,502.33 en dat der 9de Afd. op *f* 14,418,263.92.

—

30 *December* 1905. WET, tot regeling van de ontvangsten en uitgaven van het Pensioenfonds voor weduwen en weezen van Burgerlijke Ambtenaren voor het jaar 1906. S. 367.

Bij art. 1 dezer wet worden de uitgaven vastgesteld als volgt:

Art. I. Traktement van den directeur en

van de verdere ambtenaren tot en met den rang van adjunct-commies . . . *f* 21,600

Art. Ibis. Traktementen van de eerste- en tweede-klerken en van de boden, toelage van den concierge, benevens belooning voor schrijf- en rekenwerk van tijdelijk bij het fonds werkzaam gestelde personen . . . . . „ 10,400

Art. Iter. Periodieke traktementsverhoogingen voor de ambtenaren en beambten in artikel *Ibis* genoemd . . . . . „ 75

Art. II. Bureel- en lokaalbehoeften, drukwerk en aankoop van boeken . . . . . „ 7,000

Art. III. Toelagen en presentiegelden voor commissarissen . . . „ 2,400

Art. IV. Reis- en verblijfkosten van commissarissen, van den directeur en van de ambtenaren en beambten. . . . . „ 1,500

Art. V. Aandeel van het Pensioenfonds voor Weduwen en Weezen van Burgerlijke Ambtenaren in de toelagen en presentiegelden van de leden van den Pensioenraad voor Burgerlijke Ambtenaren . . . . „ 950

Art. VI. Onderhoud, assurantiepremie en bewakingskosten door de gemeente-brandweer van het gebouw waarin de bureelen zijn gevestigd en onderhoud van den tuin achter het gebouw, benevens toelage van een bouwkundige, belast met het toezicht over het gebouw. „ 2,000

Art. VII. Uitbreiding van de reeds in een gedeelte van het gebouw, waarin de bureelen zijn gevestigd, bestaande centrale heetwaterverwarming . . . . . „ 4,000

Transport . . *f* 49,925

Per transport. . *f* 49,925

Art. VIII. Pensioenen van weduwen en weezen van burgerlijke ambtenaren . . . . . „ 1,295,000

Art. IX. Pensioenen van weduwen en weezen van onderwijzers . „ 35,000

Art. X. Aankoop van inschrijvingen op de Grootboeken van de Nationale Schuld en van andere geldswaardige papieren, alsmede alle daarmede in verband staande uitgaven . . . . . „ 1,945,795

Art. XI. Restitutie van ingehouden kortingen, bedoeld bij de 5de alinea van artikel 17 der Weduwenwet voor de ambtenaren 1890 en bij de 7de alinea van artikel 21 van de Weduwenwet voor de onderwijzers 1905 . . . . . „ 2,000

Art. XII. Kosten van het opmaken der derde wetenschappelijke balans en alle daarmede in verband staande uitgaven . . . . . „ 6,000

Art. XIII. Aankoop van perceelen, welke het gebouw van het Pensioenfonds belenden, en verbouwing van een of meer dier perceelen tot uitbreiding van de bureaux, alsmede alle met de aankoop en de verbouwing in verband staande uitgaven . . . . . „ 50,000

Art. XIV. Onvoorziene uitgaven. „ 3,000

f 3,386,720

Bij artt. 2, 3 en 4 worden de middelen tot dekking aangewezen.

—

30 *December* 1905. WET, houdende verklaring van het algemeen nut der onteigening van eigendommen in de gemeenten *Wierden*, *Hellendoorn*, *den Ham* en *Ambt-Ommen*, noodig voor de voltooiing van de verbetering van de rivier *de Regge*. S. 368.

---

30 *December* 1905. WET, houdende vaststelling van de begrooting van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1906. (Hoofdstuk I. *Uitgaven in Nederland.*) S. 369. (*verkort.*)

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat volgens artikel 2 der Indische Comptabiliteitswet de begrooting van *Nederlandsch-Indië* jaarlijks bij afzonderlijke wet of wetten moet worden vastgesteld;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Het 1ste hoofdstuk der begrooting van uitgaven van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1906, betreffende de *uitgaven in Nederland*, wordt vastgesteld als volgt:

1e	*Afdeeling:*	Regeering en Hooge Colleges	*f* 34,000
2e	„	Departement van Justitie	„ 55,900
3e	„	Departement van Financiën	„ 13,354,950
4e	„	Departement van Binnenlandsch Bestuur	„ 734,750
5e	„	Departement van Onderwijs, Eeredienst en Nijverheid	„ 1,644,899
6e	„	Departement van Landbouw	„ 259,709
7e	„	Departement der Burgerlijke Openbare Werken	„ 4,195,350
8e	„	Departement van Oorlog	„ 5,318,300
9e	„	Departement van Marine	„ 3,631,065
			f 29,228,423

---

30 *December* 1905. WET, houdende vaststelling van de begrooting van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1906. (Hoofdstuk II. *Uitgaven in Nederlandsch-Indië.*) S. 370. (*verkort.*)

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat volgens artikel 2 der Indische Camptabiliteitswet de begrooting van *Nederlandsch-Indië* jaarlijks bij afzonderlijke wet of wetten moet worden vastgesteld;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. **1.** Het IIde hoofdstuk der begrooting van uitgaven van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1906, betreffende de *uitgaven in Nederlandsch-Indië*, wordt vastgesteld als volgt:

1e	*Afdeeling:*	Regeering en Hooge Colleges	*f* 1,104,300
2e	„	Departement van Justitie	„ 5,838,221
3e	„	Departement van Financiën	„ 15,617,132
4e	„	Departement van Binnenlandsch Bestuur	„ 23,018,112
5e	„	Departement van Onderwijs, Eeredienst en Nijverheid	„ 20,034,714
6e	„	Departement van Landbouw	„ 6,120,202
7e	„	Departement der Burgerlijke Openbare Werken	„ 26,234,727
8e	„	Departement van Oorlog	„ 26,584,454
9e	„	Departement van Marine	„ 4,834,830
10e	„	Plaatselijk en gewestelijk zelfbestuur	„ 1,285,160
			f 130,671,852

---

30 *December* 1905. WET, houdende aanwijzing van de middelen en inkomsten tot goedmaking van de uitgaven, begrepen in de begrooting van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1906. (Hoofdstuk I. *Middelen en inkomsten in Nederland.*) S. 371. (*verkort.*)

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat volgens artikel 2 der Indische Comptabiliteitswet de middelen tot dekking der uitgaven, begrepen in de begrooting van *Nederlandsch-Indië*, jaarlijks bij afzonderlijke wet of wetten worden aangewezen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. **1.** Tot goedmaking van de uitgaven, begrepen in de beide hoofdstukken der begrooting van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1906, worden over dat jaar gebezigd de na te noemen in *Nederland* te ontvangen middelen, te weten:

1. Verkoop van koffie, enz.

Art. **2.** In het bedrag, dat aan de in *Nederland* en in *Nederlandsch-Indië* te ontvangen middelen tot goedmaking der in artikel 1 dezer wet bedoelde uitgaven ontbreekt, wordt voor zooveel noodig voorzien door eene geldleening, krachtens eene nader vast te stellen wet aan te gaan.

Art. **3.** Deze wet treedt in werking met den 1sten Januari 1906.

Lasten en bevelen, enz.

MIDDELEN EN INKOMSTEN IN NEDERLAND.

Raming voor het dienstjaar 1906.

1.	Verkoop van koffie	*f* 1,529,734
2.	Verkoop van kinabast	„ 305,138
3.	Verkoop van Banka-tin	„ 14,109,191

4. Aandeel in de winst van de Billiton maatschappij over het boekjaar 1905—1906	*f*	1,800,000
5. Terugbetaling door de vennootschap tot het aanleggen en exploiteeren van den spoorweg van *Semarang* langs *Soerakarta* naar *Djokjakarta*, van de krachtens de concessie door den Staat aan haar voorgeschoten gelden, benevens aandeel in de winst door de exploitatie verkregen	„	926,000
6. Terugbetaling door het immigratiefonds voor de kolonie Suriname der in Nederlandsch Indië ten behoeve van de koeliewerving voor eerstgenoemde kolonie gedane uitgaven	„	7,200
7. Uitkeering aan de geldmiddelen van Nederlandsch-Indië uit de opbrengst der Nederlandsche bedrijfsbelasting	„	360,000
8. Ontvangsten van civielen of algemeenen aard	„	49,000
9. Ontvangsten in betrekking tot het departement van oorlog in Nederlandsch-Indië	„	30,100
10. Ontvangsten in betrekking tot het departement van marine in Nederlandsch-Indië	„	183,700
	f	19,300,063

30 *December* 1905. WET, houdende aanwijzing van de middelen en inkomsten tot goedmaking van de uitgaven, begrepen in de begrooting van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1906. (Hoofdstuk II. *Middelen en inkomsten in Nederlandsch-Indië.*) S. 372. (*verkort.*)

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat volgens artikel 2 der Indische Comptabiliteitswet de middelen tot dekking der uitgaven, begrepen in de begrooting van *Nederlandsch-Indië*, jaarlijks bij afzonderlijke wet of wetten worden aangewezen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. **1.** Tot goedmaking van de uitgaven, begrepen in de beide hoofdstukken der begrooting van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1906, worden over dat jaar gebezigd de na te noemen in *Nederlandsch-Indië* te ontvangen middelen, te weten:

1. Ontvangsten van het hulpbureau voor den industrieelen eigendom, enz,

Art. **2.** Deze wet treedt in werking met den 1sten Januari 1906.

Lasten en bevelen, enz.

MIDDELEN EN INKOMSTEN IN NEDERLANDSCH-INDIË.

Raming voor het dienstjaar 1906.

Departement van Justitie.

1. Ontvangsten van het hulpbureau voor den industrieelen eigendom	*f*	3,300
2. Gerechtelijke (1) boeten en confiscatiën	„	265,000
3. Terugbetaling van gerechtskosten in strafzaken	„	25,000
4. Leges en salarissen van de griffiers der Europeesche rechtscolleges en emolumenten van de gewestelijke secretarissen	„	130,000
5. Hetgeen den Staat aankomt uit de opbrengst der wees- en boedelkamers.	„	101,000
6. Betaling voor het afleggen van de examens ter verkrijging van de bevoegdheid tot uitoefening van het notarisambt	„	800
7. Opbrengst van den arbeid der gevangenen	„	143,000
8. Voor het verstrekken van voeding aan gegijzelden	„	26,000

Departement van Financiën.

9. Verpachte middelen	„	7,542,370
10. Opbrengst der exploitatie van het opiummiddel in eigen beheer	„	15,661,500
11. Opbrengst der exploitatie van pandhuizen in eigen beheer	„	1,384,600
12. In- en uitvoerrechten en accijnzen en andere ontvangsten daarmede in verband	„	19,908,500

(1) De administratief opgelegde boeten wegens te late betaling van belasting enz. zijn onder het bedrag der inkomsten begrepen.

13.	Haven- en ankeragegelden	*f*	457,000
14.	Loods- en kaaigelden in de haven van Tandjoeng Priok	„	134,000
15.	Loods- en steigergelden in de Emmahaven	„	49,000
16.	Personeele belasting	„	980,000
17.	Patentrecht	„	2,634,000
17*a*.	Suikerbelasting	„	883,000
18.	Verponding, belasting op de door niet-inlanders zonder ingeschreven wettigen titel geoccupeerde op het land Bloeboer gelegen erven, belasting van onroerende goederen, bezeten krachtens een titel van het voormalig Britsche gouvernement, en belasting van de specerijperken op de Banda-eilanden	„	2,293,200
19.	Openbare verkoopingen	„	630,600
20.	Zegelrecht	„	1,338,000
21.	Recht van overschrijving van vaste goederen	„	565,000
22.	Belasting op rijtuigen	„	319,000
23.	Rechten van successie en van overgang bij overlijden	„	122,000
24.	Licentiën tot het houden van Chineesche speel- of dobbeltafels	„	4,200
25.	Belasting op het slachten van runderen, buffels, paarden en veulens	„	1,806,500
26.	Belasting op het slachten van varkens	„	153,600
27.	Belasting op wajangs	„	6,000
28.	Belasting op het bedrijf	„	3,291,000
29.	Belasting op het houden van honden		*Memorie.*
30.	Bijzondere belastingen in de buitenbezittingen	„	2,710,100
31.	Kortingen ten behoeve van de burgerlijke pensioenen	„	395,000
32.	Aandeel in de winst van de Javasche bank over het boekjaar 1905—1906.	„	106,000
33.	Terugbetaling van voorschotten, vóór dit dienstjaar aan Europeesche burgerlijke landsdienaren en aan andere Europeanen verstrekt	„	454,000
34.	Terugbetaling van voorschotten vóór dit dienstjaar aan inlandsche burgerlijke landsdienaren verstrekt	„	170,000

Departement van Binnenlandsch Bestuur.

35.	Bijdrage tot de kosten van bestuur van de landschappen en eilanden onder Menado, langs de noordkust van Celebes	„	79,500
36.	Bijdrage tot de kosten van bestuur van het landschap Gianjar (Bali)	„	5,000
37.	Hoofdgeld van heerendienstplichtigen	„	3,405,000
38.	Afkoop van heerendiensten		*Memorie.*
39.	Kadaster	„	51,000
40.	Landelijke inkomsten en andere grondlasten	„	19,344,000
41.	Afstand van grond	„	900,000
42.	Registratie van werkcontracten, gesloten door eigenaren of administrateurs van landbouw-, mijnbouw- of nijverheidsondernemingen met van elders afkomstige arbeiders	„	81,000
43.	Verhuur van vogelnest- en meststofgrotten	„	30,000
44.	Vergunning tot inzameling van schildpadeieren ter westkust van het district Djampangkoelon der afdeeling Soekaboemi (Preanger-regentschappen), tusschen de monding der rivieren Tjiboekan en Tjibantengpaeh	„	1,968
45.	Verhuur van de vischvijvers te Tello en te Sambong Djawa (gouvernement Celebes en Onderhoorigheden)	„	980
46.	Aflossing en rente ter zake van voor de oprichting van tuinbouwhoeven verleend landbouwcrediet		*Memorie.*
47.	Terugbetaling van het aan den Sultan van Siak Sri Indrapoera en Onderhoorigheden, Jang di Pertoewan besar Sjarif Hasjim Abdoel Djalil Saifoeddin verleend renteloos voorschot	„	24,000
48.	Terugbetaling van het aan den Sultan van Koetei, Mohamad Alimoedin Adil Chalifatoel Moeminin, verleend renteloos voorschot	„	87,000

Departement van Onderwijs, Eeredienst en Nijverheid.

49.	Onderwijs	„	643,000
50.	Landsdrukkerij	„	420,000

51. Vergoeding voor de verpleging en begrafenis van lijders in de krankzinnigengestichten en burgerlijke ziekeninrichtingen . . . . . f 65,000
52. Vergoeding voor het geneeskundig onderzoek van passagiers van pelgrimsschepen . . . . . „ 5,300
53. Landskoepokinrichting te Batavia en vaccinatiebureau's te Semarang en Soerabaja . . . . . „ 2,700
54. Terugbetaling door inlandsche zelfbesturen van de door het gouvernement van Nederlandsch-Indië aan vaccinateurs uitbetaalde tegemoetkomingen voor hunne reizen naar die onafhankelijke landschappen in het belang der vaccine . „ 1,200
55. Geneeskundig laboratorium . . . . . „ 400
56. IJk van maten en gewichten . . . . . „ 8,000
57. Belasting op het houden van loterijen . . . . . „ 32,000
58. Tin . . . . . „ 858,300
59. Steenkolen . . . . . „ 2,793,000
60. Zout . . . . . „ 12,122,000
61. Vast recht en cijns van mijnconcessiën en van vergunningen tot mijnbouwkundige opsporingen, alsmede retributiën van andere vergunningen tot het winnen van gesteenten en grondsoorten . . . . . „ 252,000

Departement van Landbouw.

62. Schoolgelden van de landbouwschool . . . . . „ 600
63. Verkoop van producten uit den cultuurtuin . . . . . „ 900
64. Verkoop van producten van de proefvelden van het proefstation voor rijst en tweede gewassen en van de demonstratievelden. . . . . „ 1,600
65. Koffie . . . . . „ 2,984,500
66. Kina . . . . . „ 461,000
67. Opbrengst van de gouvernementsguttapercha-onderneming . . . . . „ 3,000
68. Boschwezen . . . . . „ 3,116,000
69. Inkomsten uit de parelvisscherij . . . . . „ 11,500

Departement der Burgerlijke Openbare Werken.

70. Verkoop en verhuur van huizen en andere gebouwen . . . . . „ 37,000
71. Opbrengst der exploitatie van de drinkwaterleiding ter hoofdplaats Soerabaja . . . . . „ 86,000
72. Ontvangsten voortvloeiende uit andere waterleidingen en uit overvaarten. „ 16,030
73. Schut- of doorvaartgelden bij enkele landssluizen in de residentiën Batavia, Semarang en Soerabaja . . . . . „ 51,000
74. Vergoeding voor het gebruik van loskranen . . . . . „ 8,100
75. Retributiën van ondernemingen van landbouw en nijverheid ter vergoeding van de uitgaven voor het toezicht op de waterverdeeling tusschen de daarbij belanghebbenden . . . . . „ 25,000
76. Vergoeding der kosten van onderzoek en beproeving van stoomtoestellen en van vernieuwde akten van vergunning tot gebruik dier toestellen. . . . . „ 27,000
77. Canon van het in erfpacht gegeven gedeelte van het tot de haven van Tandjoeng Priok behoorende terrein . . . . . „ 3,000
78. Vergoeding door den erfpachter van een gedeelte van het tot de haven van Tandjoeng Priok behoorende terrein voor het gebruik van het 4000-tons dok. . „ 49,000
79. Retributiën voor het gebruik van gouvernementsgrond en andere gouvernementseigendommen te Tandjoeng Priok en in de benedenstad Batavia. . . . „ 4,500
80. Brieven- en pakketpost. . . . . „ 1,721,500
81. Restitutie van de uitgaven ten behoeve van de postspaarbank. . . . . „ 57,840
82. Binnenlandsche paardenpost. . . . . „ 800
83. Telegraphie. . . . . „ 912,000
84. Bijdrage van het departement van financiën in de kosten van het personeel van den post- en telegraafdienst. . . . . „ 33,300
85. Hetgeen den Staat aankomt uit de opbrengst van de particuliere telephonen. „ 154,000
86. Spoorwegen. . . . . „ 14,477,000

Departement van Oorlog.

87.	Bijdragen voor de opleiding van jongelingen bij het pupillenkorps. . .	*f* 1,800
88.	Boeten en andere ontvangsten, voortspruitende uit contracten van aanneming en uit leverantiën.	„ 25,000
89.	Terugbetaling van verplegingskosten in de hospitalen door patiënten, voor eigen rekening opgenomen	„ 85,000
90.	Artillerie-constructiewinkel	„ 300
91.	Topographisch bureau en lithographisch etablissement	„ 6,000
92.	Verkoop en verhuur van voor 's lands dienst bestemde bruikbare vaste en andere goederen	„ 236,000
93.	Verkoop van bier aan de militaire cantines	„ 234,000
94.	Verkoop van onbruikbaar geworden en overtollige vaste en andere goederen	„ 40,000
95.	Stoomtramwegen in Atjeh.	„ 450,000
96.	IJsfabriek te Koeta Radja	„ 28,000
97.	Militair telephoonnet in Atjeh	„ 22,000
98.	Verstrekking van water tegen betaling uit de gouvernements waterleidingen te Koeta Radja.	„ 2,000
99.	Terugbetaling van voorschotten, vóór dit dienstjaar aan militairen en tot het departement van oorlog behoorende burgerlijke landsdienaren verstrekt.	„ 300,000
100.	Andere ontvangsten	„ 24,000

Departement van Marine.

101.	Loodsgelden, met uitzondering van die in de Emmahaven en in de haven van Tandjoeng Priok.	„ 450,000
102.	Vergoeding voor het keuren van stoomschepen.	„ 10,000
103.	Vergoeding door vreemde oorlogsschepen en particuliere vaartuigen voor het gebruik van 's lands los- en laadhoofden, drijvende droge dokken, ketelbok, pont en kiellichter, alsmede van de kosten van het dokken, vertimmeren en herstellen.	„ 16,000
104.	Steigergelden en huur van kolenloodsen en opslagterreinen te Tandjoeng Priok	„ 50,000
105.	Verkoop van zeekaarten en boekwerken uit het depot en de onderdepots van kaarten en gidsen	„ 4,000
106.	Verkoop van voor 's lands dienst bestemde bruikbare goederen. . . .	„ 23,000
107.	Verkoop van onbruikbaar geworden en overtollige goederen, permanente of tijdelijke werken, zoomede schepen en vaartuigen en hun inventaris . . .	„ 10,000
108.	Terugbetaling van voorschotten vóór dit dienstjaar aan landsdienaren verstrekt	„ 15,000
109.	Korting op de traktementen van de ambtenaren bij het marine-etablissement te Soerabaja bij verplicht gebruik van eene gouvernementswoning . . .	„ 27,000
110.	Andere ontvangsten	„ 10,000

Ontvangsten van gemengden aard en toevallige baten.

111.	Verkoop van voor 's lands dienst bestemde bruikbare goederen uit den voorraad van het civiel departement.	„ 88,975
112.	Verkoop van onbruikbaar geworden en overtollige goederen uit als voren.	„ 50,000
113.	Alle andere ontvangsten	„ 200,000
	Totaal . . .	*f* 132,584,863

30 *December* 1905. WET, houdende vaststelling van de bijdrage aan het Weduwen- en Weezenfonds van burgerlijke ambtenaren in *Nederlandsch-Indië*, en verhooging en aanvulling der begrooting van uitgaven van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1906. S. 373.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is, in verband met de voorgenomen verlaging van de gewone contributie aan het Weduwen- en Weezenfonds van burgerlijke ambtenaren in *Nederlandsch-Indië*, maatregelen te treffen ter verbetering van den financieelen toestand van dat fonds en daarmede reeds in 1906 een aanvang te maken;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. **1**. Van het tijdstip af, waarop de gewone contributie aan het Weduwen- en Weezenfonds van burgerlijke ambtenaren in *Nederlandsch-Indië* is verlaagd tot 5 percent der daaraan onderworpen inkomsten, wordt jaarlijks ten laste der geldmiddelen van *Nederlandsch-Indië* een bedrag van *f* 400,000 (vierhonderd duizend gulden) aan dat fonds uitgekeerd, totdat het evenwicht tusschen het kapitaal van dat fonds en de daarop rustende verplichtingen zal verkregen zijn.

2. Zoolang de bij artikel 1 bepaalde bijdrage door het fonds wordt genoten, wordt geene lagere gewone contributie geheven dan vijf ten honderd van de traktementen en pensioenen der deelgerechtigden.

3. In het IIde hoofdstuk der begrooting van uitgaven van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1906 wordt tusschen de onderafdeelingen 32 en 33 ingelascht:

Onderafdeeling 32a. Bijdrage aan het Weduwen- en Weezenfonds van burgerlijke ambtenaren in *Nederlandsch-Indië* *f* 400,000.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's Gravenhage, den 30sten December 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, (*get.*) D. FOCK.

(*Uitgeg.* 19 *Jan.* 1906.)

---

30 *December* 1905. WET, houdende definitieve vaststelling van de koloniale huishoudelijke begrooting van *Suriname* voor het dienstjaar 1906. S. 374.

Bij deze wet wordt de koloniale huishoudelijke begrooting van *Suriname* voor het dienstjaar 1906, voor zooveel de uitgaven betreft, definitief vastgesteld zooals hierna verkort volgt:

1e	Afd.:	Gouvernements-secretaris, Koloniale Staten en algemeene dienst .	*f* 185,192.50
2e	,,	Justitie en politie	,, 385,032.—
3e	,,	Schutterij te Paramaribo	,, 6,910.—
4e	,,	Administratie van Financiën.	,, 507,614.—
5e	,,	Immigratie en kolonisatie	,, 90,448.33
6e	,,	Eeredienst, onderwijs, wetenschappelijke betrekkingen, inrichtingen en ondernemingen, armenzorg en burgerlijke geneeskundige dienst.	,, 725,797.33
7e	,,	Bouwdepartement	,, 434,765.—
8e	,,	Koloniale vaartuigen, betonning, bebakening, seinwezen en brandweer	,, 371,673.85
9e	,,	Koloniale spoorwegen	,, 1,480,000.—
10e	,,	Pensioenen, wachtgelden, onderstanden en toelage.	,, 256,315.67½
11e	,,	Onvoorziene uitgaven	,, 50,000.—
			f 4,493,748.68½

Artt. 2 en 3 handelen over af- en overschrijving van- en betalingen uit de onvoorziene uitgaven.

Bij art. 4 worden tot goedmaking der uitgaven aangewezen:

A. Directe en indirecte belastingen.

B. Inkomsten van onderscheiden aard.

C. Bijdrage uit 's Rijks schatkist tot aanvulling van de koloniale geldmiddelen.

---

30 *December* 1905. WET, houdende verhooging van de koloniale huishoudelijke begrooting van *Suriname* voor het dienstjaar 1906. S. 375.

---

30 *December* 1905. WET, houdende definitieve vaststelling van de koloniale huishoudelijke begrooting van *Caraçao* voor het dienstjaar 1906. S. 376.

Bij deze wet wordt de koloniale huishoudelijke begrooting van *Curaçao* voor het dienstjaar 1906, voor zooveel de uitgaven betreft, definitief vastgesteld als volgt:

Curaçao:				
1e Afd.:	Gewestelijk bestuur	f	62,266.—	
2e „	Justitie en politie	„	81,760.—	
3e „	Geldelijk beheer	„	56,641.—	
4e „	Eeredienst en onderwijs	„	87,523.32	
5e „	Plaatselijke kosten	„	97,678.—	
6e „	Openbare werken	„	90,091.75	
				f 475,960.07 (1)
Aruba:				
1e Afd.:	Gewestelijk bestuur	f	5,330.—	
2e „	Justitie en politie	„	7,795.—	
3e „	Geldelijk beheer	„	11,572.50	
4e „	Eeredienst en onderwijs	„	11,725.—	
5e „	Plaatselijke kosten	„	4,500.—	
6e „	Openbare werken	„	2,500.—	
				„ 43,422.50
Bonaire:				
1e Afd.:	Gewestelijk bestuur	f	6,865.—	
2e „	Justitie en politie	„	6,440.—	
3e „	Geldelijk beheer	„	8,937.50	
4e „	Eeredienst en onderwijs	„	10,375.—	
5e „	Plaatselijke kosten	„	5,050.—	
6e „	Openbare werken.	„	4,125.—	
				„ 41,792.50 (1)
St. Martin:	(Nederlandsch gedeelte.)			
1e Afd.:	Gewestelijk bestuur.	f	6,406.67	
2e „	Justitie en politie.	„	9,126.—	
3e „	Geldelijk beheer	„	8,060.—	
4e „	Eeredienst en onderwijs	„	11,050.—	
5e „	Plaatselijke kosten	„	5,025.—	
6e „	Openbare werken.	„	5,355.—	
				„ 45,022.67
St. Eustatius.				
1e Afd.:	Gewestelijk bestuur.	f	4,440.—	
2e „	Justitie en politie	„	6,425.—	
3e „	Geldelijk beheer	„	5,060.—	
4e „	Eeredienst en onderwijs	„	7,135.—	
5e „	Plaatselijke kosten	„	6,740.—	
6e „	Openbare werken.	„	5,300.—	
				„ 35,100.— (1)
Saba:				
1e Afd.:	Gewestelijk bestuur.	„	3,980.—	
2e „	Justitie en politie	„	2,970.—	
3e „	Geldelijk beheer	„	5,140.—	
4e „	Eeredienst en onderwijs	„	4,400.—	
5e „	Plaatselijke kosten	„	3,597.—	
6e „	Openbare werken	„	12,850.—	
				„ 32,937.—
Geheele Kolonie:				
7e Afd.:	Pensioenen, wachtgelden, onderstanden en andere uitgaven van algemeenen aard			„ 167,202.67[5]
8e „	Onvoorziene uitgaven			„ 20,000.—
				f 861,437.41[5]

(1) De optelling in het *Staatsblad* is foutief, doch hier verbeterd.

Artt. 2 en 3 handelen over af- en overschrijving van- en betalingen uit de onvoorziene uitgaven.

Bij art. 4 worden tot goedmaking der uitgaven aangewezen:

A. Belastingen.

B. Inkomsten van onderscheiden aard.

C. Bijdrage uit 's Rijks schatkist tot aanvulling van de koloniale middelen.

---

30 *December* 1905. WET, houdende wijziging van het *tiende* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1904. S. 377.

Bij deze wet wordt na verhooging en vermindering van eenige artikelen het totaal der 2de Afd. van dit hoofdstuk *verhoogd* met *f* 120 en dat der 3de Afd. met gelijk bedrag *verminderd*.

—

30 *December* 1905. WET, houdende wijziging en verhooging van de koloniale huishoudelijke begrooting van *Suriname*, voor het dienstjaar 1904. S. 378.

—

30 *December* 1905. WET, houdende verhooging van het *tiende* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1904. S. 379.

Bij deze wet wordt *art.* 14, het totaal der 2de Afdeeling en het eindcijfer *verhoogd* met *f* 150,291.38[8].

—

30 *December* 1905. WET, houdende wijziging en verhooging der begrooting van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1904. (Hoofdstuk I. *Uitgaven in Nederland.*) S. 380.

—

30 *December* 1905. WET, houdende wijziging en verhooging der begrooting van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1904. (Hoofdstuk II. *Uitgaven in Nederlandsch-Indië.*) S. 381.

—

30 *December* 1905. WET, houdende goedkeuring van het op 1 October 1904 te *'s Gravenhage* tusschen *Nederland* en *Portugal* gesloten verdrag tot regeling van de grenzen van het wederzijdsch gebied op het eiland *Timor*. S. 382.

WIJ WILHELMINA, ENZ.. doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het op 1 October 1904 te *'s Gravenhage* tusschen *Nederland* en *Portugal* gesloten Verdrag tot regeling van de grenzen tusschen de bezittingen van beide landen op het eiland *Timor*, wijziging van het grondgebied van den Staat inhoudt en aan het Rijk geldelijke verplichtingen oplegt, en dat het voorts wenschelijk is aan Ons voor elk bijzonder geval, waarin op grond van artikel 14 van gemeld Verdrag scheidsrechterlijke beslissing zal zijn in te roepen, de bevoegdheid voor te behouden om met *Portugal* eene overeenkomst (compromis) aan te gaan als bedoeld bij artikel 31 van het Verdrag van 31 Juli 1899 voor de vreedzame beslechting van internationale geschillen (goedgekeurd bij de wet van 9 April 1900, *Staatsblad* n°. 54);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. I. Wordt goedgekeurd het in afdruk nevens deze wet gevoegde op 1 October 1904 te *'s Gravenhage* tusschen *Nederland* en *Portugal* gesloten Verdrag (1) tot regeling van de grenzen van de bezittingen van beide landen op het eiland Timor.

Art. II. Wij behouden Ons, met betrekking tot de twistvragen en geschillen, bedoeld in artikel 14 van het bij deze wet goedgekeurd Verdrag, de bevoegdheid voor om in elk bijzonder geval met *Portugal* eene overeenkomst (compromis) aan te gaan, als bedoeld in artikel 31 van het Verdrag van 31 Juli 1899 voor de vreedzame beslechting van internationale geschillen (goedgekeurd bij de wet van 9 April 1900, *Staatsblad* n°. 54).

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's Gravenhage, den 30sten December 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
(*get.*) VAN TETS VAN GOUDRIAAN.

De Minister van Koloniën, (*get.*) D. FOCK.

(*Uitgeg.* 6 *Febr.* 1906.)

—

30 *December* 1905. WET, houdende goedkeuring van de internationale overeenkomst van den 21sten December 1904, betreffende aan hospitaalschepen te verleenen vrijstelling van rechten en heffingen. S. 383.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de internationale overeenkomst, op 21 December 1904 te *'s Gravenhage* mede door *Nederland* onderteekend, wettelijke rechten betreft;

(1) Dit verdrag in de Fransche taal, wordt hierna niet opgenomen, daar de bekendmaking er van in de Nederlandsche taal nog bij Koninklijk besluit volgt.

Gelet op het tweede lid van artikel 59 der Grondwet;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Eenig artikel.

Wordt goedgekeurd de nevens deze wet in afdruk gevoegde op 21 December 1904 te *'s Gravenhage* gesloten overeenkomst, (1) strekkende om de hospitaalschepen, voldoende aan de voorwaarden gesteld in de artikelen 1, 2 en 3 van de op 29 Juli 1899 te *'s Gravenhage* gesloten overeenkomst tot toepassing op den zeeoorlog van de beginselen der Conventie van *Genève* van 22 Augustus 1864, goedgekeurd bij de wet van 9 Juli 1900 (*Staatsblad* n°. 125) in tijd van oorlog vrij te stellen van de rechten en heffingen welke in de havens der verdragsluitende Partijen ten bate van den Staat geïnd worden.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's Gravenhage, den 30sten December 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
(*get.*) VAN TETS VAN GOUDRIAAN.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*get.*) P. RINK.

De Minister van Marine, (*get.*) STUART.

De Minister vaa Financiën, (*get.*) DE MEESTER.

De Min. van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(*get.*) J. KRAUS.

De Minister van Koloniën, (*get.*) D. FOCK.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
(*get.*) J. D. VEEGENS.

(*Uitgeg.* 3 *Febr.* 1906.)

—

30 *December* 1905. WET, tot verhooging en aanvulling van het *derde* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1904. S. 384.

Bij deze wet wordt na verhooging, aanvulling en vermindering van eenige artikelen, het totaal der 1ste Afd. gebracht op *f* 109,400.83; dat der 2de Afd. op *f* 886,090; dat der 3de Afd. op *f* 34,820; dat der 4de Afd. op *f* 39,733 en het eindcijfer nader vastgesteld op *f* 1,080,043.83.

—

30 *December* 1905. WET, tot vaststelling van het *eerste* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1906. S. 385.

Bij deze wet wordt het Iste hoofdstuk der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1906, betreffende het *Huis der Koningin*, vastgesteld als volgt:

Art. 1. Inkomen van de Koningin.	*f* 600,000
„ 2. Inkomen van de Koningin-Weduwe	„ 150,000
Art. 3. Onderhoud der Koninklijke paleizen	„ 50,000
	f 800,000

—

30 *December* 1905. WET, tot vaststelling van het *zevende* hoofdstuk *A* der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1906. S. 386.

Bij deze wet wordt het VIIde hoofdstuk *A* der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1906, betreffende de *Nationale Schuld*, vastgesteld zooals hierna verkort volgt:

1e Afd.: Interesten enz. . .	*f* 32,009,411.78
2e „ Amortisatie en aflossing van rentegevende Nationale Schuld	„ 4,655,000.—
3e Afd.: Onvoorz. uitgaven .	„ 25,000.—
	f 36,699,411.78

—

30 *December* 1905. WET, tot aanwijzing van de middelen ter goedmaking van de uitgaven, begrepen in de Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1906. S. 387.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat, volgens de artt. 123 en 124 der Grondwet, jaarlijks de middelen behooren te worden aangewezen tot dekking van alle uitgaven des Rijks, in de algemeene begrooting begrepen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State enz.

Art. 1. Ter goedmaking van de uitgaven, begrepen in de algemeene begrooting voor het dienstjaar 1906, zullen over dat jaar worden gebezigd de middelen en inkomsten hierna omschreven, te weten:

1°. de Rijks- directe en indirecte belastingen, accijnzen en rechten, hierna genoemd:

a. de *grondbelasting*,

b. de *personeele belasting*,

c. de belasting op *bedrijfs-* en andere *inkomsten*,

d. de *vermogensbelasting*,

e. de *accijnzen*,

f. de rechten en boeten van *zegel*, *registratie*, *hypotheek*, *successie* en *overgang bij overlijden*,

g. de rechten op den *invoer* en het *formaatzegel*, in gebruik bij de heffing van die rechten,

h. de waarborg en belasting der *gouden* en *zilveren werken*;

2°. de inkomsten der *domeinen*, *wegen en vaarten*;

3°. de opbrengst der *Posterijen*;

4°. de opbrengst der *Rijkstelegrafen*;

5°. de opbrengst der *Staatsloterij*;

(1) Deze overeenkomst in de Fransche taal, wordt hierna niet opgenomen, daar de bekendmaking er van in de Nederlandsche taal nog bij Koninklijk besluit volgt.

6°. de opbrengst der *uitgifte van akten voor de jacht en visscherij*;

7°. de opbrengst der *loodsgelden*;

8°. het recht op de *mijnen*;

9°. het aandeel van het Rijk in de opbrengst van de *exploitatie der Staatsspoorwegen*;

10°. de *opcenten* op de hoofdsom der volgende belastingen en rechten, te weten:

a. vijftig opcenten op de rechten en boeten van *zegel*, met uitzondering van die, genoemd bij de letters *a*, *b* en *c* van art. 13 der wet van den 11den Juli 1882 (*Staatsblad* n°. 93) en bij de wet van den 24sten Mei 1897 (*Staatsblad* n°. 155),

b. acht en dertig opcenten op de rechten en boeten van *successie* en van *overgang bij overlijden*,

c. vijftig opcenten op het *formaatzegel*, in gebruik bij de heffing van rechten op den invoer,

d. vijftien opcenten van het recht op de *mijnen*, voor *kwade posten* en *collecteloon*,

e. tien opcenten op de belasting op *bedrijfs* en andere *inkomsten*,

f. tien opcenten op de *vermogensbelasting*,

zullende de sub *e* en *f* vermelde opcenten worden geheven over het geheele belastingjaar, eindigende den laatsten April 1907;

11°. *essaailoon*, in geval van verbreking van *gouden en zilveren werken* en voor gehalteproeven, welke geene betaling van belasting ten gevolge hebben;

12°. de *verschillende ontvangsten* en *toevallige baten* hierna omschreven:

a. de baten en opkomsten, voortvloeiende uit den dienst der Posterijen,

b. de baten en opkomsten, voortvloeiende uit den dienst der Rijkstelegrafen,

c. de inkomsten, voortvloeiende uit den arbeid in de gevangenissen en in de Rijkswerkinrichtingen,

d. de baten het beheer van den gewonen dienst der gevangenissen en der Rijkswerkinrichtingen betreffende,

e. de inkomsten, voortvloeiende uit den dienst van het Rijkstucht- en opvoedingswezen,

f. de inkomsten ingevolge de wet van den 30sten September 1893 (*Staatsblad* n°. 146), houdende bepalingen op de fabrieks- en handelsmerken,

g. het batig slot van het *Fonds der Algemeene Landsdrukkerij*,

h. de opbrengst van voor het publiek verkrijgbaar gestelde stukken,

i. de justeerloonen van gewichten,

j. de consulaatrechten,

k. de baten, voortvloeiende uit het beheer van 's Rijks veeartsenijschool,

l. de baten, voortvloeiende uit het beheer van het Universiteits-ziekenhuis te *Leiden*,

m. de baten, voortvloeiende uit het beheer van de Rijkskrankzinnigengestichten,

n. de bijdragen in de kosten van aanleg en onderhoud van landswerken,

o. de vergoeding door de provinciën en gemeenten in 1906 verschuldigd voor de invordering van opcenten op de grondbelasting over het dienstjaar 1905 en op de personeele belasting over het dienstjaar 1904,

p. de ontvangsten wegens verrichtingen betrekkelijk het kadaster,

q. de opbrengst van het door de landmeters van het kadaster voor particulieren verrichte werk, na aftrek van het hun daarvan toekomende gedeelte,

r. de boeten van verschillenden aard,

s. het aandeel van 75 ten honderd in de opbrengst van de boeten en verbeurdverklaringen bij de personeele belasting, de rechten op den invoer en de accijnzen vallende,

t. de teruggave wegens het aandeel der niet ten behoeve van 's Rijks kas geheven opcenten in de kwade posten op de grondbelasting en op de personeele belasting over het dienstjaar 1903,

u. de kosten van vervolging tot invordering van directe belastingen aan de schatkist vervallen,

v. de leges aan de schatkist vervallen,

w. de verjaarde renten,

x. de inkomsten van den Hoogen Raad van Adel en de renten van de te zijnen name op het Grootboek der Nationale Schuld, rentende $2^1/_2$ ten honderd, ingeschreven kapitalen,

yy. de inkomsten van de Grootboeken der Nationale Schuld,

z. de bijdragen voor pensioen van burgerlijke ambtenaren,

aa. de bijdragen voor pensioen van onderwijzers bij de lagere scholen,

bb. de betalingen voor het afleggen der examens bedoeld bij art. 65*ter* der wet tot regeling van het lager onderwijs,

cc. de schoolgelden van leerscholen, verbonden aan de Rijkskweekscholen van onderwijzers,

dd. de schoolgelden van leerlingen aan de Rijksnormaalschool voor teekenonderwijzers,

ee. de schoolgelden van leerlingen aan de Rijksschool voor kunstnijverheid,

ff. de bijdragen van leerlingen op de Rijkshoogere burgerscholen,

gg. de bijdragen van leerlingen op de Rijkslandbouwschool,

hh. de bijdragen van leerlingen op de winterscholen,

ii. de bijdrage van de gemeente *Rotterdam* in de kosten der aldaar bestaande Rijksinrichting tot opleiding van vroedvrouwen,

jj. de bijdragen voor het volgen der lessen aan de Rijksuniversiteiten,

kk. de betalingen voor het afleggen der examens, bedoeld bij art. 89 der wet tot regeling van het hooger onderwijs,

ll. de bijdragen voor het volgen der lessen aan de Technische Hoogeschool,

mm. de betalingen voor het afleggen der examens aan de Technische Hoogeschool,

nn. de bijdragen van kweekelingen der Rijks academie van beeldende kunsten,

oo. de bijdragen voor de opleiding van cadetten bij de Koninklijke Militaire Academie,

pp. de bijdragen voor de opleiding van cadetten aan de Cadettenschool,

qq. de bijdragen voor de opleiding van adelborsten bij het Koninklijk Instituut voor de Marine,

rr. de bijdragen voor de opleiding van adspirant-administrateurs te *Amsterdam*,

ss. de bijdragen voor de opleiding van adspirant-machinisten te *Hellevoetsluis*,

tt. de teruggaven en renten van voorschotten,

uu. de opbrengst van verkochte Rijksgoederen en eigendommen,

vv. de uitkeeringen van *België*:

1°. volgens art. 18, alinea 3, van het verdrag van den 5den November 1842, goedgekeurd bij de wet van den 4den Februari 1843 (*Staatsblad* n°. 3), wegens de vuurgelden op de Wester Schelde;

2°. volgens art. 10 van de overeenkomst van den 31sten October 1879, goedgekeurd bij de wet van den 22sten April 1880 (*Staatsblad* n°. 63), voor werken voor de uitloozing der Vlaamsche wateren,

ww. de baten van 's Rijks Munt,

xx. de teruggave van de uit de Staatsbegrooting bestreden kosten voor de Rijkspostspaarbank,

yy. de teruggaven door gemeenten ter zake van hetgeen door haar volgens art. 45 der wet tot regeling van het lager onderwijs, over 1904 te veel is genoten,

zz. de ontvangsten wegens houtgeest gebezigd tot vermenging van gedistilleerd en wegens stoffen gebezigd tot vermenging van zout,

aaa. de toevallige baten voortvloeiende uit den aanleg der Staatsspoorwegen,

bbb. de opbrengst der Rijkslandbouwproefstations,

ccc. de bijdrage uit de geldmiddelen van Nederlandsch-Indië in de kosten van de afdeeling: „hoogere land- en boschbouwschool" der Rijkslandbouwschool te *Wageningen*,

ddd. de inkomsten van het hengstveulendepot te *Bergen op Zoom*,

eee. de baten voortvloeiende uit het beheer van de Rijksvischhal en visschershaven te *IJmuiden*,

fff. de bijdragen van de gemeenten *Goes* en *Bergen op Zoom* in de kosten der Rijks- hoogere burgerscholen aldaar,

ggg. de baten voortvloeiende uit de Koninklijke besluiten van 21 November 1902 en 2 September 1904 (*Staatsbladen* n°s. 199 en 219) houdende bepalingen ter bevordering van den uitvoer van deugdelijk vleesch en van de bestrijding van tuberculose onder het rundvee,

hhh. de bijdragen van leerlingen der Rijkszuivelschool te *Bolsward* en de bijdrage der provincie *Friesland* in de kosten dier school,

iii. de baten voortvloeiende uit den Staatsmijndienst,

jjj. alle andere ontvangsten niet tot de vorengenoemde behoorende;

13°. het *aandeel van de geldmiddelen van Nederlandsch-Indië* in de uitgaven wegens uitgifte of beleening van bewijzen van vlottende schuld,

14°. het *aandeel van de geldmiddelen van Nederlandsch-Indië* in de uitgaven voor renten, kosten en aflossing van *drie* ten honderd rentegevende Nationale Schuld;

15°. de in artikel 2 bedoelde *bijdrage* uit het *Fonds, voortspruitende uit koopprijzen van domeinen;*

16°. het *aandeel van den Staat*, ingevolge de wet van den 31sten December 1903 (*Staatsblad* n°. 335) in de *winsten der Nederlandsche Bank*, zijnde *een vierde* gedeelte der over het boekjaar 1905—1906 en *drie vierde* gedeelten der over het boekjaar 1906—1907 den Staat toekomende winsten;

17°. de *leges*, geheven ingevolge de wet van den 9den Mei 1890 (*Staatsblad* n°. 80), gewijzigd bij die van den 29sten December 1893 (*Staatsblad* n°. 246).

2. Het voordeelig slot der rekening van het Fonds, voortspruitende uit koopprijzen van domeinen, over het jaar 1905 en de in 1906 te ontvangen koopprijzen van domeinen en afkoopprijzen van tiendrecht, jacht- en vischrecht en grondrenten, eeuwigdurende erfpachten en dergelijke praestatiën, worden, tot een gezamenlijk bedrag van *driehonderd duizend gulden*, toegevoegd aan de middelen tot goedmaking der uitgaven, begrepen in de Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1906.

3. Naar aanleiding van art. 35 der wet van den 21sten April 1810 (*Bulletin des Lois* n°. 285) wordt het proportioneel recht op de mijnen voor het jaar 1906 bepaald op *twee en een half ten honderd* der zuivere opbrengst.

4. In de som welke aan de middelen en inkomsten bij artikel 1 dezer wet aangewezen, tot goedmaking van de daarbij vermelde uitgaven ontbreekt, kan, in afwachting van nadere wettelijke bepalingen, worden voorzien door uitgifte van schatkistbiljetten en schatkistpromessen of door beleening van schatkistbiljetten tot een bedrag van ten hoogste *tien millioen vijfhonderd duizend gulden*.

5. Deze wet treedt in werking op 1 Januari 1906, behalve voor zoover betreft de bepalingen van artikel 1, n°. 10, sub *e* en *f*, welke op 1 Mei 1906 in werking treden.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's Gravenhage, den 30sten December 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Financiën, (*get.*) DE MEESTER.

(*Uitgeg.* 31 *Dec.* 1905.)

STAATSBEGROOTING VOOR HET DIENSTJAAR 1906.

WET OP DE MIDDELEN.

Raming voor het dienstjaar 1906.

BENAMING DER MIDDELEN EN INKOMSTEN.		BELOOP PER MIDDEL OF INKOMST.
A. *Directe belastingen.*		
a. Grondbelasting	*f* 13,800,000.—	
Af: ontheffingen, kwijtscheldingen en oninbare posten	„ 36,000.—	
		f 13,764,000.—
b. Personeele belasting	*f* 10,560,000.—	
Af: ontheffingen, verminderingen, afschrijvingen en oninbare posten	„ 610,000.—	
		„ 9,950,000.—
c. Belasting op bedrijfs- en andere inkomsten	*f* 7,680,000.—	
10 opcenten op die belasting (1/2 gedeelte)	„ 512,000.—	
	f 8,192,000.—	
Af: *a.* ontheffingen, verminderingen, afschrijvingen, teruggaven en oninbare posten *f* 192,000.—		
b. uitkeering aan de geldmiddelen van Nederlandsch-Indië volgens de wet van den 9den April 1897 (*Staatsblad* n°. 84) „ 360,000.—		
	„ 552,000.—	
		„ 7,640,000.—
d. Vermogensbelasting	*f* 8,000,000.—	
10 opcenten op die belasting (2/3 gedeelte)	„ 533,000.—	
	f 8,533,000.—	
Af: ontheffingen, kwijtscheldingen, verminderingen, afschrijvingen en oninbare posten, welke in 1906 worden betaald	„ 38,000.—	
		„ 8,495,000.—
B. *Accijnzen.*		
a. Suiker	*f* 20,000,000.—	
b. Wijn	„ 1,650,000.—	
c. Binnenlandsch en buitenlandsch gedistilleerd	„ 25,200,000.—	
d. Zout	„ 1,580,000.—	
e. Bieren en azijnen	„ 1,450,000.—	
f. Geslacht	„ 4,200,000.—	
		„ 54,080,000.—

BENAMING DER MIDDELEN EN INKOMSTEN.			BELOOP PER MIDDEL OF INKOMST.
C. *Indirecte belastingen.*			
a. Zegelrechten	*f* 3,800,000.—		
50 opcenten op zegelrechten	„ 600,000.—		
		f 4,400,000.—	
b. Registratierechten		„ 6,400,000.—	
c. Hypotheekrechten		„ 680,000.—	
d. Rechten van successie en van overgang bij overlijden	*f* 9,175,000.—		
38 opcenten op die rechten	„ 3,486,500.—		
		„ 12,661,500.—	
			f 24,141,500.—
D. *Rechten op den invoer.*			
a. Rechten op den invoer		*f* 11,400,000.—	
b. Formaatzegel	*f* 13,600.—		
50 opcenten op het formaatzegel	„ 6,800.—		
		„ 20,400.—	
			„ 11,420,400.—
E. *Waarborg en belasting der gouden en zilveren werken.*			
a. Belasting (hoofdsom en opcenten)		*f* 375,000.—	
b. Essaailoon in geval van verbreking der werken en voor gehalteproeven, welke geene betaling van belasting ten gevolge hebben		„ 800.—	
			„ 375,800.—
F. *Domeinen.*			
a. Inkomsten van de gewone domeinen, tienden, enz.		*f* 1,455,000.—	
b. Inkomsten van het domein van Oorlog		„ 61,000.—	
c. Inkomsten van de groote wegen		„ 32,000.—	
d. Inkomsten van vaarten, veren en havens		„ 96,000.—	
			„ 1,644,000.—
G. *Opbrengst der posterijen*			„ 17,802,000.—
H. *Opbrengst der Rijkstelegrafen*			„ 2,827,000.—
I. *Opbrengst der Staatsloterij*			„ 660,000.—
J. *Opbrengst der uitgegeven akten voor de jacht en visscherij*			„ 143,000.—
K. *Loodsgelden*			„ 2,500,000.—
L. *Recht op de mijnen.*			
Vast recht		*f* 300.—	
Proportioneel recht		„ 19,200.—	
10 opcenten voor kwade posten, volgens art. 36 der wet van 21 April 1810		„ 1,950.—	
5 opcenten voor collecteloon, volgens artt. 37 en 39 van het decreet van 6 Mei 1811		„ 975.—	
			„ 22,425.—
M. *Aandeel van het Rijk in de opbrengst van de exploitatie van Staatsspoorwegen.*			„ 4,188,140.—
N. *Verschillende ontvangsten en toevallige baten.*			
a. Baten en opkomsten, voortvloeiende uit den dienst der posterijen		*f* 47,000.—	
b. Baten en opkomsten, voortvloeiende uit den dienst der Rijkstelegrafen		„ 23,000.—	
c. Inkomsten voortvloeiende uit den arbeid in de gevangenissen en in de Rijkswerkinrichtingen		„ 820,400.—	
d. Baten het beheer van den gewonen dienst der gevangenissen en der Rijkswerkinrichtingen betreffende		„ 126,000.—	

BENAMING DER MIDDELEN EN INKOMSTEN.	BELOOP PER MIDDEL OF INKOMST.
e. Inkomsten voortvloeiende uit den dienst van het Rijkstucht- en opvoedingswezen . . . . . *f*	13,100.—
f. Inkomsten ingevolge de wet van den 30sten September 1893 (*Staatsblad* nº. 146), houdende bepalingen op de fabrieks- en handelsmerken . . . . . „	15,000.—
g. Batig slot van het fonds der Algemeene Landsdrukkerij .	*Memorie.*
h. Opbrengst van voor het publiek verkrijgbaar gestelde stukken. . . . . „	12,000.—
i. Justeerloonen van gewichten . . . . . „	20,400.—
j. Consulaatrechten . . . . . „	34,000.—
k. Baten voortvloeiende uit het beheer van 's Rijks veeartsenijschool . . . . . „	23,000.—
l. Baten voortvloeiende uit het beheer van het Universiteitsziekenhuis te *Leiden*. . . . . „	8,000.—
m. Baten voortvloeiende uit het beheer van de Rijkskrankzinnigengestichten. . . . . „	54,000.—
n. Bijdragen in de kosten van aanleg en onderhoud van landswerken . . . . . „	254,300.—
o. Vergoeding door de provinciën en gemeenten voor de invordering van opcenten op de grondbelasting over het dienstjaar 1905 en op de personeele belasting over het dienstjaar 1904 . . „	325,500.—
p. Ontvangsten wegens verrichtingen betrekkelijk het kadaster, „	70,000.—
q. Opbrengst van het door de landmeters van het kadaster voor particulieren verrichte werk, na aftrek van het hun daarvan toekomende gedeelte. . . . . „	47,000.—
r. Boeten van verschillenden aard . . . . . „	290,000.—
s. Aandeel van 75 ten honderd in de opbrengst der boeten en verbeurdverklaringen bij de personeele belasting, de rechten op den invoer en de accijnzen vallende . . . . . „	44,000.—
t. Teruggave wegens het aandeel der niet ten behoeve van 's Rijks kas geheven opcenten in de kwade posten op de grondbelasting en op de personeele belasting over het dienstjaar 1903. „	225,000.—
u. Kosten van vervolging tot invordering van directe belastingen aan de schatkist vervallen . . . . . „	125,000.—
v. Leges aan de schatkist vervallen . . . . . „	225,000.—
w. Verjaarde renten . . . . . „	15,500.—
x. Inkomsten van den Hoogen Raad van Adel en renten van de te zijnen name op het Grootboek der Nationale Schuld, rentende $2^1/_2$ ten honderd, ingeschreven kapitalen. . . . . „	22,500.—
ij. Inkomsten van de Grootboeken der Nationale Schuld . . „	20,000.—
z. Bijdragen voor pensioen van burgerlijke ambtenaren . . „	1,000,000.—
aa. Bijdragen voor pensioen van onderwijzers bij de lagere scholen. . . . . „	400,000.—
bb. Betalingen voor het afleggen der examens bedoeld bij art. 65*ter* der wet tot regeling van het lager onderwijs. . . . „	42,000.—
cc. Schoolgelden van leerscholen verbonden aan de Rijkskweekscholen van onderwijzers. . . . . „	13,700.—
dd. Schoolgelden van leerlingen aan de Rijksnormaalschool voor teekenonderwijzers . . . . . „	2,700.—
ee. Schoolgelden van leerlingen aan de Rijksschool voor kunstnijverheid. . . . . „	2,000.—
ff. Bijdragen van leerlingen op de Rijks- hoogere burgerscholen. „	86,000.—
gg. Bijdragen van leerlingen op de Rijkslandbouwschool. . . „	11,000.—

BENAMING DER MIDDELEN EN INKOMSTEN.		BELOOP PER MIDDEL OF INKOMST.
hh. Bijdragen van leerlingen op de winterscholen	*f*	1,600.—
ii. Bijdrage van de gemeente *Rotterdam* in de kosten der aldaar bestaande Rijksinrichting tot opleiding van vroedvrouwen . .	„	5,000.—
jj. Bijdragen voor het volgen der lessen aan de Rijksuniversiteiten	„	240,000.—
kk. Betalingen voor het afleggen der examens, bedoeld bij art. 89 der wet tot regeling van het hooger onderwijs	„	30,000.—
ll. Bijdragen voor het volgen der lessen aan de Technische hoogeschool	„	190,000.—
mm. Betalingen voor het afleggen der examens aan de Technische hoogeschool	„	17,500.—
nn. Bijdragen van kweekelingen der Rijks-academie van beeldende kunsten	„	4,700.—
oo. Bijdragen voor de opleiding van cadetten bij de Koninklijke Militaire Academie	„	71,600.—
pp. Bijdragen voor de opleiding van cadetten aan de Cadettenschool	„	21,600.—
qq. Bijdragen voor de opleiding van adelborsten bij het Koninklijk Instituut voor de Marine.	„	44,600.—
rr. Bijdragen voor de opleiding van adspirant-administrateurs te *Amsterdam*	„	2,550.—
ss. Bijdragen voor de opleiding van adspirant-machinisten te *Hellevoetsluis*.	„	12,640.—
tt. Teruggaven en renten van voorschotten	„	2,165,000.—
uu. Opbrengst van verkochte Rijksgoederen en eigendommen.	„	250,000.—
vv. Uitkeeringen van België:		
1°. volgens art. 18, alinea 3, van het verdrag van den 5den November 1842, goedgekeurd bij de wet van den 4den Februari 1843 (*Staatsblad* n°. 3), wegens de vuurgelden op de Wester-Schelde . .	*f* 10,000.—	
2°. volgens art. 10 van de overeenkomst van den 31sten October 1879, goedgekeurd bij de wet van den 22sten April 1880 (*Staatsblad* n°. 63), voor werken voor de uitloozing der Vlaamsche wateren.	„ 58,300.—	
	„	68,300.—
ww. Baten van 's Rijks Munt	„	516,797.—
xx. Teruggave van de uit de Staatsbegrooting bestreden kosten voor de Rijkspostspaarbank	„	500,000.—
yy. Teruggaven door gemeenten ter zake van hetgeen door haar ingevolge art. 45 der wet tot regeling van het lager onderwijs, over 1904 te veel is genoten.	„	100,000.—
zz. Ontvangsten wegens houtgeest, gebezigd tot vermenging van gedistilleerd, en wegens stoffen, gebezigd tot vermenging van zout	„	70,000.—
aaa. Toevallige baten voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen	„	40,000.—
bbb. Opbrengst der Rijkslandbouwproefstations	„	28,100.—
ccc. Bijdrage uit de geldmiddelen van Nederlandsch-Indië in de kosten van de afdeeling „hoogere land- en boschbouwschool" der Rijkslandbouwschool te *Wageningen*	„	20,000.—
ddd. Inkomsten van het hengstveulendepot te *Bergen op Zoom*.	„	12,000.—
eee. Baten voortvloeiende uit het beheer van de Rijksvischhal en visschershaven te *IJmuiden*	„	79,000.—

BENAMING DER MIDDELEN EN INKOMSTEN.		BELOOP PER MIDDEL OF INKOMST.
fff. Bijdragen van de gemeenten *Goes* en *Bergen en Zoom* in de kosten der Rijks-hoogere burgerscholen aldaar	*f* 4,250.—	
ggg. Baten voortvloeiende uit de Koninklijke besluiten van den 21sten November 1902 en den 2den September 1904 (*Staatsbladen* nos. 199 en 219), houdende bepalingen ter bevordering van den uitvoer van deugdelijk vleesch en van de bestrijding van tuberculose onder het rundvee	„ 79,000.—	
hhh. Bijdragen van leerlingen der Rijkszuivelschool te *Bolsward* en bijdrage der provincie *Friesland* in de kosten dier school. .	„ 2,400.—	
iii. Baten voortvloeiende uit den Staatsmijndienst	„ 2,000.—	
jjj. Alle andere ontvangsten niet tot de vorengenoemde behoorende	„ 258,000.—	
		f 9,253,737.—
O. *Aandeel van de geldmiddelen van Nederlandsch-Indië* in de uitgaven wegens uitgifte of beleening van bewijzen van vlottende schuld.		„ 300,000.—
P. *Aandeel van de geldmiddelen van Nederlandsch-Indië* in de uitgaven voor rente, kosten en aflossing van drie ten honderd rentegevende schuld		„ 3,863,000.—
Q. De in artikel 2 der Middelenwet bedoelde *bijdrage* uit het *Fonds voortspruitende uit koopprijzen van domeinen*		„ 300,000.—
R. *Aandeel van den Staat*, ingevolge de wet van den 31sten December 1903 (*Staatsblad* no. 335), *in de winsten der Nederlandsche Bank*, zijnde één vierde gedeelte der over het boekjaar 1905/1906 en drie vierde gedeelten der over het boekjaar 1906/1907 den Staat toekomende winsten		„ 1,926,000.—
S. *Leges*, geheven ingevolge de wet van den 9den Mei 1890 (*Staatsblad* no. 80), gewijzigd bij die van den 29sten December 1893 (*Staatsblad* no. 246) .		„ 158,000.—
Totaal . . .		*f* 171,481,002.—

30 *December* 1905. WET, houdende voorziening in het kas-tekort van den Indischen dienst in 1906. S. 388.

Bij deze wet wordt de Minister van Financiën bevoegd verklaard om, bij het openen van kredieten aan den Minister van Koloniën gedurende het jaar 1906, het bedrag der volgens artikel 33 der Indische Comptabiliteitswet (*Staatsblad* 1895, no. 145 en 1903, no. 172), in 's Rijks schatkist gestorte gelden te boven te gaan met eene som van *f* 24,000,000.—.

De Minister van Financiën zal in dat voorschot aan de Indische kas mogen voorzien door uitgifte of beleening van bewijzen van vlottende schuld, met inachtneming van de daaromtrent bestaande of nog vast te stellen wettelijke bepalingen.

—

30 *December* 1905. WET, tot verhooging en wijziging van het *vijfde* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1905. S. 389.

Bij deze wet worden de volgende artikelen van dit hoofdstuk:

a. verhoogd:

Art. 2 met *f* 1,000. *Art.* 30 met *f* 10,800.
Art. 58 met *f* 100. *Art.* 59 met *f* 4,125.
Art. 65 met *f* 9,000. *Art.* 84 met *f* 210.
Art. 140 met *f* 4,000. *Art.* 141 met *f* 2,100.
Art. 159 met *f* 9,500. *Art.* 182 met *f* 4,000.

Art. 95 wordt gelezen als volgt:

„Onderstand aan gemeenten die buiten staat zijn in alle of sommige kosten harer huishouding behoorlijk te voorzien *f* 3,155.06".

b. ingelascht:

Art. 159*bis*. Tegemoetkoming aan gemeenten, die door het niet voldoen aan den eisch gesteld in het vierde lid van artikel 45 der wet tot regeling van het lager onderwijs, zooals dat artikel is gewijzigd bij de wet van 24 Juni 1901 (*Staatsblad* no. 187) voor een of meer harer scholen over 1903 geen aanspraak kunnen doen gelden op de in dat wetsartikel, eerste lid, sub 1°., bedoelde Rijksbijdrage *f* 50,000.—.

Art. 236*bis*. Uitgaven ingevolge artikel 54 van de Ongevallenwet 1901 *f* 1000.—.

c. verminderd:

Art. 236 met *f* 3000.—.

Tengevolge van voorschreven verhoogingen en vermindering wordt het totaal der Iste Afd. *verhoogd* met *f* 1000; dat der 2de Afd. met *f* 27,390.06⁵; dat der 4de met *f* 65,600, en dat der 5de Afd. met *f* 4000; *verminderd*, de 8ste Afd. met *f* 2000, en het eindcijfer alzoo *verhoogd* met *f* 95,990.06⁵.

—

30 *December* 1905. WET, tot vaststelling van de begrooting der uitgaven van de Algemeene Landsdrukkerij voor het dienstjaar 1906. S. 390.

Bij art. 1 dezer wet wordt de begrooting vastgesteld op *f* 471,256.50.

Bij artt. 2, 3, 4 en 5 worden de gewone middelen tot dekking aangegeven.

—

30 *December* 1905. WETTEN, tot afwijking van den regel, gesteld bij artikel 241 der gemeentewet, omtrent plaatselijke belastingen ten behoeve van de gemeenten; (S. 391—394.)

Helvoetsluis: Behoudens Koninklijke goedkeuring kan tot 1 Januari 1909, belasting op het gedistilleerd, tot een bedrag van ten hoogste negen gulden per hectoliter, ad vijftig percent sterkte, worden geheven. S. 391.

Helder: Behoudens Koninklijke goedkeuring kan tot 1 Januari 1909, belasting op het gedistilleerd, tot een bedrag van ten hoogste vijftien gulden per hectoliter, ad vijftig percent sterkte, worden geheven. S. 392.

Vlieland: Behoudens Koninklijke goedkeuring kan tot 1 Januari 1909, belasting op het gedistilleerd, tot een bedrag van ten hoogste twaalf gulden vijftig cents per hectoliter, ad vijftig percent sterkte, worden geheven. S. 393.

Vlissingen: Behoudens Koninklijke goedkeuring kan tot 1 Januari 1909, belasting op het gedistilleerd, tot een bedrag van ten hoogste zeventien gulden vijftig cents per hectoliter, ad vijftig percent sterkte, worden geheven. S. 394.

—

30 *December* 1905. WET, houdende voorzieningen ten bate van het losse personeel ter Algemeene Landsdrukkerij. S. 395.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het Zieken- en Ondersteuningsfonds voor de werklieden aan de Algemeene Landsdrukkerij dient te worden opgeheven en dat aan de deelhebbers hunne volle pensioensaanspraken verzekerd behooren te worden;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Het Zieken- en Ondersteuningsfonds voor de werklieden aan de Algemeene Landsdrukkerij, geregeld bij Koninklijk besluit van 15 November 1876, n°. 36, laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 20 December 1897, n°. 42, wordt opgeheven. De bezittingen worden te gelde gemaakt en het batig saldo in 's lands kas gestort.

De uitkeeringen, ingevolge art. 6 van gemeld Koninklijk besluit op het tijdstip van het in werking treden dezer wet verschuldigd, komen ten laste der begrooting van de Algemeene Landsdrukkerij.

Eveneens komen ten laste van gemelde begrooting de gratificatiën aan weduwen van gepensionneerden, welke, ingevolge de artikelen 9 en 10 van het Reglement van gemeld fonds, verschuldigd zouden zijn geweest, indien het Zieken- en Ondersteuningsfonds niet ware opgeheven.

2. Voor het personeel der Algemeene Landsdrukkerij, genoemd in den bij deze wet behoorenden staat, (1) zullen de diensten, gedurende het achter iederen naam vermelde tijdvak, bij de regeling van het pensioen in aanmerking komen, op den voet als in het tweede, derde, vierde en vijfde lid van artikel 9*bis* der burgerlijke pensioenwet is bepaald, met dien verstande, dat voor den ambtenaar wiens hierbedoelde diensten 1 Mei 1889 eindigden, de twee jaren binnen welke de bijdrage wordt ingehouden, aanvangen met den dag van het in werking treden dezer wet.

3. Deze wet treedt in werking op 1 Januari 1906.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's Gravenhage, den 30sten December 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*get.*) P. RINK.

De Min. van Financiën, (*get.*) DE MEESTER.

(*Uitgeg.* 12 *Jan.* 1906.)

—

30 *December* 1905. WET, houdende wijziging van het *zesde* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1904. S. 396.

Bij deze wet wordt na verhooging en vermindering van eenige artikelen het totaal der 3de Afd. *verminderd* met *f* 37,700 en dat der 5de Afd. met gelijk bedrag *verhoogd*.

—

(1) Deze staat wordt hierna niet opgenomen.

30 *December* 1905. WET, tot wijziging van het *achtste* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1905. S. 397.

Bij deze wet wordt na verhooging en vermindering van eenige artikelen, het totaal der 7de Afd. van dit hoofdstuk *verminderd* met *f* 27,026; dat der 12de Afd. *verhoogd* met *f* 19,000; dat der 15de Afd. *verminderd* met *f* 14,800; dat der 17de Afd. *verhoogd* met *f* 20,100; dat der 19de Afd. *verhoogd* met *f* 8,800; dat der 20ste Afd. *verhoogd* met *f* 18,000; dat der 22ste Afd. *verminderd* met *f* 24,074.

—

30 *December* 1905. WET, tot nadere wijziging van het *achtste* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1904. S. 398.

Bij deze wet wordt na verhooging en vermindering van eenige artikelen het totaal der 2de Afd. van dit hoofdstuk *verhoogd* met *f* 1,700.—; dat der 3de Afd. *verhoogd* met *f* 1,000.—; dat der 4de Afd. *verminderd* met *f* 201,100.—; dat der 5de Afd. *verminderd* met *f* 137,000.—; dat der 6de Afd. *verhoogd* met *f* 52,000.—; dat der 7de Afd. *verhoogd* met *f* 25,900.—; dat der 9de Afd. *verhoogd* met *f* 17,200.—; dat der 10de Afd. *verhoogd* met *f* 8,500.—; dat der 11de Afd. *verhoogd* met *f* 132,300.—; dat der 12de Afd. *verminderd* met *f* 2,000.—; dat der 13de Afd. *verhoogd* met *f* 3,500.—; dat der 14de Afd. *verhoogd* met *f* 2,000.—; dat der 18de Afd. *verhoogd* met *f* 96,000.—.

—

30 *December* 1905. WET, tot wijziging van het *negende* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1904. S. 399.

Bij deze wet worden de navolgende artikelen van dit hoofdstuk:

a. verhoogd:

Art. 6 met *f* 3,825. *Art.* 11 met *f* 22,500.
Art. 28 met *f* 1.675. *Art.* 35 met *f* 4,200.
Art. 53 met *f* 8,500. *Art.* 70 met *f* 72,000.
Art. 82 met *f* 4,100. *Art.* 125 met *f* 15,000.
Art. 142 met *f* 9,000. *Art.* 154 met *f* 800.
Art. 197 met *f* 3,100. *Art.* 205 met *f* 455.
Art. 213 met *f* 3,300. *Art.* 228 met *f* 10,800.
Art. 232 met *f* 12,500. *Art.* 234 met *f* 2,250.
Art. 250 met *f* 13,850. *Art.* 251 met *f* 2,750.
Art. 257 met *f* 1,000. *Art.* 259 met *f* 30.000.
Art. 264 met *f* 11,650. *Art.* 274 met *f* 850.
Art. 275 met *f* 6,000. *Art.* 284 met *f* 2,100.
Art. 287 met *f* 1,809.60. *Art.* 288 met *f* 8,800.

Art. 297, uitgetrokken voor memorie, wordt gebracht op *f* 17,325.—.

Art. 182 wordt *verhoogd* met *f* 5,000.

b. ingelascht:

Art. 174*bis*. Vergoeding voor boringen in Zuidoostelijk *Limburg* verricht, waarvoor geene vergoeding ingevolge artikel 3 der wet van 24 Juni 1901 (*Staatsblad* n°. 170) kan worden gevorderd, doch waarvan de uitkomsten voor de kennis van de gesteldheid van het steenkolenterrein van waarde zijn *f* 31.178.11.

Art. 177*bis*. Kosten ter voorkoming en bestrijding van de mijnwormziekte *f* 5,700.—.

c. verminderd:

Art. 149 met *f* 242,008.11. *Art.* 272 met *f* 67,909.60.
Art. 282 met *f* 2,100.—.

Tengevolge van het vorenstaande wordt het totaal der 2de Afd. van dit hoofdstuk *verhoogd* met *f* 116,800.—; dat der 4de Afd. *verhoogd* met *f* 45,778.11; dat der 5de Afd. *verhoogd* met *f* 29,305.—; dat der 7de Afd. *verhoogd* met *f* 26,125.— en dat der 3de Afd. *verminderd* met *f* 218,008.11.

—

30 *December* 1905. BESLUIT, houdende machtiging tot uitgifte van schatkistbiljetten en schatkistpromessen volgens de wet van 4 April 1870 (*Staatsblad* n°. 62), gewijzigd bij die van 31 December 1897 (*Staatsblad* n°. 281) en de wet van 5 December 1881 (*Staatsblad* n°. 185). S. 400.

—

27 *September* 1905. BESLUIT, houdende vaststelling van een reglement van orde voor den Raad van Ministers.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gehoord den Raad van Ministers;

Hebben besloten en besluiten:

1°. Met intrekking van het thans bestaande, vast te stellen het volgende Reglement van Orde voor den Raad van Ministers.

Art. 1. De Raad van Ministers, samengesteld uit de Hoofden der Ministrieele Departementen, beraadslaagt en besluit in het algemeen over al wat een gemeenschappelijk overleg tusschen die Hoofden vordert, ten einde eenheid in de toepassing der Regeeringsbeginselen te verzekeren, en in het bijzonder:

a. over de ontwerpen van wet, eer deze bij den Raad van State worden ingediend;

b. over ontwerpen van wet, voor zoover deze bij den Raad van State tot belangrijke aanmerkingen en bezwaren aanleiding hebben gegeven, tenware de spoed, dien de behandeling mocht vereischen, nader overleg in den Raad van Ministers niet toelaat;

c. over ontwerpen van algemeene maatregelen van bestuur;

d. over de verdragen met buitenlandsche

Mogendheden, over gewichtige aan de Gezanten te verstrekken instructiën en over andere belangrijke onderwerpen, het buitenlandsch beleid betreffende;

e. over de voordrachten aan Ons te doen tot benoeming en ontslag van hooge Staatsambtenaren en andere met gewichtige betrekkingen bekleede personen, meer bepaald:

de Voorzitters van de beide Kamers der Staten-Generaal;

den Vice-President en de Leden van den Raad van State, den President en de Leden der Algemeen Rekenkamer en den Directeur van het Kabinet der Koningin;

de Hoofden van buitenlandsche missiën, den rang hebbende van Minister;

den President, den Procureur-Generaal, de Leden en de Advocaten-Generaal van den Hoogen Raad der Nederlanden;

den President van het Hoog Militair Gerechtshof en den Advocaat-Fiscaal;

de Presidenten en de Procureurs-Generaal der Gerechtshoven;

Onze Commissarissen in de Provinciën;

den Bevelhebber van het Leger te velde;

de Curatoren van de Rijks-Universiteiten en van de Technische Hoogeschool;

den Burgemeester van de Hoofdstad, dien van de Residentie, die van de hoofdplaatsen der Provinciën en van gemeenten boven de 50,000 zielen;

den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië;

den Luitenant-Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië;

den Vice-President en de Leden van den Raad van Indië;

den Commandant van het Leger in Nederlandsch-Indië;

den Commandant van de Zeemacht in Nederlandsch-Indië;

den President van het Hoog-Gerechtshof in Nederlandsch-Indië;

den President van de Algemeene Rekenkamer in Nederlandsch-Indië;

de Gouverneurs van Suriname en Curaçao;

f. over de aan Ons door de Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur te vragen machtiging tot het aan Ons voordragen van personen om opgenomen te worden in ééne der drie Ridderlijke orden of voor eene medaille in de orde van Oranje-Nassau.

2. De Raad kiest uit zijn midden een Voorzitter en een Ondervoorzitter, beiden voor den tijd van één jaar; de aftredenden zijn herkiesbaar.

Bij afwezigheid van den Voorzitter fungeert als zoodanig de Ondervoorzitter, en bij ontstentenis ook van dezen de oudste in jaren der aanwezige leden.

De Raad kiest uit zijn midden een Secretaris voor den tijd van één jaar; de aftredende is herkiesbaar.

Bij afwezigheid van den Secretaris neemt de jongste in jaren der aanwezige leden zijne functiën waar.

3. Behalve de vergaderingen, bij besluit door den Raad te regelen roept de Voorzitter den Raad zoo dikwijls bijeen als hij dit noodig oordeelt, of wanneer twee of meer leden van den Raad dit verlangen.

4. De leden van den Raad nemen zitting en brengen hunne stem uit naar de volgorde hunner benoeming.

De Voorzitter stemt het laatst.

5. In geval van verhindering om de zitting bij te wonen geven de leden hiervan kennis aan den Voorzitter.

6. De Voorzitter brengt alle ingekomen stukken ter tafel en desvereischt in overweging.

Hij regelt de orde der werkzaamheden.

Alle ter overweging bestemde stukken moeten vóór de zitting in welke zij behandeld worden, bij de leden rondgaan, tenware de Raad die rondzending overbodig mocht verklaren.

7. Geen stuk of voordracht wordt in overweging genomen, wanneer de Minister, wien de zaak in het bijzonder aangaat, niet tegenwoordig is, tenware deze zelf had verzocht, de zaak niet uit te stellen, of de Raad de zaak spoedeischende verklaart.

8. Tot het nemen van een besluit wordt de tegenwoordigheid van meer dan de helft der leden vereischt.

De besluiten van den Raad worden bij meerderheid van stemmen opgemaakt.

Bij staking der stemmen heeft een nieuwe stemming plaats in de eerstvolgende vergadering.

Wanneer de stemmen ook dan staken, wordt het voorgestelde geacht te zijn verworpen.

9. Indien een lid een besluit in strijd acht met zijne verantwoordelijkheid, geeft hij daarvan kennis aan den Raad.

In geen geval zal een lid mogen handelen tegen een besluit van den Raad, waarbij, naar het oordeel van den Raad, de eenheid in de toepassing der Regeeringsbeginselen betrokken is.

10. Schriftelijke voordrachten door den Raad aan Ons te doen, worden onderteekend door den Voorzitter.

Alle andere door den raad aan Ons te zen-

den stukken worden geteekend door den Secretaris.

11. Van de beraadslagingen wordt door den Secretaris een summier-verbaal opgemaakt, hetwelk in de eerstvolgende vergadering wordt geresumeerd en vastgesteld.

Het wordt door den Voorzitter en den Secretaris onderteekend, en, binnen ééne maand nadat het is vastgesteld, aan Ons ter kennisneming aangeboden.

12. Dit reglement wordt, den Raad van Ministers gehoord, des noodig door Ons gewijzigd;

2°. buiten werking te stellen de bij Ons besluit van 22 Augustus 1905, n°. 21, gedane benoeming van een Voorzitter van den Raad van Ministers.

Afschrift van dit besluit zal worden gezonden aan den Raad van Ministers, tot naricht.

's Gravenhage, den 27sten September 1905.

(*get.*) WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
(*get.*) VAN TETS VAN GOUDRIAAN.

De Minister van Justitie,
(*get.*) E. E. VAN RAALTE.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*get.*) P. RINK.

De Minister van Marine, (*get.*) STUART.
De Min. van Financiën, (*get.*) DE MEESTER.
De Minister van Oorlog, (*get.*) H. P. STAAL.
De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid,
(*get.*) J. KRAUS.
De Min. van Landbouw, Nijverheid, en Handel,
(*get.*) J. D. VEEGENS.
De Minister van Koloniën, (*get.*) D. FOCK.

VERBETERING.

Bladz. 250. Achter het hoofd van het besluit van 6 Juni, tot bekendmaking van den tekst der hooger-onderwijswet staat: S. 180, lees: S. 181.

„ 486. Achter het hoofd der missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 14 November staat: S. 125. *Dit moet vervallen.*

ALPHABETISCH REGISTER VOOR 1905.

De jaargang is geheel chronologisch, behalve het besluit van 27 September 1905 voorkomende op bladz. 539.

Academie. (**Kon. Militaire**) Besluiten houdende wijziging van het reglement voor de Koninklijke Militaire Academie. 10 Mei.
3 Juni.
S. 253. 11 Aug.

Armwezen. Besluit houdende bepaling van het tijdstip waarop art. II en III der wet van 15 Juli 1904, S. 157, tot nadere wijziging der wet van 27 April 1884, S. 96 tot regeling van het Staatstoezicht op krankzinnigen en van art. 26 der wet van 28 Juni 1854, S. 100, tot regeling van het armbestuur, in werking treden. S. 128. 20 April.

Azijnen. Besluit houdende wijziging van de bepalingen omtrent de azijnmakerijen, waarin waterhoudend calciumacetaat als grondstof gebruikt wordt. S. 352. 16 Dec.

Bank. (**Nederlandsche**) Reglement voor de inrichting en den werkkring van de Bijbank en de Agentschappen van de Nederlandsche Bank. 28 Febr.

Begraafplaatsen. Besluit houdende beslissing dat het in art. 16 derde lid der wet van 10 April 1869, S. 65 genoemd beroep alleen toekomt aan hem, die het daar bedoelde verlof tot oprichting van een gebouw gevraagd heeft. 16 Mei.

— Besluit tot schorsing van het besluit van den raad der gemeente Bunschoten, strekkende om grond te huren voor algemeene burgerlijke begraafplaats in die gemeente. S. 276. 27 Sept.

Begrootingen. Wetten tot vaststelling van de volgende hoofdstukken der Staatsbegrooting voor 1905:

II.	S. 33.	4 Febr.
III.	34.	4 Febr.
IV.	35.	4 Febr.
V.	62.	9 Febr.
VI.	S. 63.	9 Febr.
VII *B.*	64.	9 Febr.
VIII.	67.	9 Febr.
IX.	68.	10 Febr.
X.	70.	10 Febr.
XI.	65.	9 Febr.

— Als voren voor 1906:

I.	385.	30 Dec.
VII *A.*	386.	30 Dec.

— Wetten tot verhooging en wijziging van de volgende hoofdstukken der Staatsbegrooting voor 1904:

II.	S. 365.	30 Dec.
III.	384.	30 Dec.
IV.	318.	12 Dec.
V.	158.	5 Juni.
VI.	395.	30 Dec.
VII *B.*	366.	30 Dec.
VIII.	321.	12 Dec.
	398.	30 Dec.
IX.	399.	30 Dec.
X.	187.	6 Juni.
	377.	30 Dec.
	379.	30 Dec.

— Als voren voor 1905:

III.	S. 317.	12 Dec.
IV.	36.	4 Febr.
	162.	5 Jun
	211.	17 Juni.
	219.	12 Dec.
V.	142.	22 Mei.
	389.	30 Dec.
VII *B.*	173.	6 Juni.
VIII.	175.	6 Juni.
	397.	30 Dec.
IX.	163.	5 Juni.
	166.	5 Juni.
	168.	5 Juni.
	169.	5 Juni.
	205.	7 Juni.

— Wetten tot:
Aanwijzing van de middelen ter goedmaking van de uitgaven, begrepen in de Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1906. S. 387. 30 Dec.
Beschikbaarstelling van gelden wegens door het Departement van Oorlog gedane verstrekkingen voor den dienst van 1905. S. 176. 6 Juni.
Als voren wegens door het Departement van Marine gedane verstrekkingen. S. 363. 30 Dec.
Vaststelling der begrooting van uitgaven ten behoeve van de voltooiing van het vestingstelsel, dienst 1905. S. 66. 9 Febr.
Vaststelling van de begrooting der uitgaven van de Algemeene Landsdrukkerij voor het dienstjaar 1906. S. 390. 30 Dec.
Regeling van de ontvangsten en uitgaven van het Pensioenfonds voor weduwen en weezen van Burgerlijke Ambtenaren voor het jaar 1906. S. 367. 30 Dec.
Wijziging en verhooging der begrooting van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1904. (Hoofdstuk I. Uitgaven in Nederland.) S. 380. 30 Dec.
Als voren. (Hoofdstuk II. Uitgaven in Nederlandsch-Indië.) S. 381. 30 Dec.
Verhooging der begrooting van uitgaven van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1905. (Hoofdstuk I. Uitgaven in Nederland.) S. 183. 6 Juni.
Als voren. (Hoofdstuk II. Uitgaven in Nederlandsch-Indië.) S. 184. 6 Juni.
Af- en overschrijving van het Iste op het IIde hoofdstuk der begrooting van uitgaven van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1905. S. 288. 13 Oct.
Verhooging en aanvulling dier begrooting hoofdstuk II, voor het dienstjaar 1906. S. 373. 30 Dec.
Aanwijzing van de middelen en inkomsten tot goedmaking van de uitgaven, begrepen in de begrooting van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1906. (Hoofdstuk I. Middelen en inkomsten in Nederland.) S. 371. 30 Dec.
Als voren. (Hoofdstuk II. Middelen en inkomsten in Nederl.-Indië.) S. 372. 30 Dec.
Vaststelling van de begrooting van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1906. (Hoofdstuk I. Uitgaven in Nederland.) S. 369. 30 Dec.
Als voren. (Hoofdstuk II. Uitgaven in Nederlandsch-Indië.) S. 370. 30 Dec.
Voorziening in het kas-tekort van den Indischen dienst in 1906. S. 388. 30 Dec.
Vaststelling van het slot der rekening van ontvangsten en uitgaven voor Nederlandsch-Indië over het dienstjaar 1900. S. 182. 6 Juni.
Gedeeltelijke teruggaaf van eene van de firma HENRI HUINCK en ALEX. IMHOFF ingehouden boete wegens eene levering van messingplaat ten dienste van het leger in Nederlandsch-Indië. S. 185. 6 Juni.
Verhooging van de koloniale huishoudelijke begrooting van Suriname voor het dienstjaar 1904. S. 186. 6 Juni.
378. 30 Dec.
1905. 188. 6 Juni.
1906. 375. 30 Dec.
Definitieve vaststelling van de koloniale huishoudelijke begrooting van Suriname voor het dienstjaar 1906. S. 374. 30 Dec.
Wijziging van de koloniale huishoudelijke begrooting van Curaçao voor het dienstjaar 1904. S. 325. 12 Dec.
Definitieve vaststelling van de koloniale huishoudelijke begrooting van Curaçao voor het dienstjaar 1906. S. 376. 30 Dec.
Vaststelling van het slot der rekening van de koloniale uitgaven en ontvangsten voor Suriname over het dienstjaar 1901. S. 323. 12 Dec.
Vaststelling van het slot der rekening van de koloniale uitgaven en ontvangsten voor Curaçao over het dienstjaar 1900. S. 324. 12 Dec.

Belastingen. (**Directe**) Besluit betreffende het beroep ingesteld door M. J. A. VEEREN, van tafel en bed gescheiden echtgenoote van J. W. AUFFMORTH, inzake vermogensbelasting. S. 75. 17 Febr.
— Besluit houdende wijziging van de nieuwe bepalingen omtrent de ambtenaren der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen. 22 Febr.
— Missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken, aan Ged. Staten van de provinciën, betreffende art. 34 der wet van 2 Oct. 1893, S. 149 (Wet Bedrijfsbelasting). 8 Mrt.
— Besluit houdende vaststelling van den omvang van het examen voor adjunct-inspecteur der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen. 5 April.
— Wet houdende aanvulling van art. 37, eerste lid, der wet van 2 October 1893, S. 149. (Bedrijfsbelasting.) S. 364. 30 Dec.
Belastingen. (**Plaatselijke**) Wetten tot afwijking van den regel, gesteld bij art. 241 der gemeentewet omtrent plaatselijke be-

lastingen ten behoeve van de gemeenten:
Hellevoetsluis S. 391. 30 Dec.
Helder. 392. 30 Dec.
Vlieland. 393. 30 Dec.
Vlissingen. 394. 30 Dec.

Belastingen. (**Provinciale**) Wetten tot bekrachtiging van provinciale heffingen in Friesland. S. 99—102. 18 Mrt.

Boterhandel. Wet houdende bepaling betreffende het merken van boter, afkomstig van aangeslotenen bij een onder Rijkstoezicht staand botercontrôlestation. S. 213. 17 Juni.

Bruggen. Besluit tot vaststelling van een reglement voor de scheepvaart, ter beveiliging van de nieuwe spoorwegbrug over het Noordzeekanaal bij Velzen, in den spoorweg van Haarlem naar Uitgeest. S. 112. 22 Mrt.

— Besluit tot vaststelling van een bijzonder reglement van politie voor de brug over de oude Maas bij Spijkenisse. S. 130. 25 April.

— Besluit tot wijziging van het reglement voor de scheepvaart ter beveiliging van beweegbare spoorwegbruggen, vastgesteld bij besluit van 11 Sept. 1875, S. 169 en gewijzigd bij besluiten van 24 Jan. 1880, S. 17, 8 Maart 1892, S. 48 en 12 Aug. 1904 (Stbl. n°. 205). S. 223. 29 Juni.

— Besluit houdende: 1°. intrekking van het besluit van 4 Aug. 1880, S. 153 en van het daarbij vastgesteld reglement voor de scheepvaart ter beveiliging van de spoorwegbrug [illegible]er het Noordzeekanaal te Velzen in den [illegible]weg van Haarlem naar Uitgeest, zoo[illegible] reglement is gewijzigd bij besluit va[illegible]il 1886 (Stbl. n°. 79); en
2°. [illegible] van het besluit van 22 Maart 1905, S. [illegible]n het daarbij vastgestelde reglement. [illegible] 16 Dec.

Burgerlijke Sta[illegible] [illegible]ssive van den Minister van Binnenlan[illegible]ken aan de Commissarissen der Kon[illegible]e provinciën, betreffende acten van de[illegible]rlijken stand ten aanzien van onderdanen van Zweden en Noorwegen. 8 April.

— Missive van den Commissaris der Koningin in de provincie Overijssel, aan de burgemeesters in die provincie, betreffende afgifte van verklaringen benoodigd voor het aangaan van huwelijken door Nederlanders in het buitenland. 10 April.

— Missive van de Ministers van Justitie en Binnenlandsche Zaken aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, over opzending van afschriften van huwelijksakten, betreffende de voltrekking van huwelijken tusschen personen, die beide of een van beide vreemdelingen zijn. 26 Mei/5 Juni.

— Missive van de Ministers van Justitie en Binnenlandsche Zaken, aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën betreffende voltrekking van huwelijken in Nederland tusschen personen die beide of een van beide vreemdelingen zijn. 23 Oct.

Buskruit. Besluit tot nadere wijziging van het besluit van 15 Oct. 1885, S. 187, houdende vaststelling van voorschriften omtrent het vervoer, den in-, uit- en doorvoer, verkoop en opslag van buskruit en andere ontplofbare stoffen, zooals het is gewijzigd bij het besluit van 10 Oct. 1894, S. 162, het besluit van 26 Sept. 1896, S. 159, en het besluit van 15 Juni 1900 (Staatsblad n°. 107). S. 136. 6 Mei.

Carnegie-stichting. Wet houdende vaststelling van de Rijksbijdrage aan de Carnegie-stichting in de kosten der vestiging van een gebouw ten behoeve van het hof van Arbitrage te 's Gravenhage. S. 204. 7 Juni.

Consulaten. Besluit ter vervanging, voor zooveel het consulaire ressort het Rijk Siam betreft, van de bij besluit van 19 Sept. 1872, S. 92, vastgestelde tarieven van gerechtskosten door nieuwe. S. 87. 3 Mrt.

— Besluit houdende vaststelling van nadere bepalingen aangaande het tarief, voor zooveel het consulaire ressort het Rijk Siam betreft, voor de verrichtingen, bedoeld in art. 17 der wet van 25 Juli 1871, S. 91, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 16 Dec. 1888 (Staatsblad n°. 204). S. 88. 3 Mrt.

— Wet tot nadere wijziging en aanvulling der wet van 25 Juli 1871, S. 91, houdende regeling van de bevoegdheid der consulaire ambtenaren tot het opmaken van burgerlijke akten en van de consulaire rechtsmacht, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 16 December 1888 (Staatsblad n°. 204). S. 203. 7 Juni.

Dijksbesturen enz. Besluit houdende beschikking op het beroep van burgemeester en wethouders van Zaandam tegen het besluit van Ged. Staten van Noordholland, tot goedkeuring van eene keur voor de Wilhelminasluis te Zaandam. S. 241. 22 Juli.

— Besluit houdende beslissing dat deelneming in het aandeelenkapitaal van een spoorweg, noch direct noch indirect, is te beschouwen als eene uitgave ten dienste van waterkeerende werken en dat eene uitgave daartoe dus niet als post op de begrooting voor

waterkeerende werken van een waterschap kan worden goedgekeurd. 23 Sept.

Domeinen van den Staat. Wet tot goedkeuring der overeenkomst van ruiling met de bouwmaatschappij „De Eendracht", te Woerden. S. 174. 6 Juni.

Fabrieken enz. Besluit houdende beslissing dat bij gebrekkige overlegging van stukken, bedoeld bij art. 5 der Hinderwet, (wet van 2 Juni 1875, S. 95) op eene aanvrage tot vergunning krachtens die wet niet kan worden beschikt. 4 April.

Gemeentebestuur. Missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Gedeputeerde Staten van de provinciën, betreffende onbruikbaar maken van geldswaardige stukken. 23 Mrt.

— Besluit houdende handhaving van een besluit van Gedeputeerde Staten der provincie Zuidholland, waarbij goedkeuring is onthouden aan eene gemeentebegrooting, op grond dat de raad daarop niet heeft uitgetrokken eene som voor de bezoldiging en uitrusting van een derden politieagent, waarvan de noodzakelijkheid door den burgemeester is aangetoond. 3 April.

— Besluit houdende beslissing dat wanneer aan den Commissaris der Koningin is gebleken van noodzakelijke uitbreiding van het politiepersoneel in eene gemeente, Ged. Staten aanleiding kan geven om, met toepassing van art. 212 der gemeentewet, de daartoe noodige gelden voor jaarwedde en kleeding op de gemeentebegrooting te brengen. 19 Sept.

— Besluit tot schorsing van het besluit van den raad der gemeente Vrijhoeve-Capelle, waarbij M. J. VAN DER WAALS tot wethouder is benoemd. S. 282. 4 Oct.

— Wet houdende o. a. aanvulling der wet tot regeling der financieele verhouding tusschen het Rijk en de gemeenten. S. 151. 3 Juni.

— Missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Gedeputeerde Staten van de provinciën, betreffende toepassing van art. 9*bis*, 2de alinea, 2de zinsnede der wet van 24 Mei 1897, S. 156, tot regeling der financieele verhouding tusschen het Rijk en de gemeenten. 20 Dec.

Gemeenteverordeningen. Arrest van den Hoogen Raad der Ned., houdende beslissing dat ingevolge art. 188 der gemeentewet de politie over en derhalve de handhaving van de openbare orde in, en van de plaatselijke verordeningen omtrent de herbergen, tapperijen en alle voor het publiek openstaande gebouwen behoort aan den burgemeester, waaruit volgt, dat, in afwijking van den regel van art. 179*a* der gemeentewet, de uitvoering dezer verordening niet aan burgemeester en wethouders doch alleen aan den burgemeester kan worden opgedragen. 9 Jan.

— Besluit tot schorsing van het besluit van den raad der gemeente St. Laurens van 28 Januari 1905 tot vaststelling van een verordening op het sluiten der vergunningslocaliteiten in die gemeente. S. 86. 28 Febr. Vernietiging van dat besluit. S. 133. 4 Mei.

— Besluit tot schorsing van het besluit van den raad der gemeente Kockengen van 21 Maart 1905, bepalende, dat de vergunningslocaliteiten in die gemeente gedurende den geheelen Zondag gesloten moeten zijn. S. 121. 1 April.

— Arrest van den Hoogen Raad der Ned., houdende beslissing dat art. 101 der algemeene politie-verordening der gemeente Middelburg geen inbreuk maakt op het voorschrift van art. 4 der Zondagswet en dat dit artikel, door de bevoegde macht niet geschorst of vernietigd, ook bindend is, voorzoover het mocht treden in een onderwerp, waarin door de Zondagswet reeds is voorzien. 17 April.

— Besluit tot vernietiging van art. 13 der bouwverordening voor de gemeente Bergambacht en van het besluit van den raad dier gemeente, waarbij grond voor bebouwing ongeschikt is verklaard. S. 144. 22 Mei.

— Besluit houdende handhaving van een beslnit van Gedeputeerde Staten van de provincie Noordholland, waarbij goedkeuring is onthouden aan eene bouwverordening wegens het ontbreken van eene verbodsbepaling omtrent het aanbrengen en houden van slaapplaatsen in stallen. 25 Nov.

— Arrest van den Hoogen Raad der Ned., houdende beslissing dat aan de vergunning, door den burgemeester krachtens eene plaatselijke politieverordening verleend tot het geven van eene publieke vermakelijkheid, rechtens niet mag worden verbonden de voorwaarde, dat telkens wanneer die vermakelijkheid wordt gegeven, zal worden voldaan een zeker bedrag voor bewaking door de gemeentelijke brandweer, daar zoodanige retributie ingevolge art. 238 der gemeentewet te beschouwen is als eene plaatselijke belasting, die niet dan uit kracht van een door de Koningin goedgekeurd raadsbesluit mag worden geheven. 29 Dec.

Geneeskundig staatstoezicht enz. Besluit houdende nadere aanvulling van het besluit van 26 Maart 1895, S. 37, gewijzigd en aangevuld bij de besluiten van 28 Maart 1899, S. 88, 25 Juni 1903, S. 161 en 22 Juni 1904, S. 123 tot aanwijzing van eenige getuigschriften en diploma's als bedoeld in de artt. 3 en 9 der wet van 25 December 1878, S. 222, houdende regeling der voorwaarden tot verkrijging der bevoegdheid van arts, tandmeester, apotheker, vroedvrouw en apothekersbediende, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 27 April 1904 (Staatsblad n°. 81). S. 94. 13 Mrt.

— Arrest van den Hoogen Raad der Ned., houdende beslissing dat het voeren van den titel van homoeopaath door iemand, die geen geneeskundige is, in strijd is met art. 3 der wet van 1 Juni 1865 (Staatsblad n°. 60). 22 Mei.

— Wet tot nadere wijziging van de wet van 1 Juni 1865, S. 61, regelende de uitoefening der artsenijbereidkunst. S. 157. 5 Juni.

Geschiedenis en kunst. Missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Gedeputeerde Staten van de provinciën, betreffende onderhoud van gemeente-eigendommen. 27 Mrt.

Geslacht. Besluit betreffende vervoer van afgehakt versch vleesch. S. 286. 9 Oct.

Handels- en fabrieksmerken. Besluit houdende wijziging en aanvulling van het besluit van 9 November 1893 (Nederl. Staatsblad n°. 159, Indisch Staatsblad n°. 305), houdende bepalingen op de fabrieks- en handelsmerken in Ned.-Indië. S. 147. 31 Mei.
in Suriname. S. 148. 31 Mei.
in Curaçao. S. 149. 31 Mei.

Havens. Besluit tot wijziging van het bijzonder reglement van politie voor de scheepvaart door de Koningshaven en de Nieuwe Maas, onder de gemeente Rotterdam, vastgesteld bij besluit van 26 Februari 1904 (Staatsblad n°. 51). S. 146. 31 Mei.

— Besluit tot vaststelling van een bijzonder reglement van politie voor de Buitenhaven te Scheveningen. S. 231. 5 Juli.

Indië (Nederlandsch-). Besluit tot aanvulling van het besluit van 26 April 1902 (Staatsblad n°. 49). S. 91. 6 Mrt.

— Besluit tot aanvulling van het besluit van 10 Augustus 1903 (Stbl. n°. 253). S. 140. 17 Mei.

Kanalen. Wet tot aanleg van een scheepvaartkanaal ter verbinding van de Zuid-Willemsvaart en de rivier de Mark onderling en met de rivier de Amer. S. 212. 17 Juni.

Kerkelijke zaken. Besluit houdende, met wijziging van een besluit van Gedeputeerde Staten van de provincie Friesland, voorwaardelijke toelating tot het uitoefenen van den openbaren godsdienst in een lokaal van een huis te Oude-Bildtzijl, gelegen binnen den bij art. 7 der wet van 10 September 1853, S. 102, bepaalden afstand van eene andere kerk. 25 Mrt.

— Wet houdende nadere wijziging van art. 4 der wet van 29 Oct. 1892, S. 240, houdende voorloopige maatregelen tot behoud van vicariegoederen. S. 170. 6 Juni.

Kiesrecht. Missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Ged. Staten van de provinciën, betreffende toepassing der Kieswet. 24 Mei.

— Arrest van den Hoogen Raad der Ned., houdende beslissing dat in art. 1*b* 1°. der Kieswet de woorden „of in huur gebruikten" ook betrekking hebben op de woorden „of lokalen", zooals dit evenzeer het geval is met het daaraan voorafgaande „met of zonder bijbehoorenden." 17 Juli.

— Arrest van den Hoogen Raad der Ned., houdende beslissing dat „een ieder" — „belanghebbende of niet" —, die overeenkomstig art. 31 der Kieswet tegenspraak doet tegen een bij het gemeentebestuur ingediend verzoekschrift tot verbetering der kiezerslijst, is „partij" bij dit verzoek in den zin van art. 37 dier wet. 17 Juli.

— Besluit houdende beslissing dat wanneer er meer candidaten zijn opgegeven dan er plaatsen te vervullen zijn, ingevolge art. 10*bis* der gemeentewet over hen eene stemming moet plaats hebben, zonder dat het den burgemeester bij het in ontvangst nemen der opgaven van candidaten vrij staat te onderzoeken of de daarop voorkomende personen in de gemeente woonachtig zijn. 30 Nov.

— Besluit houdende beslissing dat de inlevering van candidaat-opgaven op eene andere plaats dan ter secretarie der gemeente is in strijd met art. 51 der Kieswet en de verkiezing nietig maakt. 29 Dec.

Krankzinnigen. Besluit houdende nadere wijziging van het besluit van 28 Aug. 1888, S. 144, tot bepaling van het maximum der verpleegden en het minimum der geneeskundigen in het provinciaal krankzinnigengesticht „Meerenberg" te Bloemendaal. S. 72. 15 Febr.

— Besluit betreffende het verplegen van krankzinnigen in de Psychiatrische Afdeeling van het Algemeen Provinciaal-, Stads- en Academisch Ziekenhuis te Groningen. S. 73. 17 Febr.

— Besluit houdende wijziging van het besluit van 21 Juli 1902, S. 156, waarbij aan bestuurders der Vereeniging voor landbouw en verzorging van krankzinnigen „Huize Padua" te Boekel, vergunning is verleend tot oprichting van een gesticht voor ideoten op een terrein, genaamd Hooghout, onder de gemeente Udenhout. S. 83. 21 Febr.

— Besluit houdende bepaling van het tijdstip, waarop artt. II en III der wet van 15 Juli 1904, S. 157, tot nadere wijziging der wet van 27 April 1884, S. 96 tot regeling van het Staatstoezicht op krankzinnigen en van art. 26 der wet van 28 Juni 1854, S. 100, tot regeling van het armbestuur, in werking treden. S. 128. 20 April.

— Besluit tot vaststelling van bepalingen voor de gezinsverpleging van krankzinnigen. S. 129. 25 April.

— Besluit betreffende het verplegen van krankzinnigen in het zenuwpaviljoen van het Wilhelmina-Gasthuis te Amsterdam. S. 145. 31 Mei.

— Besluit, waarbij aan J. Stockmans, Generaal Overste van de Broeders van Liefde te Gent (België), vergunning wordt verleend op een terrein in de gemeente Venray een gesticht voor krankzinnigen op te richten. S. 243. 24 Juli.

— Besluit van den Minister van Binnenl. Zaken, houdende vaststelling van het modelregister van inschrijving van krankzinnigen in gezinnen verpleegd. 29 Juli.

— Besluit tot nadere wijziging van het besluit van 8 Januari 1898, S. 24, houdende vergunning aan regenten van het geneeskundig gesticht voor krankzinnigen te 's Gravenhage tot oprichting van een gesticht voor krankzinnigen op het landgoed „Oud Rosenburg", gemeente Loosduinen, alsmede bepaling van het maximum der verpleegden en het minimum der geneeskundigen. S. 263. 4 Sept.

Krijgsschool. Besluit tot nadere wijziging van het reglement voor de Hoogere Krijgsschool. S. 222. 28 Juni.

Kunst. Besluit tot vaststelling van een reglement voor de Rijks-academie van Beeldende Kunsten en zulks met intrekking van de besluiten van 22 Februari 1893, S. 50 en van 10 October 1893 (Stbl. n°. 151). S. 247. 31 Juli.

Landbouw enz. Beschikking van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, houdende vaststelling van het reglement voor het instituut voor het onderzoek van en het geven van advies over landbouwwerktuigen en gebouwen. 10 April.

Landsdrukkerij. Besluit houdende vaststelling van een reglement voor de Algemeene Landsdrukkerij. S. 355. 22 Dec.

— Wet houdende voorzieningen ten bate van het losse personeel ter Algemeene Landsdrukkerij. S. 395. 30 Dec.

Landweer. Besluit betreffende benoeming van officieren bij de Landweer. 25 Jan.

— Besluit van den Minister van Staat, Minister van Oorlog, houdende wijziging van het besluit van 11 April 1904, IIIde Afd., n°. 1, betreffende uitvoering van het besluit van 27 Februari 1904, n°. 4. 16 Febr.

— Wet tot regeling van de bevordering, het ontslag en de non-activiteit van de militie-officieren en van de officieren bij de landweer. S. 178. 6 Juni.

Leerplicht. Besluit tot vernietiging van het besluit van den raad der gemeente Kruiningen, tot benoeming van de leden der commissie tot wering van schoolverzuim voor het dorp. S. 134. 4 Mei.

Loodswezen. Besluit tot vaststelling van seinen voor schepen, die een loods verlangen. S. 30. 25 Jan.

— Besluit houdende wijziging van het algemeen reglement op den loodsdienst en het bijzonder reglement op den loodsdienst in het VIde district (Monden der Schelde), vastgesteld bij besluit van 22 Januari 1902, S. 5 en wat eerstgemeld reglement betreft, laatstelijk gewijzigd bij besluit van 24 December 1904 (Stbl. n°. 264). S. 233. 7 Juli.

Loterij. Wet houdende wettelijke bepalingen betreffende loterijen. S. 171. 6 Juni.

Maréchaussée. Besluit van den Minister van Staat, Minister van Oorlog, houdende mededeeling van het besluit van 14 Maart 1905, n°. 40, betreffende organisatie van het wapen der Koninklijke Marechaussee. 25 Maart.

Maten en gewichten. Besluit van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid betreffende vaststelling van het goedkeuringsmerk der maten en gewichten enz. voor 1906. 2 Oct.

— Besluit tot regeling van den herijk der maten en gewichten in 1906 en 1907. S. 318. 5 Dec.

Militaire zaken. Besluit tot aanvulling en wijziging van de besluiten van 21 Jan. 1903,

S. 36 en 20 Jan. 1903, S. 35, houdende regelen voor het onderzoek naar de onbekwaamheid of ongeschiktheid van officieren, respectievelijk der zeemacht en der landmacht. S. 32. 31 Jan.

— Missive van den Minister van Staat, Minister van Oorlog aan de autoriteiten der landmacht, betreffende afgifte van bewijzen van gedrag bij aanneming van personen voor den militairen dienst. 12 April.

— Wet tot regeling van 1°. den rechtstoestand van het reserve-personeel der landmacht; 2°. de bevordering, het ontslag en de nonactiviteit van de officieren behoorende tot dat personeel; 3°. het op pensioen stellen van de officieren en de mindere militairen behoorende tot het reserve-personeel der landmacht, alsmede het verleenen van pensioen aan hunne weduwen en kinderen. S. 177. 6 Juni.

— Wet tot verstrekking van Rijkspaarden aan officieren, tot het houden van dienstpaarden verplicht. S. 179. 6 Juni.

In werking treden dier wet. S. 221. 27 Juni.

— Besluit strekkende tot intrekking van het besluit van 11 Dec. 1897, S. 259, houdende regelen o. a. betreffende de wijze van werken van den Raad, bedoeld in art. 20 der wet van 2 Mei 1897 (Stbl. n°. 119). S. 258. 30 Aug.

— Besluit houdende vaststelling van regelen, met inachtneming waarvan militieplichtigen kunnen worden toegelaten tot de vrijwillige verbintenis, bedoeld bij art. 1 punt 1*d*, der wet van 6 Juni 1905 (Staatsblad n°. 177). S. 268. 12 Sept.

— Missive van de Ministers van Justitie en Binnenlandsche Zaken, aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende de verplichting van militairen om toestemming te vragen tot het aangaan van een huwelijk. 4/22 Nov.

— Besluit houdende regeling der positie van burgerlijke ambtenaren, die bij het reservepersoneel der Landmacht in dienst treden. S. 310. 28 Nov.

Militie. (**Nationale**) Besluit betreffende tegemoetkoming in reiskosten, te verstrekken aan voor den dienst afgekeurde buitenslands gevestigde dienstplichtigen. 19 Jan.

— Besluit van den Minister van Staat, Minister van Oorlog, houdende wijziging van het besluit van 5 Maart 1904 betreffende opkomst onder de wapenen van verlofgangers. 2 Febr.

— Missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende ingelijfden bij de militie die niet met groot verlof zijn. 4 Febr.

— Missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende bewijsstukken voor vrijstelling van militiedienst wegens broederdienst ex art. 48, 4°. en 5°., of ex art. 53, 2°. *b* en *c*, Militiewet 1901. 25 Febr.

— Besluit houdende bepaling dat de inhoud van de laatste twee zinsneden van art. 5 van het besluit van 15 Febr. 1904, S. 46, ook van toepassing zal zijn op den militieplichtige, die in 1905 zijn eerste-oefeningstijd volbrengt. S. 95A. 16 Maart.

— Besluit tot nadere wijziging van het besluit van 1 April 1902, S. 48, houdende vaststelling der eischen van militaire bekwaamheid en lichamelijke geoefendheid, bedoeld in art. 104 der Militiewet 1901. S. 118. 27 Mrt.

— Besluit houdende beslissing dat uit art. 46 in verband met art. 114 der Militiewet 1901, zooals dit laatste artikel gewijzigd is bij de wet van 5 December 1903, S. 293, volgt dat uitstel van eerste oefening in aanmerking komt als broederdienst. 14 April. 5 Mei.

— Besluit houdende ontheffing van den werkelijken dienst van een voor den dienst door den Militieraad aangewezen loteling, op grond dat, wanneer het rechtsvermoeden van het overlijden van een zijner broeders, vroeger ware uitgesproken, hij recht op vrijstelling zou hebben gehad ingevolge art. 47 in verband met art. 46 der Militiewet 1901. 3 Mei.

— Wet tot regeling van de bevordering, het ontslag en de nonactiviteit van de militie-officieren en van de officieren bij de landweer. S. 178. 6 Juni.

— Besluit van den Minister van Staat, Minister van Oorlog, betreffende opkomst met spoed van de nationale militie. 7 Juni.

— Besluit houdende ontheffing van het nog niet vervuld gedeelte van den diensttijd, van een ingelijfd loteling, die, ware hem ter gemeente-secretarie geen onjuiste inlichting verstrekt, aanspraak op vrijstelling had kunnen doen gelden, wegens broederdienst. 10 Nov.

— Besluit betrekkelijk de lichting der nationale militie van het jaar 1906. S. 304. 13 Nov.

— Missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende opleiding van voorgangers in de gymnastiek. 14 Nov.

— Missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende inschrijving voor de militie in verband met de wijziging van art. 421 e. a. van het Burgerlijk Wetboek. 5 Dec.

Ministerieele departementen. Besluit tot instelling van een Departement van Algemeen Bestuur, dat den naam zal dragen van Ministerie van Landbouw, Nijverheid en Handel, en tot wijziging van den naam van het Ministerie van Waterstaat, Handel en Nijverheid. S. 264. 7 Sept.

— Besluit houdende vaststelling van een reglement van orde voor den Raad van Ministers. (bladz. 539.) 27 Sept.

Motorrijtuigen enz. Wet houdende regeling van het verkeer op de wegen in verband met het gebruik van motorrijtuigen en rijwielen. S. 69. 10 Febr.

In werking treden dier wet. 295. 6 Nov.

— Besluit tot vaststelling van voorschriften ter bevordering van de vrijheid en veiligheid van het verkeer op de wegen in verband met het gebruik van motorrijtuigen en rijwielen, alsmede ter regeling van het verkeer op rijwielpaden. S. 294. 6 Nov.

— Besluit van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, houdende uitvoering van art. 12 der Motor- en Rijwielwet 1905, Staatsblad n°. 69. 10 Nov.

— Besluit van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, houdende vaststelling van bepalingen betreffende de afmetingen, de kleur, het aanbrengen en het verlichten der nummers met letter voor motorrijtuigen. 10 Nov.

Muntwezen. Besluit houdende wijziging van het besluit van 17 Dec. 1901, S. 268, tot aanwijzing der kantoren, waar de pasmunt tegen rijksdaalders, guldens en halve guldens kan worden ingewisseld. S. 37. 6 Febr.

Naturalisatie. Wetten betreffende naturalisatie van:

Begemann. W. L. S. 9. 2 Jan.
Behle. H. E. 48. 7 Febr.
Beyer. P. H. 42. 7 Febr.
Beil. H. A. 331. 12 Dec.
Berendsen. P. 348. 12 Dec.
Berentzen. A. H. G. W. 194. 7 Juni.
Berentzen. R. H. F. C. 197. 7 Juni.
Berns. A. S. 340. 12 Dec.
Berns. L. A. 332. 12 Dec.
Beukelaer. J. L. de 192. 7 Juni.
Braun. J. C. K. 53. 7 Febr.
Braun. L. W. 54. 7 Febr.
Brood. J. A. L. 47. 7 Febr.
Bruijn. J. M. de 55. 7 Febr.
Buck. G. de 327. 12 Dec.
Buekers. A. M., wed. van A. G. G. Jerosch. S. 44. 7 Febr.
Campbell. P. 8. 2 Jan.
Dreesmann. N. R. H. 198. 7 Juni.
Dreesmann. R. J. A. F. 193. 7 Juni.
Ebbeler. J. H. 14. 2 Jan.
Ezechiels. E. M. 106. 21 Mrt.
Fein. P. 111. 21 Mrt.
Feldhaus. J. H. A. 10. 2 Jan.
Fleck. R. 108. 21 Mrt.
Freudenstein. J. B. 337. 12 Dec.
Funcke. B. 50. 7 Febr.
Gehlen. J. H. 56. 7 Febr.
Gerke. Dr. K. A. 328. 12 Dec.
Grünning. H. C. 339. 12 Dec.
Hancke. H. W. G. 110. 21 Mrt.
Heitkönig. C. J. 22. 2 Jan.
Hoboken. W. van 7. 2 Jan.
Hövels. A. 15. 2 Jan.
Jonkhans. J. A. 338. 12 Dec.
Klitzing. G. C. von 43. 7 Febr.
Kluge. C. G. 21. 2 Jan.
Kothmann. J. W. 341. 12 Dec.
Krull. B. J. L. 59. 7 Febr.
Kuipers. H. 41. 7 Febr.
Laimböck. W. 38. 7 Febr.
Lammers. Mr. P. H. A. N. G. S. 196. 7 Juni.
Lau. F. G. 58. 7 Febr.
Laumann. B. H. J. 329. 12 Dec.
Leijds. W. I. 57. 7 Febr.
Liffmann. J. 16. 2 Jan.
Lyppens. J. A. 51. 7 Febr.
Löwenstern. E. 39. 7 Febr.
Lückmann. H. A. 334. 12 Dec.
Marx. A. 20. 2 Jan.
Mertens. M. C. H. E. 333. 12 Dec.
Milbanke. M. E., douairière van Jonkheer W. W. A. Boreel. S. 336. 12 Dec.
Nauta. R. 347. 12 Dec.
Oherne. L. E. 335. 12 Dec.
Oldeneel tot Oldenzeel. P. C. M. Baron van, S. 349. 12 Dec.
Petersen. F. G. 13. 2 Jan.
Piepers. C. C. A. 344. 12 Dec.
Poelmann. H. B. 11. 2 Jan.
Reijmer. J. P. 40. 7 Febr.
Rijsse. K. van 350. 12 Dec.
Riede. J. 330. 12 Dec.

Rosenmöller. G. B. E. S. 190. 7 Juni.
Schaedtler. J. T. C. 46. 7 Febr.
Schaedtler. O. K. 45. 7 Febr.
Schenk. A. 109. 21 Mrt.
Schlebach. E. 342. 12 Dec.
Schlichting. H. A. 12. 2 Jan.
Schmodder. O. A. A. 105. 21 Mrt.
Schulte. A. H. 345. 12 Dec.
Sluijter. G. 326. 12 Dec.
Sperr. N. H. 52. 7 Febr.
Stöcker. C. J. 6. 2 Jan.
Stockmann. B. H. 19. 2 Jan.
Vehmeijer. H. L. H. 191. 7 Juni.
Vehmeijer. W. C. 189. 7 Juni.
Viedebantt. H. V. W. H. 195. 7 Juni.
Visscher. G. 17. 2 Jan.
Vorstman. L. G. 107. 21 Mrt.
Wessem. J. T. J. van 343. 12 Dec.
Westeinde. D. van 't 49. 7 Febr.
Westerkamp. H. B. G. 5. 2 Jan.
Wisbrun. H. 23. 2 Jan.
Witteveen. H. M. 346. 12 Dec.
Wolff. H. W. 18. 2 Jan.

Notariaat. Besluit tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, bedoeld in de artt. 50 en 50*b* der wet op het Notarisambt. S. 270. 16 Sept.

— Besluit tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, bedoeld in art. VII der wet van 30 December 1904 (Staatsblad nº. 283.) S. 307. 20 Nov.

— Besluit tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, bedoeld in het vierde lid van art. 13 der wet op het Notarisambt. S. 308. 23 Nov.

— Besluit houdende bepaling van het tijdstip, waarop de wet van 30 December 1904, S. 283, (Wet tot wijziging der wet op het Notarisambt) in werking treedt. S. 309. 24 Nov.

— Wet houdende wijziging der wet van 30 December 1904, S. 283, tot nadere wijziging van de wet op het notarisambt. S. 320. 12 Dec.

In werking treden dier wet. S. 354. 18 Dec.

Onderscheidingsteekenen. Besluit houdende toekenning van het eereteeken, ingesteld bij besluit van 19 Februari 1869, S. 24, voor hen die deelgenomen hebben aan krijgsverrichtingen tegen het landschap Djambi. 3 April.

— Besluit betreffende het eereteeken voor het deelnemen aan belangrijke krijgsverrichtingen. 10 Aug.

Onderwijs. (**Lager**) Besluit houdende ongegrondverklaring van het beroep ingesteld door den raad der gemeeente Hellevoetsluis, tegen een besluit van Ged. Staten van Zuidholland, waarbij goedkeuring werd onthouden aan een besluit van dien raad tot het verleenen van niet eervol ontslag aan een benoemd onderwijzer, die de betrekking aannam, doch later bedankte. 2 Febr.

— Besluit houdende beschikking op het beroep, ingesteld door E. A. Voogd, geboren Pull, M. van Eizenga, geboren Wolbers en J. Hofs, geboren Bakker, gehuwde onderwijzeressen aan openbare lagere scholen te Amsterdam, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Noordholland, dd. 17 Augustus 1904, nº. 1, waarbij voor zooveel noodig is goedgekeurd de „Verordening op het verleenen van verlof aan onderwijzers en onderwijzeressen in geval van ziekte en aan gehuwde onderwijzeressen in geval van zwangerschap", vastgesteld door den Raad der gemeente Amsterdam in zijne vergadering van 18 Mei 1904. S. 114. 23 Mrt.

— Wet tot herziening van eenige artikelen der wet tot regeling van het lager onderwijs en aanvulling der wet tot regeling der financieele verhouding tusschen het Rijk en de gemeenten en herziening der algemeene regelen ten aanzien der plaatselijke belastingen. S. 151. 3 Juni.

— Wet tot wijziging en aanvulling der wet tot regeling van het lager onderwijs en der burgerlijke pensioenwet. S. 152. 5 Juni.

— Besluit houdende bepaling van den dag, waarop de wetten van 5 Juni 1905, S. 152, 5 Juni 1905, S. 153 en 5 Juni 1905, S. 154, in werking zullen treden. S. 218. 24 Juni.

— Besluit ter bekendmaking van den tekst der wet van 17 Augustus 1878, S. 127, houdende herziening der wet van 13 Augustus 1857, S. 103, tot regeling van het lager onderwijs, zooals die bij verschillende wetten is gewijzigd. S. 219. 26 Juni.

— Besluit tot schorsing van het besluit van den raad der gemeente Neuzen, waarbij P. R. Huizinga is benoemd tot onderwijzer aan de openbare lagere school B aldaar. S. 254. 14 Aug.

— Besluit houdende beslissing dat wanneer met het oog op het aantal schoolgaande kinderen, tegen het ontslag van een onderwijzeres geen wettelijk bezwaar bestaat, aan den gemeenteraad behoort te worden overgelaten de beantwoording der vraag, welke onderwijzeres daarvoor in aanmerking zal komen. 7 Sept.

— Besluit tot vaststelling van nadere bepalingen nopens de akte van aanstelling van bijzondere onderwijzers en nopens de samenstelling en werking der commissiën van beroep voor deze onderwijzers. S. 266. 12 Sept.
— Besluit tot vaststelling van de regelen omtrent den bouw en de inrichting van schoollokalen bedoeld in het vijfde lid onder A van art. 59 der wet tot regeling van het lager onderwijs, waarvan de gewijzigde tekst is bekend gemaakt bij besluit van 26 Juni 1905 (Staatsblad n°. 219). S. 267. 12 Sept.
— Besluit tot schorsing van het besluit van den Raad der gemeente Woerden van 24 Augustus 1905, waarbij mejuffrouw A. Tolk is benoemd tot onderwijzeres aan de openbare lagere school aldaar. S. 272. 18 Sept.
— Besluit houdende beslissing dat zoolang niet vooruitzicht bestaat dat de vermindering van het aantal schoolgaande kinderen eenigszins duurzaam zal zijn, niet tot vermindering van het wettelijk vereischt aantal onderwijzers behoort te worden overgegaan. 10 Nov.
— Besluit ter uitvoering van art. 48 der wet tot regeling van het lager onderwijs, waarvan de gewijzigde tekst is bekend gemaakt bij besluit van 26 Juni 1905 (Staatsblad n°. 219). S. 302. 13 Nov.
— Besluit ter uitvoering van art. 59 der wet tot regeling van het lager onderwijs, waarvan de gewijzigde tekst is bekend gemaakt bij besluit van 26 Juni 1905 (Staatsblad n°. 219). S. 303. 13 Nov.
— Besluit tot het stellen van nadere regelen inzake de pensionneering van onderwijzers, verbonden aan bijzondere lagere scholen en aan bijzondere kweekscholen en van hunne weduwen en weezen. S. 314. 5 Dec.

Onderwijs. (**Middelbaar**) Besluit waarbij, met intrekking van de „Voorwaarden" behoorende bij het besluit van 7 Juli 1899, S. 154, de „Voorwaarden" bedoeld in art. 23, tweede lid, van het reglement voor de Rijkshoogere burgerscholen, op nieuw worden vastgesteld. S. 27. 9 Jan.
— Wet houdende o. a. wijziging der wet tot regeling van het middelbaar onderwijs. S. 141. 22 Mei.
S. 154. 5 Juni.

Onderwijs. (**Hooger**) Wet tot wijziging en aanvulling der wet tot regeling van het hooger onderwijs. S. 141. 22 Mei.
154. 5 Juni.
In werking treden der eerstgenoemde wet. S. 180. 6 Juni.
— Besluit ter uitvoering van artikel XXI der wet van 22 Mei 1905, S. 141, tot wijziging en aanvulling der wet tot regeling van het hooger onderwijs. S. 225. 1 Juli.
— Besluit ter bekendmaking van den tekst der hooger onderwijswet. S. 181. 6 Juni.
— Besluit tot vaststelling van een reglement voor de technische hoogeschool. S. 215. 24 Juni.
— Besluit ter uitvoering van art. 168 der hooger-onderwijswet. S. 216. 24 Juni.
van art. 33 onder *c*. 227. 4 Juli.
van art. 201, tweede lid. 373. 18 Sept.
— Besluit tot regeling van de jaarwedden der gewone hoogleeraren aan de technische hoogeschool te Delft. S. 287. 13 Oct.
— Besluiten tot aanwijzing, overeenkomstig art. 157 der hoogeronderwijswet, van:
het Gereformeerd Gymnasium te Amsterdam der vereeniging voor voorbereidend universitair onderwijs, gevestigd te Amsterdam. S. 290. 16 Oct.
het Christelijk gymnasium te Utrecht der Vereeniging voor Christelijk Voorbereidend Universitair Onderwijs, gevestigd te Utrecht. S. 291. 16 Oct.
de afdeeling gymnasium van het Bisschoppelijk College te Roermond, der vereeniging Bisschoppelijk College gevestigd te Roermond. S. 298. 10 Nov.
de afdeeling gymnasium van het collegie St. Willebrord te Katwijk aan den Rijn;
het Roomsch-Katholiek gymnasium te Amsterdam;
de afdeeling gymnasium van het Canisius collegie te Nijmegen. S. 299. 10 Nov.
het gymnasium te Rolduc, verbonden aan de eerste afdeeling van het Seminarie van het bisdom van Roermond, gevestigd te Rolduc, gemeente Kerkrade. S. 300. 10 Nov.
van het Gereformeerd Gymnasium te Zetten der Vereeniging voor Gymnasiaal onderwijs op Gereformeerden grondslag, gevestigd te Zetten, gemeente Valburg. S. 306. 16 Nov.
het Marnix-gymnasium te Rotterdam der Vereeniging voor Middelbaar Onderwijs, Handels-Onderwijs en Voorbereidend Hooger Onderwijs op Gereformeerden Grondslag, gevestigd te Rotterdam. S. 356. 22 Dec.
— Besluit tot aanwijzing van de Vereeniging voor Hooger Onderwijs op Gereformeerden grondslag als bevoegd in de van de vereeniging uitgaande „Vrije Universiteit" eene bijzondere universiteit te hebben, die ten aanzien van eenige door haar te verleenen

doctorale graden gelijke rechten heeft als de Rijksuniversiteiten. S. 311. 4 Dec.

Ongevallenverzekering. Besluit tot wijziging van art. 2 van het besluit van 8 December 1902, S. 214, tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in art. 72 der Ongevallenwet 1901. S. 26. 5 Jan.

— Besluit tot wijziging van het besluit van 21 Nov. 1902, S. 200, tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in art. 59, sub 2, der Ongevallenwet 1901. S. 31. 27 Jan.

— Missive van den Minister van Staat, Minister van Oorlog aan de autoriteiten der Landmacht, betreffende de Ongevallenwet 1901. 30 Jan.

— Besluit tot aanvulling van het besluit van 5 Dec. 1902, S. 206, tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in de artt. 52, tweede en derde lid, en 59 sub 1, 3 en 4 der Ongevallenwet 1901, gewijzigd bij besluit van 14 Oct. 1903 (Staatsblad n°. 271). S. 76. 18 Febr.
261. 1 Sept.

— Besluit tot aanvulling van het besluit van 18 Dec. 1902, S. 223, houdende vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in art. 86, derde lid, der Ongevallenwet 1901. S. 96. 17 Mrt.

— Wet houdende wijziging van art. 22 der Beroepswet. S. 161. 5 Juni.

— Besluit van den Minister van Binnenlandsche Zaken, houdende, met intrekking der beschikkingen van 30 Januari 1903 en 21 December 1904, vaststelling der vervaldagen van de premiën, bedoeld in art. 46 der Ongevallenwet 1901. 17 Juni.

— Besluit tot voorkoming van gelijktijdig genot van tijdelijke uitkeering of rente ingevolge de Ongevallenwet 1901 en pensioen, onderstand, wedde of belooning ten laste van de geldmiddelen van Nederlandsch-Indië, Suriname of Curaçao. S 232. 7 Juli.

— Besluit tot wijziging van het besluit van 15 Nov. 1902, S. 195, tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in art. 31 der Ongevallenwet 1901, gewijzigd bij besluit van 22 December 1904 (Staatsblad n°. 258). S. 260. 1 Sept.

Onteigening. Wetten en besluiten betreffende onteigening van eigendommen voor:

de uitbreiding van de veemarkt te Leiden. S. 98. 18 Mrt.

den bouw van eene nieuwe spoorwegbrug over de Gouwe bij Gouda, en het, in verband daarmede, verleggen van een gedeelte van den Staatsspoorweg van Rotterdam naar Utrecht. S. 104. 18 Mrt.

de verbreeding van de groote Halstraat en het aanleggen van een plein tegenover de achterzijde van het raadhuis te 's Gravenhage. S. 159. 5 Juni.

een verbindingsspoorweg tusschen den ontworpen spoorweg van Rotterdam naar 's Gravenhage en naar Scheveningen en de Verbindingsbaan om Rotterdam. S. 164. 5 Juni.

een havenspoorweg naar den rechter Maasoever te Rotterdam en van de wijziging van den overgang van den spoorweg Amsterdam —Rotterdam over de Delfshavensche Schie. S. 167. 5 Juni.

de ophooging van een gedeelte van de Staphorster Stouwe tusschen Hamingen en Baarloo onder gemeente Staphorst. S. 262. 2 Sept.

het doortrekken tot het Lamgroen van de zich tusschen de Ammunitiehaven en de Zuid-Oost-Binnensingel bevindende, aan de Nieuwe Haven uitkomende straat te 's Gravenhage. S. 362. 30 Dec.

de voltooiing van de verbetering van de rivier de Regge. S. 368. 30 Dec.

Pensioenen. Wet tot wijziging en aanvulling van de „Bevorderingswet voor de zeemacht 1902" en de „Pensioenwet voor de zeemacht 1902" (wetten van 9 Juni 1902, (Staatsblad n°s. 86 en 87). S. 3. 2 Jan.

— Besluit tot vaststelling van een reglement op het verleenen van pensioenen en onderstanden voor ééns aan de Europeesche en met deze gelijkgestelde militairen, beneden den rang van onderluitenant, van het Nederlandsch-Indische leger. S. 74. 17 Febr.

— Missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Gedeputeerde Staten van de provinciën, betreffende over te leggen staten van dienst- en bewijsstukken, bij aanvragen om pensioen door burgerlijke ambtenaren. 9 Mei.

— Wet houdende o. a. wijziging der burgerlijke pensioenwet. S. 152. 5 Juni.

— Wet tot regeling van het pensioen der weduwen en weezen van onderwijzers en wijziging en aanvulling der wet tot regeling van het pensioen der weduwen en weezen van burgerlijke ambtenaren. S. 153. 5 Juni.

— Wet tot regeling van de pensioenen van het onderwijzend personeel aan gemeente-hoogere bur-

gerscholen, onverplichte gemeente-burgerscholen en gymnasia; gemeentelijke middelbare scholen voor meisjes; gemeentelijke kweekscholen voor onderwijzers en onderwijzeressen. S. 154. 5 Juni.
— Wet tot verhooging van het bedrag der pensioenen ten laste van het fonds, ingesteld bij de laatstelijk bij de wet van 29 Juni 1899, S. 149, gewijzigde wet van 9 Mei 1890 (Staatsblad nº. 79). S. 156. 5 Juni.
— Wet tot regeling der pensioenen van het personeel van den loodsdienst voor zeeschepen en van de weduwen en kinderen van dat personeel. S. 172. 6 Juni.
In werking treden dier wet. S. 239. 15 Juli.
— Besluit tot wijziging en aanvulling van de reglementen betreffende de toekenning van pensioenen, gagementen en onderstanden aan de militairen van het Nederlandsch-Indische leger en aan hunne weduwen en weezen. S. 206A. 15 Juni.
— Besluit tot regeling der betaalbaarstelling van de pensioenen, bedoeld bij art. 34 der „Loods-pensioenwet 1905". S. 274. 20 Sept.
— Besluit houdende voorschriften tot uitvoering van art. 2 der Weduwenwet voor de onderwijzers 1905. S. 353. 18 Dec.
— Besluit houdende regelen voor het militair geneeskundig onderzoek, bedoeld bij art. 5, § 1, van het reglement op het verleenen van pensioen en van onderstanden voor ééns aan de Europeesche en met dezen gelijkgestelde militairen, beneden den rang van onderluitenant van het Nederlandsch-Indische leger (Staatsblad 1905, nº. 74). S. 359. 22 Dec.
— Wet houdende vaststelling van de bijdrage aan het Weduwen- en Weezenfonds van burgerlijke ambtenaren in Nederl.-Indië enz. S. 373. 30 Dec.

Personeele belasting. Besluit houdende wijziging van het besluit van 31 December 1896, S. 266, tot instelling van raden van beroep voor de uitspraak op bezwaarschriften betrekkelijk de personeele belasting en aanwijzing van hunne standplaatsen. S. 255. 14 Aug.

Plaatsnamen. Missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Gedeputeerde Staten van de provinciën betreffende gelijknamige gemeenten. 3 April.

Polders. Besluit houdende beschikking op het beroep, ingesteld door het bestuur van den Vereenigden Binnenpolder onder Haarlemmerliede en Spaarnwoude, tegen het besluit van Ged. Staten van Noordholland, waarbij goedkeuring is onthouden aan eene door genoemd bestuur vastgestelde verordening tot aanvulling der keur of politieverordening van gemelden polder. S. 80. 20 Febr.

Politie. Besluit houdende nadere wijziging van het besluit van 21 Februari 1893, S. 49, tot nadere regeling der jaarwedden van de beambten der Rijksveldwacht. S. 79. 20 Febr.
— Besluit van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, betreffende telegrammen ter zake van verstoring der openbare orde. 4 Mrt.

Posterij. Besluit houdende aanvulling van art. 11, § 1, eerste lid, van het besluit van 14 Dec. 1895, S. 222, tot uitvoering van onderscheidene bepalingen der wet van 15 April 1891, S. 87, tot regeling der brievenposterij, zooals dat luidt na de aanvulling daarin aangebracht bij besluit van 3 December 1901 (Staatsblad nº. 233). S. 113. 22 Mrt.
— Besluit tot wijziging van het besluit van 21 October 1871, S. 105, houdende bepalingen nopens het overmaken van gelden, door middel van het stelsel van postwissels, tusschen Nederland en het Vereenigd Koninkrijk van Groot-Britannië en Ierland S. 115. 25 Mrt.
— Besluit houdende vrijstelling van briefport voor de briefwisseling over dienstzaken van de Landweerdistrictscommandanten met verschillende autoriteiten. 4 April.
— Besluit houdende vrijstelling van briefport voor briefwisseling van den hoofdofficier belast met de mandateering, met de ontvangers der directe belastingen. 4 April.
— Besluit tot nadere wijziging en aanvulling van art. 12 van het besluit van 2 November 1898, S. 227, gewijzigd en aangevuld bij dat van 4 Maart 1899, S. 75, tot regeling van de porten en rechten der brieven en andere stukken, welke worden uitgewisseld tusschen Nederland en de landen tot de Algemeene Postvereeniging behoorende, alsmede de landen welke niet tot die Vereeniging behooren. S. 125. 7 April.
— Besluit houdende vrijstelling van briefport. 28 Juli.
— Besluit tot aanvulling van art. 11, § 4 *a*, van het besluit van 14 Dec. 1895, S. 222, gewijzigd bij die van 2 Nov. 1899, S. 226, van 3 Dec. 1901, S. 233, van 28 April 1903, S. 138 en van 22 Maart 1905, S. 113, tot uitvoering van onderscheidene bepalingen

der wet van 15 April 1891, S. 87, tot regeling der brievenposterij. S. 269. 15 Sept.

Provinciaal bestuur. Wet tot wijziging van de Provinciale wet. S. 210. 17 Juni.

— Besluit houdende bekendmaking van den tekst der wet van 6 Juli 1850, S. 39, regelende de samenstelling en macht van de provinciale Staten, zooals die luidt na de daarin laatstelijk bij de wet van 17 Juni 1905, S. 210, gebrachte wijzigingen en aanvullingen. S. 224. 30 Juni.

— Besluit tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld bij art. 108 der Provinciale Wet. S. 248. 31 Juli.

Raad van State. Besluit tot aanvulling van art. 31 van het besluit van 4 September 1862, S. 174, houdende voorschriften ter uitvoering van de wet van 21 Dec. 1861, S. 129, regelende de zamenstelling en de bevoegdheid van den Raad van State, zooals het laatstelijk is gewijzigd bij het besluit van 16 November 1881 (Staatsblad nº. 177). S. 289. 13 Oct.

Rechten van in-, uit- en doorvoer. Besluit houdende bepalingen omtrent de vrijstelling van invoerrecht voor collodion, benoodigd bij de vervaardiging van baleinen. S. 25. 2 Jan.

— Besluit houdende nadere bepalingen omtrent het vervoer en de nederlagen van accijnsgoederen in het terrein van toezicht langs de grenzen. S. 78. 18 Febr.

— Besluit houdende nadere aanwijzing van heerbanen in de de provincie Drenthe en vestiging van een grenskantoor te Barger—Oosterveen en van een betalingskantoor te Hoogeveen. S. 81. 21 Febr.

— Besluit houdende vestiging van eene eerste wacht aan de Scheveningsche visschershaven en aanwijzing van de gemeente 's Gravenhage, als losplaats voor den invoer ter zee. S. 124. 6 April.

— Besluit houdende nadere bepalingen omtrent vrijdom van invoerrecht. S. 139. 17 Mei.

— Besluit houdende bepalingen omtrent vrijstelling van invoerrecht voor zaponlak, benoodigd bij het vernissen van metalen voorwerpen in fabrieken en trafieken. S. 265. 11 Sept.

— Besluit houdende aanwijzing van eene heerbaan, vestiging van een grenskantoor bij grenspaal 168 onder de gemeente Weert en wijziging van de attributen van het kantoor der invoerrechten en accijnzen in de kom der gemeente Weert. S. 284. 6 Oct.

Rechtswezen. Wet tot wijziging der bepalingen van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering betreffende het getuigenverhoor. S. 71. 14 Febr.

— Besluit tot wijziging van het Reglement nº. IV, op de organisatie en de dienst der deurwaarders en verdere regtsbedienden, vastgesteld bij het besluit van 14 Sept. 1838 (Staatsblad nº. 36). S. 119. 29 Mrt.
S. 312. 4 Dec.

— Besluit bepalende de plaatsing in het Staatsblad van de goedkeuring, door Nederland, der verlenging, voor den tijd van vijf jaren, ingaande 1 Febr. 1905, van de bevoegdheden der gemengde rechtbanken in Egypte. S. 127. 13 April.

— Besluit bepalende de bekendmaking in het Staatsblad van het besluit van den Khedive van Egypte van 17 April 1905, houdende wijziging van art. 16 van het reglement op de organisatie der gemengde rechtspraak daar te lande. S. 236. 13 Juli.

— Besluit tot wijziging van de artt. 82 en 83 van het bij besluit van 14 Sept. 1838, S. 36, vastgestelde en laatstelijk bij besluit van 26 Nov. 1903 (Stbl. nº. 282) gewijzigde Reglement I. S. 252. 8 Aug.

— Besluit houdende bepaling van den dag, waarop de wetten van 6 Febr. 1901, S. 62, 12 Febr. 1901, S. 63 en 12 Febr. 1901, S. 64, in werking treden. S. 292. 25 Oct.

Rivieren. Wet houdende nadere Rijksbijdrage aan het polderdistrict Tielerwaard voor de verhooging van de Waaldijken, in verband met de afsluiting der Heerewaardensche overlaten. S. 165. 5 Juni.

— Besluit tot vaststelling van een reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op de Merwede, de Noord en de Nieuwe Maas. S. 277. 28 Sept.

Rijksgestichten en Rijkswerkinrichtingen. Besluit tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in de artt. 3 en 21 der wet van 12 Februari 1901 (Staatsblad nº. 64). S. 209. 15 Juni.

Rijnvaart. Besluit tot bekrachtiging van een reglement van politie voor de scheepvaart en de vlotvaart op den Rijn met inbegrip van de Waal en de Lek. S. 126. 7 April.

— Arrest van den Hoogen Raad der Ned., houdende beslissing dat onder de Rijn niet is begrepen, het water tusschen Wijk bij Duurstede en Katwijk, zoodat daarop niet van toepassing is het bij besluit van 9 Octo-

ber 1897, S. 204, vastgestelde reglement. 25 April.

— Besluit tot bekrachtiging van politiebepalingen op het vervoer van petroleum en hare distillatieprodukten in tankschepen op den Rijn. S. 131. 2 Mei.

Scheepvaart. Besluit tot aanvulling van het besluit van 24 April 1897, S. 107, en van de daarbij behoorende toelichting. S. 117. 25 Mrt.

— Besluit tot nadere wijziging van het besluit van 13 Aug. 1891, S. 158, tot vaststelling van een algemeen reglement van politie voor rivieren, kanalen, havens, sluizen, bruggen en daartoe behoorende werken, onder beheer van het Rijk, gewijzigd bij de besluiten van 17 April 1894, S. 57, 23 April 1897, S. 105 en 8 Juli 1897 (Staatsblad n°. 174). S. 217. 24 Juni. 297. 6 Nov.

Schuld. (Nationale) Besluiten houdende machtiging tot uitgifte van schatkistbiljetten en schatkistpromessen. S. 92. 7 Mrt. 95. 15 Mrt. 400. 30 Dec.

— Wet betreffende het aangaan eener geldleening ten laste van den Staat. S. 97. 18 Mrt.

— Besluit betreffende de verwisseling van drie ten honderd rentegevende schuldbekentenissen, uitgegeven krachtens de wet van 18 Maart 1905, S. 97, tegen inschrijving op het Grootboek der drie ten honderd rentegevende Nationale Schuld. S. 122. 3 April.

— Wet tot inkoop en amortisatie van Nationale Schuld, in verband met de geldelijke gevolgen van nadere wettelijke maatregelen, betreffende de pensionneering van onderwijzend personeel. S. 155. 5 Juni.

Schutterij. Besluit houdende toepassing van het eerste lid van art. 45 der Landweerwet op de dienstdoende schutterijen van eenige gemeenten. S. 28. 12 Jan. 305. 16 Nov. 360. 28 Dec.

— Besluit houdende nadere regeling van de samenstelling en indeeling van de dienstdoende schutterij der gemeente Vlissingen. S. 84. 23 Febr.

Dordrecht. 242. 24 Juli.

Spaarbanken. Besluit tot nadere wijziging van het bij de besluiten van 15 Mei 1883, S. 45, en van 8 Mei 1896, S. 77, gewijzigde besluit van 10 Jan. 1881, S. 2, strekkende tot uitvoering van de wet van 25 Mei 1880, S. 88, tot instelling eener Rijkspostspaarbank, gewijzigd en aangevuld bij de wet van 20 Juli 1895 (Staatsblad n°. 135). S. 293. 27 Oct.

— Besluit houdende regeling van de organisatie van het personeel der directie van de Rijkspostspaarbank, vastgesteld bij besluit van 25 Juli 1901, n°. 35. S. 357. 22 Dec.

Spoorwegen. Wet houdende bekrachtiging van eene overeenkomst met de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen betreffende den aanleg en de exploitatie van een spoorweg van Eindhoven naar Weert. S. 1. 2 Jan.

— Arrest van den Hoogen Raad der Ned., houdende beslissing dat in het algemeen in de wet van 9 April 1875, S. 67, „dienst" eene ruimere beteekenis heeft dan „vervoer" en art. 27, laatste lid dier wet deze beteekenis niet heeft beperkt; dat terwijl de zorg voor het veilig verkeer in het bijzonder eischt het nemen van maatregelen ter beveiliging vân het vervoer over de wegen, uitoefening van spoorwegdienst in het algemeen omvat alle werkzaamheden, noodig voor de exploitatie daarvan en dat de zorg voor de verlichting der wachtkamers en andere voor het publiek toegankelijke localen en daarmede ook het op het station bereiden voor het tot dat einde noodige gas, zoo dit geschiedt door den ondernemer van den spoorwegdienst, deel uitmaakt van de exploitatie daarvan. 9 Jan.

— Wet tot bevordering van den aanleg en regeling van de exploitatie van een locaalspoorweg van Deventer over Raalte naar Ommen. S. 160. 5 Juni.

— Besluit tot nadere wijziging en aanvulling van het algemeen reglement voor den dienst op de spoorwegen, vastgesteld bij besluit van 27 October 1875, S. 183, zooals dit laatstelijk werd aangevuld bij beslnit van 7 April 1903 (Staatsblad n°. 96). S. 235. 13 Juli. 280. 2 Oct. 315. 9 Dec.

— Besluit tot wijziging en aanvulling van het „Locaalspoorwegreglement 1902, deel A", vastgesteld bij besluit van 18 Augustus 1902 (Staatsblad n°. 170). S. 281. 2 Oct.

Statistiek. Besluit houdende vaststelling der jaarwedden van de ambtenaren en bedienden werkzaam onder den directeur van het Centraal Bureau voor de Statistiek. 12 April.

— Missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende telkaarten voor de geboorte- en huwelijksstatistiek. 18 Nov.

— Als voren betreffende de maandelijksche bevolkingsstatistiek. 12 Dec.

Sterke drank. Besluit tot vernietiging van het besluit van burgemeester en wethouders van Arnhem, voor zoover daarbij aan F. C. A. HEIJNEMAN vergunning voor den verkoop van sterken drank in het klein voor gebruik ter plaatse van verkoop is verleend. S. 24. 2 Jan.

— Missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Ged. Staten van de provinciën, betreffende toepassing van art. 5, tweede lid der Drankwet. 24 Jan. 25 Febr.

— Besluit tot regeling van den werkkring van de inspecteurs en de adjunct-inspecteurs voor het toezicht op de naleving van de Drankwet. S. 85. 24 Febr.

— Besluit tot schorsing van het besluit van burgemeester en wethouders van Muiden, tot intrekking van de vergunning voor den kleinhandel in sterken drank, verleend aan L. P. C. BIJLEVELD aldaar. S. 93. 11 Mrt. Vernietiging van dat besluit. 237. 14 Juli.

— Missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Ged. Staten van de provinciën, betreffende het verstrekken van opgaven in verband met de vrijstelling van het vereischte van vergunning voor den kleinhandel in sterken drank voor wijnhandelaren die in het bezit waren van verlengbaar crediet op 1 Mei 1904. 23 Mrt.

— Besluit ter uitvoering van de artt. 6, eerste lid, en 3, eerste lid, van de Drankwet (Staatsblad 1904, nº. 235). S. 120. 1 April.

— Besluit van den Minister van Binnenlandsche Zaken, houdende o. a. verdeeling van het Rijk voor het toezicht op de naleving der Drankwet in drie inspectiën, en aanwijzing der standplaatsen. 25 April.

— Besluit tot vernietiging van het besluit van Ged. Staten van Zeeland, waarbij aan J. HACKENBERG te Middelburg een bijzondere vergunning voor den kleinhandel in sterken drank is verleend. S. 138. 8 Mei.

— Besluit tot vernietiging van de besluiten van burgemeester en wethouders van Appeltern, waarbij vergunningen voor den kleinhandel in sterken drank zijn verleend. S. 150. 3 Juni.

— Besluit tot vernietiging van het besluit van burgemeester en wethouders van Aalten, waarbij aan J. KOTHUIS aldaar, vergunning voor den kleinhandel in sterken drank is verleend. S. 214. 23 Juni.

— Besluit tot vernietiging van het besluit van Ged. Staten van Utrecht, waarbij ongegrond is verklaard het beroep, ingesteld door L. WILMANS te Baarn, tegen de weigering van eene vergunning voor den kleinhandel in sterken drank. S. 226. 1 Juli.

— Besluit tot vernietiging van het besluit van Ged. Staten van Overijssel, waarbij ongegrond is verklaard het beroep, ingesteld door A. H. COSTER te Stad-Almelo, tegen de weigering van eene vergunnning voor den kleinhandel in sterken drank. S. 228. 4 Juli.

— Besluit tot vernietiging van de besluiten van burgemeester en wethouders van Gendringen, waarbij vergunningen voor den kleinhandel in sterken drank zijn verleend. S. 229. 4 Juli.

— Besluit tot vernietiging van het besluit van Ged. Staten van Utrecht, waarbij ongegrond is verklaard het beroep, ingesteld door A. HORSMAN JR., te Baarn, tegen de weigering van eene vergunning voor den kleinhandel in sterken drank. S. 230. 4 Juli.

— Besluit houdende aanwijzing van sterke dranken, die bij geringere hoeveelheid dan twee deciliter verkocht kunnen worden krachtens eene vergunning voor den verkoop, bedoeld bij letter *b* van het tweede lid van art. 1 der Drankwet. S. 240. 17 Juli.

— Besluit tot vernietiging van het besluit van Ged. Staten van Zuidholland, waarbij ongegrond is verklaard het beroep van F. C. GOEKOOP te Goedereede, tegen intrekking van zijne bijzondere vergunning voor den kleinhandel in sterken drank. S. 244. 26 Juli.

— Besluit tot vernietiging van het besluit van burgemeester en wethouders van Valkenburg (Limburg), waarbij aan A. SMEETS eene vergunning voor den kleinhandel in sterken is verleend. S. 245. 28 Juli.

— Besluit tot vernietiging van de besluiten van Ged. Staten van Zuidholland, waarbij aan H. HOOFT en aan M. J. J. BRUENS te Rotterdam vergunning voor den kleinhandel in sterken drank is geweigerd. S. 256. 23 Aug.

— Besluit tot vernietiging van het besluit van burgemeester en wethouders van Krommenie, waarbij afwijzend is beschikt op het verzoek van H. VAN DER HOEVEN om toepassing van art. 59, tweede lid der Drankwet. S. 278. 28 Sept.

— Besluit tot vernietiging van het besluit van burgemeester en wethouders van Krommenie, waarbij aan J. DE JONG JBZ. vergunning voor den kleinhandel in sterken drank is verleend. S. 279. 28 Sept.

— Besluit houdende uitvoering van art. 47 der Drankwet. 28 Dec.

— Wet tot wijziging van art. 65 van de Drankwet (Staatsbl. 1904, n°. 235). S. 361. 30 Dec.

— Zie ook: *Gemeenteverordeningen.*

Strafrecht en strafvordering. Besluit tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in art. 39*sexies* van het Wetboek van Strafrecht, zooals dit luidt ingevolge de wet van 12 Februari 1901 (Stbl. 63). S. 208. 15 Juni.

Suiker. Besluit houdende vaststelling van het invoerrecht voor eenige suikerhoudende goederen. S. 89. 3 Maart.

— Besluit houdende vaststelling van het bijzonder recht, te heffen van suiker herkomstig uit landen die premiën op de productie of den uitvoer daarvan verleenen. S. 135. 4 Mei. 238. 14 Juli.

— Besluit houdende wijziging van de voorschriften omtrent het vaststellen van de herkomst van suiker. S. 137. 6 Mei.

Telegrafen en telefonen. Wet houdende aanvulling en wijziging van de wet van 11 Januari 1904, S. 7, betreffende aanleg, exploitatie en gebruik van telegrafen en telefonen. S. 2. 2 Jan.

— Besluit van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, betreffende telegrammen ter zake van verstoring der openbare orde. 4 Mrt.

— Besluit tot vaststelling van eenen algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in art. 12 van de Telegraaf- en Telefoonwet 1904 (Stbl. n°. 7). S. 90. 6 Maart.

— Besluit tot wijziging: 1°. van het besluit van 9 Juni 1904, S. 117, houdende bepalingen betreffende den Rijkstelefoondienst; 2°. van het besluit van 8 Juli 1904, S. 127, houdende goedkeuring van een nieuw reglement voor den dienst der Rijkstelegraaf; en 3°. van het besluit van 1 Augustus 1904, S. 202, houdende voorwaarden, waaronder met medewerking der gemeenten, verbindingen tot aansluiting van Rijkstelefoonkantoren ook voor den interlocalen telefoondienst kunnen worden dienstbaar gemaakt. S. 257. 28 Aug.

— Besluit tot wijziging van het besluit van 12 October 1899, S. 217, tot intrekking der voorwaarden, waaronder Rijkstelegraafkantoren en van nadere bepalingen, waaronder Rijkstelephoonkantoren kunnen worden opgericht, zooals dit luidt na de daarin gebrachte wijziging bij besluit van 24 Juni 1901 (Staatsblad n°. 169). S. 285. 9 Oct.

— Besluit houdende vaststelling van een voorloopig tarief voor de wisseling van telegrammen langs radiotelegrafischen weg. S. 358. 22 Dec.

Tractaten. Besluit tot bekendmaking van de namen der mogendheden, die tot op 31 December 1904 de verdragen en de verklaringen der Vredesconferentie hebben bekrachtigd of daartoe zijn toegetreden. S. 29. 23 Jan.

— Frankrijk. Verdrag betreffende het tot stand brengen van kabelverbindingen. S. 60. 8 Febr.

— Griekenland. Protocol tot regeling van den toestand der naamlooze en andere vennootschappen van het eene land in het andere. S. 61. 8 Febr.

— Denemarken. Arbitrageverdrag. S. 199. 7 Juni.

— Frankrijk. Arbitrageverdrag. S. 200. 7 Juni. 249. 5 Aug.

— Groot-Brittannië. Arbitrageverdrag. S. 201. 7 Juni. S. 250. 5 Aug.

— Duitschland. Overeenkomst om geen uitvoering te geven aan een gedeelte van het tusschen Nederland en Duitschland den 24sten Juli 1901 te Berlijn gesloten Kabelverdrag (Stbl. 1902, n°. 168). S. 202. 7 Juni. 246. 29 Juli.

— Nederlegging der akten van bekrachtiging van Italië en van Zwitserland nopens de drie verdragen over internationaal privaatrecht d.d. 12 Juni 1902 (Staatsblad 1904, n°. 121 en n°. 128). S. 251. 7 Aug.

— Groot-Brittannië. Overeenkomst tot wijziging van artikel IV van het Telegraafkabelverdrag van 1899 (Staatsblad 1899, n°. 109). S. 259. 30 Aug.

— België. Overeenkomst betreffende de verbetering der verlichting van de Wester-Schelde en hare mondingen. S. 316. 12 Dec.

— Portugal. Verdrag tot regeling van de grenzen van het wederzijdsch gebied op het eiland Timor. S. 382. 30 Dec.

— Internationale overeenkomst van den 21 December 1904, betreffende aan hospitaalschepen te verleenen vrijstelling van rechten en heffingen. S. 383. 30 Dec.

Vee- en vleeschkeuring. Besluit houdende vaststelling van een reglement voor de cursussen in vee- en vleeschkeuring. 25 April.

Veeziekten. Missive van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, houdende inlichtingen in zake de uitvoering van de maatregelen tot bestrij-

ding van de tuberculose onder het rundvee. 20 Jan. 28 Jan. 22 Dec.

— Besluit betreffende den in- en doorvoer van hout. S. 132. 3 Mei.

— Missive van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende voorschot-declaratiën in zake het vervoer van tuberculeuse runderen. 29 Nov.

Veiligheid in fabrieken en werkplaatsen. Wet houdende bepalingen tot beveiliging bij het uitvoeren van bouwwerken onder grooteren dan den atmosferischen luchtdruk. S. 143. 22 Mei.

In werking treden dier wet. S. 234. 12 Juli.

— Besluit tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in artikel 1 der wet van 22 Mei 1905 (Stbl. n°. 143.) S. 220. 27 Juni.

— Besluit houdende voorschriften voor de verzending, vrij van briefport, van stukken opgemaakt tengevolge van de wet van 22 Mei 1905 S. 143, houdende bepalingen tot beveiliging bij het uitvoeren van bouwwerken onder grooteren dan den atmosferischen luchtdruk. S. 301. 13 Nov.

Vereenigingen. Arrest van den Hoogen Raad der Nederlanden, houdende beslissing dat art. 12 der wet tot regeling der coöperatieve vereenigingen van 17 November 1876, S. 227, alleen betrekking heeft op hen, die, geen leden-oprichters zijnde, later tot de vereeniging zijn toegetreden. 1 Dec.

Visscherij. Besluit tot nadere wijziging van het besluit van 15 Mei 1884, S. 107, houdende vaststelling van voorschriften tot bescherming der teelt en tot regeling der visscherij van schelpdieren in de Zuiderzee, de Wadden, de Lauwerzee en den Dollart, zooals het is gewijzigd bij besluit van 8 Januari 1885 (Stbl. n°. 3.) S. 123. 4 April.

Volksgezondheid. Beschikking van den Minister van Binnenlandsche Zaken, houdende vaststelling van bepalingen met inachtneming van welke de onder beheer van den Centralen Gezondheidsraad staande verplaatsbare ziekenbarakken aan gemeentebesturen ten gebruike worden afgestaan. 4 Mrt.

— Besluit houdende beslissing dat de door de gezondheidscommissie in te dienen raming van ontvangsten en uitgaven geen begrooting is, waarvan elke post door den gemeenteraad moet goedgekeurd worden en dat bij de beoordeeling daarvan echter rekening moet gehouden worden met de draagkracht der gemeente. 8 Sept.

Volkshuisvesting. Wet tot wijziging van de artt. 8 en 51 der Woningwet. S. 4. 2 Jan.

— Besluit houdende beslissing dat art. 27 der Woningwet door den gemeenteraad niet kan worden toegepast om tot eene verbreeding van reeds bestaande straten te geraken. 25 Jan.

Waarborg der gouden en zilveren werken. Besluit tot wijziging der paragraphen 7 en 9 van art. 4 van het besluit van 26 November 1901, S. 225, betreffende den vorm en het gebruik van 's Rijks keurstempels voor gouden en zilveren werken. S. 271. 16 Sept.

Wegen. Wet betreffende het overbrengen van een gedeelte van den Rijksweg Amsterdam—Haarlem in beheer en onderhoud bij de gemeente Amsterdam en terugnemen van een ander gedeelte van dezen weg in beheer en onderhoud bij het Rijk. S. 103. 18 Mrt.

— Besluit houdende wijziging van het Koninklijk besluit van 19 Januari 1898, S. 25, tot vaststelling van eenige bepalingen van politie betreffende het gebruik maken van wegen, enz. onder beheer van het Rijk. S. 296. 6 Nov.

— Wet betreffende het overbrengen van een gedeelte van den Rijksweg van Maastricht naar Nijmegen in beheer en onderhoud bij de gemeente Venlo. S. 322. 12 Dec.

Wetgeving. Besluit tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in art. 385*b*, laatste lid van het Burgerlijk Wetboek, zooals dit luidt ingevolge de wet van 6 Febr. 1901 (Stbl. n°. 62.) S. 207. 15 Juni.

Zeebrieven. Besluit ter bekendmaking van den tekst van het besluit van 30 Januari 1874 (Nederlandsch Staatsblad n°. 15, Indisch Staatsblad n°. 113), houdende bepalingen omtrent de zeebrieven en jaarpassen in Nederlandsch-Indië, zooals die bij latere besluiten is gewijzigd en aangevuld. S. 116. 25 Mrt.

Zegel. Missive van den Minister van Financiën aan de directeuren der registratie en domeinen, betreffende toepassing der zegelwet op afschriften van beschikkingen, bedoeld in art. 34, n°. 5, der Drankwet. 8 Juni.

— Missive van den Minister van Staat, Minister van Oorlog, aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën betreffende vrijstelling van zegelrecht. 5 Aug.

— Missive van den Minister van Binnenland-

sche Zaken, aan de Ged. Staten van de provinciën, betreffende zegelrecht voor verzoeken om afkondiging van voorgenomen huwelijken in andere gemeenten. 17 Aug.

Ziekten. (**Besmettelijke**) Besluit tot vaststelling van eenige buitengewone maatregelen tot afwending van de pest en tot wering harer uitbreiding en gevolgen. S. 82. 21 Febr.

— Besluit waarbij de wetten van 4 December 1872, S. 134, tot voorziening van besmettelijke ziekten en van 28 Maart 1877, S. 35, tot wering van besmetting door uit zee aankomende schepen, van toepassing worden verklaard op meningitis cerebrospinalis epidemica. S. 206. 10 Juni.

— Besluit tot nadere vaststelling van buitengewone maatregelen tot afwending der Aziatische cholora en tot wering harer uitbreiding en gevolgen. S. 275. 22 Sept.

— Besluit tot toepassing der wet van 26 April 1884, S. 80, aangevuld door de wet van 20 Juli 1884, S. 164, en gewijzigd bij art. 19 van de wet van 15 April 1886, S. 64, tot vaststelling van buitengewone maatregelen tot afwending van eenige besmettelijke ziekten en tot wering harer uitbreiding en gevolgen. S. 283. 6 Oct.

Zout. Besluit tot aanvulling van het besluit van 9 Febr. 1881, S. 27, houdende nadere bepalingen omtrent het vervoer en de nederlagen van zout in het terrein van toezicht. S. 77. 18 Febr.